

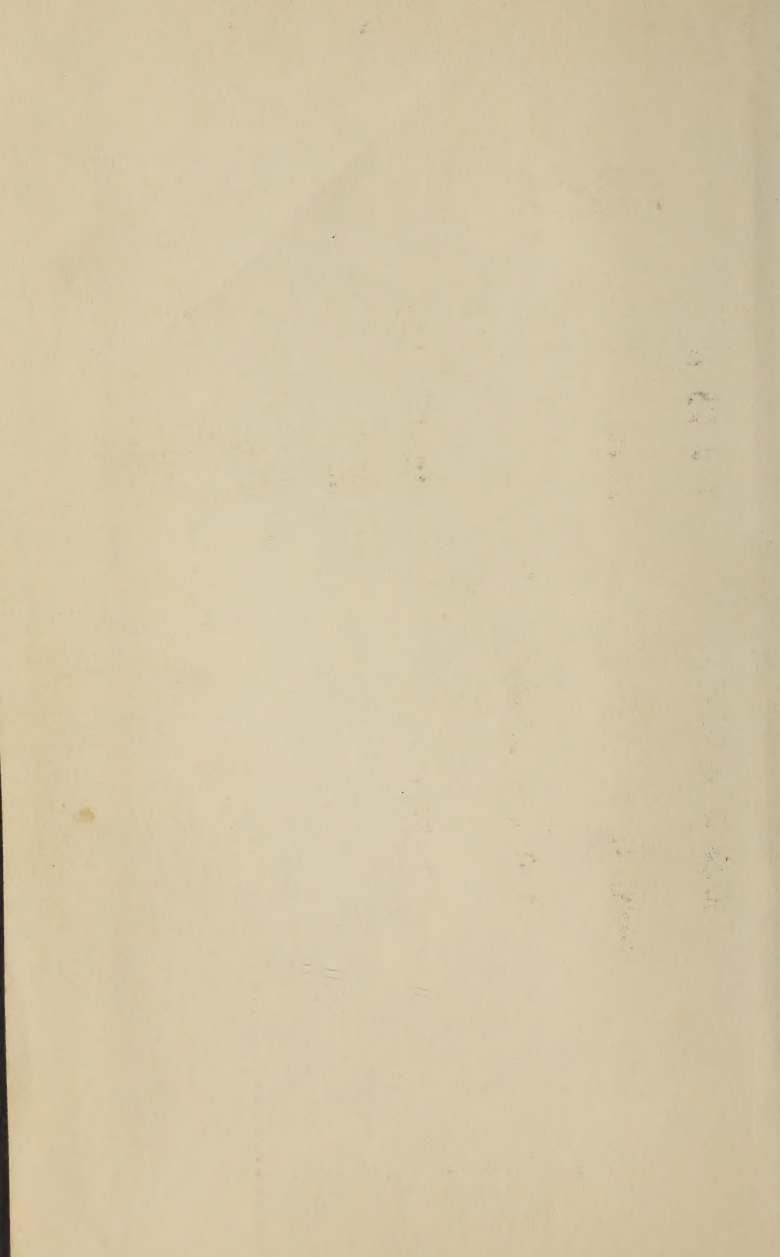
LIBRARY OF CONGRESS

00006150731

Homerus.

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

ΜΕΤΕΝΕΧΘΕΙΣΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΘΟΜΙΑΟΥΜΕΝΗΝ

ΥΠΟ

Α. ΣΚΑΛΙΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΠΑΣΣΑΡΗ

(Ὁδὸς Εὐριπίδου, ἀριθ. 51).

1871

A12

1871

1871

GIFT

DR. ELLERY C. STOWELL

JAN. 1. 1941

0. M. 15 Ju 13

657

52

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Α.

ΜΗΝΙΣ

Ψάλλε, ὦ θεᾷ, τὴν ὀργὴν Ἀχιλλέως τοῦ Πηλεΐδου, τὴν ὀλεθρίαν, ἣτις μυρίας ὀδύνας ἐπροξένησεν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, πολλὰς γενναίας ψυχὰς ἡρώων ἐσφενδόνισεν εἰς τὸν Ἄδην καὶ τὰ σώματά των παρέδωκε βορὰν τῶν σκύλων καὶ τῶν ὀρνέων. Οὕτως ἐτελέσθη ἡ ἀπόφασις τοῦ Διὸς, ἀφ' ὅτου κατὰ πρῶτον ἐχωρίσθησαν φιλονεικήσαντες ὁ ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων καὶ ὁ κραταῖος Ἀχιλλεύς.

Τίς ἄρά γε θεὸς τοὺς διήγειρε νὰ φιλονεικῇσωσιν ;

Ὁ υἱὸς τῆς Λητοῦς καὶ τοῦ Διὸς ὀργισθεὶς ἐναντίον τοῦ βασιλέως διέσπειρεν ἀνὰ τὸν στρατὸν νόσον φθοροποιὰν ἐξ ἧς πολλοὶ ἐχάνοντο, διότι ὁ Ἀτρεΐδης περιύβρισε τὸν ἱερέα τοῦ Χρύσην· ὅτε οὗτος ἐπῆγεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν θυγατέρα του, φέρων ἄπειρα λύτρα καὶ κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του ἐπὶ χρυσοῦ σκήπτρου στέμματα τοῦ μακρὰν ῥίπτοντος βέλη Ἀπόλλωνος, ἰκέτευε πάντας τοὺς Ἀχαιοὺς, πρὸ πάντων ὅμως τοὺς δύο Ἀτρεΐδας, τοὺς στρατηγοὺς λέγων·

« Ἀτρεΐδαι καὶ λοιποὶ εὐκνήμιδες Ἀχαιοί, εἰς ὑμᾶς μὲν εἶθε νὰ δώσουν οἱ τὸν Ὀλυμπον κατοικοῦντες θεοὶ

νὰ κυριεύσητε τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, καὶ αἰσίως νὰ ἐπιστρέψῃτε εἰς τὴν πατρίδα σας ! ἀλλὰ λυτρώσατε τὴν φίλην θυγατέρα μου καὶ δεχθῆτε τὰ λύτρα ταῦτα, σεβόμενοι τὸν υἱὸν τοῦ Διὸς, τὸν μακρὰν ῥίπτοντα βέλη Ἀπόλλωνα.»

Τότε οἱ μὲν ἄλλοι Ἀχαιοὶ ὅλοι συγκατένευσαν νὰ σεβασθῶσι τὸν ἱερέα καὶ νὰ δεχθῶσι τὰ λαμπρὰ λύτρα· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἤρεσκεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ κακῶς τὸν ἀπέπεμψε, σκληρὸν λόγον εἰπών·

«Μὴ σὲ ἀπαντήσω, γέρον, πλησίον τῶν κοίλων νηῶν ἢ τῶρα βραδύνοντα ἢ ὕστερον ἐπανελθόντα· διότι μήτε τὸ σκῆπτρον θὰ σὲ χρησιμεύσῃ μήτε τὸ στέμμα τοῦ θεοῦ· ταύτην δὲ ἐγὼ δὲν θὰ ἐλευθερώσῃ πρὶν γηράσῃ εἰς τὸν οἶκόν μου, εἰς τὴν Πελοπόννησον, μακρὰν τῆς πατρίδος τῆς, ἐνῶ θὰ ὑφαίνῃ καὶ θὰ περιποιῇται τὴν κλίνην μου· ἀλλ' ὕπαγε, μὴ μ' ἐρέθιζε ἂν θέλῃς νὰ ἀπέλθῃς ἀβλαβής.»

Οὕτως εἶπεν· ἐφοβήθη δὲ ὁ γέρων καὶ ὑπήκουσεν εἰς τὸν λόγον του· ἐβάδισε σιωπηλῶς παρὰ τὸ ἀμμῶδες παράλιον τῆς πολυφλοίσβου θαλάσσης· ἀλλ' ὅτε ἀπεμακρύνθη πολλὰς ἀπηύθυνεν εὐχὰς ὁ σεβάσμιος γέρων πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ καλλίκομος Λητώ.

«Εἰσάκουσόν μου, ἀργυρότοξε, προστάτα τῆς Χρύσης καὶ τῆς ἱερᾶς Κίλλης, κραταῖε βασιλεῦ τῆς Τενέδου, Σμινθεῦ, ἐάν ποτε σοῦ κατεσκεύασα· ναὸν χαρίεντα, ἢ ἐάν ποτε μέχρι τοῦδε σοὶ ἔκαυσα παχέα μηρία· ταύρων καὶ αἰγῶν, ἐκτέλεσόν μου τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην· νὰ πληρώσωσιν οἱ Δαναοὶ τὰ δάκρυά μου διὰ τῶν βελῶν σου.»

Ταῦτα εἶπε προσευχόμενος· τὸν εἰσήκουσε δὲ ὁ Φοῖ-

βος Ἀπόλλων, καὶ κατέβη ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμ-
που μὲ καρδίαν ὠργισμένην, ἔχων περὶ τοὺς ὤμους του
τόξα καὶ ὀλοσκεπῇ φαρέτραν· ἐβρόντησαν δὲ ἐπάνω εἰς
τοὺς ὤμους του· ἐν ὀργῇ, καθὼς ἐτέθη εἰς κίνησιν·
ἐβάδιζε μαῦρος, ὡς νύξ. Καὶ καθήσας ἔπειτα μακρὰν
τοῦ στρατοπέδου ἔρριπεν ἐντὸς αὐτοῦ ἀργυροῦν βέλος
τρομερὰ ἠχῆσαν· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν προσέβαλε τοὺς
ἡμιόνους καὶ τοὺς ταχεῖς κύνας, ἀλλ' ὕστερον ἤρχισε νὰ
κτυπᾷ τοὺς ἀνθρώπους μὲ βέλη ὀξέα· ἀδιακόπως δὲ
ἐκαίοντο πυκναὶ πυραὶ νεκρῶν.

Ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας ἐπῆρχοντο κατὰ τοῦ στρατοῦ τὰ
βέλη τοῦ θεοῦ, τὴν δὲ δεκάτην συνεκάλεσε τὸν λαὸν
εἰς συνέλευσιν ὁ Ἀχιλλεὺς κατ' ἔμπνευσιν τῆς λευκωλέ-
νου θεᾶς Ἥρας· διότι ἐπόνει διὰ τοὺς Δαναοὺς βλέπουσα
αὐτοὺς θνήσκοντας· ἀφοῦ λοιπὸν συνῆλθον καὶ κατέλα-
βον τὴν θέσιν των, ἠγέρθη ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν καὶ εἶπεν
ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς·

αἴγιε τοῦ Ἀτρέως, τῶρα νομίζω ὅτι ἡμεῖς ματαίως
ἐπελθόντες θὰ ἐπιστρέψωμεν ἄπρακτοι ὀπίσω· καὶ τοῦτο ἐὰν
ἀποφύγωμεν τὸν θάνατον, ἀφοῦ, ὡς βλέπεις, πόλεμος καὶ
λοιμὸς καταβάλλει τοὺς Ἀχαιοὺς· ἀλλ' ἔλθε, ἅς ἐρωτή-
σωμεν μάντιν τινὰ ἢ ἱερέα ἢ καὶ ὄνειροκρίτην, (διότι καὶ
τὰ ὄνειρα προέρχονται ἐκ τοῦ Διὸς), ὅστις ἡδύνατο νὰ μᾶς
εἴπῃ διατὶ ὠργίσθη τόσον ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, διὰ τά-
ξιμον ἄρά γε παραπονεῖται ἢ δι' ἐκατόμβην· καὶ ἂν
θέλῃ ν' ἀπομακρύνῃ τὸν κίνδυνον ἀπολαμβάνων κνίσσαν
προβάτων καὶ αἰγῶν ἀκμαίων.

Ταῦτα ὁμιλήσας ἀμέσως ἐκάθησεν· ἐν μέσῳ δ' αὐτῶν
ἀνέστη Κάλχας ὁ Θεστορίδης, ὁ μᾶλλον ἄριστος τῶν
οἰωνοσκόπων ὁ ὁποῖος ἤξευρε τὰ παρόντα, τὰ μέλ-

λοντα καὶ τὰ παρελθόντα, καὶ ὠδήγησε τὸν στόλον τῶν Ἀχαιῶν μέσα εἰς τὸν Ἴλιον διὰ τῆς μαντικῆς του τέχνης, τὴν ὁποίαν ἐδώρησεν εἰς αὐτὸν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· οὗτος λοιπὸν εὐνοῶν αὐτοὺς ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν·

«ὦ Ἀχιλλεῦ, ἀγαπητὲ τοῦ Διὸς, μὲ διατάττεις νὰ ἐξηγήσω τὴν ὀργὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ μακρὰν ῥίπτοντος βέλη βασιλέως· λοιπὸν ἐγὼ θέλω εἶπει· σὺ δὲ ὑποσχέσου μοι ἐνόρκως ὅτι θέλεις μὲ βοηθήσει προθύμως μὲ λόγους καὶ μὲ χεῖρας· διότι νομίζω ὅτι θέλω παροργίσει ἄνδρα, ὅστις ἔχει μεγάλην δύναμιν ἐπὶ ὅλων τῶν Ἀργείων καὶ τὸν ὑπακούουσιν οἱ Ἀχαιοί. Νικᾷ βασιλεὺς ὀργισθεὶς κατ' ἀνδρὸς κατωτέρου· καὶ ἂν κατ' ἀρχὰς καταπίῃ τὴν ὀργὴν του, ἀλλ' οὐδὲν ἥττον καὶ εἰς τὸ μέλλον τὴν διατηρεῖ εἰς τὰ στήθη του, ἕως οὗ τὴν ἱκανοποιήσῃ. Σκέψου λοιπὸν ἂν θὰ μὲ σώσῃς.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Μετὰ μεγάλου θάρρους εἶπε ὁποῖαν μαντείαν ἤξεύρεις. Ὅχι, μὰ τὸν ἀγαπητὸν τοῦ Διὸς Ἀπόλλωνα, αὐτὸν, εἰς τὸν ὁποῖον σὺ, Κάλχα, εὐχόμενος ἀποκαλύπτεις εἰς τοὺς Δαναοὺς τὰς μαντείας, οὐδεὶς ἐν ὅσῳ ζῶ καὶ βλέπω ἐπὶ τῆς γῆς θέλει σὲ ἐγγίσει ἐν τῷ στρατοπέδῳ, οὐδεὶς ἐξ ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν Δαναῶν, οὐδ' ἂν τὸν Ἀγαμέμνονα εἶπῃς, ὅστις τῶρα καυχᾶται ὅτι εἶναι πολὺ ἀνώτερος μετὰ τῶν Ἀχαιῶν.»

Καὶ τότε πλέον ἔλαβε θάρρος καὶ εἶπεν ὁ ἄμεμπτος μάντις·

«Οὐδὲ διὰ τάξιμον παραπονεῖται ὁ Ἀπόλλων οὐδὲ διὰ θυσίαν, ἀλλὰ διὰ τὸν ἱερέα του, τὸν ὁποῖον περιύβρισεν ὁ Ἀγαμέμνων· δὲν ἀπέλυσε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ καὶ δὲν ἐδέχθη τὰ λύτρα· διὰ τοῦτο ἐπροξένησε βάσανα

ὁ μακρὰν ῥίπτων βέλη θεὸς καὶ ἀκόμῃ θὰ προξενήσῃ· οὐδὲ θὰ ἀπομακρύνῃ τὸν ἀπρεπῆ ὄλεθρον ἀπὸ τοὺς Δαναοὺς, πρὶν ἀποδώσωμεν εἰς τὸν ποθητὸν τῆς πατέρα τὴν γοργόφθαλμον κόρην ἄνευ ἐξαγορᾶς, ἄνευ λύτρων, καὶ πρὶν στείλωμεν ἱερὰν ἐκατόμβην εἰς τὴν Χρύσην· τότε μόνον ἴσως ἠθέλαμεν ἐξιλεώσῃ καὶ κάμψῃ αὐτόν.»

Οὗτος μὲν εἰπὼν ταῦτα ἐκάθησεν, ἠγέρθη δὲ ὁ ἥρως Ἀτρεΐδης ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ὠργισμένος· τὸ πρόσωπόν του ἐμαύρισεν ἐκ τῆς ὀργῆς, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐσπινθηροβόλουν, ὡς πῦρ· καὶ πρῶτον μὲν ἀγριοκυττάζων τὸν Κάλχαντα εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Μάντι κακῶν! ποτὲ ἕως τῶρα δὲν μὲ εἶπες καλὴν λέξιν· πάντοτε τὰ κακὰ εὐαρεστεῖσαι νὰ μαντεύῃς, καλὸν δὲ οὔτε εἶπες ἕως τῶρα λόγον οὔτε ἔργον ἔπραξας· καὶ τῶρα ἐνώπιον τῶν Δαναῶν μαντεύων ἀγορεύεις ὅτι διὰ τοῦτο δῆθεν τοὺς τιμωρεῖ ὁ μακρὰν ῥίπτων βέλη θεός, διότι ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ δεχθῶ τὰ λαμπρὰ λύτρα τῆς κόρης Χρυσηΐδος ἐπιθυμῶν μεγάλως νὰ τὴν ἔχω εἰς τὸν οἶκόν μου· καὶ ἀπὸ τὴν Κλυταιμνήστραν τὴν προτιμῶ, τὴν νόμιμον σύζυγόν μου διότι δὲν εἶναι κατωτέρα αὐτῆς οὐδὲ κατὰ τὸ ἀνάστημα οὐδὲ κατὰ τὴν χάριν οὐδὲ κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ οὐδὲ κατὰ τὰ ἐργόχειρα· ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα ταῦτα θέλω νὰ τὴν ἀποδώσω, ἐὰν τοῦτο εἶναι ὠφελιμότερον· προτιμῶ ὁ στρατὸς νὰ ᾔῃαι σῶος παρὰ νὰ χάνηται. Δι' ἐμὲ ὅμως ἀμέσως ἐτοιμάσατε ἀμοιβὴν διὰ νὰ μὴ ᾔμαι μόνος ἀπὸ τοὺς Ἀργεῖους ἄνευ ἀμοιβῆς· τοῦτο δὲν ἀρμόζει· βλέπετε δὲ ὅλοι ὅτι τὸ γέρας μου μεταβαίνει ἀλλαχοῦ.»

Πρὸς αὐτόν δὲ ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς·

« Ἐνδοξότατε Ἀτρεΐδῃ, φιλοχρηματοτάτε πάντων ἀνθρώπων· πῶς θὰ σοῦ δώσωσι γέρας οἱ μεγαλόψυχοι Ἀχαιοί; οὐδ' ἤξεύρομεν νὰ ἦναι κατατεθειμένα που ἄφθονα ἀμέριστα λάφυρα. Ὅσα ἀπὸ τὰς πόλεις ἡρπάσαμεν ταῦτα διεμοιράσθησαν, δὲν εἶναι δὲ πρέπον νὰ τὰ λάβωμεν ὀπίσω. Ἀλλὰ σὺ μὲν τώρα ἀπόπεμψον ταύτην εἰς τὸν θεόν· ἡμεῖς δὲ οἱ Ἀχαιοὶ θὰ σὲ ἀποδώσωμεν τριπλάσια καὶ τετραπλάσια δῶρα, εἴαν ποτε δώσῃ ὁ Ζεὺς νὰ ἐκπορθήσωμεν τὴν καλῶς τειχισμένην πόλιν Τροίαν. »

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ἀρχηγὸς Ἀγαμέμνων· « Ἀχιλλεῦ, ὅμοιε πρὸς θεόν! ἀφοῦ εἶσαι ἀγαθός, μὴ θέλε οὕτω νὰ μὲ ἀπατᾷς, διότι δὲν θὰ μὲ προκαταλάβῃς, οὐδὲ θὰ μὲ πείσῃς. Μήπως ἐπιθυμεῖς σὺ μὲν νὰ ἔχῃς γέρας ἐγὼ δὲ νὰ κάθημαι στερούμενος, ἀφοῦ μὲ παρακινεῖς νὰ τὴν ἀποδώσω; Συναινῶ, ἂν μοὶ δώσωσι γέρας οἱ μεγάψυχοι Ἀχαιοὶ ἀντάξιον ἐμοῦ καὶ εὐάρεστον εἰς ἐμέ. Ἀλλέως ἐγὼ αὐτὸς θὰ ὑπάγω νὰ ἀρπάσω ἢ τὸ ἰδικόν σου ἢ τοῦ Αἴαντος ἢ τοῦ Ὀδυσσεώς, καὶ ἅς ὀργισθῇ ἐκεῖνος πρὸς ὃν θὰ ὑπάγω νὰ λάβω τὸ γέρας του. Περὶ τούτων θὰ σκεφθῶμεν καὶ πάλιν· τώρα δὲ ἔλθετε, ἅς σύρωμεν μαῦρον πλοῖον εἰς τὴν θείαν θάλασσαν, ἅς συνάξωμεν ἐντὸς αὐτοῦ ἐπὶ τούτῳ κωπηλάτας, ἅς θέσωμεν ἐκατόμβην καὶ ἅς ἀναβιβάσωμεν τὴν ὡραίαν Χρησίδα· ἀρχηγὸς δὲ τῆς ἀποστολῆς ἅς ἦναι ἀνὴρ συνετὸς, ἢ ὁ Αἴας ἢ ὁ Ἰδομενεὺς ἢ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἢ σὺ, Πηλεΐδῃ, ἐκπληκτικώτατε πάντων τῶν ἀνδρῶν, διὰ νὰ θυσιάσῃς καὶ ἐξιλεώσῃς τὸν μακρὰν ῥίπτοντα βέλη θεόν. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως βλοσυρὸν βλέμμα ρίψας εἶπεν ὁ παχύπους Ἀχιλλεύς·

«Οἴμοι! ἀναιδέστατε καὶ φιλοκερδέστατε, πῶς ὑπάρχει Ἀχαιὸς ὑπακούων προθύμως εἰς τοὺς λόγους σου ἢ ὁδοιπορίαν ποιῶν ἢ πολεμῶν πρὸς ἄνδρας; Ἐγὼ δὲν ἤλθον ἐδῶ νὰ πολεμήσω μισῶν τοὺς πολεμικοὺς Τρῶας· οὐδόλως ἔπταισαν πρὸς με· διότι οὔτε τὰς ἀγελάδας μου ἤρπασαν ποτὲ μέχρι τοῦδε οὐδὲ τοὺς ἵππους, οὐδὲ ἔβλαψάν ποτε τοὺς καρπούς τῆς γονίμου Φθίας τῆς τροφοῦ γενναίων ἀνδρῶν, διότι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ μεταξὺ πάρα πολλὰ ὄρη σκιερὰ καὶ θάλασσα ταραχώδης· ἀλλὰ σέ, ὦ ἀναιδέστατε, ἠκολουθήσαμεν, πρὸς χαράν σου, θέλοντες νὰ λάβωμεν ἱκανοποιήσιν τοῦ Μενελάου καὶ σοῦ σκυλόφθαλμε κατὰ τῶν Τρώων· καὶ διὰ ταῦτα ποσῶς δὲν ταραττεσαι οὐδὲ φροντίζεις· καὶ ἤδη μὲ ἀπειλεῖς νὰ μὲ ἀφαιρέσης μόνος σου τὸ γέρας, διὰ τὸ ὅποιον ὑπέφερα πολλοὺς κόπους, καὶ τὸ ὅποιον μοὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν. Οὐδέποτε βεβαίως ἐγὼ λαμβάνω ἴσον μὲ σέ γέρας, ὅσakis οἱ Ἀχαιοὶ κυριεύσωσιν εὐδαίμονά τινα Τρωϊκὴν πόλιν· ἀλλὰ τῇ μὲν περισσότερον μέρος τοῦ πολυταράχου πολέμου αἱ ἰδικαί μου χεῖρες διευθύνουσιν· ὅταν δέ ποτε ἔλθῃ ὁ μοιρασμὸς, διὰ σέ τὸ γέρας εἶναι πολὺ μεγαλύτερον, ἐγὼ δὲ ἔρχομαι εἰς τὰς νῆας μὲ ὀλίγον μὲν ἀλλ' εὐχαριστημένος, ἀφοῦ ἀποκάμω πολεμῶν. Ἀλλὰ τῶρα θὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Φθίαν· εἶναι πολὺ προτιμότερον νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου μὲ τὰ κυρτόπρυμνα πλοῖα· οὐδ' ἔχω σκοπὸν νὰ μένω ἐδῶ ἄτιμος καὶ νὰ σοῦ παρασκευάζω ἄφθονον περιουσίαν καὶ πλοῦτον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἔπειτα ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων·

«Φύγε, φύγε, ἐὰν ἡ καρδία σου ὀρμᾷ πρὸς τοῦτο, οὐδ' ἐγὼ σέ παρακαλῶ νὰ μένης χάριν ἐμοῦ· πλησίον μου εἶναι καὶ ἄλλοι, οἵτινες δύνανται νὰ μὲ τιμήσωσι, πρὸ πάντων ὅμως ὁ φρόνιμος Ζεὺς· εἶσαι ὁ μόνος τῶν ἐκ Διὸς βασιλέων, τὸν ὁποῖον πρὸ πάντων ἀποστρέφομαι· διότι πάντοτε ἀγαπᾷς φιλονεικίας, πολέμους καὶ μάχας· ἐὰν ἦσαι πολὺ ἀνδρεῖος, θεὸς σοὶ ἐδώρησε τὴν ἀρετὴν· ὕπαγε εἰς τὴν πατρίδα σου μὲ τὸν στόλον σου καὶ τοὺς συντρόφους σου, καὶ βασίλευε εἰς τοὺς Μυρμιδόνας· διὰ σέ ἐγὼ δὲν σκοτίζομαι οὐδὲ ταράττομαι διὰ τὴν ὀργὴν σου. Σὲ ἀπειλῶ ὅμως ταῦτα· καθὼς ἀπ' ἐμοῦ ἀφαιρεῖ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων τὴν Χρυσήϊδα, ταύτην μὲν ἐγὼ μὲ πλοῖον ἰδικόν μου καὶ μὲ συντρόφους μου θὰ τὴν ἀποπέμψω, ἀλλ' ἐγὼ θὰ ὑπάγω ὁ ἴδιος εἰς τὴν σκηνὴν σου καὶ θὰ ἀρπάσω τὴν ὠραίαν Βρισηΐδα, τὸ γέρας σου, διὰ νὰ μάθης καλῶς πόσον εἶμαι ἀνώτερός σου, νὰ τρέμη δὲ καὶ πᾶς ὁμιλῶν ὡς ἴσος μὲ ἐμὲ καὶ τολμῶν νὰ ἐξομωιωθῇ πρὸς ἐμέ.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Πηλεΐδης κατεπικράνθη, καὶ ἡ καρδία του ἐντὸς τῶν πυκνομάλλων στηθῶν του εἰς δύο διηρέθη ἀντιθέτους ὀρμάς, ἢ νὰ σύρῃ τὸ ὄξυ ξίφος ἀπὸ τὸν μηρὸν καὶ τοὺς μὲν ἄλλους νὰ διασκορπίσῃ τὸν δὲ Ἀτρεΐδην νὰ φονεύσῃ, ἢ νὰ περιστείλῃ τὴν ὀργὴν του καὶ νὰ καθησυχάσῃ τὴν ψυχὴν του· ἐν ᾧ δὲ ταῦτα διελογίζετο καὶ ἡσθάνετο, ἔσυρεν ἀπὸ τὴν θήκην τὸ μέγα ξίφος· τότε ἦλθεν ἡ Ἀθηνᾶ ἐξ οὐρανοῦ σταλεῖσα κάτω ὑπὸ τῆς λευκωλένου θεᾶς Ἥρας, ἥτις ἡγάπα ἀπὸ καρδίας καὶ ἐφρόντιζεν ὁμοίως καὶ δι' ἀμφοτέρους. Σταθεῖσα ὀπισθεν τοῦ Πηλεΐδου συνέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν Ξανθὴν κόμην εἰς μόνον αὐτὸν φαινομένη, ἐνῶ ἐκ τῶν

ἄλλων κανεῖς δὲν τὴν ἔβλεπεν. Ἐκπλαγεῖς ὁ Ἀχιλλεὺς ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἀμέσως ἐγνώρισε τὴν Παλλὰδα Ἀθηναῖν· δεινῶς δὲ ἤστραψαν οἱ ὀφθαλμοὶ του, καὶ ἐπιφωνήσας εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Διατὶ ἦλθες πάλιν, τέκνον τοῦ αἰγιόχου Διὸς ; διὰ νὰ ἴδῃς τὴν ἀλαζονείαν τοῦ Ἀτρεΐδου Ἀγαμέμνονος ; ἀλλὰ σὲ τὸ λέγω καὶ νομίζω θὰ ἐκτελεσθῇ· ἔνεκα τοῦ ὕβριστικοῦ τρόπου γρήγορα θὰ χάσῃ τὴν ζωὴν του.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ἡ γαλανόφθαλμος Ἀθηναῖ·

«Ἐγὼ ἦλθον ἐξ οὐρανοῦ νὰ παύσω τὴν ὀργὴν σου· εἴθε νὰ πεισθῇς ! μὲ κατέπεμψεν ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα ἐπειδὴ ἀγαπᾷ ἀπὸ καρδίας καὶ φροντίζει ἐξίσου δι' ἀμφοτέρους· ἀλλ' ἐλθέ, παῦσε τὴν φιλονεικίαν· ὀνειδίσον αὐτὸν, ἔστω, ἀλλὰ μὴ σύρῃς τὸ ξίφος. Τοῦτο δὲ σὲ λέγω τὸ ὅποῖον καὶ θὰ ἐκτελεσθῇ ἀφεύκτως· τριπλάσια λαμπρὰ δῶρα θὰ σοὶ προσφερθῶσι ποτὲ διὰ τὴν προσβολὴν ταύτην· ἀλλὰ σὺ πείθου εἰς ἡμᾶς καὶ κρατήσου.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς·

«Πρέπει νὰ ὑπακούσω εἰς τοὺς λόγους σου, ὦ θεά, ἂν καὶ ἡμῶν πάρα πολὺ ὠργισμένος· εἶναι καλλίτερον νὰ ὑπακούῃ τις εἰς τοὺς θεοὺς, διότι καὶ αὐτοὶ τότε εἰσακούουσιν.»

Εἶπε καὶ ἐκράτησε τὴν βαρεϊάν του χεῖρα ἐπὶ τῆς ἀργυρᾶς λαβῆς τοῦ ξίφους, τὸ ὅποῖον ὥθησε πάλιν εἰς τὴν θήκην, ὑπακούσας εἰς τὸν λόγον τῆς Ἀθηναῖς· αὕτη δὲ μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ αἰγιόχου Διὸς πρὸς τοὺς ἄλλους θεοὺς.

Ἄλλ' ὁ Πηλεΐδης ἐξακολουθῶν ἔτι νὰ ἦναι ὠργισμένος ἤρχισε πάλιν νὰ ὁμιλῇ πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην πικροὺς λόγους.

α Μεθυσμένε, ἔχων σκύλου μὲν ὀφθαλμούς, καρδίαν δὲ ἐλάφου, ποτὲ οὔτε διὰ τὸν πόλεμον ἐτόλμησες νὰ ὀπλισθῇς μαζὺ μὲ τὸν στρατὸν οὔτε εἰς ἐνέδραν νὰ ὑπάγῃς μὲ τοὺς εὐγενεῖς τῶν Ἀχαιῶν· τοῦτο σοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι μαύρη μοῖρα. Βεβαίως εἶναι πολὺ προτιμότερον νὰ κάθῃσαι εἰς τὸ ἐκτεταμένον στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν καὶ νὰ ἀφαιρῇς τὰ δῶρα παντὸς, ὅστις σου ἀντεῖπῃ· εἶσαι λαοφάγος βασιλεὺς, ἐπειδὴ βασιλεύεις εἰς οὐτιδανούς· διότι σὲ βεβαιῶ, ἂν δὲν εἶχεν οὕτως, Ἀτρεΐδῃ, αὕτη θὰ ἦτο ἡ τελευταία σου ὕβρις· ἀλλὰ σὲ τὸ προλέγω καὶ ὀρκίζομαι μέγαν ὄρκον. Μὰ τοῦτο τὸ σκῆπτρον, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε πλέον θὰ βλαστήσῃ φύλλα καὶ κλώνους, διότι ὁ χαλκὸς τοῦ περιέκοψε φύλλα καὶ φλοιόν· καὶ τὸ ὁποῖον φέρουσιν εἰς τὰς παλάμας των οἱ παῖδες τῶν Ἀχαιῶν οἱ περὶ τὰς δίκας, αὐτοὶ, οἵτινες ἐτέθησαν παρὰ τοῦ Διὸς φύλακες τοῦ δικαίου, ὀρκίζομαι μέγαν ὄρκον· βεβαίως ποτὲ θὰ καταλάβῃ σύμπαντας τοὺς Ἀχαιοὺς πόθος τοῦ Ἀχιλλέως· ἀλλὰ τότε δὲν θέλει δυνηθῇ κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τοὺς βοηθήσῃ, καίπερ λυπούμενος, ὅταν πολλοὶ πίπτωσι φονευόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνδροφόνου Ἑκτορος· σὺ δὲ ἐνδομύχως θὰ σπαράττης τὴν καρδίαν σου ὀργιζόμενος, διότι οὐδόλως ἐτίμησας τὸν ἀνδρειότερον τῶν Ἀχαιῶν.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Πηλεΐδης, ἔρριψε δὲ εἰς τὴν γῆν τὸ μὲ χρυσοῦς ἥλους πεποικιλμένον σκῆπτρον, καὶ ἐκάθισεν· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης ἐξ ἄλλου μέρους ἐξηκολούθει ὠργισμένος. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἀνηγέρθη βιαίως εἰς τὸ μέσον αὐτῶν ὁ γλυκυλόγος Νέστωρ, ὁ λιγυρὸς ῥήτωρ τῶν Πυλίων, ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τοῦ ὁποίου ἔρρεε φωνὴ γλυκυτέρα τοῦ μέλιτος· τούτου ζῶντος δύο μὲν γενεαὶ

ἀνθρώπων ἔναρθρα λαλούντων εἶχον ἀποθάνει, οἵτινες πρότερον εἶχον συγγεννηθῇ καὶ συντραφῇ ἐν τῇ εὐδαίμονι Πύλῳ, ἐβασίλευε δὲ ἐπὶ τῆς τρίτης.

Οὗτος ἀπὸ εὐνοίαν πρὸς ἀμφοτέρους ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν·

«Οἶμοι ! βεβαίως μέγα πένθος καταλαμβάνει τὴν Ἀχαΐδα γῆν, βεβαίως ἤθελε χαρῇ ὁ Πρίαμος καὶ ἤθελον μεγάλως εὐχαριστηθῇ καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Πριάμου καὶ οἱ ἄλλοι Τρῶες ἂν ἐμάνθανον ὅλας αὐτὰς τὰς φιλονεικίας ὑμῶν, οἵτινες ἐξέχετε μὲν εἰς τὰ συμβούλια, ἐξέχετε δὲ καὶ εἰς τὰς μάχας. Ἀλλὰ πεισθῆτε εἰς ἐμέ· καὶ οἱ δύο εἴσθε νεώτεροί μου· συνανεστράφην ἄλλοτε καὶ μὲ καλλιτέρους σας καὶ ποτὲ δὲν μὲ κατεφρόνησαν· ἀληθῶς δὲν εἶδον μέχρι τοῦδε ἄνδρας, οὐδὲ ἐλπίζω νὰ ἴδω, ὡς τὸν Πειρίθοον, τὸν στρατηγὸν Δρύαντα, τὸν Καινέα, τὸν Ἑξάδιον καὶ τὸν ἰσόθεον Πολύφημον, προσέτι Θησέα τὸν Αἰγείδην, τὸν ὅμοιον μὲ ἀθανάτους· ἀνδρειότατοι ἦσαν ἐκεῖνοι τῶν ἐπιγείων ἀνθρώπων· ἀνδρειότατοι ἦσαν καὶ μὲ ἀνδρειοτάτους ἐπολέμουν καὶ μὲ θηρία ἄγρια, καὶ θαυμαστῶς τὰ ἠφάνιζον. Πρὸς τούτους ἐγὼ συνανεστράφην· μετέβην κατὰ πρόσκλησίν των ἀπὸ τὴν Πύλον, ἀπὸ μακρυνὴν χώραν, καὶ ἤμην μαζύ των, πολεμῶν κατὰ τὴν δυνάμιν μου καὶ ἐγὼ· μὲ ἐκείνους κανεῖς ἐκ τῶν νῦν ἐπιγείων ἀνθρώπων δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ πολεμήσῃ, καὶ ὅμως ἤκουον τὰς σκέψεις μου καὶ ὑπήκουον εἰς τοὺς λόγους μου· ἀλλὰ πεισθῆτε καὶ σεῖς, ἐπεὶδὴ ἡ ὑπακοὴ εἶναι καλὸν πρᾶγμα. Μῆτε σὺ, Ἀτρεΐδῃ, καίτοι ἰσχυρὸς, νὰ ἀφαιρέσῃς ἀπὸ τοῦτον τὴν κόρην, ἀλλὰ ἄφησέ την, καθὼς τοῦ τὴν ἔδωσαν κατ' ἀρχὰς γέρας οἱ παῖδες τῶν Ἀχαιῶν· μῆτε σὺ, Πηλεΐδῃ, ἔχε

τὴν διάθεσιν νὰ φιλονεικῇς πρὸς τὸν βασιλέα μὲ ἴσῃν βίαν, διότι εἰς οὐδένα τῶν σκηπτούχων βασιλέων ἔδωκεν ὁ Ζεὺς ἴσῃν τιμὴν καὶ δόξαν· ἐὰν σὺ ᾗσαι ἀνδριότερος καὶ θεὰ μήτηρ σὲ ἐγέννησεν, ἀλλ' οὗτος εἶναι ἀνώτερος, ὥς βασιλεύων εἰς περισσοτέρους· σὺ, Ἀτρεΐδῃ, παῦσε τὴν ὀρμὴν σου· ἐγὼ δὲ παρακαλῶ τὸν Ἀχιλλέα ὅστις εἶναι εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς μέγα προπύργιον κατὰ τοῦ κακοῦ πολέμου νὰ παραιτήσῃ τὴν ὀργὴν του.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ἡγεμὼν Ἀγαμέμνων·
 «Ταῦτα βεβαίως ὅλα, γέρον, εἶπες φρονίμως· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θέλει νὰ ᾗναι ἀνώτερος πάντων τῶν ἄλλων, νὰ κρατῇ πάντων καὶ εἰς πάντας νὰ βασιλεύῃ καὶ εἰς πάντας νὰ δίδῃ διαταγάς· ἀλλ' ὑπάρχει καὶ τις ὅστις δὲν θὰ τ' ἀνεχθῇ· ἐὰν οἱ αἰώνιοι θεοὶ τὸν ἑκάμαν πολεμιστὴν, διὰ τοῦτο ἐπιτρέπουσιν εἰς αὐτὸν νὰ ὑβρίζῃ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πλαγίως προσιδὼν ἀπήντησεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς·

«Μάλιστα, θὰ ᾗμιν δειλὸς καὶ οὐτιδανὸς ἐὰν ὑπεχώρουν εἰς πᾶν ὅ,τι λέγεις· εἰς ἄλλους δίδε τὰς προσταγὰς σου καὶ ὄχι εἰς ἐμέ· διότι ἐγὼ δὲν ἔχω σκοπὸν πλεόν νὰ σὲ ὑπακούσω· τοῦτο μόνον σὲ λέγω καὶ πρόσεξε καλῶς· δὲν θὰ ἔλθω εἰς χεῖρας ἐγὼ ἔσο βέβαιος διὰ τὴν κόρην, οὔτε μὲ σὲ οὔτε μὲ ἄλλον τινά· σεῖς μὲ τὴν ἐδώσατε καὶ σεῖς μὲ τὴν ἀφαιρεῖτε· ἐκ τῶν ἄλλων ὅμως πραγμάτων, τὰ ὅποια ἔχω εἰς τὸ ταχὺ μαῦρον πλοῦτόν μου οὐδὲν δύνασαι νὰ ἀρπάσῃς παρὰ τὴν θέλησίν μου· ἂν δ' ἐπιχειρήσῃς, ταχέως τὸ μαῦρόν σου αἶμα θὰ ἐκχυθῇ μεθ' ὀρμῆς περὶ τὸ δόρυ μου.»

Οὕτως ἀφοῦ ἐφιλονείκησαν μὲ ἴσῃν ἐκατέρωθεν ὀρμὴν, ἡγέρθησαν καὶ διέλυσαν τὴν ἐν τῷ στρατοπέδῳ συνέ-

λευσιν· καὶ ὁ μὲν Πηλεΐδης διευθύνθη πρὸς τὰς σκηνάς καὶ τὰ ἰσόρροπα πλοῖα του μετὰ τοῦ Μενoitιάδου καὶ τῶν συντρόφων του· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης εὐθύς καθεΐλκυσεν εἰς τὴν θάλασσαν ταχὺ πλοῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔθεσεν εἰκοσιν ἐκλεκτοὺς κωπηλάτας καὶ ἑκατόμβην πρὸς τὸν θεόν· τὴν δὲ ὠραίαν Χρυσήϊδα ὠδήγησεν ὁ ἴδιος καὶ ἔθεσε νὰ καθήσῃ ἄρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς ἐπέβη ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς. Οὗτοι λοιπὸν, ἀφοῦ ἀνέβησαν ἔπλεον ἐπὶ τῶν ὑγρῶν δρόμων· διέταξε δὲ ὁ Ἀτρεΐδης τὸν στρατὸν νὰ καθάρισῃ τὸ στρατόπεδον· ἐλούοντο λοιπὸν καὶ τὰς ἀκαθαρσίας ἔρριπτον εἰς τὴν θάλασσαν· μετὰ δὲ ταῦτα ἐθυσίασαν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα θυσίας ἐξ ἀκμαίων ταύρων καὶ αἰγῶν ἀνὰ τὸ παράλιον τῆς ἀκάρπου θαλάσσης· ἡ δὲ κνίσσα ἔφθανεν εἰς τὸν οὐρανὸν περιελισσομένη εἰς τὸν καπνόν.

Εἰς τοιαῦτα ἡσυχολοῦντο ἐν τῷ στρατοπέδῳ· οὐδ' ἀπέστη ὁ Ἀγαμέμνων ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν δι' ἧς ἠπείλησε τὸν Ἀχιλλέα, ἀλλ' εἶπε πρὸς τοὺς κήρυκάς του καὶ τοὺς ταχεῖς ὑπηρέτας, τὸν Ταλθύβιον καὶ τὸν Εὐρυβάτην·

«Ὑπάγετε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως, νὰ λάβητε ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ νὰ φέρητε τὴν ὠραίαν Βρισηΐδα· ἐὰν δὲ δὲν τὴν δώσῃ, δύναμαι ἐγὼ νὰ ὑπάγω μὲ περισσοτέρους καὶ νὰ τὴν λάβω ὁ ἴδιος. Τοῦτο θὰ ᾔῃναι φοβερώτερον εἰς αὐτόν.»

Μετὰ τὰς τραχεῖας ταύτας προσταγὰς τοὺς ἀπέστειλεν· αὐτοὶ δὲ ἄκοντες πορευόμενοι κατὰ τὴν παραλίαν τῆς ἀκάρπου θαλάσσης ἔφθασαν εἰς τὰς σκηνάς καὶ τὰ πλοῖα τῶν Μυρμιδόνων· εὗρον δὲ τὸν Ἀχιλλέα καθήμενον πλησίον τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ μαύρου πλοίου του· τοὺς εἶδεν ἀλλὰ δὲν ἐχάρη· αὐτοὶ μὲν, φοβηθέντες

καὶ ἐντρεπόμενοι τὸν βασιλέα, ἐστάθησαν· καὶ οὔτε τὸν ἔλεγον τίποτε οὔτε τὸν ἡρώτων, ἀλλ' αὐτὸς ἐνόησε καὶ τοὺς εἶπεν·

«Χαίρετε, κήρυκες, ἄγγελοι τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἀνθρώπων, ἔλθετε πλησιέστερον· δέν με πταίετε σεῖς τίποτε, ἀλλ' ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ ὁποῖος σᾶς ἔστειλε διὰ τὴν κόρην Βρισηΐδα· ἀλλ' ἔλθε Διογενὲς Πάτροκλε, ἔκβαλε τὴν κόρην καὶ δός την νὰ τὴν λάβωσιν· ἅς ἦναι δὲ αὐτοὶ μάρτυρες ἐνώπιον καὶ τῶν μακάρων θεῶν καὶ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων καὶ ἐνώπιον σκληροῦ βασιλέως, ἐάν ποτὲ πάλιν συμβῇ χρεῖα ἐμοῦ νὰ ἀποκρούσω τὸν δεινὸν ὄλεθρον ἀπὸ τοὺς ἄλλους . . . ἀλλ' ἀναμφιβόλως ὁ ἀνθρώπος οὗτος μαίνεται μανίαν ὀλεθρίαν, μὴ δυνάμενος ἐκ τῶν παρελθόντων νὰ εἰκάσῃ περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ πῶς ἡδύναντο οἱ Ἀχαιοὶ νὰ πολεμῶσιν ἀσφαλῶς εἰς τὸ στρατόπεδον.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ Πάτροκλος ὑπήκουσεν εἰς τὸν πεφιλημένον του σύντροφον, καὶ ἐξαγαγὼν ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὴν ὠραίαν Χρυσηΐδα, τὴν ἔδωκεν εἰς τοὺς κήρυκας νὰ τὴν παραλάβωσιν, οὔτοι δὲ ἐπέστρεψαν πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν· καὶ ἡ κόρη ἤκουσα τοὺς ἠκολούθει. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς δακρύσας ἀπεμακρύνθη εὐθὺς ἀπὸ τοὺς συντρόφους του καὶ ἐκάθησε χωριστὰ, εἰς τὸ παράλιον τῆς στυλπνῆς θαλάσσης, ἔχων τὰ βλέμματα ἐστραμμένα πρὸς τὸν ἀπέραντον πόντον· προτείνας δὲ τὰς χεῖράς του ἔκαμε πολλὰς εὐχὰς πρὸς τὴν φίλην του μητέρα.

«Μῆτερ, ἀφοῦ μ' ἐγέννησες βραχύβιον ἔπρεπε τοῦλάχιστον νὰ μὲ τιμᾷ ὁ εἰς τὰ ὕψη βροντῶν Ζεὺς· ἀλλὰ τῶρα οὐδὲ μικροτάτην τιμὴν μοι ἔδωκε· διότι ἰδοὺ ὁ Ἀτρεΐδης, ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, μὲ προσέβα-

λεν, ἀφαιρέσας ὁ ἴδιος καὶ κατακρατῶν τὸ γέρας μου.»

Οὕτως εἶπε χύνων ἄφθονα δάκρυα· τὸν ἤκουσε δὲ ἡ σεβαστὴ μήτηρ ἐκ τοῦ βάθους τῆς θαλάσσης, ὅπου ἐκάθητο πλησίον τοῦ γέροντος πατρός της· καὶ ταχέως ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς λευκαζούσης θαλάσσης, ὡσεὶ ὀμίχλη, καὶ ἀμέσως καθήσασα ἐμπρός του, κλαίοντος ἔτι, τὸν ἐθώπευσε μὲ τὴν χεῖρα καὶ ὠμίλησε λέγουσα τὰ ἐξῆς·

«Τέκνον μου, διατὶ κλαίεις; ποία δὲ λύπη σοῦ κατέλαβε τὴν καρδίαν, λέγε· μὴ τὸ κρύπτῃς, διὰ νὰ τὸ ἡξεύρωμεν καὶ οἱ δύο.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ βαρέως στεναῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Τὰ γνωρίζεις· διὰ τί νὰ ἐπαναλαμβάνω ὅ,τι δὲν ἄγνοεῖς; Ἐρρίφθημεν ἐπὶ τῆς Θήβης, τῆς ἱερᾶς πόλεως τοῦ Ἡετίωνος, καὶ διαρπάσαντες αὐτὴν ἐφέραμεν ἐδῶ ὅλα τὰ λάφυρα, τὰ ὅποια ἐμοίρασαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἐκλέξαντες διὰ τὸν Ἀτρεΐδην τὴν ὠραίαν Χρυσήδα. Ὁ δὲ Χρύσης ὁ ἱερεὺς τοῦ μακρὰν ρίπτοντος βέλη Ἀπόλλωνος, ταχέως ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν θυγατέρα του, καὶ πρὸς τοῦτο ἔφερεν ἄπειρα λύτρα· ἦλθε κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας στέμματα τοῦ μακρὰν ρίπτοντος βέλη Ἀπόλλωνος ἐπάνω εἰς χρυσοῦν σκῆπτρον, καὶ παρεκάλει ὅλους τοὺς Ἀχαιοὺς, πρὸ πάντων ὅμως τοὺς δύο Ἀτρεΐδας τοὺς στρατηγούς· τότε ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι Ἀχαιοὶ εἶπον, ναὶ, νὰ σεβασθῶσι τὸν ἱερέα καὶ νὰ δεχθῶσι τὰ λαμπρὰ λύτρα· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἤρεσεν εἰς τὸν Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα, ὅστις κακῶς τὸν ἀπέπεμπε, σκληρὸν λόγον λέγων. Ὁ δὲ γέρων ὠργισμένος ἐπέστρεψε καὶ εὐχῆθεις εἰσηκούσθη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι πολὺ

ἡγαπᾶτο ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ Ἀπόλλων ἔρριψεν ἐναντίον τῶν Ἀργείων φθοροποιὸν βέλος· οἱ δὲ στρατιῶται, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἀπέθνησκον ἄλλεπᾶλληλοι· τὰ βέλη τοῦ Θεοῦ ἐπήρχοντο πρὸς ὅλα τὰ μέρη ἀνὰ τὸν ἐκτεταμένον στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν· μάντις ἔμπειρος εἶπε πρὸς ἡμᾶς τὸν οἰωνὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀμέσως δ' ἐγὼ πρῶτος παρεκίνουν νὰ ἐξιλεώσωμεν τὸν θεόν· ἀλλ' ὁ Ἄτρεϊδης διὰ τοῦτο ὠργίσθη καὶ ἐγερθεὶς μὲ ἠπειλήσεν ἀπειλὴν ἣτις ἤδη ἐξετελέσθη· διότι τὴν μὲν Χρυσήϊδα μὲ ταχὺ πλοῖον στέλλουσιν οἱ γοργόφθαλμοι Ἀχαιοὶ εἰς τὴν Χρύσην, συνοδεύσαντες αὐτὴν μὲ δῶρα πρὸς τὸν βασιλέα Ἀπόλλωνα· τὴν δὲ κόρην τοῦ Βρισεύως ἦν μοι ἔδωκαν οἱ Ἀχαιοὶ δῶρον κήρυκες ἀπῆλθον φέροντες ἀπὸ τὴν σκηνὴν μου· ἀλλὰ σὺ, ἂν ἔχῃς δύναμιν τινα, βοήθησον τὸ τέκνον σου, ὕπαγε εἰς τὸν Ὀλύμπον καὶ ἰκέτευσον τὸν Δία, ἐὰν ἦναι ἀληθὲς ὅτι ποτὲ ὠφέλησες αὐτὸν μὲ λόγον ἢ μὲ ἔργον· διότι πολλάκις σὲ ἤκουσα εἰς τὸν πατρικὸν σου οἶκον νὰ καυχᾶσαι, λέγουσα ὅτι σὺ μόνη μεταξὺ τῶν ἀθανάτων ἀπέκρουςες τὸν ἀπρεπῆ Ὀλύμπιον ὅστις ἠπεύλει τὸν Κρονίδην, ἐνῶ οἱ ἄλλοι Ὀλύμπιοι θεοὶ ἠθέλουν νὰ τὸν δέσωσι, καὶ ἡ Ἥρα καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ· ἀλλὰ σὺ ἦλθες, θεά, καὶ τὸν ἔλυσες ἀπὸ τὰ δεσμὰ, προσκαλέσασα ταχέως εἰς τὸν ἐκτεταμένον Ὀλύμπον τὸν Ἑκατόγχειρα, τὸν ὁποῖον οἱ μὲν θεοὶ ὀνομάζουσι Βριάρεων, οἱ δὲ ἄνθρωποι πάντες Διγαίωνα· οὗτος ἀνώτερος τοῦ πατρὸς του κατὰ τὴν δύναμιν ἐκάθησε πλησίον τοῦ Κρονίδου γαυριῶν ἐπὶ τῇ δόξῃ του· τοῦτον καὶ ἐφοβήθησαν οἱ μάκαρες θεοὶ καὶ οὕτω παρητήθησαν τοῦ σκοποῦ των. Ταῦτα λοιπὸν κάθησον πλησίον καὶ ἐνθούμιός τον ἐκτετεύουσα, καὶ λέτουν ἵνα βοηθήσῃ ὅπως

δήποτε τοὺς Τρώας καὶ νὰ συνωθήσῃ τοὺς Ἀχαιοὺς περὶ τὰς πρύμνας καὶ τὴν θάλασσαν μετὰ πολλοῦ φόνου, ὅπως ἀπολαύσωσιν οὕτω τοῦ βασιλέως αὐτῶν, ἐννοήσῃ δὲ καὶ ὁ Ἀτρεΐδης ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων τὴν τύφλωσίν του μὴ τιμήσαντος τὸν κράτιστον τῶν Ἀχαιῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἡ Θέτις καταχέουσα δάκρυα·

«Οἷμοι, τέκνον μου, διατί λοιπὸν σ' ἔτρεφα ἀφοῦ διὰ συμφορὰς σ' ἐγέννησα; Ἐπρεπε τοῦλάχιστον νὰ ἔμενες ἐν τῷ στρατοπέδῳ χωρὶς δάκρυα καὶ πάθη, ἀφοῦ ἡ μοῖρά σου εἶναι νὰ ζήσης ὀλίγον καὶ προσεγγίζεις εἰς τὸ τέρμα· ἀλλὰ τώρα εἶσαι καὶ ταχυθάνατος καὶ δυστυχέστατος πάντων· διὰ τοῦτο λέγω ὅτι σὲ ἐγέννησα μὲ κακὴν μοῖραν. Ὅ,τι δὲ μὲ εἶπες θὰ ἀνέλθω ἡ ἰδία εἰς τὸν κατάχιονον Ὀλυμπον νὰ εἶπω πρὸς τὸν τερπικέραυνον Δία· ἴσως πεισθῇ. Ἀλλὰ σὺ τώρα καθήμενος ἐν τῷ στρατοπέδῳ σου μένε ὠργισμένος κατὰ τῶν Ἀχαιῶν, παύσας παντελῶς ἀπὸ τὸν πόλεμον· διότι ὁ Ζεὺς χθὲς μεθ' ὅλων τῶν ἄλλων Θεῶν μετέβη εἰς τὸν Ἰκεανὸν πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς Αἰθίοπας εἰς εὐωχίαν· βεβαίως δὲ τὴν δωδεκάτην θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν Ὀλυμπον, καὶ τότε θὰ ὑπάγω εἰς τὰ χάλκινα ἀνάκτορα τοῦ Διὸς, θὰ τὸν ἰκετεύσω, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ τὸν πείσω.»

Οὕτω λαλήσασα ἀνεχώρησε, τὸν δὲ Ἀχιλλεὺς κατέλειπε λυπούμενον κατάκαρδα διὰ τὴν ὠραίαν γυναῖκα τὴν ὁποίαν διὰ τῆς βίας ἀφῆρσαν ἀπ' αὐτοῦ ἄκοντος. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐν τούτοις ἔφθανεν εἰς τὴν Χρύσην φέρων ἱερὰν ἐκατόμβην· ὅταν λοιπὸν ἔφθασαν ἐντὸς τοῦ πολυδαθοῦς λιμένος, κατεβίβασαν τὰ ἱστία καὶ τὰ ἔθεσαν ἐντὸς τοῦ μαύρου πλοίου, τὸν δὲ ἱστὸν ἐπλησίασαν εἰς τὴν ἱστοδόκην, κατὰ μικρὸν ἀπολύσαντες αὐτὸν μὲ

τοὺς προτόνους, ὅλα μὲ μεγάλην ταχύτητα, τὸ δὲ πλοῖον ὠδήγησαν κωπηλατοῦντες εἰς τὸν ὄρμον, μεθ' ὃ ἔρριψαν τὴν ἄγκυραν καὶ ἔδεσαν τὰ σχοινία· ἐξῆλθον ἀκολούθως καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν ἀκτὴν, ἐξήγαγον τὴν διὰ τὸν μακρὰν ῥίπτοντα βέλη Ἀπόλλωνα ἐκατόμβην, ἀπέβη τελευταῖον καὶ ἡ Χρυσήϊς ἀπὸ τὸ ποντοπόρον πλοῖον· καὶ ταύτην ὀδηγῶν πρὸς τὸν βωμὸν ὁ λῖαν συνετὸς Ὀδυσσεὺς παρέδωκεν εἰς τὸν φίλον τῆς πατέρα, εἰπὼν πρὸς αὐτόν·

«ὦ Χρῦση, μὲ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων νά σοι φέρω μὲν τὴν κόρην, νὰ τελέσω δὲ ἱερὰν ἐκατόμβην ὑπὲρ τῶν Δαναῶν, διὰ νὰ ἐξιλεώσωμεν τὸν βασιλέα, ὅστις τῶρα πολύστονα βάσανα ἔρριψε κατὰ τῶν Ἀργείων.»

Οὕτως εἰπὼν τὴν παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖράς του δεχθέντος μετὰ χαρᾶς τὴν φίλην κόρην· οἱ δὲ περὶ τὸν Ὀδυσσεῖα ταχέως ἐτοποθέτησαν τὴν περίφημον ἐκατόμβην κατὰ σειρὰν περὶ τὸν καλῶς ἐκτισμένον βωμὸν, εἴτα δὲ ἔνιψαν τὰς χεῖρας καὶ ἀνέλαβον τὰς οὐλοχύτας· καὶ ὁ Χρῦσης ἠύχετο θερμῶς ὑπὲρ αὐτῶν ὑψώσας τὰς χεῖρας.

«Εἰσάκουσόν μου, ἀργυρότοξε, προστάτα τῆς Χρῦσης καὶ τῆς θεῖας Κίλλης, κραταῖε βασιλεῦ τῆς Τενέδου· ὥς ἤδη πρότερον εἰσήκουσες τὰς εὐχάς μου, καὶ ἐτίμησες ἐμὲ, μεγάλως δὲ ἐπίσεες τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν, οὕτω καὶ τῶρα ἀκόμη ἐκτέλεσόν μοι τὴν ἐξῆς ἐπιθυμίαν· τῶρα πλέον ἀπομάκρυνε ἀπὸ τοὺς Δαναοὺς τὸν ἀπρεπῆ Ὀλεθρον.»

Τοιουτοτρόπως εὐχθεὶς εἰσηκούσθη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος· ἀφ' οὗ δὲ προσηυχήθησαν καὶ ἔρριψαν τὰς οὐλο-

χύτας, πρῶτον μὲν ἔστρεψαν τοὺς λαιμοὺς τῶν θυμάτων πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ τὰ ἔσφαζαν καὶ τὰ ἐξέδειραν, εἴτα δὲ ταμόντες ἐξήγαγον τὰ ὀστά τῶν μηρῶν καὶ τὰ ἐκάλυψαν μὲ τὸ λίπος, διπλώσαντες αὐτὸ πρῶτον, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἔθεσαν διάφορα κρέατα· ὁ δὲ γέρων τὰ ἔκαιεν ἐπὶ σχιζῶν ἐπιχέων μαῦρον οἶνον· πλησίον του νέοι ἐκράτουν πεντάστυβλα διὰ νὰ ζωογονῶσι τὴν πυράν. Ἀφοῦ κατεκάησαν οἱ μηροὶ καὶ ἐγεύθησαν τὰ σπλάγχνα, ἔκοψαν ἀμέσως τὰ λοιπὰ καὶ περάσαντες εἰς ὄβελους τὰ ἔψησαν ἐντέχνως καὶ τὰ ἀπέσυραν ἀπὸ τῆς πυρᾶς· ἀφοῦ ἔπαυσαν ἀπὸ τὸν κόπον καὶ ἡτοίμασαν τὸ συμπόσιον, ἐκάθησαν καὶ εὐωχοῦντο, χωρὶς κανεὶς νὰ στερῇται τὴν προσήκουσαν μερίδα του· ὅτε δ' ἀπέβαλον πλέον τὴν ὄρεξιν τοῦ τρώγειν καὶ πίνειν, νέοι μὲν ἐπλήρωσαν τοὺς κρατῆρας ἀπὸ ποτὸν μέχρι τῶν χειλέων καὶ λαμβάνοντες μὲ τὰ ποτήρια διένειμον εἰς ὅλους. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μὲ ὕμνους ἐπροσπάθουν νὰ ἐξιλεώσωσι τὸν Ἀπόλλωνα, ψάλλοντες οἱ γενναῖοι τῶν Ἀχαιῶν παιᾶνα, πρὸς τιμὴν αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἀπόλλων μετ' ἐγκαρδίου εὐχαριστήσεως ἤκουεν.

Ἄμα δ' ἔδυσεν ὁ Ἥλιος καὶ ἐπῆλθε τὸ σκότος, τότε πλέον ἐκοιμήθησαν πλησίον τῶν πυρμνησίων τοῦ πλοίου· καὶ ὅτε ἐφάνη ἡ ῥοδοδάκτυλος αὐγὴ, ἐξέπλευσαν πρὸς τὸ ἐκτεταμένον στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν μὲ βοηθητικὸν ἄνεμον, ὃν ἔστελλεν ὁ εὐμενὴς Ἀπόλλων. Ἐστησαν ὀρθὸν τὸν ἰστὸν, ἀνεπέτασαν τὰ λευκὰ πανία, ἐκφυσθηέντα κατὰ τὸ μέσον, ἐνῶ τὸ μαῦρον κύμα ἤχει δυνατὰ περὶ τὴν τρόπιδά τοῦ προχωροῦντος πλοίου· τὸ πλοῖον σχίζει τὰ κύματα σπεῦδον νὰ τελειώσῃ τὸν δρόμον του· ἀφοῦ τέλος ἐφθασαν εἰς τὸν εὐρὺν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν,

τὸ μὲν μαῦρον πλοῖον ἔσυραν εἰς τὴν ξηράν, ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον, καὶ ἐκατέρωθεν ὑπ' αὐτὸ ἔθεσαν κατὰ μῆκος μακρὰ στηρίγματα, αὐτοὶ δὲ διεσκεδάσθησαν καθεὶς εἰς τὴν σκηνὴν καὶ τὸ πλοῖόν του.

Ἄλλ' ὁ εὐγενὴς υἱὸς τοῦ Πηλέως ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς ἐξηκολούθει νὰ κάθηται ὠργισμένος εἰς τὸ στρατόπεδόν του, καὶ ποτὲ οὔτε εἰς τὴν δοξάζουσιν τοὺς ἄνδρας συνέλευσιν ὑπήγαινε, οὔτε εἰς τὸν πόλεμον, ἀλλὰ κατηνάλισκε τὴν καρδίαν αὐτοῦ ποθῶν τὰς κραυγὰς τοῦ πολέμου.

Ἄλλ' ὅτε ἐγένετο δωδεκάτῃ αὐγῇ ἦλθον ὅλοι ὁμοῦ οἱ αἰῶνιοι θεοὶ εἰς τὸν Ὀλυμπον ἡγουμένου τοῦ Διός. Ἡ Θέτις δὲν ἐλησμόνησε τὰς παρακλήσεις τοῦ υἱοῦ τῆς, ἀλλ' ἐξελθοῦσα ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης ἀνέβη κεκαλυμμένη μὲ ὁμίχλην εἰς τὸν μέγαν οὐρανὸν καὶ εἰς τὸν Ὀλυμπον, εὔρε τὸν βροντόφωνον Κρονίδην καθήμενον μακρὰν τῶν ἄλλων εἰς τὴν ὑψίστην κορυφὴν τοῦ πολυκορύφου Ὀλύμπου· ἐκάθησεν εὐθὺς ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ μὲ τὴν ἀριστερὰν περιβαλοῦσα τὰ γόνατα αὐτοῦ διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς θίγουσα τὰ γένηα, παρεκάλει ὥς ἐξῆς τὸν Κρονίδην Δία·

«Ζεῦ πάτερ, ἐάν ποτε μεταξὺ τῶν ἀθανάτων σὲ ἕκκαμα καλὸν τι λόγῳ ἢ ἔργῳ, εἰσάκουσόν μου τὴν ἐξῆς εὐχὴν· τίμησόν μου τὸν υἱόν, ὁ ὅποῖος δὲν ἀρκεῖ ὅτι εἶναι ταχυθανάτοτατος ἀπὸ ὅλους, ἀλλὰ τῶρα καὶ προσεβλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀγαμέμνωνος, διότι ἤρπασεν ὁ ἴδιος καὶ ἔχει τὸ γέρας του· ἀλλὰ σὺ, ὅσον ἡμπορεῖς, τίμησον αὐτόν, Ὀλύμπιε σοφώτατε Ζεῦ· ἐνίσχυς δὲ τοὺς Τρῶας, μέχρις οὔ οἱ Ἀχαιοὶ ἱκανοποιήσωσι τὸν υἱόν μου καὶ αὐξήσωσι τὴν ὑπόληψίν του.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ τὰ νέφη ἀθροίζων Ζεὺς οὐδὲν ἀπήν-

τησε καὶ ἔμενεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἄφωνος· ἀλλ' ἡ Θέτις, καθὼς εἶχε περιβάλει τὰ γόνατά του, τοιουτοτρόπως ἔμενε προσκολλημένη, καὶ τὸν ἠρώτησε δεύτερον πάλιν·

«Ἀληθῶς, ὑπεσχέθητι καὶ συγκατάνευσον ἢ ἀρνήθητι, οὐδὲν ἔχεις νὰ φοβηθῇς· διὰ νὰ ἡξέυρω καλῶς, πόσον ὀλίγην τιμὴν χαίρω ἐγὼ μεταξὺ ὅλων τῶν θεῶν.»

Πρὸς ταύτην μεγάλως στεναῖζας ἀπήντησεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς·

«Βεβαίως εἶναι δεινὸν πρᾶγμα νὰ μὲ φέρῃς εἰς θέσιν νὰ δυσαρεσθῇς μὲ τὴν Ἥραν, ἥτις θὰ μὲ ἐρεθίσῃ μὲ προσβλητικὸς λόγους· αὕτη καὶ ἄνευ αἰτίας πάντοτε μὲ ἐνοχλεῖ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν, λέγουσα ὅτι βοηθῶ ἐν τῇ μάχῃ τοὺς Τρῶας. Ἀλλὰ σὺ μὲν τῶρα ἀπομακρύνθητι μὴ σὲ ἐννοήσῃ ἡ Ἥρα, ἐγὼ δὲ θὰ φροντίσω δι' αὐτὰ νὰ τὰ τελειώσω· καὶ ἂν θέλῃς, ἰδοὺ, θέλω σοι κατανεύσει μὲ τὴν κεφαλὴν, διὰ νὰ πιστεύσῃς· διότι τοῦτο εἶναι ἐγγύησις μεγίστη τῶν λόγων μου μεταξὺ τῶν ἀθανάτων καὶ πᾶν ὅ,τι βεβαιώσω διὰ κατανεύσεως δὲν ἀνακαλεῖται, οὐδὲ εἶναι ψεῦδος, οὐδὲ μένει ἀτελείωτον.»

Εἶπε καὶ μὲ τὰς μαύρας ὄφρεϊς του ἐπένευσεν ὁ Κρονίδης, ἡ δὲ ἀθάνατος κόμη τοῦ βασιλέως ἀνετινάχθη ἀπὸ τὴν ἀθάνατον κεφαλὴν του· ἔσεισε δὲ τὸν μέγαν Ὅλυμπον. Ἀφοῦ λοιπὸν οὕτω συνεσκέφθησαν, ἐχωρίσθησαν· καὶ ἡ μὲν Θέτις ἐπήδησεν εἰς τὴν βαθεῖαν θάλασσαν ἀπὸ τὸν λαμπρὸν Ὅλυμπον, ὁ δὲ Ζεὺς μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορά του· σύμπαντες οἱ θεοὶ ἀνέστησαν ἀπὸ τὰς ἑδρας των πρὸς συνάντησιν τοῦ πατρός των· οὐδ' ἐτόλμησε κανεὶς νὰ τὸν περιμεῖνῃ προσερχόμενον, ἀλλ' ὅλοι ἠγέρθησαν· καὶ οὗτος μὲν ἐκάθησεν ἐκεῖ ἐπὶ θρόνου. Ἀλλὰ

τὸν ἐνόησεν ἡ Ἥρα, παρατηρήσασα ὅτι συνεσκέφθη μετ' αὐτοῦ ἡ λαμπρόπους Θέτις, ἡ θυγάτηρ τοῦ θαλασσίου γέροντος· ἀμέσως λοιπὸν μὲ πειρακτικούς λόγους ἔλεγε πρὸς τὸν Κρονίδην Δία·

«Τίς πάλιν θεὸς, πανοῦργε, συνεσκέφθη μετὰ σοῦ ; πάντοτε ἀγαπᾷς χωριστὰ ἀπὸ ἐμὲ νὰ ἀποφασίζης μυστικά, οὐδὲ ἡνέχθης ποτὲ νὰ μὲ εἴπης προθύμως σκέψιν σου τινα.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπήντησεν ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν·

«Ἥρα, μὴ ἐλπίζης νὰ ἡξεύρης ὅλας τὰς σκέψεις μου· θὰ σὲ βλάβωσιν, ἂν καὶ ᾗσαι γυνὴ μου· ἀλλ' ὅ,τι εἶναι πρέπον νὰ ἀκούης, οὐδεὶς οὔτε τῶν θεῶν οὔτε τῶν ἀνθρώπων θὰ τὸ μάθῃ πρότερον σοῦ. Ὅσα δ' ἐγὼ θέλω νὰ σκέπτωμαι χωριστὰ ἀπὸ τοὺς θεοὺς, περὶ τούτων σὺ μὴ ἐρωτᾷς, μηδὲ ἐξετάζεις.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ἡ βοόφθαλμος σεβαστὴ Ἥρα·

«Τρομερώτατε Κρονίδη, ποῖον λόγον εἶπες! δὲν συνειθίζω προσῶς οὔτε νὰ ἐρωτῶ οὔτε νὰ ἐξετάζω, σκέπτου ἥσυχος ὅ,τι θέλεις. Τώρα ὅμως ἔχω τρομερὸν φόβον εἰς τὴν καρδίαν μου, μὴ σὲ ἀπατήσῃ μὲ λόγους ἡ λαμπρόπους Θέτις, ἡ θυγάτηρ τοῦ θαλασσίου γέροντος, διότι μὲ ὁμίχλην κεκαλυμμένη ἐκάθησε πλησίον σου καὶ σὲ ἐκέτευσε· πιστεύω δὲ ὅτι τὴν ἐβεβαίωσες διὰ κατανεύσεως, ὅτι θὰ τιμῇσῃ τὸν Ἀχιλλέα καὶ θὰ ἀφανίσῃς πολλοὺς Ἀχαιοὺς πλησίον αὐτοῦ τοῦ στρατοπέδου των.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντησεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς·

«Δαιμονία ! πάντοτε ὑποπτεύεσαι καὶ οὐδέποτε δύναμαι νὰ σὲ διαφύγω. Ἀλλὰ μᾶλα ταῦτα δὲν θὰ δυνηθῇς νὰ κατορθώσῃς τίποτε· μόνον ὅτι θὰ ἀποκτήσῃς τὴν

δυσμένειάν μου· καὶ ἡ θλίψις σου ἔσεται φοβερωτέρα. Ἐὰν ὅσα λέγεις συνέβησαν, τοῦτο δηλοῖ ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ διάθεσίς μου· ἀλλὰ κάθου ἡσυχος καὶ μὴ ἀντιτάσσεσαι εἰς τὸν λόγον μου. Μάτην ὅσοι θεοὶ ὑπάρχουσιν εἰς τὸν Ὀλυμπον ἤθελον ἐπέλθει ἐναντίον μου, δὲν θὰ σὲ σώσωσιν ἂν ἐπιβάλω κατὰ σοῦ τὰς ἀκρατήτους χεῖράς μου.»

Οὕτως εἶπεν, ἐφοβήθη δὲ ἡ βοόφθαλμος σεβαστὴ Ἥρα, καὶ ἀμέσως ἄκουσα ἐκάθησε καὶ ἐκάμφθη ἡ καρδία της· ἡγανάκτησαν δὲ ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Διὸς οἱ Οὐράνιοι θεοί. Ἐν τούτοις ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ ὁ περίφημος τεχνίτης Ἥφαιστος, χαριζόμενος εἰς τὴν φίλην του μητέρα, τὴν λευκώλενον Ἥραν·

«Βεβαίως ὀλέθρια πράγματα εἶναι ταῦτα καὶ ἀνυπόφορα πλέον τὸ νὰ φιλονεικῇτε οὕτω σεῖς οἱ δύο διὰ θνητοὺς ἀνθρώπους, νὰ ἐγείρετε δὲ θύρυβον μεταξὺ τῶν θεῶν. Δὲν θὰ αἰσθανώμενα ἡδονὴν ἀπὸ τὴν καλὴν εὐωχίαν, ἀφοῦ ἐπικρατοῦσι τὰ κακὰ. Ἐγὼ δὲ συμβουλεύω τὴν φίλην μου μητέρα, ἂν καὶ ἡ ἰδία τὸ ἡξέυρη, νὰ ὑποχωρῇ εἰς τὸν ἀκριβὸν μου πατέρα Δία, διὰ νὰ μὴ τὴν ἐπιπλήξῃ πάλιν καὶ μᾶς συνταράξῃ τὴν εὐωχίαν. Διότι ἀρκεῖ νὰ θέλῃ ὁ Ὀλύμπιος ἀστραποδόλος καὶ δύναται νὰ μᾶς τινάξῃ ἀπὸ τὰς ἔδρας μας, καθὼς πολὺ ἀνώτερος. Ἀλλὰ σὺ, μῆτερ, νὰ τὸν πραινῇς μὲ μαλακοὺς λόγους καὶ ἀμέσως ὁ Ὀλύμπιος γίνεται ἥπιος πρὸς ἡμᾶς.»

Οὕτως εἰπὼν, καὶ ἀνεγερθεὶς ἐνεχείρισεν εἰς τὴν φίλην του μητέρα ποτήριον ἀμφικύπελλον, ἐπιλέγων·

«Μῆτέρ μου, ὅση καὶ ἂν ᾔναι ἡ λύπη σου ὑπόμεινε, καὶ ὑπόφερε· φοβοῦμαι μὴ μόλῃν μου τὴν πρὸς σὲ ἀγάπην σὲ ἰδῶ τυπτομένην καὶ δὲν δυνηθῶ μόλῃν μου τὴν

λύπην νὰ σὲ βοηθήσω· διότι εἶναι βαρὺ πρᾶγμα νὰ ἐναντιωθῇ τις εἰς τὸν Ὀλύμπιον· καὶ ἄλλοτε ἤδη ἐπροθυμήθην νὰ σὲ βοηθήσω καὶ μὲ ἤρπασεν ἀπὸ τὸν πόδα καὶ μὲ ῥόριψεν ἀπὸ τὸ θεῖον κατώφλιον, ὅλην δὲ τὴν ἡμέραν κατεφερόμην καὶ κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου κατέπεσα εἰς τὴν Αἴημον καὶ ἐλειποθύμῃσα· ἐκεῖ δὲ οἱ Σίντιες μὲ περιποιήθησαν ἀμέσως πεσόντα.»

Οὕτως εἶπεν, ἐγέλασε δὲ ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα καὶ ἐδέχθη τὸ ποτήριον παρὰ τοῦ υἱοῦ της, ὅστις ἐκ δεξιῶν ἀρχόμενος ἐκέρνα εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους θεοὺς, ἀντλῶν γλυκὺ νέκταρ ἀπὸ τὸν κρατῆρα· γέλως δὲ ἄσβεστος ἡγέρθη μεταξὺ τῶν εὐδαιμόνων θεῶν, καθὼς εἶδον τὸν Ἥφαιστον ὑπηρετοῦντα εἰς τὰ θεῖα δώματα.

Οὕτω τότε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ Ἥλιου εὐωχοῦντο, οὐδ' ἐστερεῖτο κἀνεὶς τὴν προσήκουσαν μερίδα, οὔτε τὴν περικαλλῆ κιθάραν τοῦ Ἀπόλλωνος, οὔτε τὰ ἀμιοβαῖα ἄσματα τῶν καλλιφώνων Μουσῶν.

Ἄφου δὲ ἔδυσε τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ Ἥλιου, οἱ μὲν ἄλλοι ἀπῆλθον καθεὶς εἰς τὸν οἶκόν του ὃν εἶχε κατασκευάσει ἐντέχνως ὁ κατὰ τοὺς δύο πόδας χωλός, ὁ περίφημος Ἥφαιστος· ὁ δὲ Ζεὺς ὁ ἀστραπαῖος Ὀλύμπιος, μετέβη εἰς τὴν κλίνην του, ὅπου πάντοτε ἐκοιμᾶτο ὁσάκις ἐπήρχετο εἰς αὐτὸν γλυκὺς ὕπνος· ἐκεῖ ἀναβάς ἐξηπλώθη πλησίον τῆς χρυσοθρόνου Ἥρας.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Β.

ΟΝΕΙΡΟΣ· ΒΟΙΩΤΙΑ, Η ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

Οἱ μὲν ἄλλοι θεοὶ καὶ οἱ ἀφ' ἵππων μαχόμενοι ἄνδρες
ἐκοιμῶντο ὅλην τὴν νύκτα· μόνον τὸν Δία δὲν καταλαμ-
βάνει ὁ γλυκὺς ὕπνος· ἀλλὰ διελογίζετο καθ' ἑαυτὸν
πῶς νὰ τιμήσῃ τὸν Ἀχιλλέα καὶ νὰ καταστρέψῃ πολ-
λοὺς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰ πλοῖά των. Ἐφαίνεται δὲ εἰς
αὐτὸν ἀρίστη ἀπόφασις νὰ στείλῃ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα
τὸν ἀπατηλὸν Ὀνειρον. Διὸ καλέσας εἶπεν αὐτῷ τὰ
ἐξῆς·

« Ὑπαγε ταχέως, Ὀνειρε, εἰς τὰ ταχέα πλοῖα τῶν
Ἀχαιῶν· ὅταν δὲ φθάσῃς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρεΐδου
Ἀγαμέμνονος, εἰπὲ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα ἀκριβῶς καθὼς
σὲ διατάττω· παρότρυνον αὐτὸν, ἵνα ὀπλίσῃ τοὺς Ἑλ-
ληνας μετὰ σπουδῆς, διότι δύναται ἤδη νὰ κυριεύσῃ τὴν
εὐρείας ἀγυιᾶς ἔχουσαν πόλιν τῶν Τρώων· οἱ ἐν Ὀλύμπῳ
ἀθάνατοι θεοὶ δὲν διχογνωμοῦσι πλέον· ἢ Ἥρα μετέ-
πεισεν ὅλους διὰ τῶν ἱκεσιῶν της, δεινὰ δὲ ἐπὶ κείνεται
εἰς τοὺς Τρῶας. »

Εἶπεν· ἐκίνησε δὲ ὁ Ὀνειρος ἅμα ἤκουσε τὸν λόγον·
εὐθέως ἔφθασεν εἰς τὰ ταχέα πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν καὶ
διηυθύνθη πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα, τὸν ὁποῖον
εὔρε κοιμώμενον εἰς τὴν σκηνὴν του· θεῖος ὕπνος τὸν εἶ-

χε περιβάλει· ἐστάθη λοιπὸν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, λαβὼν τὴν μορφὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Νηλέως Νέστορος, τὸν ὁποῖον ὁ Ἀγαμέμνων ἐτίμα περισσότερον ὅλων τῶν ἄλλων γερόντων· πρὸς τοῦτον ὁμοιάζων εἶπεν ὁ θεῖος Ὀνειρος·

« Κοιμᾶσαι, υἱὲ τοῦ φιλοπολέμου καὶ ἵπποδαμαστοῦ Ἀτρώης; δὲν πρέπει νὰ κοιμᾶται ὅλην τὴν νύκτα ὁ ἡγεμὼν, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι ἐμπιστευμένοι οἱ λαοὶ, καὶ ὁ ὁποῖος ἔχει τοσαύτας φροντίδας. Τώρα ἄκουσόν μου ἀμέσως· σοὶ ἔρχομαι ἄγγελος ἐκ τοῦ Διὸς, ὅστις καίτοι ὢν μακρὰν φροντίζει μέγας περὶ σοῦ καὶ σὲ λυπεῖται. Σὲ διατάττει λοιπὸν ἵνα μετὰ πάσης σπουδῆς ὀπλίσῃς τοὺς Ἀχαιοὺς πανστρατιᾷ, διότι δύνασαι ἤδη νὰ κυριεύῃς τὴν πόλιν τῶν Τρώων· οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ δὲν διχογνωμοῦσι πλέον· μετέπεισεν ὅλους ἡ Ἥρα διὰ τῶν ἱκεσιῶν της, ὥστε δεινὰ ἐπαπειλοῦσι τοὺς Τρῶας ἐκ μέρους τοῦ Διὸς· σὺ ὅμως ἔχε ταῦτα εἰς τὸν νοῦν σου καὶ μὴ τὰ λησμονήσῃς ὅταν σὲ ἀφήσῃ ὁ γλυκὺς ὕπνος. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ὀνειρος ἀνεχώρησεν, ἀφῆκε δὲ τὸν Ἀγαμέμνονα διαλογιζόμενον, ὅ,τι δὲν ἔμελλε νὰ ἐκτελεσθῇ· διότι ἐνόμιζεν, ὅτι θέλει κυριεύσει τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου ἐκείνην τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ὁ ἄφρων· οὐδὲ ἐγνώριζεν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐβουλεύετο ὁ Ζεὺς, ὅστις ἀκόμη ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ δεινὰ καὶ στεναγμοὺς εἰς τοὺς Τρῶας καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐν ταῖς τρομεραῖς μάχαις. Ἡγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ ἐκάθησεν, ἡ δὲ θεία φωνὴ ἦτο ἑναυλος εἰς τὰ ὦτά του· ἐνεδύθη τὸν μαλακὸν χιτῶνά του, τὸν ὠραῖον καὶ νέον· περιεβλήθη καὶ τὸ μέγα ἐπανωφόριον, ὑπὸ δὲ τοὺς πόδας του ὑπέδυσε τὰ ὠραῖα πέδιλα, περὶ τοὺς ὤμους του ἐκρέμασε τὸ ἀργυρόηλον ξίφος, ἔλαβε τὸ πα-

τρικὸν σκῆπτρον, τὸ αἰώνιον· με τοῦτο ἐκίνησε πρὸς τὰ πλοῖα τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν.

Τότε μὲν ἡ θεὰ Ἥως ἀνέβη εἰς τὸν Ὀλυμπον ἵνα φέρῃ φῶς εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀθανάτους θεοὺς, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων διέταξε τοὺς γλυκυφώνους κήρυκας νὰ καλέσωσιν εἰς ἐκκλησίαν τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ οἱ μὲν κήρυκες ἐκήρυττον, οἱ δὲ λαοὶ συνηθορίζοντο τάχιστα.

Καὶ πρῶτον μὲν συνεκάλεσε τὴν βουλὴν τῶν μεγαθύμων γερόντων ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου τοῦ Νέστορος τοῦ βασιλέως τῆς Πύλου, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐπρότεινεν ἀποφασιν συνετὴν.

« Ἀκούσατε, φίλοι· θεῖος Ὀνειρος μοὶ ἦλθεν εἰς τὸν ὕπνον τὴν νύκτα ταύτην· ὡμοίαζε τὰ μάλιστα τὸν θεῖον Νέστορα κατὰ τὴν ὄψιν, τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν συμμετρίαν τοῦ σώματος· ἔστη ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου, καὶ μοὶ εἶπε: Κοιμᾶσαι, υἱὲ τοῦ φιλοπολέμου καὶ ἵπποδαμαστοῦ Ἀτρέως; Δὲν πρέπει νὰ κοιμᾶται ὅλην τὴν νύκτα ὁ ἡγεμὼν, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι ἐμπιστευμένοι οἱ λαοὶ, καὶ ὁ ὁποῖος ἔχει τοσαύτας φροντίδας. Τώρα δὲ ἄκουσόν μου ἀμέσως· ἔρχομαι πρὸς σὲ ἄγγελος ἐκ τοῦ Διὸς, ὅστις καίτοι μακρὰν φροντίζει μεγάλως καὶ κήδεται περὶ σοῦ, σὲ διατάττει δὲ νὰ ἐξοπλίσῃς ὅλους τοὺς Ἑλληνας πανστρατιᾷ, διότι δύνασαι ἤδη νὰ κυριεύσῃς τὴν πόλιν τῶν Τρώων· οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ δὲν διχογνωμοῦσι πλέον· μετέπεισεν ὅλους ἡ Ἥρα διὰ τῶν παρακλήσεων τῆς, δεινὰ δὲ ἐπαπειλοῦσι τοὺς Τρώας ἐκ μέρους τοῦ Διὸς· ἀλλὰ σὺ φύλαττε ταῦτα ἀκριβῶς εἰς τὸν νοῦν σου καὶ μὴ τὰ λησμονήσῃς. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ὀνειρος ἀπέπτυε παρעוּת, ἐγὼ δὲ ἐξύπνησα· ἀλλ' ἄγετε, ἅς ὀπλίσωμεν τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν· καὶ πρῶτον μὲν ἐγὼ

θέλω τοὺς δοκιμάσει διὰ λόγων ὅσον μοὶ εἶναι ἐπιτετραμμένον καὶ θὰ τοὺς παρακινήσω νὰ φύγωμεν μὲ τὰ πολυέδρα πλοῖα εἰς τὴν πατρίδα, ὑμεῖς ὅμως ἄλλοθεν ἄλλως διὰ τῶν λόγων σας ἐμποδίσατέ τους. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐκάθισεν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν· ἀνέστη δ' ὁ Νέστωρ ὁ βασιλεὺς τῆς Πύλου, ὅστις θέλων τὸ καλὸν τῶν εἶπε τὰ ἐξῆς·

« Φίλοι καὶ βασιλεῖς τῶν Ἀργείων, ἐὰν οἷοςδὴποτε ἄλλος ἤθελε μᾶς διηγηθῇ τὸν Ὀνειρον, ἠθέλομεν τὸν εἰπεῖ ψεύστην, καὶ μᾶλλον ἠθέλομεν ἀποστραφῇ ἀπ' αὐτοῦ, τῶρα ὅμως τὸν εἶπεν ἐκεῖνος, ὅστις εἶναι ὁ ἄριστος πάντων· ἀλλὰ ἅς ὀπλίσωμεν τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν εἰς μάχην. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐξήρχετο πρῶτος τῆς βουλῆς· ὅλοι οἱ ἄλλοι σκηπτοῦχοι βασιλεῖς τὸν ἠκολούθησαν καὶ ἐπέιθοντο εἰς τὸν ἡγεμόνα Ἀγαμέμνονα, ἠκολούθουν κατόπιν καὶ οἱ λαοὶ μετὰ σπουδῆς. Καθὼς τὰ πλήθη τῶν μελισσῶν ἐξερχόμενα ἐκ τῆς κοίτης πέτρας πετῶσιν ὁμοθυμαδὸν εἰς τὰ ἄνθη τῆς ἀνοίξεως, αἱ μὲν ἐδῶ, αἱ δὲ ἐκεῖ, τοιουτοτρόπως καὶ τὰ πλήθη τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖα τῶν ἐμπροσθεν τῆς παραλίας κατὰ ὕλας καὶ τάξεις ἐπορεύοντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν· μετὰ δὲ αὐτῶν ἡ Φῆμη ὁ ἄγγελος τοῦ Διὸς προτρέπουσα εἰς κίνησιν διέτρεχεν· ἡ ἀγορὰ ἦτο ταραχῶδης, ἡ δὲ γῆ ἐστέναζε τῶν λαῶν καθεζομένων καὶ θόρυβος μέγας ὑπῆρχεν, ἐννέα δὲ κήρυκες φωνάζοντες διέτασσον ἵνα παύσωσι τὰς φωνὰς καὶ ἀκούσωσι τοὺς εὐγενεῖς βασιλεῖς. Μετὰ σπουδῆς δὲ ἐκάθισεν ὁ λαὸς, ἕκαστος εἰς τὴν ἑδραν του, σιγῆσας. Ἐν μέσῳ αὐτῶν ἠγέρθη ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων κρατῶν τὸ σκῆπτρον, τὸ ὅποῖον ὁ Ἥ-

φαιστος εἶχε κατασκευάσει· καὶ ὁ μὲν Ἥφαιστος τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Δία τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου, ὁ δὲ Ζεὺς τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀγγελον Ἑρμῆν τὸν φονέα τοῦ Ἀργούς, ὁ δὲ Ἑρμῆς τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν ἱππότην Πέλωπα, ὁ δὲ Πέλωψ εἰς τὸν Ἀτρέα τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν, ὁ δὲ Ἀτρεὺς ἀποθνήσκων τὸ ἀφῆκεν εἰς τὸν πολυκτῆμονα Θυέστην, ὁ δὲ Θυέστης τὸ ἀφῆκεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ τὸ φορῇ, καὶ νὰ βασιλεύῃ εἰς πολλὰς νήσους καὶ εἰς ὅλον τὸ Ἀργός. Ἐπὶ τούτου στηριχθεὶς εἶπεν εἰς τοὺς Ἑλληνας τὰ ἑξῆς·

« ὦ φίλοι, Ἥρωες Δαναοὶ ὀπαδοὶ τοῦ Ἀρεως, ὁ Ζεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, ὁ σκληρὸς μὲ ἐνέπλεξεν εἰς μεγάλην συμφοράν· πρότερον μὲ ὑπέσχετο καὶ συνήνεσε νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφ' οὗ ἐκπορθήσω τὸ καλῶς τετειχισμένον Ἴλιον, τῶρα ὅμως κακὴν ἀπάτην ἐβουλεύθη καὶ μὲ διατάττει νὰ ἐπανέλθω ἄδοξος, ἀφ' οὗ ἀπώλεσα τόσον πολὺν λαόν· οὕτω φαίνεται ὅτι εἶναι ἄρεστόν εἰς αὐτόν, ὅστις πολλῶν πόλεων τὰς ἀκροπόλεις κατέστρεψε καὶ θέλει καταστρέφει ἀκόμη· διότι τὸ κράτος του εἶναι μέγιστον. Ἀλλ' ὅμως εἶναι αἰσχρὸν βέβαια νὰ τὸ μάθωσιν οἱ μεταγενέστεροι, ὅτι εἰς μάτην τοιοῦτος καὶ τοσοῦτος λαὸς τῶν Ἀχαιῶν ἦλθεν εἰς τὴν Τροίαν, διεξήγαγε πόλεμον ἄπρακτον, τοῦ ὁποίου οὐδὲν τέλος φαίνεται ἔτι, καίτοι μαχόμενος κατ' ἀνδρῶν ὀλιγοτέρων. Διότι ἐὰν ἠθέλομεν Ἑλληνες καὶ Τρῶες σπονδὰς πρὸς ἀλλήλους ποιήσαντες νὰ ἀριθμηθῶμεν ἀμφοτέρω, καὶ νὰ διαχωρίσωμεν τοὺς Τρῶας ὅσοι εἶναι ἰθαγενεῖς, ἡμεῖς δὲ οἱ Ἑλληνες νὰ παραταχθῶμεν κατὰ δεκάδας καὶ νὰ ἐκλέξωμεν ἐκάστη δεκάς ἓνα Τρῶα, ἵνα οἰνοχοῇ, πολλὰι δεκάδες ἠθελον στερηθῇ οἰνοχόου· τόσον ἐγώ

φρονῶ, ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶναι περισσότεροι τῶν Τρώων τῶν ἰθαγενῶν. Ἄλλ' ὑπάρχουσιν εἰς αὐτοὺς ἐκ πολλῶν πόλεων βοηθοὶ ἄνδρες ἀξιόμαχοι, οἵτινες μὲ ἐμποδίζουσι τοῦ σκοποῦ μου, καὶ δὲν μὲ ἀφίνουσι καίτοι ἐπιθυμοῦντα νὰ κυριεύσω τὴν καλῶς κατοικουμένην πόλιν τοῦ Ἰλίου. Ἐννέα παρῆλθον ἔτη τοῦ μεγάλου Διὸς καὶ τὰ ξύλα τῶν νηῶν ἐσάπησαν, καὶ τὰ σχοινία διελύθησαν αἱ δὲ γυναικὲς μας καὶ τὰ μικρὰ τέκνα κάθηνται εἰς τοὺς οἴκους μας περιμένουσαι, ἀλλ' ὅμως τὸ ἔργον διὰ τὸ ὁποῖον ἤλθομεν ἐνταῦθα εἶναι ἀνεκτέλεστον· ἄγετε λοιπὸν, πείθεσθε εἰς τοὺς λόγους μου, ἅς φύγωμεν μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν φίλην πατρίδα τὴν Ἑλλάδα, διότι δὲν θὰ κυριεύσωμεν τὴν Τροίαν.»

Ταῦτα εἶπε, διήγειρε δὲ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν καρδίαν ὄλων ἐκείνων ἐντὸς τοῦ πλήθους, ὅσοι δὲν ἐνόησαν τὴν ἀπόφασίν του, ἐκινήθη δὲ ἡ ἐκκλησία καθὼς τὰ μεγάλα κύματα τοῦ Ἰκαρίου πελάγους, τὰ ὁποῖα διεγείρει ὁ Εὖρος καὶ ὁ Νότος, πνεύσας ἐκ τῶν νεφελῶν τοῦ Διός. Καθὼς δὲ ὅταν ὁ Ζέφυρος λάβρως ἐπιπνεύσας κινήσῃ βαθὺ ἐσπαρμένον χωράφιον, τοῦ ὁποίου κυματοειδῶς κινουῦνται οἱ ἀστάχυνες, τοιοῦτοτρόπως ἐκινήθη καὶ τὸ πλῆθος τοῦτο τὸ ὁποῖον ἦτο εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐπειτα δὲ μετ' ἀλαλλαγμῶν ἔτρεχον εἰς τὰ πλοῖα, ἐκ δὲ τῶν ποδῶν των ἡ κόνις ὑψουμένη αἰωρεῖτο· προέτρεπον ἀλλήλους νὰ λάβωσι τὰ πλοῖα καὶ νὰ τὰ καταβιδάσωσιν εἰς τὴν θάλασσαν· ἐκάθηρον καὶ τὰς τάφρους· αἱ φωναὶ τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα ἔφθανε μέχρις οὐρανοῦ, ὑψήρουν δὲ ἐκ τῶν πλοίων τὰ ἄρματα. Τότε οἱ Ἕλληνες ἤθελον ἐπιστρέψαι παράκαιρα, ἐὰν ἡ Ἥρα δὲν ἔλεγε πρὸς τὴν Ἀθη-

νάν τὰ ἐξῆς ! Φεῦ ! τέκνον τοῦ Αἰγιοόχου Διὸς ἀκαταδάμαστον, τοιουτοτρόπως λοιπὸν οἱ Ἕλληνες θέλουσι φύγει εἰς τὴν πατρίδα των ; καὶ θὰ ἀφήσωσιν εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς Τρώας τὴν Ἑλένην, διὰ τὴν ὁποίαν πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐχάθησαν εἰς τὴν Τροίαν μακρὰν τῆς ἀγαπητῆς των πατρίδος ; ἀλλ' ὕπαγε ἤδη εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ἐμπόδιζε ἕκαστον ἄνδρα διὰ τῶν συνετῶν σου λόγων, μὴδὲ ἀφινέ τους νὰ σύρῳσιν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ πλοῖά των.

Ταῦτα εἶπεν, ἐπείσθη δὲ εἰς τοὺς λόγους τῆς ἡ θεᾶ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ, κατέβη δὲ ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου μεθ' ὁρμῆς, ἔφθασε ταχέως εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, εὔρε τὸν Ὀδυσσεῦ τὸν ἴσον τῷ Διὶ κατὰ τὴν φρόνησιν ἰστάμενον· δὲν εἶχεν ἐγγίσει τὸ μέλαν καὶ με καλὰς ἔδρας πλοῖόν του, διότι λύπη μεγάλη τὸν εἶχε καταλάθει· σταθεῖσα πλησίον του ἡ Ἀθηνᾶ εἶπεν·

« Λαερτιάδη γόνε τοῦ Διὸς πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, τοιουτοτρόπως λοιπὸν θέλετε φύγει εἰς τὸν οἶκόν σας εἰς τὴν ἀγαπητήν σας πατρίδα πεσόντες εἰς τὰ πλοῖα ; καὶ θέλετε ἀφήσει καύχημα εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς Τρώας τὴν Ἑλένην, διὰ τὴν ὁποίαν πολλοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐχάθησαν εἰς τὴν Τροίαν μακρὰν τῆς πατρίδος των ; ἀλλὰ ὕπαγε ἤδη εἰς τὸν λαὸν τῶν Ἀχαιῶν, μὴ βραδύνης περισσότερον· διὰ τῶν συνετῶν σου δὲ λόγων ἐμπόδιζε ἕκαστον ἄνδρα, καὶ μὴ ἀφίνης νὰ σύρῳσι τὰ ἀμφίκυρτα πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐνόησε τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς, ἀμέσως δὲ ἐκίνησεν ἀποβαλὼν τὴν χλαῖναν, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβεν ὁ κῆρυξ Εὐρυβάτης ὁ Ἰθακήσιος, ὅστις τὸν ἠκολούθει, αὐτὸς δὲ, ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην Ἀ-

γαμέμνονα, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὸ πατρικόν σου σκῆπτρον, τὸ αἰώνιον· μετ' οὗτο ἐπορεύθη εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.

Καὶ ὄντινα μὲν βασιλέα ἢ ἕξοχον ἄνδρα ἤθελε καταλάβει, τοῦτον διὰ συνετῶν λόγων παραστὰς τὸν ἐμπόδιζε.

«Ἀγαθὲ, δὲν πρέπει νὰ φοβῆσαι ὡς δειλὸς, ἀλλὰ καὶ σὺ ὁ ἴδιος μένε, καὶ τοὺς ἄλλους κάμνε νὰ μένωσι· διότι δὲν γνωρίζεις ἀκριβῶς, τί φρονεῖ ὁ Ἀγαμέμνων· τῶρα μὲν μᾶς δοκιμάζει, ἴσως ὅμως ὕστερον μᾶς βλάβῃ καὶ τιμωρήσῃ, διότι δὲν ἐνοήσαμεν πάντες τί εἶπεν εἰς τὴν βουλήν· φοβοῦμαι μήπως ὀργισθεῖς πράξῃ κακόν τι εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν διότι ἡ μεγαλοφροσύνη τοῦ διοτρεφοῦς βασιλέως εἶναι μεγάλη, τὸν τιμᾷ δὲ καὶ τὸν ἀγαπᾷ ὁ βαθύφρων Ζεὺς.»

Ὅντινα δὲ ἄνδρα ἐκ τοῦ λαοῦ θορυβοῦντα ἤθελε καταλάβει, τύπτων τοῦτον διὰ τοῦ σκῆπτρου τὸν ἐπέπληττε διὰ τῶν ἐξῆς·

«Ἀθλίε, κάθου ἥσυχος καὶ ἄκουε τοὺς λόγους τῶν ἄλλων, οἵτινες εἶναι ἀνώτεροί σου· σὺ εἶσαι ἀνίκανος διὰ τὸν πόλεμον καὶ ἄνδρος, οὔτε μετρεῖσάί ποτε εἰς τὸν πόλεμον, οὔτε εἰς τὴν βουλήν· δὲν ἤλθομεν ἐδῶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ βασιλεύσωμεν· δὲν εἶναι καλὸν πρᾶγμα ἡ πολυαρχία· εἰς ἄρχων ἔστω, εἰς βασιλεὺς, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωκεν ὁ υἱὸς τοῦ δολόφρονος Κρόνου τὸ σκῆπτρον καὶ τοὺς νόμους, ἵνα δι' αὐτῶν βασιλεύῃ.»

Οὕτως ὁ Ὀδυσσεὺς ἄρχων διώκει τὸν λαόν, οὗτοι δὲ πάλιν ἔτρεχον μετὰ θορύβου καὶ φωνῶν ἀπὸ τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖά των εἰς τὴν ἀγορὰν καθὼς ὅταν τὸ κύμα τῆς πολυταράχου θαλάσσης κτυπᾷ εἰς τὸν αἰγιαλὸν καὶ ἡχῇ ἡ θάλασσα.

Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐκάθησαν ἕκαστος εἰς τὴν ἑδραν των, μόνος δὲ ὁ προπετιῆς Θερσίτης ἐθορύβει· ὁ Θερσίτης, ὅστις ἤξευρε πολλὰ ἄλλ' ἀνόνητα, καὶ ἀπρεπῆ· καὶ ἐφιλονεῖκει μὲ τοὺς βασιλεῖς, καὶ ἐλάλει ὅ,τι ἤθελε φανεῖ γελοῖον εἰς τοὺς Ἀργεῖους. Ἦτο ὁ δυσειδέστατος καὶ ἀσχημότατος τῶν ὄσων ἦλθον εἰς τὴν Τροίαν, ἦτο ἀλλήθωρος, χωλὸς τὸν ἕνα πόδα· οἱ ὧμοί του ἦσαν κυρτοὶ συμπεπτωκότες πρὸς τὸ στῆθος· ὑπεράνω δὲ ἡ κεφαλὴ του ἦτο ὀξεῖα, ἀραιὰ δὲ κόμη ἐκάλυπτεν αὐτήν· ὁ Θερσίτης ἦτο ἔχθιστος πρὸ πάντων εἰς τὸν Ἀχιλλέα καὶ Ὀδυσσεά, διότι πρὸς αὐτοὺς ἤριζε καὶ ἐφιλονεῖκει· τότε κραυγάζων δυνατὰ ἐλοιδόρει τὸν Ἀγαμέμνονα. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι Ἑλλήνες ὠργίζοντο μεγάλως καὶ ἠγανάκτησαν καὶ ἐμέμφοντο, αὐτὸς ὅμως ἐπιμένων εἰς τὰς φωνάς του ἔλεγεν ὄνειδίζων·

« Ἀτρεΐδη, διατί μᾶς μέμψσαι καὶ τίνος ἔχεις ἀνάγκην ; αἱ σκηναὶ σου εἶναι πλήρεις χαλκοῦ ἐκ λύτρων, καὶ γυναικῶν ἐκλεκτῶν, τὰς ὁποίας εἰς σὲ πρῶτιστον πάντων προσφέρομεν οἱ Ἀχαιοὶ, ὅταν κυριεύσωμεν πόλιν τινά· ἢ ἔχεις ἀνάγκην καὶ χρυσοῦ, τὸν ὁποῖον νὰ σοὶ φέρῃ τις τῶν Τρώων ἐκ τῆς Τροίας λύτρα τοῦ υἱοῦ του, τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἢ ἄλλος τις τῶν Ἑλλήνων δέσας ἤθελε φέρει αἰχμάλωτον ἐδῶ ; ἢ ζητεῖς γυναῖκα νέαν, ἵνα συνδιαγῇς μετ' αὐτῆς μακρὰν τῶν ἄλλων ; — Δὲν πρέπει ἀρχηγὸς ὢν νὰ φέρῃς τοὺς Ἑλληνας εἰς τὸ κακόν. Ὑμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες δειλοὶ, γυναῖκες καὶ οὐχὶ ἄνδρες, ἃς ἐπιστρέψωμεν μὲ τὰ πλοῖά μας εἰς τὴν πατρίδα, καὶ ἃς ἀφήσωμεν αὐτὸν ἐδῶ εἰς τὴν Τροίαν νὰ κατατρώγῃ τὰ βραβεῖα τῶν ἄλλων, διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ἡμεῖς τὸν ὠφελῶμεν ὅπωςδῆποτε, ἢ ὄχι· διότι τῶρα πρὸ ὀλίγου τὸν Ἀχιλ-

λέα, ἄνδρα καλλίτερόν του, τὸν ἠτίμασεν ἀφελῶν τὸ βραβεῖόν του· ὁ Ἀχιλλεὺς ὅμως δὲν ὀργίζεται, διότι εἶναι συγκαταβατικός· διότι, ἂν ὠργίζετο, βέβαια, Ἀτρεΐδῃ, αὐτὴ θὰ ἦτο ἡ τελευταία φορά, καθ' ἣν θὰ ἔβλαπτες.»

Ταῦτα εἶπεν ὀνειδίζων τὸν Ἀγαμέμνονα, τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν, ὁ Θερσίτης· τοῦτον ὅμως πάραυτα ἐπλησίασεν ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ ἀγρυοκυττάξας, τὸν ἐπετίμησε σκληρῶς, λέγων·

«Θαρσῖτα, ἀκριτολόγε καὶ φλύαρε, καίτοι ὦν εὐγλωττος δημηγόρος, παῦσε, καὶ μὴ θέλεις σὺ μόνος νὰ ἐρίζῃς μὲ τοὺς βασιλεῖς, διότι σοὶ λέγω, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἄνθρωπος χειρότερός σου ἐξ ὅλων, ὅσοι ἤλθον εἰς τὴν Τρωάδα, διὰ τοῦτο λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ ἔχῃς εἰς τὸ στόμα σου πάντοτε τοὺς βασιλεῖς, νὰ τοὺς ὀνειδίζῃς, καὶ νὰ σκέπτεσαι τὴν ὥραν τῆς ἐπιστροφῆς, διότι δὲν γνωρίζομεν ἀκόμῃ καλῶς πῶς θὰ ἀποβῶσι τὰ ἔργα ταῦτα, ἐὰν θὰ ἐπιστρέψωμεν καλῶς ἢ κακῶς οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν. Τώρα δὲ κάθησαι καὶ ὀνειδίζεις καὶ λοιδορεῖς τὸν Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα, τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν, διότι τῷ δίδουν πολλὰ οἱ Δαναοί· ἀλλὰ σοὶ λέγω λόγον, ὅστις καὶ θέλει ἐκτελεσθῇ· ἐὰν ἄλλην μίαν φοράν σὲ καταλάβω ἀνοηταίνοντα τοιοιουτρόπως, νὰ μὴ μείνῃ ἡ κεφαλὴ ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ Ὀδυσσέως καὶ νὰ μὴ λέγωμαι πατὴρ τοῦ Τηλεμάχου, ἐὰν συλλαβῶν σε δὲν σὲ ἐκδύσω τὰ ἱμάτιά σου ὅλα, τὴν χλαῖναν καὶ τὸν χιτῶνα καὶ τὸν ζωστῆρα, ὅστις καλύπτει τὰ αἰδοῖα, καὶ δὲν σὲ ἀποπέμψω κλαίοντα διὰ ῥαβδισμῶν καὶ ὕβρεων ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὰ πλοῖα.»

Ταῦτα εἶπε, καὶ διὰ τοῦ σκῆπτρου τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μετὰφρενον καὶ τοὺς ὤμους· αὐτὸς δὲ ἐκάμφθη συνελ-

κύσας τοὺς ὤμους καὶ ἔκλαιε θερμῶς· ἐκ τῆς πληγῆς ἐσχηματίσθη εὐθύς μῶλωψ κόκκινος ἐκ τοῦ αἵματος, αὐτὸς δὲ φοβηθεὶς ἐκάθησεν. Ἡσθάνθη πόνον καὶ ἀγριοκυττάξας, ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά του· οἱ δὲ Ἕλληνες καίτοι λυπούμενοι διότι ἐμποδίσθησαν ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς ἐγέλασαν ὅμως δι' αὐτὸν εὐχαρίστως. Καί τις αὐτῶν παρατηρῶν τὸν πλησίον του εἶπεν.

«ὦ! πόσα ἄπειρα καλὰ ἔπραξεν ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ εἰς τὰς βουλὰς προεξάρχων καὶ εἰς τὸν πόλεμον· ἀλλὰ τώρα μέγιστον καλὸν ἐπροξένησεν εἰς τοὺς Ἕλληνας, διότι ἐμπόδισε τὸν λυμεῶνα τοῦτον καὶ φλύαρον νὰ ἀγορεύῃ πλέον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ· βεβαίως ἄλλοτε δὲν θὰ ἐπιθυμήσῃ νὰ ὀνειδίζῃ τοὺς βασιλεῖς.»

Ταῦτα εἶπε τὸ πλῆθος· ἠγέρθη δὲ ὁ τὰς πόλεις κυριεύων Ὀδυσσεὺς κρατῶν τὸ σκῆπτρον (παρ' αὐτῷ δὲ ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ ὁμοιάζουσα κήρυκα διέταττε τὸν λαὸν νὰ σιωπᾷ, ἵνα ὅλοι οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἀκούωσι τοὺς λόγους καὶ ἐννοήσωσι τὸν σκοπὸν του·) οὗτος λοιπὸν θέλων τὸ καλὸν τῶν ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν·

«Ἀτρεΐδῃ βασιλεῦ, Ἀγαμέμνων, ἥδη μοὶ φαίνεται ὅτι οἱ Ἕλληνες θέλουσι νὰ σὲ καταστήσωσιν ἀτιμώτατον ὅλων τῶν ἀνθρώπων· οὐδὲ ἐκτελοῦσι τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθησαν ἐρχόμενοι ἐνταῦθα ἐκ τῆς Ἑλλάδος, δηλαδή νὰ ἐπιστρέψῃς, ἀφοῦ ἐκπορθήσῃς τὴν καλῶς τετειχισμένην πόλιν τῆς Τρωάδος. Διότι ὡς μωρὰ παιδία καὶ χῆραι γυναῖκες κλαίουσι μεταξὺ τῶν καὶ σκέπτονται νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα τῶν. Γνωρίζω καλῶς, ναὶ, ὅτι πᾶς τις ἔχει πόθον νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὸν οἶκόν του πολλὰ παθῶν καὶ πονήσας·

διότι μένων τις ἓνα μῆνα μακρὰν τῆς συζύγου του καὶ βασανιζόμενος ὑπὸ τοῦ χειμῶνος καὶ τῆς θαλάσσης, λυπεῖται μεγάλως. Ἡμεῖς δὲ ἔχομεν ἐννέα ἔτη ἐνταῦθα μένοντες· διὰ τοῦτο δὲν ἀγανακτῶ κατὰ τῶν Ἑλλήνων, διότι λυποῦνται πλησίον τῶν καμпуλοπρώρων πλοίων των. Ἀλλ' ὅμως πάλιν εἶναι αἰσχρὸν νὰ μείνωμεν ἐνταῦθα πολὺν καιρὸν, καὶ νὰ ἐπιστρέψωμεν μὲ χεῖρας κενάς. Καρτερήσατε, φίλοι, καὶ μείνατε ἀκόμῃ ὀλίγον καιρὸν, διὰ νὰ πληροφορηθῶμεν ἐὰν ᾖναι ἀληθεῖς αἱ μαντεῖαι τοῦ Κάλχαντος ἢ οὐχί. Διότι γνωρίζομεν καλῶς τὸ ἐξῆς καὶ εἴσθε ὅλοι μάρτυρες, ἀφοῦ ζῆτε ἔτι. Χθὲς καὶ προχθὲς, οὐχὶ πρὸ πολλοῦ, ὅταν τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων συνηθροίζοντο εἰς τὴν Αὐλίδαν φέροντα κακὰ εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς Τρώας, ἡμεῖς δὲ περὶ τὴν κρήνην ἐπὶ τῶν ἱερῶν βωμῶν ἐθουσιάζομεν εἰς τοὺς θεοὺς τελείας ἐκατόμβας ὑπὸ μίαν ὥραιάν πλάτανον, ὁπόθεν ἔρρεεν ὕδωρ διαυγές, ἐκεῖ ἐφάνη μέγα σημεῖον· δράκων δηλαδὴ κατακόκκινος εἰς τὰ νῶτα, τρομερὸς, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ὁ Ζεὺς ἔστειλεν εἰς τὸ φῶς, ἀναπηδήσας κάτωθεν τοῦ βωμοῦ, ὥρμησε πρὸς τὴν πλάτατον· ἐκεῖ ἦσαν τὰ νεογνὰ ἐνὸς πτηνοῦ, μικρὰ τέκνα, καὶ ἡ μήτηρ των ἐννάτη· τότε ὁ δράκων τὰ κατέτρωγε τσιρίζοντα θλιβερῶς· ἡ δὲ μήτηρ θρηνοῦσα τὰ ἀγαπητὰ τέκνα της περιεπάτει· ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ὁ φοβερὸς δράκων περιθρηνοῦσαν συστραφεῖς καὶ ὀρμήσας διὰ τοῦ ἔμπροσθεν μέρους τοῦ σώματός του τὴν ἐπίασεν ἀπὸ τὴν πτέρυγα, ἀφοῦ δὲ κατέφαγε τὰ τέκνα τοῦ πτηνοῦ καὶ τὴν μητέρα των, τοῦτον μὲν ὁ Ζεὺς ὅστις τὸν ἔφερεν εἰς τὸ φῶς τὸν ἔκαμε τέρας, διότι τὸν ἀπελίθωσεν, ἡμεῖς δὲ ἰστάμενοι ἐθαυμάζομεν δι' αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ἔγεινεν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ φο-

βερὰ ταῦτα σημεία συνέβησαν ἐν καιρῷ τῆς θυσίας, πά-
ραυτα ὁ Κάλχας μαντεύων ἔλεγε· διατὶ ἐμείνατε ἄφω-
νοι, οἱ μακρὰν τὴν κόμην τρέφοντες Ἀχαιοί; εἰς ἡμᾶς
ἔδειξε τὸ μέγα τοῦτο τέρας ὁ Ζεὺς, βραδὺ, βραδέως ἐκ-
τελεσθησόμενον, τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ δόξα οὐδέποτε θέ-
λει ἀποτελεσθῆ. Καθὼς οὗτος κατέφαγε τὰ τέκνα τοῦ
πτηνοῦ καὶ τὴν μητέρα των, ὁκτὼ καὶ αὐτὴν τὴν ἐν-
νάτην, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡμεῖς τοσαῦτα ἔτη θέλομεν
πολεμήσει ἐνταῦθα, τὸ δὲ δέκατον θέλομεν κυριεύσει
τὴν εὐρείας ἀγυιάς ἔχουσιν πόλιν τῶν Τρώων. Ἐκείνος
μὲν ταῦτα ἔλεγεν, αὐτὰ δὲ ὅλα ἤδη ἐκτελοῦνται· ἀλλὰ
μένετε πάντες, εὖοπλοι Ἕλληνες, ἐδῶ, ἕως ὅτου κυριεύ-
σωμεν τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ Πριάμου.»

Ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐθορύβησαν μεγαλοφώ-
νως ἐπαινέσαντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως, τὰ
δὲ πλοῖα μεγάλως ἀντήχησαν φωνησάντων τῶν Ἀχαιῶν.
Μετὰ δὲ ταῦτα ἠγόρευσεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ.

«Φεῦ! τωόντι ὡς παῖδες μωροὶ, οἵτινες δὲν φροντί-
ζουσι ποσῶς περὶ τῶν πολεμικῶν ἔργων, ὁμιλεῖτε ἐν-
ταῦθα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Τί θὰ γίνωσιν αἱ συμφωνίαι καὶ
οἱ ὅρκοι ἡμῶν; εἰς τὸ πῦρ λοιπὸν ἅς πέσωσιν αἱ βουλαι
καὶ αἱ γνῶμαι τῶν ἀνδρῶν, καὶ αἱ δι' ἀκράτου οἴνου
γενόμεναι σπονδαι καὶ αἱ διὰ τῆς δεξιᾶς ὑποσχέσεις,
εἰς τὰς ὁποίας ἐβασίσθημεν· διότι ματαίως ἐρίζομεν διὰ
λόγων, οὐδὲ δυνάμεθα νὰ εὐρωμεν μέσον τι διὰ τὸ τέλος
τοῦ πολέμου, καίτοι εὐρισκόμενοι ἐνταῦθα πολὺν χρό-
νον· Ἀτρεΐδῃ, ἂν μὲν, ὡς καὶ πρότερον, ἔχῃς βουλὴν
ἀμετάθετον, ἄρχε καὶ ὁδήγει τοὺς Ἕλληνας εἰς τὰς φο-
βερὰς μάχας· αὐτοὺς δὲ, ἓνα ἢ δύο, ἄφες νὰ χάνωνται,
ὅσοι ἄλλως πῶς βουλευόνται (διότι δὲν θὰ κάμουν τί-

ποτε), πρὶν ἢ ἐπανεέλθωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ γνωρίσωμεν, ἂν ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Διὸς ᾗται ἀληθῆς ἢ οὐχί. Διότι λέγω, ὅτι ὁ παντοδύναμος τοὺς κατένευσε τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες ἐπεδιβάζοντο εἰς τὰ ταχέα πλοῖα φέροντες φόνον καὶ θάνατον εἰς τοὺς Τρῶας, ἀστράπτων ἐπὶ δεξιᾷ, καὶ αἴσια σημεῖα δεικνύων· διὰ τοῦτο μηδεὶς ἄς μὴ βιάζεται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα, πρὶν ἢ πλαγιάσῃ μετὰ γυναικὸς Τρωϊάδος καὶ ἐκδικηθῇ τὰς μερίμνας καὶ στεναγμούς, ὅσας ὑπέφερε διὰ τὴν Ἑλένην· ἐὰν ὅμως τις σφοδρῶς ἐπιθυμῇ νὰ ἐπανεέλθῃ, ἄς πιάσῃ τὸ μέλαν καὶ καλλιῆζυλον πλοῖόν του, ἵνα αὐτὸς πρῶτος τῶν ἄλλων εὕρῃ τὸν θάνατον καὶ τὴν μοῖραν. Ἀλλὰ, βασιλεῦ, ἄκουσον τὸν λόγον ὃν μέλλω νὰ σοὶ εἶπω· διάταξον τοὺς ἄνδρας κατὰ φυλὰς καὶ φρατρίας ἵνα ἡ φρατρία βοηθῇ τὴν φρατρίαν, καὶ ἡ φυλὴ τὴν φυλήν· ἐὰν δὲ πράξῃς οὕτω, καὶ πείθονται σοι οἱ Ἕλληνες, θέλεις γνωρίσει ἔπειτα τίς τῶν ἡγεμόνων εἶναι δειλὸς, καὶ τίς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ τίς εἶναι ἀγαθὸς, γενναῖος· διότι θέλουσι πολεμεῖ ἰδιαιτέρως ἕκαστος· θέλεις γνωρίσει δὲ, ἐὰν ἐκ θείας ἀποφάσεως δὲν θέλεις κυριεύσει τὴν πόλιν, ἢ ἂν ἐκ τῆς ἀνανδρίας τῶν λαῶν καὶ τῆς ἀπειρίας τοῦ πολέμου.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων· «Ὅντως, γέρον, ὑπερβαίνεις εἰς τὸν λόγον τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων. Εἶθε, Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπολλων, νὰ εἶχον δέκα τοιούτους συμβούλους ἐκ τῶν Ἑλλήνων· τότε παρευθὺς ἡ πόλις τοῦ βασιλέως Πριάμου ἤθελε καταπέσει ὑπὸ τὰς χεῖράς μας ἀλωθεῖσα καὶ καταστραφεῖσα. Ἀλλ' ὅμως ὁ Ζεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, ὁ κρατῶν τὴν αἰγίδα, παρέσχε μοι δεινὰ, διότι μὲ ἐμ-

βάλλει εἰς ἀτελευτήτους καὶ ἀνωφελεῖς ἔριδας καὶ φιλονεικίας, διότι ἐγὼ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἠρίσαμεν ἔνεκα τῆς κόρης, ἐγὼ δὲ ἤρχισα νὰ ὀργίζωμαι. Ἐὰν δέ ποτε συμφωνήσωμεν, οὐδόλως ἔπειτα θὰ γείνη ἀναβολὴ τοῦ δεινοῦ εἰς τοὺς Τρώας οὐδὲ ἐπ' ἐλάχιστον. Τώρα δὲ πορεύεσθε εἰς τὸ δεῖπνον, ἵνα ἐτοιμασθῶμεν πρὸς μάχην· ἅς ἀκονίσῃ ἕκαστος καλῶς τὸ δόρυ του, ἅς εὐπρεπίσῃ καὶ τὴν ἀσπίδα, ἅς δώσῃ δὲ φαγητὸν καὶ εἰς τοὺς ταχύποδας ἵππους του, καὶ παρατηρήσας καὶ τὸ ἄρμα του καλῶς, ἅς φροντίζῃ περὶ τοῦ πολέμου, ἵνα δι' ὅλης τῆς ἡμέρας περιπλακῶμεν εἰς τρομερὸν πόλεμον, διότι δὲν θέλει γίνεῖ παῦσις, οὐδ' ἐπ' ὀλίγον, ἐὰν ἡ νύξ ἐπελθοῦσα μὴ διακρίνῃ τὴν γενναιότητα τῶν ἀνδρῶν· θέλει ἰδρῶσει περὶ τὰ στήθη ὁ ἱμᾶς τῆς ἀσπίδος, ἡ δὲ χεὶρ θέλει ἀποκάμει κινουῦσα τὸ δόρυ· θέλει ἰδρῶσει ὁ ἵππος κινῶν τὸ ὠραῖον ἄρμα· ὄντινα δὲ ἐγὼ ἤθελον ἰδεῖ ἐκουσίως μακρὰν τῆς μάχης νὰ μένῃ εἰς τὰ πλοῖα, οὗτος δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποφύγῃ τοὺς κύνας καὶ τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπευφήμησαν, καθὼς ὅταν ἡχῇ τὸ κύμα εἰς τὴν ὑψηλὴν ἀκτὴν, ὅταν τὰ κινήσῃ πνεύσας ὁ Νότος εἰς προέχοντα σκόπελον, τὸν ὀποῖον οὐδέποτε ἐγκαταλείπουσι τὰ κύματα, ὅταν ἔνθα ἢ ἔνθα ἐγείρωνται. Ἀναστάντες δὲ ἔσπευδον διασκεδασθέντες εἰς τὰ πλοῖα, ἀνῆψαν πῦρ εἰς τὰς σκηνάς καὶ ἐδείπνουν, ἐθυσίαζον δὲ καὶ εἰς τοὺς θεοὺς, ἄλλος εἰς ἄλλον θεόν, εὐχόμενοι, ἵνα ἀποφύγῃ τὸν θάνατον καὶ τὸν πόνον τοῦ πολέμου. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων ἐθυσίασε βοῦν παχὺν, πενταετῆ, εἰς τὸν μεγαλόδυναμον Δία, τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου· προσεκάλεσε δὲ τοὺς

γέροντας, τοὺς ἀρίστους ὄλων τῶν Ἑλλήνων, πρῶτιστα μὲν τὸν Νέστορα καὶ τὸν βασιλέα Ἰδομενέα, ἔπειτα δὲ τοὺς δύο Αἴαντας καὶ τὸν Διομήδη, τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως, ἔκτον δὲ τὸν Ὀδυσσεά, τὸν ἴσον μὲ τὸν Δία κατὰ τὴν σύνεσιν· αὐτόκλητος δὲ ἦλθεν ὁ ἀγαθὸς τὴν βοήν Μενέλαος, ὁ ἀδελφός του· διότι ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ ἀδελφός του ἦτο ἐνησχολημένος περὶ ταῦτα· οὗτοι περιεκύκλωσαν τὸν βοῦν καὶ ὕψωσαν τὰς οὐλοχύτας, μετὰ δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων εὐχόμενος εἶπε·

α Ζεῦ ἐνδοξότατε, μέγιστε, ὁ τὰς νεφέλας ἐν ταῖς τρικυμίαις μελαίνων, ὁ κατοικῶν εἰς τὸν αἰθέρα· δὸς νὰ μὴ δύσῃ πρότερον ὁ ἥλιος σήμερον καὶ ἐπέλθῃ τὸ σκότος, πρὶν καταβάλλω τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, καὶ κατακαύσω διὰ τρομεροῦ πυρὸς τὰς θύρας του, διαρρήξω δὲ καὶ τὸν χιτῶνα τοῦ Ἑκτορος εἰς τὰ στήθη του διὰ τοῦ ξίφους μου· πολλοὶ δὲ περὶ αὐτὸν ἐταῖροί του πρηνεῖς εἰς τὴν κόνιν νὰ δάκνωσι τὴν γῆν διὰ τῶν ὀδόντων αὐτῶν φονευθέντες.»

Ταῦτα εἶπεν· ὁ Κρονίων ὁμως ἀκόμῃ δὲν ἤθελε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν εὐχὴν του· ἐδέχθη μὲν τὴν θυσίαν, ἀλλὰ τὰ δεινὰ τῶν καὶ τοὺς πόνους ἠϋξανε μεγάλως. Ἀφοῦ δὲ ἠύχθησαν καὶ ἐπερρίψαν τὰς κριθάς, ἀνέστρεψαν μὲν τὰς κεφαλὰς τῶν θυμάτων πρῶτον, καὶ τὰ ἔσφαξαν καὶ τὰ ἐξέδειραν, ἀπέκοψαν τὰ μηρία καὶ τὰ κατεκάλυψαν μὲ τὴν κνίσσαν διαλύσαντες αὐτὰ, ἐπ' αὐτῶν δὲ ἔθεσαν τεμάχια ὤμων κρεάτων· καὶ ταῦτα μὲν ἔκαιον ἐπὶ ξηρῶν σχιζῶν, τὰ δὲ σπλάγχνα διαπεράσαντες εἰς ὄβελους ἐκράτουν ὑπεράνω τοῦ πυρός· ἀφοῦ δὲ ἐκάησαν τὰ μηρία καὶ ἔφαγον τὰ σπλάγχνα, ἐλίάνισαν τὰ ἄλλα κρέατα καὶ τὰ διεπέρασαν εἰς ὄβελους, τὰ ἔψησαν ἐπι-

μελῶς καὶ τὰ ἀπέσυρον ἐκ τοῦ πυρός· ἀφοῦ δὲ ἔπαυσαν τὴν ἐργασίαν καὶ ἡτοίμασαν τὴν τράπεζαν, εὐωχοῦντο ἀφθόνως· καὶ ὅτε ἐκορέσθησαν, ἤρχισε νὰ λέγῃ πρὸς αὐτοὺς ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·

Ἄτρεΐδῃ ἐνδοξότατε, βασιλεῦ τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνον! ἄς μὴ βραδύνωμεν πλέον, μῆδ' ἄς ἀναβάλλωμεν τὸ ἔργον, τὸ ὅποῖον ὁ θεὸς μᾶς δίδει· ἀλλὰ οἱ μὲν κήρυκες, κηρύττοντες, ἄς συναθροίζωσι τὸν λαὸν τῶν Ἀχαιῶν, ἡμεῖς δὲ ὅλοι ὁμοῦ, καθὼς εἵμεθα τῶρα, ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὸν μέγαν στρατὸν, ἵνα ὅσον τάχιστα συνάψωμεν μάχην.

Οὕτως εἶπεν, οὐδὲ ἠπειθήσεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων· πάραυτα διέταξε τοὺς λιγυφώνους κήρυκας νὰ κηρύξωσι παροτρύνοντες εἰς πόλεμον τοὺς φέροντας μακρὰν κόμην Ἀχαιοὺς· καὶ οἱ μὲν κήρυκες ἐκήρυττον, οἱ δὲ λαοὶ συνηθροίζοντο τάχιστα, οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀγαμέμνονα βασιλεῖς ὤρμων παρατάσσοντες αὐτούς· μεταξὺ δ' αὐτῶν ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ, ἔχουσα ἀσπίδα πολύτιμον, ἀγέρων, ἀθάνατον, ἀφ' ἧς κρέμανται ἑκατὴν κροσσοὶ πάγχρυσοι, ὅλοι καλῶς πεπλεγμένοι, ἀξίας ἑκατὸν βοῶν ἕκαστος· δι' αὐτῆς περιορμῶσα διέτρεχε τὸν λαὸν τῶν Ἑλλήνων, προτρέπουσα αὐτοὺς νὰ πορευθῶσιν εἰς τὴν μάχην· διήγειρε δὲ εἰς τὴν καρδίαν ἑκάστου δύναμιν, ἵνα πολεμῇ ἀκαταπαύστως. Καὶ αἶφνης εἰς τούτους ὁ πόλεμος ἐγένετο γλυκύτερος, παρὰ τὸ νὰ ἐπιστρέψωσι διὰ τῶν πλοίων εἰς τὴν πατρίδα των.

Καθὼς πῦρ καταστρεπτικὸν κατακαίει ἀπέραντα δάση εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους, ἡ δὲ λάμψις φαίνεται μακρόθεν, οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν ὅπλων αὐτῶν κινουμένων ἡ στιλπνοτάτη λάμψις ἔφθανε μέχρις οὐρανοῦ.

Καθὼς δὲ τὰ πολλὰ πλήθη τῶν πτηνῶν, χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων μακρολαίμων εἰς τὸν Ἄσιον λειμῶνα, παρὰ τὰ ρεῖθρα τοῦ Καύστρου, πετῶσι διὰ τῶν πτερύγων των ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τερπόμενα εἰ καὶ μετὰ κλαγγῆς δὲ καὶ ἤχου καθίζουσιν, ἀντηχεῖ δὲ ὁ λειμῶν, οὕτω καὶ τούτων τὰ πολλὰ πλήθη ἀπὸ τὰς σκηνάς καὶ τὰ πλοῖα ἐχύνοντο εἰς τὸ Σκαμάνδριον πεδῖον, ἡ δὲ γῆ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ τῶν ἵππων ἐστέναζεν· ἐστάθησαν δὲ εἰς τὸν ἀνθηρὸν λειμῶνα τὸν ὑπὸ τοῦ Σκαμάνδρου διαρρεόμενον, ἀναρίθμητοι, ὅσα φύλλα καὶ ἄνθη γίνονται τὴν ἀνοιξιν.

Καθὼς τὰ πολλὰ πλήθη τῶν πυκνῶν μυιῶν, αἵτινες περιίπτανται εἰς τοὺς ποιμενικοὺς σταθμοὺς τὴν ἀνοιξιν, ὅταν τὰ ἀγγεῖα βρέχωνται ὑπὸ τοῦ γάλακτος, τόσοι Ἕλληνες παρετάσσοντο εἰς τὸ πεδῖον κατὰ τῶν Τρώων, πρόθυμοι νὰ τοὺς καταστρέψωσι.

Καθὼς δὲ οἱ αἰπόλοι εὐκόλως διακρίνουσι τὰ μεγάλα ποίμνια τῶν αἰγῶν, ὅταν ἀναμιχθῶσιν εἰς τὴν βοσκήν, οὕτω καὶ αὐτοὺς οἱ ἡγεμόνες διεκόσμου ἐδῶ καὶ ἐκεῖ προτρέποντες, ἵνα πορευθῶσιν εἰς τὴν μάχην. Ἐν μέσῳ δ' αὐτῶν ἴστατο ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ὅμοιος μὲ τὸν Δία κατὰ τὰ ὅμιματα καὶ τὴν κεφαλὴν, μὲ τὸν Ἄρην εἰς τὴν ζώνην, μὲ τὸν Ποσειδῶνα εἰς τὰ στήθη. Καθὼς δὲ εἰς τὴν ἀγέλην τῶν βοῶν ἀθροιζομένων διαπρέπει ἐξόχως ὁ ταῦρος, τοιοῦτον τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατέστησεν ὁ Ζεὺς τὸν Ἀγαμέμνονα εὐπρεπῇ καὶ ἑξοχον μεταξὺ πολλῶν ἡρώων.

Εἰπατέ μοι τώρα, ὦ Μοῦσαι, αἱ κατοικοῦσαι τὰ ὀλύμπια δώματα (διότι ὑμεῖς ἐστέ θεαί, γινώσκετε τὰ πάντα καὶ παρευρίσκεσθε πανταχοῦ· ἡμεῖς δὲ μόνον τὴν φήμην

αὐτῶν ἀκούομεν, δὲν τὰ γινώσκομεν ὁμῶς.) Εἶπατέ μοι
 τίνες ἦσαν οἱ ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων
 διότι τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ τὸ εἶπω,
 οὐδὲ νὰ τὸ ἀπαριθμήσω κατ' ὄνομα, οὔτε ἐὰν εἶχον δέκα
 γλώσσας, δέκα στόματα, φωνὴν ἀκάματον καὶ στῆθος
 χαλκοῦν· δὲν δύναμαι νὰ πράξω τοῦτο, ἐὰν ὑμεῖς δὲν
 μὲ ἐνθυμίσητε, ὧ θυγατέρες τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, πόσοι
 ἦλθον ὑπὸ τὸ Ἴλιον· θέλω λοιπὸν ἀναφέρει τοὺς ἀρ-
 χηγοὺς καὶ τὸν ὀλικὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων.

Καὶ τῶν μὲν Βοιωτῶν ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Πηνέλεως, ὁ
 Λήϊτος, ὁ Ἀρκεσίλαος, ὁ Προθοήνωρ καὶ ὁ Κλονίος. Ἐκ
 τούτων οἱ μὲν κατῴκουν τὴν Ὑρίαν, τὴν πετρώδη Αὐ-
 λίδα, τὸν Σχοῖνον, τὸν Σκῶλον καὶ τὴν ὀρεινὴν Ἐτεω-
 νόν, τὴν Θέσπειαν, τὴν Γραῖαν καὶ τὴν εὐρύχωρον Μυκα-
 λησσόν· ἄλλοι τὰ περὶ τὸ Ἄρμα καὶ τὸ Εἰλέσιον καὶ
 τὰς Ἐρύθρας· ἄλλοι κατεῖχον τὸν Ἐλεῶνα, τὴν Ὑλην,
 τὸν Πετεῶνα, τὴν Ὠκαλέην, τὴν ὠραίαν πόλιν Μεδεῶνα,
 τὰς Κώπας, τὴν Εὐτρησιν καὶ τὴν ἀπείρους περιστερὰς
 ἔχουσαν Θίσβην· ἄλλοι κατῴκουν τὴν Κορώνειαν καὶ τὴν
 χλοερὰν Ἀλάρτον· ἄλλοι τὴν Πλάταιαν· ἄλλοι τὸν Γλί-
 σαντα· ἄλλοι εἶχον τὰς Ὑποθήβας, τὴν καλῶς ἐκτισμέ-
 νην πόλιν, τὸν Ὀγχηστὸν, ὅπου ὑπάρχει τὸ ἱερὸν ἄλσος
 τοῦ Ποσειδῶνος· ἄλλοι εἶχον τὴν πολυστάφυλον Ἀρνην·
 ἄλλοι τὴν Μίδειαν, τὴν θειοτάτην Νῆσαν καὶ τὴν ἀπώ-
 τατα κειμένην Ἀνθηδόνα· οὗτοι ἔφερον πεντήκοντα πλοῖα
 εἰς τὴν Τροίαν, εἰς ἕκαστον δὲ ἐξ αὐτῶν ἐπέβησαν ἑκα-
 τὸν εἰκόσι νέοι Βοιωτοί.

Καὶ ἐκείνων ἔτι, ὅσοι κατῴκουν τὴν Ἀσπληδόνα καὶ
 τὸν Ὀρχομενὸν τῶν Μινυῶν, ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἀσκάλα-
 φος καὶ ὁ Ἰάλμενος, υἱοὶ τοῦ Ἀρεως, τοὺς ὁποίους ἔτε-

κεν ἡ παρθένος Ἀστυόχη ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἀκτορος τοῦ Ἀζειδου μιγεῖσα λάθρα μετὰ τοῦ θεοῦ τοῦ πολέμου ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις αὐτῆς δωματίοις. Οὗτοι ἦλθον ἔχοντες ὑπὸ τὰς διαταγὰς των τριάκοντα εὐρύχωρα πλοῖα.

Τῶν δὲ Φωκέων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Σχεδῖος καὶ ὁ Ἐπίστροφος, υἱοὶ τοῦ μεγαθύμου Ἰφίτου τοῦ Ναυβολίδου· τῶν πολεμιστῶν τούτων οἱ μὲν κατέκουν τὴν Κυπάρισσον, τὴν πετρώδη Πυθῶνα, τὴν θειοτάτην Κριῖσαν, τὴν Δαυλίδα καὶ τὸν Πανοπέα· οἱ δὲ τὴν Ἀνεμώρειαν καὶ τὴν Ὑάμπολιν· ἄλλοι παρὰ τὸν ποταμὸν Κηφισσὸν καὶ ἄλλοι τέλος τὴν Δίλαιαν πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Κηφισσοῦ· οὗτοι ἦλθον μετὰ τεσσαράκοντα πλοίων· καὶ οὗτοι μὲν οἱ ἀρχηγοὶ, διακοσμοῦντες τὰς τάξεις τῶν Φωκέων, παρέταξαν αὐτοὺς πλησίον τῶν Βοιωτῶν πρὸς τ' ἀριστερά.

Τῶν δὲ Λοκρῶν ἦρχεν ὁ ταχὺς Αἴας, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, κατώτερος πολὺ τοῦ Αἴαντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος· ἦτο μικρὸς, εἶχε λινὸν θώρακα, ὑπερέβαινεν ὅμως ὅλους τοὺς Ἕλληνας κατὰ τὸ δόρυ· οὗτοι κατέκουν τὴν Κῦνον, τὴν Ὀποῦντα, τὴν Καλλίαιρον, τὴν Βῆσσαν, τὴν Σκάρφην, τὰς ὠραίας Λύγειας, τὴν Τάρφην, τὸ Θρόνιον περὶ τὸν ποταμὸν Βοάγριον. Τοῦτον ἠκολούθησαν τεσσαράκοντα πλοῖα τῶν Λοκρῶν, οἵτινες κατοικοῦσιν ἀντικρὺ τῆς ἱερᾶς Εὐβοίας.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατέκουν τὴν Εὐβοίαν, οἱ ἰσχυροὶ Ἀθαντες, τὴν Χαλκίδα, τὴν Ἐρέτριαν, τὴν πολυστάφυλον Ἰστίαίαν, τὴν παραλίαν Κήρινθον, καὶ τὸ ἀπόκρημνον Δῖον, καὶ ὅσοι εἶχον τὴν Κάρυστον καὶ κατέκουν τὰ Στύρα, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ἐλεφήνωρ, ὁ Θεράπων τοῦ Ἀρεως, ὁ Χαλκωδοντιάδης· τοῦτον ἠκολού-

θουν οἱ ταχεῖς Ἄβαντες, οἱ μακρὰν ἐκ τῶν ὀπίσω ἔχοντες τὴν κόμην, ἀνδρεῖοι πολεμισταί, ἱκανώτατοι διὰ τῶν ἀγχεμάχων δοράτων των νὰ διασχίζωσι τοὺς θώρακας τῶν ἐναντίων εἰς τὰ στήθη των· οὗτοι ἦλθον εἰς τὴν Τροίαν μετὰ τεσσαράκοντα πλοίων.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατῴκουν τὰς Ἀθήνας, (τὴν καλῶς ὠκοδομημένην πόλιν, τὸν τόπον τοῦ μεγαλοφύχου Ερεχθέως, τὸν ὁποῖον ἐγέννησε μὲν ἡ γῆ, ἀνέθρεψε δὲ ἡ ἑθυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀθηναῖα καὶ παρεδέχθη αὐτὸν εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις πλούσιον ναόν της, ὅπου τιμῶσιν αὐτὸν κατ' ἔτος οἱ Ἀθηναῖοι διὰ ταύρων καὶ ἀρνίων) ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Μενεσθεὺς, υἱὸς τοῦ Πετεοῦ. Πρὸς τοῦτον οὐδεὶς τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων ἐγένετο ὅμοιος εἰς τὴν διακόσμησιν τῶν ἵππων καὶ τῶν ἀσπιδοφόρων ἀνδρῶν (πλὴν τοῦ Νέστορος, ὅστις ἦτο πρεσβύτερος αὐτοῦ)· ὁ Μενεσθεὺς οὗτος ἦλθε μετὰ πεντήκοντα πλοίων.

Ὁ δὲ Αἴας ἐκ Σαλαμῖνος ἦλθε μετὰ δώδεκα πλοίων, ἅτινα παρέταξεν ἐκεῖ, ὅπου ἴσταντο αἱ τῶν Ἀθηναίων φάλαγγες.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατῴκουν τὸ Ἄργος, τὴν κυκλώπεια τεῖχην ἔχουσαν Τίρυνθα, τὴν Ἑρμιόνην, τὴν Ἀσίνην, τὰς βαθεῖς κόλπους ἐχούσας, τὴν Τροιζῆνα, τὰς Ἠϊόνας καὶ τὴν πολλὰς ἀμπέλους ἔχουσαν Ἐπίδauρον, καὶ ὅσοι εἶχον τὴν Αἴγιναν, τὸν Μάσητα, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ βροντόφωνος Διομήδης καὶ ὁ Σθένελος προσφιλὴς υἱὸς τοῦ περιφήμου Καπανέως· μετὰ τούτων τρίτος ἦλθεν ὁ Εὐρύαλος, ἀνὴρ ἰσόθεος, υἱὸς τοῦ Μηκιστέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Ταλαοῦ· ὅλων ὅμως ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Διομήδης μετὰ ὀγδοήκοντα πλοίων ἐλθόντων.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατῴκουν τὰς ὠραίας Μυκῆνας,

τὴν πλουσίαν Κόρινθον, τὰς καλῶς ἐκτισμένας Κλεωνάς, τὰς Ὀρνεάς, τὴν ὠραίαν Ἀραιθυρέαν, τὴν Σικυῶνα, ἐν ἧ κατὰ πρῶτον ἐβασίλευσεν ὁ Ἀδραστος, καὶ ὅσοι εἶχον τὴν Ὑπερῆσιαν καὶ τὴν ὑψηλὴν Γονοῦσαν, τὴν Πελλήνην καὶ τὸ Αἰγίον, καὶ ὅσοι κατῴκουν καθ' ὅλον τὸν Αἰγιαλὸν, καὶ περὶ τὴν εὐρεῖαν Ἑλίκην, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων μετὰ ἑκατὸν πλοίων αὐτὸν ἠκολούθησαν λαοὶ παρὰ πολλοὶ καὶ ἄριστοι, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς αὐτὸς λαμπρὰν πανοπλίαν ἐνδεδυμένος διέπρεπεν ὅλων τῶν ἡρώων, διότι ἦτο ἄριστος καὶ πλείστον λαῶν ἡγεμόνευεν.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατῴκουν τὴν κοίλην καὶ χασματώδη Λακεδαίμονα, τὴν Φᾶριν, τὴν Σπάρτην, καὶ τὴν πολυπερίστερον Μέσσην, καὶ ἐνέμοντο τὰς Βρυναιᾶς καὶ τὰς ὠραίας Αὐγειαῖς, καὶ ὅσοι εἶχον τὰς Ἀμύκλας, καὶ τὸ παράλιον Ἑλος, τὴν Λᾶν καὶ τὸν Οἴτυλον, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὁ ἀνδρεῖος Μενέλαος, μετὰ ἐξήκοντα πλοίων· ἀλλ' ὅμως παρετάχθησαν χωριστά· ἐξεστράτευσεν δὲ μετὰ μεγάλης προθυμίας προτρέπων εἰς τὸν πόλεμον, ἐπεθύμει δὲ μεγάλως νὰ ἐκδικηθῇ τὴν ἀρπαγὴν καὶ τοὺς στεναγμοὺς τῆς Ἑλένης.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι ἐνέμοντο τὴν Πύλον καὶ τὴν ὠραίαν Ἀρήνην, τὸ Θύρον, παρὰ τινα πόρον τοῦ Ἀλφειοῦ κείμενον, τὸ ὑπερήφανον Αἶπυ, καὶ ὅσοι κατῴκουν τὸν Κυπαρισσήεντα καὶ τὴν Ἀμφιγένειαν, τὸ Πτελεὸν, τὸ Ἑλος καὶ τὸ Δῶριον, ὅπου αἱ Μοῦσαι, ἀπαντήσασαι Θάμυριν τὸν Θρᾶκα ἐρχόμενον ἐξ Οἰχαλίας παρ' Εὐρύτου τοῦ Οἰχαλιέως τὸν κατέπαυσαν τῆς ᾠδῆς, διότι ἐκαυχᾶτο ὅτι θέλει νικήσει καὶ αὐτὰς τὰς Μοῦσας, ἐὰν ᾔθελον νὰ διαγωνισθῶσι πρὸς αὐτόν· αὐταὶ ὅμως ὀργισθεῖσαι

τὸν ἐτύφλωσαν, τὸν ἀφήρεσαν τὴν θεῖαν ποίησιν καὶ τὸν ἔκαμαν νὰ λησμονήσῃ τοὺς ἥχους τῆς λύρας. Οἱ πολεμισταὶ οὗτοι ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν ἐννενήκοντα πλοῖα, ὃ δὲ ἱππότης Νέστωρ, ὃ ἦρως τῆς Γερηνίας ἦτο ἀρχηγὸς αὐτῶν.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατέκουν τὴν Ἀρκαδίαν ὑπὸ τὸ ὑψηλὸν ὄρος τῆς Κυλλήνης, παρὰ τὸν τάφον τοῦ Αἰπύτου, ὅπου ὑπάρχουσιν ἄνδρες ἐκ τοῦ συστάδην καὶ πλησίον μαχόμενοι, καὶ ὅσοι ἐνέμοντο τὸν Φενεὸν καὶ τὸν πολλὰ ποίμνια ἔχοντα Ὀρχομενὸν, τὴν Ῥίπην, τὴν Στρατίαν καὶ τὴν ὑπὸ τῶν ἀνέμων περιπνεομένην Ἐνίσπην, καὶ ὅσοι εἶχον τὴν Τεγέαν καὶ τὴν χλοερὰν Μαντίνειαν, τὴν Στύμφαλον, καὶ ὅσοι ἐνέμοντο τὴν Παρῤασίαν, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγκαίου, ὁ λαμπρὸς Ἀγαπήνωρ, μεθ' ἐξήκοντα πλοίων· εἰς ἕκαστον δὲ πλοῖον ἐπέβαινον πολλοὶ Ἀρκάδες ἐμπειροπόλεμοι· διότι τοῖς τὰ ἔδωκεν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, ἵνα διαπλεύσωσι τὴν θάλασσαν, ἐπειδὴ αὐτοὶ δὲν ἦσαν ναυτικοί.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατέκουν τὸ Βουπράσιον καὶ τὴν ἱερὰν Ἥλιν, ἐφ' ὅσον ἐγκλείει ἡ Ὑρμίνη καὶ ἡ εἰς τὰ ἀκρότατα αὐτῆς κειμένη Μύρσινος, τὸ ὄρος Ἰλιενίη καὶ τὸ Ἀλείσιον, ἦρχον τέσσαρες ἀρχηγοί· ἕκαστος δ' εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ δέκα ταχέα πλοῖα, ἐφ' ὧν ἐπέβαινον πολλοὶ Ἐπειοί. Ἐκ τούτων δὲ τῶν μὲν ἦρχον ὁ Ἀμφίμαχος καὶ ὁ Θάλλπιος, υἱοὶ ὁ μὲν τοῦ Κτεάτου, ὁ δὲ τοῦ Εὐρύτου, υἱῶν ἀμφοτέρων τοῦ Ἀκτορίωνος· τῶν δὲ ἦρχεν ὁ γενναῖος Διώρης, υἱὸς τοῦ Ἀμαρυγκέως· τῆς δὲ τετάρτης μοίρας ἦρχεν ὁ θεῖος Πολύξεινος, υἱὸς τοῦ βασιλέως Ἀγασθένους τοῦ υἱοῦ Αὐγείου.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες ὥρμωντο ἐκ τοῦ Δουλιχίου καὶ τῶν ἱερῶν Ἐχινῶν νήσων, αἵτινες καΐνται πέραν τῆς θαλάσσης, ἀπέναντι τῆς Ἥλιδος, ἡγεμόνευεν ὁ ἴσος μὲ τὸν Ἄρη Μέγης, ὁ υἱὸς τοῦ Φυλέως, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ φίλος τοῦ Διὸς ἱππότης Φυλεὺς μεταναστεύσας ποτὲ εἰς τὸ Δουλίχιον, διότι ὠργίσθη πρὸς τὸν πατέρα του. Οὗτος ἦλθεν εἰς τὴν Τροίαν μετὰ τεσσαράκοντα μαύρων πλοίων.

Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ὠδήγει τοὺς μεγαθύμους Κεφαλλῆνας, καὶ ἐκείνους ὅσοι κατέκουν τὴν Ἰθάκην καὶ τὸ δασύφυλλον Νήριτον, καὶ ἐνέμοντο τὰ Κροκύλεια καὶ τὴν τραχεῖαν Αἰγίλιπα καὶ ὅσοι κατέκουν τὴν Ζάκυνθον καὶ ἐνέμοντο τὰ περὶ τὴν Σάμον, καὶ ὅσοι κατέκουν τὴν ἀντικρὺ Ππειρον· ὅλων τούτων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ὀδυσσεὺς, ἴσος μὲ τὸν Δία κατὰ τὴν σύνεσιν, μετὰ δώδεκα πλοίων ἐρυθρῶν.

Τῶν δὲ Αἰτωλῶν, ὅσοι ἐνέμοντο τὸν Πλευρῶνα, τὴν Ὀλεον, καὶ τὴν Πυλὴνην, τὴν παραλίαν Χαλκίδα, καὶ τὴν πετρῶδη Καλυδῶνα, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Θόας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδραίμονος (διότι δὲν ἔζων πλέον οἱ υἱοὶ τοῦ μεγαθύμου Οἰνέως, οὔτε αὐτὸς ὁ ἴδιος ὑπῆρχεν, εἶχεν ἀποθάνει δὲ καὶ ὁ ξανθὸς Μελέαγρος)· εἰς τοῦτον λοιπὸν εἶχεν ἀνατεθῆ ἡ ἐπὶ τῶν Αἰτωλῶν ἀρχή· ὁ Θόας ἦλθεν εἰς τὴν Τροίαν μετὰ τεσσαράκοντα μαύρων πλοίων.

Τῶν δὲ Κρητῶν, ὅσοι κατέκουν τὴν Κνωσὸν, καὶ τὴν πετειγισμένην Γόρτυνα, τὴν Λύκτον, καὶ τὴν Μίλητον καὶ τὴν λευκόγειον Λύκαστον, τὴν Φαιστόν καὶ τὸ Ῥύτιον, καλῶς κατοικουμένας πόλεις, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐνέμοντο τὴν ἑκατὸν πόλεις ἔχουσαν Κρήτην, ἀρχηγὸς ἦν ὁ λαμπρὸς εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ Μηριόνης, ἴσος

μέ τὸν ἀνδροφόνον Ἐνυάλιον, μετὰ ὀγδοήκοντα μαύρων πλοίων ἐλθόντες.

Τληπόλεμος δὲ ὁ Ἡρακλείδης, ἀγαθὸς καὶ μέγας, ὠδήγει ἐκ Ῥόδου ἐννέα πλοῖα Ῥοδίων ἀγερώχων, οἵτινες ἐνέμοντο τὴν Ῥόδον, διηρημένοι εἰς τρία, τὴν Λίνδον, τὴν Ἰάλυσον, καὶ τὴν λευκώγειον Κάμειρον. Τούτων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἐμπειρότατος εἰς τὸ δόρυ Τληπόλεμος, γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς ὥραιας Ἀστυοχείας τὴν ὁποίαν ὁ ἥρως ἤρπασεν ἐκ τῆς Ἐφύρας, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Σελλήεντος, πορθήσας πολλὰς πόλεις ἡρώων εὐγενῶν. Ἀφοῦ δὲ ὁ Τληπόλεμος ἀνετράφη εἰς τὸ ὥραιον μέγαρον, αἴφνης ἐφόνευσεν τὸν ἀδελφὸν τῆς μητρὸς τοῦ πατρὸς του, τὸν ἤδη ἀρχίζοντα νὰ γηράσκη Λικύμνιον, βλαστὸν τοῦ Ἄρεως. Πάραυτα ὁμῶς κατασκευάσας πλοῖα, συναθροίσας καὶ πολὺν λαὸν, ἔφυγε διὰ θαλάσσης, διότι τὸν ἐφοβέρισαν οἱ ἄλλοι υἱοὶ καὶ ἔγγονοι τοῦ ἀνδρείου Ἡρακλέους· καὶ μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις ἤλθεν εἰς Ῥόδον ἣν διήρπασεν εἰς τρία μέρη, κατὰ τὰς φυλὰς αἵτινες τὸν ἠκολούθουν. Οἱ λαοὶ τοῦ ἡγαπήθησαν ὑπὸ τοῦ Διὸς, τοῦ βασιλέως τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν, ὅστις ἄπειρον πλοῦτον ἐπέχεεν εἰς αὐτούς.

Ἐκ δὲ τῆς Σύμης ὁ Νιρεὺς ὠδήγει τρία πλοῖα. Υἱὸς τῆς Ἀγλαΐας καὶ τοῦ βασιλέως Χαρόπου, ὁ Νιρεὺς, ὅστις ἦν ὁ ὥραιότατος, ὅστις ἤλθεν ὑπὸ τὴν Τροίαν, ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μετὰ τὸν Ἀχιλλέα· ἀλλ' ἦτο ἀπόλεμος, ὀλίγον δὲ λαὸν εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ.

Ἐκεῖνων δὲ, οἵτινες κατῴκουν τὴν Νίσυρον, τὴν Κάρπαθον, καὶ τὴν Κάσον, καὶ τὴν Κῶν, τὴν πόλιν δηλαδὴ τοῦ Εὐρυπύλου, καὶ τὰς νήσους Καλύδνας, ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Φεΐδιππος καὶ ὁ Ἀντιφος, δύο υἱοὶ τοῦ Ἡρακλείδου

Θεσσαλαοῦ· οὗτοι ἦλθον μετὰ τριάκοντα μεγάλων πλοίων.

Τώρα δὲ θέλω καταλέξει ἐκείνους, ὅσοι κατῴκουν τὸ Πελασγικὸν Ἄργος, καὶ ὅσοι τὴν Ἄλωνα καὶ τὴν Ἀλόπην, καὶ ὅσοι ἐνέμοντο τὴν Τρηχῖνα, καὶ ὅσοι τὴν Φθίαν καὶ τὴν καλλιγύναικα Ἑλλάδα, ὀνομαζόμενοι Μυρμιδόνες, Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοί. Τούτων μετὰ πεντήκοντα πλοίων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀλλ' ὅμως δὲν ἐλάμβανον μέρος εἰς τὸν πόλεμον, διότι δὲν εἶχον ἀρχηγόν. Ἐπειδὴ ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς ἔμενεν ἄπρακτος εἰς τὰ πλοῖα, ὀργιζόμενος διότι τῷ ἤρπασαν τὴν ξανθὴν Βρισηΐδα, τὴν ὁποίαν μετὰ πολλοῦ κόπου ἔλαβε πορθήσας τὴν Λυρνησσὸν, καὶ τὴν τετειχισμένην Θήβην, ἐφόνευσε δὲ καὶ τὸν Μύνητα καὶ τὸν Ἐπίστροφον, τοὺς ἐμπείρους εἰς τὸ ἔγχεσθαι, υἱοὺς τοῦ βασιλέως Εὐνήνοιο τοῦ Σελήπιάδου· ἕνεκα τῆς κόρης ταύτης ὁ Ἀχιλλεὺς λυπούμενος δὲν μετεῖχε τοῦ πολέμου, μετ' ὀλίγον ὅμως ἔμελλε νὰ ἐξεγερθῇ.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι κατῴκουν τὴν Φυλάκην καὶ τὸν ἀνθηρότατον Πύρασον καὶ τὸ τέμενος τῆς Δήμητρος, τὴν Ἰτῶνα, τὴν μητέρα τῶν προβάτων, τὴν παραλίαν Ἀντρώνα καὶ τὸν χορτοφορώτατον Πτελεὸν, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἀνδρεῖος Πρωτεσίλαος, ὅτε ἔζη, διότι τότε τὸν κατεῖχεν ἡ μαύρη γῆ· αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ βαθέως λυπούμενη σύζυγος εἶχε μείνει εἰς τὴν Φυλάκην καὶ ὁ οἶκος ἡμιτελής· ἐπειδὴ τὸν ἐφόνευσεν ἀνὴρ Δάρδανος, πρῶτιστον ὅλων τῶν Ἑλλήνων ἀποβαίνοντα ἐκ τῶν πλοίων. Οἱ δὲ ὑπ' αὐτὸν λαοὶ δὲν ἔμειναν μὲν ἄνευ ἀρχηγοῦ, ἐπόθουν ὅμως τὸν ἀρχηγόν των ἀποθανόντος λοιπὸν τοῦ Πρωτεσιλάου παρέταξαν αὐτοὺς ὁ Ποδάρκης, ὁ ἄριστος πολεμιστής, υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου τοῦ πολυθρέμμονος Φυλακίδου, αὐτά-

δελφος τοῦ μεγαλοψύχου Πρωτεσιλάου, νεώτερος· αὐτὸς ὅμως ἦτο μεγαλήτερος καὶ καλλίτερος· ὅθεν οἱ λαοὶ δὲν ἐστεροῦντο μὲν ἀρχηγοῦ, ἐπόθουν ὅμως τὸν Πρωτεσίλαον, διότι ἦτο ἀγαθός. Οὗτος ἦλθε μετὰ τεσσαράκοντα μαύρων πλοίων.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι ἐνέμοντο τὰς Φεράς παρὰ τὴν Βοιωτήδα λίμνην, τὴν Βοίβην καὶ τὰς Γλαφύρας καὶ τὴν καλῶς ἐκτισμένην Ἰωλκὸν, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Εὐμηλος, μεθ' ἑνδεκα πλοίων, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀδμήτου καὶ τῆς Ἀλκίσιδος τῆς ὠραιοτάτης τῶν θυγατέρων τοῦ Πελίου.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι ἐνέμοντο τὴν Μεθώνην καὶ τὴν Θαυμακίαν, καὶ κατῴκουν τὴν Μελίβοιαν καὶ τὴν τραχεῖαν Ὀλιζῶνα, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Φιλοκτήτης, τοξότης ἐμπειρότατος, μεθ' ἑπτὰ πλοίων, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων εἶχον ἐπιβῆ πεντήκοντα ἐπιβάται, ἐμπειροὶ εἰς τὸ διὰ τῶν τόξων μάχεσθαι· ἀλλ' ὁ μὲν Φιλοκτήτης δεινὰ πάσχων κατέκειτο εἰς τὴν νῆσον Λῆμνον, ὅπου τὸν ἐγκατέλιπον οἱ Ἕλληνες, βασανιζόμενον ἐκ τῆς κακῆς πληγῆς τρομεροῦ ὕδρου· καὶ ἐκεῖνος μὲν κατέκειτο ἐκεῖ λυπούμενος, ἀλλ' ὅμως ἔμελλον νὰ τὸν ἐνθυμηθῶσιν οἱ Ἕλληνες· οἱ ὑπ' αὐτὸν δὲν ἐστεροῦντο ἀρχηγοῦ, ἀλλ' ἐπόθουν τὸν ἀρχηγόν των Φιλοκτῆτην, διότι παρέταξεν αὐτοὺς ὁ Μένων, νόθος υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως καὶ τῆς Ῥήνης.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι κατῴκουν τὴν Τρίκκην καὶ τὴν κρημνώδη Ἰθώμην, καὶ ὅσοι κατεῖχον τὴν Οἰχαλίαν, τὴν πόλιν τοῦ Οἰχαλιέως Εὐρύτου, ἀρχηγοὶ ἦσαν οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, λαμπροὶ ἰατροὶ, ὁ Ποδालεῖριος καὶ ὁ Μαχάων, μετὰ τριάκοντα μεγάλων πλοίων ἐλθόντες.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι κατῴκουν τὸ Ὀρμένιον καὶ τὴν κρήνην Ὑπέρειαν, καὶ ὅσοι τὸ Ἀστέριον καὶ τὰς λευκάς

κορυφάς τοῦ Τιτάνου, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Εὐρύπυλος, ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος, μετὰ τεσσαράκοντα μαύρων πλοίων.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι κατῴκουν τὴν Ἀργισσαν καὶ ἐνέμοντο τὴν Γυρτώνην, τὴν Ὀρθήν, τὴν Ἠλώνην, καὶ τὴν λευκόγειον πόλιν Ὀλοσσόνα, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἀνδρεῖος Πολυποίτης, υἱὸς τοῦ Πειριθόου καὶ υἱὸς τοῦ Διός. (Ὁ δὲ Πολυποίτης ἐγεννήθη ἐκ τοῦ Πειροθόου καὶ τῆς ἐνδόξου Ἰπποδαμείας τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Πειριθόος ἐτιμώρησε τοὺς δασυμμάλλους κενταύρους καὶ τοὺς ἐδίωξεν ἐκ τοῦ Πηλίου καὶ τοὺς ὤθησε πρὸς τοὺς Αἰθίικας). Μετ' αὐτοῦ ἦρχεν ἐπίσης καὶ ὁ Αἰοντεὺς, υἱὸς τοῦ μεγάλου Κορώνου τοῦ Κανείδου· οὗτοι ἦλθον ἔχοντες τεσσαράκοντα μαῦρα πλοῖα.

Ὁ δὲ Γουνεὺς ἐκ Κύφου ὠδήγει εἴκοσι δύο πλοῖα, ἄρχων τῶν Ἐνιάνων καὶ τῶν ἀξιομάχων Περαιβῶν, οἵτινες κατῴκουν περὶ τὴν ψυχρὰν Δωδώνην καὶ ἐνέμοντο τὰ περὶ τὸν ἀξιέραστον Τιταρήσιον πεδία, ὅστις ἐκβάλλει τὸ ὠραῖόν του ὕδωρ εἰς τὸν Πηνειὸν, μετὰ τοῦ ὁποίου ὅμως δὲν ἀναμίγνυται, ἀλλ' ἐπιρρέει ὑπεράνω αὐτοῦ, ὡς ἔλαιον· εἶναι δὲ ἀπόρροια τοῦ ὕδατος τῆς φοβερᾶς Στυγός.

Ὁ δὲ ταχὺς Πρόθοος, υἱὸς τοῦ Τενθηρόνοιο, ἦν ἀρχηγὸς τῶν Μαγνήτων, οἵτινες κατῴκουν περὶ τὸν Πηνειὸν καὶ τὸ δασύφυλλον Πήλιον, μετὰ τεσσαράκοντα μαύρων πλοίων.

Οὗτοι λοιπὸν ἦσαν οἱ ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Δαναῶν. Τίς δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ἵππων, τῶν μετὰ τῶν Ἀτρειδῶν ἐλθόντων, ἦν ὁ ἐξοχώτερος, εἰπέ μοι, ὦ Μοῦσα.

Καὶ ἵπποι μὲν πασῶν ἄρισται ἦσαν τοῦ Φερητιάδου,

τὰς ὁποίας ἤλαυνεν ὁ Εὐμηλος, ταχύποδας ὡς πτηνὰ, τὸ αὐτὸ χρῶμα τῶν τριχῶν ἐχούσας, τὴν αὐτὴν ἡλικίαν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος, τὰς ὁποίας ἔθρεψεν ὁ Ἀπόλλων εἰς τὴν Πιερίαν, καὶ τὰς δύο θηλυκὰς καὶ φοβεράς εἰς τὰς μάχας. Τῶν δὲ ἀνδρῶν ὁ ἐξοχώτερος πάντων ἦτο ὁ Αἴας, ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος, ἐνόςφω ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτο παρωργισμένος, ὅστις ὅμως ἦτο πολὺ ἀνώτερος ὡς καὶ οἱ ἵπποι, οἵτινες τὸν ἔφερον. Ἀλλ' ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς, ὀργισθεὶς κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἐκάθητο εἰς τὰ πλοῖα ἄπρακτος, οἱ δὲ ὑπ' αὐτὸν λαοὶ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης ἐτέρποντο ρίπτοντες δίσκους, ἀκόντια καὶ τοξεύοντες· οἱ δὲ ἵπποι, παρὰ τὸ ἄρμα του ἑκαστος, τρώγοντες τριφύλλιον καὶ σέλινον, ἴσταντο· τὰ δὲ ἄρματα, καλῶς διὰ πέπλων ἐσκεπασμένα τῶν ἀνάκτων, ἔκειντο εἰς τὰς σκηνάς· οἱ δὲ ἀνακτες ποθοῦντες τὸν ἀρχηγόν των ἐπορεύοντο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν στρατὸν, ἀλλὰ δὲν ἐμάχοντο.

Τοσοῦτοι λοιπὸν παραταξάμενοι ἐπορεύοντο εἰς τὸ πεδίον, ὡς ὅταν ἡ γῆ πᾶσα κατακαίεται ὑπὸ τοῦ πυρός· ἡ δὲ γῆ ὑπὸ τοὺς πόδας των ἐστέναζεν, ὡς ὅταν ὁ Ζεὺς ὀργίζεται ὁπότεν μαστίζῃ τὴν γῆν περὶ τὸν Τυφῶνα εἰς τοὺς Ἀρίμους, ὅπου λέγουσιν ὅτι εἶναι κατακεκλεισμένος ὁ Τυφών. Οὕτω λοιπὸν καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας τούτων κινουμένων ἡ γῆ ἐστέναζεν· αὐτοὶ δὲ πολὺ ταχέως διεπέρων διὰ τοῦ πεδίου.

Εἰς δὲ τοὺς Τρῶας ἦλθεν ἄγγελος ἡ ταχεῖα ὡς ὁ ἄνεμος Ἴρις ἐκ μέρους τοῦ Διὸς, κακὴν ἀγγελίαν φέρουσα· οἱ δὲ Τρῶες ἦσαν συνηθροισμένοι εἰς ἀγορὰν πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ Πριάμου ὅλοι ὁμοῦ, νέοι καὶ γέροντες· πλησίον δὲ σταθεῖσα εἶπεν ἡ ταχύπους Ἴρις, ὁμοιάζουσα

κατὰ τὴν φωνὴν μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου τὸν Πολίτην, ὅστις ταχύπους ὢν ἐκάθητο σκοπὸς τῶν Τρώων ἐπὶ τοῦ ἀκροτάτου τύμβου τοῦ γέροντος Αἰσυήτου, παρατηρῶν πότε θέλουν ἐκκινήσει ἐκ τῶν πλοίων οἱ Ἕλληνες· μὲ τοῦτον ὁμοιάζουσα εἶπεν ἡ ταχύπους Ἴρις·

«ὦ γέρον, πάντοτε οἱ λόγοι σου εἶναι πολλοὶ καὶ ἄκριτοι, ὥς πρότερον ἐν καιρῷ εἰρήνης· ἀλλ' ὅμως ὁ πόλεμος διηγέρθη ἀναπόμενος· τῶντι εἰς πολλάς μάχας παρευρέθην πολλάκις, ἀλλ' ὅμως ποτὲ δὲν εἶδον τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον στρατόν· διότι ἀναρίθμητος ὥς τὰ φύλλα ἢ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, διέρχεται διὰ τοῦ πεδίου, ἵνα πολεμήσῃ περὶ τὴν πόλιν. Ἐκτορ, σὲ πρὸ πάντων παραγγέλλω νὰ πράξῃς οὕτω· πολλοὶ βεβαίως σύμμαχοι τῶν Τρώων ὑπάρχουσιν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, διαφόρους γλῶσσας λαλοῦντες· εἰς τούτους ἅς προστάσῃ εἰς ἀρχηγὸς εἰς τοὺς ἰδικούς του, τῶν ὁποίων ἄρχει, καὶ αὐτοὺς ἅς ὁδηγῇ παρατάξας τοὺς συμπολίτας του.»

Ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Ἐκτωρ ἐνόησε τὸν λόγον τῆς θεᾶς, πάραυτα δὲ διέλυσε τὴν ἀγοράν, οἱ δὲ λαοὶ ἔδραμον εἰς τὰ ὄπλα· ὅλαι δὲ αἱ πύλαι ἠνοίγοντο, ἐξώρμησεν ὁ λαὸς, πεζοὶ καὶ ἱππεῖς, πολὺς δὲ θόρυβος ἠγέρθη.

Ὑπάρχει ἔμπροσθεν τῆς πόλεως ὑψηλὸς τις λόφος, μακρὰν ἐν τῷ πεδίῳ, περίσκοπος ἔνθεν καὶ ἔνθεν· τοῦτον οἱ μὲν ἄνθρωποι ὀνομάζουσι Βατίειαν, οἱ δὲ θεοὶ μνηῖμα τῆς εὐκινήτου Ἀμαζόνος Μυρίνης· ἐκεῖ τότε παρητάχθησαν οἱ Τρῶες καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν.

Καὶ τῶν μὲν Τρώων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ μέγας καὶ ἀνδρεῖος πολεμιστὴς Ἐκτωρ, υἱὸς τοῦ Πριάμου· μετ' αὐ-

τοῦ δὲ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι λαοὶ ὠπλίζοντο, πρόθυμοι ὄντες νὰ πολεμήσωσι διὰ τῶν ἀκοντίων των.

Τῶν δὲ Δαρδανίων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἀγαθὸς υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου Αἰνεΐας, τὸν ὁποῖον ἡ θεὰ Ἀφροδίτη ἐγέννησεν ἐκ τοῦ Ἀγχίσου εἰς τὴν κορυφὴν τῆς Ἰδῆς, θεὰ μετὰ θνητοῦ συγκοιμηθεῖσα· δὲν ἦτο δὲ μόνος ὁ Αἰνεΐας ἀρχηγὸς, ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ ἦσαν καὶ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἀντήνορος, ὁ Ἀρχέλοχος καὶ ὁ Ἀκάμας, τῶν μαχῶν ἐμπειρότατοι.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι κατῴκουν τὴν Ζέλειαν ὑπὸ τὴν ἐσχάτην ὑπώρειαν τῆς Ἰδῆς, πλούσιοι, πίνοντες τὸ μέλαν ὕδωρ τοῦ Αἰσῆπου, Τρῶες ὄντες καὶ αὐτοὶ, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἐνδοξος υἱὸς τοῦ Λυκάονος Πάνδαρος, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωκε τόξον αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι εἶχον τὴν Ἀδράστειαν καὶ τὴν χώραν τοῦ Ἀπαισοῦ, τὴν Πιτύειαν καὶ τὸ ὑψηλὸν ὄρος τῆς Τηρείας, ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἀδραστος καὶ ὁ λινὸν θώρακα ἔχων Ἀμφιος, δύο υἱοὶ τοῦ Περκωσίου Μέροπος, ὅστις ἦτο μάντις πάντων ἄριστος, διὸ καὶ δὲν ἄφινε τοὺς υἱοὺς του νὰ πορευθῶσιν εἰς τὸν τοὺς ἄνδρας καταστρέφοντα πόλεμον, αὐτοὶ ὅμως δὲν ἐπέισθησαν, διὰ τοῦτο καὶ ἐφονεύθησαν.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι ἐνέμοντο τὴν Περκώτην καὶ τὰ περὶ τὸ Πράκτιον μέρη καὶ εἶχον τὴν Σηστὸν καὶ τὴν Ἀβυδὸν καὶ τὴν ἱερὰν Ἀρίσβην, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ὑρτακίδης Ἀσιος, ὁ ἄρχων τῶν ἀνδρῶν, τὸν ὁποῖον ἔφερον ἐξ Ἀρίσβης, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Σελλήεντος, ἵπποι λαμπροὶ καὶ μεγάλοι.

Ὁ Ἰππόθοος δὲ ὠδήγει τὰ πλήθη τῶν δορυμάρχων Πελασγῶν, τῶν κατοικούντων τὴν παχεῖαν Λάρισσαν·

τούτων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἰππόθοος καὶ ὁ φιλοπόλεμος Πύλαιος, δύο υἱοὶ τοῦ Πελασγοῦ Λήθου τοῦ Τευταμίδου.

Τοὺς δὲ Θραῖκας, ὅσους ἐγκλείει αὐτὸς ὁ ὁρμητικὸς Ἑλλήσποντος, ὠδήγει ὁ Ἀκάμας καὶ ὁ ἥρως Πείροος.

Ὁ δὲ Εὐφημος, υἱὸς τοῦ Τροιζήνου τοῦ θείου Κεάδου, ἦτο ἀρχηγὸς τῶν μαχίμων Κικόνων.

Ὁ δὲ Πυραίχμης ὠδήγει τοὺς ἀγκύλα τόξα ἔχοντας Παίονας, μακρόθεν ἐκ τῆς Ἀμυδῶνος, ἀπὸ τοῦ πλατυρρύου Ἀξιοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ κάλλιστον ὕδωρ διαχέεται εἰς τὴν γῆν.

Τῶν δὲ Παφλαγόνων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἀνδρεῖος Πυλαιμένης ἐξ Ἐνετῶν, ὁπόθεν προέρχεται τὸ γένος τῶν ἀγριωτέρων ἡμιόνων· οὗτοι δὲ ἐνέμοντο τὴν Κύτωρον καὶ τὴν Σήσαμον, ἔχοντες ὠραίας κατοικίας περὶ τὸν ποταμὸν Παρθένιον, τὴν Κρῶμναν, τὸν Αἰγιάλὸν καὶ τοὺς ὑψηλοὺς Ἐρυθίνους.

Τῶν δὲ Ἀλιζώνων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ὀδῖος καὶ ὁ Ἐπίστροφος, μακρόθεν ἐλθόντες ἐκ τῆς Ἀλύβης, ὁπόθεν παράγεται ὁ ἄργυρος.

Τῶν δὲ Μυσῶν ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Χρόμις καὶ ὁ οἰωνοσκόπος Ἐννομος· ἀλλ' ὅμως διὰ τῶν οἰωνῶν δὲν ἀπέφυγε τὸν θάνατον, ἀλλ' ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως εἰς τὸν ποταμὸν, ὅπου καὶ ἄλλοι Τρῶες ἔμελλον νὰ φονευθῶσι.

Τοὺς δὲ Φρύγας ὠδήγει ὁ Φόρκυς καὶ ὁ θεῖος Ἀσκανῖος μακρόθεν ἐκ τῆς Ἀσκανίας· ἦσαν δὲ πρόθυμοι νὰ πολεμήσωσι.

Τῶν ὑπὸ τὸν Τμῶλον Μαιόνων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Μέσθλης καὶ ὁ Ἀντιφος, υἱοὶ τοῦ Ταλαιμένου, γεννηθέντες ὑπὸ τῆς Νύμφης Γυγαίας.

Τῶν δὲ βαρβαροφώνων Καρῶν ἀρχηγὸς ἦν ὁ Νάστης, οἵτινες κατῴκουν τὴν Μίλητον, τὸ δασύφυλλον ὄρος τῶν Φθειρῶν, τὸν ποταμὸν Μαίανδρον, τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῆς Μυκάλης· τούτων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἀμφίμαχος καὶ ὁ Νάστης, ἐνδοξὰ τέκνα τοῦ Νομίου. Ὁ Ἀμφίμαχος, κεκαλυμμένος ὑπὸ χρυσοῦ, ὡς κόρη, ἦλθεν εἰς τὸν πόλεμον, ὁ ἀνότητος! ἀλλὰ τοῦτο ποσῶς δὲν τὸν ἐβοήθησε ν' ἀποφύγῃ τὸν φοβερὸν ὄλεθρον· διότι ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ ταχύποδος Αἰακίδου εἰς τὸν ποταμὸν, τὰ δὲ χρυσᾶ κοσμήματα ἔλαβεν ὁ Ἀχιλλεύς.

Τέλος τῶν μακρόθεν ἐλθόντων Λυκίων ἐκ Λυκίας ἥτις περιβρέχεται ὑπὸ τοῦ ὀρμητικοῦ ποταμοῦ Ξάνθου, ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Σαρπηδὼν καὶ ὁ τέλειος Γλαῦκος.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Γ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΙ ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ

Ἄφοῦ δὲ παρετάχθη ἕκαστον ἔθνος μὲ τοὺς στρατηγούς των, οἱ Τρῶες ἐπήρχοντο μὲ κραυγὰς καὶ μὲ φωνάς, ὡς στίφη πτηνῶν. Τοιαύτη ἀναβαίνει μέχρις οὐρανοῦ ἡ κραυγὴ τῶν γερανῶν, οἵτινες φεύγοντες τὸν χειμῶνα καὶ τοὺς ὄμβρους πετῶσι θορυβωδῶς πρὸς τὰ ῥεύματα τοῦ Ὠκεανοῦ ὅπως φέρωσι φόνον καὶ βλάβην μεταξὺ τῶν Πυγμαίων· ἐνῷ δὲ πετῶσι συνειθίζουσι νὰ συνάπτωσι κακὰς μάχας. Ἐν τούτοις οἱ Ἕλληνες ἐπορεύοντο ἐν σιγῇ, πολεμικὴν πνέοντες δύναμιν καὶ ἰσχυρὰν ἔχοντες θέλησιν νὰ βοηθήσωσιν ἀλλήλους.

Καθὼς ὅταν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐπιχέῃ ὁ Νότος ὀμίχλην, εἰς μὲν τοὺς ποιμένας ὄχι εὐάρεστον εἰς δὲ τοὺς κλέπτας ὠφέλιμον, καὶ βλέπη τις μόνον μέχρι βολῆς λίθου, οὕτω ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν πελεμιστῶν ὑψοῦτο στροβιλώδης κονιορτός. Μετ' ὀλίγον δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν πεδιάδα.

Ὅτε δὲ πλέον ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν, τῶν μὲν Τρώων ἐπροπορεύετο ὁ θεοειδὴς Ἀλέξανδρος, φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων του δέρμα παρδάλεως, κυρτὰ τόξα καὶ ξίφος· οὗτος δὲ σείων δύο χαλκῆν αἰχμὴν ἔχοντα δόρατα ἐπροκάλει τοὺς ἀνδρειότερους τῶν Ἀχαιῶν εἰς τρομερὰν μονομαχίαν.

Ἄλλ' ἀμέσως ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος τὸν διέκρινε προπορευόμενον τοῦ στρατοῦ μὲ μακρὰ βήματα, καὶ ἐχάρη ὡς λέων πεινῶν ὅταν συναντᾷ μεγάλην λείαν, ἔλαφον κερασφόρον ἢ αἶγαγρον. Τὴν κατατρώγει, ἂν καὶ τὸν κυνηγοῦν σκύλοι ταχεῖς καὶ ἀκμαῖοι νέοι.

Τοιοιυτοτρόπως ἐχάρη ὁ Μενέλαος ἰδὼν καθαρὰ τὸν θεόμορφον Ἀλέξανδρον· διότι εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὅτι θὰ ἐκδικηθῇ τὸν ἀπατεῶνα, καὶ ἀμέσως ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ ἄρμα κάτω μὲ τὰ ὅπλα του.

Τοῦτον δὲ καθὼς διέκρινεν ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος νὰ φανῇ εἰς τὴν πρώτην τάξιν τοῦ στρατοῦ, κατετρώμαξε καὶ ἀμέσως ἀπесύρθη πρὸς τοὺς συντρόφους, θέλων ν' ἀποφύγῃ τὴν μαύρην του μοῖραν· καθὼς δ' ὅταν εἰς τὰς κοιλάδας τῶν βουνῶν ἰδὼν τις ὄφιν, πηδᾷ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἀπομακρύνεται, τρόμος δὲ καταλαμβάνει τὰ μέλη του καὶ ἐπιστρέφει κίτρινος τὴν ὄψιν, οὕτως ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος ἐχώθη εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀγερώχων Τρώων, φοβηθεὶς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως· καθὼς δὲ τὸν εἶδεν ὁ Ἑκτωρ τὸν ἐπείραξε μὲ λόγους πικροὺς.

«Ἀπαίσιε Πάρι, εὐμορφότατε μὲν, ἀλλὰ τρελλὲ διὰ τὰς γυναῖκας καὶ ἀπατεῶν, εἴθε νὰ μὴ ἐγεννᾷσο ἢ νὰ ἀπέθνησκες πρὶν νυμφευθῆς· τὸ ἐπεθύμουν καὶ πολὺ ὠφελιμώτερον θὰ ἦτο παρὰ νὰ ζῆς περικυκλούμενος ὑπὸ ὑποψιῶν καὶ προσβολῶν· ἀναμφιβόλως καγχάζουσιν οἱ κομοτρόφοι Ἀχαιοὶ εἰπόντες ὅτι προηγεῖται ἀνδρεῖός τις, διότι εἶσαι εὐμορφος, ὕστερον δὲ ἰδόντες ὅτι δὲν ἔχεις δύναμιν, οὐδὲ ῥώμην. Τοιοῦτος ὢν, ἥθελές ποτε, συνοδευόμενος μὲ στενοὺς συντρόφους, διαπλεύσει τὴν θάλασσαν μὲ ποντοπόρα πλοῖα, ἥθελές ποτε ἔλθει εἰς σχέσιν μὲ ξένους καὶ ἀρπάσει ἀπὸ μακρυνὴν χώραν μίαν ὦ-

ραίαν γυναῖκα, νύμφην πολεμιστῶν, λύπην μὲν προξενήσας εἰς τὸν πατέρα σου μεγάλην καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς ὅλον τὸν λαόν, χαράν δὲ εἰς τοὺς ἐχθροὺς, εἰς σέ δὲ τὸν ἴδιον κατήφειαν ; ὕστερον ἅπὸ ταῦτα δὲν περιέμενες τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον ; Τώρα θὰ μάθῃς τίνος ἀνδρὸς τὴν ἀνθηρὰν γυναῖκα ἔχεις· εἰς τί θὰ σέ χρησιμεύσῃ ἡ κιθάρα καὶ τὰ δῶρα τῆς Ἀφροδίτης, ἡ κόμη καὶ ἡ μορφή, κυλιόμεναι εἰς τὴν κόνιν ; Ἀλλ' οἱ Τρῶες εἶναι πολὺ δειλοί· σέ βεβαιῶ ὅτι ἔπρεπε νὰ σέ ἐνδύσωσι λίθινον φόρεμα δι' ὅσα κακὰ ἔχεις κάμει.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἐξ ἄλλου μέρους εἶπεν ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος·

αἴ· Ἐκτορ, ἔχεις πολὺ δίκαιον νὰ μὲ ὄνειδίζῃς τοιοῦτοτρόπως, ἡ καρδιά σου πάντοτε εἶναι ἀκάματος ὡς πέλεκυς ἀνδρὸς ναυπηγοῦ, διατέμνων ναυπηγήσιμον ξύλον καὶ οὕτω τὴν ὁρμὴν αὐξάνων τοῦ ἀνδρός· τοιοῦτοτρόπως εἰς τὰ στήθη σου ἐνοικεῖ ἄφοβος ψυχὴ· ἀλλὰ μὴ μου ὄνειδίζῃς τὰ ἀγαπητὰ δῶρα τῆς χρυσοῦς Ἀφροδίτης, ὅχι βέβαια, δὲν δύναται τις ν' ἀπορρίψῃ τὰ περίφημα δῶρα τῶν θεῶν, θέλων δὲ δὲν δύναται τις νὰ τὰ λάβῃ· ἀλλὰ τώρα, ἐὰν θέλῃς νὰ πολεμῶ καὶ νὰ μάχωμαι, τοὺς μὲν ἄλλους Τρῶας καὶ ὅλους τοὺς Ἀχαιοὺς πρόσταξον νὰ καθήσουν, ἐμὲ δὲ καὶ τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον βάλετε εἰς τὸ μέσον νὰ συμπλακῶμεν καὶ ἀγωνισθῶμεν διὰ τὴν Ἑλένην καὶ ὅλην μας τὴν περιουσίαν· ὅστις δ' ἐκ τῶν δύο νικήσῃ καὶ φανῇ ἀνώτερος, νὰ πάρῃ εὐτυχῶς ὅλην τὴν περιουσίαν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ νὰ φέρῃ εἰς τὴν πατρίδα του· οἱ δὲ ἄλλοι, σεῖς μὲν ἀφοῦ κλείσετε εἰρήνην καὶ πιστώσῃτε αὐτὴν ἐνόρκως, δύνασθε νὰ κατοικῆτε τὴν παχεῖαν Τροίαν, αὐτοὶ δὲ ἅς ἐπιστρέψουν εἰς τὴν ἰπ-

ποτρόφον Πελοπόννησον καὶ καλλιγύναικα Ἀχαιίδα. »

Τοιουτοτρόπως ὠμίλησεν, ὁ δ' Ἑκτωρ μεγάλως ἐχάρη ἀκούσας τὸν λόγον, καὶ εὐθὺς μετέβη εἰς τὸ μέσον τῶν δύο στρατῶν καὶ λαβὼν ἀπὸ τὴν μέσῃν τὸ δόρυ ἐμπόδιζε νὰ προχωροῦν τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων, οἵτινες ὅλοι σταθέντες ἐτοποθετήθησαν. Τὸν δὲ Ἑκτορα σκοπεύοντες ἐκτύπων οἱ κομοτρόφοι Ἀχαιοὶ τόσον μὲ βέλη ὅσον καὶ μὲ λίθους· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἐφώναξε δυνατά·

« Παύσατε, Ἀργεῖοι, μὴ κτυπᾶτε, ἄνδρεῖοι Ἀχαιοί· διότι ὁ ποικιλόκρανος Ἑκτωρ εἶναι διατεθειμένος, ὥς νὰ θέλῃ νὰ εἴπῃ τι. »

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἔπαυσαν ἀπὸ τὴν μάχην καὶ ταχέως ἐσιώπησαν· ὁ δὲ Ἑκτωρ μεταξὺ τῶν δύο στρατῶν ὠμίλησεν ὥς ἐξῆς·

« Ἀκούσατε, Τρῶες καὶ καλῶς ὠπλισμένοι Ἀχαιοί, τὸν λόγον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἔνεκα τοῦ ὁποίου ἠγέρθη ὁ πόλεμος· παρακινεῖ οἱ μὲν ἄλλοι Τρῶες καὶ ὅλοι οἱ Ἀχαιοὶ νὰ ἀποθέσωσι τὰ ὠραῖά των ὅπλα ἐπὶ τῆς κτηνοτρόφου γῆς, αὐτὸς δὲ καὶ ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος νὰ μονομαχήσωσιν εἰς τὸ μεταξὺ τῶν δύο στρατῶν διάστημα μὲ ἔπαθλον τὴν Ἑλένην καὶ ὅλην των τὴν περιουσίαν· ὅστις δὲ τῶν δύο νικήσῃ καὶ φανῇ ὑπέρτερος, νὰ λάβῃ τὴν περιουσίαν ὅλην τοῦ ἄλλου καὶ τὴν γυναῖκα καὶ νὰ τὰ φέρῃ εἰς τὴν πατρίδα του· οἱ δὲ ἄλλοι ἅς κάμωμεν εἰρήνην πιστώσαντές την δι' ὅρκων. »

Μετὰ τὸν λόγον τοῦτον ὅλοι σιωπῶντες ἔμενον ἄφωνοι, ὅτε εἰς τὸ μέσον αὐτῶν ἐσηκώθη ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος καὶ εἶπεν·

« Ἀκούσατε τώρα καὶ ἐμὲ, διότι μεγάλην αἰσθάνομαι

λύπην διὰ τὰ γιγνόμενα· φρονῶ δὲ ἤδη νὰ διαλύσητε τὰς διαφορὰς οἱ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Τρῶες, ἀφοῦ πολλὰ κακὰ ἔχετε ὑποφέρει διὰ τὸν ἰδικὸν μου πόλεμον καὶ διὰ τὴν ἀρχήν, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Ἀλέξανδρος· οὔτινος δ' ἐξ ἡμῶν τῶν δύο εἶναι γεγραμμένος ὁ θάνατος, ἅς ἀποθάνῃ. οἱ δὲ ἄλλοι νὰ παύσετε ἀμέσως τὸν πόλεμον καὶ νὰ φέρετε ἓνα κριὸν λευκὸν καὶ ἐν προβατον θηλυκὸν μαῦρον διὰ τὴν Γῆν καὶ τὸν Ἥλιον· διὰ δὲ τὸν Δία θὰ φέρωμεν ἡμεῖς ἄλλον· φέρετε καὶ τὸν ἰσχυρὸν Πρίαμον διὰ νὰ ὀρκισθῇ ὁ ἴδιος, ἐπειδὴ οἱ υἱοὶ του εἶναι ὕβρισταὶ καὶ ἄπιστοι, μὴ παράβασίς τις βλάβῃ τοὺς ὅρκους τοὺς ἐνώπιον τοῦ Διὸς γιγνομένους· διότι συνήθως τῶν νέων ὁ νοῦς δὲν εἶναι σταθερὸς, εἰς ὅσους δὲ ἀνάμεσα ὑπάρχει ὁ γέρον, συνειθίζει ἐκ τῆς πείρας του νὰ κρίνῃ περὶ τῶν μελλόντων, καὶ φροντίζει πῶς νὰ ἀποβῇ τὸ πρᾶγμα πρὸς μεγίστην ὠφέλειαν καὶ τῶν δύο μερῶν.»

Οὕτως εἶπεν, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ὅσον καὶ Τρῶες ἐχάρησαν, ἐλπίζοντες ὅτι θὰ παύσωσιν ἀπὸ τὸν ἀξιοθρήνητον πόλεμον· καὶ λοιπὸν τοὺς μὲν ἵππους ἐσταμάτησαν καὶ ἔταξαν εἰς γραμμὴν, καταβάντες δὲ τῶν ἀρμάτων ἐξεδύθησαν τὰ ὅπλα καὶ τὰ κατέθεσαν τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου· μικρὸν δὲ ἦτο τὸ διαχωρίζον τὰ δύο στρατεύματα μέρος.

Ὁ δὲ Ἑκτωρ ἔστειλε δύο κήρυκας νὰ ὑπάγουν ταχέως εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ φέρωσι τοὺς κριοὺς καὶ προσκαλέσωσι τὸν Πρίαμον· ὁ δὲ στρατηγὸς Ἀγαμέμνων ἔστειλε τὸν Ταλθύβιον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ στρατόπεδον μετὰ τὴν ἐπιτολὴν νὰ φέρῃ ἓνα κριόν. Ὁ Ταλθύβιος ἀμέσως ἔσπευσε νὰ ἐκτελέσῃ τὰς διαταγὰς τοῦ εὐγενεστάτου κυρίου του.

Ἡ δὲ Ἴρις ἦλθεν ἄγγελος εἰς τὴν λευκώλενον Ἑλένην, ὁμοιασθεῖσα μὲ τὴν ἀνδραδέλφην τῆς, τὴν σύζυγον τοῦ βασιλέως Ἑλικῶνος Ἀντηνορίδου, Λαοδίκην, τὴν ὠραιότατην τῶν θυγατέρων τοῦ Πριάμου· εὔρε δὲ τὴν Ἑλένην ἐν τῷ ἀνακτόρῳ, ὑφαίνουσιν μέγα πορφυροῦν ὕφασμα, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκέντα διὰ βελόνης πολλοὺς πολέμους τῶν ἱππικῶν Τρώων καὶ τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν, τοὺς ὁποίους οὗτοι ἕνεκα αὐτῆς ὑπέφερον ὑπὸ τὴν κρατερὰν βίαν τοῦ Ἄρεως· σταθεῖσα δὲ πλησίον ἢ ταχύπους Ἴρις εἶπε πρὸς αὐτήν·

αἴελθέ ἐδῶ, ἀκριβὴ μου νύμφη, διὰ νὰ ἰδῇς θείας πράξεις τῶν ἱππικῶν Τρώων καὶ τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν, οἵτινες ἐπιφέροντες πρότερον ἐναντίον ἀλλήλων πολύδακρυον Ἄρην ἐν τῷ πεδίῳ ἐξ ἐπιθυμίας ὀλεθρίου πολέμου, τώρα κάθηνται ἐν σιγῇ (ὁ δὲ πόλεμος εἶναι παυμένος) κεκλεισμένοι εἰς τὰς ἀσπίδας καὶ ἔχοντες πλησίον των ἐμπηγμένα τὰ μακρὰ δόρατα· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος θέλουν μονομαχήσει μὲ μακρὰ δόρατα διὰ σέ· τοῦ δὲ νικήσαντος θὰ ὀνομασθῇς ἀκριβὴ σύζυγος.»

Τοιουτοτρόπως εἰποῦσα ἡ θεὰ τῇ ἐνεστάλλαξεν εἰς τὴν καρδίαν γλυκὺν πόθον τοῦ προτέρου ἀνδρός, τῆς πόλεως καὶ τῶν γονέων· ἀμέσως λοιπὸν ἡ Ἑλένη καλυφθεῖσα μὲ λαμπρὰς ὀθόνας, ἐκίνησεν ἀπὸ τὸν θάλαμον, χύνουσα τρυφερά δάκρυα καὶ συνοδευθεῖσα ὑπὸ δύο θεραπαινίδων, τῆς θυγατρὸς τοῦ Πιτθέως Αἰθρῆς καὶ τῆς βοοφθάλμου Κλυμένης· ἔφθασαν δὲ ταχέως εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας τοῦ τείχους.

Ὁ δὲ Πριάμος καὶ οἱ δημογέροντες, Πάνθοος, Θυμοίτης, Λάμπρος, Κλυτίος, Ἴκετών, ὁ βλαστὸς τοῦ Ἄρεως

καὶ οἱ δύο φρόνιμοι Οὐκαλέγων καὶ Ἀντήνωρ, ἐκάθηντο πλησίον τῶν Σκαιῶν πυλῶν, ἕνεκα τοῦ γήρατος παύσαντες μὲν ἀπὸ τὸν πόλεμον, ἀλλὰ ῥήτορες καλοὶ, ὁμοιάζοντες μὲ τέττιγας, οἵτινες εἰς τὰ δάση καθήμενοι ἐπὶ τῶν δένδρων ἐκπέμπουσι γλυκεῖαν φωνήν· τοιοῦτοι ἀκριβῶς ὄντες οἱ τῶν Τρώων ἡγεμόνες ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς τὸν πύργον· οὗτοι λοιπὸν, καθὼς εἶδον τὴν Ἑλένην ἐρχομένην πρὸς τὸν πύργον, ἤρχισαν νὰ ὁμιλῶσι πρὸς ἀλλήλους σιγανὰ τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Δὲν εἶναι ἄξιον νὰ ἀγανακτῇ κανεὶς ὅτι οἱ Τρῶες καὶ οἱ καλῶς ὥπλισμένοι Ἀχαιοὶ ὑποφέρουσι πολὺν καιρὸν βάσανα διὰ τῆς αὐτῆς γυναῖκα. Ἐκ τῶν χαρακτήρων τῆς καὶ τοῦ βαδίσματός της ὁμοιάζει μὲ ἀθανάτους θεάς· ἀλλὰ καὶ μῦθ' αὐτὰ, ἃς ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ ἃς μείνῃ μέλλον κακὸν εἰς τὰ τέκνα μας.»

Ἀμέσως μετὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ Πρίαμος φωνάξας ἐπροσκάλεσε τὴν ὥραϊαν Ἀργεῖαν· ἂ'Ελθὲ ἐδῶ, θύγατερ, καὶ κάθησε ἐμπρὸς μου, διὰ νὰ ἰδῇς καὶ τὸν πρότερόν σου ἄνδρα καὶ τοὺς ἰδικούς σου φίλους. Κατὰ τὴν ιδέαν μου, δὲν μὲ πταίεις σὺ, ἀλλ' οἱ θεοὶ, κινήσαντες ἐναντίον μου πολὺδακρυν πόλεμον τῶν Ἀχαιῶν. Εἶπέ μοι τὸ ὄνομα τοῦ θαυμαστοῦ τούτου ἀνδρός, ποῖος Ἀχαιὸς εἶναι αὐτὸς ἐδῶ ὁ ὥραϊος καὶ ὑψηλός; τὴν μὲν κεφαλὴν καὶ ἄλλοι ἔχουσι μεγαλειτέραν, ἀλλὰ τόσον ὥραϊον ἄνθρωπον ἐγὼ ἀκόμη δὲν εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου, οὐδὲ τόσον μεγαλοπρεπῆ, διότι ὁμοιάζει μὲ βασιλέα.»

Ἡ δὲ Ἑλένη, ἡ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν, ἀπῆντησε πρὸς αὐτὸν ὥς ἐξῆς·

«Ὅσον σὲ ἐντρέπομαι, ἀγαπητέ μου πενθερὲ, τόσον σὲ φοβοῦμαι· εἶθε νὰ ἐπροτίμων τὸν σκληρὸν θάνατον,

ὅτε ἠθέλησα νὰ ἀκολουθήσω ἐδῶ τὸν υἱόν σου, ἐγκαταλιποῦσα τοὺς γνωρίμους καὶ τὸν οἶκόν μου, τὴν φιλτάτην μου κόρην καὶ τὰς ἀγαπητάς μου ὁμήλικας· ἀλλὰ τοῦτο δὲν συνέβη, καὶ ζῶ ἀναλίσκομένη εἰς δάκρυα. Θὰ σὲ εἰπῶ διὰ τοῦτο, τὸ ὅποιον μὲ ἐρωτᾷς καὶ ἐξετάζεις· αὐτὸς εἶναι ὁ Ἀτρεΐδης, ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, οὐ μόνον καλὸς βασιλεὺς, ἀλλὰ καὶ ἰσχυρὸς πολεμιστής· ἀνδράδελφος δὲ ἦτο ἐμοῦ τῆς ἀναισχύντου, ἐὰν τὸ παρελθὸν δὲν ἦναι ὄνειρον.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ γέρων ἐκ θαυμασμοῦ ἀνεφώνησεν·

«ὦ μακάριε Ἀτρεΐδῃ, καλότυχε, εὐτυχέστατε, πόσοι υἱοὶ τῆς Ἑλλάδος σὲ ὑπακούουσιν· ἤδη καὶ εἰς τὴν ἀμπελώδῃ Φρυγίαν ἐμβῆκα, ὅπου εἶδον πλείστους Φρύγας, ἀνθρώπους ἱππαστικούς, τὸν στρατὸν τοῦ Ὀτρέως καὶ τοῦ ἰσοθέου Μύγδονος, ἐστρατοπεδευμένον τότε ἀνὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σαγγαρίου· διότι καὶ ἐγὼ, βοηθὸς ὢν, κατετάχθην μετ' αὐτῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅτε ἤλθον αἱ ἴσανδροι Ἀμαζόνες· ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς εἶχε τόσους, ὅσοι εἶναι οἱ γοργόφθαλμοι Ἀχαιοί.»

Δεύτερον δὲ ἰδὼν τὸν Ὀδυσσεά ἡρώτα ὁ σεβάσμιος γέρων·

«Ἐλὰ εἰπέ μοι καὶ τοῦτον, θύγατερ, ποῖος εἶναι; οὗτος ἔχει μικροτέραν μὲν κεφαλὴν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος, ἀλλ' ὦμους καὶ στέρνα πλατύτερα· τὰ μὲν ὅπλα του εἶναι κατατεθειμένα ἐπὶ τῆς πολυδόσκου γῆς, αὐτὸς δὲ ὡς κριὸς ἀναστρέφεται κατὰ τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ· ἐγὼ τούλάχιστον τὸν προσομοιάζω μὲ πυκνόμαλλον κριὸν, ὅστις διέρχεται μέγα ποίμνιον λευκῶν προβάτων.»

Τὸν ἀπήντησε δὲ ἡ ἐκ Διὸς καταγομένη Ἑλένη·

«Οὗτος δὲ πάλιν εἶναι ὁ Λαερτιάδης, ὁ λίαν συνετὸς

Ὀδυσσεύς. ὅστις ἀνετράφη ἐν τῇ πόλει τῆς Ἰθάκης, τῆς λῖαν πετρώδους, ἄνθρωπος παμπόνηρος καὶ προικισμένος με νοῦν λῖαν ἰσχυρόν.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Ἀντήνωρ·

«ὦ γύναι, πραγματικῶς ὁ λόγος οὗτος, τὸν ὅποιον εἶπες, εἶναι πολὺ ἀληθές· διότι ἤδη ποτὲ ἦλθε καὶ ἐδῶ ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεύς ἐνεκα σοῦ ἀπεσταλμένος μετὰ τοῦ φιλοπολέμου Μενελάου· τούτους ἐγὼ ἐδέχθην ὡς ξένους εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ ἐφίλευσα καὶ ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ γνωρίσω καὶ τῶν δύο τὴν μορφήν καὶ τὴν μεγάλην φρόνησιν. Καὶ ὅταν ἤρχοντο εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν Τρώων, ἐν ὅσῳ μὲν ἦσαν ὄρθιοι, ὑπερεῖχεν ὁ Μενέλαος κατὰ τοὺς εὐρεῖς ὦμους, ὅτε δὲ ἐκάθηντο, σεβαστότερος ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς· καὶ ὅτε ἤρχιζον νὰ πλέκωσι λόγους καὶ σκέψεις πρὸς ὅλους, ὁ μὲν Μενέλαος ὠμίλει γρήγορα, ὀλίγα μὲν ἀλλὰ γλυκύτατα, διότι ἦτο μὲν ὀλιγολόγος, ἀλλ' ἐπιτυχὴς τοῦ σκοποῦ, ἂν καὶ ἦτο νεώτερος, ἀλλ' ὅτε ὅμως ἠγείρετο καὶ ὠμίλει ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς, κατ' ἀρχὰς μὲν ἴστατο ἔχων τὰ βλέμματά του προσηλωμένα εἰς τὸ ἔδαφος καὶ τὸ σκῆπτρον, οὔτε πρὸς τὰ ὀπίσω οὔτε πρὸς τὰ ἐμπρὸς κλίνων, ἀλλ' ἀκίνητος ὡς ἄνθρωπος ἄπειρος καὶ ἀμαθής· ἤθελες εἰπεῖ ὅτι εἶναι παρὰ φορος, ἄφρων· ἀλλ' ὅτε τέλος ἐξῆγεν ἐκ τοῦ στήθους του φωνὴν δυνατὴν καὶ λόγους ὡς τὰς χειμερινὰς νιφάδας πυκνοὺς, οὐδεὶς ἄλλος ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ φιλονεικήσῃ μὲ τὸν Ὀδυσσεά. Καὶ δὲν ἐξεπληττόμεθα τότε βλέποντες τὴν μορφήν αὐτοῦ τόσον ὠραίαν.»

Τρίτην δὲ φορὰν ἠρώτησεν ὁ σεβάσμιος γέρον ἰδὼν τὸν Αἴαντα·

« Ποῖος ἄρά γε εἶναι οὗτος ὁ ἄλλος Ἀχαιὸς, ἄνθρω-

πος ὠραῖος καὶ ὑψηλός, ὑπερέχων τῶν Ἀργείων κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς εὐρεῖς ὤμους ; »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ἡ τανύπεπλος Ἑλένη, ἡ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν·

α Εἶναι Αἴας ὁ θαυμαστός, τὸ προπύργιον τῶν Ἀχαιῶν· ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲ μέρος μεταξὺ τῶν Κρητῶν ὡς θεὸς ἵσταται ὁ Ἰδομενεὺς, περὶ ὃν εἶναι συνηγμένοι οἱ ἡγεμόνες τῶν Κρητῶν· πολλάκις τὸν ἐφίλευσεν ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος εἰς τὸν οἶκόν μας, ὅσάκις ἤρχετο ἀπὸ τὴν Κρήτην. Τώρα δὲ ὅλους μὲν τοὺς ἄλλους γοργοθάλμους Ἀχαιοὺς βλέπω τοὺς ὁποίους ἡδυνάμην νὰ γνωρίσω καλῶς, καὶ τὸ ὄνομά των νὰ εἶπω· δύο δὲ στρατηγούς δὲν βλέπω, τὸν ἵπποδαμαστήν Κάστορα, καὶ τὸν ἱκανὸν πυγμάχον Πολυδεύκην· τοὺς αὐταδέλφους μου, μετὰ τῶν ὁποίων μίαν εἶχαμεν μητέρα· ἡ δὲν ἦλθον ἀπὸ τὴν ἀγαπητὴν Λακεδαίμονα, ἡ ἦλθον μὲν ἐντὸς ποντοπόρων πλοίων, ἀλλὰ δὲν θέλουσι νὰ ἔλθωσιν εἰς τὸν πόλεμον, φοβούμενοι τοὺς ὀνειδισμοὺς καὶ τὰ αἴσχη μου. »

Οὕτως εἶπεν ἀλλ' ἐκείνους ἥδη ἐνεκολπώθη ἡ ζωογόνος γῆ εἰς τὴν Λακεδαίμονα τὴν ἀγαπητὴν αὐτῶν πατρίδα.

Ἐν τούτοις οἱ κήρυκες ἔφερον ἀνὰ τὴν πόλιν τὰ διὰ τοὺς ὄρκους θύματα, δύο κριοὺς καὶ οἶνον γλυκὺν, καρπὸν τῆς γῆς, ἐντὸς ἀσκοῦ αἰγείου, ἐκόμισε δὲ ὁ κῆρυξ Ἰδαῖος λαμπρὸν κρατῆρα καὶ χρυσᾶ ποτήρια, καὶ πλησιάσας εἰς τὸν γέροντα τὸν παρεκίνει λέγων·

α' Εγείρου, υἱὲ τοῦ Λαομέδοντος, σὲ προσκαλοῦσιν οἱ ἐξοχώτατοι μεταξὺ τῶν ἵπποτῶν Τρώων καὶ τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν νὰ καταβῇς εἰς τὸ πεδῖον, διὰ νὰ συνδέσῃτε συμμαχίαν εἰλικρινῇ. Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ

φιλοπόλεμος Μενέλαος θὰ μονομαχήσωσι μὲ μακρὰ δόρατα διὰ τὴν Ἑλένην· τὸν δὲ νικήσαντα θ' ἀκολουθήσῃ ἡ γυνὴ καὶ ἡ περιουσία αὐτῆς· οἱ δὲ λοιποὶ ἀφοῦ ποιήσωμεν εἰρήνην δι' ὄρκων ἡσφαλισμένην, ἡμεῖς μὲν δυνάμεθα νὰ κατοικῶμεν εἰς τὴν παχεῖαν γῆν τῆς Τροίας, αὐτοὶ δὲ ὅς ἐπιστρέψουν εἰς τὴν ἵπποτρόφον Πελοπόννησον καὶ τὴν καλλιγύναικα Ἑλλάδα. ▯

Οὕτως εἶπεν· ἐρρίγησε δὲ ὁ γέρον καὶ διέταξε τοὺς συντρόφους τοῦ νὰ ζεύξωσι τοὺς ἵππους, οἵτινες ταχέως ὑπήκουσαν· ἀναβὰς δ' εὐθύς ὁ Πρίαμος, ἔσυρε πρὸς τὰ ἀπίσω τοὺς χαλινούς, πλησίον δ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὠραιोटάτου ἄρματος ἐκάθησεν ὁ Ἀντήνωρ· οὗτοι λοιπὸν οἱ δύο διὰ τῶν Σκαιῶν πυλῶν ὠδήγησαν τοὺς ταχεῖς ἵππους πρὸς τὸ πεδίον.

Ὅτε δὲ ἔφθασαν μεταξὺ τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἀποβάντες τοῦ ἄρματος εἰς τὴν πολυθρέμμονα γῆν ἐτάχθησαν κατὰ σειρὰν εἰς τὸ μεταίχμιον τῶν δύο στρατῶν. Ἀμέσως ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων καὶ ὁ λῖαν συνετὸς Ὀδυσσεὺς ἀνηγέρθησαν, οἱ δὲ θαυμαστοὶ κήρυκες ἔφερον εἰς τὸ αὐτὸ τὰ θύματα, ἐμίγνουν τὸν οἶνον μὲ ὕδωρ, καὶ ἔχυνον ὕδωρ εἰς τὰς χεῖρας τῶν βασιλέων· ὁ Ἀγαμέμνων ἐλκύσας τὴν μάχαιραν, τὴν πάντοτε παρὰ τὴν θήκην τοῦ ξίφους ἡρτημένην, ἔκοπτε τρίχας ἐκ τῶν κεφαλῶν τῶν κριῶν, τὰς ὁποίας οἱ κήρυκες διένειμον εἰς τοὺς εὐγενεῖς τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἀνατείνας τὰς χεῖρας ἤρχετο θερμῶς ὁ Ἀτρεΐδης·

« Ζεῦ πάτερ, ὁ ἐκ τῆς Ἰδῆς κυβερνῶν τὸν κόσμον, ἐνδοξότατε, μέγιστε, ἦλιε, ὁ πάντα ἐπιβλέπων καὶ πάντα ἀκούων, καὶ ποταμοὶ καὶ γῆ, καὶ οἱ ὑποκάτω τῆς

γῆς τιμωροῦντες τοὺς ἐπιόρκους ἀποθανόντας, νὰ ᾔσθῃ
μάρτυρες καὶ φύλακες τῆς πίστεως τῶν ὀρκῶν· ἐάν μὲν
ὁ Ἀλέξανδρος φονεύσῃ τὸν Μενέλαον ἃς ἔχη τὴν Ἑλέ-
νην μεθ' ὅλης τῆς περιουσίας τοῦ τελευταίου, ἡμεῖς δὲ
νὰ ἐπιστρέψωμεν μὲ τὰ ποντοπόρα πλοῖά μας· ἐάν δὲ
τὸν Ἀλέξανδρον φονεύσῃ ὁ ξανθὸς Μενέλαος, οἱ Τρῶες
ν' ἀποδώσουν τὴν Ἑλένην μεθ' ὅλης τῆς πεποιουσίας του,
δίδοντες καὶ ἱκανοποιήσιν προσήκουσαν εἰς τοὺς Ἀργεῖ-
ους καὶ ἀξιωμανημόνευτον· ἐάν δὲ ὁ Πρίαμος καὶ οἱ υἱοὶ
τοῦ Πριάμου δὲν θελήσωσι πεσόντος τοῦ Ἀλεξάνδρου
νὰ πληρώσωσι τὴν τιμὴν, ἐγὼ θὰ μείνω ἐδῶ καὶ θὰ
πολεμήσω διὰ τὴν ποινὴν, ἕως ὅτου νὰ εὕρω τέλος τοῦ
πολέμου. »

Εἶπε καὶ ἀπέκοψε μὲ τὸν ἄσπλαγχνον χαλκὸν τοὺς
οἰσοφάγους τῶν προβάτων, τὰ ὅποια ἀφῆκεν ἐπὶ τῆς
γῆς σπαίροντα καὶ θνήσκοντα· διότι ὁ χαλκὸς τὰ ἀφῆ-
ρεσε τὴν δύναμιν· λαβόντες δ' ἀκολούθως οἱ βασιλεῖς
οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος μὲ τὰ ποτήρια ἔχουν καὶ ἤχον-
το εἰς τοὺς αἰωνίους θεοὺς· ἕκαστος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν
καὶ τῶν Τρώων, ἐπεφώνει ταῦτα·

α Ζεῦ ἐνδοξότατε, μέγιστε, καὶ ἄλλοι ἀθάνατοι θε-
οὶ, οἷονδήποτε ἀπὸ τὰ δύο μέρη ἤθελε παραβῇ τοὺς ὀρ-
κους, ὅπως χύνεται ὁ οἶνος αὐτῆς οὕτω νὰ χυθῇ κα-
τὰ γῆς ὁ ἐγκέφαλος, αὐτῶν καὶ τῶν τέκνων των, αἱ δὲ
γυναῖκες των νὰ ὑπανδρευθῶσιν ἄλλους. »

Οὕτως ἔλεγον· ἀλλὰ τοὺς λόγους των τούτους δὲν
εἰσήκουσεν ὁ Κρονίδης· ὁ Πρίαμος, ὁ υἱὸς τοῦ Δαρδάνου,
ἠγέρθη καὶ εἶπε ταῦτα·

α Ἀκούσατε, Τρῶες καὶ εὐκνήμιδες Ἀχαιοί, ἐγὼ ἐπι-
στρέφω εἰς τὸ ἀνεμῶδες Ἴλιον, διότι δὲν θὰ ὑποφέρω νὰ

ἶδω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ μάχηται τὸ τέκνον μου
μὲ τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον. Ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἄ-
θάνατοι θεοὶ, γνωρίζουσι ποῖος ἐκ τῶν δύο προῦρισται
ν' ἀποθάνῃ.»

Εἶπε καὶ ἀμέσως θέσας ἐντὸς τῆς ἀμάξης τὰ πρόβα-
τα ὁ ἰσόθεος ἀνὴρ, ἀνέβη καὶ ὁ ἴδιος, καὶ ἔσυρε πρὸς
τὰ ὀπίσω τοὺς χαλινούς, πλησίον του δὲ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ
ὠραιοτάτου ἄρματος ὁ Ἀντήνωρ· οὗτοι μὲν εὐθύς ἐπέ-
στρεφον ὀπίσω πρὸς τὸ Ἴλιον. Ὁ δὲ Ἑκτωρ ὁ υἱὸς τοῦ
Πριάμου καὶ ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς πρῶτον μὲν κατεμέ-
τρησαν ἀκριβῶς τὸν τόπον, ἔπειτα δὲ ἐπῆραν καὶ ἐκί-
νουν ἐντὸς χαλκῆς περικεφαλαίας κλήρους, περὶ τοῦ
ποῖος νὰ ἀπολύσῃ πρότερον τὸ χαλκοῦν δόρυ· ἤρχοντο
δὲ οἱ λαοὶ ἀνατείνοντες τὰς χεῖρας. Ἐκαστος δὲ τῶν
Ἀχαιῶν ἢ τῶν Τρώων ἔλεγε τὰ ἐξῆς·

«Ζεῦ πάτερ, ὁ ἀπὸ τῆς Ἰδῆς κυθερνῶν, ἐνδοξότατε,
μέγιστε, ὅστις ἐκ τῶν δύο ἔκαμεν αὐταῖς ἐδῶ ταῖς δου-
λιαῖς μεταξὺ τῶν δύο μερῶν, δὸς οὗτος ν' ἀποθάνῃ καὶ
καταβῇ μέσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος, ἡμεῖς δὲ νὰ
κάμωμεν εἰρήνην δι' ὄρκων βεβαίαν.»

Ταῦτα αὐτῶν λεγόντων, ἔπαλλε τὴν περικεφαλαίαν ὁ
σεισόκρανος Ἑκτωρ βλέπων πρὸς τὰ ὀπίσω· τοῦ Πάρι-
δος δὲ ταχέως ἐπετάχθη ὁ κλῆρος· οἱ μὲν λοιποὶ ἄλλοι
ἐκάθησαν κατὰ τάξεις, ὅπου εὕρισκοντο καθενὸς οἱ ταχύ-
ποδες ἵπποι καὶ τὰ ποικίλα ὄπλα, ὁ δὲ εὐγενὴς Ἀλέξαν-
δρος, ἀνὴρ τῆς καλλικόμου Ἑλένης, ἐνεδύθη περὶ τοὺς
ὤμους του τὰ ὠραῖα ὄπλα· καὶ πρῶτον μὲν ἔβαλε περὶ
τὰς κνήμας του τὰς ὠραίας του κνημίδας, τὰς μὲ ἀργύ-
ρᾳ ἐπισφύρια συνηρμοσμένας, δεύτερον δὲ ἐνεδύθη περὶ
τὰ στήθη του τὸν θώρακα τοῦ ἀδελφοῦ του Λυκάονος,

ὅστις τὸν ἐταίριασεν· ἔπειτα δὲ περιεβλήθη τὸ ἀργυροπύρινον χαλκοῦν ξίφος του, τελευταῖον δὲ τὴν μεγάλην καὶ στερεὰν ἀσπίδα του· ἐπὶ δὲ τῆς κραταιᾶς κεφαλῆς του ἔθεσε τὴν καλοκαμωμένην περικεφαλαίαν του, ἧς ὁ ἐξ οὐρᾶς ἵππου λόφος κατανεύων φόβον ἐνέπνεε, καὶ ἔλαβε τὸ δυνατὸν δόρυ του, τὸ ὅποῖον ἤρχετο ἴσια ἴσια εἰς τὴν παλάμην του· ὡσαύτως δὲ ἐνεδύθη τὰ ὄπλα του καὶ ὁ πολεμικὸς Μενέλαος.

Ἀφοῦ λοιπὸν οὗτοι μακρὰν τοῦ στρατοῦ ὠπλίσθησαν, ἦλθον καὶ ἐτάχθησαν ἐν τῷ μεταξὺ τῶν δύο στρατῶν διαστήματι, βλέποντες τρομερὰ ὁ εἰς τὸν ἄλλον· ἔκπληξις δὲ κατέλαβε τοὺς ἱππότες Τρώας καὶ τοὺς καλῶς ὠπλισμένους Ἀχαιοὺς βλέποντας αὐτούς· καὶ εὐθὺς ἐστάθησαν πλησίον ἐν τῷ ἀκριβῶς μεμετρημένῳ τόπῳ πάλλοντες τὰ δόρατα μετ' ὀργῆς· καὶ πρῶτον μὲν ὁ Ἀλέξανδρος προέτεινε τὸ μακρὸν δόρυ καὶ ἐκτύπησε τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα τοῦ Ἀτρείδου, οὐδ' ἠδυνήθη νὰ σπάσῃ τὸν χαλκόν, ἀλλὰ τοῦ ἐκάμφθη πρὸς τὰ ὀπίσω ἡ αἰχμὴ εἰς τὴν δυνατὴν ἀσπίδα· ὁ δὲ Ἀτρείδης Μενέλαος ὤρμησε δεύτερος μὲ τὸν χαλκόν, εὐχρηθεὶς εἰς τὸν πατέρα του Δία.

«Ζεῦ βασιλεῦ, δὸς νὰ ἐκδικηθῶ τὸν πρότερον κακοποιήσαντά με, τὸν εὐγενῆ Ἀλέξανδρον, καὶ νὰ καταβληθῇ ὑπὸ τὰς ἰδικὰς μου χεῖρας, διὰ νὰ φοβῇται καὶ πᾶς τις τῶν μεταγενεστέρων νὰ κακοποιῇ ἐκεῖνον ὅστις τὸν δέχεται ὡς ξένον καὶ τὸν φιλεῖ.»

Εἶπε καὶ σείσας προέτεινε τὸ μακρὸν δόρυ καὶ ἐπέτυχε τὸν Πριαμίδην εἰς τὴν λαμπρὰν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν διελθὼν τὸ δυνατὸν δόρυ ὡς καὶ τὸν πολυποίκιλον θώρακα ἐστηρίχθη εἰς αὐτόν· ἀντικρὺ δὲ

φθάσαν ἐτρύπησε τὸν χιτῶνα πλησίον τοῦ ὑποχονδρίου· αὐτὸς δὲ κλίνας ἀπέφυγε τὴν μαύρην μοῖραν· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης σπάσας τὸ ἀργυροπύρινον ξίφος καὶ ὑψώσας αὐτὸ ἐκτύπησε τὸν φάλον τῆς περικεφαλαίας, περὶ ὃν συντριβὲν εἰς τρία καὶ τέσσαρα τεμάχια τοῦ ἔπεσεν ἀπὸ τὴν χειρὰ· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης στρέψας τὰ βλέμματά του πρὸς τὸν ἐκτεταμένον οὐρανὸν εἶπε μετὰ κλαυθμοῦ·

«Ζεῦ πάτερ, οὐδεὶς ἄλλος θεὸς εἶναι περισσότερον βλαπτικός ἀπὸ σέ· εἶπον κατ' ἐμαυτὸν ὅτι βεβαίως θὰ τιμωρήσω τὴν κακίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλὰ τώρα μοῦ συνετρίβη μέσα εἰς τὴν χειρὰ τὸ ξίφος, μοῦ ἐτινάχθη δὲ ἐκ τῆς παλάμης τὸ δόρυ μάταιον καὶ ἀτυχές.»

Εἶπε καὶ ἐφορμήσας τὸν ἔπιασεν ἀπὸ τὴν ἐξ οὐρᾶς ἵππου δασεῖαν περικεφαλαίαν καὶ στραφεὶς τὸν ἔσυρε πρὸς τοὺς καλῶς ὥπλισμένους Ἀχαιοὺς, ἐκ τούτου δὲ τοῦ ἔπνιγεν ὁ πολυκέντητος ἱμᾶς ὑποκάτω τὸν ἀπαλὸν τράχηλον, ὁ ἱμᾶς ὁ ὁποῖος ὑπὸ τὰ γένεια τεταμένος ἐκράτει τὴν περικεφαλαίαν· καὶ πιθανῶς ἤθελε τὸν σύρει καὶ ἤθελεν ἀποκτήσει ἀμύθητον δόξαν, ἐὰν δὲν τὸ παρετῆρει γρήγορα ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη, ἥτις τοῦ ἔσπασε τὸν ἐκ βροδὸς δυσκολοσφάκτου ἱμάντα, κενὴ δὲ ἡ περικεφαλαία ἠκολούθησε τὴν παχεῖάν του χειρὰ. Ταύτην μὲν περιστρέψας ὁ ἥρως ἔρριψε πρὸς τοὺς καλῶς ὥπλισμένους Ἀχαιοὺς, ἐξ ὧν στενοὶ του σύντροφοι τὴν ἔλαβον· αὐτὸς δὲ ὥρμησεν ὀπίσω, θέλων ἐπιμόνως νὰ τὸν φονεύσῃ μὲ τὸ χαλκόμυτον δόρυ· ἀλλὰ τὸν ἐξήρπασεν ἡ Ἀφροδίτη μὲ μεγάλην εὐκολίαν ὥς θεᾶ, καὶ καλύψασα αὐτὸν μὲ πυκνὴν ὁμίχλην, τὸν ἔφερε καὶ ἐκάθισεν ἐντὸς τοῦ ἐκ μύρων εὐώδους θαλάμου του, ἡ ἰδίᾳ δὲ πάλιν ἐπῆγε νὰ προσκαλέσῃ τὴν Ελένην καὶ τὴν εὖρεν ἐπάνω εἰς

τὸν ὑψηλὸν πύργον περιεστοιχισμένην ὑπὸ τῶν ἄλλων Τρωϊάδων· λαβοῦσα δὲ αὐτὴν καὶ κινήσασα ἐκ τοῦ θεοῦ τῆς ἐνδύματος, τὴν ὠμίλησεν ὁμοιάζουσα μὲ μίαν παλαιὰν γραῖαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν, ὅταν κατώκει εἰς τὴν Λακεδαιμόνα, διὰ νὰ τῆς ἐργάζεται τὰ ὠραῖα μαλλία, καὶ καθ' ὑπερβολὴν τὴν ἡγάπα· ταύτης τὴν μορφὴν λαβοῦσα τὴν ἔλεγεν ἡ εὐγενὴς Ἀφροδίτη·

α' Ἐλθέ ἐδῶ, ὃ Ἀλέξανδρος σὲ προσκαλεῖ νὰ ἔλθῃς εἰς τὸν οἶκον· ἐκεῖνος δὲ εἶναι ἐντὸς τῶν θαλάμων καὶ τῶν τορνευτῶν κλινῶν καὶ λάμπει ἀπὸ τὴν ὠραιότητα καὶ τὰ ἐνδύματα· ἤθελες ἀρνηθῇ ὅτι αὐτὸς ἐπῆγε νὰ μονομαχήσῃ, ἀλλ' ἢ ὅτι πηγαίνει εἰς χορὸν, ἢ ὅτι κάθηται, πρὸ ὀλίγου παύσας τὸν χορὸν.»

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἐξήγειρε τὴν καρδίαν τῆς μέσα εἰς τὰ στήθη· αὐτὴ δὲ, καθὼς διέκρινε τὸν λεπτοφυῆ τράχηλον τῆς εὐγενοῦς θεᾶς, τὰ ἐρατεινά τῆς στήθη καὶ τοὺς λάμποντας ὀφθαλμοὺς, ἐξεπλάγη καὶ ἀνοίξασα τὸ στόμα τῆς εἶπε τὰ ἐξῆς·

α Πείριργος εἶσαι, τί διάθεσιν ἔχεις νὰ μὲ ἀπατᾷς τοιουτοτρόπως; ὦ, θὰ μὲ ὑπάγῃς εἰς καρμίαν μακρυτέραν εὐδαίμονα πόλιν τῆς Φρυγίας ἢ τῆς ἐρατεινῆς Μαιονίας, ἢ καὶ ἐκεῖ ἀγαπᾷς τινὰ τῶν ἐναρθρα λαλούντων ἀνθρώπων; διότι τώρα δὲ ὁ Μενέλαος νικήσας τὸν εὐγενῆ Ἀλέξανδρον θέλει νὰ πάρῃ εἰς τὴν πατρίδα ἐμὲ τὴν ἀποστροφῆς ἀξίαν, διὰ τοῦτο ἴσα ἴσα τώρα ἦλθες ἐδῶ πανοῦργα φρονοῦσα; πήγαине καὶ κάθησε πλῆσιόν του ἀποστᾶσα τοῦ δρόμου τῶν θεῶν, μηδὲ νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸν Ὀλυμπον, ἀλλ' ἀδιακόπως περὶ ἐκεῖνον θρήνῃ καὶ φύλαττέ τον, ἕως νὰ σὲ κάμῃ σύζυγον ἢ δούλην· ἐκεῖ ἐγὼ δὲν θὰ ὑπάγῃω διότι θὰ ἦτο λίαν ἀ-

ξιοκατάκριτον· ὄχι, δὲν θέλω πλέον νὰ συμμερίζωμαι τὴν κλίνην του· ἔπειτα αἱ τῶν Τρώων γυναῖκες ὅλαι θὰ μὲ κατηγορήσωσιν εἰς τὸ μέλλον· λύπας δὲ ἔχω εἰς τὴν ψυχὴν μου συγκεχυμένας. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ὀργισθεῖσα ἔλεγεν ἡ θεία Ἀφροδίτη·

α Ταλαίπωρε, μὴ μ' ἐρεθίζης, μὴ ὀργισθεῖσα σὲ ἐγκαταλείψω καὶ σὲ μισήσω τόσον, ὅσον τώρα καθ' ὑπερβολὴν σὲ ἠγάπησα, τεχνασθῶ δὲ ὀλέθρια μίση μεταξὺ τῶν διαμαχομένων μερῶν, Τρώων καὶ Δαναῶν, σὺ δὲ τότε ἤθελες χαθῇ κακῶς. »

Ἀκούσασα δὲ ταῦτα ἡ ἐκ Διὸς Ἑλένη ἐφοβήθη, καὶ καλυφθεῖσα μὲ τὸν λαμπρόν της μάλλινον πέπλον ἀπῆλθε κρυφίως, χωρὶς νὰ τὴν ἐννοήσῃ κάμμία Τρωαδίτισσα, προπορευομένης τῆς θεᾶς.

Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὰ ὠραιότατα ἀνάκτορα τοῦ Ἀλεξάνδρου, αἱ μὲν ὑπηρέτριαι ἔτρεξαν εἰς τὰ ἔργα των, αὐτὴ δὲ ἐπῆγεν εἰς τὸν ὑψηλὸν θάλαμον, ἡ εὐγενεστάτη μεταξὺ τῶν γυναικῶν, ὅπου ἡ χαρίεσσα Ἀφροδίτη ἔλαβεν ἐν σκαμνίον καὶ φέρουσα τὸ κατέθεσεν ἡ θεὰ ἀπέναντι τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐκάθησεν ἡ Ἑλένη, ἡ θυγάτηρ τοῦ αἰγιόχου Διός· ἀποστρέψασα δὲ τὰ βλέμματά της, ἔκαμε πρὸς τὸν Πάριν τὰς ἐξῆς ἐπιπλήξεις·

α Ἥλθες ἀπὸ τὸν πόλεμον· εἶθε νὰ ἐχάνεσο ἐκεῖ φονευθεὶς ὑπ' ἀνδρὸς ἰσχυροῦ, ὁποῖος ἦτο ὁ πρότερος σύζυγός μου· προτιήτερα βέβαια ἐκαυχᾶσο ὅτι εἶσαι ἀνώτερος τοῦ Μενελάου κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν τεχνικὴν χρῆσιν τοῦ δόρατος· ἀλλ' ὕπαγε τώρα, προκαλεῖ τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον νὰ μονομαχήσῃς πάλιν· ἀλλ' ἐγὼ σὲ προτρέπω νὰ παύσῃς καὶ νὰ μὴ θέλῃς ἀπὸ τοῦ ἴσου.

νὰ πολεμῆς καὶ νὰ μάχῃσαι μὲ τὸν ξανθὸν Μενέλαον, ἐνῷ εἶσαι ἀνίκανος, μὴ συμβῇ καὶ γρήγορα φονευθῆς ὑπ' αὐτοῦ. »

Πρὸς ταύτην δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ Πάρις·

α Μὴ με ἐγγίζεις, γύναι, μὲ σκληροὺς λόγους κατὰ-καρδα, διότι τώρα μὲν ἐνίκησεν ὁ Μενέλαος βοηθείᾳ τῆς Ἀθηνᾶς· ἄλλοτε δὲ θὰ νικήσω ἐγὼ ἐκεῖνον, διότι ἔχομεν καὶ ἡμεῖς μὲ τὸ μέρος μας θεοῦς· ἀλλ' ἐλθὲ ἤδη νὰ κοιμηθῶμεν καὶ ἀπολαύσωμεν τὴν ἀγάπην μας· διότι ποτὲ μέχρι τοῦδε δὲν μοῦ κατεπλάκωσε τὴν ψυχὴν τόσον ὁ ἔρως, οὐδ' ὅταν κατ' ἀρχὰς ἀρπάξας σε ἀπὸ τὴν ἐρατεινὴν Λακεδαιμόνα ἀπέπλεον ἐπὶ πλοίων ποντοπόρων, συνῆλθον δὲ μετὰ σοῦ ἐρωτικῶς εἰς τὴν νῆσον Κρανάην, τόσον τώρα σὲ ἀγαπῶ καὶ γλυκεῖα ἐπιθυμία σου μὲ καταλαμβάνει. »

Εἶπε καὶ εὐθύς ἐπῆγε πρὸς τὴν κλίνην ἀκολουθούσης τῆς συζύγου.

Οὗτοι μὲν λοιπὸν ἐπλάγιασαν εἰς τὴν κλίνην των, ὁ δὲ Ἀτρεΐδης ἐπήγαινεν ἄνω κάτω εἰς τὸν στρατὸν ὁμοῖος μὲ θηρίον, ἐὰν ἤθελε παρατηρήσει πουθενὰ τὸν θεόμορφον Ἀλέξανδρον, ἀλλὰ κανεῖς οὔτε ἐκ τῶν Τρώων οὔτε ἐκ τῶν ἐνδόξων βοηθῶν αὐτῶν ἠδύνατο νὰ δείξῃ τότε τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον· διότι οὔτε ἡ ἐρωτικὴ ἀπόλαυσις ἤθελε τὸν κρύψει, ἐὰν κανεῖς ἤθελε τὸν ἴδει· ἐπειδὴ ὅλοι τὸν ἐμίσουν ὥσάν τὴν μαύρην των μοῖραν. Πρὸς τούτους δὲ ὠμίλησεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων·

α Ἀκούσατε, Τρῶες, Δάρδανοι καὶ οἱ βοηθοὶ αὐτῶν· ἡ μὲν νίκη προφανῶς εἶναι τοῦ φιλοπολέμου Μενελάου· σεῖς λοιπὸν νὰ μᾶς δώσητε τὴν Ἀργεῖαν Ἑλένην μεθ'

ὅλης τῆς περιουσίας τοῦ Πάριδος, ἀποδίδοντες τιμὴν
προσήκουσαν εἰς ἡμᾶς καὶ ἀξιωμακτονέμεν διὰ τοὺς
μεταγενεστέρους. »

Εἰς δὲ τοὺς λόγους τοῦ Ἀτρείδου ἔλεγον Ναὶ οἱ ἄλ-
λοι Ἀχαιοί.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Δ.

ΣΥΓΧΥΞΙΣ ΤΩΝ ΟΡΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΞΙΣ ΤΟΥ
ΣΤΡΑΤΟΥ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ

Οἱ δὲ θεοὶ παρακαθήμενοι εἰς τὸν Δία, συνδιελέγοντο εἰς τὴν χρυσὴν αἴθουσαν· μεταξύ δ' αὐτῶν ἡ εὐγενὴς Ἥβη ἐκέρνα οἶνον εἰς τοὺς θεοὺς, οἵτινες διὰ χρυσῶν ποτηρίων ἔπινον εἰς ὑγίαν ἀλλήλων, παρατηροῦντες τὴν πόλιν τῶν Τρώων. Αἴφνης ὁ Ζεὺς ἤρχιζε νὰ πειράζῃ τὴν Ἥραν, διὰ δηκτικῶν λόγων ὁμιλῶν πρὸς αὐτήν.

α Δύο εἶναι ἐκ τῶν θεῶν αἱ βοηθοὶ τοῦ Μενελάου, ἡ Ἀργεῖα Ἥρα καὶ ἡ ἰσχυρὰ προστάτις Ἀθηνᾶ· ἀλλ' αὐται, μακρὰν αὐτοῦ καθήμεναι, τέρπονται βλέπουσαι· τὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἡ φιλόγελως Ἀφροδίτη βοηθεῖ πάντοτε καὶ ἀπομακρύνει ἀπ' αὐτοῦ τὸν θάνατον, καθὼς καὶ τώρα τὸν ἔσωσε φοβούμενον μὴ ἀποθάνῃ. Ἀλλ' ὅμως ἡ νίκη ἀνήκει εἰς τὸν Μενέλαον· ἡμεῖς δὲ ἅς σκεφθῶμεν πῶς θὰ ἀποβῶσι ταῦτα· ἢ νὰ διεγείρωμεν πάλιν πόλεμον καὶ μάχην δεινὴν, ἢ νὰ ἐμβάλωμεν καὶ εἰς τὰ δύο μέρη ἀγάπην καὶ διαλλαγήν. Ἐὰν δὲ ὅπωςδήποτε τοῦτο ἀρέσκη εἰς ὅλους, ἅς μένη τοῦ λοιποῦ ἀβλαβῆς καὶ ἅς κατοικῆται ἡ πόλις τοῦ Πριάμου, ὁ δὲ Μενέλαος ἅς λάβῃ ὀπίσω τὴν Ἑλένην. »

Ταῦτα εἶπεν· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ καὶ Ἥρα ἐπιθύρισαν ὀλίγον, διότι ἐκάθηντο πλησίον ἀλλήλων· ἐβουλεύοντο δὲ

κακὰ ἐναντίον τῶν Τρώων· καὶ ἡ μὲν Ἀθηναῖ ἐσιώπα καὶ δὲν ἔλεγε τίποτε, διότι ἦτο δυσηρεστημένη μεγάλως κατὰ τοῦ Διὸς, τοῦ πατρός της, ἡ Ἥρα ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ κράτῃσῃ τὴν ὀργὴν της, ἀλλ' εἶπε·

α Σκληρὲ υἱὲ τοῦ Κρόνου, τί εἶπες; πῶς θέλεις νὰ καταστήσῃς τὸν κόπον μου μάταιον καὶ ἀνωφελῆ, καθὼς καὶ τοὺς ἰδρωτάς μου, τοὺς ὁποίους ἔχυσα ἐκ τοῦ κόπου; ὄχι μόνον ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἵπποι μου ἐκοπιάσαμεν, συνάζουσα τὸν λαὸν τῶν Ἑλλήνων πρὸς καταστροφὴν τοῦ Πριάμου καὶ τῶν τέκνων του· πράξον ὅ,τι ἂν θέλῃς· ἡμεῖς ὅμως οἱ ἄλλοι θεοὶ δὲν τὸ ἐπιδοκιμάζομεν ὅλοι. »

Πρὸς ταύτην βαρέως ἀναστενάζας ὁ Ζεὺς εἶπε· «Κακὴ κεφαλὴ, τί κακὸν σοὶ ἔκαμεν ὁ Πρίαμος καὶ οἱ υἱοὶ του καὶ ἐπιθυμεῖς τόσον νὰ καταστρέψῃς τὴν καλῶς ἐκτισμένην πόλιν Τροίαν; ἐὰν ἡδύνασο εἰσελθοῦσα εἰς τὰς πύλας καὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως ταύτης νὰ φάγῃς ὦμόν τὸν Πρίαμον καὶ τοὺς υἱούς του καὶ τοὺς ἄλλους Τρώας, τότε ἤθελες χορτάσει· πράξε ὅπως θέλῃς, δὲν θέλω, ἵνα τοῦτο γείνη ἀκολούθως αἰτία ἔριδος μεταξὺ ἡμῶν τῶν δύο· θὰ σοὶ εἴπω ὅμως ἄλλο, τὸ ὁποῖον συλλογίσθητι καλῶς· ὁπότεν καὶ ἐγὼ θελήσω νὰ καταστρέψω πόλιν τινά, τὴν ὁποίαν σὺ ἤθελες ὑπεραγαπᾷ, μὴ παρεμποδίσῃς τὸν θυμὸν μου, ἀλλὰ νὰ μὲ ἀφήσῃς· διότι καὶ ἐγὼ ἤδη ἐνδίδω εἰς τὴν θέλησίν σου θέλων τε καὶ μὴ· διότι τῶνόντι ἀπὸ ὅσας πόλεις ὑπάρχουσιν ὑπὸ τὸν ἥλιον καὶ τὸν οὐρανόν, ἐξ ὧν τούτων ἐκ καρδίας ἡγάπων τὰ μάλιστα τὴν ἱερὰν Τροίαν, ἔτι δὲ τὸν Πρίαμον καὶ τὸν λαόν του· διότι πάντοτε οἱ βωμοὶ

μου ἦσαν πλήρεις θυμάτων, σπονδῶν, καὶ κνίσσης, τὸ ὅποιον καὶ μᾶς ἀνήκει.

Πρὸς ταῦτα ἀποκρινομένη εἶπεν ἡ μεγαλόφθαλμος καὶ σεβασμία θεὰ Ἥρα·

« Ὅντως τρεῖς πόλεις ἐγὼ ὑπεραγαπῶ, τὸ Ἄργος, τὴν Σπάρτην καὶ τὴν εὐρείας ἀγυιάς ἔχουσαν Μυκλήνην, ταύτας καὶ σὺ κατὰστρεψον, ὅταν σὲ δυσαρεστήσωσιν· οὐδ' ἐγὼ τὰς προστατεύω, οὐδὲ φθονῶ, διότι ἐὰν σὲ ἐμποδίσω καὶ δὲν σὲ ἀφήσω νὰ τὰς καταστρέψῃς, δὲν δύναμαι νὰ κατορθώσω τίποτε, διότι σὺ εἶσαι πολὺ ἀνώτερός μου· πρέπει ὅμως νὰ μὴ ἀφήσῃς καὶ τὸν ἰδικόν μου κόπον ἀνεκτέλεστον· διότι καὶ ἐγὼ εἶμαι θεὰ, καὶ ἐκ τοῦ ἰδίου γένους, ἐξ οὗ καὶ σὺ, κατὰγομαι, εἶμαι μάλιστα ἡ τιμιωτάτη θυγάτηρ τοῦ Κρόνου, ἵνα ᾦμαι ἀδελφὴ καὶ σύζυγός σου, σὺ δὲ βασιλεύεις εἰς ὅλους τοὺς θεούς· ἀλλ' εἰς ταῦτα μὲν ἃς ὑποχωρήσωμεν ἀμοιβαίως ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλον, ἐγὼ μὲν εἰς σέ, σὺ δὲ εἰς ἐμέ, ὅλοι δὲ οἱ θεοὶ θὰ συναινέσωσι. Καὶ σὺ μὲν διάταξον τὴν Ἀθηναῖν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν μάχην τῶν Τρώων καὶ Ἑλλήνων, νὰ προσπαθήσῃ δὲ, ὥστε οἱ Τρῶες ν' ἀρχίσωσι³ πρῶτοι νὰ παραβῶσι τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας κατὰ τῶν ἐπαρθέντων ἐπὶ τῇ νίκῃ τοῦ Μενελάου Ἑλλήνων. »

Ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Ζεὺς, ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν, ἐπείσθη εἰς τοὺς λόγους τῆς, παρευθὺς δὲ εἶπεν εἰς τὴν Ἀθηναῖν·

« Ἐλθὲ πάραυτα εἰς τὸν στρατὸν πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ Ἑλληνας, προσπάθησον δὲ, ὥστε οἱ Τρῶες πρῶτοι νὰ παραβῶσι τοὺς ὅρκους κατὰ τῶν ἐπαρθέντων ἥδη ἐπὶ τῇ νίκῃ τοῦ Μενελάου Ἑλλήνων. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐξαπέστειλε τὴν καὶ πρότερον πρόθυμον ἤδη Ἀθηναῖν, ἣτις κατέβη ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου μεθ' ὀρμῆς· ὁποῖον δὲ φωτεινὸν μετέωρον στέλλει ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεὺς, ἡ σημεῖα εἰς τοὺς ναύτας, ἢ εἰς μέγαν τινὰ στρατὸν, λαμπρὸν ἐκ τοῦ ὁποίου πολλοὶ σπινθῆρες ἐξέρχονται· μὲ τοῦτο ὁμοιάζουσα ἡ Ἀθηναῖ ἔτρεχε πρὸς τὴν γῆν καὶ ἐπήδησεν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν· οἱ δὲ Τρῶες καὶ Ἕλληνες βλέποντες ἐθαμβήθησαν καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· «Ἡ πάλιν πόλεμος κακὸς καὶ μάχη σφοδρά θέλει γέινει, ἢ ἀγάπην θέλει κάμει καὶ διαλλαγὴν καὶ εἰρήνην εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη ὁ Ζεὺς, ὅστις κυβερνᾷ κατὰ τὴν θέλησίν του τὸν πόλεμον τῶν ἀνθρώπων.»

Ταῦτα εἶπον οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ υἱοὶ τῶν Δαρδάνων. Ἡ δὲ Ἀθηναῖ, ὁμοιάζουσα μὲ τὸν Ἀντηνορίδην Λαόδοκον, τὸν ἀνδρεῖον πολεμιστὴν, εἰσῆλθεν εἰς τὰ πλῆθη τῶν Τρώων, ζητοῦσα τὸν ἰσόθεον Πάνδαρον, μήπως τὸν εὕρῃ πούποτε· εὔρε δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Λυκάονος, τὸν λαμπρὸν καὶ ἀνδρεῖον, ἰστάμενον· περὶ αὐτὸν ἦσαν τὰ γενναῖα τάγματα ἀνδρῶν ἀσπιδοφόρων, οἵτινες τὸν ἠκολούθησαν ἀπὸ τὸν Αἴσηπον ποταμόν. Σταθεῖσα δὲ πλησίον του εἶπεν· «Ἄρά γε θὰ μὲ ἀκούσῃς, γενναῖε υἱὲ τοῦ Λυκάονος; ῥίψον κατὰ τοῦ Μενελάου ἓν βέλος· τούτου ἕνεκα θὰ τιμηθῇς μεγάλως παρὰ πάντων τῶν Τρώων, καὶ μάλιστα παρὰ τοῦ βασιλόπαιδος Ἀλεξάνδρου, παρὰ τοῦ ὁποίου κατ' ἐξοχὴν πρῶτιστα θὰ λάβῃς λαμπρὰ δῶρα, ἐὰν ἴδῃ τὸν γενναῖον πολεμιστὴν Μενέλαον, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως, φονευθέντα ἀπὸ τὸ βέλος σου καὶ ἐπιτεθέντα ἐπὶ τῆς θλιβεραῆς πυρᾶς, ἵνα κατ' ἄλλ' ἄγε, τόξευσον κατὰ τοῦ ἐνδόξου Μενελάου· εὐχου

δὲ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα νὰ προσφέρῃς λαμπρὰν ἑκατόμβην ἀρνίων πρωτοτόκων, ὅταν ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν Ζέλειαν. »

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ Ἀθηνᾶ, ἔπεισε τὰς φρένας τοῦ ἄφρονος Πανδάρου· πάραυτα δ' οὗτος ἐξέβαλε τῆς θήκης τὸ ὠραῖον τόξον, τὸ κατεσκευασμένον ἐκ κεράτων ὀρμητικοῦ αἰγάγρου, τὸν ὁποῖόν ποτε αὐτὸς ἐνεδρεύων ἐκτύπησεν ὑπὸ τὸ στέρνον ἐκβαίνοντα ἐκ τῆς πέτρας· ὁ δὲ αἰγάγρος ἔπεσεν ὕπτιος εἰς τὴν πέτραν· τὰ κέρατά του ἦσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δεκαεὶς παλαμῶν. Καὶ ταῦτα μὲν καλῶς ἐξεργασθεῖς τεχνίτης ἐπιτήδειος τὰ προσήρμοσε, τὸ δὲ ὅλον καλῶς ξέσας καὶ λειάνας ἐπέβαλεν εἰς τὸ ἄκρον χρυσοῦν κύρτωμα. Καὶ τοῦτο μὲν τὸ τόξον καλῶς τανύσας τὸ ἔθεσε κάτω, ἀνακλίνας ἑαυτὸν εἰς τὴν γῆν· ἔμπροσθέν του δὲ οἱ γενναῖοι ἐταῖροί του ἐκράτουν ἀσπίδας καλύπτοντες, ἵνα μὴ ἐφορμήσωσιν οἱ Ἕλληνες κατ' αὐτοῦ, πρὶν ἢ κτυπήσῃ τὸν Ἀτρεΐδην Μενέλαον· ὁ Πάνδαρος λοιπὸν ἀφήρεσε τὸ σκέπασμα τῆς φαρέτρας, ἐξέβαλε βέλος νέον πτερῶτὸν πρόξενον τρομερῶν πόνων· πάραυτα δὲ ἔθεσεν ἐπιτηδείως τὸ πικρὸν θέλος εἰς τὴν νευράν, καὶ ἤρχετο εἰς τὸν Ἀπόλλωνα νὰ τῷ προσφέρῃ λαμπρὰν ἑκατόμβην ἐπιστρέψας εἰς τὸν οἶκόν του εἰς τὴν ἱερὰν Ζέλειαν. Ἐσυρε τότε ὁμοῦ τὰ πτερὰ τοῦ βέλους καὶ τὴν νευράν τοῦ τόξου, τὴν ὁποίαν ἐπλησίασεν εἰς τὸν μαστὸν, τὸ δὲ σίδηρον εἰς τόξον· καὶ ἀφοῦ ἐτάνυσε τὸ κυκλωτερὸς μέγα τόξον, τὸ τόξον ἤχησε, ἡ νευρὰ ἤχησε μεγάλως, τὸ δὲ θέλος τὸ ὀξύ ἐπήδησεν εἰς τὸ πλῆθος ἐπιθυμοῦν νὰ πετάσῃ.

Ἀλλὰ καὶ σέ, ὦ Μενέλαε, οἱ θεοὶ δὲν σέ ἐλησμόνησαν, οἱ μάκαρες καὶ αἰῶνιοι· πρώτη δὲ πάντων ἡ θυγά-

τηρ τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ ἢ τὴν λείαν παρέχουσα, ἥτις σταθεῖσα ἔμπροσθέν σου ἀπεριάκρυνε τὸ πικρὸν βέλος· οὐτω δ' αὐτὴ τὸ ἀπεριάκρυνεν ἀπὸ τὸ σῶμα, ὡς ὅταν μήτηρ ἐμποδίζῃ ἀπὸ τοῦ παιδὸς τῆς μυῖαν, ὅταν αὐτὸ κοιμᾶται· τὸ διεύθυνε δὲ ἐκεῖ, ὅπου εἶναι τὰ χρυσᾶ τοῦ ζωστῆρος θηλυκωτήρια, καὶ ὁ θώραξ μετὰ τοῦ ζωστῆρος γίνεται διπλοῦς συναπαντώμενος· ἔπεσε λοιπὸν τὸ πικρὸν θέλος εἰς τὸν ζωστῆρα τὸν προσηρμοσμένον εἰς τὸ σῶμα· καὶ διῆλθε μὲν τὸ βέλος διὰ τοῦ ποικίλου ζωστῆρος καὶ τοῦ θώρακος καὶ τῆς μίτρας τὴν ὁποίαν ἐφόρει ὡς προφύλαγμα τοῦ σώματος κατὰ τῶν ἀκοντίων, καὶ πολὺ τὸν ἐβόηθει, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν διεπέρασε· τὸ δ' ἀκρότατον τοῦ βέλους ἐπροξένησε μικρὰν ἀμυχὴν εἰς τὸ σῶμά του, καὶ πάραυτα αἷμα μέλαν ἔρρεεν ἐπὶ τῆς πληγῆς. Καθὼς δὲ ὅταν γυνὴ τις Μαιονίς ἢ Κάειρα βάψῃ ἐλεφαντόστεον διὰ πορφύρας, ἵνα τὸ κάμῃ χαλινάριον τῶν ἵππων, τὸ ὁποῖον κεῖται ὡς κειμήλιον εἰς τὸν θάλαμον, πολλοὶ δὲ ἵππεῖς ἐπιθυμοῦσι νὰ τὸ φορέσωσιν οἱ ἵπποι των, οἱ βασιλεῖς ὅμως μόνοι τὸ ἔχουσιν ὡς κειμήλιον, κόσμημα τοῦ ἵππου καὶ σέμνωμα εἰς τὸν ἵππεά· τοιοῦτοτρόπως, ὦ Μενέλαε, ἐβάφησαν καὶ οἱ ὠραῖοι μηροί σου, αἱ κνήμαι καὶ τὰ καλὰ σφυρὰ ὑποκάτωθεν.

Ἐφοβήθη ἔπειτα ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, ὅταν εἶδε τὸ μαῦρον αἷμα καταρρέον ἐκ τῆς πληγῆς, ἐφοβήθη δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Μενέλαος· ὅταν ὅμως εἶδε τὸ νεῦρον, δι' οὗ ἐδένετο ἡ ἀκὴ τοῦ βέλους πρὸς τὸν κάλαμον, καὶ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἔξω οὖσας, πάλιν ἦλθεν ὀπίσω ἡ ψυχὴ του εἰς τὰ στήθη του. Τότε ὁ Ἀγαμέμνων θάρῶς στενάζων εἶπε πρὸς τοὺς περὶ τὸν Μενέ-

λαον ἥρωας, κρατῶν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Μενέλαον, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἐταῖροι ἐστέναζον ἐπίσης·

« Ἀγαπητὲ αὐτάδελφε, λοιπὸν ἔκαμα ὅρκους καὶ συνθήκας διὰ τὸν θάνατόν σου, προστάξας σὲ μόνον νὰ πολεμήσης πρὸ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τρώων, διότι οἱ Τρῶες σὲ προσέβαλον καὶ κατεπάτησαν τοὺς ὅρκους, εἰς τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν πίστιν· δὲν εἶναι ὅμως μάταιοι οἱ ὅρκοι, οὔτε τὸ αἶμα τῶν ἀρνίων, αἱ δι' ἀκράτου οἴνου γενόμεναι σπονδαὶ καὶ αἱ διὰ τῆς δεξιᾶς ὑποσχέσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἐβασίσθημεν· διότι ἂν καὶ ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς δὲν τὰς ἐξετέλεσεν ἀμέσως, θὰ τὰς ἐκτελέσῃ ὅμως βραδύτερον· ἀφεύκτως θέλουσι τὰς πληρώσει μὲ τὰς κεφαλὰς των, μὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα των. Διότι γνωρίζω κάλλιστα κατ' ἐμαυτὸν ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ ἀπολεσθῇ ἡ ἱερὰ Τροία καὶ ὁ Πρίαμος μετὰ τοῦ λαοῦ του· ὁ Ζεὺς δὲ αὐτὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν, ἐπισείει ἐπ' αὐτοὺς τὴν φοβερὰν του ἀσπίδα ὀργιζόμενος διὰ τὴν ἀπάτην ταύτην· ταῦτα μὲν θὰ μείνωσιν ἀνεκτέλεστα· ἀλλὰ διὰ σὲ λυποῦμαι μεγάλως, ὦ Μενέλαε, μήπως ἀποθάνῃς καὶ τελειώσῃς τὴν ὑπὸ τῆς Μοίρας ὠρισμένην σου ζώην· καὶ ἐγὼ τότε ἤθελον ἐπιστρέψῃ ἄτιμος εἰς τὸ ἄνυδρον Ἄργος διότι ἀμέσως οἱ Ἕλληνες θὰ ἐνθυμηθῶσι τὴν πατρίδα των, θὰ ἀφήσωμεν δὲ καύχημα εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς Τρῶας τὴν Ἑλένην, σοῦ δὲ τὰ ὅσ' αὐτὸ θέλουσι σήπεσθαι εἰς τὴν γῆν, τεθαμμένα εἰς τὴν Τροίαν δι' ἔργον ἀνεκτέλεστον. Καὶ τότε ἤθελεν εἰπεῖ τις τῶν ὑπερῃφάνων Τρώων πατῶν περιφρονητικῶς τὸν τύμβον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου· «Εἶθε οὕτως εἰς ὅλας «τὰς περιστάσεις νὰ ἐκπληροῖ τὴν ὀργὴν του ὁ Ἀγαμέ-

«μνων, καθὼς τῶρα εἰς μάτην ἔφερεν ἐνταῦθα τὸν στρα-
«τὸν τῶν Ἑλλήνων. Καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν εἰς τὸν οἶ-
«κόν του, εἰς τὴν πατρίδα του, κεναῖς χερσὶ, καταλι-
«πὼν τὸν ἀγαθὸν Μενέλαον!» Ἴδου τί θέλει εἰπεῖ τις,
τότε δὲ εἶθε νὰ μὲ καταπίῃ ἡ γῆ!»

Τοῦτον δὲ ἐνθαρρύνων εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος· «Ἐ-
χε θάρρος, μηδὲ φόβιζε τὸν λαὸν τῶν Ἀχαιῶν, διότι
τὸ βέλος δὲν εἰσέδυσεν εἰς μέρος καίριον, ἀλλὰ τὸ ἐμ-
πόδισεν ἔμπροσθεν ὁ ποικίλος ζωστήρ, καὶ ὑποκάτω
ὁ θώραξ καὶ ἡ μίτρα, τὴν ὁποίαν χαλκεῖς κατεσκεύα-
σαν.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέ-
μνων·

«Εἶθε οὕτω νὰ ᾔηναι, ἀγαπητὲ Μενέλαε· τὴν πληγὴν
θέλει θεραπεύσει ὁ ἰατρὸς καὶ θέλει ἐπιθέσει φάρμακα,
τὰ ὁποῖα θέλουσι σὲ ἀπαλλάξει τῶν χαλεπῶν ὀδυνῶν.»

Εἶπε καὶ ἀπετάθη πρὸς τὸν θεῖον κήρυκα Ταλθύβιον·

«Ταλθύβιε, προσκάλεσον ἐνταῦθα ὅσον τάχιστα τὸν
Μαχάονα, τὸν ἥρωα, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τοῦ ἐνδο-
ξοτάτου ἰατροῦ, ἵνα ἴδῃ τὸν Μενέλαον, τὸν ἡγεμόνα τῶν
Ἑλλήνων, τὸν ὁποῖόν τις τῶν Τρώων ἢ τῶν Λυκίων ἔμ-
πειρος τοξότης τοξεύσας ἐκτύπησε· καὶ εἰς τοῦτον μὲν
εἶναι δόξα, εἰς ἡμᾶς ὅμως πένθος μέγα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ κῆρυξ ἐπέισθη εἰς τοὺς λόγους του·
ἐπορεύθη δὲ ἀμέσως εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ζη-
τῶν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὸν ἥρωα Μαχάονα, τὸν εὔρε δὲ ἀκί-
νητον, περὶ δὲ αὐτὸν ἦσαν τὰ γενναῖα τάγματα ἀνδρῶν
ἀσπιδοφόρων, οἵτινες τὸν ἠκολούθησαν ἐκ τῆς πολλοῦς
ἵππους παραγούσης Τρίκης. Σταθεῖς δὲ πλησίον εἶπε τὰ
ἑξῆς·

«Σπεῦσον, υἱὲ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, σὲ προσκαλεῖ ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ἵνα ἴδῃς τὸν Μενέλαον, τὸν ὁποῖόν τις ἐκ τῶν Τρώων ἢ Λυκίων τοξότης ἔμπειρος τοξεύσας ἐκτύπησε· καὶ εἰς τοῦτον μὲν εἶναι δόξα, εἰς ἡμᾶς ὁμως πένθος μέγα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Μαχάων ἐκίνησεν ἀμέσως καὶ μετὰ προθυμίας· ἐπορεύθησαν δὲ διὰ τοῦ πλήθους εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων· ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ μέρος, ἔνθα ὁ ξανθὸς Μενέλαος ἦτο προσβεβλημένος (πέριξ δὲ αὐτοῦ κύκλῳ ἦσαν συνηθροισμένοι ὅλοι οἱ ἄριστοι, αὐτὸς δὲ, ὁ ισόθεος ἀνὴρ, ἵστατο ἐν μέσῳ), πάραυτα ὁ Μαχάων ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ζωστῆρος τὸ βέλος, τοῦ ὁποίου ἐκβάλλομένου ἐθλάσθησαν τὰ ὀξέα πτερὰ, ἔλυσε δὲ τὸν παμποίκιλον ζωστῆρα καὶ ὑποκάτωθεν τὸν θώρακα καὶ τὴν μίτραν· ἀφοῦ δὲ εἶδε τὴν πληγὴν, ὅπου εἶχεν ἐμπαγῇ τὸ πικρὸν βέλος, ἐκμυζήσας τὸ αἶμα, ἐπέπασσεν ὁ ἔμπειρος ἱατρὸς ἱαματικὰ φάρμακα, τὰ ὁποῖά ποτε ὁ Χείρων εἶχε δώσει εἰς τὸν πατέρα του, τὸν ὁποῖον ἠγάπα.

Ἐνῷ οὗτος ἐνησχολεῖτο περὶ τὸν ἀγαθὸν τὴν βοήν Μενέλαον συγχρόνως ἀπῆλθον τὰ τάγματα τῶν ἀσπιδοφόρων Τρώων· οἱ δὲ Ἑλληνες πάλιν ἐνεδύθησαν τὰ ὅπλα των καὶ ἐνεθυμήθησαν τὴν μάχην.

Τότε δὲν ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ τὸν εὐγενῆ Ἀγαμέμνονα κοιμώμενον, οὐδὲ δειλιῶντα, οὐδὲ μὴ ἐπιθυμοῦντα νὰ πολεμήσῃ, ἀλλὰ πολὺ μάλιστα σπεύδοντα εἰς τοῦτο, τὸ τοὺς ἄνδρας δοξάζον. Καὶ τοὺς μὲν ἵππους καὶ τὰ ποικίλα ἐκ τοῦ χαλκοῦ ἄρματα κατέλιπεν εἰς τὸν θεράποντά του Εὐρυμέδοντα, υἱὸν τοῦ Πτολεμαίου Πειραΐδου, ὅστις ἐκράτει αὐτοὺς φρυάττοντας μακράν· τὸν διέταξε δὲ νὰ τοὺς φέρῃ πλησίον, ὅταν ἤθελε κουρασθῇ διαπο-

ρευόμενος καὶ θέτων εἰς τάξιν τὸν στρατόν· αὐτὸς ὅμως πεζὸς παρήρχετο τὰ τάγματα τῶν ἀνδρῶν· καὶ ὅσους μὲν τῶν Ἑλλήνων ἤθελεν ἰδεῖ σπεύδοντας, τούτους ἔτι μᾶλλον ἐνεθάρρυνε διὰ τῶν λόγων τοῦ παριστάμενος. αἴ· Ἕλληνες, μὴ βραδύνετε τὴν μεγάλην ἀνδρείαν σας, διότι ὁ πατήρ Ζεὺς δὲν βοηθεῖ τοὺς ψεύστας· ἀλλ' ἐκείνους, οἵτινες πρότερον κατεπάτησαν τοὺς ἱεροὺς ὅρκους· βεβαίως αὐτῶν οἱ γῦπες θέλουσι φάγει τὰς ἀπαλὰς σάρκας, ἡμεῖς δὲ τὰς συζύγους καὶ τὰ μικρὰ τέκνα θέλομεν φέρει εἰς τὰ πλοῖα, ἀφοῦ κυριεύσωμεν τὴν πόλιν των.»

Ὅσους δὲ ἤθελεν ἰδεῖ ἀπομακρυνομένους τοῦ φοβεροῦ πολέμου, τούτους μᾶλλον ἐπέπληττε δι' ὀργίλων λόγων. αἴ· Ἕλληνες, μόνον διὰ τῶν βελῶν πολεμοῦντες, ἄνδριοι, δὲν αἰσχύνεσθε ; διατὶ στέκεσθε τοιουτοτρόπως ἔκθαμβοι ; Ὡς τὰ μικρὰ τῆς ἐλάφου, τὰ ὁποῖα ἀφοῦ ἀπέκαμον τρέχοντα διὰ τῆς ἐκτεταμένης πεδιάδος, στέκονται, οὐδὲ αἰσθάνονται δύναμιν τινα εἰς τὰς ψυχὰς των, οὕτω καὶ ὑμεῖς στέκεσθε ἐμβρόντητοι, οὐδὲ μάχεσθε· ἢ περιμένετε νὰ ἔλθωσιν οἱ Τρῶες πολλὰ πλησίον, ὅπου τὰ πλοῖα εἶναι ἀποσεσυρμένα πλησίον τῆς ἀφροέσσης θαλάσσης, ἵνα ἴδῃτε, ἂν ὁ Ζεὺς ἐκτείνῃ ὑπὲρ ὑμῶν τὴν χεῖρά του εἰς βοήθειαν ; »

Οὕτως ὁ Ἀγαμέμνων διοικῶν περιήρχετο τὰ τάγματα τῶν ἀνδρῶν· ἦλθε δὲ πορευόμενος εἰς τοὺς Κρήτας, εἰς ἓνα λόχον ἀνδρῶν, οἵτινες περὶ τὸν ἀξιόμαχον Ἰδομενέα ὠπλίζοντο. Καὶ ὁ μὲν Ἰδομενεὺς ἵστατο εἰς τοὺς προμάχους, ὅμοιος μὲ κάπρον κατὰ τὴν δύναμιν, ὁ δὲ Μηριόνης ὁ ἡνίοχος διήγειρε τὰς ὀπισθίας φάλαγγας· τούτους ἰδὼν ἐχάρη ὁ Ἀγαμέμνων, εὐθὺς δὲ εἶπε μελιχίως πρὸς τὸν Ἰδομενέα· αἴ· Ἰδομενεῦ, σὲ τιμῶ περισσότερον ὅλων τῶν

ἄλλων Ἑλλήνων καὶ εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἀλλαχοῦ καὶ εἰς τὰς εὐωχίας προσέτι, ὅταν οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων ἀναμιγνύωσιν εἰς τοὺς κρατῆρας τὸν λαμπρὸν καὶ τοῖς ἀρχηγοῖς πρέποντα οἶνον· διότι ἐὰν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πίνωσι τὸ ἀπονεμόμενον αὐτοῖς μέρος, τὸ ἰδικόν σου ὅμως ποτήριον πάντοτε εἶναι πλήρες, ἵνα πίνῃς ὅταν θέλῃς, καθὼς καὶ τὸ ἰδικόν μου· ἀλλ' ἐγείρου εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἔσο τοιοῦτος οἶος πάντοτε ἐκαυχᾶσο ὅτι εἶσαι.

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἴδομενεύς·

« Ἀτρεΐδῃ, βεβαίως ἐγὼ θέλω σοὶ εἶμαι ἐταῖρος φίλτατος καθὼς πρότερον ὑπεσχέθην καὶ κατένευσα, ἀλλὰ παρότρυνε τοὺς ἄλλους, ἵνα συνάψωμεν τὴν μάχην τάχιστα, ἐπεὶ δὴ οἱ Τρῶες ἠθέτησαν τοὺς ὅρκους, εἰς αὐτοὺς δὲ ἐπικρέμανται δεινὰ καὶ θάνατος, καθότι αὐτοὶ κατὰ πρῶτον τοὺς κατεπάτησαν. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων παρῆλθε χαίρων ἦλθε δὲ εἰς τοὺς δύο Αἴαντας πορευόμενος διὰ τῶν ταγμάτων τῶν ἀνδρῶν. Καὶ αὐτοὶ μὲν ὠπλίζοντο, νέφος δὲ πεζῶν τοὺς ἠκολούθει. Καθὼς δὲ ὅταν ἀνὴρ αἰπόλος ἀπὸ σκοπιᾶς βλέπῃ νέφος ἐρχόμενον εἰς τὴν θάλασσαν, ἐκ τῆς πνοῆς τοῦ Ζεφύρου, εἰς δὲ τὸν μακρόθεν ὄντα φαίνεται μαυρότερον τῆς πίσεως, κινούμενον πρὸς τὴν θάλασσαν, φέρει δὲ φοβερὸν λαίλαπα, ὁ δὲ αἰπόλος ἰδὼν φοβεῖται, ἐλαύνει δὲ ὑπὸ τὸ σπήλαιον τὰ πρόβατά του, τοιουτοτρόπως καὶ περὶ τοὺς Αἴαντας ἐκινούντο εἰς τὸν πόλεμον αἱ πυκναὶ φάλαγγες νέων εὐγενῶν, κυαναῖ, φρίκην προξενοῦσαι ἐκ τῶν ἀσπίδων καὶ τῶν δοράτων. Καὶ τούτους μὲν ἰδὼν ἐχάρη ὁ Ἀγαμέμνων, εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς·

« Αἴαντες, ἡγεμόνες τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων, σᾶς μὲν

δὲν προτρέπω παντελῶς, διότι δὲν πρέπει· ἐπειδὴ μόνοι παρακελεύετε τὸν στρατὸν νὰ μάχεται ἀνδρείως. Εἴθε, ὦ Ζεῦ πάτερ, καὶ Ἀθηναῖ καὶ Ἀπολλων, νὰ εἶχον ὅλοι τὸ αὐτὸ φρόνημα· ἐν βραχεῖ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου ἤθελε πέσει κυριευθεῖσα καὶ καταστραφεῖσα ὑπὸ τῶν χειρῶν ἡμῶν.»

Ταῦτα εἰπὼν αὐτοὺς μὲν ἀφῆκεν ἐκεῖ ἐπορεύθη δὲ εἰς τοὺς ἄλλους· τότε ἀπήντησε τὸν Νέστορα, τὸν εὐγλωττον δημηγόρον τῶν Πυλίων, παρατάσσοντα τοὺς ἑταίρους του καὶ προτρέποντα αὐτοὺς νὰ πολεμήσωσι, τὸν μέγαν Πελάγοντα, τὸν Ἀλάστορα καὶ τὸν Χρομίον, τὸν ἔξοχον Αἶμονα, τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν Βίαντα. Καὶ πρῶτον μὲ ἔστησε τοὺς ἵππεῖς μετὰ τῶν ἵππων καὶ ὀχημάτων, ὀπίσω δὲ πεζοὺς πολλοὺς καὶ καλοὺς, ἵνα ὣσι τεῖχοι τοῦ πολέμου, τοὺς δὲ δειλοὺς τοὺς ἔταξεν εἰς τὸ μέσον, ἵνα καὶ μὴ θέλων τις ἐξ ἀνάγκης μάχεται· πρῶτον μὲν διέταξε τοὺς ἵππεῖς, ἵνα κρατῶσι τοὺς ἵππους των καὶ νὰ μὴ περιφέρωνται εἰς τὸ πλῆθος καὶ ἐκβαίνωσιν ἀτάκτως τῶν τάξεων. Ἀκολουθῶς ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Μὴ τις ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν ἱκανότητά του, εἰς τὴν ἱππικὴν καὶ εἰς τὴν ἀνδρείαν του, μόνος πρὸ τῶν ἄλλων θελήσῃ νὰ μάχεται κατὰ τῶν Τρώων, μηδὲ ἅς ἐπιστρέφῃ ὀπίσω, διότι οὕτω θέλετε εἶσθαι ἀσθενέστεροι· ὅστις δὲ ἀνὴρ ἀπὸ τὸ ὄχημά του ἤθελεν ἐλθεῖ εἰς ἕτερον ἐχθρικόν, χωρὶς νὰ πηδῇ ἐκ τοῦ ἰδικοῦ του, ἅς κτυπήσῃ μὲ τὸ ἔγχος του· διότι τὸ τοιοῦτον εἶναι καλλίτερον· τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ ἀρχαιότεροι ἐπόρθουν τὰς πόλεις καὶ τὰ τεῖχη, τοιοῦτον νοῦν καὶ τοιαύτην ἀνδρείαν ἔχοντες.»

Οὕτως ὁ γέρον παρώτρυνε παλαιὸς πολεμιστής, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἰδὼν αὐτὸν ἐχάρη καὶ τῷ εἶπεν·

«ᾧ γέρον, εἴθε ὅποια εἶναι ἡ ψυχὴ σου νὰ σὲ ἤκο
λούθουν καὶ τὰ γόνατά σου καὶ νὰ ᾔτο καὶ ἡ ἀνδρεία σου·
ἀλλὰ σὲ καταβάλλει τὸ κακὸν γῆρας· ἔπρεπεν ἄλλος
τις νὰ γηράσκη οὕτω, σὺ δὲ νὰ ᾔσο νεώτερος.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἐν Γερῇνῃ ἀνατρα-
φείς ἱππότης Νέστωρ· «Ἀτρεΐδῃ, καὶ ἐγὼ πολὺ ἐπεθύ-
μουν νὰ ᾔμην τοιοῦτος ὅποιος ᾔμην, ὅτε ἐφόνευσα τὸν
εὐγενῆ Ἑρεuthαλίωνα, ἀλλ' οἱ θεοὶ δὲν χορηγοῦσι πάντοτε
ῥμοίως εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ἐὰν τότε ᾔμην νέος, τῶρα
ὅμως μὲ κατέχει τὸ γῆρας· ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχων θέλω
ταχθῆ μετὰ τῶν ἱππέων καὶ θὰ τοὺς διέπω διὰ τῶν
συμβουλῶν καὶ τῶν λόγων μου· διότι τοῦτο ἰδίως εἶναι
τὸ προοίμιον τῶν γερόντων· τὰ δόρατα ὅμως πάλλου-
σιν οἱ νεώτεροί μου, οἱ πεποίθησιν ἔχοντες εἰς τὴν ἀν-
δρείαν των.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἀτρεΐδης παρῆλθε χαίρων· εὗρεν
ἔπειτα τὸν υἱὸν τοῦ Πετσοῦ, τὸν ἱππότην Μενεσθέα, στε-
κόμενον, περὶ αὐτὸν δὲ ᾔσαν οἱ Ἀθηναῖοι οἱ ἐμπειροπό-
λεμοι, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ὁ βαθύφρων ἔμενε πλησίον καὶ
παρ' αὐτὸν αἰ ἰσχυρόταται τάξεις τῶν Κεφαλλήνων· διότι
ὁ λαὸς δὲν εἶχεν ἀκούσει ἔτι τὴν βοὴν τῆς μάχης, ἀλλ'
ἔβλεπε μόνον ὅτι αἰ φάλαγγες ἐκ νέου ἐκινοῦντο τῶν
Τρώων καὶ Ἑλλήνων· αὐτοὶ ὅμως, ὁ Μενεσθεὺς καὶ ὁ
Ὀδυσσεὺς ἴσταντο περιμένοντες, ὁπόταν ἄλλη φάλαγξ
τῶν Ἑλλήνων ἐπελθοῦσα κατὰ τῶν Τρώων ὀρμήσῃ καὶ
ἀρχίσῃ τὴν μάχην. Τούτους ἰδὼν ὠνείδισεν ὁ βασιλεὺς
τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, εἰπὼν τάδε· «ᾧ υἱὲ τοῦ
Πετσοῦ, τοῦ εὐγενοῦς βασιλέως, καὶ σὺ ὑπερέχων πάν-

τας κατὰ τοὺς δόλους, ὀξυνούστατε, διατὶ δειλιῶντες ἀπεμακρύνθητε καὶ περιμένετε τοὺς ἄλλους ; σεῖς μὲν πρέπει νὰ ἵστασθε μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ νὰ λαμβάνετε μέρος εἰς τὴν σφοδρὰν μάχην, διότι καὶ σεῖς πρῶτοι προσκαλεῖσθε ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὰς εὐωχίας, ὁπότεν οἱ Ἕλληνες παρέχωμεν τράπεζαν εἰς τοὺς γέροντας· ὅπου ὑπάρχουσιν ὠραῖα ὀπτὰ κρέατα, ἵνα τρώγητε καὶ πίνητε ποτήρια γλυκεῖος οἴνου, ὅταν θέλητε· τώρα ὅμως μετ' εὐχαριστησεῖς ἠθέλετε ἰδεῖ καὶ ἐὰν δέκα φάλαγγες τῶν Ἑλλήνων μάχωνται ἔμπροσθέν σας.»

Τοῦτον ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς·
 «Ἄτρεϊδῆ, ποῖοι λόγοι σοὶ ἐξέφυγον τῶν ὀδόντων ; ποῖον λόγον εἶπες ; πῶς λέγεις ὅτι ἀποφεύγομεν τὸν πόλεμον ; Ὀπόταν οἱ Ἕλληνες συγκροτήσωμεν σφοδρὰν μάχην κατὰ τῶν Τρώων, θέλεις ἰδεῖ, ἐὰν θέλῃς καὶ ἐὰν ἐπιθυμῇς, τὸν ἀγαπητὸν πατέρα τοῦ Τηλεμάχου, ἐμὲ, νὰ ἀναμιχθῶ μεταξὺ τῶν προμάχων τῶν Τρώων· ταῦτα δὲ ἀσύνετα λέγεις.»

Πρὸς τοῦτον μειδιάσας εἶπεν ὁ ἔξοχος Ἀγαμέμνων, ὅταν ἐνόησεν ὅτι αὐτὸς ὠργίσθη· διὸ ἐπανελάβε τὸν λόγον·

«Εὐγενῇ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, δὲν σὲ ἐπιτιμῶ πλέον, οὔτε σὲ παροτρύνω, διότι γνωρίζω ὅτι ἔχεις καλὰ φρονήματα πρὸς ἐμὲ, φρονεῖς δὲ ταῦτα, ἅπερ καὶ ἐγώ· πράττε λοιπὸν ὅ,τι γνωρίζεις καλόν· ταῦτα δὲ θέλω μὲν θεραπεύσει ἄλλοτε, ἐὰν ἐλέγχῃ τὸ κακὸν τώρα, εἴθε δὲ τοῦτο οἱ θεοὶ νὰ τὸ καταστήσωσιν ἀβλαβὲς μεταξὺ ἡμῶν.»

Ταῦτα εἰπὼν, αὐτοὺς μὲν ἀφῆκεν ἐκεῖ, ἐπορεύθη δὲ εἰς τοὺς ἄλλους· εὗρε δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως, τὸν ἀν-

δρειότατον Διομήδην, στεκόμενον παρὰ τοὺς ἵππους καὶ τὰ καλῶς διὰ μετάλλων προσηρμισμένα ὀχήματα· πλησίον αὐτοῦ ἐστέκετο Σθέnelος ὁ υἱὸς τοῦ Καπανέως· καὶ τοῦτον μὲν ἰδὼν ὀνειδίσεν ὁ Ἀγαμέμνων εἰπών·

«Οἷμοι, υἱὲ τοῦ πολεμιστοῦ καὶ ἱππότου Τυδέως· τί φοβεῖσαι καὶ παρατηρεῖς τὸ μεταξὺ τῶν δύο στρατῶν διάστημα; Ὁ Τυδεὺς δὲν κατεδέχετο νὰ φοβῇται τόσον ἀλλὰ μάλλον νὰ μάχεται κατὰ τῶν ἐχθρῶν προμαχῶν ὑπὲρ τῶν ἐταίρων του.

«Οὕτως ἔλεγον ὅσοι τὸν εἶδον ἀγωνιζόμενον καὶ κινδυνεύοντα, διότι ἐγὼ δὲν τὸν ἀπήνητσα, οὐδὲ τὸν εἶδον· λέγουσι δὲ ὅτι ἐγένετο ἀνώτερος τῶν ἄλλων, διότι βεβαίως ἄνευ πολέμου εἰσῆλθεν εἰς τὰς Μυκήκας, ξένος μετὰ τοῦ ἰσοθέου Πολυνείκους, ἵνα στρατολογήσῃ κατὰ τῶν Θηβῶν, παρακαλοῦντες ἵνα σύμμαχῶμεν μετ' αὐτῶν· οἱ δὲ Μυκηναῖοι ἐδέχθησαν τὴν πρότασιν καὶ ἤθελον νὰ δώσωσιν ἐπικούρους, ὥς αὐτοὶ ἐζήτουν, ὁ Ζεὺς ὁμῶς ἐμπόδισεν αὐτοὺς, κακὰ σημεῖα δεικνύων. Ἀφοῦ δὲ οὗτοι ἀνεχώρησαν καὶ προέβησαν, ἔφθασαν δὲ εἰς τὴν ὑψηλοὺς σχοίνους τρέφουσιν καὶ πολύχορτον Ἀσωπὸν, τότε οἱ Ἀργεῖοι ἔστειλαν πρεσβευτὴν τὸν Τυδέα εἰς Θήβας. Οὗτος δὲ ἐπορεύθη, εὔρε δὲ πολλοὺς Θηβαίους εὐωχουμένους εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ἑτεοκλέους· καὶ ἐδῶ, καίτοι ὢν ξένος, δὲν ἐφοβεῖτο ὁ ἱππότης Τυδεὺς, μόνος μεταξὺ πολλῶν Θηβαίων, ἀλλὰ προὔκάλει τὸν ἀγῶνα, ἐνίκα δὲ πάντα τινὰ εὐκόλως, τόσον τὸν ἐβοήθει ἢ Ἀθηναῖ· οἱ δὲ ἱππῶται Θηβαῖοι, ὅταν αὐτὸς ἐπέστρεφε, τῷ ἔστησαν ἐνέδραν, θέσαντες εἰς τοῦτο πεντήκοντα νέους, ὑπὸ δύο ἀρχηγούς, τὸν Ἰσόθεον Αἰμονίδην Μαίονα καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Αὐτοφόνου, τὸν ἀνδρεῖον εἰς τὰς μάχας Πο-

λυφόντην. Ὁ Τυδεὺς ὅμως καὶ τούτους φοβερῶς τοὺς ἐφόνευσεν, ὅλους, μόνον δὲ ἓνα ἔστειλε νὰ ἐπανεέλθῃ οἶκαδε, τὸν Μαίονα, πεισθεὶς εἰς τὰ σημεῖα τῶν θεῶν. Τοιοῦτος ἦτο ὁ Αἰτωλὸς Τυδεὺς, ἐγέννησεν ὅμως υἱὸν κατώτερόν του εἰς τὴν μάχην, ἀνώτερον δὲ εἰς τὴν βουλήν.»

Ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Διομήδης, σεβασθεὶς τὴν μομφὴν τοῦ σεβαστοῦ βασιλέως, δὲν ἀπεκρίθη, ἀντ' αὐτοῦ ὁμῶς ὁ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Καπανέως Σθένηςλος·

«Ἀτρεΐδη, ἐνῶ γνωρίζεις νὰ λέγῃς τ' ἀληθῆ, μὴ ψεύδεσαι· ἡμεῖς καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα πολὺ ἀνώτεροι τῶν πατέρων μας· ἡμεῖς ἐκυριεύσαμεν καὶ τὰς Θήβας τὰς ἐπταπύλους, μολονότι εἴχομεν φέρει ὀλιγώτερον λαὸν ὑπὸ τὸ ἰσχυρὸν τεῖχος αὐτῶν πειθόμενοι εἰς τὰ σημεῖα καὶ τὴν βοήθειαν τῶν ἄλλων θεῶν καὶ τοῦ Διὸς· ἐκεῖνοι ὅμως κατεστράφησαν ἐκ τῆς ἰδίας τῶν ἀνοησίας· διὰ τοῦτο λοιπὸν μή με θέτῃς τοὺς πατέρας εἰς τὴν αὐτὴν τιμὴν.»

Καὶ ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης ἔπειτα ἀγριοκυττάξας αὐτὸν εἶπε·

«Φίλε μου, σιώπα καὶ ἄκουσόν με· ἐγὼ δὲν ἀγανακτῶ κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, τοῦ ἡγέτου τῶν λαῶν, διότι παροτρύνει τοὺς Ἕλληνας νὰ μάχωνται. Αὐτὸς θὰ λάβῃ τὴν τιμὴν, ἂν οἱ Ἕλληνες καταστρέψωσι τοὺς Τρῶας καὶ κυριεύσωσι τὴν πόλιν των· αὐτὸς δὲ πάλιν ὁ ἴδιος θὰ λυπηθῇ, ἂν οἱ Ἕλληνες πάθωσιν· ἀλλ' ἄγε, ἅς ἐνθυμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἐνθουσιώδη ἀνδρείαν μας.»

Εἶπε καὶ ἐκ τοῦ ὀχήματος μετὰ τῶν ὀπλων ἐπήδησε κατὰ γῆς, τὰ δὲ χαλκᾶ ὅπλα ἤχησαν μεγάλως εἰς τὰ

στήθη του κινήθεντος, φόβος δὲ ἤθελε καταλάβει καὶ αὐτὸν τὸν ἄλλως ἀκατάπληκτον.

Καθὼς δὲ ὅταν εἰς τὸν πολυτάραχον αἰγιαλὸν τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης διεγείρεται ἄλλεπάλληλον καὶ συνεχέστερον ἐκ τῆς πνοῆς τοῦ Ζεφύρου, καὶ εἰς μὲν τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν κατὰ πρῶτον ὑψοῦται, ἔπειτα ὅμως εἰς τὴν ξηρὰν σχιζόμενον σφοδρότατα ἤχεϊ, περὶ δὲ τὰς ἄκρας κυρτὸν ὃν κορυφοῦται, ἀποπτύει δὲ τὰ φύκη τῆς θαλάσσης· τοιοῦτοτρόπως τότε ἄλλεπάλληλοι ἐκινουῦντο αἱ φάλαγγες τῶν Ἑλλήνων ἀκαταπαύστως εἰς τὸν πόλεμον, ἕκαστος δὲ τῶν ἡγεμόνων διέτασσε τοὺς ἰδικούς του· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο μετὰ σιωπῆς (ἤθελες εἰπεῖν ὅτι δὲν παρηκολούθει τόσος λαὸς ἔχων φωνὴν εἰς τὰ στήθη του), φοβούμενοι τοὺς ἀρχηγούς· περὶ ὅλους δὲ ἔλαμπον τὰ ποικίλα ὅπλα, τὰ ὅποια περιβεβλημένοι ἐβάδιζον. Οἱ δὲ Τρῶες καθὼς τὰ πρόβατα ἀνδρὸς πολλὰ ποίμνια ἔχοντος στέκονται εἰς τὴν αὐλὴν ἀμελγόμενα τὸ λευκὸν γάλα των, βελάζοντα ἀκαταπαύστως, ἀκούοντα τὰς φωνὰς τῶν ἀρνίων· τοιοῦτοτρόπως ἡγέρθη ὁ ἀλαλαγμὸς τῶν Τρώων εἰς τὸ μέγα στράτευμα, διότι δὲν εἶχον ὅλοι τὴν αὐτὴν βοήν, οὔτε μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φωνήν, ἀλλ' ἡ γλῶσσά των ἦτο συγκεχυμένη, διότι ἦσαν ἄνδρες πολλαχόθεν προσκεκλημένοι ὡς ἐπίκουροι. Ἐξώρμα δὲ τοὺς μὲν Τρῶας ὁ Ἄρης, τοὺς δὲ Ἑλληνας ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Δεῖμος καὶ ὁ Φόβος καὶ ἡ Ἐρίς ἡ ἀκόρεστος, ἀδελφὴ καὶ ἑταῖρα τοῦ ἀνδροφόνου Ἀρεως, ἥτις μικρὰ μὲν κατὰ πρῶτον διεγείρεται, ἔπειτα ὅμως μεγαλόνει τοσοῦτον, ὥστε τὴν μὲν κεφαλὴν της στηρίζει εἰς τὸν οὐρανόν, τοὺς δὲ πόδας εἰς τὴν γῆν· αὐτὴ καὶ τότε εἶχεν ἐμβάλει εἰς τὸ μέσον τὴν κακὴν φιλονεικίαν

καὶ ἔριν ταύτην, διερχομένη διὰ τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν καὶ προσπαθοῦσα νὰ αὐξήσῃ τὰ παθήματα τῶν ἀνθρώπων.

Ὅταν λοιπὸν καὶ τὰ δύο μέρη συνεπλάκησαν, ἐκτύπουν ἀσπίδα πρὸς ἀσπίδα, δόρυ πρὸς δόρυ, μετὰ δυνάμειος πολλῆς ἐπιτιθέμενοι· αἱ ἀσπίδες πλησιάζουσιν ἀλλήλας ἐκτύπουν, πολὺς δὲ θόρυβος ἠγέρθη· ἐκεῖ τότε ἦσαν θρῆνοι καὶ εὐχαὶ τῶν ἀνδρῶν φονευόντων καὶ φονευομένων, ἡ δὲ γῆ ἐβρέχετο ἀπὸ τὸ αἷμα. Καθὼς δὲ ὀρμητικοὶ ποταμοὶ καταρρέοντες ἀπὸ τῶν ὀρέων συνάπτουσι τὸ ὕδωρ των ἐκ μεγάλων ρευμάτων εἰς τὴν βαθεῖαν κοιλάδα, ὅπου γίνεται μία συναγωγὴ τοῦ ὕδατος ἐντὸς κοίλης χαράδρας, τούτων δὲ τῶν ποταμῶν τὸν κρότον ὁ μακρὰν ὦν ποιμὴν εἰς τὰ ὄρη ἀκούει καὶ ἐκπλήττεται· τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτῶν συμπλεκομένων εἰς μάχην ἐγένετο κρότος καὶ δῖωξις.

Πρῶτος δὲ ὁ Ἀντίλοχος ἐφόνευεν ἄνδρα περικεφαλαίαν ἔχοντα, γενναῖον μεταξὺ τῶν προμάχων, τὸν Ἐχέπωλον, τὸν υἱὸν τοῦ Θαλυσίου· τὸν ἐκτύπησε πρῶτος εἰς τὸν λόφον τῆς περικεφαλαίας, ἡ δὲ χαλκῇ αἰχμῇ τοῦ βέλους ἐνεπάγη εἰς τὸ μέτωπον καὶ διεπέρασε τὸ ὄστον· αὐτὸς δὲ ἀπέθανε πεσὼν ὡς πύργος εἰς τὴν τρομερὰν μάχην· αὐτὸν πεσόντα ἔλαβεν ἐκ τῶν ποδῶν ὁ ἔξοχος Ἐλεφῆνωρ, υἱὸς τοῦ Χαλκώδοντος, ἀρχηγὸς τῶν μεγαθύμων Ἀβάντων· μετὰ προθυμίας δὲ ἔσυρεν αὐτὸν ἐκτὸς τῶν βελῶν, ἵνα τοῦ ἀφαιρέσῃ τὰ ὅπλα τάχιστα· ἀλλ' ἡ προθυμία του ἐγένετο ὀλεθρία εἰς αὐτὸν, διότι ἰδὼν αὐτὸν σύροντα τὸν νεκρὸν ὁ μεγάλθυμος Ἀγῆνωρ, τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὰ πλευρά, τὰ ὁποῖα εἶχον γυμνωθῆ ἀπὸ τῆν ἀσπίδα καὶ τὸν ἐφόνευσε· τοιοῦτοτρόπως

αὐτὸς μὲν ἀπέθανε, μέγας δὲ καὶ φοβερὸς ἀγὼν ἐγένετο ἐπάνω εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῶν Τρώων καὶ Ἑλλήνων, διότι ἀμφοτέρω, ὡς λύκοι, ἐφώρμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀνὴρ δὲ ἄνδρα ἐκρήμνιζε καὶ ἐφόνευε.

Τότε ὁ Τελαμώνιος Αἴας ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ Ἀνθεμίωνος, θαλερὸν νέον, τὸν Σιμοείσιον, τὸν ὁποῖόν ποτε ἡ μήτηρ του καταβαίνουσα ἐκ τῆς Ἰδης, ὅπου ἡκολούθησε τοὺς γονεῖς της, ἵνα ἴδῃ τὰ πρόβατα, τὸν ἐγέννησε παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σιμόεντος, διὸ καὶ ἐκάλουν αὐτὸν οὔτω· δὲν ἐπρόφθασε δὲ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τοὺς γονεῖς του τὰ τροφεῖα, διότι ἡ ζωὴ του ἦτο ὀλίγη, φονευθέντος ὑπὸ τοῦ Αἴαντος· ἐπειδὴ πρῶτον αὐτὸν ἐπερχόμενον ὁ Αἴας τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος παρὰ τὸν δεξιὸν μαστόν· τὸ δὲ χαλκοῦν ἔγχος διεπέρασεν ἀντικρὺ τοῦ ὤμου καὶ ἔπεσε χαμαὶ εἰς τὴν κόνιν, ὡς λεύκη, ἡ ὁποία εἰς τόπον χαμηλὸν καὶ βαλτώδη φυτρώνει λεία καὶ εὐθυτενῆς, οἱ κλάδοι της ὅμως μόνον εἰς τὴν κορυφὴν ἐπάνω φυτρώνουσι, καὶ αὐτὴν μὲν τὴν κόπτει μὲ τὸν πέλεκυν ἄνθρωπος, ὅστις κατασκευάζει ἀμάξας, διὰ νὰ κάμῃ τροχὸν εἰς τὴν ὠραίαν του ἅμαξαν, ξηραينوμένη δὲ κεῖται εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ· τοιοῦτοτρόπως ἐφόνευσε καὶ τὸν Ἀνθεμίδην Σιμοείσιον ὁ θεῖος Αἴας. Κατὰ τοῦ Αἴαντος ὁ ποικίλον θώρακα ἔχων Ἀντιφος, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, διὰ μέσου τοῦ πλήθους ἔρριψε τὸ ἀκόντιόν του· καὶ αὐτὸν μὲν ἀπέτυχεν, ἐκτύπησεν ὅμως εἰς τὸν βουβῶνα τὸν Λεῦκον, τὸν ἀγαθὸν ἐταῖρον τοῦ Ὀδυσσέως, σύροντα νεκρὸν εἰς ἄλλο μέρος· ἔπεσε δὲ ἐπάνω εἰς τὸν νεκρὸν, τὸν ὁποῖον ἔσυρεν, ὁ δὲ νεκρὸς τοῦ ἔπεσεν ἀπὸ τὴν χειρὰ· δι' αὐτὸν φονευθέντα ὁ Ὀδυσσεὺς μεγάλως ἡγανάκτησε· διὸ καὶ ἔμπροσθεν τῶν προμάχων πηδή-

σας ἔνουπλος, ἐστάθη πολὺ πλησίον καὶ περιβλέψας περὶ ἑαυτὸν, μή τις τὸν ἀκοντίσῃ, ἔρριψε κατ' αὐτοῦ τὸ ἀκόντιον, οἱ δὲ Τρῶες διεσκορπίσθησαν, ἐνῶ αὐτὸς ἡκόντισε, καὶ τὸ βέλος του δὲν ἐρρίφθη ματαίως, διότι ἐκτύπησε τὸν νόθον υἱὸν τοῦ Πριάμου τὸν Δημοκόωντα, ὅστις ἦλθεν ἐξ Ἀβύδου, ἔνθα ἐπεστάτει τῶν ταχειῶν ἱππῶν τοῦ Πριάμου· αὐτὸν λοιπὸν τὸν Δημοκόωντα, ὁ Ὀδυσσεὺς ὀργισθεὶς διὰ τὸν ἐταῖρόν του ἐκτύπησε διὰ τοῦ δόρατός του εἰς τὸν κρόταφον, ἥ δὲ χαλκῇ αἰχμῇ διεπέρασεν εἰς τὸν ἄλλον κρόταφον, σκοτὸς δὲ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμοὺς του καὶ ἀπέθανε κτυπηθεὶς· ἔπεσε μετὰ πολλοῦ κρότου, τὰ ὄπλα ἐπάνω του ἐβρόντησαν, καὶ ὑπεχώρησαν οἱ πρόμαχοι καὶ ὁ λαμπρὸς Ἑκτώρ· οἱ Ἕλληνες πάλιν ἐπευφήμησαν μεγάλως καὶ ἔσυραν τοὺς νεκρούς· προσέβησαν δὲ καὶ προσωτέρω. Ἠγανάκτησεν ὁμῶς ὁ Ἀπόλλων ἰδὼν ταῦτα ἐκ τῆς Περγᾶμου, προέτρψε δὲ τοὺς Τρῶας φωνήσας ταῦτα·

«Ἐγέρθητε, Τρῶες ἱππότες, μηδὲ ἐνδίδετε εἰς τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν μάχην, καὶ αὐτῶν τὰ σώματα δὲν εἶναι ἐκ λίθου οὐδ' ἐκ σιδήρου, ἵνα ὑποφέρωσι τὸν σίδηρον διακόπτοντα τὰς σάρκας αὐτῶν κτυπωμένους· ἔπειτα δὲν μάχεται οὔτε ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ υἱὸς τῆς καλλιπλοκάμου Θέτιδος, ἀλλὰ κάθεται εἰς τὰ πλοῖα καταπραΰνων τὸν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀφανίζοντα θυμόν.»

Ταῦτα εἶπεν ἀπὸ τῆς πόλεως ὁ δεινὸς θεός· τοὺς Ἕλληνας ὁμῶς ἀφ' ἐτέρου διήγειρεν ἡ ἔνδοξος θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ διερχομένη τὸ πλῆθος, ὅπου ἔβλεπέ τινας δειλιῶντας. Τότε ἡ μοῖρα εὔρε τὸν Διῶρη, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμαρυνγέως, διότι ἐκτυπήθη διὰ λίθου μεγάλου παρὰ τὸν σφυρὸν εἰς τὴν δεξιὰν κνήμην ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν

Θρακῶν Πειρόου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰμβράσου, ἐξ Αἴνου ἐλθόντος· ὁ δὲ μέγιστος λίθος ἐντελῶς ἀπέκοψε καὶ τὰ δύο κατατείνοντα νεῦρα καὶ τὰ ὀστᾶ· αὐτὸς δὲ ἔπεσεν ὑπτιος εἰς τὴν κόνιν, ἀπλώσας καὶ τὰς δύο του χεῖρας εἰς τοὺς ἀγαπητούς του ἐταίρους, ἐνῶ ἐξέπνεεν· ὁ δὲ Πείροος, ὅστις τὸν ἐκτύπησεν, ἔδραμεν ἐπ' αὐτὸν, τὸν ἐπλήγωσε δὲ εἰς τὸν ὀμφαλὸν μὲ τὸ δῦρυ του· ἐχύθησαν δὲ χαμαὶ ὅλα του τὰ ἔντερα καὶ ἀπέθανε.

Τοῦτον δὲ τὸν Πείροον Θῷας ὁ Αἰτωλὸς ἀπερχόμενον τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ στήθος ὑπεράνω τοῦ μαστοῦ, ὥστε ἡ αἰχμὴ ἐνεπάγη εἰς τὸν πνεύμονα· ἦλθε δὲ πλησίον ὁ Θῷας, ἐξείλκυσεν ἐκ τοῦ στήθους τὸ στιβαρὸν δόρυ, καὶ ἔσυρε τὸ ὀξὺ ξίφος του, μὲ τὸ ὁποῖον ἐκτύπησε τὴν κοιλίαν του εἰς τὸ μέσον, καὶ τοῦ ἐξέβαλε τὴν ψυχὴν· δὲν τὸν ἐγύμνωσεν ὁμῶς ἀπὸ τὰ ὄπλα του, διότι τὸν περιεκύκλωσαν οἱ Θρᾷκες, οἵτινες μόνον εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς των ἔτρεφον κόμην, μακρὰ δόρατα ἔχοντες, οἱ ὁποῖοι ἀπεδίωξαν αὐτὸν καίτοι ὄντα μέγαν καὶ ἀνδρεῖον καὶ λαμπρόν· οὕτω λοιπὸν οἱ δύο οὔτοι ἀρχηγοὶ, ὁ μὲν τῶν Θρακῶν, ὁ δὲ τῶν Ἑπειῶν, ἔκειντο πλησίον ἀλλήλων εἰς τὴν κόνιν κατὰ γῆς, περὶ δὲ αὐτοὺς καὶ ἄλλοι ἐφονεύοντο.

Τότε, ἐάν τις μένων ἔτι ἀπρόσβλητος καὶ ἀπλήγωτος ἤθελε περιφέρεισθαι εἰς τὸ μέσον ὀδηγούμενος διὰ τῆς χειρὸς ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἀποτρεπούσης ἀπ' αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν τῶν βελῶν, δὲν ἤθελε μεμφθῇ τὴν μάχην· διότι πολλοὶ Τρῶες καὶ Ἕλληνες ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἔκειντο πρηνεῖς πλησίον ἀλλήλων.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ε.

ΔΙΟΜΗΔΟΥΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑ

Τότε πάλιν εἰς τὸν Τυδεΐδην Διομήδην ἔδωκεν ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα δύναμιν καὶ τόλμην διὰ νᾶ γείνη ἐπιφανὴς μεταξὺ ὄλων τῶν Ἀργείων καὶ νᾶ ἀποκτήσῃ καλὴν δόξαν· τοῦ ἀνέδιδε δὲ ἀπὸ τὴν περικεφαλαίαν καὶ τὴν ἀσπίδα ἀκούραστον πῦρ, ὅμοιον μὲ φθινοπωρινὸν ἀστέρα, ἐκεῖνον δηλαδὴ ὁ ὅποῖος πρὸ πάντων λαμπρὰ φέγγει ἀφοῦ λουσθῇ εἰς τὸν Ἰλκεανόν· τοιοῦτο πῦρ καῖον ἐξήρχετο ἀπὸ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους τοῦ ἥρωος, τὸν παρώρμησε δὲ πρὸς τὸ μέσον, ὅπου ὑπῆρχεν ἡ μεγαλειτέρα πολεμικὴ κίνησις.

Ὑπῆρχε δὲ μεταξὺ τῶν Τρώων Δάρης τις, ἔντιμος, ἱερεὺς τοῦ Ἡφαίστου· εἶχε δὲ οὗτος δύο υἱοὺς, Φηγεά καὶ Ἰδαῖον, ἐμπείρους παντὸς εἶδους μάχης· οὗτοι λοιπὸν οἱ δύο χωρισθέντες ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὥρμησαν ἐναντίον του, αὐτοὶ μὲν ἐπὶ ἄρματος, αὐτὸς δὲ πεζὸς ὥρμα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους· ἀφοῦ δὲ ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν, ὁ Φηγεὺς πρότερος προέτεινε τὸ μακρόσκιον δόρυ, τοῦ ὁποῖου ἡ αἵχμη ἐπέρασεν ὑπεράνω τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου τοῦ Τυδεΐδου· τούτου ὅμως δὲν ἐξέφυγεν ἀπὸ τὴν χεῖρα μάταιον τὸ βέλος, ἀλλὰ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μεταξὺ τῶν μαστῶν μέρος τοῦ στήθους καὶ τὸν

ἐκύλισε κατὰ γῆς· ὁ δὲ Ἰδαῖος ἐπετάχθη ἔξω ἀφήσας τὸ ὠραιότατον ἄρμα, οὐδ' ἐτόλμησε νὰ προστατεύσῃ τὸ πτώμα τοῦ ἀδελφοῦ του, διότι οὐδὲ αὐτὸς ἤθελεν ὑπεκφύγει τὴν μαύρην μοῖραν του, ἀλλ' ὁ Ἥφαιστος τὸν ἔσωσε καλύψας αὐτὸν μὲ σκότος, διὰ νὰ μὴ λυπηθῇ πολὺ ὁ γέρον· τοὺς δὲ ἵππους θέσας εἰς κίνησιν ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Τυδέως ἔδωκεν εἰς τοὺς συντρόφους νὰ τοὺς ὑπάγωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον. Οἱ μεγαλόψυχοι Τρῶες, ἰδόντες τοὺς υἱοὺς τοῦ Δάρητος, τὸν μὲν σωθέντα, τὸν δὲ φονευμένον πλησίον τοῦ ἄρματος, σύνεκινήθησαν ἐκ καρδίας· ἀλλ' ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖ ἔλαβε τὸν ὀρμητικὸν Ἄρην ἐκ χειρὸς καὶ τῷ εἶπε τὰ ἑξῆς·

«Ἄρην, Ἄρην, μάστιξ τῶν ἀνθρώπων, αἵματόφυρτε θεέ, καταστροφεῦ τῶν τειχῶν, δὲν εἶναι καλὸν νὰ ἀφήσωμεν τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ μάχωνται, ποῖον ἐκ τῶν δύο μερῶν νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ πατρὸς Διὸς δόξαν, ἡμεῖς δὲ οἱ δύο νὰ ἀποστῶμεν εὐλαβούμενοι τὴν ὀργὴν τοῦ Διὸς ;»

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἔσυρεν ἀπὸ τὴν μάχην τὸν ὀρμητικὸν Ἄρην καὶ τὸν ἔβαλε νὰ καθήσῃ εἰς τὴν ὄχθην τοῦ Σκαμάνδρου, τοὺς δὲ Τρῶας ἔτρεψαν οἱ Δαναοί, φονεύσας ἕκαστος ἓνα τινὰ τῶν ἀρχηγῶν· καὶ πρῶτος μὲν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἔρριψεν ἀπὸ τοῦ ἄρματος τὸν ὑψηλὸν Ὀδίων, τὸν ἡγεμόνα τῶν Ἀλιζώνων· διότι πρῶτου αὐτοῦ στρέψαντος τὰ νῶτα ἐνέπηξε τὸ δόρυ εἰς τὸ μετὰφρενον μεταξὺ τῶν ὤμων καὶ τὸ διεπέρασε διὰ τῶν στηθῶν· πεσὼν δὲ ἐβρόντησεν αὐτὸς καὶ τὰ ὄπλα του. Ὁ δὲ Ἰδομενεὺς ἐφόνευσε Φαῖστον τὸν υἱὸν τοῦ Μαίονος Βώρου, ὅστις εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τὴν εὐφορον Τάρνην· τοῦτον ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεὺς τὸν ἐτρύπησε μὲ

τὸ δόρυ εἰς τὸν δεξιὸν ὤμων, ἐνῶ ἐκινεῖτο νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ ἄρμα. Πесῶν δὲ κατελήφθη ὑπὸ φοικτοῦ σκότους.

Τοῦτον μὲν εὐθὺς οἱ θεράποντες τοῦ Ἰδομενέως ἐσκύλευον, τὸν δὲ υἱὸν τοῦ Στροφίου Σκαμάνδριον, ἔμπειρον κυνηγόν, κατέβαλεν ὁ Ἀτρεΐδης Μενέλαος μὲ τὸ μυτηρὸν δόρυ του. Αὐτὴ ἡ ἰδία Ἄρτεμις τὸν εἶχε διδάξει νὰ κτυπᾷ ὅλα, ὅσα ζῶσιν εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ τρέφουσι τὰ δάση εἰς τὰ ὄρη· ἀλλὰ τότε οὔτε ἡ βελοχαρὴς Ἄρτεμις τὸν ὠφέλησεν, οὔτε τὰ ἔμπειρα αὐτοῦ ἀπὸ μακρὰν κτυπήματα· ἐνῶ στρέφεται νὰ φύγῃ, ὁ Μενέλαος κτυπᾷ αὐτὸν διὰ τοῦ δόρατος μεταξὺ τῶν δύο ὤμων, καὶ τὸ βυθίζει διὰ τοῦ στήθους· ὁ πολεμιστὴς πίπτει πρηνὴς, τὰ δὲ ὄπλα ἐβρόντησαν ἐπάνω του.

Ὁ δὲ Μηριόνης ἐφόνευσε Φέρεκλον τὸν υἱὸν τοῦ τέκτονος Ἀρμονίδου, ἐξοχὸν καὶ αὐτὸν εἰς τὸ κατασκευάζειν παντοῖα λεπτοουργήματα, καὶ εὐνοούμενον ὑπὸ τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς. Αὐτὸς κατεσκεύασε τοῦ Ἀλεξάνδρου τὰ ζυγισμένα πλοῖα, τὰ ἀρχέκακα, τὰ ὅποια δηλαδὴ ἔγειναν πρὸς βλάβην ὅλων τῶν Τρώων καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου προσέτι, ἐπειδὴ δὲν ἦτο μαντικὸς ἄνθρωπος· τοῦτον ὁ Μηριόνης ὅτε διώκων ἐφθασε, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν γλουτὸν· ἡ δὲ αἰχμὴ τοῦ δόρατος διελθοῦσα ἐφθασεν ἀπέναντι εἰς τὴν κύστιν ὑπὸ τὸ ἥβικόν ὅστουν· αὐτὸς δὲ στενάξας ἔπεσε γονυκλινὴς καὶ περιεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ σκότους τοῦ θανάτου.

Ὁ δὲ Μέγης ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος Πήδαιον, ὅστις ἦτο μὲν νόθος, ἀλλ' ἡ εὐγενὴς Θεανῶ τὸν ἀνέθρεψεν ἐπιμελῶς ὥς τὰ ἴδια ἑαυτῆς τέκνα, χάριν τοῦ ἀνδρός της· τοῦτον ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Φυλείδης πλησιάσας ἐκτύπησεν εἰς τὴν κεφαλὴν κατὰ τὸ ἰνὸν

περάσαν δὲ ἀπέναντι τὸ δόρυ κατὰ τοὺς ὀδόντας ὑπέκοψε τὴν γλῶσσαν· αὐτὸς δὲ ἔπесεν εἰς τὴν κόνιν δάκνων τὸν ψυχρὸν χαλκόν.

Ὁ δὲ Εὐαιμονίδης Εὐρύπυλος τὸν εὐγενῆ Ὑψήνορα, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνδρειοτάτου Δολοπίονος, ὅστις ἦτο ἱερεὺς τοῦ Σκαμάνδρου, τιμώμενος ὡς θεὸς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· τοῦτον Εὐρύπυλος, ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος, ὁρμήσας κατόπιν του φεύγοντος καὶ τρέχων διεπέρασε μὲ τὸ ξίφος κατὰ τὸν ὦμον καὶ τοῦ ἀπέκοψε τὴν βαρεῖαν χεῖρα, ἣτις αἱματόεσσα ἔπесεν εἰς τὸ πεδίον· αὐτοῦ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς κατέλαβε μαῦρος θάνατος καὶ μοῖρα ἀπαραίτητος.

Εἰς τοιαῦτα μὲν οὗτοι ἡσχολοῦντο κατὰ τὴν βιαίαν μάχην· τὸν δὲ Τυδεΐδην δὲν ἤθελες διακρίνει μετὰ τίνων ἦτο τεταγμένος, μετὰ τῶν Τρώων ἢ μετὰ τῶν Ἀχαιῶν· διότι ἐκινεῖτο μεθ' ὁρμῆς ἀνὰ τὸ πεδίον ὡς χεῖμαρρος πλήρης, τοιοῦτος, ὅστις ταχέως ῥέων παρασύρει τὰς γεφύρας· ὡς τοῦτον οὔτε γέφυραι δύνανται νὰ ἐμποδίσωσιν, οὔτε φραγμοὶ καταπρασίνων ἀμπελώνων, ὅταν ἐκ ῥαγδαίου ὁμβρίου αἰφνιδίως ἐπιπέσῃ· πολλὰ δὲ ὥραϊα ἔργα νέων ἀφανίζονται ὑπ' αὐτοῦ· τοιουτοτρόπως ὑπὸ τὴν δύναμιν τοῦ Τυδεΐδου ἐσεύοντο αἱ πυκναὶ φάλαγγες τῶν Τρώων, μὴ δυνάμεναι νὰ ἀντισταθῶσι, καίτοι πολλαὶ οὔσαι.

Καθὼς δὲ τὸν διέκρινεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος κινούμενον μεθ' ὁρμῆς ἀνὰ τὸ πεδίον καὶ ἔμπροσθέν του κλονοῦντα τὰς φάλαγγας, ἀμέσως ἔτεινε κατ' ἐπάνω του τὸ κυρτόν του τόξον, καὶ ἐνῶ ὁ Διομήδης ἐφώρμα, ἔρριψε καὶ τὸν ἐπέτυχε κατὰ τὸν δεξιὸν ὦμον, εἰς τὸ κοῖλον τοῦ θώρακος· τὸ δὲ ὄξυ βέλος πετάξαν ἐπέρασεν

ἀντικρὺ καὶ ἐκ τοῦ αἵματος ἐβάφη ὁ θώραξ· τοῦτο δὲ κατορθώσας, ἐφώναξε δυνατὰ ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος·

«Ἐμπρὸς, μεγαλόψυχοι Τρῶες, ἄριστοι ἵππεῖς· εἶναι κτυπημένος ὁ ἀνδρειότερος τῶν Ἀχαιῶν, καὶ σᾶς βεβαιῶ, ὅτι δὲν θὰ ὑποφέρῃ ἐπὶ πολὺ τὸ δυνατόν μου βέλος, εἰάν πράγματι ὁ Ἀπόλλων, ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς, μὲ παρεκίνησε νὰ ἔλθω ἀπὸ τὴν Λυκίαν.»

Τοιαῦτα μὲν οὗτος ἐκαυχᾶτο, ἀλλὰ τὸν Τυδεΐδην δὲν κατέβαλε τὸ ὄξυ βέλος, ἀλλ' ἐπιστρέψας ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἄρματος τοῦ καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σθένελον τὸν υἱὸν τοῦ Καπανέως·

«Σπεῦσον, ἀγαπητὲ Καπανεΐδῃ, κατὰβα διὰ νὰ μοῦ ἐνβάλῃς ἀπὸ τὸν ὦμον τὸ πικρὸν βέλος.»

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Σθένελος ἀμέσως ἐπήδῃσε κάτω ἀπὸ τὸ ἄρμα καὶ προσελθὼν ἐξέβαλεν ἀπὸ τὸν ὦμον τὸ ταχὺ βέλος· τὸ δὲ αἷμα ἐξηκοντίζετο πρὸς τὰ ἄνω διὰ μέσου τοῦ στριμμένου χιτῶνος· τότε δὲ ἤρχισε νὰ εὐχεται ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

«Ἐπάκουσόν μου, τέκνον τοῦ αἰγιόχου Διὸς, Ἀτρυτώνῃ· ἐάν ποτὲ καὶ εἰς τὸν πατέρα μου παρέσθῃς ἐν καιρῷ μάχης, ἀγάπα τῶρα καὶ ἐμέ, ὦ Ἀθηναῖ· δὸς νὰ φονεύσω εἰς ἀγῶνα διὰ τοῦ δόρατος τὸν ἄνδρα ὅστις ἐπρόλαβε καὶ μ' ἐκτύπησε καὶ καυχᾶται ἰσχυριζόμενος ὅτι δὲν θὰ ἴδω ἐπὶ πολὺ τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἡλίου!»

Ταῦτα ἔλεγεν εὐχόμενος, τὸν εἰσήκουσε δὲ ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖ καὶ κατέστησε τὰ μέλη του ἐλαφρὰ τόσον τοὺς πόδας ὅσον καὶ τὰς χεῖρας· πλησιάσασα δὲ τοῦ εἶπε τοὺς ἐξῆς πετρωτοὺς λόγους·

«Μὴ διστάζῃς τῶρα, Διομήδῃ, νὰ πολεμήσῃς κατὰ τῶν

Τρώων· διότι ἐνέβαλα εἰς τὰ στήθη σου τὴν πατρικὴν δύναμιν, ὥστε νὰ μὴ φοβῆσαι καθὼς ὁ ἀσπιδοφόρος ἱππότης Τυδεύς· σοῦ ἀφῆρεσα προσέτι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ἐπικειμένην ἀχλὺν, διὰ νὰ διακρίνης καλῶς τόσον τὸν θεόν, ὅσον καὶ τὸν ἄνθρωπον· ὅθεν τώρα, ἐὰν κάνεις θεὸς ἔλθῃ ἐδῶ θέλων νὰ σὲ προσβάλῃ, πρὸς μὲν τοὺς ἄλλους ἀπόφευγε νὰ συμπλακῇς ἀπὸ τοῦ ἴσου, ἀλλ' ἐὰν ἔλθῃ εἰς τὸν πόλεμον ἢ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη, ταύτην κτύπα μὲ τὸ ὄξυ δόρυ.»

Ἡ μὲν γλαυκῶπις Ἀθηνα ταῦτα εἰποῦσα ἀπῆλθεν, ὁ δὲ Τυδείδης ἐπέστρεψε καὶ ἀνεμίχθη μὲ τοὺς εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ στρατοῦ· καὶ, ἐνῶ καὶ πρότερον εἶχεν ὀρμητικὴν διάθεσιν νὰ μάχεται πρὸς τοὺς Τρῶας, τότε πλέον τριπλασία ὀρμὴ τὸν κατέλαβεν, ὡς λέοντα, τὸν ὁποῖον ὁ ποιμὴν εἰς τὴν ἐξοχὴν πλησίον τῶν πυκνομάλλων προβάτων του πληγώσῃ μὲν ἐνῶ ὑπερπηδᾷ τὴν μάνδραν, ἀλλὰ δὲν τὸν καταβάλλῃ· ὡς τούτου ἐξεγείρει μόνον τὴν δύναμιν ὁ ποιμὴν, ἀλλὰ δὲν τὸν ἀποκρούει, καὶ οὕτω εἰσβαλὼν εἰς τὴν μάνδραν ἀναγκάζει τὰ μόνα των ἤδη ὄντα πρόβατα νὰ κινῶνται βιαίως καὶ συσσωρεύονται ἐπ' ἄλληλα, ἐνῶ αὐτὸς μετ' ἀκαθέκτου ὀρμῆς πηδᾷ ἔξω ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν περιοχὴν, οὕτω καὶ ὁ ἰσχυρὸς Διομήδης ἐνέβαλεν εἰς τοὺς Τρῶας.

Κατ' ἀρχὰς προσέβαλεν Ἀστύνοον καὶ Ὑπείρονα τὸν στρατηγόν, τὸν μὲν κτυπήσας μὲ τὸ χαλκόμετον δόρυ του ὑπεράνω τοῦ μαστοῦ, τοῦ δὲ δευτέρου μὲ τὸ μακρόν του ξίφος τὴν κλεῖδα πλησίον τοῦ ὤμου, ὃν ἀπεχώρισε τοῦ αὐχένος καὶ τῶν νώτων· ἀφήσας δὲ τοῦτον ἐτράπη πρὸς τὸν Ἀδαντα καὶ Πολύειδον, τοὺς υἱοὺς τοῦ ὄνειροκρίτου γέροντος, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπέστρεψαν νὰ τοὺς ἐξη-

γήση ὁ γέρων τὰ ὄνειρα, ἀλλὰ τοὺς ἐσκύλευσεν ὁ βίαιος Διομήδης· εἴτα διευθύνθη κατὰ τοῦ Ξάνθου καὶ Θόωνος τῶν δύο προσφιλῶν υἱῶν τοῦ Φαίνοπος, ὅστις ὑπὸ γήρατος κακοῦ βασανιζόμενος δὲν ἐγέννησεν ἄλλον νὰ τὸν ἀφήσῃ ἐπὶ τῆς περιουσίας του· αὐτοὺς δὲ τοὺς δύο ἐσκύλευσε τότε ὁ Διομήδης ἀποσπάσας τὴν ψυχὴν των, εἰς δὲ τὸν πατέρα των ἀφήσας θρήνους καὶ ἐλεεινὰς μερίμνας, ἐπειδὴ δὲν θὰ τοὺς δεχθῇ ζῶντας ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν μάχην, τὴν δὲ περιουσίαν του θὰ τὴν μοιρασθῶσιν οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς.

Τέλος εὔρε τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Δαρδανίδου Πριάμου ἐν τὸς ἄρματος, τὸν Ἐχέμμονα καὶ Χρομίον· καθὼς δὲ ὅταν λέων εἰσορμήσας εἰς ἀγέλην βοῶν, εἰς δάσος βοσκόντων, σπάσῃ αὐχένα δαμάλεως ἢ βοός, τοιουτοτρόπως τούτους καταδιδάσας ἐκ τοῦ ἄρματος διὰ τῆς βίαιας ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως, τοὺς ἐσκύλευσε· τοὺς δὲ ἵππους ἔδωκεν εἰς τοὺς συντρέφους του νὰ τοὺς φέρουν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Καθὼς δὲ τὸν εἶδεν ὁ Αἰνεΐας καταστρέφοντα τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, ὁρμᾷ διὰ τῆς συμπλοκῆς καὶ τοῦ συριγμοῦ τῶν βελῶν ζητῶν τὸν ισόθεον Πάνδαρον, ἐὰν ἤθελέ που τὸν εὔρει. Εὐρῶν δὲ ἐστάθη ἔμπροσθέν του καὶ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς·

«Πάνδαρε, ποῦ εἶναι ἡ τοξευτική σου δόξα, εἰς ἣν κανεῖς ἄνθρωπος δὲν ἀγωνίζεται πρὸς σέ καυχώμενος ὅτι εἶναι ἀνώτερος, οὔτε ἐδῶ, εἰς τὴν Λυκίαν; ἀλλ' ἔλα, εὗχου εἰς τὸν Δία καὶ ρίψε ἐν βέλος κατὰ τούτου τοῦ ἀνδρός, τὸν ὅποῖον δὲν γνωρίζω. Ἴδὲ πῶς θριαμβεύει· ἐπροξένησεν ἤδη μεγάλην ζημίαν εἰς τοὺς Τρῶας πολλῶν καὶ γενναίων ἀνδρῶν γόνατα λύσας· ἴσως εἶναι θεός τις

ὀργισθεὶς κατὰ τῶν Τρώων ἔνεκα θυσιῶν· ἀνοικονόμητος δὲ συμβαίνει νὰ ᾔηται ἡ ὀργὴ ἐνὸς θεοῦ.

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος·

«Αἰνεΐα, πρόκριτε τῶν χαλκοχιτώνων Τρώων, ἐγὼ τοῦλάχιστον τὸν ἄνδρα τοῦτον εὐρίσκω καθ' ὅλα ὅμοιον μὲ τὸν Τυδεΐδην, κατὰ τὴν ἀσπίδα, διότι τὴν γνωρίζω, κατὰ τὴν αὐλοὺς ἔχουσιν πρὸς ὄρασιν περικεφαλαίαν καὶ κατὰ τοὺς ἵππους· καθαρῶς ὅμως δὲν ἠξεύρω ἂν ᾔηται θεὸς ἢ ἄνθρωπος, αὐτὸς τὸν ὁποῖον λέγω, ὁ πολεμικὸς υἱὸς τοῦ Τυδέως· αὐτὸς βεβαίως ὅχι ἄνευ τῶν θεῶν ἔχει αὐτὴν τὴν μανίαν, ἀλλὰ κάποιος ἀθάνατος ἵσταται πλησίον τοῦ μὲ νεφέλην περιβεβλημένος, ὅστις τὸ ἐπιτυχὸν αὐτὸν βέλος ἔστρεψε πρὸς ἄλλο μέρος· διότι πρὸ ὀλίγου τὸν ἐτόξευσεν καὶ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον, τὸ δὲ βέλος ἔφθασεν εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος τοῦ θώρακος· ἐνόμισα ὅτι θὰ τὸν στείλω κάτω εἰς τὸν Πλούτωνα, ἀλλ' ὅμως δὲν τὸν ἐφόνευσεν· θεὸς λοιπὸν τις εἶναι ὀργισμένος, δὲν ἔχω δὲ παρ' ἐμαυτῷ ἵππους καὶ ἄρματα, ἐφ' ὧν νὰ ἐπέβαινον· ἀλλ' εἰς τὸν οἶκον τοῦ Λυκάονος ὑπάρχουσιν ἑνδεκά ὥραϊα καινουργῇ ἄρματα περιβεβλημένα μὲ πέπλους καὶ πλησίον ἐκάστου αὐτῶν ἵσταται ζεῦγος ἵππων κριθοφάγων. Κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μου ὁ γέρων πολεμιστὴς Λυκάων πολλὰς παραγγελίας μοὶ ἔκαμε κατ' οἶκον· μὲ παρεκίνει ἐπὶ ἄρματος νὰ ᾔμαι ἀρχηγὸς τῶν Τρώων κατὰ τὰς τρομερὰς μάχας· ἀλλ' ἐγὼ δὲν τὸν ἤκουον (καὶ θὰ ᾔτο βεβαίως πολὺ ἐπωφελέστερον), φειδόμενος τῶν ἵππων, μὴ ἥθελον μοῦ στερηθῇ τροφήν, φονευομένων τῶν ἀνδρῶν, ἐνῶ αὐτοὶ εἶναι συνηθισμένοι νὰ τρώγουν ἄφθονα· διὰ ταῦτα τοὺς ἄφησα καὶ ἦλθα πεζὸς εἰς τὸ Ἴλιον, πεποιθὼς εἰς τὸ τόξον μου, τὸ ὁποῖον, καθὼς

φαίνεται, δὲν ἔμελλε νὰ μὲ ὠφελήσῃ· διότι ἐναντίον δύο ἡγεμόνων μέχρι τοῦδε ἐτόξευσα, τοῦ Τυδεΐδου καὶ Ἀτρεΐδου, καὶ ἀπὸ τοὺς δύο δὲ βεβαίως ἔκαμα διὰ τοῦ βέλους μου νὰ ρεύσῃ αἷμα, ἀλλὰ μόνον κατῴρθωσα νὰ τοὺς ἐρεθίσω περισσότερον· διὰ τοῦτο βλέπω ὅτι μὲ κακὴν μοῖραν ἔλαβαν ἀπὸ τὸν πάσσαλον τὰ κυρτὰ τόξα κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅτε ἦλθον εἰς τὴν τερπνὴν Ἴλιον οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Τρώων, χαριζόμενοι εἰς τὸν εὐγενῆ Ἑκτορα· ἐὰν δὲ ἐπιστρέψω καὶ ἰδῶ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου τὴν πατρίδα μου, τὴν σύζυγόν μου καὶ τὸν ὑψηλὸν οἶκόν μου, ἀμέσως τὴν κεφαλὴν μου ν' ἀποκόψῃ ἓνας ξένος ἄνθρωπος, ἐὰν δὲν ἤθελον σπάσει αὐτὰ ἐδῶ τὰ τόξα καὶ δὲν ἤθελον τὰ ἐμβάλει εἰς τὸ λαμπρὸν πῦρ· διότι ματαίως μὲ ἀκολουθοῦσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν Αἰνεΐας ὁ τῶν Τρώων στρατηγός·

«Μὴ λέγε τοιαῦτα· δὲν θὰ συμβῇ ἄλλως, πρὶν ἡμεῖς οἱ δύο ἐπέλθωμεν κατὰ τοῦ ἀνδρός τούτου ἐπὶ τοῦ ἄρματος καὶ ἐκ τοῦ συστάδην πολεμήσωμεν· ἀλλ' ἔλα, ἀνάβα εἰς τὸ ἄρμα μου, διὰ νὰ γνωρίσῃς ὅποιοι εἶναι οἱ Τρωϊκοὶ ἵπποι, ἔμπειροι νὰ κυνηγῶσι καὶ νὰ φεύγωσι τὸν ἐχθρὸν εἰς τὸ πεδῖον μὲ μεγάλην ταχύτητα· καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν θέλουν μᾶς σώσει εἰς τὴν πόλιν, ἐὰν πάλιν ὁ Ζεὺς παράσχῃ δόξαν εἰς τὸν Τυδεΐδην Διομῆδην· ἀλλ' ἔλα, ἢ λάβε σὺ τὴν μάστιγα καὶ τοὺς λαμπροὺς χαλινούς, ἐγὼ δὲ νὰ ἀναβῶ εἰς τὸ ἄρμα διὰ νὰ πολεμῶ, ἢ περίμενε σὺ τὴν ἐπίθεσιν ἐγὼ δὲ νὰ φροντίσω διὰ τοὺς ἵππους.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἐξ ἄλλου μέρους εἶπεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος·

«Αἰνεΐα, σὺ κράτει τοὺς χαλινοὺς καὶ τοὺς ἵππους σου, διότι προθυμότερον θὰ σύρωσι τὸ κυρτὸν ἄρμα ὑπὸ συνήθη ἀμαξηλάτην, ἐὰν συμβῇ νὰ τραπῶμεν εἰς φυγὴν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Τυδέως· μὴ ἀπὸ φόβον κινήθῳσιν ἀσκόπως καὶ δὲν θέλωσι νὰ μᾶς ἐκφέρωσι τοῦ πολέμου, ποθοῦντες τὴν φωνὴν σου, ὃ δὲ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Τυδέως ἐφορμήσας ἡμᾶς μὲν φονεύσῃ τοὺς δὲ μονώνυχας ἵππους κτυπήσῃ πρὸς τὸ στρατόπεδον· ἀλλὰ σὺ ὁ ἴδιος διεύθυνε τὸ ἄρμα καὶ τοὺς ἵππους, αὐτὸν δὲ ἐγὼ θὰ δεχθῶ ἐπελθόντα μὲ τὸ ὄξυ δόρυ.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀναβάντες εἰς τὸ ποικίλον ἄρμα, μεθ' ὁρμῆς διεύθυνον κατ' ἐπάνω τοῦ Τυδεΐδου τοὺς ταχεῖς ἵππους· ὥς δὲ τοὺς εἶδεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Καπανέως Σθένηςλος, ἀμέσως ἔλεγε πρὸς τὸν Τυδεΐδην τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ἀγαπητέ μοι Τυδεΐδῃ Διόμηδες, βλέπω δύο ἀνδρείους μεθ' ὁρμῆς ἐρχομένους ὅπως σὲ προσβάλῳσιν· ὁ μὲν εἶναι ὁ ἔμπειρος τοξότης Πάνδαρος, τὸν ὁποῖον λέγουν υἱὸν τοῦ Λυκάονος· ὁ δὲ ἕτερος εἶναι ὁ Αἰνεΐας ὁ υἱὸς τοῦ ἐντίμου Ἀγχίσου καὶ τῆς Ἀφροδίτης· ἀλλ' ἐλθέ, ἅς ἀποσυρθῶμεν μὲ τὸ ἄρμα, καὶ μὴ τρέχῃς τοιουτοτρόπως διὰ τῶν πρώτων τάξεων, μὴ συμβῇ καὶ χάσῃς τὴν ἀκριβὴν σου ζωήν.»

Πρὸς τοῦτον δὲ διευθύνας βλέμμα ἡγανακτημένον εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης·

«Μὴ ἀναφέρῃς ποσῶς ὑποχώρησιν, ἐπειδὴ οὐδὲ τὸν ἑαυτὸν σου πιστεύω ὅτι θὰ πείσῃς· διότι δὲν μοὶ φαίνεται εὐγενὲς νὰ πολεμῶ μὲ ὑπεκφυγὰς καὶ μὲ δειλίαν· ἀκόμῃ διατηρῶ τὴν τόλμην ἀκλόνητον· διστάζω νὰ ἀναβῶ εἰς ἄρμα, ἀλλὰ καὶ οὕτω θὰ ὑπάγω κατ' αὐτῶν·

νά φοβῶμαι δὲ δὲν μὲ ἀφίνει ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ἀλλὰ τούτους καὶ τοὺς δύο δὲν θὰ φέρουν πάλιν ὀπίσω οἱ ταχεῖς ἵπποι, ἐκτὸς ἐὰν μᾶς διαφύγῃ ἓ εἰς· θέλω δὲ σὲ εἰπεῖν ἕν ἄλλο, τὸ ὅποῖον σὺ ἐνθυμοῦ καλῶς· ἐὰν ἡ πολὺ συνετὴ Ἀθηνᾶ μοι δώσῃ δόξαν νὰ φονεύσω καὶ τοὺς δύο, σὺ τοὺς μὲν ταχεῖς σου ἵππους νὰ σταματήσῃς δέσας τοὺς χαλινούς τανυσμένους ἀπὸ τὸν περίβολον τοῦ ἄρματος, νὰ ἐνθυμηθῇς δὲ νὰ πεταχθῇς πρὸς τοὺς ἵππους τοῦ Αἰνείου καὶ νὰ τοὺς διευθύνῃς πρὸς τοὺς εὐκνήμιδας Ἑλλήνας· διότι κατάγονται ἐξ ἐκείνου τοῦ γένους τῶν ἵππων, τοὺς ὁποίους ἄλλοτε ὁ βροντόφωνος Ζεὺς ἔδωκεν εἰς τὸν βασιλέα τὸν Τρῶα εἰς ἀντάλλαγμα τοῦ υἱοῦ του Γανυμήδους· διὰ τοῦτο εἶναι οἱ κάλλιστοι τῶν ἵππων, ὅσοι εὐρίσκονται ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου· ἀπὸ τὸ γένος αὐτὸ ἔκλεψεν ὁ βασιλεὺς Ἀγχίσης κρυφίως τοῦ Λαομέδοντος, βαλὼν φοράδας νὰ βαττευθοῦν, ἐκ τῶν ὁποίων τοῦ ἐγεννήθη κατ' οἶκον γένος τοιοῦτο· καὶ τέσσαρας μὲν ἔτρεφε διὰ τὸν ἑαυτὸν του, δύο δὲ ἔδωκεν εἰς τὸν Αἰνεῖαν, τὸν φοβερόν· τούτους τοὺς δύο ἐὰν ἠθέλαμεν πάρει, ἠθέλαμεν ἀποκτήσει καλὴν δόξαν.»

Ἐνῶ τοιαῦτα οὗτοι ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, ἐπλησίασαν ἐκεῖνοι ἐλαύνοντες τοὺς ταχεῖς ἵππους καὶ πρότερος ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος εἶπε·

«Γενναϊόκαρδε πολεμιστά, υἱὲ τοῦ θαυμαστοῦ Τυδέως, εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι δὲν σὲ ἐφόνευσε τὸ ὄξυ βέλος, ἀλλὰ τῶρα μὲ τὸ δόρυ θὰ σὲ προσβάλῃ ἐὰν σ' ἐπιτύχῃ.»

Εἶπε καὶ εὐθὺς σείσας ἐπρότεινε τὸ μακρὸν δόρυ καὶ ἐκτύπησε τὸν Τυδεΐδην εἰς τὴν ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν ἡ αἰχμὴ διαπεράσασα ἐπλησίασεν εἰς τὸν θώρακα· συγ-

χρόνως δὲ ἐφώναξε δυνατὰ ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος·

«Ἐτρυπήθης πέρα καὶ πέρα εἰς τὸ ὑποχόνδριον καὶ δὲν πιστεύω νὰ βαστάξης ἀκόμη πολὺ· εἰς ἐμὲ δὲ μέγα καύχημα ἔδωκες.»

Ὁ δὲ ἰσχυρὸς Διομήδης ἀτάραχος ἀπήντησεν·

«Ἀπέτυχες, ἀπέτυχες· σεῖς ὅμως δὲν πιστεύω ν' ἀποσυρῇτε τοῦ πολέμου σῶοι καὶ οἱ δύο, ἀλλ' ὁ εἷς τοῦλάχιστον θὰ χορτάσῃ μὲ τὸ αἶμά του τὸν Ἄρην, τὸν καρτερικὸν πολεμιστήν.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐπρότεινε τὸ δόρυ ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς διευθυνόμενον πρὸς τὴν ῥίνα παρὰ τὸν ὀφθαλμὸν, τρυπήσας δὲ τὴν σιαγὸνα ὁ ἀκάματος χαλκὸς ἀπέκοψε τὴν γλῶσσαν τοῦ Πανδάρου ἀπὸ τὴν ῥίζαν καὶ ἡ μύτι ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὑπὸ τὸν πώγωνα γενειογόνου μέρους. Τότε ὁ ἥρως ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ ἄρματος μετὰ κρότου πολλοῦ τῶν ποικίλων καὶ στιλπνῶν του ὅπλων, ἐξ οὗ τρομάξαντες ἐτραβήχθησαν οἱ ἵπποι, ἐνῶ αὐτὸς ἀπέβαλλεν ἐκεῖ τὴν πνοὴν καὶ τὴν δύναμιν.

Ὁ δὲ Αἰνεΐας, φοβηθεὶς μὴ οἱ Ἀχαιοὶ ἤθελον τοῦ πάρει τὸν νεκρὸν ὥρμησε μὲ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ μακρόν του δόρυ, καὶ εὐθὺς ὡς λέων πεποιθὼς εἰς τὴν δύναμίν του, ἤνοιξε τὰ σκέλη ἐκατέρωθεν τοῦ νεκροῦ, προβαλλόμενος τὸ δόρυ καὶ τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα, ἔτοιμος νὰ φονεύσῃ πάντα ὅστις ἤθελε τὸν ἀντικρύσει, καὶ ἐξάγων φρικαλέαν φωνήν· ὁ δὲ Τυδείδης ἔλαβε μίαν μεγάλην πέτραν, δυσκολοκίνητον, τὴν ὁποίαν δύο τῶν νῦν ἀνθρώπων δὲν ἤθελον δυνηθῆ νὰ βαστάσωσιν· αὐτὸς μόνος μὲ εὐκολίαν πάλλων τὴν ἔρριψε καὶ ἀπωθήσας τὴν ἀσπίδα ἐκτύπησε τὸν Αἰνεΐαν εἰς τὸ ἰσχίον, ἐκεῖ ὅπου

ὁ μὴρὸς εἰσερχόμενος κινεῖται, εἰς τὸ μέρος δηλαδὴ τὸ ὁποῖον ὀνομάζουσι κοτύλην· καὶ ταύτην μὲν ἔθραυσε, τοὺς δὲ δύο τένοντας ἔσπασεν· ὁ δὲ ἥρως Αἰνεΐας σωρευθεὶς ἐγονάτισε καὶ στηριχθεὶς μὲ τὴν παχεῖάν του χεῖρα περιεκαλύφθη τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπὸ μαύρης νυκτός.

Καὶ ἀναμφιβόλως ἤθελε χαθῇ ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς Αἰνεΐας, εἴαν δὲν παρετῆρει ταχέως ἢ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτῃ, ἢ μήτηρ του, ἥτις τὸν ἐγέννησε συναλθοῦσα μὲ τὸν Ἀγχίσῃν βόσκοντα βοῦς· περιβαλοῦσα δὲ τὸ τέκνον της μὲ τοὺς λευκοὺς της βραχίονας προεκάλυψεν αὐτὸ μὲ πτυχὴν τινα τοῦ λαμπροῦ της πέπλου, ὡς προφύλαγμα κατὰ τῶν βελῶν, μὴ κανεὶς τῶν τολμηρῶν Ἀχαιῶν ἤθελε τοῦ ἐμβάλει δόρυ εἰς τὰ στήθη του καὶ ἤθελε τοῦ ἀφαιρέσει τὴν ψυχὴν.

Αὕτη μὲν λοιπὸν ἐξέφερε κρυφίως τὸν υἱὸν της ἀπὸ τὸν πόλεμον· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Καπανέως δὲν ἐλησμόνει τὰς παραγγελίας τοῦ μεγαλοφώνου Διομήδους, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἰδικούς του μονώνυχας ἵππους ἐσταμάτησε μακρὰν τοῦ θορύβου, τεντώσας καὶ δέσας τοὺς χαλινούς ἀπὸ τὸν περίβολον τοῦ ἄρματος, πρὸς δὲ τοὺς καλλίτριχας ἵππους τοῦ Αἰνεΐου ὀρμήσας ἐξήγαγεν ἐκ τῶν Τρώων καὶ διεύθυνε πρὸς τοὺς εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς· τοὺς ἔδωκε δὲ νῆα τοὺς διευθύνῃ πρὸς τὸ στρατόπεδον εἰς τὸν ἀκριβὸν του σύντροφον Διήπευλον, ὃν ἐτίμα περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ὁμήλικας διὰ τὰ ὑγιᾶ του φρονήματα· αὐτὸς δὲ ὁ ἥρως ἐπιβάς τοῦ ἄρματος ἔλαβε τοὺς λαμπροὺς χαλινούς καὶ ἀμέσως διεύθυνε μεθ' ὀρμῆς τοὺς σκληρώνυχας ἵππους πρὸς τὸν Τυδεΐδην, ὅστις ἐδίωκε τὴν Ἀφροδίτην μὲ τὸν ἄσπλαγχον χαλκὸν γνωρίζων ὅτι ἦτο ἀνάνδρος θεὰ, καὶ ὅχι ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἔχουσι

κράτος εἰς τοὺς πολέμους τῶν ἀνθρώπων, οὔτε βεβαίως Ἀθηνᾶ, οὔτε Ἐνυώ ἢ τὰς πόλεις κυριεύουσα· ἀλλ' ὅτε πλέον τὴν ἔφθασέ μέσα εἰς πολὺ πλῆθος ἀκολουθῶν αὐτὴν, τότε πηδῆσας καὶ προτείνας τὸ ὄξύ του δόρυ ἐπλήγωσεν ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Τυδέως τὴν ἄκραν τῆς μαλακῆς τῆς χειρός.

Εὐθύς δὲ τὸ δόρυ διελθὸν διὰ τοῦ ἀθανάτου πέπλου, τὸν ὁποῖον εἶχον κατασκευάσει αὐταὶ αἱ Χάριτες, ἐπέρασε τὴν χεῖρα ὑπὲρ τὴν ἄκραν τῆς παλάμης· ἔτρεχε δὲ τὸ ἀθάνατον αἷμα τῆς θεᾶς, ἰχώρ, ὁποῖος ἴσια ἴσια τρέχει τῶν εὐδαιμόνων θεῶν, διότι δὲν τρώγουσι σίτον, οὐδὲ πίνουσι μέλανα οἶνον, διὰ τοῦτο εἶναι ἄνευ αἵματος καὶ ἀθάνατοι ὀνομάζονται· αὐτὴ δὲ φωνάζουσα δυνατὰ ἔρριψε κάτω τὸν υἱὸν τῆς, ὃν ὁ Ἀπόλλων λαβὼν μεταξὺ τῶν χειρῶν του ἔσυρεν ἐντὸς μαύρης νεφέλης, μὴ κανεῖς τῶν τολμηρῶν Ἑλλήνων ἐμβαλὼν δόρυ εἰς τὰ στήθη του, ἤθελεν ἀφαιρέσει τὴν ψυχὴν· διὰ δὲ τὴν Ἀφροδίτην ἐφώναξε δυνατὰ ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης· «Ἀποσύρθητι, θύγατερ τοῦ Διὸς, ἀπὸ τὴν κίνησιν καὶ τὴν μάχην· ἢ δὲν σὲ ἀρκεῖ ὅτι ἀπατᾷς γυναῖκας ἀνάνδρους; ἐὰν δὲν θελήσης νὰ ἀναστρέφῃσαι εἰς πολεμικὴν κίνησιν, πιστεύω βεβαίως ὅτι θὰ λάβῃς ἀφορμὴν νὰ φρίττῃς καὶ ἐὰν ἀλλαχοῦ οὔσαν τὴν μάχης.»

Ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγεν, ἡ δ' Ἀφροδίτη ἀδημονοῦσα ἐκ τῶν τρομερῶν πόνων, ἀπῆλθεν ἐξαχθεῖσα τοῦ πλῆθους ὑπὸ τῆς ἀνεμόποδος Ἴριδος, ἐνῶ τὸ ὠραῖόν τῆς δέρμα ἤρχιζε νὰ μαυρίζῃ· μεταβᾷσα δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς μάχης, εὔρεν ἐκεῖ τὸν ὀρμητικὸν Ἀρην καθήμενον καὶ ἔχοντα τὸ δόρυ καὶ τὸ ἄρμα κεκλιμένα ἐπὶ ὀμίχλης· γονατίσασα δὲ ἐνώπιον τοῦ ἀκριβοῦ τῆς αὐταδέλφου, με-

τὰ πολλῶν παρακλήσεων ἐζήτει τὸ ἄρμα του λέγουσα·

«Ἀγαπητέ μου ἀδελφε, σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ περιποιηθῇς καὶ νὰ μὲ δώσῃς τὸ ἄρμα σου, διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν Ὀλυμπον, ὅπου εἶναι τῶν ἀθανάτων ἡ ἔδρα· πολὺ ὑποφέρω ἀπὸ τὴν πληγὴν, τὴν ὁποίαν μοὶ ἔκαμεν εἰς θνητός, ὁ Τυδεΐδης, ὅστις τώρα τοῦλάχιστον καὶ πρὸς τὸν πατέρα Δία ἤμπορεῖ νὰ πολεμήσῃ.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἄρης τῇ ἔδωκε προθύμως τοὺς χρυσοχαλίνους ἵππους· ἀνέβη λοιπὸν εἰς τὸ ἄρμα μὲ καρδίαν λυπημένην, πλησίον τῆς δ' ἀναβᾶσα ἡ Ἴρις ἔλαβε τοὺς χαλινούς καὶ μαστιγώσασα ἔθεσεν εἰς κίνησιν τοὺς ἵππους, οἵτινες προθύμως ἐπέτῳν· ἔφθασαν δὲ ταχέως εἰς τὴν διαμονὴν τῶν θεῶν τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπον, ὅπου ἡ μὲν ταχεῖα ὥς ὁ ἄνεμος Ἴρις λύσασα τοὺς ἵππους ἐκ τῆς ἀμάξης ἔβαλεν εἰς τὴν θέσιν των καὶ πλησίον τοὺς ἔρριψεν ἀθάνατον τροφήν· ἡ δὲ εὐγενὴς Ἀφροδίτη ἔπescen εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρός τῆς Διώνης, ἣτις τὴν ἐνηγαλίσθη καὶ θωπεύσασα μὲ τὴν χεῖρα ἤνοιξε τὸ στόμα τῆς καὶ τὴν εἶπε·

«Ποῖος ἄρά γε θεὸς, φίλτατον τέκνον, σοῦ ἔκαμε τοιαῦτα πράγματα χωρὶς λόγον ὥσάν νὰ ἔκαμες κανὲν κακὸν διὰ τῆς ὀφείας ;»

Ἀπαντήσασα δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπεν ἡ φιλομειδὴς Ἀφροδίτη·

«Μ' ἐπλήγωσεν ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως, ὁ ἀνδρειότατος Διομήδης, διότι ἐγὼ ἐπροσπάθουν νὰ φέρω ἐκτὸς τοῦ πόλεμου τὸν υἱόν μου Αἰνείαν, τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἀγαπῶ εἰς τὸν ὑπατον βαθμόν· τώρα πλέον δὲν γίνεται πόλεμος μεταξὺ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν, ἀλλὰ μάχονται οἱ Δαναοὶ πρὸς τοὺς ἀθανάτους.»

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ἡ Διώνη, ἡ εὐγενεστάτη με-
ταξὺ τῶν θεαινῶν·

α Ὑπόμενε, τέκνον μου, καὶ ὑπόφερε, ἂν καὶ πάρα
πολὺ λυπεῖσαι· διότι πολλοὶ μέχρι τοῦδε οὐράνιοι θεοὶ
ὑπεφέραμεν ἐξ ἀνθρώπων, ἐπειδὴ ὁ εἷς ἐξ ἡμῶν ἤθελε
νὰ βασανίζῃ τὸν ἄλλον. Ὑπέφερε μὲν ὁ Ἄρης, ὅτε ὁ
ᾠτος καὶ ὁ ἀνδρεῖος Ἐφιάλτης, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀλωέως,
τὸν ἔδεσαν μὲ δυνατὸν δεσμόν· ἦτο δηλαδὴ δεμένος ἐπὶ
δεκατρεῖς μῆνας ἐντὸς χαλκίνου ἀγγείου καὶ ἀναμφιβό-
λως ἤθελε χαθῇ ἐκεῖ ὁ ἀκόρεστος πολέμου Ἄρης, ἂν μὴ
ἡ μητρυιὰ ἡ ὠραιότατη Ἐρίβοια εἰδοποιεῖ τὸν Ἑρμῆν
ὅστις ἐξέκλεψε τὸν Ἄρην βασανιζόμενον καὶ καταπο-
νούμενον ὑπὸ τοῦ σκληροῦ δεσμοῦ. Ὑπέφερε δὲ ἡ Ἥρα,
ὅτε ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Ἀμφιτρύωνος τὴν ἐκτύπησε μὲ
τρίγωνον βέλος κατὰ τὸν δεξιὸν μαστὸν, ἐξ οὗ ἡσθάν-
θη πόνον ἀθεράπευτον. Ὑπέφερε δὲ ὁ μεταξὺ τούτων
θαυμαστὸς Πλούτων ἐν ταχὺ βέλος, ὅτε ὁ ἴδιος ἀνὴρ, ὁ
υἱὸς τοῦ αἰγιόχου Διὸς, κτυπήσας αὐτὸν εἰς τὴν Πύλον
μεταξὺ τῶν νεκρῶν, τὸν παρέδωκεν εἰς ὀδύνας· ὁ δὲ
Πλούτων μετέβη πρὸς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Διὸς τὸν ὑψη-
λὸν Ὀλυμπον, λυπούμενος κατάκαρδα ἔνεκα τῶν παν-
τοίων ὀδυνῶν τῶν ἐκ τοῦ βέλους, τὸ ὅποιον διαπερά-
σαν τὸν στιβαρόν του ὦμον τοῦ ἐθλίβε τὴν καρδίαν· ὁ
δὲ Ἀπόλλων ἐπιθέτων φάρμακα πρᾶϋντικά τῶν πόνων
τὸν ἐθεράπευσε, διότι δὲν ἦτο θνητός· τί σκληρὸς καὶ
τολμητίας ἦτο ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος! ὅστις δὲν ἐταράττε-
το ποσῶς κακοποιῶν καὶ βλάπτων τοὺς οὐρανίους θεούς·
ἐναντίον σου δὲ τοῦτον ἀπέλυσεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ
Ἀθηνᾶ, τὸν μωρὸν, ὅστις δὲν ἤξεύρει καλῶς ὅτι δὲν γί-
νεται μακροχρόνιος ὁ πολεμῶν κατὰ τῶν θεῶν, οὐδὲ τὸν

καλοῦσι πατέρα τὰ τέκνα του ἐπὶ τῶν γονάτων του καθήμενα, ὅταν ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν κίνησιν καὶ τὰς τρομερὰς μάχας· ἃς σκεφθῇ λοιπὸν τῶρα ὁ Τυδεΐδης ἂν ἦναι πολὺ ἀνδρεῖος, μὴ ἔλθῃ ἐναντίον κάνεις ἀνώτερός σου, μὴ ἡ συνετωτάτη Διγιάλεια, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀδράστου, μὲ μακροὺς θρήνους ἐξυπνήσῃ ποτὲ τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ της ποθοῦσα τὸν σύζυγόν της, τὸν ἀνδρειότατον τῶν Ἑλλήνων, ἡ κραταιὰ γυνὴ τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Διομήδους.»

Εἶπε καὶ ἀμέσως διὰ τῶν δύο χειρῶν της ἐσπόγγιζε τὸν ἰχῶρα ἀπὸ τὴν χειρὰ της, ἥτις θερμαινομένη ἀπηλάττετο κατὰ μικρὸν τῶν ἀνυποφόρων πόνων· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἥρα ἐξ ἄλλου μέρους βλέπουσιν κατ' εὐθεΐαν πρὸς τὸν Κρονίδην Δία τὸν ἡρέτιζον μὲ λόγους πειρακτικούς· καὶ πρῶτον ἤρχισε νὰ λέγῃ ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ·

«Ζεῦ πάτερ, θὰ ὀργισθῇς ἄρα γε ἐναντίον μου, ἐὰν σὲ εἴπω τι ; ἀναμφιβόλως ἡ Κύπρις, θέλουσα νὰ ἀπολύσῃ καμμίαν Ἑλληνίδα, ὅπως ἀκολουθήσῃ τινὰ τῶν φίλῶν της Τρώων, καὶ διὰ τοῦτο θωπεύουσα αὐτὴν ἐξέσχισε, φαίνεται, ἀπὸ καμμίαν χρυσὴν καρφίτσαν τὴν χαῦνόν της χειρᾶ.»

Πρὸς τοὺς λόγους τούτους ἐμειδίασεν ὁ πατὴρ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ προσκαλέσας τὴν χρυσὴν Ἀφροδίτην τῇ εἶπε·

«Τέκνον μου, δὲν εἶναι δεδομένα εἰς σὲ τὰ πολεμικὰ πράγματα, ἀλλὰ σὺ ἐνασχολοῦ μόνον εἰς τὰ τερπνὰ πράγματα τοῦ γάμου, καὶ ἄφες ταῦτα εἰς τὸν ταχὺν Ἀρην καὶ τὴν Ἀθηνᾶν νὰ φροντίζωσι.»

Τοιαῦτα μὲν ἐλέγοντο ἐν τῷ οὐρανῷ μεταξὺ τῶν θεῶν· εἰς δὲ τὴν Τροίαν ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης ἐφώρ-

μησε κατὰ τοῦ Αἰνεΐα, ἐν γνώσει ὦν ὅτι αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων ἐκράτει πρὸ αὐτοῦ τὰς χεῖρας· ἀλλ' ὅμως αὐτὸς οὐδὲ τὸν θεὸν εὐλαβούμενος ἐξηκολούθει ἐπιμένων· νὰ τὸν φονεύσῃ καὶ τὸν ἀπεκδύσῃ τῶν ὠραίων ὅπλων· τρεῖς λοιπὸν ἐφόδους ἔκαμε πρὸς τοῦτο καὶ εἰς τὰς τρεῖς τοῦ ἐτίναξε μακρὰν τὴν λαμπρὰν ἀσπίδα ὁ Ἀπόλλων· ἀλλ' ὅταν πλέον τὴν τετάρτην φορὰν ἐπῆλθεν ὡς θεός, τότε ὁ ἐπεικὴς Ἀπόλλων τὸν ἔκαμε τὴν ἐξῆς τρομερὰν ἐπίπληξιν·

«Τυδεΐδη, συλλογίσου καλὰ καὶ ἀποσύρθητι, μηδὲ ἔχε τὴν διάθεσιν νὰ ἦσαι ἐξ ἴσου ὑπερήφανος μὲ τοὺς θεοὺς, ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατὸν ποτὲ νὰ ἐξισωθῇ τὸ γένος τῶν ἀθανάτων θεῶν μὲ τὸ τῶν χαμαὶ περιπατούντων ἀνθρώπων.»

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Τυδεΐδης ὑπεχώρησεν ὀλίγον, θέλων ν' ἀποφύγῃ τὴν ὀργὴν τοῦ μακρόθεν κτυπῶντος Ἀπόλλωνος, ὅστις ἀπεμάκρυνε τοῦ στρατοῦ τὸν Αἰνεΐαν καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὴν ἱερὰν Πέργαμον, ὅπου εἶχε ναόν. Τοῦτον μὲν ἡ Λητώ καὶ ἡ βελοχαρὴς Ἄρτεμις ἐντὸς ἀδύτου ἐκτεταμένου ἐθεράπευον καὶ παρηγόρουν· ὁ δὲ λαμπρότοξος Ἀπόλλων κατεσκεύασεν ἐν ὁμοίῳ τοῦ Αἰνεΐου ἀκριβέστατον, περὶ δ' οἱ Τρῶες καὶ οἱ εὐγενεῖς Ἕλληνες συνέκρουον προφυλαττόμενοι τὰς βοείους κυκλοτερεῖς ἀσπίδας καὶ τὰς ἐλαφράς πέλτας.

Τούτων γιγνομένων εἶπε πρὸς τὸν ὀρμητικὸν Ἄρην ὁ λαμπρὸς Ἀπόλλων·

α" Ἄρη, Ἄρη ἀνθρωποφθόρε, καταστροφεῦ τῶν τειχῶν, δὲν θὰ ὑπάγῃς πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνδρα νὰ τὸν μακρύνῃς ἀπὸ τὴν μάχην, τὸν Τυδεΐδην ἐννοῶ, ὁ ὁποῖος τῶρα καὶ πρὸς τὸν πατέρα Δία ἠμπορεῖ νὰ πολεμήσῃ; διότι πρῶ-

τον μὲν ἐπλήγωσεν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν Ἀφροδίτην εἰς τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς, ἔπειτα δὲ ἐφώρμησεν ὡς θεὸς καὶ κατ' ἐμοῦ τοῦ ἰδίου.»

«Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ μὲν Ἀπόλλων ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς Περγάμου, ὁ δὲ Ἄρης ἀνεμίχθη εἰς τὰς Τρωϊκὰς τάξεις καὶ τὰς παρώτρυνε, λαβὼν τὴν μορφήν τοῦ ταχέος ἡγεμόνος τῶν Θρακῶν Ἀκάμαντος· παρεκίνει δὲ τοὺς εὐγενεῖς υἱοὺς τοῦ Πριάμου λέγων·

«ὦ υἱοὶ τοῦ Πριάμου, τοῦ εὐγενεστάτου βασιλέως, ἕως πότε θ' ἀφήσετε τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ φονεύωσι τὸν στρατόν; ἢ περιμένετε νὰ φθάσωσι πολεμοῦντες εἰς τὰς ὠραίας πύλας; ἔπεσεν ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον ἐτιμῶμεν ὅσον τὸν θεῖον Ἑκτορα, ὁ Αἰνεΐας λέγω, ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Ἀγχίσου· ἀλλ' ἔλθετε νὰ σώσωμεν ἀπὸ τὸν πολεμικὸν σάλλον τὸν γενναῖόν μας σύντροπον.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐξήγειρον τὴν δύναμιν καὶ τὴν καρδίαν ἐκάστου. Τότε δὲ ὁ Σαρπηδὼν ὠνείδισε πολὺ τὸν εὐγενῆ Ἑκτορα διὰ τῶν ἐξῆς·

«Ἐκτωρ, τί ἔγεινεν ἡ δύναμις, τὴν ὁποίαν πρότερον εἶχες; δι' ὅσυχρίζεσο, νομίζω, ὅτι δύνασαι νὰ φυλάξης τὴν πόλιν ἄνευ στρατοῦ καὶ βοηθῶν, μόνος, μὲ τοὺς ἀδελφούς σου καὶ τοὺς γαμβροὺς τοῦ Πριάμου· ἐκ τούτων τώρα ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ἰδῶ καχένα οὐδὲ νὰ διακρίνω, ἀλλ' εἶναι φοβισμένοι, ὡς σκύλοι περὶ λέοντα· ἡμεῖς δὲ πάλιν πολεμοῦμεν, οἱ βοηθοί· διότι ἐγὼ ὡς βοηθὸς ἦλθον ἀπὸ πολὺ μακρὰν, ἀπὸ τὴν παρὰ τὸν βαθὺν Ξάνθον Λυκίαν, ὅπου ἄφησα σύζυγον προσφιλῇ καὶ βρέφος καὶ κτήματα πολλὰ· ἀλλὰ μῶλα ταῦτα καὶ τοὺς Λυκίους παρακινῶ καὶ ὁ ἴδιος ἔχω τὴν τολμηρὰν διάθεσιν νὰ

πολεμήσω τοὺς πολεμιστάς, ἂν καὶ ἐδῶ οὐδὲν ἔχω τὸ ὁποῖον νὰ δύνανται νὰ μοῦ ἀρπάσωσιν οἱ Ἀχαιοὶ εἴτε ἄψυχον, εἴτε ἔμψυχον· σὺ δὲ στέκεσαι, οὐδὲ τὸν ἄλλον στρατὸν παρακινεῖς νὰ βαστᾷ καὶ νὰ βοηθῇ τοὺς συντρόφους, μὴ, ὡς εἰς βρόχους ἀγρευτικούς πιασθέντες, γίνῃν νητε λεία καὶ εὖρημα τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες εὐθὺς θὰ κυριεύσωσι τὴν εὐδαίμονα πόλιν σας. Σὺ λοιπὸν ἔχεις καθῆκον νὰ φροντίζῃς περὶ ὧλων τούτων νύκτα καὶ ἡμέραν, παρακαλῶν τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ἐνδοξοτάτων βοηθῶν νὰ ἐξακολουθῶσιν, ἀποβάλλωσι δὲ τὴν δεινὴν προσβολήν.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐπέιραζαν τὸν Ἑκτορα κατάκαρδα· ὅθεν ἀμέσως κατεπήδησεν ἀπὸ τὸ ἄρμα μὲ τὰ ὄπλα του καὶ σείων μυτηρὰ δόρατα διέτρεχε τὸν στρατὸν πανταχόσε προτρέπων εἰς μάχην, ἥτις τρομερὰ ἐξηγεῖρετο· οἱ Τρῶες μετὰ διαφόρους κινήσεις ἐστάθισαν ἀντιμέτωποι τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες δὲν ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ἀλλὰ τοὺς ἐδέχθησαν συγκεντρωμένοι· καθὼς δὲ ὁ ἀνεμὸς φέρει εἰς τὰ ἱερὰ ἀλώνια, ὅταν λιχνίζουν, τὴν ἄχνην, ὅταν ἡ ξανθὴ Δημήτηρ βιαζομένων τῶν ἀνέμων διαχωρίζῃ τὸν καρπὸν ἀπὸ τὰς ἄχνας καὶ ἀρχίζουν νὰ λευκαίνωνται τὰ ἄχυρα, οὕτω τότε οἱ Ἕλληνες ἔγειναν λευκοὶ τὰ ἄνω μέρη ἀπὸ τὸν κονιορτὸν, τὸν ὁποῖον οἱ ἵπποι πλήττοντες μὲ τοὺς πόδας των ἤγειρον πρὸς τὴν πολύχαλκον ἀτμοσφαῖραν, ὅτε ὀπισθοχωροῦντες ἀνεκατώνοντο, τῶν μὲν ἡνιόχων διευθυνόντων τὴν ὑποχώρησιν, τῶν δὲ πολεμιστῶν προτεινόντων τὰς κραταιάς των χεῖρας· ὁ δὲ ὀρμητικὸς Ἄρης περιεκάλυψε τὴν μάχην μὲ σκότος, θέλων νὰ βοηθήσῃ· καὶ διὰ τοῦτο ἔτρεχε πρὸς ὅλα τὰ μέρη, ἐκτελῶν τὰς παραγγελίας τοῦ χρυσοσπάθη Φοίβου Ἀπόλλωνος, ὅστις τὸν εἶχε παρακινήσει νὰ ἐξεγείρῃ τὸ

θάρρος τῶν Τρώων, ἀφοῦ εἶδε νὰ φύγῃ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ἡ τῶν Ἑλλήνων βοηθός.

Ὁ δὲ Ἀπόλλων ἐξώρμησεν ἐκ τοῦ πολὺ πλουσίου αὐτοῦ τὸν Αἰνείαν, ἐμβαλὼν δύναμιν εἰς τὰ στήθη του, ὅστις μετέβη πρὸς τοὺς συντρόφους του· οὗτοι δ' ἐχάρησαν ἰδόντες αὐτὸν νὰ προσέρχεται ζῶν, ἀβλαβὴς καὶ μετ' ἀνδρείας ἱκανῆς· δὲν τὸν ἠρώτησαν ὅμως τίποτε, διότι δὲν τοὺς ἄφινεν ὁ ἄλλος ἀγὼν, τὸν ὅποιον εἶχεν ἐξεγείρει ὁ λαμπρότοξος, ὁ ἀνθρωποφθόρος Ἄρης καὶ ἡ ἀδιακόπως ἐξημμένη Ἔρις.

Ἐξ ἄλλου δὲ μέρους τοὺς Ἕλληνας παρώτρυνον εἰς πόλεμον οἱ δύο Αἴαντες, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Διομήδης· αὐτοὶ ὅμως καὶ μόνοι τῶν δὲν ἐφοβήθησαν τὰς μετὰ κραυγῶν ἐφόδους τῶν Τρώων, ἀλλὰ τοὺς ἐδέχοντο ἀκίνητοι ὡς τὰς νεφέλας ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας ὁ Κρονίδης ἐν καιρῷ νηνεμίας συνηθίζει νὰ στήνῃ ἀκινήτους εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, ἐν ὧν κοιμᾶται ὁ ἰσχυρὸς Βορρᾶς καὶ οἱ λοιποὶ ὀρμητικοὶ ἄνεμοι, αὐτοὶ οἵτινες τὰ σκιερὰ νέφη μὲ τὰς ὀξείας πνοὰς φουσῶντες διασκορπίζουσιν· οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες ἐδέχοντο ἀκίνητοι τοὺς Τρῶας χωρὶς νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης διατρέχων τὸν στρατὸν ἔλεγε δυνατὰ τὰς ἐξῆς προτροπὰς·

«ὦ φίλοι, φανῆτε ἄνδρες, δεῖξατε ἀνδρείαν καὶ ἐντρέπεσθε ἀλλήλους ἐν καιρῷ τῶν τρομερῶν μαχῶν· ἐκ τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἐντρέπονται οἱ περισσότεροι συνήθως σώζονται· τῶν δὲ τρεπομένων εἰς φυγὴν οὔτε δόξα τις ἐγείρεται οὔτε δύναμις ἀμυντική.»

Εἶπε καὶ ἀμέσως ἀκοντίσας ἐκτύπησεν ἓνα ἀπὸ τοὺς πρῶτους, σύντροφον τοῦ μεγαλοφύχου Αἰνείου, τὸν Περγασίδην Δηϊκόωντα, τὸν ὅποιον οἱ Τρῶες ἐτίμων ὁμοίως

μὲ τὰ τέκνα τοῦ Πριάμου, ἐπειδὴ ἔτρεχε νὰ καταταχθῇ εἰς τοὺς προμάχους· τοῦτον λοιπὸν ἐκτύπησεν ὁ στρατηγὸς Ἀγαμέμνων μὲ τὸ δόρυ εἰς τὴν ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν ὡς ἀδύνατον νὰ βαστάσῃ τὸ δόρυ, τρυπήσας πέρα καὶ πέρα, τὸν ἐπέρασεν εἰς τὴν κοιλίαν διὰ τῆς ζώνης· ἐβρόντησε δὲ πεσὼν αὐτὸς καὶ τὰ ὅπλα ἐπ' αὐτοῦ.

Τότε ἐξ ἄλλου μέρους ὁ Αἰνεΐας ἐφόνευσε δύο ἀρίστους πολεμιστὰς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, τὸν Κρήθωνα καὶ τὸν Ὀρσίλοχον, υἱοὺς τοῦ Διοκλέους· τούτων ὁ πατὴρ, κατοικῶν εἰς τὰς καλοκτισμένας Φηράς, ἄνθρωπος μὲ μεγάλην περιουσίαν, κατήγετο ἐκ τοῦ Ἀλφειοῦ ποταμοῦ, ὅστις ῥέει εἰς μεγάλην ἑκτασιν διὰ τῆς χώρας τῶν Πυλίων· ὁ ποταμὸς οὗτος εἶχε γεννήσει τὸν Ὀρσίλοχον βασιλέα μεγάλης χώρας· ὁ δὲ Ὀρσίλοχος ἐγέννησε τὸν γενναϊόψυχον Διοκλέα, ἐκ δὲ τοῦ Διοκλέους ἐγεννήθησαν δίδυμοι υἱοί, ὁ Κρήθων καὶ ὁ Ὀρσίλοχος, ἔμπειροι πολεμισταὶ εἰς πᾶν εἶδος μάχης· οὗτοι λοιπὸν γενόμενοι ἔφηβοι μετέβησαν μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ μαύρων πλοίων εἰς τὴν ἵπποτρόφον Τροίαν, θέλοντες νὰ λάβωσιν ἱκανοποίησιν διὰ τοὺς προσβληθέντας Ἀτρεΐδας, Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον· ἀλλ' ἐκεῖ τοὺς ἐκάλυψε τὸ θανατικὸν τέλος· καθὼς δύο λέοντες τῶν κορφοβουνίων τραφέντες ὑπὸ τῆς μητρός των ἐντὸς τῶν πυκνῶν δασῶν ἀρπάζουσι βόας καὶ παχέα πρόβατα καὶ οὕτω ἀφανίζουσι τὰς ποιμενικὰς μάνδρας, ἕως οὔ καὶ αὐτοὶ φονευθῶσιν ὑπὸ ὀξέος δόρατος ἀνθρώπων, τοιουτοτρόπως καὶ οὗτοι φονευθέντες ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Αἰνεΐου κατέπεσον ὡς ὑψηλαὶ ἐλάται.

Καθὼς δὲ τοὺς εἶδεν ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος, συνεκινήθη καὶ ἀμέσως ἐπροχώρησεν εἰς τοὺς προμάχους

ὅλος ἐρυθρῶπὸς ἐκ τῆς χαλκίνου πανοπλίας του καὶ σείων τὸ δόρυ· τοῦ ἐξήγειρε δὲ τὴν ὀρμὴν ὁ Ἄρης διανοούμενος νὰ τὸν φέρῃ εἰς θέσιν ὅπως φονευθῇ ὑπὸ τοῦ Αἰνείου· ἀλλ' ἰδὼν αὐτὸν Ἀντίλοχος ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Νέστορος ἐπροχώρησε καὶ αὐτὸς διὰ μέσου τοῦ στρατοῦ εἰς τοὺς προμάχους· διότι ἐφοβεῖτο διὰ τὸν βασιλέα Μενέλαον, μὴ ἤθελε πάθει τι καὶ ἤθελε τοὺς κάμει ν' ἀποτύχωσι τοῦ σκοποῦ τοῦ πολέμου· ἐνῶ λοιπὸν οἱ δύο οὔτοι εἶχον ἐκτεταμένας τὰς χεῖρας καὶ τὰ αἰχμηρὰ δόρατα ἐναντίον ἀλλήλων, δεικνύοντες μεγάλην ὀρμὴν πρὸς μάχην, ὁ Ἀντίλοχος ἦλθε καὶ ἐστάθη πολλὰ πλησίον τοῦ βασιλέως Μενελάου· ὁ δὲ Αἰνεῖας ὡς πολὺ ταχὺς πολεμιστῆς, δὲν ἔμεινε καθὼς εἶδε δύο ἄνδρας ἰσταμένους πλησίον ἀλλήλων· οὔτοι δὲ ἀφοῦ ἔσυραν τοὺς νεκροὺς πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἔρριψαν εἰς τὰς χεῖρας τῶν συντρόφων των καὶ αὐτοὶ ἐγύρισαν καὶ ἐπολέμουν μεταξὺ τῶν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν.

Τότε ἐφόνευσαν Πυλαιμένης τὸν πρὸς Ἄρην ἰσοστάθμιον, τὸν ἀρχηγὸν τῶν μεγαλοψύχων ἀσπιδοφόρων Παφλαγόνων· τοῦτον ἰστάμενον ὁ ὀνομαστὸς εἰς τὸ δόρυ Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἐτρύπησε κατὰ τὴν κλεῖδα· ὁ δὲ Ἀντίλοχος ἐκτύπησε τὸν ἡνίοχόν του Μύδωνα, τὸν γενναῖον Ἀτυμνιάδην, μὲ ἓνα μέγαν λίθον κατὰ τὸ μέσον τοῦ ἀγκῶνος ἐκεῖ, ὅπου ἐγύριζε τοὺς ἵππους πρὸς τὰ ὀπίσω· τοῦ ἔπεσαν δ' εὐθὺς ἐκ τῶν χειρῶν κατὰ γῆς εἰς τὰς κόνεις οἱ ἐλεφαντοστολιστοὶ χαλινοὶ, αὐτὸς δὲ ἀσθμαίνων ἔπεσε κατακέφαλα ἀπὸ τὸ καλοκαμωμένον ἄρμα, καὶ ἐστέκετο πολὺν καιρὸν στηριγμένος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ὤμων, διότι ἐπέτυχε βαθεῖαν ἄμμον, μέχρις οὔ οἱ ἵπποι, ἐλαυνόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἀντιλόχου εἰς τὸν

στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν, τὸν ἐκτύπησαν καὶ τὸν κατέρριψαν εἰς τὰς κόνεις.

Ἀλλ' οὗτοι δὲν διέφυγον μέσα εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ τὸ ὄξυδερκές βλέμμα τοῦ Ἑκτορος, ὅστις με κραυγὰς ὥρμησεν ἐναντίον των, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν δεινῶν φαλάγγων τῶν Τρώων· ἐπροπορεύοντο δ' αὐτῶν ὁ Ἄρης καὶ ἡ σεβαστὴ Ἐνυώ, ἡ μὲν βαστάζουσα τὸν ἀπαθῆ διὰ τὴν καταστροφὴν Κυδοιμὸν (θόρυβον), ὁ δὲ Ἄρης σείων ἐν πελώριον δόρυ καὶ πηγαίνων ὅτε μὲν ἐμπρός, ὅτε δὲ ὀπισθεν τοῦ Ἑκτορος.

Καθὼς δὲ εἶδεν αὐτὸν ὁ δυνατόφωνος Διομήδης ἐφοβήθη· ὡς δ' ὅταν ἓνας ἄνθρωπος ἀπειρος μετὰ μακρὰν διὰ πεδίου ὁδοιορίαν αἴφνης ἰδῇ ἐνώπιόν του ὀρμητικόν τινα ποταμὸν μετὰ πατάγου καὶ ἀφρῶν ῥέοντα πρὸς τὴν θάλασσαν σταματᾷ καὶ τρέχει πρὸς τὰ ὀπίσω, τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἀπεσύρθη ὁ Τυδείδης, λέγων συνάμα πρὸς τὸν στρατόν·

ἌΩ φίλοι, ἡμεῖς θαυμάζομεν τὴν πολεμικὴν τέχνην καὶ τόλμην τοῦ εὐγενοῦς Ἑκτορος, ἐνῶ ἀδιακόπως ὑπάρχει πλησίον του εἰς τοῦλάχιστον θεός, ὅστις τοῦ ἀποκρούει τὸν ὄλεθρον· ἰδοὺ καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν παρίσταται ὁ Ἄρης, ἔχων μορφὴν ἀνθρώπου· ἀλλ' ἐστραμμένοι πρὸς τοὺς Τρῶας πάντοτε ὑποχωρεῖτε καὶ μὴ ἔχετε τὴν τολμηρὰν διάθεσιν ν' ἀγωνίζεσθε γενναίως ἐναντίον τῶν θεῶν. »

Ταῦτα αὐτοῦ λέγοντος οἱ Τρῶες ἤλθον πολὺ πλησίον αὐτῶν, καὶ ὁ Ἑκτωρ ἐφόνευσε δύο ἐμπείρους πολεμιστὰς ἐντὸς ἐνὸς ἄρματος, τὸν Μενέσθην καὶ τὸν Ἀγχίαλον, ἐκ τοῦ φόνου τῶν ὀποίων συγκινηθεὶς ὁ ὑψηλὸς Αἴας ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος ἐπλησίασεν ἱκανῶς καὶ ἀκοντίσας

μέ τὸ λαμπρὸν δόρυ, ἐκτύπησεν Ἀμφιον τὸν υἱὸν τοῦ Σελάγου, τὸν ὁποῖον, μετὰ μεγάλης περιουσίας οἰκοῦντα εἰς Παισὸν ἡ μοῖρα ἔφερε· νὰ βοηθήσῃ τὸν Πρίαμον καὶ τοὺς υἱοὺς του· τοῦτον ἐκτύπησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας εἰς τὸν ζωστῆρα, τὸν ὁποῖον τρυπῆσαν τὸ μακρόσκιον δόρυ ἐνεπάγη εἰς τὴν τρυφεράν του κοιλίαν· αὐτῆς δὲ ἔπεσε μετὰ κρότου, μεθ' ὃ ὁ λαμπρὸς Αἴας ἔτρεξεν ἐπάνω του νὰ τὸν σκυλεύσῃ, ἀλλ' οἱ Τρῶες ἔρρίψαν κατ' αὐτοῦ πλῆθος λαμπρῶν ὀξυβελῶν, τὰ ὁποῖα ἐκεῖνος δεχθεὶς εἰς τὴν ἀσπίδα, ἐπάτησεν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ καὶ λακτίσας ἀπέσπασε τὸ δόρυ· δὲν ἡδυνήθη ὅμως πλέον νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοὺς ὤμους τοῦ νεκροῦ τὰ ὠραῖά του ὅπλα, ὡς στενοχωρούμενος ὑπὸ τῶν βελῶν καὶ φοβηθεὶς δεινὴν περικύκλωσιν ἐκ μέρους τῶν ὑπερηφάνων Τρώων, οἵτινες, πολλοὶ καὶ γενναῖοι προσελθόντες μὲ δόρατα, τὸν ἀπέκρουσαν μῶλον του τὸ ἀνάστημα, τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν παράστασιν καὶ τὸν ἠνάγκασαν ν' ἀποσυρθῇ.

Εἰς τοιοῦτους ἀγῶνας οὗτοι ἦσαν, ὅτε τὸν γενναῖον καὶ ὑψηλὸν Τληπόλεμον τὸν Ἡρακλείδην ἐξήγειρεν ἡ ἀκαταμάχητος μοῖρα ἐναντίον τοῦ ἰσοθέου Σαρπηδόνος· ὅτε λοιπὸν κατερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν ὁ υἱὸς καὶ ὁ ἑγγονος τοῦ νεφεληγερέτου Διὸς, πρότερος εἶπεν ὁ Τληπόλεμος τὰ ἑξῆς·

«Σαρπηδὸν, ἀρχηγὲ τῶν Λυκίων, ποία ἀνάγκη σὲ τὸν ἀπόλεμον ἄνθρωπον ἔφερεν ἐδῶ διὰ νὰ ἴστασαι τρέμων ; ψεύδονται ὅσοι λέγουσιν ὅτι εἶσαι υἱὸς τοῦ αἰγιόχου Διὸς, ἐπειδὴ εἶσαι πολὺ κατώτερος ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἐπὶ τῶν προτέρων γενεῶν ἐγεννήθησαν ὑπὸ τοῦ Διὸς, ὁποῖος λέγουν ὅτι ἦτο ὁ κραταιὸς Ἡρακλῆς, ὁ τολμηρότατος καὶ λεοντόκαρδος πατήρ μου, ὅστις ἐλ-

θών ποτε ἐδῶ διὰ τοὺς ἵππους τοῦ Λαομέδοντος μὲ ἐξ
μόνον πλοῖα καὶ μὲ ἄνδρας ὀλιγωτέρους ἐκυρίευσεν τὴν
πόλιν τῆς Ἰλίου καὶ τὴν κατερήμωσεν· ἀλλὰ σὺ μὲν
εἶσαι δειλός, οἱ δὲ στρατιῶταί σου χάνονται· οὐδὲ πι-
στεύω νὰ συντελέσῃς τι σὺ πρὸς βοήθειαν τῶν Τρώων
ἐλθὼν ἐκ τῆς Λυκίας, οὐδ' ἐὰν ᾔσαι πολὺ ἰσχυρός, διότι
καταβληθεὶς ὑπ' ἐμοῦ θὰ διαβῇς τὰς πύλας τοῦ Ἄδου.»

Ὁ δὲ στρατηγὸς τῶν Λυκίων Σαρπηδὼν ἀπήντησε·

«Τληπόλεμε, ἐκεῖνος ναὶ μὲν ἠφάνισε τὴν ἱερὰν Ἰλίον,
ἀλλὰ τὴν ἠφάνισεν ἀπὸ τὴν ἀνοησίαν τοῦ ἐνδόξου Λαο-
μέδοντος, ὅστις ἐνῶ εὐηργετήθη ὑπ' αὐτοῦ, τὸν ὠμίλησε
μὲ ἀπότομον τρόπον καὶ δὲν τοῦ ἀπέδωκε τοὺς ἵππους,
ἐνεκα τῶν ὁποίων εἶχεν ἔλθει ἀπὸ μακρὰν· σὺ δὲ σὲ
διαβεβαίῳ ὅτι θὰ εὖρῃς ἐδῶ παρ' ἐμοῦ τὸν φόνον καὶ τὴν
μαύρην σου μοῖραν, καὶ θὰ δώσῃς εἰς ἐμὲ μὲν καύχῃσιν,
εἰς δὲ τὸν ἐνδοξὸν ἱππέα Πλούτωνα τὴν ψυχὴν σου.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους τοῦ Σαρπηδόνοιο ὁ Τληπό-
λεμος ἐσήκωσε τὸ μελέϊνον δόρυ του· ἀλλ' ἀμφοτέρων
συνάμα ἐτινάχθησαν ἐκ τῶν χειρῶν τὰ μακρὰ δόρατα·
καὶ ὁ μὲν Σαρπηδὼν ἐκτύπησε τὸ μέσον τοῦ αὐχένιοι
τοῦ Τληπολέμοιο, διαπεράσας αὐτόν· σκότος δὲ μαῦρον
τοῦ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὁ δὲ Τληπόλεμος τὸν ἐ-
κτύπησεν εἰς τὸν ἀριστερὸν μηρὸν, ὃν ἡ αἰχμὴ ἐκ τῆς με-
γάλης ὀρμῆς διελθοῦσα ἔφθασεν εἰς τὸ ὀστοῦν· ἀλλ' ὁ
πατὴρ τοῦ ἀπεμάκρυνεν ἀκόμη τὸν ὄλεθρον.

Οἱ μὲν εὐγενεῖς σύντροφοι ἐξέφερον τοῦ πολέμοιο τὸν
ισόθεον Σαρπηδόνα, ἀλγοῦντα δεινῶς, διότι κανεὶς ἐνεκα
τῆς βίας δὲν τὸ παρετήρησεν, οὐδ' ἐσκέφθη νὰ σύρῃ τὸ
δόρυ ἀπὸ τὸν μηρὸν, μέχρῃς οὗ ἐπέβη εἰς τὸ ἄρμα· ἐ-

πειδὴ μετὰ μεγάλου ἀγῶνος ἡδύναντο νὰ τὸν περιποιηθῶσι.

Τὸν δὲ Τληπόλεμον ἀφ' ἐτέρου ἐξέφερον τοῦ πολεμικοῦ σάλου οἱ εὐκνήμιδες Ἑλληνες· ἅμα δὲ τὸν εἶδεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, ἡσθάνθη ἐν ἑαυτῷ ὀρμητικὴν τινα κίνησιν καὶ διηρέθη εἰς διττὴν τινα ιδέαν καὶ διάθεσιν, ἥ νὰ κυνηγήσῃ μακρύτερα τὸν υἱὸν τοῦ πολυβρόντου Διὸς, ἢ νὰ πάρῃ τὴν ψυχὴν πολλῶν ἐκ τῶν ἄλλων Λυκίων· οὐδ' ἦτο βέβαια πεπρωμένον εἰς τὸν μεγαλόψυχον Ὀδυσσεά νὰ φονεύσῃ τὸν κραταῖον υἱὸν τοῦ Διὸς· διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἀθηναῖα ἔστρεψε τὴν ὀργὴν του πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Λυκίων, ὅτε ἐθανάτωσε τοὺς Κοίρανον, Ἀλάστορα, Χρομίον, Ἀλκανδρον, Ἄλιον, Νοήμονα καὶ Πρύτανιν· καὶ ἀναμφιβόλως ἀκόμη περισσοτέρους Λυκίους ἤθελε φονεύσει ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεύς, ἐὰν δὲν τὸ παρετῆρει ταχέως ὁ ὑψηλὸς σεισόκρανος Ἑκτωρ, ὅστις ἐπροχώρησεν ἀνὰ μέσον τῶν προμαχῶνων μὲ τὴν λαμπράν του πανοπλίαν, προξενῶν τρόμον εἰς τοὺς Ἑλλήνας· ὁ δὲ Σαρπηδῶν, ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς, ἀμέσως ἐχάρη διὰ τὴν ἔλευσίν του καὶ εἶπε τοὺς συγκινητικοὺς τούτους λόγους·

«Υἱὲ τοῦ Πριάμου, μὴ μὲ ἀφήσῃς νὰ γίνω βορὰ εἰς τοὺς Ἑλλήνας, ἀλλὰ βοήθει· ὕστερον δύναται νὰ μὲ ἀφήσῃ ἡ ζωὴ ἐντὸς τῆς πόλεώς σας, ἀφοῦ, καθὼς φαίνεται, δὲν ἦτο πεπρωμένον ἐγὼ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου πατρίδα καὶ νὰ πληρωθῇ χαρᾶς ἡ σύζυγός μου καὶ ὁ υἱός μου ὅστις εἶναι νήπιον εἰσέτι.»

Πρὸς τοὺς λόγους τούτους δὲν ἀπήντησε τίποτε ὁ σεισόκρανος Ἑκτωρ, ἀλλὰ διῆλθεν ὡς ἀστραπὴ ἐνώπιόν του, ἐπιθυμῶν νὰ ἀποκρούσῃ ὅσον τὸ δυνατόν γρηγορώτερα τοὺς Ἑλλήνας, πολλῶν δὲ νὰ πάρῃ τὴν ψυχὴν· οἱ

μὲν λοιπὸν εὐγενεῖς σύντροφοι ἔβαλαν τὸν Σαρπηδόνα νὰ καθήσῃ ὑπὸ ὠραιοτάτην δρυὶν τοῦ αἰγιόχου Διὸς, καὶ εὐ-
θὺς ὁ κραταῖος Πελάγων, ὁ ἀγαπητός του σύντροφος, ἀ-
ποσπᾷ ἐκ τῆς πληγῆς τὸ μελέϊνον δόρυ, μεθ' ὃ ἐπῆλθε
μὲν λειποθυμία εἰς τὸν Σαρπηδόνα καὶ ὀφθαλμῶν σκό-
τωσις, ἀλλὰ πάλιν ἀνέλαβε, ζωογονούμενος ἐκ τῆς ψυ-
χορραγίας ὑπὸ τοῦ ἐπιπνέοντος Βορρᾶ.

Οἱ δὲ Ἕλληνες ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ Ἄρεως καὶ τοῦ
χαλκωπλισμένου Ἑκτορος οὔτε εἰς φυγὴν ἐτρέποντο
πρὸς τὸ στρατόπεδον, οὔτε ἀντεῖχον μαχόμενοι, ἀλλ' ἀ-
διακόπως ὑπεχώρουν, μαθόντες ὅτι μεταξὺ τῶν Τρώων
ἦτο ὁ Ἄρης.

Τίνα δὲ νὰ εἶπω πρῶτον καὶ τίνα τελευταῖον ἐξ ὧν
τότε ἐφόνευσαν ὁ Πριαμίδης Ἑκτωρ καὶ ὁ ἀκάματος Ἄ-
ρης; τὸν ἰσόθεον Τεύθραντα καὶ μετὰ ταῦτα τὸν δεξιὸν
ἐπιβάτην ἄρματος Ὀρέστην, εἶτα τὸν πολεμιστὴν Τρῆ-
χον τὸν Αἰτωλικὸν, τὸν Οἰνόμαον, τὸν Οἰνοπίδην, Ἑ-
λενον καὶ τὸν ποικιλόζωνον Ὀρέσβιον, ὅστις ἦτο ἐκ τῆς
παρὰ τὴν Κηφισίδα λίμνην Ὑλῆς πολὺν πλοῦτον ἔχων,
γενικὸν προσὸν πάντων σχεδὸν τῶν Βοιωτῶν;

Καθὼς δὲ τοὺς ἐνόησεν ἡ λευκώλενος Ἥρα, φθείρον-
τας τοὺς Ἕλληνας, ἀμέσως εἶπε πρὸς τὴν Ἀθηναῖαν τοὺς
ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Παπαί, τέκνον τοῦ αἰγιόχου Διὸς, Ἀτρυτώνη, βε-
βαίως εἰς μάτην ὑπεσχέθημεν εἰς τὸν Μενέλαον, ὅτι θὰ
ἐκπορθήσῃ πρῶτον τὴν ἀχυρὰν Ἴλιον καὶ ἔπειτα θὰ ἐπι-
στρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἐὰν ἀφήσωμεν τὸν ῥωμαλέον
Ἄρην νὰ μαίνεται τοιοῦτοτρόπως· ἀλλ' ἐλθὲ πλέον, ἃς
σκεφθῶμεν καὶ ἡμεῖς αἱ δύο περὶ τῆς ὀρμητικῆς δυνά-
μεώς μας.»

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἀμέσως ὑπήκουσεν ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· καὶ ἡ μὲν σεβασμία Ἥρα, ἡ θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Κρόνου, ἔτρεξε καὶ ἡτοίμαζε τοὺς χρυσοχαλίνους ἵππους· ἡ δὲ Ἥβη σπεύδουσα ἔβαλεν εἰς τὰ δύο σιδηρᾶ ἄκρα τοῦ ἄξονος τοὺς χαλκίινους τροχοὺς, οἵτινες ἔχοντες ἀκτῖνας ὀκτῶ, περιεβάλλοντο πρὸς μὲν τὰ ἔξω ὑπὸ χρυσοῦ τινος κύκλου, ἐπενδυμένου καὶ τοῦτου ἔξωθεν ὑπὸ χαλκίινων πετάλων ἀλλήλοις συνηρμοσμένων, ἐν ἀξιοθέατον πρᾶγμα, ἔσωθεν δὲ τὴν πρὸς ἐμβολὴν ὀπὴν ἐσχημάτιζεν ἄλλος κύκλος ἀργυροῦς· ἡ δὲ ἰδίως ἁμαξα ἦτο κατεσκευασμένη ἐκ τεταμένων χρυσοῦν καὶ ἀργυρῶν ἱμάντων, ὑπὸ δύο ἄλλων ἡμικυκλικῶν συνεχομένων· ἐκ ταύτης δὲ προέκυπτεν ἀργυροῦς ῥυμός, ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ ὁποίου ἔδρασε τὸν ὥραϊον χρυσοζυγον καὶ ἐνέβαλε τὰ ὥραϊα χρυσόλουρα· ὑπὸ δὲ τὸν ζυγὸν ἔφερεν ἡ Ἥρα τοὺς ταχύποδας ἵππους, μεγίστην διάθεσιν ἔχουσα δι' ἀγῶνας καὶ φωνάς.

Ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ἡ κόρη τοῦ αἰγιόχου Διὸς, ἔρριψε χαμαὶ τὸ ποδῆρες μάλλινον περιβόλαιον τοῦ πατρὸς, τὸ ποικίλον, τὸ ὁποῖον ἡ ἰδία μετὰ κόπου εἶχε κάμει· ἐνδυθεῖσα δὲ τὸν χιτῶνα τοῦ νεφεληγερέτου Διὸς, ἤρχιζε νὰ ὀπλίζεται διὰ τὸν πολύκλαυστον πολεμικὸν σάλον· καὶ πρῶτον μὲν περιέβαλλεν εἰς τοὺς ὤμους τῆς τὴν πολύκροσσον αἰγίδα, τὴν τρομερὰν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν περιέβαλλε μὲν καθ' ὅλου ὁ φόβος ὡς στεφάνη, ἐντὸς δὲ ὑπῆρχεν ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀγῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ δύναμιν ἀμυντικὴ καὶ μετὰ κραυγῶν διώξις· ἐπὶ δὲ τούτοις ἐνυπῆρχεν ἡ κεφαλὴ τῆς Γοργόνης, τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου τέρατος, ἐμπνέουσα φόβον καὶ φρίκην, σημεῖον τοῦ αἰγιόχου Διὸς· ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς τῆς τὴν πανταχόθεν μὲ

λόφους τετραφάλαρὸν καὶ χρυσὴν περικεφαλαίαν ἥτις ἠδύνατο νὰ καλύψῃ τοὺς πολεμιστὰς ἑκατὸν πόλεων. Ἀναβᾶσα δὲ ἐπὶ τοῦ φλογεροῦ ἄρματος, ἔλαβε δόρυ βαρὺ, μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον εἰς τὸ νὰ καταβάλλῃ τὰς τάξεις τῶν ἡρώων ἐκείνων, καθ' ὧν ἤθελεν ὀργισθῇ ἡ κραταιοῦ πατὴρ θυγάτηρ· ἡ δὲ Ἥρα ταχέως μὲ τὴν μάστιγα ἐτράπη πρὸς τοὺς ἵππους· μόναι τῶν δὲ ἡνοιξάν μετὰ πατάγου αἱ πύλαι τοῦ οὐρανοῦ, τῶν ὁποίων ἡ φυλακὴ ὡς καὶ ἡ τοῦ ἐκτεταμένου οὐρανοῦ ἦτο ἐπιτετραμμένη εἰς τὰς Ὀρας, νὰ σηκώνωσι δηλαδὴ καὶ νὰ ἐπιθέτωσι τὸ πυκνὸν νέφος· πρὸς τοῦτο λοιπὸν τὸ μέρος διὰ μέσου αὐτῶν διεύθυνον τοὺς πειθηνίους ἵππους, καὶ προχωρήσασαι εὖρον τὸν Κρονίδην καθήμενον μόνον εἰς τὴν ὑψίστην τῶν πολλῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου· σταματήσασα δὲ τότε τοὺς ἵππους ἡ λευκώλενος Ἥρα, ἤρχισε νὰ ἐρωτᾷ καὶ νὰ λέγῃ πρὸς τὸν Δία τὸν ὑπέρτατον Κρονίδην τὰ ἐξῆς·

«Ζεῦ πάτερ, δὲν αἰσθάνεσαι δικαίαν ἀγανάκτησιν ἐναντίον τοῦ Ἄρεως δι' αὐτὰ τὰ σκληρὰ ὅπου ἔκαμε, δὲν παρατηρεῖς πόσους καὶ ποίους Ἕλληνας ἠφάνισεν ἀλόγως καὶ ἀπρεπῶς πρὸς λύπην μὲν ἰδικήν μου, πρὸς τέρψιν δὲ τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ ἀργυροτόξου Ἀπόλλωνος, οἵτινες κάθηνται ἥσυχοι καὶ ἀπέλυσαν τοῦτον τὸν ἄφρονα ὁ ὁποῖος δὲν ἤξεύρει τίποτε ἀπὸ τρόπον ; Ζεῦ πάτερ, θὰ ὀργισθῇς ἄρά γε ἐναντίον μου ἐὰν ἀποδιώξω τῆς μάχης τὸν Ἄρην κακῶς πληγωμένον ; »

Πρὸς ταῦτα δὲ ἀπήντησεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς·

«Μάλιστα· ἔλα, ἐξέγειρε κατ' ἐπάνω του τὴν λαφυραγωγὸν Ἀθηνᾶν, ἡ ὁποία πρὸ πάντων συνηθίζει νὰ τὸν ἐμβάλλῃ εἰς κακὰς ὁδύνας.»

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἀμέσως ὑπακούσασα ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα ἐμάστιξε τοὺς ἵππους, οἵτινες προθύμως ἐπέτων εἰς τὸ μεταξὺ γῆς καὶ ἀστερόεντος οὐρανοῦ. ὅσον δὲ διάστημα τοῦ ὀρίζοντος βλέπει ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ἀπὸ ὑψηλὸν μέρος παρατηρῇ πρὸς τὸν σκοτεινὸν πόντον, τόσον διατρέχουσιν οἱ εἰς τὰ ὕψη ἤχοῦντες ἵπποι τῶν θεῶν· ἀλλ' ὅτε πλέον ἔφθασαν κατὰ τοὺς δύο ποταμοὺς τῆς Τροίας, ἐκεῖ ὅπου συνενοῦνται ὁ Σιμόεις καὶ ὁ Σκάμανδρος, σταματήσασα τοὺς ἵππους ἡ λευκώλενος Ἥρα, τοὺς ἔλυσεν ἀπὸ τὸ ἄρμα καὶ τοὺς περιέβαλε μὲ πυκνὴν ὁμίχλην· πρὸς τροφὴν δὲ τούτων ὁ Σιμόεις ἀνέδωκεν ἀμβροσίαν.

Αὗται δὲ λαβοῦσαι μορφήν δειλῶν περιστερῶν, ἐπέτων μετ' ἀκρατήτου ἐπιθυμίας νὰ βοηθήσωσι τοὺς Ἕλληνας· καὶ ὅτε πλέον ἔφθασαν ἐκεῖ ὅπου πλεῖστοι ἀνδρεῖοι ἦσαν, γυρίζοντες περὶ τὸν κραταῖὸν ἵπποδαμαστήν Διομήδην ὡς λέοντες σαρκοφάγοι ἢ ἀκαταμάχητοι ἀγριόχοιροι, ἐκεῖ ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα, σταθεῖσα, ἔλαβε τὴν μορφήν τοῦ γενναιοτάτου Στέντορος, τοῦ χαλκοφώνου, ὅστις ἠκούετο ὅσον πεντήκοντα ἄλλοι, καὶ ἐφώναξεν·

«Ἐντροπή, Ἕλληνες, κακὰ ὀνειδῆ, ἂν καὶ θαυμαστοὶ τὴν μορφήν, ἐν ὅσῳ μὲν ἀνεστρέφετο εἰς τὴν πολεμικὴν κίνησιν ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς, οὐδέποτε οἱ Τρῶες προέκυπτον τῶν Δαρδανίων πυλῶν, φοβούμενοι τὸ κραταῖον ἐκείνου δόρυ, τῶρα ὅμως μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν πλησίον τῶν πλοίων πολεμοῦσι.»

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἐξήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὴν καρδίαν πάντων.

ἼΙ δὲ γλαυκῶπις Ἀθηναῖα εἶχε πεταχθῆ πρὸς τὸν Τυδείδην, θν εὔρε πλησίον τοῦ ἁρματοῦ του δροσίζοντα

τὴν πληγὴν, τὴν ὁποίαν τοῦ ἐπροξένησεν ὁ Πάνδαρος μὲ βέλος· διότι ὁ ὑπὸ τὴν πλατεῖαν λωρίδα τῆς ἀσπίδος ἰδρῶς τὸν ἐβασάνιζε περὶ τὴν πληγὴν καὶ τοῦ κατεπό- νει τὴν χεῖρα· ἐνῶ λοιπὸν ἐσήκωνε τὴν λωρίδα καὶ ἐ- σφόγγιζε τὸ μαῦρον αἷμα, ἡ θεὰ ἐκράτησε τὸν ζυγὸν τῶν ἵππων καὶ εἶπεν·

« Ἀληθῶς ὁ Τυδεὺς ἐγέννησεν υἱὸν, ὅστις ὀλίγον τὸν ὁμοιάζει· ὁ Τυδεὺς ναὶ μὲν εἶχε μικρὸν ἀνάστημα, ἀλλ' ἦτο γενναῖος μαχητής· καὶ τότε ἀκόμη ὅταν ἐγὼ δὲν τὸν ἄφινα νὰ κινῆται καὶ νὰ ὀρμᾷ μανιωδῶς εἰς τὸν πό- λεμον, ὅταν δηλαδὴ ἐπῆγε μακράν τῶν Ἀχαιῶν ὡς ἄγ- γελος εἰς τὰς Θήβας εἰς τὸ πλῆθος τῶν Καδμείων, ἐνῶ ἐγὼ τὸν προέτρεπον νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνη ἥσυχος εἰς τὸν οἶκόν του, αὐτὸς, ὡς ἀνδρειωμένος ὅπου ἦτο, ἐξηκολούθει, ὡς πρότερον, νὰ προκαλῇ τοὺς νέους Θηβαίους, καὶ πάν- τοτε ἐνῖκα μὲ μεγάλην εὐκολίαν διὰ τῆς ἰδικῆς μου συν- δρομῆς· σὲ δὲ ἰδοὺ ἐγὼ παραστέκω καὶ φυλάττω καὶ μὲ μεγάλην προθυμίαν σὲ προτρέπω νὰ πολεμῇς πρὸς τοὺς Τρῶας· ἐὰν ὅμως ἡ κούρασις ἐκ τῆς μεγάλης κινήσεως κατέλαβε τὰ μέλη σου ἢ ἀνανδρὸς φόβος, σὲ βεβαιῶ ὅτι δὲν εἶσαι γόνος τοῦ πολεμόφρονος Τυδέως, τοῦ υἱοῦ τοῦ Οἰνέως. »

Ὁ δὲ κρατερὸς Διομήδης ἀπήντησε·

« Σὲ γνωρίζω, θεὰ, κόρη τοῦ αἰγιόχου Διὸς, διὰ τοῦτο ἄνευ δισταγμοῦ καὶ προφυλάξεως θὰ σοὶ εἰπῶ τὰ ἐξῆς· δὲν αἰσθάνομαι οὔτε ἀνανδρὸν φόβον, οὔτε δισταγμὸν, ἀλλὰ δὲν ἐλησμόνησα τὰς παραγγελίας, τὰς ὁποίας μοῦ ἔκαμες· μ' ἔλεγες δηλαδὴ νὰ μὴ πολεμήσω μὲ τοὺς ἄλλους θεοὺς, μόνον δὲ ὅταν ἔλθῃ εἰς τὸν πόλεμον ἡ Ἀ- φροδίτη ἢ Θυγάτηρ τοῦ Διὸς, νὰ τὴν πληγώσω μὲ τὸ

οξύ μου δόρυ· διὰ ταῦτα τώρα καὶ ἐγὼ ἀποσύρομαι καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας ἐπρόσταξα νὰ συσπειρωθῶσιν ὅλοι ἐδῶ· διότι γνωρίζω ὅτι τὴν μάχην διευθύνει ὁ Ἄρης.»

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ·

«Φίλτατέ μοι Διομήδη, υἱὲ τοῦ Τυδέως, μὴ φοβοῦ μήτε τὸν Ἄρην, μήτε ἄλλον τινὰ θεὸν, ἐν ὅσῳ ἐγὼ εἶμαι βοηθός σου· ἀλλ' ἔλα, κατὰ τοῦ Ἄρεως πρῶτον διεύθυνε τοὺς θυμοειδεῖς ἵππους καὶ πλησιάσας κτύπα τον καὶ μὴ σέβεσαι ἓνα θεὸν σκληρὸν, μανιώδη, ἄστατον. Πρὸ ὀλίγου ὑπεσχέθη εἰς τὴν Ἥραν καὶ εἰς ἐμὲ ὅτι θὰ πολεμήσῃ τοὺς Τρῶας καὶ θὰ βοηθήσῃ τοὺς Ἑλληνας, καὶ τώρα λησμονήσας τὰς ὑποσχέσεις του εἶναι μὲ τὸ μέρος τῶν Τρῶων.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἔσυρεν εἰς τὰ ὀπίσω τὸν Σθένηλον καὶ τὸν κατώθησε τοῦ ἄρματος, ἀντ' αὐτοῦ δὲ ταχέως ἀπελθόντος ἀνέβη αὐτὴ πλησίον τοῦ εὐγενοῦς Διομήδους, ἔχουσα ὀρμὴν ἀκατάσχετον· ἐστέναζε δὲ ἀπὸ τὸ βάρος ὁ φήγινος ἄξων, διότι ἔφερε τρομερὰν θεὰν, ἀνδρείότατον πολεμιστὴν· ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηνᾶ λαβοῦσα τὴν μᾶστιγα καὶ τοὺς χαλινούς διεύθυνεν ἀμέσως τοὺς ἵππους κατὰ τοῦ Ἄρεως, σκυλεύοντος τότε τὸν θαυμαστὸν Περίφαντα, τὸν ἀνδρείότατον τῶν Αἰτωλῶν, τὸν λαμπρὸν υἱὸν τοῦ Ὀχλσίου· σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ εἶχε βάλει τὴν περικεφαλαίαν τοῦ Ἠλούτῳνος, διὰ νὰ μὴ τὴν ἴδῃ ὁ Ἄρης.

Καθὼς δὲ εἶδε τὸν εὐγενῆ Διομήδην ὁ ἀνθρωποφθόρος Ἄρης, ἀφῆσας τὸν θαυμαστὸν Περίφαντα νὰ κῆται ἐκεῖ ὅπου κατ' ἀρχὰς τὸν εἶχε φονεύσει, ἐτράπη κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν ἱπποδαμαστὴν Διομήδην· ὅτε δὲ πλέον ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν, ὁ Ἄρης προλαμβάνει καὶ προτείνει τὸ χάλκινόν του δόρυ ὑπεράνω τοῦ ζυγοῦ

καὶ τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, δεικνύων ὀρμητικὴν διάθε-
σιν νὰ φονεύσῃ τὸν ἀντίπαλόν του ἄλλ' ἢ γλακῶπις θεὰ
τὸ ἀπώθησε διὰ τῆς χειρὸς καὶ τὸ ἔρριψεν ἔξω τοῦ ἄρμα-
τος· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπετέθη ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης
μὲ τὸ χαλκόμυτον δόρυ, τὸ ὁποῖον ἡ Ἀθηνᾶ ἐστήριξεν
ἐπάνω εἰς τὸ τέλος τοῦ ὑποχονδρίου, ὅπου ἐζώννυτο τὴν
μίτραν· εἰς τοῦτο δὲ τὸ μέρος κτυπήσας αὐτὸν, τοῦ ἐ-
τρύπησε τὸ ὠραῖον δέρμα καὶ ἀπέσπασε πάλιν τὸ δόρυ·
ὁ δὲ ἀκάματος Ἄρης ἐβρυχᾶτο τόσον, ὅσον φωνάζουν
ἐννέα ἢ δέκα χιλιάδες ἀνθρώπων μαχομένων, καὶ κατε-
τρόμαξε μὲ τὴν βοήν του ταύτην τόσον τοὺς Ἑλληνας
ὅσον καὶ τοὺς Τρῶας.

Ὅποια δὲ παρίσταται ἡ ἀτμοσφαῖρα, σκοτεινὴ ἐκ νε-
φῶν, ὅποτε ἄνεμος καυστικὸς ἐπεγείρεται, τοιοῦτος ἐφαί-
νετο εἰς τὸν Τυδεΐδην ὁ ἀκαταπόνητος Ἄρης ἐν νεφέλαις
ἀναβαίνων πρὸς τὸν ἐκτεταμένον οὐρανόν· φθάσας δὲ τα-
χέως εἰς τὴν διαμονὴν τῶν θεῶν, τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπον,
ἐκάθησε καταλυπημένος πλησίον τοῦ Κρονίδου καὶ ἔ-
δειξε τὸ ἐκ τοῦ τραύματος καταρρέον ἀθάνατον αἷμα,
ἐπιλέγων μετὰ θρήνων τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ζεῦ πάτερ, δὲν ἀγανακτεῖς βλέπων τοιαῦτα ἔργα;
πάντοτε ἡμεῖς οἱ θεοὶ ὑπεφέραμεν φρικτὰ πράγματα, ἐξ
αἰτίας μὲν ἀλλήλων, ἐκ χάριτος δὲ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους·
μὲ σὲ ὅλοι μαλῶνομεν, διότι σὺ ἐγέννησες μίαν τρελλὴν
κόρην, κόρην ἣτις εἶθε νὰ μὴ ἐγεννᾶτο, κόρην, ἡ ὁποία
πάντοτε κακὰ διανοεῖται, διότι ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι θεοί,
ὅσοι ὑπάρχουν εἰς τὸν Ὀλυμπον, καὶ σὲ ὑπακούομεν καὶ
ὑποτασσόμεθα εἰς σέ· ταύτην ὅμως οὔτε ἐπιπλήτεις
οὔτε τιμωρεῖς, ἀλλὰ τὴν ἀφίνεις ἐνῶ εἶναι φύσεως τόσον
ὀλεθρίας· αὐτὴ πρὸ ὀλίγου ἀπέλυσε τὸν ὕβριστὴν υἱὸν

τοῦ Τυδέως ἐναντίον τῶν ἀθανάτων θεῶν· καὶ πρῶτον μὲν ἐπλήγωσεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν Ἀφροδίτην εἰς τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς, ἔπειτα δὲ ἐφώρμησε καὶ κατ' ἐμοῦ τοῦ ἰδοῦ ὡς θεός· ἀλλὰ με ἐσίωσαν οἱ ταχεῖς μου πόδες· ἄλλως, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐκεῖ θὰ ἐβασανίζομην ἐπὶ πολὺ μεταξὺ τῆς φρικτῆς ἀνθρωποσφαγίας ἢ θὰ ἔζων μὲν, ἀλλ' ἀδύνατος ἐκ τῶν κτυπημάτων τοῦ δόρατος.»

Ὁ δὲ νεφεληγερέτης Ζεὺς ἀπήντησε·

«Μὴ κάθησε πλησίον μου καὶ παραπονεῖσαι, διπρόσωπε· σὲ ἀποστρέφομαι περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς θεοὺς, ὅσοι κατέχουσι τὸν Ὀλυμπον, διότι πάντοτε ἀγαπᾶς νὰ μαλῶνης καὶ νὰ πολεμῇς· τῆς μητρός σου Ἥρας ἡ ὁρμή, τὸ ἡξεύρεις, εἶναι ἀκράτητος καὶ ἀνοικονόμητος, καὶ ὅμως ἐγὼ γρήγορα τὴν ἡσυχάζω ἐπιπλήττων· διότι κατὰ παραγγελίαν ἐκείνης, νομίζω, ὑποφέρεις ταῦτα τὰ πάθη· ἀλλ' ὅμως δὲν ὑποφέρω νὰ βασανίζησαι ἐπὶ πλέον, διότι τέκνον μου εἶσαι καὶ δι' ἐμὲ σ' ἐγέννησεν ἡ μήτηρ σου· ἐὰν ὅμως ἄλλος τις θεὸς ἤθελε σὲ γεννήσει οὕτω ὀλέθριον, πρὸ πολλοῦ ἤδη ἤθελες κεῖσθαι ὑποκάτω τῶν οὐρανίων θεῶν.»

Ταῦτα εἰπὼν, ἀμέσως διέταττε τὸν θεραπευτικὸν Ἀπόλλωνα νὰ τὸν ἰατρέυσῃ, ὅστις μὲ διάφορα μαλακτικὰ ἐπιθέματα τὸν ἐθεράπευσε, διότι δὲν ἦτο θνητός· μὲ ὅσῃ δὲ ταχύτητα πήγνυται τὸ ῥευστὸν γάλα ὅταν χύσωμεν ἐντὸς αὐτοῦ ὁπὸν συκῆς καὶ τὸ περιστρέψωμεν διὰ χειρὸς ταχείας, μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος καὶ ὁ Ἀπόλλων ἰάτρευσε τὸν ὀριμητικὸν Ἄρην, ὁ ὁποῖος μετὰ ταῦτα, ὑπὸ τῆς Ἥβης λουσθεὶς καὶ χαριέντως ἐνδυθεὶς,

ἐκάθησε πλησίον τοῦ Κρονίδου Διὸς γαυριῶν ἐπὶ τῇ
δόξῃ του.

Ἡ δὲ Ἀργεῖα Ἦρα καὶ ἡ ἰσχυρὰ προστάτις Ἀθηνᾶ,
παύσασαι τοῦ φόνου τὸν ἀνθρωποφθόρον Ἄρην, ἐπανῆλ-
θον εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ μεγάλου Διός.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ζ.

ΕΚΤΟΡΟΣ ΚΑΙ ΑΝΔΡΟΜΑΧΗΣ ΞΥΝΟΜΙΛΙΑ

Ἐγκατέλιπον δὲ οἱ θεοὶ τὴν σφοδρὰν μάχην τῶν Τρώων καὶ Ἑλλήνων· ἐπὶ πολὺ δὲ ἔμεινεν ἡ μάχη ἀμφίρροπος, μεταξὺ Σιμόεντος καὶ Ξάνθου ποταμοῦ ὅπου προσέβαλον ἀλλήλους διὰ τῶν χαλκίων δοράτων των. Πρῶτος δὲ Αἴας ὁ Τελαμώνιος, τὸ προπύργιον τῶν Ἑλλήνων, διέρρηξε τὴν φάλαγγα τῶν Τρώων, ἐπέχεε δὲ χαρὰν εἰς τοὺς ἐταίρους του καὶ σωτηρίαν, διότι ἐκτύπησεν ἄνδρα, ὅστις ἦτο ὁ ἄριστος μεταξὺ τῶν Θρακῶν, τὸν Ἀκάμαντα τὸν υἱὸν τοῦ Εὐσώρου, λαμπρὸν καὶ μέγαν· τὸν ἐκτύπησε πρῶτος αὐτὸς εἰς τὸν λόφον τῆς περικεφαλαίας, διεπέρασε τὸ μέτωπον, ἡ δὲ χαλκῇ αἰχμῇ διήλθε τὸ ὅστουν καὶ ἀπέθανε.

Τὸν Ἀξυλον τὸν υἱὸν τοῦ Τευθράνου ἐφόνευσε ὁ λαμπρὸς τὴν βοήν Διομήδης, κατοικοῦντα εἰς τὴν ὠραίαν Ἀρίσβην, πλούσιον καὶ φιλάνθρωπον· διότι κατοικῶν εἰς τὴν λεωφόρον ἐξένιζε τοὺς πάντας· κἀνεὶς ὅμως ἐκ τῶν ξενισθέντων τότε δὲν ἠδυνήθη νὰ τοῦ ἀπομακρύνῃ τὸν θλιβερὸν ὄλεθρον, σταθεὶς ἐμπροσθέν του εἰς βοήθειαν· ἀλλ' ὁ Διομήδης ἐφόνευσε καὶ τοὺς δύο, αὐτὸν καὶ τὸν θεράποντά του Καλήσιον, ὄντα τότε ἡνίοχόν του, καὶ οἱ δύο ἀπέθανον.

Ὁ Εὐρύαλος δὲ ἐφόνευσε τὸν Δρῆσον καὶ Ὀφέλτιον,

ἀκολούθως δὲ ὥρμησε κατὰ τοῦ Αἰσῆπου καὶ τοῦ Πηδᾶ-
σου, τοὺς ὁποίους ἐγέννησέ ποτε ἡ Ἀβαρβαρέα ἐκ τοῦ ἐν-
δόξου Βουκολίωνος, ὅστις ἦτο υἱὸς τοῦ λαμπροῦ Λαομέ-
δοντος πρεσβύτατος, ἀλλὰ νόθος· διότι ποιμαίνων τὰ
πρόβατα συνευρέθη μετ' αὐτῆς, ἥτις ἔγκυος γενομένη
ἐγέννησεν αὐτοὺς διδύμους· ἀλλὰ καὶ τοὺς δύο ἐφόνευσεν
Εὐρύαλος ὁ υἱὸς τοῦ Μηκιστέως, καὶ τοὺς ἐσκύλευσε τὰ
ὄπλα ἐκ τῶν ὤμων των.

Ὁ δὲ ἀνδρεῖος μαχητὴς Πολυποίτης ἐφόνευσεν τὸν Ἀσ-
τύαλον, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τὸν Πιδύτην τὸν Περκώσιον διὰ
τοῦ χαλκοῦ του δόρατος, ὁ δὲ Τεῦκρος τὸν θεῖον Ἀρε-
τάονα· ὁ Ἀντίλοχος ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος ἐφόνευσεν τὸν
Ἀβλήρον, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων τὸν Ἑλάτον, ὅστις κατώ-
κει παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ καλλιρρόου ποταμοῦ Σατνιόεν-
τος, τὴν ὑψηλὴν Πήδασον· ὁ δὲ Λήϊτος ἥρως ἐφόνευσεν
τὸν Φύλακον φεύγοντα, ὁ δὲ Εὐρύπυλος τὸν Μελάνθιον.

Ὁ δὲ Μενέλαος ἔπειτα ἐζώγρησε τὸν Ἀδραστον· διότι
οἱ ἵπποι του φοβηθέντες εἰς τὸ πεδίον καὶ περιπλακέντες
εἰς κλάδον μυρικής συνέτριψαν τὸ ὄχημα εἰς τὸν πρῶ-
τον ῥυμὸν αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἔδραμον πρὸς τὴν πό-
λιν, ὅπου καὶ οἱ ἄλλοι θορυβηθέντες ἔτρεχον, αὐτὸς δὲ
ἀπὸ τοῦ ὄχημα παρὰ τοῦ τροχοῦ ἐκυλίσθη πρηνὴς πρὸς
τὴν γῆν· ἦλθε δὲ παρ' αὐτὸν ὁ Μενέλαος κρατῶν τὸ μα-
κρὸν δόρυ του. Τότε ὁ Ἀδραστος περιβαλὼν τὰ γόνατά
του ἐζητεῖτο τὸ ἑλῆός του.

«Ζώγρησόν με, υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, ἀντὶ δὲ τούτου λάβε
ἄξια λύτρα, διότι πολλὰ κειμήλια ἔχει ὁ πλούσιος πα-
τὴρ μου, χαλκὸν καὶ χρυσὸν καὶ σίδηρον· ἐκ τούτων δύ-
ναται νὰ σοὶ χαρίσῃ ἅπειρα λύτρα ὁ πατὴρ μου, ἐὰν
μάθῃ ὅτι ζῶ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Μενέλαος ἐδέχθη τὸν λόγον του, καὶ ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τὸν θεράποντά του νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὰ πλοῖα· ἀλλ' ὁ Ἀγαμέμνων τρέχων ἦλθε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἠπείλησεν οὕτω·

« Ἀσθενῇ Μενέλαε, τί τοὺς λυπεῖσαι τόσον ; βεβαίως πολλὰ καλὰ ἔπραξαν οἱ Τρῶες εἰς τὸν οἶκόν σου· εἴθε κάνεις ἐξ αὐτῶν νὰ μὴ διαφύγῃ τὸν τρομερὸν ὄλεθρον καὶ τὰς χειράς μας· μήτε τὰ ἐν ταῖς κοιλίαις τῶν μητέρων των βρέφη, μήτε ὅστις ἤθελε φύγει τὸν ὄλεθρον, ἀλλ' ὁμοῦ οἱ κάτοικοι τοῦ Ἰλίου νὰ καταστραφῶσιν ἀλύπητοι καὶ ἄταφοι. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐγύρισε τὰς φρένας τοῦ ἀδελφοῦ του, διότι εἶπεν ἀληθῆ· αὐτὸς δὲ ἀπώθησε τῆς χειρός του τὸν ἥρωα Ἀδραστον, τὸν ὁποῖον ὁ Ἀγαμέμνων ἐπλήγωσεν εἰς τὸν λαγῶνα, καὶ ὁ μὲν ἔπεσεν ὕπτιος, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων λάξ πατήσας ἐπὶ τοῦ στήθους του ἀπέσπασε τὸ ἐκ ξύλου μελίας δόρυ του· ὁ δὲ Νέστωρ παρεκελεύετο τοὺς Ἕλληνας μεγάλως ἀναβοήσας·

« ὦ φίλοι ἥρωες Ἕλληνες, ἀνδρεῖτοι πολεμισταί, μηδεὶς ἡμῶν ἐπιθυμήσας τὰ λάφυρα μένη ὀπίσω, ἵνα συναθροίσας ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα τὰ φέρῃ εἰς τὰ πλοῖά του, ἀλλ' ἅς φονεύωμεν ἄνδρας· ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὰ τὰ λάφυρα ἡσύχως θέλετε ἀφαιρέσει ἀπὸ τοὺς φονευομένους νεκρούς. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐξήγειρε τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἀνδρείαν ἐκάστου. Τότε οἱ Τρῶες δαμασθέντες ὑπὸ τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων ἤθελον ἀναβῆ εἰς τὴν πόλιν Τροίαν διὰ τὴν ἀνανδρίαν των, ἐὰν ὁ ἄριστος οἰωνοσκοπὸς Ἑλενος ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, παρασταθεὶς εἰς τὸν Αἰνεῖαν καὶ Ἐκτορα, δὲν ἔλεγεν·

«Αἰνεῖα καὶ Ἑκτορ, ἐπειδὴ εἰς ὑμᾶς τοὺς δύο πρὸ πάντων ἔγκειται ἡ σωτηρία τῶν Τρώων καὶ Λυκίων, διότι ὑμεῖς εἴσθε οἱ ἄριστοι εἰς πᾶσαν ἐπιχείρισιν τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀγορᾶς, σταθῆτε αὐτοῦ, καὶ πανταχοῦ πορευόμενοι ἐμποδίζετε τὸν λαὸν ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν, πρὶν πέσωσιν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν γυναικῶν των καὶ γείνωσι περίγελως εἰς τοὺς ἐχθρούς των Ἑλλήνας· ἀφοῦ δὲ παροτρύνητε ὅλας τὰς φάλαγγας, ἡμεῖς μὲν μένοντες ἐδῶ θέλομεν πολεμήσει κατὰ τῶν Ἑλλήνων, μολονότι κεκμηκότες, διότι εἶναι ἀνάγκη, σὺ δὲ, Ἑκτορ, πῆγαινε εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰπὲ εἰς τὴν Ἑκάβην, τὴν μητέρα σου καὶ μητέρα μου, νὰ συναθροίσῃ τὰς πρεσβύτιδας εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως καὶ ἀνοίξασα διὰ τῆς κλειδῆς τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ δόμου, ἃς θέσῃ εἰς τὰ γόνατα τῆς καλλιπλοκάμου Ἀθηνᾶς τὸν χαριέστατον καὶ μέγιστον ἐν τῷ μεγάρῳ πέπλον, συνάμα δὲ καὶ φίλτατον εἰς αὐτὴν, καὶ νὰ ὑποσχεθῇ ὅτι θὰ θυσιάσῃ εἰς αὐτὴν εἰς τὸν ναὸν δώδεκα βοῦς ἡλικίας ἐνὸς ἔτους, ἁδαμάστους ἔτι, ἐὰν εὐσπλαγχνισθῇ τὴν πόλιν τῶν Τρώων καὶ τὰς συζύγους καὶ τὰ μικρὰ τέκνα των, ἀποτρέπουσα τῆς Τροίας τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως Διομήδην, τὸν ἄγριον μαχητὴν, τὸν τρομερώτατον, ὁ ὅποιος, λέγω, ὅτι εἶναι ὁ ἄριστος τῶν Ἑλλήνων. Οὔτε τὸν Ἀχιλλέα ποτὲ ἐφοβήθημεν τόσον τὸν ἐξοχώτατον τῶν ἀνδρῶν, ὅστις, λέγουσιν, ὅτι εἶναι υἱὸς θεᾶς· ἀλλ' οὗτος μανιωδῶς ἐπιπίπτει, οὐδὲ δύναται τις νὰ ἰσομετρηθῇ πρὸς αὐτὸν κατὰ τὴν δύναμιν.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἑκτωρ ἤκουσε τοὺς λόγους καὶ πάραυτα ἐπήδησεν ἐκ τοῦ ὀχήματος ἑνοπλος· σείων δὲ τὸ ὄξυ ἀκόντιον διέτρεχε πανταχοῦ τὸν στρατὸν, ἐν-

θαρρύνων αὐτὸν νὰ πολεμήσῃ, καὶ προτρέπων εἰς φοβερὰν μάχην· αὐτοὶ δὲ ἐστράφησαν ὀπίσω ἐκ τῆς φυγῆς καὶ παρετάχθησαν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων εἰς μάχην· οἱ δὲ Ἕλληνες ὑπεχώρησαν, ἔπαυσαν τὸν φόνον, καὶ ἐνόμισαν ὅτι τις τῶν ἀθανάτων θεῶν κατέβη ἐξ οὐρανοῦ ἵνα βοηθήσῃ τοὺς Τρώας. Τοιουτοτρόπως ἐστράφησαν ὀπίσω ἐκ τῆς φυγῆς, ὁ δὲ Ἑκτωρ προέτρεψε τοὺς Τρώας βοήσας·

«Τρῶες μεγάθυμοι καὶ μακρόθεν κεκλημένοι σύμμαχοι, φανήτε ἄνδρες, φίλοι, καὶ ἐνθυμήθητε τὴν ἐνθουσιώδη ἀνδρείαν σας, ἕως ὅτου ἐγὼ ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶπω εἰς τοὺς γέροντας βουλευτάς καὶ εἰς τὰς συζύγους μας νὰ εὐχηθῶσιν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ νὰ ὑποσχεθῶσιν εἰς αὐτοὺς ἑκατόμβας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀνεχώρησεν ὁ Ἑκτωρ· περὶ δὲ τὰ σφυρὰ καὶ τὸν λαϊμόν του ἐκτύπα τὸ μέλαν δέρμα, ὁ γύρος τῆς ἀσπίδος ὁ ἀκρότατος.

Ὁ δὲ Γλαῦκος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἱππολόχου, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης ἀπηντήθησαν εἰς τὸ μέσον τῶν δύο στρατῶν πρόθυμοι νὰ πολεμήσωσιν· ὅτε δὲ πορευόμενοι ἐπλησίασαν ἀλλήλους, πρῶτος ὠμίλησεν ὁ Διομήδης πρὸς τὸν Γλαῦκον·

«Τίς εἶσαι, ᾧ βέλτιστε; διότι δὲν σὲ εἶδον πρότερόν ποτε εἰς τὴν τοὺς ἄνδρας δοξάζουσαν μάχην· πολὺ ὁμῶς ὑπερέβης ὅλους τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν δύναμιν διότι δὲν ἐφοβήθης τὸ μακρόν μου ἀκόντιον, δυστυχεῖς δὲ εἶναι ἐκεῖνοι ὅσων οἱ υἱοὶ ἀντιτάσσονται κατ' ἐμοῦ εἰς τὴν μάχην· ἐάν ὁμῶς ᾗσαι θεὸς ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, τότε ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ πολεμῶ κατὰ τῶν θεῶν, διότι οὔτε ὁ υἱὸς τοῦ Δρύαντος, ὁ ἰσχυρὸς Λυκοῦρ-

γος, ἔζησε πολὺ, διότι ἐτόλμησε νὰ ἐρίσῃ πρὸς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς· ὁ ἥρως οὗτος ἄλλοτε κατεδίωξε τὰς τροφούς τοῦ ἐνθουσιώδους Διονύσου εἰς τὸ ἱερὸν ὄρος τῆς Νύσης. Κτυπώμεναι ὑπὸ τοῦ ἀνδροφόνου Λυκούργου μὲ τὸ βούκεντρον, αἱ Μανάδες ἔρριψαν χαμαὶ τοὺς θύρσους, ὁ δὲ Διόνυσος φοβηθεὶς ἐβυθίσθη εἰς τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης, ὅπου ἡ Θέτις τὸν ὑπεδέχθη εἰς τὸν κόλπον τῆς φοβούμενον, τόσον μέγας φόβος τὸν κατέλαβεν ἐκ τῶν ἀπειλῶν ἐνὸς ἀνθρώπου. Κατ' αὐτοῦ ὅμως ἔπειτα ὠργίσθησαν οἱ μάκαρες θεοὶ, καὶ ὁ Ζεὺς τὸν ἐτύφλωσεν, οὐδ' ἔζησε πολὺν χρόνον, ἐπειδὴ ἐγένετο ἀπεχθὴς εἰς πάντας τοὺς θεοὺς· διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐγὼ ἤθελον ἐπιθυμήσει νὰ πολεμήσω κατὰ τῶν ἀθανάτων θεῶν· ἐὰν ὅμως ἦσαι ἄνθρωπος καὶ τρώγῃς τοὺς καρπούς τῆς γῆς, ἐλθὲ πλησιέστερον ἵνα ἀποθάνῃς ὅσον τάχιον.»

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Ἰππολόχου·

«Γενναῖε υἱὲ τοῦ Τυδέως, τί ἐρωτᾷς τὴν γενεάν μου ; καθὼς εἶναι τὰ φύλλα τῶν δένδρων, οὕτως εἶναι καὶ αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων· ἐκ τῶν φύλλων ἄλλα μὲν ῥίπτει ὁ ἄνεμος κατὰ γῆς ἄλλα δὲ τὰ θάλλοντα δένδρα φύουσιν, ὅταν ἔλθῃ ἡ ἀνοιξίς· οὕτω καὶ τῶν ἀνθρώπων ἡ γενεὰ ἄλλη μὲν ἔρχεται ἄλλη δὲ παρέρχεται· ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ μάθῃς αὐτὴν, ἐγὼ θέλω σοὶ τὴν εἰπεῖ, ἵνα τὴν μάθῃς καλῶς, ὥς καὶ πολλοὶ τὴν γνωρίζουσιν. Ὑπάρχει πόλις καλουμένη Ἐφύρη εἰς τὴν ἀκροτάτην γωνίαν τῆς Πελοποννήσου, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ υἱὸς τοῦ Αἰόλου Σίσυφος, ὁ δολιώτατος ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς ἐγέννησε τὸν Γλαῦκον, ὁ δὲ Γλαῦκος τὸν ἔξοχον Βελλεροφόντην, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ θεοὶ ἐχάρησαν κάλλος καὶ ἀνδρείαν· ἀλλ'

ὅμως ὁ Προΐτος ἐβουλεύθη κατ' αὐτοῦ κακά· διότι ἐδίωξεν αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας ὅπου ἦτο πολὺ ἰσχυρότερος τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν, ἐπειδὴ ὁ Ζεὺς τὸν εἶχεν ὑποβάλλει ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν του. Πρὸς τὸν Βελλεροφόντην ἡ γυνὴ τοῦ Προΐτου, ἡ εὐγενὴς Ἀντεία, συνέλαβεν ἐμμανῆ ἔρωτα θέλουσα λαθραίως νὰ συνευρεθῇ μετ' αὐτοῦ· ἀλλ' ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ καταπείσῃ αὐτὸν, σῶφρονα ὄντα, καὶ ἀπατήσασα τὸν βασιλέα Προΐτον τῷ εἶπεν·

«Ἡ νὰ ἀποθάνης, ὦ Προΐτε, ἢ φόνευσε τὸν Βελλεροφόντην, ὅστις ἤθελε νὰ μὲ ἀτιμάσῃ μὴ θέλουσιν.»

Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἀντεία, ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη δι' αὐτὸ τὸ ὅποῖον ἤκουσε· καὶ νὰ τὸν φονεύσῃ μὲν δὲν ἠθέλησε, διότι ἐφοβήθη τοῦτο, τὸν ἔστειλεν ὅμως εἰς τὴν Λυκίαν, τῷ ἔδωκε σημεῖα ὀλέθρια, χαράζας εἰς δύο διπλωμένα καὶ ἐσφραγισμένα πινάκια πολλὰ τοιαῦτα δηλοῦντα τὸν μέλλοντα θάνατον αὐτοῦ, τὸν διέταξε δὲ νὰ τὰ ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν πενθερόν του ἵνα θανατωθῇ· ἐπορεύθη λοιπὸν εἰς τὴν Λυκίαν ὑπὸ τῶν θεῶν ὁδηγούμενος. Ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν Λυκίαν καὶ εἰς τὸν ποταμὸν Ξάνθον, μετὰ προθυμίας ὑπεδέχθη καὶ ἐτίμησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς τῆς μεγάλης Λυκίας· ἐννέα ἡμέρας τὸν ἐφιλοξένει καὶ ἐννέα βουῖς ἐθυσίασεν· ὅταν ὅμως ἀνέτειλε διὰ δεκάτην φορὰν ἡ ῥοδοδάκτυλος ἠώς, τότε τὸν ἠρώτησε διατὶ ἦλθε καὶ ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὰ σημεῖα, τὰ ὅποια ἔφερε παρὰ τοῦ γαμβροῦ τοῦ Προΐτου· ἀφοῦ δὲ ἔλαβε τὸ ὀλέθριον σημεῖον τοῦ γαμβροῦ του, πρῶτον μὲν τὸν διέταξε νὰ φονεύσῃ τὴν ἀπροσμάχητον Χίμαιραν, ἥτις ἦτο θεῖον γένος καὶ οὐχὶ ἀνθρώπινον, ἐμπροσθεν μὲν λέων, ὀπισθεν δὲ δράκων, εἰς τὸ μέσον δὲ αἶψ, ἀποπνέουσα τρομερὸν πῦρ· καὶ ταύτην μὲν ἐφό-

νευσεν ἀκολουθῶν τὰ σημεῖα τῶν θεῶν· δεύτερον δὲ ἐπολέμησεν ἐναντίον τῶν μαχίμων Σολύμων· ἔλεγε δὲ ὅτι αὕτη ἦτο ἡ λαμπροτάτη μάχη ἐξ ὅσων ἐπεχείρησε· τρίτον δὲ ἐφόνευσε τὰς ἰσάνδρους Ἀμαζόνας· ὅταν ὅμως ἐπέστρεφε, τῷ ἡτοίμαζεν ἄλλον δόλον φοβερόν· ἐκλέξας ἐκ τῆς μεγάλης Λυκίας ἀνδρας ἀρίστους, τοὺς ἔθεσε νὰ ἐνεδρεύωσιν· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ δὲν ἐπανῆλθον σῶοι, διότι ὅλους τοὺς ἐφόνευσεν ὁ λαμπρὸς Βελλεροφόντης. Ὅτε λοιπὸν ὁ Ἰοβάτης ἐνήησεν ἐκ τούτων ὅτι ὁ Βελλεροφόντης εἶναι υἱὸς θεοῦ καὶ οὐχὶ ἄνθρωπος, τὸν ἐκράτησε πλησίον του, τῷ ἔδωκε τὴν θυγατέρα του εἰς γυναῖκα καὶ τὸ ἥμισυ τῆς βασιλείας του. Καὶ οἱ μὲν Λύκιοι τῷ ἐξεχώρισαν κτῆμα ἕξοχον τῶν ἄλλων, ὥραϊον, περιέχον δένδρα καὶ ἄμπελον καὶ ἀρόσιμον ἵνα τὸ νέμῃται, ἡ δὲ θυγάτηρ τοῦ Ἰοβάτου ἐγέννησεν ἐκ τοῦ Βελλεροφόντου τρία τέκνα, τὸν Ἰσανδρὸν, τὸν Ἰππόλοχον καὶ τὴν Λαοδάμειαν. Μετὰ τῆς Λαοδαμείας συνευρέθη ὁ βαθύφρων Ζεὺς καὶ ἐγέννησε τὸν ἰσόθεον μαχητὴν Σαρπηδόνα. Ἀλλ' ὁ Βελλεροφόντης ἐμισήθη ὑπὸ τῶν θεῶν πάντων· μόνος ἐπλανήθη εἰς τὸ Ἀλφειὸν πεδίον, κατατρώγων τὴν ψυχὴν του καὶ ἀποφεύγων τὴν ἀναστροφὴν τῶν ἀνθρώπων. Τὸν δὲ Ἰσανδρὸν τὸν υἱόν του ὁ Ἄρης ὁ ἀκόρεστος τοῦ πολέμου, πολεμιοῦντα κατὰ τῶν Σολύμων ἐφόνευσεν· τὴν δὲ Λαοδάμειαν ἐφόνευσεν ἡ Ἀρτεμις ὀργισθεῖσα. Ὁ δὲ Ἰππόλοχος ἐγέννησεν ἐμὲ, καὶ αὐτοῦ υἱὸς εἶμαι· μὲ ἔστειλε δὲ εἰς τὴν Τροίαν, συνιστῶν μοι πρὸ πάντων νὰ φαίνωμαι ἄριστος καὶ ἀνώτερος ὅλων τῶν ἄλλων· μὴδὲ νὰ καταισχύνω τὸ γένος τῶν πατέρων μου, οἵτινες πάντων ἄριστοι ἐγένοντο καὶ εἰς τὴν Ἐφύραν καὶ εἰς τὴν Λυκίαν· ἐκ ταύτης λοιπὸν τῆς γενεᾶς

καὶ ἐκ τούτου τοῦ αἵματος καυχῶμαι ὅτι κατ'άγομαι.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐχάρη δὲ ὁ λαμπρὸς κατὰ τὴν βοὴν Διομήδης. Καὶ τὸ μὲν ἀκόντιόν του ἐνέπηξεν εἰς τὴν γῆν, διὰ δὲ λόγων θελκτικῶν εἶπε πρὸς τὸν Γλαῦκον, τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν·

«Βέβαια ἐξ ὧσων μοὶ εἶπες εἶσαι πατρικὸς μου ξένος παλαιός, διότι ὁ θεῖος Οἰνεὺς ἐξένισέ ποτε τὸν ἐνδοξὸν Βελλεροφόντην, κρατήσας αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν του εἴκοσιν ἡμέρας· ἔδωκαν δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλους ὥραϊα δῶρα. Ὁ μὲν Οἰνεὺς τῷ ἔδωκε ζωστῆρα πορφυροῦν, λαμπρόν, ὁ δὲ Βελλεροφόντης χρυσοῦν ποτήριον ἀμφικύπελλον, τὸ ὅποιον ἐγὼ ἐρχόμενος ἐδῶ ἀφῆκα εἰς τὸν οἶκόν μου. Τὸν Τυδέα ὅμως δὲν ἐνθυμοῦμαι, ἐπειδὴ μὲ ἀφῆκε πολὺ μικρόν, ὅταν ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν Θηβῶν, ὅπου ἐχάθησαν οἱ Ἀργεῖοι. Διὰ τοῦτο ἐγὼ μὲν εἶμαι ἀγαπητὸς σου ξένος εἰς τὸ μέσον τῆς Ἑλλάδος, σὺ δὲ ἰδικὸς μου εἰς τὴν Λυκίαν, ὅταν ποτὲ ἔλθω εἰς τὴν χώραν ταύτην. Ἄς μὴ κτυπῶμεν ἀλλήλους εἰς τὸν θόρυβον τῶν μαχῶν, διότι ὑπάρχουσι πολλοὶ Τρῶες καὶ σύμμαχοι τούτων ἵνα φονεύω ὃν τινα ὁ θεὸς μοὶ δώσῃ καὶ ἐγὼ ἐπιτύχω· ἐπίσης ὑπάρχουν πολλοὶ Ἕλληνες, ἵνα φονεύσῃς ὃντινα δυνήθῃς· ἄς ἀνταλλάξωμεν δὲ καὶ τὰ ὅπλα, ἵνα μάθωσι καὶ οὗτοι ὅτι καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα ξένοι πατρικοί.»

Ταῦτα εἰπόντες ἐπήδησαν ἀπὸ τῶν ἵππων, ἔλαβον τὰς χεῖρας ἀλλήλων καὶ ὤμοσαν ἀμοιβαίαν πίστιν. Ὁ Ζεὺς τότε ἐπῆρε τὸν νοῦν τοῦ Γλαύκου, διότι οὗτος ἀνοήτως πράξας ἀντήλλαξε τὰ ὅπλα του πρὸς τὸν Διομήδην, ὅπλα χρυσαῖα ἀντὶ χαλκῶν, ἀξίας ἑκατὸν βοῶν, ἀντὶ τῶν τοῦ Διομήδους ἀξίας ἐννέα βοῶν.

Ὁ Ἑκτωρ ἐν τούτοις ἔφθασεν εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας

καίεις τὴν φηγόν· περὶ αὐτὸν ἔδραμον αἱ γυναῖκες καὶ θυγατέρες τῶν Τρώων, ἵνα ἐρωτήσωσι περὶ τῶν υἱῶν των, ἀδελφῶν, συμπολιτῶν καὶ συζύγων των· αὐτὸς ὁμῶς διέταξεν ὅλοι κατα σειράν νὰ εὐχρηθῶσιν εἰς τοὺς θεοὺς, διότι εἰς πολλὰς ἐξ αὐτῶν ἐπέκειντο δεινὰ καὶ συμφοραί. Ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὸ ὥραϊον ἀνάκτορον τοῦ Πριάμου, τὸ ἔχον στοάς ἐκ λίθων καλῶς ἐξεσμένων καὶ λείων, ἐν αὐτῷ δὲ ἦσαν πεντήκοντα θάλαμοι ἐκ λίθου ξεστοῦ πλησίον ἀλλήλων κατεσκευασμένοι, εἰς αὐτοὺς ἐκοιμῶντο οἱ υἱοὶ τοῦ Πριάμου μετὰ τῶν συζύγων των· ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸ ἀπέναντι ἦσαν δώδεκα ἐκτεταμένοι θάλαμοι πλησίον ἀλλήλων ἐκ λίθου ἐπίσης ξεστοῦ ἐντὸς τῆς αὐλῆς διὰ τὰς θυγατέρας τοῦ Πριάμου· ἐν αὐτοῖς ἐκοιμῶντο οἱ γαμβροὶ τοῦ Πριάμου. Τότε ἦλθεν εἰς ἀπάντησίν του ἡ φιλόφρων μήτηρ του Ἑκάβη εἰσάγουσα εἰς τὸν θάλαμον τὴν ὠραιότατην θυγατέρα της Λαοδίκην. Ἡ Ἑκάβη τῷ ἔσφιγγε τὴν χεῖρα καὶ τῷ εἶπεν·

«Υἱέ μου, διατὶ ἀφήσας τὸν πόλεμον ἦλθες; πάντες οἱ ἀποτρόπαιοι Ἕλληνες καταπονοῦσι τοὺς Τρῶας πολεμοῦντες περὶ τὴν πόλιν· σὺ δὲ ἔκρινες καλὸν νὰ ἔλθῃ. ἐνταῦθα καὶ νὰ ἀνατείνῃς εἰς τὸν Δία τὰς χεῖράς σου ἐκ τῆς ἀκροπόλεως; Περίμενε ὅμως ἵνα πρῶτον σοὶ φέρω γλυκὺν οἶνον, ἵνα προσφέρῃς σπονδὰς εἰς τὸν πατέρα Δία καὶ τοὺς λοιποὺς ἀθανάτους θεοὺς, ἔπειτα δὲ νὰ λάβῃς δύναμιν καὶ ὁ ἴδιος, ἀφοῦ πίῃς, διότι πρὸς τὸν ἀποκαμωμένον ἄνθρωπον ὁ οἶνος δίδει μεγάλην δύναμιν, διότι τρόντι εἶσαι ἀποκαμωμένος πολεμῶν ὑπὲρ τῶν συμπολιτῶν σου.»

Πρὸς ταύτην ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἀνδρεῖος Ἑκτωρ.
«Μὴ μοι φέρῃς γλυκὺν οἶνον, σεβαστὴ μήτηρ, μὴ μὲ ἀ-

δυνατίσης, καὶ μὲ κάμης νὰ χάσω τὸ θάρρος καὶ τὴν γενναϊότητά μου, φοβοῦμαι ὅμως νὰ προσφέρω σπονδὰς εἰς τὸν Δία μὲ ἀνίπτους καὶ ἀκαθάρτους χεῖρας· οὐδ' εἶναι πρέπον νὰ εὐχηταί τις εἰς τὸν ἐγείροντα τὰς νεφέλας Δία, ἔχων τὰς χεῖρας μεμολυσμένας ἀπὸ αἷμα καὶ αἱματωμένην σκόνιν. Ἀλλὰ σὺ μὲν συναθροίσασα τὰς γράϊας πορεύθητι εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὰ θυμιάματα, βάλε δὲ εἰς τὰ γόνατα τῆς καλλιπλοκάμου Ἀθηνᾶς τὸν πέπλον τὸν ὅποιον ἔχεις εἰς τὰ μέγαρά, χαριέστατον καὶ μέγιστον, καὶ τὸν ἀγαπᾷς περισσότερον· ὑποσχέθητι δὲ εἰς αὐτὴν νὰ τῇ προσφέρῃς θυσίαν δώδεκα βοῦς ἡλικίας ἑνὸς ἔτους, ἀδαμάστους, ἐὰν ἐλεήσῃ τὴν πόλιν καὶ τὰς συζύγους καὶ τὰ ἄθωα τέκνα τῶν Τρώων, ἀπομακρύνουσα ἐκ τῆς ἱερᾶς Τροίας τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως Διομήδην, τὸν ἄγριον καὶ φοβερὸν πολεμιστήν. Καὶ σὺ μὲν πορεύθητι ἤδη εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω εἰς τὸν Πάριν ἵνα τὸν προσκαλέσω νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν μάχην, ἐὰν θέλῃ νὰ μὲ ἀκούσῃ. Βίθε νὰ ἡνοιγεν ἡ γῆ νὰ τὸν κατέπινεν ἐκεῖ! διότι μέγα κακὸν τὸν ἐφύλαττεν ὁ Ζεὺς εἰς τοὺς Τρῶας καὶ εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς του. Ἐὰν ἔβλεπον αὐτὸν ἀποθανόντα, ἤθελον εἰπεῖ ὅτι ἡ ψυχὴ μου ἐλησμονήσεν ὅλα ὅσα μέχρι τοῦδε ὑπέφερα.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἑκτωρ, ἡ δὲ Ἑκάβη ἐλθοῦσα εἰς τὸ ἀνάκτορον διέταξε τὰς θεραπαίνας τῆς νὰ συναθροίσωσιν εἰς τὴν πόλιν τὰς γράϊας, αἵτινες καὶ ἦλθον· αὐτὴ δὲ κατέβη εἰς τὸν εὐώδη θάλαμον, ὅπου εἶχε τοὺς παμπαικίλους πέπλους τῆς, καλλιτεχνήματα γυναικῶν τῆς Σιδῶνος, τοὺς ὁποίας ἔφερεν ἐκεῖ ὁ θεὸς Πάρις ἐκ τῆς Φοινίκης παραπλεύσας ἐκείθεν, ὅτε ἔφερε τὴν Ἑλένην,

τὴν τοῦ μεγάλου Διὸς πατρὸς κόρην. Ἐκ τούτων τῶν πέπλων ἓνα λαβοῦσα ἡ Ἑκάβη τὸν ὠραιότατον διὰ τὰ ποικίλματά του καὶ μέγιστον, ὅστις ἔλαμπεν ὡς ἀστήρ καὶ ἔκειτο ἐν τοῖς ἄλλοις τελευταῖος, ὡς κάλλιστος, τὸν προσέφερε δῶρον εἰς τὴν Ἀθηναῖν, ἀμέσως δὲ ἐκίνησε πρὸς τὸν ναόν, αἱ δὲ ἄλλαι γραῖαι τὴν ἠκολούθουν.

Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὸν ναόν τῆς Ἀθηναῖς ἐν τῇ ἀκροπόλει, ταῖς ἤνοιξε τὰς θύρας ἡ καλλιπάρεις Θεανώ, ἡ θυγάτηρ τοῦ Κισσέως, καὶ σύζυγος τοῦ ἱππότου Ἀντήνορος, διότι αὐτὴν οἱ Τρῶες ἔθεσαν ἱέρειαν τῆς Ἀθηναῖς· αἱ δὲ γυναῖκες ὅλαι μετ' ὀλολυγμῶν ὕψωσαν τὰς χεῖρας εἰς τὴν Ἀθηναῖν. Ἡ Θεανώ λαβοῦσα τὸν πέπλον τὸν κατέθεσεν εἰς τὰ γόνατα τῆς Ἀθηναῖς καὶ ἀνατείνασα τὰς χεῖρας, ἤρχετο εἰς τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διός·

«Σεβασμία Ἀθηναῖ, προστάτρια τῆς πόλεώς μας, ἔξοχε τῶν θεῶν! σύντριψον τὸ δόρυ τοῦ Διομήδους, κάμε δὲ καὶ αὐτὸς ἴδιος νὰ πέσῃ πρηνὴς ἔμπροσθεν τῶν σκαιῶν πυλῶν, ἵνα πάραυτα σοὶ προσφέρωμεν δώδεκα βοῦς ἡλικίας ἐνὸς ἔτους ἀδαμάστους ἔτι, ἐὰν ἐλεήσῃς τὴν πόλιν καὶ τὰς συζύγους καὶ τὰ ἀθῶα τέκνα τῶν Τρώων.»

Ταῦτα εἶπεν εὐχομένη, ἀλλ' ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖ δὲν εἰσήκουσε τὴν δέησίν της. Οὕτω λοιπὸν αἱ μὲν γυναῖκες ἤρχοντο εἰς τὴν Ἀθηναῖν, ὁ δὲ Ἑκτωρ εἶχεν ὑπάγει εἰς τὰ ὠραῖα δώματα τοῦ Πάριδος, τὰ ὅποια αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχε κατασκευάσει μετ' ἀνδρῶν, οἵτινες τότε ἦσαν οἱ ἄριστοι τέκτονες εἰς τὴν Τροίαν. Αὐτοὶ λοιπὸν τῷ κατεσκεύασαν θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλὴν πλησίον τοῦ Πριάμου καὶ τοῦ Ἑκτορος ἐν τῇ ἀκροπόλει.

Ἐκεῖ λοιπὸν εἰσῆλθεν ὁ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀγαπώμενος Ἔκτωρ, κρατῶν εἰς τὴν χειρὰ του δόρυ ἔνδεκα πήχεων, ἔμπροσθεν δὲ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ῥάβδου ἔλαμπεν ἡ χαλκῇ αἰχμῇ, πέριξ δὲ ἦτο χρυσοῦς κρίκος, συγκρατῶν τὴν λόγχην μετὰ τοῦ δόρατος· καὶ εὔρε τὸν μὲν Ἀλέξανδρον εἰς τὸν θάλαμόν του περιποιούμενον τὰ ὥραϊα ὅπλα του, τὴν ἀσπίδα, τὸν θώρακα καὶ τὰ καμπύλα τόξα ψηλαφῶντα καὶ δοκιμάζοντα, τὴν δὲ Ἑλένην καθήμενὴν μεταξὺ τῶν θεραπαίνων τῆς καὶ δίδουσας εἰς αὐτὰς ἐργασίαν. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἐκτωρ ὠνείδισεν αἰσχροῦς λέγων·

«Ταλαίπωρε, πολὺ κακὰ κάμνεις τὸν θυμωμένον, ὁ μὲν στρατὸς φθείρεται περὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ὑψηλὸν τεῖχος μαχόμενος, σὺ δὲ εἶσαι ὁ αἴτιος τοῦ πολέμου τούτου, ὅστις ἤναψε πέριξ τῆς πόλεως ταύτης· ἐξ ἐναντίας σὺ ἔπρεπε νὰ ἐπιπλήτῃς ἄλλον, ὅντινα ἤθελες ἰδεῖ νὰ παραμελῇ καὶ φεύγῃ τὸν τρομερὸν πόλεμον. Ἀκολούθησόν με ἵνα μὴ ἡ πόλις κατακαῇ τάχιστα ὑπὸ τοῦ τρομεροῦ πυρός.»

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ θεῖος Ἀλέξανδρος·

«Ἐκτωρ, δικαίως μὲ ὠνειδίζεις καὶ δὲν ὑπερβαίνεις τὰ ὅρια. Ἀκουσον τὴν ἀπόκρισίν μου καὶ πίστευσόν με. Δὲν ἐκαθήμην ἐγὼ εἰς τὸν θάλαμον τοσοῦτον χρόνον ἐξ ὀργῆς τινος ἢ ἀγανακτήσεως, ἀλλὰ νικηθεὶς εἰς τὴν μονομαχίαν, ἤθελον νὰ παρηγορήσω ἑμαυτόν. Τώρα ὅμως ἡ σύζυγός μου διὰ λόγων καταλλήλων πείσασα μὲ παρώτρυνεν εἰς τὸν πόλεμον, τὸ ὅποῖον καὶ εἰς ἐμὲ φαίνεται καλλίτερον, διότι ἡ νίκη εἶναι ἀσταθής καὶ πότε ἔρχεται εἰς τὸν ἕνα πότε εἰς τὸν ἄλλον. Περιμένέ με λοιπὸν

ἵνα ὀπλισθῶ, ἢ πῆγαινε καὶ ἐγὼ ἔρχομαι κατόπιν, ἐλπίζω δὲ νὰ σὲ συναπαντήσω.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἑκτωρ δὲν τῷ ἀπεκρίθη τίποτε· ἡ Ἑλένη ὅμως εἶπε πρὸς τὸν Ἑκτορα τὰ ἐξῆς·

« Ἀνδράδελφε ἐμοῦ τῆς ἀναιδοῦς καὶ τοσαύτης δυστυχίας προζένου, τῆς τρομερᾶς. Εἶθε τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐγεννήθην, κακὴ θύελλα νὰ μὲ ἥρπαζε καὶ νὰ ἐπετοῦσα εἰς ὄρος ἢ εἰς τι κῦμα τῆς πολυταράχου θαλάσσης, ὅπου τὸ κῦμα ἤθελε μὲ ἐκβράσει, πρὶν ἢ γείνωσι ταῦτα. Ἄλλ' ἀφοῦ οἱ θεοὶ οὕτως ἀπεφάσισαν τὰ κακὰ ταῦτα, ἔπρεπε νὰ ἦμαι σύζυγος ἀνδρὸς καλλιτέρου, ὅστις νὰ αἰσθάνεται τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὰς προσβολὰς τῶν ἀνθρώπων. Οὗτος ὅμως οὔτε τώρα ἔχει νοῦν σταθερὸν, οὔτε εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ἔχῃ· διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι καὶ θέλει ἀπολαύσει ὅσα φρονεῖ. Ἄλλ' εἰσελθε τώρα καὶ κάθου εἰς τὸν δίφρον τοῦτον, ἐπειδὴ μεγάλως κοπιᾷζεις δι' ἐμὲ τὴν ἀθλίαν καὶ διὰ τὴν κακὴν πράξιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Ζεὺς κακὴν μοῖραν ἐπέβαλεν, ἵνα γείνωμεν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους διαβόητοι.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἀνδρεῖος Ἑκτωρ·

« Μὴ με παρακινῆς νὰ καθήσω, Ἑλένη, μολονότι τὸ ἐπιθυμεῖς, διότι δὲν θὰ μὲ καταπείσης· διότι ἤδη βιάζομαι νὰ ἔλθω εἰς βοήθειαν τῶν Τρώων, οἵτινες λυποῦνται διὰ τὴν ἀπουσίαν μου. Ἀλλὰ σὺ διέγειρε τὸν σύζυγόν σου, ἃς σπεύσῃ δὲ οὗτος ἵνα μὲ προφθάσῃ ἐντὸς τῆς πόλεως, διότι καὶ ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς τὸν οἶκον ἵνα ἶδω τοὺς οἰκείους μου, τὴν ἀγαπητὴν σύζυγόν μου καὶ τὸ βρέφος μου. Μήπως ἡξεύρω ἂν θὰ ἐπιστρέψω πάλιν, ἢ ἂν οἱ θεοὶ δὲν μὲ καταδαμάσωσιν ὑπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων;»

Ταῦτα εἰπὼν ἀνεχώρησεν ὁ γενναῖος Ἕκτωρ· ἀμέσως δ' ἔπειτα ἔφθασεν εἰς τὰ ὠραῖά του δώματα, ἀλλὰ δὲν εὔρεν ἐκεῖ τὴν λευκάς ἀγκάλας ἔχουσαν Ἀνδρομάχην, διότι ἔστεκε μετὰ τῆς ὠραίας θεραπαίνης καὶ τοῦ τέκνου τῆς εἰς τὸν πύργον θρηνοῦσα καὶ ὀδυρομένη. Ἐπειδὴ δὲν εὔρε τὴν σύζυγόν του εἰς τὸν οἶκον, πορευθεὶς ἐστάθη εἰς τὸ κατώφλιον καὶ εἶπεν εἰς τὰς θεραπαίνας·

« Εἵπατέ μοι τὴν ἀλήθειαν, ὑπηρέτριαι· ποῦ ὑπῆγεν ἡ Ἀνδρομάχη ἐξελθοῦσα τοῦ οἴκου; εἰς κάμμιαν ἀδελφὴν μου ἢ εἰς καμμίαν νύμφην μου, ἢ εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπου αἱ ἄλλαι καλλιπλόκαμοι Τρωϊάδες τὴν φοβερὰν θεὰν ἐξιλεόνουσι ; »

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἡ δραστηρία οἰκονόμος· « Ἕκτωρ, ἐπειδὴ μὲ διέταξες νὰ σοὶ εἶπω τὴν ἀλήθειαν, σοὶ λέγω ὅτι ἡ Ἀνδρομάχη, δὲν ὑπῆγεν οὔτε εἰς κάμμιαν ἀδελφὴν σου οὔτε εἰς κάμμιαν νύμφην σου, οὔτε εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπου αἱ ἄλλαι καλλιπλόκαμοι Τρωϊάδες τὴν φοβερὰν θεὰν ἐξιλεόνουσιν· ἀλλ' ὑπῆγεν εἰς τὸν ὑψηλὸν πύργον τῆς Τροίας ἐπειδὴ ἤκουσεν ὅτι καταπονοῦνται οἱ Τρῶες, οἱ δὲ Ἕλληνες νικῶσι. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ὑπῆγε βιαίως εἰς τὸ τεῖχος, ὡς τρελλή, ἡ δὲ τροφὸς βαστάζει τὸ παιδίον. »

Ταῦτα εἶπεν ἡ οἰκονόμος, ὁ δὲ Ἕκτωρ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν οἶκον, πορευόμενος τὸν ἴδιον δρόμον πρὸς τὰς ὠραίας ἀγυίας. Ὅταν δὲ διερχόμενος διὰ μέσου τῆς πόλεως ἔφθασεν εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας (διότι δι' αὐτῶν ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸ πεδῖον), ἐκεῖ ἦλθεν εἰς ἀπάντησίν του τρέχουσα ἡ ἀξιεράστος σύζυγός του Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ τοῦ Ἡετίονος, ὅστις κατῴκει ὑπὸ τὸ δασῶδες ὄρος τῶν Πλάκων εἰς τὴν πόλιν Θήβην, βασιλεύων τῶν Κιλικίων

ἀνδρῶν. Τούτου τὴν θυγατέρα Ἀνδρομάχην εἶχε σύζυγον ὁ ἀνδρεῖος Ἑκτωρ· αὐτὴ λοιπὸν τὸν ἀπῆντησε, μετ' αὐτὴν δὲ ἠκολούθει ἡ θεράπαινα, ἔχουσα εἰς τὸν κόλπον τῆς τὸ ἀπλοῦν καὶ ἄκακον παιδίον, ἐντελῶς νήπιον, τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Ἑκτορος, ὅμοιον μὲ ὠραῖον ἄστρον. Αὐτὸν τὸν υἱὸν ὁ μὲν Ἑκτωρ ὠνόμαζε Σκαμάνδριον οἱ δὲ ἄλλοι ἄνθρωποι Ἀστυάνακτα (βασιλέα τῆς πόλεως), διότι μόνος ὁ Ἑκτωρ ἔσωζε τὴν Τροίαν. Ὁ μὲν λοιπὸν Ἑκτωρ, βλέψας σιωπηλῶς πρὸς τὸν υἱὸν του, ἐμειδίασεν, ἐνῶ ἡ Ἀνδρομάχη, δακρυρροοῦσα, πλησιάζει, λαμβάνει τὴν χεῖρά του καὶ τῷ λέγει·

«Σκληρὲ, θὰ σὲ ἀφανίσῃ ἡ ἀνδρεία σου, οὐδὲ λυπείσαι τὸ τέκνον σου καὶ ἐμὲ τὴν δυστυχῇ, ἡ ὁποία θὰ σὲ στερηθῶ καὶ θὰ μείνω χήρα· ἐπειδὴ γρήγορα θέλουσι σὲ φονεύσει οἱ Ἕλληνες ὅλοι ἐφορμήσαντες κατὰ σοῦ· εἰς ἐμὲ δὲ εἶναι προτιμότερον ν' ἀποθάνω ἀφοῦ σὲ στερηθῶ, διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλη παρηγορία, ἀφοῦ σὺ ἀποθάνῃς, παρὰ θλίψεις· διότι δὲν ἔχω οὔτε πατέρα, οὔτε μητέρα· καὶ τὸν μὲν πατέρα μου τὸν ἐφόνευσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς, ἀφοῦ ἐξεπόρθησε τὴν καλῶς κατοικουμένην πόλιν τῶν Κιλικίων, τὴν ὑψηλὰς πύλας ἔχουσαν Θήβην· ἐφόνευσεν δὲ καὶ τὸν Ἡετίονα, δὲν τὸν ἐγύμνωσεν ὅμως τῶν ὀπλων του· διότι εὐλαβήθη τοῦτο, ἀλλὰ τὸν ἔκαυσε μαζὺ μὲ τὰ ποικίλα ὅπλα του καὶ τῷ ἤγειρε τύμβον, περὶ τὸν ὁποῖον αἱ τῶν ὀρέων Νύμφαι, αἱ θυγατέρες τοῦ Διὸς, ἐφύτευσαν πτελέας. Οἱ δὲ ἐπτὰ ἀδελφοί μου, οἵτινες ἦσαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἀπέθανον ὅλοι τὴν αὐτὴν ἡμέραν, διότι ὅλους ἐφόνευσεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς βόσκοντας τὰς βοῦς καὶ τὰ πρόβατα. Τὴν δὲ μητέρα μου, τὴν βασίλισσαν τῆς πόλεως ὑπὸ τὸ δασῶδες ὄρος τῆς

Πλάκου, ἀφοῦ τὴν ἔφερεν ἐνταῦθα μετὰ τῶν ἄλλων κτημάτων, τὴν ἀπέδωκε μὲν λαβὼν ἄπειρα λύτρα, ἀλλὰ τὴν ἐφόνευσε διὰ τῶν βελῶν τῆς ἡ Ἀρτεμις εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου. Ἐκτωρ, σὺ εἶσαι δι' ἐμὲ πατὴρ, μήτηρ, ἀδελφός, ἀνθὴρὸς σύζυγος. Ἀλλὰ λυπήσου με τῶρα καὶ μένε ἐδῶ εἰς τὸν πύργον, μὴ φονευθεὶς καταστήσης τὸν υἱόν σου ὀρφανὸν καὶ τὴν γυναῖκά σου χήραν. Σταμάτησον τὸν στρατὸν πλησίον τοῦ ἐρινοῦ, ὅπου ἡ πόλις δύναται νὰ κυριευθῇ ἐξ ἐφόδου καὶ τὸ τεῖχος εἶναι προσβατόν· διότι τρεῖς ἐλθόντες αὐτοῦ οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων, οἱ δύο Αἴαντες, ὁ λαμπρὸς Ἰδομενεὺς, οἱ δύο Ἀτρεΐδαι καὶ ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης, τὸ ἐδοκίμασαν. Τοῦτο δὲ ἔπραξαν ἢ διότι ἔμπειρός τις μάντις τοῖς τὸ εἶπεν, ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἰς τοῦτο ἐκινήθησαν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ὁ ἀνδρεῖος Ἐκτωρ·

«Βέβαια, καὶ ἐγὼ περὶ ὅλων τούτων φροντίζω, ὦ γύναι· ἀλλὰ πολὺ ἐντρέπομαι τοὺς Τρῶας καὶ τὰς μακρὰς καὶ συρομένας ἐσθῆτας φορούσας Τρωϊάδας, ἐὰν ὡς δειλὸς ἀπομακρύνωμαι τοῦ πολέμου· οὐδὲ τὸ δέχεται ἡ ψυχὴ μου, ἀφοῦ ἔμαθον νὰ ἦμαι γενναῖος πάντοτε καὶ νὰ πολεμῶ μετὰ τῶν προμάχων Τρώων, προσπαθὼν νὰ φυλάξω τὴν μεγάλην δόξαν τοῦ πατρός μου καὶ τὴν ἰδικήν μου. Ναί, γνωρίζω καλῶς ἐν τῇ ψυχῇ μου ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καθ' ἣν θὰ ἀπολεσθῇ ἡ ἱερὰ Τροία καὶ ὁ Πρίαμος καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ· ἀλλὰ δὲν μὲ μέλει τόσον διὰ τοὺς Τρῶας, οὔτε δι' αὐτὴν τὴν Ἑκάβην, οὔτε διὰ τὸν βασιλέα Πρίαμον, οὔτε διὰ τοὺς ἀδελφούς μου, οἱ ὅποιοι πολλοὶ καὶ καλοὶ ἤθελον πίπτει κατὰ γῆς φονευόμενοι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ὅσον μὲ μέλει διὰ σέ, ὅταν τις τῶν Ἑλλήνων κλαίουσιν σὲ ἀπαγάγῃ αἰχμάλωτον.

Καὶ τότε εὐρίσκομένη εἰς τὸ Ἄργος ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἄλλης κυρίας, ἤθελες ὑφαίνει, ἢ ἤθελες φέρει νερὸν ἐκ τῆς Μεσσηΐδος ἢ Ὑπερείας ἄκουσα καὶ ἐκ πολλῆς ἀνάγκης. Καὶ τότε ἰδὼν σέ τις κλαίουσαν ἤθελεν εἰπεῖ. «Ἴδου ἡ γυνὴ τοῦ Ἑκτορος, ὅστις ἠρίστευεν εἰς τὰς ἀμάχας τῶν ἵπποτῶν Τρώων, ὅταν ἐμάχοντο διὰ τὴν «Τροίαν.» Οὕτω θέλει εἰπεῖ τις, εἰς σέ δὲ τότε θέλει προστίθεται νέα λύπη διὰ τὴν στέρησιν τοιοῦτου ἀνδρός, ἵνα σοῦ ἀπομακρύνῃ τὴν αἰχμαλωσίαν. Ἄ! εἴθε νὰ ἦμαι νεκρὸς καὶ τεθαμμένος εἰς τὸ μνήμα παρὰ νὰ ἀκούσω τὰς κραυγὰς σου ἀπαγομένης.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἑκτωρ ἤπλωσε τὰς χεῖρας εἰς τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον ὅμως ἐπλαγίασεν εἰς τὸν κόλπον τῆς ὠραίας τροφοῦ του φωνάζον, διότι ἐτρόμαξε τὴν φοβερὰν ὄψιν τοῦ πατρός του, καὶ ἐφοβήθη τὰ χαλκᾶ ὅπλα καὶ τὸν ἵππουρον λόφον τῆς περικεφαλαίας φοβερῶς σειόμενον ἀπὸ τῶν ἄκρων αὐτῆς· ἐγέλασε δὲ μεγάλως ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ του· ἀμέσως δὲ ὁ Ἑκτωρ ἀφήρσεν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν του τὴν περικεφαλαίαν καὶ τὴν κατέθεσεν εἰς τὴν γῆν. Ἔπειτα δὲ ἀφοῦ ἐφίλησε τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν του καὶ τὸν ἐλίκνισεν εἰς τὰς χεῖράς του, εὐξάμενος εἰς τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς εἶπε·

«Ζεῦ καὶ ἄλλοι θεοί, δότε ἵνα καὶ ὁ υἱός μου οὗτος γείνῃ καθὼς ἐγὼ, ἕξοχος μεταξὺ τῶν Τρώων, ἐπίσης ἀνδρεῖος καὶ νὰ βασιλεύσῃ ἰσχυρῶς τῆς Τροίας, ἵνα εἴπῃ τις ποτὲ περὶ αὐτοῦ ἐρχομένου ἐκ τοῦ πολέμου «οὗτος αἶναι πολὺ ἀνώτερος τοῦ πατρός του, ἃς λάβῃ τὰ αἰματόφυρτα λάφυρα τοῦ ἐχθροῦ τὸν ὁποῖον θὰ φονεύσῃ, καὶ ἃς χαρῇ ἐν τῇ ψυχῇ της ἡ μήτηρ του.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔβαλε τὸν υἱόν του εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς

ἀγαπητῆς του συζύγου, ἥτις τὸν ἐδέχθη εἰς τὸν εὐώδη κόλπον της καὶ ἐμειδίασε δακρύουσα· ὁ δὲ συζυγὸς της τὴν εὐσπλαγχίσθη ἰδὼν, τὴν ἐχάϊδευσε καὶ εἶπε·

«Φίλη, μὴ με λυπεῖσαι πολὺ, διότι κανεῖς δὲν θὰ με στείλῃ εἰς τὸν ἄδην πρὶν ἢ ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον· τοῦτο δὲ κανεῖς τῶν θνητῶν λέγω ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ, εἴτε ἄνανδρος εἴτε ἀνδρεῖος, ἀφοῦ ἅπαξ γεννηθῇ. Ἀλλ' ἤδη πορευθεῖσα εἰς τὸν οἶκον, περιποιοῦ τὰ ἔργα σου, τὸν ἱστὸν καὶ τὴν ἡλακάτην, διάταξον δὲ καὶ τὰς ὑπηρετρίας νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰ ἔργα των· περὶ δὲ τοῦ πολέμου θέλουσι φροντίσει οἱ ἄνδρες, οἱ Τρῶες, καὶ πρὸ πάντων ἐγώ.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβεν ἀπὸ τῆς γῆς τὴν περικεφαλαίαν του, τὴν οὐρὰν ἵππου ἔχουσιν· ἡ δὲ ἀγαπητὴ του σύζυγος ἐπορεύθη εἰς τὸν οἶκον κατ' ὀλίγον καὶ συνεχῶς στρέφουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν ἀγαπητὸν της σύζυγον καὶ κλαίουσα· πάραυτα δὲ ἔφθασεν εἰς τὰ ὠραῖα δώματα τοῦ ἀνδροφόνου Ἑκτορος, εὔρε δὲ ἐντὸς πολλὰς θεραπαίνας, τὰς ὁποίας ἔκαμε νὰ θρηνῶσι καὶ ὀδύρωνται, διότι ἐκλαιον τὸν Ἑκτορα ζωντανὸν εἰς τὸν οἶκόν του, νομίζουσαι ὅτι δὲν θέλει ἐπιστρέφει πλέον ἐκ τοῦ πολέμου, ἀποφυγὼν τὴν ὀργὴν καὶ τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων.

Ἀλλ' οὔτε ὁ Πάρις ἐβράδυνεν εἰς τὰ ὑψηλὰ δώματά του· ἀλλ' ἀφοῦ ἐνεδύθη τὰ ὠραῖα ὅπλα, τὰ ποικίλα ἐκ τοῦ χαλκοῦ, ἐδραμεν ἔπειτα εἰς τὴν πόλιν μετὰ σπουδῆς. Καθὼς δὲ ὅταν ἵππος, πολὺν χρόνον μένων εἰς τὸν σταῦλον καὶ ἀφθόνως τρεφόμενος, διαρρήξας τὰ δεσμὰ, τρέχῃ διὰ μέσου τῆς πεδιάδος, σφοδρῶς τὸ ἔδαφος κρούων, συνειθισμένος νὰ λούηται εἰς τὸν ποταμὸν, γαυ-

ριῶν διὰ τὴν δύναμιν του, κρατεῖ δὲ ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν του, αἱ δὲ χαῖταί του κινουῦνται σφοδρῶς περὶ τοὺς ὤμους του, αὐτὸς δὲ γαυριῶν ἐπὶ τῷ κάλλει του τρέχει ταχέως εἰς τὰς συνειθισμένας βοσκάς· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου Πάρις ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως διαλάμπων ὑπὸ τὰ ὅπλα του ὡς ὁ ἥλιος, ταχέως κατέβαινε χαίρων· ἀμέσως δ' ἔπειτα ἀπήντησε τὸν ἀδελφόν του Ἑκτορα, ὅταν οὗτος ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς θέσεως, ἔνθα συνδιελέχθη μετὰ τῆς γυναικὸς του. Πρὸς αὐτὸν δὲ πρῶτος ὠμίλησεν ὁ θεῖος Ἀλέξανδρος·

«Ἀδελφε, βεβαίως σὲ ἐμποδίζω, ἐνῷ βιάζεσαι πολὺ, οὐδὲ ἤλθον ἐγκαίρως, καθὼς διέταξας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Ἑκτωρ·

«Φίλε, κἀνεῖς βεβαίως φρόνιμος ἄνθρωπος δὲν θὰ ἀποδοκιμάσῃ ὅ,τι σὺ πράττεις εἰς τὴν μάχην, διότι εἶσαι τωόντι ἀνδρεῖος· ἀλλ' ὅμως ἐκουσίως παραμελεῖς καὶ δὲν θέλεις νὰ πολεμήσῃς· ἐγὼ δὲ λυποῦμαι πολὺ, ὅταν ἀκούω περὶ σοῦ προσβολὰς ἐκ μέρους τῶν Τρώων, οἵτινες πολλὰ πάσχουσι διὰ σέ· ἀλλ' ἅς ὑπάγωμεν, ταῦτα δὲ θέλομεν τὰ διορθῶται ὕστερον, ἐάν ποτε ὁ Ζεὺς μᾶς ἀξιώσῃ, ἐκδιώξαντες ἐκ τῆς Τροίας τοὺς Ἑλλήνας, νὰ στήσωμεν κρατῆρα ἐλεύθερον εἰς τὰ μέγαρά μας, προσφέροντες σπονδὰς πρὸς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς.»

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Η.

ΕΚΤΩΡΟΣ ΚΑΙ ΑΙΑΝΤΟΣ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ. ΤΑΦΗ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐξώρμησε τῶν πυλῶν ὁ λαμπρὸς Ἑκτωρ, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀλεξάνδρου· ἀμφοτέρωι δὲ παρίστων ὁρμητικὴν τινα διάθεσιν πρὸς πολεμικὴν κίνησιν καὶ μάχην· μὲ ὅσῃν δὲ ἐπιθυμίαν δέχονται τὸν οὖριον ἄνεμον ναῦται ἐπὶ πολὺ κωπηλατήσαντες ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ὅλως ἀποκαμόντες, μὲ τοσαύτην οἱ Τρῶες τοὺς εἶδον προσερχομένους.

Τότε κατέβαλον ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τὸν Μενέσθιον τὸν υἱὸν τοῦ κορωνοφόρου βασιλέως Ἀρειθόου καὶ τῆς βοοφθάλμου Φιλομεδούσης τῶν ἐκ τῆς Ἄρνης· ὁ δὲ Ἑκτωρ ἐκτύπησε μὲ τὸ ὄξύ του δόρυ τὸν Ἡϊονέα εἰς τὸν αὐχένα ὑπὸ τὴν χαλκῆν περικεφαλαίαν, καὶ τοῦ ἔλυσε τὰ μέλη· ὁ δὲ Γλαῦκος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἱππολόχου, ὁ στρατηγὸς τῶν Λυκίων, ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸν ὤμον Ἰφίνοον τὸν Δεξιάδην, ὑπὸ ταχειῶν φοράδων συρόμενον, ὅστις καταπεσὼν ἐκ τοῦ ἄρματος ἀπέθανεν.

Ἄμα δὲ τοὺς διέκρινεν ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναὶα νὰ ἀφανίσουν τοὺς Ἕλληνας, ἀμέσως ὥρμησεν ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου πρὸς τὴν ἱεράν Ἴλιον· ὡς δὲ τὴν εἶδεν ἀπὸ τὴν Πέργαμον ὁ Ἀπόλλων, ὥρμησε πρὸς συνάντησίν της ἐπιθυμῶν τὴν νίκην τῶν Τρώων· συναντήσας

λοιπὸν αὐτὴν πλησίον τῆς φηγοῦ ἤρχισε νὰ τὴν ὀμιλῇ τὰ ἐξῆς·

«Διατὶ πάλιν ἦλθες ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον μὲ τόσῃν ὀρμῇ, κόρη τοῦ μεγάλου Διὸς, καταληφθεῖσα ὑπὸ θυμοῦ ; Ἔ, διὰ νὰ δώσης εἰς τοὺς Ἑλλήνας ὑπεροχὴν καὶ νίκην ; ἐπειδὴ οὐδαμῶς συγκινεῖσαι ἐκ τῆς ἀπωλείας τῶν Τρώων· ἀλλ' ἐὰν ἐπείθεσο κᾶπως εἰς ἐμὲ, ἤθελεν εἶσθαι πολὺ ἐπωφελέστερον· τῶρα μὲν ἅς παύσωμεν τὸν σάλον καὶ τὴν καταστροφὴν σήμερον τοῦλάχιστον, βραδύτερον δὲ δύνανται πάλιν νὰ πολεμῶσιν ἕως ὅτου εὕρωσι τὸ τέλος τῆς Ἰλίου, ἀφοῦ οὕτως ἀρέσκει εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, νὰ ἐκπορθήσωσι τὴν πόλιν ταύτην.»

Πρὸς ταῦτα δ' ἀπήντησεν ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναΐ·

«Ἔστω, ἤμερ· διότι μὲ τὴν ιδέαν αὐτὴν κατέβην καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης· ἀλλ' ἔλα, εἰπέ μοι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ καταπαύσωμεν τὴν μάχην ;»

Ὁ δὲ βασιλεὺς υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων ἀπήντησεν·

«Ἄς παρορμήσωμεν τὸν ἀνδρεῖον ἵπποδαμαστὴν Ἑκτορα, ἂν θέλῃ νὰ προκαλέσῃ τινὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς μονομαχίαν μέχρι θανάτου, οἱ δ' ἔχοντας χαλκᾶς κνημίδας Ἑλληνες ἀγανακτήσαντες ἴσως ἤθελον παρακινήσει καὶ αὐτοὶ τινὰ νὰ μονομαχήσῃ πρὸς τὸν εὐγενῆ Ἑκτορα.»

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἀμέσως ἐπείσθη ἡ θεὰ Ἀθηναΐ· ὁ δὲ Ἑλένος, ὁ προσφιλὴς υἱὸς τοῦ Πριάμου, ἠσθάνθη τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν συσκεφθέντες οἱ θεοὶ ἐνέκριναν· ἐπλησίασε λοιπὸν τὸν Ἑκτορα καὶ τῷ εἶπεν·

«Ἑκτωρ, υἱὲ τοῦ Πριάμου, μὲ τὸν Δία ἰσοστάθμιε κατὰ τὸν νοῦν, θὰ μὲ ἀκούσης ἐὰν σὲ εἴπω κᾶτι τι ἐγὼ ὅστις εἶμαι ἀδελφός σου ; τοὺς μὲν ἄλλους Τρῶας καὶ

ὅλους τοὺς Ἕλληνας βάλε νὰ καθήσουν, σὺ δὲ προκάλε-
σον τὸν ἀνδρειότατον τῶν Ἑλλήνων εἰς μονομαχίαν μέ-
χρι θανάτου· διότι εἰς σὲ δὲν εἶναι ἀκόμη πεπρωμένον
ν' ἀποθάνῃς, ἐπεὶ δὴ τοιουτοτρόπως ἤκουσα ἐγὼ νὰ λέ-
γουν οἱ αἰώνιοι θεοί.»

Τοὺς λόγους τούτους ἀκούσας ὁ Ἑκτωρ ἡσθάνθη με-
γάλην χαρὰν, καὶ εὐθὺς ἐλθὼν εἰς τὸ μεταίχμιον τῶν
δύο στρατῶν, ἐσταμάτα τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων μὲ
τὸ δόρυ, κρατῶν αὐτὸ ἀπὸ τὸ μέσον· οὗτοι δὲ σταθέντες
ἐκάθησαν ὅλοι, ἐκάθισεν ὁ Ἀγαμέμνων τοὺς εὐκνήμιδας
Ἕλληνας, ἐκάθησε καὶ ἡ Ἀθηνᾶ μετὰ τοῦ λαμπροτόξου
Ἀπόλλωνος, λαβόντες μορφὴν γυπῶν, ἐπάνω εἰς ὑψηλὴν
δρυὶν τοῦ αἰγιοόχου Διὸς καὶ χαίροντες ἐπὶ τῷ θεάματι.
Οἱ πολεμισταὶ ἐκάθηντο κατὰ πυκνάς γραμμάς καὶ
ἥστραπτον κυματοειδῶς ἐκ τῶν ἀσπίδων, περικεφα-
λαιῶν καὶ δοράτων, καθὼς ὅταν ῥυτιδῶνῃ καὶ μαυρίζῃ
ἡ θάλασσα ὑπὸ τοῦ Ζεφύρου, ἥδη ἀρχίζοντος νὰ πνέῃ· ὁ
δὲ Ἑκτωρ σταθεὶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο στρατῶν εἶπεν·

α Ἀκούσατε, Τρῶες καὶ ἔνοπλοι Ἀχαιοὶ, νὰ σᾶς εἶπω
τί μὲ λέγει ἡ καρδίᾳ μου ἐντὸς τῶν στηθῶν· αἱ μὲν ἔνορ-
κοι συνθῆκαι δὲν ἦτο θέλημα τοῦ Διὸς νὰ ἔλθουν εἰς πέ-
ρας· φαίνεται ὅτι ὁ ὕψιστος Κρονίδης μᾶς προετοιμάζει
δυστυχίας καὶ εἰς τὰ δύο μέρη, ἕως ὅτου ἢ νὰ κυριεύ-
σητε τὴν ὀχυρὰν Τροίαν, ἢ νὰ καταβληθῆτε ἐν τῷ στρα-
τοπέδῳ ὑμῶν· ἀλλ' ὅμως μεταξὺ ὑμῶν ὑπάρχουσιν ἀν-
δρεῖται· ἐξ αὐτῶν ὅλων ὅστις εἶναι πρῶτος καὶ τοῦ τὸ λέ-
γει ἡ καρδίᾳ νὰ μονομαχήσῃ μ' ἐμὲ τὸν εὐγενῆ Ἑκτορα,
ᾧς ἔλθῃ ἐδῶ· λέγω δὲ τὰ ἐξῆς ἐπικαλούμενος ἐπ' αὐ-
τῶν μάρτυρα τὸν Δία· ἐὰν μὲν ἐκεῖνος μὲ φονεύσῃ μὲ
τὸ μακρόν του δόρυ, ᾧς λάβῃ τὰ ὅπλα μου καὶ ᾧς τὰ

φέρη εἰς τὸ στρατόπεδον, τὸ δὲ σῶμά μου ἅς ἀποδώσῃ εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅπως οἱ Τρῶες μετὰ τῶν συζύγων των τὸ ἐνταφιάσωσιν· ἐάν δὲ ἐγὼ τὸν φρονεύσω, νὰ τοῦ φέρω ἐπὶ τῶν ὤμων μου τὰ ὅπλα πρὸς τὴν ἱερὰν Ἴλιον καὶ νὰ τὰ κρεμάσω εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἐπειικοῦς Ἀπόλλωνος, τὸν δὲ νεκρὸν θ' ἀποδώσω εἰς τοὺς κομοτρόφους Ἑλλήνας νὰ τὸν πάρουν εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ ἐνταφιάσαντες νὰ τοῦ κάμουν τύμβον ἐπὶ τοῦ ἐκτεταμένου Ἑλλησπόντου· καὶ θὰ εἴπῃ καμμίαν ἡμέραν κανεῖς τῶν μεταγενεστέρων, παραπλέων ἐνταῦθα ἐπὶ πλοίου πολυζύγου· «Ἴδου ὁ τάφος ἀρχαίου τινὸς ἥρωος τὸν ὁποῖόν ποτε ἐφόνευσεν ὁ ἐπιφανέστατος Ἐκτωρ.» Ταῦτα θὰ εἴπωσιν ἡμέραν τινὰ, ἣ δὲ δόξα μου θὰ μένῃ ἀθάνατος.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δ' Ἑλληνες ἔμειναν σιωπῶντες· ἐντρέποντο μὲν ν' ἀπορρίψωσι τὴν πρότασιν, ἐφοβοῦντο δὲ καὶ νὰ τὴν δεχθῶσι· τέλος πάντων ὁ Μενέλαος μετὰ μεγάλων στεναγμῶν ἐγερθεὶς ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐξῆς ὀνειδιστικούς λόγους·

«Οἷμοι, καυχηματῖαι Ἀχαιοὶ, γυναῖκες, καὶ ὄχι πλέον ἄνδρες· βεβαίως εἶναι τρομερὰ προσβολὴ νὰ μὴν εὐγῇ κανεῖς τώρα Ἑλλῆν ἐναντίον τοῦ Ἐκτορος· ἀλλὰ σεῖς μὲν καθήσατε ἐδῶ ὅπως εἴσθε, ἄνανδροι καὶ ἄδοξοι, ἕως ὅτου νὰ γίνητε ὅλοι χῶμα καὶ νερόν· πρὸς δὲ τοῦτον ἐδῶ θὰ ὀπλισθῶ καὶ θὰ ἐξέλθω ἐγώ· τὴν δὲ νίκην ἅς ἀποφασίσωσιν οἱ ἀθάνατοι θεοί.»

Μὲ τοὺς λόγους τούτους συγχρόνως ἐφόρεσε τὰ ὦραϊά του ὅπλα· τότε, Μενέλαε, ἤθελες εὖρει τὸ τέλος τῆς ζωῆς ὑπὸ τοῦ Ἐκτορος, ἐάν δὲν ὤρμων οἱ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων καὶ δὲν σ' ἐκράτουν· αὐτὸς ὁ Ἀτρεΐδης,

ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, σὲ ἔλαβεν ἐκ τῆς δεξιᾶς καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα εἶπε·

«Παραφρονεῖς, εὐγενέστατε Μενέλαε, χωρὶς λόγον· ἐννοῶ τὴν λύπην σου, ἀλλὰ μῶλα ταῦτα στάσου καὶ μὴ ἐπιμένῃς νὰ μονομαχήσῃς μὲ ἀνώτερόν σου, τὸν Πριαμίδην Ἑκτορα, αὐτὸν τὸν ὁποῖον φρίττουν καὶ ἄλλοι· καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς αὐτὸς ἐφοβεῖτο ν' ἀντικρύσῃ τοῦτον ἐν καιρῷ τῆς δοξαζούσης τοὺς ἄνδρας μάχης, ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ ὁποῖος εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου· ἀλλὰ σὺ μὲν ὕπαγε εἰς τοὺς συντρόφους σου καὶ κάθησαι, ἐναντίον δὲ τούτου θὰ σηκώσωμεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἄλλον ἡγεμόνα· ἐὰν ἦναι λίαν ἄφοβος καὶ ἀχόρταστος πολέμου, λέγω ὅτι μετὰ χαρᾶς θὰ ἐπιστρέψῃ, ἐὰν σωθῇ ἀπὸ τὴν ὀλεθρίαν μάχην καὶ τὴν τρομεράν καταστροφὴν.»

Μὲ τὰς ὀρθὰς ταύτας παρατηρήσεις ἔπεισεν ὁ ἥρως τὴν ψυχὴν τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀπὸ τῶν ὤμων τοῦ ὁποῖου μετὰ ταῦτα χαίροντες ἀφήρεσαν τὰ ὅπλα οἱ θεράποντες.

Ὁ δὲ Νέστωρ ἡγέρθη μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ εἶπε·

«Παπαί, μέγα τῷ ὄντι πένθος καταλαμβάνει τὴν Ἑλλάδα· πολὺ βεβαίως ἤθελε κλαῦσει ὁ γέρον ἱππηλάτης Πηλεὺς, ὁ γενναῖος τῶν Μυρμιδόνων σύμβουλος καὶ ῥήτωρ, ὁ ὁποῖος ἡμέραν τινὰ μὲ μεγάλην του χαρὰν μὲ ἡρώτα εἰς τὸν οἶκόν του περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τῶν τέκνων ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ἐὰν ἐμάνθανεν ὅτι τῶρα ὅλοι οὗτοι τρέμουσιν ἐνώπιον τοῦ Ἑκτορος! ἤθελεν εὐχθῇ εἰς τοὺς ἀθανάτους νὰ ἀφήσῃ τὰ μέλητου ἢ ψυχὴ καὶ νὰ καταβῇ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος· εἶθε, Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπολλων, νὰ ἤμην νέος, καθὼς ὅταν συνῆλθον καὶ ἐπολέμουν οἱ Πύλιοι καὶ οἱ ἔμπειροι ἀκοντισταὶ Ἀρκάδες παρὰ τὸν ὀρμητικὸν ποτα-

μὸν Κελάδοντα, πλησίον τῶν τειχῶν τῆς Φειᾶς καὶ τοῦ
 ρεύματος τοῦ Ἰαρδάνου· τούτων ἡγεμῶν ἦτο ὁ ἰσόθεος
 Ἑρεuthαλίῳν φορῶν τὰ ὄπλα τοῦ Ἀρηϊθόου βασιλέως,
 τὸν ὅποιον τόσον οἱ ἄνδρες ὅσον καὶ αἱ καλλίζωνοι γυ-
 ναῖκες ἐπυνόμαζον ῥοπαλοφόρον, διότι δὲν ἐπολέμει μὲ
 τόξον καὶ μὲ δόρυ, ἀλλὰ μὲ σιδηροῦν ῥόπαλον διεῖρ-
 γυνε τὰς τάξεις τῶν ἐχθρῶν· τοῦτον ἐφόνευσεν ὁ Λυ-
 κοῦργος δολίως, ὅχι νικήσας, ἀλλ' ἐντὸς στενοῦ τινος
 δρόμου, ὅπου φυσικῶς τὸ ῥόπαλον δὲν τοῦ ἀπέκρουσε
 τὸν ὄλεθρον· διότι ὁ Λυκοῦργος προφθάσας τὸν ἐπέρασε
 μὲ τὸ δόρυ εἰς τὴν μέσσην, καὶ ἔπεσεν ὑπτιος εἰς τὴν γῆν·
 τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ Ἄρεως δωρηθέντα αὐτῷ ὄπλα σκυλλεύ-
 σας οὗτος ἐφόρει ἔπειτα εἰς τὸν πόλεμον, μέχρις οὗ γη-
 ράσας ἐν τῷ οἴκῳ τὰ ἐχάρισεν εἰς τὸν ἀγαπητόν του
 θεράποντα Ἑρεuthαλίονα, ὅστις ἤδη φορῶν αὐτὰ ἐπροκά-
 λει εἰς μονομαχίαν ὅλους τοὺς πολεμιστάς· ἐξ αὐτῶν
 ὅμως ὅλων κανεῖς ἀπὸ τρόμον καὶ φόβον δὲν ἐτόλμησε
 νὰ ἐξέλθῃ· ἐμὲ δὲ ἀπέλυσεν ἡ κατερικὴ μου καρδιά, ἃν
 καὶ νεώτατον ὅλων, ν' ἀγωνισθῶ μὲ τὸν ὑψηλότατον
 ἐκείνον καὶ ἀνδρειότατον τολμητίαν, τὸν ὅποιον βοηθεία
 τῆς Ἀθηνᾶς καυχῶμαι ὅτι ἐφόνευσα· τὸν ἐνθυμοῦμαι δὲ,
 ἦτο ἐξηπλωμένος εἰς μεγάλην ἔκτασιν ἐντεῦθεν καὶ ἐ-
 κεῖθεν τῆς γραμμῆς· εἶθε νὰ εἶχα ἐκείνην τὴν ἀκμὴν καὶ
 τὴν δύναμιν ἀμετάβλητον· εἰς τοῦτο ἦτο, δὲν θὰ ἤργει
 ὁ σεισόκρανος Ἑκτωρ νὰ εὑρίσκει τὸν ἀντίπαλον· ἀπὸ
 σᾶς ὅμως οὐδὲ οἱ ἀνδρειότεροι τῆς ὅλης Ἑλλάδος δει-
 κνύουσι προθυμίαν νὰ ὑπάγῳσιν ἐναντίον τοῦ Ἑκτορος.»

Μετὰ τὰ πειράγματα ταῦτα τοῦ γέροντος ἡγέρθησαν
 ἀμέσως ἐννέα, ἐξ ὧν πολὺ πρῶτος ὁ Ἀγαμέμνων ὁ
 στρατηγός, μετ' αὐτὸν ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Τυδείως Διο-

μήδης καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ πλήρεις ὀρμητικῆς δυνάμεως Αἴαντες· ὕστερον δὲ ὁ Ἴδομενεὺς μετὰ τοῦ ὀπαδοῦ του Μηριόνου, τοῦ ἰσοσταθμίου μὲ τὸν ἀνθρωποφόνον Ἐνυάλιον, οὓς ἠκολούθησαν Εὐρύπυλος ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος, Θόας ὁ Ἀνδραιμονίδης καὶ ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεύς· ὅλοι οὗτοι εἶχον διάθεσιν νὰ πολεμήσωσι πρὸς τὸν εὐγενῆ Ἑκτορα, καὶ πρὸς τούτους εἶπεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·

«Ρίψατε τῶρα κλῆρον μεταξὺ σας, νὰ ἴδωμεν εἰς ποῖον μέχρι τέλους θὰ πέσῃ· οὗτος βέβαια θὰ ὠφελήσῃ τοὺς ἐνόπλους Ἕλληνας καὶ τὸν ἑαυτὸν του ἐκ τούτων, ἐὰν σωθῇ ἀπὸ τὴν τρομερὰν καταστροφὴν τῆς ὀλεθρίας μάχης.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐσημάδευσαν καθεὶς τὸν κλῆρόν του καὶ τὸν ἔρριψε μέσα εἰς τὴν περικεφαλαίαν τοῦ Ἀτρεΐδου· οἱ δὲ στρατιῶται ἀνατείναντες τὰς χεῖρας καὶ βλέποντες εἰς τὸν ἐκτεταμένον οὐρανὸν ἀπέτεινον τὰς ἐξῆς εὐχάς·

«Ζεῦ πάτερ, εἴθε νὰ πέσῃ ὁ κλῆρος εἰς τὸν Αἴαντα ἢ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως ἢ εἰς αὐτὸν τὸν βασιλέα τῶν πολυχρύσων Μυκηνῶν.»

Οὕτως ἔλεγον οὗτοι, ἐνῶ ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ ἔπαλλε τὴν περικεφαλαίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐτινάχθη ἔξω ὁ κλῆρος, τὸν ὁποῖον ἤθελον καὶ αὐτοὶ, ὁ τοῦ Αἴαντος· καὶ τοῦτον ὁ κῆρυξ περιφέρων ἐπεδείκνυσεν, ἀρχόμενος ἐκ δεξιῶν, εἰς ὅλους τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἀγνοοῦντές τον ἠρνοῦντο καθένας· ἀλλ' ὅτε πλέον ἔφθασεν εἰς αὐτὸν τὸν σημαδεύσαντα καὶ ρίψαντα εἰς τὴν περικεφαλαίαν, τὸν λαμπρὸν λέγω Αἴαντα, οὗτος μὲν ἤπλωσε τὴν χεῖρα, ἐκεῖνος δὲ πλησιάσας τοῦ

τὸν ἔρριψεν εἰς αὐτήν· παρατηρήσας δὲ ὁ Αἴας τὸ σημάδι τὸ ἐγνώρισεν ἄμέσως καὶ ἐχάρη ἀπὸ καρδίας, ῥίψας δὲ τὸν κλῆρον κατὰ γῆς πρὸ τῶν ποδῶν του εἶπεν·

«ὦ φίλοι, ὁ κλῆρος προφανῶς ἔπεσεν εἰς ἐμὲ, χαίρω ὅμως ἀπὸ καρδίας, ἐπειδὴ ἔχω τὴν ιδέαν ὅτι θὰ νικήσω τὸν εὐγενῆ Ἑκτορα· ἀλλ' ἐλᾶτε, ἐν ὅσῳ ἐγὼ ἐνδύωμαι τὴν πανοπλίαν μου, σεῖς εὐχεσθε εἰς τὸν βασιλέα Κρονίδην ἢ ἐν σιγῇ καθ' ἑαυτοὺς, διὰ νὰ μὴ ἀκούσωσιν οἱ Τρῶες, ἢ φανερά, ἐπειδὴ δὲν φοβούμεθα ποσῶς κανένα· διότι οὐδεὶς δύναται διὰ τῆς δυνάμεώς του νὰ με ἀναγκάσῃ νὰ φοβηθῶ οὔτε διὰ τῆς ἐμπειρίας του, ἐπειδὴ πιστεύω ὅτι οὐδ' ἐγὼ ἐγεννήθην καὶ ἐτράφην εἰς τὴν Σαλαμῖνα τόσον ἀμαθής.»

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἤρχετο ὁ στρατὸς εἰς τὸν βασιλέα Κρονίδην Δία, λέγων μὲ βλέμματα πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐστραμμένα τὰ ἐξῆς·

«Ζεῦ πάτερ, ὁ ἀπὸ τὴν Ἰδὴν κυβερνῶν τὸν κόσμον, ἐνδοξότατε, μέγιστε, δὸς νὰ νικήσῃ ὁ Αἴας καὶ λαμπρὸν καύχημα νὰ κερδήσῃ· ἐὰν ὅμως καὶ τὸν Ἑκτορα ἀγαπᾷς καὶ μεριμνᾷς δι' αὐτὸν, χάρισον ἴσῃν καὶ εἰς τοὺς δύο δύναμιν καὶ δόξαν.»

Ἐνῷ δὲ αὐτοὶ ἔλεγον ταῦτα, ὁ Αἴας ὠπλίζετο μὲ στίλβοντα χαλκὸν, καὶ ἀφοῦ ἐφόρεσεν ὅλα τὰ ὅπλα, ὥρμησεν ὅμοιος μὲ τὸν ἐκπληκτικὸν Ἄρην, ὅταν οὗτος ἔρχεται εἰς τὸν πολεμικὸν σάλον ἀνὰ μέσον τῶν ὀλεθρίαν μάχην μαχομένων, εἰς ἣν ὁ Κρονίδης τοὺς συνέκρουσε· τοιοῦτος ἀκριβῶς ἦτο ὅταν ἐπετάχθη ὁ θαυμαστός Αἴας, τὸ προπύργιον τῶν Ἑλλήνων, μὲ ἐν μειδιάματι εἰς τὸ βλοσυρὸν του πρόσωπον, ἐνῷ ἂν μετέβαινες ἀπὸ τοῦ προσώπου εἰς τὰ κάτω ἤθελες ἰδεῖ αὐτὸν

νὰ κάμη μεγάλα βήματα καὶ νὰ σείη συνάμα τὸ μακρόν του ὁδόν, ὥστε οἱ μὲν Ἕλληνες βλέποντές τον ἡσθάνοντο χαράν, οἱ δὲ Τρῶες κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τρόμου, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἑκτωρ ἡσθάνετο τὴν καρδίαν του σφοδρῶς νὰ κτυπᾷ ἐντὸς τῶν στηθῶν του· ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο πλέον κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ὑποχωρήσῃ ἐκ φόβου καὶ νὰ ἔμβῃ ὀπίσω εἰς τὸ πλῆθος τοῦ στρατοῦ, ἐπειδὴ εἶχε προκαλέσει εἰς μονομαχίαν· ὁ δὲ Αἴας ἐπλησίασε μὲ μίαν ἀσπίδα ὡς πύργον, τὴν ὁποίαν πολὺ ἐκοπίασε νὰ τοῦ κατασκευάσῃ ἐν Ὑλῃ ὁ ἄριστος τῶν ἀσπιδοποιῶν Τυχίος· συνέκειτο δὲ ἡ ποικίλη αὕτη ἀσπίς ἐξ ἐπτὰ ἀλλεπαλλήλων δερμάτων θρεμμένων ταύρων καὶ τελευταῖον ἐξ ἐλάσματος τινος χαλκοῦ, ὀγδόου ἐπὶ τῶν δερμάτων· ταύτην λοιπὸν φέρων πρὸ τοῦ στέρνου ὁ Τελαμώνιος Αἴας ἐπλησίασε τὸν Ἑκτορα ἐπιλέγων τὰς ἀπειλάς·

«Ἑκτωρ, τώρα βέβαια θὰ μάθῃς καθαρά μόνος παρὰ μόνου ποίου εἶδους ἀνδρεῖοι ὑπάρχουν καὶ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ μετὰ τὸν λεοντόκαρδον Ἀχιλλέα, τὸν στρατοσπάστην, ὅστις ἔνεκα ὀργῆς πρὸς τὸν στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα κάθηται εἰς τὰ κυρτόπρυμνα θαλασσοπόρα πλοιά του. Τοιοῦτοι δὲ, ὥστε νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐξέλθωμεν ἐναντίον σου, εἴμεθα πολλοὶ ἐν τῷ στρατῷ, ἀλλὰ κάμε ἀρχὴν τῆς μονομαχίας.»

Ὁ δὲ ὑψηλὸς σεισόκρανος Ἑκτωρ ἀπήντησε·

«Τελαμώνιε Αἴα, ἐκ Διὸς καταγόμενε βασιλεῦ, μὴ θέλῃ νὰ μὲ πειράξῃς ὡς ἀδύνατον παιδίον ἢ ἀπόλεμον γυναῖκα· ἐγὼ εἶμαι ἔμπειρος παντὸς εἶδους μάχης καὶ φόνου· ἤξεύρω νὰ διευθύνω καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὴν σκληρὰν ἀσπίδα, τὴν ἀσφαλῆ πρὸς

πόλεμον· ἤξεύρω τὸν ἐξ ἄρματος πόλεμον, ἤξεύρω δὲ καὶ ἐκ τοῦ συστάδην νὰ πολεμῶ ἄδων· ἀλλὰ δὲν θέλω κρυφίως παραμονεύσας νὰ σὲ κτυπήσω, σὲ τὸν τοσοῦτον ἀνδρεῖον, ἀλλὰ φανερά, ἂν σ' ἐπιτύχω.»

Καὶ συγχρόνως μὲ τοὺς λόγους τούτους σείσας ἐπρότεινε τὸ μακρὸν δόρυ καὶ κτυπήσας τὴν τρομερὰν ἀσπίδα τοῦ Αἴαντος κατὰ τὸ ἐπ' αὐτῆς χάλκινον ἔλασμα, διῆλθεν αὐτὸ καὶ ἐξ πτυχᾶς δέρματος, ἐν δὲ τῇ ἐβδόμῃ ἐστάθη· εἶτα ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ εὐγενεστάτου Αἴαντος ὅστις προτείνας τὸ μακρὸν τοῦ δόρου ἐκτύπησε τὸν Πριαμίδην εἰς τὴν κυκλοτερῇ του ἀσπίδα· καὶ ταύτην διελθὼν τὸ δυνατόν δόρυ ἔφθασε καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ κατακόσμου θώρακος· ἀλλὰ καὶ τοῦτον περάσαν ἔφθασεν ἀπέναντι καὶ ἐτρύπησε τὸν χιτῶνα παρὰ τὸ ὑποχόνδριον, αὐτὸς δὲ κλίνας ἀπέφυγε τὴν μαύρην του μοῖραν· ἀποσπάσαντες καὶ οἱ δύο συγχρόνως τὰ δόρατα ἐπέπεσον κατ' ἀλλήλων, ὡς θηρία ἀκαταμάχητα ἢ σαρκοφάγοι λέοντες ἢ ἀγριόχοιροι· καὶ ὁ μὲν Πριαμίδης κτυπήσας μὲ τὸ δόρυ τὴν ἀσπίδα τοῦ Αἴαντος δὲν ἠδυνήθη νὰ σπάσῃ τὸν χάλκον, ἀλλὰ τοῦ ἐγύρισε πρὸς τὰ ὀπίσω ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος· ὁ δὲ Αἴας ἐφορμήσας ἐκέντησε τὴν ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν τρυπήσας πέρα καὶ πέρα ἔσπρωξε τὸν Ἑκτορα μὲ ὕμνην, ἐν ᾧ ἐπῆρχετο καὶ ἐτρύπησε τὸν αὐχένα, ὁπόθεν μέλαν αἷμα ἀνέβρυσεν· ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχων δὲν ἔπαυεν ἀπὸ τὴν μάχην ὁ σείσοκράνος Ἑκτωρ, ἀλλ' ἀποσυρθεὶς ἐσήκωσε μὲ τὴν παχεῖάν του χεῖρα μίαν μαύρην καὶ σκληρὰν μεγαλόπετραν εὐρισκομένην ἐκεῖ εἰς τὸ πεδῖον καὶ μὲ ταύτην ἐκτύπησε τὴν τρομερὰν ἐπτάδιπλον ἀσπίδα τοῦ Αἴαντος ἐπάνω εἰς τὸ κέντρον της, ἐξ οὗ μέγαν ἦχον ἐξέπεμψεν ὁ χαλ-

κὸς εἰς τὰ πέριξ· ἔπειτα πάλιν καὶ ὁ Αἴας ἐσήκωσεν ἓνα πολὺ μεγαλείτερον λίθον, ὥσάν μολόπετραν, καὶ περιστρέψας μὲ ὅλην τὴν ἀκατάβλητον δυνάμιν του τὴν ἔρριψε καὶ ἔσπασε πρὸς τὰ ἔνδον τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἑκτορος, ὅστις κτυπηθεὶς ἐκ τούτου εἰς τὰ γόνατά του καὶ ὠθησθεὶς ὑπὸ τῆς ἀσπίδος ἐξηπλώθη ἀνάσκελα· ἀλλ' ἀμέσως τὸν ἀνήγειρεν ὁ Ἀπόλλων· καὶ ἀναμφιβόλως ἤθελον κτυπηθῇ ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὰ ξίφη, ἐάν δὲν ἐπήγαιναν κήρυκες, οἵτινες εἶναι ἄγγελοι τόσον τοῦ Διὸς ὅσον καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὁ μὲν τῶν Τρώων, ὁ δὲ τῶν καταχάλκων Ἑλλήνων, ὁ Ταλθύβιος καὶ ὁ Ἰδαῖος, ἱκανῶς φρόνιμοι καὶ οἱ δύο, καὶ δὲν ἐκράτουν τὰ σκῆπτρα ἀνὰ μέσον τῶν μονομαχοῦντων, καὶ δὲν ἔλεγεν ὁ συνετὸς κῆρυξ Ἰδαῖος·

«Μὴ πλέον, φίλοι παῖδες, ἀγωνίζεσθε, μηδὲ πολεμεῖτε· διότι σᾶς ἀγαπᾷ καὶ τοὺς δύο ἐπίσης ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς· τὸ ἡξεύρομεν ὅλοι ὅτι καὶ οἱ δύο εἴσθε γενναῖοι· νῦν δὲ ἤδη ἐπέρχεται· καλὸν νᾶ ὑπακούσῃ κανεῖς καὶ εἰς τὴν νύκτα.»

Ἀπήντησε δὲ ὁ Τελαμώνιος Αἴας·

«Τὸν Ἑκτορα παρακινεῖτε νᾶ εἴπῃ ταῦτα· διότι αὐτὸς καὶ ἐπροκάλεσεν εἰς μονομαχίαν ὅλους τοὺς ἀνδρείους· ἃς κάμη ἀρχὴν, ἐγὼ δὲ προθύμως θὰ ὑπακούσω εἰς ὅ,τι καὶ αὐτός.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀφ' ἐτέρου εἶπεν ὁ ὑψηλὸς σεισόκρατος Ἑκτωρ·

«Αἴα, ἐπειδὴ ὁ θεὸς σοῦ ἔδωκεν ἀνάστημα, δύναιμι καὶ σύνεσιν, ὑπερέχεις δὲ πάντας τοὺς Ἑλλήνας εἰς τὸ δόρυ, σήμερον μὲν ἃς παύσωμεν ἀπὸ τὴν καταστρεπτικὴν μάχην· εἰς δὲ τὸ μέλλον πάλιν θὰ πολεμήσωμεν,

ἕως οὔτου ὁ θεὸς νὰ μᾶς ξεχωρίσῃ δώσας εἰς τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο μερῶν νίκην· ἔπειτα τῶρα πλέον εἶναι νύξ καὶ εἶναι καλὸν νὰ ὑπακούσωμεν εἰς αὐτήν· ὅπως σὺ μὲν ἀφ' ἐνὸς κάμῃς ὅλους τοὺς Ἑλληνας εἰς τὸ στρατόπεδον νὰ χαρῶσι καὶ ἰδιαιτέρως ὅσους ἔχεις συντρόφους, ἐγὼ δ' ἐξ ἄλλου μέρους χαροποιήσω εἰς τὴν ἐκτεταμένην πόλιν τοῦ βασιλέως Πριάμου τοὺς Τρῶας καὶ μακροπέπλους Τρωαδίτισσας, αἵτινες ἀμιλλώμεναι θὰ μὲ εὐχονται· ἀλλ' ἔλα, ἃς ἀνταλλάξωμεν περίφημα δῶρα, διὰ νὰ λέγῃσι τόσον οἱ Ἀχαιοὶ ὅσον καὶ οἱ Τρῶες ὅτι μολονότι συνεπλάκημεν εἰς ψυχοφάγον μονομαχίαν, πάλιν ἐχωρίσθημεν φιλιωθέντες.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀμέσως ἔφερε καὶ τοῦ ἔδωκεν ἀργυροπέρονον ξίφος μὲ θήκην καὶ μὲ καλοκομμένον λωρίον· ὁ δὲ Αἴας τοῦ ἔδωκεν ἐρυθρὰν λαμπρὰν ζώνην· καὶ οὕτω χωρισθέντες ὁ μὲν διευθύνθη πρὸς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ὁ δὲ εἰς τὸν τῶν Τρῶων, οἵτινες ἐχάρησαν ἰδόντες αὐτὸν προσερχόμενον ζωντανόν, ἀκέραιον, καὶ γλυτῶσαντα ἀπὸ τὰς ἀπροσίτους χεῖρας τοῦ κραταιοῦ Αἴαντος, καὶ εὐθὺς τὸν ἔφερον ἀνά τὴν πόλιν, ἐνῶ ἦσαν ἀπηλπισμένοι περὶ τῆς σωτηρίας του· τὸν δ' Αἴαντα ἐξ ἄλλου μέρους οἱ εὐκνήμιδες Ἕλληνες ὠδήγουν πρὸς τὸν εὐγενῆ Ἀγαμέμνονα, χαίροντα διὰ τὴν νίκην του.

Ὅτε δὲ πλέον ἔφθασαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρείδου, ἀμέσως πρὸς τιμὴν του ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ γενικοῦ στρατάρχου θυσιά ταύρου πενταστοῦς εἰς τὸν παντοδύναμον Κρονίδην· καὶ πρῶτον μὲν ἐξέδειραν τὸν βοῦν μετ' ἐπιμελείας καὶ τὸν ἐχώρισαν ὅλως διόλου, ἔπειτα μὲ ἐπιτηδεϊότητα κόψαντές τον εἰς μικρὰ τεμάχια τὸν ἐπέρασαν εἰς σουβλία καὶ ἀφοῦ τὰ ἔψησαν ἐντέχνως τὰ

ἐτράβηζαν ὅλα· μετὰ ταῦτα ἔτρωγον καὶ ἔπινον χωρὶς νὰ στερεῖται κανενὸς ἢ καρδία τῆς προσηκούσης μερίδος· ὁ δὲ ἦρως Ἀτρεΐδης ὁ ἀρχιστράτηγος Ἀγαμέμνων ἐν τούτοις δὲν ἔπαυσε νὰ τιμᾷ τὸν Αἴαντα διὰ προσφορῶν νώτων· ἀφοῦ δὲ ἐχόρτασαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἤρχισε πρῶτος μεταξὺ αὐτῶν νὰ ὁμιλῇ ὁ γηραιὸς Νέστωρ, τοῦ ὁπείου καὶ πρότερον ἡ γνώμη ἐφαίνετο ἀρίστη· οὗτος λοιπὸν θέλων τὸ καλὸν τῶν ἐδημηγόρησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·

α' Ατρεΐδῃ καὶ οἱ ἄλλοι εὐγενεῖς ἐξ ὅλων τῶν Ἑλλήνων, βέβαιον εἶναι ὅτι πολλοὶ κομοτρόφοι Ἕλληνες ἀπέθανον. Ὁ σκληρὸς χαλκὸς ἔχυσε τὸ μαῦρον αἷμά των περὶ τὸ ὠραῖον ῥεῦμα τοῦ Σκαμάνδρου, τὰς δὲ ψυχὰς κατέπεμψεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος· διὰ τοῦτο ὀφείλεις σὺ μὲν ἀμέσως αὔριον τὸ πρῶτ' νὰ παύσης τὴν μάχην, ἡμεῖς δὲ συνελθόντες θὰ μεταφέρωμεν ἐδῶ ἐφ' ἁμαξῶν τοὺς νεκροὺς, καὶ θὰ τοὺς καύσωμεν εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν πρὸ τοῦ στρατοπέδου, διὰ νὰ δύναται ἕκαστος νὰ φέρῃ τὰ ὅσ' αἶ εἰς τὰ τέκνα τοῦ ἀποθανόντος ὅταν ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα· περὶ δὲ τὴν πυράν ἃς ὑψώσωμεν ἓνα δι' ὅλους τύμβον· παρ' αὐτὸν δὲ ἃς σπεύσωμεν νὰ κατασκευάσωμεν πύργους ὑψηλοὺς πρὸς προφύλαξιν τόσον τοῦ στρατοπέδου ὅσον καὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ πύλας ἐν αὐτοῖς ἀσφαλεῖς, διὰ τῶν ὁποίων ἡ-θελον εἰσελαύνει τὰ ἄρματα· ἐξῶθεν δὲ τοῦ περιτειχίσματος τούτου καὶ πλησίον αὐτοῦ νὰ ἀνοίξωμεν τάφρον, ἣτις πέριξ οὔσα ἥθελέ ποτε ἐμποδίσει τόσον τὰ ἄρματα ὅσον καὶ τοὺς πεζοὺς· διότι φοβοῦμαι μήποτε ἐπιπέσῃ βαρὺς ἐφ' ἡμῶν ὁ πόλεμος τῶν ὑπερηφάνων Τρώων. »

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ γέροντος ὅλοι οἱ βασι-

λεῖς συγκατένευσαν· εἰς δὲ τὴν κορυφὴν τοῦ Ἰλίου, πλησίον τῶν θυρῶν τοῦ Πριάμου, ἔγεινεν ἐξ ἄλλου μέρους συνέλευσις τῶν Τρώων, τρομερὰ, θορυβώδης, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ συνετὸς Ἀντήνωρ ἤρχισε νὰ δημηγορῇ λέγων·

α Ἀκούσατέ με, Τρῶες, Δάρδανοι καὶ σύμμαχοι, νὰ εἴπω τί ἡ καρδιά μου μὲ παρακινεῖ νὰ λέγω· ἐλᾶτε, ἅς δώσωμεν τὴν Ἑλένην μετὰ τῆς περιουσίας της εἰς τοὺς Ἀτρεΐδας νὰ τὴν λάβωσι. Τώρα πολεμοῦμεν παραβάντες τὰς ἐνόρκους συνθήκας, διὰ τὸ ὅποιον ἀναμφιβόλως δὲν θὰ ἤμεθα ὠφελημένοι.»

Οὗτος τοιοῦτοτρόπως ὁμιλήσας ἀμέσως ἐκάθησεν· ἐσηκώθη δὲ ὁ εὐγενὴς Ἀλέξανδρος, ὁ σύζυγος τῆς καλλιχόμου Ἑλένης, ὅστις εἰς ἀπάντησιν τὸν εἶπε τοὺς ἀκούθους πτερωτοὺς λόγους·

α Ἀντήνωρ, οἱ λόγοι σου οὗτοι δὲν εἶναι πλέον εὐάρεστοι εἰς ἐμέ· σὺ ἡμπορεῖς καὶ ἄλλο τι καλλίτερον νὰ ἐπινοήσης καὶ νὰ εἴπῃς, ἀλλ' ἐὰν πραγματικῶς λέγῃς αὐτὰ μὲ τὰ σωστά σου, τότε σὲ βεβαιῶ ὅτι αὐτοὶ οἱ θεοὶ σοῦ ἐχάλασαν τὸν νοῦν· ἐγὼ δὲ θὰ ὁμιλήσω μεγαλοφώνως πρὸς τοὺς ἵπποδαμαστάς Τρῶας, καθαρὰ ἀρνούμενος· ν' ἀποδώσω τὴν γυναῖκα· ὅσα ὁμως πράγματα ἐπῆρα ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον καὶ ἔφερα εἰς τὸν οἶκόν μου, εἶμαι διατεθειμένος νὰ τὰ δώσω ὅλα καὶ νὰ προσθέσω ἀκόμη καὶ ἐκ τῶν ἰδικῶν μου. »

Μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τούτου καθήσαντος, ἐσηκώθη μεταξὺ αὐτῶν ὁ Δαρδανίδης Πρίαμος, ὁ ἐπίσης μὲ θεὸν ἐπινοητικὸς, ὅστις ἀπὸ καλῶσύνῃν ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν·

« Ἀκούσατέ με Τρῶες, Δάρδανοι καὶ σύμμαχοι, νὰ σᾶς εἴπω τί μὲ παρακινεῖ ἡ καρδιά μου ἐντὸς τῶν στηθῶν· τώρα μὲν γευθῆτε εἰς τὴν πόλιν, καθὼς πρότερον,

φυλάττοντες καὶ γρηγοροῦντες, ἀπὸ πρωΐας δὲ ἄς ὑπάγη ὁ Ἰδαῖος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς Ἀτρεΐδας, Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον, τὸν λόγον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἔχει ἐγερθῇ ὁ πόλεμος. νὰ τοὺς εἴπῃ δὲ προσέτι καὶ τὸν ἐξῆς συνετὸν λόγον, ἂν θέλωσι νὰ παύσωσιν ἀπὸ τὸν κακὸν πόλεμον ἕως νὰ θάψωμεν τοὺς νεκρούς· ὕστερον δὲ θὰ πολεμήσωμεν, ἕως ὅτου ὁ θεὸς νὰ μᾶς χωρίσῃ δώσας εἰς τὸ ἓν ἐκ τῶν δύο μερῶν νίκην. »

Τοὺς λόγους τούτους οἱ Τρῶες προθύμως ἀκούσαντες ἐπεισθησαν [καὶ ἐπῆραν τὸ γεῦμά των ἐν τῷ στρατῷ κατὰ τάγματα]· ἔωθεν δὲ μετέβη ὁ Ἰδαῖος εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων, τοὺς ὁποίους εὗρεν ἐκκλησιαζόμετας παρὰ τὴν πρύμνην τῆς στρατηγίδος· καὶ σταθεὶς εἰς τὸ μέσον αὐτῶν ἔλεγε δυνατὰ ὁ μεγαλόφωνος κῆρυξ·

α Ἀτρεΐδῃ καὶ οἱ ἄλλοι εὐγενεῖς ἐξ ὅλων τῶν Ἑλλήνων, μὲ παρήγγειλεν ὁ Πρίαμος καὶ οἱ ἄλλοι θαυμαστοὶ Τρῶες νὰ σᾶς εἴπω, ἐὰν ἤθελε σᾶς φανῇ εὐάρεστον τὴν πρότασιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἤρχισεν ὁ πόλεμος· τὰ μὲν πράγματα ὅσα μὲ κοῖλα πλοῖα εἶχε φέρει εἰς τὴν Τροίαν—ποῦ εἶθε νὰ ἐχάνετο πρωτῆτερα—εἶναι διατεθειμένος νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ ὅλα καὶ νὰ προσθέσῃ ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ ἰδικά του· τὴν γυνήσιαν ὅμως σύζυγον τοῦ ἐνδοξοτάτου Μενελάου ἀρνεῖται νὰ δώσῃ μῶλας τὰς προτροπὰς τῶν Τρώων· ἔχω προσέτι τὴν ἐντολήν νὰ σᾶς προτείνω, ἐὰν θέλετε, νὰ κάμωμεν ἀναχωρήν τινα τοῦ ἀπαισίου πολέμου, ἕως νὰ ἐνταφιάσωμεν τοὺς νεκρούς· ἔπειτα δὲ πάλιν δυνάμεθα νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν πόλεμον, ἕως νὰ μᾶς χωρίσῃ ὁ θεὸς δώσας νίκην εἰς τὸ ἓν μέρος. »

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἕλληνες ἐσιώπων· τέλος δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

Μήτε λοιπὸν τῶρα τὰ πράγματα τοῦ Ἀλεξάνδρου νὰ δεχθῶμεν μήτε τὴν Ἑλένην· φανερόν δὲ εἶναι καὶ εἰς τὸν πλεόν μωρὸν ὅτι ἤδη ταχὺς ὄλεθρος ἐπικρέμαται εἰς τοὺς Τρῶας. »

Εἰς τοὺς λόγους δὲ τούτους τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Διομήδους ἐπεβόων ἐκ θαυμασμοῦ οἱ παῖδες τῶν Ἑλλήνων, ὁ δὲ στρατηγὸς Ἀγαμέμνων εἶπεν ἐν τούτοις πρὸς τὸν κήρυκα·

« Ἰδαῖε, τὸν λόγον βέβαια τῶν Ἑλλήνων καὶ μόνος ἀκούεις, πῶς σοῦ ἀποκρίνονται· καὶ ἐγὼ δὲ τὸν παραδέχομαι· ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν ἐνταφιασμὸν τῶν νεκρῶν δὲν παρεμβάλλω οὐδὲν κώλυμα· διότι δὲν ἐμποδίζει κἀνεὶς τοὺς ἀποθαμένους νὰ ἐξιλεωθῶσι ταχέως μὲ πῦρ· τῶν δὲ συνθηκῶν ἅς ἦναι μάρτυς ὁ Ζεὺς, ὁ πολύβροντος σύζυγος τῆς Ἥρας. »

Ταῦτα εἰπὼν, ὕψωσε τὸ σκῆπτρον ἐπιμαρτυρόμενος ὅλους τοὺς θεοὺς, ὁ δὲ Ἰδαῖος ἀμέσως ἐπέστρεψε πρὸς τὴν ἱερὰν Ἰλίον, ὅπου οἱ Τρῶες καὶ οἱ Δαρδανίδαι ἐκάθηντο ὅλοι συνηθροισμένοι εἰς τὴν Συνέλευσιν, περιμένοντες πότε ἤθελεν ἔλθει ὁ Ἰδαῖος· ἐπῆγε λοιπὸν καὶ σταθεὶς εἰς τὸ μέσον ἤγγειλε τὴν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν εἰς αὐτοὺς, οἵτινες μὲ μεγάλην σπουδὴν ἡτοιμάζοντο καὶ διὰ τὰ δύο, ἄλλοι νὰ φέρωσι τοὺς νεκροὺς, καὶ ἄλλοι ξύλα διὰ τὴν πυράν.

Τὴν δ' ἐπαύριον μόλις ἤρχιζεν ὁ ἥλιος νὰ κτυπᾷ ἐκ νέου μὲ τὰς ἀκτῖνάς του τοὺς ἀγροὺς, ἀναβαίνων εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τὸ ἡσυχασμένον βαθὺ ῥεῦμα τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ οὗτοι συνήντων ἀλλήλους, καθ' ἁπαρὴγγειλεν ὁ Πρία-

μος· ἦτο δὲ δύσκολον νὰ διακρίνωσι καθένα ἐκ τῶν νεκρῶν, ὥστε μετὰ κλαυθμῶν τοὺς ἔπλυνον τὴν ἐξ αἵματος ἀκαθαρσίαν καὶ τοὺς ἐσήκωναν ἐπὶ ἀμαξῶν· ἐμποδιζόμενοι δὲ νὰ κλαίωσιν ὑπὸ τοῦ ὑψηλοῦ Πριάμου ἐπεσώρευον ἐν σιωπῇ τοὺς νεκροὺς ἐπὶ τῆς πυρκαϊᾶς μὲ τεθλιμμένην καρδίαν καὶ καύσαντες ὑπῆγαν πρὸς τὴν ἱερὰν Ἴλιον· ὁμοίως δ' ἐξ ἄλλου μέρους καὶ οἱ ἔνοπλοι Ἑλλήνες, μὲ τεθλιμμένην καρδίαν ἐπισωρεύσαντες τοὺς νεκροὺς ἐπὶ τῆς πυρᾶς, τοὺς ἔκαυσαν καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον.

Ὅτε δὲ οὔτε αὐγὴ ἀκόμῃ ἦτο οὔτε πλεόν νύξ, τότε ἀμέσως περὶ τὴν πυρὰν συνήχθησαν οἱ ἐκλεκτοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ περὶ αὐτὴν ὕψωσαν ἓνα κοινὸν δι' ὅλους τύμβον· παρ' αὐτὸν δὲ ἤγειραν τεῖχος μεθ' ὑψηλῶν πύργων, προφύλαγμα τοῦ στρατοπέδου καὶ αὐτῶν τῶν ιδίων· κατεσκεύασαν δὲ εἰς αὐτὸ πύλας ἀσφαλεῖς, διὰ νὰ εἰσέρχονται δι' αὐτῶν τὰ ἄρματα, καὶ ἐξῶθεν περιήνοιξαν πλησίον του τάφρον βαθεῖαν καὶ εὐρεῖαν, τὴν ὁποίαν περιεχαράκωσαν. Εἰς τοιαῦτα μὲν ἐκοπίαζον οἱ κομοτρόφοι Ἕλληνες· οἱ δὲ θεοὶ καθήμενοι πλησίον τοῦ ἀστραποβόλου Διὸς ἐθεῶντο τὸ πελώριον ἔργον τῶν χαλκενδύτων Ἑλλήνων. Ἐν τούτοις ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ μετὰ αὐτῶν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδών·

αΖεῦ πάτερ, θὰ ὑπάρξῃ πλεόν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς ἀπεράντου γῆς, ὅστις ν' ἀποδώσῃ εἰς τοὺς ἀθανάτους νοῦν καὶ φρόνησιν; δὲν βλέπεις ὅτι καὶ οἱ Ἕλληνες ἐξ ἄλλου μέρους κατεσκεύασαν τεῖχος πρὸ τοῦ στρατοπέδου τῶν καὶ περὶ τὸ τεῖχος ἤνοιξαν τάφρον χωρὶς νὰ τελέσουν εἰς τοὺς θεοὺς ἐπιφανεῖς θυσίας; βεβαίως τοῦ ἔργου τούτου ἡ δόξα θὰ ἐξαπλωθῇ πανταχοῦ ὅπου

λάμπει ἡ αὐγὴ καὶ θὰ λησμονηθῇ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μετὰ κόπων καὶ βασάνων ἐγὼ καὶ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἐκτίσαμεν περὶ τὴν πόλιν τοῦ ἥρωος Λαομέδοντος.»

Ὁ δὲ νεφεληγερέτης Ζεὺς τὸν ἀπήντησε μετὰ μεγάλης ἀγανακτήσεως τὰ ἐξῆς·

«Φεῦ, γεοσεῖστα μεγαλοδύναμε, τί λόγον εἶπες; εἰς ἄλλον θεὸν ἤμπορεῖ νὰ ἐπέλθῃ ὁ φόβος οὗτος, πολὺ σου ἀδυνατώτερον κατὰ τὰς χεῖρας καὶ τὴν ὁρμὴν· ἡ δὲ ἰδική σου δόξα βεβαίως θὰ ἐξαπλοῦται ἐφ' ὅσον χύνει τὸ φῶς τῆς ἡ αὐγῆς καὶ ἰδοῦ, ὅταν οἱ κομοτρόφοι Ἑλλήνες φύγουν καὶ ἐπιστρέψουν μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν ἀκριβὴν των πατρίδα, δύνασαι τὸ μὲν τεῖχος νὰ ἀνοίξης ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ νὰ τὸ κατακλύσῃς ὅλον εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ δὲ ἐκτεταμένον παράλιον νὰ σκεπάσῃς μὲ ἄμμον, ὥστε νὰ καταστραφῇ τὸ ἐκτεταμένον τεῖχος τῶν Ἑλλήνων.»

Τοιαῦτα μὲν οἱ θεοὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· ἔδυσε δὲ ὁ ἥλιος καὶ ἦτο τελειωμένον τὸ ἔργον τῶν Ἑλλήνων· ἔσφαζον δὲ κατ' ἰδίαν εἰς τὰς σκηνάς των βοῦς καὶ ἐδείπνουν, ὅτε ἐπαρουσιάσθησαν πολλὰ πλοῖα ἀπὸ τὴν Λῆμνον, μὲ οἶνον στελλόμενα ὑπὸ Εὐνήου, τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως Ἰάσονος καὶ τῆς Ὑπιπύλης, ὅστις ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς Ἀτρεΐδας, Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον, ἔπεμψε χίλια μέτρα· ἐντεῦθεν δ' εὐθὺς οἱ κομοτρόφοι Ἑλλήνες ἤρχισαν νὰ λαμβάνουν οἶνον, ἄλλοι μὲν μὲ χαλκᾶ, ἄλλοι δὲ μὲ σιδηρᾶ σκεύη, ἄλλοι δὲ μὲ τὰς δερματίνους ἀσπίδας των καὶ ἄλλοι διὰ τῶν δούλων, καὶ οὕτω προητοίμασαν ζωηρὰν εὐωχίαν, τὴν ὁποίαν ἐξηκολούθησαν καθ' ὅλην τὴν νύκτα οἱ μὲν Ἑλλήνες εἰς τὸ στρατόπεδον, οἱ δὲ Τρῶες καὶ οἱ σύμμαχοί των εἰς τὴν πό-

λιν· καθ' ὅλην δὲ τὴν νύκτα κακὰ διεβουλεύετο δι' αὐ-
τοὺς ὁ συνετώτατος Ζεὺς καὶ διὰ τοῦτο ἐξηκολούθει νὰ
βροντᾷ· ὥστε ὠχριάσαντες ἐκ τοῦ φόβου δὲν ἔπαυον νὰ
χύνωσιν ἐκ τῶν ποτηρίων οἶνον κατὰ γῆς, οὐδ' ἐτόλ-
μησε κἄνεις πρότερον τὰ πῖη πρὶν κάμῃ σπονδὴν εἰς
τὸν παντοδύναμον Κρονίδην· ἔπειτα δὲ κατακλιθέντες
ἀπῆλαυσαν τὸ δῶρον τοῦ ὕπνου.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Θ.

ΚΟΛΩΒΗ ΜΑΧΗ

Ἡ κροκοβαφῇ πέπλον ἔχουσα αὐγὴ διεσκορπίζετο ἐπὶ ὅλην τὴν γῆν, ὃ δὲ εἰς τοὺς κεραυνούς τερπόμενος Ζεὺς συνεκάλεσεν ἐκκλησίαν τῶν θεῶν εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τοῦ πολυκορύφου Ὀλύμπου, ἐν ᾗ αὐτὸς μὲν ἔλεγεν, οἱ δὲ θεοὶ ἤκροῶντο.

«Ἀκούσατέ μου ὅλοι οἱ θεοὶ καὶ αἱ θεαί, ἵνα σᾶς εἴπω ἐκεῖνα, τὰ ὅποῖα διανοοῦμαι· μήτε δὲ θεός τις, μήτε θεά τις ἄς διακόψῃ ὅ,τι μέλλω νὰ εἴπω, ἀλλὰ συγκατατίθεσθε ὅλοι ἵνα τελειώσω τάχιστα αὐτὸ, τὸ ὅποῖον προτίθεμαι· ὄντινα ὅμως ἤθελον ἐννοήσῃ, ἀποχωριζόμενον τῶν ἄλλων θεῶν διὰ νὰ φέρῃ βοήθειαν εἰς τοὺς Τρῶας ἢ τοὺς Ἑλληνας, οὗτος προσβληθεὶς αἰσχρῶς θέλει ἐπανέλθῃ εἰς τὸν Ὀλυμπον· ἢ ἐγὼ λαβὼν αὐτὸν θὰ τὸν ρίψω εἰς τὸν ζοφερώτατον Τάρταρον, πολὺ μακρὰν, ὅπου εἶναι τὸ βαθύτατον ὑπὸ τὴν γῆν βάραθρον, σιδηραὶ δὲ πύλαι καὶ χαλκοῦν κατώφλιον, τόσον παρὰ κατὰ τοῦ ἄδου, ὅσον ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, θέλετε γνωρίσει ἔπειτα πόσον εἶμαι ἀνώτατος ὅλων τῶν θεῶν· ἐάν δὲ θέλετε, δοκιμάσατε, ὦ θεοί, ἵνα γνωρίσετε πάντες· ἀφοῦ κρεμάσετε χρυσὴν ἄλυσον ἀπὸ τὸν οὐρανὸν, πιάσατέ την ὅλοι, θεοὶ καὶ θεαί, ἐπὶ τῆς γῆς ἱστάμενοι· δὲν θὰ ἡμπορέσετε ὅμως νὰ καταβιδάσετε

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κάτω εἰς τὴν γῆν ἐμὲ τὸν Δία, τὴν ὑπερτάτην πηγὴν τῆς νοήσεως· ὅταν ὅμως ἐγὼ θελήσω νὰ σᾶς τραβήξω ἤθελον σᾶς σύρει εὐκόλως ὁμοῦ μὲ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν· ἔπειτα δὲ ἤθελον δέσει τὴν ἄλυσον περὶ τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου, καὶ τὰ πάντα τότε ἤθελον γίνεи μετέωρα· τόσον ἐγὼ εἶμαι ἀνώτερος καὶ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ θεοὶ ὅλοι ἐσιώπησαν σεβασθέντες τὸν λόγον του· διότι πολὺ αὐστηρῶς ἐλάλησεν· ἀργότερον δὲ ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ·

«Πάτερ ἡμῶν, υἱὲ τοῦ Κρόνου φοβερὲ, ὑπέρτατε Κύριε, καὶ ἡμεῖς κάλλιστα γνωρίζομεν ὅτι ἡ δύναμις σου εἶναι ἀκατάβλητος· ἀλλ' ὅμως οἰκτείρομεν τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες ἀφανίζονται ὑποφέροντες τὴν κακὴν τῶν μοῖραν· ἀλλὰ τοῦ μὲν πολέμου ἅς ἀπέχωμεν, καθὼς διατάττεις, ἅς συμβουλεύσωμεν ὅμως τοὺς Ἕλληνας ἐπωφελῶς, ἵνα μὴ καταστραφῶσιν ὅλοι ἀφοῦ σὺ παρωργίσθης τόσον.»

Πρὸς αὐτὴν μειδιάσας ἀπεκρίθη ὁ τὰς νεφέλας συνάγων καὶ τὸν ὄμβρον ποιῶν Ζεὺς· «Ἐχε θάρρος, τέκνον μου Τριτογένεια· δὲν λέγω ταῦτα τόσον σπουδαίως· θέλω μάλιστα νὰ ἦμαι πρὸς σὲ μαλακώτερος.»

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἔζευξεν ὑπὸ τὸ ἄρμα του τοὺς στεῆρ-ρόπους ἵππους, ταχεῖς ὡς πτηνὰ, χρυσοῦν κόμην ἔχοντας. Αὐτὸς δὲ χρυσοῦν πανοπλίαν ἐνδυθεὶς, ἔλαβε μάλιστα χρυσοῦν καὶ ὠραίαν καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ἄρμα του· ἐμάστιξε δὲ τοὺς ἵππους οἵτινες μετὰ σπουδῆς ἐπέτων μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ. Φθάσας δὲ εἰς τὴν πολλὰς πηγὰς ἔχουσαν Ἰδὴν, τὴν μητέρα καὶ τροφὸν τῶν ζώων εἰς τὴν ὑψίστην κορυφὴν αὐτῆς τὸ Γάργαρον, ὅπου ἦτο

ἄφιερωμένον εἰς αὐτὸν τέμενος καὶ βωμὸς, ἐφ' οὗ ἐθυσί-
αζον οἱ ἄνθρωποι, ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους ὁ πατήρ
τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν καὶ λύσας αὐτοὺς ἐκ τοῦ
ἄρματος ἔρριψεν ἐπ' αὐτῶν νέφος πυκνὸν καὶ τοὺς ἐσκέ-
πασεν· αὐτὸς δὲ ἐκάθηνεν εἰς τὴν κορυφὴν ἀγέρωχος διὰ
τὴν δόξαν του, βλέπων καὶ τὴν πόλιν τῶν Τρώων καὶ
τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ Ἕλληνες τότε ἔφαγον τὸ πρωῒνόν δεῖπνόν των τα-
χέως εἰς τὰς σκηνάς των, μετὰ δὲ τοῦτο ὠπλίζοντο·
οἱ δὲ Τρῶες ἀφ' ἐτέρου ὠπλίζοντο καὶ αὐτοὶ καίτοι ὄντες
ὀλιγώτεροι τὸν ἀριθμόν· ἀλλὰ καὶ οὕτως ἦσαν πρόθυμοι
νὰ πολεμήσωσιν ἐξ ἀνάγκης ὑπὲρ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν
τέκνων των· ὅλαι δὲ αἱ πύλαι ἠνοίγοντο, καὶ ἐξῆλθεν ὁ
λαὸς, πεζοὶ καὶ ἱππεῖς, μέγας δὲ θόρυβος ἠγείρετο· ὅτε
δὲ καὶ τὰ δύο μέρη ἀπηντήθησαν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, συ-
νεπλάκησαν ἀσπίς πρὸς ἀσπίδα καὶ ἀνὴρ πρὸς ἄνδρα,
τῶν δὲ ἀσπίδων συγκρουομένων πρὸς ἀλλήλας ἠγείρετο
μέγας θόρυβος· τότε ἦτο θρῆνος καὶ καύχσεις τῶν φο-
νευόντων καὶ φονευομένων, ἡ δὲ γῆ κατεβρέχετο ἀπὸ
τὸ αἶμα.

Καὶ ἐν ὅσῳ μὲν ἦτο ἔτι αὐγὴ καὶ ἠῦξανεν ἡ ἡμέρα
τὰ βέλη καὶ τῶν δύο μερῶν ἐπιπτον περισσότερον, ὁ δὲ
λαὸς ἐφονεύετο· ὅταν δὲ ὁ ἥλιος ἐφθασεν εἰς τὸ μεσου-
ράνημα αὐτοῦ, τότε ὁ Ζεὺς ἐκράτησε τὴν χρυσὴν ζυγα-
ριάν του· ἔθεσε δὲ δύο μοίρας τοῦ θανάτου εἰς τὰς πλά-
στιγγας, τὴν μὲν μίαν τῶν ἵπποδαμαστῶν Τρώων, τὴν
δὲ ἄλλην τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων, καὶ λαβὼν αὐ-
τὴν ἐκ τοῦ μέσου τὴν ὕψωσε καὶ ἡ μὲν μοῖρα τῶν Ἑλ-
λήνων κλίνασα ἐκάθηνεν εἰς τὴν γῆν, ἡ δὲ τῶν Τρώων
ἐσηκώθη πρὸς τὸν οὐρανόν· τότε ὁ Ζεὺς ἐβρόντησε με-

γάλως ἐπὶ τῆς Ἰδῆς, ἔρριψε δὲ κεραυνὸν εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἰδόντες τοῦτο ἐξεπλάγησαν καὶ μεγάλως ἐφοβήθησαν.

Τότε οὔτε ὁ Ἰδομενεὺς ἐτόλμησε νὰ μένῃ ἐκεῖ, οὔτε ὁ Ἀγαμέμνων, οὔτε οἱ δύο Αἴαντες, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἀρεως, μόνον ὁ Νέστωρ ἔμεινε, τὸ προπύργιον καὶ ὁ προστατῆς τῶν Ἀχαιῶν, οὐχὶ ἐκουσίως, ἀλλὰ διότι τὸν ἵππον τοῦ εἶχε πληγώσει μὲ βέλος ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἑλένης, εἰς τὴν κορυφὴν, ὅπου αἱ πρῶται τρίχες τῶν ἵππων εἶναι πεφυτρωμέναι εἰς τὸ κρανίον, εἶναι δὲ τὸ πλεόν ἐπικίνδυνον μέρος· καὶ ὁ μὲν ἵππος πονήσας ἀνεπήδησε, τὸ δὲ βέλος εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἐγκέφαλον, κυλιόμενος δὲ εἰς τὴν γῆν συνετάραξε καὶ τοὺς ἄλλους ἵππους· τέλος ὁ γέρων ὀρμήσας ἀπέκοψε τὰς ἡνίας τοῦ ἵππου μὲ τὸ ξίφος, ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἦλθον εἰς τὴν ταραχὴν τῆς μάχης οἱ ταχεῖς ἵπποι τοῦ Ἑκτορος, καὶ τότε ἤθελε φονευθῆ ὁ γέρων, εἰ δὲν ἔβλεπε τοῦτο ὁ λαμπρὸς τὴν βοήν Διομήδης, ὅστις τρομερὰ ἐφώναζε παροτρύνων τὸν Ὀδυσσεά·

«Εὐγενέστατε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ποῦ φεύγεις στρέψας τὰ νῶτα, ὡς δειλὸς, εἷς τῶν πολλῶν; κύτταξε μή τις ἐμπήξῃ τὸ δόρυ τοῦ ὀπισθεν εἰς τὴν ῥάχην σου· ἀλλὰ στάσου ἵνα ἀποκρούσωμεν τὸν ἄγριον ἄνδρα τὸν Ἑκτορα ἐκ τοῦ γέροντος.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς δὲν ἤκουσε διόλου, ἀλλ' ἔδραμεν εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Διομήδης ὅμως, καίτοι ὢν μόνος, προβάς εἰς τοὺς προμάχους, ἐστάθη ἔμπροσθεν τῶν ἵππων τοῦ γέροντος Νέστορος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Νηλέως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

«ὦ γέρον, θέβαια σὲ καταβάλλουσιν οἱ νέοι μαχη-

ταί, ἡ δὲ δύναμις σου ἐξέλιπε, διότι σὲ διώκει τὸ κακὸν γῆρας, ἀνίκανος δὲ εἶναι ὁ ἡνίοχός σου καὶ οἱ ἵπποι βραδεῖς, ἀλλ' ἀνάβα εἰς τὸ ὄχημά μου διὰ νὰ ἴδῃς ὅποιοι εἶναι οἱ ἵπποι τοῦ Τρῶος, ἔμπειροι εἰς τὴν πεδιάδα νὰ διώκωσι τάχιστα τὸν ἐχθρὸν καὶ νὰ ἐπιστρέψωσι, τοὺς ὁποίους ποτὲ ἀφῆρσα ἀπὸ τὸν φοβερὸν Αἰνεΐαν· καὶ αὐτοὺς μὲν ἅς περιποιηθῶσιν οἱ θεράποντες, ἡμεῖς δὲ οἱ δύο ἅς ἐφορμήσωμεν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἵνα μάθῃ καὶ ὁ Ἔκτωρ ἂν καὶ ἐγὼ μανιωδῶς πάλλω τὸ δόρυ μου.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Νέστωρ ἤκουσε τοὺς λόγους του· καὶ τοὺς μὲν ἵππους τοῦ Νέστορος περιεποιοῦντο οἱ ἀνδρεῖοι θεράποντες, ὁ Σθέnelος καὶ Εὐρυμέδων ὁ ἐράσμιος· οἱ δύο δὲ ἥρωες ἀνέβησαν εἰς τὸ ἄρμα τοῦ Διομήδους. Καὶ ὁ μὲν Νέστωρ ἔλαβε τὰ ὦραϊα ἡνία καὶ ἐμάστιξε τοὺς ἵππους· ταχέως δὲ ἐπλησίασαν τὸν Ἔκτορα, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἐνθουσιῶντος ἐκ τοῦ πολέμου ἔρριψε τὸ ἀκόντιον ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης. Καὶ αὐτὸν μὲν δὲν τὸν ἐπέτυχεν, ἐκτύπησεν ὅμως εἰς τὸ στῆθος, παρὰ τὸν μαστὸν, τὸν θεράποντά του, ὅστις ἐκράτει τὰ ἡνία, τὸν Ἥνιοπέα, τὸν υἱὸν τοῦ μεγαλοψύχου Θηβαίου· καὶ οὗτος μὲν ἔπεσεν ἐκ τοῦ ὀχήματος, ἀφηνίασαν δὲ οἱ ταχύποδες ἵπποι, καὶ αὐτὸς ἀπέθανεν. Ὁ Ἔκτωρ ἐλυπήθη μεγάλως δι' αὐτὸν, τὸν ὁποῖον ἄφησε νὰ κῆται ἐπὶ τῆς ἄμμου καίτοι λυπούμενος· ἐζήτει ὅμως ἕτερον ἡνίοχον γενναῖον, οὐδὲ ἔμειναν οἱ ἵπποι πολὺν καιρὸν ἄνευ ἡνίοχου διότι ἀμέσως εὗρε τὸν γενναῖον Ἀρχεπτόλεμον, τὸν υἱὸν τοῦ Ἰφίτου, τὸν ὁποῖον ἀνεβίβασεν ἡνίοχον τῶν ἵππων του, δίδων εἰς αὐτὸν τὰ ἡνία.

Μέγα κακὸν ἤθελε γείνειν τότε καὶ σφαγὴ τρομερὰ, καὶ οἱ Τρῶες ἤθελον κλεισθῆ εἰς τὴν πόλιν τῶν ὡς ἀρνία,

ἐάν δὲν τὸ ἐνόει ταχέως ὁ Ζεὺς, ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν· βροντήσας λοιπὸν ἔρριψε λευκὸν καὶ λαμπρὸν κεραυνὸν, ὅστις κατέπεσε κατὰ γῆς ἔμπροσθεν τῶν ἵππων τοῦ Διομήδους· φοβερὰ φλόξ ἠγέρθη ἐκ τοῦ καιομένου θείου, οἱ δὲ ἵπποι φοβηθέντες ἐτρόμαξαν ὑπὸ τὸ ὄχημα, καὶ τὰ ἡνία ἐξέφυγον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Νέστορος, ὅστις ἐφοβήθη, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Διομήδη ταῦτα·

«Υἱὲ τοῦ Τυδέως, ἔλαυνε τοὺς ἵππους εἰς φυγὴν, ἢ δὲν βλέπεις ὅτι ὁ Ζεὺς δὲν σέ βοηθεῖ; διότι τῶρα μὲν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου δοξάζει τὸν Ἑκτορα, αὔριον δὲ ἡμᾶς, ἐάν θέλῃ· βεβαίως οὐδέποτε δύναται ἄνθρωπος, οὐδὲ πολὺ ἰσχυρὸς ἐάν ᾔηαι νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Διὸς, ἐπειδὴ ὁ Ζεὺς εἶναι πολὺ ἀνώτερος.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ λαμπρὸς τὴν βοήν Διομήδης·

«Ναί, ὅλα ταῦτα, γέρον, πρεπόντως εἶπας· ἀλλὰ λυπούμαι μεγάλως διὰ τὸ ἐξῆς, ὅτι δηλαδὴ ὁ Ἑκτωρ ὁμιλῶν ποτε πρὸς τοὺς Τρῶας θέλει εἰπεῖ ὅτι ὁ Διομήδης φεύγων καὶ διωκόμενος ὑπ' ἐμοῦ ἐφθασεν εἰς τὰ πλοῖα· οὕτως ἐκεῖνος θέλει καυχῆσθαι, τότε δὲ ἐμὲ εἴθε νὰ μὲ καταπίῃ ἡ γῆ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ ἐν Γερήνῃ τραφεὶς ἱππότης Νέστωρ·

«Οἴμοι, υἱὲ τοῦ Τυδέως, τί εἶπας; Ἐάν ὁ Ἑκτωρ σὲ καλέσῃ δειλὸν καὶ ἀνανδρον, δὲν θὰ τὸν πιστεύωσιν οἱ Τρῶες καὶ Δάρδανοι καὶ αἱ γυναῖκες τῶν γενναίων καὶ ἀσπιδοφόρων Τρώων, τῶν ὁποίων τοὺς ἀνδρας ἐκύλισες εἰς τὴν κόνιν.»

Ταῦτα εἰπὼν εὐθὺς ἔστρεψε τοὺς ἵππους διὰ τοῦ θορύβου τῆς μάχης εἰς φυγὴν πρὸς τὰ πλοῖα· οἱ δὲ Τρῶες καὶ ὁ Ἑκτωρ ἔρριπτον κατ' αὐτοῦ ἄπειρα βέλη πατα-

γωδῶς. Ἐπὶ δὲ τούτῳ καὶ αὐτὸς ὁ γενναῖος Ἐκτωρ ἐφώναζε δυνατά·

«Υἱὲ τοῦ Τυδέως, μεγάλως σ' ἐτίμων οἱ Ἕλληνες καὶ εἰς τὸ κάθισμα καὶ εἰς τὰς μερίδας τοῦ κρέατος καὶ εἰς τὰ πλήρη ποτήρια· τῶρα ὅμως σὲ περιφρονοῦσι, διότι ἐφάνης ἄνανδρος ὡς γυνή· ὕπαγε, ἄνανδρε, ἐπειδὴ οὐδέποτε θέλεις ἀναβῆ εἰς τὰ τείχη μας, ἐμοῦ μὴ θέλοντος, οὐδὲ θέλεις ἀπαγάγει αἰχμαλώτους Τρωϊάδας εἰς τὰ πλοῖα, διότι θέλω σὲ φονεύσει πρὶν ἢ κάμῃς ταῦτα.»

Ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Διομήδης διττῶς ἐσκέπτετο· νὰ στρέψῃ ὀπίσω τοὺς ἵππους καὶ νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον του, ἢ ὅχι· τρὶς μὲν ἐσκέφθη καθ' ἑαυτὸν τοῦτο, τρὶς δὲ ἀπὸ τοῦ ὅρους τῆς Ἰδης ὁ βαθύφρων Ζεὺς ἐβρόντα, σημεῖον παρέχων εἰς τοὺς Τρῶας, δηλαδὴ νίκην πρὸς αὐτοὺς κλίνουσιν ἐν τῇ μάχῃ. Ὁ δὲ Ἐκτωρ ἀναβοήσας εἶπεν εἰς τοὺς Τρῶας·

«Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι ἐκ τοῦ πλησίον μαχόμενοι, φανῆτε γενναῖοι· φίλοι, ἐνθυμήθητε τὴν ἀνδρείαν σας. Εἶμαι βέβαιος ὅτι προθύμως ὁ Ζεὺς κατένευσεν εἰς ἐμὲ νίκην καὶ μεγάλην δόξαν, εἰς δὲ τοὺς Ἕλληνας δεινά. Οἱ ἀνόητοι! οἱ ὅποιοι κατεσκεύασαν τὰ ἀδύνατα ταῦτα τείχη καὶ οὐδενὸς λόγου ἄξια· αὐτὰ ὅμως δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τὴν δύναμίν μου· οἱ δὲ ἵπποι μου εὐκόλως θέλουν ὑπερβῆ τὴν ἐσκαμμένην τάφρον. Ἄλλ' ὅταν φθάσω εἰς τὰ πλοῖά των, μὴ λησμονήσετε νὰ φέρετε πῦρ, ἵνα κατακαύσω τὸν στόλον των, φονεύσω δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους Ἕλληνας εἰς τὰ πλοῖά των, τεταραγμένους ὑπὸ τοῦ καπνοῦ.»

Ταῦτα εἰπὼν παρώτρυνε καὶ τοὺς ἵππους τοῦ φωνά-

ζων· ἀεάνθε, Πόδαργε, Αἶθων καὶ θεῖε Λάμπε, τῶρα ἀνταμείψατέ με διὰ τὴν μεγάλην περιποίησιν, τὴν ὁποίαν σᾶς ἔκαμεν ἡ σύζυγός μου Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ τοῦ μεγαλόφρονος Ἡετίωνος, παρέχουσα ὥραιον σῖτον καὶ οἶνον κεράσασα νὰ πίνετε, ὅπόταν ἠθέλετε, εἰς σᾶς πρότερον, ἢ εἰς ἐμὲ, ὅστις εἶμαι σύζυγός της· ἀλλ' ἀκολουθεῖτε καὶ σπεύδετε, ἵνα κυριεύσωμεν τὴν ἀσπίδα τοῦ Νέστορος, τῆς ὁποίας ἡ δόξα φθάνει μέχρι οὐρανοῦ· λέγουσιν ὅτι εἶναι ὅλη χρυσῇ, οἱ δακτύλιοί της καὶ αὐτῇ, καὶ τὸν ποικίλον θώρακα ἀπὸ τοὺς ὤμους τοῦ ἵπποτου Διομήδους, τὸν ὁποῖον κατεσκεύασεν ὁ Ἡφαιστος. Ἐὰν κυριεύσωμεν αὐτά, ἐλπίζω ὅτι αὐτὴν τὴν νύκτα οἱ Ἕλληνες θὰ ἐπιβίβασθῶσιν εἰς τὰ πλοῖά των καὶ θὰ ἀναχωρήσωσι.»

Ταῦτα εἶπε καυχώμενος, ὠργίσθη ὅμως κατ' αὐτοῦ ἡ Ἥρα, ἐκίνησε τὸ σῶμά της εἰς τὸν θρόνον της καὶ ἔσεισεν ὅλον τὸν Ὀλυμπον· εἶπε δὲ πρὸς τὸν μέγαν θεὸν Ποσειδῶνα· «Φεῦ! Πόσειδον, ὁ ταράττων τὴν γῆν, μεγαλοδύναμε! οὐδὲ σὺ λυπεῖσαι διὰ τὸν ὄλεθρον τῶν Ἑλλήνων· οὗτοι ὅμως σοῦ προσφέρουσι πολλὰ καὶ χαρίεντα δῶρα εἰς τὴν Ἑλίκην καὶ τὰς Αἰγᾶς· βοήθησον λοιπὸν αὐτούς, διότι ἐὰν ἠθέλομεν νὰ ἀποκρούσωμεν τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Δία ὅσοι θεοὶ βοηθοῦμεν τοὺς Ἕλληνας, μόνος ἤθελε κάθεται λυπούμενος αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰδην!»

Πρὸς ταύτην ἐκ βαθέων ἀναστενάζας εἶπεν ὁ ταράττων τὴν γῆν Ποσειδῶν· «Ἥρα θρασεῖα, τί εἶπες· δὲν ἐπιθυμῶ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι νὰ ἀντιφερώμεθα πρὸς τὸν Δία, ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι πολὺ ἀνώτερος.» Οὕτως οἱ μὲν ταῦτα ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, ἡ Ἥρα καὶ ὁ Ποσειδῶν. Τῶν δὲ Ἑλλήνων τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἀπὸ τῶν πλοίων

μέχρι τοῦ τείχους καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους μέχρι τῆς τά-
φρου, ἦτο πλήρες ἵππων καὶ ἀνδρῶν ἀσπιδοφόρων συνα-
σπισσομένων, διότι τοὺς ἐσυνάσπιζεν ὁ ὅμοιος μὲ τὸν
σφοδρὸν Ἄρην Ἑκτωρ, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, ὅταν τὸν
ἐδόξασεν ὁ Ζεὺς· καὶ ἤθελε καύσει διὰ τρομεροῦ πυρὸς
τὰ πλοῖα, ἐὰν ἡ Ἥρα δὲν ἐνέπνεεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα
νὰ παροξύνῃ ταχέως τοὺς Ἕλληνας, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸς
μετὰ προθυμίας διενοεῖτο· ἀμέσως δὲ ἐπορεύθη εἰς τὰς
σκηνάς καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, κρατῶν εἰς τὴν
στιβαράν του χεῖρα τὸ πορφυροῦν καὶ μέγα ἐπανωφόριόν
του, ἐστάθη δὲ εἰς τὸ πελώριον καὶ μέγα πλοῖον τοῦ
Ὀδυσσεύς, τὸ ὁποῖον ἦτο εἰς τὸ μέσον, ἵνα ἀκούεται
καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη ὁμιλῶν, καὶ ἀπὸ τὰς σκηνάς τοῦ
Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου, καὶ ἀπὸ τὰς τοῦ Ἀχιλλέως,
διότι αὐτοὶ οἱ δύο εἶχον ἀνελκύσει τὰ πλοῖά των εἰς
τὰς ἄκρας τοῦ λοιποῦ στρατοῦ, ἔχοντες πεποιθήσιν εἰς
τὴν ἀνδρίαν καὶ εἰς τὴν ῥώμην τῶν χειρῶν των. Ἐφώ-
ναξε δὲ διαπεραστικὰ ἀγορεύων πρὸς τοὺς Ἕλληνας.
αἴ· Εντροπή σας, Ἕλληνες, ἄνδρες, μόνον εἰς τὴν ὄψιν
καλοί. Τί ἔγειναν αἱ καυχῆσεις σας, ὅταν ἐλέγομεν ὅτι
εἴμεθα ἄριστοι, τὰς ὁποίας ἐκάμνετε εἰς τὴν Λῆμνον
ματαίως καυχώμενοι, τρώγοντες κρέατα πολλὰ βοῶν ὀρ-
θοκεράτων καὶ πίνοντες ποτήρια, κύλικας, πλήρεις οἴνου;
ὑπέσχεσθε ἕκαστος ὑμῶν ὅτι θέλει πολεμήσει ἐναντίον
ἐκατὸν Τρώων καὶ διακοσίων· τῶρα δὲ δὲν εἴμεθα ἄξιοι
νὰ ἀντισταθῶμεν οὔτε ἐναντίον ἑνὸς, τοῦ Ἑκτορος, ὅστις
ταχέως θέλει κατακαύσει τὰ πλοῖα. Ζεῦ πάτερ, ἄρά γε
ἔβλαψάς ποτε διὰ τοιαύτης συμφορᾶς ἄλλον τινὰ τῶν
ἰσχυρῶν βασιλέων, ὡς ἐμέ, καὶ ἀφῆρεςας αὐτὸν τὴν δό-
ξαν; Ἐν τούτοις δὲν ἐνθυμοῦμαι, κινήσας νὰ ἔλθω ἐν-

ταῦθα κατὰ κακὴν μοῖραν, δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ διῆλθον πρὸ τῶν ὠραίων βωμῶν σου χωρὶς νὰ καύσω διὰ σέ λίπος βοῶν καὶ μηρία παχέα, εὐχόμενος νὰ ἐκπορθήσω τὴν καλῶς τετειχισμένην Τροίαν. Ἀλλὰ, Ζεῦ, ἐκπλήρωσόν μου τὴν αἵτησιν ταύτην· ἡμᾶς μὲν ἄφες νὰ διαφύγωμεν τὸν κίνδυνον τοῦτον καὶ νὰ σωθῶμεν, μηδὲ ἀνεχθῆς τοὺς Τρῶας νὰ καταδαμάζωσι τοιοῦτοτρόπως τοὺς Ἕλληνας.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ζεὺς τὸν εὖσπλαγχνίσθη κλαίοντα, κατένευσε δὲ νὰ μένῃ ὁ λαὸς του σῶος, καὶ νὰ μὴ ἀφανισθῇ. Συγχρόνως ἔστειλεν αἰτὸν, τὸν μᾶλλον ἀψευδῆ οἰωνόν, ἔχοντα εἰς τοὺς ὄνυχάς του μικρὸν ἐλαφόπουλον· ἔρριψε δὲ ὁ αἰτὸς τὸ ἐλαφόπουλον ἔμπροσθεν τοῦ ὠραίου βωμοῦ τοῦ Διὸς, ὅπου οἱ Ἕλληνες ἐθυσίαζον εἰς τὸν Δία, τὸν χορηγὸν παντὸς χρησιμοῦ. Ὅταν λοιπὸν οὗτοι εἶδον ὅτι ὁ αἰτὸς ἦλθεν ἐκ Διὸς, τόσον περισσότερον ἐπέπεσαν ἐναντίον τῶν Τρώων ἐνθυμηθέντες πάλιν τὴν μάχην.

Τότε πάντων τῶν Ἑλλήνων, καίτοι πολλῶν ὄντων, πρῶτος ὁ Διομήδης ἐκαυχήθη ὅτι ἔλαβε τοὺς ταχύποδας ἵππους του, τοὺς ἐξέβαλεν ἐκ τῆς τάφρου καὶ ἐφόνευσε τὸν γενναῖον Τρῶα Ἀγέλαον, τὸν υἱὸν τοῦ Φράδμονος· καὶ οὗτος μὲν ἔστρεψε τοὺς ἵππους του εἰς φυγὴν· ὅταν ὅμως εἶχε στραφῇ φεύγων, ὁ Διομήδης ἐνέπηξε τὸ δόρυ του εἰς τὸ μετὰφρενον μεταξὺ τῶν ὤμων, καὶ τὸ διεπέρασε διὰ τοῦ στήθους, ἔπεσε δὲ ἐκ τοῦ ὀχήματός του, τὰ δὲ ὅπλα ἤχησαν μεγάλως ἐπάνω του. Μετὰ τοῦτον οἱ Ἀτρεΐδαι ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ὁ Μενέλαος, μετ' αὐτοὺς οἱ Αἴαντες οἱ ἐνθουσιῶντες ἐκ τῆς ἀνδρείας των, μετ' αὐτοὺς ὁ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ ὀπαδὸς αὐτοῦ Μηριόνης, ὅμοιος μὲ τὸν Ἀρην, μετ' αὐτοὺς ὁ Εὐρύπυλος, ὁ λαμπρὸς υἱὸς

τοῦ Εὐαίμονος. Ἐννατος ἦλθεν ὁ Τεῦκρος, ὁ ἐντείνων τὰ ἐλαστικά τόξα, ἐστάθη δὲ ὑπὸ τὴν ἀσπίδα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Αἴαντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος, εἰς φύλαξιν. Τότε μὲν ὁ Αἴας ἐτράβησεν ὀλίγον τὴν ἀσπίδα του, ἵνα δυνηθῇ ὁ Τεῦκρος νὰ τοξεύσῃ, ὁ δὲ ἥρως Τεῦκρος περιβλέψας πέριξ ἀφοῦ ἐφόνευέ τινα τῶν ἐχθρῶν εἰς τὸ πλῆθος, οὗτος μὲν ὁ κτυπηθεὶς ἀπέθνησκεν, ὁ δὲ Τεῦκρος ἐπανερχόμενος ἐτρύπωνεν εἰς τὸν Αἴαντα, ὡς τὸ παιδίον ὑπὸ τὴν μητέρα του· ὁ δὲ Αἴας τὸν ἔκρυπτε μὲ τὴν λαμπρὰν ἀσπίδα του. Τότε ποῖον πρῶτον ἐκ τῶν Τρώων ἐφόνευσεν ὁ λαμπρὸς Τεῦκρος; πρῶτον μὲν τὸν Ὀρσίλοχον καὶ τὸν Ὅρμενον καὶ τὸν Ὀφελέστην, τὸν Δαίτορα, τὸν Χρομίον καὶ τὸν ἰσόθεον Λυκοφάντην καὶ τὸν Πολυαιμονίδην Ἀμοπάονα καὶ τὸν Μελάνιππον· (ὅλους τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον τοὺς ἔρριψε κατὰ γῆς)· ἐχάρη δὲ ἰδὼν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, καταστρέφοντα διὰ τοῦ λαμπροῦ τόξου τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων· σταθεὶς δὲ πλησίον αὐτοῦ εἶπε·

«Τεῦκρε ἀγαπητὲ, υἱὲ τοῦ Τελαμῶνος, ἔξοχε τῶν ἄλλων, κτύπα, κτύπα, διὰ νὰ σώσῃς καὶ δοξάσῃς τοὺς Ἑλλήνας καὶ τὸν πατέρα σου Τελαμῶνα, ὅστις σὲ ἀνέτρεφε μικρὸν ὄντα, καὶ νόθον σὲ υἱοθέτησεν εἰς τὸν οἶκόν του· αὐτὸν λοιπὸν τὸν πατέρα σου καὶ μακρὰν ὄντα δόξασον διὰ τῆς ἀνδρίας σου· διότι σοὶ λέγω λόγον, ὅστις καὶ θέλει ἐκτελεσθῇ· ἂν ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἐπιτρέψωσι νὰ ἐκπορθήσω τὴν καλῶς ἐκτισμένην Τροίαν, εἰς σὲ πρῶτον μετ' ἐμὲ θὰ ἀποδώσω τὸ βραβεῖον τῆς τιμῆς, ἢ τρίποδα, ἢ δύο ἵππους μὲ τὰ ὀχήματά των, ἢ αἰχμάλωτόν τινα ἥτις νὰ συμμερίζεται τὴν κλίνην σου.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἐνδοξὸς Τεῦκρος·

α' Ἀτρεΐδῃ ἐνδοξότατε, διατὶ μὲ παρακινεῖς ἀφοῦ ἡ καρδιά μου τὸ θέλει; διότι, ὅσον ἤμπορῶ, δὲν παύω, ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἀπεκρούσαμεν αὐτοὺς πρὸς τὴν πόλιν των, ἔκτοτε σκοπεύων τοὺς φονεύω· ὁκτῶ βέλη μὲ μακρὰς ἀκίδας ἔρριψα, καὶ τὰ ὁκτῶ ἐνεπάγησαν εἰς τὸ σῶμα νέων ἀρειμανίων· αὐτὸν ὅμως τὸν λυσσῶντα σκύλον, τὸν Ἑκτορα, δὲν δύναμαι νὰ τὸν κτυπήσω.»

Εἶπε καὶ ἔρριψε καὶ ἄλλο βέλος ἀπὸ τὴν νευρὰν τοῦ τόξου ἀντικρὺ τοῦ Ἑκτορος, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν κτυπήσῃ· καὶ αὐτὸν μὲν δὲν ἐπέτυχεν, ἐκτύπησεν ὅμως τὸν λαμπρὸν Γοργυθίωνα, τὸν ἀγαθὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου, εἰς τὸ στῆθος· τοῦτον ἐγέννησεν ἡ ἐκ τῆς Αἰσύμης τῆς Θράκης ὠραιοτάτη ὡς θεὰ Καστιάνειρα, ὑπανδρευθεῖσα τὸν Πρίαμον· ἔκλινε δὲ τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ἄλλο μέρος κτυπηθεὶς ὁ Γοργυθίων, ὡς στέλεχος μήκωνος ἐν τῷ κήπῳ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἀνθέων καὶ τῆς ἐαρινῆς δρόσου· οὕτω καὶ αὐτὸς ἔκλινε τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος κλίναν· σεν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς περικεφαλαίας.

Ἄλλο βέλος πάλιν ῥίπτει ὁ Τεῦκρος ἀντικρὺ τοῦ Ἑκτορος, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν φονεύσῃ· ἀλλὰ καὶ τότε ἀπέτυχεν· διότι ὁ Ἀπόλλων ἀπέτρεψε τὸ βέλος· ἐκτύπησεν ὅμως εἰς τὸ στῆθος παρὰ τὸν μαστὸν τὸν Ἀρχεπτόλεμον, τὸν γενναῖον ἡνίοχον τοῦ Ἑκτορος, τὸν ἀνδρεῖον πολεμιστὴν· καὶ ἔπεσεν οὗτος ἐκ τοῦ ὀχήματος, ἀφηνίασαν δὲ οἱ ταχύποδες ἵπποι του, καὶ ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἑκτωρ, πολὺ ἐλυπήθη διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἡνίοχου· καὶ αὐτὸν μὲν ἀφῆκε, καίτοι λυπούμενος, διέταξε δὲ τὸν ἀδελφόν του Κεβριόνην, πλησίον ἱστάμενον, νὰ λάβῃ τὰ ἡνία τῶν ἵππων· οὗτος δὲ ἐπέισθη ἀμέσως ἀκούσας τὸν λόγον του. Ὁ δὲ Ἑκτωρ τρομερὰ φωνάζων ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τὸ λαμ-

πρὸν ὄχημα, λαβὼν δὲ λίθον μέγαν διὰ τῆς χειρός του, τὸν ἔρριψε κατ' εὐθεΐαν ἐναντίον τοῦ Τεύκρου, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν κτυπήσῃ. Ὁ δὲ Τεῦκρος ἔσυρεν ἀπὸ τὴν φαρέτραν πικρὸν βελος καὶ τὸ ἔθεσεν εἰς τὴν νευρὰν τοῦ τόξου, ἵνα τὸ ρίψῃ. Ἀλλ' ἐνῶ εἴλκυεν εἰς τὰ ὀπίσω τὴν νευρὰν, ἵνα τοξεύσῃ, τότε ὁ Ἑκτωρ τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸν τρομερὸν λίθον εἰς τὸν ὦμον, προθυμούμενον νὰ τοξεύσῃ, ὅπου ἡ κλεῖς χωρίζει τὸν λαιμὸν ἀπὸ τοῦ στήθους (μεταξὺ αὐχένος καὶ στήθους) καὶ εἶναι τὸ μέρος ἐπικίνδυνον, καὶ τοῦ ἔκοψε τὴν νευρὰν· ἐναρκώθη δὲ ἡ χεὶρ του εἰς τὸν καρπὸν αὐτῆς, πεσὼν δὲ ἐστάθη εἰς τὰ γόνατα, καὶ τὸ τόξον ἔπεσεν ἀπὸ τὰς χειράς του. Ὁ Αἴας ὅμως δὲν παρημέλησε τὸν ἀδελφόν του πεσόντα, ἀλλὰ δραμὼν τὸν ὑπερασπίσθη καὶ τὸν ἐκάλυψε μὲ τὴν ἀσπίδα του. Καὶ αὐτὸν μὲν ἔπειτα σηκώσαντες εἰς τοὺς ὦμους των δύο ἀγαπητοὶ ἑταῖροι, Μηκιστεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Ἑχίου, καὶ ὁ θεῖος Ἀλάστωρ, τὸν ἔφερον εἰς τὰ πλοῖα βαρέως ἀναστενάζοντα.

Πάλιν δὲ ὁ Ζεὺς ἐνέπνευσε θάρρος εἰς τοὺς Τρῶας, οἵτινες ἀπέκρουσαν τοὺς Ἑλλήνας κατ' εὐθεΐαν πρὸς τὴν τάφρον. Ὁ δὲ Ἑκτωρ ἐπορεύετο μεταξὺ τῶν προμάχων ὑπερηφάνως παρατηρῶν. Ὅπως δὲ κύων τις, διώκων διὰ τῶν ταχέων ποδῶν του ἀγριόχοιρον ἢ λέοντα, περιδάκνει τὰ ἰσχία καὶ τοὺς γλουτοὺς, καὶ παρατηρεῖ προσεκτικῶς αὐτὸν μήπως στραφῇ, οὕτω καὶ ὁ Ἑκτωρ ἐδίωκεν ὀπισθεν τοὺς μακρὰν κόμην τρέφοντας Ἑλλήνας, φονεύων πάντοτε τὸν τελευταῖον αὐτοὶ δὲ ἐτρέποντο εἰς φυγὴν. Καὶ ἀφροῦ διέβησαν τοὺς πασσάλους καὶ τὴν τάφρον φεύγοντες, πολλοὶ δὲ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν Τρώων, οἱ μὲν Ἑλλήνες ἐσταμάτησαν πάλιν εἰς τὰ πλοῖα ἐνθαρρύν-

νοντες ἀλλήλους, καὶ ὑφόνοντες τὰς χεῖρας πρὸς ὅλους τοὺς θεοὺς ἤρχοντο μεγαλοφώνως ἕκαστος· ὁ δὲ Ἑκτωρ ἔστρεφε πανταχοῦ ἐπιτηδεῖως τοὺς καλλίτριχας ἵππους του, ἔχων ὄμματα ὡς τῆς Γοργοῦς καὶ τοῦ ἀνθρωποκτόνου Ἄρεως.

Τούτους δὲ ἰδοῦσα οὕτω διακειμένους εὖσπλαγχνίσθη ἡ λευκὰς ὠλένας ἔχουσα θεὰ Ἥρα, ἀμέσως δὲ εἶπε πρὸς τὴν Ἀθηναῖν·

αἰοῖμοι, κόρη τοῦ Διὸς, δὲν θὰ φροντίσωμεν, ἡμεῖς τοῦλάχιστον, ἂν καὶ βραδέως, περὶ τῶν ἀφανιζομένων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι χάνονται εὐρόντες τὴν κακὴν μοῖραν των ὑπὸ τῆς δυνάμεως ἑνὸς μόνου ἀνδρὸς, τοῦ Ἑκτορος, ὅστις ἀνυποφόρως πλέον καὶ μανιωδῶς ἐπιπίπτει κατ' αὐτῶν, καὶ τόσα κακὰ τοῖς ἐπῆνεγκε ; ὦ

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα·
 ἀβέβαια ἤθελεν ἀπολεσθῇ οὗτος φρονευθεὶς εἰς τὴν πατρίδα του αὐτὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ὁ πατὴρ μου ἐναντιοῦται, ὁ κακὸς, ὁ ἄδικος πάντοτε, ὁ κωλυτὴς τῶν σχεδίων μου· οὐδὲ ἐνθυμεῖται ὅτι ἐγὼ πλειστάκις ἔσωσα τὸν υἱὸν του Ἡρακλέα καταπονούμενον ὑπὸ τῶν ἀγώνων, τοὺς ὁποίους τῷ ἐπέβαλεν ὁ Εὐρυσθεύς. Καὶ ὁ μὲν Ἡρακλῆς βλέπων πρὸς τὸν οὐρανὸν ἔκλαιεν, ὁ δὲ Ζεὺς ἔστειλλεν ἐμὲ διὰ νὰ τὸν βοηθήσω· διότι ἐὰν ἐγὼ ἐγνώριζον ταῦτα, ὅταν ὁ Εὐρυσθεὺς τὸν ἔστειλεν εἰς τὸν ἄδην ἀφ' οὗ οὐδεὶς δύναται νὰ ἐξέλθῃ ἵνα φέρῃ ἐκ τοῦ ἐρέβους τὸν Κέρβερον, τὸν κύνα τοῦ φοβεροῦ ἄδου, βεβαίως δὲν θὰ διέφευγεν ὁ Ἡρακλῆς τὰ βαθέα ρεῖθρα τῆς Στυγός· τῶρα δὲ ὁ Ζεὺς ἐμὲ μὲν ἀποστρέφεται, ἐκτελεῖ δὲ τὰς θελήσεις τῆς Θέτιδος, ἡ ὁποία τῷ προσέπεσεν εἰς τὰ γόνατα καὶ ἔλαβε τὸ γένειόν του διὰ τῆς χειρὸς, παρακα-

λοῦσα νὰ τιμήσῃ τὸν πορθητὴν τῶν πόλεων Ἀχιλλέα. Θὰ ἔλθῃ καιρὸς, καθ' ὃν πάλιν θὰ λάβῃ ἀνάγκην τῆς ἀγαπητῆς τοῦ γλαυκῶπιδος· ἀλλὰ σὺ μὲν ζεῦξον τοὺς ἵππους, ἵνα ἐγὼ πορευθεῖσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Διὸς ἐξοπλισθῶ εἰς πόλεμον, ἵνα ἴδω ἐὰν ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, ὁ ἀνδρεῖος Ἑκτωρ, θὰ χαρῇ ἀφοῦ ἡμεῖς αἱ δύο φανῶμεν εἰς τὴν μάχην, εἰς τὸ μέσον τῶν δύο μερῶν. Βεβαίως κάποιος τῶν Τρώων θέλει χορτάσει τοὺς κύνας καὶ τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα μὲ τὸ πάχος καὶ τὰς σάρκας του, πεσόντων εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ θεὰ λευκώλενος Ἥρα ἐπείσθη καὶ αὐτὴ μὲν πορευθεῖσα ἡτοίμαζε τοὺς χρυσοχαλίνους ἵππους, ἡ Ἥρα, ἡ ἐρασμιωτάτη τῶν θεῶν, θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Κρόνου· ἡ δὲ Ἀθηναῖα ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς, ἐκδυθεῖσα τὸν λεπτὸν πέπλον, τὸν ὁποῖον ἐφόρει εἰς τὸ δῶμα τοῦ πατρὸς, τὸν ποικίλον, τὸν ὁποῖον αὐτὴ κατεσκεύασεν ἐπιμελῶς μὲ τὰς χειρὰς της, ἐνδυθεῖσα ἓνα τῶν χιτῶνων τοῦ τὰς νεφέλας ἐγείροντος Διὸς, ὠπλίζετο ἵνα μεταβῇ εἰς τὸν πολλῶν δακρύων πρόξενον πόλεμον· ἀναβᾶσα δὲ εἰς τὸ φλογερὸν ὄχημα, ἔλαβε τὸ στιβαρὸν, βαρὺ, μέγα δόρυ, μὲ τὸ ὁποῖον καταδαμάζει τὰς φάλαγγας ἀνδρῶν ἡρώων, καθ' ὧν ἤθελεν ὀργισθῇ ἡ θυγάτηρ τοῦ μεγάλου πατρὸς· ἡ δὲ Ἥρα ἤλαυνε ταχέως τοὺς ἵππους διὰ τῆς μᾶστιγος· ἤνοιξαν δὲ μόναι τῶν αἰ πύλαι τοῦ οὐρανοῦ τὰς ὁποίας ἐφύλαττον αἱ Ὠραι, εἰς τὰς ὁποίας εἶναι ἐπιτετραμμένος ὁ μέγας Οὐρανὸς καὶ Ὀλυμπος, καὶ νὰ ἀνοίγωσι τὰ πυκνὰ νέφη καὶ νὰ τὰ κλείωσι· δι' αὐτῶν τῶν πυλῶν αἱ θεαὶ ἤλασαν τοὺς διὰ τῶν κέντρων κινουμένους ἵππους.

Ὁ δὲ Ζεὺς πατήρ, ἀφοῦ εἶδε ταῦτα ἐκ τῆς Ἰδης,

ὠργίσθη μεγάλως, καὶ ἔστειλε τὴν Ἴριν, τὴν χρυσόπτερον ἄγγελον, νὰ φέρῃ τὸ ἐξ ἧς πρόσταγμα·

«Πήγαινε ταχέως, ταχεῖα Ἴρι, καὶ εἰπὲ πρὸς αὐτάς νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ μὴ ἀφίνης αὐτάς νὰ πράττωσιν ἐναντίον εἰς ἐμέ· διότι δὲν θὰ συναντηθῶμεν καλὰ εἰς τὸν πόλεμον· διότι λέγω λόγον, ὁ ὁποῖος καὶ θέλει ἐκπληρωθῇ. Πρῶτον μὲν θὰ χωλάνω τοὺς ταχεῖς ἵππους τῶν ὑπὸ τὸ ὄχημα, θὰ καταρρίψω δὲ καὶ αὐτάς ἐξ αὐτοῦ καὶ αὐτὸ θὰ συντρίψω. Οὔτε δὲ μετὰ δέκα ἔτη θέλουσι θεραπεύσει τὰ ἔλκη, τὰ ὁποῖα θέλει προξενήσῃ ὁ κεραυνός· διὰ νὰ μάθῃ ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναίη τί δύναται νὰ συμβῇ, ὅταν ἀντιμάχῃται πρὸς τὸν πατέρα της. Κατὰ τῆς Ἥρας δὲν ἀγανακτῶ τόσο, οὐδὲ ὀργίζομαι, διότι πάντοτε συνειθίζει νὰ ἐνίσταται εἰς ὅ,τι ἤθελον εἰπεῖ.»

Ταῦτα εἶπεν, ἀπῆλθε δὲ ἡ Ἴρις ἡ ταχύπους ἵνα ἀναγγείλῃ ταῦτα, μετέβη δὲ ἀπὸ τῶν ὁρέων τῆς Ἰδῆς εἰς τὸν μακρὸν Ὀλύμπον· ἀπαντήσασα δὲ αὐτάς εἰς τὰς πρώτας πύλας τοῦ πολυκορύφου Ὀλύμπου τὰς ἐμπόδι-
σεν, εἰποῦσα πρὸς αὐτάς τὸν λόγον τοῦ Διός·

«Ποῦ σπεύδετε ; διατὶ μαίνεσθε ; δὲν ἀφίνει ὁ Ζεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου νὰ βοηθήσετε τοὺς Ἕλληνας· διότι τοιουτοτρόπως ἐφοβέρισεν ὁ Ζεὺς, καὶ θέλει τὸ ἐκτελέσει βεβαίως. Πρῶτον μὲν θέλει χωλάνει τοὺς ταχεῖς ἵππους ὑπὸ τὸ ἄρμα σας, ὑμᾶς δὲ τὰς ἰδίας θέλει σᾶς κατακρημνίσῃ ἐξ αὐτοῦ καὶ αὐτὸ θέλει συντρίψῃ· οὐδὲ μετὰ δέκα ἔτη θέλετε θεραπεύσει τὰς πληγὰς τὰς ὁποίας θέλει σᾶς προξενήσῃ ὁ κεραυνός· (διὰ νὰ μάθῃς, γλαυκῶπις Ἀθηναίη, τί θέλει συμβῇ, ὅταν ἀντιβαίνῃς εἰς τὸν πατέρα σου. Κατὰ τῆς Ἥρας δὲν ἀγανακτεῖ τόσο, οὐδὲ παροργίζεται, διότι αὐτὴ πάντοτε συνειθίζει νὰ ἐναντιώνεται εἰς ὅ,τι

αὐτὸς ἤθελεν εἰπεῖ· ἄλλ' ἐὰν σὺ, θρασυτάτῃ, κύον ἀναίσχυντε, ἀληθῶς τολμῆσης νὰ ἐγείρῃς τὸ τρομερὸν δόρυ σου ἐναντίον τοῦ Διὸς, τότε ἐκεῖνος κατὰ σοῦ ἀγνακτεῖ καὶ ὀργίζεται).»

Ταῦτα ἡ Ἴρις εἰποῦσα ἀνεχώρησεν, ἡ δὲ Ἥρα εἶπε πρὸς τὴν Ἀθηναῖαν·

«Οἷμοι, τέκνον τοῦ Διὸς, δὲν ἐπιθυμῶ ἐγὼ νὰ κινήσω πόλεμον ἐναντίον τοῦ Διὸς ἔνεκα τῶν ἀνθρώπων· ἄλλος μὲν ἄς χαθῇ, ἄλλος δὲ ἄς ζήσῃ ὅποιος ἂν τύχῃ· ἐκεῖνος δὲ ὡς θέλει ἄς δικάζῃ περὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ Τρώων, ὅπως εἶναι πρέπον.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἐγύρισε τοὺς ἵππους. Αἱ δὲ Ἑραι τοὺς ἔλυσαν ἐκ τοῦ ὀχήματος καὶ τοὺς ἔδεσαν εἰς τὰς θείας φάτνας, τὰ δὲ ὀχήματα ἔθεσαν εἰς τοὺς λαμπροὺς τοίχους ἀπέναντι τῆς εἰσόδου εἰς τὴν αὐλήν· αἱ δὲ δύο θεαὶ ἐκάθισαν ἐπὶ τῶν χρυσῶν ἐδρῶν μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν λυπούμεναι.

Ὁ δὲ πατὴρ Ζεὺς ἤλαυνε τὸ καλλίτροχον ἄρμα καὶ τοὺς ἵππους τοῦ ἐκ τῆς Ἰδῆς εἰς τὸν Ὀλυμπον, ἔφθασε δὲ εἰς τὰς ἔδρας τῶν θεῶν, καὶ τούτου μὲν τοὺς ἵππους ἔλυσεν ὁ Ποσειδῶν, τὸ δὲ ἄρμα τοῦ καλύψας μὲ λινὸν ὕφασμα τὸ ἔθεσεν εἰς τὴν θέσιν του· καὶ ὁ μὲν Ζεὺς ἐκάθισεν εἰς θρόνον χρυσοῦν, ὁ δὲ μέγας Ὀλυμπος ἐσείετο ὑπὸ τοὺς πόδας του. Ἡ δὲ Ἀθηναῖα καὶ ἡ Ἥρα ἐκάθισαν κεχωρισμέναι τοῦ Διὸς, οὐδὲ εἶπόν τι πρὸς αὐτὸν, οὐδὲ τὸν ἠρώτησαν· αὐτὸς ὅμως ἐνόησε καθ' ἑαυτὸν καὶ εἶπε·

«Διατὶ τόσον λυπεῖσθε, ὦ Ἀθηναῖα καὶ Ἥρα; δὲν ἐκοπιάσατε πολὺ εἰς τὴν μάχην καταστρέφουσαι τοὺς Τρῶας, ἐναντίον τῶν ὁποίων μεγάλως εἴσθε παρωργι-

σμέναι. Παντελῶς, τόσον μεγάλη εἶναι ἡ δύναμις μου καὶ αἱ χεῖρές μου φοβεραί· δὲν ἤθελον μὲ ἐμποδίσει ὅσοι θεοὶ ὑπάρχουν εἰς τὸν Ὀλυμπον· τὰ ἰδικά σας ὅμως μέλη κατέλαβε τρόμος πρὶν ἢ ἴδετε τὸν πόλεμον καὶ τοῦ πολέμου τὰ τρομερὰ ἔργα. Οὕτω σᾶς λέγω, ὡς καὶ θὰ γείνη· ἐάν καὶ πάλιν στασιάσετε, δὲν θὰ ἐπανέλθετε ὀπίσω εἰς τὸν Ὀλυμπον, ὅπου εἶναι ἡ κατοικία τῶν θεῶν, ὑπὸ τῶν ὀχημάτων σας, ἀφοῦ σᾶς κεραυνοβολήσω.»

Ταῦτα εἶπεν, αὐταὶ δὲ ἐμουρμούρισαν, ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἥρα, καθήμεναι πλησίον ἀλλήλων καὶ κακὰ κατὰ τῶν Τρώων βουλευόμεναι. Καὶ ἡ μὲν Ἀθηνᾶ ἐκάθητο σιωπῶσα, οὐδὲ εἶπέ τι ἀγανακτοῦσα κατὰ τοῦ πατρός της καὶ μεγάλως ὀργιζομένη· ἡ Ἥρα ὅμως δὲν ἐχώνευε τὴν ὀργὴν εἰς τὰ στήθη της.

«Σκληρότατε υἱὲ τοῦ Κρόνου, τί εἶπες; πολὺ καλὰ καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν ὅτι ἡ δύναμις σου εἶναι ἀκατάβλητος· ἀλλὰ λυπούμεθα διὰ τοὺς ἀνδρείους Ἑλλήνας, οἱ ὁποῖοι ἀφανίζονται ὑφιστάμενοι τὴν κακὴν τῶν μοῖραν· (ἀλλὰ τοῦ μὲν πολέμου θέλομεν ἀπέχει, ἐάν διατάττης οὕτω· θὰ συμβουλευώμεν ὅμως τοὺς Ἑλλήνας ἐπωφελῶς, ἵνα μὴ καταστραφῶσιν ὅλοι οἱ ὑποπέσαντες εἰς τὴν ὀργὴν σου.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ζεὺς· «Αὖριον ἀπὸ πρωΐας θέλεις ἰδεῖ, μεγαλόφθαλμε θεᾷ Ἥρα, ἐάν ἐπιθυμῇς, τὸν μεγαλοδύναμον υἱὸν τοῦ Κρόνου νὰ καταστρέφῃ πολὺν στρατὸν τῶν γενναίων Ἑλλήνων· διότι δὲν θὰ παύσῃ τοῦ πολέμου ὁ φοβερός Ἐκτωρ, πρὶν ἢ ἐγερθῇ εἰς τὰ πλοῖα ὁ ταχύπους υἱὸς τοῦ Πηλεΐδου (τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην, καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες θὰ πολεμῶσιν εἰς τὸ τρομερώτατον στενὸν εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων· περὶ

του νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου)· διότι οὕτως εἶναι πεπρωμένον· περὶ σοῦ ἐγὼ δὲν φροντίζω ὀργιζομένης, οὐδὲ ἐὰν ἔλθῃς εἰς τὰ ἔσχατα ἄκρα τῆς Γῆς καὶ τοῦ Πόντου, ὅπου ὁ Ἰαπετὸς καὶ ὁ Κρόνος καθήμενοι δὲν τέρπονται οὔτε ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ Ἥλιου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὑπερίωνος, οὔτε ἀπὸ τοὺς ἀνέμους τοὺς ἀναψύχοντας, ἀλλὰ βαθὺς καὶ σκοτεινὸς πέριξ εἶναι ὁ Τάρταρος· οὐδὲ αὐτοῦ ἐὰν ἔλθῃς περιπλανωμένη, δὲν φροντίζω περὶ σοῦ ἀγανακτούσης, ἐπειδὴ οὐδεμία εἶναι ἀναιδεστέρα ἀπὸ σέ.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ λευκώλενος ὅμως Ἦρα δὲν ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν τίποτε. Ἐν τούτοις τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ Ἥλιου ἔδωκε εἰς τὸν Ὠκεανὸν, ἀνασύρον εἰς τὴν γῆν τὴν μαύρην νύκτα· καὶ εἰς μὲν τοὺς Τρῶας ὁ ἥλιος ἔδωκε ἄκοντας, εἰς τοὺς Ἕλληνας ὅμως ἡ νύξ ἐπῆλθεν ἐπιθυμητὴ, τριπόθητος.

Τότε τοὺς Τρῶας συνήθροισεν εἰς ἀγορὰν ὁ ἐνδοξος Ἐκτωρ μακρὰν τῶν πλοίων παρὰ τὸν βαθύρρουν ποταμὸν εἰς τόπον καθαρὸν νεκρῶν, ὅστις ἦτο διαφανής. Καταβάντες δὲ ἀπὸ τῶν ἵππων εἰς τὴν ξηρὰν ἤκουον τοὺς λόγους οὓς ὁ Ἐκτωρ ἀπήγγελλε, κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του τὸ ἐνδεκάπηχυ δόρυ του· ἔμπροσθεν δὲ ἔλαμπεν ἡ χαλκὴ αἰχμὴ αὐτοῦ, χρυσοῦς δὲ κρίκος περιέδενε τὴν σιδηρὰν λόχην καὶ τὸ ξύλον· ἐπὶ τούτου ἐρεισθεὶς ἔλεγεν εἰς τοὺς Τρῶας τάδε·

Ἄκούσατέ μου, Τρῶες καὶ Δάρδανοι καὶ σύμμαχοι, ἤλπιζα σήμερον ὅτι καταστρέψας τὰ πλοῖα καὶ ὅλους τοὺς Ἕλληνας θέλω ἐπιστρέφει εἰς τὴν ὑψηλὴν καὶ ὑπὸ τῶν ἀνέμων περιπνεομένην Τροίαν· ἀλλ' ἦλθε πρότερον τὸ σκότος, τὸ ὅποιον ἔσωσεν αὐτοὺς τῶρα καὶ τὰ πλοῖά των εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης· καὶ τῶρα μὲν ἄς

ὑπακούσωμεν εἰς τὴν νύκτα καὶ ἅς ἐτοιμάσωμεν δεῖπνον·
 λύσαντες δὲ τοὺς καλλίτριχας ἵππους ἐκ τῶν ὀχημάτων,
 παραθέσατε εἰς αὐτοὺς κριθάς· φέρετε δὲ ἐκ τῆς πόλεως
 ταχέως βόας καὶ πρόβατα, φέρετε καὶ οἶνον γλυκύν, καὶ
 ἄρτον ἐκ τῶν οἴκων σας, συναθροίσατε δὲ πολλὰ ξύλα,
 ἵνα ἐφ' ὅλην τὴν νύκτα μέχρι τῆς αὐγῆς καίωμεν πυρὰ
 πολλὰ, ἥ δὲ λάμψις νὰ φθάνῃ εἰς τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ
 διὰ νυκτὸς οἱ Ἕλληνες κινήσωσι νὰ φύγῃ διὰ θαλάσ-
 σης, καὶ μὴ ἄνευ κόπου ἡσύχως ἐπιβιβάσθωσιν εἰς τὰ
 πλοῖα καὶ φύγῃσι μηδὲν κακὸν παθόντες· ἀλλὰ μάλιστα
 καὶ εἰς τὴν πατρίδα των ὄντες νὰ θεραπεύωσι τὰς πλη-
 γὰς, κτυπηθέντες ἢ διὰ βέλους, ἢ διὰ τοῦ ὀξέος δόρατος,
 ὅταν θὰ ἐπιβιβάζωνται εἰς τὰ πλοῖα ἵνα φοβῇται καὶ
 πᾶς ἄλλος νὰ ἐπιφέρῃ πόλεμον εἰς τοὺς ἱππότες Τρῶας.
 Κήρυκες δὲ φίλοι τοῦ Διὸς ἅς κηρύττωσιν εἰς τὴν πόλιν,
 ἵνα οἱ εἰς τὴν πρώτην ἡβὴν νέοι καὶ οἱ γέροντες συνα-
 χθῶσιν εἰς φυλακὴν τῆς πόλεως ἐπὶ τῶν θεοτεύκτων
 πύργων· αἱ δὲ ἄβραι γυναῖκες, ἐκάστη εἰς τὸν οἶκόν της,
 ἅς ἀνάπτωσι μέγα πῦρ· ἅς φυλάττωσι δὲ ἀσφαλῶς, μή-
 πως εἰσέλθῃ ἐνέδρα τις εἰς τὴν πόλιν, ἐνῶ λείπουσιν οἱ
 ἄνδρες· οὕτως ἅς γείνη, μεγάλθυμοι Τρῶες, καθὼς λέγω·
 εἶπον λοιπὸν ὅ,τι θεωρῶ ἐπὶ τοῦ παρόντος καλὸν καὶ
 ὠφέλιμον· αὖριον δὲ ἀπὸ πρώτας θέλω εἰπεῖ ἄλλα εἰς
 τοὺς Τρῶας· εὐχομαι δὲ εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τοὺς ἄλλους
 θεοὺς ἐλπίζων ὅτι θέλομεν ἐκδιώξῃ ἐντεῦθεν τοὺς ὑπὸ
 τῆς ὀλεθρίας μοίρας ἐλθόντας κύνας (τοὺς ὁποίους κα-
 καὶ μοῖραι μετέφερον ἐπὶ τῶν μαύρων πλοίων των). Ἀλ-
 λά τὴν μὲν νύκτα θὰ φυλάξωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς, ἀπὸ
 πρώτας δὲ ὀπλισθέντες πλησίον τῶν πλοίων θέλομεν
 σφοδρῶς πολεμήσει. Θὰ ἴδω ἂν ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Τυ-

δέως Διομήδης θέλει μὲ ἀποκρούσει ἀπὸ τὰ πλοῖα πρὸς τὸ τεῖχος, ἢ ἐγὼ αὐτὸν φονεύσας διὰ τοῦ ξίφους μου θέλω τὸν σκυλεύσει. Αὐρίον θέλει δείξει φανεράν τὴν ἀνδρίαν του ἐὰν τολμήσῃ νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὸ κατ' αὐτοῦ ριπτόμενον ἀκόντιόν μου. Ἀλλὰ πιστεύω θὰ κοίτεται νεκρὸς μεταξὺ τῶν πρώτων πληγωθεῖς, πολλοὶ δὲ ἐταῖροι περὶ αὐτὸν θὰ κοίτῳνται αὐρίον, τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος· εἴθε νὰ ἦμην τοσοῦτον ἀθάνατος καὶ ἀγήρατος διὰ παντός, νὰ ἐτιμώμην δὲ ὡς ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἀπόλλων, ὅσον ἡ ἡμέρα αὕτη θὰ γίνῃ ὀλεθρία εἰς τοὺς Ἑλληνας.»

Ταῦτα ἔλεγεν ὁ Ἑκτωρ, ἐπευφήμησαν δὲ οἱ Τρῶες. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἔλυσαν τοὺς ἵππους ἀπὸ τὸν ζυγὸν ἰδρωμένους ὄντας, ἔδεσαν δὲ αὐτοὺς διὰ τῶν ἱμάντων ἕκαστος παρὰ τὸ ἄρμα του καὶ ἔφερον ταχέως ἐκ τῆς πόλεως βόας καὶ πρόβατα, ἐπρομηθεύθησαν δὲ καὶ οἶνον γλυκύν καὶ ἄρτον ἐκ τοῦ οἴκου των, συνήθροιζον δὲ καὶ πολλὰ ξύλα, (ἐθυσίαζον δὲ εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς τελείας ἐκατόμβας)· τὴν δὲ εὐάρεστον κνίσσαν οἱ ἄνεμοι ἔφερον ἐκ τοῦ πεδίου εἰς τὸν οὐρανόν, οἱ θεοὶ ὁμῶς δὲν μετεῖχον αὐτῆς ποσῶς, οὐδὲ ἤθελον· διότι πολὺ ἀπεχθὴς εἰς αὐτοὺς ἦτο ἡ Τροία καὶ ὁ Πρίαμος καὶ ὁ λαὸς τοῦ ἀνδρείου Πριάμου.

Οὗτοι λοιπὸν μεγαλοφρονοῦντες ἐκάθηντο ὅλην τὴν νύκτα ἐν στάσει μάχης, περὶ δ' αὐτοὺς ἐκαίοντο πολλὰ πυρά. Καθὼς δὲ ὅταν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἀστέρες ἀποστίλβουσι περὶ τὴν λαμπρὰν Σελήνην ἐν καιρῷ νηνεμίας, ὅλοι δὲ οἱ βράχοι, αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τῶν ὀρέων καὶ αἱ κοιλάδες διαλάμπουσιν, ὁ δὲ εὐρύς αἰθήρ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνοίγεται, ὅλα δὲ τὰ ἄστρα φαίνονται, καὶ εὐχαριστεῖται μεγάλως ὁ ποιμὴν, οὕτω καὶ τὰ πυρά τῶν Τρώων λάμπουσι

μεταξὺ τῶν πλοίων καὶ τοῦ ρεύματος τοῦ Ξάνθου ἔμ-
προσθεν τῆς Τροίας· χίλια πυρὰ ἐκαίοντο εἰς τὴν πεδιά-
δα, πλησίον δὲ ἐκάστου ἐκάθηντο πεντήκοντα ἄνδρες, οἱ
δὲ ἵπποι τρώγοντες κριθὴν καὶ ὄλυραν (ἀσπροσίτι) στε-
κόμενοι πλησίον τῶν ἀρμάτων, περιέμενον τὴν καλλί-
θρονον αὐγὴν.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ι.

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΧΙΛΛΕΑ. ΠΑΡΑΚΛΗΞΕΙΣ

Ἐνῶ οἱ Τρῶες ἐφύλαττον οὕτω, οἱ Ἕλληνες κατελήφθησαν ὑπὸ ὑπερφυσικοῦ τρόμου, συντρόφου τοῦ κρυεροῦ φόβου, ἀπὸ πένθος δὲ ἀβάστακτον εἶχον προσβληθῇ ὅλοι οἱ ἡγεμόνες· καθὼς δύο ἄνεμοι ἐγείρουσι τὸν ἰχθυοφόρον πόντον, ὥς ὁ Βορρᾶς καὶ ὁ Ζέφυρος ἀπὸ τῆς Θράκης ἐξαίφνης ἐπιπνεύσαντες, καὶ σύναμα κορυφοῦντες τὸ μαῦρον κύμα σκορπίζουσι πολλὰ φύκη εἰς τὴν παραλίαν, τοιουτοτρόπως ἐταράσσετο ἡ καρδιά τῶν Ἑλλήνων μέσα εἰς τὰ στήθη των. Ὁ δὲ Ἀτρεΐδης ὑπὸ μεγάλης λύπης κτυπημένος κατὰκαρδα, διέτρεχε τὸ στρατόπεδον καὶ διέτασσε τοὺς ὀξυφώνους κήρυκας νὰ προσκαλέσουν ἐξ ὀνόματος καθ' ἓνα εἰς τὴν συνέλευσιν καὶ νὰ μὴ φωνάζωσιν· αὐτὸς δὲ πρῶτος σπεύδει νὰ καλέσῃ τοὺς πλησιεστέρους. Ὅλοι μετ' ὀλίγον προσῆλθον εἰς τὴν ἀγορὰν τηκόμενοι ὑπὸ θλίψεως. Ὁ Ἀγαμέμνων ἡγέρθη χύνων ἄφθονα δάκρυα, ὡς μαυρόνερος κρήνη ἥτις ἀπὸ ὑψηλὸν βράχον καταχέει σκοτεινὸν νερόν. Στενάζων δὲ βαρέως εἶπε πρὸς τοὺς Ἕλληνας τὰ ἑξῆς·

Ἄῤῥω φίλοι, ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, ὁ Κρονίδης Ζεὺς με ἔδесе δυνατὰ ἐπάνω εἰς βαρεῖαν δυστυχίαν, ὁ σκληρός· διότι τότε μὲν κατανεύσας με ὑπεσχέθη νὰ γυρίσω ἀφοῦ ἐκπορθήσω τὴν ὀχυρὰν Ἴλιον, τῶρα δὲ ἀπατήσας με ἐλεεινῶς, με προσταῖζει ἄτιμος νὰ ἐπι-

στρέψω εἰς τὴν Ἑλλάδα μετ' ἀπώλειαν πλείστου στρατοῦ· τοιαύτη εἶναι ἡ θέλησις τοῦ παντοδυνάμου Διὸς, ὅστις πολλὰς μέχρι τοῦδε κατέστρεψεν ἀκροπόλεις καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ καταστρέψῃ· διότι εἶναι παντοδύναμος· ἀλλ' ἐμπρὸς, ἅς πεισθῶμεν νὰ κάμωμεν ὅλοι, καθὼς θὰ εἴπω ἐγώ· ἅς ἀποπλεύσωμεν εἰς τὴν ἀκριβὴν μας πατρίδα, διότι δὲν θὰ κυριεύσωμεν πλέον τὴν πλατύδρομον Τροίαν.»

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ὅλοι ἐσιώπησαν καὶ ἔμειναν ἄφωνοι, καὶ ἐπὶ πολὺ ἔμειναν εἰς ταύτην τὴν κατάστασιν, ἕως οὗ τέλος εἶπεν ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

«Ἀτρεΐδῃ βασιλεῦ, ἐγὼ πρῶτος θὰ πολεμήσω τοὺς ἀσυνέτους λόγους σου καθὼς συνειθίζεται εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ μὴ ὀργισθῆς ποσῶς κατ' ἐμοῦ· καὶ πρῶτον μὲν μὲ προσέβαλες ἐνώπιον τῶν Ἑλλήνων, δι´σχυριζόμενος ὅτι εἶμαι ἀπόλεμος καὶ ἄνανδρος· ἀλλὰ ἂν ἦμαι ἐγὼ τοιοῦτος, τὸ γνωρίζουν καὶ οἱ νέοι καὶ οἱ γέροντες τῶν Ἑλλήνων· εἰς σέ δὲ ὁ υἱὸς τοῦ πανούργου Κρόνου δὲν τὰ ἔδωκεν ὅλα· σοὶ ἔδωρξε μὲν σκῆπτρον καὶ τιμὰς πρώτου βαθμοῦ, ἀλλὰ δὲν σοῦ ἔδωκεν ἀνδρίαν καὶ δύναμιν, τὰ ὁποῖα ἔχουσι μεγίστην εἰς τὸν κόσμον σημασίαν. Κακὲ ἄνθρωπε! οὕτως ἀπόλεμοι καὶ ἄνανδροι νομίζεις ὅτι εἶναι οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, καθὼς τοὺς λέγεις; Ἀλλ' ἐάν σου ἐξηγέρθῃ ἡ ὄρεξις νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα, ὕπαγε· ἀνοικτὸς εἶναι ὁ δρόμος, τὰ δὲ πλοῖά σου πλησίον τῆς θαλάσσης (στέκονται, ὅσα εἰς μέγαν ἀριθμὸν ἦλθον ἐκ τῶν Μυκηνῶν μαζύ σου)· οἱ δὲ ἄλλοι κομοτρόφοι Ἕλληνες θὰ μείνωσιν ἀκριβῶς· ἕως νὰ κυριεύσωμεν τὴν Τροίαν· ἐάν δὲ θέλουν, ἅς φύγουν καὶ αὐτοὶ μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν ἀκριβὴν των πατρίδα· ἡμεῖς ὅμως οἱ δύο,

ὁ Σθέnelος καὶ ἐγὼ, θὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν πόλεμον, ἕως ὅτου νὰ εὕρωμεν τὸ τέλος τῆς Ἰλίου, διότι ἔχομεν ἔλθει μὲ τὴν συναίνεσιν τοῦ θεοῦ.»

Οὕτως ἔλεγεν ὁ Διομήδης, οἱ δὲ παῖδες τῶν Ἑλλήνων ἐπεβόων ἐκ θαυμασμοῦ πρὸς τὸν λόγον· καὶ τότε ἐσηκώθη εἰς τὸ μέσον των καὶ ἔλεγεν ὁ ἱππότης Νέστωρ·

«Τυδείδῃ, ἀνδρεϊότατος μὲν εἶσαι εἰς τὸν πόλεμον, ἄριστος δὲ τῶν ὀμηλίκων εἰς τὰς σκέψεις· κἀνεῖς Ἑλλήνων δὲν θὰ κατηγορήσῃ τὸν λόγον σου, οὐδὲ θὰ ἀντεῖπῃ· ἀλλὰ δὲν εἶπες ὅλα ὅσα χρειάζονται· εἶσαι μὲν βέβαια νέος καὶ ἤθελες εἶσθαι ὁ μικρότερος υἱός μου, ἀλλ' ὅμως λέγεις πολὺ φρόνιμα· ἐγὼ ὅμως ὅστις καυχῶμαι ὅτι εἶμαι πρεσβύτερός σου, ἅς ὀμιλήσω ἀκριβῶς καὶ ἅς διεξέλθω ὅλα· οὐδὲ δύναται κἀνεῖς νὰ περιφρονήσῃ τὸν λόγον, οὐδὲ ὁ ἡγεμὼν Ἀγαμέμνων· ἀκοινώνητος, παράνομος, αἰοικος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἀγαπᾷ τὸν φρικαλέον ἐμφύλιον πόλεμον· ἀλλὰ τῶρα μὲν ἅς ὑπακούσωμεν εἰς τὴν σκοτεινὴν νύκτα καὶ ἅς παρασκευάσωμεν δεῖπνον· ἅς ἐκλεχθῶσι δὲ φύλακες καὶ ἅς τεθῶσι παρὰ τὴν ἐκτὸς τοῦ τείχους ἀνοιγμένην τάφρον· καὶ ταῦτα μὲν παραγγέλλω διὰ τοὺς νέους πολεμιστάς· σὺ δὲ, Ἀτρεΐδῃ, διεύθυνε ὥς ἔχων βασιλικὸν ἀξίωμα μέγιστον· προσκάλεσον εἰς τὴν τράπεζαν τοὺς ἀρχηγούς· διότι εἰς σὲ πρὸ πάντων ἀρμόζει, ὅστις ἔχεις μὲν τὰς σκηνάς γεμάτας ἀπὸ οἶνον, καθ' ἐκάστην ἀπὸ τῆς Θράκης διὰ τῶν πλοίων μετακομιζόμενον, ἔχεις δὲ ὅλα τὰ μέσα πρὸς ὑποδοχὴν, ὥς μεγάλης χώρας βασιλεύς· ὅταν δὲ συνέλθωσι πολλοὶ, θὰ πεισθῇς εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐκφέρῃ τὴν ἀρίστην γνώμην· εἶναι δὲ μεγίστη ἀνάγκη εἰς ὅλους τοὺς Ἑλλήνας γνώμης καλῆς καὶ φρονίμου, διότι οἱ ἐχθροὶ εἶναι ἐστρατοπεδευμένοι πλησίον

τοῦ στρατοπέδου μας, καίοντες πολλές πυράς· ποῖος ἤθελε χαρῇ δι' αὐτὴν τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων ; ἡ παροῦσα νύξ ἢ θά ἀφανίσῃ τὸν στρατὸν ἢ θά τὸν σώσῃ.»

Τοὺς λόγους τούτους τοῦ γέροντος μετὰ προσοχῆς ἀκούσαντες, ἀμέσως ἔβαλον εἰς πρᾶξιν· καὶ φύλακες μὲν ἐξώρμησαν ἔνοπλοι περὶ τὸν Νεστορίδην Θρασυμήδην, τὸν βασιλέα, περὶ τὸν Ἀσκάλαφον καὶ Ἰάλμενον, τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἄρεως, περὶ τὸν Μηριόνην καὶ Ἀφαρέα καὶ Διήπυρον καὶ τελευταῖον περὶ τὸν υἱὸν τοῦ Κρείοντος, τὸν εὐγενῆ Λυκομήδην· ἑπτὰ ἦσαν ἀρχηγοὶ τῶν φυλάκων ἔχοντες ἕκαστος περὶ ἑαυτὸν ἑκατὸν πολεμιστάς με μακρὰ δόρατα καὶ ἐπῆγαν καὶ ἐκάθισαν εἰς τὸ μεταξὺ τείχους καὶ τάφρου διάστημα, ὅπου καίοντες πυρὰ ἐδείπνουν χωριστὰ καθεὶς· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης ὠδήγει τοὺς μεγαλειτέρους τῶν Ἑλλήνων ὅλους μαζὺ εἰς τὴν σκηνὴν του καὶ τοὺς ἔκαμνε τερπνὸν τραπέζι· οὗτοι δὲ ἤρχισαν νὰ προτείνωσι τὰς χειρὰς των εἰς τὰ ἔτοιμα προκείμενα φαγητά· καὶ ἀφοῦ ἐχόρτασαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἤρχισε πρῶτος ὁ γέρων νὰ τοὺς κάμῃ μίαν φρόνιμον ὁμιλίαν, ὁ Νέστωρ, τοῦ ὁποίου καὶ πρότερον ἡ γνώμη ἐφαίνετο ἀρίστη· οὗτος λοιπὸν ἀγαθὰ φρονῶν πρὸς αὐτοὺς ὠμίλησε καὶ εἶπεν·

« Ἀτρεΐδην, ἐνδοξότατε, βασιλεῦ Ἀγαμέμνων, εἰς σὲ μὲν θά τελειώσω, ἀπὸ σὲ δὲ θά ἀρχίσω, διότι εἶσαι βασιλεὺς πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ Ζεὺς σοῦ ἐνεχείρισε τὸ σκῆπτρον καὶ τὸ δικαστικὸν ἀξίωμα διὰ νὰ σκέπτεσαι περὶ αὐτῶν· διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη περισσότερα μὲν νὰ λέγῃς σὺ, περισσότερα δὲ καὶ νὰ ἀκούῃς, καὶ νὰ ἐκτελῇς δὲ προσέτι ὅταν κανεὶς ἔχῃ διάθεσιν νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸ καλόν· ἀπὸ σὲ κρέμαται ὅ,τι ἂν ἀρχίσῃς· ἀλλ' ἐγὼ θά ἐκφράσω μίαν γνώμην, ἡ ὁποία μοὶ φαίνεται ἀρίστη καὶ

τῆς ὁποίας δὲν πιστεύω νὰ ἔχη τις καλλιτέραν οὔτε τῶ-
 ρα οὔτε τότε ὅταν, εὐγενέστατε, ἐπῆγες καὶ ἀφῆρεςες
 τοῦ Ἀχιλλέως ὠργισμένου τὴν κόρην Βρισηΐδα ἀπὸ τὴν
 σκηνὴν του, οὐδαμῶς σύμφωνα μὲ τὴν γνώμην μου· διότι
 ἐγὼ πολὺ σὲ ἀπέτρεπον· ἀλλὰ σὺ ὑποχωρήσας εἰς τὴν
 ὁρμὴν τῆς μεγάλης σου ψυχῆς, προσέβαλες ἓνα ἄνδρα ἑ-
 ξοχον, τὸν ὁποῖον ἴσια ἴσια καὶ οἱ ἀθάνατοι ἐτίμησαν·
 ἀλλὰ καὶ τῶρα ἀκόμη ἄς σκεφθῶμεν πῶς νὰ τὸν εὐαρε-
 στήσωμεν ὥστε νὰ πεισθῇ, καὶ μὲ δῶρα λαμπρὰ καὶ μὲ
 λόγους γλυκεῖς.»

Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἀπήντησεν ὡς ἐξῆς·

«ὦ γέρων, διόλου ψευδῶς δὲν ἀπηρίθμησες τὰς ἐκ
 τυφλώσεώς μου δυστυχίας· αὐτὸς ἐμαυτὸν ἔβλαψα, δὲν
 τὸ ἀρνοῦμαι· ἀναμφιβόλως μὲ πληθὺν στρατοῦ δύναται
 νὰ ἦναι ἰσόρροπος εἰς ἄνθρω, τὸν ὁποῖον συμβῇ νὰ ἀγα-
 πήσῃ ὁ Ζεὺς ἀπὸ καρδίας· τοιοῦτοτρόπως τοῦτον τῶρα
 ἐτίμησε, κατέβαλε δὲ τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' ἐ-
 πειδὴ ἐκ τυφλώσεως ἐβλάβην, ὑπακούσας εἰς ὀλεθρίαν
 πλάνην, θέλω πάλιν νὰ τὸν εὐαρεστήσω ἀνταμείβων αὐ-
 τὸν μὲ ἄπειρα περίφημα δῶρα, τὰ ὁποῖα ἐπιθυμῶ νὰ ἀ-
 ναφέρω ἐνώπιον ὅλων ὑμῶν· ἐπτὰ ἀμεταχειρίστους τρί-
 ποδας, δέκα τάλαντα χρυσοῦ, λαμπροὺς δὲ λέβητας εἴ-
 κοσι, δώδεκα δὲ ἵππους εὐτραφεῖς ἀθλοφόρους, οἵτινες
 δηλαδὴ διὰ τῆς ταχυποδίας των ἔλαβον βραβεῖα· δὲν
 ἤθελεν εἶσθαι πτωχὸς, οὐδ' ἄνευ πολυτίμου χρυσοῦ ἐκεῖ-
 νος, ὅστις ἤθελε λάβει τόσα, ὅσα βραβεῖα μοῦ ἔφεραν οἱ
 μονώνυχες οὔτοι ἵπποι· θέλω δὲ τὸν δώσει ἐπτὰ γυναῖ-
 κας, ἐκλεκτῶν ἐργοχείρων ἐμπείρους, Λεσβίδας, τὰς ὁποίας
 ἐξέλεξα, ὅταν αὐτὸς ἐκυρίευσεν τὴν Λέσβον, γυναῖκας, αἱ
 ὁποῖαι κατὰ τὸ κάλλος ὑπερεῖχον ὅλων τῶν γυναικῶν·

μεταξὺ δὲ αὐτῶν θὰ ἦναι προσέτι καὶ ἡ κόρη τοῦ Βρι-
 σέως, τὴν ὁποίαν τότε ἀφήρεσα· θέλω δὲ κάμει μέγαν
 ὄρκον ὅτι οὐδέποτε ἀνέβην εἰς τὴν κλίνην τῆς οὐδὲ συ-
 νῆλθον μετ' αὐτῆς, καθὼς φύσει συμβαίνει εἰς τὰ δύο
 γένη τῶν ἀνθρώπων· ὅλα μὲν ταῦτα θὰ ἦναι ἀμέσως εἰς
 τὴν διάθεσίν του· ἐὰν δὲ πάλιν δώσῃ ὁ θεὸς νὰ ἐκπορ-
 θήσωμεν τὴν μεγαλοῦπολιν τοῦ Πριάμου, ἃς ἔμβῃ εἰς τὸ
 πλοῖόν του καὶ ἃς τὸ πληρώσῃ σωρηδὸν ἀπὸ χρυσοῦ καὶ
 χαλκῶ σκεύη, ὅταν θὰ μοιράζωσι τὰ λάφυρα οἱ Ἕλλη-
 νες, ἃς ἐκλέξῃ δὲ μόνος του εἴκοσι Τρωαδίτισσας, τὰς ὡ-
 ραιότερας μετὰ τὴν Ἀργεῖαν Ἑλένην· ἐὰν δὲ ἐπιστρέψω-
 μεν εἰς τὸ Ἄργος, ἡμπορεῖ νὰ γείνη γαμβρός μου, ἀπο-
 λαύων τιμῆς παρ' ἐμοῦ ἴσης μὲ τὸν Ὀρέστην, ὅστις ἐν
 μεγάλη χαρᾷ μοῦ τρέφεται μὲ πολλὰς θωπείας· τρεῖς δὲ
 θυγατέρας ἔχω εἰς τὸν καλοκαμωμένον οἶκόν μου, Χρυσό-
 θεμιν, Λαοδίκην καὶ Ἰφιάνασσαν· ἐκ τούτων ὅποιαν θέλῃ
 ἃς τὴν ὀδηγήσῃ γυναικῶς του εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πηλέως,
 χωρὶς νὰ δώσῃ προγαμιαίαν δῶρεάν· ἐγὼ δὲ θὰ τὴν δώσω
 τόσα πολλὰ δῶρα, ὅσα κανεῖς μέχρι τοῦδε δὲν ἔδωκεν
 ἐπὶ γάμου εἰς τὴν θυγατέρα του· θὰ τὴν δώσω δὲ ἐπτὰ
 εὐδαίμονας πόλεις, τὴν Καρδαμύλην, τὴν Ἐνόπην καὶ τὴν
 χλοερὰν Ἰρὴν, τὰς θειοτάτας Φηρὰς καὶ Ἀνθείαν τὴν πο-
 λυλειβάδον, τὴν ὠραίαν Αἴπειαν καὶ Πήδασον τὴν ἀμ-
 πελόεσσαν· ὅλαι αὗται εἶναι πλησίον τῆς θαλάσσης κα-
 τωτέρω τῆς ἀμμώδους Πύλου καὶ κατοικοῦνται ὑπὸ ἀν-
 θρώπων πολλὰ ἐχόντων κτήνη, οἵτινες ὥς θεὸν θὰ τὸν
 τιμῶσι μὲ δῶρα καὶ ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν του θὰ ἐκτελῶσι
 τὰς λαμπρὰς διατάξεις· ταῦτα ἡμπορῶ νὰ τοῦ κάμω,
 ἐὰν παραιτήσῃ τὴν ὀργὴν του· ἃς καμθῇ (ὁ Πλούτων,
 ὡς σκληρὸς βέβαια καὶ ἄκαμptos, εἶναι ὁ μισητότατος

τῶν θεῶν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις) καὶ ἄς ὑποταχθῇ εἰς ἐμὲ, καθ' ὅτι καὶ βασιλικὸν ἀξίωμα ἀνώτερον ἔχω, καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν καυχῶμαι ὅτι εἶμαι μεγαλείτερος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ταῦτα εἰπόντα ἀπήντησεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·

«Ἀτρεΐδῃ ἐνδοξότατε, βασιλεῦ Ἀγαμέμνων, τὰ μὲν δῶρα, τὰ ὅποῖα δίδεις εἰς τὸν βασιλέα Ἀχιλλέα, κανεῖς πλέον δὲν δύναται νὰ κατηγορήσῃ· ἀλλ' ἐλᾶτε, ἄς προσκαλέσωμέν τινας, ὅπως τοὺς παρακινήσωμεν νὰ σπεύσωσιν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως· καὶ ἐμπρὸς, ὁποίους ἐγὼ παρατηρήσω, οὔτοι ἄς ὑπακούσωσι· πρῶτον μὲν ἄς προηγηθῇ ὁ ἀγαπητὸς τοῦ Διὸς Φοῖνιξ καὶ ἔπειτα ὁ ὑψηλὸς Αἴας καὶ ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεύς· ἐκ δὲ τῶν κηρύκων ἄς ὑπάγουν μαζὺ μὲ αὐτοὺς ὁ Ὀδῖος καὶ ὁ Εὐρυπιάτης· φέρετε δὲ νερὸν νὰ νιφθῶμεν καὶ διατάξετε εὐσεβῇ προσευχὴν διὰ νὰ εὐχηθῶμεν εἰς τὸν Κρονίδην Δία, ἵσως μᾶς εὐσπλαγχνισθῇ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν· εἰς ὅλους δὲ ἤρρεσεν ὁ λόγος αὐτοῦ· καὶ οἱ μὲν κήρυκες ἀμέσως ἔχυσαν ἐπὶ τῶν χειρῶν ὕδωρ νὰ νιφθῶσι, νεανῖαι δὲ ἐπλήρωσαν μέχρι στεφάνης τοὺς κρατῆρας ἀπὸ ποτὸν, καὶ ἤρχιαν νὰ ἀντλῶσι μὲ τὰ ποτήρια καὶ νὰ διανέμουν εἰς ὅλους. Ἀφοῦ δὲ ἔκαμον σπονδὰς καὶ ἔπιον ἕκαστος ὅσον ἐπεθύμει, ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρεΐδου Ἀγαμέμνονος, ἐνῶ ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ, ἀποτεϊνόμενος εἰς καθένα, τοὺς ἔδιδε πολλὰς παραγγελίας, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὸν Ὀδυσσεά, νὰ καταβάλῃσι πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως πείσωσι τὸν εὐγενῆ Πηλεΐδην.

Ἐπορεύθησαν λοιπὸν οὔτοι κατὰ τὸ ἀμμῶδες παράλιον τῆς πολυφλοίσβου θαλάσσης, πάρα πολλὰς εὐχὰς ἀπο-

τείνοντες εἰς τὸν περικρατοῦντα καὶ σείοντα τὴν γῆν θεὸν ὅπως δυνηθῶσι νὰ πείσωσι μετ' εὐκολίας τὸν μεγάλο-
 ψυχον ἀπόγονον τοῦ Αἰάκοῦ. Φθάσαντες δὲ τέλος εἰς
 τὰς σκηνάς καὶ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Μυρμιδόνων, τὸν εὐ-
 ρον νὰ διασκεδάζῃ μὲ τὴν ἡχηράν του λύραν, ἣτις εἶχεν
 ὠραῖα ποικίλματα καὶ ἀργυροῦν ζυγόν, καὶ τὴν ὁποίαν
 εἶχε λάβει ἐκ τῶν λαφύρων, ὅταν κατέστρεψε τὴν πόλιν
 τοῦ Ἡετίωνος· μὲ ταύτην αὐτὸς διεσκεδάζεν ἄδων τὰ
 ἔνδοξα κατορθώματα τῶν ἀνθρώπων· ἀπέναντί του δὲ
 ἐκάθητο μόνος ἐν σιωπῇ ὁ Πάτροκλος, περιμένων πότε
 ἤθελε παύσει τὸ ᾄσμα. Ἐν τούτοις, προπορευομένου τοῦ
 Ὀδυσσέως, προσῆλθεν ἡ πρεσβεία καὶ ἐστάθη ἔμπροσθέν
 του· μετ' ἐκπλήξεως δὲ ἐτινάχθη ὀρθὸς ὁ Ἀχιλλεὺς μαζὺ
 μὲ τὴν λύραν, ἀπὸ τὴν θέσιν ὅπου ἐκάθητο· ὡσαύτως
 δὲ καὶ ὁ Πάτροκλος ἰδὼν τοὺς ἄνδρας ἐσηκώθη. Ὑποδε-
 χόμενος δὲ αὐτοὺς εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς·

«Καλῶς ἦλθατε· μὲ μεγάλην μου εὐχαρίστησιν ἦλ-
 θετε· βεβαίως μεγάλη τις ἀνάγκη κατέχει ὑμᾶς, τοὺς
 ὁποίους καὶ ἐν τῇ ὀργῇ μου ἡγάπων περισσότερον ἀπὸ
 ὅλους τοὺς Ἑλλήνας.»

Ταῦτα εἰπὼν, εὐθὺς τοὺς ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς ὁ εὐγε-
 νῆς Ἀχιλλεὺς καὶ τοὺς ἔβαλε νὰ καθήσουν ἐπὶ κλιντή-
 ρων καὶ πορφυρῶν ταπήτων, λέγων συγχρόνως πρὸς τὸν
 Πάτροκλον, πλησίον του ὄντα, τὰ ἑξῆς·

«Υἱὲ τοῦ Μενoitίου, στήσας ἓνα ἀπὸ τοὺς μεγαλει-
 τέρους κρατῆρας, κάμε δυνατώτερον τὸ μίγμα καὶ ἐτοί-
 μασε ποτῆρι διὰ καθένα· διότι μὲ μεγίστην μου χαρὰν
 δέχομαι τοὺς ἄνδρας τούτους ὑπὸ τὴν στέγην μου.»

Εἰς τὸν λόγον δὲ τοῦτον τοῦ ἀκριβοῦς του συντρόφου
 ἀμέσως ὑπήκουσεν ὁ Πάτροκλος· αὐτὸς δὲ κατέθεσεν ὑπὸ

τὸ φῶς τοῦ πυρὸς ἐν μέγα κρεατοσάνιδον καὶ εἰς τοῦτο ἔβαλε νῶτα προβάτου καὶ παχείας αἰγὸς, καὶ προσέτι χοίρου θρεμμένου ῥάχιν παχυτάτην· ἐκράτει μὲν ὁ Αὐτομέδων, ἔκοπτε δὲ ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεύς. Καὶ ταῦτα μὲν, τεμαχίσας καλῶς, ἐπέρασεν εἰς σουβλία· τὸ δὲ πῦρ ἀνάπτον ἠΰξανεν ὁ υἱὸς τοῦ Μενoitίου. Ἀφοῦ δὲ τὸ πῦρ, κατακαῦσαν τὰ ξύλα, ἔπαυσε νὰ ἐξάγῃ φλόγα καὶ μετεβλήθη εἰς ἄνθρακας, ὁ Ἀχιλλεύς καταστρώσας ἔθεσεν ἐπ' αὐτοῦ κατὰ μῆκος τὰ σουβλία καὶ ἐπάνωθεν τούτων ἐπασπάλιζε θεῖον ἄλας. Ἀφοῦ δὲ τὰ ἔψησε καὶ τὰ ἔχυσεν ἐπὶ τῆς μαγειρικῆς τραπέζης, ὁ μὲν Πάτροκλος ἐπῆρε μέσσα εἰς ὥραϊα κάνιστρα ἄρτον καὶ τὴν ἐμοίρασεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὁ δὲ Ἀχιλλεύς διένειμε τὰ κρέατα· καθήσας δὲ ἀπέναντι τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεώς ἐκ τοῦ ἀντιθέτου τοίχου παρήγγειλε τὸν σύντροφόν του Πάτροκλον νὰ κάμῃ θυσίαν εἰς τοὺς θεούς· οὗτος δὲ ἔρριπτεν εἰς τὸ πῦρ τεμάχια κρεάτων, κατὰλληλα πρὸς θυσίαν. Ἐν τούτοις ἐκεῖνοι ἤρχισαν ν' ἀπλόνωσι τὰς χεῖράς των εἰς τὰ προκείμενα ἔτοιμα φαγητά, καὶ ἀφοῦ ἐχόρτασαν νὰ τρώγουν καὶ νὰ πίνουν, ἔνευσεν ὁ Αἴας εἰς τὸν Φοῖνικα· τοῦτο δὲ παρατηρήσας ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς ἐπλήρωσεν ἐν ποτήριον μὲ οἶνον καὶ ἐχαιρέτισε τὸν Ἀχιλλέα λέγων ὥς ἐξῆς·

«Χαῖρε Ἀχιλλεῦ· τραπέζια μὲν μὲ ἴσας μερίδας ἀπηλάυσαμεν καὶ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνωνος καὶ ἐδῶ τῶρα· διότι ὑπάρχουσιν εἰς τὴν διάθεσίν μας πολλὰ εὐάρεστα φαγητά. Ἀλλὰ κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην δὲν σκεπτόμεθα εὐάρεστα συμπόσια. ὦ τέκνον τοῦ Διὸς, προβλέπομεν καὶ φοβούμεθα μεγάλας συμφοράς, διότι ἀμφιβάλλομεν ἂν θὰ σώσωμεν ἢ θὰ χάσωμεν τὸ

στρατόπεδον, ἐὰν μὴ σὺ ἀναπτύξης τὴν δυνάμιν σου· διότι, πλησίον τοῦ προτειχίσματος τοῦ στρατοπέδου ἡμῶν, ἐστρατοπέδευσαν οἱ τολμηρότατοι Τρῶες καὶ οἱ μακρυνοὶ σύμμαχοί των, καίοντες πολλὰ πυρὰ κατὰ τὸν στρατὸν, καὶ διισχυρίζονται ὅτι δὲν θὰ κρατηθῶσι πλέον, ἀλλ' ὅτι θὰ ἐπιπέσωσιν εἰς τὸ στρατόπεδόν μας· ὁ δὲ Ζεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἀστράπτων ἐκ δεξιῶν τοὺς δεικνύει αἴσια σημεῖα· ὁ δ' Ἔκτωρ ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν δυνάμιν του καὶ εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Διὸς, ὁρμᾷ μανιωδῶς καὶ καταφρονεῖ ἀνθρώπους καὶ θεοὺς· λύσσα ἀκαταμάχητος τὸν παραφέρει, εὐχεται δὲ νὰ φανῇ ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα ἢ θεία αὐγὴ, ἀπειλῶν ν' ἀποκόψῃ τὰ ἄκρα τῶν πλοίων, αὐτὰ δὲ νὰ πυρπολήσῃ μὲ ἀκράτητον πῦρ, καὶ μετ' αὐτῶν καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς διωκομένους ὑπὸ τοῦ καπνοῦ. Τρομερὰ ψυχικὴ θλίψις μὲ κατέχει μὴ τὰς ἀπειλὰς του ταύτας ἐκτελέσωσιν οἱ θεοί, ἡμεῖς δὲ πέπρωται νὰ ἀπολεσθῶμεν ἔμπροσθεν τῆς Τροίας, μακρὰν τῆς ἵπποτρόφου Πελοποννήσου. Ἀλλ' ἐγέρθητι, ἐὰν θέλῃς ἔστω καὶ βραδέως νὰ σώσῃς τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων, βασανιζομένους ὑπὸ τῶν θορυβούντων Τρώων· θὰ λυπῆσαι ὁ ἴδιος εἰς τὸ μέλλον, οὐδ' εἶναι τρόπος νὰ εὕρῃ τις θεραπείαν τοῦ κακοῦ ἀφοῦ γείνη· ἀλλὰ ἐνόσῳ εἶναι καιρὸς σκέφθῃτι πῶς νὰ ἀπομακρύνῃς ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας τὴν ἡμέραν τοῦ ὀλέθρου. ὦ φίλε, ὁ μὲν πατήρ Πηλεὺς σὲ παρήγγειλε, καθ' ἣν ἡμέραν σὲ ἔστειλεν ἀπὸ τὴν Φθίαν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, λέγων «τέκνον μου, τὴν μὲν νικητικὴν δυνάμιν θὰ σοῦ δώσωσιν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἥρα, ἂν θέλωσι, σὺ δὲ νὰ διατηρῇς ἐντὸς τῶν στηθῶν σου τὴν μεγαλοψυχίαν· διότι ἡ φιλοφροσύνη εἶναι ἀνωτέρα· νὰ παύσῃς δὲ ἀπὸ ἀνοικονόμητον φιλονεικίαν, διὰ νὰ

σὲ τιμῶσι περισσότερον καὶ οἱ νέοι καὶ οἱ γέροντες τῶν Ἑλλήνων» ταύτας τὰς παραγγελίας ἔδιδεν ὁ γέρων, σὺ δὲ τὰς λησμονεῖς· ἀλλὰ καὶ τῶρα ἔτι παῦσε καὶ ἄφησε τὴν καρδιοφάγον ὀργὴν, καὶ ὁ Ἀγαμέμνων θὰ σοῦ δώσῃ, ἅμα παραιτήσῃς τὴν ὀργὴν, δῶρα ἄξια σοῦ· ἐὰν δὲ θέλῃς, ἀκουσέ με νὰ σοῦ ἀπαριθμῇσω, πόσα δῶρα σοὶ ὑπεσχέθη ὁ Ἀγαμέμνων εἰς τὴν σκηνὴν του· ἑπτὰ τρίποδας ἀμεταχειρίστους, δέκα τάλαντα χρυσοῦ, εἴκοσι λαμπροὺς λέβητας, δώδεκα ἵππους εὐτραφεῖς, ἀθλοφόρους, οἵτινες δηλαδὴ διὰ τῆς ταχυποδίας των ἐβραβεύθησαν· θὰ σοῦ δώσῃ ἑπτὰ γυναῖκας, ἀμέμπτων ἐργοχείρων ἐμπείρους, Λεσβίδας, τὰς ὁποίας ἐξέλεξεν, ὅταν σὺ ἐκυρίευσες τὴν εὐδαίμονα Λέσβον, γυναῖκας αἱ ὁποῖαι ὑπερεῖχον κατὰ τὴν ὠραιότητα ὅλον τὸ γένος των· μετ' αὐτῶν δὲ θὰ σοῦ δώσῃ καὶ ἦν ἀφήρесе τότε Βρισηΐδα κάμνων μέγαν ὄρκον, ὅτι ποτὲ δὲν ἀνέβῃ εἰς τὴν κλίνην, οὐδὲ συνῆλθε μετ' αὐτῆς, ὡς συμβαίνει μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ὅλα μὲν ταῦτα ἀμέσως θὰ ἦναι εἰς τὴν διάθεσίν σου· ἐὰν δὲ πάλιν δώσωσιν οἱ θεοὶ νὰ καταστρέψωμεν τὴν μεγαλόπουλιν τοῦ Πριάμου, νὰ ἔμβῃς εἰς πλοῖον καὶ νὰ τὸ πληρώσῃς ἀπὸ σωροὺς χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν σκευῶν, ὅταν θὰ μοιραζώμεθα τὰ λάφυρα οἱ Ἕλληνες· νὰ ἐκλέξῃς δὲ εἴκοσι Τρωαδίτισσας μόνος σου, αἵτινες νὰ ἦναι ὠραιόταται μετὰ τὴν Ἀργεῖαν Ἑλένην.

Ἐὰν δὲ ἡθέλαμεν ὑπάγει εἰς τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὸ εὐφορώτερον μέρος τοῦ κόσμου, δύνασαι νὰ γείνης γαμβρός του ἀπολαύων παρ' αὐτοῦ τιμῆς ἴσης μὲ τὸν Ὀρέστην, ὁ ὁποῖος τρέφεται εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἀφθονίας· τρεῖς δὲ θυγατέρας ἔχει εἰς τὸν καλοκτισμένον οἶκόν του, τὴν Χρυσόθεμιν, τὴν Λαοδίκην καὶ τὴν Ἰφιάνασσαν· ἐκ τούτων ὁ-

ποιαν θέλῃς δύνασαι νὰ τὴν ὀδηγήσῃς σύζυγόν σου ἄνευ προγαμιαίας δωρεᾶς πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Πηλέως· αὐτὸς δὲ θὰ τὴν δώσῃ πάρα πολλὰ δῶρα, ὅσα κάνεις μέχρι τοῦδε δὲν ἔδωκεν εἰς κόρην του· θὰ τὴν δώσῃ ἑπτὰ εὐδαίμονας πόλεις, τὴν Καρδαμύλην, τὴν Ἐνόπην καὶ τὴν χλοερὰν Ἰρήν, τὰς θειοτάτας προσέτι Φηρὰς καὶ τὴν πολυλείβαδον Ἀνθειαν, τὴν ὠραίαν Αἰπειαν καὶ τὴν ἀμπελόεσσαν Πήδασον· ὅλαι δὲ εἶναι πλησίον τῆς θαλάσσης κατωτέρω τῆς ἀμμώδους Πύλου· ἐνοικοῦσι δὲ ἄνθρωποι πολυθρέμμονες, οἱ ὅποιοι μὲ τὰ δῶρά των θὰ σὲ τιμῶσιν ὡς θεὸν καὶ ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν σου θὰ ἐκτελῶσι τὰς λαμπρὰς διατάξεις. Τὰς ὑποσχέσεις ταύτας θὰ ἐκτελέσῃ, ἐὰν παύσῃς τὴν ὀργήν σου· ἐὰν ὅμως ἦναι μεγαλειτέρα ἢ ἀποστροφὴ σου καὶ πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην καὶ πρὸς τὰ δῶρά του, τοῦλάχιστον εὐσπλαγχνίσου τοὺς ἄλλους Ἑλληνας οἵτινες βασανίζονται εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ οἵτινες ὡς θεὸν θὰ σὲ τιμῶσιν· ἔσο δὲ βέβαιος, ὅτι ἤθελες ἀποκτήσῃ πολὺ μεγάλην δόξαν φονεύων τὸν Ἐκτορα, ἐπειδὴ οὗτος ἔχων λύσσαν ὀλεθρίαν ἤθελε σὲ πλησιάσῃ πάρα πολὺ, διότι διισχυρίζεται ὅτι δὲν εἶναι ὁμοίός του κάνεις ἐκ τῶν Ἑλλήνων ὅσους ἔφερον ἐδῶ τὰ πλοῖα.»

Πρὸς τοῦτον δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Εὐγενέστατε Λαερτιάδη, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, πρέπει μὲν βέβαια ἄνευ συστολῆς νὰ δώσω ἀρνητικὴν ἀπάντησιν, καθ' ἣν, ἐννοεῖται, ιδέαν ἔχω καὶ ὡς ἀφεύκτως θέλει συμβῆ, διὰ νὰ μὴ κάθῃσθε πλησίον μου καὶ μοιρολογῇτε ἄλλος ἀπ' ἐδῶ καὶ ἄλλος ἀπ' ἐκεῖ· διότι μισῶ ὥσάν τας πύλας τοῦ Ἄδου ἐκεῖνον, ὅστις ἄλλο μὲν κρύπτει εἰς τὴν καρδίαν του, ἄλλο δὲ λέγει· ἐγὼ δὲ θὰ

ἐκφράσω τὴν ιδέαν, ἣτις μοι φαίνεται ἀρίστη νομίζω ὅτι ἐμὲ οὔτε ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων θὰ μὲ πείσῃ οὔτε οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, ἐπειδὴ, καθὼς ἐφάνη, οὐδεμίαν εὐγνωμοσύνην τρέφουσι πρὸς τὸν ἀκαταπαύστως πολεμοῦντα τοὺς ἐχθρούς· τὸ αὐτὸ μερίδιον προσφέρουσιν εἰς τὸν ἄργον καθὼς καὶ εἰς τὸν κρατοῦντα ἀκαταπαύστως τὰ ὄπλα, ἐξίσου δὲ τιμῶσι καὶ τὸν ἄνανδρον καὶ τὸν γενναῖον ὁμοίως ἀποθνήσκει καὶ ὁ ἄργός καὶ ὁ πολλὰ κατορθώσας. Οὐδ' ἐκέρδισα τίποτε, ἀφοῦ ὑπέφερα βάσανα, πάντοτε ῥιποκινδυνεύων εἰς τὸν πόλεμον· καθὼς δὲ τὸ πτηνὸν λαμβάνει τὴν τροφήν καὶ τὴν φέρει μὲ τὸ στόμα εἰς τὰ ἅπτερα μικρά του μὲ μέγαν του κόπον, οὕτω καὶ ἐγὼ πολλὰς μὲν νύκτας ἄϋπνος διῆλθον, πολλὰς δὲ ἡμέρας αἱματώδεις ἐπέρασα ἐν πολέμῳ, μαχόμενος διὰ τὴν τιμὴν τῶν γυναικῶν σας· δώδεκα πόλεις διὰ τῶν πλοίων μου ἐξεπόρθησα, κατὰ ξηρὰν δὲ ἔνδεκα κατὰ τὴν πολύβωλον Τροίαν· ἐξ ὅλων τούτων ἐπῆρα πολλὰ καὶ καλὰ πολύτιμα σκεύη, καὶ ὅλα τὰ ἔφερον καὶ τὰ ἔδιδα εἰς τὸν Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα· αὐτὸς δὲ μένων ὀπίσω εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ δεχόμενος αὐτὰ, ὀλίγα μὲν διένεμε, πολλὰ δὲ ἐκράτει, ἄλλα δὲ ἔδιδε γέρα εἰς τοὺς ἐπισήμους καὶ βασιλεῖς· οὗτοι μὲν ὅλοι τὰ ἔχουσι μόνιμα, ἀπὸ ἐμὲ δὲ μόνον ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἀφῆρσε καὶ ἔχει τὴν ἀρεστὴν εἰς τὴν καρδίαν μου σύζυγον, μὲ τὴν ὁποίαν συγκοιμώμενος ἄς χαίρεται. Τίς δὲ ἀνάγκη νὰ πολεμῶσιν οἱ Ἕλληνες μὲ τοὺς Τρῶας; διατὶ δὲ συνήθροισε καὶ ἔφερεν ἐδῶ τὸν στρατόν; οὐχὶ ἄρά γε διὰ τὴν καλλίκομον Ἑλένην; μόνοι τάχα τῶν ἐναρθρα λαλούντων ἀνθρώπων οἱ Ἀτρεΐδαι ἀγαπῶσι τὰς συζύγους των; ἐπειδὴ πᾶς ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ φρόνιμος ἀγαπᾷ καὶ φροντίζει διὰ τὴν

γυναϊκά του, οὕτω καὶ ἐγὼ ἡγάπων ταύτην ἐκ καρ-
 δίας, ἂν καὶ τὴν εἶχον ἀποκτήσει διὰ τοῦ δόρατος.
 Τώρα ὅμως, ἀφοῦ μὲ ἠπάτησε καὶ μοῦ ἀφῆρесе τὸ γέ-
 ρας, ἅς μὴ με δοκιμάζῃ πλέον, διότι ἤδη τὸν γνωρίζω
 καλῶς· οὐδὲ θὰ μὲ πείσῃ. Ἀλλ' Ὀδυσσεῦ, μετὰ σοῦ
 καὶ τῶν ἄλλων βασιλέων ἅς σκεφθῇ νὰ ἀποκρούσῃ ἀπὸ
 τοῦ στρατοπέδου τὸ ἐχθρικὸν πῦρ. Βεβαίως πάρα πολλὰ
 ὑπέφερε στερηθεὶς ἐμὲ, καὶ ἤδη ἔκτισε τεῖχος καὶ ἥνοιξε
 πέριξ αὐτοῦ τάφρον πλατεῖαν καὶ ἐκτεταμένην, καὶ εἰς
 αὐτὴν ἐνέπηξε σκόλοπας· ἀλλὰ καὶ μόλα ταῦτα δὲν
 δύναται νὰ κρατήσῃ τὴν δύναμιν τοῦ ἀνδροφόνου Ἑκτο-
 ρος· ἐν ὅσῳ δ' ἐγὼ ἐπολέμουν μετὰξὺ τῶν Ἑλλήνων,
 δὲν ἤθελεν ὁ Ἑκτωρ νὰ συνάψῃ μάχην μακρὰν τοῦ τεῖ-
 χους, ἀλλ' ἕως εἰς τὰς Σκαιᾶς πύλας καὶ τὴν φηγὸν
 ἐξήρχετο· ἐκεῖ μίαν φοράν ἐστάθη νὰ συμπλακῇ πρὸς ἐμὲ,
 μόνον ὄντα, καὶ μόλις ἐξέφυγε τὴν ὁρμήν μου. Τώρα
 ὅμως, ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ πολεμῶ μὲ τὸν εὐγενῆ Ἑκ-
 τορα, αὐριον, ἀφοῦ κάμω θυσίαν εἰς τὸν Δία καὶ ὅλους
 τοὺς θεοὺς, θὰ σύρω τὰ πλοῖά μου κάτω εἰς τὴν θά-
 λασσαν, θὰ τὰ γεμίσω καλῶς, καὶ ἂν θέλῃς καὶ
 φροντίζῃς, θὰ τὰ ἴδῃς πολλὰ πρῶτ' νὰ πλέουν εἰς τὸν
 ἰχθυοφόρον Ἑλλήσποντον, καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἄνδρας μὲ
 προθυμίαν κωπηλατοῦντας· ἐὰν δὲ ὁ ἐνδοξος γεωσείστης
 μᾶς δώσῃ οὐριον ἄνεμον, τὴν τρίτην ἡμέραν ἡμπορῶ νὰ
 φθάσω εἰς τὴν εὐφορωτάτην Φθίαν. Ἐχὼ δὲ ἀφήσει με-
 γάλην περιουσίαν ἐκεῖ ὅταν ἐκίνησα δι' ἐδῶ· εἰς ταύ-
 την θὰ προσθέσω χρυσᾶ καὶ χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ σκευή,
 καὶ προσέτι γυναϊκὰς εὐζώνους αἵτινες μοι ἔλαχον, διότι
 τὸ γέρας, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος μοι τὸ ἔδωκε, μεγάλως προσ-
 βάλων με τὸ ἐπῆρεν ὀπίσω, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, ὁ βα-

σιλεὺς Ἀγαμέμνων. (Νὰ τοῦ τὰ εἶπητε ὅλα, καθὼς παραγγέλλω, δημοσίως, διὰ νὰ ὀργίζωνται ἐναντίον του καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, ἀνίσως μὲ τὴν συνειθισμένην του ἀναισχυντίαν ἐλπίζῃ νὰ ἐξαπατήσῃ κἀνένα ἐξ αὐτῶν), οὐδ' ἤθελε τολμήσει μ' ὅλην του τὴν ὑπερβολικὴν ἀναισχυντίαν νὰ μὲ ἴδῃ κατὰ πρόσωπον· οὐδὲ θὰ συνεργασθῶ μετ' αὐτοῦ διόλου οὔτε εἰς συμβούλια, οὔτε εἰς πράξεις, διότι μὲ ἐξηπάτησε καὶ ἔσφαλε· καὶ δὲν ἤμπορεῖ καὶ δευτέραν ἀκόμη φοράν νὰ μὲ ἀπατήσῃ μὲ λόγια· φθάνει πλέον· ἀλλὰ μὲ ἡσυχίαν ἅς τρέξῃ ἀνενοχλήτως εἰς τὴν ἀπώλειάν του, διότι ὁ βαθύφρων Ζεὺς τοῦ ἀφῆρσε τὸν νοῦν. Ἀποστρέφομαι τὰ δῶρά του, καὶ τὸν περιφρονῶ ὡς ἀνδράποδον· οὐδ' ἐὰν δεκαπλάσια καὶ εἰκοσαπλάσια δῶρα ἤθελε μὲ δώσει ἐξ ὅσων ἔχει ἢ ἐξ ὅσων ἤθελεν ἀποκτήσει· οὐδ' ὅσα ἐμβαίνουν εἰς τὸν Ὀρχομενόν, οὐδ' ὅσα εἰς τὰς Θήβας τῆς Αἰγύπτου, ὅπου μέγισται περιουσίαι ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῶν οἴκων, καὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουσι διακοσίας πύλας, καὶ διακόσιοι ἄνδρες ἐξ ἐκάστης ἐξέρχονται μὲ ἵππους καὶ μὲ ἀμάξας· οὐδ' ἐὰν μοῦ ἔδιδε τόσα, ὅσα εἶναι ἡ ἄμμος καὶ ἡ κόνις, οὐδ' οὕτως ἤθελε πείσει τὴν καρδίαν μου ὁ Ἀγαμέμνων, πρίν μοι ἀποδώσῃ ὅλην τὴν καρδιοφάγον βλάβην. Τὴν δὲ κόρην τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος δὲν νυμφεύομαι, οὐδ' ἂν πρὸς τὴν χρυσῇν Ἀφροδίτῃν ἤθελεν ἀμιλλᾶσθαι κατὰ τὸ κάλλος, κατὰ δὲ τὰ ἐργόχειρα πρὸς τὴν λαμπρόφθαλμον Ἀθηνᾶν· καὶ ἂν τοιαύτη ἦναι, ἐγὼ δὲν τὴν νυμφεύομαι· αὐτὸς ἅς ἐκλέξῃ ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ὅστις τοῦ ἀρμόζῃ, καὶ ὁ ὁποῖος ἔχει μεγαλῆτερον βασιλικὸν ἀξίωμα· διότι, ἐὰν μὲ φυλάξωσι σῶον οἱ θεοὶ καὶ ὑπάγῃ εἰς τὴν πατρίδα μου, θὰ μὲ ὑπανδρεύσῃ βέ-

βαια αὐτὸς ὁ Πηλεΐδης· πολλαὶ Ἑλληνίδες ὑπάρχουσι κατὰ τὴν Φθίαν καὶ τὰς πόλεις τῆς, θυγατέρες ἐπισήμων ἀνδρῶν οἵτινες σώζουσι τὰς πόλεις· ἐκ τούτων ὅποιαν θέλω θὰ λάβω γυναῖκά μου· ἐκεῖ δὲ ἡ ὑπερήφανος ψυχὴ μου ἔχει ὀρμητικὴν διάθεσιν νὰ νυμφευθῶ νόμιμον καὶ ἀρμόζουσαν γυναῖκα καὶ νὰ ἀπολαύω τὴν περιουσίαν, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησεν ὁ γέρον ἱππηλάτης Πηλεΐδης· διότι δὲν εἶναι ἀντάξια τῆς ζωῆς μου, οὔτε ὁ πλοῦτος, τὸν ὁποῖον βεβαιουῦσιν ὅτι εἶχεν ἡ Τροία, ἡ εὐδαίμων αὕτη πόλις, πρότερον ὅτε ἦτο εἰρήνη, πρὶν ἔλθωσιν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, οὐδ' ὅσα ἐγκλείει τὸ λίθινον κατώφλιον τοῦ τοξευτοῦ Φοίβου Ἀπόλλωνος εἰς τοὺς βραχῶδεις Δελφούς. Διότι βόας μὲν καὶ παχέα πρόβατα δύναται τις ἀρπάζων νὰ πορισθῇ, τρίποδας δὲ καὶ ξανθοκεφάλους ἵππους δύναται ν' ἀποκτήσῃ· ἡ ψυχὴ ὅμως τοῦ ἀνθρώπου οὔτε ἀρπάζεται οὔτε πιάνεται ὥστε νὰ ἐπιστρέψῃ, ἐπειδὴ ἡμπορεῖ καὶ τὸν φραγμὸν τῶν ὁδόντων νὰ περάσῃ· διότι ἡ μήτηρ μου ἐξ ἄλλου μέρους, ἡ λαμπρόπους θεὰ Θέτις, λέγει ὅτι δύο τινὲς μύραι μὲ φέρουσιν εἰς τὸ θανατικὸν τέλος· εἴαν μὲν μένω ἐδῶ καὶ πολεμῶ περὶ τὴν πόλιν τῶν Τρώων δὲ θὰ ἐπιστρέψω μὲν εἰς τὴν πατρίδα, ἀλλ' ἡ δόξα μου θὰ μένη αἰώνιος· εἴαν δὲ ὑπάγω εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου πατρίδα, ἐχάθη μὲν ἡ δόξα μου, ἀλλ' ἡ ζωὴ μου θὰ ἦναι μακρὰ, οὐδ' ἤθελε μ' εὖρει γρήγορα τὸ τέλος τοῦ θανάτου· καὶ τοὺς ἄλλους δ' ἐγὼ ἤθελον παρακινήσει νὰ ἀποπλεύσουν διὰ τὴν πατρίδα, ἐπειδὴ δὲν θὰ εὕρητε πλέον τὸ τέλος τῆς ὑψηλῆς Ἰλίου· διότι ὁ βροντόφωνος Ζεὺς πολὺ τὴν προστατεύει, θάρρος δὲ μέγα ἔχει λάβει ὁ στρατὸς τῆς· ἀλλὰ σεῖς ὑπάγετε καὶ ἀγγείλατε εἰς τοὺς πρώτους τῶν Ἑλλήνων

τὴν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν (διότι τοῦτο πρὸς τιμὴν τῶν εἶναι ἰδιαίτερον ἔργον αὐτῶν) διὰ νὰ σκεφθῶσι καὶ εὐρωσιν ἄλλο καλλίτερον μέσον, τὸ ὁποῖον νὰ δύναται νὰ σώσῃ τὰ πλοῖα καὶ τὸν στρατόν. Ἐπιμένω εἰς τὴν ὀργὴν μου καὶ τὸ μέσον τοῦτο τῆς σωτηρίας τὸ ὁποῖον ἐφαντάσθησαν ἀπέτυχεν. Ἄς μείνῃ δὲ ὁ Φοῖνιξ παρ' ἐμοὶ καὶ ἄς κοιμηθῇ, διὰ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ αὐρίον ἀποπλέοντα εἰς τὴν πατρίδα, ἃν θέλῃ, ἐννοεῖται· ποσῶς δὲ δὲν τὸν φέρω διὰ τῆς βίας.»

Ταῦτα μὲν οὗτος εἶπεν· αὐτοὶ δὲ ὅλοι ἐκπλαγέντες ἐσιώπησαν καὶ ἔμειναν ἄφωνοι· διότι πολὺ ἀποτόμως ἤρνηθη· ἀλλὰ τέλος μεθ' ἱκανὴν σιωπὴν ἐξαγαγὼν ἄφθονα δάκρυα διὰ τὸν μέγαν περὶ τοῦ στρατοπέδου φόβον, ὁ γέρων ἱππηλάτης Φοῖνιξ εἶπε τὰ ἐξῆς·

Ἄ·Εάν ἀπεφάσισης νὰ ἐπιστρέψῃς, ἐνδοξε Ἀχιλλεῦ, καὶ δὲν θέλεις ποσῶς ν' ἀποκρούσῃς ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τὸ ὀλέθριον πῦρ, ὡς ἐξ ὀργῆς κατειλημμένος, πῶς δύναμαι ἔπειτα, υἱέ μου, νὰ μείνω ἐδῶ μόνος; διὰ σέ δὲ μ' ἔστειλεν ὁ γέρων ἱππηλάτης Πηλεὺς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὅτε ἀπὸ τὴν Φθίαν σ' ἔστειλε πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα ἀνήλικον παιδίον, ἄπειρον ἀκόμη καὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ ἴσου πολέμου καὶ τῶν συνελεύσεων, ἐκεῖ ὅπου γίνονται ἐπιφανεῖς οἱ ἄνδρες· διὰ τοῦτο μὲ ἀπέστειλε νὰ σέ διδάσκω ὅλα ταῦτα, νὰ ᾔσῃ δηλαδὴ ἱκανὸς καὶ πρὸς ὀμιλίαν καὶ πρὸς πρᾶξιν· τούτων οὕτως ἐχόντων, ἀγαπητόν μου τέκνον, δὲν ἤθελον δεχθῇ νὰ μείνω ὀπίσω σου, οὐδ' ἐάν αὐτὸς ὁ θεὸς ἤθελεν ὑποσχεθῇ νὰ μοῦ ἀφαιρέσῃ τὸ γῆρας καὶ νὰ μὲ κάμῃ νέον ἔφηβον, ὁποῖος ἦμην ὅτε κατ' ἀρχὰς ἄφησα τὴν καλλιγύναικα Ἑλλάδα, θέλων ν' ἀποφύγω τὰς λογομαχίας τοῦ πατρός μου Ἀμύν-

τορος Ὀρμενίδου, ὃ ὁποῖος ὠργίσθη καθ' ὑπερβολὴν ἐναντίον μου, ἔνεκα παλλακίδος καλλικόμου, τὴν ἁποίαν αὐτὸς ἡγάπα, καταφρονῶν τὴν σύζυγόν του, τὴν μητέρα μου· αὕτη δὲ πάντοτε μὲ ἐκέτευε νὰ συνέλθω μετὰ τῆς παλλακίδος πρότερον, ὅπως μισήσῃ τὸν γέροντα· εἰς ταύτην πεισθεὶς τὸ ἔκαμα, ὃ δὲ πατήρ μου ἀμέσως μαθὼν τοῦτο ἤρχισε νὰ ἐκφέρῃ πολλὰς κατάρας ἐπικαλούμενος τὰς φρικτὰς Ἑριννύας, νὰ μὴ καθήσῃ ποτὲ ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του παιδίον, ἐξ ἐμοῦ γεννηθέν· οἱ δὲ θεοὶ εἰσήκουσαν τὰς κατάρας, ὃ ὑπὸ τὴν γῆν Ζεὺς καὶ ἡ τρομερὰ Περσεφόνη· τοῦτον μὲν ἐγὼ ἐσκέφθην νὰ φωνεύσω μὲ ὀξύ δόρυ· ἀλλ' ἀθάνατός τις ἔπαυσε τὴν ὀργὴν μου, ὃ ὁποῖος ἐνέβαλεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ τὴν φήμην καὶ τὰ πολλὰ ὀνειδίη διὰ νὰ μὴ μὲ φωνάζουν μετὰ τῶν Ἑλλήνων πατροκτόνον· τότε πλεόν ἡ ψυχὴ μου δὲν ὑπέφερε νὰ διατρίβω εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἐνῶ οὗτος ἐξηκολούθει νὰ ᾄῃαι ὠργισμένος· πολλὰς μὲν βέδαια παρακλήσεις μὲ ἔκαμον περιστοιχοῦντές με οἱ σύντροφοι καὶ οἱ ἐξάδελφοί μου νὰ μείνω ἐκεῖ εἰς τὸν οἶκον, πολλὰ δὲ παχέα πρόβατα καὶ στρεψόποδας καὶ στρεψοκεράτους βοῦς ἔσφαζον, πολλοὶ δὲ παχύτατοι χοῖροι τεντωμένοι ἀνὰ μέσον τῆς φλογὸς τοῦ πυρὸς ἐκαψαλίζοντο, πολὺς δὲ οἶνος ἐκ τῶν κεράμων τοῦ γέροντος ἐπίνετο· ἐπὶ ἐννέα δὲ νύκτας ἐκοιμῶντο πέριξ μου, ἐναλλάξ φυλάττοντες· οὐδὲ ἐσβέσθη ποτὲ τὸ πῦρ, ἐν μὲν ὑπὸ τὴν αἴθουσαν τῆς καλῶς περιτειχισμένης αὐλῆς, ἄλλο δὲ εἰς τὸν πρόδρομον, πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ θαλάμου· ἀλλ' ὅτε πλεόν ἐπῆλθε δεκάτῃ νυκτὶ σκοτεινῇ, τότε ἐγὼ ἔθραυσα τὰς ἀσφαλῶς ἡρμοσμένας θύρας τοῦ θαλάμου, καὶ ἐπετάχθην ὑπὲρ τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς μὲ μεγάλην

εὐκολίαν, διαφυγὼν τοὺς φύλακας, τόσον τοὺς ἄνδρας ὅσον καὶ τὰς δούλας· μετὰ δὲ ταῦτα διασχίσας τὴν ἐκτεταμένην Ἑλλάδα, ἔφυγον μακρὰν καὶ ἔφθασα εἰς τὴν παχύγειον Φθίαν, τὴν μητέρα τῶν προβάτων, εἰς τὸν βασιλέα Πηλέα· οὗτος δὲ μὲ ἐδέχθη μὲ μεγάλην προθυμίαν καὶ μὲ ἡγάπησεν ὅσον δύναται· ν' ἀγαπήσῃ πατὴρ τὸν υἱὸν του γεννηθέντα μόνον ἐν μέσῳ ἀπειρῶν ἰδιοκτησιῶν. Μοὶ ἔδωκε πολλὰ πλούτη καὶ μὲ κατέστησεν ἄρχοντα μεγάλης χώρας, κειμένης εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς Φθίας, τῆς χώρας τῶν Δολόπων· ἔπειτα ἀγαπῶν σε ἀπὸ καρδίας, ὧ θεῖε Ἀχιλλεῦ, σὲ ἔκαμα ὅ,τι εἶσαι· δὲν ἤθελες οὔτε εἰς εὐωχίαν νὰ ὑπάγῃς μετ' ἄλλου οὔτε εἰς τὸν οἶκον νὰ φάγῃς, πρὶν ἐγὼ σὲ καθίσω εἰς τὰ γόνατά μου καὶ σὲ χορτάσω μὲ κορμάρια φαγητοῦ καὶ μὲ οἶνον. Ποσάκις μοῦ κατέβρεξες τὸν χιτῶνα ἐξεμῶν οἶνον κατὰ τὴν ὀχληρὰν νηπιακὴν ἡλικίαν ! Διὰ σὲ πολλὰ πάθη καὶ κόπους ὑπέφερα καὶ σὲ ἐκύτταξα ὡς παιδί μου, ὧ Ἀχιλλεῦ, μὲ τὴν ἐλπίδα, ἐπεὶδὴ οἱ θεοὶ δὲν μὲ ἐδώρησαν κανένα γόνον, νὰ σὲ υἱοθετήσω διὰ νὰ ἀπομακρύνῃς ἀπ' ἐμοῦ ἡμέραν τινὰ τὰς πικρὰς προσβολάς· ἀλλ' Ἀχιλλεῦ, κάμψον τὴν μεγάλην σου ψυχὴν· οὐδὲ πρέπει νὰ ἔχῃς ἄσπλαγχνον καρδίαν· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ θεοὶ μεταβάλλονται, τῶν ὁποίων ἴσια ἴσια καὶ μεγαλειτέρα εἶναι ἢ ὑπεροχὴ, ἢ τιμὴ καὶ ἢ δύναμις· καὶ ὅμως τούτους κατευνάζουσιν οἱ ἄνθρωποι μὲ θυσίας καὶ μὲ λαμπρὰ ταξίματα, μὲ σπονδὴν καὶ μὲ κνίσσαν, παρακαλοῦντες, ὅταν κάνεις παρανομήσῃ καὶ ἁμαρτήσῃ· διότι καὶ Διταὶ ἴσια ἴσια ὑπάρχουσι, κόραι τοῦ μεγάλου Διὸς, χωλαί, ῥυτιδωμέναι καὶ ἀλλοίθωροι, αἱ ὁποῖαι πηγαίνουν κατόπιν τῆς Ἄτης καὶ φροντίζουσιν· ἡ δὲ Ἄτη εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ὑγιὴς τοὺς πόδας· διὸ τρέχει

πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων ὅλων καὶ καθ' ὅλην τὴν γῆν προ-
φθάνει καὶ βλάπτει τοὺς ἀνθρώπους· αὐταὶ δὲ ἐξ ὀπισθεν
θεραπεύουσιν· ὅστις μὲν σεβασθῇ τὰς κόρας τοῦ Διὸς
προσερχομένας, τοῦτον πολὺ τὸν ὠφελοῦσι καὶ τὸν ἀκού-
ουν, ὅταν εὐχῇται· ὅστις δὲ δὲν δεχθῇ καὶ ἀρνηθῇ ἐπι-
μόνως, εὐθὺς αὐταὶ πηγαίνουσι καὶ παρακαλοῦσι τὸν Κρο-
νίδην Δία, ὅπως τοῦτον ἀκολουθήσῃ ἡ Ἄττη καὶ τὸν τιμω-
ρήσῃ διὰ βλάβης. Ἄλλ' Ἀχιλλεῦ, πρόσφερε καὶ σὺ εἰς τὰς
κόρας τοῦ Διὸς τὸ σέβας ὅπερ κάμπτει τὴν ψυχὴν τῶν φρο-
νίμων ἡρώων. Ἐὰν ὁ Ἀτρεΐδης ἄλλα μὲν δῶρα δὲν σοῦ
ἔφερνεν ἀμέσως, ἄλλα δὲ δὲν ἀνέφερε διὰ τὸ μέλλον, ἀλλ'
ἐξηκολούθει ἐπιμένων εἰς τὴν ὀργὴν του, ἐγὼ τοῦλάχιστον
δὲν ἤθελον σὲ προτρέψει νὰ λησμονήσῃς τὴν ὀργὴν σου διὰ
νὰ βοηθήσῃς τοὺς Ἕλληνας καὶ μῶλην τὴν ἀνάγκην των·
ἀλλὰ τῶρα καὶ πολλὰ δίδει ἀμέσως καὶ συνάμα ὑπε-
σχέθη ἄλλα διὰ τὸ μέλλον, ἄνδρας δὲ ἀρίστους ἐκλέξας
ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν, τοὺς φιλότατους σου, τοὺς
ἔστειλε νὰ σὲ παρακαλέσωσι τούτων μὴ καταφρονήσῃς
τὸν λόγον καὶ τοὺς πόδας· πρότερον δὲν μὲ ἐφαίνετο πα-
ράδοξον νὰ μένης ὠργισμένος· μανθάνομεν δὲ παρὰ τῶν
προγενεστέρον εἰς τὰς περὶ τῶν ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων
διηγήσεις ὅτι τοιουτοτρόπως συνέβαινε, ὡςάκις τινὰ
δυνατὴ ὀργὴ κατελάμβανεν· ἐλάμβανον δῶρα καὶ μὲ
λόγους ἐπραΰνοντο· ἐν τοιοῦτον ἐνθυμοῦμαι συμβᾶν πρὸ
πολλοῦ, ὅχι νεωστὶ, τὸ ὅποῖον εὐχαρίστως θὰ διηγηθῶ
ἐνώπιον ὑμῶν ὅλων. Οἱ Κουρήτες καὶ οἱ ἀτρόμητοι Αἰ-
τωλοὶ ἐπολέμουν περὶ τὴν πόλιν Καλυδῶνα, καὶ ἐφόνευ-
ον ἀλλήλους, οἱ μὲν Αἰτωλοὶ ὑπερασπιζόμενοι τὴν ἐρα-
τεινὴν Καλυδῶνα, οἱ δὲ Κουρήτες μεθ' ὀρμῆς προσπα-
θοῦντες νὰ τὴν ἐκπορθήσωσι· διότι κατὰ τούτων ἐξήγει-

ρεν ἐν κακὸν ἢ χρυσόθρονος Ἄρτεμις, ὀργισθεῖσα ὅτι ὁ
 Οἰνεὺς ἐν τῷ ἀγρῷ του δὲν τῆς προσέφερεν ἀπαρχάς· ἐνῷ
 οἱ ἄλλοι θεοὶ ἀπελάμβανον μεγάλας θυσίας, εἰς τὴν κό-
 ρην τοῦ μεγάλου Διὸς μόνην δὲν ἐτέλεσεν εἴτε λησμονή-
 σας εἴτε μὴ προσέξας· μεγάλως δὲ ἤμαρτεν· αὕτη δὲ ὀρ-
 γισθεῖσα ἢ ἐκ Διὸς καταγομένη, ἢ βελοχαρῆς, ἐξήγειρεν
 ἓνα ὀξύδοντα ἀγριόχοιρον, ὅστις συχνὰ πυκνὰ ἐκακο-
 ποίει τὸν δενδρότοπον τοῦ Οἰνέως· πολλὰ δὲ ὑψηλὰ δέν-
 δρα ἐξερρίζωσε καὶ ἔρριψε κατὰ γῆς μὲ τὰς ρίζας των
 καὶ μὲ τὰ ἄνθη τῶν ὀπωρικῶν· τοῦτον ἐφόνευσεν ὁ υἱὸς
 τοῦ Οἰνέως Μελέαγρος, συναθροίσας ἐκ πολλῶν πόλεων
 κυνηγούς καὶ σκύλους· διότι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κατα-
 βληθῇ μὲ ὀλίγους ἀνθρώπους· τόσον μέγας ἦτο, πολ-
 λούς δὲ ἀνθείβασεν εἰς τὴν ὀδυνηράν πυράν· ἡ δὲ θεὰ
 διήγειρε πολὺν θόρυβον καὶ φωνάς πέριξ τοῦ χοίρου διὰ
 τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ μαλλιαρὸν δέρμα του μεταξὺ τῶν
 Κουρήτων ἀφ' ἐνός καὶ τῶν μεγαλοφύχων Αἰτωλῶν ἀφ'
 ἐτέρου· ἐν ὧ μὲν λοιπὸν ὁ φιλοπόλεμος Μελέαγρος ἐ-
 πολέμει, τὰ τῶν Κουρήτων εἶχον κακῶς, οὐδ' ἠδύναντο
 νὰ μένωσιν ἔξω τοῦ τείχους· ἂν καὶ ἦσαν περισσότεροι·
 ἀλλ' ὅτε πλέον ἐμβῆκεν εἰς τὸν Μελέαγρον ὁ θυμὸς ὅστις
 καὶ ἄλλων πολὺ φρονίμων ἀνθρώπων συνειθίζει νὰ φου-
 σκῶνῃ τὴν ψυχὴν ἐντὸς τῶν στηθῶν, καὶ ὠργίσθη κατὰ
 τῆς μητρὸς του Ἀλθαίας, ἔμεινεν ἀργὸς πλησίον τῆς γυ-
 ναικὸς του, τῆς ὠραίας Κλεοπάτρας, ἥτις ἦτο κόρη τῆς
 καλλισφύρου θυγατρὸς τοῦ Εὐήνου Μαρπήσης καὶ τοῦ
 Ἰδα τοῦ ἀνδρειοτάτου τῶν τότε ἀνθρώπων· (καὶ κατὰ
 τοῦ ἐφόρου τῆς γῆς Φοῖβου Ἀπόλλωνος ἔλαβε τὸ τόξον
 ἕνεκα τῆς καλλισφύρου νύμφης, τὴν ὁποίαν τότε εἰς τὸν
 οἶκον ὁ πατὴρ καὶ ἡ δέσποινα μήτηρ ἐπωνόμαζον Ἀλ-

κύννα, διότι ἡ μήτηρ της ἔχουσα τὴν τύχην τῆς πολυπαθοῦς Ἀλκυόνης ἐκλαιεν, ὅτε τὴν ἀνῆρπασεν ὁ ἐπικῆς Φοῖβος Ἀπόλλων)· πλησίον ταύτης ὁ Μελέαγρος ἦτο κατακεκλιμένος καὶ κατέπινε τὴν καρδιοφάγον ὀργὴν του, τὴν προελθοῦσαν ἐκ τῶν καταρῶν τῆς μητρός του· διότι αὕτη ἀδημονοῦσα διὰ τὸν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ πολὺ κατηρᾶτο πρὸς τοὺς θεοὺς, γονατίσασα δὲ καὶ μὲ κόλπους ὑγροὺς ἀπὸ δάκρυα, πολὺ ἐκτύπα μὲ τὰς χεῖρας τὴν εὐφορον γῆν, προσκαλοῦσα τὸν Πλούτωνα καὶ τὴν τρομερὰν Περσεφόνην νὰ δώσωσι θάνατον εἰς τὸν υἱόν της· ταύτην δὲ ἤκουσεν ἀπὸ τὸ Ἑρεβος ἡ ἐν τῷ σκότει μένουσα Ἑριννὺς, ἡ καρδίαν ἀμείλικτον ἔχουσα· τῶν δὲ πολεμούντων ἀμέσως ἠγέρθη θόρυβος καὶ κτύπος τερὶ τὰς πύλας τῆς πόλεως προσβαλλομένων τῶν πύργων· οἱ δὲ πρῶτοι τῶν Αἰτωλῶν ἔστειλαν τοὺς ἀρίστους ἱερεῖς, ὅπως τὸν παρακαλέσωσι νὰ ἐξέλθῃ εἰς βοήθειαν ὑποσχόμενοι μέγα δῶρον· ὅπου ἡ πεδιάς τῆς ἐρατεινῆς Καλυδῶνος εἶναι παχυτάτη, ἐκεῖ τὸν προέτρεπον νὰ λάβῃ ἐν τεμάχιον ἐκ πεντήκοντα στρεμμάτων, τὸ μὲν ἥμισυ ἄμπελον, τὸ δὲ ἥμισυ ἀπλοῦν ἀγρὸν πρὸς σποράν· πολὺ δὲ τὸν παρεκάλει ὁ γέρων ἱππηλάτης Οἶνεὺς, κινῶν δηλαδὴ τὰς καλῶς συνηρμοσμένας θύρας εἰσήρχετο εἰς τὸν ὑψηλὸν θάλαμον καὶ ἰκέτευε τὸν υἱόν· πολὺ δὲ τὸν παρεκάλουν ἡ μήτηρ, αἱ ἀδελφαὶ καὶ ἡ δέσποινα μήτηρ, ἀλλ' αὐτὸς τὰς ἀπώθει· πολὺ δὲ οἱ σύντροφοι, τοὺς ὁποίους ἐτίμα καὶ ἠγάπα περισσότερον ἀπὸ ὅλους· ἀλλὰ καὶ οὗτοι δὲν κατῴρθονον νὰ τὸν πείσωσιν, ἕως οὔ τέλος ὁ θάλαμος ἐκτυπᾶτο δυνατὰ, οἱ δὲ Κουρῆτες ἀνέβαινον ἐπὶ τῶν πύργων καὶ ἐπυρπόλουν τὴν μεγαλούπολιν· τότε πλεόν ἡ εὐζωνος σύζυγός του μετὰ

θρήνων τὸν παρεκάλει, ἀπαριθμοῦσα εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ κακὰ ὅσα συμβαίνουσιν εἰς τοὺς κατοίκους πόλεως κυριευθείσης· τοὺς ἄνδρας σφαζομένους, τὴν πόλιν ἐξολοθρευομένην ὑπὸ τοῦ πυρός, τὰ τέκνα καὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς γυναῖκας ἀπαγομένας εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν. Αἱ τρομεραὶ αὗται δυστυχίαι συνεκίνησαν τὴν ψυχὴν του· βαδίζει ἐνδυθεὶς τὰ ὀλόλαμπρα ὅπλα του· τοιουτοτρόπως οὗτος ὑπεχώρησε καὶ ἀπέκρουσε τὴν ὀλεθρίαν ἡμέραν ἀπὸ τοὺς Αἰτωλοὺς. Οὗτοι δὲν τοῦ ἔδωκαν πλεόν πολλὰ καὶ εὐάρεστα δῶρα, διότι ἀφ' ἑαυτοῦ του τοὺς ἔσωσεν. Ἀλλὰ σὺ μὴ διανοῇσαι τοιαῦτα, μηδὲ νὰ σὲ παρακινήσῃ κανεὶς θεὸς εἰς τοῦτο, ἀγαπητέ· ἤθελεν εἶσθαι χειρότερον νὰ ἔλθῃς εἰς ὑπεράσπισιν τοῦ στρατοπέδου, ὅταν καίηται· ἀλλ' ἐλθὲ ὅταν σοῦ προσφέρωνται δῶρα· διότι οἱ Ἕλληνες θὰ σὲ τιμῇσιν ὥς θεόν· ἐὰν ὅμως ἄνευ δώρων κατέλθῃς εἰς τὸν ἀνθρωποφθόρον πόλεμον, δὲν θὰ τιμηθῇς πλεόν ὁμοίως, καίπερ ἀποτρέψας τὸν πόλεμον. »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

« Φοῖνιξ, σεβαστὲ πάτερ, δὲν ἔχω καμμίαν ἀνάγκην ταύτης τῆς τιμῆς· νομίζω δὲ ὅτι ἔχω τιμηθῇ ὑπὸ τῆς θελήσεως τοῦ Διὸς ὅστις θὰ μὲ προστατεύσῃ πλησίον τῶν κυρτοπρύμνων πλοίων μου, ἐφ' ὅσον μένη πνοὴ εἰς τὰ στήθη μου καὶ τὰ γόνατά μου κινοῦνται· ἄλλο ὅμως θὰ σοῦ εἴπω, σὺ δὲ χάραξέ το καλῶς εἰς τὸν νοῦν σου· μὴ με τaráττης θρηνῶν καὶ ἀδημονῶν διὰ νὰ εὐχαριστήσῃς τὸν ἥρωα Ἀτρεΐδην· οὐδὲ πρέπει ποσῶς νὰ τὸν ἀγαπᾷς, διὰ νὰ μὴ σε μισήσω ἐνῶ σὲ ἀγαπῶ· τιμὴν σὲ φέρει νὰ βλάπτῃς μετ' ἐμοῦ ἐκεῖνον ὅστις βλάπτει· δύνασαι νὰ ἔχῃς ἴσῃν μ' ἐμὲ βασιλικὴν ἀξίαν καὶ τὸ ἥμισυ

μέρος τῆς τιμῆς μου. Καὶ οὗτοι μὲν ἄς μεταβιβάσωσι τὰς εἰδήσεις, σὺ δὲ μεῖνε ἐδῶ καὶ κοιμήσου εἰς μαλακὴν κλίνην· ἅμα δὲ φανῇ ἡ αὐγὴ θὰ σκεφθῶμεν ἂν θὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα, ἢ θὰ μείνωμεν. »

Εἶπε, καὶ χωρὶς νὰ ὁμιλήσῃ ἔνευσε διὰ τῶν ὀφρύων εἰς τὸν Πάτροκλον νὰ στρώσῃ μίαν καλὴν κλίνην εἰς τὸν Φοῖνικα, διὰ νὰ φροντίσῃ ταχύτατα περὶ τῆς ἐπιστροφῆς ἀπὸ τὴν σκηνήν· ἐν τούτοις δὲ ὁ ἰσόθεος Τελαμωνιάδης Αἴας εἶπε πρὸς αὐτούς·

« Εὐγενέστατε Λαερτιάδῃ, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἄς ὑπάγωμεν· διότι δὲν μοὶ φαίνεται νὰ πραγματοποιηθῇ τῆς ὁδοιπορίας μας ταύτης ὁ σκοπός· πρέπει δὲ ταχύτατα νὰ ὑπάγωμεν τὴν εἰδήσιν εἰς τοὺς Ἑλληνας, ἂν καὶ δὲν ᾔναι καλὴ, διότι κάθηνται καὶ περιμένουν· τοῦ δὲ μεγαλοψύχου Ἀχιλλέως ἡ καρδία ἐξηγριώθη, τοῦ σκληροῦ, οὐδὲ συγκινεῖται διὰ τὴν φιλίαν τῶν συντρόφων, ἔνεκα τῆς ὁποίας τὸν ἐτιμῶμεν εἰς τὸ στρατόπεδον κατ' ἐξοχὴν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ὁ ἄσπλαγχνος! καὶ ὅμως καὶ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του ἢ τοῦ υἱοῦ τὸν φονέα δέχεται κανεὶς τὴν ἀμοιβήν. Ναί, ὁ φονεὺς μένει εἰς τὴν πόλιν, ὅπου εἶναι, ἀφοῦ πληρώσῃ μεγάλην ἀμοιβήν, ὁ δὲ ἄλλος, ἀφοῦ λάβῃ τὴν ἀμοιβήν, κρατεῖ τὴν καρδίαν του καὶ τὴν ὀργὴν του. Εἰς τὰ ἰδικά σου ὅμως στήθῃ οἱ θεοὶ ἐνέβαλον ἀμείλικτον καὶ ὀλεθρίαν ὀργήν, ἔνεκα μιᾶς μόνης αἰχμαλώτου· ἀλλὰ τῶρα σοῦ προσφέρωμεν ἐπὶ τὰ ὥραιότατας, καὶ ἄλλα πολλὰ ἐκτὸς τούτων· γενοῦ λοιπὸν συγκαταβατικὸς καὶ σεβάσθητι τὸν οἶκόν σου, ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ ὁποίου ἤλθομεν ἀπὸ τὸν στρατὸν τῶν Ἑληλίωνων, ἐπιμένομεν δὲ ὅτι εἴμεθα ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἑληλίωνας κατ' ἐξοχὴν οἰκειότατοι καὶ φίλτατοί σου. »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

« Εὐγενέστατε Τελαμώνιε Αἴα, βασιλεῦ, ὅλα μοι ἐφάνη ὅτι εἶπες σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμίαν μου, ἀλλ' ἡ καρδία μου ἐξογκοῦται ἐκ τῆς ὀργῆς, ὅταν ἐνθυμηθῶ ἐκεῖνον τὸν Ἀτρεΐδην ὅστις ἐνώπιον τῶν Ἑλλήνων μὲ προσέβαλεν ὡς ἄτιμον μετανάστην. Ὑπάγετε λοιπὸν καὶ ἀγγεῖλατε τὴν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν· διότι δὲν θά φροντίσω διὰ τὸν πλήρη αἱμάτων πόλεμον, πρὶν ὁ υἱὸς τοῦ πολεμόφρονος Πριάμου, ὁ θεῖος Ἑκτωρ, φονεύων τοὺς Ἑλληνας, φθάσῃ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Μυρμιδόνων καὶ κατακαύσῃ τὰ πλοῖα· περὶ δὲ τὴν σκηνὴν καὶ τὸ μαῦρον πλοῖόν μου πιστεύω ὅτι θά σταθῇ ἡ πολεμικὴ ὁρμὴ τοῦ Ἑκτορος. »

Ταῦτα εἶπεν, οὗτοι δὲ λαβόντες ἕκαστος διπλοπότηρον καὶ χύσαντες σπονδὴν ἐπέστρεφον εἰς τὸ στρατόπεδον, προπορευομένου τοῦ Ὀδυσσέως. Ὁ Πάτροκλος ἐν τούτοις διέταξε τοὺς συντρόφους καὶ τὰς δούλας νὰ στρώσωσιν ὅσον τὸ δυνατόν γρηγορώτερον διὰ τὸν Φοῖνοικα μίαν καλὴν κλίνην· αἱ δούλαι ὑπήκουσαν καὶ ἔστρωσαν δέρματα προβάτων καὶ μάλλινα καὶ λεπτὰ λινᾶ ὑφάσματα· ἐκεῖ ὁ γέρων ἀνεπαύθη καὶ ἐπερίμενε τὴν θεῖαν αὐγὴν· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐκοιμᾶτο εἰς τὸν μυχὸν καλοκαμωμένης σκηνῆς καὶ παρ' αὐτὸν ἦτο πλαγιασμένη μία αἰχμάλωτος τὴν ὁποίαν εἶχε φέρει ἀπὸ τὴν Λέσβον, ἡ ὠραία Διομήδῃ θυγάτηρ τοῦ Φόρβαντος· ὁ δὲ Πάτροκλος κατεκλίθη εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος· πλησίον του δὲ ἐκοιμᾶτο ἡ χαρίεσσα Ἴφις, τὴν ὁποίαν τῷ ἐδώρησεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς, ὅταν ἐκυρίευσεν τὴν ὑψηλὴν Σκυῖον, τὴν πόλιν τοῦ Ἐνυέως.

Ὅτε οἱ ἥρωες ἔφθασαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρεΐδου,

οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, εὐθύς ἄλλος ἀπ' ἄλλο μέρος ἐσηκόνοντο, τοὺς ἐδέχοντο μὲ χρυσᾶ ποτήρια καὶ τοὺς ἡρώτων· πρῶτος δὲ ἡρώτα ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων.

« Ἔλα εἰπέ μοι, περίφημε Ὀδυσσεῦ, μεγάλη δόξα τῶν Ἑλλήνων, θέλει νὰ προφυλάξῃ τὰ πλοῖα ἀπὸ τὸ ἐχθρικὸν πῦρ ἢ ἀρνεῖται, ὀργὴ δὲ ἀκόμη κρατεῖ τὴν μεγάλην του ψυχὴν ; »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ καρτερικὸς καὶ θεῖος Ὀδυσσεύς·

« Ἀτείδῃ ἐνδοξότατε, βασιλεῦ Ἀγαμέμνων, δὲν θέλει νὰ σβέσῃ τὴν ὀργὴν του, ἀλλ' ἔτι περισσότερον πληροῦται ἀπὸ ὀρμὴν· ἀρνεῖται καὶ σὲ καὶ τὰ δῶρά σου· σὲ προτρέπει νὰ σκεφθῇς μόνος σου μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων πῶς νὰ σώσῃς τὰ πλοῖα καὶ τὸν στρατόν· καὶ ἀπειλεῖ ἅμα φανῇ ἡ αὐγὴ, νὰ σύρῃ εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὠραῖα πλοῖά του, τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στρεφόμενα· συμβουλεύει δὲ καὶ τοὺς ἄλλους βασιλεῖς ν' ἀποπλεύσωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, ἐπειδὴ δὲν θὰ εὕρωσι πλέον τὸ τέλος τῆς ὑψηλῆς Ἰλίου, καθότι ὁ βροντόφωνος Ζεὺς πολὺ τὴν προστατεύει, καὶ ἔνεκα τούτου ἔχουν θάρρος οἱ Τρῶες. Ταῦτα εἶπε· δύνανται δὲ νὰ τὰ ἐπαναλάβωσι καὶ οὗτοι οἵτινες μὲ ἠκολούθησαν, ὁ Αἴας καὶ οἱ δύο κήρυκες, ἀμφοτέροι συνετοί· ὁ δὲ γέρων Φοῖνιξ ἐπλαγίασεν ἐκεῖ· διότι τοιουτοτρόπως τὸν παρήγγειλε, διὰ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ αὖριον ἀποπλέοντα, ἂν θέλῃ καὶ ὄχι διὰ τῆς βίας.»

Οὕτως εἶπεν, αὐτοὶ δὲ ὅλοι ἐσιώπησαν καὶ ἔμειναν ἄφωνοι (ἐκπλαγέντες ἀπὸ τὸν λόγον· διότι πολὺ ἀποτόμως ὠμίλησεν) ἐπὶ πολὺ δ' ἔμενον ἄφωνοι ἐκ θλίψεως

οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὕστερον ἀπὸ πολὺ εἶπεν ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

«Ἄτρεϊδῃ ἐνδοξότατε, βασιλεῦ Ἀγαμέμνων, εἴθε νὰ μὴ παρεκάλεις τὸν ἔντιμον Πηλεΐδην προσφέρων ἄπειρα δῶρα· αὐτὸς καὶ ἄνευ τούτων εἶναι ἀλαζών· τῶρα πάλιν τὸν ἐνέβαλες εἰς πολὺ μεγαλειτέραν ἀλαζονίαν· ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν ἄς ἀφήσωμεν εἴτε φύγῃ εἴτε μείνῃ· τότε δὲ θὰ πολεμήσῃ, ὅταν ἡ καρδία τὸν παρακινήσῃ καὶ θεός τις τὸν ἐξεγείρῃ· ἀλλ' ἀκούσατε τοὺς λόγους μου καὶ πεισθῆτε. Τώρα μὲν, ἀφοῦ εὐχαριστήσετε τὴν καρδίαν σας ἀπὸ τροφὴν καὶ οἶνον, κοιμηθῆτε, διότι τοῦτο συντελεῖ πρὸς διάθεσιν ὀρμητικὴν καὶ δύναμιν· ἀφοῦ δὲ φανῇ ἡ ὥραία ῥοδοδάκτυλος αὐγὴ, ἀμέσως προτρέποντες ἕκαστος τοὺς πεζοὺς καὶ τοὺς ἄρματηλάτας νὰ παραταχθῶσι πρὸ τοῦ στρατοπέδου, πολεμεῖτε καὶ οἱ ἴδιοι μεταξὺ τῶν προμάχων.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ βασιλεῖς ἐπευφήμησαν καὶ ἐθαύμασαν τὸν λόγον τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Διομήδους. Ποιήσαντες δὲ σπονδὰς μετέβησαν εἰς τὰς σκηνάς των, ἐπλάγιασαν εἰς τὰς στρωμνάς των καὶ ἀπήλαυσαν τὸν εὐεργετικὸν ὕπνον.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Κ.

ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΚΟΠΕΙΑ ΚΑΙ ΦΟΝΟΣ ΤΟΥ ΔΟΛΩΝΟΣ

Οἱ μὲν ἄλλοι ἡγεμόνες ὅλων τῶν Ἑλλήνων ἐκοιμῶντο ὅλην τὴν νύκτα δαμασθέντες ὑπὸ τοῦ μαλακοῦ ὕπνου· ἀλλ' ὁ γλυκὺς ὕπνος δὲν κατελάμβανε τὸν Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα, τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν, πολλὰ καθ' ἑαυτὸν σκεπτόμενον. Ὅπως δὲ ὁ Ζεὺς, ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἥρας, ἀστράπτει προμηνύων ἡ μέγαν ὕετὸν ἡ χάλαζαν ἡ χιόνα, ὁπότεν αὕτη καλύπτῃ τὰς πεδιάδας, ἡ πούποτε τὴν ἀρχὴν πικροῦ πολέμου, οὕτως ἐστέναζε συχνὰ ὁ Ἀγαμέμνων ἐκ τοῦ βάρους τῆς καρδίας, καὶ ἔτρεμον αἱ φρένες του ἐντός· ὁσάκις δὲ ἤθελε παρατηρήσει εἰς τὸ Τρωϊκὸν πεδῖον ἐθαύμαζε τὰ πολλὰ πυρὰ, τὰ ὅποια ἐκαίοντο πρὸ τοῦ Ἰλίου, τὸν ἔχον τῶν αὐλῶν καὶ τῶν συρίγγων καὶ τὸν θόρυβον τῶν ἀνθρώπων· ὅταν δὲ ἐπέβλεπεν εἰς τὰ πλοῖα καὶ εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, πολλὰς τρίχας ἀπέσπα ριζηδὸν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του ὀδυρόμενος πρὸς τὸν ἐπουράνιον Δία, μεγάλως δὲ ἐστέναζεν ἡ μεγάλη τοῦ καρδία· τῷ ἐφάνη ὅμως ἀρίστη ἡ ἐξῆς σκέψις. Νὰ ὑπάγῃ πρῶτον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Νηλέως Νέστορα, καὶ νὰ σκεφθῇ μετ' αὐτοῦ προσπαθῶν μὴπως ἐφεύρῃ μετ' αὐτοῦ μέσον τι σωτήριον εἰς ὅλους τοὺς Ἑλλήνας· ἐγερθεὶς λοιπὸν ἐνεδύθη τὸν χιτῶνα περὶ τὰ στή-

θη του, ὑπὸ δὲ τοὺς πόδας του ἔθεσε τὰ ὠραῖα πέδιλα, περιεβλήθη δὲ ἔπειτα τὸ ἐρυθρόχρουν καὶ ποδῆρες δέρμα λέοντος λαμπροῦ καὶ μεγάλου· ἔλαβε δὲ καὶ τὸ δόρυ του.

Ἐπίσης ἐφοβεῖτο καὶ ἐτρόμαζε καὶ ὁ Μενέλαος, διότι οὐδὲ αὐτὸς εἶχεν ὕπνον εἰς τὰ βλέφαρά του, φοβούμενος μὴ πάθωσι τίποτε οἱ Ἕλληνες, οἵτινες αὐτοῦ ἕνεκα ἤλθον εἰς τὴν Τροίαν πολλὴν διαπλεύσαντες θάλασσαν, εἰς τὸν τρομερὸν πόλεμον κινοῦντες. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκάλυψε διὰ παρδαλῆς ποικίλης τοὺς εὐρεῖς ὤμους του, ἔπειτα δὲ σηκώσας ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὴν χαλκὴν περικεφαλαίαν· ἔλαβε δὲ καὶ τὸ δόρυ εἰς τὴν στιβαράν του χεῖρα, καὶ ἐπορεύθη νὰ ἐξυπνίσῃ τὸν ἀδελφόν του, τὸν βασιλέα πάντων, καὶ ὥς θεὸν ὑπὸ τοῦ λαοῦ τιμώμενον. Τοῦτον εὗρεν ὀπλιζόμενον παρὰ τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου του· ἡ δὲ παρουσία του ἐφαίδρυνε τὸν Ἀγαμέμνονα. Εἶπε δὲ πρῶτος ὁ βροντόφωνος Μενέλαος·

«Διατὶ τοιουτοτρόπως, ἀδελφε, ὀπλίζεσαι; ἄρά γε θὰ στείλῃς τινὰ τῶν ἐταίρων διὰ νὰ κατασκοπεύσῃ τοὺς Τρῶας; ἀλλὰ φοβοῦμαι πολὺ μὴ δὲν ἀναδεχθῇ τις τὸ ἔργον αὐτό, μόνος αὐτὸς ἐλθὼν ἐν καιρῷ νυκτός νὰ κατασκοπεύσῃ τοὺς ἐχθρούς· πολὺ τολμηρὸς θέλει εἶσθαι ὅστις ἀναδεχθῇ αὐτό.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων· «Μεγάλην ἀνάγκην βαθείας σκέψεως ἔχομεν καὶ ἐγὼ καὶ σὺ, Μενέλαε, ἡ ὁποία θέλει σῶσει τὰ πλοῖα καὶ τοὺς Ἕλληνας· διότι ὁ Ζεὺς μετέδωκε φρόνημα πρὸς ἡμᾶς· προτιμᾷ τὰς θυσίας τοῦ Ἑκτορος· διότι δὲν εἶδον πώποτε οὔτε ἤκουσα ὅτι εἷς ἄνθρωπος εἰς μίαν ἡμέραν ἔπραξε τόσα τρομερὰ ἔργα, ὅσα ὁ Ἑκτωρ ὑπὸ τοῦ Διὸς

εὐνοούμενος ἔπραξεν εἰς τοὺς Ἑλληνας, ἀπλοῦς ἄνθρωπος, οὔτε θεᾶς υἱός, οὔτε θεοῦ. Λέγω δὲ ὅτι ἔπραξεν ἔργα, τὰ ὅποια ἐπὶ πολὺν καὶ μακρὸν χρόνον θὰ ἐνθυμῶνται οἱ Ἕλληνες. Ἀλλ' ὕπαγε, κάλεσον τὸν Δῖαντα καὶ τὸν Ἰδομενέα, ταχέως τρέχων εἰς τὰ πλοῖα. Ἐγὼ δὲ πορεύομαι πρὸς τὸν θεῖον Νέστορα διὰ νὰ τὸν παροτρύνω νὰ ἐγερθῇ· ἐὰν θέλῃ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ ἱερὸν τάγμα τῶν φυλάκων, εἰς αὐτὸν οἱ φύλακες θὰ πείθωνται καλλίτερον· διότι ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ ὁ ἐταῖρος τοῦ Ἰδομενέως Μηριόνης ἄρχουσι τῶν φυλάκων, καὶ εἰς αὐτοὺς πρὸ πάντων ἐνεπιστεύθημεν τὴν φύλαξίν των.

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ βροντόφωνος Μενέλαος· «Πῶς μοι εἶπες καὶ διέταξας ; νὰ μένω ἐκεῖ μετ' αὐτῶν περιμένων ἕως οὗ ἔλθῃς, ἢ νὰ ἐπανεέλθω πάλιν εἰς σέ, ἄφου εἶπω ταῦτα εἰς αὐτούς ; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων· « Ἐκεῖ μένε μήπως χάσωμεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον καὶ ἀποπλανηθῶμεν ἐρχόμενοι· διότι ὑπάρχουσι πολλαὶ ὁδοὶ εἰς τὸ στρατόπεδον. Λέγε δὲ ὅπου ἤθελες ὑπάγει, καὶ παράγγελε νὰ ἀγρυπνῶσιν, ἐξορκίζων ἕκαστον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρός του καὶ τῆς οἰκογενείας του· τίμα ὅλους καὶ μὴ ὑπερηφανεύεσαι· καὶ ἡμεῖς δ' ἐπίσης ἅς ἐργασθῶμεν, διότι φαίνεται ὅτι ὁ Ζεὺς ἐπέβαλεν ἡμῖν ἐκ γεννητῆς τὸν σκληρὸν τοῦτον νόμον. »

Ταῦτα εἰπὼν ἔστειλε τὸν ἀδελφόν του καλῶς παραγγείλας αὐτόν· οὗτος δὲ ἐπορεύθη πρὸς τὸν Νέστορα τὸν βασιλέα τῶν λαῶν· εὔρε δὲ αὐτὸν εἰς τὴν σκηνὴν καὶ εἰς τὸ πλοῖόν του κατακεκλιμένον ἐπὶ μαλακῆς στρωμνῆς· πλησίον του ἔκειντο τὰ ποικίλα ὅπλα του, ἡ ἄσπις καὶ δύο ἀκόντια καὶ ἡ λαμπρὰ περικεφχαλία· ἔ-

κειτο δὲ καὶ ὁ παμπίκκοιλος ζωστήρ, μὲ τὸν ὁποῖον ἐζών-
νυτο ὁ γέρων ὁπόταν ὁδηγῶν τὸν λαὸν ὠπλίζετο διὰ
τὸν ὀλέθριον πόλεμον, διότι δὲν ἐδαμάζετο ὑπὸ τοῦ
τρομεροῦ γήρατος. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἀγαμέμνονα, ἀνεσηκώ-
θη ὀλίγον ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος κινήσας τὴν κεφαλὴν του,
καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην ἐρωτῶν αὐτόν·

«Ποῖος εἶσαι καὶ ἔρχεσαι μόνος ἐν καιρῷ νυκτὸς σκο-
τεινῆς εἰς τὰ πλοῖα ἐνῷ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι κοιμῶνται ;
ἢ ζητεῖς τινα τῶν φυλάκων ἢ τῶν ἐταίρων ; ὁμίλησον
καὶ μὴ ἔρχου πρὸς ἐμέ σιωπῶν· τί ζητεῖς ; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ βασιλεὺς τῶν ἀν-
δρῶν Ἀγαμέμνων· « ὦ Νέστορ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, καὶ
χρημα τῶν Ἑλλήνων, μάθε ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἀγαμέμνων
τὸν ὁποῖον ὁ Ζεὺς ἔρριψεν εἰς τὰ δεινὰ περισσότερον ἀπὸ
ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἐνὸς μὲν ζῶ καὶ κινουῦνται
τὰ γόνατά μου. Ἐρχομαι ἐδῶ ἐπειδὴ δὲν μὲ κυριεύει ὁ
γλυκὺς ὕπνος, ἀλλὰ μὲ ἀπασχολεῖ ὁ πόλεμος καὶ τὰ δεινὰ
τὰ ὁποῖα οἱ Ἕλληνες ὑποφέρουσι. Φοβοῦμαι πολὺ περὶ
τῶν Ἑλλήνων, κλονίζομαι εἰς τὰς ἀποφάσεις μου καὶ
εἶμαι τεταραγμένος. Ἡ καρδία θέλει νὰ μὲ φύγῃ ἀπὸ
τὰ στήθη, τρέμουσι δὲ οἱ πόδες μου· ἀλλ' ἐὰν δύνασαι
νὰ κάμῃς τίποτε, ἐπειδὴ οὐδὲ καὶ σὺ κοιμᾶσαι, ἅς μετα-
βῶμεν εἰς τοὺς φύλακας ἵνα ἴδωμεν μήπως ἐκ τοῦ κόπου
τεταλαιπωρημένοι ἢ ἐκ τοῦ ὕπνου ἐναρκώθησαν καὶ ἡ-
μέλησαν τὴν φυλακὴν. Οἱ ἐχθροὶ κἀθνῆνται πλησίον·
οὐδὲ γνωρίζομεν μήπως καὶ τὴν νύκτα σκοπεύουσι νὰ
ἐφορμήσωσι καθ' ἡμῶν. »

Πρὸς αὐτὸν ἔπειτα ἀπεκρίθη ὁ ἐν Γερήνῃ ἀνατραφεὶς
ἱππότης Νέστωρ· « Ἀτρεΐδη ἐνδοξότατε, βασιλεῦ τῶν
ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, δὲν θὰ ἐκτελῇ ἐπὶ πολὺν καιρὸν ὁ

Ζεὺς ὅλας τὰς βουλὰς τοῦ Ἑκτορος, ὅσας οὗτος ἔχει κατὰ νοῦν. Ἀλλὰ νομίζω, ὅτι θέλει τῷ ἐπιβάλει μεγαλείτερα δεινὰ, ἐὰν ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποβάλη τὴν ὀργήν του. Ἐγὼ ὅμως θὰ σὲ ἀκολουθήσω· ἅς ἀθροίσωμεν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ἐνδόξων δορυμάχων, τὸν Διομήδη, τὸν Ὀδυσσεά, τὸν ταχὺν Αἴαντα καὶ τὸν ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Φυλέως. Ἀλλ' ἅς προσκαλέσωμεν ἐπίσης τὸν ἰσόθεον Αἴαντα τὸν Τελαμώνιον, καὶ τὸν βασιλέα Ἰδομενέα, διότι αὐτῶν τὰ πλοῖα κεῖνται μακρύτατα εἰς τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα, καὶ ὅχι πολλὰ πλησίον. Θὰ μεμφθῶ ὅμως τὸν Μενέλαον, καίτοι τὸν ἀγαπῶ καὶ τὸν τιμῶ, οὔτε θὰ τὸ κρύψω (ἂν καὶ θέλει ἀγανακτήσει κατ' ἐμοῦ), κοιμᾶται ἀμέριμνος, ἀφῆκε δὲ εἰς σὲ μόνον νὰ κοπιᾷζης· ἔπρεπε τώρα αὐτὸς νὰ τρέχῃ εἰς ὅλους τοὺς ἀρίστους παρακαλῶν, διότι μεγάλη ἀνάγκη μᾶς πιέζει. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων· « Γέρον, ἄλλοτε σὲ παρήγγειλα νὰ τὸν μέμφῃς, διότι πολλάκις παραμελεῖ καὶ δὲν θέλει νὰ κοπιᾷζῃ οὐχὶ ἐκ ῥαθυμίας, οὔτε ἐξ ἀνοίας, ἀλλὰ διότι βλέπει ἐμὲ καὶ περιμένει παρ' ἐμοῦ τὸ παράδειγμα· πρὸ ὀλίγου ὅμως ἐσηκώθη πολὺ προτιθέρά μου καὶ ἦλθε πρὸς ἐμέ· τὸν ἔστειλα δὲ νὰ προσκαλέσῃ αὐτοὺς, τοὺς ὁποίους θέλεις καὶ σύ· ἀλλ' ὑπάγωμεν, θὰ τοὺς εὕρωμεν ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν μεταξὺ τῶν φυλάκων· διότι ἐκεῖ τοῖς εἶπον νὰ συναχθῶσι. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ ἐν Γερήνῃ τραφεὶς ἱππότης Νέστωρ· « Ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἔχῃ οὕτως, οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων θέλει τὸν μεμφθῆ, οὐδὲ ἀπειθήσει, ὅταν παροτρύνῃ τινὰ ἢ διατάττῃ. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐνεδύθη τὸν χιτῶνα περὶ τὰ στήθη του,

ὑπὸ δὲ τοὺς πόδας τοῦ ὑπεδύθη τὰ ὠραιᾶ πέδιλα, περιεκάρφωνε διὰ τῆς καρφίδος τὴν ἐρυθρὰν χλαῖναν, διπλὴν, πλατεῖαν, πυκνὰς τρίχας ἔχουσιν ἐπάνω· ἔλαβε δὲ τὸ ἰσχυρὸν ἀκόντιον, τοῦ ὁποίου ἡ αἰχμὴ ἐπάνω ἦτο ὀξεῖα ἐκ χαλκοῦ, ἐπορεύθη δὲ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων· καὶ πρῶτον ἔπειτα τὸν Ὀδυσσεῆα, τὸν ἴσον μὲ τὸν Δία κατὰ τὴν φρόνησιν, ἐξύπνισεν ἐκ τοῦ ὕπνου ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ φωνάζων πρὸς αὐτόν· ἡ φωνὴ τοῦ δὲ ἔφθασεν ἀμέσως εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ, ἐξῆλθε δὲ τῆς σκηνῆς καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·

« Διὰ τί ἐν καιρῷ νυκτὸς περιπλανᾶσθε μόνοι εἰς τὰ πλοῖα κατὰ τὸν στρατόν; τίς τόσον μεγάλη ἀνάγκη σᾶς κατέχει; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ ἐν Γερήνῃ ἀνατραφεὶς Ἑκτωρ·

« Εὐγενῇ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, μὴ θαυμάζης· μέγα κακὸν κατέχει τοὺς Ἕλληνας· ἀλλ' ἀκολούθει ἡμᾶς ἵνα σηκώσωμεν καὶ ὄντινα ἄλλον πρέπει, διὰ νὰ σκεφθῶμεν, ἂν πρέπη νὰ φύγωμεν ἢ νὰ πολεμήσωμεν. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ συνετὸς Ὀδυσσεὺς, μεταβάς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ ἔλαβε τὴν ποικίλῃν ἀσπίδα τοῦ καὶ ἐπορεύθη πρὸς αὐτούς· ἐπῆγε δὲ πρὸς τὸν Διομήδη τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως, τὸν ὁποῖον ἀπήντησαν ἐκτὸς τῆς σκηνῆς μὲ τὰ ὅπλα τοῦ, πέριξ δὲ οἱ ἐταῖροί τοῦ ἐκοιμῶντο, ἔχοντες τὰς ἀσπίδας ὑπὸ τὰς κεφαλὰς των· τὰ δὲ ἀκόντιά των ἦσαν ἐμπεπηγμένα εἰς τὴν γῆν ὀρθὰ ἐπὶ τῆς αἰχμῆς των, μακρόθεν δὲ ὁ χαλκὸς ἔλαμπεν ὡς ἡ ἀστραπὴ τοῦ πατρὸς Διός. Ὁ ἥρως ἐκοιμᾶτο ἐκτάδην ἐπὶ δέρματος βοδὸς ἀγρίου, ἡ δὲ κεφαλὴ τοῦ ὑπεβαστάζετο ὑπὸ λαμπροῦ τά-

πητος. Τοῦτον σταθεὶς πλησίον ἐξύπνισεν ὁ ἱππότης Νέστωρ κτυπήσας διὰ τῆς αἰχμῆς τοῦ ποδὸς τὸ πέλμα του καὶ τὸν ὠνείδισε λέγων·

«Ἐγέρθητι, υἱὲ τοῦ Τυδέως· διατὶ κοιμᾶσαι ὅλην τὴν νύκτα; Δὲν ἀκούεις ὅτι οἱ Τρῶες στρατοπεδεύουσιν ἐπὶ τοῦ γηλόφου εἰς τὴν ἄκραν τῆς πεδιάδος, πλησίον τῶν πλοίων, καὶ ὀλίγον μόνον διάστημα μᾶς χωρίζει;»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Διομήδης ἀμέσως ἐξύπνησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ἀκατάβλητος εἶσαι, ὦ γέρον, ποτὲ δὲν παύεις ἀπὸ τοὺς κόπους. Δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὸν στρατὸν νέοι πολεμισταὶ διὰ νὰ διατρέξωσι τὸ στρατόπεδον καὶ νὰ ἐξύπνισωσιν ἕκαστον τῶν βασιλέων; σὺ ὅμως εἶσαι ἀκούραστος ὦ γέρον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἱππότης Νέστωρ· «Ναὶ, ὅλα ταῦτα, ἀγαπητὲ, φρονίμως εἶπας· ἔχω μὲν λαμπροὺς υἱοὺς καὶ συντρόφους πολλοὺς οἵτινες ἠδύναντο βεβαίως νὰ διατρέξωσι τὸ στρατόπεδον καὶ νὰ συγκαλέσωσι τοὺς βασιλεῖς· ἀλλ' ὅμως μεγίστη ἀνάγκη κατέχει τοὺς Ἕλληνας. Τώρα περιήλθομεν εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον, ἢ νὰ καταστραφῶμεν κακῶς, ἢ νὰ σωθῶμεν, καὶ νὰ ζήσωμεν. Ἄλλ' ὕπαγε τώρα καὶ ἔγειρον τὸν ταχὺν Αἴαντα, τὸν υἱὸν τοῦ Ὀϊλέως, καὶ τὸν Μέγητα (διότι σὺ εἶσαι νεώτερος), ἐὰν μὲ λυπῇσαι.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Διομήδης ἔρριψε περὶ τοὺς ὦμους του τὸ στιλπνὸν δέρμα τοῦ μεγάλου λέοντος τὸ ποδῆρες, ἔλαβε τὸ ἀκόντιον, ἐπορεύθη καὶ ἐξύπνισας αὐτοὺς τοὺς ἔφερεν ὁ ἥρωας.

Ὅταν λοιπὸν οὗτοι συνῆλθον εἰς τοὺς φύλακας, δὲν εὔρον οὐδὲ τοὺς ἀρχηγοὺς αὐτῶν κοιμωμένους ἀλλ' ὅλοι

ἡγρύπνουں μὲ τὰ ὄπλα των. Καθῶς δὲ κύνες διάγουσι τὴν νύκτα φυλάττοντες τὰ πρόβατα ὅταν αἰσθανθῶσι κακὸν θηρίον, τὸ ὁποῖον κατέρχεται τὰ ὄρη καὶ διέρχεται τὰ δάση, πολὺς δὲ θόρυβος ἀνδρῶν καὶ σκύλων γίνεταί κατ' αὐτοῦ, αὐτοὶ δὲ μένουσιν ἄγρυπνοι· τοιοῦτοτρόπως καὶ ἀπὸ τὰ βλέφαρα αὐτῶν εἶχε φυγαδευθῇ ὁ γλυκὺς ὕπνος φυλαττόντων κατὰ τὴν σκληρὰν ἐκείνην νύκτα. Πάντοτε ἐστραμμένοι πρὸς τὴν πεδιάδα, ἀκροάζονται μήπως ἐπέρχονται κατ' αὐτῶν οἱ Τρῶες· ὁ γέρων, ἰδὼν αὐτοὺς, ἐχάρη, καὶ διὰ λόγων τοὺς ἐνεθάρρυνεν. «Οὔτω φυλάσσετε ἤδη, ὦ τέκνα· μὴ κοιμᾶσθε, ἵνα μὴ γείνωμεν ἀντικείμενον χαρᾶς εἰς τοὺς ἐχθρούς.»

Ταῦτα εἰπὼν διῆλθε τὴν τάφρον, οἱ δὲ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, ὅσοι προσεκληθήσαν εἰς τὸ συμβούλιον, τὸν ἠκολούθησαν· μετ' αὐτῶν δὲ ἦλθεν ὁ Μηριόνης καὶ ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Νέστορος προσκληθέντες καὶ αὐτοὶ νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸ συμβούλιον· διαβάντες δὲ τὴν ἐσκαμμένην τάφρον, ἐκάθησαν εἰς τόπον καθαρὸν νεκρῶν, ὁπόθεν ὁ Ἑκτωρ ἀποκτείνων τοὺς Ἑλληνας εἶχεν ἀποσυρθῇ, ὅταν ἐπῆλθε τὸ σκότος. Ἐκεῖ λοιπὸν καθεζόμενοι ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξαμένου πρώτου τοῦ ἐν Γερήνῃ τραφέντος ἱππότου Νέστορος.

«ὦ φίλοι, δὲν ἤθελε τολμήσει τις πεποιθήσιν ἔχων εἰς τὴν ἀνδρίαν του νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς Τρῶας, προσπαθῶν νὰ ζωγρήσῃ τινὰ τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν ἐσχάτην ἄκραν τοῦ στρατοῦ εὐρισκόμενον, ἢ νὰ ἀκούσῃ βουλὴν καὶ γνώμην τινὰ τῶν Τρώων, ὅσα αὐτοὶ μεταξὺ των βουλευόνται; τί σκοπεύουσι· θὰ μένωσιν αὐτοῦ ἔμπροσθεν καὶ πλησίον τῶν πλοίων, ἢ θὰ ἀναχωρήσωσιν εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω, ἀφοῦ ἐνίκησαν τοὺς Ἑλληνας; ἐὰν ἤθελε μάθει ὅλα ταῦτα καὶ

ἐπανεέλθει εἰς ἡμᾶς ἀβλαβής, μεγάλην καὶ ἐφ' ὅλην τὴν γῆν δόξαν θέλει λάβει μεταξύ ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ δῶρα καλὰ θέλει λάβει· διότι ὅσοι ἄριστοι ἄρχοντές εἰσι τῶν πλοίων ἕκαστος ὅλων τούτων θέλουσι τῷ δώσει πρόβατον μέλαν, θῆλυ, ἄρτι γεννησάν ἀρνίον, πρὸς τὸ ὁποῖον οὐδὲν ἄλλο κτῆμα εἶναι ὅμοιον· προσέτι δὲ αὐτὸς θὰ παρευρίσκεται πάντοτε εἰς τὰ δεῖπνα καὶ τὰς εὐωχίας.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἐσιώπησαν· ἔπειτα ἐλάλησεν ὁ βροντόφωνος Διομήδης· «Νέστορ, ἐμὲ παρακινεῖ ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μου νὰ εἰσδύσω εἰς τὸν στρατὸν τῶν ἐχθρῶν, καὶ τοὶ ὄντων πλησίον. Ἀλλ' ἐὰν μὲ ἀκολουθήσῃ καὶ ἕτερός τις ἀνὴρ, τοῦτο θὰ μοῦ προξενήσῃ περισσοτέραν παρηγορίαν καὶ θάρρος. Ἐκ δύο ἐρχομένων ὁ ἕτερος ἐννοεῖ τι περισσότερον τοῦ ἄλλου, ἵνα γείνῃ τὸ συμφέρον· εἰς δὲ μόνος καὶ ἂν ἐννοήσῃ, ὁ νοῦς του ὅμως εἶναι βραδύτερος καὶ ἡ σκέψις του ἀσθενής.»

Ταῦτα εἶπε, πολλοὶ δὲ ἤθελον νὰ ἀκολουθήσωσι τὸν Διομήδην· ἤθελον οἱ δύο Αἴαντες, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἄρεως, ἤθελεν ὁ Μηριόνης, σφόδρα δὲ ἐπεθύμει ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος· ἤθελεν ὁ Ἀτρεΐδης ὁ ἐνδοξος Μενέλαος· ἤθελε καὶ ὁ τολμητής Ὀδυσσεὺς νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ πλῆθος τῶν Τρώων, διότι πάντοτε ἡ ψυχὴ του ἐτόλμα.

Πρὸς αὐτοὺς δὲ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·

«Υἱὲ τοῦ Τυδέως Διομήδης, ἀγαπητέ μοι λῖαν, ἔκλεξον τὸν ἐταῖρον ὄντινα θέλεις ἐκ τῶν παρόντων ἐνταῦθα, ἐπεὶ δὲ πολλοὶ πρόθυμοι εἰσὶ. Μηδὲ ἐντραπείς ἀφίσης τὸν καλλίτερον, λάβῃς δὲ ἀκόλουθον τὸν κατώτερον, ἀπο-

βλέπων εἰς τὸ γένος του, ἢ εἰς τὴν μεγαλειτέραν του ἀξίαν.»

Ταῦτα εἶπε φοβηθεὶς διὰ τὸν ξανθὸν Μενέλαον· πρὸς αὐτοὺς δὲ πάλιν εἶπεν ὁ βροντόφωνος Διομήδης· «Ἐπειδὴ μὲ προτρέπετε νὰ ἐκλέξω ὁ ἴδιος τὸν ἑταῖρον, πῶς δύναμαι νὰ λησμονήσω τὸν θεῖον Ὅδυσσέα, τοῦ ὁποίου εἶναι προθυμοτάτη ἡ καρδιά καὶ ἡ μεγάλη ψυχὴ εἰς ὅλους τοὺς κόπους, τὸν ἀγαπᾷ δὲ ἰδιαζόντως ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ; ἐὰν ἔχω τοῦτον ἀκόλουθον, ἐλπίζω ὅτι ἡθέλαμεν ἐπιστρέψει καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν φλογῶν, ἐπειδὴ εἶναι ὅλων τῶν ἄλλων νοημονέστερος.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ θεῖος Ὅδυσσεύς· «Υἱὲ τοῦ Τυδέως, μὴ μὲ ἐπαινῆς τόσον πολὺ μηδὲ μὲ ψέγῃς, διότι ὁμιλεῖς πρὸς τοὺς Ἑλλήνας, οἵτινες μὲ γνωρίζουσιν· ἀλλ' ἄς ὑπάγωμεν, διότι ἡ νύξ πλησιάζει νὰ τελειώσῃ, ἐγγίζει δὲ ἡ αὐγή· τὰ ἄστρα προέβησαν εἰς τὸν δρόμον των, παρῆλθον ἤδη τὰ δύο τρίτα τῆς νυκτός, μένει δὲ μόνον τὸ ἄλλο τρίτον.»

Ταῦτα εἰπόντες ἐνεδύθησαν τὰ φοβερά των ὄπλα· εἰς μὲν τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως Διομήδην ὁ ἀτρόμητος Θρασυμήδης ἔδωκε ξίφος δίστομον (διότι τὸ ἰδικόν του εἶχεν ἀφήσει εἰς τὸ πλοῖον) καὶ ἀσπίδα, περὶ δὲ τὴν κεφαλὴν του ἔθεσε περικεφαλαίαν ἐκ δέρματος ταύρου, ἄνευ φάλου καὶ λόφου ὀνομαζομένην καταίτυγα, φυλάττουσαν δὲ τὴν κεφαλὴν τῶν θαλερῶν νέων· ὁ δὲ Μηριόνης ἔδωκεν εἰς τὸν Ὅδυσσέα τόξον, φαρέτραν καὶ ξίφος· ἔβαλε δὲ περὶ τὴν κεφαλὴν του περικεφαλαίαν ἐκ δέρματος βοός, ἣτις ἔσωθεν ἦτο ἐντεταμένη διὰ πολλῶν ἱμάντων στερεῶς· ἔξωθεν δὲ πολλοὶ ὀδόντες ἀγριοχοίρου ἦσαν προσηρμοσμένοι ἐνθεν καὶ ἐνθεν πολὺ τεχνηέντως· ἐν τῷ μέσῳ δὲ

μεταξὺ τῶν ἱμάντων καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ δέρματος, ἦτο-
 πυχνὸν μαλλίον· ταύτην ὁ Αὐτόλυκος ἀφῆρεσέ ποτε ἀπὸ
 τὸν Ἀμύντορα Ὀρμενίδην ἐξ Ἑλεῶνος παραβιάσας τὴν
 οἰκίαν του· τὴν ἔδωκε δὲ εἰς τὸν Ἀμφιδάμαντα τὸν Κυ-
 θήριον εἰς τὴν Σκάνδειαν· ὁ δὲ Ἀμφιδάμας τὴν ἔδωκε
 δῶρον εἰς τὸν Μόλον τὸν ξέναν του· οὗτος δὲ τὴν ἔδω-
 κεν εἰς τὸν Μηριόνην, ἵνα τὴν φορῇ· τότε δὲ ἡ περικεφα-
 λαία αὕτη ἐκάλυψε τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀδυσσέως. Ἀφοῦ
 λοιπὸν οἱ δύο οὗτοι ὠπλίσθησαν, ἐκίνησαν νὰ ὑπάγουν,
 καταλιπόντες ἐκεῖ ὅλους τοὺς ἀρίστους· εἰς αὐτοὺς δὲ
 πορευομένους ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖ ἔστειλε πλησίον τῆς ὁδοῦ
 ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἔρωδιόν, τὸν ὁποῖον αὐτοὶ μὲν ἔνεκα τῆς
 σκοτεινῆς νυκτὸς δὲν εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς των, ἀλ-
 λά τὸν ἤκουσαν ἡχίσαντα. Χαρεῖς δὲ διὰ τὸν οἰωνὸν ὁ
 Ὀδυσσεὺς, νύχθη εἰς τὴν Ἀθηναῖν τάδε·

«Ἐπάκουσόν μου, τέκνον τοῦ Διὸς, ἥτις μὲ βοηθεῖς
 πάντοτε εἰς ὅλα τὰ δεινὰ, οὐδὲ σὲ διαφεύγω ἐπιχειρῶν
 τι· τῶρα δὲ πολὺ περισσότερον προστάτευσόν με, Ἀθη-
 ναῖ, δὸς δὲ νὰ ἐπανέλθωμὲν εἰς τὰ λαμπρὰ πλοῖα ἐκτε-
 λέσαντες μέγα ἔργον, τὸ ὁποῖον θέλει ταράξει τοὺς
 Τρῶας.»

Μετ' αὐτὸν δὲ ἀκολούθως νύχето ὁ βροντόφωνος Διο-
 μήδης. «Ἐπάκουσον ἡδὴ καὶ ἐμοῦ, τέκνον τοῦ Διὸς,
 ἀκαταπόνητε· συνόδευσόν με, ὥς ὅταν συνώδευες τὸν θεῖον
 πατέρα μου Τυδέα εἰς τὰς Θήβας, ὅταν ἦρχετο πρεσβευ-
 τῆς ὑπὲρ τῶν Ἀργείων, καταλιπὼν τοὺς ἄλλους εἰς τὸν
 Ἀσσιπὸν· ἔφερε δὲ φιλίας προτάσεις εἰς τοὺς Καδμείους·
 ἐπανελθὼν ὅμως μεγάλα καὶ ἔνδοξα ἔργα ἔπραξε τῇ σῇ
 βοηθείᾳ, ὧ ἐξοχε θεὰ, ἐπειδὴ εὐμενῶς τὸν ἐβόηθησας·
 οὕτω καὶ ἐμὲ εὐμενῶς βοήθησον καὶ φύλαττέ με· εἰς σὲ

δὲ ἐγὼ θέλω θυσιάσει βοῦν μονοετῇ εὐρὺν τὸ μέτωπον, ἀδάμαστον καὶ ἄζευκτον εἰσέτι, περιχρυσώσας τὰ κέρατά του.»

Ταῦτα εἶπον εὐχόμενοι, ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηνᾶ εἰσήκουσε τὰς εὐχάς των· ἀφοῦ δὲ κῦζαντο εἰς τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διὸς, ἐκίνησαν διὰ μέσου τῆς νυκτός, ὡς δύο λέοντες, διὰ μέσου τῶν φονευμένων, τῶν νεκρῶν, τῶν ὄπλων καὶ τοῦ αἵματος.

Οὐδὲ τοὺς ἀνδρείους Τρῶας ὁμῶς ἀφῆκεν ὁ Ἑκτωρ νὰ κοιμῶνται, ἀλλὰ συνεκάλεσε τοὺς ἀρίστους ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς αὐτῶν. Ἀφοῦ δὲ συνηθροίσθησαν προέτεινεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐξῆς συνετὴν βουλήν·

« Τίς ἤθελε μοὶ ὑποσχεθῇ ἀντὶ μεγάλου δώρου ὅτι θὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἐξῆς ἔργον; Ἡ ἀμοιβή του θὰ ᾔηται ἀρκετή· θέλω δώσει δίφρον, δύο ὑψηλὸν λαιμὸν ἔχοντας ἵππους, τοὺς ὠραιότερους ἐξ ὧων ὑπάρχουσιν εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε τολμήσει, (καὶ εἰς ἑαυτὸν ἤθελε φέρει μεγάλην δόξαν,) νὰ πλησιάσῃ τὰ ταχέα πλοῖα, καὶ νὰ μάθῃ ἂν αὐτὰ φυλάττωνται, καθὼς πρότερον, ἢ οἱ Ἕλληνες δαμασθέντες ὑπὸ τῶν χειρῶν μας συσκέπτονται νὰ φύγωσιν, οὔτε θέλωσι νὰ φυλάττωσι τὴν νύκτα, κεκοπιακότες μεγάλως.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἐσιώπησαν. Ἦτο δέ τις μεταξὺ τῶν Τρώων Δόλῳ, υἱὸς τοῦ Εὐμήδους, τοῦ θεοῦ κήρυκος, πλούσιος σφόδρα εἰς χρυσὸν καὶ χαλκόν· οὗτος ᾔτο μὲν δυσείδης τὴν μορφήν, ἀλλὰ ταχύς τοὺς πόδας, καὶ μόνος υἱὸς ἄρρην μεταξὺ πέντε ἀδελφῶν. Αὐτὸς λοιπὸν εἶπε τότε εἰς τοὺς Τρῶας καὶ εἰς τὸν Ἑκτορα τὰ ἐξῆς·

« Ἑκτορ, ἡ ψυχὴ μου καὶ ἡ γενναία μου καρδιά μὲ παρακινοῦσι νὰ ὑπάγῳ πλησίον τῶν ταχέων πλοίων καὶ νὰ

μάθω. Ἄλλ' ὕψωσον τὸ σκῆπτρον καὶ ὀρκίσθητι ὅτι βεβαίως θέλεις μοι δώσει τοὺς ἵππους καὶ τὰ ποικίλα διὰ τὸν χαλκὸν ἄρματα, τὰ ὅποια φέρουσι τὸν Πηλεΐδην Ἀχιλλέα· ἐλπίζω, δέ, ὅτι δὲν θὰ σοῦ γείνω μάταιος κατὰσκοπος, οὐδὲ ἐναντίον τῶν προσδοκιῶν σου· διότι ἐπὶ τοσοῦτον θὰ εἰσδύσω εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ἕως οὔ φθάσω εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅπου ἴσως μέλλουσιν οἱ ἄριστοι νὰ συγκροτήσωσι συμβούλιον ἐὰν πρέπη νὰ φύγωσιν ἢ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν πόλεμον.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἑκτωρ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας τὸ σκῆπτρον καὶ ὥρκισθη· α Ἄς γνωρίζῃ τώρα ὁ Ζεὺς, ὁ φοβερὸς σύζυγος τῆς Ἥρας, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Τρώων θέλει ἀναβῆ τοὺς ἵππους τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ λέγω, ὅτι σὺ θέλεις διὰ παντὸς σεμινύεσθαι ἐπ' αὐτοῖς.»

Ταῦτα εἶπε καὶ ὤμοσε μὲν ψευδῇ ὄρκον, ἐξήγειρεν ὁμῶς τὸν ζῆλον τοῦ Δόλωνος ὅστις ἀμέσως ἔρριπεν εἰς τοὺς ὤμους τοῦ καμπύλα τόξα, περιεκαλύφθη δὲ μὲ δέρμα λευκοῦ λύκου, ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς του ἔθεσε περικεφαλαίαν ἐκ δέρματος ἰκτῖνος καὶ ἔλαβε τὸ ὄξυ ἀκόντιον. Τότε ἐξῆλθε τοῦ στρατοπέδου καὶ διευθύνθη πρὸς τὰ πλοῖα. Ἀλλὰ δὲν ἔμελλε νὰ φέρῃ ὀπίσω εἶδῃσιν εἰς τὸν Ἑκτορα. Ἀφοῦ ἀφῆκε τὸ πλῆθος τῶν ἵππων καὶ τῶν ἀνδρῶν, ἔτρεχε μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν ὁδόν· ἀλλὰ τὸν ἐνόησε πησιάζοντα ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς καὶ εἶπε πρὸς τὸν Διομήδην·

α Διομήδες, ὁ ἀνὴρ οὗτος ἔρχεται βεβαίως ἐκ τοῦ στρατοῦ. Δὲν γνωρίζω ἐὰν θέλῃ νὰ κατασκοπεύσῃ τὰ πλοῖά μας, ἢ νὰ συλλήσῃ τινὰ τῶν φονευθέντων. Ἀλλ' ἄς τὸν ἀφήσωμεν πρῶτον νὰ προχωρήσῃ ὀλίγον εἰς τὴν πεδιάδα· ἔπειτα δὲ ἐὰν ὀρμήσωμεν κατ' αὐτοῦ θέλομεν τὸν συλλάβει ταχέως. Ἐὰν δὲ μᾶς ὑπερβῇ τρέχων, σὺ

πάντοτε δίωκε αὐτὸν πρὸς τὰ πλοῖά μας, ἐφορμιῶν διὰ τοῦ ἀκοντίου σου μήπως μᾶς διαφύγῃ καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Τροίαν.»

Ταῦτα εἰπόντες παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπλαγίασαν μεταξὺ τῶν νεκρῶν. Ὁ Δόλων ὅμως ἐξ ἀγνοίας ταχέως τοὺς παρέδραμεν· ὅταν δὲ ἀπεμακρύνθη ἀπ' αὐτῶν τόσον, ὅσον φθάνουν τὰ ὄρια ἡμιόνων ἀροτριωσῶν τὴν γῆν (διότι αὐταὶ εἶναι προτιμότεραι τῶν βοῶν νὰ σύρῃσι τὸ ἄροτρον διὰ τοῦ ἀγροῦ) αὐτοὶ μὲν ἐφώρμησαν κατ' αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ ἐστάθη ἀκούσας τὸν κρότον· διότι ἤλπιζεν ὅτι ἔρχονται ἐταῖροι ἐκ τῶν Τρώων, ἵνα τὸν γυρίσωσιν ὀπίσω κατὰ προτροπὴν τοῦ Ἑκτορος. Ὅταν ὅμως αὐτοὶ ἔφθασαν μέχρι βολῆς ἀκοντίου ἢ καὶ ὀλιγώτερον, τότε ἐγνώρισε τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἐτράπη εἰς φυγὴν ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὥρμησαν ἀμέσως εἰς δίωξίν του. Καθὼς δὲ ὅταν δύο κυνηγετικοὶ κύνες, ὅξεῖς καὶ τραχεῖς ὁδόντας ἔχοντες, διώκουσι δορκάδα ἢ λαγῶν ἐπιμόνως πάντοτε εἰς τόπον δασώδη, αὐτὸς δὲ τρέχῃ ἐμπρὸς πάντοτε μυκώμενος, τοιοῦτοτρόπως καὶ τοῦτον ὁ Διομήδης καὶ ὁ πορθῶν τὰς πόλεις Ὀδυσσεὺς, ἀποχωρίσαντες αὐτὸν τοῦ Τρωϊκοῦ στρατοῦ, τὸν ἐδίωκον ἐπιμόνως πάντοτε· ὅταν ὅμως μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ πλησιάσῃ τοὺς φύλακας φεύγων πρὸς τὰ πλοῖα, τότε ἡ Ἀθηναῖ ἐνεψύχωσε τὸν Διομήδην ἵνα μὴ κἀνεῖς τῶν Ἑλλήνων προλάβῃ νὰ καυχῇθῃ ὅτι τὸν ἐκτύπησε, καὶ ὁ Διομήδης ἔλθῃ δεύτερος. Ἐφορμῶν λοιπὸν μὲ τὸ ἀκόντιον εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης·

« Ἡ μένε, ἢ θὰ σὲ κτυπήσω μὲ τὸ δόρυ· σοὶ λέγω ὅτι δὲν θὰ ἀποφύγῃς ἐπὶ πολὺ ἀπὸ τὰς χεῖράς μου τὸν φοβερὸν ὄλεθρον.»

Εἶπε καὶ ἔρριψε τὸ δόρυ, ἐκουσίως δὲ δὲν ἐπέτυχεν

διότι ὑπερβᾶσα τὸν δεξιὸν ὦμον ἢ αἰχμή, ἐνεπάγη εἰς τὴν γῆν, αὐτὸς δὲ ἐστάθη, καὶ φοβηθεὶς ἐτραύλιζε (συνεκρούοντο δὲ οἱ ὀδόντες του), αὐτοὶ δὲ ἀσθμαίνοντες τὸν σπινέλαβον καὶ τὸν ἐπίασαν ἀπὸ τὰς χεῖρας· αὐτὸς δὲ δακρύσας εἶπε·

« Ζωγρήσατέ με ἀλλὰ μὴ μὲ φονεύετε, διότι ἐγὼ θὰ ἐξαγοράσω ἑμαυτόν· ἔχω ἐν τῷ οἴκῳ μου χαλκὸν, χρυσόν, καὶ σίδηρον· ἐκ τούτων ὁ πατήρ μου θέλει σᾶς προσφέρει ἅπειρα λύτρα, ἐὰν μάθῃ ὅτι εἶμαι ζωντανὸς εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων. »

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βαθύφρων θεῖος Ὀδυσσεύς· « Θάρρει, μὴ σκέπτεσαι τὸν θάνατον, ἀλλ' εἰπέ μοι τοῦτο καταλεπτῶς· ποῦ πηγαίνεις τοιοῦτοτρόπως ἐν καιρῷ νυκτός, ὅταν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι κοιμῶνται, μόνος ἀπὸ τοῦ στρατοῦ πρὸς τὰ πλοῖα; νὰ συλλήσῃς τινὰ τῶν φονευθέντων νεκρῶν, ἢ σὲ ἔστειλεν ὁ Ἔκτωρ νὰ κατασκοπεύσῃς τὰ καθ' ἕκαστα εἰς τὰ πλοῖά μας; ἢ μόνος σου ἠθέλησας τοῦτο ; »

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ Δόλων ὅλος τρέμων· « Εἰς πολλὰς συμφορὰς ἀνοήτως μὲ παρεκίνησεν ὁ Ἔκτωρ, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ μοὶ δώσῃ τοὺς ἵππους τοῦ λαμπροῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως καὶ τὸ ὄχημά του τὸ ποικίλον ἐκ χαλκοῦ· μὲ διέταξε δὲ πορευόμενον διὰ μέσου τῆς σκοτεινῆς ταύτης νυκτός νὰ ἔλθω πλησίον τῶν ἐχθρῶν καὶ νὰ μάθω, ἂν τὰ πλοῖα φυλάττωνται, καθὼς πρότερον, ἢ δαμασθέντες ὑφ' ἡμῶν σκέπτεσθε νὰ φύγετε, οὔτε θέλετε νὰ φυλάττετε τὴν νύκτα ἀποκαμόντες ἐκ τοῦ δεινοῦ κόπου. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ μειδιάσας ἀπεκρίθη ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς. « Βέβαια μεγάλα δῶρα ἐπιθυμεῖς, τοὺς ἵππους

τοῦ πολεμιστοῦ Αἰακίδου, εἶναι δύσκολον ὁμῶς εἰς τοὺς θνητοὺς νὰ τοὺς δαμάσῃσι καὶ ἀναβῶσιν αὐτοὺς ἐκτὸς τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἀθάνατος μῆτηρ· ἀλλ'εἰπέ μοι τοῦτο καταλεπτῶς καὶ διηγήθητι ποῦ ἀφῆ-
κες τὸν Ἑκτορα τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν ἐρχόμενος ἐδῶ ; ποῦ κεῖνται τὰ ὄπλα του καὶ ποῦ ἴστανται οἱ ἵπποι του ; πῶς εἶναι αἱ ἄλλαι φυλακαὶ τῶν Τρώων καὶ πῶς κοι-
μῶνται ; τί βουλευόνται μεταξὺ των, ἔχουσι σκοπὸν νὰ μένωσι πλησίον τῶν πλοίων χωρὶς νὰ πλησιάσῃσι περισ-
σότερον, ἢ θὰ ἀναχωρήσωσιν ὀπίσω εἰς τὴν πόλιν, ἀφοῦ κατεδάμασαν τοὺς Ἑλληνας ;

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ Δόλιων, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐμήδους·
«Θέλω σοὶ εἰπεῖ ὅλα ταῦτα καταλεπτῶς· ὁ μὲν Ἑκτωρ μετὰ τῶν βουλευφόρων συσκέπτεται πλησίον τοῦ τάφου τοῦ θεοῦ Ἴλου μακρὰν τοῦ θορύβου τῆς μάχης, περὶ δὲ τῶν φυλακῶν περὶ τῶν ὁποίων ἐρωτᾷς, ἥρως, ὠρὶσμένη καὶ ἐκλελεγμένη δὲν ὑπάρχει, ἥτις νὰ ἀγρυπνῇ ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ καὶ νὰ φυλάττῃ αὐτὸν, ἀλλ' ὅσα πυρὰ ὑπάρ-
χουσιν εἰς τὸ στρατόπεδον, ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τοὺς Τρῶας, οἵτινες εἶναι βεβιασμένοι νὰ ἐγρηγορῶσι, καὶ προ-
τρέπωσιν ἀλλήλους εἰς φύλαξιν· ἐν τούτοις οἱ σύμμαχοί των κοιμῶνται, ἐμπιστευθέντες τὴν φυλακὴν εἰς τοὺς Τρῶας· διότι οὐδὲ τὰ τέκνα των, οὐδ' αἱ γυναῖκές των εὐρίσκονται ἐκεῖ πλησίον.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πανοῦργος Ὀδυσ-
σεύς· «Πῶς ἄρα ἀνάμικτοι μετὰ τῶν Τρώων κοιμῶνται, ἢ χωριστά ; εἰπέ μοι καὶ τοῦτο ἵνα μάθω.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ὁ Δόλιων, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐμήδους·
«Καὶ ταῦτα θέλω σοὶ εἰπεῖ καταλεπτῶς. Πρὸς μὲν τὸ μέρος τῆς θαλάσσης εἶναι τεταγμένοι οἱ Κᾶρες καὶ οἱ

ἀγκύλα τόξα ἔχοντες Χαίονες, οἱ Λέλεγες καὶ οἱ Καύκωνες καὶ οἱ εὐγενεῖς Πελασγοί· πρὸς δὲ τὸ μέρος τῆς Θύμβρης ἐτάχθησαν οἱ Λύκιοι, οἱ ἀγέρωχοι Μυσοί, οἱ ἱπποδαμασται Φρύγες καὶ οἱ Μαίονες οἱ ἀπὸ τῶν ἀρμάτων μαχόμενοι. Ἀλλὰ διατὶ νὰ σοὶ διηγῶμαι ὅλα ταῦτα ἐν πρὸς ἓν; ἐὰν ἐπιθυμῇτε νὰ εἰσδύσετε εἰς τὸ πλῆθος τῶν Τρώων, ἰδοὺ ἐδῶ εἶναι οἱ Θρᾶκες, νεωστὶ ἐλθόντες, εἰς τὴν ἄκραν ὅλων τῶν ἄλλων τεταγμένοι· εἰς αὐτοὺς βασιλεὺς εἶναι ὁ Ῥῆσος, υἱὸς τοῦ Ἡϊονέος· εἶδον τοὺς καλλίστους καὶ μεγίστους ἵππους τούτου, εἶναι λευκότεροι τῆς χιόνος, ταχεῖς ὥς ὁ ἄνεμος· τὸ ὄχημά του εἶναι κεκοσμημένον καλῶς μὲ χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ἤλθε δὲ ἔχων ὅπλα χρυσᾶ, μέγιστα, ἀξιοθαύμαστα· αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ τὰ φέρωσιν ἄνθρωποι θνητοί, ἀλλ' οἱ ἀθάνατοι θεοί· ἀλλὰ φέρετέ με πλησίον τῶν πλοίων, καὶ ἡ δέσαντές με ἀφήσατε ἐδῶ διὰ νὰ ὑπάγετε καὶ πεισθῇτε ἂν ἀληθῶς σᾶς εἶπον ταῦτα, ἢ ὄχι.»

Τοῦτον ἀγριοκυττάξας ὁ γενναῖος Διομήδης εἶπε· «Μολονότι μοὶ ἀνήγγειλας καλὰ, Δόλων, μὴ φρονῆς ὅτι θέλεις μὲ διαφύγει, ἀφοῦ ἔπεσες εἰς τὰς χεῖράς μας· διότι ἂν τώρα διὰ λύτρων σὲ ἀπολύσωμεν, ἢ ἄλλως σὲ ἀφήσωμεν ἄνευ λύτρων, βέβαια θὰ ἔλθῃς ὕστερον εἰς τὰ ταχέα πλοῖα τῶν Ἑλλήνων ἢ νὰ κατασκοπεύσῃς ἢ διὰ νὰ πολεμῇσῃς ἐναντίον μας· ἐὰν δὲ φονευθῇς ὑπ' ἐμοῦ ἀποθάνῃς, οὐδόλως εἰς τὸ ἐξῆς θέλεις βλάψῃ τοὺς Ἑλληνας.»

Εἶπε, καὶ ὁ μὲν Δόλων ἔμελλε νὰ πιᾶσῃ μὲ τὴν παχεῖάν του χεῖρα τὸ γένειον τοῦ Διομήδους καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ, ὁ Διομήδης ὅμως ἐφορμήσας τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸ μέσον τοῦ αὐχένος καὶ τοῦ ἀπέκοψε τοὺς δύο τένοντας· ἡ δὲ κεφαλὴ ἔπεσεν εἰς τὴν κόνιν αὐ-

τοῦ ἔτι λαλοῦντος. Καὶ τοῦ ἀφήρεσεν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τὴν περικεφαλαίαν τὴν ἐκ δέρματος ἰκτίνος, καὶ τὸ δέρμα τοῦ λύκου καὶ τὰ τόξα καὶ τὸ μακρὸν ἀκόντιον. Ταῦτα δὲ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ὑψῶν τὰς χεῖρας καθιέρωσεν εἰς τὴν χορηγὸν τῆς λείας Ἀθηνᾶν, καὶ εὐχόμενος εἶπε τάδε·

«Δέχθητι, Ἀθηνᾶ, ταῦτα· σὲ πρῶτην ἐκ τῶν ἐν Ὀλύμπῳ ἀθανάτων θεῶν ἐπικαλούμεθα· ἀλλ' ὁδήγει μας καὶ πάλιν ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰς κλῖνας τῶν Θρακῶν.»

Ταῦτα εἶπε, καὶ ὑψώσας ὑπεράνω ἑαυτοῦ τὰς χεῖρας ἔθεσε τὰ ὅπλα εἰς μυρίκην ὡς τρόπαιον· ἔκαμε δὲ σημεῖον ὁρατὸν συστρέψας καλάμους καὶ κλάδους χλωροὺς μυρίκης, ἵνα μὴ περιπλανηθῶσιν ἐπανερχόμενοι ἐν καιρῷ τῆς ταχείας καὶ σκοτεινῆς νυκτός· προέβησαν δὲ περαιτέρω διὰ μέσου τῶν ὅπλων καὶ τοῦ μέλανος αἵματος, καὶ ταχέως ἔφθασαν εἰς τὸ τάγμα τῶν Θρακῶν. Οὗτοι ἐκοιμῶντο κεκμηκότες, τὰ δὲ ὥραϊα ὅπλα τῶν ἔκειντο πλησίον τῶν κατὰ γῆς, εἰς τρεῖς σειρὰς τεταγμένα· πλησίον ἐκάστου πολεμιστοῦ εἶναι οἱ δύο τοῦ ἵπποι. Ὁ Ῥῆσος ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ μέσον, πλησίον τοῦ δὲ οἱ ταχεῖς ἵπποι ἦσαν δεδεμένοι δι' ἱμάντων ἐκ τῆς ἄντυγος τοῦ δίφρου· τοῦτον ὁ Ὀδυσσεὺς κατὰ πρῶτον ἰδὼν τὸν ἔδειξεν εἰς τὸν Διομήδην λέγων·

«Ἴδου, ὦ Διομήδης, ὁ ἀνὴρ, ἰδὼ καὶ οἱ ἵπποι, περὶ ὧν μᾶς ἔλεγεν ὁ Δόλων, τὸν ὅπουτον ἐφρονεῦσαμεν. Ἀλλὰ δεῖξον ἤδη τὴν ἀνδρίαν σου, καὶ δὲν πρέπει νὰ μένης ἀπρακτος μὲ τὰ ὅπλα σου· ἀλλ' ἢ σὺ λύε τοὺς ἵππους, ἢ φόνευε σὺ ἄνδρας, καὶ ἐγὼ θέλω φροντίσει περὶ τῶν ἵππων.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ τῷ ἐνέπνευσε

δύναμιν ἐφόνευε περίξ αὐτοῦ τοὺς Θραῖκας, οἵτινες ἐστὲν
 ναζον μεγάλως φονευόμενοι, ἡ δὲ γῆ ἐκοκίνιζεν ἀπὸ
 τὸ αἷμα. Καὶ καθὼς ὅταν λέων ἐπελθὼν εἰς ποίμνια
 αἰγῶν ἢ προβάτων, κακὰ διαλογιζόμενος, ἐφορμήσῃ, οὕ-
 τω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως ὥρμα κατὰ τῶν Θρακῶν ἕως
 οὗ ἐφόνευσε δώδεκα. Ὅντινα δὲ ὁ Διομήδης παραστὰς
 ἤθελε κτυπήσῃ μετὰ τὸ ξίφος τοῦ, τοῦτον ὁ Ὀδυσσεὺς ἐ-
 ξόπισθεν ἀρπάζων ἐκ τῶν ποδῶν τὸν ἔσυρε, διαλογιζό-
 μενος, ὅπως διαβῶσιν εὐκολότερον οἱ καλλίτριχες ἵπποι
 καὶ μὴ τρομάξωσι διερχόμενοι ἐπὶ τῶν νεκρῶν· διότι
 ὡς νεωστὶ ἐλθόντες ἦσαν ἀσυνειθιστοὶ αὐτῶν. Ὅταν δ-
 μως ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως ἀπήντησε τὸν βασιλέα, ἐφόνευσεν
 αὐτὸν δέκατον τρίτον, ἀσθμαίνοντα ἐκ τοῦ φόβου· διότι
 εἶχεν ἰδεῖ κακὸν ὄνειρον (τῷ ἐφάνη τὴν νύκτα ὁ υἱὸς
 τοῦ Τυδέως τοῦ Οἰνείδου κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἀθηνᾶς)·
 ἐνόσῳ δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔλυε τοὺς ἵππους, τοὺς ἔδρασε
 μαζὺ καὶ τοὺς ἐξέβαλε τοῦ στρατοῦ, κτυπῶν αὐτοὺς
 μετὰ τὸ τόξον· διότι δὲν τῷ ἤλθε κατὰ νοῦν νάλαβῃ ἐκ
 τοῦ ἄρματος τὴν ὥραϊαν μάστιγα· συρίζων δὲ ἔδωκε
 σημεῖον εἰς τὸν γενναῖον Διομήδην· αὐτὸς ὅμως μένων
 διελογίζετο τί τολμηρότητα νὰ πράξῃ· ἢ νὰ ἐξελκύσῃ
 τὸ ἄρμα ὅπου ὑπῆρχον τὰ ποικίλα ὅπλα εἴτε σύρων
 αὐτὸ ἐκ τοῦ ῥυμοῦ εἴτε ἐγείρων αὐτὸ διὰ τῶν χει-
 ρῶν του, ἢ νὰ φονεύσῃ ἀκόμη πολλοὺς Θραῖκας· ἐνῷ λοι-
 πὸν διελογίζετο ταῦτα, ἡ Ἀθηνᾶ σταθεῖσα πλησίον τῷ
 εἶπεν· ἐνθυμήθητι νὰ ἐπιστρέψῃς υἱὲ τοῦ μεγαλοψύχου
 Τυδέως, εἰς τὰ πλοῖα. Πρόσεξε μήπως ἄλλος τις θεὸς
 ἐναντίος ἡμῶν διεγείρῃ τοὺς Τρῶας καὶ φύγῃς διωκόμενος.»

Ταῦτα εἶπεν, αὐτὸς δὲ ἐνόησε τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς
 ὁμιλησάσης· ταχέως ἀνέβησαν εἰς τοὺς ἵππους· καὶ ὁ

μὲν Ὀδυσσεὺς ἐκτύπα μὲ τὸ τόξον, οἱ δὲ ἵπποι ἐπέτων
τρέχοντες πρὸς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν. Ἐν τούτοις ὁ
ἀργυρότοξος Ἀπόλλων ὅτε εἶδε τὴν Ἀθηᾶν παρακολου-
θοῦσαν τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως, δὲν ἐφύλαττε ματαίως.
Παροργισθεὶς κατ' αὐτῆς διότι ὑπώπτευσεν ὅτι ἐπραξέ-
τι ἐναντίον τῶν Τρώων, εἰσῆλθεν εἰς τὰ πλήθη τῶν
Τρώων, καὶ διηγείρει ἐκ τῶν Θρακῶν τὸν βουλευφόρον
Ἴπποκόωντα, συνετὸν συγγενῇ τοῦ Ῥήσου. Οὗτος ἐγερ-
θεὶς τοῦ ὕπνου καὶ ἰδὼν ἔρημον τὸν τόπον, ὅπου ἦσαν
οἱ ταχεῖς ἵπποι, ἰδὼν καὶ τοὺς ἄνδρας σφαδάζοντας
ἐκ τοῦ τρομεροῦ φόνου, ἐκλαυσεν ἀναστενάζων καὶ κα-
λῶν ἐξ ὀνόματος τὸν ἀγαπητόν του ἐταῖρον. Κρότος δὲ
καὶ θόρυβος μέγας διηγέρεται εἰς τοὺς Τρώας, οἵτινες
ἔτρεχον ἀναμιῖξ καὶ παρετῆρουν τὰ δεινὰ ταῦτα ἔργα
ὅσα οἱ Ἀργεῖοι ἐπραξαν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰ κοῖλα
πλοῖά των.

Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Διομήδης ἐλθόντες ἐκεῖ, ὅπου
εἶχον φονεύσει τὸν κατὰσκοπον τοῦ Ἑκτορος, ὁ μὲν Ὀ-
δυσσεὺς ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους, ὁ δὲ Διομήδης καταβάς
παρέδωκεν εἰς τὸν Ὀδυσσεά τὰ ὅπλα, τὰ ὅποια εἶχον
λάβει παρὰ τοῦ Δόλωνος ἀναβάς δὲ εἰς τὸ ἄρμα ἐμάστιξε
τοὺς ἵππους οἵτινες μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως ἐπέτων
πρὸς τὰ πλοῖα· πρῶτος δὲ ὁ Νέστορ ἤκουσεν τὸν κτύπον
καὶ εἶπεν·

« ὦ φίλοι ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων καὶ βασιλεῖς, ψεύ-
δομαι ἢ λέγω ἀληθῆ; ἡ ψυχὴ μου μὲ ἀναγκάζει νὰ ὁμι-
λήσω· κρότος ταχέων ἵππων περιβομβεῖ τὰ ὦτά μου· εἴθε
ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης νὰ ἔφερον ἐντὸς
ὀλίγου μονώνυχας ἵππους ἐκ τῶν Τρώων· ἀλλὰ τρέμω

μήπως πάθωσί τι οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων ἐκ τοῦ θορυβώδους πλήθους τῶν Τρώων.»

Δὲν εἶχεν ἀποτελειώσει τὸν λόγον του, ὅταν ἤλθον καὶ αὐτοί· καὶ κατέβησαν μὲν κατὰ γῆς, οἱ δὲ ἄλλοι χαρέντες ἐχαιρέτιζον αὐτοὺς διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, καὶ διὰ μειλιχίων λόγων. Ἡρώτος δὲ ἠρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἐν Γερῆνῃ τραφεὶς ἱππότης Νέστωρ.

α Εἰπέ μοι, ὦ πολλῶν ἐπαίνων ἄξιε Ὀδυσσεῦ, μέγα κλέος τῶν Ἑλλήνων, πῶς ἐλάβετε αὐτοὺς τοὺς ἵππους· εἰσήλθετε εἰς τὸ πλῆθος τῶν Τρώων; ἢ θεὸς τις ἀπαντήσας σᾶς τοὺς ἐδώρησε; πολὺ ὁμοιάζουσι μὲ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Πάντοτε μάχομαι κατὰ τῶν Τρώων, οὐδὲ μένω εἰς τὰ πλοῖα, καίτοι ὦν γέρων πολεμιστής· ἐν τούτοις οὐδέποτε εἶδον τοιούτους ἵππους, οὔτε ἐφαντάσθην· διὰ τοῦτο νομίζω, ὅτι θεὸς τις ἀπαντήσας σᾶς τοὺς ἐδωκε· διότι καὶ τοὺς δύο σᾶς ἀγαπᾷ ὁ Ζεὺς, καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ αἰγιόχου Διὸς, ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς·

α ὦ Νέστωρ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, μέγα κλέος τῶν Ἑλλήνων, πολὺ εὐκόλως ὁ θεὸς, ὅταν θέλῃ δύναται νὰ δώσῃ καὶ καλιτέρους ἵππους, ἐπειδὴ οἱ θεοὶ εἶναι πολὺ ἀνώτεροι ἡμῶν· οἱ ἵπποι ὅμως οὗτοι, ὦ γέρων περὶ τῶν ὁποίων ἐρωτᾷς, νεωστὶ ἤλθον εἰς τὴν Τροίαν ἐκ Θράκης· τὸν δὲ κύριον αὐτῶν ἐφόνευσεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης, καὶ μετ' αὐτοῦ δώδεκα ἄλλους ἐταίρους του πάντας ἀρίστους· τὸν δέκατον τρίτον δὲ τὸν κατάσκοπον, τὸν ὅποιον ὁ Ἑκτωρ καὶ οἱ ἄλλοι Τρώες ἔστειλαν, ἵνα κατασκοπεύσῃ τὸν ἡμέτερον στρατὸν, τὸν εἶχομεν φονεύσει πλησίον τῶν πλοίων.» Ταῦτα εἰπὼν διεπέρασε τοὺς ἵππους διὰ τῆς τά-

φρου ὑπερχαίρων, μετ' αὐτοῦ δὲ ἤρχοντο καὶ οἱ ἄλλοι,
Ἕλληνες. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Διομήδους
τοὺς μὲν ἵππους διὰ τῶν ἱμάντων ἔδεσαν εἰς τὴν φάτ-
νην τῶν ἵππων, ὅπου ἦσαν οἱ ταχεῖς ἵπποι τοῦ Διο-
μήδους, γλυκὺν σῆτον τρώγοντες. Εἰς δὲ τὴν πρύμνην
τοῦ πλοίου ὁ Ὀδυσσεὺς ἔθεσε τὰ σκυλευθέντα ὄπλα τοῦ
Δόλωνος, μέχρις οὗ δύνηθῶσι νὰ τὰ ἀφιερώσωσιν εἰς τὴν
Ἀθηνᾶν· αὐτοὶ δὲ ἐμβάντες εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπηλλάγη-
σαν τοῦ πολλοῦ ἰδρώτος λούοντες τὰς κνήμας, τὸν λαι-
μὸν καὶ τοὺς μηρούς. Ἀφοῦ δὲ τὸ κύμα τῆς θαλάσσης
ἀφῆρεσεν ἀπὸ τὰ σώματά των τὸν πολὺν ἰδρῶτα καὶ
ἐδρόσισε τὴν καρδίαν των, εἰσελθόντες εἰς τὰ ὠραῖα
θερμὰ λουτρά ἐλούοντο· λουσθέντες δὲ καὶ ἀλειφθέντες
μὲ ἔλαιον ἐκάθησαν νὰ προγευθῶσιν καὶ ἀντλοῦντες ἐκ
πλήρους κρατῆρος οἶνον γλυκύν, προσέφερον σπονδὰς
εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Λ.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑ.

Ἦ Ἡὼς ἡγέρθη ἀπὸ τὴν κλίνην, ἀπὸ τὸ πλευρὸν τοῦ ὥραιου Τιθωνοῦ, διὰ νὰ φέρῃ φῶς εἰς τοὺς ἀθανάτους καὶ εἰς τοὺς θνητούς· ὁ Ζεὺς ἔστειλε κάτω πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων τὴν Ἑριδα, τὴν σκληράν, τὴν κρατοῦσαν μεταξὺ τῶν χειρῶν τῆς τὸ σύμβολον τοῦ πολέμου· ἐστάθη δὲ αὕτη ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ μαύρου πλοίου τοῦ Ὀδυσσέως, τὸ ὁποῖον ἦτο εἰς τὸ μέσον, ὥστε νὰ ἀκουσθῇ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, καὶ ἀπὸ τὰς σκηναὶς τοῦ Τελαμωνίδου Αἴαντος καὶ ἀπὸ τὰς τοῦ Ἀχιλλέως, οἵτινες εἰς τὰ δύο ἄκρα τοῦ στρατοπέδου εἶχον σύρει τὰ ἰσόρροπά των πλοῖα, πεποιθότες εἰς τὴν ἀνδρίαν των καὶ τὴν δύναμιν τῶν χειρῶν. Ἐκεῖ λοιπὸν σταθεῖσα ἐξέβαλε δυνατὴν καὶ τρομερὰν ὑψηλὴν φωνήν, εἰς δὲ τὴν καρδίαν ἐκάστου τῶν Ἑλλήνων ἐνέπνευσε τὸ θάρρος τοῦ νὰ ὑποστῇ ἀπαύστως τὸν πόλεμον καὶ τὴν μάχην· ἀμέσως δὲ ὁ πόλεμος τοῖς ἐφάνη γλυκύτερος ἀπὸ τὸν εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα ἀπόπλουν.

Τότε ὁ Ἀτρεΐδης διὰ βροντώδους φωνῆς διέταξε τοὺς Ἑλληνας νὰ ζωσθῶσιν τὰ ὅπλα ἐνεδύθη δὲ καὶ αὐτὸς τὴν λαμπράν του χαλκίνην πανοπλίαν· πρῶτον μὲν ἐφόρεσε περὶ τὰς κνήμας του τὰς ὥραιας κνημίδας· τὰς μὲ ἀργυρεῖ ἐπισφύρια συνηρμοσμένας· δεύτερον δὲ ἐκάλυψε τὸ στῆθός του διὰ τοῦ θώρακος, τὸν ὁποῖον ἄλλοτε

τοῦ εἶχε δώσει δῶρον ὁ Κινύρας, διότι εἶχε φθάσει μεγάλη φήμη εἰς τὴν Κύπρον, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔμελλον νὰ πλεύσωσι κατὰ τῆς Τροίας· διὰ τοῦτο τοῦ τὸν ἔδωκε θέλων νὰ ἀρέσῃ εἰς τὸν βασιλέα των. Ὁ θώραξ ἐκεῖνος εἶχε δέκα μὲν σειρὰς μαύρου κυάνου, δώδεκα δὲ χρυσοῦ καὶ εἴκοσι κασσιτέρου· ὄφεις δὲ ἐκ κυάνου ἦσαν τεταμμένοι πλησίον τοῦ λαιμοῦ, τρεῖς ἑκατέρωθεν, ὅμοιοι μὲ ἱριδας, τὰς ὁποίας ὁ Ζεὺς στηρίζει εἰς τὰ νέφη, ὡς σημεῖον διὰ τοὺς ἔναρθρα λαλοῦντας ἀνθρώπους· περίξ τῶν ὤμων τοῦ ἔρριψε τὸ ξίφος, τοῦ ὁποίου ἡ μὲν λαβὴ ἥστραπτεν ἀπὸ τοὺς χρυσοῦς ἥλους, ἡ δὲ θήκη ἦτο περιαργυρωμένη, καὶ ὁ ἱμάς χρυσωμένος· ἀνέλαβε δὲ τὴν τοὺς ἀνθρώπους περικαλύπτουσαν πολεμικὴν ἀσπίδα, τὴν τεχνήντως ἐστολισμένην, τὴν ὠραίαν, τὴν ὁποίαν δέκα μὲν χάλκινοι κύκλοι περιέβαλλον, εἴκοσι δὲ ἦσαν ἐντὸς ὀμφαλοὶ ἐκ κασσιτέρου, λευκοὶ, τὰ δὲ μεταξὺ διαστήματα ἐκ μαύρου κυάνου· ἐπὶ δὲ ταύτης ὁ στέφανος ἦτο ἡ ἀγριόφθαλμος Γοργὼ, ἡ μὲ τρομερὴν βλέμμα παρατηροῦσα, περίξ δὲ αὐτῆς ὁ Δεῖμος καὶ ὁ Φοῖβος· ἀπὸ αὐτὴν ἐξηρτᾶτο ἱμάς ἀργυρωμένος, καὶ ἐπ' αὐτοῦ παρίστατο ὄφεις ἐλικοειδῆς κυανοῦς μὲ τρεῖς κεφαλὰς, ἐξ ἑνὸς λαιμοῦ ἐξερχομένης καὶ πρὸς διάφορα μέρη ἐστραμμένης· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἔθεσε τὴν πανταχόθεν μὲν λόφους τέσσαρα δὲ φάλαρα, καὶ ἐξ ἵππου οὐρᾶς τὸν λόφον ἔχουσιν περικεφαλαίαν· φοβερὸς ἦτο ὁ λόφος ἄνωθεν κατανεύων. Ἐλαβε δύο δυνατὰ δόρατα, χαλκίνην αἰχμὴν ἔχοντα, ὀξέα· ἡ λάμψις τῶν ὀπλων τοῦ ἐφθανε μακρὰν εἰς τὸν οὐρανόν· ἐπὶ δὲ τούτοις ἐβρόντησαν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἥρα πρὸς τιμὴν τοῦ βασιλέως τῶν πολυχρύσων Μυκηνῶν. Παρήγγειλε ἔπειτα καθεὶς τοὺς ἀμαξηλάτας του

νὰ σταματήσωσι κατὰ τάξιν τὰ ἄρματα ἐκεῖ πλησίον τῆς τάφρου, αὐτοὶ δὲ οἱ ὀπλῖται ἀφοῦ ὠπλίσθησαν, ἐξώρμησαν μὲ τὰ ὄπλα των. Βοή δὲ ἀκατάπαυστος ἔγεινε πολλὰ πρωτ' οἱ ὀπλῖται ἔφθασαν πολὺ πρότερον τῶν ἐφ' ἄρμάτων καὶ παρετάχθησαν πλησίον τῆς τάφρου, ἐνῶ οὗτοι ἤρχοντο κατόπιν· ἀλλ' ὁ Κρονίδης Ζεὺς ἐξήγειρε ἐν τῷ μέτῳ αὐτῶν ὀλεθρίαν ταραχήν, ἄνωθεν δὲ ἀπὸ τὸν αἰθέρα κατέρριψε δρόσον μὲ αἶμα μεμιγμένην, διότι ἔμελλε πολλὰς γενναίας κεφαλὰς νὰ στείλῃ κάτω εἰς τὸν Πλούτωνα.

Οἱ δὲ Τρῶες ἀφ' ἐτέρου ἀντιπαρετάχθησαν ἐπὶ ὑψώματός τινος τῆς πεδιάδος, περὶ τὸν μέγαν Ἑκτορα καὶ τὸν ἄμεμπτον Πολυδάμαντα, προσέτι τὸν Αἰνεΐαν ὅστις ἐξίσου μὲ θεὸν ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του, τοὺς τρεῖς Ἀντινορίδας, τὸν Πόλυβον, τὸν θεῖον Ἀγήνορα καὶ τὸν ἰσόθεον Ἀκάμαντα, τὸν ὅμοιον μὲ τοὺς ἀθανάτους· ὁ Ἑκτωρ φέρων τὴν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα ἦτο μεταξὺ τῶν προμάχων. Καθὼς δὲ λαμπρότατος ἀλλ' ὀλέθριος ἀστὴρ ὅτε μὲν φαίνεται ἐξερχόμενος τῶν σκιερῶν νεφῶν, ὅτε δὲ πάλιν κρύπτεται εἰς αὐτὰ, τοιουτοτρόπως ὁ Ἑκτωρ ὅτε μὲν ἐφαίνετο μεταξὺ τῶν πρώτων τάξεων τοῦ στρατοῦ, ἄλλοτε μεταξὺ τῶν τελευταίων, προστάζων, ὅλος δὲ ἔλαμπεν ἀπὸ τὸν χαλκόν, ὡς ἀστραπή τοῦ αἰγιόχου πατρὸς Διός.

Οἱ δὲ Τρῶες καὶ οἱ Ἕλληνες, καθὼς οἱ θερισταὶ ὁ εἷς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου βαδίζουσι κατὰ σειρὰν εἰς σιτοφόρον ἢ κριθοφόρον ἀγρὸν ἀνδρὸς πλουσίου, τὰ δὲ χειρόβολα πίπτουσι πυκνά, τοιουτοτρόπως καὶ οὗτοι ὀρμήσαντες ἐναντίον ἀλλήλων ἐπολέμουν καὶ κανὲν ἐκ τῶν δύο μερῶν δὲν ἐσκέπτετο τὴν ὀλεθρίαν τροπήν· ἴσας δὲ

ἐκράτει τὰς κεφαλὰς ἡ μάχη, ἐνῶ αὐτοὶ ὄρμων ὡς λύκοι· ἡ δὲ πολλῶν στεναγμῶν αἰτία Ἦρις ἔχαιρε βλέπουσα, διότι μόνη αὕτη ἐκ τῶν θεῶν ἔτυχε παρούσα εἰς τὴν μάχην, οἱ δὲ ἄλλοι θεοὶ δὲν ἦσαν παρόντες ἀλλ' ἡσύχαζον ἕκαστος εἰς τὸν οἶκόν του ὅστις ἦτο κατεσκευασμένος κατὰ τὰ κοιλώματα τοῦ Ὀλύμπου, καὶ κατηγοροῦν τὸν φέροντα μαῦρα νέφη Κρονίδην, διότι ἠθέλησε νὰ δώσῃ δόξαν εἰς τοὺς Τρῶας. Καὶ περὶ τούτων μὲν δὲν ἐφρόντιζεν ὁ πατήρ, ἀλλὰ χωρισθεὶς τῶν ἄλλων ἐκάθησε μακρὰν αὐτῶν, γαυριῶν διὰ τὴν δόξαν του καὶ παρατηρῶν τὴν πόλιν τῶν Τρώων καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν, τὴν λάμψιν τοῦ χαλκοῦ, τοὺς φονεύοντας καὶ τοὺς φονευομένους.

Ἐφ' ὅσον μὲν ἦτον αὐγὴ καὶ ἠῤῥανεν ἡ ἱερὰ ἡμέρα, τὰ βέλη ἐπέπιπτον πολλὰ καὶ κατὰ δύο μερῶν, ἐπιπτον δὲ οἱ πολεμισταί· καθ' ἣν δὲ ἀκριβῶς ὥραν ὁ δενδροκόπος εἰς τὰ κοῖλα τῶν βουνῶν ἐτοιμάζει τὸ δεῖπνόν του, ἀφοῦ ἀποκάμουν αἱ χεῖρές του κόπτουσαι ὑψηλὰ δένδρα καὶ τὸν καταλάβῃ κόρος, τὸν καταλαμβάνη δὲ μεγάλη ὄρεξις τῆς γλυκείας τροφῆς, κατὰ τὴν ὥραν ταύτην διὰ τῆς ἀνδρίας των οἱ Δαναοὶ διέρρηξαν τὰς φάλαγγας τῶν ἐναντίων, παρορμῶντες τοὺς συντρόφους κατὰ σειράς· εἰσώρμησε πρῶτος ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ἐφόνευσε τὸν Βιήνορα τὸν ἀρχηγόν, ἔπειτα δὲ καὶ τὸν σύντροφόν του τὸν ἱκανὸν ἄρματος ἐπιβάτην Ὀϊλέα· οὗτος ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τὸ ἄρμα, ἐστάθη ἀπέναντι τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅστις τὸν ἐτρύπησε ἐφορμῶντα μὲ τὸ ὄξύ του δόρυ εἰς τὸ μέτωπον· οὐδ' ἠδυνήθη ὁ γῦρος τῆς ἐκ τοῦ χαλκοῦ βαρείας περικεφαλαίας νὰ τοῦ κρατήσῃ τὸ δόρυ, ἀλλὰ τοῦτο διεπέρασεν αὐτὴν καὶ τὸ ὅστουν, καὶ ἀνακατῶσαν ἐντὸς

ὅλον τὸν ἐγκέφαλόν του, κατέβαλεν τὸν Ὀϊλέα εὐρε-
 σκόμενον ἐν ὅλῃ τῇ ζήσει αὐτοῦ. Τούτους μὲν κατέλιπεν
 ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων μὲ στήθη γυμνὰ καὶ λάμ-
 ποντα διότι τοὺς ἐξέδυσσε καὶ ἔλαβε τοὺς χιτῶνας. Ἐ-
 κίνησε δ' ἔπειτα πρὸς φόνον Ἰσίου καὶ Ἀντίφου τῶν δύο
 υἱῶν τοῦ Πριάμου, νόθου καὶ γνησίου, καὶ τῶν δύο ὄν-
 των ἐνὸς ἄρματος· ὁ μὲν νόθος ἐκράτει τοὺς χαλινούς,
 ὁ δὲ διάσημος Ἀντιφος ἴστατο παρ' αὐτόν. Τούτους
 ποτε βόσκοντας πρόβατα εἶχε συλλάβει ὁ Ἀχιλλεὺς ἐν-
 τὸς τῶν δασωδῶν κοίλων τῆς Ἰδῆς καὶ εἶχε δέσῃ μὲ
 κλωνάρια λυγαργιᾶς, τοὺς ἔλυσε δὲ λαβῶν ἀμοιβήν.
 Τότε λοιπὸν ὁ Ἀτρεΐδης ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων
 τὸν μὲν ἔνα ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ στῆθος ὑπερά-
 νω τοῦ μαστοῦ, τὸν δὲ Ἀντιφον διεπέρασε μὲ τὸ ξίφος
 πλησίον τοῦ ὠτός καὶ τὸν ἔρριψεν ἔξω τοῦ ἄρματος· ἐνῶ
 δὲ μετὰ σπουδῆς ἐσκύλευε τὰ ὄπλα αὐτῶν τοὺς ἀνεγνώ-
 ρισαι· διότι τοὺς εἶχεν ἰδεῖ πρότερον ἐν τῷ στρατοπέδῳ,
 ὅταν τοὺς εἶχε φέρει ἀπὸ τὴν Ἰδὴν ὁ ταχύπους Ἀχιλ-
 λεύς· καὶ καθὼς ὅταν ὁ λέων πηγαίνει εἰς τὴν φωλεάν
 ταχείας ἐλάφου, καὶ συλλαβὼν μὲ τοὺς ἰσχυροὺς ὁδόν-
 τας του συντριβεῖ χωρὶς δυσκολίαν τὰ μικρά της τέκνα
 καὶ οὕτως ἀφαιρεῖ τὴν τρυφερὰν ψυχὴν των, ἐὰν δὲ ἡ ἔ-
 λαφος τύχη καὶ πολὺ πλησίον δὲν δύναται νὰ βοηθήσῃ,
 διότι τὴν ἰδίαν καταλαμβάνει μέγας τρόμος, καὶ ταχέως
 τρέχει διὰ μέσου τῶν δασῶν μὲ βίαν καὶ μὲ ἰδρώτας,
 φεύγουσα τὴν ὁρμὴν τοῦ ἰσχυροῦ θηρίου, τοιουτοτρόπως
 καὶ κἀνεὶς ἐκ τῶν Τρώων δὲν ἠδύνατο ν' ἀποκρούσῃ τὴν
 τρομερὰν καταστροφὴν ἀπὸ τὰ δύο τέκνα τοῦ Πριάμου,
 καὶ ὅχι μόνον δὲν ἠδύνατο τοῦτο, ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι
 ὑπὲρ τῶν Ἀργείων ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.

Ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἐτράπη πρὸς τὸν Πείσανδρον καὶ Ἰππόλοχον τὸν ἀτρόμητον πολεμιστὴν, τοὺς υἱοὺς τοῦ πολεμιστοῦ Ἀντιμάχου, ὅστις πρὸ πάντων λαβὼν χρυσὸν καὶ λαμπρὰ δῶρα ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον, δὲν ἐπέτρεψε νὰ ἀποδώσῃ τὴν Ἑλένην εἰς τὸν ξανθὸν Μενέλαον· αὐτοῦ τούτου ἤδη τοὺς δύο υἱοὺς κατέλαβεν ὁ ἀρχηγὸς Ἀγαμέμνων, ὄντας ἐπὶ ἐνὸς ἄρματος, καὶ ὁμοῦ διευθύνοντας τοὺς ταχεῖς ἵππους, διότι τοὺς ἔφυγον ἐκ τῶν χειρῶν οἱ λαμπροὶ χαλινοί, οἱ δὲ ἵπποι ἐταράχθησαν· ὁ Ἀτρεΐδης ὥρμησεν ὡς λέων ἐναντίον αὐτῶν, οἵτινες ἀπὸ τοῦ ἄρμα τὸν ἰκέτευον λέγοντες·

«Ζῶντας σύλλαβέ μας υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, καὶ λάβε ἀντάξια λύτρα· πολλὰ δὲ πολύτιμα πράγματα εἶναι κατατεθειμένα ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ Ἀντιμάχου, σκεύη ἐκ χαλκοῦ, ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐκ πολυκαμάτου σιδήρου, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ πατὴρ δύναται νὰ σὲ εὐχαριστήσῃ μὲ ἄπειρα λύτρα, ἐὰν ἤθελε μάθῃ ὅτι εἴμεθα ζῶντες εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων.»

Τοιοῦτοτρόπως οὗτοι μετὰ κλαυθμῶν ὠμίλησαν πρὸς τὸν βασιλέα μὲ λόγους γλυκαῖς, σκληρὰν δὲ φωνὴν ἤκουσαν.

Ἄ' Ἐὰν λοιπὸν εἴσθε υἱοὶ τοῦ πολεμικοῦ Ἀντιμάχου, ὁ ὁποῖος ποτε ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως τῶν Τρώων παρεκίνει νὰ φονεύσωσιν ἐκεῖ τὸν Μενέλαον, μεταβάντα μὲ ἀγγελίας μετὰ τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσέως καὶ νὰ μὴ τὸν ἀφήσωσι νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς Ἑλληνας, τῶρα διὰ τοῦτο θὰ πληρώσητε τὴν ἀπρεπῇ τοῦ πατρός σας ὕβριν.

Εἶπε καὶ τὸν μὲν Πείσανδρον ἀπὸ τοῦ ἄρμα ἐκύλισε κατὰ γῆς, κτυπήσας αὐτὸν μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ στῆθος ἀνάσκελα δ' εἰς τὸ ἔδαφος ἐστηρίχθη· ὁ δὲ Ἰππόλοχος

κατέβη μὲν μεθ' ὀρμῆς φεύγων ἀπὸ τὸ ἄρμα, ἀλλὰ κατ' τοῦτον ἐφόνευσεν κατὰ γῆς ἀποκόψας μὲ τὸ ξίφος χεῖρας καὶ κεφαλὴν, ὥς δένδρου δὲ κορμὸν τὸν ἐκοίλισε μεταξὺ τοῦ πλήθους. Τούτους ἀφήσας, ὥρμησεν μετὰ ἄλλων ἐχόντων ἰσχυράς κνήμας Ἀχαιῶν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὅπου πλείσται φάλαγγες ἐκλονοῦντο· πεζοὶ μὲν πεζοὺς ἠφάνιζον ἀναγκαζομένους νὰ τρέπωνται εἰς φυγὴν, ἐφάρματοι δὲ ἐφαρμάτους διὰ τῶν χαλκίνων ὅπλων φονεύοντες· ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ τὰ βαρέα καλπάσματα τῶν ἵππων τῶν ἐσηκώθη κονιορτὸς ἀπὸ τὴν πεδιάδα· ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἀδιακόπως φονεύων ἐπορεύετο, παροτρύνων μὲ φωνὰς τοὺς Ἀχαιούς. Καθὼς δ' ὄταν πῦρ ὀλέθριον ἐμπέσῃ εἰς ἀξύλευτον δάσος, ὁ δὲ ἄνεμος περιστρέφων αὐτὸ τὸ φέρη πρὸς ὅλα τὰ μέρη, καὶ οἱ θάμνοι ξερρρίζονται καὶ πίπτουν ὑποχωροῦντες εἰς τὴν ὀρμὴν τοῦ πυρὸς, τοιοῦτοτρόπως ὑπὸ τὰ κτυπήματα τοῦ Ἀτρεΐδου Ἀγαμέμνονος ἐπιπτον κεφαλὰὶ Τρώων εἰς φυγὴν τρεπομένων, καὶ πολλοὶ ὑψηλόλαιμοι ἵπποι ἔσυρον μετὰ κρότου κενὰ ἄρματα κατὰ τὸ μεταξὺ τῶν δύο στρατῶν διάστημα, ποθοῦντες τοὺς καλοὺς τῶν ἀμαξηλάτας· ἀλλ' αὐτοὶ ἔκειντο κατὰ γῆς εὐαρεστοῦντες μᾶλλον τοὺς γῦπας παρὰ τὰς συζύγους τῶν.

Τὸν Ἑκτορα ἔθεσεν ὁ Ζεὺς ἐξω τῶν βελῶν, τοῦ κονιορτοῦ, τῆς ἀνδροφονίας, τοῦ αἵματος καὶ τῆς ταραχῆς· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης ἐπῆρχετο μετὰ ἐντόνων παρακελεύσεων πρὸς τοὺς Δαναούς· οἱ Τρῶες εἶχον τρέξει καὶ φθάσει πλησίον εἰς τὸ μνημεῖον τοῦ ἀρχαίου Δαρδανίδου Ἴλου εἰς τὸ μέσον τῆς πεδιάδος, πλησίον εἰς τὴν ἀγριοσυκῆν, ἐπιθυμοῦντες τὴν πόλιν· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης ἀδιακόπως φωνάζων ἠκολούθει βάρων τὰς ἀνικητοὺς χεῖρας του εἰς τὸ

αἶμα· ἀλλ' ὅτε πλέον ἔφθασαν εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας καὶ τὴν φηγόν, τότε ἐστάθησαν καὶ ἀνέμενον ἀλλήλους· διότι ἄλλοι φεύγοντες ἦσαν ἀκόμῃ εἰς τὸ μέσον τῆς πεδιάδος, ὡσὰν ἀγελάδες, τὰς ὁποίας ὁ λέων ἐπελθὼν κατὰ τὸ νυκτερινὸν ἄρμεγμα διασκορπίζει ὅλας· εἰς μίαν ὁμῶς μόνην φαίνεται δεινὸς ὄλεθρος· ταύτην λαβὼν μὲ τοὺς δυνατούς του ὀδόντας κατασυντρίβει πρῶτον καὶ ἔπειτα τρώγει ἄρπακτικά· τὸ αἶμα καὶ τὰ σπλάγχνα· τοιουτοτρόπως τούτους ἐδίωκεν ὁ Ἀτρεΐδης ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων φονεύων πάντοτε τὸν μένοντα ὀπίσω· μὲ τὸ δόρυ ἔθυε δεξιὰ καὶ ἀριστερά· ἀλλ' ὅτε πλέον σπεύδων ἔμελλε νὰ φθάσῃ ὑπὸ τὴν πόλιν καὶ τὸ ὑψηλὸν τεῖχος, τότε ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν ἐκάθισεν εἰς τὰς κορυφὰς τῆς πολυδρύσου Ἰδης, καταβὰς ἀπὸ τὸν οὐρανόν· ἐκράτει ἀστραπὴν μεταξὺ τῶν χειρῶν του· τὴν δὲ χρυσόπτερον Ἴριν παρήγγειλε νὰ μεταβῇ πρὸς ἀγγελίαν λέγων·

«Ταχέως ὕπαγε, ταχεῖα Ἴρι, καὶ εἰπὲ εἰς τὸν Ἑκτορα τὸν λόγον τοῦτον· ἐν ὅσῳ μὲν βλέπει τὸν βασιλέα Ἀγαμέμνονα μεθ' ὀρμῆς κινούμενον μεταξὺ τῶν προμάχων καὶ φονεύοντα τάξεις ἀνδρῶν ἃς ὑποχωρῇ, τοὺς δὲ ἄλλους στρατιώτας ἃς παρακινή νὰ μάχωνται πρὸς τοὺς ἐχθρούς· ἀφοῦ δὲ ἢ μὲ τὸ δόρυ ἢ μὲ βέλος κτυπηθεὶς πηδήσῃ εἰς τὸ ἄρμα ὁ Ἀγαμέμνων, τότε θὰ δώσω εἰς τὸν Ἑκτορα δύναμιν νὰ φονεύῃ, ἕως οὗ φθάσῃ εἰς τὸ στρατόπεδόν των, δύσῃ δὲ ὁ ἥλιος καὶ ἐπέλθῃ τὸ ἱερὸν σκότος.»

Οὕτως εἶπε· καὶ δὲν παρήκουσεν ἢ ὡς τὸν ἄνεμον ταχύπους Ἴρις· κατέβη δὲ ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἰδης εἰς τὴν ἱερὰν Ἴλιον, εὔρε τὸν υἱὸν τοῦ πολεμικοῦ Πριάμου, τὸν

θεῖον Ἑκτορα, ἰστάμενον εἰς τὸ καλῶς συνηρμοσμένον ἄρμα του· σταθεῖσα δὲ πλησίον εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ ταχύπους Ἴρις. »

Ἑκτορ, υἱὲ τοῦ Πριάμου, μὲ τὸν Δία κατὰ τὴν φρόνησιν ἰσόσταθμε, ὁ Ζεὺς ὁ πατήρ με ἐπέμψεν ἐδῶ νὰ σὲ εἶπω τὰ ἐξῆς· ἂν ὅσω μὲν βλέπῃς τὸν βασιλέα Ἀγαμέμνονα, νὰ κινῆται μεθ' ὁρμῆς μεταξὺ τῶν προμάχων, καὶ τάξεις ἀνδρῶν φονεύοντα, ὑποχώρει ἀπὸ τὴν μάχην, τὸν δὲ λοιπὸν στρατὸν παρακίνει νὰ πολεμῇ· ὅταν δὲ ὑπὸ δόρατος ἢ ὑπὸ βέλους κτυπηθεῖς πηδήσῃ εἰς τὸ ἄρμα του, τότε θὰ σοῦ δώσῃ δύναμιν νὰ φονεύῃς μέχρις οὗ φθάσῃς εἰς τὸ στρατόπεδόν των, δύση δὲ ὁ ἥλιος καὶ ἐπέλθῃ τὸ ἱερὸν σκότος. »

Ἡ μὲν ταχύπους Ἴρις, εὐθὺς ὡς εἶπε ταῦτα, ἀνεχώρησεν, ὁ δ' Ἑκτωρ κατεπήδησεν ἀπὸ τὸ ἄρμα μὲ τὰ ὄπλα του, καὶ σείων τὸ ὄξυ δόρυ του διέτρεχεν ὅλον τὸν στρατὸν, παρορμῶν αὐτὸν νὰ πολεμῇ καὶ ἐξεγείρων τρομερὰν μάχην, ὁ δὲ στρατὸς ἐσείσθη καὶ ἐστάθη ἀντιμέτωπος τῶν Ἀχαιῶν, οἵτινες ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους ἐνίσχουον τὰς φάλαγγας· συνήφθη δὲ ἡ μάχη, παραταχθέντων τῶν δύο μερῶν ἀπέναντι ἀλλήλων· ἐφώρμησε πρῶτος ὁ Ἀγαμέμνων προθυμούμενος νὰ προηγῇται πολὺ ὅλων εἰς τὴν μάχην.

Εἶπατέ μοι τώρα, Μοῦσαι αἱ τὸν Ὀλυμπον κατοικοῦσαι, ποῖος πρῶτος συνήντησε τὸν Ἀγαμέμνονα ἢ ἐξ αὐτῶν τῶν Τρώων ἢ ἐκ τῶν ἐνδόξων συμμάχων των.

Ὁ καλὸς καὶ ὑψηλὸς Ἰφιδάμας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος ὁ ἐκ τῆς εὐφόρου Θράκης τῆς κτηνοτρόφου χώρας, ὁ Κισσῆς ἀνέθρεψεν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ, ὅταν ἦτο μικρὸν παιδίον· ὁ τῆς ὠραίας μητρὸς του Θεανοῦς πατήρ· ἀφοῦ δ'

ἔφθασε εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἐνδόξου ἐφηβικῆς ἡλικίας, τὸν ἐκράτει ἐκεῖ εἰς τὸν οἶκον καὶ τοῦ ἔδωκε τὴν θυγατέρα του εἰς γάμον. Μαθὼν τὴν ἐκστρατείαν τῶν Ἑλλήνων, κατέλιπεν τὸν γαμήλιον θάλαμον καὶ συνοδευόμενος ἀπὸ δώδεκα κυρτόπρυμνα πλοῖα, ἔφθασεν εἰς Περκώτην, τὰ ἄφησεν ἐκεῖ, αὐτὸς δὲ ἐπῆγε πεζὸς εἰς τὴν Ἴλιον. Τοῦτον τότε ἀπῆντησεν ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων· ἀφοῦ δὲ ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν, ὁ μὲν Ἀτρεΐδης ἀπέτυχεν, διότι παρετράπη τὸ δόρυ αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἴφιδάμας τὸν ἐκτύπησε εἰς τὴν ζώνην κάτωθεν τοῦ θώρακος καὶ πεποιθῶς εἰς τὴν βαρεϊάν του χεῖρα τὸ ἔσπρωξε δυνατὰ μὲ αὐτήν· δὲν ἡδύνατο ὅμως νὰ τρυπήσῃ τὸν ὀλοποίκιλον ζωστῆρα, ἀλλὰ πολὺ πρότερον ἢ αἰχμὴ ἀπαντήσασα ἄργυρον, ὡς μόλυβδος ἐγύρισεν, ὁ δὲ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων συλλαβὼν μὲ τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὸ δόρυ ἔσυρεν πρὸς ἑαυτὸν μὲ ὀρμὴν καὶ τὸ ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Ἴφιδάμαντος, τὸν ὁποῖον ἐκτύπησεν εὐθὺς μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸν λαιμὸν καὶ τοῦ ἀφῆρεσεν τὴν ζώην· τοιοῦτοτρόπως πεσὼν ἐκοιμήθη ὕπνον χάλκινον ὁ ταλαίπωρος, ἐλθὼν πρὸς βοήθειαν τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, μακρὰν τῆς νέας καὶ γνησίας συζύγου του, τὴν ὁποίαν ποσῶς δὲν ἐχάρη, καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν πολλὰ δῶρα εἶχε δώσει· πρῶτον εἶχε δώσει ἑκατὸν βοῦς, ἔπειτα χιλίας ὑπεσχέθη αἶγας ὁμοῦ καὶ πρόβατα, ἐκ τῶν ἀναριθμῆτων αὐτοῦ ποιμνίων. Τώρα τὸν ἐσκέλευσεν ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων, καὶ φορτωμένος τὰ ὠραῖά του ὅπλα μετέβη πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων.

Ἄμα παρετήρησε τὸν ἀδελφόν του θνήσκοντα ὁ ἐπιφανὴς Κόων, ὁ πρεσβύτερος Ἀντηνορίδης, ἀμέσως δυνατὸν πένθος τοῦ κατεκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς· ἐστάθ·

δὲ πλαγίως χωρὶς νὰ τὸν ἐννόησῃ ὁ εὐγενὴς Ἀγαμέμνων καὶ μὲ τὸ δόρυ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέσον τῆς χειρὸς ὑποκάτω τοῦ ἀγκῶνος, εἰς τὸ ἀντίθετον δὲ μέρος ἐπέρασεν ἡ αἰχμὴ τοῦ λαμπροῦ δόρατος. Ἐφοβήθη μὲν ἀμέσως ἐκ τούτου ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ἀλλὰ καὶ μύλα ταῦτα δὲν ἔπαυσεν ἀπὸ τὴν μάχην καὶ τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἐφώρμησε κατὰ τοῦ Κόωνος βαστῶν τὸ τρικυμιῶδες τοῦ δόρυ· ὁ Κόων ἠγωνίζετο νὰ σύρῃ ἀπὸ τοῦ ποδὸς τὸν ὁμοπάτριον ἀδελφὸν Ἰφιδάμαντα καὶ ἐφώναζεν ὅλα τὰ παλικάρια· ἐνῷ δὲ τὸν ἔσυρε πρὸς τὸ πλῆθος, ὁ Ἀγαμέμνων τὸν ἐκτύπησε μὲ χαλκόμετον κοντάριον κατωτέρω τῆς κυκλοτεροῦς ἀσπίδος καὶ τοῦ παρέλυσεν τὰ μέλη· πλησιάσας δὲ τοῦ ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν ῥίψας αὐτὸν ἐπάνω εἰς τὸν Ἰφιδάμαντα. Οὕτως οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀντήνορος ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως Ἀτρεΐδου πληρώσαντες τὴν μοῖραν τῶν κατῆλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος!

Ὁ δὲ Ἀγαμέμνων περιήρχετο τὰς τάξεις τῶν ἄλλων μὲ τὸ δόρυ, μὲ τὸ ξίφος καὶ μὲ μεγάλους λίθους, ἐν ὧσιν ἀκόμῃ θερμὸν αἷμα ἐξήρχετο ἐκ τῆς πληγῆς αὐτοῦ· ἀφοῦ ὅμως ἡ μὲν πληγὴ ἐξηράνθη, τὸ δὲ αἷμα ἔπαυσε, δριμεῖς πόννοι κατέλαβον τὸν ἀνδρεῖον Ἀτρεΐδην. Καθὼς δ' ὅταν γυναῖκα ἐτοιμόγεννον καταλάβῃ ὀξεῖα καὶ διαπεραστικὴ ὀδύνη, τὴν ὁποῖαν ῥίπτουσιν αἱ τὰς γεννήσεις παρραστέκουσαι Εἰλείθυιαι, αἱ διαπεραστικούς πόνους φέρουσαι θυγατέρες τῆς Ἥρας· τοιοῦτοτρόπως ὀξεῖς πόννοι κατέλαβον τὸν ἀνδρεῖον Ἀτρεΐδην· ἀναβὰς δὲ μεθ' ὁρμῆς εἰς τὸ ἄρμα διέταξεν τὸν ἀμαξηλάτην νὰ τραβήσῃ διὰ τὸ στρατόπεδον, διότι ἐνωχλεῖτο πολὺ ἐκ τῶν πόνων καὶ ἐφώναξε μὲ διαπεραστικὴν φωνὴν πρὸς τοὺς Δαναοὺς.

α' Ω φίλοι, στρατηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Ἀργείων, σεῖς

τώρα ἀποκρούσατε ἀπὸ τῶν ποντοπόρων πλοίων τὴν δεινὴν μάχην, ἀφοῦ ἐμὲ δὲν ἄφησεν ὁ συνετώτατος Ζεὺς νὰ πολεμῶ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν πρὸς τοὺς Τρῶας. »

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ ἀμαξηλάτης ἐκτύπησε μὲ τὴν μάστιγα τοὺς καλλίτριχας ἵππους διευθύνων αὐτὸν πρὸς τὸ στρατόπεδον· αὐτοὶ δὲ μὲ προθυμίαν μεγάλην ἐπέττων· ἄφριζαν κατὰ τὰ στήθη καὶ κάτωθεν ἐπασπαλίζοντο μὲ κόνιν, βασιλέα βασανιζόμενον φέροντες μικρὰν τῆς μάχης.

Ὁ δὲ Ἑκτωρ καθὼς παρετήρησε τὸν Ἀγαμέμνονα ν' ἀποχωρῇ, μὲ μεγάλην φωνὴν παρώτρυνε τοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους λέγων.

« ὦ φίλοι Τρῶες, Λύκιοι, καὶ σεῖς ἐκ τοῦ συστάδην πολεμοῦντες Δάρδανοι, φανῆτε ἄνδρες καὶ ἐνθυμηθῆτε τὴν ὀρμητικὴν δύναμίν σας· ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος τῶν ἀγωνιστῶν, εἰς ἐμὲ δὲ μέγα καύχημα ἔδωκεν ὁ Κρονίδης Ζεὺς· κατ' εὐθεῖαν πρὸς τοὺς ἀνδρείους Δαναοὺς διευθύνετε τοὺς ἵππους, ἵνα ἐπιτύχητε δόξαν λαμπροτέραν. »

Οὕτως εἰπὼν ἐξήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὸ θάρρος ἐκάστου· καθὼς δ' ὅταν κυνηγὸς ἐξεγείρει τοὺς ὀξυόδοντας σκύλους κατ' ἐπάνω ἀγριοχοίρου ἢ λέοντος τοιοῦτο· τρόπως κατεπάνω τῶν Ἀχαιῶν παρώρμα τοὺς μεγαλοψύχους Τρῶας ὁ Πριαμίδης Ἑκτωρ, ὁ ὅμοιος μὲ τὸν ἀνθρωποφθόρον Ἄρην· αὐτὸς δὲ ἐβιάδιζεν ὑπερηφάνως μεταξὺ τῶν προμάχων, καὶ ἐνέπεσεν εἰς τὴν μάχην, καθὼς σφοδροτάτῃ θύελλα ὀρμήσασα κάτω εἰς τὴν μαύρην θάλασσαν τὴν διεγείρει.

Ποῖον νὰ εἶπω πρῶτον καὶ ποῖον τελευταῖον, ἐξ ὧν τότε ἐφόνευσεν ὁ Πριαμίδης Ἑκτωρ, ὅτε ὁ Ζεὺς τοῦ ἔδωκε τὴν νίκην. Πρῶτον μὲν τὸν Ἀσαῖον καὶ τὸν Αὐ-

τόνοον καὶ τὸν Ὀπίτην καὶ τὸν Κλυτίδην Δόλοπα καὶ τὸν Ὀφέλτιον καὶ τὸν Ἀγέλαον καὶ τὸν Αἴσυμνον, προσέτι τὸν Ὡρον καὶ τὸν πολεμικὸν Ἴππόνοον· τούτους ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν Ἑλλήνων ἐφόνευσεν· ἐκ δὲ τοῦ πλήθους, καθὼς ὅταν ὁ Ζέφυρος μὲ μέγαν ἀνεμοστρόβιλον κτυπῶν ὠθήσῃ τὰ νέφη τοῦ ὀρμητικοῦ Νότου, τὸ δὲ κύμα κυλιόμενον αὐξάνει καὶ γίνεται μέγα, ἡ δὲ λεπτὴ δρόσος σκορπίζεται πρὸς τὰ ἄνω ἐκ τοῦ φυσήματος τοῦ ὀρμητικοῦ ἀνέμου, τοιοῦτοτρόπως πυκναὶ κεφαλαὶ στρατιωτῶν κατεβάλλοντο ὑπὸ τὰ κτυπήματα τοῦ Ἑκτορος.

Τότε καταστροφή ἤθελε συμβῆ καὶ πράγματα ἀδιόρθωτα καὶ ἀφεύκτως οἱ Ἕλληνες φεύγοντες ἤθελον καταβληθῇ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐὰν μὴ ἔλεγεν ὁ Ὀδυσσεὺς πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως Διομήδην.

« γιῆ τοῦ Τυδέως, τί παθόντες ἐλησμονήσαμεν τὴν ὀρμητικὴν μας δύναμιν; ἐλθέ ἐδῶ, ἀγαπητέ, καὶ στάσου πλησίον μου· διότι θὰ εἶναι μεγάλη αἰσχύνῃ ἐὰν ὁ λαμπρὸν φέρων κράνον Ἑκτωρ κυριεύσῃ τὸ στρατόπεδον. »

Ὁ δὲ ἰσχυρὸς Διομήδης ἀπήντησε,

« Ἐγὼ βέβαια θὰ μείνω καὶ θὰ ἀντισταθῶ ἀλλὰ μικρὸν εἰσέτι θὰ χαρῶμεν διότι ὁ Ζεὺς ἤδη προτιμᾷ νὰ δώσῃ τὴν νίκην εἰς τοὺς Τρῶας. »

Εἶπε καὶ αὐτὸς μὲν κτυπήσας τὸν Θυμβραῖον μὲ τὸ δόρυ κατὰ τὸν ἀριστερὸν μαστὸν ἔσπρωξε καὶ ἔρριξε κάτω ἀπὸ τὸ ἄρμα· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐφόνευσεν τὸν ἰσόθεον θεράποντα τοῦ βασιλέως τούτου Μολίονα. Τούτους ἄφησαν ἀφοῦ τοὺς ἔθεσαν ἐκτὸς μάχης· αὐτοὶ δὲ πρὸς τὸ πλῆθος ἐπελθόντες ἐπροξένουν ταραχήν. Καθὼς ὅταν ἀγριοχοῖροι ὑπερήφανοι ἐπιπέσωσιν εἰς κυνηγετικούς σκύλους, τοιοῦτοτρόπως οὗτοι στραφέντες μεθ' ὀρμῆς ἠφάνιζον τοὺς

Τρῶας, ἐνῷ οἱ Ἀχαιοὶ εὐκόλως φεύγοντες τὴν ὀργὴν τοῦ Ἑκτωρος ἤρχισαν ν' ἀναπνέωσιν.

Τότε συνέλαβον δύο Περκυσίους μετὰ τοῦ ἄρματος αὐτῶν, τοὺς ἀρίστους τῶν συμπολιτῶν των, τοὺς υἱοὺς τοῦ Μέρπορος, ὅστις ἐγνώριζε μαντείας περὶ πάντων καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἤθελε ν' ἀφίση τοὺς υἱοὺς του νὰ ὑπάγουν εἰς τὸν ἀνθρωποφθόρον πόλεμον· ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἐπέσθησαν εἰς αὐτὸν διότι παρέσυραν αὐτοὺς αἱ μαῦραι μοῖραι τοῦ θανάτου· ὁ εἰς τὸ δόρυ περίφημος υἱὸς τοῦ Τυδέως φονεύσας αὐτοὺς ἀφήρησε τὰ λαμπρά των ὅπλα· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐξωλόθρευσε τὸν Ἰππόδαμον καὶ τὸν Ὑπείροχον.

Τότε ἔθεσεν ισόρροπον τὴν μάχην ὁ Κρονίδης θεωρῶν ἄνω ἀπὸ τῆς Ἰδῆς· αὐτοὶ δὲ ἐφόνευσαν ἀλλήλους· ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Τυδέως ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ τὸν ἥρωα Ἀγαστροφον, τὸν υἱὸν τοῦ Παίονος, εἰς τὸ ἰσχίον· μεγάλως ἔσφαλε μὴ ἔχων τὸ ἄρμα του πλησίον διὰ νὰ καταφύγῃ εἰς αὐτό· τοὺς ἵππους ἐκράτει μακρὰν ὁ θεράπων, αὐτὸς δὲ ὥρμησε πεζὸς μεταξὺ τῶν προμάχων, ἕως οὔ ἔχασε τὴν ζωὴν του. Ὁ Ἑκτωρ ταχύτατα τὸ παρετήρησε μεταξὺ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ καὶ ὥρμησε κατ' αὐτῶν μὲ κραυγὰς ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν φαλάγγων τῶν Τρῶων· τοῦτον δὲ ἰδὼν ἐφοβήθη ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης καὶ ἀμέσως ἐφώναξε πρὸς τὸν Ὀδυσσεά πλησίον του ὄντα.

« Πρὸς βλάβην βέβαια ἡμῶν τῶν δύο ὁρμαῖ οὗτος, ὁ ἰσχυρὸς Ἑκτωρ, ἀλλ' ἐμπρὸς ἃς σταθῶμεν καὶ ἀκίνητοι ἄς τὸν ἀποκρούσωμεν. »

Εἶπε, καὶ ἀμέσως κουνήσας ἐπέρρηψε τὸ μακρόσκιον δόρυ· δὲν ἀπέτυχεν· ἀλλὰ σκοπεύσας τὸν ἐκτύπησεν εἰς

τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς κατὰ τὴν περικεφαλαίαν· ἐπετάχθη δὲ μάταιος ἀπὸ τοῦ χαλκοῦ ὁ χαλκός, οὐδ' ἤγγισε τὸ ὥραϊον δέρμα· διότι ἐμπόδιζεν ἡ περικεφαλαία, ἥτις ἐκ τριῶν ἐπαλλήλων συνισταμένη πετάλων εἶχεν αὐλοὺς, δι' ὧν ἡδύνατο τις νὰ βλέπῃ, καὶ τὴν ὁποίαν εἶχε χαρίσει ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· ὁ δὲ Ἑκτωρ ταχέως ὑπεχώρησε μακρὰν καὶ ἀνεμίχθη εἰς τὸ πλῆθος· σωριασθεῖς δὲ ἐγονάτισε καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς γῆς μὲ τὴν στιβαράν του χεῖρα· νῦν μάρη περιεκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του· μέχρις οὗ ὁ Τυδεΐδης ὑπάγῃ νὰ πάρῃ τὸ ῥιφθὲν δόρυ του μακρὰν διὰ μέσου τῶν προμάχων, ὁ Ἑκτωρ ἀνέλαβε, καὶ πάλιν ἀναβάς βιαίως εἰς τὸ ἄρμα εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλῆθος καὶ ἀπέφυγε τὴν μαύρην μοῖραν. Ὁ δὲ ἰσχυρὸς Διομήδης ἐφορμῶν μὲ τὸ δόρυ ἔλεγε πρὸς αὐτόν·

«Διέφυγες πάλιν τῶρα τὸν θάνατον, σκύλε· βεβαίως σ' ἐπλησίασεν ὁ ὄλεθρος· ἀλλὰ τῶρα σ' ἔσωσεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, τὸν ὅποιον συλλογίζεσαι νὰ ἐπικαλῆσαι ὅταν ὑπάγῃς ἐκεῖ, ὅπου κροτοῦσι κοντάρια· μὴ σε μέλλει σὲ φρονεῦω καὶ ὕστερον ἂν σ' ἀπαντήσω, ἂν καὶ ἐμὲ θεός τις βοηθήσῃ· τῶρα πάλιν θὰ ἐπέλθω ἐναντίον παντὸς, τὸν ὅποιον ἀπαντῶ. »

Εἶπε καὶ ἐσκύλευε τὸν περίφημον εἰς τὸ δόρυ Παιονίδην· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἑλένης, ἐτέντωσε τὸ τόξον του κατ' ἐπάνω τοῦ βασιλέως Τυδεΐδου, στηριζόμενος εἰς στήλην κειμένην ἐπὶ τοῦ χειροποιήτου τύμβου τοῦ Δαρδανίδου Ἴλου, ἀρχαίου προκρίτου τῆς Τροίας· ὁ μὲν Τυδεΐδης ἀφῆρει ἀπὸ τὰ στήθη τοῦ ἰσχυροῦ Ἀγαστρώφου τὴν θώρακα, τὴν ὀλοποίκιλον ἀσπίδα ἀπὸ τοὺς ὤμους καὶ τὴν βαρεῖαν περικεφαλαίαν·

ὁ δὲ Πάρις ἐν τούτοις ἔσειρε πρὸς τὰ ὀπίσω τὸν πῆχυν τοῦ τόξου· καὶ δὲν τοῦ ἐξέφυγε μάταιον ἀπὸ τὴν χεῖρα τὸ βέλος, ἀλλὰ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν ταρσὸν τοῦ δεξιοῦ ποδὸς, τὸν ὁποῖον διαπεράσαν τὸ βέλος ἐπήχθη κάττω εἰς τὴν γῆν· ὁ Πάρις γελάσας μὲ μεγάλην χαρὰν ἀνεπήδησεν ἀπὸ τὴν θέσιν, ὅπου ἐνέδρευε καὶ καυχώμενος ἔλεγεν.

« Εἶσαι πληγωμένος, οὐδ' ἐξέφυγε μάταιον τὸ βέλος· εἶθε νὰ σ' ἐκτύπων εἰς τὸ τέλος τοῦ ὑποχονδρίου, καὶ νὰ σοῦ ἀφήρουν τὴν ψυχὴν· ἂν ἐγίγνετο τοῦτο, ἤθελον ἀνακουφισθῇ ἀπὸ τὴν συμφορὰν οἱ Τρῶες οὔτινες σὲ φρίττουσιν, ὥς αἱ μηκόμεναι αἶγες τὸν λέοντα. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀταράχως ἀπήντησεν ὁ γενναῖος Διομήδης. « Τοξότα ἀλαζῶν, θηρευτὰ γυναικῶν, σὺ ὁ κρατῶν λαμπρὸν τόξον, ἐὰν ἤθελες ἀντιταχθῇ κατ' ἐμοῦ ἐκ τοῦ συστάδην ὡς ὀπλίτης, δὲν ἤθελε σὲ βοηθήσει τὸ τόξον καὶ τὰ πυκνά σου βέλη· ἀλλὰ τώρα μ' ἐγγραφισμένης τὸν ταρσὸν τοῦ ποδὸς καὶ καυχᾶσαι οὕτω· περὶ τούτου φροντίζω ὥσάν νὰ μ' ἐκτύπα γυνὴ ἢ μωρὸν παιδίον· διότι εἶναι ἀσθενὲς τὸ βέλος ἀνθρώπου ἀνάνδρου, μηδαμινοῦ· βεβαίως ἄλλην δύναμιν ἔχει τὸ ὑπ' ἐμοῦ ῥιπτόμενον βέλος, καὶ ἂν πολὺ ὀλίγον ἐγγίξῃ, εἶναι ὅξυ τὸ βέλος καὶ ἀμέσως ἀπονεκροῖ τὸν κτυπηθέντα· τούτου ἢ μὲν γυνὴ σχίζει ἐκατέρωθεν τὰς παρειάς της, οἱ δὲ υἱοὶ γίνονται ὀρφανοί· καὶ αὐτὸς τὴν γῆν κοκκινίζων μὲ τὸ αἷμά του σήπεται, ὄρνεα δὲ σαρκοφάγα τὸν περιστοιχίζουσιν ἀντὶ γυναικῶν. »

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ὀδυσσεὺς προσελθὼν ἐστάθη ἔμπροσθέν του· ὥστε ἐκεῖνος ὀπισθέν του καθήσας ἀπέσπασε τὸ ταχὺ βέλος ἐκ τοῦ ποδός·

πόνος δὲ τρομερὸς διῆλθε διὰ τοῦ δέρματος· ἀνεπήδησεν εἰς τὸ ἄρμα καὶ διέταξε τὸν ἀμαξηλάτην νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ στρατόπεδον, διότι ἡ καρδιά του ἐλυπεῖτο.

Ἐμονώθη ὁ περιφνημὸς εἰς τὸ δόρυ Ὀδυσσεὺς καὶ οὐδεὶς Ἑλλήν ἔμεινε πλησίον του διότι ἐτράπησαν ὅλοι εἰς φυγὴν· ἀγανακτήσας δὲ, τοιαῦτα ἐσκέφθη

Οἴμοι! τί νὰ κάμω; μεγάλη μὲν δυστυχία, εἰάν τραπῶ εἰς φυγὴν φοβηθεὶς τὸ πλῆθος, φοβερώτερον ὅμως ἂν συλληφθῶ μόνος· τοὺς ἄλλους Ἑλλήνας ἔτρεψεν εἰς φυγὴν ὁ Κρονίδης· ἀλλὰ διατί σκέπτομαι ταῦτα; ἐνῶ ἡ-ξεύρω ὅτι οἱ μὲν δειλοὶ φεύγουν ἀπὸ τὸν πόλεμον, τὸ δὲ παληκάρι εἶναι ἀνάγκη νὰ στέκηται καρτερικῶς εἴτε ἐκτυπήθη εἴτε ἐκτύπησεν ἄλλον; »

Ἐνῶ αἱ σκέψεις αὗται ἐκινοῦντο ἐν τῇ ψυχῇ του καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ του, ἐπῆλθον ἤδη αἱ τάξεις τῶν ἀσπίδοφόρων Τρώων καὶ περιεκύκλωσαν αὐτὸν φέρουσαι μεθ' ἐ-αυτῶν τὸν ὄλεθρον· καθὼς δ' ὅταν θηρεύουσι σκύλοι καὶ ἀκμαῖοι νέοι πέριξ ἀγριοχοίρου, ἐξερχομένου ἀπὸ ἐκτεταμένον ξυλότοπον, καὶ ἀκονίζοντος τοὺς λευκοὺς του ὀδόντας μεταξὺ τῶν κυρτῶν του σιαγόνων, ἐνῶ δ' ἐκεῖνοι περὶ αὐτῶν ὀρμῶσιν, αὐτὸς συγκρούει τοὺς ὀδόντας τρομερά, καὶ τοὺς ἀναγκάζει νὰ μένωσι μακρὰν, τοιουτοτρόπως περὶ τὸν θεοφιλῆ Ὀδυσσέα ἔτρεξαν οἱ Τρῶες· αὐτὸς δὲ ἐφορμήσας πρῶτον μὲν ἐπλήγωσε μὲ τὸ ὀξύ του δόρυ τὸν ἄμεμπτον Διὸς Πίτην ἐπὶ τοῦ ὤμου· ἔπειτα ἐφόνευσε τὸν Θόωνα καὶ τὸν Ἐννομον· ἔπειτα τὸν Χερσιδάμαντα, πηδήσαντα κάτω τοῦ ἄρματος, ἐτρύπησε μὲ τὸ δόρυ κατὰ τὸν ὀμφαλὸν κάτωθεν τῆς στρογγύλης, ἀσπίδος· αὐτὸς δὲ πεσὼν εἰς τὴν κόνιν ἔθλιψε τὸ ἔδαφος μὲ τὰς παλάμας· τούτους μὲν ἄφησεν, ἐκτύπησε δὲ ἀμέσως μὲ

τὸ δόρυ τὸν Ἴππασίδην Χάροπα, τὸν ἀδελφὸν τοῦ εὐγενοῦς Σώκου, τοῦ ἰσοθέου, ὅστις διευθυνόμενος πρὸς βοήθειάν του ἐπλησίασε πολὺ εἰς τὸν Ὀδυσσεά καὶ τὸν εἶπεν,
 « ὦ Ὀδυσσεῦ διαβόητε, ἀκόρεστε ἀπὸ πανουργίας καὶ κόπους, σήμερον ἦ καὶ διὰ τοὺς δύο Ἴππασίδας θὰ καυχηθῆς, ὥς φονεύσας τοιοῦτους ἄνδρας καὶ τὰ ὄπλα των ἀφαιρέσας, ἣ ἡμπορεῖ ὑπὸ τὸ κτύπημα τοῦ δόρατός μου νὰ χάσῃς τὴν ψυχὴν σου. »

Ταῦτα εἰπὼν τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κυκλοτερῇ του λαμπρὰν ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν τὸ δυνατὸν δόρυ διεπέρασε καὶ εἰσδύσαν εἰς τὸν καταστόλιστον θώρακα, καὶ στηριχθὲν εἰς αὐτὸν ἀπέκοψεν ὅλον τὸ δέρμα ἄνωθεν τῶν πλευρῶν· ἀλλὰ δὲν ἄφησεν ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ σπλάγχνα τοῦ ἀνθρώπου, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐννοήσας ὅτι δὲν ἐπῆλθε θανατηφόρον τὸ βέλος ἀπεσύρθη, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σῶκον.

« Ἄ! δυστυχῇ, ἔσο βέβαιος ὅτι ἤδη σ' εὕρισκει δεινὸς ὄλεθρος· ναὶ μὲν μ' ἔπαυσες νὰ πολεμῶ ἐναντίον τῶν Τρώων· ἀλλ' ἐγὼ νομίζω ὅτι ἐδῶ σήμερον θὰ λάβῃς τὸν φόνον καὶ τὴν μαύρην σου μοῖραν· ὑπὸ τοῦ δόρατός μου καταβληθεὶς εἰς ἐμέ μὲν θὰ δώσῃς καύχημα, τὴν ψυχὴν σου δὲ εἰς τὸν ἐξάκουστον διὰ τοὺς ἵππους τοῦ Πλούτωνα. »

Εἶπε καὶ ὁ Σῶκος στρέψας τὰ νῶτα ἐτράπη εἰς φυγὴν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐνέπηξε κατ' αὐτοῦ φεύγοντος τὸ δόρυ εἰς τὸ μετὰφρενον μεταξὺ τῶν ὤμων καὶ τὸ διεπέρασε διὰ μέσου τοῦ στήθους· ἔπесε μετὰ πατάγου· ὁ δ' εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς καυχώμενος ἐπὶ τούτῳ ἔλεγεν·

« ὦ Σῶκε, υἱὲ τοῦ πολεμικοῦ Ἰππάσου, τοῦ ἵπποδαστοῦ, ἐπρόλαβε καὶ σ' εὔρε τὸ τέλος τοῦ θανάτου καὶ δὲν τὸ ἀπέφυγες· ἄ! δεΐλαιε, δὲν θὰ σοῦ κλείσωσι τοὺς

ὀφθαλμοὺς σοῦ ἀποθανόντος ὁ πατήρ καὶ ἡ σεβασμία μήτηρ σου, ἀλλὰ ὄρνεα σαρκοφάγα θὰ σὲ ξεσχίσωσι τινάζοντα τὰ πυκνά των πτερὰ· ἐμὲ δὲ, ἐὰν ἀποθάνω, θὰ μ' ἐνταφιάσωσι τοῦλάχιστον οἱ εὐγενεῖς Ἕλληνες».

Ταῦτα εἰπὼν ἀπέσπασε τὸ δυνατὸν δόρυ τοῦ Σώκου ἀπὸ τὸ δέρμα του καὶ τὴν πολυόμφαλον ἀσπίδα· μόλις δὲ τὸ ἀπέσπασεν ἐξώρμησε τὸ αἶμα, καὶ ἤσθάνθη μεγάλους πένους· οἱ μεγαλόψυχοι Τρῶες, ἅμα εἶδον τὸ αἶμα τοῦ Ὀδυσσέως, φωνάζαντες εἰς τὸ πλῆθος ὅλοι ἐκίνησαν κατ' ἐπάνω του· οὗτος ἀπесύρετο πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἐφώναζε τοὺς συντρόφους· τρεῖς μὲν φορὰς ἐφώναξεν, ὅσον δύναται ν' ἀνοίξῃ ἀνθρώπινον στόμα, τρεῖς δὲ φορὰς ἤκουσε τὴν φωνὴν αὐτοῦ ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος, καὶ ἀμέσως ἔλεγε πρὸς τὸν Αἴαντα πλησίον του ὄντα·

«Τελαμώνιε Αἴα, εὐγενέστατε βασιλεῦ, ἔφθασεν εἰς τὰ ὦτά μου φωνὴ τοῦ καρτερικοῦ Ὀδυσσέως, καὶ ὠμοιάζειν, ὥσάν νὰ τὸν ἐστενοχώρουν μόνον ὄντα οἱ Τρῶες, ἀποχωρήσαντές τον εἰς τὴν τρομερὰν μάχην· ἅς σπεύσωμεν διὰ τοῦ πλήθους φοβοῦμαι μὴ, μολονότι γενναῖος, πάθῃ τίποτε μείνας μόνος μετὰξὺ τῶν Τρώων, καὶ οἱ Δαναοὶ ποθήσωσιν αὐτόν· τὸ καλῆτερον εἶναι νὰ τὸν βοηθήσωμεν.

Οὕτως εἰπὼν αὐτὸς μὲν ἐπροπορεύετο, ὁ δὲ ἰσόθεος Αἴας ἠκολούθει· εὗρον ἔπειτα τὸν θεοφιλῆ Ὀδυσσεά, περικυκλούμενον ὑπὸ τῶν Τρώων ὅπως περικυκλοῦσι πληγωμένην ὑπὸ τόξου ἀνδρὸς κερασφόρον ἔλαφον εἰς τὰ βουνὰ τὰ αἰμοδόρα τσακάλια, καὶ τὸν μὲν ἄνδρα ἀπέφυγε διὰ τῆς φυγῆς, ἐν ὅσῳ τὸ αἶμα ἦτο θερμὸν καὶ τὰ γόνατα ἠγείροντο, ἀφοῦ ὅμως πλέον τὴν καταβάλλη τὸ ταχὺ βέλος τὴν κατακερματίζουν τὰ σαρκοφάγα τσακάλια εἰς τὰ βουνά, ἐντὸς σκιεροῦ δάσους· αἶφνης φέρει ὁ θεὸς κακο-

ποιὸν λέοντα, καὶ τὰ μὲν τσακάλια φοβηθέντα ἔφυγον, αὐτὸς δὲ κάθηται καὶ τρώγει· τοιουτοτρόπως καὶ τὸν πολεμικὸν πανοῦργον Ὀδυσσεά περιεκύκλουν πολλοὶ καὶ ἄνδρεῖοι Τρῶες, ἐνῶ δὲ ὁ ἥρως ἐφορμῶν μὲ τὸ δόρυ του ἀπέκρουε τὸν θάνατον, ὁ Αἴας τὸν ἐπλησίασε μὲ τὴν ὥς πύργον ἀσπίδα του καὶ ἐστάθη πλησίον αὐτοῦ· τότε οἱ Τρῶες τρομάξαντες διεσκορπίσθησαν, ἄλλος ἐδῶ καὶ ἄλλος ἐκεῖ, τὸν δὲ Ὀδυσσεά ὁ πολεμικὸς Μενέλαος ἔλαβεν ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ ἔφερεν ἔξω τοῦ πλήθους, ἕως οὔ ὁ θεράπων ὠδήγησε πλησίον του τὸ ἄρμα.

Ὁ δὲ Αἴας ἐφορμήσας κατὰ τῶν Τρώων ἐφόνευσε τὸν Δόρυκλον, νόθον υἱὸν τοῦ Πριάμου, ἔπειτα δὲ ἐκτύπησε τὸν Πάνδοκον, καὶ μετὰ τοῦτον τὸν Λύσανδρον καὶ Πύρασον καὶ Πυλάρτην· καθὼς δ' ὅταν ποταμὸς ἐξογκούμενος ἀπὸ βρόχινα ρεύματα καὶ πλημιμυρήσας κατέρχεται ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὰ βουνὰ εἰς τὴν πεδιάδα καὶ παρασύρει πολλὰς ξηρὰς δρυς, πολλὰς δ' ἐπίσης πεύκας, καὶ πολὺ νερὸν θολωμένον φέρει εἰς τὴν θάλασσαν, τοιουτοτρόπως τότε ὁ ἐπιφανὴς Αἴας διέτρεχε κλονίζων τὴν πεδιάδα καὶ κατακόπτων ἵππους καὶ ἄνδρας· ἀλλὰ δὲν τὸ ἐγνώριζεν ἀκόμη ὁ Ἔκτωρ, διότι ἐπολέμει εἰς τὸ ἀριστερὸν ἄκρον τῆς μάχης παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Σκαμάνδρου, ὅπου πρὸ πάντων ἐπιπτον κεφαλαὶ ἀνθρώπων, βοή δὲ ἀκατάπαυστος ἠγείρετο περὶ τὸν ὑψηλὸν Νέστορα καὶ τὸν πολεμικὸν Ἰδομενέα· ὁ Ἔκτωρ πρὸς τούτοις ἐπολέμει ἐφορμῶν μὲ τὸ δόρυ καὶ μὲ τὸ ἄρμα καὶ καταστρέφων τὰς φάλαγγας τῶν νέων· ἐν τούτοις δὲν ἤθελον ὑποχωρήσει ἀκόμη οἱ γενναῖοι Ἀχαιοί, ἂν Ἀλέξανδρος ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἑλένης δὲν ἔθετεν ἐκτὸς μάχης τὸν γενναῖον Μαχάονα, τὸν βασιλέα, κτυπήσας αὐτὸν μὲ τριγωνικὸν βέ-

λος κατὰ τὸν δεξιὸν ὦμον· ἔνεκα τούτου φόβος μέγας κατέλαβε τοὺς παρωργισμένους Ἀχαιοὺς, μὴ ἤθελε στραφῇ ἡ μάχη καὶ ἐζωγρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν· ἀμέσως λοιπὸν ὁ Ἰδομενεὺς προσεφώνησε πρὸς τὸν εὐγενῆ Νέστορα.

«ὦ Νηλεΐδῃ Νέστορ, μεγάλη δόξα τῶν Ἀχαιῶν, σπεῦσε ἀνάβα εἰς τὸ ἄρμα σου· ἄς βαίνῃ πλησίον σου ὁ Μαχάων· διεύθυνε ταχύτατα τοὺς ἵππους πρὸς τὸ στρατόπεδον· διότι ἀνὴρ ἰατρὸς ἀξίζει πολλοὺς ἄλλους, ἐξάγων τὰ βέλη καὶ πασπαλίζων μαλακτικὰ ἰατρικά».

Οὕτως εἶπε· καὶ δὲν ἠπειθήσεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ· ἀμέσως δὲ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἄρματός του καὶ πλησίον του ὁ Μαχάων, ὁ υἱὸς τοῦ ἀμέμπτου ἱατροῦ Ἀσκληπιοῦ· ἐκτύπησε δὲ τοὺς ἵππους, οἵτινες προθύμως ἐπέτawn πρὸς τὸ στρατόπεδον, διότι ἐκεῖ ἐπεθύμουν νὰ ἐπιστρέψωσιν.

Ὁ δὲ συνεπιβάτης τοῦ Ἑκτορος Κεβριόνης ἐνόησε τὴν ταραχὴν καὶ κίνησιν τῶν Τρώων καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

«Ἐκτορ, ἡμεῖς μὲν οἱ δύο ἐδῶ ἀντιτασσόμεθα πρὸς τοὺς Δαναοὺς εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κακοήχου πολέμου· οἱ δὲ ἄλλοι Τρῶες ἀνακατόνονται, ἵπποι καὶ ἄνθρωποι, κλονιζόμενοι ὑπὸ τοῦ Τελαμωνίου Αἴαντος· τὸν διέκρινα καλῶς διότι ἔχει μεγάλην περὶ τοὺς ὦμους του ἀσπίδα· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς πρὸς ἐκεῖ ἄς διευθύνωμεν τὸ ἄρμα, καὶ τοὺς ἵππους ὅπου πρὸ πάντων ἄρματα καὶ πεζοὶ εἰς ὀλεθρίαν συμπλοκὴν ἀφανίζουσιν ἀλλήλους, βοή δὲ ἀκατάπαυστος ἐγείρεται.»

Οὕτως εἰπὼν εὐθὺς ἐκτύπησε μὲ τὴν ἡχηρὰν μάστιγα τοὺς καλλίτριχας ἵππους, οἵτινες αἰσθανόμενοι τὸ κτύπημα ταχέως ἔφερον τὸ ταχὺ ἄρμα μεταξὺ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν, πατοῦντες ἐπὶ νεκρῶν καὶ ἀσπίδων. Ὅλος δὲ κάτωθεν ὁ ἄζων καὶ οἱ συνέχοντες τὸ ἄρμα ὀρίζοντιοι

κύκλοι, κτυπούμενοι ὑπὸ τῶν ῥανίδων τοῦ αἵματος, τὰς ὁποίας ἐτίναζον αἱ ὅπλαι τῶν ἵππων καὶ οἱ τροχοὶ τοῦ ἄρματος ἐλερώθησαν· ὁ Ἑκτωρ ἐπροθυμεῖτο νὰ χυθῇ εἰς τὰς πυκνὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπιπίπτων νὰ τὰς θραύσῃ· ἐνέβαλε δὲ ὀλεθρίαν ταραχὴν εἰς τοὺς Δαναούς. Ἐπ' ὀλίγον ἀπέσχε τοῦ δόρατος, ἀλλὰ περιήρ-
χετο τὰς τάξεις τῶν ἄλλων μὲ τὸ δόρυ, μὲ τὸ ξίφος καὶ μὲ μεγάλους λίθους ἀποφεύγων τὴν συμπλοκὴν τοῦ Τελαμωνίου Αἴαντος· (διότι δυσηρεστεῖτο ὁ Ζεὺς ὅταν ἐπολέμει μὲ ἀνώτερόν του).

Ὁ δὲ πατὴρ Ζεὺς ὁ εἰς τὰς ὕψη καθήμενος ἐνέπνευσε φόβον εἰς τὸν Αἴαντα ὅστις θορυβηθεὶς ἐστάθη καὶ ἔρρι-
ψεν ὀπισθέν του τὴν ἐξ ἑπτὰ ἐπαλλήλων βωδίνων δερ-
μάτων ἀσπίδα του καὶ παρὰ τὴν ἑσπέρην τὸ πλῆθος ὑπεχώ-
ρησεν ὡς θηρίον, συχναγυρίζων καὶ παρατηρῶν καὶ βαδί-
ζων μὲ μικρὰ βήματα· καθὼς δὲ κοκκινωπὸν λέοντα ἀπὸ
μάνδρα βοῶν, κυνηγῶσι χωρικοὶ μὲ τοὺς σκύλους των,
οἵτινες ἀγρυπνοῦντες καθ' ὅλην τὴν νύκτα δὲν τὸν ἀφί-
νουσι νὰ ἀρπάσῃ παχεῖς βοῦς· αὐτὸς δὲ ἐκ μεγάλης ἐπι-
θυμίας κρέατος ἐφορμᾷ κατ' εὐθεΐαν, ἀλλὰ δὲν κατορθώ-
νει τίποτε· διότι πυκνὰ ἀκόντια ἐπέρχονται ἐναντίον
τοῦ ἀπὸ τολμηρὰς χεῖρας, καὶ ἀναμμένα δέματα δαδίων,
φοβηθεὶς δὲ ταῦτα, μ' ὅλην τὴν ὁρμὴν του τρέπεται εἰς
φυγὴν, καὶ κατὰ τὸ πρῶτ' ἀποχωρεῖ μὲ τεθλιμμένην καρ-
δίαν· τοιοῦτοτρόπως τότε ὁ Αἴας ἀπεχώρει ἀπὸ τοὺς
Τρῶας, μὲ τεθλιμμένην καρδίαν καὶ ὅλως ἐναντίον τῆς
θελήσεώς του· διότι ἐφοβεῖτο καθ' ὑπερβολὴν διὰ τὸ
στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. Καθὼς δ' ὅταν ὀκνηρὸς ὄνος
περνῶν πλησίον ἀγροῦ ἐκδιάζει τὰ παιδία, ἐνῶ πολλὰ
ρόπαλα ἔσπασαν πέριξ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ εἰσελθὼν κατα-

τρώγει τὸ ἐκτεταμένον χωράφιον, ἐνῶ αὐτὰ ἐξακολουθοῦσι νὰ τὸν κτυπῶσι μὲ τὰ ῥόπαλα, ἀλλ' ἡ δύναμὶς των εἶναι μικρά· τοιοῦτοτρόπως τότε τὸν μέγαν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος οἱ γενναϊόψυχοι Τρῶες καὶ οἱ πολύφωνοι σύμμαχοί των ἠκολούθουν ἀδιακόπως κτυπῶντες μὲ τὰ ἀκόντια τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος του· ὁ δὲ Αἴας ἄλλοτε μὲν ἐνθυμεῖτο τὴν ὀρμητικὴν δύναμίν του, γυρίζων πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐσταμάτα τὰς φάλαγγας τῶν ἱπποδαμαστῶν Τρώων· ἄλλοτε δὲ ἐγύριζε καὶ ἐφευγεν, ὅλους δὲ ἐμπόδιζε νὰ πηγαίνωσι πρὸς τὸ στρατόπεδον, καὶ αὐτὸς εἰς τὸ μεταξὺ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν διάστημα ἐκινεῖτο βιαίως· τὰ δὲ ἀπὸ τολμηρὰς χειρὸς προερχόμενα δόρατα, ἄλλα μὲν ὀρμῶντα πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐνεπήγησαν εἰς τὴν μεγάλην ἀσπίδα του πολλὰ δὲ μολονότι ὀρεγόμενα τὴν σάρκα του, ἔπιπτον εἰς τὸ μεταξὺ διάστημα, πρὶν ἐγγίξωσι τὸ λευκὸν του δέρμα, καὶ ἐφέροντο εἰς τὸ ἔδαφος.

Καθὼς δὲ ἐνόησεν αὐτὸν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος Εὐρύπυλος νὰ στενοχωρῇται ὑπὸ πυκνῶν βελῶν ἀμέσως ἐπῆγε καὶ σταθεὶς πλησίον του ἀκόντισε μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυ καὶ ἐκτύπησε τὸν Φαυσιάδην Ἀπισάονα, βασιλέα ὄντα, εἰς τὸ ἥπαρ ἀπὸ τὸ διάφραγμα, ἀμέσως δὲ τοῦ ἔλυσε τὰ γόνατα· ἐπιπεσὼν δὲ ἐπροσπάθει νὰ τοῦ πάρῃ τὰ ὅπλα, ὅτε παρατηρήσας αὐτὸν ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος, ἀμέσως ἔσυρε κατ' ἐπάνω του τὸ τόξον καὶ τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ βέλος εἰς τὸν δεξιὸν μηρόν· ἔσπασε δὲ τὸ βέλος καὶ ἐπροξένει μεγάλιν ἐνόχλησιν εἰς τὸν μηρόν· αὐτὸς ἀπεσύρθη πρὸς τοὺς συντρόφους του θέλων ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον, ἐφώναξε δὲ μὲ διαπεραστικὴν φωνὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας λέγων·

«ὦ φίλοι, ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Ἀργείων, στρα-
φῆτε ταχέως καὶ σταθῆτε ν' ἀποκρούσητε τὴν σκληρὰν
ἡμέραν τοῦ Αἴαντος, ὁ ὁποῖος στενοχωρεῖται ὑπὸ βελῶν,
καὶ σᾶς βεβαιῶ ὅτι δὲν θὰ σωθῇ ἀπὸ τὸν κακὸν χον πόλε-
μον· ἀλλὰ σπεύσατε νὰ ὑπερασπισθῆτε τὸν μέγαν υἱὸν
τοῦ Τελαμῶνος Αἴαντα.»

Οὕτως εἶπεν ὁ πληγωμένος Εὐρύπυλος, ἐκεῖνοι δὲ ἤλ-
θον καὶ ἐστάθησαν πλησίον του, κλίναντες ἐπὶ τῶν ὤμων
τὰς ἀσπίδας καὶ τὰ δόρατα ἀνυψώσαντες· ὁ δὲ Αἴας
ἀπαντήσας αὐτοὺς ἐστάθη καὶ ἐστράφη πρὸς τοὺς ἐχθροὺς,
ἀφοῦ ἔφθασε πλησίον τῶν συντρόφων τοιοῦτοτρόπως μὲν
οὔτοι ἐμάχοντο μὲ θερμὸν τὸ σῶμα ὥς καίόμενον πῦρ·
τὸν δὲ Νέστορα ἐξέφερον τοῦ πολέμου αἱ φοράδες τοῦ Νη-
λέως, ἰδρωμέναι φέρουσι τὸν βασιλέα Μαχάονα· τοῦτον
παρατηρήσας ἐγνώρισεν ὁ ταχύπους εὐγενὴς Ἀχιλλεύς·
διότι ἐστέκετο ἐπὶ τῆς πρύμνης τοῦ μεγαλοκείλου πλοίου
του, παρατηρῶν τὰ δεινὰ πάθη καὶ τὴν ἀξιόκλαυστον κα-
ταδίωξιν· ἀμέσως δὲ εἶπε πρὸς τὸν σύντροφόν του Πά-
τροκλον, φωνάζας ἀπὸ τὸ πλοῖον· αὐτὸς δὲ ἀκούσας ἐ-
ξῆλθεν ἴσος μὲ τὸν Ἄρην, ἀπὸ τὴν σκηνήν· καὶ τοῦτο
ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς καταστροφῆς του· εἶπε δὲ πρῶτος
πρὸς τὸν Ἀχιλλέα ὁ ἰσχυρὸς υἱὸς τοῦ Μενoitίου.

«Τί μὲ φωνάζεις, Ἀχιλλεῦ, τί μὲ χρειάζεσαι ; »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

«Εὐγενέστατε Μενoitιάδῃ, ἀγαπητέ μου φίλε, τώρα
πιστεύω ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ θὰ σταθῶσι περὶ τὰ γόνατά μου
καὶ θὰ μὲ παρακαλῶσι· διότι ἤδη πλέον τοὺς κατέχει
ἀνάγκη ἀνυπόφορος· ἀλλὰ τώρα ὕπαγε, ἀγαπητέ τοῦ
Διὸς Πάτροκλε καὶ ἐρώτα τὸν Νέστορα, ποῖος εἶναι αὐ-
τὸς, τὸν ὁποῖον ἐκφέρει ἐκ τοῦ πολέμου πληγωμένον ἐκ

τῶν ὀπισθεν ὁμοιάζει καθ' ὅλα μὲ τὸν Ἀσκληπιάδην Μαχάωνα, ἀλλὰ δὲν εἶδον τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀνθρώπου· διότι αἱ φοράδες ἐπέρασαν ἀπ' ἐμπρὸς μου ὡς ἀστραπή·»

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ ἀγαπητοῦ συντρόφου ὑπήκουσεν εὐθύς ὁ Πάτροκλος καὶ ἤρχισε νὰ τρέχῃ πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Ὅταν πλέον ὁ Νέστωρ καὶ ὁ Μαχάων ἔφθασαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Νηλεΐδου, ἀπέβησαν εἰς τὴν πολυθρέμωνα γῆν· τοὺς ἵππους ἔλυσεν ἀπὸ τὸ ἄρμα ὁ θεράπων τοῦ γέροντος Εὐρυμέδων ἐνῶ οὗτοι σταθέντες ἐν τῇ παραλίᾳ πρὸς τὸν ἀέρα ἐξήραινον τοὺς ἐξ ἰδρώτος βεβρεγμένους χιτῶνας των, ἔπειτα δὲ ἐλθόντες εἰς τὴν σκηνὴν ἐκάθησαν ἐπὶ κλιντήρων διὰ νὰ λάβωσι τὸ ποτὸν, τὸ ὅποιον εἶχε κάμει ἡ ὠραίας πλοκάμους ἔχουσα Ἑκαμήδη, θυγάτηρ τοῦ γενναίου Ἀρσινόου, τὴν ὁποίαν ὁ γέρων εἶχε φέρει ἀπὸ τὴν Τένεδον, ὅταν τὴν ἐκυρίευσεν ὁ Ἀχιλλεύς, καὶ τὴν ὁποίαν τοῦ ἐδώρησαν οἱ Ἀχαιοί· διότι ἦτο πρῶτος ἀπὸ ὅλους κατὰ τὰς σκέψεις. Αὕτη λοιπὸν πρῶτον μὲν ἔθεσε κατὰ μῆκος ἐμπρὸς των ὠραίαν τράπεζαν, μὲ πόδας ἐκ κυάνου καὶ καλῶς ἐξεσμένην, ἐπ' αὐτῆς γάλκινον κάνιστρον, κρόμμυον ὡς προσφάγιον διὰ τὸν οἶνον καὶ μέλι πρόσφατον καὶ ἱερὸν ἄλευρον· ἔθεσε δὲ προσέτι ἓνα ὠραιότατον ποτήριον τὸ ὅποιον εἶχε φέρει ὁ γέρων ἀπὸ τὸν οἶκον μὲ χρυσᾶ καρφία ἐστολισμένον· εἶχε δὲ τέσσαρας λαβὰς, καὶ δύο βάσεις ἐκατέρωθεν τῶν ὁποίων ἦσαν δύο περιστεραιὶ βόσκουσαι. Πᾶς ἄλλος μὲ δυσκολίαν ἤθελε τὸ σηκῶσαι γεμάτον ἀπὸ τὴν τράπεζαν, ὁ Γερονέστωρ ὅμως ἄνευ κόπου τὸ ἐσήκωνεν. Ἐντὺς λοιπὸν τούτου τοὺς ἔκαμε τὸ ποτὸν τὸ καλούμενον κυκεῶνα, ἡ ὁμοία μὲ θεᾶς γυνή, μὲ Πράμνειον οἶνον, ἐπὶ

τοῦ ὁποίου ἔξυσε μὲ ξύστην χάλκινον, τυρὸν ἐκ γάλατος αἰγὸς καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰ ἐπασπάλισε λευκὸν ἄλεϋρι· ἐτοιμάσασα λοιπὸν αὐτὰ τοὺς εἶπε νὰ πῖωσιν· οὗτοι δὲ ἀφοῦ πίνοντες ἀπέβαλον τὴν κατὰξηρον δίψαν, ἤρχισαν νὰ διασκεδάζουν μὲ διαφόρους ὁμιλίαις, ὅτε ὁ ἰσόθεος Πάτροκλος ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν θύραν· ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ γέρων ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν λαμπράν του ἔδραν καὶ λαβὼν αὐτὸν ἀπὸ τὴν χεῖρα τὸν ὠδήγει νὰ καθήσῃ· ὁ δὲ Πάτροκλος ἀφ' ἐτέρου ἠρνεῖτο καὶ ἔλεγε.

«Δὲν κάθημαι, ἐκ Διὸς τεθραμμένε γέρον, οὐδὲ θὰ μὲ πείσῃς· σεβαστὸς καὶ παράξενος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις μὲ ἀπέστειλε νὰ μάθω, ποῖος εἶναι οὗτος ὁ πληγωμένος, τὸν ὁποῖον φέρεις· ἀλλὰ καὶ μόνος μου τὸν γνωρίζω, βλέπω δὲ τὸν βασιλέα Μαχάονα· τῶρα θὰ ἐπιστρέψω νὰ φέρω τὴν εἰδήσιν εἰς τὸν Ἀχιλλέα· σὺ δὲ ἐκ Διὸς, καταγόμενε γέρον, πολὺ καλὰ γνωρίζεις πόσον εἶναι φοβερός ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος· εὐκόλως καὶ εἰς τὸν ἀναίτιον προσάπτῃ ἐνσχὴν.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ.

«Διατὶ τάχα οὕτω λυπεῖται μόνον ὁ Ἀχιλλεὺς τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν, ὅσοι ἐκτυπήθησαν μὲ βέλη; δὲν ἠξέυρει λοιπὸν ποσῶς πόσον πένθος ἠγέρθη εἰς τὸν στρατόν; τὰ καλῆτερα παληκάρια κεῖνται κτυπημένα καὶ πληγωμένα εἰς τὸ στρατόπεδον· εἶναι κτυπημένος ὁ ἀνδρειωμένος υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης· εἶναι πληγωμένος ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων εἶναι κτυπημένος καὶ ὁ Εὐρύπυλος μὲ βέλος εἰς τὸν μηρόν, τοῦτον δὲ ἄλλον ἐγὼ νέον πρὸ ὀλίγου ἐξέφερον ἐκ τοῦ πολέμου μὲ βέλος κτυπημένον· ὁ δὲ Ἀ-

χιλλεὺς, ἐνῶ εἶναι πολὺ καλὸς, δὲν πονεῖ τοὺς Δαναοὺς οὐδὲ τοὺς εὖσπλαχνίζεται· ἢ περιμένει νὰ πυρποληθῶσιν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν ταχέα πλοῖα παρὰ τὴν θέλησιν τῶν Ἀργείων, ἡμεῖς δὲ νὰ φονευώμεθα κατὰ σειράν; διότι δὲν εἶναι ἡ δύναμίς μου, ὁποία ἦτο προτιθέρα εἰς τὰ καμπτά μου μέλη. Εἴθε νὰ ἤμην οὕτω νέος καὶ νὰ εἶχον ἀμετάβλητον τὴν δύναμιν, καθὼς ὅταν συνέβη φιλονεικία μεταξὺ τῶν Ἡλείων καὶ ἡμῶν διὰ ἀρπαγὴν τινα βοῶν, ὅταν ἐγὼ ἐφόνευσα τὸν Ἡλεῖον Ἴ-τυμονέα, τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Ὑπερόχου, λαφυραγωγῶν πρὸς ἐκδίκησιν· αὐτὸς δὲ ὑπερασπιζόμενος τὰς ἀγελάδας του ἐκτυπήθη μεταξὺ τῶν προμάχων ὑπὸ τῆς χειρὸς μου δι' ἀκοντίου καὶ κατέπεσε· τὸ δὲ περὶ αὐτὸν πλῆθος τῶν χωρικῶν φοβηθὲν ἐτράπη εἰς φυγὴν· λείαν δὲ συνη-θροίσαμεν ἀπὸ τὴν πεδιάδα πάρα πολλήν, πεντήκοντα ἀγέλας βοῶν, ἄλλα τόσα ποίμνια προβάτων, ἄλλας τό-σας ἀγέλας χοίρων, ἄλλα τόσα ἐκτεταμένα κοπάδια αἰγῶν, φοράδας δὲ ξανθὰς ἑκατὸν πεντήκοντα, ὅλας θη-λυκάς μὲ πολλὰ ὑπ' αὐτὰς πωλάρια· καὶ ταῦτα μὲν ἐφέ-ραμεν εἰς τὴν Πύλον τοῦ Νηλέως φθάσαντες διὰ νυκτὸς εἰς τὴν πόλιν· ἐχαίρετο δὲ ἀπὸ καρδίας ὁ Νηλεὺς, διότι ἐπέτυχον πολλὰ νέος εἰς τὸν πόλεμον· ἅμα δ' ἐφάνη ἡ αὐγὴ κήρυκες, μὲ ὀξεῖαν φωνήν, ἐκήρυττον νὰ συνέλθωσιν ὅλοι ὅσοι εἶχον νὰ λάβουν ἀπὸ τὴν θεῖαν Ἥλιδα, οἱ δὲ ἀρχηγοὶ τῶν Πυλίων συνελθόντες δισνέμεντο ταῦτα. διότι εἰς πολλοὺς ἐχρεώστουν πράγματα οἱ Ἐπειοὶ ὡς ὀλίγοι ὄντες εἰς τὴν Πύλον καὶ ὑποστάντες πολλὰς κα-κώσεις· διότι εἶχεν ἔλθει πρότερον ὁ κραταῖος Ἡρακλῆς καὶ μᾶς εἶχε κακοποιήσει φονεύσας ὅλα τὰ παληκάρια. δώδεκα υἱοὶ εἴμεθα τοῦ εὐγενοῦς Νηλέως· ἐκ τούτων

μόνος ἐγὼ ἀπέμεινα, οἱ δὲ ἄλλοι ὅλοι ἐχάθησαν)· διὰ ταῦτα οἱ χαλκοχίτωνες Ἑπείοι, ὑπερφηανόμενοι καὶ καταφρονούντες ἡμᾶς εἶχον πράξει διαφόρους καθ' ἡμῶν ὑβριστικὰς καὶ ἀδίκους πράξεις. Ἐχώρισε δὲ ὁ γέρων καὶ ἔλαβεν ἀγέλην βοῶν καὶ μέγα κοπάδι προβάτων ἐκλέξας τριακόσια, καὶ τοὺς βοσκοὺς διότι αὐτὸς ἰδίως εἶχε πολλὰ ὑποφέρει καὶ εἰς αὐτὸν πολλὰ ὤφειλεν ἡ θεία Ἥλις. Τέσσαρας ἀθλιοφόρους ἵππους μετὰ τῶν ἀμαξῶν αἱ ὁποῖαι εἶχον μεταβῆ ἑκεῖ ν' ἀγωνισθῶσιν εἰς τὸ τρέξιμον διὰ βραβεῖον, τρίποδος ὁ βασιλεὺς Αὐγείας τὰς ἐκράτησε, ἀποπέμψας τὸν ἀμαξηλάτην λυπημένον διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν ἵππων. Διὰ τοὺς λόγους λοιπὸν τοὺς ὁποίους τοῦ εἶχεν εἶπεῖ καὶ διὰ τὴν πράξιν ταύτην ὠργισμένος ὁ γέρων ἐχώρισε καὶ ἔλαβε πλῆθος ἀμέτρητον· τὰ δὲ λοιπὰ ἔδωκεν εἰς τὸν λαὸν διὰ νὰ μοιράσωσι μεταξὺ τῶν, καὶ νὰ μὴ ἀπέλθῃ τίς στερούμενος μερίδος. Ἐνῷ ἡμεῖς κατεγιγόμεθα εἰς πάντα ταῦτα καὶ περὶ τὴν πόλιν ἐκάμνομεν θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς, τὴν τρίτην ἡμέραν ἐπῆλθον οἱ ἐπηοὶ εἰς μέγα πλῆθος πεζῶν καὶ ἐφαρμάτων πανστρατιᾷ· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐξεστρατεύοντο οἱ δύο Μολιόνες, παιδία ἀκόμη ὄντες καὶ ἐπομένως ἄπειροι τῆς ἰσχύος καὶ ὁρμῆς τοῦ πολέμου. Ὑπάρχει πόλις, Θρύον ὀνομαζομένη, ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, μακρὰν παρὰ τὸν Ἀλφειὸν κατωτέρω τῆς ἀρμώδους Πύλου· ταύτην περιεκύκλωσαν καὶ ἐπετίθεντο ὅπως καταστρέψωσιν· ἀλλ' ὅτε διῆλθον ὅλην τὴν πεδιάδα, ἔσπευσε νὰ ἔλθῃ ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἡ Ἀθηνᾶ, ἐν καιρῷ νυκτός, ὅπως μᾶς εἰδοποιήσῃ νὰ ὀπλισθῶμεν· οὐδ' ἄνευ προθυμίας συνήρχοντο οἱ Πύλιοι, ἀλλὰ τούναντίον μὲ μεγάλην πολεμικὴν διάθεσιν καὶ ὁρμὴν· ἐμὲ δὲ ὁ Νηλεὺς δὲν ἄφινε νὰ ὀπλισθῶ, ἀλλὰ μου ἀπέκρυψε

τοὺς ἵππους, διῶσχυρίζομενος ὅτι ἐγὼ ἀκόμῃ ἦμην ἀνί-
 κανος διὰ τὰ πολεμικά· ἀλλὰ ἂν καὶ ἦμην πεζὸς, μῶλα
 ταῦτα διέπρεπον μετὰ τῶν ἰδικῶν μας ἐφαρμάτων· τοι-
 αῦτη ἦν ἡ πρὸς πόλεμον ὁρμή, τὴν ὁποίαν ἔφερεν ἡ Ἀ-
 θηναῖα. Ὑπάρχει δὲ ποταμὸς Μινυήϊος, χυνόμενος εἰς τὴν
 θάλασσαν παρὰ τὴν Ἀρήνην, ὅπου οἱ ἐπὶ τῶν ἀρμάτων
 Πύλιοι ἐπεριμείναμεν τὴν λαμπρὰν αὐγὴν, ἐνῶ τὸ πε-
 ζικὸν ἐπηκολούθει· ἀπ' ἐκεῖ δὲ πανστρατιᾷ ὀπλισθέντες
 καὶ κινήσαντες ἐφθάσαμεν κατὰ τὴν μεσημβρίαν εἰς τὸν
 ἱερὸν ποταμὸν τοῦ Ἀλφειοῦ· ἐνταῦθα ἀφοῦ ἔκαμιον θυ-
 σίας αἰσίους εἰς τὸν παντοδύναμον Κρονίδην, ταῦρον δὲ
 εἰς τὸν Ἀλφειὸν καὶ ταῦρον εἰς τὸν Ποσειδῶνα, εἰς δὲ
 τὴν λαμπρόφθαλμον Ἀθηναῖν ἀγελάδα ἀπὸ κοπάδι, ἐ-
 δειπνήσαμεν εἰς τὸν στρατὸν κατὰ σώματα, καὶ ἐκαίμη-
 θημεν καθεὶς μὲ τὰ ὄπλα του πλησίον τοῦ ρεύματος τοῦ
 ποταμοῦ· οἱ δὲ μεγαλόψυχοι Ἐπειοὶ ἐπολιόρκουν ἤδη
 τὴν πόλιν καὶ ἔκαμνον ἐφόδους ὅπως τὴν ἐκπορθήσωσιν·
 ἀλλὰ τοὺς ἐπαρουσιάσθη πολὺ δύσκολος πόλεμος· διότι
 ὅτε ὁ φωτοδόλος ἥλιος ἀνέβη ὑπεράνω τῆς γῆς, συνε-
 πλάκχημεν, εὐχόμενοι εἰς τὸν Δία καὶ τὴν Ἀθηναῖν· ὅτε
 δὲ πλέον ἤρχισεν ἡ σύγκρουσις μετὰξὺ Πυλίων καὶ Ἐ-
 πειῶν, πρῶτος ἐγὼ ἐφόνευσα ἐν παληκάρι, τὸν καλὸν
 πολεμιστὴν Μούλιον, καὶ ἐπῆρα τοὺς μονόνυχας ἵππους
 του· ἦτο δ' οὗτος γαμβρὸς τοῦ Λυγείου, ἔχων τὴν μεγα-
 λητέραν θυγατέρα του, τὴν Ξανθὴν Ἀγαμήδην, ἡ ὁποία
 ἐγνώριζε τόσα μαγικὰ βότανα, ὅσα φυτρώνει καὶ τρέφει
 ἡ ἐκτεταμένη γῆ· τοῦτον λοιπὸν ἐγὼ προσερχόμενον
 κτυπήσας μὲ τὸ χαλκόμευτον δόρυ καὶ σωριάσας εἰς τὰς
 κόνεις, ὥρμησα εἰς τὸ ἄρμα του καὶ ἐστάθην μετὰξὺ τῶν
 προμάχων· οἱ δὲ μεγαλόψυχοι Ἐπειοὶ τρομάξαντες ἔφυ-

γαν, ἄλλος ἐδῶ καὶ ἄλλος ἐκεῖ, ἀφοῦ εἶδον νὰ πέσῃ ἄν-
 νήρ, ὁ ὁποῖος ἐπρομάχει τῶν ἐφαρμάτων καὶ εἰς τὸν πό-
 λεμον ἦτο τὸ πρῶτον παληκάρι· ἐγὼ ἐφώρμησα ὡσάν
 μαῦρος ἀνεμοστρόβιλος, καὶ κατέβαλον πεντήκοντα ἄρ-
 ματα· δύο δὲ ἐκατέρωθεν ἐκάστου ἄνδρες ἐδάγκασαν τὸ
 ἔδαφος, ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δόρατός μου πεσόντες·
 καὶ ἤθελον ἀφανίσαι ἀφεύκτως καὶ τὰ δύο παιδιὰ τοῦ
 Ἄκτορος καὶ Μολιόνης, ἐὰν δὲν τὰ ἔσωζεν ἐκ τοῦ πο-
 λέμου ὁ μέγα κράτος ἔχων, ὁ γεωσειστής πατὴρ, καλύ-
 ψας αὐτὰ μὲ πυκνὴν ὀμίχλην· τότε ὁ Ζεὺς ἔδωσεν εἰς
 τοὺς Πυλίους μεγάλην νικητικὴν δύναμιν· διότι ἐπορευό-
 μεθα διὰ μέσου τῆς ἐκτεταμένης πεδιάδος, φονεύοντες
 αὐτοὺς καὶ συλλέγοντες τὰ ὡραῖά των ὅπλα, μέχρις οὗ
 οἱ ἵπποι μας ἐπάτησαν ἐπὶ τοῦ πολυσίτου Βουπρασίου,
 τοῦ Ὀλενίου βράχου καὶ τοῦ ὀνομαζομένου λόφου τοῦ Ἀ-
 λεισίου, ὁπόθεν μᾶς ἐγύρισεν ὀπίσω ἡ Ἀθηνᾶ· ἐνταῦθα
 ἐφόνευσα καὶ ἄφησα ἓνα ἄνδρα διὰ τελευταίαν φορὰν. Οἱ
 δὲ Ἀχαιοὶ ἀπὸ τὸ Βουπράσιον διεύθυνον πρὸς τὰ ὀπίσω,
 πρὸς τὴν Πύλον, τοὺς ταχεῖς ἵππους· πάντες δ' ἠῤῃχοντο
 ἐκ μὲν τῶν θεῶν εἰς τὸν Δία, ἐκ δὲ τῶν ἀνθρώπων εἰς
 τὸν Νέστορα· τοιοῦτος ἦμην ἐὰν ποτὲ ἦμην μεταξὺ τῶν
 ἀνδρῶν, καὶ τὸ παρελθὸν δὲν εἶναι ὄνειρον· ὁ δὲ Ἀχιλ-
 λεὺς μόνος ὑπὲρ ἑαυτοῦ μεταχειρίζεται τὴν ἀνδρείαν του·
 διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ μετανοήσῃ καὶ θὰ κλαύσῃ
 πολὺ, ἀφοῦ χαθῇ ὁ στρατός. Φίλε ἐνθυμήθητι ὁ Μενόι-
 τιος τί σὲ παρήγγειλε ὅτε σὲ ἀπέστελλεν ἀπὸ τὴν Φθίαν
 εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα· ἡμεῖς οἱ δύο, ἐγὼ καὶ ὁ εὐγενὴς
 Ὀδυσσεὺς, εὐρισκόμενοι ἐντὸς τοῦ οἴκου, ἠκούομεν ἀκρι-
 βῶς ὅλας τὰς παραγγελίας, εἵχαμεν δὲ ὑπάγει εἰς τὸν
 εὐτυχῇ οἶκον τοῦ Πηλέως, ὅτε περιερχόμενοι τὴν πολύ-

βοσκὸν Ἑλλάδα συνηθοίζαμεν στρατόν· εὖρομεν τότε
 ἐντὸς τὸν ἥρωα Μενόιτιον, σὲ καὶ πλησίον σας τὸν Ἀ-
 χιλλέα· ὁ δὲ γέρων ἱππηλάτης Πηλεὺς ἔκαιεν ὅστ᾽ αὖ βω-
 δινῶν μηρῶν τυλιγμένα μὲ λίπος εἰς τὸν εὐχαριστούμενον
 εἰς τοὺς κεραυνοὺς Δία, ἐν τῷ χόρτῳ τῆς αὐλῆς του· ἐ-
 κράτει δὲ χρυσοῦν ποτήριον καὶ ἔκαμνε σπονδὰς μὲ μαυ-
 ρον οἶνον ἐπὶ τῶν καιομένων θυμάτων· σεῖς μὲν κατε-
 γίνεσθε περὶ τὰ κρέατα τοῦ βοός, ἡμεῖς δὲ ἐστάθημεν
 εἰς τὰ πρόθυρα· ἐκπλαγεῖς ἐπετάχθη ὀρθὸς ὁ Ἀχιλλεὺς
 καὶ λαβὼν ἐκ χειρὸς μᾶς ἀπήγαγε, μᾶς προέτρεψε νὰ
 καθήσωμεν καὶ μᾶς ἔκαμε τὰς συνήθεις φιλοξενήσεις. Ἀ-
 φοῦ δὲ ἐφάγομεν καὶ ἐπίομεν, ἤρχισα ἐγὼ νὰ ὁμιλῶ,
 παρακινῶν σας τοὺς δύο νὰ ἔλθητε μαζί· σεῖς μὲν ἐδει-
 κνύετε μεγάλην διάθεσιν, πολλὰς δὲ καὶ τοὺς δύο σᾶς ἔ-
 διδον ὁδηγίας· ὁ μὲν Γεροπηλεὺς τὸν υἱὸν του Ἀχιλλέα
 νὰ ἦναι πάντοτε ἄριστος καὶ νὰ ὑπερέχη τῶν ἄλλων· σὲ
 δὲ ἀφ' ἑτέρου ὡς ἐξῆς παρήγγελλεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀκτορος
 Μενόιτιος. «Τέκνον μου, κατὰ μὲν τὸ γένος ἀνώτερος εἶ-
 ναι ὁ Ἀχιλλεὺς, σὺ ὅμως εἶσαι μεγαλειέτερος κατὰ τὴν
 ἡλικίαν· κατὰ τὴν δύναμιν εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου· ἀλλὰ
 δύνασαι μὲ καλὸν τρόπον νὰ τὸν συμβουλεύῃς φρονίμους
 παρατηρήσεις, καὶ νὰ τὸν παραγγέλλῃς· αὐτὸς δὲ θὰ πεί-
 θεται εἰς τὸ καλόν. » Τοιαύτας παραγγελίας σοῦ ἔκα-
 μνεν ὁ γέρων, σὺ δὲ τὰς λησμονεῖς· ἀλλ' ἀκόμη καὶ
 τώρα ἡμπορεῖς νὰ εἴπῃς αὐτὰ εἰς τὸν πολεμικὸν Ἀχιλ-
 λέα, ἵσως πεισθῇ· τίς ἡξέυρει ἐὰν μὲ τὴν βοήθειαν κάνε-
 νὸς θεοῦ οἱ κατάλληλοι λόγοι σου δὲν ἤθελον κινήσει τὴν
 καρδίαν· ἔχει μεγάλην σημασίαν φίλου συμβουλῆ. Ἐὰν
 δὲ πάλιν ἐν τῷ νῶ αὐτοῦ ἀποφεύγει τὴν ἀπειλὴν προφη-
 τείας τινός, καὶ ἡ δέσποινα μήτηρ του τοῦ εἶπε κάμμιαν ἐκ

μέρους τοῦ Διὸς, ἃς ἀποστείλῃ σὲ τοῦλάχιστον μετὰ τῶν ἄλλων Μυρμιδόνων, ἴσως σώσεις τοὺς Δαναοὺς· ἃς σοῦ δώσῃ καὶ τὰ ὥραϊά του ὅπλα νὰ φορέσῃς διὰ τὸν πόλεμον, ἴσως οἱ Τρῶες σὲ προσομοιάσουν με αὐτὸν καὶ ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὸν πόλεμον, ἀναπνεύσωσι δὲ ἀπὸ τὸν κόπον οἱ πολεμικοὶ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν. Ὀλίγον ἀπαιτεῖται διὰ ν' ἀνακουφισθῇ τις ἀπὸ τὸν πόλεμον· ἐνῷ εὐκόλως ἀκούραστοι κουρασμένους ἀνθρώπους δύνανται μὲ ἀλαλαγμὸν νὰ συνωθήσωσι πρὸς τὴν πόλιν, μακρὰν τοῦ στρατοπέδου. D

Οὕτως εἶπε καὶ συνεκίνησε τὴν καρδίαν τοῦ Πατρόκλου ἐντὸς τῶν στήθων, ὅστις ἔτρεξεν εἰς τὰ πλοῖα τοῦ Διάκιδου Ἀχιλλέως· ἀλλ' ὅταν πλέον τρέχων ἔφθασεν εἰς τὰς σκηνάς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεώς, ὅπου ἦταν ὁ τόπος διὰ τὴν συνέλευσιν καὶ τὰς δίκας καὶ ὅπου εἶχον κατασκευάσει βωμοὺς τῶν θεῶν, ἐκεῖ τὸν ἀπῆντησε κτυπημένος μὲ βέλος εἰς τὸν μηρὸν ὁ Εὐρύπυλος ἐκ Διὸς καταγόμενος Εὐαιμωνίδης, ἐρχόμενος ἐκ τοῦ πολέμου χωλαίνων· ἀπὸ μὲν τοὺς ὤμους καὶ τὴν κεφαλὴν του κατέρρεεν ὑγρὸς ἰδρώς, ἀπὸ δὲ τὴν βαρεῖαν πληγὴν ἀνέβρυσ μετὰ ἤχου αἵμα· ἡ ψυχὴ του ὅμως ἦτον ἀβλαβής. Τοῦτον ἰδὼν ὁ ἰαχυρὸς υἱὸς τοῦ Μενoitίου ἐκινήθη εἰς οἶκτον καὶ ἀμέσως εἶπε μετὰ θρηνῶδους φωνῆς πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς.

α Ἄ ! δυστυχεῖς ἀρχηγοὶ καὶ κυβερνῆται τῶν Δαναῶν οὕτω φαίνεται ὥς ἦτο πεπρωμένον, μακρὰν τῶν ἰδικῶν σας καὶ τῆς πατρίδος, εἰς τὴν Τροίαν νὰ χορτάσητε τοὺς ταχεῖς σκύλους μὲ τὸ λευκόν σας λίπος· ἀλλ' ἐμπρὸς εἰπέ μοι τοῦτο, ἐκ Διὸς καταγόμενε Εὐρύπυλε, ἥρως· εἶναι ἐλπίς πλέον νὰ κρατήσωσιν οἱ Ἕλληνες τὸν ἐκπληκτι-

κὸν Ἑκτορα, ἣ ἤδη θὰ χαθῶσι φονευθέντες ὑπὸ τὰ κτυπήματα τοῦ δόρατός του. »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ πληγωμένος Εὐρύπυλος.

« Δὲν θὰ δυνηθῶσι πλέον οἱ Ἕλληνες, ἐκ Διὸς κατὰ-γόμενοι Πάτροκλε, νὰ τὸν ἀποκρούσωσιν, ἀλλὰ θὰ πέσωσι εἰς τὰς μαύρας νῆας διότι ὅλα ἤδη τ' ἀνδρειωμένα παληκάρια κατὰκείνται εἰς τὸ στρατόπεδον, κτυπημένα καὶ πληγωμένα ὑπὸ τῶν χειρῶν τῶν Τρώων, οἵτινες ἀδιακόπως ἐνισχύονται· ἐμὲ μὲν σὺ σῶσον καὶ ὁδήγησον εἰς τὸ μαῦρον πλοῖον μου· ἔπειτα ἔκβαλε ἀπὸ τὸν μηρὸν τὸ βέλος καὶ πλύνε τον ἀπὸ τὸ μαῦρον αἷμα μὲ χλιαρὸν νερὸν καὶ τελευταῖον πασπάλισε ἐπάνω μαλακτικὰ ἱατρικὰ, θεραπευτικὰ, τὰ ὅποια λέγουν ὅτι ἔμαθες παρὰ τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ διδαχθέντος ὑπὸ τοῦ Χείρωνος τοῦ δικαιοτάτου τῶν Κενταύρων· διότι οἱ ἱατροὶ Ποδαλείριος καὶ Μαχάων, ὁ μὲν τελευταῖος νομίζω ὅτι εὕρισκόμενος πληγωμένος εἰς τὸ στρατόπεδον ἔχει ἀνάγκην καὶ αὐτὸς ἱατροῦ, ὁ δὲ εἰς τὴν πεδιάδα ἀγωνίζεται ὀρμητικῶς ».

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ ἰσχυρὸς υἱὸς τοῦ Μενoitίου.

« Πῶς ἄρα γε θ' ἀποβοῦν αὐτὰ τὰ πράγματα ; τί θὰ κάμωμεν, ἥρως Εὐρύπυλε ; ὑπάγω νὰ εἶπω εἰς τὸν πολεμικὸν Ἀχιλλέα παραγγελίαν τινά, τὴν ὁποίαν μοὶ ἔκαμεν ὁ Γερήνιος Νέστωρ, ὁ φύλαξ τῶν Ἀχαιῶν· ἀλλὰ καὶ μᾶλα ταῦτα δὲν θὰ σὲ ἀφήσω βασανιζόμενον. »

Εἶπε καὶ λαβὼν ὑποκάτωθεν τοῦ στέρνου του ἔφερεν εἰς τὴν σκηνὴν του τὸν βασιλέα· ὁ δὲ θεράπων καθὼς τοὺς εἶδεν ἔστρωσε βώδινα δέρματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐξαπλώσας αὐτὸν ὁ Πάτροκλος τοῦ ἔσχισε τὸν μηρὸν μὲ τὴν μάχαιραν καὶ τοῦ ἐξέβαλε τὸ ὀξὺ βέλος· ἔπειτα ἔ-

πλυνε τὸ αἶμα μὲ χλιαρὸν νερὸν καὶ τρίψας μὲ τὴν χεῖρα
πικράν τινα ῥίζαν τὴν ἔρριψεν ἐπὶ τῆς πληγῆς, ῥίζαν μα-
λακτικὴν, ἣ ὁποία τοῦ ἔπαυσεν ὅλους τοὺς πόνους· ἡ μὲν
πληγὴ ἐξηράνθη, τὸ δὲ αἶμα ἔπαυσεν ῥέον.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Μ.

ΤΕΙΧΟΜΑΧΙΑ.

Ἐνῶ ὁ Πάτροκλος, ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Μενoitίου ἐθέρāπευεν εἰς τὴν σκηνὴν τὸν πληγωμένον Εὐρύπυλον· οἱ Ἀχαιοὶ καὶ Τρῶες ἐμάχοντο πυκνότατα. Οὐδὲ ἡ τάφρος αὐτῇ τῶν Δαναῶν ἐμελλε νά ἐμποδίσῃ τοὺς Τρῶας, οὐ δὲ τὸ πέραν τῆς τάφρου πλατὺ τεῖχος, τὸ ὁποῖον κατασκεύασαν εἰς προφύλαξιν τῶν πλοίων. Δὲν προσέφερον εἰς τοὺς θεοὺς ἐκατόμβας, ἵνα τὸ τεῖχος τὸ περικλεῖον τὰ πλοῖα καὶ τὰ πολλὰ λάφυρα διαφυλάττῃ αὐτά· εἶχε δὲ κατασκευασθῇ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ἀθανάτων θεῶν, διὰ τοῦτο δὲν ἦτο διὰ πολὺν χρόνον διαρκές. Ἐν ὅσῳ μὲν ὁ Ἑκτωρ ἔζη, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἔμενε παρωργισμένος, καὶ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου ἦτον ἀπόρθητος, τὸ μέγα τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν ἦτον ἀκλόνητον καὶ διαρκές· ἀφοῦ ὅμως ἀπέθανον ὅλοι τῶν Τρώων οἱ ἄριστοι, πολλοὶ δὲ τῶν Ἀργείων, οἱ μὲν ἐφονεύθησαν, οἱ δὲ ἐπέζησαν, ἐπορθήθη δὲ καὶ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου, καὶ οἱ Ἀργεῖοι διὰ τῶν πλοίων τῶν ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πατρίδα τῶν τότε ἐβουλεύθησαν ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Ἀπόλλων νά καταστρέψωσι τὸ τεῖχος εἰσαγαγόντες τὰ δυνατὰ ρεύματα τῶν ποταμῶν, ὅσοι καταρρέουσιν ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἰδῆς πρὸς τὴν θάλασσαν, τοῦ Ῥήσου, τοῦ Ἑπταπόρου, τοῦ Καρήσου, τοῦ Ῥοδίου, τοῦ

Γρηνικοῦ καὶ τοῦ Αἰσήπου καὶ τοῦ θεοῦ Σκαμάνδρου καὶ τοῦ Σιμόεντος, ὅπου πολλαὶ ἀσπίδες καὶ περικεφαλαῖαι κατέπεσον εἰς τὴν κόνιν καὶ πολλοὶ ἐπίσης ἥρωες. Ὅλων τῶν ποταμῶν τούτων τὰ ρεύματα διήϋθυνεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὁ Ἀπόλλων, ἀπὸ ἐννέα δὲ ἡμέρας ἐρρίπτετο τὸ ρεῦμα εἰς τὸ τεῖχος. Ἐβρεχε συνεχῶς ὁ Ζεὺς, ἵνα πλημμυρήσῃ τὸ τεῖχος καὶ τὸ σκεπάσῃ μὲ τὴν θάλασσαν. Αὐτὸς δὲ ὁ σεῖων τὴν γῆν Ποσειδῶν προηγείτο κρατῶν τρίαينαν· ἐκριζώσας ὅλα τὰ θεμέλια τὰ ἐκ ῥιζῶν δένδρων καὶ λίθων τὰ ὅποια μετὰ κόπου οἱ Ἕλληνες ἔθεσαν, τὰ παρέσυρεν εἰς τὰ κύματα. Οὕτως ἰσοπεδώθη τὸ τεῖχος μὲ τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ καταστρέψας τὸ τεῖχος ἐκάλυψε τὴν ἐκτενῆ παραλίαν δι' ἄμμου· τοὺς δὲ ποταμοὺς διέταξε νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς ἀρχαίας των κοίτας, ὅπου καὶ πρότερον ἔχυνον τὸ καλλιῆροον ὕδωρ των.

Οὕτως ἔμελλον ποτε εἰς τὸ μέλλον νὰ καταστήσωσιν αὐτὸ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Ἀπόλλων· τότε ὁμως μάχη κρατερα καὶ θόρυβος πολὺς ἤναψε περὶ τὸ τεῖχος, ἤχουν δὲ μεγάλως τὰ ξύλα τῶν πύργων κτυπώμενα. Οἱ Ἀργεῖοι καταδαμασθέντες ὑπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ Διὸς, ὑποχωρήσαντες πρὸς τὰ πλοῖα ἐκρατοῦντο κεκλεισμένοι, διότι ἐφοβοῦντο τὸν Ἑκτορα, τὸν φοβερὸν· οὗτος δὲ, ὡς πρότερον ἐμάχετο ὡς θύελλα. Καθὼς δὲ ὅταν μεταξὺ κυνῶν καὶ ἀνδρῶν κυνηγῶν εὐρεθεὶς κάπρος ἢ λέων στρέφεται φοβερῶς διὰ τοῦ βλέμματός του παρατηρῶν, οἱ δὲ εἰς πυκνὰ στίφη κατὰ πύργους παραταχθέντες ἴστανται ἐναντίον του καὶ πολλάκις ἀκοντίζουσι κατ' αὐτοῦ· αὐτοῦ ὁμως ἡ ἀπτόητος καρδιά δὲν τρομάζει οὐδὲ φεύγει καὶ ἡ ὑπερηφάνειά του τὸν φονεύει· συχνάκις δὲ στρέφεται δοκιμάζων τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν, ποῦ νὰ ὁρμήσῃ, καὶ

ποῦ αἱ τάξεις ἐνδίδουσιν· οὕτω καὶ ὁ Ἑκτωρ πορευόμενος εἰς τὸ πλῆθος περιστρέφετο παροτρύνων τοὺς ἐταίρους του νὰ διαβῶσι τὴν τάφρον· ἀλλ' οὔτε οἱ ἵπποι του οἱ ταχύποδες ἐτόλμων· πολὺ δὲ ἐχρεμέτιζον στεκόμενοι ἐπάνω εἰς τὴν ὄχθην αὐτῆς. Διότι ἡ πλατεῖα τάφος ἐτρόμαζεν αὐτοὺς, δὲν ἦτο δὲ στενὴ ὥστε νὰ τὴν ὑπερπηδήσωσιν, οὔτε εὐκολος νὰ τὴν διαπεράσωσιν· ἐκ τῶν δύο μερῶν αὐτῆς καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν ἦσαν κρημνοὶ ὑψηλοὶ, πέραν δὲ ἦτον ὠχυρωμένη δι' ὀξέων πασσάλων, πυκνῶν καὶ μεγάλων, τοὺς ὁποίους ἔστησαν οἱ Ἕλληνες εἰς ἀπόκρουσιν τῶν ἐχθρῶν· διὰ τοῦτο δὲν ἤθελε διαβῆ εὐκόλως ἵππος σύρων καλλίτροχον ἄρμα· ἀλλ' οἱ πεζοὶ ἀνυπόμονοι ἐσκέπτοντο ἂν ἡδύναντο νὰ τὴν διαβῶσι. Τότε ὁ Πολυδάμας παραστάς εἶπε πρὸς τὸν ἀτρόμητον Ἑκτορα.

« Ἑκτορ, καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Τρώων καὶ τῶν συμμάχων, ἀνρήτως ὀδηγοῦμεν τοὺς ἵππους διὰ τῆς τάφρου· διότι εἶναι δύσκολον νὰ τὴν διαβῶμεν· ὅξεῖς πάσσαλοι εἶναι ἐστημένοι εἰς αὐτὴν, παρ' αὐτοῖς δὲ τὸ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν καὶ δὲν δύνανται οἱ ἵππεῖς νὰ καταβῶσι καὶ νὰ πολεμήσωσι· τὸ μέρος εἶναι στενὸν μεταξὺ τῆς τάφρου καὶ τοῦ τεύχους, καὶ νομίζω ὅτι θὰ φονευθῶσι. Ἐὰν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Ζεὺς θέλῃ νὰ καταστρέψῃ τοὺς Ἀχαιοὺς κακὰ βουλευόμενος κατ' αὐτῶν, θέλῃ δὲ ἀφ' ἐτέρου νὰ βοηθῇ τοὺς Τρῶας, εὐχομαι νὰ ἀπολεσθῶσιν ἀδόξως οἱ ἀπὸ τὸ Ἄργος ἐλθόντες ἐνταῦθα Ἀχαιοί· ἐὰν ὅμως μᾶς ἀπωθήσωσιν ἐκ τῶν πλοίων καὶ μᾶς τρέψωσιν ὀπίσω καὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὴν τάφρον, τότε νομίζω, ὅτι οὐδεὶς θέλει μείνει, ἵνα ἐπιστρέψῃ καὶ ἀναγείλῃ εἰς τὴν πόλιν τὴν καταστροφὴν ἡμῶν. Ἀλλ' ἄς

προβῶμεν καὶ ἄς πράξωμεν πάντες ὅπως θέλω σᾶς εἶπεῖ.
 Τοὺς μὲν ἵππους οἱ θεράποντες ἄς σταματήσωσιν εἰς τὴν
 τάφρον, ἡμεῖς δὲ ὀπλισθέντες πεζοὶ ἄς ἀκολουθήσωμεν
 ὅλοι ὁμοῦ τὸν Ἑκτορα· οἱ Ἀχαιοὶ ὅμως δὲν θέλουσιν ἀν-
 τισταθῆ, ἐὰν ἀληθῶς ἐπείκειται εἰς αὐτοὺς ὁ ὄλεθρος. »

Ταῦτα εἶπεν ὁ Πολυδάμας, ἡ δὲ σωτηρία αὕτη πρό-
 τασις τοῦ Πολυδάμαντος ἤρσεν εἰς τὸν Ἑκτορα. Πά-
 ραυτα ἐπήδησεν ἐκ τοῦ ἄρματός του μετὰ τῶν ὀπλων εἰς
 τὴν γῆν. Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Τρῶες δὲν ἔμειναν ἐπὶ τῶν
 ἵππων των, ἀλλ' ὅλοι κατέβησαν, ἀφοῦ εἶδον τὸν Ἑ-
 κτορα καταβάντα· ἔπειτα δὲ ἕκαστος παρήγγειλε τὸν
 ἡνίοχόν του νὰ κρατήσῃ εὐτάκτως τοὺς ἵππους εἰς τὴν
 τάφρον. Αὐτοὶ δὲ χωρισθέντες ἀπ' ἀλλήλων καὶ παρα-
 ταχθέντες εἰς πέντε στίφῃ ἠκολούθουν τοὺς ἀρχηγούς των.
 Οἱ πλεῖστοι ὁμῶς καὶ ἄριστοι, οἵτινες πρὸ πάντων ἦσαν
 πρόθυμοι, ἀφοῦ διαρρήξωσι τὸ τεῖχος νὰ πολεμήσωσι
 παρὰ τὰ πλοῖα, ἠκολούθουν τὸν Ἑκτορα καὶ τὸν ἑξοχον
 Πολυδάμαντα, εἰς οὓς προσετέθη τρίτος ὁ Κεβριόνης· ἀντὶ
 τούτου εἰς τὸ ὄχημα ὁ Ἑκτωρ ἀφῆκεν ἄλλον κατώ-
 τερον αὐτοῦ. Τοῦ δευτέρου δὲ στίφους ἀρχηγὸς ἦν ὁ Πά-
 ρις, ὁ Αἰκάθοος καὶ ὁ Ἀγῆνωρ· τοῦ τρίτου ὁ Ἐλενος
 καὶ ὁ θεῖος Δυΐφοβος, καὶ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Πριάμου· τρί-
 τος δὲ πρὸς αὐτοῖς ὁ ἥρως Ἄσιος ὁ Ὑρτακίδης, τὸν ὁ-
 ποῖον ἐκ τῆς Ἀρίσβης ἔφερον ἵπποι λαμπροὶ καὶ μεγάλοι,
 ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Σελήεντος. Τοῦ τετάρτου δὲ στίφους
 ἦρχεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου Αἰνεΐας, μεθ' οὗ ἦσαν
 καὶ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἀντίνορος, ὁ Ἀρχίλοχος καὶ ὁ Ἀ-
 κάμας, ἐμπειρότατοι τῆς μάχης. Τῶν δὲ συμμάχων ἦρ-
 χεν ὁ Σαρπηδῶν, προσλαβὼν τὸν Γλαῦκον καὶ τὸν ἀν-
 δρεῖον πολεμιστὴν Ἀστεροπαῖον· διότι αὐτοὶ τῷ ἐφά-

νηταν ὅτι εἶναι ἐξόχως ἄριστοι τῶν ἄλλων, μετ' αὐτὸν τούλάχιστον· αὐτὸς δὲ ἐξεῖχε μεταξὺ ὄλων. Αὐτοὶ συμβαδίζοντες τοσοῦτον πυκνῶς πρὸς ἀλλήλους, ὥστε ἀσπίς προσήγγιζεν εἰς ἀσπίδα, ἐπορεύοντο κατ' εὐθεΐαν πρὸς τοὺς Δαναοὺς ἔνθερμοι, ἐκαυχῶντο δὲ ὅτι οἱ Δαναοὶ δὲν θέλουσι τοὺς ἀναχαιτίσει, ἀλλ' ὅτι θέλουσι πέσει εἰς τὰ πλοῖα.

Ἄλλ' ἐνῶ οἱ ἄλλοι Τρῶες καὶ οἱ σύμμαχοι ἐπεΐθοντο εἰς τὴν συμβουλήν τοῦ ἐξόχου Πολυδάμαντος, ὁ Ὑρτακίδης Ἄσιος, ὁ ἡγεμὼν τῶν ἀνδρῶν, δὲν ἤθελε νὰ ἀφήσῃ ἐκεῖ τοὺς ἵππους καὶ τὸν ἡνίοχον, τὸν θεράποντά του, ἀλλ' ὁ ἀσύνετος ἐπλησίασεν εἰς τὰ πλοῖα μαζὺ μὲ αὐτούς· δι' αὐτὴ δὲν ἔμελλε ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον καὶ ὑπερηφανευόμενος διὰ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ἰχήματά του νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῶν πλοίων εἰς τὴν ὑψηλὴν Τροίαν· διότι πρότερον τὸν εὗρεν ὁ σκληρὸς θάνατος ἐκ τοῦ ἀκοντίου τοῦ λαμπροῦ Ἰδομενέως, τοῦ υἱοῦ τοῦ Δευκαλίωνος. Ὄρμησεν εἰς τὰ ἀριστερὰ τῶν πλοίων, ὅπου οἱ Ἕλληνες ἐπέστρεφον ἐκ τοῦ πεδίου μὲ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ἄρματα των· ἐκεῖ λοιπὸν διήλασε τοὺς ἵππους καὶ τὸ ἄρμα του· δὲν εὗρε τὰς πύλας διὰ σανίδων κλεισμένας καὶ διὰ μακροῦ μοχλοῦ, ἀλλ' οἱ ἄνδρες εἶχον αὐτάς ἀνοικτάς, ἵνα δέχωνται καὶ σώζωσιν ὅποιονδήποτε ἐκ τῶν ἐταίρων φεύγοντα ἐκ τοῦ πολέμου πρὸς τὰ πλοῖα. Ἐκεῖ λοιπὸν κατ' εὐθεΐαν μεγαλοφρονῶν διηύθυνε τοὺς ἵππους του, τὸν ἡκολούθησαν δὲ οἱ ἄλλοι ὀξέως φωνάζοντες· διότι ἔλεγον οἱ ἀνόητοι ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ δὲν θὰ τοὺς ἐμποδίσωσι πλέον, ἀλλ' ὅτι θέλουσι πέσει εἰς τὰ πλοῖα. Εἰς δὲ τὰς πύλας εὗρον δύο ἄνδρας, ἀρίστους υἱοὺς τῶν μεγαλοφύχων μαχητῶν Λαπιθῶν, τὸν μὲν ἓνα υἱὸν τοῦ Πειρι-

θόον, τὸν ἀνδρεῖον Πολυποίτην, τὸν δὲ ἄλλον Λεοντέα, ἴσον μὲ τὸν καταστρεπτικὸν Ἄρην. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἴσταντο ἔμπροσθεν τῶν ὑψηλῶν πηλῶν, καθὼς αἱ ὑψικόρυφοι δρυς εἰς τὰ ὄρη, αἵτινες ὑπομένουσι πάντοτε τὸν ἄνεμον καὶ τὴν βροχὴν, προσηρμοσμένοι εἰς τὰς ἐκτεταμένας ῥίζας τῶν· οὕτω καὶ αὐτοὶ, πεποιθήσιν ἔχοντες εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν ὑπέμενον ἐπερχόμενον τὸν μέγαν Ἄσιον, καὶ δὲν ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Οἱ δὲ Τρῶες οἱ περὶ τὸν Ἄσιον, τὸν Ἰαμενὸν, τὸν Ὀρέστην, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀσίου Ἀδάμαντα, τὸν Θόωνα καὶ τὸν Οἰνόμαον, κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸ καλόκτιστον τεῖχος, ἄνω ὑψώσαντες τὰς ἀσπίδας, ὥρμων μετὰ μεγάλου ἀλλαλαγμοῦ. Οἱ δύο Λαπιθαὶ ἐν τούτοις ἐντὸς ὄντες ἐνεθάρρουν τοὺς ἐνόπλους Ἕλληνας νὰ μάχωνται ὑπὲρ τῶν πλοίων· ἀφοῦ ὅμως εἶδον τοὺς Τρῶας ἐπιτεθέντας κατὰ τοὺς τείχους καὶ τοὺς Ἕλληνας μετὰ φωνῶν τραπέντας εἰς φυγὴν, τότε καὶ αὐτοὶ ἐξεληθόντες μετ' ὁρμῆς ἐκ τῶν πυλῶν ἔμπροσθεν ἐμάχοντο ὡς ἀγριοχοῖροι οἱ ὅποιοι εἰς τὰ ὄρη ἀκροώμενοι τὸν ἐπερχόμενον θόρυβον τῶν κυνηγῶν καὶ τῶν κυνῶν, πλαγίως τρέχοντες συντρίβουσι τοὺς περὶ αὐτοὺς θάμνους, κόπτοντες αὐτοὺς πρόρριζα, πολὺς δὲ τριγμὸς τῶν ὀδόντων γίνεται ἕως ὅτου τις κτυπήσας φονεύσῃ· οὕτω καὶ τῶν Λαπιθῶν κτυπωμένων ἐναντίον τῶν Τρώων ἔτριζον τὰ λαμπρὰ ὅπλα εἰς τὰ στήθη· διότι σφοδρότατα ἐμάχοντο κατὰ τῶν Τρώων ἔχοντες πεποιθήσιν εἰς τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους λαοὺς καὶ εἰς τὴν ἀνδρίαν τῶν. Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πύργων ἔρριπτον λίθους μεγάλους ὑπερασπιζόμενοι καὶ ἑαυτοὺς καὶ τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖά τῶν· οἱ λίθοι ἐπιπτον κατὰ γῆς ὡς νιφάδες τῆς χιόνος, τὰς ὁποίας ἄνεμος σφοδρὸς, κινήσας τὰ σκιερὰ νέφη,

σωρηδὸν ῥίπτει εἰς τὴν γῆν· τοιοῦτοτρόπως καὶ τούτων τὰ βέλη ἔπιπτον ἐκ τῶν χειρῶν των καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τρώων. Αἱ δὲ περικεφαλαῖαι καὶ αἱ ἀσπίδες αἱ ὀμφαλὸν ἔχουσαι κτυπώμεναι ὑπὸ τῶν τραχέων λίθων ξηρὸν ἤχον ἀνέδιδον.

Τότε τελευταῖον ἐστέναξε μεγάλως καὶ ἐκτύπησε τοὺς μηρούς του ὁ Ἄσιος ὁ Ὑρτακίδης καὶ μὲ τεθλιμένην καρδίαν εἶπε τὰ ἐξῆς.

α Ζεῦ πάτερ! καὶ σὺ λοιπὸν ἦσο τοσοῦτον φίλος τοῦ ψεύδους; διότι ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι οἱ ἥρωες Ἀχαιοὶ δὲν ἤθελαν ὑπομείνει τὴν δύναμίν μου καὶ τὰς τρομεράς μου χειράς· αὐτοὶ ὅμως ὥς ὅταν σφῆκες εὐκίνητοι εἰς τὸ μέσον, ἢ μέλισσαι κατασκευάζωσι τὰς κυφέλας των εἰς ὁδὸν τραχεῖαν, οὐδ' ἀφίνουσι τὴν εἰς τὸν βράχον φωλεάν των, ἀλλὰ μένουσαι, ἀποκρούουσι τοὺς θηρευτὰς ἀνδρας, ὑπερασπιζόμεναι τὰ τέκνα των· οὕτω καὶ οὗτοι δὲν θέλουσι νὰ ἀποχωρισθῶσιν ἐκ τῶν πυλῶν, καίτοι δύο ὄντες, πρὶν ἢ φονεύσωσι τοὺς ἄλλους, ἢ φονευθῶσιν. »

Ταῦτα εἶπε, δὲν ἔπειθεν ὅμως τὸν Δία λέγων· διότι ἤθελεν ὁ Ζεὺς νὰ δώσῃ τὴν δόξαν τῆς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον εἰσόδου εἰς τὸν Ἑκτορα, καὶ οὐχὶ εἰς αὐτόν.

Καὶ ἄλλοι μὲν ἐμάχοντο εἰς ἄλλας πύλας· μὲ εἶνε δὲ δύσκολον νὰ ἐκθέσω ὅλα ταῦτα, ὥς θεός, διότι πανταχοῦ περὶ τὸ τεῖχος εἶχεν ἀνάψει μάχη τρομερά· οἱ Ἀργεῖοι καίτοι λυπούμενοι, ἐξ ἐνάγκης ἐμάχοντο ὑπὲρ τῶν πλοίων, οἱ δὲ θεοὶ πάντες ἦσαν λελυπημένοι, ὅσοι ἐβόηθουν τοὺς Δαναοὺς εἰς τὴν μάχην. Τότε πάλιν ὁ υἱὸς τοῦ Πειριθόου, ὁ ἀνδρεῖος Πολυποίτης, ἐκτύπησε διὰ τοῦ ἀκοντίου τὸν Δάμασον διὰ μέσου τῆς χαλκῆς περικεφα-

λαίας, ἣ ὁποία δὲν ἐμπόδισε τὸ ἀκόντιον νὰ διέλθῃ δι' αὐτῆς· ἀλλ' ἡ χαλκῇ αἰχμῇ διελθοῦσα διέσχισε τὸ ὀστοῦν, καὶ ὅλος ὁ ἐγκέφαλος ἐντὸς ἀνερίχθη μὲ τὸ αἷμα κατέβαλε δὲ αὐτὸν καίτοι προθυμούμενον νὰ ἀντισταθῇ· ἔπειτα ἐφόνευσε τὸν Πύλωνα καὶ τὸν Ὀρμενον. Ὁ δὲ Λεοντεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντιράχου, ὁ ἀνδρεῖος μαχητῆς, ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον τὸν Ἰππόμαχον, ἐπιτυχὼν αὐτὸν εἰς τὸν ζωστήρα. Πάλιν δὲ ἀνασύρας τὸ ὄξυ ξίφος τοῦ ἐκ τῆς Θήκης, καὶ ὁρμήσας διὰ μέσου τοῦ πληθους, ἐκτύπησε πρῶτον μὲν τὸν Ἀντιφάτην ἐκ τοῦ πλησίον, ὅστις ἔπεσε κατὰ γῆς ὑπτίως ἔπειτα δὲ τὸν Μένωνα, τὸν Ἰαμενὸν καὶ τὸν Ὀρέστην, καὶ ὅλους ἀλλεπαλλήλως τοὺς ἔρριψε κατὰ γῆς.

Ἐνῶ οἱ Λαπίθαι τοὺς ἀφήρουν τὰ λαμπρὰ ὅπλα, ἐπῆλθον οἱ μετὰ τοῦ Ἑκτορος καὶ τοῦ Πολυδάμαντος, οἵτινες ἦσαν οἱ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι, εἶχον δὲ καὶ μεγίστην προθυμίαν νὰ διαρρήξωσι τὸ τεῖχος καὶ νὰ πυρπολήσωσι τὰ πλοῖα· οὗτοι δὲ ἐσκέπτοντο ἔτι στεκώμενοι πλησίον τῆς τάφρου· διότι ἐνῶ ἐπεθύμουν νὰ τὴν διαβῶσιν, ἐφάνη πτηνόν τι ἀετὸς ὑψιπέτης, διαιρῶν ἐν τῇ πτήσῃ αὐτοῦ τὸν λαὸν πρὸς τὰ ἀριστερὰ, φέρων εἰς τοὺς ὄνυχάς του δράκοντα κατακόκκινον ζῶντα ἔτι καὶ σφαδάζοντα, καὶ ἀκόμη παλαίοντα· διότι ἐνῶ ὁ ἀετὸς τὸν ἐκράτη ὁ ὄφις καμφοθεὶς ὀπίσω τὸν ἐδάγκασε παρὰ τὸ στῆθος πλησίον τοῦ λαιμοῦ· ὁ δὲ ἀετὸς ἐκ τῆς ὀδύνης τὸν ἄφησε νὰ πέσῃ κατὰ γῆς, τὸν ἔρριψε δὲ εἰς τὸ μέσον τοῦ πληθους· καὶ αὐτὸς ἡχηρῶς ἐπέτα ὡς αἰπνοαὶ τοῦ ἀνέμου. Οἱ Τρῶες ἐφοβήθησαν, ὅτε εἶδον τὸν ποικίλον καὶ πολύστικτον ὄφιν κείμενον ἐν μέσῳ, σχμεῖον

τοῦ τὴν αἰγίδα κρατοῦντος Διός. Τότε λοιπὸν ὁ Πολυδάμας παραστὰς εἶπε πρὸς τὸν ἀτρόμητον Ἑκτορα.

α Ἑκτορ, πάντοτε μὲ ἀντιλέγεις εἰς τὰς συνελεύσεις, μὲλονότι συμβουλεύω καλὰ· ἀλλὰ δὲν πρέπει εἰς ὧν ἐκ τοῦ λαοῦ νὰ ὀμιλῶ παρὰ τὸ πρέπον, οὔτε εἰς τὴν βουλὴν, οὔτε εἰς τὸν πόλεμον, προτιμῶν νὰ αὐξάνω τὴν δύναμίν σου· ὅσα τώρα θέλω σοὶ εἰπεῖ, μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι ἄριστα. Ἄς μὴν ὑπάγωμεν νὰ πολεμήσωμεν κατὰ τῶν Δαναῶν περὶ τῶν πλοίων· διότι νομίζω, ὅτι θὰ γέινη τὸ ἴδιον ὡς καὶ εἰς τὸν Δράκοντα, ἐὰν ἀληθῶς ἦλθεν ὡς οἰωνός· ὁ ὑψιπέτης ἀετὸς, διαχωρίζων τὸν λαὸν πρὸς τὰριστερά, φέρων εἰς τοὺς ὄνυχάς του δράκοντα κατακκόκινον, μέγαν, ζωντανόν, ὅταν αὐτοὶ ἐδοκίμαζον νὰ διαβῶσι τὴν τάφρον· αἰφνιδίως δὲ τὸν ἀπέρριψε πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὴν φωλεάν του, καὶ δὲν τὸν ἔφερεν, ἵνα τὸν δώσῃ εἰς τὰ ἀγαπητά του τέκνα· τοιουτοτρόπως καὶ ἡμεῖς, ἐὰν διὰ μεγάλης δυνάμεως διαβρῆξωμεν τὰς πύλας καὶ τὸ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν, αὐτοὶ δὲ ἐνδώσωσι, δὲν θὰ ἐπιστρέψωμεν τὴν αὐτὴν ὁδόν, ὡς πρέπει, ἐκ τῶν πλοίων· διότι θὰ ἀφήσωμεν πολλοὺς τῶν Τρώων, τοὺς ὁποίους οἱ Ἀχαιοὶ θέλουσι φονεύσει μαχόμενοι ὑπὲρ τῶν πλοίων των· οὕτω πως ἤθελεν ἐξηγήσει τὸν οἰωνὸν μάντις ἔμπειρος τῶν οἰωνῶν, καὶ εἰς αὐτὸν ἤθελον πεισθῇ οἱ λαοί. β

Τοῦτον ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ Ἑκτωρ.

α Πολυδάμα, βεβαίως δὲν εἶναι ἀριστὸν εἰς ἐμὲ αὐτὸ τὸ ὅποῖον λέγεις· γνωρίζεις νὰ εἴπῃς καὶ ἄλλον λόγον καλλίτερον ἀπὸ τοῦτον· ἐὰν δὲ σπουδαίως λέγῃς καὶ ἀπὸ κρίσεως, οἱ θεοὶ τότε σὲ ἀφῆρσαν τὸν νοῦν, ἀφοῦ συμβουλεύεις νὰ λησμονήσωμεν τὰς βουλὰς τοῦ Διός, τὰς

ὅποιας αὐτὸς ὑπεσχέθη καὶ κατένευσεν εἰς ἐμέ· σὺ δὲ
 προτρέπεις νὰ πειθώμεθα εἰς τοὺς τανυπτέρυγας οἰωνοὺς·
 περὶ τούτων δὲν φροντίζω ποσῶς, οὐδὲ μοὶ μέλει, εἴτε
 πρὸς τὰ δεξιὰ πηγαίνουσιν, εἴτε πρὸς τὴν αὐγὴν καὶ τὸν
 ἥλιον, εἴτε πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ πρὸς τὴν δύσιν· ἡμεῖς
 δὲ ἄς πεισθῶμεν εἰς τὴν βουλὴν τοῦ μεγάλου Διὸς, τοῦ
 βασιλέως ὅλων τῶν θνητῶν καὶ ἀθανάτων· εἷς μόνος
 οἰωνὸς εἶναι ἄριστος, τὸ νὰ μάχηται
 τὶς ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Διατὶ σὺ φοβεῖσαι
 τὸν πόλεμον καὶ τὴν μάχην; Ἐὰν ὅλοι οἱ ἄλλοι φονευ-
 θῶμεν περὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἀργείων σὺ δὲν φοβεῖσαι ν'
 ἀπολεσθῆς· διότι ἡ καρδίᾳ σου δὲν εἶναι ἱκανὴ ν' ἀντι-
 στῇ εἰς τοὺς ἐχθροὺς, οὔτε ἀξιόμαχος. Ἐὰν δὲ σὺ ἀπο-
 μακρυνθῇς τῆς μάχης, ἢ, παραπείσας ἄλλον τινὰ, ἤθελες
 ἐπίσης τὸν ἀποτρέψῃς, ἀμέσως θέλεις πέσει ὑπὸ τὸ ἀ-
 κόντιόν μου κτυπηθεῖς. »

Ταῦτα εἰπὼν προηγήθη, ἠκολούθησαν δὲ αὐτὸν οἱ λοι-
 ποὶ μετὰ μεγάλων κραυγῶν· ὁ Ζεὺς ὅμως διήγειρεν ἀπὸ
 τῶν ὀρέων τῆς Ἰδῆς θύελλαν ἀνέμου, ἡ ὁποία ἔφερε κο-
 νιορτὸν κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὰ πλοῖα, καὶ τῶν μὲν Ἀχαιῶν
 κατέβαλε τὸ θάρρος, ἔφερε δὲ δόξαν εἰς τοὺς Τρῶας καὶ
 τὸν Ἑκτορα. Εἰς τοῦ Διὸς τὰ σημεῖα θαρρόυντες καὶ εἰς
 τὴν ἀνδρίαν των, ἐδοκίμαζον νὰ διαρρήξωσι τὸ μέγα τεῖ-
 χος τῶν Ἀχαιῶν. Τὰς μὲν στεφάνας τῶν πύργων εἴλ-
 κυον καὶ ἐκρήμνιζον τὰς ἐπάλξεις, ἐμόχλευον δὲ τοὺς ὑ-
 φεστῶτας προβεβλημένους λίθους, τοὺς ὁποίους οἱ Ἀ-
 χαιοὶ κατὰ πρῶτον ἕκαμον εἰς τὴν ξηρὰν, ὡς ἐρείσματα
 τῶν πύργων· αὐτὰς οἱ Τρῶες ἐπροσπάθουν νὰ ἀνατρέ-
 ψωσιν, ἤλπιζον δὲ νὰ διαρρήξωσι τὸ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν·
 οὐδὲ οὗτοι ὅμως ὑπεχώρουν, ἀλλὰ φράξαντες τὰς ἐπάλ-

Ξεις διὰ τῶν ἀσπίδων, προσέβαλλον ἀπ' αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς, ἐρχομένους ὑπὸ τὸ τεῖχος.

Καὶ οἱ δύο Αἴαντες πανταχοῦ ἐπάνω εἰς τοὺς πύργους περιήρχοντο δίδοντες τὰ κελεύσματα, διεγείροντες τὸ θάρρος τῶν Ἀχαιῶν, ἄλλον διὰ μειλичίων λόγων, ἄλλον δὲ δι' ἀποτόμων, ὀνειδίζοντες ὅντινα ἤθελον ἰδεῖ παραμελοῦντα ἐντελῶς τῆς μάχης.

ἌΩ φίλοι, καὶ ὁ ἔξοχος, καὶ ὁ μέτριος καὶ ὁ ἀσθενής, ἀφοῦ δὲν εἶναι ὅλοι ὅμοιοι εἰς τὸν πόλεμον, πάντες τώρα πρέπει νὰ ἐργασθῶμεν· τὸ βλέπετε καὶ σεις· ἄς μὴ στραφῇ τις ὀπίσω πρὸς τὰ πλοῖα, ἀκούων τὴν ἀπειλητικὴν φωνὴν τοῦ Ἑκτορος· ὅλοι πορεύεσθε ἐμπρὸς καὶ προτρέπετε ἀλλήλους· ἴσως δώσῃ ὁ Ζεὺς ὁ Ὀλύμπιος, ὁ ποιητὴς τῶν ἀστραπῶν, ἀποκρούσαντες εἰς τὴν μάχην τοὺς ἐχθροὺς, νὰ τοὺς διώξωμεν πρὸς τὴν πόλιν.»

Τοιουτοτρόπως οὗτοι προφωνοῦντες παρώξυνον τὴν ψυχὴν τῶν Ἑλλήνων. Καθὼς δὲ αἱ νιφάδες τῆς χιόνος πίπτουσι σωρηδὸν εἰς ἡμέραν χειμῶνος, ὅταν ὁ βασιλεὺς Ζεὺς θέλῃ νὰ χιονίσῃ, ἀποστέλλων εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ βέλη του, παύσας δὲ τοὺς ἀνέμους χιονίζῃ ἀπαύστως ἕως ὅτου καλύψῃ τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὀρέων, καὶ τὰ προνεύοντα ἄκρα, καὶ τὰ ἀνθοῦντα πεδία καὶ τοὺς παχεῖς ἀγροὺς τῶν ἀνθρώπων, καὶ χύνεται εἰς τοὺς λειμῶνας καὶ τὰ παράλια τῆς ἀφροέσσης θαλάσσης, τὸ δὲ κύμα ἐπιρρέον τὴν ἐμποδίζει ἀπὸ τῆς παραλίας, ὅλα ὅμως τὰ ἄλλα καλύπτονται ὑπεράνωθεν, τοιουτοτρόπως, ἀμφοτέρων τῶν μερῶν κτυπωμένων, οἱ συχνοὶ λίθοι ἐρρίπτοντο, οἱ μὲν εἰς τοὺς Τρῶας, οἱ δὲ ἐκ τῶν Τρώων κατὰ τῶν Ἀχαιῶν· ἐκρότει δὲ ὅλον τὸ τεῖχος.

Οὔτε οἱ Τρῶες τότε, οὔτε ὁ λαμπρὸς Ἑκτωρ ἤθελον

διαρρήξει τὰς πύλας καὶ τὸν μακρὸν μοχλὸν, εἰάν ὁ Ζεὺς δὲν ἤγειρεν ἐναντίον τῶν Ἀργείων τὸν υἱὸν τοῦ Σαρπηδῶνα, ὡς λέοντα ἐναντίον ἐλικοκεράτων βοῶν. Παρευθὺς δὲ οὗτος ἔμπροσθεν μὲν ἐκράτησε τὴν κυκλοτερῇ ἀσπίδα του, τὴν ὥραϊαν, τὴν χαλκὴν, τὴν σφυρηλατημένην, τὴν ὁποίαν ὁ χαλκεὺς ἐσφυρηλάτησεν, ἀπὸ δὲ τὰ ἐντὸς ἔρριψε πολλὰ βόϊα δέρματα διὰ χρυσῶν ῥάβδων ἐκτεταμένων ὀλόγυρα· ταύτην λοιπὸν κρατῶν ἔμπροσθεν καὶ πάλλων δύο δόρατα, ὥρμησεν ὡς λέων ὀρεσίτροφος, ὁ ὁποῖος πρὸ πολλοῦ ἦτον ἐστερημένος κρεάτων τὸ δὲ μέγαλον θάρρος του τὸν προτρέπει ἵνα ἔλθῃ καὶ εἰς τὸν στερεὸν οἶκον, καὶ τὴν καλῶς κατεσκευασμένην ἔπαυλιν, καὶ ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν προβάτων· ἂν δ' εὖρῃ παρ' αὐτοῖς ποιμένας μετὰ κυνῶν καὶ ἀκοντίων φυλάττοντας τὰ ποίμνια, δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ διωχθῇ ἐκ τοῦ στρατοῦ ἄπρακτος, ἀλλ' ἢ ἀρπάξει τι εἰσπηδήσας, ἣ καὶ αὐτὸς κτυπᾶται εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἐξ ἀκοντίου ἀπὸ ταχείας χειρὸς ῥιπτομένου· τοιοῦτοτρόπως τότε ὁ Σαρπηδὼν ἐπεθύμησε νὰ ἐφορμήσῃ εἰς τὸ πλῆθος, καὶ νὰ διαρρήξῃ τὰς ἐπάλξεις. Ἀμέσως δὲ εἶπε πρὸν τὸν Γλαῦκον, τὸν υἱὸν τοῦ Ἴππολόχου.

«Διατί ἡμεῖς ἀμφοτέρω τιμώμεθα τὰ μέγιστα εἰς τὴν Λυκίαν καὶ διὰ τῆς πρωτοκαθεδρίας, καὶ διὰ μεγαλητέρας μερίδος κρέατος καὶ οἴνου, ὅλοι δὲ μᾶς βλέπουσιν ὡς θεούς; καὶ τέμενος νεμόμεθα μέγα παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ξάνθου, ὥραϊον, περιέχον φυτείαν δένδρων ὀπωροφόρων, καὶ ἄμπελον, ἔτι δὲ γῆν ἀρώσιμον; Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τασώμεθα μετὰ τῶν προμάχων τῶν Λυκίων καὶ νὰ ἔλθωμεν ἐναντίον εἰς τὴν σφοδρὰν μάχην, ἵνα εἴπῃ τις τῶν Λυκίων τῶν καλῶς ἐξωπλισμένων, ὅτι οἱ βασιλεῖς ἡμῶν δὲν ἄρχουσιν ἀδόξως εἰς τὴν εὐρύχωρον Λυκίαν, καὶ

τρώγουσι τὰ παχέα ποίμνια καὶ πίνουν οἶνον ἐκλεκτὸν καὶ γλυκύν· ἀλλὰ καὶ ἡ δύναμις τῶν εἶναι καλὴ, ἀφ' οὗ μάχονται μεταξύ τῶν προμάχων τῶν Λυκίων. Φίλε, βέβαια, ἐὰν ἀποφυγόντες τὸν πόλεμον τοῦτον ἐμέλλομεν νὰ ἡμεθα ἀγῆραστοι καὶ ἀθάνατοι, οὔτε καὶ ἐγὼ ὁ Ἰδῖος ἤθελον μάχεσθαι μεταξύ τῶν προμάχων, οὔτε σὲ ἤθελον στείλει εἰς τὴν τοὺς ἀνδρας δοξάζουσαν μάχην· τῶρα ὅμως ἅς ὑπάγωμεν, καὶ ἡ ἄλλος τις θὰ δοξασθῇ φονεύσας ἡμᾶς, ἢ ἡμεῖς φονεύσαντες ἄλλους· διότι ὅπως δῆποτε ὑπάρχουσιν ἀπειροὶ ὁδοὶ τοῦ θανάτου, τὰς ὁποίας δὲν δύναται ὁ θνητὸς ἄνθρωπος νὰ διαφύγῃ οὔτε νὰ παρέλθῃ.»

Ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Γλαῦκος δὲν ἀπετράπη, οὐδ' ἀπείθησεν εἰς τοὺς λόγους του. Ἀμφότεροι λοιπὸν προέβησαν κατ' εὐθεῖαν ὁδηγοῦντες τὸ μέγα ἔθνος τῶν Λυκίων.

Τούτους ἰδὼν ἐρρίγησεν ὁ υἱὸς τοῦ Πετεοῦ Μενεσθεὺς, διότι ἐφώρμων εἰς τὸν πύργον αὐτοῦ φέροντες καταστροφὴν· περιέβλεψε δὲ εἰς τὸ ὀχύρωμα τῶν Ἑλλήνων, μήπως ἴδῃ κανένα τῶν ἡγεμόνων, ὅστις ἤθελε τὸν βοηθήσει καὶ ἀπομακρύνει τὴν καταστροφὴν ἀπὸ τῶν ἐταίρων του· εἶδε τοὺς δύο Αἴαντας, τοὺς ἀκορέστους πολέμου, ἰσταμένους καὶ τὸν Τεῦκρον πλησίον, νεωστὶ ἐλθόντα ἐκ τῆς σκηνῆς. Ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀκουσθῇ καὶ ἐὰν ἐφώναζε, διότι πολὺς κρότος ἐγίνετο, ὁ δὲ θόρυβος τῶν συγκρουομένων ἀσπίδων, τῶν ἵππουρεων περικεφαλαίων, καὶ τῶν πυλῶν ἔφθανε μέχρις οὐρανοῦ· διότι αἱ πύλαι ἦσαν κεκλεισμέναι, οἱ δὲ εἰς αὐτὰς μαχόμενοι ἐδοκίμαζον νὰ εἰσέλθωσι διαρρήξαντες αὐτάς. Ἔστειλεν λοιπὸν εἰς τὸν Αἴαντα τὸν κήρυκα Θωῶτην.

Ἄγπαγε, λαμπρὲ Θωῶτα, τρέχων, κάλεσον ἐνταῦθα

τὸν Αἴαντα, καλλίτερον δὲ ἢ μᾶλλον ἄριστον, πάντων καὶ τοὺς δύο, διότι ταχέως ἐνταῦθα θέλει γίνει μέγα κακόν· ἐδῶ ἐφώρμησαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Λυκίων, μὲ τὴν συνήθη εἰς τὰς μάχας ὁρμὴν αὐτῶν· ἐάν δὲ καὶ ἐκεῖ συγκροτῇται μάχη τοῦλάχιστον ἄς ἔλθῃ μόνος ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος Αἴας, παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ἔμπειρου τοξότου Τεύκρου.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ κῆρυξ ἀκούσας ἐπέισθη εἰς τοὺς λόγους του, καὶ ἔτρεξε πρὸς τὸ τεῖχος· πορευθεὶς δὲ ἐστάθη πλησίον τῶν Αἰάντων καὶ ἔπειτα εἶπεν·

«Αἴαντες, ἡγεμόνες τῶν χαλκοχιτώνων Ἀργείων, ὁ υἱὸς τοῦ εὐγενοῦς Πετεοῦ Μενεσθεὺς ἀξιοῖ νὰ ὑπάγητε ἐκεῖ εἰς τὸν πύργον τοῦ Μενεσθέους, ἵνα τὸν βοηθήσητε ὀλίγον· καλλίτερον εἶναι νὰ ὑπάγητε καὶ οἱ δύο, τοῦτο θὰ ᾔτο τὸ ἄριστον ἀπάντων· διότι μετ' ὀλίγον ἐκεῖ θὰ γίνη μέγα κακόν· ἐκεῖ ἐφώρμησαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Λυκίων, μὲ τὴν συνήθη εἰς τὴν μάχην ὁρμὴν αὐτῶν· ἐάν ὁμῶς καὶ ἐνταῦθα συγκροτῇται μάχη, τοῦλάχιστον ἄς ἔλθῃ μόνος ὁ ἀνδρεῖος Αἴας, ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἔμπειρον τοξότην Τεῦκρον.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ μέγας Αἴας ὁ Τελαμῶνιος ἐπέισθη, καὶ παρευθὺς εἶπε πρὸς τὸν Αἴαντα, τὸν υἱὸν τοῦ Ὀϊλέως·

«Αἴα, ὑμεῖς μὲν ἐδῶ μαχόμενοι σὺ καὶ ὁ ἀνδρεῖος Λυκομήδης, παρωτρύνατε τοὺς Ἑλλήνας, ἵνα ἀνδρείως μάχωνται· ἐγὼ δὲ μεταβαίνω ἐκεῖ ἵνα λάβω μέρος εἰς τὸν πόλεμον· ἀφοῦ δὲ βοηθήσω τοὺς ἐκεῖ, καὶ τὰ πράγματα ἔχωσι καλῶς, θέλω πάλιν ἐπανέλθει.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀνεχώρησεν ὁ Τελαμῶνιος Αἴας, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ Τεῦκρος ἀδελφὸς ὁμοπάτριος· μετ' αὐτοῦ ὁ Πανδίων ἔφερε τὰ καμπύλα τόξα τοῦ Τεύκρου. Ὁ-

ταν δὲ πορευόμενοι ἔφθασαν ἐντὸς τοῦ τείχους εἰς τὸν πύργον τοῦ γενναίου Μενεσθέως, οἱ ἐν αὐτῷ εὐρισκόμενοι ἦσαν πολὺ στενοχωρημένοι. Οἱ ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς τῶν Λυκίων ἀνέβαινον εἰς τὰς ἐπάλξεις, ὅμοιοι μὲ φοβερὸν καὶ σκοτεινὸν λαίλαπα, συνεκρούοντο δὲ μαχόμενοι ἐναντίον, καὶ μάχη καὶ θόρυβος ἐγίνετο.

Πρῶτος ὁ Δῖας ἐφόνευσε τὸν ἐταῖρον τοῦ Σαρπηδόνης, τὸν μεγάλθυμον Ἐπικλέα, κτυπήσας αὐτὸν μὲ τερατώδη λευκὸν λίθον, ὅστις ἐντὸς τοῦ τείχους εὐρίσκετο, μέγας καὶ ὑπέρτατος παρὰ τὴν ἐπαλξιν. Τὸν λίθον τοῦτον μὲ τὰς δύο χεῖρας δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὸν ἐγείρει ἀνὴρ, καὶ πολὺ ἀνδρεῖος, ἐκ τῶν νῦν ἀνθρώπων· αὐτὸς ὅμως σηκώσας ὑψηλὰ τὸν ἔρριψεν· συνέθλασε τὴν τέσσαρας λόφους ἔχουσαν περικεφαλαίαν, συνέτριψε καὶ τὰ ὀστέα πάντα ὁμοῦ τῆς κεφαλῆς· ὁ δὲ Ἐπικλῆς ὅμοιος μὲ βουτηκτὴν κατέπεσεν ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ πύργου, καὶ ἀπέθανεν Ὁ Τεῦκρος ἐκτύπησε διὰ τοῦ βέλους τὸν κατὰ τοῦ ὑψηλοῦ τείχους ἐφορμῶντα Γλαῦκον, τὸν ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Ἴππολόχου, ἐκεῖ ὅπου εἶδε γεγυμνωμένον τὸν βραχίονά του, καὶ τὸν ἔπαυσε τῆς μάχης. Χωρὶς δὲ νὰ τὸν ἐννοήσωσιν ἐπήδησεν ὀπίσω ἀπὸ τοῦ τείχους, ἵνα μὴ τις τῶν Ἀχαιῶν τὸν ἴδῃ πληγωθέντα καὶ καυχηθῇ. Ἄμα δὲ εἶδεν ὁ Σαρπηδὼν, ὅτι ὁ Γλαῦκος ἀνεχώρησε, ἐλυπήθη· δὲν ἔπαυσεν ὅμως τὴν μάχην· ἀλλ' ἐπιτυχὼν ἐκτύπησε διὰ τοῦ κόντιου Ἀλκμάονα τὸν υἱὸν τοῦ Θεστορος, καὶ ἀνέλαβεν πάλιν τὸ ἀκόντιον· ὁ Ἀλκμάων ἀκολουθῶν το ἀκόντιον ἔπεσε πρηνῆς, καὶ περὶ αὐτὸν τὰ ὄπλα, τὰ ποικίλα ἐκ χαλκοῦ, ἤχησαν μεγάλως. Ὁ δὲ Σαρπηδὼν συλλαβὼν διὰ τῶν στιβαρῶν χειρῶν του τὴν ἐπαλξιν τὴν εἴλκυεν,

αὐτὴ δὲ κατέπεσεν ὀλόκληρος, καὶ ὑπεράνω τὸ τεῖχος ἐ-
γυμνώθη καὶ ἦνοιξε δρόμον εἰς τοὺς πολλούς.

Ὁ Αἴας καὶ ὁ Τεῦκρος ἐπιπίπτουσι συγχρόνως κατὰ
τοῦ Σαρπηδόνης· ὁ μὲν Τεῦκρος ἐκτύπησε διὰ βέλους τὸν
ἱμάντα τῆς ἀσπίδος περὶ τὰ στήθη του, ὁ Ζεὺς ὅμως ἀ-
πεμάκρυνε τὸν θάνατον ἐκ τοῦ υἱοῦ του, ἵνα μὴ φονευθῇ
πλησίον εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων· ὁ δὲ Αἴας ἐφορ-
μήσας ἐκτύπησε τὴν ἀσπίδα, ἀλλ' ἡ χαλκῇ αἰχμῇ δὲν
διεπέρασεν αὐτήν· ἐτάραξεν ἐν τούτοις αὐτὸν προθυμούμε-
νον νὰ ἐφορμήσῃ, καὶ ἀπεμακρύνθη ὀλίγον τῆς ἐπάλξεως,
οὐχὶ ὅμως ἐντελῶς, διότι ἐπεθύμει νὰ δοξασθῇ· περιστρα-
φεὶς ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἶπε πρὸς τοὺς ἰσοθέους Λυκίους.

ἌΩ Λύκιοι, διατί παραιτεῖτε τόσον τὴν ἀνδρείαν σας ;
μοὶ εἶναι δύσκολον, ὅσον γενναῖος καὶ ἂν ἦμαι μόνος νὰ
διαρρήξω τὸ τεῖχος, καὶ νὰ ἀνοίξω δρόμον πρὸς τὰ πλοῖα·
ἀλλ' ἀκολουθῆτέ μοι, διότι τὸ ἔργον τῶν περισσοτέρων
εἶναι καλλίτερον. »

Ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ Λύκιοι φοβηθέντες τὴν ἐπίπληξιν
τοῦ βασιλέως των βιαίτερον ἐφώρμησαν ἐναντίον τῶν
Ἀργείων περὶ τὸν συνετὸν βασιλέα. Οἱ Ἀργεῖοι ἀφ'
ἐτέρου ἐνίσχυσαν τὰς φάλαγγάς των ἐντὸς τοῦ τείχους,
τὸ δὲ ἔργον τοῖς ἐφαίνετο μέγα· διότι οὔτε οἱ ἄνδρες οἱ
Λύκιοι ἠδύναντο νὰ διαρρήξωσι τὸ τεῖχος καὶ νὰ ἀνοί-
ξωσι δρόμον πρὸς τὰ πλοῖα, οὔτε οἱ γενναῖοι Δαναοὶ ἠ-
δύναντο νὰ ἀποκρούσωσι τοῦ τείχους ὀπίσω τοὺς Λυκί-
ους, ἀφοῦ ἅπαξ ἐπλησίασαν. Καὶ καθὼς εἰς τὰ ὄρη δύο
ἄνδρες εἰς τόπον γείτονα φιλονεικοῦσι περὶ μικροῦ τινος
τμήματος γῆς ἔχοντες μέτρα εἰς τὰς χεῖρας, οὕτω καὶ
αὐτοὶ μάχονται χωριζόμενοι ἀπὸ τὰς ἐπάλξεις· πολλὰ
ὑπεράνω αὐτῶν ἀσπίδες κυκλοτερεῖς ἢ ἐλαφραὶ ἐθραύσθη-

σαν πολλοὶ δὲ ἐτραυματίζοντο εἰς τὸ σῶμα, ἢ ὅταν στραφέντες ἤθελον γυμνώσει τὰ νῶτα μαχόμενος, πολλοὶ δὲ καὶ καταντικρὺ αὐτῆς τῆς ἀσπίδος. Πανταχοῦ οἱ πύργοι καὶ αἱ ἐπάλξεις ἦσαν βεβρεγμέναι ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἀνδρῶν, Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἐκατέρωθεν· ἀλλ' οὔτε οὕτως ἠδύναντο νὰ τρέψωσιν εἰς φυγὴν τοὺς Ἀχαιοὺς οἵτινες ἀνθίσταντο. Ὅπως γυνὴ ἀκριβοῦς, ἀπὸ τῶν χειρῶν της ζῶσα, κρατοῦσα τὴν ζυγαριὰν καὶ τὸ μαλλίον σύρει πρὸς τὰ ἄνω, ζυγίζουσα, ἰσάζει καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ἵνα λάβῃ μικρὸν μισθὸν διὰ τὰ τέκνα της· τοιοῦτοτρόπως καὶ τούτων ἡ μάχη καὶ ὁ πόλεμος ἴση ἐγίνοντο, πρὶν ἢ ὁ Ζεὺς δώσῃ μεγαλητέραν δόξαν εἰς τὸν Ἑκτορα, τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου, ὅστις κατὰ πρῶτον εἰσέβαλεν εἰς τὸ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν. Οὗτος ἐφώναζε μεγαλοφώνως πρὸς τοὺς Τρῶας.

Ἀ'Εγέρθητε, Τρῶες, ἱπποδαμασται, διαρρήξατε τὸ τεῖχος τῶν Ἀργείων, καὶ βάλετε πῦρ εἰς τὰ πλοῖά των.

Ταῦτα εἶπε προτρέπων· αὐτοὶ δὲ ἤκουσαν πάντες καὶ ἐφώρμησαν σωρηδὸν εἰς τὸ τεῖχος καὶ ἀνέβαινον εἰς τὰς στεφάνας τῶν πύργων κρατοῦντες τὰ ἀκόντια των. Ὁ δὲ Ἑκτωρ ἀρπάζει λίθον, ὅστις εὗρίσκετο ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν, παχὺν κάτωθεν, ὑπεράνω δὲ ὀξὺν, τὸν ὁποῖον δύο ἄνδρες, οἱ ἄριστοι ἐκ τοῦ λαοῦ, ὁποῖοι εἶναι οἱ νῦν ἄνθρωποι δυσκόλως ἤθελον τὸν σηκώσει ἐκ τοῦ ἐδάφους· αὐτὸς ὅμως καὶ μόνος τὸν ἐκίνει διότι ὁ Ζεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου τὸν ἐβοήθησε· καθὼς ὅταν ὁ ποιμὴν εὐκόλως φέρῃ τὸ κεκομμένον μαλλίον ἀρσενικοῦ προβάτου λαβὼν αὐτὸ μὲ τὴν μίαν χεῖρα, διότι τὸ βάρος ὀλίγον βαρύνει τὴν χεῖρα αὐτοῦ· οὕτω καὶ ὁ Ἑκτωρ ἐσήκωσε τὸν λίθον κατ' εὐθείαν ἐναντίον τῶν σανίδων, αἵτινες ἐφύλασσον τὰς

ὕψηλās πύλας πολὺ σφιγκτῶς προσηρμοσμένας, καὶ δι-
 πλῶς κλειούσας· δύο μοχλοὶ συναπαντώμενοι ἔσωθεν ἐ-
 κράτουν εἰς μίαν κλεῖδα ἐφαρμοζόμενοι. Ἐλθὼν δὲ ἐστάθη
 πλησίον, ἵνα ἐπιτύχη ἡ βολή του καὶ στερεῶς σταθεῖς καὶ
 ἀνοικτά, ἐκτύπησε τὰς σανίδας εἰς τὸ μέσον, ἀπέκοψε καὶ
 τοὺς δύο στροφεῖς καὶ ἔπεσε ὁ λίθος ἐντὸς ἐκ τοῦ βάρους,
 αἱ δὲ πύλαι μεγάλως ἤχησαν· οἱ μοχλοὶ δὲν ἀντέστησαν,
 καὶ αἱ σανίδες διεσχίσθησαν ἄλλη ἀλλαχοῦ ὑπὸ τῆς βο-
 λῆς τοῦ λίθου. Ὁ δὲ Ἑκτωρ εἰσῆλασεν ἄγριος ὥς ἡ νύξ·
 ἔλαμπε ἐκ τοῦ φοβεροῦ χαλκοῦ, μὲ τὸν ὁποῖον ἦτον ἐνδεδυ-
 μένος· δύο ἀκόντια ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του· καὶ οὐδεὶς
 ἐκτὸς τῶν θεῶν ἠδύνατο νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, ὅταν εἰσῆλαυνεν
 εἰς τὰς πύλας· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔλαμπον ἐκ τῆς θέριμης.
 Περιστραφεῖς δὲ κατὰ τὸ πλῆθος προέτρεψε τοὺς Τρῶας
 νὰ ὑπερβῶσι τὸ τεῖχος, καὶ αὐτοὶ ἐπείθοντο εἰς αὐτὸν
 παροτρύνοντα. Παρευθὺς οἱ μὲν ὑπερέβησαν τὸ τεῖχος,
 οἱ δὲ ἐχύθησαν εἰς αὐτὰς τὰς ἀνοιχθείσας πύλας καὶ οἱ
 Δαναοὶ ἐτράπησαν εἰς τὰ πλοῖα, ἀκατάπαυστος δὲ θό-
 ρυβος ἐγίνετο.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ν.

ΜΑΧΗ ΠΛΗΘΙΩΝ ΤΩΝ ΝΗΩΝ.

Ὁ Ζεὺς ἀφοῦ ἔφερε τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἑκτορα πλησίον τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀργείων, τοὺς ἄφησεν αὐτοῦ νὰ ἐξακολουθῶσιν ἀδιακόπως τὸν πόλεμον καὶ τὸν θρήνον, αὐτὸς δὲ ἔστρεψε τοὺς λαμπροὺς ὀφθαλμούς του καὶ παρετήρει μακρὰν πρὸς τοὺς ἱππικοὺς Θρᾶκας καὶ πρὸς τὴν χώραν τῶν ἐκ τοῦ συστάδην πολεμούντων Μυσῶν τῶν ἐνδόξων γαλακοφάγων Ὑππημολγῶν, καὶ πρὸς τὴν χώραν τῶν δικαιοτάτων Ἀβίων· εἰς τὴν Τροίαν δὲ δὲν ἔστρεψε παντελῶς τοὺς λαμπροὺς ὀφθαλμούς· διότι δὲν ἤλπιζε νὰ ὑπάγῃ κἀνεὶς ἐκ τῶν ἀθανάτων πρὸς βοήθειαν τῶν Τρώων ἢ τῶν Δαναῶν.

Ἄλλ' ὁ μέγα κράτος ἔχων γεωσείστης Ποσειδῶν δὲν παρεφύλαττεν ἐπὶ ματαίῳ· αὐτὸς ἐκάθητο καὶ ἐθεᾶτο τὴν κίνησιν καὶ τὴν μάχην ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τῆς δασώδους Σαμοθράκης· διότι ἀπ' ἐκεῖ ἐφαίνετο μὲν ὅλη ἡ Ἰδὴ, ἐφαίνετο δὲ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Δαναῶν. Ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐκεῖ ἐπῆγε καὶ ἐκάθησε· ἡσθάνετο οἶκτον πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς καταβαλλομένους ὑπὸ τῶν Τρώων, κατὰ δὲ τοῦ Διὸς πολὺ ἡγανάνκει. Ἀμέσως λοιπὸν κατέβη ἀπὸ τὸ πετρῶδες βουνὸν μὲ βήματα ταχέα· ἔτρεμον τὰ ἐκτεταμένα δάση τοῦ βουνοῦ ὑπὸ τοὺς ἀθανάτους πόδας

τοῦ Ποσειδῶνος πορευομένου· τρία βήματα ἔκαμε, καὶ μὲ τὸ τέταρτον ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα τῆς πορείας του, τὰς Αἰγὰς, εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ὅπου εἶχε περίφημα ἀνάκτορα, ἀστράπτοντα ἐκ τοῦ χρυσοῦ, αἰώνια. Ἐκεῖ ὑπῆγε καὶ ἔθεσεν ὑπὸ τοὺς ζυγούς τοῦ ἅρματος τοὺς εὐκαμπτόποδας ἵππους του, τοὺς ταχέως πετώντας, τοὺς χρυσοχαίτας· αὐτὸς δ' ἐφόρεσε χρυσοῦν πανοπλίαν, καὶ λαβὼν τὴν ὥραίαν ἐκ χρυσοῦ κατεσκευασμένην μάστιγα, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἅρματος του καὶ τὸ διεύθυνεν ἐπάνω τῶν κυμάτων· ἀπὸ ὅλας τὰς κρύπτας τῆς θαλάσσης ἐξῆλθον τὰ κήτη καὶ ἐπήδων ὑποκάτωθέν του, γνωρίζοντα τὸν κύριόν των· μὲ χαρὰν δ' ἤνοιγεν ἡ θάλασσα καὶ ἐπὶ ταύτης οἱ ἵπποι ἐπέτουν μὲ μεγάλην ταχύτητα, χωρὶς οὐδὲ νὰ βρέχεται ὁ χάλκινος ἄξων τοῦ ἅρματος, καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων.

Ὑπάρχει ἐν σπήλαιον ἐκτεταμένον εἰς τὸν πυθμένα τῆς βαθείας θαλάσσης, μεταξὺ τῆς Τενέδου καὶ τῆς πετρῶδους Ἰμβρου· αὐτοῦ ἔθεσε τοὺς ἵππους ὁ γεωσείστης Ποσειδῶν, ἀφοῦ τοὺς ἔλυσεν ἀπὸ τὸ ἅρμα, καὶ τοὺς ἔρριψε νὰ φάγουν ἀθάνατον φαγητόν· τοὺς περιέδεσε δὲ τοὺς πόδας μὲ χρυσοῦς δεσμοὺς οἵτινες ἦτον ἀδύνατον νὰ σπασθῶσιν ἢ νὰ λυθῶσιν, διὰ νὰ περιμένωσιν εἰς τὴν θέσιν των ἀκίνητοι τὸν κύριόν των, ἕως ὅτου ἐπιστρέφει· αὐτὸς δὲ μετέβη εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν.

Οἱ δὲ Τρῶες συμπυκνωμένοι περὶ τὸν Πριαμίδην Ἔκτορα ἐπῆρχοντο μὲ ὀρμὴν, ὥς φλόξ ἢ ἀνεμοστρόβιλος, ἀθόρυβοι καὶ ἄνευ φωνῶν ἐλπίζοντες ὅτι θὰ καταλάβωσι τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν καὶ ὅτι θὰ φονεύσωσιν αὐτοῦ ὅλους τοὺς ἀρίστους μαχητάς.

Ἀλλ' ὁ περικρατῶν καὶ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν ἐ-

ἔηλθεν ἀπὸ τὴν βαθεῖαν θάλασσαν διὰ νὰ παροτρύνῃ τοὺς Ἀργείους ὁμοιωθεὶς κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν ἀκούραστον φωνὴν μὲ τὸν Κάλχαντα. Πρῶτον λοιπὸν ὠμίλησε πρὸς τοὺς δύο Αἴαντας, οἵτινες καὶ μόνοι τῶν εἶχον ὁρμὴν πρὸς πόλεμον.

« Αἴαντες, σεῖς οἱ δύο θέλετε σώσει τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν, ἐὰν ἐνθυμηθῇτε τὴν δυνάμιν σας καὶ ὄχι τὴν δειλὴν πρὸς φυγὴν διάθεσιν· εἰς ἄλλο μέρος ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι τὰς ἀκρατήτους χεῖρας τῶν Τρώων, οἵτινες ὑπερβάντες τὸ μέγα τεῖχος κατέβησαν σωρηδόν· διότι θὰ τοὺς ἀντικρούσωσιν ὅλους οἱ καλωπλισμένοι Ἕλληνες· τὸ μέρος ὅμως ἀπὸ τὸ ὅποῖον φοβοῦμαι τρομερώτατα μὴ πάθωμεν τίποτε εἶναι ἐκεῖ, ὅπου ἀρχηγεῖ ὁ λυσσώδης, ὡς φλόξ, Ἑκτωρ, ὅστις καυχᾶται ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ παντοδυνάμου Διός· σᾶς δὲ εἴθε θεὸς τις νὰ σᾶς ἐνισχύσῃ ὥστε καὶ σεῖς νὰ ἀντισταθῇτε καρτερικῶς καὶ τοὺς ἄλλους νὰ παρακινῇτε· ἐὰν οὕτω πράξῃτε, θὰ τὸν τινάζετε ἔξω ἀπὸ τὸ στρατόπεδον μῶλιν τοῦ τὴν ὁρμὴν καὶ ἂν αὐτὸς ὁ Ὀλύμπιος τὸν ἐξεγείρει. »

Εἶπε καὶ κτυπήσας μὲ τὸ σκῆπτρόν του καὶ τοὺς δύο ὁ περικρατῶν καὶ σείων τὴν γῆν θεὸς τοὺς ἐγέμνησε δυνάμειως καρτερικῆς, τὰ μέλη τοὺς ἔκαμεν ἐλαφρά, τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας· αὐτὸς δὲ ὡς ταχύπτερος ἰέραξ ἐξώρμησε· καθὼς ἐκεῖνος ἀπὸ ἀπότομον ὑψηλὸν βράχον σηκωθείς κυνηγᾷ μεθ' ὁρμῆς ἄλλο πτηνὸν διὰ μέσου τῆς πεδιάδος, τοιοῦτοτρόπως ἀπ' αὐτοὺς ἐπετάχθη καὶ ἔφυγεν ὁ τὴν γῆν σείων Ποσειδῶν, ἐκ τούτων δὲ πρότερος ἐνόησεν ὁ ταχὺς Αἴας, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, καὶ εὐθύς εἶπε πρὸς τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος.

« Αἴα, ἐπειδὴ κάποιος ἐκ τῶν θεῶν, τῶν κατοικούντων

τὸν Ὀλυμπον, λαβὼν τὴν μορφήν τοῦ μάντεως μᾶς πα-
ρακινεῖ νὰ πολεμῶμεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ (οὐδ' εἶναι Κάλ-
χας οὗτος, ὁ ἐκ τῶν πτηνῶν προφητεύων· διότι εὐκόλως
διέκρινα ἀπ' ὀπίσω τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν καὶ τῶν κνημῶν
τοῦ ἀπερχομένου· εἶναι δὲ πολὺ εὐδιάκριτοι οἱ θεοί)· διὰ
τοῦτο ἡ καρδιά μου ἐντὸς τῶν στηθῶν μου ἔχει περισσο-
τέραν ὀρμὴν πρὸς πόλεμον καὶ μάχην, ὀρμητικὴν δὲ διὰ
θεσιν ἔχουσι καὶ οἱ πόδες μου κάτω καὶ αἱ χεῖρές μου
άνω.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας.

α' Ἐπίσης καὶ αἱ ἰδικαὶ μου χεῖρες μὲ ὀρμὴν λαμβά-
νουσι τὸ δόρυ καὶ γίνονται ἀκράτῃτοι, καὶ ἡ ἰδική μου
δύναμις ἐξεγείρεται, ὑποκάτω δὲ οἱ πόδες μου καὶ οἱ
δύο πετῶσιν, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ μονομαχήσω πρὸς τὸν Πρια-
μίδην Ἑκτορα μῶλῃν τὴν ὑπερβολικὴν ὀρμὴν του.»

Τοιοῦτοτρόπως μὲν οὗτοι ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους χαί-
ροντες διὰ τὴν πολεμικὴν ζέσιν, τὴν ὁποίαν ὁ θεὸς ἐνέ-
πνευσεν εἰς τὰς καρδίας των. Ἐν τούτοις ὁ περικρατῶν
τὴν γῆν θεὸς παρώρμησε τοὺς ὀπισθεν Ἑλληνας, οἵτινες
πλησίον τῶν ταχειῶν νηῶν ἀνεπαύοντο ἐκ τοῦ κόπου τοῦ
πολέμου· τούτων δὲ τὰ μέλη εἶχον λυθῆ ἑκ τοῦ πολλοῦ
μόχθου καὶ ἀδηνονία κατελάμβανε τὴν ψυχὴν των, βλε-
πόντων τοὺς Τρῶας νὰ ὑπερβῶσι τὸ τεῖχος, τὸ ὁποῖον
ἦτο μέγα, καὶ νὰ καταβῶσι πολλοὶ μαζύ· τούτους βλέ-
ποντες ἔχυνον ἄφθονα δάκρυα ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς των,
νομίζοντες βέβαιον ὅτι δὲν θὰ ἀποφύγῃσι τὴν καταστρο-
φήν. Ἄλλ' ὁ τὴν γῆν σείων θεὸς μεταβαίνων ἀπὸ φά-
λαγγος εἰς φάλαγγα μετ' εὐκολίας τὰς παρώτρυνε· καὶ
πρῶτον ὑπῆγε καὶ προέτρεψε τὸν Τεῦκρον καὶ Ληϊτον,
τὸν ἥρωα Πηνέλην, τὸν Θόαντα, τὸν Διέφυρον, τὸν Μη-

ριδὴν καὶ τὸν Ἀντίλοχον, ὅλους ἐμπειροπολέμους· πρὸς τούτους λοιπὸν, θέλων νὰ τοὺς παροτρύνῃ, ἔλεγε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους.

α' Ἐντροπὴ γενναῖοι Ἀργεῖοι· εἰς σᾶς ἐγὼ ἔχω πεποιθήσιν ὅτι πολεμοῦντες θὰ σώσητε τὰ πλοῖά μας· ἐὰν ὁμως σεῖς παραιτήσητε τὸν ὀλέθριον πόλεμον, τότε ἤδη φαίνεται ἡ ἡμέρα καθ' ἣν θὰ φονευθῶμεν ὑπὸ τῶν Τρώων. Οἴμοι, πόσον ἀπίστευτον καὶ τρομερὸν εἶναι νὰ βλέπω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἐπίστευον ὅτι ἤθελε συμβῆ, οἱ Τρῶες νὰ ἔρχωνται ἐναντίον τοῦ στρατοπέδου ἡμῶν, οἱ Τρῶες, οἱ ὁποῖοι προτῆτερον ὠμοιάζον μὲ ἐλάφους, τὰς συνήθως εἰς φυγὴν τρεπομένας, αἵτινες εἰς τὰ δάση εἶναι τροφὴ τῶν θώων, τῶν παρδάλεων καὶ τῶν λύκων, περιφερόμεναι οὕτως ἀνάνδρῳ, οὐδ' ἔχουσι καμμίαν πολεμικὴν ζέσιν· τοιοῦτοτρόπως οἱ Τρῶες, προτῆτερον τοῦλάχιστον, δὲν εἶχον διάθεσιν νὰ ἀνθίστανται εἰς τὰς κραταιὰς χεῖρας τῶν Ἀχαιῶν, οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον, τῶρα ὁμως μακρὰν τῆς πόλεως ἐπάνω εἰς τὸ στρατόπεδόν μας μάχονται ἔνεκα τῆς κακίας ἐνὸς ἀρχηγοῦ καὶ τῆς ῥαθυμίας τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες φιλονεικήσαντες μ' ἐκεῖνον δὲν θέλουσι νὰ ὑπερασπίζωνται τὸ στρατόπεδον, ἀλλὰ φονεύονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πλησίον εἰς αὐτό. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀληθῶς αἴτιος εἶναι ὁ ἥρωας Ἀτρεΐδης, ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, διότι ἐξύβρισε τὸν ταχύπουν Πηλεΐδην, δὲν εἶναι τοῦτο ἀφορμὴ ἡμεῖς τοῦλάχιστον νὰ πολεμῶμεν μὲ ῥαθυμίαν, ἀλλ' ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα νὰ θεραπεύσωμεν τὸ πάθος τοῦτο. Θεραπεύεται βεβαίως ἡ ψυχὴ τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων· δὲν εἶναι ἔντιμον διὰ σᾶς νὰ χαλαρώνητε τὴν ὀρμητικὴν σας δύναμιν ἐνῷ ὅλοι εἰς τὸν στρατὸν ἦσθε ἄριστοι. Βεβαίως

δὲν ἤθελον ἐπιτιμήσῃ ἄνθρωπον ὅστις δειλὸς ὢν φεύγει ἀπὸ τοῦ πολέμου· ἀγανακτῶ ὅμως καθ' ὑμῶν διότι εἴσθε γενναῖοι. ὦ φίλοι, γρήγορα ἤδη μεγαλείτερόν τι κακὸν θὰ κάμῃτε μὲ αὐτὴν ἐδῶ τὴν ῥαθυμίαν σας· ἀλλ' ἀνακτήσατε τὴν ἐντροπὴν καὶ τὴν ὀργήν· διότι ἤδη μέγας ἀγὼν γίγνεται· ὁ Ἑκτωρ ἤδη ὁ μεγαλόφωνος πολεμεῖ μετ' ἐπιμονῆς, ἔσπασε τὰς πύλας καὶ τὸν μακρὺν αὐτῶν σύρτην, καὶ μάχεται πλησίον τῶν νηῶν.

Τοιουτοτρόπως προτρέπων ὁ κρατῶν τὴν γῆν θεὸς ἐξήγειρε τοὺς Ἀχαιοὺς· περὶ δὲ τοὺς δύο Αἴαντας ἤρχοντο καὶ ἐτάσσοντο αἱ ἰσχυραὶ φάλαγγες, πρὸς τὰς ὁποίας οὔτε ὁ Ἄρης ἤθελεν ἐπέλθει μετὰ περιφρονήσεως, οὔτε ἡ τοὺς στρατοὺς κινοῦσα Ἀθηνᾶ· διότι οἱ ἄριστοι χωρισθέντες ἀνθίσταντο πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ τὸν εὐγενῆ Ἑκτορα, φράζαντες δόρυ μὲ δόρυ καὶ ἀσπίδα μὲ ἀσπίδα ἀλλεπάλληλον· ἀσπίς ἐστήριζεν ἀσπίδα, περικεφαλαία περικαλαίαν καὶ ἄνδρα ἀνὴρ· ἡγγίζον δὲ οἱ στιλπνοὶ λόφοι τῶν περικεφαλαίων των ἐνῶ ἔσκυπτον· τοιουτοτρόπως ἐμάχοντο συμπεπυκνωμένοι ἐναντίον ἀλλήλων· τὰ δόρατά των κινούμενα ἀπὸ χεῖρας τολμηρὰς ἐλύγιζον, ἐνῶ αὐτοὶ εἶχον εὐθὺ τὸ φρόνημα καὶ διάθεσιν ὀρμητικὴν πρὸς πόλεμον.

Οἱ Τρῶες ἐπέπεσαν συμπεπυκνωμένοι, ἐπροπορεύετο δὲ ὁ Ἑκτωρ ὀρμῶν νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν. Καθὼς ὅμως φθοροποιὰ στρογγύλη πέτρα πεσοῦσα ἀπὸ βράχον ὅταν χεῖμαρρος ποταμὸς σπάσῃ μὲ τὸ πολὺ αὐτοῦ νερὸν τὰ δεσμίματα ἀγερῶχου βράχου καὶ ὠθήσῃ κάτω ἀπὸ τὴν κορυφὴν του, πίπτει μετὰ τάχους ἐκ τοῦ ὕψους· ἡχεῖ δὲ ὑπὸ τὸν κτύπον αὐτῆς τὸ δάσος, ἐνῶ αὐτὴ ἐξακολουθεῖ νὰ τρέχῃ χωρὶς νὰ σταθῇ, ἕως οὗ φθάσῃ εἰς ἐπίπεδον μέρος, καὶ τότε δὲν κυλίεται ποσῶς, μᾶλλον τὴν ὀρμὴν,

τὴν ὁποῖαν ἔχει λάβει, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἑκτωρ μέχρι μὲν τινος ἐφοβέριζεν ὅτι θὰ περάσῃ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν φονεύων καὶ θὰ φθάσῃ ἕως εἰς τὴν θάλασσαν· ἀλλ' ὅτε πλέον ἀπήντησε τὰς πυκνὰς φάλαγγας, συνεκρούσθη ἰσχυρῶς καὶ ἐστάθη· οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀνθίστάμενοι καὶ τρυπῶντες μὲ τὰ ξίφη καὶ μὲ τὰ ἰσχυρά των δόρατα τοὺς ἀπέκρουσαν· ὁ δὲ Ἑκτωρ ἀποσυρθεὶς ἐφώναξε μὲ διαπεραστικὴν φωνὴν πρὸς τοὺς Τρῶας.

«Τρῶες, Λύκιοι καὶ ἐκ τοῦ συστάδην πολεμοῦντες Δάρδανοι, μείνατε πλησίον μου· δὲν θὰ μὲ κρατήσουσι διὰ πολὺν καιρὸν οἱ Ἀργεῖοι, ἂν καὶ παρετάχθησαν ἐν εἴδει πύργου, ἀλλὰ, πιστεύω, θὰ ὑποχωρήσουν ὑπὸ τὴν δύναμιν τοῦ δόρατός μου, ἐὰν πραγματικῶς μ' ἐξήγειρεν ὁ ἄριστος τῶν θεῶν, ὁ πολὺ βροντῶν σύζυγος τῆς Ἥρας.»

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἐξήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὸ θάρρος ὅλων· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐπροχώρει ὑπερηφάνως ὁ Πριαμίδης Διήφοβος, κρατῶν ἐμπρὸς τοῦ τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα του καὶ ὑπ' αὐτὴν προβαῖνον βῆμα πρὸς βῆμα· ἀλλ' ὁ Μηριόνης τὸν ἐσκόπευσε μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυ, καὶ ῥίψας δὲν ἀπέτυχεν ἀλλὰ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα, τὴν ἐκ δερμάτων ταύρου κατεσκευασμένην· δὲν τὸν διεπέρασεν, ἀλλὰ πολὺ πρότερον ἔσπασε τὸ μακρὸν δόρυ εἰς τὸ μέρος, ὅπου εἰσέρχεται εἰς τὴν αἰχμήν· ὁ δὲ Διήφοβος φοβηθεὶς τὸ δόρυ τοῦ πολεμικοῦ Μηριόνου ἐκράτησε μακρὰν αὐτοῦ τὴν ἀσπίδα· ὁ Μηριόνης ἀπесύρθη ὀπίσω πρὸς τοὺς συντρόφους, ὠργισμένος πολὺ καὶ διὰ τὰ δύο, καὶ διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς νίκης, καὶ διὰ τὸ σπάσιμον τοῦ δόρατος· ἐκίνησε δὲ καὶ

ὑπῆγε πρὸς τὸ στρατόπεδον διὰ νὰ φέρῃ τὸ μακρὸν δόρυ, τὸ ὁποῖον ἔμενεν εἰς τὴν σκηνήν.

Οἱ δὲ λοιποὶ ἐπολέμουν καὶ ἀκατάπαυστος βοή ἐγίνετο· πρῶτος ὁ Τελαμώνιος Τεῦκρος ἐφόνευσε πολεμιστὴν Ἰμβριον, τὸν υἱὸν τοῦ πολυῖππου Μέντορος· κατῴκει δὲ εἰς τὸν Πήδαιον, πρὶν ἔλθωσιν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἔχων σύζυγον τὴν Μηδεσικάστην, νόθον θυγατέρα τοῦ Πριάμου· ἀφοῦ δὲ ὑπῆγαν τὰ εὖστροφα πλοῖα τῶν Δαναῶν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἴλιον, καὶ διέπρεπε μεταξὺ τῶν Τρώων μένων εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριάμου, ὅστις τὸν ἐτίμα ὅσον καὶ τὰ τέκνα του· τοῦτον λοιπὸν ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος ἐτρύπησε μὲ τὸ μακρὸν του δόρυ ὑποκάτω τοῦ ὠτίου καὶ τὸ ἀπέσπασε πάλιν· αὐτὸς δ' ἔπεσεν ὡς μελία· ὅπως ἐκείνη εἰς τὴν κορυφὴν βουνοῦ ἐξέχοντος καὶ ἀπὸ μακρὰν φαινομένου κοπτομένη πλησιάζει τὰ τρυφερά της φύλλα εἰς τὴν γῆν, τοιουτοτρόπως ἔπεσεν καὶ αὐτὸς, τὰ δὲ ποικίλα χάλκινά του ὅπλα ἐβρόντησαν περὶ αὐτόν· ὁ Τεῦκρος ἐκίνησε μὲ ὄρμην νὰ τὸν ἐκδύσῃ ἀπὸ ταῦτα· ἀλλὰ μόλις ἐκίνησεν, ὁ Ἑκτωρ τὸν ἠκόντισε μὲ τὸ λαμπρὸν του δόρυ· ἐκεῖνος μὲν παραπεσὼν ἀπεσύρθη ὀλίγον καὶ ἀπέφυγεν, ἐκτύπησεν ὁμῶς εἰς τὸ στῆθος τὸ Ἀμφιάχον τὸν υἱὸν τοῦ Κτεάτου Ἀκτορίονος ἐνῷ ἤρχετο πρὸς τὴν συμπλοκὴν· ἐβρόντησε δὲ πεσὼν αὐτὸς καὶ τὰ ὅπλα του ἐπ' αὐτοῦ. Ὁ Ἑκτωρ ὤρμησε νὰ τοῦ ἀρπάξῃ ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τὴν ἐπὶ τῶν κροτάφων ἡρμοσμένην περικεφαλαίαν, ἀλλ' ὁ Αἴας ἐπρότεινε κατ' αὐτοῦ τὸ λαμπρὸν του δόρυ, τὸ ὁποῖον ὁμῶς δὲν ἐφθασεν εἰς κρέας, διότι εἶχε σκεπασθῇ εὐθύς ὅλος μὲ τὴν φοβεράν ἀσπίδα, καὶ ἐκεῖνος ἐκτύπησε τὸν ὀμφαλὸν αὐτῆς· τὸν ὥθησε δὲ τέλος μὲ τὴν μεγάλην του δύναμιν,

ὥστε ὁ Ἑκτωρ ἀπεσύρθη καὶ ἀπὸ τοὺς δύο νεκροὺς, τοὺς ὁποίους πλέον ἔσυρον πρὸς τὸ μέρος των οἱ Ἀχαιοί· τὸν μὲν Ἀμφίμαχον ἔφεραν πρὸς τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν ὁ θεῖος Στιχίος καὶ ὁ εὐγενὴς Μενεσθεὺς οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἀθηναίων· τὸν δὲ Ἰμβριον οἱ δύο Αἴαντες, οἱ πλήρεις ὀργασμοῦ πολεμικοῦ. Καθὼς δύο λέοντες ἀρπάζαντες, ὑπὸ τὰς ὑλακὰς σκύλων ὄξυοδόντων, αἶγα τὴν φέρωσιν εἰς τὰ ἐκ πυκνῶν θάμνων πλήρη μέρη, κρατοῦντες αὐτὴν ὑψηλὰ ὑπεράνω τῆς γῆς μεταξὺ τῶν σιαγόνων των, τοιουτοτρόπως καὶ τοῦτον κρατοῦντες ὑψηλὰ οἱ δύο πολεμισταὶ Αἴαντες τὸν ἐσκύλευον· τὴν δὲ κεφαλὴν ἀποκόψας ἀπὸ τὸν τρυφερὸν λαιμόν του, ὡς ὠργισμένος κατ' αὐτοῦ, διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμφιμάχου ὁ Οἰλιάδης, τὴν περιέστρεψε καὶ τὴν ἔρριπεν ὡς σφαῖραν ἀνὰ μέσον τοῦ πλήθους, ἔπεσε δὲ εἰς τὰς σκόνεις πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἑκτορος.

Καὶ τότε πλέον ἡ καρδία τοῦ Ποσειδῶνος ὠργίσθη καθ' ὑπερβολὴν διὰ τὸν ἐν τῇ δεινῇ μάχῃ θάνατον τοῦ ἐγγονοῦ· ἐκίνησε καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν ὅπως αὐτοὺς παρορμήσῃ, εἰς δὲ τοὺς Τρῶας παρασκεύαζε βάσανα. Τὸν ἀπῆντησε ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεὺς ἐρχόμενος ἀπὸ τὸν σύντροφόν του, ὅστις πρὸ πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκ τῆς μάχης κτυπημένος ἀπὸ ὄξυ δόρυ· τὸν εἶχον μὲν φέρει οἱ σύντροφοι, αὐτὸς δὲ παραγγείλας εἰς ἰατροὺς ἐπήγαγεν εἰς τὴν σκηνὴν του, διότι ἀκόμῃ ἐπεθύμει νὰ ἀντικρύσῃ πολέμιον· εἶπε δὲ ὁ μέγα κράτος ἔχων γεωσείστης, ὁμοιάσας τὴν φωνὴν του μὲ τὴν τοῦ Θόαντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀνδραίμονος, ὁ ὅποιος ἐβασίλευεν εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς καθ' ὅλην τὴν Πλευρῶνα καὶ τὴν ὑψηλὴν Καλυδῶνα, ὡς θεὸς δ' ἐτιμᾶτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

« Ἴδομενεῦ, σύμβουλε τῶν Κρητῶν, ποῦ ὑπῆγαν αἱ ἀπειλαί, τὰς ὁποίας οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἔκαμον κατὰ τῶν Τρώων ; »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησέν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἴδομενεύς.

« ὦ Θόαν, κάνεις ἄνθρωπος τώρα τοῦλάχιστον δὲν πταίει, καθ' ὅσον ἐγὼ γνωρίζω· διότι ὅλοι ἡξεύρομεν νὰ πολεμῶμεν· οὔτε φόβος ἄνανδρος κατέχει τινά, οὔτε τις εἰς δηλίαν ὑποχωρῶν ἀποφεύγει τὸν ὀλέθριον πόλεμον· ἀλλὰ, νομίζω, ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ θέλησις τοῦ παντοδυνάμου Κρονίδου, ἄδοξοι νὰ χαθῶσιν ἐδῶ μακρὰν τῆς Πελοποννήσου οἱ Ἀχαιοί. Ἀλλὰ, Θόαν, σὺ καὶ πρότερον ἦσο ἀτρόμητος πολεμιστὴς καὶ τοὺς ἄλλους παροτρύνεις, ὅπου ἰδῆς νὰ ἀποφεύγουν τὴν μάχην, διὰ τοῦτο καὶ τώρα μήτε σὺ παῦς ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ καθένα ἀπὸ τοὺς ἄλλους παρακίνηει. »

Ὁ δὲ τὴν γῆν σείων Ποσειδῶν ἀπήντησεν.

« Ἴδομενεῦ, εἴθε νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκόν του ἀπὸ τὴν Τροίαν, ἀλλ' ἐδῶ νὰ γείνῃ εὐχάριστος βορὰ τῶν σκύλων, ὅστις ἀνὴρ σήμερον θεληματικῶς ἀποφεύγει τὴν μάχην· ἀλλ' ἐμπρὸς, πήγαινε καὶ λαβὼν τὰ ὅπλα ἐλθε ἐδῶ· ταῦτα δὲ μαζὺ πρέπει νὰ θέσωμεν ἀμέσως εἰς ἐνέργειαν, ἴσως οἱ δύο συντελέσωμέν τι εἰς τὸ καλόν· δύο ἄνθρωποι, καὶ πολὺ δειλοὶ ἂν ᾦναι, ἐνούμενοι ἔχουσιν ἰκανότητα, ἀλλ' ἡμεῖς δυνάμεθα καὶ πρὸς τοὺς μᾶλλον ἀνδρείους νὰ πολεμῶμεν. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ θεὸς ἐπανῆλθεν εἰς τὴν συμπλοκὴν· ὁ δὲ Ἴδομενεύς φθάσας εἰς τὴν καλοκαμωμένην σκηνὴν του ἐνεδύθη περὶ τὸ σῶμά του τὰ ὠραῖα ὅπλα, ἔλαβε τὸ δόρυ καὶ ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ λαμπρὸς ὡς ἡ ἀστραπὴ,

τὴν ὁποίαν ὁ Κρονίδης, θέλων νὰ δείξῃ σημεῖον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λαμβάνει καὶ τινάσσει ἀπὸ τὸν φωτεινὸν Ὀλυμπον, εἶναι δὲ τὸ φῶς τῆς λαμπρότατον τοιουτοτρόπως καὶ τούτου τρέχοντος ἔλαμπε περὶ τὰ στήθη ὁ χαλκός· τὸν ἀπήντησε δὲ ὁ καλὸς θεράπων Μηριόνης, ἐνῶ ἀκόμη ἦτο πολὺ πλησίον τῆς σκηνῆς του, διότι ἐπήγαινε νὰ φέρῃ χαλκοῦν δόρυ. Πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ κραταῖος Ἰδομενεύς.

«Μηριόνη, εὐκύνετε, υἱὲ τοῦ Μόλου, ἀγαπητότερε τῶν συντρόφων μου, διατὶ ἄφησες τὸν πόλεμον καὶ ἦλθες; ἐκτυπήθης πουθενὰ καὶ σὲ βασανίζει ἡ μύτη τοῦ βέλους, ἢ ἦλθες πρὸς με φέρων κάμμιαν εἰδῆσιν; ἔσο βέβαιος ὅτι καὶ μόνος μου δὲν ἐπιθυμῶ νὰ κάθηναι εἰς τὴν σκηνήν, ἀλλὰ προτιμῶ τὸν πόλεμον».

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ φρόνιμος Μηριόνης, λέγων·

«Ἰδομενεῦ, σύμβουλε τῶν χαλκοχιτῶνων Κρητῶν, ἔρχομαι νὰ λάβω κανὲν δόρυ ἐὰν σοῦ ἔμεινεν εἰς τὴν σκηνήν· διότι ἐσύντριψα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐκράτουν πρότερον, κτυπήσας τὴν ἀσπίδα τοῦ ἀγρίου Διηϊφόβου.»

Ὁ δὲ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἰδομενεύς ἀπήντησε·

«Δόρατα, ἐὰν θέλῃς, θὰ εὕρῃς καὶ ἓν καὶ εἴκοσι κείμενα εἰς τὴν σκηνήν πρὸς τὸ λαμπρὸν πρόσωπον αὐτῆς τὸ ἀπέναντι τῆς εἰσόδου, δόρατα Τρωϊκὰ, τὰ ὁποῖα ἔλαβον ἀπὸ φονευμένους· διότι καυχῶμαι ὅτι δὲν πολεμῶ ἀπὸ μακρὰν τοὺς ἐχθρούς· διὰ τοῦτο ἔχω δόρατα καὶ ἀσπίδας μὲ ὀμφαλοὺς καὶ περικεφαλαίας καὶ θώρακας στιλπνοὺς.»

Πρὸς τοῦτον δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ φρόνιμος Μηριόνης

«Καὶ ἐγὼ ἔχω εἰς τὴν σκηνήν καὶ εἰς τὸ μαῦρον πλοῖόν μου παλλὰ, τὰ ὁποῖα ἐσκύλευσα ἀπὸ τοὺς Τρῶας· ἀλλὰ

δὲν εἶναι πλησίον διὰ τὰ λάβω· διότι σὲ βεβαιῶ ὅτι οὐδ' ἐγὼ ἐλησμόνησα τὴν δύναμίν μου, ἀλλὰ μάχομαι εἰς τὰς πρώτας τάξεις κατὰ τὴν δοξάζουσαν τοὺς ἄνδρας μάχην, ὅταν ἀνάψῃ ὁ πόλεμος· εἰς ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν χαλκοχιτῶνων Ἀχαιῶν ἴσως μένω ἀπαρατῆρητος πολεμῶν, ἀλλὰ σὺ πιστεύω νὰ μὲ γνωρίζῃς.»

Ὁ δὲ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἰδομενεὺς ἀπήντησε, λέγων·

«Σὲ γνωρίζω ὅποῖος εἶσαι κατὰ τὴν ἀνδρίαν· τίς ἡ ἀνάγκη νὰ λέγῃς ταῦτα ; Ἐὰν τῶρα εἰς τὸ στρατόπεδον ἠθέλαμεν συναχθῇ ὅλοι οἱ γενναῖοι πρὸς ἔνεδραν, ὅπου πρὸ πάντων δεικνύεται ἡ ἀνδρία, τότε ἠθελε φανῇ καθαρὰ ὁ δειλὸς καὶ ὁ ἀνδρεῖος· διότι τοῦ μὲν δειλοῦ μεταβάλλεται τὸ χρῶμα, οὐδὲ σταματᾷ ἐντὸς τοῦ ἡ ψυχῇ ὥστε νὰ μένῃ ἥσυχος, ἀλλὰ συχνοκάζεται ποτὲ μὲν γονατιστὸς ποτὲ δὲ καὶ εἰς τοὺς δύο πόδας ἐντὸς δὲ τοῦ στήθους τοῦ ἡ καρδιά κτυπᾷ δυνατὰ, διότι συλλογίζεται τὴν μαύρην τοῦ μοῖραν καὶ κτυπῶσι ἐκ τοῦ τρόμου οἱ ὀδόντες τοῦ· τοῦ δὲ γενναίου οὔτε μεταβάλλεται τὸ χρῶμα, οὔτε πολὺ φοβεῖται· εὐθύς δὲ ἅμα ἔλθῃ καὶ καθήσῃ εἰς τὴν ἔνεδραν, εὐχεται ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον νὰ συμπλακῇ εἰς ὀλεθρίαν μάχην. Τότε οὐδεὶς ἠθελε κατηγορήσῃ τὴν δύναμιν καὶ τὰς χεῖράς σου· διότι ἐὰν πολεμῶν ἠθελες προσβληθῇ ἢ κτυπηθῇ, τὸ βέλος δὲν ἠθελε πέσει ἀπ' ὀπίσω εἰς τὸν λαιμὸν ἢ τὴν ῥάχιν, ἀλλ' ἠθελεν ἀπαντήσῃ τὰ στήθη ἢ τὴν κοιλίαν σου, ὁρμῶντος ἐμπρὸς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν προμάχων· ἀλλ' ἔλα, ἅς μὴ στεκώμεθα καὶ ὁμιλοῦμεν ὥς νήπιοι, μὴ κανεῖς ἀγανακτῶν μᾶς κατηγορήσῃ· εἴσελθε εἰς τὴν σκηνὴν καὶ λάβε τὸ ἰσχυρὸν δόρυ.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ ἴσος μὲ τὸν ταχὺν Ἄρην Μηριόνης ταχέως ἔλαβε ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὸ χάλκινον δόρυ καὶ διευθύνθη πρὸς τὸν Ἰδομενέα μὲ μέγαλον πρὸς μάχην πόθον· ὅπως δὲ φαίνεται ὁ ἀνθρωποφθόρος Ἄρης πηγαινῶν εἰς τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ ἰσχυροῦ καὶ ἀπτοήτου υἱοῦ τοῦ Φόβου, ὅστις καὶ τὸν καρτερικώτατον πολεμιστὴν δύναται νὰ τρομάξῃ, ὅταν ἀπὸ τὴν Θράκην ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῶν Ἐφύρων ἢ κατὰ τῶν μεγαλοψύχων Φλιγυῶν καὶ δὲν ἀκούουσι ἀμφοτέρους ἀλλ' εἰς τὸ ἓν μέρος μόνον δίδουσι τιμὴν· οὕτω καὶ οἱ στρατηγοὶ Μηριόνης καὶ Ἰδομενεὺς ἐφαίνοντο ὅταν ἐπήγαινον εἰς τὸν πόλεμον ὠπλισμένοι μὲ κοκκινωπὸν χαλκόν· ὁ δὲ Μηριόνης ἔλεγε πρότερος πρὸς τὸν Ἰδομενέα τὰ ἐξῆς·

«Δευκαλίδῃ, εἰς ποῖον μέρος τῆς συμπλοκῆς ἐπιθυμεῖς νὰ ἔμβῃς ; εἰς τὸ δεξιὸν ἄκρον τοῦ στρατοῦ ἢ εἰς τὸ μέσον ἢ εἰς τὸ ἀριστερόν ; διατὶ οὐδαμοῦ πιστεύω ἔχουν ἔλλειψιν πολεμίων οἱ κομοτρόφοι Ἀχαιοί.»

Ὁ δὲ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἰδομενεὺς ἀπήντησεν·

«Εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι πρὸς ὑπεράσπισιν· οἱ δύο Αἴαντες καὶ ὁ Τεῦκρος, ὁ ὁποῖος πρωτεύει μὲν τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν τοξευτικὴν, ἱκανὸς δὲ εἶναι καὶ εἰς τὴν ἐκ τοῦ συστάδῃν μάχην· οὗτοι εἶναι ἀρκετοὶ ν' ἀποκρούσωσι τὴν ὀρμητικὴν ἔφοδον τοῦ Πριάμиду, μῶλῃν του τὴν δύναμιν. Δύσκολον θὰ τοῦ ᾗναι καὶ μῶλῃν του τὴν πολεμικὴν ὀρμὴν νὰ καταβάλλῃ τὴν δύναμιν καὶ τὰς ἀκρατήτους χεῖρας ἐκείνων καὶ νὰ πυρπολήσῃ τὰ πλοῖα, ἐκτὸς ἐὰν αὐτὸς ὁ Κρονίδης ἤθελεν ἐμβάλλει εἰς τὸ στρατόπεδον ἀναμμένον δαυλόν· εἰς ἀνθρώπον ὅμως δὲν θὰ ὑποχωρήσῃ ὁ μέγας Τελαμῶνιος Δῖας, ἀρκεῖ νὰ ᾗναι θνητὸς καὶ νὰ τρώγῃ τῆς Δήμητρος

ἀλεύριον, καὶ προσέτι νὰ σπᾶται μὲ χαλκὸν καὶ μεγάλους λίθους· οὐδὲ εἰς τὸν ἀνθρωποσπάστην Ἀχιλλεὺς ἤθελεν ὑποχωρήσει εἰς τὴν ἐκ τοῦ συστάδην τοῦλάχιστον μάχην· ἀλλὰ κατὰ τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν δὲν δύνασθαι ἀγωνισθῆ πρὸς αὐτόν. Ἡμεῖς ἄς διευθυνθῶμεν ἐδῶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ στρατοῦ, διὰ νὰ ἴδωμεν ἂν ἄλλους θὰ δοξάσωμεν ἢ ἡμᾶς αὐτούς.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ ὅμοιος μὲ τὸν ὀρμητικὸν Ἄρην Μηριόνης ἐκίνησε καὶ ἐπροπορεύετο, ἕως οὗ ἔφθασαν εἰς τὸ μέρος τοῦ στρατοῦ, ὅπου τὸν εἶχεν εἰπεῖ.

Ἐκεῖνοι δὲ καθὼς εἶδον τὸν Ἰδομενέα, μὲ φλόγα ὁμοιον κατὰ τὴν δύναμιν, μετὰ τοῦ συντρόφου τοῦ Ἰδομενέως, ὠπλισμένους μὲ καταστόλιστα ὅπλα, φωνάζαντες πάντες ὁμοῦ ἐκίνησαν κατ' ἐπάνω του· ἀλλ' ὁ ἀγὼν ἔμενεν ἰσόρροπος, πλησίον τῶν πυρμνῶν τῶν πλοίων. Καθὼς δ' ὅταν ἐν ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ὑπάρχει πλείστη κόνις εἰς τοὺς δρόμους, ὅξεῖς ἄνεμοι, σφοδρότατα φυσῶντες, συνάγουσι καὶ σηκώνουσι μέγα νέφος κόνεως, τοιοῦτοτρόπως καὶ οὗτοι συνεπλάκησαν, μεθ' ὀρμῆς προσπαθοῦντες νὰ φονεύσωσιν ἀλλήλους ἐν τῇ συμπλοκῇ· ἐκυμάτιζε δὲ ἡ ἀνθρωποφθόρος μάχη ἀπὸ τὰ τρυπῶντα τὰς σάρκας μακρὰ δόρατα· τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς ἐσκότιζεν ἡ λάμψις τοῦ χαλκοῦ, ἡ προερχομένη ἀπὸ τῶν στιλβουσῶν περικεφαλαιῶν καὶ τῶν πρὸ ὀλίγων καθαρισθέντων θωράκων καὶ τῶν λαμπρῶν ἀσπίδων, ὅτε ἤρχοντο εἰς συμπλοκήν· ὑπὲρ τὸ μέτρον τολμηρὸς ἤθελεν εἶναι ἐκεῖνον, ὅστις ἰδὼν τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἤθελεν χαρῇ καὶ δὲν ἤθελε λυπηθῆ.

Ἄλλ' οἱ δύο κραταιοὶ υἱοὶ τοῦ Κρόνου διχογνωμοῦντες παρεσκεύαζον εἰς τοὺς ἥρωας φοβερὰ βάσανα· ὁ μὲν

Ζεὺς ἐπεθύμει νίκην διὰ τὸν Ἑκτορα καὶ τοὺς Τρῶας, θέλων νὰ δοξάσῃ τὸν ταχύπουν Ἀχιλλέα· ἀλλὰ δὲν ᾔθελε νὰ χαθῇ ὅλως διόλου πρὸ τῆς Ἰλίου τὸ Ἀχαϊκὸν στράτευμα, ᾔθελε μόνον νὰ τιμήσῃ τὴν Θέτιν καὶ τὸν γενναιόκαρδον υἱὸν τῆς· ὁ δὲ Ποσειδῶν εἶχεν ἔλθει πρὸς τοὺς Ἀργεῖους καὶ τοὺς ἐξήγειρε, ἀφοῦ ἐξῆλθε κρυφίως ὑπεράνω τῆς στιλπνῆς θαλάσσης· διότι τοὺς ἔλυπεῖτο νὰ φονεύωνται ὑπὸ τῶν Τρώων, κατὰ δὲ τοῦ Διὸς ἡγανάκτει τρομερά· εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι καὶ οἱ δύο ἔχουσι τὴν αὐτὴν καταγωγὴν καὶ μίαν γενεάν, ἀλλ' ὁ Ζεὺς εἶχε γεννηθῇ προτῆτερα καὶ ἦτο πολὺ ἰκανώτερος· διὰ τοῦτο ἴσια ἴσια ὁ Ποσειδῶν ἐφυλάττετο νὰ τοὺς βοηθήσῃ φανερά, κρυφίως δὲ δὲν ἔπαυε νὰ πλανᾶται ὡς ἄνθρωπος εἰς τὸν στρατὸν καὶ νὰ τοὺς ἐξεγείρῃ· οὗτοι λοιπὸν κατέστησαν ἀμφιρρέπῃ τὴν ἑκβασιν τῆς τρομερᾶς ταύτης καὶ ἐκ τοῦ συστάδην συμπλοκῆς, ἥτις ἐξηκολούθει ἀδιακόπως καὶ ἀτελειώτως καὶ ἥτις πολλῶν ἀνθρώπων ἔλυσε τὰ γόνατα.

Τότε, ἂν καὶ πλησιάζων εἰς τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν, ὁ Ἰδομενεὺς προέτρεψε τοὺς Δαναοὺς μὲ δυνατὴν φωνὴν καὶ ἐπιπεσὼν εἰς τοὺς Τρῶας τοὺς ἐνέπνευσε τρόμον· διότι ἐφόνευσε τὸν Ὀθρυονέα, ὁ ὁποῖος ἦτον ἀπὸ τὰ ἔνδον τοῦ Καβησοῦ· οὗτος πρὸ ὀλίγου εἶχεν ὑπάγει ἐκεῖ διὰ νὰ δοξασθῇ ἐκ τοῦ πολέμου καὶ ἐζήτει εἰς γάμον τὴν ὠραιοτάτην τῶν θυγατέρων τοῦ Πριάμου, τὴν Κασσάνδραν, ἄνευ δωρεᾶς, καὶ ἀντὶ τούτου ὑπέσχετο νὰ τοῦ κατορθώσῃ μέγα ἔργον, ν' ἀπωθήσῃ τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν ἀπὸ τὴν Τροίαν· ἐπὶ τούτοις λοιπὸν ὁ μὲν γέρων συγκατένευσε καὶ ὑπεσχέθη νὰ τοῦ τὴν δώσῃ, αὐτὸς δὲ ἐπολέμει πιστεύσας εἰς τὰς ὑποσχέσεις. Ὁ Ἰδομενεὺς

τὸν ἐσκόπευσε μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυ ἰστάμενον ἐπὶ ὕψους τινὸς, καὶ ῥίψας τὸν ἐπέτυχεν· οὐδ' ἠδυνήθη ὁ χαλκοῦς θώραξ, τὸν ὁποῖον ἐφόρει, νὰ τὸν προφυλάξῃ, ἀλλὰ τὸ ἐνέπηξεν εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας του, ἐβρόντησε δὲ καθὼς ἔπεσεν· καὶ ὁ Ἰδομενεὺς καυχώμενος ἔλεγεν·

αἴθρουνεῦ, ἐγὼ σ' ἐπαινῶ εἰς τὸν ὕπατον βαθμόν, ἐὰν θὰ πραγματοποιήσῃς ὅλα ὅσα ὑπεσχέθῃς εἰς τὸν Δαρδανίδην, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ σοὶ δώσῃ τὴν θυγατέρα του· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ σοὶ ὑποσχεθῶμεν νὰ σὲ νυμφεύσωμεν καὶ νὰ τὸ ἐκτελέσωμεν· νὰ ἐκλέξωμεν ἀπὸ τὸν Πελοπόννησον καὶ νὰ σοὶ δώσωμεν τὴν ὠραιότατην τῶν θυγατέρων τοῦ Ἀτρεΐδου εἰς σύζυγον, ἐὰν μεθ' ἡμῶν ἐκπορθήσῃς τὴν εὐδαίμονα πόλιν Ἴλιον· ἔλθε, λοιπὸν νὰ ἐμβῶμεν μαζὺ ἐπὶ τῶν ποντοπόρων πλοίων διὰ τὸν γάμον, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι δὲν εἴμεθα κακοὶ προικοδότες. »

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ ποδὸς καὶ τὸν ἔσειρεν ἀνά τὸ πεδίον τῆς μάχης ὁ ἥρως Ἰδομενεὺς· ἐναντίον δ' αὐτοῦ ὅπως τὸν ἀποκρούσῃ ὑπῆγεν ὁ Ἄσιος πεζὸς ἔμπροσθεν τῶν ἵππων του, τοὺς ὁποίους ἠσθάνετο φουσῶντας ἄνωθεν τῶν ὤμων του, καὶ τοὺς ὁποίους ἐκράτει ὁ τὸ ἄρμα διευθύνων σύντροφος· αὐτὸς ἐπεθύμει μεγάλως νὰ κτυπήσῃ τὸν Ἰδομενέα, ἀλλ' οὗτος ἐπρόλαβε καὶ τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸν λαιμόν· κάτωθεν τοῦ γενείου, καὶ τὸν ἐτρύπησε πέρα καὶ πέρα· ἔπεσε δὲ καθὼς ὅταν πίπτῃ δρῦς, ἢ λεύκη, ἢ ὑψηλὴ κουκουναριά, τὴν ὁποίαν εἰς τὰ βουνὰ κόπτουσι ναυπηγοὶ μὲ πρὸ μικροῦ ἀκονισμένους πελέκει· διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς κατασκευὴν πλοίου· τοιοῦτοτρόπως οὗτος ἔκειτο τεντωμένος πρὸ τῶν ἵππων καὶ τοῦ ἄρματος,

βρυχώμενος καὶ πιέζων μὲ τὰς χεῖράς του τὴν αἱματο-
φυρτον κόνιν· ὁ δὲ ἄμαξηλάτης ἐκπλαγείς διὰ τοῦτο τὰ
ἔχασε καὶ δὲν ἐτόλμησε νὰ προσπαθήσῃ ν' ἀποφύγῃ τὰς
χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, στρέφων πρὸς τὰ ὀπίσω τοὺς ἱπ-
πους· ἀλλ' ὁ ἀτρόμητος Ἀντίλοχος τὸν ἐπέτυχε μὲ τὸ
δόρυ εἰς τὴν μέσῃν καὶ τὸν ἐτρύπησε πέρα καὶ πέρα·
οὐδ' ἠδυνήθη ὁ χάλκινος θώραξ του νὰ τὸν προφυλάξῃ,
ἀλλὰ τὸ ἐνέπηξεν εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας του· αὐτὸς
δὲ κοντανασαίνων ἔπεσεν ἔξω ἀπὸ τὸ καλοκαμωμένον
ἄρμα, εἰς τὸ ὑποῖον ἀναβὰς ὁ Ἀντίλοχος, ὁ υἱὸς τοῦ με-
γαλοψύχου Νέστορος, τὸ διεύθυνε μεθ' ὁρμῆς ἀπὸ τοὺς
Τρῶας εἰς τοὺς καλωπλισμένους Ἀχαιοὺς.

Ὁ δὲ Διήφοβος ἀδημονῶν διὰ τὸν Ἄσιον ἐπλησίασε
πολὺ τὸν Ἰδομενέα καὶ ἔρριψεν ὥς ἀκόντιον κατ' αὐτοῦ
τὸ λαμπρόν του δόρυ· ἀλλ' ὁ Ἰδομενεὺς παρατηρήσας
τὸ πρᾶγμα, ἀπέφυγε τὸ χάλκινον δόρυ· διότι ἐκρύφθη
ὑποκάτω ἀπὸ τὴν κυκλοτερῇ του ἀσπίδα, ἣτις συνιστα-
μένη ἐκ βωδίνων δερμάτων καὶ στιλπνοῦ χαλκοῦ εἶχε
σχῆμα κυκλικόν καὶ δύο εἰς τὸ κοῖλον προσηρμοσμένας
λαβὰς· ὑπὸ ταύτην λοιπὸν ἐσυμμάχωθη ὄλος, τὸ δὲ δόρυ
πετῶν ἐπέρασεν ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἀσπίδα μὲ τόσῃν
ὁρμῇν ὥστε ἡ ἀσπίς ἤχῃσε ξηρὸν ἤχον· ἀλλὰ δὲν ἐρ-
ρίφθη ἀπὸ τὴν στιβαράν του χεῖρα ματαίως, ἐκτύπησε
τὸν ἀρχηγὸν Ὑψήνορα τὸν Ἰππασίδην εἰς τὸ ἦπαρ ὑπο-
κάτω τοῦ διαφράγματος, καὶ εὐθὺς κάτω τοῦ ἔλυσεν τὰ
γόνατα· ὁ δὲ Διήφοβος μὲ δυνατὴν φωνὴν ἐξέφερε με-
γάλην καύχησιν λέγων·

αὖΟχι· τοῦλάχιστον δὲν κεῖται ἀνεκδίκητος ὁ Ἄσιος,
ἀλλ' εἶμαι βέβαιος ὅτι, καὶ ἂν πηγαίνῃ εἰς τὸν καλῶς
κεκλεισμένον οἶκον τοῦ τρομεροῦ Πλούτωνος, θὰ χαρῇ

ἀπὸ καρδίας, διότι τὸν ἐπρομήθευσα συνοδοιπόρον.·
 Οὕτως εἶπεν ἐκεῖνος καυχώμενος, λύπη δ' ἐκ τούτου
 κατέλαβε τοὺς Ἀχαιοὺς, πρὸ πάντων ὅμως ἐξήφθη ἡ
 καρδία τοῦ πολεμοχαροῦς Ἀντιλόχου, ὅστις μῶλῃν του-
 τὴν λύπην δὲν ἡμέλησε τὸν σύντροφόν του, ἀλλ' ἔτρεξε
 καὶ στήσας τὰ δύο του σκέλη ἐκατέρωθεν αὐτοῦ τὸν ἐ-
 σκέπασε μὲ τὴν ἀσπίδα του· δύο δὲ στενοὶ του σύντρο-
 φοι ἔπειτα, ὁ υἱὸς τοῦ Ἑχίου Μηκισθεὺς καὶ ὁ εὐγενὴς
 Ἀλάστωρ, τὸν ἐφορτώθησαν καὶ τὸν ἔφερον βαρέως στε-
 νάζοντες εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα.

Ὁ δὲ Ἰδομενεὺς δὲν ἔπαυσε τὴν μεγάλην του ἀρμὴν,
 ἀλλ' ἀδιακόπως ἐπεθύμει ἢ κανένα ἐκ τῶν Τρώων νὰ
 σκεπάσῃ μὲ σκοτεινὴν νύκτα, ἢ ὁ ἴδιος νὰ πέσῃ μετὰ
 πατάγου κατὰ γῆς ἀποκρούων τὴν κακὴν καταστροφὴν
 τῶν Ἀχαιῶν· τότε ἐκτύπησε τὸν ἀκριβὸν υἱὸν τοῦ ἐκ
 Διὸς καταγομένου Αἰσυήτου, τὸν ἥρωα Ἀλκάθοον ὅστις
 ἦτο γαμβρὸς τοῦ Ἀγχίσου ἀπὸ τὴν μεγαλειτέραν του
 θυγατέρα Ἰπποδάμειαν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον μεγίστην
 ἀδυναμίαν εἰς τὸν οἶκον ὁ πατὴρ καὶ ἡ δέσποινα μήτηρ·
 διότι ὑπερεῖχεν ὅλων τῶν ὀμηλίκων κατὰ τὴν ωραιό-
 τητά, κατὰ τὰ ἐργόχειρα καὶ κατὰ τὴν φρόνησιν· διὰ
 τοῦτο καὶ τὴν ἔλαβεν εἰς γάμον ἀνὴρ, ὁ ὁποῖος ἦτο
 ἄριστος εἰς τὴν εὐρεῖαν Τροίαν· οὗτος τότε ἐφονεύθη
 ὑπὸ τοῦ Ἰδομενεύος κατὰ συνέργειαν τοῦ Ποσειδῶνος,
 ὅστις τοῦ εἶχεν ὡς διὰ μαγείας τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς θαμ-
 βώσει, τοὺς δὲ ἰσχυροὺς του πόδας συνδέσει· διότι
 οὔτε πρὸς τὰ ὀπίσω ἠδύνατο νὰ φεύγῃ, οὔτε νὰ φυ-
 λαχθῇ, ἀλλὰ καθὼς ἴστατο ἀκίνητος ὡς στήλη ἢ ὡς
 μεγαλόφυλλον δένδρον, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ
 μέσον τοῦ στήθους ὁ ἥρωας Ἰδομενεὺς καὶ τοῦ κατέσπασε

τὸν χάλκινον θώρακα, τὸν πρότερον προφυλάττοντα τὸ σῶμα ἀπὸ τὸν ὄλεθρον, ὅστις ἐξέφερε τότε ξηρόν τινα ἦχον θραυόμενος περὶ τὸ δόρυ· ἐβρόντησε δὲ, καθὼς ἔπενε μὲ τὸ δόρυ ἐμπηγμένον εἰς τὴν καρδίαν, ἣτις σπαρατοῦσα ἐκίνει καὶ τὴν οὐρὰν τοῦ δόρατος· ἕως οὗ ἀπέλυσε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὁ κραταῖος Ἄρης· ὁ δὲ Ἰδομενεὺς μεγαλοφώνως ἐξέφερε τὴν ἐξῆς καύχησιν.

«Διτφόβε, ἀφοῦ σὺ καυχᾶσαι οὕτω, σοῦ φαίνεται κάπως ἀντάξιον νὰ φονευθῶσι τρεῖς ἀντὶ ἐνός· ἀλλὰ καὶ σὺ, καλότυχε, στάσου ἀπέναντί μου διὰ νὰ ἰδῆς, ὅποιος ἀπτόχονος τοῦ Διὸς ἦλθεν ἐδῶ νὰ πολεμήσῃ· ὁ μὲν Ζεὺς ἐγέννητε πρῶτον τὸν Μίνωα, ἡγεμόνα εἰς Κρήτην· ὁ δὲ Μίνως ἐγέννησε τὸν εὐγενῆ Δευκαλίωνα, ὁ δὲ Δευκαλίων ἐγέννησε ἐμὲ διὰ νὰ βασιλεύω εἰς τὴν ἐκτεταμένην καὶ πολυάνθρωπον Κρήτην· τῶρα δὲ μ' ἔφεραν ἐδῶ πῆλοια πρὸς βλάβην σοῦ, τοῦ πατρός σου καὶ τῶν ἄλλων Τρώων.»

Οὕτως ἐλάλησεν· ὁ δὲ Διτφόβος δύο ἀντιθέτους συνέλαβεν ιδέας, ἥ νὰ στραφῇ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ νὰ προσλάβῃ σύντροφόν τινα, ἥ καὶ μόνος νὰ δοκιμάσῃ τὴν μάχην· σκεπτόμενος λοιπὸν ἐνόμισεν ἐπωφελέστερον νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν Αἰνείαν, τὸν ὁποῖον εὔρε ἰστάμενον εἰς τὴν ὀπισθίαν ἄκραν τῆς συμπλοκῆς, ἀπὸ δυσαρέσκειαν κατὰ τοῦ εὐγενοῦς Πριάμου, διότι οὗτος δὲν τὸν ἐτίμα ποσῶς μεταξὺ τῶν γενναίων, ἐνῶ ἦτον ἀρκετὰ γενναῖος· πλησιάσας δὲ τὸν εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Αἰνεΐα, σύμβουλε τῶν Τρώων, τώρα ἔχεις μέγα καθήκον νὰ σπεύσῃς εἰς ὑπεράσπισιν τοῦ γαμβροῦ σου, ἐὰν πραγματικῶς φροντίζεις περὶ αὐτοῦ· ἀκολούθει με λοιπὸν πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Ἀλκαθόου, ὅστις γαμβρός

σου ὧν σέ εἶχε θρέψει πρότερον, ὅταν ᾤσο μικρός· μάθε
ὅτι ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεὺς τὸν ἐφόνευσεν.»

Ταῦτα εἰπὼν συνεκίνησε τὴν ψυχὴν τοῦ Αἰνείου ἐντὸς
τῶν στηθῶν του, ὥστε οὗτος διευθύνθη κατὰ τοῦ Ἰδο-
μενέως μὲ μεγάλην πολεμικὴν προθυμίαν· ἀλλὰ τὸν Ἰ-
δομενεά δὲν κατέλαβε φόβος ὥστε νὰ φύγῃ ὡς παιδίον
χαῖδεμένον· ἀλλ' ἴστατο ὡς τις ἀγριόχοιρος εἰς τὰ βουνὰ
ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν δυνάμιν του. Καθὼς ἐκεῖνος
ἴσταται καὶ περιμένει εἰς τὴν ἐρημίαν μέγαν θόρυβον ἀν-
θρώπων ἐπερχομένων, καὶ ὀρθοῦνται μὲν αἱ τρίχες του
ἐπὶ τῶν νώτων, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ του ἀστράπτουσιν ὡς
πῦρ, αὐτὸς δὲ ἀκονίζει τοὺς ὀδόντας του, προθυμούμενος
ν' ἀποκρούσῃ σκύλους καὶ ἄνδρας· τοιουτοτρόπως ἴστατο
ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεὺς, οὐδ' ὑπεχώρει εἰς
τὸν μετὰ βοῆς ἐπερχόμενον Αἰνεΐαν· ἀλλὰ στρέφων τὰ
βλέμματά του πρὸς τοὺς συντρόφους του Ἀσκάλαφον,
Ἀφαρέα, Δηίπυρον, Μηριόνην καὶ Ἀντίλοχον, τοὺς παρ-
κίνει μεγαλοφώνως μὲ τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Σπεύσατε, ἀδελφοί, εἰς βοήθειάν μου, διότι εἶμαι
μόνος· φοβοῦμαι δὲ τρομερὰ τὸν ταχύπουν Αἰνεΐαν ἐρ-
χόμενον κατ' ἐπάνω μου· εἶναι παρὰ πολὺ δυνατὸς νὰ
φονεύῃ ἄνδρας εἰς τὴν μάχην, ὧν εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς νεό-
τητός του, τὸ ὅποιον εἶναι δυνάμεις μεγίστη· διότι ἐὰν
μὲ ταύτην μου τὴν καρδίαν ἠθέλαμεν εἶσθαι ὁμήλικες,
ταχέως ἢ θὰ ἐκέρδιζεν ἢ θὰ ἐκέρδιζον λαμπρὰν νίκην.»

Οὕτως εἶπεν, αὐτοὶ δ' εὐθὺς ὅλοι μὲ μεγάλην ἐν τῇ
ψυχῇ ζέσιν ὑπῆγαν καὶ ἐστάθησαν πλησίον του κλίναν-
τες τὰς ἀσπίδας εἰς τοὺς ὤμους· ὁ δὲ Αἰνεΐας ἀφ' ἐτέ-
ρου στρέψας τὰ βλέμματά του εἰς τοὺς συντρόφους του
Δηΐφρονα, Πάριν καὶ τὸν εὐγενῆ Ἀγήνορα, τοὺς ἀρχηγούς

τῶν Τρώων, ὄντας πρὸς τὸ μέρος του, τοὺς ἐφώναξεν· ἰστρατιῶται ἠκολούθουν, καθὼς ἀκολουθοῦν τὰ πρόβατα τὸν κριὸν, ὅταν ἀπὸ τὴν βοσκὴν ὑπάγουν νὰ πίνουν νερόν· καθὼς δὲ χαίρει ἀπὸ καρδίας ὁ βοσκὸς, τοιοῦτοτρόπως ἡ καρδιά τοῦ Αἰνείου ἔχαιρε μέσα του, ὅτε εἶδε τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν νὰ τὸν ἀκολουθῇ.

Κινήσαντες λοιπὸν οὗτοι ἐκατέρωθεν συνεπλάκησαν μὲ τὰ μακρὰ των δόρατα περὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἀμφιλόχου, πέριξ δὲ τῶν στηθῶν των τρομερὰ ἀντήχει ὁ χαλκός, ὅτε ἐκτύπων ἀλλήλους κατὰ τὸν συμπλοκὴν· δύο ὁμῶς ἄνδρες, ὁ Αἰνείας καὶ ὁ Ἰδομενεὺς, ὅμοιοι μὲ τὸν Ἄρην διεκρίνοντο ἀπὸ τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν ὀρμητικὴν προθυμίαν· τίς νὰ τρυπήσῃ τὸ σῶμα τοῦ ἄλλου μὲ τὸ ἄσπλαγχνον χαλκόν. Πρῶτος ἠκόντισεν ὁ Αἰνείας κατὰ τοῦ Ἰδομενεύος· ἀλλ' οὗτος παρατηρήσας ἀπέφυγε τὸ χάλκινον δόρυ, τὸ ὁποῖον παλλόμενον ἔπεσε κατὰ γῆς, διότι μάταιον ἐπετάχθη ἀπὸ τὴν στιβαρὰν χεῖρα· ὁ δὲ Ἰδομενεὺς εὐθύς μετὰ ταῦτα ἐκτύπησε τὸν Οἰνόμαον εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας, τοῦ ἔσπασε δὲ τὸ πρόσθιον κοῖλον τοῦ θώρακος, καὶ τὸ δόρυ εἰσελθὼν μεταξὺ τῶν ἐντέρων τὰ ἀνεκάτωσεν· αὐτὸς δὲ πεσὼν εἰς τὰς κόνεις ἐκτύπησε τὸ ἔδαφος μὲ τὰς παλάμας. Ὁ Ἰδομενεὺς ἀπέσπασε μὲν ἀπὸ τὸν νεκρὸν τὸ μακρόσκιόν του δόρυ, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοὺς ὤμους τὰ ὦραϊά του ὅπλα, διότι ἐστενοχωρεῖτο ἀπὸ τῶν βελῶν· οἱ πόδες του δὲν ἦσαν πλέον ἀκλόνητοι καὶ οὔτε νὰ ὀρμήσῃ ἠδύνατο διὰ νὰ λάβῃ τὸ ἰδικόν του βέλος οὔτε νὰ ἀποφύγῃ τὸ ξένον· διὰ τοῦτο ἐμάχετο ἐκ τοῦ συστάδην ἀποκρούων τὸν θάνατον μὴ δυνάμενος πλέον διὰ τῶν ποδῶν νὰ ἐξέλθῃ ταχέως ἐκ τοῦ πολέμου. Κατὰ τούτου

λοιπὸν μὲ βῆμα ἄργον ἀπερχομένου ἠκόντισεν ὁ Διήφοβος τὸ λαμπρόν του δόρυ, διότι ἐξηκολούθει ἐπιμόνως νὰ τρέφῃ ὀργὴν κατ' αὐτοῦ· ἀλλὰ καὶ τότε ἀπέτυχεν, ἐκτύπησεν ὁμῶς τὸν Ἀσκάλαφον τὸν υἱὸν τοῦ Ἐνυαλίου, διατρυπήσας τὸν ὤμὸν του· ὁ Ἀσκάλαφος πεσὼν εἰς τὰς κόνεις ἐπίεσε τὸ ἔδαφος μὲ τὰς παλάμας. Ὁ δυνατόφωνος κραταῖος Ἄρης δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐννοήσῃ τὸν ἐν τῇ μάχῃ θάνατον τοῦ υἱοῦ του, ἀλλ' ἐκάθητο εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου ὑποκάτω χρυσῶν νεφῶν, περιωρισμένος ὑπὸ τῶν θελήσεων τοῦ Διὸς, καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ ἦσαν ἐμποδισμένοι νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸν πόλεμον.

Συνεπλάκησαν τότε περὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἀσκαλάφου· ὁ μὲν Διήφοβος ἤρπασεν ἀπὸ τὸν Ἀσκάλαφον τὴν λαμπράν του περικεφαλαίαν, ὁ δὲ μὲ τὸν ὀριμητικὸν Ἄρην ὁμοίως Μηριόνης ἐφώρμησε καὶ τὸν ἐκτύπησε μὲ δόρυ κατὰ τὸν βραχίονα, ὥστε τοῦ ἔπεσε μετὰ ἥχου κατὰ γῆς ἀπὸ τὴν χεῖρα ἢ αὐλοῦς πρὸς ὄρασιν ἔχουσα περικεφαλαία· Ὁ Μηριόνης πάλιν ἐφορμήσας, ὡς γυψ, ἀπέσπασε τὸ δυνατόν δόρυ του ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ βραχίονος καὶ ὑπεχώρησεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του· τὸν δὲ Διήφοβον ὁ αὐτάδελφος Πολίτης ἐναγκαλισθεὶς ἀπὸ τὴν μέσῃν ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὸν κακόηχον πόλεμον, ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς τοὺς ταχεῖς του ἵππους, οἱ ὅποιοι ἴσαντο ὀπισθεν τῆς μάχης καὶ τοῦ πολέμου μὲ τὸν ἀμαξηλάτην καὶ τὸ ποικίλον ἄρμα· οὗτοι λοιπὸν τὸν ἔφερον πρὸς τὴν πόλιν βαρέως στενάζοντα ἐκ τῶν πόνων· αἶμα δὲ κατέρρεε ἀπὸ τῆς πρὸ μικροῦ πληγωθεῖσαν χεῖρα.

Οἱ ἄλλοι ἐπολέμουν, καὶ βοῇ ἀκατάπαυστος ἐξεγείρετο· τότε ὁ Λινείας ἐφορμήσας ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς

τὸν λαιμόν τὸν Καλητορίδην Ἀφარέα κατ' αὐτοῦ ἐ-
στραμμένον ὄντα· ἔκλινε δὲ πλαγίως ἡ κεφαλὴ καὶ ἤγ-
γισαν ἄσπις καὶ περικεφαλαία· θάνατος ψυχοαφανιστῆς
ἐχύθη περὶ αὐτόν. Ὁ δὲ Ἀντίλοχος περιμείνας τὸν Θόω-
να, ἐκεῖ ὅπου ἔμελλε νὰ στραφῇ, ἐφώρμησε καὶ κτυπή-
σας ἀπέκοψεν ὅλην τὴν φλέβα, ἣτις διατρέχουσα ἀπὸ
τὸ ἐν ἔως εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῶν νώτων φθάνει εἰς τὸν
λαιμόν· ταύτην λοιπὸν ὅλην ἀπέκοψεν, καὶ ὁ Θόων κα-
τέπεσεν ἀνάσκελα εἰς τὰς κόνεις, ἐκτείνας τὰς δύο του
χεῖρας πρὸς τοὺς ποθητούς του συντρόφους· ὁ Ἀντίλοφος
ἐπιπεσὼν τοῦ ἀφῆρει ἀπὸ τῶν ὤμων τὰ ὄπλα, παρα-
τηρῶν πέριξ καὶ προσέχων· ἄλλ' οἱ Τρῶες περικυκλώ-
σαντες αὐτόν ἐκτύπων ἄλλος ἀπ' ἐδῶ καὶ ἄλλος ἀπ'
ἐκεῖ τὴν ὀλοποίκιλον μεγάλην ἀσπίδα του· δὲν ἠδύναντο
ὅμως νὰ τὴν διαπεράσωσι καὶ ξεσχίσωσι μὲ τὸν ἄσ-
πλαγχνον χαλκὸν τὸ τρυφερόν δέρμα τοῦ Ἀντιλόχου,
διότι ὁ τὴν γῆν σείων Ποσειδῶν ἐφύλαττε τὸν υἱὸν τοῦ
Νέστορος ἀπὸ τὰ ριπτόμενα βέλη. Ὁ Ἀντίλοχος ἐν τού-
τοις δὲν ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, ἀλλὰ ἐκεῖ ἐ-
πάνω κάτω περιστρέφετο· τὸ δὲ δόρυ του δὲν ἐκράτει
ἀκίνητον, ἀλλ' ἀδιακόπως τὸ ἔπαλλε καὶ τὸ ἔσειε, συλ-
λογιζόμενος νὰ τὸ ἀκοντίσῃ ἢ νὰ προσβάλῃ τινὰ ἐκ τοῦ
πλησίον.

Ἀλλὰ δὲν ἔμεινεν ἀπαρατήρητος, ὅτε ἐσκόπευεν ἀνὰ
τὸ πλῆθος Ἀδάμαντα τὸν Ἀσιάδην, ὅστις ἐπλησίασεν
καὶ ἐκτύπησεν μὲ τὸ ὀξύ του δόρυ τὸ μέσον τῆς ἀσπί-
δος τοῦ Ἀντιλόχου. Ὁ μαυροχαίτης ὅμως Ποσειδῶν ἀ-
δυνάτισε τὴν μύτην, λυπηθεὶς τὴν ζωὴν του· καὶ τὸ μὲν
δόρυ ἔμεινε καθὼς ἦτον, ὡς καμμένον παλοῦνκι, ἐντὸς
τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀντιλόχου, τὸ δὲ ἥμισυ ἔκειτο ἐπὶ

τῆς γῆς· οὗτος δὲ ἀπεσύρετο πρὸς τὸ πλῆθος τῶν συν-
 τρόφων του ἀποφεύγων τὸν θάνατον. Ἐνῶ δὲ ἀπεσύρετο,
 τὸν ἐκυνήγησεν ὁ Μηριόνης καὶ τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ
 εἰς τὸ μεταξὺ τῶν αἰδολίων καὶ τοῦ ὀμφαλοῦ μέρος, ὅ-
 που πρὸ πάντων προξενεῖ πόνους ὁ Ἄρης εἰς τοὺς ἀξιο-
 θρηνητούς θνητούς. Ἐκεῖ ἐνέπηξε τὸ δόρυ αὐτὸς δὲ, κινού-
 μενος περὶ τὸ δόρυ ἐσπάραζεν, ὥσαν βοῦς, ὅταν εἰς τὰ
 βουνὰ οἱ Βουκόλοι τὸν δένουν μὲ σχοινία καὶ τὸν σύρουν
 ἄκοντα βιαίως· τοιουτοτρόπως οὗτος ἐσπάραζεν ἀπὸ τὸ
 κτύπημα, ὅχι διὰ πολὺν καιρὸν, ἀλλ' ἕως οὔ μετ' ὀλίγον
 ὁ Μηριόνης ἐπλησίασε καὶ τοῦ ἀπέσπασεν ἀπὸ τὰς σάρκας
 τὸ δόρυ· τότε πλέον σκότος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ὁ δὲ Ἑλενος ἐκ τοῦ πλησίον ἐπέρασε τὴν κεφαλὴν
 τοῦ Δηϊπύρου μὲ μακρὸν θρακικὸν ξίφος, ἀφοῦ ἐσύντριψε
 μετὰ κρότου τὴν περικεφαλαίαν του, ἣτις ἐπετάχθη μα-
 κράν κατὰ γῆς, καὶ ἐκυλίετο ἕως οὔ Ἀχαιοὺς τις ἰδὼν
 αὐτὴν εἰς τοὺς πόδας του τὴν ἐσήκωσε καὶ τὴν ἔλαβε·
 τοῦ δὲ Δηϊπύρου σκοτεινὴ νύξ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλ-
 μούς.

Τὸν μεγαλόφωνον υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Μενέλαον βαρεῖα
 λύπη κατέλαβεν· ὥρμησεν ἀπειλῶν τὸν ἀνδρεῖον ἀρχη-
 γὸν Ἑλενον καὶ σείων τὸ ὄξύ του δόρυ· αὐτὸς δὲ ἐτέν-
 τωσε τὸ τόξον του καὶ ἐπροθυμοῦντο καὶ οἱ δύο συγ-
 χρόνως νὰ ῥίψωσιν ὁ μὲν τὸ ὄξύ του δόρυ, ὁ δὲ τὸ βέ-
 λος ἀπὸ τὴν χορδὴν τοῦ τόξου· καὶ ὁ μὲν Πριαμίδης τὸν
 ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος, κατὰ τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ
 θώρακος καὶ τὸ βέλος ἐγύρισεν ὀπίσω καὶ ἔπεσε. Καθὼς
 δὲ ὅταν εἰς ἐκτεταμένον ἀλώνιον πετῶσιν ἀπὸ τὸ πλατὺ
 πτυάριον τὰ μαῦρα κουκία ἢ τὰ ῥεβίθια ὑπὸ σφοδροῦ ἀ-
 νέμου ἢ τῆς ἁρμῆς τοῦ λιχνιστοῦ, τοιουτοτρόπως ἀπὸ

τὸν θώρακα τοῦ ἐνδόξου Μενελάου ἐπετάχθη καὶ ἐπῆγε πολὺ μακρὸν τὸ ὄξυ βέλος· ὁ δὲ μεγαλόφωνος Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἐκτύπησεν ἐκείνην ἴσια ἴσια τὴν χεῖρα, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκράτει ὁ Ἑλένος τὸ καλῶς ἐξεσμένον τόξον· διὰ μέσου τοῦ τόξου ἐπέρασε τὸ χάλκινον δόρυ καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς χειρός. Ὁ Ἑλένος διὰ ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον ἀπесύρθη πρὸς τοὺς συντρόφους τοῦ μὲ τὴν χεῖρα εἰς τὸ πλευρὸν κρεμασμένην, καὶ σείρουσαν τὸ ἐκ ξύλου μελίας δόρυ. Τὸ ἀπέσπασεν ὁμως ἀπὸ τὴν χεῖρα ὁ μεγαλόψυχος Ἀγῆνωρ, αὐτὴν δὲ περιέδεσε μὲ εὐστροφον μαλλίνην σφενδόνην, τὴν ὁποίαν ἐκράτει διὰ αὐτὸν ὁ ἀκόλουθός του.

Ὁ δὲ Πείσανδρος διευθύνθη κατὰ τοῦ ἐνδόξου Μενελάου φερόμενος ὑπὸ τῆς κακῆς του μοίρας εἰς τοῦ θανάτου τὸ τέλος, ὅπως φονευθῇ ἀπὸ σέ, Μενέλαε, κατὰ τὴν τρομερὰν μάχην. Ὅτε λοιπὸν οὗτοι ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν, ὁ μὲν Ἀτρεΐδης ἀπέτυχε, παρατραπέντος τοῦ δόρατός του, ὁ δὲ Πείσανδρος ἐκτύπησε τὴν ἀσπίδα τοῦ ἐνδόξου Μενελάου, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ διαπεράσῃ τὸ δόρυ· διότι τοῦτο, ἔνεκα τῆς ἀντιστάσεως τῆς μεγάλης ἀσπίδος ἔσπασεν εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἐμβαίνει εἰς τὴν αἰχμὴν· ὁ δὲ ἐχάρη ἀπὸ καρδίας ἐλπίζων ὅτι θὰ νικήσῃ. Ἀλλ' ὁ Ἀτρεΐδης ἔσυρε τὸ μὲ ἀργυρᾷ καρφίᾳ ξίφος καὶ ἐπήδησε κατ' ἐπάνω τοῦ Πείσανδρου· οὗτος ἔλαβεν τὸν ὠραῖον ἐκ χαλκοῦ πέλεκυν ἀπὸ τὴν στίλβουσιν ἐκ ξύλου ἐλαίας λαβὴν αὐτοῦ καὶ συνεπλάκησαν ἐκ τοῦ συστάδην, καὶ ὁ μὲν Πείσανδρος ἐκτύπησε τὸν φάλον τῆς ἐξ οὐρᾶς ἵππου δασείας περικεφαλαίας ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου αὐτῆς, ὁ δὲ Μενέλαος τὸν ἐκτύπησε πλησιάζοντα εἰς τὸ μέτωπον κατὰ

τὸ τέλος τῆς ῥινός, ἐθραύσθησαν δὲ τὰ ὀστέα, καὶ οἱ ὀφθαλμοί τοῦ ἔπесαν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ εἰς τὰς κόνεις αἰματόφυρτοι καὶ αὐτὸς ἐλύγισε καὶ ἔπесεν· ὁ δὲ Μενέλαος πατῶν ἐπὶ τῶν στηθῶν τοῦ τὸν ἐσκύλευσε καὶ καυχώμενος ἔλεγε·

αὐτῷ θὰ σᾶς ἀναγκάσωμεν νὰ ἀφήσετε τὸ στρατόπεδον τῶν ταχυῖππων Ἀχαιῶν, Τρῶες, ὑβρισται, ἀχόρταστοι τοῦ τρομεροῦ πολέμου· δὲν ἀρκεῖ ἡ ἄλλη βλάβη καὶ κατασχύνη, τὴν ὁποίαν ἐκάμισε εἰς ἐμὲ, ἄνδρες σκύλοι, χωρὶς νὰ φοβηθῆτε τὴν βαρεῖαν ὀργὴν τοῦ πολυθρόνου Διὸς, τοῦ προστάτου τῆς ξενίας, ὁ ὁποῖος θὰ σᾶς καταστρέψῃ ποτε τὴν ὑψηλὴν πόλιν· δὲν ἀρκεῖ ὅτι χωρὶς λόγον ἐπήρατε τὴν σύζυγόν μου μετὰ πολλῶν πραγμάτων καὶ ἐφύγετε, ἀφοῦ ἐφιλοξενήθητε εἰς τὸν οἶκόν της· τῶρα πάλιν θέλετε ἐπιμόνως νὰ ἐμβάλητε πῦρ φθοροποιὸν εἰς τὰς νῆας, νὰ φονεύσητε δὲ τοὺς εὐγενεῖς Ἑλλήνας· ἀλλὰ θὰ σταματήσητε, νομίζω, μῶλυνσας τὴν πολεμικὴν ὁρμήν. Ζεῦ πάτερ, ἀληθῶς λέγουσι περὶ σοῦ ὅτι ὑπερέχεις κατὰ τὸν νοῦν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς· ὅμως ἀπὸ σέ ὅλα ταῦτα προέχονται· διατί χαρίζεσαι εἰς ἀνθρώπους ὑβριστάς, τοὺς Τρῶας, τῶν ὁποίων ἡ ὁρμὴ ἀδιακόπως εἶναι ἀγρία, οὐδὲ δύνανται νὰ χορτάσουν ἀπὸ μάχην ἐκ τοῦ συστάδην; Ὅλα τὰ πράγματα χορταίνονται, ὁ ὕπνος, ἡ σαρκικὴ ἀπόλαυσις, τὰ γλυκὰ ἄσματα καὶ ὁ καλὸς χορὸς, τὰ ὅποια ὅλα καὶ περισσότερον ἀπὸ τὸν πόλεμον ἐπιθυμεῖ τις νὰ χορτάσῃ· οἱ Τρῶες ὅμως εἶναι ἄπληστοι μάχης.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, τὰ μὲν ὅπλα ἀφαιρέσας ἀπὸ τὸν πεσόντα, αἱματοβαμμένα, τὰ ἔδωκεν εἰς τοὺς

συντρόφους ὁ ἄμεμπτος Μενέλαος. αὐτὸς δ' ἀφ' ἐτέρου ἐστράφη καὶ ἀνemiχθη με τοὺς προμάχους.

Τότε ἐφώρμησε κατ' αὐτοῦ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως Πυλαιμένους Ἀρπαλίων, ὅστις εἶχεν ἀκολουθήσει τὸν ἀγαπητόν του πατέρα εἰς τὴν Τροίαν διὰ νὰ πολεμήσῃ, ἀλλὰ δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του· οὗτος λοιπὸν τότε ἐκτύπησεν ἐκ τοῦ πλησίον με τὸ δόρυ τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀτρείδου, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ τὴν διαπεράσῃ ἀλλ' ἀπεσύρθη πρὸς τοὺς συντρόφους θέλων ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον, περίφοβον βλέμμα ρίπτων πρὸς ὅλα τὰ μέρη, μὴ κανεῖς τοῦ ἐπιτύχῃ τὸ κρέας με χαλκόν· ἀλλὰ καθὼς ἀπῆρχετο ἔρριψε κατ' αὐτοῦ ὁ Μηριόνης χαλκόμυτον βέλος καὶ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν γλουτόν· τὸ βέλος διεπέρασε καὶ ἔφθασεν ἀπέναντι εἰς τὴν κύστιν ὑπὸ τὸ ὄστουν· αὐτὸς δὲ ἐκάθησεν αὐτοῦ ὁποῦ ἦτο, καὶ ἐκπνέων εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν φιλτάτων του συντρόφων ἐξηπλώθη κατὰ γῆς, καθὼς συνειθίζει νὰ ἐκτείνηται ὁ σκώληξ· μαῦρον αἷμα ἐκρέον κατέβρεχε τὸ ἔδαφος. Τοῦτον μὲν οἱ μεγαλόψυχοι Παφλαγόνες ἐπεριποιῶντο καὶ θέσαντές τον εἰς τὸ ἄρμα ἐκόμησαν εἰς τὴν ἱερὰν Ἴλιον καταλυπημένοι, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐπορεύετο ὁ πατὴρ χύνων δάκρυα ἄφθονα· διότι καμμία ἐκδίκησις τοῦ θανάτου δὲν ἐγίνετο.

Ὁ Πάρις ὠργίσθη πάρα πολὺ διὰ τὸν φόνον τούτου, ἐπειδὴ τὸν εἶχε φίλον μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν Παφλαγόνων· ἔρριψε λοιπὸν πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐν χαλκόμυτον βέλος. Μεταξὺ τῶν Ἀργείων ἦτο καὶ ὁ Εὐχίνωρ, υἱὸς τοῦ μάντεως Πολυείδου, πλούσιος καὶ καλὸς ἄνθρωπος, ἐκ Κορίνθου, ὅστις ἐπέβαινε τοῦ πλοίου βέβαιος ὦν περὶ τῆς ὁλεθρίας του μοίρας· διότι πολλάκις τοῦ εἶχεν εἶπεῖ

ὁ καλὸς γέρων Πολύειδος ὅτι ἔμελλεν ἢ ἀπὸ ἀνυπόφορον ἀσθένειαν νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὴν οἶκον, ἢ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν Ἀχαιῶν νὰ φονευθῇ ὑπὸ τῶν Τρώων· οὐχ ἦττον διὰ νὰ μὴ θλίβεται ἡ ψυχὴ τοῦ ἀπέφυγε συνάμα καὶ τὴν μεγάλην ποινὴν ἣν ἤθελον τοῦ ἐπιβάλλει οἱ Ἀχαιοὶ καὶ τὴν φρικτὴν ἀσθένειαν· τοῦτον ἐκτύπησεν ὑποκάτω τῆς σιαγόνος καὶ τοῦ ὠτός, καὶ ἀμέσως ἡ ψυχὴ ἔφυγεν ἀπὸ τὰ μέλη, φρικτὸν δὲ σκότος τὸν κατέλαβε.

Τοιουτοτρόπως μὲν οὗτοι ἐμάχοντο ἔχοντες τὸ σῶμα ὡς πῦρ θερμόν· ὁ δὲ ἀγαπητὸς τοῦ Διὸς Ἑκτωρ δὲν εἶχε μάθει οὐδὲ ἤξευρε διόλου ὅτι εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ στρατοπέδου κατεστρέφετο ὁ στρατὸς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, οἵτινες πολὺ πιθανὸν καὶ τὴν νίκην νὰ ἀπέκτων· διότι τοιουτοτρόπως ὁ τὴν γῆν περικρατῶν καὶ σείων θεὸς εἶχεν ἐξεγείρει τοὺς Ἀργεῖους βοηθήσας αὐτοὺς προσέτι καὶ μὲ τὴν ἰδίαν του δύναμιν. Ἀλλὰ διαῤῥήξας τὰς πυκνάς γραμμὰς τῶν ἀσπιδοφόρων Δαναῶν ἔμενεν ἐκεῖ ὅπου κατ' ἀρχὰς πηδήσας τὰς πύλας καὶ τὸ τεῖχος εἶχεν ἔμβει, ἐκεῖ ὅπου ἦσαν τὰ πλοῖα τοῦ Αἴαντος καὶ Πρωτεσίλαου, τραβῆγμένα ἐπὶ τοῦ ἀμμώδους παραλίου· ἀπ' ἐπάνω τὸ τεῖχος εἶχε κτισθῇ χαμηλότετον, καὶ ἐκεῖ πρὸ πάντων ἐμάχοντο ὀρμητικῶς πεζοὶ καὶ μὲ ἄρματα.

Τότε οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ τοὺς χιτῶνας σύροντες Ἴωνες, οἱ Λοκροὶ, οἱ Φθῖοι καὶ οἱ ἐπιφανεῖς Ἑπειοὶ μὲ δυσκολίαν ἐσταμάτησαν τὸν ὡς φλόγα ἐφορμῶντα κατὰ τῶν πλοίων εὐγενῆ Ἑκτορα, ἦσαν δὲ εἰ μὲν Ἀθηναῖοι ἐκλεκτοὶ, ἔχοντες ἀρχηγὸν τὸν υἱὸν τοῦ Πετρεῦ Μενεσθέα, τὸν ὁποῖον ἠκολούθουν ὁ Φεῖδας, ὁ Στυχίος καὶ ὁ καλὸς Βίας· τῶν δὲ Ἑπειῶν ἀρχηγοὶ ὁ Φυλείδης Μέγης, ὁ Ἀμφίων, ὁ Δρακίος, τῶν δὲ Φθίων ὁ Μέδων καὶ ὁ ἀτρό-

μητος πολεμιστῆς Ποδάρκης· ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν ἦτο νόθος υἱὸς τοῦ θεοῦ Ὀϊλέως, ὁ δὲ Μεδων, τοῦ Αἴαντος ἀδελφός· κατῴκει δὲ εἰς τὴν Φυλάκην, φυγὼν ἀπὸ τὴν πατρίδα του, διότι εἶχε φονεύσει συγγενῇ τῆς μητρειᾶς του Ἐριώπιδος, συζύγου τοῦ Ὀϊλέως, ὁ δὲ Ποδάρκης ἦτον υἱὸς τοῦ Φυλακίδου Ἰφίκλου· οὗτοι λοιπὸν ἐπὶ κεφαλῇς τῶν μεγαλοψύχων Φθίων ὀπλισθέντες ἐμάχοντο μετὰ τῶν Βοιωτῶν πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ στρατοπέδου.

Ὁ δὲ Αἴας, ὁ ταχὺς υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, παντελῶς πλέον δὲν ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τὸν Τελαμώνιον Αἴαντα, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν, ἀλλὰ καθὼς εἰς τὸ χωράφιον δύο μαυροκόκκινα βώδια σύρουν μὲ ἴσην δύναμιν τὸ βαρὺ ἄροτρον· περὶ δὲ τὴν ῥίζαν τῶν κεράτων του ἀναβρύει ἄφθονος ἰδρώς· καθὼς ταῦτα κρατεῖ ἐκατέρωθεν ὁ καλοξυσμένος ζυγός, εἰς ᾧν, μετὰ προθυμίας κινούμενα ἀνὰ τὴν αὔλακα καὶ κόπτοντα τὸν ἀγρόν, τοιουτοτρόπως καὶ οὗτοι οἱ δύο ἴσταντο πλησίον ἀλλήλων. Ἀλλὰ τὸν μὲν υἱὸν τοῦ Τελαμώνος ἠκολούθουν πολλοὶ γενναῖοι σύντροφοι, οἱ ὅποιοι τοῦ ἐδέχοντο τὴν ἀσπίδα, ὁσάκις κούρασις καὶ ἰδρὼς κατελάμβανε τὰ γόνατά του· τὸν δὲ μεγαλόψυχον Ὀϊλεῖδην δὲν ἠκολούθουν οἱ Λοκροὶ, διότι δὲν εἶχον ἰσχυράν τὴν καρδίαν εἰς μάχην ἐκ τοῦ συστάδην· δὲν ἔφερον περικεφαλαίας, οὐδὲ ἀσπίδας κυκλοτερεῖς καὶ δόρατα ἐκ ξύλου μελίας ἀλλὰ πεποιηθότες εἰς τὰ τόξα των καὶ τὰς εὐστρόφους σφενδόνας εἶχον ἔλθει μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν Τροίαν, καὶ μὲ ταῦτα ῥίπτοντες πολλὰ μαζὺ διέσπων τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων· τότε δὲ ἐκεῖνοι μὲν ἐμπρὸς μὲ τὰ ποικίλα των ὅπλα ἐμάχοντο κατὰ τῶν Τρώων καὶ τοῦ μὲ χαλκὸν καθωπλισμένου Ἑκτορος, οὗτοι δὲ ἀπὸ ὅπι-

σθεν ἔρριπτον ἀπαρατρήρητοι διάφορα βέλη, ὥστε οἱ Τρῶες συνταραττόμενοι ὑπ' αὐτῶν δὲν κατώρθωναν νὰ πολεμῶσι γενναίως.

Τότε ἴσως ἐλεεινῶς ἤθελον ἀποχωρήσει ἀπὸ τὸ στρατόπεδον οἱ Τρῶες πρὸς τὴν ἀνεμώδη Ἴλιον, ἐὰν ὁ Πολυδάμας δὲν ἐπλησίαζεν εἰς τὸν τολμηρὸν Ἑκτορα καὶ δὲν τὸν ἔλεγεν·

αἰ Ἑκτορ, ἀδύνατον εἶναι νὰ πεισθῇς εἰς συμβουλάς. Διότι ὁ θεὸς σοῦ ἔδωκεν ὑπεροχὴν εἰς τὰ πολεμικά, διὰ τοῦτο θέλεις νὰ ὑπερέχῃς τῶν ἄλλων καὶ κατὰ τὰς σκέψεις; ἀλλὰ κατ' οὐδένα τρόπον δύνασαι νὰ ἔχῃς ὅλα· εἰς ἄλλον μὲν ἔδωκεν ὁ θεὸς τὰ πολεμικά, εἰς ἄλλον δὲ τὸν χορὸν, εἰς ἄλλον τὴν κιθάραν καὶ τὸ ἄσμα, εἰς ἄλλου δὲ τὴν κεφαλὴν θέτει καλὸν νοῦν ὁ βροντόφωνος Ζεὺς, καὶ ἀπὸ τούτου πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι ὠφελήθησαν, πολλοὺς δὲ αὐτὸς ἔσωσε, πρὸ πάντων ὅμως ὁ ἴδιος γνωρίζει τί ἀξίζει. Ἐγὼ θὰ σοι ἐκφράσω ιδέαν, τὴν ὁποίαν νομίζω ἀρίστην· διότι πανταχόθεν μὲν εἶσαι περικυκλωμένος ἀπὸ πόλεμον ἀνημμένον, οἱ δὲ μεγαλόψυχοι Τρῶες, ἀφοῦ κατέβησαν τὸ τεῖχος ἄλλοι μὲν ἵστανται μακρὰν μὲ τὰ ὅπλα των, ἄλλοι πολεμοῦν ὀλιγώτεροι ἐναντίον περισσοτέρων ἐσκορπισμένοι εἰς τὸ στρατόπεδον. Ὑποχώρησον λοιπὸν καὶ κάλεσον ἐδῶ ὅλους τοὺς πρώτους· ἀπ' ἐδῶ δὲ θέλομεν συσκεφθῇ ὅλοι καὶ ἀποφασίσαι, ἢ νὰ ἐπιπέσωμεν εἰς τὰ πολυζύγα πλοῦτά των, ἐὰν ὁ θεὸς θελήσῃ νὰ μᾶς δώσῃ δύναμιν νικητικὴν, ἢ νὰ ἀναχωρήσωμεν ἀπὸ τὸ στρατόπεδον ἀβλαβεῖς. Φοβοῦμαι μὴ οἱ Ἀχαιοὶ ἐκδικήσωσιν τὴν ὕβριν τῆς χθὲς, διότι μένει εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ ἀνὴρ ἀχόρτα-

στος ἀπὸ πόλεμον, ὁ ὅποῖος ἀμφιβάλλω ἂν ἐπὶ πολὺ θ' ἀπέχη τοῦ πολέμου.»

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Πολυδάμας, ἐφάνη δ' εὐάρεστος εἰς τὸν Ἑκτορα ὁ φρόνιμος λόγος καὶ ἀμέσως ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ ἄρμα κατὰ γῆς μὲ τὰ ὅπλα του ἀνοίξας δὲ στόμα του εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Πολυδάμα, σὺ μὲν κράτησον αὐτοῦ ὅλους τοὺς γενναίους ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω ἐκεῖ καὶ θὰ μετάσχω τοῦ πολέμου· καὶ ἀμέσως θὰ ἐπανέλθω ἀφοῦ δώσω τὰς προσκούσας παραγγελίας.»

Εἶπε καὶ ἀμέσως ὥρμησε φωνάζων· τὰ ὅπλα του στίλβουσιν ὥς ὅρος χιονῶδες· ἔβαινεν ἀνὰ μέσον τῶν Τρώων καὶ τῶν συμμάχων, μὲ ταχύτητα πτηνοῦ· οὗτοι πάντες ἀκούσαντες τὴν φωνὴν τοῦ Ἑκτορος ἔτρεχον πρὸς τὸν ἀγαπῶντα τοὺς ἀνδρείους Πολυδάμαντα τὸν Πανθοίδην· ὁ δ' Ἑκτωρ διέτρεχε τοὺς προμάχους ζητῶν τὸν Διήφοβον, τὸν ἀνδρεῖον ἀρχηγὸν Ἑλενον, τὸν Ἀσιάδην Ἀδάμαντα, καὶ Ἄσιον τὸν υἱὸν τοῦ Ὑρτάκου, ἐὰν ἤθελε τοὺς εὖρει που· τοὺς εὗρεν ὅμως οὐχὶ καθόλου ἀπαθείς καὶ ἀβλαβεῖς· ἀλλὰ τινὲς μὲν πλησίον τῶν πρυμνῶν τῶν Ἀχαϊκῶν πλοίων ἦσαν ἐξαπλωμένοι, ὑπὸ τῶν χειρῶν τῶν Ἀργείων χάσαντες τὴν ζωὴν των, ἄλλοι δὲ ἦσαν κτυπημένοι καὶ πληγωμένοι καὶ κατέφυγον εἰς τὴν Ἴλιον· τὸν δ' εὐγενῆ Ἀλέξανδρον τὸν σύζυγον τῆς καλλικόμου Ἑλένης εὗρεν ἀμέσως εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς φερούσης δάκρυα μάχης, ἐμψυχόνοντα τοὺς συντρόφους καὶ παρορμῶντα νὰ πολεμῶσι· πλησιάσας τὸν ὠνείδισε διὰ τῶν ἐξῆς·

Ὀλέθριε Πάρι, ὠραιότατε μὲν, ἀλλὰ τρελλὲ διὰ τὰς γυναῖκας καὶ ἀπατεῶν, θὲν μὲ λέγεις ποῦ εἶναι ὁ Διήφοβος καὶ ὁ ἀνδρεῖος ἀρχηγὸς Ἑλενος καὶ ὁ Ἀσιάδης

Ἀδάμας καὶ ὁ Ἄσιος ὁ υἱὸς τοῦ Ὑρτάκου ; εἰπέ με, ποῦ ὁ Ὀθρυονεύς ; τώρα ἐχάθη πατόκορφα ἡ ὑψηλὴ Ἴλιος, ἔμεινε δὲ σῶα μόνον ἡ τρομερὰ καταστροφή.»

Ὁ δὲ θεόμορφος Ἀλέξανδρος ἀπήντησεν·

αἴ Εκτορ, ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖς νὰ κατηγορῇς ἀθῶον, σὲ λέγω, ὅτι ἄλλοτὲ ποτε μὲ περισσοτέραν ὀρμὴν θὰ χυθῶ εἰς τὸν πόλεμον, ἐπειδὴ καὶ ἐμὲ δὲν ἐγέννησεν ἡ μήτηρ ὅλως διόλου ἄνανδρον. Ἀφ' οὗτου ἤναψες τὸν πόλεμον, πλησίον τῶν πλοίων ἔκτοτε ἐδῶ μένοντες εἴμεθα εἰς ἀδιάκοπον σύγκρουσιν μὲ τοὺς Δαναοὺς· οἱ δὲ σύντροφοι, τοὺς ὁποίους σὺ ζητεῖς, ἐφονεύθησαν. Πιστεύω ὅτι μόνον ὁ Διήροβος καὶ ὁ Ἑλενος ἔφυγον κτυπηθέντες καὶ οἱ δύο εἰς τὰς χεῖρας ὑπὸ μακρῶν δοράτων· τὸν δὲ φόνον ἀπεμάκρυνεν ὁ Κρονίδης. Τώρα προπορεύου ὅπου σὲ παρακινεῖ ἡ καρδιά σου· ἡμεῖς δὲ μετὰ δυνάμεως ὀρμητικῆς θὰ σὲ ἀκολουθήσωμεν, καὶ λέγω ὅτι δὲν θὰ φανῶμεν ἄνανδροι τοῦλάχιστον καθ' ὅσον ἡμποροῦμεν· ὑπὲρ τὴν δυνάμιν του δὲ εἶναι ἀδύνατον νὰ πολεμῇ τις καὶ μῶλὴν τὴν διάθεσιν καὶ ὀρμὴν του.»

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἡσύχασεν ὁ εὐγενὴς Πάρις τὴν ψυχὴν τοῦ ἀδελφοῦ του· ἐκίνησαν δὲ καὶ ἐπῆγαν ὅπου πρὸ πάντων ἦτο μάχη καὶ συμπλοκή, εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτον ὁ Κεβριόνης, ὁ ἔντιμος Πολυδάμας, ὁ Ὀρθαῖος Φάλκης καὶ ὁ ἰσόθεος Πολυφῆτης, ὁ Πάλλμυς, ὁ Ἀσκάμιος, ὁ Μόρυς, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰπποτίωνος, οἱ ὁποῖοι εἴχον ἔλθει ἀπὸ τὴν παχύγειον Ἀσκανίαν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον τὴν παρελθοῦσαν ἡμέραν· τότε δὲ ὁ Ζεὺς τοὺς εἴχεν ἐξεγείρει πρὸς πόλεμον. Οὗτοι ἐπορεύοντο ὡς τρομερὸς ἀνεμοστρόβιλος κατερχόμενος ἐν μέσῳ βροντῶν τοῦ πατρὸς Διὸς εἰς τὴν πεδιάδα καὶ μιγνύμενος μετὰ μεγάλ-

λου θορύβου μὲ τὴν θάλασσαν· καθὼς δὲ πολλὰ μὲν παφλάζοντα κύματα ὑπάρχουσιν ἐντὸς τούτου κυρτά, ἀφρίζοντα, ἄλλα δὲ πρὸ αὐτοῦ, ἄλλα δὲ ὀπισθεν του· τοιουτοτρόπως καὶ οἱ Τρῶες ἄλλοι μὲν πρὸ αὐτοῦ συμπυκνωμένοι, ἄλλοι δὲ μετ' αὐτὸν στίλβοντες ἀπὸ τὰ ὀπλα των ἐπήρχοντο μετὰ τῶν ἀρχηγῶν των· ἐπροπορεύετο δὲ ὁ Πριαμίδης Ἑκτωρ, ὅμοιος μὲ τὸν ἀνθρωποφθόρον Ἄρην. Ἀπὸ ἐμπρὸς ἐκράτει τὴν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα, τὴν ἐκ στερρῶν μὲν βωδίνων δερμάτων συνισταμένην, μὲ πολὺν δὲ χαλκὸν ἐνδεδυμένην· ἐκατέρωθεν δὲ κατὰ τοὺς κροτάφους του ἐκινεῖτο ἡ λαμπρά του περικεφαλαία. Προβαίνων περὶ τὰς φάλαγγας πρὸς ὅλα τὰ μέρη ἐδοκίμαζεν, ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποχωρήσουν εἰς αὐτὸν προχωροῦντα ὑπὸ τὴν ἀσπίδα· ἄλλα δὲ ἐτάραττε τὴν καρδίαν τῶν Ἀχαιῶν· ὁ δὲ Αἴας πρῶτος μὲ μεγάλα βήματα προχωρῶν τὸν ἐπροκάλεσε λέγων·

α Πλησίασον, γενναῖε, διατί φοβεῖσαι οὕτω τοὺς Ἀργεῖους; δὲν εἴμεθα βέβαια οὐδόλως ἄπειροι μάχης, ἀλλὰ διὰ τῆς ὀλεθρίας μάστιγος τοῦ Διὸς κατεβλήθημεν οἱ Ἀχαιοί· βεβαίως, νομίζω, ἐλπίζεις νὰ ἐκπορθήσης τὸ στρατόπεδον· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔχομεν χεῖρας πρὸς ὑπεράσπισιν· πολὺ πρότερον ἢ ἰδική σας εὐδαίμων πόλις θέλει κυριευθῆ καὶ ἐκπορθηθῆ ὑπὸ τῶν ἰδικῶν μας χειρῶν· σὲ βεβαιῶ δὲ ὅτι πλησίον εἶναι ὁ καιρὸς, καθ' ὃν σὺ ὁ ἥδιος τετραμμένος εἰς φυγὴν θὰ εὐχесαι εἰς τὸν πατέρα Δία καὶ τοὺς ἄλλους ἀθανάτους νὰ ἦναι ταχύτεροι τῶν ἱεράκων οἱ καλλίτριχές σου ἵπποι, οἱ ὁποῖοι θὰ σὲ φέρουν πρὸς τὴν πόλιν σπεύδοντες καὶ ἐγείροντες τὸν κονιορτὸν τῆς πεδιάδος.

Εὐθὺς καθὼς ἐτελείωσε τὸν λόγον, ἐπέταξεν ἐκ δε-

ξιῶν του πτηνόν, ἀετὸς ὑψιπέτης· ἐφώναξε δὲ ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν ἐνθαῤῥυνθεις ἐκ τοῦ οἰωνοῦ· ὁ δὲ λαμπρὸς Ἑκτώρ ἀπήντησεν.

«Μωρολόγε Αἴαν, μωροῦπερήφανε, τί εἶδους λόγον εἶπες; Νὰ μὴ εἶμαι υἱὸς τοῦ αἰγιόχου Διὸς καὶ τέκνον τῆς Δεσποίνης Ἥρας, καὶ νὰ μὴ τιμῶμαι καθὼς τιμᾶται ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἀπόλλων, ἂν ἡ παροῦσα ἡμέρα δὲν φέρει ὄλεθρον εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς Ἀργεῖους, μεταξὺ τῶν ὁποίων σὺ θὰ ἦσαι φονευμένος, ἂν τολμήσῃς νὰ ἀντισταθῇς εἰς τὸ μακρόν μου δόρυ τὸ ὅποῖον θὰ σοῦ σχίσῃ τὸ ἀνθηρὸν δέρμα· θὰ χορτάσῃς δὲ τοὺς σκύλους τῶν Τρώων καὶ τὰ ὄρνεα μὲ τὸ λίπος σου καὶ μὲ τὰς σάρκας σου πεσῶν πλησίον τῶν πλοίων τῶν Ἀχαιῶν.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐφώρμησε πρῶτος αὐτὸς καὶ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποὶ ἀρχηγοὶ καὶ ὁ στρατὸς ἀκολουθοῦντες μετὰ ἤχου καὶ μεγάλων φωνῶν· οἱ Ἀργεῖοι ἀφ' ἐτέρου μετὰ ἀλαλαγμῶν ἀτρόμητοι ἐδέχοντο τοὺς ἀρίστους τῶν Τρώων ἐπερχομένους· ἡ δὲ ταραχὴ καὶ τῶν δύο ἔφθασε τὸν φωτεινὸν αἰθέρα τοῦ Διός.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ε.

ΑΠΑΤΗ ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΗΡΑΣ.

Τὸν Νέστορα δὲν διέφυγεν ἡ βοή, καίτοι πίνοντα, ἀλλ' εἶπε πρὸς τὸν Ἀσκληπιάδην Μαχάονα.

«Σκέφθητι, θεῖε Μαχᾶον, πῶς θὰ ἀποβῶσι τὰ ἔργα ταῦτα· μεγάλη βοή γίνεται εἰς τὰ πλοῖα τῶν ζωηρῶν νέων. Ἀλλὰ σὺ μὲν καθήμενος ἐνταῦθα πῖνε οἶνον, ἕως ὅτου ἡ καλλιπλόκαμος Ἑκαμήδη θερμάνῃ θερμὰ λουτρὰ καὶ ἀπολούσῃ τὴν αἵματηράν κόνιν, ἐγὼ δὲ μεταβάς εἰς σκοπιὰν ἀμέσως θέλω μάθει.»

Οὕτως εἰπὼν ἔλαβε τὴν καλῶς κατεσκευασμένην ἀσπίδα τοῦ υἱοῦ του Θρασυμήδους τοῦ ἵπποδαμαστοῦ κειμένην εἰς τὴν σκηνήν, λάμπουσαν ἐκ τοῦ χαλκοῦ· αὐτὸς δὲ εἶχε τὴν ἀσπίδα τοῦ πατρός του. Ἔλαβε δὲ καὶ τὸ στιβαρὸν ἀκόντιον, τὸ χαλκὴν αἰχμὴν ἔχον, ἐστάθη ἐκτὸς τῆς σκηνῆς, καὶ ταχέως εἶδε πρᾶγμα ἀπρεπές, τοὺς μὲν Ἀχαιοὺς τεταραγμένους, τοὺς δὲ ἀνδρείους Τρώας κλονοῦντας αὐτοὺς ὀπισθεν, τὸ δὲ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν εἶχε καταβληθῆ. Καθὼς ὅταν τὸ μέγα πέλαγος γίνηται σκοτεινὸν ἐκ τοῦ κωφοῦ καὶ μήπω ἐκραγέντος κύματος, περιμένον τῶν ὀξέων ἀνέμων τὴν ταχεῖαν πνοήν, ἀόριστον ἔτι μένουσαν, οὐδὲ κυλίωνται εἰς τὸ ἐν ἧ τὸ ἄλλο μέρος, πρὶν ἢ καταβῇ ἐκ τοῦ Διὸς ὠρισμένος τις ἄνεμος· τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ γέρων διελογίζετο διττῶς καθ' ἑαυτὸν,

ἢ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ πλῆθος τῶν Δαναῶν νὰ πολεμήσῃ ἐκεῖ, ἢ νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα, τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν. Ἐνῷ δὲ ἐσυλλογίζετο οὕτω, τῷ ἐφάνη ὅτι εἶναι καλλίτερον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Ἀτρεΐδην.

Οἱ μαχηταὶ ἐφόνευον ἀλλήλους μαχόμενοι· ἤχουν δὲ περὶ τὸ σῶμά των τὰ χαλκᾶ ὅπλα, ἐνῷ αὐτοὶ διεπερῶντο μὲ τὰ ξίφη καὶ τὰ δίκωπα ἀκόντια.

Ἀπῆντησαν δὲ τὸν Νέστορα οἱ παρὰ τοῦ Διὸς ἀνατραφέντες βασιλεῖς, ὅσοι εἶχον πληγωθῇ ἀνερχόμενοι ἐκ τῶν πλοίων, ὁ Διομήδης, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων. Εἶχον ἐλκύσει τὰ πλοῖά των πολὺ μακρὰν τῆς μάχης εἰς τὴν παραλίαν· διότι τὰ μὲν κατὰ πρῶτον προσορμισθέντα πλοῖα ἀνείλκυσαν εἰς τὸ πεδῖον, εἰς δὲ τὰς πρύμνας αὐτῶν ὠκοδόμησαν τεῖχος· ἀλλ' ὅμως οὐδὲ ἡδυνήθη ὁ λιμὴν, καίτοι ὦν εὐρύς, νὰ τὰς παραλάβῃ πᾶσας· οἱ δὲ λαοὶ ἐστενοχωροῦντο ἔνεκα τοῦ πλήθους. Διὰ τοῦτο λοιπὸν τὰς ἀνείλκυσαν κλιμακῆδόν εἰς πολλὰς σειράς, καὶ ἐπλήρωσαν ὅλης τῆς παραλίας τὴν μακρὰν ὄχθην, ὅσῃν τὰ ἀκρωτήρια Σίγειον καὶ Ῥήτειον περιελάμβανον· διὰ τοῦτο αὐτοὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἴδωσι τὸν πόλεμον, στηριζόμενοι εἰς τὰ ἀκόντιά των, ἐπορεύοντο ὁμοῦ λυπούμενοι· ὁ δὲ γέρων Νέστωρ τοὺς ἀπῆντησε, καὶ τοὺς ἐνέβαλεν εἰς φόβον.

Πρὸς αὐτὸν λοιπὸν εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων.

ᾠ Νέστορ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, μεγάλη δόξα τῶν Ἀχαιῶν, διατί ἄρά γε ἀφήσας τὸν καταστρέφοντα τοὺς ἄνδρας πόλεμον ἦλθες ἐνταῦθα; φοβοῦμαι μὴ ὁ φοβερός Ἐκτωρ ἐκτελέσῃ τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον ἠπέλκησεν ὁμιλῶν πρὸς τοὺς Τρῶας, ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὰ πλοῖα πρὸς τὴν Τροίαν, πρὶν καύσῃ τὰ πλοῖα, φονεύσῃ

δὲ καὶ ἡμᾶς αὐτούς. Ταῦτα ἔλεγεν ἐκεῖνος, τὰ ὅποια ὅμως τώρα ὅλα ἐκτελοῦνται. Φεῦ! βέβαια καὶ ἄλλοι ἔχοντες καλὰς κνήμας Ἀχαιοὶ εἶναι παρωργισμένοι κατ' ἐμοῦ, καθὼς ὁ Ἀχιλλεύς, οὐδὲ θέλουσι νὰ πολεμῶσιν εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ Νέστωρ· «Βεβαίως ταῦτα μὲν ἀληθῶς οὕτως ἐγένοντο, οὐδὲ ὁ Ζεὺς αὐτός ὁ ὑψηλὰ βροντῶν ἤθελε τὰ μεταβάλλει. Διότι τὸ μὲν τεῖχος κατέπεσεν, τὸ ὅποῖον ἠλπίζομεν, ὅτι θέλει εἰσθαὶ προμαχῶν τῶν πλοίων καὶ ἡμῶν αὐτῶν· καὶ τώρα ἀκαταπαύστως μάχονται πλησίον τῶν πλοίων· οὐδὲ ἤθελες γνωρίσει, καίτοι πολὺ παρατηρῶν, ἀπὸ ποῖον ἐκ τῶν δύο μερῶν οἱ Ἀχαιοὶ ταραττόμενοι κλονοῦνται ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν· τόσον ἀναμιξ φονεύονται, ἡ δὲ βοή φθάνει εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡμεῖς δὲ ἅς σκεφθῶμεν, πῶς θ' ἀποθῶσι ταῦτα, ἐάν ὁ νοῦς μας θὰ ἐπινοήσῃ καὶ πράξῃ τι· εἰς τὸν πόλεμον δὲ δὲν προτρέπω νὰ εἰσέλθωμεν, διότι δὲν πρέπει νὰ πολεμῇ τις πληγωμένος ὢν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων.

«Νέστορ, ἀφοῦ μάχονται εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων τὸ τεῖχος δὲν ὠφέλησεν οὐδὲ ἡ τάφος, διὰ τὴν ὁποίαν πολλὰ ἔπαθον οἱ Δαναοί, ἠλπίζον δὲ, ὅτι θέλει εἶναι προμαχῶν ἄρρηκτος τῶν πλοίων καὶ αὐτῶν τῶν ιδίων! Οὕτως ἤρεσεν εἰς τὸν μεγαλοδύναμον Δία νὰ ἀπολεσθῶσιν ἀδόξως ἐδῶ οἱ Ἀχαιοὶ μακρὰν τῆς πατρίδος των. Διότι ἐγνώριζον μὲν, ὅτι προθύμως ἄλλοτε ἐβόηθει τοὺς Δαναούς· γνωρίζω δὲ τώρα, ὅτι τοὺς μὲν Τρῶας τιμῶσιν οἱ μάκαρες θεοί, τὴν δὲ ἰδικὴν μας δύναμιν καὶ τὰς χεῖρας ἔδωσαν· ἀλλ' ἅς πεισθῶμεν ὅλοι εἰς ἐκεῖνο

τὸ ὁποῖον ἐγὼ θὰ εἰπῶ. Ἄς σύρωμεν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ πλοῖα, ὅσα εἶναι πλησίον εἰς αὐτήν· εἰς τὴν ἀνοικτὴν δὲ θάλασσαν ἐπὶ τῶν ἀγκυρῶν ἅς τὰ σαλεύωμεν, ἕως οὔ ἔλθῃ ἡ θεία νύξ· ἴσως τότε οἱ Τρῶες ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τὸν πόλεμον. Ἐπειτα δὲ θέλομεν σύρει καὶ ὅλα τὰ ἄλλα· διότι δὲν εἶναι μομφῆς ἄξιον νὰ ἀποφύγωμεν τὸ κακὸν, οὔτε ἐν καιρῷ νυκτός· εἶναι καλλίτερον, ἐάν τις φεύγων ἀποφύγῃ τὸ κακὸν, παρὰ νὰ ἀπολεσθῇ.»

Τοῦτον ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ βαθύβουλος Ὀδυσσεύς·

α' Ἀτρεΐδῃ, ποῖον λόγον εἶπες ; Ταλαίπωρε, ἔπρεπε νὰ ᾔσαι ἡγεμῶν ἄλλου στρατοῦ ἀθλίου, καὶ νὰ μὴ βασιλεύῃς εἰς ἡμᾶς, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Ζεὺς ἐκ νεότητος μέχρι γήρως ἔδωκε νὰ ἐκτελῶμεν φοβεροὺς πολέμους, ἕως ὅτου καταστραφῶμεν ἕκαστος. Οὕτω λοιπὸν διανοεῖσαι νὰ ἐγκαταλείψῃς τὴν εὐρείας ἀγυιάς ἔχουσαν πόλιν τῶν Τρώων, ἐνεκα τῆς ὁποίας ὑποφέρομεν πολλὰ κακά ; σιώπα, μὴ ἀκούσῃ καὶ ἄλλος τις τῶν Ἀχαιῶν τὸν λόγον τοῦτον, τὸν ὁποῖον δὲν ᾔθελεν εἰπεῖ ἀνὴρ, γνωρίζων νὰ ὁμιλῇ φρονίμως, καὶ ὦν βασιλεὺς, πρὸς τὸν ὁποῖον ὑπακούωσι τόσοι λαοὶ, εἰς ὅσους σὺ βασιλεύεις μεταξὺ τῶν Ἀργείων· τώρα δὲ σὲ ὀνειδίζω μεγάλως δι' αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶπες· διότι προτρέπεις, ἐνῶ συνέστη ἤδη μάχη καὶ πόλεμος, νὰ σύρωμεν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ μὲ καλὰς ἑδρας πλοῖα, ἵνα ἔτι μᾶλλον γίνωσιν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εὗχονται οἱ Τρῶες, μὴ λονότι ἤδη εἶναι ἀνώτεροι ἡμῶν, καὶ εἰς ἡμᾶς ἐπέλθῃ φοβερός ὄλεθρος. Οἱ Ἀχαιοὶ δὲν θὰ ἐπιμείνωσιν εἰς τὸν πόλεμον, ὅταν τὰ πλοῖα σύρωνται εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ θὰ περιβλέψωσιν ἵνα φύγωσι, καὶ θέλουσιν ἀμελήσει τὴν μάχην. Τότε ἡ σκέψις σου αὕτη, ἔξοχε τῶν ἀνδρῶν, θέλει βλάψῃ μεγάλως.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·

«Μεγάλως με ἐτάραξες δ' αὖ τοῦ λόγου σου· καὶ ὁμῶς δὲν διέταξα τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν νὰ σύρῃσι τα μετὰ καλὰς ἑδρας πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν παρὰ τὴν θέλησίν των. Τώρα ἄς παρουσιασθῇ ἄλλος, νέος ἢ γέρων, ὅστις νὰ εἴπῃ βουλὴν καλλιτέραν, ἐγὼ δὲ εὐχαρίστως θὰ δεχθῶ τὸν λόγον του.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ λαμπρὸς τὴν βοὴν Διομήδης·

«Πλησίον εἶναι ὁ ἀνὴρ· δὲν πρέπει νὰ τὸν ζητήσωμεν ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἐὰν θέλητε νὰ πεισθῇτε· καὶ μὴ δυσχερεστεῖσθε ἕκαστος ὑμῶν, διότι ἐγὼ εἶμαι ὁ νεώτατος μεταξὺ ὅας. Καὶ ἐγὼ καυχῶμαι, ὅτι κατάγομαι ἐκ πατρὸς ἐνδόξου, τοῦ Τυδεῦς, ὅστις ἀπέθανεν εἰς τὰς Θήβας· ἐκ τοῦ Περθέως ἐγεννήθησαν τρεῖς υἱοὶ ἄμεμπτοι· κατῴκουν δὲ εἰς τὴν Πλευρῶνα καὶ εἰς τὴν ὑψηλὴν Καλυδῶνά, ὁ Ἀγριος καὶ ὁ Μέλας, τρίτος δὲ ὁ ἱπποδαμαστής Οἰνεὺς, ὁ πάππος μου, ὅστις ὑπερεῖχε τῶν ἄλλων κατὰ τὴν ἀρετὴν. Ἀλλ' ὁ μὲν Οἰνεὺς ἔμεινεν εἰς τὴν πατρίδα τοῦ ὁ δὲ πατήρ μου Τυδεὺς μετανάστευσεν εἰς τὸ Ἄργος μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις· διότι οὕτως ἤθελεν ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοί. Ἐνυμφεύθη δὲ μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ Ἀδράστου, καὶ κατῴκει μέγαρον πλούσιον, καὶ ἀρκετοὺς εἶχεν ἀγροὺς σιτοφόρους, πολλοὺς δὲ κῆπους μετὰ δένδρων κατὰ σειρὰν τεταγμένων, πολλὰ δὲ πρόβατα καὶ ὑπερεῖχεν ὅλους τοὺς Ἀχαιοὺς κατὰ τὴν βολὴν τοῦ ἀκοντίου. Ταῦτα πιθανῶς τὰ ἠκούσατε, ἂν ᾔηται ἀληθῆ. Διὰ τοῦτο δὲν θὰ με εἴπητε ἀγενῆ καὶ ἀνανδρον, καὶ δὲν θὰ περιφρονήσητε τὸν λόγον, τὸν ὅποιον θὰ εἰπῶ. Ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὸν πόλεμον ὑποτασσόμενοι εἰς τὴν ἀνάγκην»

κὴν καὶ τοὶ ὄντες πληγωμένοι· ἐκεῖ δὲ ἅς μείνωμεν μακρὰν τῆς βολῆς τῶν βελῶν, μήπως τις καὶ αὐθις πληγωθῇ καὶ λάβῃ πληγὴν ἐπὶ πληγῆς· προτρέποντες ἅς ἐμβάλωμεν εἰς τὴν μάχην ἐκείνους οἱ ὅποιοι ὠργισμένοι ὄντες ἀπέχουσιν τῆς μάχης καὶ δὲν πολεμοῦσιν.»

Ταῦτα εἶπεν· ἐκεῖνοι δὲ ἤκουσαν τὸν λόγον του καὶ ἐπείθοντο καὶ ἀμέσως ἐκίνησαν, προεξάρχοντος τοῦ Ἀγαμέμνονος. Δὲν κατεσκόπευε δὲ ματαίως, ὁ ἔνδοξος Ποσειδῶν, ὁ σείων τὴν γῆν, ἀλλ' ἤλθε πρὸς αὐτοὺς ὁμοιάζων ἄνδρα γέροντα, ἔλαβε τὴν δεξιὰν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Ἀτρεΐδῃ, τῶρα βέβαια ἡ κακὴ ψυχὴ τοῦ Ἀχιλλέως χαίρει βλέπουσα τὸν φόνον καὶ τὴν τροπὴν τῶν Ἀχαιῶν· διότι οὐδόλως ἔχει αἴσθημα· ἀλλ' αὐτὸς μὲν εἶθε νὰ ἀπολεσθῇ, ὁ δὲ θεὸς νὰ τὸν τιμωρήσῃ. Κατὰ σοῦ ὅμως οἱ αἰῶνιοι θεοὶ δὲν ὀργίζονται πολὺ, διότι ἀκολούθως οἱ ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Τρώων θέλουσι πληρώσει τὸ πεδῖον κόνεως, τρεπομένοι εἰς φυγὴν πρὸς τὴν πόλιν των ἀπὸ τῶν πλοίων.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐφώναξεν ἰσχυρῶς διατρέχων διὰ τοῦ πεδίου· ὅσον δὲ φωνάζουσιν ἐννέα ἢ δέκα χιλιάδες ἄνδρες μαχόμενοι, τόσῃ φωνῇ ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ στήθους του ὁ Ποσειδῶν· καὶ ἐνέθεσεν εἰς τὴν καρδίαν ἐκάστοι τῶν Ἀχαιῶν μέγα θάρρος ἵνα πολεμῶσι καὶ μάχωνται ἀκαταπαύστως.

Ἡ δὲ Ἥρα, ἡ χρυσόθρονος, εἶδε ταῦτα ἀπὸ μιᾶς κορυφῆς τοῦ Ὀλύμπου· ταχαίως ἐγνώρισε τὸν ἀδελφὸν καὶ ἀνδράδελφόν της Ποσειδῶνα διακονοῦντα εἰς τὴν μάχην, καὶ ἔχαιρε καθ' ἑαυτήν· εἶδε δὲ καθήμενον εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τῆς πολλοῦς πίδακας ἐχούσης Ἰδης,

καὶ τὸν Δία, καθ' οὗ ἦτο λίαν ὠργισμένη. Ἐσκέφθη ἔπει-
 τα ἡ μεγαλόφθαλμος σεβασμία Ἥρα, ἵνα ἀπατήσῃ τὸν
 Δία. Ἐφαίνετο εἰς αὐτήν, ὅτι εἶναι ἄριστον νὰ ἔλθῃ εἰς
 τὴν Ἰδὴν καλλωπισθεῖσα καὶ νὰ ἐγείρῃ εἰς τὸν Δία
 ἐπιθυμίαν νὰ συγκοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, εἰς αὐτὸν δὲ νὰ
 ἐπιρρίψῃ ὕπνον εὐάρεστον καὶ γλυκὺν εἰς τὰ βλέφαρα καὶ
 εἰς τὰς συνετάς του φρένας. Καὶ ἀμέσως ἐπορεύθη εἰς
 τὸν θάλαμον, τὸν ὁποῖον τῇ εἶχε κατασκευάσει ὁ υἱὸς
 τῆς Ἥφαιστος, ἐφῆρμωσε δὲ τὰς θύρας εἰς τὰς παρα-
 σταδας διὰ τῆς κρυπτῆς κλειδὸς, τὴν ὁποίαν ἄλλος θεὸς
 δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνοίξῃ. Ἡ Ἥρα λοιπὸν εἰσελθοῦσα ἔ-
 κλεισε τὰς λαμπράς θύρας. Καὶ διὰ μὲν τῆς ἀμβροσίας
 ἀπέπλυνεν ἀπὸ τοῦ ὠραίου σώματός της ὅλας τὰς ἀ-
 καθαρσίας, τὸ ἤλειψε δὲ μὲ ἔλαιον παχὺ, εὐάρεστον, εὐώ-
 δες τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀφιερωθῇ εἰς αὐτήν· τοῦτο τὸ ἔλαιον
 εἰς τὴν γῆν καὶ μέχρι τοῦ Διὸς· διὰ τούτου λοιπὸν ἀλεί-
 ψασα τὸ ὠραῖόν της σῶμα, ἐκτένισε τὴν κόμην της, ἐ-
 πλεξε διὰ τῶν χειρῶν της τοὺς λαμπροὺς πλοκάμους,
 τοὺς ὠραίους καὶ θεῖους, τοὺς καταπίπτοντας ἐκ τῆς ἀ-
 θανάτου κεφαλῆς της· περιεβλήθη τὸν ἀθάνατον πέπλον,
 τὸν ὁποῖον ἡ Ἀθηναῖ ἐντέχνως καὶ ἐπιμελῶς τῇ εἶχεν
 ὑφάνει ἐπεξεργασαμένη πολλὰ ποικίλματα, διὰ δὲ χρυ-
 σῶν περονῶν τὸν συνήρμωσε εἰς τὸ στῆθος· ἐζώσθη ζώ-
 νην μὲ ἑκατὸν θυσάνους περιστολισμένην· ἐξήρτησε τὰ
 ἐνώτια διὰ τῶν καλῶς τετυπημένων ἄκρων τῶν ὠτων
 της, τρίλιθα, ἐπιμελῶς ἐπεξεργασμένα καὶ πολλὴ χάρις
 ἐξήστραπτεν ἀπ' αὐτῶν. Ὑπεράνω δὲ ἡ ἐξοχωτάτη τῶν
 θεῶν ἐκαλύφθη μὲ τὴν καλύπτραν, τὴν ὠραίαν καὶ νέαν
 καὶ λαμπράν ὡς ὁ ἥλιος· τοὺς δὲ ὠραίους της πόδας

ὑπέδθησε μὲ τὰ ὠραῖα πέδιλα. Ἀφοῦ δὲ μὲ ὅλα τὰ κοσμήματά της ἐκαλλωπίσθη, ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου καὶ προσκαλέσασα τὴν Ἀφροδίτην, ἰδιαιτέρως τῶν ἄλλων θεῶν, τῇ εἶπεν·

« Ἀρά γε θὰ ἀκούσης, ἀγαπητὸν τέκνον, ὅ,τι θὰ σοὶ εἶπω, ἢ θέλεις ἀρνηθῇ δυσαρεστηθεῖσα, διότι ἐγὼ μὲν βοηθῶ τοὺς Δαναοὺς, σὺ δὲ τοὺς Τρῶας ; »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη·

« Ἦρα, ἐξοχωτάτη τῶν θεῶν, θυγάτερ τοῦ μεγάλου Κρόνου, λέγε ὅ,τι διανοεῖσαι· ἐπιθυμῶ νὰ σοὶ τὸ ἐκτελέσω, εἰάν ἐγὼ μὲν δύναμαι νὰ τὸ ἐκτελέσω, αὐτὸ δὲ ἦναι ἐκτελεστόν. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ δόλια φρονοῦσα ἀπεκρίθη ἡ σεβασμία Ἦρα. « Δὸς μοι τώρα τὴν ἀγάπην καὶ τὸν ἔρωτα, δι' ὧν σὺ δαμάζεις ὅλους, καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους· διότι ὑπάγω νὰ παρατηρήσω τὰ ὅρια τῆς γῆς, τὸν Ὠκεανὸν, τὸν πατέρα τῶν θεῶν, καὶ τὴν μητέρα Τηθύν, οἱ ὅποιοι εἰς τοὺς οἴκους των μὲ ἀνέτρεφον καλῶς καὶ μ' ἐμεγάλωσαν δεχθέντες με ἀπὸ τὴν Ῥέαν, ὅταν ὁ μεγαλόφθαλμος Ζεὺς κατέπεμψε τὸν Κρόνον κάτω τῆς γῆς καὶ τῆς πολυθαθοῦς θαλάσσης· αὐτοὺς ὑπάγω νὰ ἴδω καὶ νὰ διαλύσω τὰς ἀπαύστους ἔριδάς των· διότι πρὸ πολλοῦ χρόνου ἤδη δὲν συμμίγνυνται ἐν εὐνῇ καὶ ἀγάπῃ, ὀργισθέντες ἀμοιβαίως. Ἐάν πείσασα τὴν καρδίαν αὐτῶν διὰ τῶν λόγων μου τοὺς ἀναβιδάσω εἰς τὴν κοινὴν κλίνην, πάντοτε θὰ ὀνομάζωμαι ὑπ' ἐκείνων φίλη καὶ σεβαστή. »

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ φιλομειδὴς Ἀφροδίτη·

« Οὐτε δύναμαι, οὔτε πρέπει νὰ ἀρνηθῶ τὸν λόγον σου, διότι εἶσαι σύζυγος τοῦ Διός. »

Εἶπε καὶ ἀπὸ τὰ στήθη της ἔλυσε τὸν πολυκέντητον μαγευτικὸν ζωστῆρά της, ὅπου ἦσαν ὅλα τὰ θέλγητρα· ἐκεῖ ἐνυπάρχει ἡ ἀγάπη, ὁ ἔρως ἡ γλυκεῖα συνομιλία, ἡ πειθὼ ἡ ὁποία ἀπεπλάνησε τὸν νοῦν καὶ τῶν μᾶλλον συνετῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸν λοιπὸν τὸν ζωστῆρα τῇ ἔδωκε, καὶ τῇ εἶπε τὰ ἐξῆς·

«Δάβε ἤδη, καὶ κρύψον εἰς τὸν κόλπον σου τὸν ποικίλον τοῦτον ζωστῆρα εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάρχουσι τὰ πάντα· σοὶ λέγω δέ, ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς ἄπρακτος ἐξ ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἔχεις κατὰ νοῦν νὰ πράξῃς.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐμειδίασε δὲ ἡ βοῶπις σεβασμία θεὰ Ἥρα καὶ ἔκρυψεν εἰς τὸν κόλπον της τὸν ζωστῆρα. Καὶ ἡ μὲν θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη μετέβη εἰς τὸ δῶμα τοῦ Διὸς, ἡ δὲ Ἥρα μεθ' ὀρμῆς πηδῆσασα ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὀλύμπου εἰς τὴν Πιερίαν καὶ εἰς τὴν ὠραίαν Ἥμαθίαν ἐπέταξεν εἰς τὰ χιονοσκεπῇ ὄρη τῶν τρεφόντων ἵππους Θρακῶν, εἰς τὰς ὑψηλοτάτας αὐτῶν κορυφάς, μὴ ἐγγίζουσα ποσῶς μὲ τοὺς πόδας της τὴν γῆν· ἐκ δὲ τοῦ Ἄθω μετέβη εἰς τὴν κυματίζουσαν θάλασσαν, ἔφθασε εἰς τὴν Αἴμνον, τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ Θόάντος· ἐκεῖ ἀπῆντησε τὸν Ὑπνον, τὸν ἀδελφὸν τοῦ Θανάτου· τοῦτον λαβοῦσα ἐκ τῆς χειρὸς εἶπεν·

«Ὑπνε, βασιλεῦ ὅλων τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων· εἰάν καὶ ἄλλοτε ἤκουσας τὸν λόγον μου καὶ τώρα πείθου εἰς ἐμέ· ἐγὼ δὲ θὰ σοὶ γνωρίζω χάριν διὰ παντός· κοίμησον παρακαλῶ, τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ βλέφαρα τοῦ Διὸς ἅμα κοιμηθῶ πλησίον του· θέλω δὲ σοὶ δώσει δῶρα, καλὸν θρόνον, αἰώνιον, χρυσοῦν, τὸν ὁποῖον θέλει κατασκευάσει ὁ χωλὸς υἱός μου Ἡφαιστος ἐπιμελῶς, ὑπὸ δὲ τοὺς πόδας θὰ θέσῃ θρονίδιον εἰς τὸ ὁποῖον θὰ

ἐπιθέτης τοὺς λαμπροὺς πόδας σου εὕρισκόμενος εἰς τὰς εὐωχίας·»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ γλυκὺς Ὕπνος·
 «Ἦρα, πρεσβυτάτη τῶν θεῶν, θύγατερ τοῦ μεγάλου Κρόνου, ἄλλον μὲν τῶν αἰωνίων θεῶν, ἐγὼ εὐκόλως ἤθελον κοιμήσει, καὶ αὐτὰ τὰ ῥεῖθρα τοῦ Ὀκεανοῦ, ὅστις εἶναι ὁ πατὴρ πάντων· πλησίον ὅμως τοῦ Διὸς, τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου, δὲν δύναμαι νὰ ἔλθω, οὐδὲ δύναμαι νὰ τὸν κοιμίσω, ἐκτὸς ἐὰν αὐτὸς μὲ διατάξῃ· διότι καὶ ἄλλοτε ἡ προσταγή σου μὲ ἐσωφρόνησεν, κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ γενναῖος ἐκεῖνος υἱὸς τοῦ Διὸς Ἡρακλῆς ἔπλεεν ἀπὸ τὸ Ἴλιον ἐκπορθήσας τὴν πόλιν τῶν Τρώων· καὶ ἐγὼ μὲν ἐκοίμισα τὴν ψυχὴν τοῦ Διὸς γλυκὺς ἐπιχυθεὶς· οὐ δὲ ἐβουλεύθης κακὰ κατὰ τοῦ Ἡρακλέους, διεγείρασα τὰς πνοάς τῶν σφοδρῶν ἀνέμων, καὶ ἔφερες αὐτὸν ἔπειτα εἰς τὴν καλῶς οἰκουμένην Κῶ μακρὰν ὅλων τῶν φίλων· ὁ δὲ Ζεὺς ἐγερθεὶς ὠργίζετο συνταράττων τοὺς θεοὺς εἰς τὸ δῶμα· ἐμὲ δὲ πρὸ πάντων ἐζήτει, καὶ ἤθελε μὲ ἀφανίσει ῥίπτων με ἀπὸ τοῦ αἰθέρος εἰς τὴν θάλασσαν, ἐὰν ἡ Νυξ, ἡ εἰς ἄνεσιν κινουσα θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, δὲν μὲ ἔσωζε· πρὸς αὐτὴν προσέφυγα ἰκέτης· ὁ δὲ Ζεὺς καὶ τοι λυπούμενος ἔπαυσε τὴν ὀργήν· διότι ἐφοβεῖτο μήπως πράξῃ δυσάρεστα εἰς τὴν Νύκτα. Τοῦτο λοιπὸν, τὸ ὅποῖον μὲ διατάττεις, εἶναι ἕτερον δεινὸν ὥς καὶ ἐκεῖνο.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ μεγαλόφθαλμος σεβασμία θεὰ Ἦρα· αἶψ' ὕπνε, διατί ταῦτα διαλογίζεσαι; ἄρ' ἀ γέ λέγεις, ὅτι ὁ Ζεὺς θέλει βοηθήσει τοὺς Τρῶας οὕτως, ὥς ὅτε ὠργίσθῃ ἔνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἡρακλέους; ἀλλὰ πῆγαινε· ἐγὼ δὲ θέλω σοὶ δώσει τὴν νεωτέραν τῶν Χα-

ρίτων τῇν Πασιθέαν σύζυγον, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμεῖς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ὑπνος ἐχάρη, καὶ ἀποκρινόμενος εἶπεν.

«Ἐλθὲ λοιπὸν, ὁμοσὸν μοι εἰς τὸ φοβερόν ὕδωρ τῆς Στυγὸς καὶ μὲ τὴν μίαν μὲν χεῖρα ἄφθῃτι τῆς γῆς, μὲ τὴν ἄλλην δὲ τῆς ἀφροέσσης θαλάσσης, ἵνα μᾶς ᾔναι μάρτυρες ὅλοι οἱ θεοὶ οἱ καταχθόνιοι, οἱ Τιτᾶνες οἱ περὶ τὸν Κρόνον, ὅτι τῷ ὄντι θέλεις μοι δώσει μίαν τῶν Χαρίτων, τὴν νεωτέραν, τὴν Πασιθέαν, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμῶ, πρὸ τοσούτου χρόνου.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ θεὰ Ἥρα ἐπείσθη· ὠρκίσθη δὲ, καθὼς ἐκεῖνος εἶπε κατ' ὄνομα εἰς ὅλους τοὺς καταχθονίους θεοὺς, τοὺς Τιτᾶνας. Ἀφοῦ δὲ ὠρκίσθη καὶ ἐτελείωσεν τὸν ὅρκον, αὐτοὶ ἐπορεύθησαν, ἀφήσαντες τὴν πόλιν τῆς Λήμνου καὶ Ἰμβρου κακαλυμμένοι ὑπὸ νεφέλης· τάχιστα ἐπορεύοντο· ἔφθασαν δὲ εἰς τὸ Λεκτὸν ἀκρωτήριον τῆς ἐχούσης πολλὰ θηρία Ἰδης, ὅπου κατὰ πρῶτον ἀφῆκαν τὴν θάλασσαν καὶ ἐβάδισαν εἰς τὴν ξηράν· ἀπὸ τὸ βάδισμά των αἱ κορυφαὶ τῶν δένδρων ἐσεύοντο. Ἐκεῖ μὲν ἔμεινεν ὁ Ὑπνος, πρὶν ἔλθῃ εἰς ὄψιν τοῦ Διὸς, ἀναβὰς εἰς ἐλάτην, ἣτις ὑψηλοτάτη τότε οὖσα ἐκ τῶν ὄσων ἔθρεψεν ἡ Ἰδὴ ἐφθανε διὰ τοῦ ἀέρος εἰς τὸν αἰθέρα· ἐκεῖ ἐκάθησε περιτυλιχθεὶς εἰς τοὺς κλάδους αὐτῆς ὅμοιος μὲ ὀξύφωνον πτηνόν, τὸ ὁποῖον οἱ θεοὶ ὀνομάζουσι χαλκίδα εἰς τὰ ὄρη, οἱ δὲ ἄνθρωποι κύμινδιν. Ἡ δὲ Ἥρα ταχέως ἐπορεύθη εἰς Γάργαρον τὴν κορυφὴν τῆς ὑψηλῆς Ἰδης· εἶδε δὲ αὐτὴν ὁ Ζεὺς· ὅτε τὴν εἶδε, τόσον ὁ ἔρωσ κατέλαβε τὴν καρδίαν του ὅσον ὅταν κατὰ πρῶτον

εμίγνυντο λανθάνοντες τοὺς γονεῖς των· ἐστάθη δὲ ἔμπροσθέν της καὶ τῇ εἶπεν.

α' Ἦρα, τί θέλουσα ἦλθες ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον εἰδῶ περὶ ἡ ; διότι δὲν βλέπω παρόντα ἄρματα καὶ ἵππους, ἐφ' ὧν νὰ ἀναβῇς. »

Πρὸς τοῦτον δόλια φρονοῦσα εἶπεν ἡ σεβασμία Ἦρα.

Ἔρχομαι, ἵνα ἴδω εἰς τὰ ὄρια τῆς γῆς, τὸν Ὀκεανὸν, τὸν πατέρα τῶν θεῶν, καὶ τὴν μητέρα Τηθύν, οἵτινες εἰς τοὺς οἴκους των μὲ ἀνέτρεφον καὶ μ' ἐμεγάλωσαν· αὐτοὺς ὑπάγω νὰ ἴδω καὶ νὰ διαλύσω τὰς ἀδιαλείπτους ἔριδάς των· διότι πρὸ πολλοῦ ἤδη δὲν μετέχουσι τῆς κλίνης, ὀργισθέντες πρὸς ἀλλήλους· οἱ δὲ ἵπποι μου ἴστανται εἰς τὰς ὑπωρείας τῆς Ἰδης, οἵτινες μὲ φέρουσι καὶ εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν· ἐνεκά σου ἔρχομαι ἐνταῦθα ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον, μήπως ὀργισθῇς κατ' ἐμοῦ ἔπειτα, ἐὰν ἐν ἀγνοίᾳ σου ὑπάγω εἰς τὸν οἶκον τοῦ βαθυρρόου ὠκεανοῦ. »

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνάζων τὰς νεφέλας Ζεὺς.

α' Ἦρα, ἐκεῖ μὲν δύνασαι νὰ ὑπάγῃς καὶ ὕστερον· τώρα ὅμως ἅς κατακλιθῶμεν καὶ ἅς εὐφρανθῶμεν· διότι τοιοῦτος ἔρωσ οὔτε θεᾶ, οὔτε γυνὴ θνητῇ, μ' ἐνέπνευσε ποτὲ εἰς τὰ στήθη μου οὐδὲ ὅταν ἠγάπησα τὴν σύζυγον τοῦ Ἰξίωνος Δίαν, ἥτις ἐγέννησε τὸν Πειρίθοον, τὸν ὅμοιον μὲ τοὺς θεούς· οὐδὲ ὅταν ἠγάπησα τὴν Δανάην, τὴν ὠραῖα σφυρὰ ἔχουσαν θυγατέρα τοῦ Ἀκρίσου, ἥτις ἐγέννησε τὸν Περσέα τὸν ἐξοχώτερον ὅλων τῶν ἀνδρῶν· οὐδὲ ὅταν ἠγάπησα τὴν Εὐρώπην τὴν θυγατέρα τοῦ ἐνδόξου Φοίνικος, ἥτις μοι ἐγέννησε τὸν Μίνωα καὶ τὸν ἰσόθεον Ῥαδάμανθυν· οὐδὲ ὅταν ἠγάπησα τὴν Σεμέλην καὶ τὴν

Ἀλκμήνην εἰς τὰς Θήβας, ὧν ἡ μὲν ἐγέννησε τὸν ἀνδρείοτατον Ἡρακλέα, ἡ δὲ Σεμέλη τὸν Διόνυσον, τὴν χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν τῶν ἀνθρώπων· οὐδὲ ὅταν τὴν καλλιπλόκαμον θεὰν Δήμητρα, οὐδὲ ὅταν τὴν ἐνδοξοτάτην Αἰγυπώ, οὐδὲ ὅταν ἡγάπησα σὲ τὴν ἰδίαν· τόσον σὲ ἀγαπῶ, καὶ τοσοῦτος ἔρως μὲ καταλαμβάνει πρὸς σέ.»

Πρὸς αὐτὸν δόλια φρονούσα εἶπεν ἡ Ἥρα. «Ἴσχυρὲ υἱὲ τοῦ Κρόνου, τί λόγον εἶπες; ἐὰν ἐπιθυμῆς νὰ συγκοιμηθῶμεν τώρα εἰς τὰς κορυφάς τῆς Ἰδης, θὰ γείνωμεν φανεροὶ εἰς πάντας· τί δὲ ἤθελε γεῖναι, ἐὰν μᾶς ἴδῃ τις τῶν θεῶν συγκοιμωμένους καὶ ἐλθὼν τὸ εἰπεῖ εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς; δὲν ἤθελον δυνηθῇ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸ δῶμά σου ἐγερθεῖσα ἐκ τῆς κλίνης σου, διότι εἶναι ἀπρεπές· ἀλλ' ἐὰν ἐπιθυμῆς καὶ σοὶ εἶναι εὐχάριστον, ἔχεις θάλαμον, τὸν ὅποιον σοὶ κατεσκεύασεν ὁ ἀγαπητὸς υἱός σου Ἡφαιστος, προσαρμόσας σφιγκτικῶς τὰς θύρας εἰς τοὺς παραστάτας· ἐκεῖ ἄς ὑπάγωμεν νὰ συγκοιμηθῶμεν ἄφ' οὗ τὸ ἐπιθυμεῖς.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ζεὺς. «Ἥρα, μὴ φοβεῖσαι ὅτι οἱ θεοὶ ἢ οἱ ἄνθρωποι θέλουσι μᾶς ἰδεῖ· τοιαύτην νεφέλην χρυσὴν ἐγὼ θὰ περιχύσω εἰς τὴν κλίνην ὥστε οὔτε ὁ Ἥλιος θὰ μᾶς ἰδῇ τοῦ ὁποῖου τὸ φῶς διαπερᾷ τὸ πᾶν.

Εἶπε καὶ ἐνηγαλίσθη ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου τὴν γυναῖκά του, ὑποκάτω δὲ αὐτῶν ἡ γῆ ἐφύτρωσε χλωρὸν χόρτον, ὁροσερὸν λωτὸν καὶ κρόκον καὶ ὑάκινθον πυκνὸν καὶ μαλακὸν, ὅστις ὑψωνεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς· ἐπ' αὐτῶν ἐκοιμήθησαν, περιεβλήθησαν δὲ νεφέλην ὥραϊαν, χρυσήν, ἀπὸ τῆς ὁποίας λαμπρὰ δρόσος ἔσταζε.

Οὕτως ὁ Ζεὺς πατὴρ καταβλήθεις ὑπὸ τοῦ ἔρωτος

καὶ τοῦ ὕπνου ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Γαργάρου, ἐναγκαλιζόμενος τὴν σύζυγόν του· ὁ δὲ γλυκὺς Ὕπνος ἔδραμεν εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν, ἵνα ἀναγγεῖλῃ τοῦτο εἰς τὸν περικρατοῦντα καὶ σείοντα τὴν γῆν Ποσειδῶνα· πλησίον δὲ σταθεὶς εἶπε πρὸς αὐτὸν τὰ ἐξῆς. «Φανερὰ λοιπὸν, ὦ Πόσειδον, βοήθησον τῶρα τοὺς Δαναοὺς καὶ δὸς δόξαν αὐτοῖς καίτοι ἐπ' ὀλίγον χρόνον, ἐνόσω ἔτι κοιμᾶται ὁ Ζεὺς, εἰς τὸν ὁποῖον περιέχουσα μαλακὸν βάθον ὕπνον. Ἡ δὲ Ἥρα διὰ τοῦ ἔρωτος τὸν ἐξηπάτησεν, ἵνα κοιμηθῇ.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ὕπνος ἀνεχώρησεν εἰς τὰ διάσημα ἔθνη τῶν ἀνθρώπων· τὸν δὲ Ποσειδῶνα διήγειρεν ἔτι μᾶλλον νὰ βοηθῇ τοὺς Δαναοὺς. Πάραυτα δὲ δραμὼν εἰς τοὺς προμάχους εἶπεν. «Ἀργεῖοι, καὶ ἀφίνομεν ἀκόμῃ τὴν νίκην εἰς τὸν Ἑκτορα, τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου, ἵνα κυριεύσῃ τα πλοῖα καὶ λάβῃ τὴν δόξαν; αὐτὸς μὲν οὕτω νομίζει καὶ καυχᾶται διότι ὁ Ἀχιλλεὺς μένει παρωργισμένος· ἀλλ' αὐτοῦ δὲν ἔχομεν τόσῃν ἀνάγκῃν· ἐὰν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι δράμωμεν εἰς βοήθειαν ἀλλήλων. Ἄλλ' ἐμπρὸς ἅς πεισθῶμεν ὅλοι εἰς ὅτι θὰ σᾶς εἶπω· περιβληθέντες τὰς ἀσπίδας, ὅσαι ἄρισται καὶ μέγισται εἶναι εἰς τὸν στρατὸν, κρύψαντες δὲ τὰς κεφαλὰς σας εἰς τὰς ὀλολάμπρους περικεφαλαίας, καὶ λαβόντες εἰς τὰς χεῖρας τὰ μακρότατα ἀκόντια, ἅς ὑπάγωμεν· ἐγὼ θέλω προηγηθῆναι, λέγω δὲ ὅτι ὁ Ἑκτωρ, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, δὲν θὰ ἀνθέξῃ, καίτοι ὦν πολὺ πρόθυμος. Ὅστις δὲ ἀνὴρ εἶναι μὲν ἀνδρεῖος, φέρει ὅμως εἰς τὸν ὦμόν του μικρὰν ἀσπίδα, ἅς τὴν δώσῃ εἰς κατώτερόν του, αὐτὸς δὲ ἅς λάβῃ ἀσπίδα μεγαλητέραν.»

Ταῦτα εἶπεν, αὐτὸν δὲ τὸν ἤκουον προθύμως καὶ ἐ-

πείθοντο· οἱ δὲ βασιλεῖς αὐτῶν καίτοι πληγωμένοι ὁ Διομήδης, ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων τοὺς παρέταξαν καὶ περιερχόμενοι ἐνώπιον τῶν τάξεων ἀντήλασον τὰ ὄπλα· ὁ μὲν ἀνδρεῖος ἐνεδύθη τὰ καλὰ, τὰ δὲ κατώτερα ἔδωκεν εἰς τὸν κατώτερον. Ἀφροῦ δὲ ἐνεδύθησαν τὰ λαμπρὰ ὄπλα, ἐκίνησαν, προεξάρχοντος τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις ἐκράτει εἰς τὴν στιβαρὰν αὐτοῦ χεῖρα φοβερόν πλατὺ ξίφος, ὅμοιον μὲ ἀστραπὴν· μὲ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πολεμήσῃ τις, διότι φόβος καταλαμβάνει τοὺς ἄνδρας. Τοὺς δὲ Τρῶας ἀφ' ἐτέρου παρέτασεν ὁ λαμπρὸς Ἑκτωρ. Οὕτω παρασκευάσθησαν πρὸς φοβεράν μάχην, ὁ κυανὴν χαίτην ἔχων Ποσειδῶν καὶ ὁ Ἑκτωρ, ὁ μὲν βοηθῶν τοὺς Τρῶας, ὁ δὲ τοὺς Ἀργεῖους ἐξεχείλισε δὲ ἡ θάλασσα πρὸς τὰς σκηνάς καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων· οἱ δὲ συνεπλάκησαν, μετὰ μεγάλου ἀλαλαγμοῦ. Οὔτε τῆς θαλάσσης τὸ κύμα ἐγειρόμενον ἐκ τῆς σφοδρᾶς πνοῆς τοῦ Ζεφύρου βοᾷ τόσον εἰς τὴν ξηρὰν, οὔτε τοῦ καιομένου πυρὸς εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ ὄρους ὁ κρότος βοᾷ τόσον, ὅταν ἐγειρήται νὰ καύσῃ τὸ δάσος, οὔτε ὁ ἄνεμος ἡχεῖ τόσον εἰς τὰς ὑψικορύφους δρυς, ὅστις μανιωδῶς πεσὼν ἡχεῖ μεγάλως, ὅση ἦτον ἡ φωνὴ τῶν Τρώων καὶ Ἀχαιῶν τρομερὰ βοησάντων, ὅταν ἐφώρμησαν ἐναντίων ἀλλήλων.

Πρῶτος ὁ Ἑκτωρ ἔρριψε τὸ ἀκόντιον κατὰ τοῦ Αἴαντος, διότι ἴστατο ἀντικρὺ αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐπέτυχεν ἐκεῖ, ὅπου δύο ἱμάντες περὶ τὰ στήθη του συναντῶνται, ὁ μὲν τῆς ἀσπίδος, ὁ δὲ τοῦ ἀργυροῦς ἥλους ἔχοντος ξίφους· αὐτοὶ λοιπὸν τοῦ διεφύλαξαν τὸ σῶμα· ἐλυπήθη ὁ Ἑκτωρ, διότι τὸ βέλος ἐξέφυγεν ἀπὸ τὴν χεῖρά του ματαίως· ἀπесύρθη δὲ ὀπίσω εἰς τοὺς ἐταίρους του ἵνα

ἀποφύγη τὸν θάνατον· αὐτὸν δὲ ἔπειτα ἀπερχόμενον ἐκτύπησεν ὁ μέγας υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος Αἴας μὲ πέτραν, ἐπειδὴ πολλαὶ τοιαῦται ἐκυλίοντο εἰς τοὺς πόδας τῶν μαχομένων ὡς στηρίγματα τῶν πλοίων· ἐκ τούτων σηκώσας μίαν τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος ὑπεράνω τοῦ γύρου τῆς ἀσπίδος, πλησίον τοῦ λαιμοῦ· ὡς στρόμβον τὴν περιέστρεψε ὅταν τὴν ἔρριψεν, ἡ δὲ πέτρα περιστρεφόμενη ἐκτύπησε. Καθὼς δὲ ὅταν δρῦς κτυπηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ τοῦ Διὸς καταπίπτῃ ῥιζηδόν, μεγάλη δὲ ὄσμη θείου προέρχεται ἐξ αὐτῆς καὶ ὅσοι τὴν βλέπουσι πλησιάζοντες δὲν ἔχουσι θάρρος, ἀλλὰ φόβον, διότι εἶναι τρομερὸς ὁ κεραυνὸς τοῦ Διός· τοιοῦτοτρόπως ἔπεσε κατὰ γῆς ὁ ἀνδρεῖος Ἑκτωρ· ἔπεσεν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ τὸ ἀκόντιον, χωρὶς νὰ πέσῃ ἡ ἀσπίς καὶ ἡ περικεφαλαία, τὰ δὲ ποικίλα ἐκ τοῦ χαλκοῦ ὅπλα του ἀντήχησαν. Οἱ δὲ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀναβοήσαντες ἐπέδραμον κατ' αὐτοῦ ἐλπίζοντες νὰ τὸν ἀρπάσωσι, πολλὰ δὲ ἀκόντια ἔρριπτον, οὐδεὶς ὅμως ἠδυνήθη νὰ πληγώσῃ τὸν Ἑκτορα, τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν, οὔτε νὰ τὸν κτυπήσῃ. Διότι προέλαβον καὶ τὸν περιεκύκλωσαν οἱ ἄριστοι, ὁ Πολυδάμας, ὁ Αἰνεΐας, καὶ ὁ θεῖος Ἀγένηωρ, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων Σαρπηδῶν, καὶ ὁ ἄμεμπτος Γλαῦκος. Καὶ ἐκ τῶν ἄλλων οὐδεὶς ἡμέλησεν, ἀλλ' ὅλοι ἐκράτησαν περὶ αὐτὸν τὰς ἀσπίδας· αὐτὸν λοιπὸν οἱ ἐταῖροι ἐγείραντες ἐξέφερον τοῦ ἀγῶνος ἕως ὅτου ἐφθασαν εἰς τοὺς ταχεῖς ἵππους, οἵτινες ἴσταντο ὀπισθεν τῆς μάχης καὶ τοῦ πολέμου, ἔχοντες τοὺς ἡνιόχους καὶ τὰ ὠραῖα ὀχήματα· τὸν ἔφερον βχρέως στενάζοντα πρὸς τὴν πόλιν Ἀλλὰ ὅτε ἐφθασαν εἰς τὸ ῥεῦμα τοῦ καλλιρρόου ποταμοῦ, τοῦ βαθεῖοις Ἐάνθου τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ ἀθάνατος Ζεὺς, ἐκεῖ

τὸν κατεβίβασαν ἀπὸ τῶν ἵππων εἰς τὴν γῆν, ἔρριψαν δὲ ἐπάνω του ὕδωρ· αὐτὸς ἀνέπνευσε καὶ ἀνέβλεψε. Καθίσας εἰς τὰ γόνατά του ἐξήμεσε τὸ μαῦρον αἷμα· πάλιν δὲ ἔπεσε κατὰ γῆς καὶ σκότος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του· διότι τὸ κτύπημα ἀκόμη τὸν ἐβασάνιζεν.

Οἱ δὲ Ἀργεῖοι ἅμα εἶδον τὸν Ἑκτορα ἀναχωρήσαντα, προθυμότερον ἐφώρμησαν κατὰ τῶν Τρώων ἐπιθυμοῦντες μάχην. Τότε πρῶτος πάντων ὁ ταχὺς Αἴας, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, ἐπλήγωσε, μὲ τὸ ὀξύ του ἀκόντιον ὀρμήσας, τὸν Σάτνιον, υἱὸν τοῦ Ἥνοπος, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἔξοχος νύμφη Ναϊᾶς μετὰ τοῦ Ἥνοπος, βουκολοῦντος παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σατνιόεντος ποταμίου. Αὐτὸν λοιπὸν, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως σταθεὶς πλησίον τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὴν λαγόναν καὶ τὸν ἀνέτρεψεν, οἱ δὲ Τρῶες καὶ Δαναοὶ περὶ αὐτὸν συνῆψαν τρομερὰν μάχην. Ὑπὲρ αὐτοῦ ἦλθεν ὁ Πολυδάμας· ὁ υἱὸς τοῦ Πανθίου, βεηθὸς, ἐκτύπησε τὸν Προθήνορα, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀρηϊλύκου, εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον· τὸ ἀκόντιον ἐνεπάγη εἰς τὸν ὦμον καὶ αὐτὸς πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἐκτύπησεν αὐτὴν μὲ τὴν παλάμην του. Ὁ δὲ Πολυδάμας μεγάλως ἀνεβόησεν ἐπὶ τούτῳ.

«Νομίζω ὅτι τὸ ἀκόντιον ἐμοῦ τοῦ μεγαλοψύχου Πανθοίδου δὲν ἐρρίφθη ἐπὶ ματαίῳ ἀπὸ τῆς στιβαρᾶς χειρός μου, ἀλλὰ τις τῶν Ἀργείων τὸ ἔφερεν εἰς τὸ σῶμά του· καὶ νομίζω ὅτι στηριζόμενος εἰς τὸ ἀκόντιον θὰ καταβῇ εἰς τὸν ᾄδην.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Ἀργεῖοι ἐλυπήθησαν διὰ τὴν καύχησίν του ταύτην. Πρὸ πάντων ὅμως διήγειρε τὴν ὀργὴν τοῦ Αἴαντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος· διότι πολλὰ πλησίον αὐτοῦ ἔπαισεν. Ἐνῷ δὲ αὐτὸς ἀνεχώρει ταχέως, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ λαμπρὸν δόρυ. Καὶ αὐτὸς μὲν ὁ Πο-

λυδάμας ἀπέφυγε τὸν θάνατον πλαγίως πηδήσας, ἐπλήγωθη δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος Ἀρχέλοχος· διότι οἱ θεοὶ ἀπεφάσισαν τὸν θάνατον αὐτοῦ. Αὐτὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν συναφὴν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ λαιμοῦ εἰς τὸν τελευταῖον ἀστράγαλον· ἀπέκοψε δὲ τοὺς δύο τένοντας· καὶ ἡ κεφαλὴ του, τὸ στόμα καὶ αἱ ῥῖνες ἔπεσον κατὰ γῆς πρότερον, παρὰ αἱ κνῆμαι καὶ τὰ γόνατα. Ὁ δὲ Αἴας ἀνεβόησε πρὸς τὸν ἔξοχον Πολυδάμαντα.

Ἄ' Ἰδὲ, Πολυδάμα, καὶ εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν. Ἄρα γε ὁ ἀνὴρ οὗτος δὲν εἶναι ἄξιος νὰ ἰσομετρηθῇ πρὸς τὸν Προθοήνορα; δὲν μοὶ φαίνεται ἀγενής, οὐδὲ ἐξ ἀγενῶν καταγόμενος· θὰ ἦναι ἀδελφὸς τοῦ ἱππότου Ἀντήνορος, ἢ υἱὸς· διότι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του ὁμοιάζουν τὰ μέγιστα πρὸς τὴν γενεὰν αὐτοῦ.»

Ἐλάλησεν οὕτω διότι τὸν ἐγνώριζε καλῶς, οἱ δὲ Τρῶες ἐλυπήθησαν. Τότε ὁ Ἀκάμας ἐπλήγωσε διὰ τοῦ δόρατος τὸν Πρόμαχον Βοιώτιον ὑπερμαχόμενος τοῦ ἀδελφοῦ του, τὸν ὁποῖον ἔσυρεν ἤδη ἐκ τῶν ποδῶν ὁ Πρόμαχος. Δι' αὐτὸν ὁ Ἀκάμας καυχώμενος μεγάλως ἀνεβόησεν.

Ἄ' Ἀργεῖοι τοξόται, ἀκόρεστοι ἀπειλῶν δὲν θὰ πάσχωμεν καὶ δὲν θὰ λυπώμεθα πολὺν χρόνον ἡμεῖς μόνοι, ἀλλὰ καὶ σεῖς. Παρατηρήσατε πῶς ὁ ὑμέτερος Πρόμαχος φονευθεὶς κοιμᾶται εἰς τὸ ἀκόντιόν μου, διὰ νὰ μὴ μένῃ ἐπὶ πολὺ ὁ ἀδελφός μου ἀνευ ἐκδικήσεως. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπιθυμεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ καταλίπῃ εἰς τὸν οἶκόν του ἀδελφὸν ἐκδικητὴν τοῦ κακοῦ.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Ἀργεῖοι ἐλυπήθησαν διὰ τὴν καύχησίν του· διηγείρε δὲ μάλιστα τὴν ὀργὴν τοῦ Πηνέλεω, ὅστις ἐφόνευσε τὸν Ἰλιονέα υἱὸν τοῦ πολυθρέμμονος Φορ-

θαντος, τὸν ὁποῖον ἐκ τῶν Τρώων ἡγάπα τὰ μάλιστα ὁ Ἑρμῆς καὶ τῷ ἐχάρισε κτήματα· μετ' αὐτοῦ δὲ ἡ μήτηρ του ἐγέννησε μόνον τὸν Ἴλιονέα· τοῦτον τότε ἐπλήγωσεν ὑπὸ τὴν ὀφρῦν εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ὀφθαλμοῦ· τοῦ ἐξώρυξε τὴν κόρην, καὶ τὸ ἀκόντιον ἐπέραςε διὰ μέσου τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τοῦ ἰνίου· καὶ αὐτὸς κατέπεσεν ἐκτείνας καὶ τὰς δύο χεῖρας. Ὁ δὲ Πηνέλαως σύρας τὸ ὄξυ ξίφος τὸ ἔσειρεν εἰς τὸ μέσον τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν μὲ τὴν περικεφαλαίαν· τὸ δὲ στιβαρὸν ἀκόντιον εὐρίσκετο ἔτι εἰς τὸν ὀφθαλμόν του. Ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν εἶπε εἰς τοὺς Τρώας καυχώμενος.

«Εἴπατε, Τρώες, εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα τοῦ λαμπροῦ Ἴλιονέως νὰ κλαύσωσιν εἰς τὸν οἶκόν των· διότι οὐδὲ ἡ σύζυγος τοῦ Προμάχου Ἀλεγηνορίδου θὰ ἀπολαύσῃ τὸν ἄνδρα της ἐπανελθόντα, ὅταν οἱ ἄλλοι υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐπανεέλθωμεν ἐκ τῆς Τροίας μὲ τὰ πλοῖα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλους δὲ κατέλαβε τρόμος· ἕκαστος παρετήρει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ποῦ νὰ ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον.

Εἴπατέ μοι σεῖς, ὦ Μοῦσαι αἱ κατοικοῦσαι τὸν Ὀλύμπον, τίς πρῶτος τῶν Ἀχαιῶν ἔλαβε σκῦλα παρὰ τῶν ἀνδρῶν, ἀφοῦ ἔκλινε τὴν μάχην ὁ Ποσειδῶν.

Καὶ πρῶτος μὲν ὁ Αἴας ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος ἐπλήγωσεν Ἕρτιον τὸν Γυρτιάδην ἡγεμόνα τῶν γενναίων Μυσῶν· ὁ δὲ Ἀντίλοχος τὸν Φάλκην καὶ τὸν Μέρμερον· ὁ δὲ Μυριόνης τὸν Μόρυν καὶ τὸν Ὑπποτίωνα· ὁ δὲ Τεῦκρος τὸν Προθόωνα καὶ τὸν Περιφήτην· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης Μενέλαος τὸν ἀρχηγὸν Ὑπερήνορα ἐπλήγωσεν εἰς τὴν λαγόνα, τὸ δὲ ἀκόντιον διελθὼν τὰ ἔντερά του τὰ ἐξέσχισεν, ἡ δὲ ψυχὴ εὐθέως ἐξῆλθε τῆς πληγῆς, καὶ σκότος ἐκάλυψε

τούς ὀφθαλμούς του· πλείστους ἐφόνευσεν ὁ Αἴας, ὁ τᾶ-
χὺς υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, διότι δὲν ὑπῆρχέ τις ὅμοιος μὲν
αὐτὸν νὰ καταδιώξῃ διὰ τῶν ποδῶν, τοὺς φεύγοντας
ἄνδρας, ὅταν ὁ Ζεὺς ἐνέβαλε φόβον καὶ ἔτρεπεν εἰς
φυγὴν.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ο.

ΑΓΩΟΗΙΞ ΜΑΚΡΑΝ ΤΩΝ ΝΗΩΝ.

*Οτε οἱ Τρῶες φεύγοντες διέβησαν τὸ χαράκωμα καὶ τὴν τάφρον, ἀφοῦ πολλοὶ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν Δαναῶν, ἐσταμάτησαν καὶ συνηθροίσθησαν πλησίον τῶν ἀρμάτων κάτωχροι ἀπὸ τὸν φόβον, τότε ὁ Ζεὺς εἰς τὰς κορυφὰς τῆς Ἰδης ἐξύπνησεν ἀπὸ τὸ πλάγιον τῆς χρυσοθρόνου Ἥρας. Ἀνατιναχθεὶς εἶδε τοὺς Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς, τοὺς μὲν φεύγοντας μὲ ὄρμην, τοὺς δὲ ὀπισθεν καταδιώκοντας καὶ μεταξὺ τῶν δευτέρων τὸν βασιλέα Ποσειδῶνα· τὸν δὲ Ἑκτορα εἶδε κείμενον εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ περὶ αὐτὸν καθημένους τοὺς συντρόφους· τὸν εἶδε δυσκόλως ἀναπνέοντα, ψυχομαχοῦντα καὶ ἐμοῦντα αἷμα, διότι δὲν εἶχε κτυπήσει αὐτὸν ὁ μᾶλλον ἀδύνατος τῶν Ἀχαιῶν· καθὼς λοιπὸν εἶδε τοῦτον ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν, συνεκινήθη, καὶ ἀγρίως ἰδὼν τὴν Ἥραν εἶπε πρὸς αὐτήν.

α' Ἀναμφιβόλως ἰδική σου τις κακὴ καὶ πανοῦργος τέχνη, κακότεχνος Ἥρα, τὸν μὲν Ἑκτορα ἔπαυσεν ἀπὸ τὸν πόλεμον, τὸν δὲ ἄλλον στρατὸν ἔτρεψεν εἰς φυγὴν· δὲν ἤξεύρω, ἂν καὶ πάλιν πρώτη δὲν πρέπη νᾶ ἀπολαύσης τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὀχληρᾶς ταύτης πανουργίας σου, μαστιγωθεῖσα ὑπ' ἐμοῦ. Ἡ δὲν ἐνθυμεῖσθαι φαίνεται ὅταν σ' ἐκρέμασα εἰς τὰ ὕψη, ἔχουσιν δύο ἄκμονας, ἀπὸ

τοὺς πόδας σου κρεμασμένους, τὰς δὲ χεῖρας περιδεδεμένην μὲ χρυσοῦν ἀδιάσπαστον δεσμόν; Τοιουτοτρόπως ἦσο κρεμασμένη μεταξὺ αἰθέρος καὶ νεφελῶν, ἡγανάκτουν δὲ οἱ ἄλλοι θεοὶ κατὰ τὸν μακρὸν Ὀλυμπον, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ σὲ πλησιάσουν καὶ σὲ λύσουν· διότι ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν ἐπιχειρήσει, τὸν ἥρπαζον καὶ τὸν ἑρρίπτον ἀπὸ τοῦ κατώφλιον τῶν ἀνακτόρων μου, ἕως νὰ φθάσῃ μόλις ζῶν εἰς τὴν γῆν· ἐμοῦ δὲ δὲν κατέπαυεν ἡ ὀργὴ ἣν ἐξήγειρεν ὁ σκληρὸς πόνος τοῦ θεοῦ Ἡρακλέους, τὸν ὁποῖον σὺ βοηθουμένη ὑπὸ τῶν Θουελλῶν καὶ τοῦ Βορρᾶ παρέδωκες εἰς τὸν ἀκαταπόνητον πόντον πανούργως, καὶ τὸν ἔφερες μακρὰν εἰς τὴν Κῶν. Τοῦτον μὲν ἐγὼ ἔσωσα ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἐπανάφερον εἰς τὸ ἔχον πολλοὺς ἵππους Ἄργος, ἀφοῦ πολλὰ ὑπέφερε. Ταῦτα πάλιν θεὸς σὲ ἐνθυμήσω, διὰ νὰ παύσῃς ἀπὸ τὰς ἀπάτας, διὰ νὰ μάθῃς ὅτι δὲν δύναται νὰ σὲ χρησιμεύσῃ ἡ δολία φιλοφροσύνη, τὴν ὁποίαν ἐλθοῦσα μακρὰν τῶν ἄλλων θεῶν, ἔκαμες πρὸς ἐμὲ καὶ μὲ ἡπάτησας.»

Οὕτως εἶπεν· ἐρρίγησε δὲ ἡ βοόφθαλμος δέσποινα Ἥρα καὶ λαλήσασα εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

α Ἄς εἶναι μάρτυρες τῶν λόγων μου ἡ Γῆ, ὁ ἐκτεταμένος ἄνω Οὐρανὸς καὶ τὸ καταστάζον ὕδωρ τῆς Στυγός, αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶναι μέγιστος καὶ τρομερώτατος ὄρκος καὶ διὰ τοὺς μάκαρας θεοὺς, προσέτι ἡ ἱερά σου κεφαλὴ καὶ ἡ συζυγικὴ κλίνη μας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγὼ ποτὲ δὲν ἤθελον ὀρκισθῆ ἀπλῶς καὶ ὥς ἔτυχεν, ὅτι οὐχὶ ἐξ αἰτίας μου ὁ τὴν γῆν σείων Ποσειδῶν βλάπτει μὲν τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἑκτορα, βοηθεῖ δὲ τοὺς ἐναντίους, ἀλλ' ἐνδέχεται ἡ καρδία του νὰ τὸν παροτρύνῃ καὶ πα-
ρακινῇ συγκινηθεῖσα ἀπὸ τὰ εἰς τὸ στρατόπεδον πάθη

τῶν Ἀχαιῶν· ἀλλ' ἔσο βέβαιος καὶ ἐγὼ θὰ συμβουλευ-
σω ἐκεῖνον νὰ ἀπομακρυνθῇ, ὦ ἰσχυρέ Ζεῦ! καὶ νὰ ὑπά-
γῃ ὅπου τὸν διατάξῃς.»

Οὕτως εἶπεν, ἐγέλασε δὲ ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ
τῶν θεῶν καὶ ἀπαντῶν πρὸς αὐτὴν εἶπε τοὺς ἐξῆς τα-
χεῖς λόγους.

«Ἐάν μὲν λοιπὸν σὺ, βοόφθαλμε Δέσποινα Ἥρα, ὡμο-
φρόνεις μὲ ἐμὲ ὅταν κάθῃσαι εἰς τὸ συνέδριον τῶν ἀθα-
νάτων, ὁ Ποσειδῶν, ὅσον καὶ ἂν ἔχῃ ἄλλην θέλησιν, τα-
χέως ἤθελε μεταβάλλει τὴν γνώμην του πρὸς τὴν ἰδικὴν
σου καὶ ἰδικὴν μου ἐπιθυμίαν. Ἐάν δὲ ὁμιλῇς ἀληθῶς καὶ
εἰλικρινῶς, πῆγαινε τώρα πρὸς τοὺς θεοὺς, καὶ προσκά-
λεσον νὰ ἔλθῃ ἐδῶ ἡ Ἴρις καὶ ὁ περίφημος εἰς τὸ τόξον
Ἀπόλλων, ἵνα ἡ μὲν Ἴρις ὑπάγῃ εἰς τὸν στρατὸν τῶν
χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν, καὶ εἴπῃ εἰς τὸν δεσπότην Πο-
σειδῶνα νὰ παύσῃ ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς
τὸν οἶκόν του, ὁ δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων νὰ ἐξεγείρῃ εἰς
πόλεμον τὸν Ἑκτορα, ἀφοῦ τὸν ἀναζωογονήσῃ καὶ τὸν
θεραπεύσῃ ἀπὸ τοὺς πόνους, οἱ ὅποιοι τώρα τοῦ βασανί-
ζουν τὴν καρδίαν, εἰς δὲ τοὺς Ἕλληνας ἐμβάλλῃ ἀνανδρον
φόβον καὶ τοὺς τρέψῃ εἰς φυγὴν, ἕως οὔ φεύγοντες πεσω-
σιν εἰς τὰ πολύζυγα πλοῖα τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως·
αὐτὸς δὲ θὰ ἐγείρῃ καὶ θὰ στείλῃ τὸν σύντροφόν του
Πάτροκλον· τοῦτον ἀφοῦ φονεύσῃ πολλοὺς γενναίους
ἄνδρας, καὶ ἄλλους καὶ τὸν εὐγενῆ υἱόν μου Σαρπηδόνα,
θὰ φονεύσῃ μὲ τὸ δόρυ ὁ λαμπρὸς Ἑκτωρ πρὸ τῆς Ἰλίου·
ἐνεκα τούτου θὰ ὀργισθῇ ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς καὶ θὰ φο-
νεύσῃ τὸν Ἑκτορα· ἔκτοτε ἐγὼ μετὰ ταῦτα θὰ δώσω
ἀκατάπαυστον φυγὴν τῶν Τρώων ἀπὸ τὸ στρατόπεδον
πρὸς τὰ ὀπίσω, ἕως οὔ μέχρι τέλους οἱ Ἀχαιοὶ κυριεύ-

σωσι τὸ ὑψηλὸν Ἴλιον διὰ τῶν συμβουλῶν τῆς Ἀθηνᾶς. Διὰ τοῦτο οὔτε ἐγὼ πρότερον παύω τὴν ὀργήν μου, οὔτε ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν ἀθανάτων θὰ ἀφήσω ἐκεῖ νὰ βοηθῇ, πρὶν τελειώσῃ ἡ ἐπιθυμία τοῦ Πηλεΐδου, καθὼς τοῦ ὑπεσχέθην ἐν ἀρχῇ κατανεύσας κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἡ θεὰ Θέτις ἐνηγκαλίσθη τὰ γόνατά μου παρακαλοῦσα νὰ τιμήσω τὸν ἐκπορθητὴν τῶν πόλεων Ἀχιλλεῖα. »

Οὕτως εἶπεν· ἀμέσως ὑπήκουσεν ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα· καὶ κατέβη ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἰδης εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπον· καθὼς δὲ πετᾷ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν οὕτως πολλὰς χώρας περιελθὼν σκέπτηται καὶ λέγει καθ' ἑαυτὸν «ἐκεῖ ἤμην ἢ ἐκεῖ» καὶ πολλὰ ἀναμιμνήσκειται, μὲ τοιαύτην ταχύτητα καὶ ὀρμὴν διέβαινε πετῶσα ἡ δέσποινα Ἥρα. Ἐφθασε δὲ εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπον καὶ εὔρε τοὺς ἀθανάτους συνθηροισμένους εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Διός· οὗτοι καθὼς τὴν εἶδον ὅλοι ἐπετάχθησαν καὶ τὴν ὑπεδέχοντο μὲ ποτήρια εἰς τὰς χεῖρας· αὕτη ὅμως ἀφήσασα τοὺς ἄλλους ἔλαβε τὸ ποτήριον τῆς ὠραίας Θέμιδος· διότι αὕτη τρέχουσα εἶχεν ἔλθει πρώτη εἰς συνάντησίν της καὶ λαλήσασα εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

α Ἥρα, διατί ἦλθες ; φαίνεσαι κάπως λυπημένη· βεβαίως σ' ἐφόβισε καὶ σ' ἐδίωξεν ὁ σύζυγός σου Κρονίδης. »

Ἡ δὲ λευκώλενος θεὰ Ἥρα ἀπήντησε πρὸς αὐτὴν λέγουσα·

α Μὴ μὲ ἐρωτᾷς, θεὰ Θέμι, ταῦτα· ἤξεύρεις καὶ σὺ πόσον ἄμετρος καὶ ἀπηνὴς εἶναι ἡ ὀργὴ ἐκείνου· ἀλλὰ σὺ ἐξακολούθει τὴν μετὰ τῶν θεῶν ἰσόμετρον εὐωχίαν· θὰ ἀκούσης δὲ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἀθανάτων πόσον ὀλέθρια πράγματα ὁ Ζεὺς ἀναγγέλλει· καὶ εἶμαι βεβαία ὅτι

δὲν θέλει χαρῇ ὁμοίως ἢ καρδία ὄλων, οὔτε τῶν ἀνθρώπων οὔτε τῶν θεῶν, ἐὰν κανεῖς ἀκόμῃ τῶρα εὐωχεῖται καὶ εὐθυμεῖ.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ δέσποινα Ἥρα ἀμέσως ἐκάθησε, δυσηρεστήθησαν δὲ οἱ θεοὶ ἀνὰ τὴν αἴθουσαν τοῦ Διός· αὕτη ὁμῶς ἐγέλασε μὲν μὲ τὰ χεῖλη της, ἀλλὰ δὲν ἐφαιδρύνθη τὸ πρόσωπον ὑπὸ τὰς καταμαύρους ὄφρεϊς της· ἔλεγε δὲ πρὸς ὄλους μὲ ἀγανάκτησιν.

« Ἀνόητοι ἡμεῖς οἵτινες μωρῶς παροργίζομεν τὸν Δία· καὶ οἵτινες πλησιάζομεν αὐτὸν διὰ νὰ καταπαύσωμεν τὴν ὀργὴν ἣ μὲ τοὺς λόγους ἣ διὰ τῆς βίας! Αὐτὸς κάθεται μακρὰν χωρὶς νὰ φροντίζῃ οὔτε νὰ ταραττήται· διότι δυσχυρίζεται ὅτι μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν κατὰ τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν δύναμιν διακρίνεται ὡς πρῶτος. Ὑποφέρετε λοιπὸν τῶρα ὅ,τι κακὸν στείλλῃ εἰς καθένα ἐξ ὑμῶν· ἤδη νομίζω ὅτι συνέβη δυστύχημα εἰς τὸν Ἄρην· ἐχάθη εἰς τὸν πόλεμον ὁ υἱὸς του, ὁ φίλτατος Ἀσκάλαφος, τὸν ὁποῖον ὁ κραταῖος Ἄρης λέγει ἰδικόν του. »

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἄρης ἐκτύπησε τοὺς ἀκμαίους τοῦ μηροῦς μὲ τὰς παλάμας του καὶ μὲ θρῆνον εἶπε.

« Μὴ ἀγανακτήσητε τῶρα ἐναντίον μου, Ὀλύμπιοι θεοί· θά ὑπάγω εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν καὶ θά ἐκδικηθῶ τὸν φόνον τοῦ υἱοῦ μου καὶ ἂν ἡ μοῖρα μου εἶναι νὰ κτυπηθῶ ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ τοῦ Διός καὶ νὰ κῆμαι μετὰ τῶν νεκρῶν μεταξὺ αἵματος καὶ κόνεων. »

Ταῦτα εἰπὼν, εὐθύς διέταξε τὸν Δεῖμον καὶ τὸν Φόβον νὰ δέσωσι τοὺς ἵππους εἰς τὸ ἄρμα· αὐτὸς δὲ ἐνεδύθη τὰ λαμπρὰ ὅπλα του. Καὶ τότε ἀκόμῃ μεγαλειτέρα καὶ τρομερωτέρα ὀργὴ καὶ κακία ἤθελε ἐξεγερθῇ εἰς τὸν Δία κατὰ τῶν ἀθανάτων, ἐὰν ἡ Ἀθηνᾶ, φοβήθεῖ-

σα δι' ὅλους τοὺς θεοὺς, δὲν ἄφινε τὴν ἔδραν ἀποῦ ἐκάθητο καὶ ἐξορμήσασα διὰ τοῦ προθύρου δὲν ἀφήρει ἀπὸ τὴν κεφαλὴν του τὴν περικεφαλαίαν, ἀπὸ δὲ τοὺς ὤμους του τὴν ἀσπίδα καὶ ἀπὸ τὴν ἰσχυράν του χεῖρα τὸ χάλκινον δόρυ. Τὸν ἐπέπληξε δὲ διὰ τῶν ἐξῆς.

« Μωρὲ, ἄφρον, ἐχάθης· βεβαίως σὺ ἔχεις ὧτα ἀσκόπως διὰ νὰ ἀκούης μόνον, νοῦς δὲ καὶ ἐντροπή δὲν ὑπάρχει εἰς σέ· δὲν ἐνόησες τοὺς λόγους τῆς λευκωλένου θεᾶς Ἥρας, ἥτις τώρα ἤδη ἦλθεν ἀπὸ τὸν Ὀλύμπιον Δία ; Πῶς, θέλεις σὺ μὲν ἀφοῦ πολλὰ πάθη ὑποφέρεις, νὰ ἐπιστρέψῃς διὰ τῆς βίας εἰς τὸν Ὀλυμπον, λυπούμενος, διὰ δὲ τοὺς ἄλλους ὅλους νὰ ἐτοιμάσῃς μέγα κακόν ; διότι ἀμέσως τοὺς μὲν γενναιοτάτους Τρῶας καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς θὰ ἀφήσῃ, θὰ ἔλθῃ δὲ καὶ εἰς τὸν Ὀλυμπον νὰ συνταράξῃ ἡμᾶς· θὰ ἀρπάξῃ κατὰ σειρὰν καὶ τὸν ἔνοχον καὶ τὸν μὴ. Διὰ τοῦτο τώρα σὲ παρακινῶ νὰ παραιτήσῃς τὴν ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ γενναίου σου υἱοῦ ὀργήν· διότι ἄλλοι ἀνώτεροι αὐτοῦ κατὰ τὰς χεῖρας καὶ τὴν δύναμιν ἢ ἐφονεύθησαν ἢ θὰ φονευθῶσιν· εἶναι δὲ δύσκολον νὰ σώζῃ τις ὅλων τῶν ἀνθρώπων τοὺς υἱοὺς καὶ ἀπογόνους. »

Ταῦτα εἰποῦσα, τὸν ἠνάγκασε νὰ καθήσῃ εἰς τὴν ἔδραν του, ἡ δὲ Ἥρα ἐπροσκάλεσεν ἔξω τῆς αἰθούσης τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἴριν, τὴν ἄγγελον τῶν ἀθανάτων θεῶν, καὶ λαλήσασα εἶπε πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

« Ὁ Ζεὺς σᾶς διατάττει νὰ ὑπάγητε ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον εἰς τὴν Ἰδην· ὑπάγητε, καὶ παρουσιασθῆτε ἐνώπιόν του, καὶ κάμῃτε ὅτι σᾶς παραγγείλῃ καὶ προστάξῃ. »

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ δέσποινα Ἥρα ἀμέσως ἐπανῆλθε καὶ

ἐκάθησεν εἰς τὸν θρόνον τῆς· αὐτοὶ δὲ ἐπέταξαν ταχέως καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν πολύβρυσον Ἰδην, τὴν θηριοτρόφον· εὖρον τὸν βροντόφωνον Κρονίδην καθήμενον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Γαργάρου καὶ περικυκλωμένον ἀπὸ εὐῶδες νέφος καὶ ἐλθόντες ἐμπρὸς τοῦ ἐστάθησαν· αὐτὸς δὲ τὰς ἐδέχθη προσηνῆς διὰ τὴν πρόθυμον καὶ ταχεῖαν ὑπακοὴν εἰς τοὺς λόγους τῆς συζύγου του καὶ πρῶτον εἶπε πρὸς τὴν Ἰριν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

« Σπεῦσε, ταχεῖα Ἰρι, πῆγαινε εἰς τὸν ἄνακτα Ποσειδῶνα, καὶ εἰπέ τον ὅλα ὅσα θὰ σὲ εἴπω ἄνευ ψεύδους· παράγγειλέ τον νὰ παύσῃ ἀπὸ τὴν μάχην καὶ τὸν πόλεμον, καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ συνέδριον τῶν θεῶν ἢ εἰς τὴν λαμπρὰν θάλασσαν· ἐὰν ὅμως δὲν πεισθῇ εἰς τοὺς λόγους μου καὶ ἀδιαφορήσῃ, ἅς σκεφθῇ καλῶς, μὴ καὶ μ' ὅλην του τὴν δύναμιν δὲν ταλμῇ νὰ ἀντισταθῇ ἐναντίον μου ἐπερχομένου, διότι καυχῶμαι ὅτι εἶμαι πολὺ αὐτοῦ ἀνώτερος κατὰ τὴν δύναμιν καὶ μεγαλΐτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν· αὐτὸς δὲν φοβεῖται νὰ φέρεται ὡς νὰ ὁμιλῇ ἴσος πρὸ ἴσον μὲ ἐμὲ, τὸν ὅποιον τρέμουσιν οἱ ἄλλοι θεοί. »

Οὕτως εἶπε· καὶ ἀμέσως ὑπήκουσεν ἡ ὡς ἄνεμος ταχύπους Ἰρις, καὶ κατέβη ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἰδῆς εἰς τὴν ἱερὰν Ἰλίον· καθὼς δὲ ὅταν ἀπὸ τὰ νέφη πετᾷ χιῶν ἢ χάλαζα καταφερομένη ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ γεννῶντος αἰθρίαν Βορέος, μὲ τοιαύτην ταχύτητα διέβαινε πετώσα ἢ ταχεῖα Ἰρις, πλησιάσασα δὲ εἶπε πρὸς τὸν διάσημον Ποσειδῶνα.

« Ἦλθον ἐδῶ, θεέ, ὅστις περικρατεῖς τὴν γῆν, μαυροχαῖτα, φέρουσα εἰς σὲ ἀγγελίαν τινὰ ἐκ μέρους τοῦ αἰγιόχου Διός. Διέταξε νὰ παύσῃς ἀπὸ τὴν μάχην καὶ τὸν πόλεμον καὶ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ συνέδριον τῶν θεῶν

ἢ εἰς τὴν λαμπρὰν θάλασσαν· ἐὰν δὲ ἀπειθήσης εἰς τοὺς λόγους του καὶ ἀδιαφορήσης, ἐφοβέριζεν ὅτι θὰ ἔλθῃ καὶ ἐκεῖνος ἐδῶ καὶ θὰ πολεμήσῃ ἐναντίον σου· σὲ παρακινεῖ δὲ νὰ ἀποφύγῃς τὰς χεῖράς του, διότι καυχᾶται ὅτι εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου κατὰ τὴν δύναμιν, καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν πρεσβύτερος· σὺ δὲ δὲν φοβεῖσαι νὰ ὁμιλῇς ὥς ἴσος πρὸς ἴσον μὲ αὐτόν, τὸν ὅποιον τρέμουσιν οἱ ἄλλοι θεοί.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ βαθέως στενάζας εἶπεν ὁ διάσημος γεωσείστης.

« ὦ Πόποι! Ἄν καὶ εἶναι λίαν ἰσχυρὸς ἀλλὰ λίαν ἀλαζωνικῶς ἐλάλησε λέγων ὅτι ἐμὲ τὸν ὁμότιμον αὐτοῦ θὰ συλλάβῃ διὰ τῆς βίας. Τρεῖς ἐκ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας ἐγεννήθημεν ἀδελφοί, ὁ Ζεὺς, ἐγὼ καὶ τρίτος ὁ Πλούτων, ἄρχων εἰς τοὺς νεκρούς, ὅλος δὲ ὁ κόσμος διηρέθη εἰς τρία μέρη καὶ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἔλαχε τιμῆς· καὶ εἰς ἐμὲ μὲν ἔπεσεν ὁ κλῆρος νὰ διαμένω αἰωνίως εἰς τὴν λευκάζουσαν θάλασσαν, εἰς δὲ τὸν Πλούτωνα ἔλαχε τὸ ὁμιχλῶδες σκότος τοῦ ἄδου, εἰς δὲ τὸν Δία ὁ ἐκτεταμένος οὐρανὸς ἐντὸς τοῦ αἰθέρος καὶ τῶν νεφελῶν· ἡ δὲ γῆ καὶ ὁ ὑψηλὸς Ὀλυμπος ἔμειναν κοινὰ εἰς ὅλους· διὰ τοῦτο δὲν θὰ ὑπακούσω ποσῶς εἰς τὸν Δία, ἀλλ' ἄς μένῃ ἡσυχος μῶλῃν του τὴν ἀνδρείαν, εἰς τὸ τρίτον του μέρος· μὲ τὰς χεῖράς του ἄς μὴ μὲ φοβερίζῃ ὥς τινα ὅλως ἀνάνδρον· καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ ἐπέπληττε τὰς θυγατέρας καὶ τοὺς υἱοὺς του, τοὺς ὁποίους ἐγέννησεν ὁ ἴδιος· οὗτοι δύνανται νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὰς παραγγελίας του ἐξ ἀνάγκης.»

Πρὸς αὐτόν δ' ἀπήντησεν ἔπειτα ἡ ἀνεμόπους Ἴρις·
« Οὐτῶ, θεέ, ὁ τὴν γῆν κρατῶν μαυροχαῖτα νὰ φέρω

εἰς τὸν Δία τὸν τραχὺν αὐτὸν καὶ ἀπότομον λόγον ἢ θά τὸν μεταβάλης κατὰ τι ; ὁ νοῦς τῶν φρονίμων βέβαια μεταβάλλεται· ἤξεύρεις ὅτι τοὺς πρεσβυτέρους πάντοτε ἀκολουθοῦσιν Ἑριννύες.»

Ο δὲ τὴν γῆν^α σείων Ποσειδῶν εἶπε πρὸς αὐτήν.

Ἴρι θεὰ τὸν λόγον τοῦτον πολὺν πρεπόντως εἶπες· εἶναι καλὸν ὁ φέρων τὴν εἶδσιν νὰ ᾔῃναι φρόνιμος· ἀλλὰ μὲ καταλαμβάνει τρομερὰ ἀγανάκτησις ὅταν θέλει μὲ λόγους πλήρεις ὀργῆς νὰ ἐπιπλήττῃ ἐμὲ, ὅστις ἔχω ἴσον μερίδιον με αὐτὸν καὶ τύχην ὁμοίαν. Τώρα μὲν καίτοι ἀγανακτῶν θὰ ὑποχωρήσω· ἄλλο δὲ θὰ σοῦ εἰπῶ· τὴν ἀπειλὴν αὐτὴν ἐδῶ· ἐκ παρὰ τὴν θέλῃσιν ἐμοῦ καὶ τῆς φερούσης λείαν Ἀθηνᾶς, τῆς Ἥρας, τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τοῦ ἄνακτος Ἥφαίστου, φεισθῇ τῆς ὑψηλῆς Ἰλίου καὶ δὲν θελήσῃ νὰ τὴν ἐκπορθήσῃ νὰ δώσῃ δὲ μεγάλῃν ἰσχὺν εἰς τοὺς Ἀργεῖους ἃς ἤξεύρει ὅτι μεταξὺ μας θὰ ὑπάρχῃ ὀργὴ ἀθεράπευτος.»

Ταῦτα εἰπὼν ἄφησε τὸν Ἀχαϊκὸν στρατὸν ὁ τὴν γῆν σείων θεὸς καὶ ἀπελθὼν ἐβυθίσθη εἰς τὴν θάλασσαν, ἐπόθησαν δ' αὐτὸν οἱ ἥρωες Ἀχαιοί. Καὶ τότε εἶπε πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ὁ ἐγείρων τὰς θύελλας Ζεὺς.

Ὑπαγε τώρα, ἀγαπητέ μου Φοῖβε, πρὸς τὸν χαλκωπλισμένον Ἑκτορα· διότι ἤδη ὁ σείων καὶ περιβάλλων τὴν γῆν Ποσειδῶν ἔφυγεν εἰς τὴν θείαν θάλασσαν, ἀποφεύγων τὴν βαρεῖαν ὀργὴν μου. Ἡ μάχη ἡμῶν ἤθελεν ἀντηχήσῃ μέχρι τῶν ἄλλων θεῶν, ὅσοι εἶναι εἰς τὸν Τάρταρον πέριξ τοῦ Κρόνου· ἀλλὰ καθὼς συνέβη, εἶναι πολὺ καλλίτερον καὶ δι' ἐμὲ καὶ δι' αὐτὸν, ὅτι πρότερον συνεστάλη καὶ ὑπεχώρησεν εἰς τὰς ἰδικάς μου χεῖρας, διότι δὲν ἤθελεν ἐκτελεσθῇ χωρὶς ἰδρῶτα. Σὺ λοιπὸν λάβε

τὴν φουντωτὴν αἰγίδα καὶ κίνει ταύτην συνεχῶς ἐναντίον τῶν ἡρώων Ἀχαιῶν ὥστε φοβηθέντες νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν· νὰ φροντίσης δὲ σὺ ὁ μακρὰν ῥίπτων βέλη θεός, περὶ τοῦ ἐπιφανοῦς Ἑκτορος, νὰ ἀναζωογονῇς τὴν δυνάμιν του, ἕως οὔ οἱ Ἀχαιοὶ φεύγοντες φθάσωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον· ἀπ' ἐκεῖ δὲ ἐγὼ θὰ εὗρω τρόπον, πῶς πάλιν ν' ἀναπνεύσωσιν ἀπὸ τὸ πάθημα οἱ Ἀχαιοί. »

Οὕτως εἶπεν· εὐθὺς δ' ὑπήκουσεν ὁ Ἀπόλλων εἰς τὸν λόγον τοῦ πατρός· κατέβη ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἰδης μὲ ταχύτητα ἰέρακος φονεύοντος φάσσαν, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ ταχύτατον πτηνῶν· εὔρε τὸν υἱὸν τοῦ πολεμόφρονος Πριάμου, τὸν ἐπιφανῆ Ἑκτορα, καθήμενον· οὐδ' ἦτο πλέον πεσμένος, ἀλλ' ἤρχιζε νὰ ἀναλαμβάνῃ γνωρίζων πέριξ του τοὺς συντρόφους· ἡ δύσπνοια ἔπαυσε, διότι ἐξήγειρεν αὐτὸν ἡ θέλησις τοῦ τὴν αἰγίδα κρατοῦντος Διός· προσελθὼν δὲ ὁ Ἀπόλλων εἶπε πρὸς αὐτόν.

Ἄἤ, Ἑκτορ, υἱὲ τοῦ Πριάμου, διατὶ σὺ κάθησαι μακρὰν τῶν ἄλλων λειποθυμημένος; ἢ μήπως πόνος τις σὲ κατέλαβε;

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀσθενῶς ἐλάλησεν ὁ σειςόκρανος Ἑκτωρ.

Τίς εἶσαι σὺ, ἰσχυρώτατε τῶν θεῶν, ὅστις ἴστασαι ἀπέναντί μου καὶ μὲ ἐρωτᾷς; δὲν ἤκουσες ὅτι ὁ μεγαλόφωνος Αἴας, ἐνῶ ἠφάνιζα τοὺς συντρόφους του πλησίον τῶν πρυμνῶν τῶν πλοίων των, μὲ ἐκτύπησε μὲ μέγαν λίθον εἰς τὸ στῆθος, καὶ κατέβαλε τὴν μεγάλην μου δύναμιν, καὶ κατήντησα νὰ εἶπω κατ' ἐμαυτὸν ὅτι τὴν ἡμέραν ταύτην ἐμελλον νὰ ὑπάγω εἰς τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ

ἀνάκτορα τοῦ Πλούτωνος, διότι οὕτως ἡσθάνομην σβε-
νομένην τὴν ψυχὴν μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ μακρὰν κτυπῶν θεὸς Ἀπόλλων·
«Δάβε θάρρος τῶρα· τοιοῦτον βοηθὸν σοὶ ἔστειλεν
ἀπὸ τῆν Ἰδὴν ὁ Κρονίδης, τὸν χρυσότοξον Φοῖβον Ἀ-
πόλλωνα, νὰ παρίσταμαι καὶ νὰ σὲ ὑπερασπίζωμαι, ἐγὼ
ὅστις καὶ ἀπὸ πρὶν σώζω τόσον σὲ τὸν ἴδιον, ὅσον καὶ
τὴν ὑψηλὴν πόλιν. Ἀλλ' ἐμπρὸς τῶρα παρόρμησον τὴν
πληθὺν τῶν ἐφ' ἀρμάτων νὰ διευθύνουν τοὺς ταχεῖς ἵπ-
πους πρὸς τὰς νῆας· ἐγὼ δὲ προπορευόμενος θὰ κάμω εἰς
τοὺς ἵππους λεῖον ὅλον τὸν δρόμον καὶ θὰ τρέψω εἰς φυ-
γὴν τοὺς ἥρωας Ἀχαιοὺς.»

Τοιοιτοτρόπως εἰπὼν ἐνέπνευσε δύναμιν καὶ θάρρος
μέγα εἰς τὸν ἀρχηγόν· καθὼς δὲ ὅταν ἵππος τοῦ σταύ-
λου θρεμμένος εἰς τὴν φάτνην, ἀφοῦ σπάσῃ τὸν δεσμὸν
τρέχῃ καλπάζων ἀγερώχως διὰ μέσου τῆς πεδιάδος εἰς
τὸ ὠραῖον ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, ὅπου εἶναι συνειθισμένος
νὰ λούηται μὲ τὴν κεφαλὴν ὑψωμένην καὶ μὲ χαίτας τι-
ναζομένας περὶ τοὺς ὤμους, ὥσει αἰσθάνομενος δὲ τὴν
λαμπρότητα τοῦ φέρει ταχέως τὰ γόνατά του πρὸς τὰ
συνειθισμένα του μέρη καὶ τὰς βοσκὰς τῶν ἵππων μὲ τοι-
αύτην ταχύτητα ἐκίνει ὁ Ἑκτωρ τοὺς πόδας καὶ τὰ γό-
νατά του καὶ παρώτρυνε τοὺς ἐπὶ τῶν ἀρμάτων, ἀφοῦ ἤ-
κουσε τὴν φωνὴν τοῦ θεοῦ. Καθὼς δὲ οἱ χωρικοὶ μετὰ τῶν
κυνῶν των συνειθίζουσιν νὰ κυνηγῶσι κερασφόρον ἔλαφον ἢ
ἀγρίαν αἶγα· καὶ ταύτην μὲν σώζουσι βράχοι ἀπότομοι καὶ
πολύσκιον δάσος, αὐτοὶ δὲ μὴ δυνάμενοι νὰ τὴν εὕρωσι φω-
νάζουσι δυνατὰ, ὥστε ἐννοῶν αὐτοὺς ἐξέρχεται καθ' ὁδὸν
λέων μὲ μεγάλην χαίτην καὶ ἀμέσως τοὺς τρέπει πρὸς τὰ
ὀπίσω μὲ ὅλην των τὴν πρὸς τὰ ἐμπρὸς ὀρμὴν· τοιοιτο-

τρόπως οἱ Ἀχαιοὶ μέχρι μέν τινος συμπεπυκνωμένοι ἐξηκολούθουν νὰ διώκωσι τρυπῶντες μὲ τὰ ξίφη καὶ τὰ στερεὰ των δόρατα· ἀφοῦ ὅμως εἶδον τὸν Ἑκτορα διατρέχοντα τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ ἐφοβήθησαν καὶ ὅλοι ἀπέβαλον τὸ θάρρος των.

Πρὸς τούτους ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ Θόας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδραίμονος, ὁ ἀνδρειότατος τῶν Αἰτωλῶν, ἔμπειρος μὲν ἀκοντιστῆς, ἱκανὸς δὲ καὶ ἐκ τοῦ συστάδην πολεμιστῆς, εἰς δὲ τὴν συνέλευσιν, συζητήσεώς τινος μεταξὺ τῶν νέων προκειμένης, ὀλίγοι ἐκ τῶν Ἀχαιῶν τὸν ἐνίκων· οὗτος λοιπὸν ἐπιθυμῶν τὸ καλὸν των ἐδημηγόρησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.

ὦ πόποι ! πόσον παράδοξον πρᾶγμα εἶναι αὐτὸ τὸ ὅποῖον βλέπω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου ! πῶς ἐσηκώθη πάλιν ὀρθὸς ἀποφυγὼν τὸν θάνατον ὁ Ἑκτωρ ! πᾶς τις βεβαίως ἐνόμιζεν ὅτι ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὸ κτύπημα τοῦ Τελαμωνίου Αἰάντος· ἀλλὰ θεὸς τις πάλιν ἐνεδυνάμωσε καὶ ἔσωσεν αὐτὸν, ὅστις πολλῶν ἤδη Δαναῶν γόνατα ἔλυσε καὶ τῶρα νομίζω ὅτι τὸ αὐτὸ θὰ πράξῃ· διότι ὅχι ἄνευ συνδρομῆς τοῦ πολυβρόντου Διὸς εἶναι μεταξὺ τῶν προμάχων μὲ τοιαύτην ζέσιν· ἀλλ' ἔλθετε, ἅς πεισθῶμεν ὅλοι εἰς ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον θὰ εἴπω· τὸ μὲν πλῆθος ἅς παρακινήσωμεν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ στρατόπεδον, ἡμεῖς δὲ, ὅσοι καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα οἱ ἀνδρειότατοι ἐν τῷ στρατῷ, ἅς σταθῶμεν καὶ ἅς δοκιμάσωμεν, ἐὰν σηκώσαντες τὰ δόρατα καὶ ἐλθόντες ἐναντίον του θὰ σταματήσωμεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀρχήν· πιστεύω δὲ ὅτι καὶ μ' ὅλην του τὴν ὀρμὴν θὰ φοβηθῇ πολὺ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ πλῆθος τῶν Δαναῶν.»

Τοιοῦτοτρόπως εἶπεν, αὐτοὶ δὲ ἀκούσαντες μετὰ προ-

θυμιάς ὑπήκουσαν· καὶ οἱ μὲν περὶ τὸν Αἴαντα, Ἴδομενεά, Τεύκρον, Μηριόνην καὶ Μέγην, προσκαλέσαντες ὅλους τοὺς ἀρίστους προέτρεπον εἰς μάχην ἀπέναντι τοῦ Ἑκτορος καὶ τῶν Τρώων· ὅπισθεν δὲ τὸ πλῆθος τῶν κοινοῶν στρατιωτῶν ἐπέστρεφεν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Οἱ δὲ Τρῶες ἐπέπεσαν συμπυκνωμένοι προπορευομένου τοῦ Ἑκτορος μὲ βήματα μεγάλα· πρὸ αὐτοῦ δὲ ἐπήγαινεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἐνδεδυμένος μὲ νεφέλην, καὶ κρατῶν τὴν ὀρμητικὴν αἰγίδα, τὴν προμερὰν ἐντύπωσιν προξενούσαν μὲ τὰ κατάπυκνα μαλλία τῆς, τὴν ὁποῖαν ὁ χαλκουργὸς Ἑφαιστος εἶχε δώσει εἰς τὸν Δία διὰ νὰ τὴν φορῇ καὶ τρέπη δι' αὐτῆς εἰς φυγὴν τοὺς ἀνθρώπους. Ταύτην λοιπὸν οὗτος κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του ἐπροπορεύετο τοῦ στρατοῦ.

Οἱ δὲ Ἀργεῖοι τοὺς ἐδέχθησαν συμπυκνωμένοι, καὶ ἀλαλαγμοῖς μέγας ἔγεινεν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, βέλη δὲ ἐρρίπτοντο ἀπὸ τὰ τόξα, πολλὰ δὲ δόρατα ἀφινόμενα ἀπὸ θρασεῖας χεῖρας ἄλλα μὲν ἐνεπήγνυντο εἰς τὸ κρέας πολεμικῶν ἀνδρῶν, πολλὰ δὲ καὶ εἰς τὸ μεταξὺ τῶν στρατῶν διάστημα, πρὶν ἐπιτύχωσι λευκὸν σῶμα, ἔκειντο εἰς τὸ ἔδαφος, καίτοι ἐπιθυμοῦντα σφοδρῶς νὰ χορτάσωσιν ἀπὸ κρέας. Ἐν ὧσιν μὲν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἐκράτει ἀκίνητον τὴν αἰγίδα, τὰ βέλη ἀμφοτέρων ἐκτύπων ἀμοιβαίως καὶ ἐκατέρωθεν ἐπιπτον στρατιῶται· ἀφοῦ ὅμως παρατηρήσας κατὰ μέτωπον τοὺς ταχυῖππους Δαναοὺς, τὴν ἔσεισε καὶ συνάμα ἐκράυγασε πολὺ δυνατὰ, τοὺς ἐνάρκωσε τὴν ψυχὴν καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ χάσουν τὴν ὀρμητικὴν τῶν ἀνδρείαν. Καθὼς συνταράττουσι ἀγέλην βοῶν ἢ μέγα ποῖμνιον προβάτων δύο θηρία ἐλθόντα ἐξαίφνης κατὰ τὸ ἄρμεγμα τῆς νυκτὸς ἀπόντος τοῦ ποι-

μένος, οὕτως ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρῳι Ἀχαιοί, διότι ὁ Ἀπόλλων τοὺς ἐφόβισεν καὶ τοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς δὲ Τρῳᾶς καὶ τὸν Ἑκτορά ἐδόξασεν.

Τότε, ἐκταθείσης τῆς μάχης, ἀνὴρ ἐφόνευεν ἄνδρα· ὁ μὲν Ἑκτωρ ἐφόνευσε τὸν Στιχίον καὶ τὸν Ἀρκεσίλαον, τοῦτον μὲν ἀρχηγὸν ὄντα τῶν χαλκοχιτώνων Βοιωτῶν, ἐκεῖνον δὲ πιστὸν σύντροπον τοῦ μεγαλοφύχου Μενεσθέως· ὁ δὲ Αἰνείας ἐφόνευσε τὸν Μέδοντα καὶ τὸν Ἴασον· οὗτος μὲν ἦτο νόθος υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, ὁ δὲ Μέδων, ἀδελφὸς τοῦ Αἴαντος· ἀλλὰ κατῴκει εἰς τὴν Φυλάκην, μακρὰν τῆς πατρίδος του, διότι εἶχε φονεύσει συγγενῇ τῆς μητρειᾶς του Ἐριώπιδος, τῆς γυναικὸς τοῦ Ὀϊλέως· ὁ δὲ Ἴασος ἦτο μὲν ἀρχηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ἐλέγετο δὲ υἱὸς τοῦ Βουκολίδου Σφήλου· τὸν Μηκιστῇ δ' ἐφόνευσε ὁ Πολυδάμας καὶ τὸν Ἐχίον ὁ Πολίτης εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης, τὸν δὲ Κλονίον ἐφόνευσεν ὁ ἐπιφανὴς Ἀγήνωρ· τὸν δὲ Διότοχον ἐκτύπησεν ὁ Πάρις εἰς τὸ κατώτατον μέρος τοῦ ὤμου ἀπ' ὀπίσω, καθὼς ἔφευγε μεταξὺ τῶν προμάχων, καὶ τὸν διαπέρασεν.

Ἐν ὧσιν οὗτοι τοὺς ἐσκύλευον, οἱ Ἀχαιοὶ φεύγοντες ἔπεσαν μὲ ὀρμὴν ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὸ χάρακωμα καὶ τὴν τάφρον καὶ ἐχώνοντο εἰς τὸ τεῖχος βιαζόμενοι.

Ὁ δὲ Ἑκτωρ μὲ δυνατὴν φωνὴν διέταξε τοὺς Τρῳᾶς λέγων·

«Σπεύσατε πρὸς τὰς νῆας καὶ ἀφίσάτε τὰ λερωμένα λάφυρα· ὄντινα δὲ ἐγὼ ἴδω εἰς ἄλλο μέρος μακρὰν τῶν πλοίων, ἐκεῖ θὰ τὸν φονεύσω, οὐδὲ θὰ ἐνταφιάσωσι τοῦτον οἱ συγγενεῖς καὶ αἱ συγγενεῖς του, ἀλλὰ σκύλοι θὰ τὸν σύρουν ἐνώπιον τῶν τειχῶν τῆς πόλεώς μας.»

Οὕτως εἰπὼν ἐκτύπησε μὲ τὴν μᾶστιγα τοὺς ἵππους εἰς τοὺς ὤμους καὶ τοὺς ἔθεσεν εἰς κίνησιν, παρορμήσας τοὺς Τρῶας εἰς τὰς τάξεις· αὐτοὶ δὲ μετ' αὐτοῦ πάντες ἀλλαλάξαντες διεύθυνον τοὺς σύροντας τὰ ἄρματα ἵππους μὲ ἰσχυρὰν βοήν· ἐμπρὸς δὲ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων χωρὶς δυσκολίαν κρημνίζει μὲ τοὺς πόδας τὸ πρόχωμα τῆς βαθείας τάφρου καὶ καταρρίπτων εἰς αὐτὴν ἐγεφύρωσεν ὁδὸν μακρὰν καὶ πλατεῖαν, ὅσον φθάνει τὸ δόρυ ριπτόμενον ὑπὸ τινος πρὸς δοκιμὴν τῆς δυνάμεώς του· διὰ τοῦ μέρους τούτου οἱ Τρῶες ἐχύνοντο πρὸς τὰ ἐμπρὸς κατὰ φάλαγγας, προπορευομένου τοῦ Ἀπόλλωνος μὲ τὴν πολύτιμον αἰγίδα· ἤρχισε δὲ νὰ κρημνίζῃ τὸ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν μὲ τόσῃν εὐκολίαν, μὲ ὅσῃν παιδίον πλησίον τῆς θαλάσσης ἐκ νηπιακῆς διαθέσεως κατασκευάζει διάφορα παιγνίδια ἐξ ἄμμου καὶ πάλιν παίζον τὰ ἀνακατώνῃ μὲ τὰς χεῖρας καὶ μὲ τοὺς πόδας· τοιοῦτοτρόπως καὶ σὺ ἰσχυρὲ Φοῖβε, ἀνεκάτωσες τοὺς πολλοὺς κόπους καὶ τὰς ταλαιπωρίας τῶν Ἀργείων αὐτοὺς δὲ ἔτρεψες εἰς φυγὴν.

Τότε οἱ Ἀργεῖοι ἔπαυσαν φεύγοντες καὶ ἐσταμάτησαν πλησίον τῶν πλοίων ἐνθαρρύνοντες ἀλλήλους καὶ μὲ χεῖρας ὑψωμένας ἐπικαλούμενοι δυνατὰ ἕκαστος ὅλους τοὺς θεοὺς· πρὸ πάντων δὲ ὁ Γερήνιος Νέστωρ, ὁ φύλαξ τῶν Ἀχαιῶν, ἠύχετο μὲ χεῖρας ὑψωμένας πρὸς τὸν ἄστερόεντα οὐρανόν.

«Ζεῦ πάτερ, ἐάν ποτε κανεῖς εἰς τὸ πολύσιτον Ἀργος κατακαίων παχέα μῆρία βοὸς ἢ προβάτου ἠύχετο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα, σὺ δὲ κατανεύσας τοῦ ὑπὲρ σχέθης, ταῦτα ἐνθυμήσου τώρα καὶ ἀπόκρουσε, Ὀλύμπιε, τὴν σκληρὰν τοῦ ὀλέθρου ἡμέραν, μηδὲ ἄφινε νὰ

καταβάλλωνται οὕτως ὑπὸ τῶν Τρώων οἱ Ἀχαιοί.†

Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος, δυνατὰ δὲ ἐβρόντησεν ὁ σοφὸς Ζεὺς ἀκούων τὰς εὐχὰς τοῦ γέροντος Νηλεΐδου.

Οἱ δὲ Τρῶες καθὼς ἤκουσαν τὴν βροντὴν τοῦ αἰγιόχου Διὸς, ἐπέπεσον μὲ μεγαλειτέραν ὁρμὴν καὶ πολεμικὴν ζέσιν κατὰ τῶν Ἀργείων· καθὼς δὲ μέγα κύμα τῆς εὐρυχώρου θαλάσσης ὑπερβαίνει τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου καὶ πίπτει ἐντὸς, ὅταν σφοδρὸς ἄνεμος τὸ βιάζῃ, διότι οὗτος πρὸ πάντων αὐξάνει τὰ κύματα, τοιουτοτρόπως οἱ Τρῶες μὲ μεγάλην βοήν κατέβαινον τὸ τεῖχος· εἰσβαλόντες δὲ μὲ τὰ ἄρμα πλησίον τῶν πρυμνῶν τῶν πλοίων ἐπολέμουν ἐκ τοῦ συστάδην μὲ δόρατα στερεὰ, οἱ μὲν Τρῶες ἀπὸ τὰ ἄρματα, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ἄνωθεν τῶν πλοίων, ἀναβάντες εἰς αὐτὰ, μὲ μακρὰ δόρατα, τὰ ὅποια εὐρίσκοντο εἰς τὰ πλοῖα πρὸς ναυμαχίαν χρήσιμα, δόρατὰ στερεὰ, μὲ χαλκὸν ἐνδεδυμένα κατὰ τὸ στόμιον.

Ὁ δὲ Πάτροκλος, ἐν ὧσιν μὲν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ οἱ Τρῶες ἐπολέμουν περὶ τὸ τεῖχος ἐκτὸς τοῦ στρατοπέδου, κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐκάθητο εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ ἀνδρείου Εὐρυπύλου καὶ τὸν διεσκέδαζε μὲ διαφόρους ὁμιλίας, πασπαλίζων ταῦτοχρόνως ἐπὶ τῆς ὀδυνηρᾶς πληγῆς τοῦ φάρμακα θεραπευτικὰ τῶν μαύρων πόνων· ἀφοῦ ὅμως παρετήρησε τοὺς Τρῶας ἐπιπίπτοντας εἰς τὸ τεῖχος, τοὺς δὲ Δαναοὺς μετὰ φωνῶν τρεπομένους εἰς φυγὴν, ἀλλοίμονον, ἐστέναξε, καὶ κτυπήσας τοὺς μηρούς του μὲ τὰς παλάμας, εἶπε μετὰ θρήνου τὰ ἑξῆς.

αὐρύπυλε, δὲν δύναμαι πλέον, ἂν καὶ ἔχῃς μεγάλην ἀνάγκην, νὰ μένω ἐδῶ πλησίον σου· διότι ἤδη μέγας ἄγων ἡγέρθη· ἀλλὰ σὲ μὲν ἅς διασκεδάζῃ ὁ ἀκόλουθός σου, ἐγὼ δὲ θὰ σπεύσω εἰς τὸν Ἀχιλλέα, διὰ νὰ τὸν

παράκινήσω νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν πόλεμον· τίς ἡξεύρει, εἴαν μὲν τὴν βοήθειαν θεοῦ τινος διὰ τῶν συμβουλῶν μου δὲν τοῦ κινήσω τὴν καρδίαν; καλὴ εἶναι ἡ συμβουλὴ συντρόφου.»

Τοῦτον μὲν οὕτως εἰπόντα μετέφεραν οἱ πόδες πρὸς τὸν Ἀχιλλέα· οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ἐδέχοντο ἀκίνητοι τοὺς Τρῶας ἐπερχομένους, οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ τοὺς ἀποθήσουν ἀπὸ τὰ πλοῖα μολονότι ὄντας πολὺ ὀλιγωτέρους· οὐδὲ κατῴρθωναν ποσῶς νὰ σπάσουν τὰς φάλαγγάς των καὶ νὰ ἔλθουν εἰς τὸ στρατόπεδον, ἀλλὰ καθὼς ἡ στάθμη ζυγίζει τὸ ναυπηγήσιμον ξύλον μετὰ τῶν χειρῶν ξουλουργοῦ ἐμπείρου, ὅστις γνωρίζει ἐντελῶς τὴν τέχνην διὰ τῶν συμβουλῶν τῆς Ἀθηᾶς, τοιουτοτρόπως ἦτο ζυγισμένη καὶ πρὸς τὰ δύο μέρη ἡ μάχη καὶ ἡ συμπλοκή, ἄλλων μὲν πολεμούντων περὶ τοῦτο τὸ πλοῖον, καὶ ἄλλων περὶ ἄλλο.

Ὁ δὲ Ἑκτωρ ἦλθεν ἐναντίον τοῦ ἐνδόξου Αἴαντος ἤρχησαν δὲ νὰ πολεμῶσι περίξ ἐνὸς πλοίου, χωρὶς νὰ δύνανται οὔτε ὁ μὲν νὰ διώξῃ τὸν ἄλλον καὶ νὰ καύσῃ τὸ πλοῖον, οὔτε οὗτος νὰ ἀποκρούσῃ τὸν πρῶτον ὀπίσω, διότι θεία δύναμις τὸν εἶχε φέρει πλησίον. Τότε τὸν υἱὸν τοῦ Κλυτίου Καλήτορα, φέροντα πῦρ εἰς τὸ πλοῖον, ἐκτύπησεν ὁ ἐπιφανὴς Αἴας μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ στῆθος· ἔπεσε δὲ μὲ τὰ κρότου αὐτός, καὶ ὁ δαυλὸς ἀπὸ τὴν χειρὰ του· ὁ δὲ Ἑκτωρ καθὼς εἶδε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του νὰ πέσῃ ὁ ἐξαδελφός του εἰς τὰς κόνεις πρὸ τοῦ μαύρου πλοίου, μὲ μεγάλην φωνὴν ἔκαμε πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους τὴν ἐξῆς παρακέλευσιν.

«Τρῶες, Λύκιοι καὶ Δάρδανοι οἱ ἐκ τοῦ πλησίον πολεμοῦντες, μὴν ἀποσύρεσθε ἀκόμη ἐκ τοῦ στενοῦ τούτου

χώρου, ἀλλὰ σπεύσατε νὰ σώσητε τὸν υἱὸν τοῦ Κλυτίου πεσόντα ἐνταῦθα, μὴ τὸν σκυλεύσωσιν οἱ Ἀχαιοί.»

Ταῦτα εἰπὼν ἤκόντισε κατὰ τοῦ Αἴαντος τὸ λαμπρὸν τοῦ δόρυ· τοῦτον μὲν δὲν ἐπέτυχεν, ἀλλὰ τὸν υἱὸν τοῦ Μάστορος Λυκόφρονα, τὸν ἀκόλουθον τοῦ Αἴαντος, ὅστις ἦτο μὲν ἐκ Κυθήρων ἀλλὰ κατῴκει παρὰ τῷ Αἴαντι, διότι εἶχε φονεύσει τινὰ ἐν τῇ πατρίδι του· τοῦτον ἐκτύπησεν εἰς τὴν κεφαλὴν ὑπεράνω τοῦ ὠτός καθὼς ἴστατο πλησίον τοῦ Αἴαντος· ἔπεσε δὲ ἀπὸ τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου κάτω ἀνάσκελα εἰς τὰς κόνεις καὶ ἐλύθησαν τὰ μέλη του· ὁ δὲ Αἴας τρομάξας εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφόν του·

«Φίλε Τεῦκρε, μᾶς ἐφονεύθη ἤδη ὁ πιστὸς σύντροφος Μαστορίδης, τὸν ὅποιον ἀπὸ τὰ Κύθηρα ὄντα ἐτιμῶμεν εἰς τὸν οἶκον ἐξ ἴσου μὲ τοὺς γονεῖς μας· τὸν ἐφόνευσε δὲ ὁ μεγαλόψυχος Ἑκτωρ· ποῦ εἶναι τὰ ταχυθάνατα βέλη σου καὶ τὸ τόξον, τὸ ὅποιον σοῦ ἔδωκεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ; »

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ τὸν ἤκουσε καὶ τρέχων ἐπῆγε καὶ ἐστάθη πλησίον του μὲ τὸ εὐκαμπτον τόξον εἰς τὴν χεῖρα καὶ τὴν δεχομένην τὰ βέλη φάρετραν· ἤρχισε δὲ ἀμέσως νὰ ῥίπτῃ βέλη κατὰ τῶν Τρώων· καὶ ἐκτύπησε Κλεῖτον τὸν λαμπρὸν υἱὸν τοῦ Πεισήνορος, τὸν σύντροφον τοῦ ἐνδόξου Πολυδάμαντος Πανθοίδου κρατοῦντα τοὺς χαλινούς· ἐνῷ οὗτος ἡσχολεῖτο περὶ τοὺς ἵππους, διευθύνων αὐτοὺς, ὅπου ἐγίνετο ἡ μεγαλειτέρα σύγκρουσις καὶ ταραχὴ τῶν φαλάγγων, πρὸς βοήθειαν τῶν περὶ τὸν Ἑκτορα Τρώων, ἀμέσως τοῦ ἦλθε τὸ κακὸν, τὸ ὅποιον κἀνεῖς ἐκ τῶν Τρώων μῶλῃν των τὴν ἐπιθυμίαν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ· διότι τοῦ ἐνέπεσεν ἀπ' ὀπίσω

εἰς τὸν λαιμὸν τὸ πολλῶν στεναγμῶν παραίτιον βέλος· ἔπεσε δὲ ἀπὸ τὸ ἄρμα, τὸ ὅποιον οἱ πεταχθέντες ἵπποι ἔσυραν κενὸν μετὰ κρότου. Τὸ παρετήρησε ἀμέσως ὁ κύριός των Πολυδάμας καὶ πρῶτος ἦλθε πρὸς τοὺς ἵππους, τοὺς ὁποίους συλλαβὼν ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Προτιῶνος Ἀστύνοον καὶ τὸν παρήγγειλε πολὺ νὰ παρατηρῇ ποῦ εἶναι καὶ νὰ κρατῇ πλησίον του τοὺς ἵππους· αὐτὸς δ' ἐπέστρεψε πάλιν καὶ ἀνεμίχθη μὲ τοὺς προμάχους.

Ὁ δὲ Τεῦκρος ἔλαβεν ἄλλο βέλος διὰ τὸν χαλκωπισμένον Ἑκτορα· καὶ ἤθελε παύσει τὴν μάχην εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν, εἰάν τὸν ἐκτύπα καὶ ἀφήρει τὴν ψυχὴν τοῦ πρωταγωνιστοῦ ἐκείνου· ἀλλὰ δὲν διέφυγε τὸν ἰσχυρὸν νοῦν τοῦ Διὸς, ὅστις τὸν μὲν Ἑκτορα ἐφύλαττεν, ἀπὸ δὲ τὸν Τελαμῶνιον Τεῦκρον ἀφήρесе τὸ καύχημα, θραύσας τὴν χορδὴν τοῦ ὠραίου του τόξου, ἐνῶ τὴν ἔσυρε κατ' ἐπάνω τοῦ Ἑκτορος· ἐπετάχθη δὲ πρὸς τὸ πλάγιον εἰς ἄλλο μέρος τὸ ἐκ χαλκοῦ βαρὺ βέλος, τὸ δὲ τόξον ἔπεσεν ἀπὸ τὴν χεῖρα· ὁ Τεῦκρος τρομάξας εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφόν.

«ὦ πόποι! ἀναμφιβόλως θεὸς τις καταστρέφει τὰ σχέδια τοῦ ἰδικοῦ μας στρατοῦ, θεὸς ὅστις τὸ μὲν τόξον μοῦ ἔρριπεν ἀπὸ τὴν χεῖρα, τὴν δὲ χορδὴν ἔσπασεν ὅλως διόλου ἐνῶ ἦτο νεωστὶ ἐστριμμένη καὶ τὸ πρῶτ' τὴν εἷχα δέσει, διὰ νὰ ἀντέχῃ εἰς τὰ συχνὰ ριπτόμενα βέλη.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ μέγας Τελαμῶνιος Αἴας.

«ὦ φίλε, ἀλλὰ τὸ μὲν τόξον καὶ τὰ πυκνὰ βέλη ἤφησε νὰ κῆνται, ἀφοῦ θεὸς τις ἐκ φθόνου πρὸς τοὺς Δαναοὺς τὰ ἀνεκάτωσε· λάβε δὲ εἰς τὰς χεῖρας μακρὸν δόρυ καὶ εἰς τὸν ὦμόν σου ἀσπίδα καὶ πολέμει πρὸς τοὺς Τρώας προτρέπων συνάμα καὶ τοὺς ἄλλους· ὥστε ἂν θά

μᾶς καταβάλλουν, νὰ μὴ κυριεύσουν τοῦλάχιστον ἀνέυ κόπου τὰ καλλίζυγα πλοῖα, ἀλλ' ὥς ἀναλάβωμεν τὴν πολεμικὴν μας ζέσιν.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Αἴας, ὁ δὲ Τεῦκρος τὸ μὲν τόξον ἔθεσεν εἰς τὴν σκηνὴν, περὶ δὲ τοὺς ὤμους τοῦ ἔθεσε τὴν μὲ τέσσαρα στρώματα ἀσπίδα, ἐπὶ τῆς κραταιᾶς τοῦ κεφαλῆς τὴν καλοκαμομένην περικεφαλαίαν τὴν ἐξ οὐρᾶς ἵππου ἔχουσαν λόφον, ὅστις φόβον ἐνέπνεε κατανεύων· ἔλαβε δὲ τὸ δυνατὸν δόρυ, τὸ μὲ ὄξυν χαλκὸν ἐστομωμένον, καὶ ἤρχισε νὰ πορεύεται· τρέχων δὲ πολὺ ταχέως ἔφθασε καὶ ἐστάθη πλησίον τοῦ Αἴαντος.

Ὁ Ἑκτωρ καθὼς εἶδε βλαφθέντα τὰ βέλη τοῦ Τεῦκρου, μεγαλοφώνως προέτρεψε τοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους τὰ ἐξῆς·

«Τρῶες, Λύκιοι καὶ Δάρδανοι ἐκ τοῦ πλησίον πολεμισταί, φανῆτε ἀνδρεῖοι ἀδελφοί, καὶ ἀναλάβετε τὴν ὀρμητικὴν σας δύναμιν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον· διότι ἤδη εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ ἐμποδισθῶσιν ἐκ Διὸς τὰ βέλη ἐνὸς ἀπὸ τοὺς πρώτους τῶν Ἀχαιῶν· χωρὶς δυσκολίαν καταφαίνεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἡ δύναμις τοῦ Διὸς, καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους δώσει δόξαν ὑπεροχῆς, καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐξαπατᾷ καὶ δὲν θέλει νὰ βοηθῇ· τοιοῦτοτρόπως καὶ τῶρα τῶν μὲν Ἀργείων ἐλαττόνει τὴν δύναμιν, ἡμᾶς δὲ βοηθεῖ· ἀλλὰ πολεμεῖτε συμπυκνωμένοι πλησίον τῶν πλοίων· ὅστις δὲ ἐξ ὑμῶν κτυπηθεὶς εὖρη τὸν θάνατον καὶ τὴν μοῖραν τοῦ ὡς ἀποθάνῃ· δὲν εἶναι ἀπρεπὲς εἰς αὐτὸν ν' ἀποθάνῃ ὑπερασπιζόμενος τὴν πατρίδα· ἀλλὰ μένουσι σῶοι ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα τοῦ εἰς τὸ μέλλον, ἀβλαβῆς δὲ ὁ οἶκος

καὶ τὰ κτήματα, ἐὰν οἱ Ἀχαιοὶ ἀποπλεύσουν εἰς τὴν πατρίδα των.

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἐξήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴν ἐκάστου.

Ὁ δὲ Αἴας πάλιν ἀφ' ἐτέρου προέτρεψε τοὺς συντρόφους τοῦ διὰ τῶν ἐξῆς.

Ἀ' Ἐντροπὴ Ἀργεῖοι! τῶρα δὲν μᾶς μένει ἄλλη σωτηρία παρὰ ἢ νὰ χαθῶμεν ἢ νὰ σωθῶμεν ἀπωθοῦντες τὴν καταστροφὴν ἀπὸ τὰ πλοῖα. Τῶρα ἐλπίζετε, ἂν κυριεύσῃ τὰ πλοῖα ὁ σείων τὸ κράνος Ἑκτωρ, νὰ φθάσῃτε διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν πατρίδα σας καθεῖς; Δὲν τὸν ἠκούσατε νὰ προτρέπῃ ὅλον τὸν στρατὸν, μετ' ἐπιμονῆς προσπαθῶν νὰ καύσῃ τὰ πλοῖα; ὅχι βέβαια· δὲν τοὺς προτρέπει νὰ ὑπάγουν εἰς χορὸν, ἀλλὰ νὰ πολεμήσουν· δι' ἡμᾶς δὲ δὲν ὑπάρχει γνώμη καὶ σχέδιον καλλίτερον, παρὰ νὰ συμπλακῶμεν ἐκ τοῦ πλησίον μὲ ὅλην μας τὴν δύναμιν. Εἶναι προτιμότερον νὰ χαθῶμεν ἅπαξ διὰ παντὸς ἢ νὰ ζήσωμεν, καὶ νὰ βασανίζώμεθα ἐπὶ πολὺ εἰς τρομερὰν μάχην οὕτω ματαίως ὑπὸ ἀνδρῶν κατωτέρων. »

Οὕτως εἰπὼν ἐξήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴν ἐκάστου. Τότε ὁ μὲν Ἑκτωρ ἐφόνευσε τὸν Σχεδίων, υἱὸν τοῦ Περιμήδους, ἀρχηγὸν τῶν Φωκαέων, ὁ δὲ Αἴας τὸν ἀρχηγὸν τῶν ὀπλιτῶν Λαοδάμαντα, τὸν λαμπρὸν υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος· ὁ δὲ Πολυδάμας ἐσκύλευσε τὸν Κυλλήνιον Ὡτον, σύντροφον τοῦ Φυλείδου, ἀρχηγὸν τῶν μεγαλοψύχων Ἑπειῶν. Ἄμα εἶδε τοῦτο ὁ Μέγης, ἐφώρμησε μὲ τὸ δόρυ ἐναντίον τοῦ Πολυδάμαντος· οὗτος δὲ παρέκλινεν, ὥστε δὲν ἐπέτυχε μὲν αὐτόν, διότι δὲν ἄφινεν ὁ Ἀπόλλων νὰ φονευθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Πάνθου μεταξὺ τῶν προμάχων, ἀλλ' ἐκτύπησε τὸν Κροῖσμον εἰς τὸ μέσον

τοῦ στήθους· ἐβρόντησε δὲ πεσών· ὁ δὲ Μέγης τοῦ ἀφῆ·
 ρει τὰ ὅπλα ἀπὸ τοὺς ὤμους. Ἐν τούτοις ἐπέπεσε κατ'
 αὐτοῦ ὁ Δόλοψ, ὁ ἔμπειρος δορυμάχος Δαμπετίδης, τὸν
 ὁποῖον εἶχε γεννήσει· λίαν ἀνδρεῖον ὁ ἐπιφανέστατος υἱὸς
 τοῦ Λαομέδοντος Λάμπρος· οὗτος λοιπὸν τότε ἐπελθὼν
 ἐκτύπησε ἐκ τοῦ πλησίον τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος· ἀλλὰ
 τὸν ἐφύλαξεν ὁ ἰσχυρὸς του θώραξ, ὁ ἐκ δύο κοίλων
 μερῶν συνιστάμενος, τὸν ὁποῖον εἶχε φέρει ποτὲ ὁ Φυλεὺς
 ἀπὸ τὴν Ἑφύραν καὶ τὸν Σελλήεντα ποταμόν· διότι τοῦ
 τὸν εἶχε δώσει ὁ βασιλεὺς Εὐφῆτης· νὰ τὴν φορῇ εἰς τὸν
 πόλεμον, πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν· ὁ θώραξ οὗ-
 τος καὶ τότε ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ τὸν
 ὄλεθρον. Ἄλλ' ὁ Μέγης ἐκέντησε μὲ τὸ ὀξύ του δόρυ τὴν
 κορυφὴν τῆς χαλκίνης περικεφαλαίας τοῦ Δόλοπος καὶ
 ἔσπασεν ἀπ' αὐτὴν τὸν ἐξ οὐρᾶς ἵππου λόφον, ὅστις ἔπε-
 σεν εἰς τὰς κόνεις, πρὶ ὀλίγου βαφεῖς μὲ λαμπράν πορ-
 φύραν. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Δόλοψ ἐπολέμει καὶ ἀκόμῃ ἤλπιζε νί-
 κην, ἤλθε βοηθὸς εἰς τὸν Μέγην ὁ πολεμικὸς Μενέλαος
 καὶ ἐστάθη εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Δόλοπος χωρὶς νὰ ἐννοηθῇ,
 ἐκτύπησε δὲ ἀπ' ὀπισθεν τὸν ὄμιόν του μὲ τὸ δόρυ, τοῦ
 ὁποίου ἡ αἰχμὴ ἐπέρασε μὲ ὀρμὴν διὰ τοῦ στέρνου, ὀρ-
 μῶσα νὰ διέλθῃ πρὸς τὰ ἔμπρός· καὶ οὗτος μὲν εὐθύς ἔ-
 πεσε πρηνής· αὐτοὶ δὲ οἱ δύο ἔσπευσαν νὰ τοῦ συλήσουν
 ἀπὸ τοὺς ὤμους τοῦ τὰ χάλκινα ὅπλα. Ὁ δὲ Ἑκτωρ πα-
 ρώτρυνεν ὅλους ἀνεξαίρετως τοὺς ἀδελφούς του· καὶ πρῶ-
 τον ἐπέπληξε τὸν κραταῖον Ἰκετωνίδην Μελάνιππον,
 ὅστις μέχρι μὲν τινος ἔβοσκεν εἰς τὴν Περκώτην στρεψί-
 ποδας βουῖς, ἐχθρῶν ἀπόντων· ἀποῦ δὲ ἦλθον τὰ εὐστρο-
 φα πλοῖα τῶν Δαναῶν, ἐπέστρεψε εἰς τὸ Ἴλιον καὶ διέ-
 πρεπε μεταξὺ τῶν Τρώων· κατῴκει δὲ εἰς τὸν οἶκον τοῦ

Πριάμου, τιμώμενος ὑπ' αὐτοῦ ἐξ ἴσου μὲ τοὺς υἱοὺς του. Τοῦτον λοιπὸν ὁ Ἑκτωρ καλῶν ἐξ ὀνόματος ἐπέπληξε διὰ τῶν ἐξῆς.

«Οὐτῶ λοιπὸν, Μελάνιππε, θὰ πολεμῶμεν μὲ ῥαθυμίαν; καὶ δὲν συγκινεῖται ἡ καρδία σου διὰ τὸν φόνον τοῦ ἐξαδέλφου; δὲν βλέπεις πῶς καταγίνονται νὰ ἀρπάσουν τὰ ὅπλα τοῦ Δόλοπος; ἀλλ' ἀκολουθεῖ, διότι δὲν εἶναι πρέπον νὰ μαχώμεθα ἐξ ἀποστάσεως πρὸς τοὺς Ἀργεῖους, πρὶν ἢ τοὺς ἐξολοθρεύσωμεν ἢ κυριεύσωσιν ὅλοκληρον τὴν ὑψηλὴν Ἴλιον καὶ κατακτῇσωσι τοὺς πολίτας.»

Οὕτως εἰπὼν ἐπροπορεύετο, ὁ δὲ ἰσώθεος Μελάνιππος ἠκολούθει.

Τοὺς δὲ Ἀργεῖους παρώτρυνεν ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας ὡς ἐξῆς.

«ὦ φίλοι, φανῆτε ἄνδρες καὶ ἄς ἐντραπῇ ἡ ψυχὴ σας καὶ φιλοτιμηθῇτε πρὸς ἀλλήλους εἰς τὰς ἰσχυράς μάχας· ἐκ τῶν φιλοτίμων ἀνθρώπων συνήθως περισσότεροι σώζονται παρὰ φονεύονται· τῶν δὲ τρεπομένων εἰς φυγὴν οὔτε δόξα γίνεται οὔτε δύναμις.»

Οὕτως εἶπε πρὸς αὐτοὺς, οἵτινες καὶ αὐτοὶ μετ' ἐπιμονῆς ἐπροσπάθουν νὰ ἀποκρούσουν τοὺς ἐχθρούς· οὐχ' ἦτον ὁμῶς ὑπακούσαντες εἰς τὸν λόγον του, ἔφραξαν τὰ πλοῖα μὲ χάλκινον φραγμὸν, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ὁ Ζεὺς ἐξήγειρε τοὺς Τρῶας.

Ὁ δὲ μεγαλόφωνος Μενέλαος παρώτρυνε τὸν Ἀντίλοχον, λέγων.

«Ἀντίλοχε, κανεῖς ἄλλος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν δὲν εἶναι νεώτερός σου, οὔτε ταχύτερος εἰς τοὺς ποδας, οὔτε ἰσχυρὸς ὡς σὺ πρὸς μάχην· εἶθε νὰ δυνηθῇς νὰ ἐφορμήσῃς καὶ νὰ κτυπήσῃς Τρῳά τινα.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔφυγε μὲ ὄρμην, ἐξήγειρε δὲ τὸν Ἀντίλοχον, ὅστις ἐξορμήσας ἀπὸ τὴν γραμμὴν τῶν προμάχων καὶ παρατηρήσας πέριξ ἑαυτοῦ ἠκόντησε τὸ λαμπρόν του δόρυ· ὑπεχώρησαν δὲ οἱ Τρῶες ἅμα εἶδον ν' ἀκοντίσῃ τις· οὗτος ὅμως δὲν ἔρριψε μάταιον τὸ βέλος, ἀλλὰ τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Ἰκετῶνος Μελάνιππον, ἐρχόμενον πρὸς τὴν συμπλοκὴν, ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος πλησίον τοῦ μαστοῦ· ἔπεσε μετὰ κτύπου, καὶ σκόλιος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του· ὁ δὲ Ἀντίλοχος ἐνέπεσεν ὡς σκύλος, ὅταν ἐφορμᾷ ἐναντίον κτυπημένου ἐλαφίου, τὸ ὁποῖον πεταχθὲν ἀπὸ τὴν φωλεὰν ῥίπτει καὶ κτυπᾷ ὁ κυνηγὸς καὶ τοῦ λύει τὰ μέλη· τοιοῦτοτρόπως ἐπετάχθη κατ' ἐπείω σου, Μελάνιππε, ὁ ἀτρόμητος Ἀντίλοχος διὰ νὰ σὲ σκυλεύσῃ, ἀλλὰ δὲν διέφυγε τὸ βλέμμα τοῦ ἐπιφανοῦς Ἑκτορος, ὅστις τρέχων ἀνὰ τὴν μάχην ἦλθεν ἐναντίον του· ὁ Ἀντίλοχος, πολὺ ταχὺς πολεμιστὴς ὢν, δὲν ἐστάθη, ἀλλὰ φοβηθεὶς ἐτράπη εἰς φυγὴν ὡς θηρίον, τὸ ὁποῖον ἔκαμε κακόν τι· καθὼς ἐκεῖνο φονεῦσαν σκύλον τινὰ ἢ βουκόλον μαχόμενον περὶ τοὺς βοῦς τρέπεται εἰς φυγὴν, πρὶν ἐπέλθῃ πυκνὸν στίφος ἀνθρώπων, τοιοῦτοτρόπως ἐτράπη εἰς φυγὴν ὁ Νεστορίδης, ἐπάνω του δὲ οἱ Τρῶες καὶ ὁ Ἑκτωρ μὲ βοὴν ἀνέκφραστον ἀπέλυσαν νέφος βελῶν πολυστενάκτων· αὐτὸς δὲ φθάσας εἰς τοὺς συντρόφους ἐγύρισε καὶ ἐστάθη.

Οἱ δὲ Τρῶες ὡς σαρκοφάγοι λέοντες ἐπέπεσαν κατὰ τῶν πλοίων, ἐκτελοῦντες τὰς παραγγελίας τοῦ Διὸς, ὅστις δὲν ἔπαυεν αὐτῶν μὲν νὰ ἐξεγείρῃ τὴν δύναμιν, τῶν δὲ Ἀργείων νὰ ναρκώνῃ τὴν ψυχὴν καὶ νὰ ἀφαιρῇ τὴν δόξαν παροτρύνων τοὺς Τρῶας· διότι ἡ καρδιά του ἤθελε νὰ δοξάσῃ τὸν Πριαμίδην Ἑκτορα διὰ τῆς ἐμ-

θολῆς πυρὸς εἰς τὰ κυρτόπρυμνα πλοῖα, νὰ ἐκτελέσῃ δὲ
 ὅλην τὴν θερμὴν παράκλησιν τῆς Θέτιδος. Διὰ τοῦτο
 ἐπερίμενε νὸ σοφὸς Ζεὺς, νὰ ἴδῃ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς του
 τὴν λάμψιν πλοίου καιομένου. Μετὰ δὲ τοῦτο ἔμελλε
 νὰ κατατρέξῃ τοὺς Ἰρῶας ἀπὸ τὸ στρατόπεδον πρὸς τὰ
 ὀπίσω, εἰς δὲ τοὺς Δαναοὺς νὰ προσφέρῃ τιμὴν· ταῦτα
 ἔχων κατὰ νοῦν ἐξήγειρε τὸν Πριαμίδην Ἑκτορα κατ' ἐ-
 πάνω τῶν κείλων πλοίων, ἐνῶ καὶ μόνος του εἶχε μεγά-
 λην ὀρμὴν· ἐκινεῖτο δὲ μανιωδῶς, καθὼς ὅταν κινῆται ὁ
 τὸ δόρυ σείων Ἄρης, ἢ ὅταν ὀλέθριον πῦρ μαίνεται εἰς
 τὰ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση τῶν βουνῶν. Ἦφριζε μὲν τὸ
 στόμα του, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐσπινθηροβόλουν ὑποκάτω
 τῶν ἀγρίων του ὀφρύων· ἡ δὲ περικεφαλαία ἐτινάσσετο
 ἐκατέρωθεν κατὰ τοὺς κροτάφους του, ἐνῶ ἐπολέμει, διότι
 αὐτὸς ὁ Ζεὺς τὸν ἐδοθήθει ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τιμῶν αὐτὸν
 καὶ δοξάζων καὶ μόνον ὄντα μεταξὺ πολλῶν, ἐπειδὴ ἔ-
 μελλε νὰ ἦναι ὀλιγόζωος. Ἦδη ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ἤρχισε
 νὰ ἐγείρῃ καὶ διευθύνῃ κατ' αὐτοῦ τὴν ἡμέραν τοῦ θανά-
 του διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Πηλεΐδου. Ὁ Ἑκτωρ ἡγωνί-
 ζετο νὰ σπάσῃ τὰς τάξεις τῶν ἐχθρῶν, δοκιμάζων ὅπου
 ἰδίως ἔβλεπε τὸ περισσότερον πλῆθος καὶ ὅπλα κάλλι-
 στα· ἀλλὰ μῶλυν του τὴν ἐπίμονον ὀρμὴν δὲν κατῴρ-
 θωνε νὰ τοὺς σπάσῃ· διότι τὸν ἐμπόδιζον ἐν εἵδει πύρ-
 γου συντεταγμένοι, καθὼς μέγας βράχος ἀπότομος πλη-
 σίον τῆς θαλάσσης. Καθὼς οὗτος ἀνθίσταται εἰς τὰς ὀρ-
 μητικὰς ἐφόδους τῶν ὀξυφώνων ἀνέμων καὶ εἰς τὰ φου-
 σκωμένα κύματα, τὰ μετ' ἄφρων προσβάλλοντα αὐτὸν,
 τοιουτοτρόπως καὶ οἱ Δαναοὶ ἀνθίσταντο ἀκίνητοι καὶ
 χωρὶς νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν· αὐτὸς δὲ λάμπων παντα-
 χόθεν ὡς πῦρ ἐνέπεσεν εἰς τὸ πλῆθος, καθὼς ὅταν ἐν

θυέλλη ἐμπίπτῃ ὀρμητικῶς εἰς πλοῖον κῦμα ἐξωγκωμένον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Καθὼς τρέμει ἡ ψυχὴ τῶν ναυτῶν ἀπὸ φόβου, ὅταν τὸ μὲν πλοῖον καλύπτεται ὑπὸ τῆς λεπτῆς δρόσου τῶν κυμάτων, ὁ δὲ τρομερὸς ἄνεμος κάμνη μέγαν κρότον εἰς τὰ ἱστία τοιουτοτρόπως καὶ τῶν Ἀχαιῶν ἡ ψυχὴ ἐβασανίζετο. Ὁ δὲ Ἑκτωρ ἐφώρμησε καθὼς φθοροποιὸς τις λέων ἐπελθὼν εἰς ἀγελάδας, αἵτινες εἰς μέγα πλῆθος βόσκουσι εἰς λειβάδιον ἐκτεταμένου βάλτου καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχει βοσκὸς ἄπειρος ἀκόμῃ τοῦ πολεμεῖν ἐναντίῳ θηρίου, πρὸς ὑπεράσπισιν ἐλικοκεράτου ἀγελάδος, καὶ μένει πάντοτε μὲ τὰς πρώτας ἢ μὲ τὰς τελευταίας τῆς ἀγέλης, ὁ δὲ λέων ἐφορμᾷ εἰς τὸ μέσον καὶ τρέπει ὅλας εἰς φυγὴν τοιουτοτρόπως τότε ὅλοι οἱ Ἀχαιοὶ ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ Ἑκτορος καὶ τοῦ πατρὸς Διὸς ἐτράπησαν εἰς ἀπερίγραφτον φυγὴν. Ὁ Ἑκτωρ ἐν τούτοις ἐφόνευσε μόνον τὸν Μυκηναῖον Περιφήτην τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Κοπρέως, ὅστις ἐχρησίμευεν ὡς ἄγγελος τοῦ βασιλέως Εὐρυσθέως, φέρων εἰδήσεις πρὸς τὸν κραταῖον Ἡρακλέα. Ἐκ πολὺ εὐτελοῦς πατὴρ ἐγεννήθη υἱὸς ἱκανότερος κατὰ πολλὰ καὶ εἰς τὸ τρέξιμον, καὶ εἰς τὴν μάχην καὶ κατὰ τὸν νοῦν δὲ ἦτο μεταξὺ τῶν προκρίτων Μυκηναίων. Οὗτος λοιπὸν τότε ἔδωκεν εἰς τὸν Ἑκτορα δόξαν νίκης, διότι καθὼς ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω ἐμποδίσθη εἰς τὸ περίζωμα τῆς ἀσπίδος, τὴν ὁποίαν ἐφόρει μέχρῃ ποδῶν μακρὰν, διὰ νὰ προφυλάττηται ἀπὸ τὰ ἀκόντια· σκοντάψας λοιπὸν εἰς αὐτὴν ἔπεσεν ὕψτις, τρομερὰ δὲ ἀντήχησεν ἡ περικεφαλαία του ἐκατέρωθεν εἰς τὰς κροτάφους, καθὼς ἔπεσεν. Ὁ δ' Ἑκτωρ εὐθὺς τὸ παρετήρησε καὶ τρέχων ἐφθασε καὶ ἐστάθη πλησίον του, καὶ ἐμπήξας τὸ δόρυ του εἰς τὸ στῆθος, τὸν ἐφόνευσε

πλησίον τὸν ἀγαπητῶν του συντρόφων, χωρὶς νὰ δύνανται, μᾶλλον τὴν λύπην, νὰ τὸν βοηθήσωσι, διότι ἐφοβοῦντο πολὺ μὴ πάθωσί τι καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς Ἑκτορος.

Μετέβησαν δὲ ὀπισθεν τῶν εἰς τὴν ἄκραν πλοίων, τὰ ὅποια εἶχον ἀνελκυσθῇ πρῶτα, καὶ σταθέντες ἐτάχθησαν ἀπέναντί των προστατευόμενοι ὑπὸ τῶν πλευρῶν αὐτῶν. Ἀναγκασθέντες δὲ νὰ ὑποχωρήσωσιν ἀπὸ τὴν ἀκρινὴν σειρὰν τῶν πλοίων, δὲν διεσκορπίσθησαν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον, ἀλλὰ ἐστάθησαν συμπυκνωμένοι αὐτοῦ πλησίον εἰς τὰς σκηνάς, ἐκ φόβου καὶ φιλοτιμίας· διότι δὲν ἔπαυον νὰ ἐμψυχόνωσιν ἀλλήλους μὲ φωνάς καὶ ἐπιπλήξεις· πρὸ πάντων ὅμως ὁ Γερήνιος Νέστωρ, ὁ τῶν Ἀχαιῶν φύλαξ, παρεκάλει καθένα ἐν ὀνόματι τῶν γονέων του λέγων.

α³Ω ἀγαπητοί, ἄνδρες φανῆτε, καὶ ἐντραπῆτε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἐνθυμηθῆτε δὲ καθεὶς τοὺς υἱοὺς, τὰς γυναῖκας, τὴν περιουσίαν καὶ τοὺς γονεῖς, οὔτινος ζῶσι καὶ οὔτινος εἶναι ἀποθαμμένοι· ἀντ' αὐτῶν ἀπόντων, ἐγὼ ἐδῶ σᾶς ἱκετεύω νὰ μὴ τρέπησθε εἰς φυγὴν, ἀλλὰ νὰ ἀνθίστασε μὲ ὅλην σας τὴν δύναμιν. »

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἐξήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὸ θάρρος ἐκάστου. Ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἀπώθησεν ἡ Ἀθηναῖα τὸ πυκνὸν νέφος, τὸ ὅποῖον θεὸς εἶχε πέμψει, καὶ εἶδον καθαρὰ καὶ πρὸς τὰ δύο μέρη, καὶ πρὸς τὰ πλοῖα καὶ πρὸς τὴν ἐκ τοῦ συστάδην συμπλοκὴν, ὅπου διέκρινον τὸν μεγάλῳφωνα Ἑκτορα καὶ τοὺς συντρόφους του, καὶ πρὸς τοὺς μὴ πολεμιῶντας ἐκ τῶν ἰδικῶν των, ἀλλ' ὀπίσω μακρὰν ἵσταμένους, καὶ πρὸς τοὺς μετέχοντας τῆς ἐν στρατοπέδῳ μάχης.

Δὲν ἤρεσκεν ὅμως πλέον εἰς τὴν γενναίαν ψυχὴν τοῦ Αἴαντος νὰ μάχεται, ὅπου ἀκριβῶς ἐμάχοντο οἱ ἄλλοι

υῖοι τῶν Ἀχαιῶν· ἀλλὰ ἐλθὼν διέτρεχε μὲ μακρὰ βήματα τὰ πλάγια τῶν πλοίων ξύλα, σείων μεταξὺ τῶν παλαμῶν του τὸ διὰ ναυμαχίας προωρισμένον μακρὸν δόρυ, τὸ στερρῶς συνηρμοσμένον, καὶ εἴκοσι δύο πήχεων μακρόν. Καθὼς δὲ ὅταν ἔμπειρος ἵππων ἀναβάτης, ἐκλέξας ἐκ πολλῶν ἵππων τέσσαρας καὶ συναρμόσας αὐτοὺς φεύγει μὲ ὄρμην ἀπὸ πεδιάδα πρὸς μεγάλην πόλιν διὰ μέσου λεωφόρου, ἐνῷ πολλοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες τὸν παρατηροῦν μὲ θαυμασμόν, αὐτὸς δὲ ἀδιακόπως χωρὶς νὰ προσκόπῃ ὄρμῃ ἐναλλάξ ἀπὸ τὸν ἓνα εἰς τὸν ἄλλον, ἐνῷ αὐτοὶ πετοῦν, τοιουτοτρόπως ὁ Δῖας μὲ μακρὰ βήματα διέτρεχε τὸ πλῆθος τῶν πλαγίων ξύλων τῶν ταχέων πλοίων, ἡ δὲ τρομερὰ φωνή του ἔφθανεν εἰς τὸν οὐρανόν, προτρέπουσα τοὺς Δαναοὺς νὰ ὑπερασπίζωνται τὸ στρατόπεδον. Ἄλλ' οὐδ' ὁ Ἑκτωρ ἔμεινεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν καλῶς ὀπλισμένων Τρώων· καθὼς δὲ ὁ μελαψὸς ἀέτὸς ἐφορμᾷ εἰς κοπάδιον πτηνόν, παρὰ ποταμὸν βοσκουσῶν χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων μακρολαίμων, τοιουτοτρόπως ὁ Ἑκτωρ ὤρμησε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ μαυρόπρωρον πλοῖον, ὠθησθεὶς ὀπισθεν ὑπὸ τῆς πολὺ ἰσχυρᾶς χειρὸς τοῦ Διὸς, ὅστις καὶ τὸν στρατὸν παρώρμησε μετ' αὐτοῦ.

Πάλιν δὲ σφοδρὰ μάχη συνέβη εἰς τὸ στρατόπεδον· ἤθελες εἰπεῖν ὅτι ἀκούραστοι καὶ ἀκαταπόνητοι ἔρχονται εἰς συμπλοκὴν· μὲ τοιαύτην ὄρμην ἐμάχοντο. Τοιαῦτα δὲ ἐκάτερον μέρος διενοεῖτο μαχόμενον· οἱ μὲν Ἀχαιοὶ ἔλεγον ὅτι δὲν ἔμελλον νὰ ἀποφύγουν τὸ κακόν, ἀλλ' ὅτι ἔμελλον νὰ χαθῶσιν, ἡ δὲ ψυχὴ ἐκάστου Τρωὸς ἤλπιζεν ὅτι τὰ μὲν πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν θέλουν καύσει, τοὺς ἥρωας δὲ τούτους θέλουν φονεύσει. Οὗτοι μὲν τοιαῦτα διανοούμενοι ἴσταντο ὁ εἷς κατ' ἐπάνου τοῦ ἄλλου· ὁ δὲ Ἑκτωρ

συνέλαβε τὴν πρύμνην τοῦ ποντοπόρου πλοίου, τοῦ ὠ-
ραίου ταχύπλου, τὸ ὅποιον εἶχε φέρει τὸν Προτεσίλαον
εἰς τὴν Τροίαν καὶ δὲν τὸν ἐπανάφερεν εἰς τὴν πατρίδα
του. Πέριξ λοιπὸν τοῦ πλοίου αὐτοῦ συνεπλάκησαν ἐκ
τοῦ πλησίον Ἀχαιοὶ καὶ Τρῶες. Δὲν ὑπομένουσι πλέον
εἰς τὸ νὰ ρίπτωσι τόξα καὶ ἀκόντια, ἀλλ' ἴσταντο πλη-
σίον, καὶ μὲ μίαν ψυχὴν ἐπολέμουν μὲ κοπτεροὺς πελέ-
κεις, μὲ μακρὰ ξίφη καὶ μὲ στιβαρὰ δόρατα· πολλὰ δὲ
ῥαῖα ξίφη μὲ μαύρας λαβὰς ἔπεσον κατὰ γῆς· ἄλλα
μὲν ἀπὸ τὰς χεῖρας, ἄλλα δὲ ἀπὸ τοὺς ὤμους τῶν ἀν-
δρῶν, ἐνῶ ἐπολέμουν· ἡ δὲ μαύρη γῆ ἦτο κατὰβρεκτος
ἐκ τοῦ αἵματος. Ὁ Ἑκτωρ, ἀφοῦ συνέλαβε τὴν πρύ-
μνην τοῦ πλοίου, δὲν τὴν ἄφηνεν, ἀλλὰ κρατῶν τὴν ἄνω
ἄκραν αὐτῆς μὲ τὰς χεῖρας παρώτρυνε τοὺς Τρῶας διὰ
τῶν ἐξῆς.

«Φέρετε πῦρ καὶ συνάμα μετὰ βοῆς συμπυκνωθῆτε·
τώρα ὁ Ζεὺς μᾶς ἔδωκεν ἡμέραν πολυτιμοτάτην, νὰ κυ-
ριεύσωμεν τὰ πλοῖα, τὰ ὅποια παρὰ τὴν θέλησιν τῶν
θεῶν ἤλθον ἐδῶ καὶ πολλὰς βλάβας ἐπροξένησαν ἕνεκα
τῆς δειλίας τῶν γερόντων, οἵτινες, θέλοντα νὰ φέρω τὴν
μάχην ἐπάνω εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων καὶ ἐμὲ ἐμ-
πόδιζον καὶ τὸν στατὸν ἐσταμάτουν· ἀλλ' ἐὰν τότε ὁ
βροντόφωνος Ζεὺς ἐσύγχιζε τὸν νοῦν μας, τώρα ὁ ἴδιος
μᾶς παρορμᾷ καὶ μᾶς προτρέπει.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους οἱ Τρῶες ἠύξησαν τὴν
κατὰ τῶν Ἀργείων ὀρμὴν τῶν· ὁ δὲ Αἴας δὲν ἐστάθη
πλέον, ἀλλ' ἠναγκάσθη ὑπὸ τῶν βελῶν νὰ ἀποσυρθῇ ὀλί-
γον, φοβούμενος μὴ φονευθῇ, εἰς τὸ ἐπτάποδον θρανίον,
ἀφήσας τὰ ἱκρία τοῦ ἰσορρόπου πλοίου· ἐκεῖ λοιπὸν ἴστα-
το περιμένων, καὶ δὲν ἔπαυε νὰ ἀπομακρύνῃ τῶν πλοίων

μέ τὸ δόρυ πάντα Τρῶα, ὅστις ἤθελε φέρει ἀκούραστον
πῦρ, οὔτε νὰ προτρέπη τοὺς Δαναοὺς μὲ φρικαλέας φωνάς.

αἴΩ φίλοι, ἥρωες Δαναοί, ἀκόλουθοι τοῦ Ἄρεως· φα-
νῆτε ἄνδρες, φίλοι, καὶ ἐνθυμηθῆτε τὴν ὀρμητικὴν σας δύ-
ναμιν· μήπως ἔχομέν τινας νὰ μᾶς βοηθήσουν μετὰ ταῦτα,
ἢ κἀνὲν καλλίτερον τεῖχος διὰ νὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ
τὴν καταστροφὴν ; δὲν ὑπάρχει βέβαια πλησίον μας πό-
λις ἀσφαλῶς ὠχυρωμένη μὲ τεῖχη, ὥστε διὰ ταύτης ὑ-
περτεροῦντες νὰ ὑπερασπισθῶμεν ἡμᾶς αὐτοὺς· ἀλλ' εὐρι-
σκόμεθα μέσα εἰς τὴν πεδιάδα τῶν καλῶς ὠπλισμένων
Τρώων, ἔχοντες ὀπισθὲν μας τὴν θάλασσαν, μακρὰν τῆς
πατρίδος μας· ὅθεν εἰς τὰς χεῖρας μας μόνον μένει ἡ σω-
τηρία καὶ οὐχὶ εἰς τὸ ῥαθύμως πολεμεῖν.»

Εἶπε καὶ μεθ' ὀρμῆς διεύθυνε τὸ ὄξυ δόρυ τοῦ. Ὅστις
δὲ ἐκ τῶν Τρώων ἐπήρχετο κατὰ τῶν πλοίων μὲ πῦρ
καυστικὸν ἐκτελῶν τὴν προτροπὴν τοῦ Ἑκτορος, τοῦτον
ὁ Αἴας περιμένων ἐκτύπα μὲ τὸ μακρόν τοῦ δόρυ· δώδεκα
δὲ πρὸ τῶν πλοίων τοιοῦτους ἐκτύπησεν ἐκ τοῦ πλησίον.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Π.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΑΤΡΟΚΛΟΝ.

Ἐνῶ οὗτοι ἐμάχοντο περὶ τοῦ πλοίου, ὁ Πάτροκλος ἐστάθη πλησίον τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ ἡγεμόνος τῶν λαῶν, χύνων θερμὰ δάκρυα, ὡς πηγὴ, ἣτις καταρρέουσα ἀπὸ βράχου κατωφεροῦς καὶ ἀπροσβάτου χύνει ὕδωρ ζοφερόν· αὐτὸν ἰδὼν ἐλυπήθη ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς καὶ εἶπε.

«Διατὶ κλαίεις, Πάτροκλε ; ὡς μικρὰ κόρη, ἣ ὁποία τρέχουσα μαζὴ μὲ τὴν μητέρα της τὴν παρακαλεῖ νὰ τὴν σηκώσῃ καὶ νὰ τὴν λάβῃ εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ σύρουσα τὸ ἱμάτιον τὴν ἐμποδίζει, ἐνῶ τρέχει, πλήρης δὲ δακρύων τὴν προσβλέπει καὶ τὴν παρακαλεῖ, μὲ ταύτην ὁμοίως καὶ σὺ Πάτροκλε, κλαίεις. Ἡ ἔχεις νὰ ἀναγγείλῃς τίποτε εἰς τοὺς Μυρμιδόνας, ἢ εἰς ἐμὲ αὐτόν ; ἢ μόνος ἤκουσας ἀγγελίαν τινὰ ἐκ τῆς Φθίας ; Λέγουσιν, ὅτι ζῇ ὁ πατήρ σου Μενοίτιος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀκτορος, ζῇ δὲ καὶ ὁ Πηλεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Αἰακοῦ ἐκ τῶν Μυρμιδόνων· ἂν αὐτοὶ οἱ δύο ἀπέθνησκον, ἠθέλομεν λυπηθῆ. Ἡ κλαίεις διὰ τοὺς Ἀργεῖους διότι χάνονται εἰς τὰ πλοῖα διὰ τὴν ἀδικίαν αὐτῶν, εἰπέ μοι, μὴ τὸ κρύπτης ἵνα ἐξετάσωμεν τὸ πρᾶγμα ἀμφότεροι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ βαρέως στενάζων εἶπες, ἱππεῦ Πάτροκλε·

«ὦ Ἀχιλλεῦ υἱὲ τοῦ Πηλέως ἰσχυρώτατε ὄλων τῶν

Ἀχαιῶν, μὴ ἀγανακτεῖς κατ' ἐμοῦ ἂν κλαίω· διότι μέγα κακὸν κατέβαλε τοὺς Ἀχαιοὺς· ὅλοι, ὅσοι ἦσαν πρότερον ἄριστοι, κεῖνται πληγωμένοι εἰς τὰ πλοῖα. Ἐκτυπήθη μὲν ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης, ἐπληγώθη δ' Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων, ἐκτυπήθη δὲ διὰ βέλους καὶ ὁ Εὐρύπυλος εἰς τὸν μηρόν. Καὶ αὐτοὺς μὲν οἱ ἱατροί, οἱ πολλὰ φάρμακα γνωρίζοντες περιποιοῦνται θεραπεύοντες τὰς πληγὰς τῶν· σὺ ὅμως ὦ Ἀχιλλεῦ, εἶσαι ἄκαμptos· ἐμὲ τοῦλάχιστον εἴθε νὰ μὴ καταλάβῃ τοιαύτη ὀργή, ὁποῖαν τρέφεις σὺ πρὸς βλάβην τῶν ἄλλων. Τίς ἄλλος τῶν μεταγενεστέρων θέλει ἀπολαύσει καλὸν ἀπὸ τὴν ἀνδρίαν σου, ἐὰν σὺ δὲν βοηθήσῃς τῶρα τοὺς Ἀργεῖους; ἄσπλαχνε! δὲν εἶσε λοιπὸν υἱὸς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος. Ἡ γλαυκὴ θάλασσα σὲ ἐγέννησε, καὶ αἱ πέτραι αἱ ἀπρόσβατοι, διότι ἡ ψυχὴ σου εἶναι σκληρά. Ἐὰν δὲ σὺ δὲν μάχησαι, ἀποφεύγων μαντεῖαν τινά, ἢ ἡ μήτηρ σοὶ εἴπέ τι παρὰ τοῦ Διὸς, ἀλλὰ στείλει τοῦλάχιστον ἐμὲ ταχέως μετ' ἄλλων λαῶν τῶν Μυρμιδόνων, μήπως φέρω σωτηρίαν τινὰ εἰς τοὺς Δαναοὺς. Δός μοι νὰ ἐνδυθῶ τὰ ὅπλα σου εἰς τοὺς ὥμους μου, ἵνα νομίζοντες ἐμὲ ὡς σὲ οἱ Τρῶες ἀπομακρυνθῶσι τοῦ πολέμου, ἀναπνεύσωσι δὲ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν οἱ τοσαῦτα ὑποφέροντες, οἱ ἤδη μόλις ἀναπνέοντες. Εὐκόλως δὲ οἱ ἀκούραστοι ἡμεῖς θέλομεν ἀπωθήσει τοὺς κεκμηκότας Τρῶας εἰς τὴν πόλιν τῶν ἀπὸ τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖα.»

Ταῦτα εἶπε παρακαλῶν ὁ ἄφρων· διότι προεκάλει δι' ἑαυτὸν τὸν θάνατον καὶ τὴν κακὴν μοῖραν. Πρὸς αὐτὸν δὲ στεναῖζας μεγάλως, εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

Οἷμοι! εὐγενέστατε Πάτροκλε, τί εἶπες· οὔτε εἰς μαν-

τίαν προσέχω, τὴν ὁποίαν γνωρίζω, οὔτε μὲ εἶπε τι παρὰ τοῦ Διὸς ἢ σεβασμία μήτηρ μου, ἀλλὰ διὰ τοῦτο λυποῦμαι μέγας, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ὁ Ἀγαμέμνων, θέλει νὰ στερήσῃ ἐμὲ τὸν ὅμοιόν του καὶ νὰ μὲ ἀφαιρέσῃ τὸ βραβεῖον, ἀνώτερος ὢν κατὰ τὴν δύναμιν· τοῦτο μὲ λυπεῖ πολὺ, διότι ἐκοπίασα μέγας εἰς τὸν πόλεμον. Τὴν κόρην, τὴν ὁποίαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐκλέξαντες μοι ἔδωκαν, τὴν ἀπέκτησα δὲ διὰ τοῦ δόρατός μου, ἐκπορθήσας καλῶς τετειχισμένην πόλιν, ταύτην ἐκ τῶν χειρῶν μου ἀφῆρσεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ὥς παρὰ τινος ἀναξίου ξένου. Ἀλλὰ τὰ μὲν γενόμενα ἄς ἀφήσω· διότι δὲν ἦτο δίκαιον νὰ ὀργίζωμαι ἀκαταπαύστως· ὑπεσχέθην ὅμως ὅτι δὲν θὰ καταπαύσω τὴν ὀργήν μου πρότερον, παρ' ὅταν ὁ πόλεμος ἀπειλήσῃ τὰ πλοῖα μου· σὺ ἐν τούτοις ἐνδύσου τὰ λαμπρά μου ὅπλα, καὶ ὁδήγεῖ εἰς τὸν πόλεμον τοὺς φιλοπολέμους Μυρμιδόνας· νέφος Τρώων περιεκύκλωσεν ἐπιπεσὸν τὰ πλοῖα, οἱ δὲ Ἀργεῖοι περιεκλείσθησαν εἰς τὸ παράλιον μικρὸν μόνον τμῆμα γῆς ἔχοντες. Οἱ Τρῶες λαβόντες θάρρος μᾶς ἐξυβρίζουσι· διότι δὲν βλέπουσι τὸ μέτωπον τῆς περικεφαλαίας μου λαμπούσης πλησίον. Ταχέως φεύγοντες ἤθελον γεμίσει νεκρῶν τὰ χανδάκια, ἐάν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων μὲ ἐτίμα πρεπόντως. Τώρα ὅμως οἱ Τρῶες μάχονται παρ' αὐτὸ τὸ στρατόπεδον· διότι τὸ ἀκόντιον δὲν κινεῖται μακρινῶς εἰς τὰς παλάμας τοῦ Διομήδους, τοῦ υἱοῦ τοῦ Τυδέως, ἵνα ἀπομακρύνῃ ἀπ' αὐτοῦ τὸν ὄλεθρον. Τὴν φωνὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος φωνάζοντος δὲν ἤκουσα ἀκόμῃ ἐκ τοῦ μυσaroῦ του στόματος· μόνον δὲ τοῦ ἀνδροφόνου Ἔκτορος, διατάττοντος τοὺς Τρῶας, ἢ φωνὴ ἀντηχεῖ, αὐτοὶ δὲ δι' ἀλαλαγμῶν κατέχουσιν ὅλην τὴν πεδιάδα

νικῶντες τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὴν μάχην. Ἀλλὰ καὶ οὕτω, Πάτροκλε, ἐφόρμησον γενναίως, ἵνα τοὺς βοηθήσῃς καὶ ἀπομακρύνῃς ἀπ' αὐτῶν τὴν καταστροφὴν, μήπως καύσωσι τὰ πλοῖα διὰ τρομεροῦ πυρὸς καὶ μᾶς ἐμποδίσωσι τὴν ἐπιστροφὴν, ἵνα τιμῇσῃς καὶ ἐμὲ μεγάλως παρὰ πᾶσι τοῖς Δαναοῖς, καὶ μοὶ ἀποδώσωσιν τὴν ὡραίαν κόρην, προσφέρωσι πρὸς τούτοις καὶ δῶρα· ἀφοῦ δὲ διώξῃς τοὺς Τρῶας ἐκ τῶν πλοίων, ἐπάνελθε πάλιν. Ἐάν ὁ Ζεὺς, ὁ σύζυγος τῆς Ἥρας, σοὶ χορηγήσῃ νίκην καὶ δόξαν, μὴ ἐπιθυμήσῃς νὰ πολεμήσῃς ἄνευ ἐμοῦ κατὰ τῶν φιλοπολέμων Τρώων· διότι τότε θέλεις μὲ ἀφαιρέσει τὴν τιμὴν· μήτε ἐπαρθεῖς διὰ τὸν πόλεμον καὶ τὴν μάχην καὶ φονεύων τοὺς Τρῶας, ὁδηγῇς τὸν στρατόν σου πρὸς τὴν πόλιν των, μήπως τις τῶν αἰωνίων Ὀλυμπίων θεῶν σὲ ἐμποδίσῃ, διότι πολὶ ἀγαπᾷ αὐτοὺς ὁ Ἀπόλλων. Ἀλλὰ νὰ ἐπιστρέψῃς ὀπίσω, ἀφοῦ τοὺς βοηθήσῃς εἰς τὰ πλοῖα, τοὺς δὲ ἄλλους νὰ ἀφήσῃς νὰ πολεμῶσιν εἰς τὸ πεδῖον. Εἴθε Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπολλων, εἴθε νὰ μὴ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον κἀνεῖς ἐκ τῶν Τρώων καὶ ἐκ τῶν Ἀργείων, μόνοι δὲ ἡμεῖς οἱ δύο νὰ σωθῶμεν, ἵνα μόνοι καταβάλωμεν τὰ τείχη τῆς Τροίας.

Οὕτως οὗτοι μὲν ταῦτα ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· ὁ δὲ Αἴας ἤρχισε νὰ μὴν ἀντέχῃ, διότι ἐστενοχωρεῖτο ἀπὸ τὰ βέλη τῶν ἐχθρῶν· τὸν ἐδάμαζον ἢ θέλησις τοῦ Διὸς καὶ οἱ γενναῖοι Τρῶες προσβάλλοντες. Ἡ λαμπρὰ περικεφαλαία κτυπωμένη εἰς τοὺς κροτάφους ἤχει μεγάλως· διότι προσεβάλλετο πάντοτε εἰς τὰ ἐν τῷ μέσῳ τῆς περικεφαλαίας ὡραία ἀσπίδια· καὶ ἐθλίβετο ὁ ἀριστερός του ὤμος, διότι πάντοτε ἔσυρε τὴν εὐκίνητον ἀσπίδα. Οἱ δὲ ἐχθροὶ δὲν ἠδύναντο καίτοι προσβάλλοντες αὐτὸν μὲ

τὰ βέλη των νὰ τὸν μετακινήσωσιν ἀπὸ τὴν θέσιν του, μολονότι πάντοτε ἤσθμαινε καὶ ὁ ἰδρὼς πανταχόθεν ἀπὸ τὰ μέλη του ἔρρεε πολὺς, οὐδ' ἡδύνατο νὰ ἀναπνεύσῃ· πάντοτε δ' ἐπῆρχοντο ἀλλεπάλληλα κακὰ.

Εἵπατέ μοι τώρα, ὦ Μοῦσαι, αἱ κατοικοῦσαι τὸν Ὀλυμπόν, πῶς κατὰ πρῶτον ἐτέθη τὸ πῦρ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν.

Ὁ Ἐκτωρ σταθεὶς πλησίον τοῦ Αἴαντος ἐκτύπησε τὸ ἀκόντιόν του μὲ τὸ μέγα ξίφος ὀπισθεν τῆς ἄκρας τῆς λόγχης παρὰ τὸν καυλὸν καὶ τὸ ἀπέκοψε· καὶ τοῦτο μὲν ὁ Τελαμώνιος τὸ ἔσεισε διὰ τῆς χειρός του οὕτω κολοβόν, ἡ δὲ χαλκῇ λόγχῃ πεσοῦσα ἀπ' αὐτοῦ κατὰ γῆς ἐδόμβησεν. Ἐνόησεν ὁ Αἴας καθ' ἑαυτὸν καὶ ἐφοβήθη διὰ τὸ ἔργον τοῦτο τῶν θεῶν· διότι ὁ Ζεὺς ὁ ὑψηλὰ βροντῶν ἀφήρει ἀπ' αὐτοῦ τὰ ὄργανα τῆς μάχης καὶ ἐπεθύμει νὰ δώσῃ τὴν νίκην εἰς τοὺς Τρῶας. Ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὰ βέλη, οἱ δὲ Τρῶες ἐνέβαλον φοβερόν πῦρ εἰς τὸ πλοῖον, εἰς τὸ ὅποιον ἐνεχύθη ἀμέσως ἄσβεστος φλόξ. Οὕτω λοιπὸν ἡ μὲν πρύμνη ἐκαίετο, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς κτυπήσας τοὺς μηρούς του εἶπε πρὸς τὸν Πάτροκλον.

«Ἐγείρου ταχέως, ἐκ Διὸς καταγόμενε Πάτροκλε, σὺ ὁ ἐπὶ ἵππων τρέχων, διότι βλέπω πλησίον τῶν πλοίων τὴν πνοὴν τοῦ καταστρεπτικοῦ πυρὸς καὶ ὑπάρχει κίνδυνος μὴ κυριεύσωσι τὰ πλοῖα καὶ δὲν δυνηθῶμεν νὰ φύγωμεν ἔπειτα· σὺ μὲν ἐνδύσου τὰ ὅπλα ὅσον τάχιον, ἐγὼ δὲ ἅς συναθροίσω τοὺς Μυρμιδόνας».

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Πάτροκλος ὠπλίσθη μὲ ἀστράπτοντα χαλκόν. Πρῶτον μὲν ἔβαλε περὶ τὰς κνημᾶς του τὰς ὠραίας κνημίδας, προσηρμοσμένας μὲ ἀργυρᾷ ἐπισφύρια· δεύτερον δὲ ἔθεσεν εἰς τὰ στήθη του τὸν θώρακα

τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως, ποικίλον, ἀκτινοβολοῦντα, περὶ δὲ τοὺς ὤμους τοῦ τὸ ἀργυρόηλον χαλκοῦν ξίφος, ἔπειτα δὲ ἔλαβε τὴν μεγάλην καὶ στιβαρὰν ἀσπίδα· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἔθεσε τὴν καλῶς κατεσκευασμένην περικεφαλαίαν, τὴν μακρὰν οὐρὰν ἵππου ἔχουσαν· φοβερώς ἐκινεῖτο ὑπεράνωθεν ὁ λόφος. Ἔλαβε τὰ στιβαρὰ ἀκόντια, τὰ ὅποια καλῶς προσηρμόζοντο εἰς τὰς παλάμας τοῦ· μόνον δὲ τὸ ἀκόντιον τοῦ Ἀχιλλέως δὲν ἔλαβε, τὸ βαρὺ, τὸ μέγα καὶ στιβαρὸν, διότι οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν ἠδύνατο νὰ τὸ κινῇ, πλὴν μόνου τοῦ Ἀχιλλέως. Τὸ ἀκόντιον τοῦτο ἦν κατεσκευασμένον ἐκ ξύλου μελίας τοῦ Πηλίου ὄρους, τὸ ὅποιον ἔδωκεν ὁ Χείρων εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα τοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Πηλίου ὄρους, ἵνα τὸ ἔχῃ ἀμυντήριον κατὰ τῶν ἠρώων. Διέταξε δὲ νὰ ζεύξῃ τάχιστα τοὺς ἵππους εἰς τὸ ἄρμα ὁ Αὐτομέδων, τὸν ὅποιον ἐτίμα περισσότερον μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, αὐτὸς δὲ πιστότατα εἰς τὴν μάχην ἐδέχστο τὰς προτροπὰς τοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Αὐτομέδων ὑπέβαλεν εἰς τὸν ζυγὸν τοὺς ταχεῖς ἵππους, τὸν Ξάνθον καὶ τὸν Βαλίων, οἱ ὅποιοι ἐπέττων ὥς αἱ πνοαὶ τοῦ ἀνέμου, διότι ἐγέννησε αὐτοὺς ἐκ τοῦ Ζεφύρου ἡ Ἀρπυια Ποδάργη, βόσκουσα εἰς τὸν λειμῶνα παρὰ τὰ ρέεματα τοῦ Ὀκeanοῦ. Εἰς τὰς ἔξω τοῦ ζυγοῦ ἡνίας παρέζευξεν εἰς τοὺς ἀθανάτους ἵππους τὸν Πήδασον, τὸν ὅποιον ποτε ἔφερεν ὁ Ἀχιλλεὺς κυριεύσας τὴν πόλιν τοῦ Ἡετίωνος, καίτοι θνητὸν ὄντα. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ὥπλισε τοὺς Μυρμιδόνas, πορευόμενος εἰς τὰς σκηνάς των· ὥς λύκοι ὠμοφάγοι, ἀνδρείότατοι, οἱ ὅποιοι ἔκοψαν εἰς τὰ ὄρη ἔλαφον κερασφόρον καὶ τὴν κατατρώγουσιν, ὅλων δὲ αἱ παρειαὶ εἶναι κόκκιναι ἐκ τοῦ αἵματος καὶ ἀγέληδὸν ἔπειτα πόρευνται εἰς τὴν κρήνην, ἵνα πίωσι ὕδωρ μὲ τὰς λε-

πτάς των γλώσσας καὶ ἀποπλύνωσι τὸ αἶμα, ἡ δὲ ψυχὴ εἰς τὰ στήθη των εἶναι ἄφοβος καὶ ἡ κοιλία των πλήρης· τοιουτοτρόπως οἱ ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Μυρμιδόνων περὶ τὸν γενναῖον ἑταῖρον τοῦ Ἀχιλλέως Πάτροκλον συνέρρεον· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἵπτατο ὁ γενναῖος πολεμιστῆς Ἀχιλλεὺς, παροτρύνων τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ἀσπιδοφόρους ἄνδρας.

Πεντήκοντα ταχέα πλοῖα ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ φίλος τοῦ Διὸς Ἀχιλλεὺς εἰς τὴν Τροίαν· εἰς ἕκαστον αὐτῶν πεντήκοντα ἑταῖροι ἄνδρες ἐκάθηντο εἰς τὰ ἐδώλια· ἔταξε δὲ πέντε ἡγεμόνας, ἵνα ἄρχωσιν, εἰς τοὺς ὁποίους εἶχε τὰ πιστά· καὶ αὐτὸς ἦρχε τὴν ὑπερτάτην ἔχων ἐξουσίαν. Καὶ τῆς μὲν πρώτης τάξεως ἀρχηγὸς ἦτον ὁ Μενέσθιος υἱὸς τοῦ Σπερχειοῦ τοῦ ἐκ Διὸς καταγομένου ποταμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Πηλέως Πολυδώρα, ἐνωθεῖσα θνητῇ μετὰ τοῦ Σπερχειοῦ, τοῦ ἀκαμάτως ῥέοντος θεοῦ· ἀκολούθως ὅμως ἐνυμφεύθη τὸν Βῶρον, υἱὸν τοῦ Περιήρους, ὅστις πολλὰ ἔδωκε πρὸς αὐτὴν δῶρα καὶ ἐνομιζέτο πατὴρ τοῦ Μενεσθίου. Τῆς δὲ δευτέρας τάξεως ἀρχηγὸς ἦτον ὁ ἀξιόμαχος Εὐδωρος, υἱὸς, τῆς ὡραίας εἰς τὸν χορὸν Πολυμήλης θυγατρὸς τοῦ Φύλαντος, ἥτις τὸν ἐγέννησε παρθένος οὔσα λάθρα· ταύτην ἡγάπησεν ὁ κρατερός Ἑρμῆς, ὁ φονεὺς τοῦ Ἄργου, ἰδὼν αὐτὴν μεταξὺ ἄλλων ἀδουσῶν καὶ χορευουσῶν εἰς τὸν χορὸν τῆς χρυσοῦν ἡλακάτην ἐχούσης καὶ θηρευτικῆς Ἀρτέμιδος. Ἀμέσως ἀναβὰς εἰς τὸ ὑπερῶν συνευρέθη μετ' αὐτῆς ὁ μηδενὸς κακοῦ πρόξενος Ἑρμῆς· ἔδωκε δὲ εἰς αὐτὴν λαμπρὸν υἱὸν τὸν Εὐδωρον, ἱκανότατον εἰς τὸν δρόμον καὶ εἰς τὸ μάχεσθαι. Ἀφοῦ ἡ ὠδῖνας φέρουσα εἰς τὰς γεννώσας γυναῖκας Εἰλειθεῖα τὸν ἐξήγαγεν εἰς

τὸ φῶς, τὴν συνεζεύχθη ὁ γενναῖος Ἐχεκλῆς δοὺς ἄπειρα δῶρα· τὸν δὲ Εὐδωρον ὁ γέρων Φύλας ἀνέτρεφε καλῶς καὶ τὸν ἐπεριποιεῖτο μετὰ πολλῆς τρυφερότητος ὡς ἱδίων υἱόν. Τῆς τρίτης τάξεως ἀρχηγὸς ἦτον ὁ ἀξιόμαχος Πείσανδρος Μαιμαλίδης, διαπρέπων μετὰ τῶν ὅλων Μυρμιδόνων εἰς τὴν βολὴν τοῦ ἀκοντίου, μετὰ τὸν Πάτροκλον. Τῆς τετάρτης τάξεως ἀρχηγὸς ἦτον ὁ γέρων ἱππότης Φοῖνιξ, τῆς δὲ πέμπτης ὁ Ἀλκιμέδων, ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Λαέρκου. Ἀφοῦ ὅλους ὁ Ἀχιλλεὺς τοιουτοτρόπως καλῶς διαμοιράσας τοὺς παρέταξεν ὑπὸ τοὺς ἡγεμόνας των, εἶπεν εἰς αὐτοὺς τὰ ἐξῆς.

«Μυρμιδόνες, κάνεις ἐξ ὑμῶν ἅς μὴ λησμονήσῃ τὰς ἀπειλὰς, τὰς ὁποίας ἐκάμνετε κατὰ τῶν Τρώων εἰς τὰ πλοῖα· καθ' ὅλον τὸν καιρὸν τῆς ὀργῆς μου κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, κατηγορεῖτε ἐμὲ λέγοντες· — σκληρὲ υἱὲ τοῦ Πηλέως, μετὰ χολὴν λοιπὸν σὲ ἀνέτρεphen ἡ μήτηρ σου; ἄσπλαγχνε, ὅστις κρατεῖς εἰς τὰ πλοῖα τοὺς ἐταίρους σου παρὰ τὴν θέλησίν των ἀργούς· ἅς ἐπιστρέψωμεν πάλιν εἰς τὴν πατρίδα μετὰ τὰ πλοῖά μας, ἀφοῦ σὺ ὠργίσθης τόσον. Αὐτὰ συναθροίζομενοι μὲ ἐλέγετε συχνάκις. Ἴδού ὅμως τῶρα παρουσιάζεται τὸ μέγα ἔργον τοῦ πολέμου, τὸν ὁποῖον πρότερον ἐπεθυμεῖτε· τῶρα πᾶς τις ἐξ ὑμῶν ἀνδρείως κατὰ τῶν Τρώων ἅς μάχεται.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐξήγειρε τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν ψυχὴν ἐκάστου· ἔτι δὲ περισσότερον τὰ τάγματα ἐπυκνώθησαν, ἀφοῦ ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ βασιλέως των. Καθὼς ἀνὴρ κτίζει τοῖχον ὑψηλοῦ οἴκου διὰ λίθων πυκνῶν, θέλων νὰ φύγῃ τὰς βίας τῶν ἀνέμων, τοιουτοτρόπως συσπρίγγοντο αἱ περικεφαλαῖαι καὶ αἱ ἀσπίδες αὐτῶν· ἀσπίς ἡγγίζεν ἀσπίδα, περικεφαλαία περικεφαλαίαν, ἀ-

νὴρ ἄνδρα· αἱ δὲ οὐρανὸν ἵππου ἔχουσαι περικεφαλαῖαι διὰ τῶν λαμπρῶν των λόφων ἤγγιζον ἀλλήλας, ὅταν αὐτοὶ ἔκλινον· τόσον πυκνοὶ ἴσταντο πλησίον ἀλλήλων. Ἐμ- προσθεν πάντων δύο ἄνδρες ὠπλισμένοι προεπορεύοντο, ὁ Πάτροκλος καὶ ὁ Αὐτομέδων, μίαν ψυχὴν ἔχοντες, προ- μαχοῦντες τῶν Μυρμιδόνων. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐπορεύθη εἰς τὴν σκηνήν· ἤνοιξε τὸ πῶμα τοῦ ὠραίου καὶ ποικίλου κιβωτίου, τὸ ὅποιον ἡ μήτηρ του Θέτις ἔθεσεν εἰς τὸ πλοῖον, ἀφοῦ τὸ ἐγέμισε χιτῶνων καὶ χλαινῶν εἰς προ- φύλαξιν τῶν ἀνέμων, καὶ ταπήτων σγουρομάλλων· εἰς τὸ κιβώτιον τοῦτο ὑπῆρχεν ὠραῖον ποτήριον, μὲ τὸ ὅποιον κανεῖς ἐκ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν δὲν ἔπινεν οἶνον, οὔτε εἰς ἄλλον θεὸν σπονδὰς δι' αὐτοῦ προσέφερεν, ἐκτὸς μόνον εἰς τὸν πατέρα Δία· αὐτὸ λαβὼν τότε ἐκ τοῦ κιβωτίου τὸ ἐκαθάρισε μὲ θεῖον πρῶτον, ἔπειτα τὸ ἔπλυνε μὲ καθαρὸν ὕδωρ· ἔνιψε δὲ καὶ αὐτὸς τὰς χεῖράς του, ἦν- τλησε μαῦρον οἶνον καὶ ἀνυψώσας τὰ βλέμματα του εἰς τὸν οὐρανὸν ἠὔχετο καὶ ἔσπενδε οἶνον· ὁ δὲ Ζεὺς εἰσή- κουσε τῆς εὐχῆς του.

«Ζεῦ θεέ, ὁ ἐν Δωδώνῃ λατρευόμενος, Πελασγικέ, μα- κρὰν κατοικῶν, προῖστάμενος τῆς ψυχρᾶς Δωδώνης, σὺ ὁ περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τοὺς Σελλοὺς τοὺς ἐρμηνεῖς σου οἵτινες, ἔχοντες τοὺς πόδας κατὰ γῆς, κοιμῶνται· βεβαίως ἄλλοτε ποτε ἤκουσες τὸν λόγον μου εὐχηθέντος, καὶ ἐτί- μησας μὲν ἐμὲ, μεγάλως δὲ ἔβλαψας τοὺς Ἀχαιοὺς· καὶ τῶρα πάλιν ἐκτέλεσόν μοι τὴν αἵτησιν ταύτην· ἐγὼ μὲν θὰ μείνω ἐν μέσῳ τῶν πλοίων, πέμπω ὅμως τὸν ἐταῖ- ρον μου Πάτροκλον μετὰ τῶν Μυρμιδόνων, ἵνα πολεμή- σῃ· καὶ εἰς τοῦτον δὸς δόξαν καὶ νίκην, μεγαλόφθαλμε βασιλεῦ Ζεῦ· ἐνθάρρουνον τὴν καρδίαν του, ἵνα γνωρίσῃ

καὶ ὁ Ἐκτωρ, ἐάν καὶ μόνος γνωρίζει νὰ πολεμῇ ὁ ἐταῖρός μου, ἢ ἐάν αἱ τρομεραὶ χεῖρές του τότε μόνον μα-
νιωδῶς κινουῖσι τὸ ἀκόντιον, ὅταν ἐγὼ συμπολεμῶ μετ'
αὐτοῦ· ἀφοῦ δὲ διώξῃ τοὺς Τρῶας ἀπὸ τὰ πλοῖα, εἴθε
νὰ ἐπανέλθῃ ἀβλαβῆς ἔπειτα εἰς τὰ πλοῖα μετὰ τῶν ὀ-
πλων ὅλων καὶ τῶν ἐταίρων».

Ταῦτα εἶπεν εὐχόμενος, εἰσήκουσε δὲ αὐτοῦ ὁ Ζεὺς·
καὶ ἐν μὲν τῷ ἔδωκεν, ἄλλο δὲ τῷ ἡρνήθη· τῷ ἔδωκε
μὲν νὰ ἀποδιώξῃ τοὺς Τρῶας, τῷ ἡρνήθη ὅμως νὰ ἐπα-
νέλθῃ ὁ Πάτροκλος σῶος ἐκ τῆς μάχης. Λοιπὸν ὁ μὲν
Ἀχιλλεὺς, προσενεγκὼν σπονδὰς καὶ εὐχηθεὶς εἰς τὸν
Δία, ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὴν σκηνήν, ἐναπέθεσε τὸ
ποτήριον εἰς τὸ κιβώτιον, καὶ ἐλθὼν ἐστάθη ἔμπροσθεν
τῆς σκηνῆς, ἐπιθυμῶν νὰ ἴδῃ τὴν δεινὴν μάχην τῶν
Τρῶων καὶ Ἀχαιῶν. Οἱ δὲ μετὰ τοῦ γενναίου Πατρό-
κλου ὀπλισθέντες ἐπορεύοντο, ἕως ὅτου ἔφθασαν εἰς τοὺς
Τρῶας μεγαλοφρονοῦντες. Πάραυτα ἐχύθησαν ὅμοιοι
μὲ σφῆκας τῆς ὁδοῦ, τοὺς ὁποίους παῖδες ἀνοήτων συνει-
θίζουσι νὰ πειράζωσι, κοινὸν δὲ κακὸν εἰς πολλοὺς προ-
ξενούσιν· ἐάν τις διαβάτης παρερχόμενος καὶ τοὶ ἄκων
τοὺς κινήσῃ, αὐτοὶ γενναίαν καρδίαν ἔχοντες πετῶσι πρὸς
τὰ ἐμπρὸς ἕκαστος καὶ ὑπερασπίζεται τὰ τέκνα του·
παρομοίως καὶ οἱ Μυρμιδόνες πλήρεις καρδίας καὶ ψυχῆς
ἐχύθησαν ἐκ τῶν πλοίων, καὶ μεγάλη βοή διηγέρθη· ὁ
δὲ Πάτροκλος μεγάλως φωνάξας, εἶπεν εἰς τοὺς ἐταί-
ρους του.

«Μυρμιδόνες, ἐταῖροι τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως, φανῆτε
ἄνδρες, φίλοι, καὶ ἐνθυμήθητε τὴν ἀνδρείαν σας διὰ νὰ
τιμῆσωμεν τὸν Ἀχιλλέα, ὅστις εἶναι ἀνδρειότατος ὅλων
τῶν Ἀργείων τῶν εἰς τὰ πλοῖα, ἡμεῖς οἱ θεράποντες αὐ-

τοῦ οἱ ἀνδρείοτατοι· ἄς γνωρίσῃ δὲ καὶ ὁ Ἀτρεΐδης ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων τὴν ἀνοησίαν του, διότι δὲν ἐτίμησε παντελῶς τὸν ἄριστον ὅλων τῶν Ἀχαιῶν.»

Ταῦτα εἰπὼν παρώξυνε τὸ θάρρος καὶ τὴν ψυχὴν ἐκάστου· ἐπέπεσαν κατὰ τῶν Τρώων ὅλοι ὁμοῦ· πέριξ δὲ τὰ πλοῖα ἤχησαν τρομερὰ ἐκ τῶν φωνῶν τῶν Ἀχαιῶν.

Οἱ δὲ Τρῶες καθὼς εἶδον τὸν ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Μενoitίου Πάτροκλον καὶ τὸν θεράποντά του, ἐξαστράπτοντας ἐκ τῶν ὅπλων των, ἐφοβήθησαν καὶ αἱ φάλαγγές των ἐκινήθησαν, διότι ἤλπισαν, ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπερρίψε τὴν ὀργὴν του, καὶ ὅτι διηλλάγη μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος· καὶ περιέβλεψεν ὁ καθείς πῶς νὰ φύγῃ τὸν τρομερὸν ὄλεθρον. Ὁ δὲ Πάτροκλος πρῶτος ἔρριψε τὸ λαμπρόν του ἀκόντιον ἀντικρὺ εἰς τὸ μέσον, ὅπου πολλοὶ ἐκλονοῦντο παρὰ τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου τοῦ μεγαλοφύχου Πρωτεσίλαου καὶ ἐκτύπησε τὸν Πυραΐχμην ὅστις ὠδήγει τοὺς ἱππότας Παίονας ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπὸ τὸν πλατυρόραν Ἀξιόν· αὐτὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον· ἔπεσεν ὕπτιος κατὰ γῆς ἀναστενάζας· οἱ δὲ ἐταῖροί του ἐκατέρωθεν ἔφυγον· διότι εἰς ὅλους ἐνέβαλε φόβον ὁ Πάτροκλος φονεύσας τὸν ἡγεμόνα, ὅστις εἰς τὰς μάχας ἦτον ἄριστος· τὸν ἐδίωξεν ἀπὸ τὰ πλοῖα, κατέσβεσε δὲ τὸ καῖον πῦρ. Τὸ πλοῖον ἔμεινεν ἐκεῖ ἡμίκαυστον· οἱ μὲν Τρῶες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν μετὰ φόβου καὶ θορύβου πολλοῦ, οἱ δὲ Δαναοὶ ἐχύθησαν πανταχόθεν εἰς τὰ πλοῖα, θόρυβος δὲ μέγας ἠγέρθη. Καθὼς ὅταν ἀπὸ ὑψηλὴν κορυφὴν ὄρους μεγάλου ὁ ἀστραποφόρος Ζεὺς κινήσῃ πυκνὴν νεφέλην, καὶ φαίνονται ὅλαι αἱ σκοπιαὶ καὶ αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τῶν ὀρέων καὶ αἱ κοιλάδες, διότι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκρήγνυται ἡ νεφέλη καὶ φαίνεται ὁ ἀχανὴς αἰθέρ· τοιοῦτοτρόπως καὶ

οἱ Δαναοὶ ἀποκρούσαντες ἐκ τῶν πλοίων τὸ καταστρεπτικὸν πῦρ ἀνέπνευσαν ὀλίγον. Δὲν γίνεται ὅμως διακοπὴ τοῦ πολέμου· διότι οἱ Τρῶες δὲν ἐτρέποντο ἀκόμῃ ἀπὸ τὰ πλοῖα εἰς φυγὴν ὑπὸ τῶν ἀνδρείων Ἀχαιῶν, ἀλλ' ἀνθίσταντο ἔτι, καίτοι ὑπεχώρησαν ὀλίγον εἰς τὴν ἀνάγκην.

Τότε ἀνὴρ ἐφόνευσεν ἄνδρα, ἀφοῦ ἡ μάχη ἐξηπλώθη, καὶ ἡγεμῶν ἡγεμόνα· πρῶτος ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Μενoitίου Πάτροκλος ἀμέσως ἐκτύπησε διὰ τοῦ ὀξέως ἀκοντίου τὸν μηρὸν τοῦ Ἀρηϊλύκου στραφέντος, ἡ δὲ χαλκὴ αἰχμὴ διήλθεν ἀντικρὺ, καὶ ἔθραυσε τὸ ὄστουν καὶ αὐτὸς ἔπεσε πρηνὴς εἰς τὴν γῆν. Ὁ δὲ γενναῖος Μενέλαος ἐπλήγωσε τὸν Θόαντα, γυμνωθέντα, εἰς τὸ στέρνον πλησίον τῆς ἀσπίδος, τὰ δὲ μέλη του παρελύθησαν. Ὁ υἱὸς τοῦ Φυλέως Μέγης ἰδὼν τὸν Ἀμφικλον ἐφορμήσαντα, προλαβὼν ἐκτύπησε τὴν γαστροκνημίαν, ὅπου εἶναι ὁ παχύτατος μῦς τοῦ ἀνθρώπου· τὰ δὲ νεῦρα διεσχίσθησαν περὶ τὴν αἰχμὴν τοῦ ἀκοντίου, καὶ αὐτὸς ἀπέθανεν. Ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Νέστορος ὁ μὲν Ἀντίλοχος ἐκτύπησε τὸν Ἀτύμνιον διὰ τοῦ ὀξέως ἀκοντίου, τὸ ὅποιον διεπέρασε τὴν λαγῶνα καὶ ἔπεσεν ἐμπρός· ὁ δὲ Μάρις πολλὰ πλησίον καὶ πρὸ τοῦ νεκροῦ σταθεὶς ὥρμησε κατὰ τοῦ Ἀντιλόχου μὲ τὸ δόρυ, ὀργισθεὶς διὰ τὸν ἀδελφόν του φονευθέντα· τοῦτον προέλαβε καὶ ἐκτύπησεν εἰς τὸν ὦμον ὁ ἰσόθεος Θρασυμήδης, πρὶν νὰ τὸν πληγώσῃ, καὶ ἐπέτυχεν· ἡ αἰχμὴ τοῦ ἀκοντίου ἐκτύπησε τὸν βραχίονα εἰς τὴν ἄκραν, ὅπου ἐνοῦται μὲ τοὺς μῦς καὶ ἀπέκασεν ἐντελῶς τὸ ὄστουν, ἔπεσε δὲ μετὰ πατάγου καὶ ἀπέθανε. Τοιοῦτοτρόπως ὑπὸ δύο ἀδελφῶν φονευθέντες κατῆλθον εἰς τὸν Ἄδην οἱ ἀγαθοὶ ἐταῖροι τοῦ Σαρπηδόνης υἱοὶ ἀκοντισταὶ τοῦ Ἀμισωδάρου, ὅστις ἔθρεψε τὴν ἀκαταμάχητον Χί-

μαιραν, τὴν κακὰ εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους φέρουσιν. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως Αἴας ἐφορμήσας συνέλαβε ζῶντα τὸν Κλεόβουλον, στενοχωρούμενον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους· ἀλλὰ ταχέως τὸν ἐθανάτωσεν ἀποκόψας τὸν λαιμόν του διὰ τοῦ ξίφους, τὸ ὁποῖον ἐκοκκίνισε καὶ ἐθερμάνθη ὅλον διὰ τοῦ αἵματος, αὐτὸν δὲ κατέλαβεν ὁ πορφυροῦς θάνατος καὶ ἡ κραταιὰ Μοῖρα. Ὁ Πηνέλεως καὶ ὁ Λύκων συνεπλάκησαν· καὶ διὰ μὲν τοῦ ἀκοντίου δὲν ἐπέτυχον ἀλλήλους, ματαίως καὶ οἱ δύο ἀκοντίσαντες, ἀλλὰ μὲ τὰ ξίφη ἐφώρμησαν κατ' ἀλλήλων· τότε, ὁ μὲν Λύκων ἀπέκοψε τὸν λόφον τῆς περικεφαλαίας, τὸ ξίφος ὅμως ἐθραύσθη περὶ τὸν καυλόν, ὁ δὲ Πηνέλεως τοῦ ἐκτύπησε τὸν λαιὸν ὑπὸ τὸ οὖς, τὸ δὲ ξίφος ὁλόκληρον εἰσέδου καὶ μόνον τὸ δέρμα ἐκράτει τὴν κεφαλὴν ἀποκοπεῖσαν, ἥτις ἐκρεμάσθη, τὰ δὲ μέλη παρελύθησαν. Ὁ Μηριόνης ἀπαντήσας τὸν Ἀκάμαντα διὰ τῶν ταχέων ποδῶν του τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν ὤμον, ὅταν ἔμελλε νὰ ἀναβῇ εἰς τοὺς ἵππους, ἔπεσε δὲ ἐκ τῶν ὀχημάτων, καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του ἐπεχύθη ἡ ἀχλύς. Ὁ Ἰδομενεὺς ἐκτύπησε τὸν Ἑρύμαντα εἰς τὸ στόμα, τὸ δὲ ἀκόντιον ἐπέρασεν ἀντικρὺ κάτωθεν τοῦ ἐγκεφάλου, κατεκερμάτισε δὲ τὰ λευκὰ ὀστέα καὶ οἱ ὀδόντες ἐτινάχθησαν, καὶ οἱ δύο του ὀφθαλμοὶ ἐπληρώθησαν αἵματος, αὐτῶς δὲ ἐκπνέων ἐξέρρευσεν αἷμα εἰς τὸ στόμα καὶ τὰς ῥίνας, καὶ ἀπέθανεν.

Οἱ ἡγεμόνες οὗτοι τῶν Δαναῶν τούτους ἐκ τῶν Τρώων ἐφόνευσαν ἕκαστος. Καθὼς δὲ λύκοι ἐφορμῶσιν εἰς ἄρνas ἢ ἐρίφους, ὑποκλέπτουσι ἐκ τῶν προβάτων ἐκεῖνα ἅτινα διὰ τὴν ἀνοησίαν τοῦ ποιμένου διεχωρίσθησαν, διότι οἱ λύκοι ἰδόντες αὐτὰ ἀσθενῇ ἀμέσως τὰ διαρπάζουσι· τοιοῦτοτρόπως οἱ Δαναοὶ ἐφώρμησαν εἰς τοὺς Τρῶας, οἵτι-

νες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ἀπολέσαντες τὴν δυνάμιν των· Αἴας δὲ ὁ μέγας πάντοτε ἐπεθύμει νὰ ρίψῃ τὸ ἀκόντιον κατὰ τοῦ φοβεροῦ Ἑκτορος, ὅστις ὅμως ὡς ἔμπειρος τοῦ πολέμου καλύπτων μὲ τὴν ἀσπίδα του τοὺς πλατεῖς ὤμους, ἐπροφυλάττετο ἀπὸ τὸν συριγμὸν τῶν βελῶν καὶ ἀπὸ τὸν κρότον τῶν ἀκοντίων· βεβαίως ἐγνώριζε ὅτι ἡ νίκη ἐκλινε πρὸς τὸ ἕτερον μέρος, ἀλλὰ μόλα ταῦτα ἐπέμενε καὶ ἔσωζε τοὺς φίλους του ἐταίρους. Καθὼς δὲ ὅταν ἀπὸ τὸ ὄρος Ὀλυμπον ἔρχεται νέφος εἰς τὸν οὐρανὸν μετὰ τὴν αἰθρίαν, ὅταν ὁ Ζεὺς ἐγείρῃ τὴν λαίλαπα· τοιοῦτοτρόπως καὶ τούτων ἐγένετο ἀπὸ τῶν πλοίων ἡ βοή καὶ ἡ ἀτάκτως γινομένη φυγή, τὸν δὲ Ἑκτορα οἱ ταχύποδες ἵπποι ἐξέφερον μὲ τὰ ὅπλα του. Κατέλειπε τοὺς Τρῶας, τοὺς ὁποίους μὴ θέλοντας ἐξ ἀνάγκης ἢ τάφρος ἐμπόδιζε· πολλοὶ δὲ ταχεῖς ἵπποι θραύσαντες τοὺς ῥυμοὺς τῶν ἀρμάτων κατέλιπον αὐτὰ εἰς τὴν τάφρον. Ὁ δὲ Πάτροκλος τοὺς ἐδίωκε κατόπιν θερμῶς παροτρύνων τοὺς Δαναοὺς καὶ κακὰ φρονῶν κατὰ τῶν Τρώων, οἵτινες μετὰ βοῆς φεύγοντες ἐγέμισαν ὅλας τὰς ὁδοὺς, ἀφοῦ διεχωρίσθησαν. Ὑψηλὰ κονιορτὸς θυελλώδης ὑπὸ τὰς νεφέλας διεχέετο· δρομαίως ἔτρεχον οἱ ἵπποι ἐπάνω εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖα. Ὁ Πάτροκλος ὅπου ἑώραπε περισσότερον λαὸν συντρέχοντα ἐκεῖ ἐδίωκεν· ὑπὸ δὲ τοὺς ἄξονας οἱ ἄνδρες ἐπιπτον πρηνεῖς ἐκ τῶν ὀχημάτων, καὶ αἱ ἄμαξαι ἀνετρέποντο· οἱ ταχύποδες ἵπποι τοῦ Πατρόκλου οἱ ἀθάνατοι, τοὺς ὁποίους οἱ θεοὶ ἔδωκαν δῶρα εἰς τὸν Ἀχιλλέα, προχωροῦντες ὑπερέβησαν τὴν τάφρον· ὁ Πάτροκλος ἐπεθύμει νὰ φονεύσῃ τὸν Ἑκτορα ἀλλὰ τοῦτον ἀπεμάκρυναν οἱ ταχεῖς τοῦ ἵπποι. Καθὼς δὲ ἐν καιρῷ ζοφερᾷ λαίλαπος ἐν καιρῷ φθινοπώρου ὅλη

ἡ γῆ εἶναι πλήρης ἀφθονωτάτου ὕδατος, τὸ ὁποῖον βρέ-
 χει ὁ Ζεὺς ὀργισθεὶς κατὰ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἀδίκως
 δίκας δικάζουσι εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἀθετοῦσι τὸ δίκαιον,
 μὴ φοβούμενοι τὴν ἐκδίκησιν τῶν θεῶν· τῶν δὲ ἐν ἀγροῖς
 ἀνθρώπων ὅλοι οἱ καταρῶνγνύμενοι ποταμοὶ εἶναι πλή-
 ρεις, οἱ δὲ χεῖμαρροι ἀποκόπτουσι πολλοὺς λόφους ῥέον-
 τες καὶ χύνονται εἰς τὴν πορφυρᾶν θάλασσαν ἀποτόμως,
 καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων φθείρονται, τοιουτοτρόπως
 καὶ αἱ τῶν Τρώων ἵπποι μεγάλως ἐστέναζον τρέχουσai.
 Ὁ Πάτροκλος ἀφοῦ διέρρηξε τὰς πρώτας φύλαγγας
 τῶν Τρώων, ὥθει πάλιν ὀπίσω αὐτοὺς πρὸς τὰ πλοῖα,
 οὐδὲ τοὺς ἄφινε νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν καίτοι ἐπι-
 θυμοῦντας, ἀλλ' ἐφορμῶν ἐφόνευεν αὐτοὺς μεταξὺ τῶν
 πλοίων, τοῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ ὑψηλοῦ τείχους καὶ πολ-
 λῶν Ἀχαιῶν φονευθέντων ἐξεδικεῖτο τὸν θάνατον. Τότε
 λοιπὸν ἐκτύπησε κατὰ πρῶτον μὲ τὸ λαμπρὸν δόρυ τὸν
 Πρόνοον γυμνωθέντα εἰς τὸ στῆθος παρὰ τὴν ἀσπίδα καὶ
 τὸν ἐθανάτωσεν· αὐτὸς δὲ πεσὼν ἤχησε μεγάλως. Ὁ δὲ
 Πάτροκλος ὀρμήσας δεύτερον εἰς τὸν Θέστορα, τὸν υἱὸν
 τοῦ Ἥνοπος, ὅστις ἐκάθητο εἰς τὸν ὠραῖόν του δίφρον
 ἐκ λύπης συμμαζωμένος καὶ ἐκπλαγεὶς τὰς φρένας, τὸν
 ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον εἰς τὴν δεξιὰν γνάθον καὶ ἐπέ-
 ρασε τὰ ἡνία διὰ μέσον τῶν ὀδόντων. Ἔσυρε δὲ αὐτὸν
 διὰ τοῦ δόρατος ὑπεράνω τοῦ γύρου τῆς ἀμάξης, καθὼς
 ὅταν τις καθήμενος εἰς πέτραν προέχουσαν ἀποσπᾷ ἰχθὺν
 ἐξωθεν διὰ τοῦ λίνου καὶ ἀγκίστρου· τοιουτοτρόπως ἔ-
 συρεν αὐτὸν ἐκ τοῦ δίφρου διὰ τοῦ λαμπροῦ δόρατός του
 ἀνοικτὸν ἔχοντα τὸ στόμα, τὸν ἔσπρωξε δὲ πάλιν ἐκ
 τοῦ δίφρου ἐπίστομα· οὗτος πεσὼν ἐξέπνευσεν. Ἐπειτα
 ἐκτύπησε μὲ πέτραν τὸν Ἑρύλαν ἐπερχόμενον εἰς

τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς, ἥτις ἐθραύσθη εἰς δύο μέρη ἐντὸς τῆς περικεφαλαίας, αὐτὸς δὲ πρηνὴς κατέπεσεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ὁ θάνατος ὁ καταστρέφων τὴν ζωὴν τὸν κατέλαβεν. Ἔπειτα τὸν Ἑρύμαντα καὶ τὸν Ἀμφοτερόν καὶ τὸν Ἐπάλτην, τὸν Τληπόλεμον καὶ τὸν Δαμαστορίδην, τὸν Ἐχίον καὶ τὸν Πύριν, τὸν Ἰφέα καὶ τὸν Εὐῖππον καὶ τὸν Ἀργεάδην Πολύμηλον, ὅλους ἄλλεπαλλήλως ἐφόνευσεν. Ὁ δὲ Σαρπηδὼν ὅταν εἶδε τοὺς ἄνευ ζώνης φέροντας τοὺς θώρακας ἐταίρους φονευθέντας ὑπὸ τοῦ Μενoitιάδου Πατρόκλου ἐφώναξε κατηγορῶν τοὺς ἰσοθέους Λυκίους.»

«Αἶσχος, ὦ Λύκιοι, ποῦ φεύγετε; τῶρα ἐστὲ ταχεῖς, καὶ ἀνδρεῖοι εἰς τὸν πόλεμον· διότι ἐγὼ θέλω ἀντιταχθῆ κατὰ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅταν μάθω, ποῖος εἶναι αὐτὸς ὅστις τόσον μανιωδῶς ἐπέρχεται ἐναντίον ἡμῶν· πολλὰ κακὰ ἤδη ἔπραξεν εἰς τοὺς Τρῶας, διότι πολλοὺς καὶ καλοὺς ἐφόνευσεν.»

Εἶπε καὶ μετὰ τῶν ὅπλων του ἐκ τοῦ ὀχήματος ἐπήδησε κατὰ γῆς. Ὁ δὲ Πάτροκλος ἀφ' ἐτέρου, ἅμα τὸν εἶδεν, ἐπήδησε καὶ αὐτός· ὡς γύπες γαμψώνυχοι καὶ ἀγκύλα χεῖλη ἔχοντες εἰς ὑψηλὴν πέτραν μεγάλως φωνάζοντες μάχονται, τοιουτοτρόπως καὶ οὗτοι φωνάζοντες ὥρμησαν ἐναντίον ἀλλήλων. Τούτους ὅμως ἰδὼν εὐσπλαγχνίσθη ὁ υἱὸς τοῦ δολιόφρονος Κρόνου Ζεὺς, εἶπε δὲ πρὸς τὴν Ἥραν, τὴν ἀδελφὴν καὶ σύζυγόν του.

«Οἷμοι, ἡ μοῖρα ἀπεφάσισε νὰ φονευθῇ ὁ φίλτατός μοι πάντων Σαρπηδὼν ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου· διττῶς δὲ ἡ καρδιά μου συλλογιζομένη διανοεῖται, ἢ ἀναρπάσας αὐτὸν ζῶντα ἀπὸ τῆς μάχης νὰ τὸν μεταφέρω εἰς τὴν εὖ-

φορον Λυκίαν, ἥ νὰ τὸν ἀφήσω νὰ φονευθῇ ὑπὸ τοῦ Πατρώκλου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ μεγαλόφθαλμος σεβασμία Ἥρα.

«Δεινότατε υἱὲ τοῦ Κρόνου, τί λόγον εἶπες; ἄνδρα θνητὸν πρὸ πολλοῦ ἀποφασισμένον νὰ ἀποθάνῃ, σὺ ἐπιθυμεῖς νὰ τὸν ἀπαλλάξῃς τοῦ φοβεροῦ θανάτου; κάμε το· ἡμεῖς ὅμως οἱ ἄλλοι θεοὶ δὲν ἐπιδοκιμάζομεν· ἄλλο δὲ θέλω σοὶ εἰπεῖ, σὺ δὲ βάλε το εἰς τὸν νοῦν σου· ἐὰν ζῶντα στείλῃς τὸν Σαρπηδόνα εἰς τὸν οἶκόν του, σκέφθητι μήπως ἔπειτα καὶ ἄλλος τις τῶν θεῶν θελήσῃ νὰ σώσῃ τὸν ἰδικόν του φίλον ἀπὸ τὴν μάχην ἀναρπάζων αὐτόν· διότι πολλοὶ υἱοὶ τῶν ἀθανάτων θεῶν μάχονται περὶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, τοὺς ὁποίους θέλεις παροργίσει μεγάλως· ἀλλ' ἐὰν τὸν ἀγαπᾷς, καὶ ἡ ψυχὴ σου λυπῆται δι' αὐτόν, ἄφες τον νὰ φονευθῇ ὑπὸ τοῦ Πατρώκλου εἰς τὴν φοβεράν μάχην· ἀφοῦ ὅμως αὐτὸς ἀποθάνῃ, τότε ἀπόστειλον τὸν θάνατον καὶ τὸν Ὕπνον νὰ τὸν μεταφέρωσιν εἰς τὴν Λυκίαν· ἐκεῖ θέλουσι τὸν θάψει οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ φίλοι του καὶ θέλουσι τῷ ἀνεγείρει τύμβον καὶ στήλην· διότι τοῦτο εἶναι τὸ βραβεῖον τῶν ἀποθανόντων.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐπέισθη δὲ ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν Ζεὺς. Ἐρρίπτεν εἰς τὴν γῆν δρόσους αἱματώδεις θέλων νὰ τιμῇσιν τὸν ἀγαπητὸν υἱόν του, τὸν ὅποιον ὁ Πάτροκλος ἔμελλε νὰ καταστρέψῃ εἰς τὴν Τροίαν, μακρὰν τῆς πατρίδος του. Ὅτε λοιπὸν οὗτοι, ὁ Σαρπηδὼν καὶ Πάτροκλος οἱ ἐπερχόμενοι ἐναντίον ἀλλήλων ἐπλησίασαν, ὁ Πάτροκλος ἐκτύπησε τὸν λαμπρὸν Θρασύμηλον, τὸν πιστὸν θεράποντα τοῦ βασιλέως Σαρπηδόνος,

εἰς τὴν κάτω κοιλίαν καὶ τὸν ἐφόνευσεν· ὁ δὲ Σαρπηδὼν ὀρμήσας δεύτερον μὲ τὸ ἀκόντιόν του κατ' αὐτοῦ, δὲν τὸν ἐπέτυχεν, ἀλλὰ ἐπλήγωσε μόνον τὸν Πάδασον, τὸν παράπειρον ἵππον, εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον· ὁ δὲ ἵππος ἤχησε μεγάλως ἐκπνέων· μηκώμενος ἔπесε κατὰ γῆς, καὶ ἡ ψυχὴ του ἐξῆλθεν. Οἱ ἄλλοι δύο ἵπποι συνεταράχθησαν, ἔτριζεν ὁ ζυγὸς τῆς ἀμάξης, καὶ τὰ ἡνία συνεχύθησαν, διότι ὁ παράπειρος ἵππος εἶχε καταπέσει εἰς τὴν κόνιν. Καὶ τῆς συγχύσεως ταύτης μέσον θεραπευτικὸν εὔρεν ὁ γενναῖος Αὐτομέδων· διότι σύρας τὸ πλατὺ ξίφος του ἀπὸ τὸν μηρὸν καὶ ὀρμήσας ἀπέκοψε τὰ ἡνία τοῦ παραπείρου ἵππου, καὶ ἐπέτυχεν· διότι οἱ ἄλλοι δύο διευθύνθησαν εὐτάκτως καὶ ἐτανύσθησαν περὶ τοὺς χαλινούς· πάλιν δὲ ἐπροχώρησαν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν καταστρεπτικὴν μάχην.

Τότε μὲν ὁ Σαρπηδὼν μὲ τὸ ἀκόντιόν του ἀπέτυχεν, ἡ δὲ αἰχμὴ τοῦ ἀκοντίου ἦλθεν εἰς τὸν ἀριστερὸν ὦμον τοῦ Πατρόκλου, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐκτύπησεν, ὁ δὲ Πάτροκλος τελευταῖος ὥρμησε καὶ αὐτὸς μὲ τὸ ἀκόντιόν του· τοῦτο δὲν ἐρρίφθη ματαιίως, ἀλλὰ τὸν ἐκτύπησεν ἐκεῖ, ὅπου τὸ διάφραγμα συνέρχεται περὶ τὴν πυκνὴν καὶ νευρώδη καρδίαν· ἔπесε δὲ ὡς δρυς ἢ λεύκη, ἢ πεύκη ὑψηλὴ, τὴν ὁποίαν τέκτονες ἄνδρες εἰς τὰ ὄρη κόπτουσι διὰ τῶν πελέκεων πρὸς ναυπηγίαν· τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτὸς τανυσθεὶς ἔμπροσθεν τῶν ἵππων καὶ τοῦ δίφρου ἔκειτο βρυχάζων καὶ κτυπῶν τὴν αἵματώδη κόνιν. Καθὼς δὲ λέων εἰσελθὼν εἰς τὴν ἀγέλην φονεύει ταῦρον λαμπρὸν καὶ ἰσχυρὸν μεταξὺ τῶν βοῶν, ὁ δὲ ταῦρος στενάζων φονεύεται ὑπὸ τῶν σιαγόνων τοῦ Λέοντος· τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀσπιδοφόρων Λυκίων καίτοι φονευόμενος

ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου ὠργίζετο ἐναντίον αὐτοῦ, ἔλεγε δὲ πρὸς τὸν φίλον του ἑταῖρον Γλαῦκον.

«Γλαῦκε φίλτατε, σὺ ὁ πολεμῶν μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, τῶρα πρέπει νὰ φανῆς ἀνδρεῖος καὶ γενναῖος πολεμιστῆς· τῶρα ἐπιθύμει τὸν πόλεμον, ἐὰν εἶσαι ἀξιόμαχος. Πρῶτον μὲν πανταχοῦ πορευόμενος παρότρυνε τοὺς ἡγεμόνας τῶν Λυκίων νὰ μάχωνται περὶ τοῦ Σαρπηδόνος· ἔπειτα δὲ καὶ σὺ ὁ ἴδιος μάχου ὑπὲρ ἐμοῦ, διότι ἐγὼ διὰ παντὸς θὰ σοὶ εἶμαι αἰσχύνη καὶ ὄνειδος, ἐὰν οἱ Ἀχαιοὶ πεσόντα εἰς τὸ στρατόπεδον μὲ ἀφαιρέσωσι τὰ ὄπλα· ἀλλὰ μένε εἰς τὴν μάχην ἀνδρεῖως, παρακίνει δὲ ὅλον τὸν λαόν.»

Ταῦτα εἰπὼν, ἐξέπνευσε, καὶ ὁ θάνατος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ τὰς ῥίνας του. Ὁ δὲ Πάτροκλος πατῶν ἐπὶ τοῦ στήθους του ἔσυρε τὸ δόρυ ὀπίσω ἀπὸ τὸ σῶμά του· πρὸς τούτοις ἐξῆλθον κατόπιν καὶ αἱ φρένες· αὐτοῦ λοιπὸν τὴν ψυχὴν καὶ τὴν αἰχμὴν τοῦ ἀκοντίου ὁ Πάτροκλος ἐξέσυρεν ὀπίσω· οἱ δὲ Μυρμιδόνες ἐκράτησαν τοὺς φρυάκτοντας ἵππους αὐτοῦ προθύμους ὄντας νὰ φύγωσιν, ἀφοῦ αἱ ἄμαξαι τῶν βασιλέων ἐγκατελείφθησαν.

Ὁ Γλαῦκος ὁμῶς ἐλυπήθη μεγάλως ἀκούσας ταῦτα· διηγέρθη δὲ ἡ καρδία του, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν βοηθήσῃ, καὶ λαβὼν αὐτὸν ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ ἐπῆζε τὸν βραχίονα· διότι τὸν ἐβασάνιζεν ἡ πληγὴ τὴν ὁποίαν ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τείχους διὰ τοῦ βέλους τῷ ἐπροξένησεν ὁ Τεῦκρος προσπαθῶν νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς ἑταίρους του· εὐχόμενος λοιπὸν εἶπεν εἰς τὸν μακρὰν τοξεύοντα Ἀπόλλωνα.

«Βισάκουσόν μου, θεὲ Ἀπολλων, ὅστις εὐρίσκεισαι εἰς τὴν εὐφορον Λυκίαν ἢ εἰς τὴν Τροίαν. Δύνασαι νὰ ἀκούης

πανταχοῦ τὸν πᾶσχοντα, καθὼς καὶ ἐμὲ τῶρα· διότι ἔχω ἤδη τὴν σκληρὰν ταύτην πληγὴν· ἡ δὲ χεὶρ μου βασανίζεται μεγάλως ἐκ τῶν ὀξειῶν ὀδυνῶν, οὐδὲ τὸ αἷμα καταπαύει ῥέον· εἶναι βεβαρημένος ὁ ὤμός μου ὑπὸ τῆς πληγῆς· δὲν δύναμαι νὰ κρατήσω στερεῶς τὸ ἀκόντιόν μου, οὐδὲ πορευθεὶς νὰ μάχωμαι ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Ἐχάθη ὁ Σαρπηδῶν, ἀνὴρ ἄριστος, ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς, ὅστις ὅμως δὲν ἐβόηθησε διόλου τὸν υἱόν του. Ἀλλὰ σὺ θεὲ ἰάτρευσόν μου τὴν πληγὴν ταύτην, ἡσύχασον τοὺς πόνους, δός μοι τὴν νίκην, ἵνα παροτρύνων τοὺς ἐταίρους παροξύνω τοὺς Λυκίους νὰ πολεμήσωσι, καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος νὰ πολεμήσω περὶ τὸν φονευθέντα νεκρόν.»

Ταῦτα εἶπεν εὐχόμενος, ὁ δὲ Ἀπόλλων τὸν ἤκουσε καὶ παρευθὺς μὲν τοῦ ἔπαυσε τοὺς πόνους, ἐξήρανε δὲ καὶ τὸ μαῦρον αἷμα ἐπὶ τῆς δεινῆς πληγῆς, καὶ τὸν ἐνέπνευσε θάρρος. Ὁ Γλαῦκος τὸ ἐνόησε καὶ ἐχάρη, διότι ταχέως ὁ θεὸς εὐχνηθέντα τὸν ἤκουσε· καὶ πρῶτον μὲν πανταχοῦ πορευόμενος παρώξυνε τοὺς ἡγεμόνας τῶν Λυκίων νὰ μάχωνται περὶ τοῦ Σαρπηδόνο. Ἐπειτα δὲ μακρὰ βήματα ποιῶν ἐπορεύετο εἰς τοὺς Τρῶας, πρὸς τὸν Πολυδάμαντα, τὸν Πανθοίδην, τὸν θεῖον Ἀγήνορα, πρὸς τὸν Αἰνεΐαν ἔτι καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ἑκτορα· σταθεὶς δὲ πλησίον εἶπεν. Ἄῤῥε, τῶρα ἐλησμόνησας ὅλως διόλου τοὺς συμμάχους σου, οἱ ὅποιοι ἕνεκα σοῦ μακρὰν τῶν οἰκοίων καὶ τῆς πατρίδος των ἀποθνήσκουσι· σὺ δὲ δὲν θέλεις νὰ τοὺς βοηθήσης. Κεῖται νεκρὸς ὁ Σαρπηδῶν, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀσπιδοφόρων Λυκίων, ὅστις προστατεύει τὴν Λυκίαν διὰ τῆς εὐθυδικίας καὶ τῆς ἰσχύος του· αὐτὸν κατέβαλεν ὁ Ἄρης διὰ τοῦ Πατρόκλου. Ἀλλ' ὦ φίλοι, ἔλθετε εἰς βοήθειαν· μὴ τὸ δέχησθε ἐν τῇ ψυχῇ

σας νὰ τὸν ἀφαιρέσωσι τὰ ὄπλα, καὶ νὰ κακοποιήσωσι τὸν νεκρὸν οἱ Μυρμιδόνες, παρωργισμένοι διὰ τοὺς φονευθέντας Δαναοὺς, τοὺς ὁποίους ἡμεῖς ἐφονεύσαμεν διὰ τῶν ἀκοντίων παρὰ τὰ πλοῖά των.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Τρῶες μέγα πένθος ἡσθάνθησαν, ἀκατατάσχετον, ἀνυπόφορον. Ὁ Σαρπηδὼν ἦτον δι' αὐτοὺς ὁ προμαχὼν τῆς πόλεώς των, καίτοι ὢν ξένος, διότι πολλοὶ λαοὶ τὸν παρηκολούθουν, μεταξὺ τῶν ὁποίων αὐτὸς ἠρίστευεν εἰς τὰς μάχας. Ἐπορεύθησαν δὲ κατ' εὐθείαν ἐναντίον τῶν Δαναῶν σπεύδοντες· ἀρχηγὸς αὐτῶν μὲν ἦτον ὁ Ἔκτωρ ἐπιθυμῶν νὰ ἐκδικήσῃ τὸν Σαρπηδόνα, τῶν δὲ Ἀχαιῶν ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Μενoitίου Πάτροκλος· πρῶτον δὲ εἶπε πρὸς τοὺς Αἴαντας προθύμους ὄντας καὶ αὐτούς.

«Αἴαντες, τώρα μετὰ μεγαλητέρας προθυμίας μάχεσθε, καθὼς ἐφαίνεσθε πρότερον, καὶ καλλίτερον μάλιστα. Ἰδοὺ νεκρὸς κεῖται ὁ Σαρπηδὼν, ὅστις πρῶτος εἰσέβαλεν εἰς τὸ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν. Ἄλλ' εἴθε λαβόντες αὐτὸν νὰ τὸν κακοποιήσωμεν, νὰ τὸν ἀφαιρέσωμεν τὰ ὄπλα ἀπὸ τοὺς ὤμους, καὶ νὰ φονεύσωμέν τινα τῶν ἐταίρων τοῦ τῶν ὑπερασπιζομένων αὐτόν.»

Ταῦτα εἶπεν· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἐπεθύμουν νὰ τὸν βοηθήσουν· ἀφοῦ δὲ καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν παρέταξαν τὰς φάλαγγας Τρῶες καὶ Λύκιοι, καὶ Μυρμιδόνες καὶ Ἀχαιοὶ ἀφ' ἐτέρου, μετὰ μεγάλων φωνῶν συνεπλάκησαν περὶ τὸν φονευθέντα νεκρὸν τοῦ Σαρπηδόνος· μεγάλως δὲ ἤχουν τὰ ὄπλα τῶν ἀνδρῶν. Ὁ δὲ Ζεὺς θέλων νὰ τιμῇσῃ αὐτὸν Σαρπηδόνα, ἵνα γείνῃ μέγας ἀγὼν περὶ τὸν υἱὸν του, ἐξήπλωσε νεφέλην σκοτεινὴν εἰς τὴν φοβεράν μάχην. Πρότεροι δὲ ἀπώθησαν οἱ Τρῶες τοὺς Ἀ-

χαιούς· διότι ἐπληγώθη ἐκ τῶν Μυρμιδόνων ἀνὴρ ἄνδρεῖος ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Ἀγακλέους, ὁ εὐγενὴς Ἐπειγεὺς, ὅστις ἐβασίλευε πρότερον ἄλλοτε εἰς τὸ καλῶς κατοικούμενον Βουδεῖον· τότε ὅμως φρονεύσας τὸν καλὸν ἀνεψιὸν τοῦ ἦλθεν ἐκέτης εἰς τὸν Πηλέα καὶ εἰς τὴν σύζυγόν τοῦ Θέτιδα, τὴν λευκοτάτην ὡς ἄργυρον ἔχουσαν τὴν πτέρναν, οἵτινες ἔστειλαν αὐτὸν εἰς τὴν Τροίαν μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως, ἵνα πολεμήσῃ κατὰ τῶν Τρώων. Τότε κατὰ πρῶτον συλλαβόντα τὸν νεκρὸν τοῦ Σαρπηδόνος ἐκτύπησεν ὁ Ἑκτωρ εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ λίθου, ἣτις ἐθραύσθη εἰς δύο ἐντὸς τῆς περικεφαλαίας, αὐτὸς δὲ ἔπεσε πρηνὴς ἐπὶ τοῦ νεκροῦ, καὶ ἀπέθανεν. Ὁ Πάτροκλος ὅμως ἐλυπήθη μεγάλως διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐταίρου τοῦ καὶ ἔδραμε διὰ μέσου τῶν προμάχων ὅμοιος μὲ ταχὺν ἰέρακα, ὅστις τρέπει εἰς φυγὴν τοὺς κοινοὺς καὶ τοὺς ψᾶρας· οὕτω καὶ ὁ ἱππότης Πάτροκλος ὥρμησε κατ' εὐθεῖαν ἐναντίον τῶν Τρώων, παρωργισμένος διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐταίρου τοῦ· ἐκτύπησε λοιπὸν τὸν Σθενέλαον, τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Ἰθαιμέου, εἰς τὸν λαιμὸν μὲ πέτραν, καὶ τοῦ ἀπέκοψε τοὺς τένοντας, ὑπεχώρησαν δὲ καὶ οἱ πρόμαχοι καὶ ὁ Ἑκτωρ αὐτός. Ὅση δὲ εἶναι ἡ ἀπόστασις βολῆς μακροῦ ἀκοντίου, τὸ ὅποιον ἤθελε ρίψει ἀνὴρ ἢ δοκιμάζων ἀπλῶς, ἢ κατὰ τῶν ἐχθρῶν πολεμῶν, τόσον ὑπεχώρησαν οἱ Τρῶες, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ τοὺς ἀπέκρουσαν. Πρῶτος ὁ Γλαῦκος, ἀρχηγὸς τῶν ἀσπιδοφόρων Λυκίων, ἐστράφη καὶ ἐφόνευσε τὸν μεγάλθυμον Βαθυκλέα, τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Χάλκωνος, ὅστις κατοικῶν ἐν Ἑλλάδι διέπρεπε μεταξὺ τῶν Μυρμιδόνων κατὰ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὸν πλοῦτον. Τοῦτον μὲν ὁ Γλαῦκος στραφεὶς αἰφνιδίως ἐπλήγωσεν ἐντὸς

τοῦ στήθους μὲ τὸ ἀκόντιον, ὅταν τὸν ἔφθασε διώκων αὐτόν· ἔπесε δὲ μετὰ πατάγου. Καὶ οἱ μὲν Ἀχαιοὶ μεγάλως ἐλυπήθησαν, διότι ἔπесεν ὁ γενναῖος ἀνὴρ, οἱ δὲ Τρῶες ἐχάρησαν· καὶ συναθροισθέντες περὶ αὐτὸν ἐστάθησαν. Ἀλλ' οὐδὲ οἱ Ἀχαιοὶ ἐλησμονήσαν τὴν ἀνδρείαν των καὶ ὥρμησαν ἐναντίον αὐτῶν. Τότε ὁ Μηριόνης ἐφόνευσεν ἄνδρα γενναῖον ἐκ τῶν Τρώων, τὸν Λαόγονον, τὸν τολμηρὸν υἱὸν τοῦ Ὀνήτορος, ὅστις ἦτον ἱερεὺς τοῦ Ἰδαίου Διὸς, ὥς θεὸς δὲ ἐτιμᾶτο παρὰ τῷ λαῷ· αὐτὸν ἐκτύπησεν ὑπὸ τὴν γνάθον καὶ τὸ οὖς, παρευθὺς δὲ ἐξέπνευσε καὶ ἀπέθανεν. Ὁ Αἰνεΐας ἠκόντισε κατὰ τοῦ Μηριόνου, διότι ἤλπιζε νὰ τὸν ἐπιτύχη προβαίνοντα ὑπὸ τὴν ἀσπίδα. Ἀλλ' αὐτὸς μὲν, ἰδὼν τὸ βέλος ἀντικρὺ του ἐρχόμενον, ἀπέφυγεν αὐτό, διότι ἔσκυψε πρὸς τὰ ἐμπρὸς, αὐτὸ δὲ πεσὼν ὅπισθεν αὐτοῦ ἐνεπάγη εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ ὅπισθεν ἔπαλεν ἕως οὗ ἀφῆρεσε τὴν δύναμιν αὐτοῦ ὁ φοβερός Ἄρης· διότι ἂν ἡ αἰχμὴ τοῦ Αἰνεΐου κειμένη κατὰ γῆς ἔπαλεν ἀποτυχοῦσα ἐρρίφθη ὅπως ἀπὸ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς του. Ὁ δὲ Αἰνεΐας ὠργίσθη καὶ εἶπε.

«Μηριόνη, ἐὰν σὲ ἐκτύπουν ταχέως μὲ τὸ ἀκόντιόν μου θὰ σὲ ἐφόνεουν, καίτοι ὄντα εὐκίνητον εἰς τὸν πόλεμον.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ διάσημος εἰς τὸ δόρυ Μηριόνης.

«Αἰνεΐα, εἶναι δύσκολον, μολονότι εἶσαι γενναῖος, νὰ φονεύσης ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἤθελον σὲ ἀντισταθῇ· διότι εἶσαι καὶ σὺ θνητός· ἐὰν δὲ καὶ ἐγὼ ἤθελον σὲ κτυπήσει ἐπιτυχὼν εἰς τὸ μέσον μὲ τὸ ἀκόντιόν μου, παρευθὺς, μολονότι εἶσαι γενναῖος καὶ ῥώμην ἔχεις,

εἰς ἐμὲ μὲν ἤθελες δώσει δόξαν, εἰς δὲ τὸν Ἄδην τὴν ψυχὴν σου.»

Οὕτως εἶπε· πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Μενoitίου Πάτροκλος.

«Μηριόνη, διατὶ λέγεις ταῦτα, ἐνῶ πανταχοῦ ἐφάνης, γενναῖος ; Φίλε, οἱ Τρῶες δὲν θὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸν νεκρὸν διὰ τῶν λόγων, πρὶν ἢ ἡ γῆ δεχθῇ αὐτοὺς, τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον· διότι τὸ τέλος τοῦ πολέμου κεῖται εἰς τὴν δύναμιν τῶν χειρῶν, τῆς δὲ βουλῆς τὸ τέλος εἰς τοὺς λόγους· διὰ τοῦτο λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ πολυλογῇς, ἀλλὰ νὰ μάχῃσαι.»

Ταῦτα εἰπὼν, ὁ μὲν Πάτροκλος προὔχῳρει ἐμπρὸς, ὁ δὲ Μηριόνης, ὁ ισόθεος ἀνὴρ, ἠκολούθει. Καθὼς δὲ ὁ κρότος τῶν δρυτόμων ἀνδρῶν διεγείρεται εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ ὄρους καὶ μακρόθεν ἀκούεται· τοιουτοτρόπως καὶ τούτων ὁ κρότος διεγείρετο ἀπὸ τῆς γῆς, ὁ κρότος τῶν ὅπλων καὶ τῶν ἀσπίδων, κτυπουμένων διὰ τῶν ξιφῶν καὶ τῶν ἀκοντίων. Οὕτω δὲ ἐχόντων τῶν πραγμάτων καὶ ὀξυδερκέστατος ἀνὴρ δὲν ἤθελε γνωρίσει τὸν θεῖον Σαρπηδόνα, διότι ἐντελῶς ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἦτο κεκαλυμμένος ἀπὸ τὰ βέλη, τὸ αἶμα καὶ τὴν κόνιν, αὐτοὶ δὲ συνηθορίζοντο πάντοτε περὶ τὸν νεκρὸν, καθὼς μυῖαι βομβοῦσιν εἰς τὰ κισσύβια τὴν ἀνοιξιν, ὅταν τὸ γάλα πληροῖ αὐτά· τοιουτοτρόπως καὶ οὗτοι συνηθορίζοντο περὶ τὸν νεκρὸν, οὐδέ ποτε δὲ ὁ Ζεὺς ἀπέστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς του ἀπὸ τὴν μάχην, ἀλλὰ πάντοτε τοὺς ἔβλεπε καὶ διελογίζετο καθ' ἑαυτὸν πολλὰ περὶ τοῦ φόγου τοῦ Πατρόκλου· ἢ αὐτοῦ εἰς τὴν μάχην ὁ Ἐκτωρ νὰ τὸν φονεύσῃ, ἐπάνω εἰς τὸν ισόtheon Σαρπηδόνα, καὶ νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὰ ὅπλα ἀπὸ τοὺς ὤμους, ἢ νὰ αὐξήσῃ

ἔτι μᾶλλον καὶ εἰς περισσοτέρους τὸν μέγαν ὄλεθρον περὶ τὸν νεκρόν. Ἐνῷ δὲ οὕτω διελογίζετο, τῷ ἐφάνη καλλίτερον, ἵνα ὁ λαμπρὸς ἑταῖρος τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως πάλιν ἀποκρούσῃ τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἑκτορα εἰς τὴν πόλιν των, καὶ φονεύσῃ πολλούς.

Καὶ πρῶτον μὲν ἐνέβαλε δειλίαν εἰς τὸν Ἑκτορα· οὗτος ἀναβὰς εἰς τὸν δίφρον ἐτράπη εἰς φυγὴν, παρεκίνησε δὲ καὶ ἄλλους νὰ φύγωσι, διότι ἐγνώρισε ποῦ κλίνει ἡ ἀπόφασις τοῦ Διός. Τότε οὔτε οἱ ἀνδρεῖοι Λύκιοι ὑπέμενον, ἀλλ' ὅλοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ἀφοῦ εἶδον τὸν βασιλέα των πεφονευμένον καὶ κείμενον μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν νεκρῶν, διότι πολλοὶ εἶχον πέσει ἐπ' αὐτοῦ, ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου διήγειρε τὴν τελευταίαν ταύτην μάχην. Οἱ δὲ περὶ τὸν Πάτροκλον ἀφῆρσαν τὰ ὅπλα ἀπὸ τῶν ὤμων τοῦ Σαρπηδόνος, τὰ χαλκᾶ, τὰ διαλάμποντα, τὰ ὅποια ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Μενoitίου ἔδωκεν εἰς τοὺς ἑταίρους του νὰ τὰ φέρωσιν εἰς τὰ πλοῖα. Τότε δὲ ὁ Ζεὺς εἶπεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. «Ὑπαγε ἤδη, φίλε Φοῖβε, σεῖρε τὸν Σαρπηδόνα ἐκτὸς τῆς μάχης καὶ καθάρισον αὐτὸν ἀπὸ τὸ μαῦρον αἷμα καὶ ἔπειτα ἀφοῦ τὸν φέρῃς μακρὰν λοῦσον αὐτὸν εἰς τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ, ἄλειψον μὲ τὴν ἀμβροσίαν, ἔνδυσον τὰ ἀθάνατα ἱμάτια καὶ παράδος αὐτὸν εἰς τοὺς διδύμους ἀδελφούς, τοὺς ταχεῖς πομπούς, τὸν Ὑπνον καὶ τὸν Θάνατον, νὰ τὸν φέρωσι ταχέως εἰς τὴν εὐφορον καὶ εὐρεῖαν Λυκίαν· ἐκεῖ θέλουσι τὸν κηδεύσει οἱ ἀδελφοί καὶ φίλοι του καὶ θὰ τῷ ἀνεγείρωσι τύμβον καὶ στήλην· διότι αὐτὸ εἶναι τὸ βραβεῖον τῶν νεκρῶν.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἀπόλλων ὑπήκουσεν εὐθὺς εἰς τὸν λόγον τοῦ πατρὸς του Διός· κατέβη ἀπὸ τῶν ὀρέων

τῆς Ἰδης εἰς τὴν μάχην· καὶ ταχέως σηκώσας ἐκ τοῦ τόπου τῆς μάχης τὸν θεῖον Σαρπηδόνα καὶ ἀποκομίσας αὐτὸν, τὸν ἔλουσεν εἰς τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ, τὸν ἤλειψε μὲ τὴν ἀμβροσίαν, τὸν περιέβαλε μὲ τὰ ἀθάνατα ἱμάτια· ἔστειλε δὲ εἰς αὐτὸν ταχεῖς πομποὺς νὰ τὸν φέρωσι, τοὺς διδύμους ἀδελφοὺς, τὸν Ὑπνον καὶ τὸν Θάνατον, οἵτινες τὸν κατέθεσαν εἰς τὴν εὐφορον καὶ εὐρεῖαν Λυκίαν.

Ὁ δὲ Πάτροκλος, διατάξας τοὺς ἵππους του καὶ τὸν ἡνίοχον Αὐτομέδοντα, ἐπορεύετο ἐναντίον τῶν Τρώων καὶ τῶν Λυκίων καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν καταστροφὴν· ὁ ἄφρων! ἐὰν ἐτήρει τὸν λόγον τοῦ Πηλεΐδου, ἤθελεν ἀποφύγει τὴν κακὴν μοῖραν τοῦ θανάτου. Ἀλλ' ὅμως πάντοτε ἡ θέλησις τοῦ Διὸς εἶναι ἀνωτέρα τῆς τῶν ἀνθρώπων· αὕτη ἠθέλησε τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου· ὁ Ζεὺς ὅστις τρέπει εἰς φυγὴν αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν γενναῖον ἄνδρα, τὸν ὁποῖον ἐξώθησεν εἰς μάχην καὶ εὐχερῶς τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν νίκην, αὐτὸς καὶ τότε ἐνέβαλε θάρρος εἰς τὰ στήθη του.

Τότε ποῖον πρῶτον, ποῖον δὲ τελευταῖον ἐφόνευσας, Πάτροκλε, ὅταν οἱ θεοὶ σὲ ἐκάλεσαν εἰς τὸν θάνατον; Πρῶτον μὲν τὸν Ἀδραστον καὶ τὸν Αὐτόνοον καὶ τὸν Ἐχεκλον, καὶ τὸν Μεγάδην Πέριμον, τὸν Ἐπίστορα καὶ τὸν Μελάνιππον, ἔπειτα δὲ τὸν Ἐλασον καὶ τὸν Μούλιον καὶ τὸν Πυλάρτην· αὐτοὺς ἐφόνευσεν, οἱ δὲ ἄλλοι ὅλοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.

Τότε ἤθελον κυριεύσει τὴν ὑψίπυλον Τροίαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Πατρόκλου, διότι ἔτρεχε πέριξ καὶ ἐμπρὸς μὲ τὸ δόρυ του· ἤθελον τὴν κυριεύσει, ἐὰν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων δὲν ἤθελε σταθῇ ἐπὶ τοῦ πύργου, κατ' αὐτοῦ μὲν κακὰ διαλογιζόμενος, βοηθῶν

δὲ τοὺς Τρῶας· καὶ ὁ μὲν Πάτροκλος τρεῖς ἀνέβη ἐπὶ τῆς ἐξοχῆς τοῦ ὑψηλοῦ τείχους, τρεῖς δὲ ἀπώθησεν αὐτὸν ὁ Ἀπόλλων διὰ τῶν ἀθανάτων χειρῶν του, τὴν λαμπράν του ἀσπίδα ἀπωθῶν. Ὅταν ὁμῶς ἐφώρμησε τετάρτην φοράν, ὡς θεὸς, τότε ὁ Ἀπόλλων ἐπιπλήξας αὐτὸν μεγάλως, εἶπεν.

Ἀπομακρύνθητι, θεεῖ Πάτροκλε, δὲν εἶναι πεπρωμένον νὰ κυριευθῇ ἡ πόλις τῶν ἀγερῶχων Τρώων ἀπὸ τὸ ἀκόντιόν σου, οὐδ' ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ὅστις εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Πάτροκλος ἀπεχώρησε πολὺ ὀπίσω, θέλων νὰ ἀποφύγῃ τὴν ὀργὴν του Ἀπόλλωνος.

Ὁ Ἐκτωρ ἐκράτει τοὺς ἵππους του εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας· διότι ἐδίσταζεν ἢ νὰ πολεμήσῃ εἰσελθὼν πάλιν εἰς τὴν συμπλοκὴν, ἢ νὰ διατάξῃ τοὺς λαοὺς νὰ συστραφῶσιν εἰς τὸ τεῖχος. Ἐνῶ ταῦτα διελογίζετο, παρέστη ὁ Ἀπόλλων ὁμοιάζων ἄνδρα νέον καὶ ἀνδρεῖον, τὸν Ἀσσιον, θεῖον πρὸς μητρὸς τοῦ ἵπποτου Ἐκτορος, αὐτάδελφον τῆς Ἑκάβης, υἱὸν τοῦ Δύμαντος, καὶ ὅστις κατῴκει εἰς τὴν Φρυγίαν παρὰ τὰ ρεύματα τοῦ Σαγγαρίου. Μὲ τοῦτον ὁμοιάζων εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων.

ἌἘκτορ, διατί ἀπέχεις τῆς μάχης; δὲν πρέπει νὰ κάμνῃς τοῦτο· εἴθε, ὅσον εἶμαι ἀδυνατώτερός σου, τόσον νὰ ἤμην καλλίτερός σου· διότι τότε κάκιστα ἤθελες ἀποχωρήσει τῆς μάχης· ἀλλὰ πῆγαινε, ἐφόρμα τοὺς ἵππους σου ἐναντίον τοῦ Πατρόκλου, προσπαθὼν νὰ τὸν φονεύσῃς, ὁ δὲ Ἀπόλλων ἅς σοι δώσῃ δόξαν.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ θεὸς εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν· ὁ δὲ λαμπρὸς Ἐκτωρ διέταξε τὸν Κεβριόνην νὰ μαστίξῃ τοὺς ἵππους του διὰ τὸν πόλεμον. Ὁ Ἀπόλλων

ὁμως εἰσῆλθεν εἰς τὸν ὄμιλον τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐνέβαλε μὲν εἰς τοὺς Ἀργείους δεινὴν ταραχὴν, εἰς δὲ τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἑκτορα ἔδωκε δόξαν. Ὁ Ἑκτωρ τοὺς μὲν ἄλλους Δαναοὺς ἄφινε καὶ δὲν ἐφόνευε, κατὰ τοῦ Πατρόκλου ὁμως διεύθυνεν ὀρμητικῶς τοὺς ἵππους του· ὁ Πάτροκλος ἀφ' ἐτέρου ἐπήδησεν ἀπὸ τῶν ἵππων εἰς τὴν γῆν, κρατῶν μὲ τὴν ἀριστεράν του τὸ ἀκόντιον, μὲ τὴν δεξιὰν δὲ ἔλαβε μέγαν λίθον, τρομερὸν, τὸν ὁποῖον ἡ χεὶρ του περικάλυψε· τὸν ἔρριψε δὲ μὲ ὅλην του τὴν δύναμιν καὶ δὲν ἔρρίφθη εἰς μάτην ὁ λίθος· ἀλλ' ἐκτύπησε μὲ τὸν λίθον εἰς τὸ μέτωπον τὸν ἡνίοχον τοῦ Ἑκτορος, τὸν Κεβριόνην, τὸν νόθον υἱὸν τοῦ ἐνδόξου Πριάμου, κρατοῦντα τὰ ἡνία τῶν ἵππων· ὁ δὲ λίθος συνέτριψε καὶ τὰς δύο ὀφρῦς, οὐδὲ τὸ ὅστουν ἔμεινεν, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ του ἔπεσαν κάτω εἰς τὴν γῆν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν του· καὶ αὐτός, ὅμοιος μὲ δύτην ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ὄχημα καὶ ἀπέθανε. Πρὸς τοῦτον ὀνειδιζων, εἶπες, ἵππότηα Πάτροκλε.

αἷΩ Πόποι! τῶνόντι εἶναι πολὺ ἐλαφρὸς ἀνὴρ· πόσον ἐλαφρῶς πηδᾷ κατὰ κεφαλῆς! ἀληθῶς, ἐὰν ᾔτον εἰς τὴν θάλασσαν, ἤθελε χορτάσει πολλοὺς ὁ ἀνὴρ οὗτος, ζητῶν ὄστρεα, πηδῶν ἀπὸ τὸ πλοῖόν του, καὶ ἐὰν ᾔτο τρικυμία· πόσον τώρα εἰς τὴν πεδιάδα εὐκόλως πηδᾷ ἐκ τῶν ἵππων του· τῶνόντι ὑπάρχουσιν εἰς τοὺς Τρῶας καλοὶ βουτηκταί. »

Ταῦτα εἰπὼν ὥρμησε κατὰ τοῦ Κεβριόνου, λυσσῶδῶς, ὡς λέων, ὅστις καταστρέφων τὰς μάνδρας τῶν προβάτων, ἐκτυπήθη εἰς τὸ στῆθος καὶ ἀποθνήσκει ἀφ' ἑαυτοῦ· τοιουτοτρόπως, ὦ Πάτροκλε, μετὰ σπουδῆς ὥρμησας κατὰ τοῦ Κεβριόνου. Ὁ δὲ Ἑκτωρ ἀφ' ἐτέρου ἐπήδησεν

ἀπὸ τῶν ἵππων κατὰ γῆς. Καὶ οἱ δύο λοιπὸν Πάτροκλος καὶ Ἑκτωρ ἐπολέμησαν περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Κεβριόνου, ὡς δύο λέοντες, οἱ ὅποιοι εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους, καὶ οἱ δύο πεινασμένοι καὶ ἀγέρωχοι, μάχονται περὶ πεφονευμένης ἐλάφου· τοιοῦτοτρόπως περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Κεβριόνου οἱ δύο φοβεροὶ οὗτοι, ὁ Πάτροκλος καὶ ὁ Ἑκτωρ, ἐπεθύμουν νὰ σφάζωσιν ἀλλήλους. Ὁ μὲν Ἑκτωρ ἀφοῦ τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν, δὲν τὸν ἄφηνεν, ὁ δὲ Πάτροκλος ἀφ' ἐτέρου τὸν ἐκράτει ἀπὸ τὸν πόδα· οἱ δὲ ἄλλοι Τρῶες καὶ Δαναοὶ συνεκρότησαν τρομερὰν μάχην.

Καθὼς δὲ ὁ Εὖρος καὶ ὁ Νότος ἐρίζουσι πρὸς ἀλλήλους εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ ὄρους, καὶ σείονται δι' αὐτῶν ὥσεί μαχόμενα πολλὰ δένδρα, ἡ φηγὸς, ἡ μελία καὶ ἡ πλατὺν φλοιὸν ἔχουσα κράνεια, αἱ ὅποιοι μετὰ πολλοῦ πατάγου συγκρούουσιν ἀλλήλων τοὺς ἐκτεταμένους κλάδους, μέγας δὲ κρότος γίνεται ἐξ αὐτῶν συντριβομένων· τοιοῦτοτρόπως οἱ Τρῶες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἐπιπесόντες ἐναντίον ἀλλήλων, ἐφόνευσον τρομερὰ, μηδ' ὅλως ἐνθυμούμενοι, οὔτε οἱ μὲν, οὔτε οἱ δὲ, τὸν φόβον· πολλὰ δὲ ὀξέα ἀκόντια ἐνεπάγησαν εἰς τὸν νεκρὸν τοῦ Κεβριόνου, καὶ βέλη πτερωτὰ ῥιφθέντα ἀπὸ τὰς νευρὰς τῶν τόξων· πολλαὶ δὲ πέτραι μεγάλαι ἐρρίφθησαν αὐτῶν μαχομένων περὶ αὐτόν· αὐτὸς δὲ εἰς τὸν στρόβιλον τῆς κόνεως ἔκειτο ἐξηπλωμένος μέγας μεγαλωστί, λησμονήσας ἐντελῶς τὴν ἱππηλασίαν του. Καὶ ἐνόςῳ μὲν ὁ Ἥλιος ἦτον εἰς τὸ μεσουράνημα, τότε τὰ βέλη καὶ τῶν δύο μερῶν σφοδρῶς ἐρρίπτοντο, οἱ δὲ λαοὶ ἔπιπτον· ὅτε δὲ ὁ Ἥλιος ἐβάδιζε πρὸς τὴν δύσιν, ὅτε ἀπολύουσιν οἱ γεωργοὶ ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν τοὺς βόας, τότε οἱ Ἀχαιοὶ παρὰ τὸ πεπρωμένον

ἦσαν ἀνώτεροι· καὶ τὸν μὲν ἥρωα Κεβριόνην τὸν ἀφῆρεσαν ἐκ τοῦ θορύβου τῆς μάχης τῶν Τρώων καὶ τὸν ἐξέδυσαν τῶν ὅπλων. Ὁ δὲ Πάτροκλος κακὰ κατὰ τῶν Τρώων διαλογιζόμενος τρις μὲν ἐφώρμησε κατ' αὐτῶν, ὅμοιος μὲ τὸν εὐκίνητον Ἄρην, τρομερὰ φωνάζων, εἰκοσιεπτὰ δὲ ἄνδρας ἐφόνευσεν· ὅταν ὅμως καὶ τετάρτην φορὰν ἐφώρμησεν, ὡς θεός, τότε τέλος πάντων, Πάτροκλε, ἐφάνη τὸ τέλος τοῦ θανάτου σου. Διότι τὸν ἀπῆντησεν εἰς τὴν τρομερὰν ταύτην μάχην ὁ φοβερός Ἀπόλλων, τὸν ὅποτον ὁ Πάτροκλος δὲν ἐνόησε πορευόμενον εἰς τὴν συμπλοκὴν, ὡς ὄντα κεκαλυμμένον μὲ σκοτεινὴν νεφέλην. Σταθεὶς ὀπισθεν τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μετάφρενον καὶ τοὺς εὐρεῖς ὦμους μὲ τὴν παλάμην πρὸς τὰ κάτω· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐσκοτοδινίασαν, καὶ ἀπὸ μὲν τὴν κεφαλὴν τοῦ ὁ Ἀπόλλων τοῦ ἔρριψε τὴν αὐλίσκον ἔχουσαν περικεφαλαίαν, ἣτις κυλιομένη ὑπὸ τῶν ποδῶν τῶν ἵππων ἔκαμνε κρότον· ὁ δὲ λόφος αὐτῆς ἐμιάνθη ἀπὸ τὸ αἶμα καὶ ἀπὸ τὴν κόνιν. Πρότερον ἦτον ἀνόσιον ἡ περικεφαλαία τοῦ φιλτάτου τοῦ Διὸς καὶ τῶν θεῶν Ἀχιλλέως νὰ ἀναμιγνύηται εἰς τὴν κόνιν· τότε ὅμως ὁ Ζεὺς τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν Ἑκτορα νὰ τὴν φορῇ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ· διότι ὁ ὀλεθρὸς ἦτο πλησίον τοῦ Ἑκτορος. Ὁλόκληρον τὸ μακρὸν ἀκόντιον, τὸ σιδῆρεᾶν λόγχην ἔχον, τὸ βαρὺ, τὸ μέγα, τὸ στιβαρὸν, συνετρίβη εἰς τὰς χεῖράς του· ἡ δὲ πλατυτάτη ἀσπίς μετὰ τοῦ ἱμάντος τῆς ἔπεσεν ἀπὸ τῶν ὤμων τοῦ τοῦ ἔλυσεν δὲ τὸν θώρακα ὁ θεός, υἱὸς τοῦ Διὸς, Ἀπόλλων. Ὁ Πάτροκλος ἐξεπλάγῃ, τὰ μέλη τοῦ ἐλύθησαν, ἐστάθη δὲ θαμβήσας· ὀπισθεν εἰς τὸ μετάφρενον μεταξὺ τῶν ὤμων ἐκ τοῦ πλησίον τὸν ἐκτύπησεν ἀνὴρ Δάρδανος, υἱὸς τοῦ Πανθόου Εὐφορβος, ὅστις ὑπερ-

βαίνει τοὺς ὁμήλικας αὐτοῦ κατὰ τὸ ἀκόντιον τὴν ἱπ-
πικὴν καὶ τοὺς ταχεῖς πόδας· διότι καὶ ἄλλοτέ ποτε
εἴκοσι ἄνδρας κατέρριψεν ἀπὸ τοὺς ἵππους κατὰ πρῶτον
ἐλθὼν πρὸς μάχην μὲ τὸ ὄχημά του καὶ μανθάνων
τὸν πόλεμον. Οὗτος πρῶτος, ἱππότης Πάτροκλε, ἔρριψε
κατὰ σοῦ βέλος, ἀλλὰ δὲν σὲ κατέβαλε· καὶ αὐτὸς μὲν
πάλιν ὀπίσω ἐπέστρεψε καὶ ἀνemieχθη εἰς τὸ πλῆθος, ἀρ-
πάξας ἐκ τῆς πληγῆς τὸ ἀκόντιον· οὔτε ἐτόλμησε νὰ
ὑποφέρῃ τὸν Πάτροκλον εἰς τὴν μάχην, μολονότι ὄντα
γυμνόν· ὁ Πάτροκλος ὅμως κτυπηθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ
τοῦ ἀκοντίου πάλιν ὀπίσω ἀπесύρθη εἰς τὸ πλῆθος, προσ-
παθὼν νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον.

Ὁ δὲ Ἑκτωρ καθὼς εἶδε τὸν μεγαλόψυχον Πάτρο-
κλον ὑποχωροῦντα καὶ πληγωμένον, ἤλθε πλησίον του
εἰς τὰς τάξεις, τὸν ἐπλήγωσε μὲ τὸ ἀκόντιον εἰς τὸν
κάτω κενεῶνα, εἰς τὸ μεταξὺ τῶν πλευρῶν καὶ τῶν λα-
γόνων κενὸν διάστημα, διεπέρασε δὲ ἐντελῶς τὸ ἀκόν-
τιον καὶ αὐτὸς πεσὼν ἐκτύπησε μεγάλως, ἐλύπησε δὲ
πολὺ τοὺς Ἀχαιοὺς. Καθὼς ὅταν λέων μαχόμενος κατα-
βάλλῃ ἰσχυρὸν κάπρον, ὅταν ἀμφοτέρω εἰς τὴν κορυφὴν
ὄρους ἀγερῶχως μάχονται περὶ μικρᾶς πηγῆς, διότι ἀμ-
φότεροι θέλουσιν νὰ πίωσιν, ὁ δὲ λέων δαμάζει διὰ τῆς
δυνάμεώς του τὸν κάπρον πολὺ αἰσθμαίνοντα· τοιοῦτο-
τρόπως ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου Ἑκτωρ ἐφόνευσε τὸν ἀνδρεῖον
υἱὸν τοῦ Μενoitίου Πάτροκλον, πολλοὺς πρότερον φο-
νεύοντα. Ὑπερηφανευόμενος δὲ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν ἀπο-
θνήσκοντα.

«Πάτροκλε, βεβαίως ἐνόμιζες, ὅτι θέλεις καταστρέφει
τὴν πόλιν μου, αἰχμαλωτεύσας δὲ τὰς Τρωϊάδας γυναῖ-
κας ἐνόμιζες, ὅτι θὰ τὰς φέρῃς διὰ τῶν πλοίων σου εἰς

τὴν πατρίδα σου· ἄφρον! ὑπὲρ αὐτῶν οἱ ταχεῖς ἵπποι τοῦ Ἑκτορος προθυμότατα μάχονται· ἐγὼ δὲ αὐτὸς μὲ τὸ ἀκόντιόν μου διαπρέπω μεταξὺ τῶν φιλοπολέμων Τρώων, ἀπομακρύνων ἀπ' αὐτῶν τὴν δουλείαν, καὶ σὲ ἐδῶ θὰ σὲ φάγωσιν οἱ γύπες. Ἄ! ταλαίπωρε, διόλου δὲν σὲ ὠφέλησεν ὁ Ἀχιλλεὺς, καίτοι ὢν ἀνδρεῖος, ὁ ὁποῖος μένων εἰς τὰ πλοῖα θερμῶς σὲ παρήγγειλε νὰ μὴ ἐπιστρέψῃς, ἰππότα Πάτροκλε, εἰς τὰ πλοῖα, πρὶν ἢ διασχίσῃς τὸν αἵματηρὸν χιτῶνα περὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἑκτορος· ταῦτα σοὶ ἔλεγε καὶ ἐν τῇ ἀνοησίᾳ σου ἐπέιθεσο».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπες, Πάτροκλε ἰππότα, μὲ ἀσθενῇ φωνῇ.

«Τώρα, Ἑκτορ, θριαμβεύῃς μεγάλως· διότι σοὶ ἔδωκε νίκην ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεὺς καὶ ὁ Ἀπόλλων, οἱ ὁποῖοι μὲ κατεδάμασαν εὐκόλως· αὐτοὶ μὲ ἀφῆρσαν τὰ ὅπλα ἀπὸ τῶν ὤμων· εἴκοσι ὥς σὺ ἐὰν ἤρχοντο ἀπέναντί μου, ὅλοι θὰ ἐχάνοντο δαμασθέντες ὑπὸ τὸ δόρυ μου· ἀλλὰ μὲ ἠφάνισεν ἡ κακὴ Μοῖρα καὶ ὁ υἱὸς τῆς Λητοῦς Ἀπόλλων, καὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν ὁ Εὐφορβος· τρίτος δὲ σὺ μὲ ἐφόνευσας. Σοὶ λέγω δὲ ἄλλο, τὸ ὁποῖον σὺ σκέψου καλῶς· «καὶ σὺ ἴδιος δὲν θὰ ζήσῃς ἐπὶ πολὺ, διότι ὁ θάνατος καὶ ἡ φοβερά Μοῖρα ἤλθε πλησίον σου, ὥς μέλλοντος νὰ φονευθῇς ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀχιλλέως». Ἐνῶ δὲ εἶπε ταῦτα, ὁ θάνατος τὸν ἐσκέπασεν, ἡ δὲ ψυχὴ ἐξῆλθεν ἐκ τῶν μελῶν του καὶ κατέβη εἰς τὸν ἅδην, ὀδυρομένη τὴν τύχην τῆς, ἐγκαταλιποῦσα τὴν δύναμιν καὶ τὴν νεότητα.

Πρὸς αὐτὸν δὲ καὶ ἀποθανόντα εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Ἑκτωρ.

«Πάτροκλε, τί μοι προμαντεύεις τὸν θάνατον; τίς οἶ-

δεν ἂν ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ υἱὸς τῆς καλλικίμου Θέτιδος, πέ-
σῃ πρότερον κτυπηθεὶς ἀπὸ τὸ ἀκόντιόν μου;»

Ταῦτα εἰπὼν ἔσυρεν ἀπὸ τὴν πληγῆς τὸ χαλκὴν αἰχ-
μὴν ἔχον ἀκόντιον, λάξ πατήσας ἐπὶ τοῦ στήθους του·
τὸν ὥθησεν δὲ ὕπτιον ἀπὸ τοῦ ἀκοντίου· πάραυτα ἔδραμε
μὲ τὸ ἀκόντιόν του εἰς τὸν Αὐτομέδοντα, τὸν ἰσόθεον θε-
ράποντα τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως, διότι ἐπεθύμει νὰ
τὸν κτυπήσῃ· ἀλλ' οὗτος διὰ τῶν ταχυπόδων καὶ ἀθα-
νάτων ἵππων του, τοὺς ὁποίους οἱ θεοὶ ἔδωκαν δῶρον εἰς
τὸν Πηλέα, ἀπεχώρησεν.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ρ.

ΑΡΙΣΤΕΙΑ ΜΕΝΕΛΑΟΥ.

Οὐδὲ διέφυγε τὸ βλέμμα τοῦ φιλοπολέμου υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως Μενελάου, ὅτι ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν Τρώων ὁ Πάτροκλος· προχωρήσας μεταξὺ τῶν προμάχων ὥπλισμένος μὲ κοκκινωπὸν χαλκὸν καὶ ἀνοιξας τὰ σκέλη του ἐκὰ τέρωθεν τοῦ πεσόντος ἐστάθη, καθὼς ζῶον πρώτην φορὰν γεννῶν καὶ μὴ γεννῆσαν ἄλλοτε, μὲ κλαυθμηρὰν φωνὴν προστατεύει τὸ μικρὸν του· τοιουτοτρόπως ἐπροστάτευε τὸν Πάτροκλον ὁ ξανθὸς Μενέλαος, ἔχων πρὸ ἑαυτοῦ τὸ δόρυ καὶ τὴν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα καὶ ὀρμῶν πάντοτε νὰ φονεύσῃ πάντα, ὅστις ἤθελεν ἔλθει ἀπέναντί του· οὐδ' ἔμεινεν ἀδιάφορος ὁ καλὸς δορυμάχος υἱὸς τοῦ Πάνθου εἰς τὸν θάνατον τοῦ εὐγενοῦς Πατρόκλου, ἀλλ' ἀμέσως πλησιάσας εἶπεν εἰς τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον.

«Ἀτρεΐδη Μενέλαε, εὐγενέστατε ἀρχηγέ, ἀποσύρθητι, ἄφησε τὸν νεκρὸν καὶ τὰ λερωμένα ὄπλα· διότι οὐδεὶς ἐκ τῶν Τρώων καὶ τῶν ἐνδόξων συμμάχων πρότερον ἐμοῦ ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ τὸν Πάτροκλον· διὰ τοῦτο ἄφησέ με νὰ λάβω λαμπρὰν δόξαν μεταξὺ τῶν Τρώων, μὴ σε κτυπήσω, καὶ σοῦ ἀφαιρέσω τὴν γλυκεῖαν ζωήν». Πρὸς αὐτὸν δὲ μὲ μεγάλην ἀγανάκτησιν εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος.

«Ζεῦ πάτερ, δὲν εἶναι βέβαια καλὸν νὰ καυχᾶται τις

ὑπὲρ τὸ μέτρον· οὔτε ἡ πάρδαλις ἔχει τόσην ὑπερηφάνειαν, οὔτε ὁ λέων, οὔτε ὁ φθοροποιὸς κάπρος, ὅστις μὲ μεγίστην ἐπὶ δυνάμει ἀλαζωνεῖαν περιβλέπει, ὅσον εἶναι οἱ ὑπερήφανοι, οἱ καλοὶ δορυμάχοι υἱοὶ τοῦ Πάνθου· ἀλλ' ὅμως οὐδὲ ὁ κραταῖος ἵπποδαμαστὴς Ὑπερήνωρ ὠφελήθη ἐκ τῆς νεανικῆς ἀκμῆς, ὅτε ἀντέστη εἰς ἐμὲ καταφρονῶν καὶ λέγων ὅτι εἶμαι ὁ μᾶλλον ἐπονειδίστος πολεμιστὴς μεταξὺ τῶν Διναῶν· ἀλλὰ δὲν ἐπέστρεψε βεβαίως μὲ τοὺς πόδας τοῦ νὰ χαροποιήσῃ τὴν ἀγαπητὴν τοῦ γυναῖκα καὶ τοὺς σεβαστοὺς γονεῖς τοῦ. Τοιοῦτοτρόπως καὶ τὴν ἰδικήν σου δύναμιν θὰ λύσω ἂν ἀντισταθῇς εἰς ἐμέ· σὲ προτρέπω λοιπὸν ἐγὼ νὰ ἐπιστρέψῃς καὶ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ πλῆθος, καὶ νὰ μὴ στέκεσαι ἀπέναντί μου, πρὶν πάθῃς κἀνὲν κακόν· ἀφοῦ δὲ συμβῇ τὸ πρᾶγμα, τότε καὶ ὁ μωρὸς τὸ ἐννοεῖ.»

Τοιοῦτοτρόπως εἶπεν· ἐκεῖνος ὅμως δὲν τὸν ἤκουσεν, ἀλλ' ἀπαντῶν τὸν εἶπε.

«Τώρα ἴσια ἴσια, ὦ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀνατετραμμένε Μενέλαε, ἔσο βέβαιος ὅτι θὰ πληρώσῃς τὸν φόνον τοῦ συγγενοῦς μου, διὰ τὸν ὅποιον μὲ γεμάτον στόμα καυχᾶσαι. Χήραν κατέστησες τὴν γυναῖκα εἰς τὸν μυχὸν νέου θαλάμου, τοὺς δὲ γονεῖς τοῦ ἔφερεις εἰς θέσιν νὰ ἐπιθυμῶσι τοὺς θρήνους καὶ τὸ πένθος. Ἀναμφιβόλως θὰ ἔπαυον τὸν θρήνον τὸν ὀδυνηρόν, ἐὰν ἤθελον ὑπάγει καὶ ρίψῃ τὴν κεφαλὴν σου καὶ τὰ ὄπλα σου εἰς χεῖρας τοῦ Πάνθου καὶ τῆς ἐπιφρανοῦς Φρόντιδος. Ἀλλ' ὅχι, ἅς μὴ μείνωμεν ἐπὶ πολὺ πλέον ἀργοί· ἀλλὰ θὰ πολεμήσωμεν, νὰ ἴδωμεν ποῖος εἶναι ἀνδρεῖος καὶ ποῖος θὰ τραπῇ εἰς φυγὴν.»

Οὕτως εἰπὼν, ἐκτύπησε τὴν κυκλοτερεὴ ἀσπίδα τοῦ Μενελάου· δὲν ἔσπασεν ὅμως τὸ χάλκινον αὐτῆς ἔλασμα, ἀλλ'

ἐκ τῆς σφαιρότητός του ἐγύρισε πρὸς τὰ ὀπίσω ἡ αἰχμή τοῦ δόρατος. Μετ' αὐτὸν ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Ἀτρεΐδου Μενελάου, ὅστις εὐχηθεὶς πρῶτον εἰς τὸν πατέρα Δία ἐφώρμησε μὲ τὸ χαλκόμυτόν του δόρυ· καθὼς δὲ ἐκεῖνος ἀπεσύρετο, τὸν ἐτρύπησεν εἰς τὴν βάσιν τοῦ οἰσοφάγου καὶ ὠθήσας τὸ δόρυ μὲ τὴν βαρεϊάν του χεῖρα ἐπέρασε τὴν μύτην του ἀπὸ τοῦ ἀντικρου μέρους τοῦ ἀπαλοῦ λαιμοῦ του· ἐθρόντησε δὲ πεσὼν, καὶ τὰ ὄπλα ἀντήχησαν ἐπ' αὐτοῦ· κατεβρέχετο ἀπὸ αἷμα ἡ ὁμοία μὲ τὴν τῶν Χαρίτων κόμη του, καὶ οἱ πλόκαμοι, οἵτινες μὲ χρυσὸν καὶ μὲ ἄργυρον ἦσαν συνεσφιγμένοι. Καθὼς δὲ ὁ ἄνθρωπος τρέφει ἀνθηρότατον βλαστὸν ἐλαίας εἰς μέρος ἀπρόσβατον, ὅπου ἄφθονον νερὸν ἀναβρῦει, καὶ γίνεται ὠραῖος καὶ ὑψηλός, αἱ δὲ πνοαὶ διαφόρων ἀνέμων τὸν σείουσιν, ἐνῷ δ' εἶναι φορτωμένος ἀπὸ λευκὰ ἄνθη, ἔρχεται αἰρνιδίως μέγας ἀνεμοστρόβιλος, τὸν ἐκρίζοι καὶ τὸν τεντώνει κατὰ γῆς, τοιοῦτοτρόπως τὸν καλὸν δορυμάχον Πανθοίδην Εὐφορβὸν φονεύσας ὁ Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἐσκόλυεν.

Καθὼς ὅταν λέων τῶν βουνῶν, πεποιθὼς εἰς τὴν δύναμίν του, εἰσέλθῃ εἰς ἀγέλην καὶ ἀρπάξας τὴν καλλιτέραν ἀγελάδα, κατασυντρίβει πρῶτον μὲ τοὺς δυνατοὺς τοῦ ὁδόντας τὸν λαιμόν της, ἔπειτα ξεσχίζων αὐτὴν καταβροχθίζει τὸ αἷμα καὶ τὰ σπλάγχνα της, οἱ δὲ σκύλοι καὶ οἱ βοσκοὶ φωνάζουσι παρὰ πολὺ ἀπὸ μακρὰν, οὐδὲ θέλουν νὰ ὑπάγουν ἐναντίον του, διότι ὠχρὸς φόβος ἰσχυρῶς τοὺς κατέχει, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐκ τούτων οὐδενὸς ἡ καρδία ἀντειχεν ὅπως ἐπεξέλθῃ ἐναντίον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου. Τότε ἄνευ δυσκολίας ἤθελε λάβει ὁ Ἀτρεΐδης τὰ περίφημα ὄπλα τοῦ Πανθοΐδου, ἐὰν δὲν τὸν ἐφθάνει ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, ὁ ὁποῖος ἐξήγειρε κατ' ἐπάνω

του τὸν ὅμοιον μὲ τὸν ταχὺν Ἄρην Ἑκτορα, λαβὼν μορφὴν ἀνθρώπου, τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Κικόνων Μέντου· ἀνοίξας λοιπὸν τὸ στόμα του εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Ἐκτορ, σὺ μὲν τῶρα τρέχεις οὕτω, κυνηγῶν, ὅτι ἀδύνατον νὰ συλλάβῃς, τοὺς ἵππους τοῦ πολεμόφρονος Αἰακίδου· ἀλλ' αὐτοὶ εἶναι δύσκολον νὰ δαμασθῶσιν ἀπὸ ἄλλον θνητὸν καὶ νὰ σύρῳσιν ἄρμα, ἐκτὸς ὑπὸ μόνου τοῦ Ἀχιλλέως, ὃν ἀθάνατος μῆτηρ ἐγέννησεν. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ πολεμιστὴς Μενέλαος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, ὑπερασπιζόμενος τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου, ἐφόνευσε τὸν καλλίτερον πολεμιστὴν τῶν Τρώων, τὸν Πανθοίδην Εὐφορβον, τοῦ ἔπαυσε δὲ τὴν ὀρμητικὴν δύναμιν.»

Τοιοιουτοτρόπως ὁμιλήσας ὁ θεὸς ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν μάχην· βαρυθυμία δ' ἐκάλυψε τὰ βάθη τῆς καρδίας τοῦ Ἑκτορος. Ἐξετάσας μὲ τὰ βλέμματά του τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, ἀμέσως διέκρινε τὸν μὲν ν' ἀφαιρῇ τὰ περίφημα ὅπλα, τὸν δὲ ἐξηπλωμένον κατὰ γῆς· αἷμα ἔτρεχεν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτο ἡ πληγὴ. Προχωρήσας ἦλθε μεταξὺ τῶν προμάχων, λάμπων μὲ τὴν χαλκίνην πανοπλίαν του καὶ μὲ φωνὰς διαπεραστικὰς, ὅμοιος μὲ τὴν ἄσβεστον φλόγα τοῦ Ἡφαίστου. Ἀμέσως τὸν ἐνόησεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ἀπὸ τὴν διαπεραστικὴν του φωνὴν καὶ ἀθυμήσας εἶπε καθ' ἑαυτόν.

«Οἷμοι, τί νὰ κάμω ; ἐὰν μὲν ἀφήσω τὰ ὥραϊα ὅπλα καὶ τὸν Πάτροκλον, ὁ ὁποῖος ἔπεσε διὰ νὰ μὲ ἱκανοποιήσῃ, φοβοῦμαι μὴ με κατηγορήσῃ ἄν τις Δαναὸς μὲ ἰδῇ, ἐὰν δὲ φιλοτιμηθῶ μόνος νὰ πολεμήσω ἐναντίον τοῦ Ἑκτορος καὶ τῶν Τρώων, φοβοῦμαι μὴ συμβῇ καὶ μὲ περικυκλώσουν ἓνα πολλοί· τοὺς δὲ Τρῶας ὅλους φέρει

ἐδῶ ὁ σεισόκρανος Ἑκτωρ. Ἀλλὰ διατί ἡ καρδία μου
 μὲ εἶπε ταῦτα ; ὅταν εἷς ἄνθρωπος θέλῃ νὰ πολεμῇ ἐναν-
 τίων θεοῦ, συμπλεκόμενος μὲ ἄνδρα, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ θεὸς
 χαρίζει τιμὴν, βεβαίως μέγα πάθος κυλίσεται ἐναντίον
 του. Διὰ τοῦτο οὐδεὶς τῶν Δαναῶν θὰ μὲ κατηγορήσῃ,
 ὅστις μὲ ἰδῇ νὰ ὑποχωρήσω εἰς τὸν Ἑκτορα, τὸν μὲ τὴν
 δύναμιν θεοῦ τινος πολεμοῦντα. Ἐὰν ὅμως ἤθελον ἰδεῖ
 πούθενά τὸν μεγαλόφωνον Αἴαντα, οἱ δύο ὁμοῦ ἡδυά-
 μεθα νὰ ἐπιστρέψωμεν καὶ νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν πολεμικὴν
 μας ζέσιν ἀκόμη καὶ ἐναντίον θεοῦ. Εἴθε νὰ ἡδυάμεθα
 δι' ὅποιουδῆποτε τρόπου νὰ σώσωμεν τὸν νεκρὸν χάριν
 τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως· τότε θὰ ἦτο μᾶλλον ὑποφερτὴ
 ἢ συμφορά.

Ἐν ὅσῳ αὐτὸς εἶχε τοιαύτας ὁρμὰς εἰς τὴν ψυχὴν του
 καὶ τὴν καρδίαν του, αἱ τάξεις τῶν Τρώων, προπορευο-
 μένου τοῦ Ἑκτορος, ἐπῆλθον· οὗτος δὲ ἄφησε τὸν νεκρὸν
 καὶ ἀπεσύρετο, συχνογυρίζων καὶ παρατηρῶν ὡς μεγα-
 λοχαίτης λέων, τὸν ὁποῖον σκύλοι καὶ ἄνθρωποι κυνη-
 γοῦσιν ἀπὸ τὴν μάνδραν μὲ δόρατά καὶ μὲ φωνάς· αὐτοῦ
 δὲ τρομάζει ἡ ἀνδρεία ψυχὴ, καὶ παρὰ τὴν θέλησίν του
 ἀπέρχεται ἀπὸ τὴν μάνδραν· τοιοῦτοτρόπως ἀπεχώρει
 ἀπὸ τὸν Πάτροκλον ὁ ξανθὸς Μενέλαος. Φθάσας εἰς
 τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων ἐγύρισε καὶ ἐστάθη, ζητῶν διὰ
 τῶν βλεμμάτων τὸν μέγαν Τελαμώνιον Αἴαντα. Ἀμέ-
 σως τὸν παρετήρησεν εἰς τὸ ἀριστερὸν ἄκρον τῆς μάχης
 ἐνθαῤῥύοντα καὶ προτρέποντα τοὺς συντρόφους νὰ πολε-
 μῶσι· διότι τρομεράν τάσιν πρὸς φυγὴν τοὺς εἶχεν ἐμ-
 βάλλει ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· ἤρχισε δὲ νὰ τρέχῃ καὶ εὐ-
 θὺς φθάσας τὸν εἶπεν.

« Αἴαν, ἐδῶ, φίλε ἄ, σπεύσωμεν νὰ ὑπερασπισθῶμεν

τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου, ἵσως κατορθώσωμεν νὰ τὸν φέρωμεν κάτω εἰς τὸν Ἀχιλλέα γυμνόν, διότι τὴν πα-
νοπλίαν του ἔχει ὁ σείων τὸ κράνος Ἐκτωρ.

Οὕτως εἰπὼν ἐξήγειρε τὴν καρδίαν τοῦ πολεμόφρονος Αἴαντος, ὅστις ἐπροχώρησε καὶ ἦλθε μεταξὺ τῶν προ-
μάχων καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ξανθὸς Μενέλαος. Ὁ Ἐκτωρ ἐν
τούτοις τὸν Πάτροκλον, ἀφοῦ τοῦ ἀφήρησε τὰ περίφημα
ὄπλα, τὸν ἔσυρε, ἵνα τὴν μὲν κεφαλὴν ἀποκόψῃ μὲ κο-
πτερόν ξίφος ἀπὸ τοὺς ὤμους, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα σύρῃ
καὶ δώσῃ εἰς τοὺς Τρωϊκοὺς σκύλους· ἀλλ' ὁ Αἴας ἐπλη-
σίασε μὲ τὴν ὡς πύργον ἀσπίδα του· ὁ δὲ Ἐκτωρ ἀπε-
σύρθη καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων·
ἀνέβη δὲ ἐπάνω εἰς τὸ ἄρμα, δώσας τὰ ὠραῖα ὄπλα εἰς
τοὺς Τρῶας νὰ τὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν πόλιν πρὸς μεγάλην
του δόξαν.»

Ὁ δὲ Αἴας ἀνοίξας τὰ σκέλη του ἐκατέρωθεν τοῦ Με-
νοιτιάδου καὶ καλύψας μὲ τὴν πλατεῖαν του ἀσπίδα,
ἐστέκετο ὡς λέαινα προστατεύουσα τοὺς λεοντιδεῖς της,
ὅταν ἐνῶ τὰ ὀδηγεῖ ἀκόμῃ μικρὰ, τὴν συναντήσουν μέσα
εἰς τὸ δάσος κυνηγοὶ καὶ αὐτὴ συναισθανομένη τὴν δύνα-
μίν της τοὺς ἀγριοκυτᾶζει μὲ συνωφρυνόμενον πρόσωπον
καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς ἡμικλείστους· τοιοῦτοτρόπως ὁ Αἴας ἵ-
στατο προστατεύων τὸν ἥρωα Πάτροκλον· ἀφ' ἐτέρου
ἵστατο ὁ φιλοπόλεμος υἱὸς τοῦ Ἀτρείδης Μενέλαος μὲ
πένθος μέγα ἐντὸς τῶν στηθῶν του.

Γλαῦκος δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Ἴππολόχου, ὁ τῶν Λυκίων ἀρ-
χιγὸς, παρατηρήσας τὸν Ἐκτορα μὲ ὀφθαλμοὺς συνε-
σταλμένους τὸν ἐπέπληξε σκληρῶς καὶ ἀποτόμως λέγων.

«Ἐκτορ ἄριστε κατ' ἐπιφάνειαν, ἥσο λοιπὸν πολὺ
κατώτερος πολεμιστῆς· ματαίως βέβαια ἀπολαύεις γεν-

ναίου ἀνδρὸς ὑπόληψιν, ἐνῶ εἶσαι δειλός· εὐρὲ τῶρα τρίπον, μὲ τὸν ὅποῖον νὰ σώσης τὴν πόλιν μόνος καὶ μὲ τοὺς ἰδίους τῆς κατοίκους· διότι ἀπὸ τοὺς Λυκίους τοῦλάχιστον κανεῖς δὲν θὰ ὑπάγῃ νὰ πολεμήσῃ ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἀφοῦ οὐδεὶς χρεωστεῖ εἰς αὐτοὺς χάριν διότι ἀδιακόπως πολεμοῦσι ἐναντίον ἐχθρῶν· πῶς ἤθελες σὺ, ταλαίπωρε, σώσει κατώτερόν τινα μεταξὺ τοῦ πλήθους, ἀφοῦ τὸν Σαρπηδόνα, φίλον συνάμα ὄντα καὶ σύντροφον, ἄφησες νὰ γείνῃ λάφυρον καὶ εὖρημα τῶν Ἀργείων, ὅστις ζῶν πολὺ εἶχε βοηθήσει καὶ τὴν πόλιν καὶ σὲ τὸν ἴδιον; Τώρα δὲ δὲν ἡδυνήθης νὰ ἀποτρέψῃς ἀπ' αὐτοῦ τοὺς σκύλους. Ὅθεν ἐὰν οἱ Λύκιοι πεισθῶσιν εἰς ἐμὲ νὰ ἐπισρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα, θὰ ἐπέλθῃ τρομερὰ καταστροφὴ εἰς τὴν Τροίαν· διότι ἐὰν τώρα ἤθελεν ὑπάρχει ἐντὸς τῶν Τρώων τολμηρὰ καὶ ἀτρόμητος ψυχὴ, ὁποῖαν ἔχουσιν οἱ ἄνδρες οἱ ὑπὲρ πατρίδος πρὸς ἐχθροὺς πολεμοῦντες, ταχέως ἠθέλαμεν σύρει ἐντὸς τοῦ Ἰλίου τὸν Πάτροκλον· ἐὰν δὲ οὗτος ἤθελεν ἔλθει ἀποθαμένος εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ βασιλέως Πριάμου, συρθεὶς ἀπὸ τὴν μάχην, εὐθὺς οἱ Ἀργεῖοι ἤθελον λύσει τοῦ Σαρπηδόνοιο τὰ ὠραῖα ὅπλα, καὶ ἤθελον ἀποδώσει καὶ αὐτὸν εἰς τὴν Ἰλίον· ὁ φρονευμένος εἶναι σύντροφος ἀνδρὸς, ὅστις εἶναι ὁ ἀνδρείότατος εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀργείων καὶ ἔχει συντρόφους ἐκ τοῦ πλησίον πολεμιστάς. Ἀλλὰ σὺ δὲν ἐτόλμησες νὰ σταθῇς ἀπέναντι τοῦ γεννητοῦ καὶ ἀνδρός Αἴαντος, οὐδ' ἐτόλμησες ν' ἀντικρύσῃς τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὴν πλήρη κραυγῶν μάχην, οὐδὲ νὰ ὑπάγῃς εὐθέως κατ' αὐτοῦ πρὸς συμπλοκὴν, διότι εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀγριοκυτάξας εἶπεν ὁ σείων τὸ κράνος Ἑκτωρ.

«Γλαῦκε, διατὶ, ἐνῶ εἶσαι τοιοῦτος, ὠμίλησες μὲ τό-
 σην ἀλαζωνείαν; Ὡ πόποι, ἔλεγον κχτ' ἐμαυτὸν ὅτι
 ὑπερέχεις κατὰ τὸν νοῦν τῶν ἄλλων κατοίκων τῆς πολυ-
 βώλου Λυκίας· ἀλλὰ τῶρα κατεφρόνησα ἐντελῶς τὸν
 νοῦν σου ἐκ τοῦ λόγου τὸν ὁποῖον εἶπες, ὅτι δὲν ἐτόλ-
 μησα νὰ μείνω ἐναντίον τοῦ θαυμαστοῦ Αἴαντος. Ἔσο
 βέβαιος ὅτι ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι τὸν πόλεμον, οὐδὲ τὸν
 κτύπον τῶν ἵππων· ἀλλὰ πάντοτε νικᾷ ὁ νοῦς τοῦ αἰ-
 γιόχου Διὸς, ὅστις καὶ τὸν ἀνδρεῖον τρέπει εἰς φυγὴν
 καὶ τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν νίκην χωρὶς δυσκολίαν, καὶ ἂν αὐτὸς
 ὁ Ζεὺς παρώρμησεν αὐτὸν εἰς πόλεμον. Ἄλλ' ἐλθέ ἐδῶ,
 φίλε καὶ στεκόμενος πλησίον μου παρατῆρει ἐμπράκτως
 ἐὰν θὰ ᾔμαι ἄνανδρος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, καθὼς φω-
 νάζεις καὶ λέγεις, ἥ καὶ θὰ παύσω τινα Δαναὸν, μῶλην
 του τὴν ὀρμητικὴν δύναμιν, νὰ ὑπερασπίζεται τὸν νε-
 κρὸν τοῦ Πατρόκλου.»

Οὕτως εἰπὼν, προέτρεψε μεγαλοφώνως τοὺς Τρῶας
 διὰ τῶν ἐξῆς.

«Τρῶες, Λύκιοι καὶ Δάρδανοι οἱ ἐκ τοῦ πλησίον πολε-
 μοῦντες, φανῆτε ἄνδρες, φίλοι καὶ ἀναλάβετε τὴν ὀρμη-
 τικὴν σας δύναμιν, ἕως νὰ ἐνδυθῶ ἐγὼ τὰ ὅπλα τοῦ
 ἐνδόξου Ἀχιλλέως, τὰ ὠραῖα, τὰ ὁποῖα ἐσκύλευσα φο-
 νέυσας τὸν κραταῖον Πάτροκλον.»

Τοιοιυτοτρόπως εἰπὼν ἀπῆλθεν ἀμέσως ἐκ τοῦ πολέμου
 ὁ σείων τὸ κράνος Ἑκτωρ· τρέχων δὲ διὰ ταχέων πο-
 δῶν εὔρε τοὺς συντρόφους ταχύτατα, μὴ ἀπομακρυνθέν-
 τας ἀκόμη καὶ φέροντας πρὸς τὴν πόλιν τὰ διάσημα
 ὅπλα τοῦ Πηλεΐδου. Σταθεῖς μακρὰν τῆς πολυδακρύτου
 μάχης ἤλλαζεν ὅπλα· δώσας τὰ ἰδικά του εἰς τοὺς φι-
 λοπολέμους Τρῶας, ἐνεδύετο τὰ ἀθάνατα ὅπλα τοῦ Πη-

λείδου Ἀχιλλέως, τὰ ὅποια εἶχον δώσει οἱ οὐράνιοι θεοὶ εἰς τὸν φίλτατόν του πατέρα, ὅστις γηράσας τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν υἱόν του· ἀλλὰ δὲν ἐγήρασεν ὁ υἱὸς φορῶν τὰ ὅπλα τοῦ πατρός.

Τοῦτον δὲ καθὼς εἶδε μακράν τῶν ἄλλων ὁ θυελλώδης Ζεὺς νὰ ὀπλίζεται μὲ τὰ ὅπλα τοῦ θεοῦ Πηλείδου, κινήσας τὴν κεφαλὴν του εἶπε καθ' ἑαυτόν.

αἴ Α Δεῖλαιε, δὲν ἐπιθυμεῖς διόλου τὸν θάνατον, ὅστις ἤδη σὲ πλησιάζει, καὶ ὅμως ἐνδύεσαι τὰ ἀθάνατα ὅπλα τοῦ καλλιτέρου πολεμιστοῦ, τὸ ὅποιον ἐμπνέει γενικὸν τρόμον· τούτου ἤδη φονεύσας τὸν καλὸν σύντροφον ἀφήρεσας ἀπρεπῶς ἀπὸ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους τὰ ὅπλα. Ἀλλὰ τώρα τούλάχιστον θὰ σοῦ δώσω μεγάλην ὑπεροχὴν, ὡς ἀμοιβὴν τοῦ ὅτι δὲν θά σε δεχθῇ ἡ Ἀνδρομάχη ἐπιστρέψαντα ἀπὸ τὴν μάχην μὲ τὰ περιφημέα ὅπλα τοῦ Πηλείδου. »

Εἶπε καὶ μὲ τὰς μαύρας ὄφρεις του ἐπένευσεν ὁ Κρονίδης· ὁ δὲ Ἔκτωρ ἀφοῦ ἐφήρμοσεν ἐπάνω εἰς τὸ σῶμά του τὰ ὅπλα, ἤσθάνθη εἰς ἑαυτὸν εἰσελθοῦσαν τρομερὰν πολεμικὴν ζέσιν καὶ τὰ μέλη του πληρωθέντα ἀπὸ ῥώμην καὶ δύναμιν. Ἐκίνησε δὲ πρὸς τοὺς ἐνδόξους συμμάχους φωνάζων δυνατὰ καὶ φαινόμενος εἰς ὅλους αὐτοὺς ὡς γενναῖος Πηλείδης ἀπὸ τὴν λάμψιν τῶν ὀπλων του. Διέτρεχε τὰς τάξεις των καὶ τοὺς παρώτρυνε μὲ λόγους, τὸν Μέσθλην, τὸν Γλαῦκον, τὸν Μέδοντα, τὸν Θερεσίλοχον, τὸν Ἀστεροπαῖον, τὸν Δεισήμερον, τὸν Ἰππόθοον, τὸν Φόρχυν, τὸν Χρόμιον καὶ τὸν οἰωνοσκόπον Ἐννομον· τούτους λοιπὸν παρορμῶν ἔλεγε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

αἴ Α Ακούσατέ με, ἡ ἄπειρος πληθὺς τῶν περιοικούντων συμμάχων· ἐγὼ σᾶς συνήθροισα καθένα ἐκ τῶν πόλεων

σας, οὐχὶ ζητῶν οὐδ' ἔχων ἀνάγκην πλήθους, ἀλλ' ἵνα
 προθύμως σῶζετε τὰς γυναῖκας καὶ τὰ μικρὰ παι-
 δία τῶν Τρώων ἀπὸ τοὺς φιλοπολέμους Ἀχαιοὺς· ταῦτα
 φρονῶν στενοχωρῶ τὸν λαὸν νὰ δίδῃ δῶρα καὶ τροφήν
 πρὸς αὐῶσιν τῆς προθυμίας σας. Διὰ τοῦτο ἕκαστος κατ'
 εὐθείαν ἐστραμμένος πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἅς χαθῇ ἢ ἅς
 σωθῇ, διότι οὕτω συνειθίζεται εἰς τὸν πόλεμον. Ὅστις
 δὲ κατορθώσῃ καὶ ἀποθαμμένον νὰ σύρῃ τὸν Πάτροκλον
 εἰς τὸ μέρος τῶν ἵπποδαμαστῶν Τρώων, ἀναγκάσας τὸν
 Αἴαντα νὰ ὑποχωρήσῃ, εἰς τοῦτον θὰ δώσω τὸ ἥμισυ
 μέρος τῶν λαφύρων, τὴ δὲ ἥμισυ θὰ κρατήσω ἐγὼ· θὰ
 ἀποκτήσῃ δ' ἐντεῦθεν ἴσην μ' ἐμὲ δόξαν. »

Οὕτως εἶπεν, αὐτοὶ δὲ ἐπέπεσαν κατ' εὐθείαν κατὰ
 τῶν Δαναῶν μὲ ὄλον τὸ βάρος τῆς δυνάμεως τῶν καὶ
 μὲ τὰ δόρατα σηκωμένα ἐπάνω· ἤλπιζε δὲ πολὺ ἡ καρ-
 δία τῶν νὰ ἀρπάσουν τὸν νεκρὸν ἀπὸ τὸν Τελαμώνιον
 Αἴαντα· οἱ μωροὶ πόσοι ἐξ αὐτῶν ἐμελλον νὰ ἀπολε-
 σθῶσι διὰ τὸν νεκρὸν τοῦτον ! Καὶ τότε εὐθὺς ὁ Αἴας
 εἶπε πρὸς τὸν μεγαλόφωνον Μενέλαον.

« ὦ φίλε, ὦ εὐγενέστατε Μενέλαε, δὲν ἐλπίζω πλέον
 ἡμεῖς οἱ δύο νὰ ἐπιστρέψωμεν ἀπὸ τὸν πόλεμον· δὲν φο-
 βῶμαι τόσον πολὺ διὰ τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου, ὅστις
 ἴσως γρήγορα θὰ χορτάσῃ τῶν Τρώων τοὺς σκύλους καὶ
 τὰ ὄρνεα, ὅσον φοβῶμαι διὰ τὴν κεφαλὴν μου καὶ τὴν
 ἰδικήν σου, μὴ πάθωσί τι· διότι ὁ Ἑκτωρ περικαλύπτει
 ὅλα μὲ νέφος πολεμικῆς κινήσεως, εἰς ἡμᾶς δ' ἀφ' ἐτέρου
 φαίνεται καθαρὰ δεινὸς ὄλεθρος. Ἀλλ' ἐμπρὸς φώναξε
 τοὺς ἀρίστους τῶν Δαναῶν ἴσως ἀκούσῃ κανεῖς. »

Οὕτως εἶπεν· ἀμέσως δ' ὑπήκουσεν ὁ μεγαλόφωνος

Μενέλαος, καὶ μὲ ὀξείαν φωνὴν ἐκραύγασε πρὸς τοὺς Δαναούς.

α³Ω φίλοι στρατηγοὶ καὶ κυβερνήται τῶν Ἀργείων οἱ πλησίον τῶν Ἀτρείδων Ἀγαμέμνωνος καὶ Μενελάου τρώγοντες καὶ πίνοντες ἀπὸ τοῦ κοινὸν ταμεῖον καὶ δίδοντες καθεὶς διαταγὰς εἰς τὸν στρατόν· σείς, τοὺς ὁποίους ἀκολουθεῖ τιμὴ καὶ δόξα ἐκ Διὸς προερχομένη· δύσκολον μοῦ εἶναι νὰ παρατηρῶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διὰ καθένα ἀρχηγόν· διότι μέγας πολεμικὸς ἀγὼν εἶναι ἀναμμένος· ἀλλὰ καθεὶς μόνος τοῦ ἅς ἔλθῃ, ἅς ἐντραπῇ δὲ καθ' ἑαυτὸν νὰ γίνῃ ὁ Πάτροκλος παίγιον τῶν Τρωϊκῶν σκύλων.»

Οὕτως εἶπεν, ἀμέσως δὲ ἤκουσεν ὁ ταχὺς Αἴας τοῦ Οἴλέως, καὶ τρέχων ἀνά τὴν μάχην ἦλθε πρὸς αὐτοὺς πρῶτος, μετ' αὐτὸν δὲ ὁ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ ὀπαδὸς τοῦ Ἰδομενεὺς Μηριόνης, ὁ ἰσοστάθμιος μὲ τὸν ἀνθρωποφόρον Ἄρην· τῶν δὲ ἄλλων Ἀχαιῶν τῶν ἐπελθόντων κατόπιν εἰς τὴν μάχην ποῖος δύναται νὰ ἀπαριθμήσῃ τὰ ὀνόματα ;

Οἱ Τρῶες ἐπροχώρησαν συμπυκνωμένοι, προπορευομένου τοῦ Ἑκτορος· καθὼς δὲ ὅταν εἰς τὰς ἐκβολὰς χειμάρρου ποταμοῦ βρυχᾶται δυνατὰ τὸ κύμα ἀνθιστάμενον εἰς τὸ ρεῦμα, ἐκατέρωθεν δὲ βρωσιν αἱ ἄκραι τῆς παραλίας ἀπωθούσης τὸ κύμα τῆς θαλάσσης· μὲ τόσον ἀλαλαγμὸν ἐπήρχοντο οἱ Τρῶες. Οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ἐστάθησαν περὶ τὸν Μενoitιάδην μὲ τὴν αὐτὴν ὅλοι προθυμίαν, φραχθέντες μὲ τὰς ἐκ χαλκοῦ ἐνδεδυμένας ἀσπίδας τῶν· περὶ δὲ τὰς λαμπράς τῶν περικεφαλαίας ὁ Κρονίδης ἔχυσε πυκνὴν ὀμίχλην, διότι οὐδὲ πρότερον ἐμίσει τὸν Μενoitιάδην, ἐν ὅσῳ ζῶν ἦτον ἀκόλουθος τοῦ Αἰακίδου, τότε δὲ δὲν εὐχαριστήθη νὰ γείνῃ εὖρημα τῶν ἐχθρικῶν

σκύλων, τῶν Τρωϊκῶν, καὶ διὰ τοῦτο τοῦ ἐξήγειρε τοὺς συντρόφους πρὸς ὑπεράσπισίν του.

Καὶ πρῶτον μὲν οἱ Τρῶες ἀπώθησαν τοὺς γοργοφθάλους Ἀχαιοὺς, ἀφίσαντας τὸν νεκρὸν καὶ τραπέντας εἰς φυγὴν· δὲν ἐφόνευσαν ὅμως κανένα μὲ τὰ δόρατά των, ἂν καὶ πολὺ ἐπεθύμουν, ἀλλ' ἔσυρον τὸν νεκρὸν. Ὀλίγον ὅμως ἔμελλον οἱ Ἀχαιοὶ νὰ ἦναι μακρὰν αὐτοῦ, διότι πολὺ ταχέως τοὺς ἔστρεψε μὲ ὀρμὴν ὁ Αἴας, ὁ ὠραιότατος μὲν τὴν μορφήν, ὑπέρτατος δὲ τῶν Δαναῶν εἰς τὰ πολεμικὰ κατορθώματα μετὰ τὸν ἐνδοξον Πηλεΐδην. Ὁρμησε κατ' εὐθείαν διὰ μέσου τῶν προμάχων, ὅμοιος κατὰ τὴν δύνωμιν μὲ ἀγριόχοιρον· καθὼς οὗτος μεταστραφεὶς μὲ ὀρμὴν κατὰ τὰς κοιλάδας τῶν ὀρέων, χωρὶς δυσκολίαν διασκορπίζει τοὺς σκύλους καὶ τοὺς ἀκμαίους νέους, μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοπρεποῦς Τελαμῶνος, ὁ ἐπιφανὴς Αἴας, ἐπελθὼν διεσκορπίσε τὰς τάξεις τῶν Τρώων, τῶν περὶ τὸν Πάτροκλον ἰσταμένων, ἐνῶ εἶχον μεγίστην πεποίθησιν ὅτι ἔμελλον νὰ τὸν σύρουν πρὸς τὴν πόλιν των καὶ νὰ ἀποκτήσωσι δόξαν.

Ἐνῶ λοιπὸν τοῦτον πρὸς χάριν τοῦ Ἑκτορος καὶ τῶν Τρώων ἔσυρε ἀπὸ τὸν πόδα κατὰ τὸ πεδῖον τῆς μάχης ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λήθου Πελασγοῦ Ἴππόθοος, ἀφοῦ πρῶτον τὸν ἔδεσε μὲ λωρίον πλησίον τῶν σφυρῶν περὶ τοὺς τένοντας, ταχέως τοῦ ἐπῆλθε ὁ θάνατος τὸν ὁποῖον κανεὶς ἐκ τῶν συντρόφων του οὐς ἐπεκαλεῖτο δὲν ἡδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ. Διότι ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος ὀρμήσας διὰ μέσου τοῦ πλήθους τὸν ἐκτύπησεν ἐκ τοῦ πλησίον, διατρυπήσας τὴν χαλκοπάρειον περικεφαλαίαν του, ἥτις δὲν ἡδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὸ ὀρμητικὸν κτύπημα τῆς παχείας του χειρὸς, ἀλλ' ἐθραύσθη καὶ εἰσῆλθε τὸ μέγα

δόρυ· ὁ δὲ ἐγκέφαλος ἐξῆλθε μὲ ὁρμὴν ἀπὸ τὴν πληγὴν πλησίον τῆς αὐλοειδοῦς ὁπῆς τῆς περικεφαλαίας καταιματωμένος· ἐλύθη ἡ δύναμις, καὶ ἀμέσως ἄφισε κατὰ γῆς τὸν πόδα τοῦ γενναίου Πατρόκλου. Πλησίον τοῦ δὲ ἔπεσε καὶ αὐτὸς πρηνὴς ἐπὶ τοῦ νεκροῦ, μακρὰν τῆς πολυβώλου Λαρίσσης, χωρὶς νὰ προθιάσῃ ν' ἀποδώσῃ τὴν ἀμοιβὴν τῆς τροφῆς εἰς τοὺς γονεῖς τοῦ· ὀλίγον ζήσας ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ δόρατος τοῦ γενναιοκάρδου Αἴαντος. Ὁ Ἔκτωρ ἀφ' ἐτέρου ἠκόντισε κατὰ τοῦ Αἴαντος τὸ λαμπρόν του δόρυ· ἀλλ' οὗτος μὲν παρτηρήσας ἀπέναντι ἀπεσύρθη ὀλίγον καὶ ἀπέφυγε τὸ χαλκοῦν δόρυ· ἐκεῖνος δὲ ἐκτύπησεν ὑπὸ τὸ μέσον τῆς κλειδὸς τὸν Σχεδίων, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνδρειωτάτου Ἰφίτου, τὸν πρῶτον τῶν Φωκέων, ὁ ὁποῖος κατῴκει εἰς τὸν κλεινὸν Πανοπέα, βασιλεύων εἰς ἐκτεταμένην χώραν. Διαπεράσασα ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος ἐξῆλθε πλησίον εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ὤμου. Ἐβρόντησε δὲ ὁ Σχεδῖος πεσὼν καὶ τὰ ὅπλα ἀντήχησαν ἐπάνω του. Ὁ Αἴας πάλιν τὸν Φόρκυνα, τὸν φιλοπόλεμον υἱὸν τοῦ Φαίνοπος, ὑπερασπίζοντα τὸν Ἰππόθρον, ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας· ἔσπασε δὲ τὴν θώρακα, καὶ τὸ δόρυ εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἔντερα καὶ τὰ ἀνεκάτωσεν καὶ αὐτὸς ἔπεσεν εἰς τὰς κόνεις καὶ ἐκτύπησε τὸ ἔδαφος μὲ τὰς παλάμας του. Ὑπεχώρησαν οἱ πρόμαχοι καὶ ὁ ἐπιφανὴς Ἔκτωρ· οἱ δὲ Ἀργεῖοι μετὰ μεγάλου ἀλαλαγμοῦ ἔσυραν τοὺς νεκροὺς καὶ τοῦ Φόρκυνος καὶ τοῦ Ἰπποθόου, καὶ ἔλυσαν ἀπὸ τοὺς ὤμους τῶν τὰ ὅπλα.

Τότε πάλιν οἱ Τρῶες ἤθελον ἀναγκασθῇ ὑπὸ τῶν φιλοπολέμων Ἀχαιῶν νὰ ἀναβῶσι καὶ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Ἴλιον ἐξ ἀνανδρίας καταβληθέντες· οἱ δὲ Ἀργεῖοι ἤθελον ἀπακτῆσαι δόξαν καὶ παρὰ τὸ ἐκ Διὸς πεπρωμένον διὰ

τῆς ὑπεροχῆς των καὶ δυνάμεως, ἐὰν αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων δὲν παρώτρυνε τὸν Αἰνεΐαν, λαβὼν μορφὴν τοῦ Περιφάντος, τοῦ κήρυκος Ἡφυτίδου, ὁ ὁποῖος εἶχε γηράσει ἐπαγγελλόμενος τὸν κήρυκα πλησίον τοῦ γέροντος πατρός του, καὶ ἐπεθύμει τὸ καλόν του· μὲ τοῦτον λοιπὸν ὁμοιωθεὶς εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων.

« Αἰνεΐα, πῶς θὰ ἡμπορέσητε νὰ σώσητε τὴν ὑψηλὴν Ἴλιον καὶ παρὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ θεοῦ ; Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον εἶδον καὶ ἄλλους ἀνθρώπους πολλὴν πεποιθήσιν ἔχοντας εἰς τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν δυνάμιν των, εἰς τὴν ἀνδρείαν καὶ τὸ πλῆθος των, καίτοι διοικοῦντας δειλοῦ στρατοῦ. Ἀλλὰ τῶρα ὁ μὲν Ζεὺς πολὺ προτιμᾷ νὰ νικήσητε σεῖς παρὰ οἱ Δαναοί, σεῖς ὅμως τρέπεσθε εἰς τρομερὰν φυγὴν, καὶ δὲν πολεμεῖτε ! »

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Αἰνεΐας παρατηρήσας καλῶς ἐγνώρισε τὸν μακρόθεν κτυπῶνια Ἀπόλλωνα, καὶ φωνάζων δυνατὰ εἶπε πρὸς τὸν Ἔκτορα.

« Ἐκτορ καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Τρώων καὶ τῶν συμμάχων εἶναι ἐντροπὴ νὰ ἀναγκασθῶμεν ὑπὸ τῶν φιλοπολέμων Ἀχαιῶν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν Ἴλιον, καταβληθέντες ἐξ ἀνανδρίας, ἐνῷ θεὸς τις πλησιάσας μὲ βεβαιοῖ ὅτι ἀκόμη ὁ Ζεὺς, ὁ ὑπέρτατος κυβερνήτης μᾶς βοηθεῖ εἰς τὴν μάχην· διὰ τοῦτο ἅς ὑπάγωμεν κατ' εὐθείαν ἐπάνω τῶν Δαναῶν, καὶ ἅς μὴ τοὺς ἀφήσωμεν νὰ φέρωσι μὲ ἡσυχίαν πλησίον τοῦ στρατοπέδου τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου. »

Οὕτως εἶπε, καὶ εὐθὺς ὁρμήσας πολὺ ἐξω ἀπὸ τὴν γραμμὴν τῶν προμάχων ἐστάθη· κατόπιν δὲ συστραφέντες καὶ ἄλλοι Τρῶες ἐστάθησαν ἀντιμέτωποι τῶν Ἀχαιῶν. Τότε ὁ Αἰνεΐας ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ τὸν Λειώκριτον, υἱὸν

τοῦ Ἀρίσθαντος, σύντροφον δὲ γενναῖον τοῦ φιλοπολέμου
 Λυκομήδους, ὅστις καθὼς τὸν εἶδε πεσόντα συνεκινήθη καὶ
 ἐλθὼν πολὺ πλησίον του ἠκόντησε τὸ ὥραϊόν του δόρυ καὶ
 ἐκτύπησε τὸν ἀρχηγὸν Ἴππασίδην Ἀπισῶνα εἰς τὸ ἦπαρ
 κάτωθεν τοῦ διαφράγματος, καὶ ἀμέσως τοῦ ἐκόπησαν τὰ
 γόνατα. Οὗτος εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τὴν πολύβωλον Παιονίαν,
 καὶ ἦτο πρῶτος εἰς τὸν πόλεμον, μετὰ τὸν Ἀστεροπαῖον,
 ὅστις καθὼς τὸν εἶδε πεσόντα συνεκινήθη καὶ ἐκίνησε καὶ
 αὐτὸς μὲ προθυμίαν κατὰ τῶν Δαναῶν νὰ πολεμήσῃ· ἀλλὰ
 δὲν ἦτο πλέον δυνατόν· διότι οἱ περιστοιχοῦντες τὸν Πά-
 τροκλον ἦσαν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη φραγμένοι μὲ ἀσπίδας
 καὶ εἶχον προτεταμμένα τὰ δόρατα· ὁ Αἴας διατρέχων
 ὅλους ἀνεξαιρέτως ἐντόνως τοὺς προέτρεπε προστάζων,
 μήτε νὰ ἀποσύρῃται κανεὶς ὀπίσω τοῦ νεκροῦ, μήτε
 ἔξω τῆς τάξεως τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν, μαχόμενος πρὸ αὐ-
 τῶν, ἀλλὰ νὰ ἴστανται περὶ αὐτὸν καὶ ἐκ τοῦ πλησίον
 νὰ μάχωνται. Τοιαύτας παραγγελίας ἔδιδεν ὁ θαυμα-
 στὸς Αἴας, κατεδρέχετο δὲ ἡ γῆ ἀπὸ κατακόκκινον αἵ-
 μα, ἐκ τῶν συχνὰ πυκνὰ πιπτόντων νεκρῶν καὶ ἐκ τῶν
 Τρώων καὶ τῶν ἀνδρειοτάτων συμμάχων των, ὅσον καὶ
 ἐκ τῶν Δαναῶν· διότι οὐδὲ οὗτοι ἐπολέμουν ἀναιμῶτι,
 ἀλλὰ πολλοὶ ὀλιγώτεροι ἐχάνοντο, φροντίζοντες ἀδια-
 κόπως ν' ἀποτρέπωσιν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου τὸν δεινὸν φόνον.

Ἐνῶ οὕτως ἐμάχοντο οὗτοι, ἐνθερμοὶ ὡς πῦρ, ἤθελες
 νομίσαι ὅτι ἐξηφανίσθησαν ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελήνη· πυκνὴ
 ὁμίχλη ἐκάλυπτε τὸ στάδιον ὅπου οἱ ἥρωες ἐμάχοντο
 περὶ τὸν νεκρὸν Μενoitιάδην. Ἀλλ' οἱ λοιποὶ Τρῶες καὶ
 οἱ καλωπλισμένοι Ἀχαιοὶ ἐπολέμουν ἐν ἀνέσει ὑπὸ κα-
 θαρὸν οὐρανόν, αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἦσαν διακεχυμέναι
 λαμπραὶ, καὶ οὐδὲν νέφος ἐφαίνετο οὔτε ἄνωθεν τῆς πε-

διάδος οὐδὲ ἐπὶ τῶν ὁρέων. Ἐπολέμουν παύοντες ἐκ δια-
λειμμάτων καὶ ἀπὸ μεγάλης ἀποστάσεως ἀποφεύγοντες
ἀλλήλων τὰ πολυστένακτα βέλη· εἰς τὸ κέντρον μόνον ὑ-
πῆρχον αἱ ὁδῦναι, τὸ σκότος, ὁ θάνατος καὶ κατεβάλλ-
οντο ὑπὸ τοῦ ἀσπλάγχχνου χαλκοῦ οἱ γενναῖοι. Δύο διά-
σημοι πολεμισταί, ὁ Θρασυμήδης, καὶ ὁ Ἀντίλοχος, δὲν
εἶχον μάθει ἀκόμῃ τὸν θάνατον τοῦ ἐνδόξου Πατρόκλου,
ἀλλ' ἐνόμιζον, ὅτι ζωντανὸς μάχεται πρὸς τοὺς Τρῶας
εἰς τὴν κατὰ τὰς πρώτας τάξεις συμπλοκὴν, ἐνῶ αὐτοὶ
περιωρίζοντο προλαμβάνοντες τὸν θάνατον καὶ τὴν φυγὴν
τῶν συντρόφων καὶ ἐπολέμουν μακρόθεν, ὅπως τοὺς εἶχε
παραγγεῖλει ὁ Νέστωρ, ὅτε ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τοὺς
παρώρμα πρὸς τὸν πόλεμον.

Οἱ δὲ περὶ τὸν Πατρόκλον μαχόμενοι ἐξηκολούθουν
καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τὸν τρομερὸν ἀγῶνα· ἀδιακόπως
ὑπὸ τοῦ ἐκ καμάρου προερχομένου ἰδρώτος ἐξηκολούθουν
νὰ βρέχωνται τὰ γόνατα καὶ αἱ κνήμαι καὶ οἱ πόδες ἐ-
κάστου, ἔτι δὲ αἱ χεῖρες καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐνῶ ἐπολέμουν
περὶ τὴν γενναῖον σύντροφον τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως.
Καθὼς ὅταν τις δώσῃ τὸ δέρμα μεγάλου ταύρου εἰς ἀν-
θρώπους διὰ νὰ τὸ τανύσῃσι, δέρμα βεβρεγμένον μὲ πά-
χος, οὗτοι δὲ λαμβάνοντες αὐτὸ τίθενται ἐν κύκλῳ εἰς
ἀπόστασιν ὃ εἰς ἀπὸ τοῦ ἄλλου καὶ τὸ τανύουν καὶ ἡ
ὕγρασία ἀμέσως φεύγει καὶ τὸ πάχος χάνεται ἐκ τοῦ
δυνατοῦ τραδήγματος, τὸ δὲ δέρμα ὅλον εἶναι παντα-
χόθεν τεντομένον, τοιουτοτρόπως οὗτοι ἔσυρον τὸν νεκρὸν
οἱ μὲν πρὸς τοῦτο τὸ μέρος, οἱ δὲ πρὸς ἐκεῖνο, ἐντὸς μι-
κροῦ διαστήματος τόπου· διότι πολὺ ἥλπιζον ἑκάτεροι,
οἱ μὲν Τρῶες νὰ τὸν σύρῃσι πρὸς τὴν Ἴλιον, οἱ δὲ Ἀ-
χαιοὶ πρὸς τὰ κοῖλα πλοῖα· πέριξ δὲ αὐτοῦ ἤναψε τό-

σον ἄγριος πόλεμος, ὥστε οὐδὲ ὁ τοὺς στρατοὺς εἰς πόλεμον ἐρεθίζων Ἄρης οὐδὲ ἡ Ἀθηνᾶ, ἐάν ᾔθελον τὸν ἰδεῖν, θὰ τὸν κατεφρόνουν, καὶ ἂν ᾔσαν πολὺ ὠργισμένοι.

Οὕτως ἐξήγειρεν ὁ Ζεὺς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὸν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου ὀλέθριον ἀγῶνα τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἵππων· δὲν ἐγνώριζεν ὅμως ἀκόμῃ τίποτε περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Πατρόκλου ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεύς· διότι ἡ μάχη ἐγίνετο πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὸ στρατόπεδον ὑπὸ τὸ τεῖχος τῆς Τροίας· δὲν ἐπίστευε δὲ ὅτι ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ, ἀλλ' ὅτι ζωντανὸς θὰ ἐπιστρέψῃ ἀφοῦ ἐγγίξῃ τὰς πύλας· οὐδὲ ἠλπίζε πάλιν ὅτι ὁ Πάτροκλος θὰ ἐκπορθήσῃ τὴν πόλιν ἄνευ αὐτοῦ οὐδὲ μετ' αὐτοῦ. Πολλάκις εἶχεν ἀκούσει τοῦτο ἀπὸ τὴν μητέρα του ἰδιαιτέρως, ἥτις ἐσυνειθίζε νὰ τὸν ἀναγγέλλῃ τὰς σκέψεις τοῦ μεγάλου Διός· τότε ὅμως δὲν τῷ εἶπεν ἡ μήτηρ πόσον μέγα δυστύχημα συνέβη, ὅτι εἶχε χαθῇ σύντροφος πολὺ φίλτατος.

Ἐκεῖνοι δὲ ἐξηκολούθουν μαχόμενοι περὶ τὸν νεκρὸν κρατοῦντες ὀξέα δόρατα καὶ δὲν ἔπαυον νὰ προσβάλλωσιν ἀδιακόπως καὶ νὰ φονεύωσιν ἀλλήλους.

Τοιαῦτα μὲν τινα ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν χαλκευδύτων Ἀχαιῶν.

«ὦ ἀδελφοί, δὲν εἶναι βεβαίως ἐνδοξόν νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ στρατόπεδον· κάλλιον ἐδῶ ν' ἀνοίξῃ δι' ὅλους μας ἡ μαύρη γῆ· κάλλιον ἅς χαθῶμεν πάντες παρὰ ν' ἀφίσωμεν τοῦτον εἰς τοὺς ἵπποδαμαστάς Τρῶας νὰ τὸν σύρῃσι πρὸς τὴν πόλιν τῶν καὶ νὰ ἀποκτήσωσι δόξαν.»

Τοιαῦτα δὲ πάλιν ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν γενναίων Τρώων.

«ὦ ἀδελφοί, ἐάν εἴναι πεπρωμένον καὶ νὰ φονευθῶμεν ὅλοι μαζὺ πλησίον τούτου, κάνεις μας ἀκόμῃ ἅς μὴ ἀποσυρθῇ ἀπὸ τὸν πόλεμον.»

Τοιαῦτα ἔλεγεν ἕκαστος, ἐξήγειρε δὲ τὴν δύναμιν τοῦ συντρόφου.

Οὕτω μὲν οὗτοι ἐμάχοντο, ταραχὴ δὲ μεγάλη ἀπὸ τὴν σύγκρουσιν τῶν ὀπλῶν διήρχετο τὸν ἀπέραντον αἰθέρα καὶ ἔφθανεν εἰς τὸν χαλκοῦν οὐρανόν. Οἱ δὲ ἵπποι τοῦ Αἰακίδου μακρὰν ὄντες τῆς μάχης ἔκλαιον, ἀφ' οὔτου ἐνόησαν ὅτι ἔπεσεν εἰς τὰς κόνεις ὁ ἡνίοχος τῶν, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀνθρωποφόνου Ἑκτορος. Εἰς μάτην ὁ Αὐτομέδων, ὁ ἀνδρεὺς υἱὸς τοῦ Διώρους, μετὰ μεγάλης προσπαθείας τοὺς ἐξήγειρε διὰ τῆς ταχείας μάστιγος, πολλὰ δὲ μὲ γλυκεῖς λόγους τοὺς ὠμίλει, πολὺ δὲ τοὺς ἐβλάσφημει· οὗτοι οὔτε ὀπίσω πρὸς τὸ στρατόπεδον καὶ τὸν πλατὺν Ἑλλήσποντον ἤθελον νὰ ἐπιστρέψωσιν, οὔτε εἰς τὸν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλὰ καθὼς στήλη ἥτις ἴσταται ἐπὶ τοῦ τάφου ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς ἀποθανούσης, τοιοῦτοτρόπως ἔμενον ἀσάλευτοι κρατοῦντες τὸ ὠραιότατον ἄρμα καὶ ἔχοντες τὰς κεφαλὰς κεκλιμένας πρὸς τὴν γῆν· δάκρυα δὲ θερμὰ κατέρρεον ἐπὶ τῶν βλεφάρων τῶν, θρηνούντων τὸν ποθητὸν ἡνίοχον· κατεβρέχοντο αἱ ἀνθηραὶ χαῖται ἐξελθοῦσαι ἀπὸ τὴν ζεύγλην πλησίον τοῦ ζυγοῦ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη· τὸν κλαυθμὸν τῶν τοῦτον ἰδὼν ὁ Κρονίδης συνεκινήθη καὶ κινήσας τὴν κεφαλὴν του, ἐσκέφθη.

«Ἄ! δειλαιοί, διατὶ οἱ θεοὶ νὰ σᾶς δώσωσιν εἰς τὸν βασιλέα Πηλέα, ὅστις ἦτο θνητὸς, ἐνῶ σεῖς εἰσθε ἀγήραστοι καὶ ἀθάνατοι; διὰ νὰ βασανίζησθε μεταξὺ τῶν θνητῶν; οὐδὲν μᾶλλον ἀξιοθρήνητον τοῦ ἀνθρώπου ἐξ ὅλων, ὅσα ἀνὰ τὴν γῆν ἀναπνέουσι καὶ κινοῦνται. Ἄλλ' ὅχι βέβαια, δὲν θ' ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ ἐντέχνως κατεσκευασμένου ἄρματος σας, ὁ Πριαμίδης Ἑκτωρ, διότι δὲν θὰ τὸν ἀφήσω·

δὲν εἶναι ἄρά γε ἄρκετόν ὅτι καὶ τὰ ὄπλα του ἔχει καὶ καυχᾶται ματαίως; Εἰς τὰ γόνατα καὶ τὴν ψυχὴν σας θέλω ἐμβάλει δύναμιν, διὰ νὰ σώσητε καὶ τὸν Αὐτομέδοντα, ἐκφέροντες αὐτὸν ἀπὸ τὸν πόλεμον εἰς τὸ στρατόπεδον· διότι ἀκόμη θὰ δώσω εἰς τοὺς Τρῶας δόξαν νὰ φρονεύωσιν, ἕως νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον, νὰ δύσῃ δὲ ὁ ἥλιος καὶ νὰ ἐπέλθῃ τὸ ἱερὸν σκότος.

Οὕτως εἰπὼν ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς ἵππους δύναμιν καὶ ἀνδρείαν· ὥστε οὗτοι τινάξαντες ἀπὸ τὰς χαίτας των τὴν σκόνιν κατὰ γῆς, ἔφερον ταχέως μεταξὺ Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν τὸ ταχὺ ἄρμα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὁ Αὐτομέδων, μὲ τὴν διὰ τὸν σύντροφόν του λύπην, ἐπολέμει ἐφορμῶν μὲ τοὺς ἵππους ὡς γυψ εἰς ἀγέλην χηνῶν. Εὐκόλως μὲν ὑπεξέφευγε τὴν θορυβώδη συμπλοκὴν τῶν Τρώων, εὐκόλως δὲ καταδιώκων τινὰ ὥρμα ἐντὸς τοῦ πλήθους. Ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ φονεύσῃ τινὰ, ὅσάκις ἐφώρμα καὶ κατεδίωκε· διότι δὲν ἦτο δυνατόν ὦν μόνος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἄρματος νὰ προσβάλλῃ μὲ τὸ δόρυ καὶ νὰ σταματᾷ τοὺς ταχεῖς ἵππους. Ἐπὶ τέλους τὸν εἶδε εἰς ἐταῖρος, ὁ Ἀλκιμέδων, ὁ υἱὸς τοῦ Αἰμονίδου Λαέρκους· σταθεὶς ὅπισθεν τοῦ ἄρματος εἶπε πρὸς τὸν Αὐτομέδοντα.

«Αὐτομέδον, ποῖος ἄρά γε θεὸς ἐτάραξε τὸν νοῦν σου καὶ σὲ ἐνέπνευσεν ἐπιζήμιον σκέψιν; οὕτω πολεμεῖς μόνος πρὸς τοὺς Τρῶας μεταξὺ τῶν προμάχων! ἀλλ' ὁ σύντροφός σου ἐφονεύθη καὶ τὰ ὄπλα τοῦ Αἰακίδου φορεῖ αὐτὸς ὁ Ἐκτωρ καὶ χαίρεται!»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν Αὐτομέδων, ὁ υἱὸς τοῦ Διῶρους.

«Ἀλκιμέδον, ποῖος ἄλλος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν ἠδύνατο νὰ καταδαμάξῃ καὶ κρατῇ τὴν ὀρμὴν τῶν ἀθανάτων ἵππων

πλὴν τοῦ Πατρόκλου, τοῦ Ἰσού μὲ θεὸν ὅταν εἶναι πλήρης ζωῆς; Τώρα ὁμως θάνατος καὶ μαύρη μοῖρα τὸν κατέχει· ἀλλὰ σὺ μὲν λάβε τὴν μάστιγα καὶ τοὺς λαμπροὺς χαλινούς, ἐγὼ δὲ θὰ καταβῶ τοῦ ἄρματος διὰ νὰ πολεμήσω».

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἀλκιμέδων ἀνορμήσας εἰς τὸ μετὰ θορύβου τρέχον ἄρμα, ἤρπασεν ἀμέσως τὴν μάστιγα καὶ τοὺς χαλινούς, ὁ δὲ Αὐτομέδων ἀπέβη ἀμέσως. Ὁ λαμπρὸς Ἐκτωρ παρατηρήσας ταῦτα εἶπεν εὐθύς πρὸς τὸν Αἰνεΐαν πλησίον του ὄντα.

«Αἰνεΐα, σύμβουλε τῶν χαλκενδύτων Τρώων βλέπω αὐτοὺς ἐδῶ τοὺς ἵππους τοῦ ταχύποδος Αἰακίδου τρέχοντας εἰς τὸν πόλεμον μὲ προφανῶς ἀνεπιτηδεῖους ἡνιόχους· διὰ τοῦτο ἐλπίζω ὅτι θέλω τοὺς πάρει, ἐὰν σὺ προθυμῇσαι· διότι ἐὰν ἡμεῖς οἱ δύο ἠθέλαμεν ἐπιπέσει, δὲν ἤθελον τολμήσει νὰ ὑπομείνωσι τὴν προσβολὴν καὶ νὰ πολεμήσωσιν ἀπὸ τοῦ Ἰσού.»

Οὕτως εἶπε καὶ δὲν ἠπειθήσεν ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Ἀγχιόου· ἀμφότεροι ἐπροχώρησαν κατ' εὐθεΐαν, ἔχοντες τοὺς ὤμους των σκεπασμένους μὲ τὰς ἐκ ξηρῶν μὲν καὶ στερεῶν δερμάτων βοῶν ἐκ πολλοῦ δὲ ἐλάσματος χαλκίνου ἐνδεδυμένας ἀσπίδας των. Μετ' αὐτῶν ἤρχοντο καὶ ὁ Χρόμιος καὶ ὁ Ἄρητος ὁ θεόμορφος. Εἶχον δὲ μεγάλην ἐλπίδα καὶ τοὺς ἡνιόχους νὰ φονεύσωσι καὶ τοὺς ὑψάχηντας ἵππους νὰ συλλάβωσιν· οἱ μωροί! δὲν ἔμελον νὰ ἐπιστρέψωσιν ἀναιμωτὶ ἀπὸ τῆς κατὰ Αὐτομέδοντος προσβολῆς. Οὗτος εὐχηθεὶς εἰς τὸν πατέρα Δία, ἥσθάνθη τὴν καρδίαν του πλήρη ἀνδρείας καὶ δυνάμεως· ἀμέσως δὲ εἶπε πρὸς τὸ πιστόν του σύντροφον Ἀλκιμέδοντα.

«Ἀλκιμέδον, νὰ μὴ κρατῇς μακρὰν μου τοὺς ἵππους,

ἀλλὰ πολὺ πλησίον μου, ὥστε νὰ ἐγγίξῃ τὸ στόμα των ἐπὶ τῆς ῥάχεώς μου· διότι νομίζω ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ ἐμποδίσω τὴν ὁρμὴν τοῦ Πριαμίδου Ἑκτορος, ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ ἢ πρότερον μᾶς φονεύσῃ καὶ ἀναβῇ εἰς τὸ ἄρμα τοῦ Ἀχιλλέως, τρέψῃ δὲ εἰς φυγὴν τὰς τάξεις τῶν Ἀργείων ἢ αὐτὸς φονευθῇ μετὰ τῶν προμάχων.

Οὕτως εἰπὼν ἐπροσκάλεσε τοὺς δύο Αἴαντας καὶ τὸν Μενέλαον λέγων.

«Αἴαντες, ἀρχηγοὶ τῶν Ἀργείων, καὶ Μενέλαε, τὸν μὲν νεκρὸν ἐπιφορτίσατε νὰ περιστοιχίζωσι καὶ νὰ ἀποκρούωσι τὰς ἐπιτιθεμένας τάξεις οἱ γενναιότεροι, σεῖς δὲ ἔλθετε ν' ἀποτρέψῃτε ἀφ' ἡμῶν τῶν ζώντων τὴν σκληρὰν ἡμέραν. Πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ἐνίσχυσαν τὸν πολύδακρυον πόλεμον ὁ Ἑκτωρ καὶ ὁ Αἰνείας, οἱ γενναιότατοι τῶν Τρώων. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ Διός. Θὰ πολεμήσω καὶ ἐγὼ, ἐλπίζων εἰς τὸν Δία».

Εἶπε, καὶ εὐθὺς σείσας τὸ μακρόσκιόν του δόρυ ἔρριψεν αὐτὸ καὶ ἐπέτυχε τὸν Ἀρητον εἰς τὴν κυκλοτερῇ του ἀσπίδα· αὕτη δὲν ἐσταμάτησε τὸ δόρυ, ἀλλὰ τοῦτο διελθὼν αὐτὴν καὶ τὸν ζωστῆρα εἰσῆλθεν εἰς τὴν τρυφερὰν κοιλίαν. Καθὼς δὲ ὅταν ἀκμαῖος ἀνὴρ μὲ κοπτερὸν πέλεκυν κτυπᾷ ἐξόπισθεν τῶν κεράτων βοῦν ἰσχυρὸν διὰ νὰ τὸν κατακόψῃ, ἐκεῖνος δὲ τινασσόμενος ἐμπρὸς πίπτει ὕπτιος, τοιοῦτοτρόπως καὶ οὗτος ἐτινάχθη ἐμπρὸς καὶ ἔπεσεν ὕπτιος· ἐντὸς τῆς κοιλίας του τὸ ὀξὺ δόρυ σείεταί καὶ λύει τὰς δυνάμεις τῶν μελῶν του. Ὁ Ἑκτωρ ἠκόντισε κατὰ τοῦ Αὐτομέδοντος τὸ λαμπρόν του δόρυ, ἀλλ' οὗτος παρατηρήσας τὸ ἀπέφυγε, σκύψας πρὸς τὰ

ἐμπρός· αὐτὸ δὲ ἐπέρασεν ὁπισθὲν τοῦ καὶ ἐμπηχθὲν εἰς τὸ ἔδαφος ἐσείετο ἕως οὗ ἀφῆρσε τὴν δύναμιν αὐτοῦ ὁ κραταῖος Ἄρης. Καὶ βεβαίως τότε ἤθελον ἐκ τοῦ πλησίον συμπλακῇ μὲ τὰ ξίφη, ἐὰν δὲν ὥρμουν καὶ τοὺς ἐχώριζον οἱ δύο Αἴαντες, οἵτινες διασχίσαντες τὸ πλῆθος ἦλθον ἀκούσαντες τὴν πρόσκλησιν τοῦ συντρόφου· τούτους φοβηθέντες ὑπεχώρησαν ὁ Ἑκτωρ, ὁ Αἰνείας καὶ ὁ θεόμορφος Χρόμιος, τὸν δὲ Ἄρητον ἄφησαν ἐκεῖ, ὅπου ἦτο, κείμενον μὲ τὴν κοιλίαν τρυπημένην· ὁ δὲ ἰσοστάθμιος μὲ τὸν ταχὺν Ἄρην Αὐτομέδων τὸν ἐσκύλευσε καὶ καυχώμενος ἔλεγε.

« Πολλὰ ὀλίγον βεβαίως ἐλάφρυνα τὴν καρδίαν μου ἀπὸ τὴν διὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου βαθεῖαν λύπην, ὥς πολὺ κατώτερον ἐκείνου φονεύσας. »

Οὕτως εἰπὼν ἔλαβε καὶ ἔθεσεν εἰς τὸ ἄρμα τὰ αἵματωμένα λάφυρα, ἀνέβαινε δὲ καὶ αὐτὸς μὲ πόδας καὶ χεῖρας καταιματωμένας, ὥς κανεῖς λέων ὅστις κατέφαγε ταῦρον.

Πάλιν δὲ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου ἐξηπλώθη μάχη τρομερὰ, μάχη κόπων καὶ βασάνων καὶ πολλῶν δακρύων πλήρης· τὴν εἶχε δὲ ἐξεγείρει ἡ Ἀθηναῖα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάσα κατ' ἀποστολὴν τοῦ βροντοφόνου Διὸς, ἵνα παρορμήσῃ τοὺς Δαναοὺς· διότι ἤδη ἐτράπη ὁ νοῦς τοῦ ὑπὲρ αὐτῶν· καθὼς δὲ ὅταν ὁ Ζεὺς ἐκτείνῃ ἐξ οὐρανοῦ εἰς τοὺς θνητοὺς τὴν βαθυκόκκινον Ἴριν, ὥς σημεῖον πολέμου ἢ καὶ ψυχροῦ χειμῶνος, ὅστις τῶν μὲν ἀνθρώπων παύει τὰς ἐργασίας, τὰ δὲ πρόβατα ἐμβάλλει εἰς φροντίδα καὶ λύπην, τοιουτοτρόπως αὕτη καλυφθεῖσα μὲ σκοτεινὴν νεφέλην εἰσῆλθεν εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἐξήγειρεν ἕκαστον ἄνδρα· καὶ πρῶτον μὲν πα-

ροτύνουσα τὸν κραταῖον υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Μενέλαον ἔ-
λεγε πρὸς αὐτὸν, διότι οὗτος ἦτο πλησίον της ἀφοῦ πρῶ-
τον ὠμοιώθη μὲ τὸν Φοῖνικα κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν
ἀκάματον φωνήν.

«Σὺ Μενέλαε, λύπην καὶ ὄνειδος θὰ λάβῃς, ἐὰν τοῦ
θαυμαστοῦ Ἀχιλλέως τὸν πιστὸν σύντροφον σύρωσι τα-
χεῖς σκύλοι ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν Τρώων· μάχου λοιπὸν
γενναίως καὶ τὸν στρατὸν ὅλον παρόρμα.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντησεν ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος.

«Σεβαστὲ Φοῖνιξ, γέρον πάτερ, ἐὰν ἡ Ἀθηνᾶ μὲ ἐνίσχυσεν
ἐμποδίζουσα συγχρόνως τῶν βελῶν τὴν ὀρμητικὴν προσ-
βολήν, τότε ἐγὼ θὰ ἰστάμην πλησίον τοῦ Πατρόκλου
καὶ θὰ τὸν ὑπερασπιζόμην· διότι ἀποθανὼν μὲ κατελύ-
πησε κατάκαρδα· ἀλλ' ὁ Ἑκτωρ ἔχει τρομερὰν ὀρμὴν ὡς
πῦρ, οὐδὲ παύει νὰ φονεύῃ μὲ τὸν χαλκόν· διότι ὁ Ζεὺς
τοῦ δίδει δόξαν.

Τοιοῦτο τρύπως εἶπεν, ἐχάρη δὲ ἡ γαλανόφθαλμος θεὰ
Ἀθηνᾶ, διότι αὐτὴν πρὸ πάντων τῶν ἄλλων θεῶν πρῶ-
την ἐπεκαλέσθη· ἐνέθεσε δὲ δύναμιν εἰς τοὺς ὤμους καὶ
εἰς τὰ γόνατα καὶ εἰς τὴν καρδίαν του· τῷ ἐνέβαλε καὶ
τῷ ἐνέπνευσε τὸ τῆς μυίας θάρρος, ἧτις καίτοι ἐμποδι-
ζομένη ἐπιθυμεῖ ὅμως ἐπιμόνως νὰ δαγκάσῃ ἀπὸ ἀνθρώ-
πινον σῶμα, διότι τῆς εἶναι εὐάρεστον τὸ αἶμα τοῦ ἀν-
θρώπου· τοιοῦτον θάρρος ἐπλήρωσε τὰ βάθη τῆς καρδίας
του· ἐπλησίασε τὸν Πάτροκλον καὶ ἠκόντισε τὸ λαμπρόν
του δόρυ. Ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν Τρώων Ποδῆς, υἱὸς τοῦ
Ἡετίωνος, πλούσιος καὶ γενναῖος· ὁ Ἑκτωρ τὸν ἐτίμα
περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς πολίτας, ἐπειδὴ ἦτο σύν-
τροφος καὶ ἀγαπητὸς του συμπότης· τοῦτον λοιπὸν ἐκ-
τύπησεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος εἰς τὸν ζωστήρα, ἐνῶ ὠρμη-

σεν εἰς φυγὴν, καὶ τὸν διεπέρασε μὲ τὸ δόρυ· ἔπεσε μετὰ
 θορύβου· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἔσυρε τὸν νεκρὸν ἐκ
 τῶν Τρώων πρὸς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων.

Τὸν δὲ Ἑκτορα ἱστάμενος πλησίον παρώτρυνεν ὁ Ἀ-
 πόλλων, ὅμοιος μὲ τὸν Ἀσιάδην Φαίνοπα, ὁ ὁποῖος ἐξ ὅ-
 λων τῶν ξένων ἦτο φίλτατος εἰς αὐτὸν καὶ κατῴκει εἰς
 Ἀβυδὸν. Τούτῳ τὴν μορφήν λαβὼν εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ
 μακρόθεν ἐνεργῶν Ἀπόλλων.

ἌἘκτορ, ποῖος πλέον ἄλλος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν ἤθελέ
 σε φοβηθῆ, ἀφοῦ ἐφοβήθης τὸν Μενέλαον, ὁ ὁποῖος μέχρι
 τοῦδε ἦτο μαλθακὸς πολεμιστής; Τώρα δὲ μόνος ἔλαβε
 τὸν νεκρὸν ἐκ τῶν Τρώων καὶ ἐφόνευσε τὸν πιστὸν σύν-
 τροφόν σου, τὸν γενναίως μεταξὺ τῶν προμάχων πολε-
 μαῦντα, Ποδῆν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἡετίωνος».

Οὕτως εἶπε, τὸν δὲ Ἑκτορα ἐκάλυψε μαύρη νεφέλη
 λύπης· ἐπροχώρησε διὰ μέσου τῶν προμάχων λάμπων
 ἐκ τῶν χαλκίνων ὅπλων του. Καὶ τότε ὁ Κρονίδης ἔλα-
 βε τὴν κροσσὸς ἔχουσαν εἰς τὰς ἄκρας αἰγίδα, τὴν στιλ-
 πνήν, τὴν δὲ Ἰδὴν κατεκάλυψε μὲ νέφη· ἀστράψας ἐ-
 βρόντησε πολὺ δυνατὰ καὶ ἔσεισε τὴν Ἰδὴν· νίκην δὲ ἔ-
 διδεν εἰς τοὺς Τρῶας, τοὺς δὲ Ἀχαιοὺς ἔτρεψεν εἰς
 φυγὴν.

Πρῶτος ἐτράπη εἰς φυγὴν ὁ Βοιώτιος Πηνέλαος· διότι
 εἶχε κτυπηθῆ ὑπὸ δόρατος ἐπιπολαίως εἰς τὸ ἄκρον τοῦ
 ὤμου, ἐνῷ ἦτο ἐστραμμένος πρὸς τὰ ἐμπρός· τὸν ἔσχισε
 δὲ ἡ αἰχμὴ τοῦ Πολυδάμαντος μέχρι τοῦ ὀστού· διότι
 οὗτος ἐπλησίασε καὶ τὸν ἐκτύπησεν. Ὁ δὲ Ἑκτωρ ἄφ'
 ἐτέρου ἐκτύπησεν αὐτοῦ πλησίον τὸν υἱὸν τοῦ γενναιο-
 κάρδου Ἀλεκτρονόου εἰς τὴν χεῖρα ἐπάνω εἰς τὸν καρ-
 πὸν καὶ τὸν ἔπαυσεν ἀπὸ τὴν μάχην· παρατηρήσας πέ-

ριξ με δειλὸν βλέμμα ἐτράπη εἰς φυγὴν, ἐπειδὴ δὲν ἤλπιζε πλέον νὰ κρατῇ τὸ δόρυ εἰς τὴν χεῖρα καὶ νὰ πολεμῇ με τοὺς Τρῶας. Τὸν δὲ Ἑκτορα ὀρμήσαντα μετὰ τὸν Δῆϊτον κατὰ τοῦ Ἰδομενέως ἐκτύπησεν οὗτος εἰς τὸν θώρακα κατὰ τὸ στῆθος πλησίον τοῦ μαστοῦ, ἔσπασε δὲ τὸ μακρὸν δόρυ εἰς τὸ μέρος ὁποῦ εἰσέρχεται ἡ αἰχμὴ, οἱ δὲ Τρῶες ἐδόησαν. Ὁ Ἑκτωρ ἠκόντισε κατὰ τοῦ Δευκαλίδου Ἰδομενέως ἱσταμένου ἐπάνω εἰς τὸ ἄρμα· καὶ τοῦτον μὲν ὀλίγον ἔλειψε νὰ κτυπήσῃ, ἀλλὰ ἐπέτυχε τὸν ἀκόλουθον καὶ ἀμαξηλάτην τοῦ Μηριόνου Κοίρανον, ὅστις, ἐκ τῆς εὐδαίμονος Λύκτου ὦν, τὸν ἠκολούθει· ὁ Μηριόνης εἶχεν ἔλθει κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τὸ στρατόπεδον πεζὸς, καὶ ἤθελε δώσῃ μεγάλην νίκην εἰς τοὺς Τρῶας, ἐὰν ὁ Κοίρανος δὲν ἤλαυνε ταχέως τοὺς ταχύποδας ἵππους· καὶ εἰς τοῦτον μὲν ἤλθε σωτὴρ καὶ τοῦ ἀπέτρεψε τὴν σκληρὰν τοῦ θανάτου ἡμέραν, αὐτὸς δὲ ἔχασε τὴν ζωὴν του ἀπὸ τὸν ἀνθρωποφόνον Ἑκτορα. Ἐκτύπησεν αὐτὸν ὑποκάτωθεν τῆς παρειᾶς καὶ τοῦ ὠτός, τοῦ ἐπέταξε δὲ ἀμέσως ἔξω τοὺς ὀδόντας ἢ ἄκρα τοῦ δόρατος καὶ ἔκοψε πέρα καὶ πέρα τὴν γλῶσσαν εἰς τὸ μέσον· ἐσωριάσθη δὲ ἀπὸ τὸ ἄρμα καὶ ἄφισε κατὰ γῆς τοὺς χαλινούς· καὶ τούτους σκύψας ὁ Μηριόνης ἔλαβεν ὁ ἴδιος ἀπὸ τὸ ἔδαφος καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ἰδομενέα.

Ἄκτύπα τώρα με τὴν μᾶστιγα νὰ φθάσῃς εἰς τὸ στρατόπεδον· ἐννοεῖς δὲ καὶ μόνος σου ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον νίκη διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς.

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἰδομενεὺς διεύθυνε τοὺς καλλίτριχας ἵππους πρὸς τὸ στρατόπεδον· διότι ἤδη φόβος τοῦ ἐνέπεσεν εἰς τὴν καρδίαν.

Δὲν διέφυγεν ὁμῶς τὴν προσοχὴν τοῦ γενναίου Αἴαν-

τος καὶ τοῦ Μενελάου, ὅτι ὁ Ζεὺς ἤδη ἔδιδεν εἰς τοὺς Τρῶας ὑπεροχὴν καὶ νίκην· καὶ ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας λέγων·

«ὦ Πόποι, τῶρα μὲν καὶ ὁ πολὺ μωρὸς δύναται νὰ διακρίνῃ ὅτι αὐτὸς ὁ πατὴρ Ζεὺς βοηθεῖ τοὺς Τρῶας· διότι αὐτῶν μὲν ὅλων τὰ βέλη ἐπιτυγχάνουσιν, ὅστισδ' ἴποτε καὶ ἂν ἤθελε ρίψῃ, εἴτε δειλὸς εἴτε ἀνδρεῖος· ὁ Ζεὺς βεβαίως ὅλα τὰ διευθύνει· ἡμῶν δὲ ὅλων οὕτω μάταια πίπτουν εἰς τὴν γῆν. Ἄλλ' ἐμπρὸς, καὶ οἱ ἴδιοι ἅς προσπαθήσωμεν νὰ εὕρωμεν κάλλιστον σχέδιον, καὶ πῶς νὰ σώσωμεν τὸν νεκρὸν, καὶ πῶς οἱ ἴδιοι ἐπιστρέψαντες νὰ γίνωμεν ἀντικείμενον χαρᾶς εἰς τοὺς ἀκριβοὺς μας συντρόφους οἵτινες ἴσως ἐδῶ παρατηροῦντες θλίβονται καὶ λέγουσιν ὅτι δὲν θὰ ἀνθέξωμεν πλέον εἰς τὴν ὁρμὴν καὶ τὰς ἰσχυρὰς χεῖρας τοῦ ἀνδροφόνου Ἑκτορος, ὅστις θὰ μᾶς ὠθήσῃ μέχρι τοῦ στρατοπέδου. Δὲν ὑπάρχει σύντροφός τις τοῦ Πηλεΐδου, διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ ταχύτατα αὐτόν; δὲν πιστεύω οὐδὲ νὰ ἔμαθεν αὐτὸς τὴν ἀξιοθρήνητον εἴδησιν, ὅτι τοῦ ἐχάθη ὁ φίλτατος σύντροφος· δὲν δύναμαι νὰ ἴδω που τοιοῦτον τινὰ ἐκ τῶν Ἀχαιῶν· διότι ὑπὸ ὁμίχλης κατέχονται ὁμοίως καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι των. Ζεῦ πάτερ, σὲ ἱκετεύω, ἐλευθέρωσον ἀπὸ τὴν ὁμίχλην τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν, ποίησον αἰθρίαν, δὸς νὰ ἰδῶμεν καθαρὰ, καὶ ἅς χαθῶμεν ἐν μέσῳ φωτός, ἀφοῦ, καθὼς φαίνεται, οὕτω σὲ ἀρέσκει».

Οὕτως εἶπε, τοῦτον δὲ ὁ πατὴρ τῶν θεῶν χύνοντα δάκρυα ἐλέησε καὶ ἀμέσως διεσκόρπισε τὸ σκότος καὶ ἀπώθησε τὴν ὁμίχλην, ἐπανελάμψε δὲ ὁ ἥλιος καὶ ἡ μάχη ἐφάνη καθ' ὅλην τῆς τὴν ἑκτασιν· καὶ τότε ὁ Αἴας εἶπε πρὸς τὸν μεγαλόφωνον Μενέλαον·

«Παρατῆρει τώρα, ὦ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀνατεθραμμένε Μενέλαε, ἐὰν δύνασαι νὰ ἴδῃς ζωντανὸν ἀκόμη Ἀντίλοχον, τὸν υἱὸν τοῦ γενναιοκάρδου Νέστωρος, παρακίνει δὲ αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ ὅσον τὸ δυνατόν γρήγορα εἰς τὸν φιλοπόλεμον Ἀχιλλέα, καὶ νὰ τὸν εἴπῃ, ὅτι τοῦ ἐχάθη ὁ πολὺ φίλτατος σύντροφος».

Οὕτως εἶπε· καὶ ἀμέσως ὑπήκουσεν ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος· ἐκίνησε δὲ ὡς λέων τις ἀπὸ μάνδραν· καθὼς οὗτος ἀφοῦ ἀποκάμῃ ἐρεθίζων σκύλους καὶ ἄνδρας, οἱ ὅποιοι ἀγρυπνοῦντες καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὸν ἐμποδίζουσι νὰ ἀρπάσῃ παχύν τινα βοῦν, ἐνῷ αὐτὸς ἐπιθυμῶν κρέατα ἐφορμᾷ κατ' εὐθεΐαν, ἀλλ' οὐδὲν κατορθοῖ, διότι πυκνὰ ἀκόντια ρίπτονται ἐναντίον του προερχόμενα ἀπὸ ἰσχυρὰς χεῖρας, καὶ ἀναμμένα δεμάτια δάδων, τὰ ὅποια μὲ ὅλην τὴν ὀρμὴν του φοβεῖται, τὸ δὲ πρῶτ' ἀπέρχεται μὲ τεθλιμμένην καρδίαν, τοιουτοτρόπως ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος ἀπῆρχετο ἀπὸ τὸν Πάτροκλον μὲ μεγάλην του δυσαρέσκειαν· διότι ἐφοβεῖτο πολὺ μὴ οἱ Ἀχαιοὶ, ἀναγκασθέντες νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν ἤθελον ἀφήσει λάφυρον τὸν νεκρὸν εἰς τοὺς ἐχθρούς· πολὺ δὲ παρήγγελλε τὸν Μηριόνην καὶ τοὺς Αἴαντας λέγων·

«Αἴαντες, ἀρχηγοὶ τῶν Ἀργείων καὶ Μηριόνη, τώρα ἄς ἐνθυμηθῇ καθεὶς τὸν γλυκὺν τρόπον τοῦ δειλαίου Πατρόκλου· διότι ἐκ φύσεως ἦτο γλυκὺς πρὸς ὅλους ἐν ὧσιν ἔζη· τώρα ὅμως θάνατος καὶ πεπρωμένον τὸν κατέλαβε».

Οὕτως εἰπὼν ἀπῆλθεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος παρατηρῶν πρὸς ὅλα τὰ μέρη, ὡς αἰετός, περὶ τοῦ ὁποίου βεβαιοῦσιν ὅτι εἶναι ὁ ξυδερκέστατος ὄλων τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν πετώντων πτηνῶν, τὸν ὁποῖον καὶ εἰς τὰ ὕψη ὄντα δὲν διαφεύγει ὁ ταχύπους λαγὼς κατακείμενος ὑποκάτω πυ-

κνοφύλλου θάμνου, ἀλλ' ὀρμᾷ κατ' ἐπάνω του καὶ συλλαβὼν αὐτὸν ἀμέσως τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν ψυχὴν· τοιουτοτρόπως καὶ σοῦ, εὐγενέστατε Μενέλαε, οἱ λαμπροὶ ὀφθαλμοὶ περιστρέφοντο πρὸς ὅλα τὰ μέρη τοῦ πλήθους τῶν συντρόφων, ἵνα ἴδωσί που ζῶντα ἔτι τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος· τὸν παρετήρησε δὲ πολὺ ταχέως εἰς τὸ ἀριστερόν ἄκρον τῆς μάχης ἐμψυχοῦντα τοὺς συντρόφους καὶ παροτρύνοντα εἰς μάχην· πλησιάσας εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ξανθὸς Μενέλαος.

« Ἀντίλοχε, ἔλθε εὐγενέστατε πλησίον μου, διὰ νὰ μάθῃς εἰδῇσιν ἀξιοθρήνητον, ἥτις εἶθε νὰ μὴ ἐγίνετο· ἤδη μὲν πιστεύω ὅτι καὶ σὺ ὁ ἴδιος ἐγνώρισες ἐκ παρατηρήσεως ὅτι ὁ Ζεὺς τρέφει πάθος κατὰ τῶν Δαναῶν, ἡ δὲ νίκη ἀνήκει εἰς τοὺς Τρῶας· εἶναι φονευμένος ὁ πρῶτος πολεμιστῆς τῶν Ἀχαιῶν, ὁ Πάτροκλος, μεγάλη δὲ θλίψις κατέλαβε τοὺς Δαναοὺς· ἀλλὰ σὺ τρέξε πρὸς τὸ στρατόπεδον καὶ ἀμέσως εἰπὲ εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ἵνα σπεύσῃ νὰ σώσῃ τὸν νεκρὸν εἰς τὸ πλοῖον, γυμνὸν ὄντα· τὴν δὲ πανοπλίαν του ἔχει ὁ σεισόκρανος Ἑκτωρ».

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἀντίλοχος ἀκούσας τὸν λόγον ἔφριξεν· ἐπὶ πολὺ τὸν κατεῖχεν ἀφωνία, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα καὶ ἡ γλυκεῖα φωνὴ τοῦ ἐκόπη· ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἡμέλησε τὴν παραγγελίαν τοῦ Μενελάου· ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ δώσας τὰ ὅπλα εἰς τὸν ἔντιμον σύντροφόν σου Λαοδόκον, ὁ ὁποῖος πλησίον τοῦ ἑστρεφε τοὺς μονώνυχας ἵππους.

Τοῦτον μὲν δάκρυα χύνοντα ἐξέφερον οἱ πόδες τοῦ ἀπὸ τὸν πόλεμον, διὰ νὰ εἶπῃ τὴν κακὴν εἰδήσιν εἰς τὸν Πηλεΐδην Ἀχιλλέα. Δὲν ἤθελεν ἡ καρδιά σου, ὦ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀνατεθραμμένε Μενέλαε, νὰ βοηθήσῃς τοὺς συντρό-

φους καταπονουμένους εἰς τὸ μέρος ἐξ οὗ ἀπῆλθεν ὁ Ἀντίλοχος τὸν ὅποιον πολὺ ἐπόθουν οἱ Πύλιοι. Ἀλλ' εἰς τούτους μὲν ἄφησε τὸν εὐγενῆ Θρασυμήδη, αὐτὸς δὲ πάλιν ἐκίνησε πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Πατρόκλου, καὶ τρέχων ἔφθασε καὶ ἐστάθη πλησίον τῶν Αἰάντων, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀμέσως εἶπεν·

«Τὸν Ἀντίλοχον μὲν ἔστειλα κάτω εἰς τὸ στρατόπεδον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ταχύπουν Ἀχιλλέα· πιστεύω ὅμως ὅτι οὐδὲ τώρα θὰ ἔλθῃ μᾶλλον τὴν μεγάλην κατὰ τοῦ Ἑκτορος ὀργήν, διότι κατ' οὐδένα τρόπον δὲν θέλει πολεμήσῃ ἄοπλος κατὰ τῶν Τρώων· ἡμεῖς αὐτοὶ ἄς προσπαθήσωμεν νὰ εὕρωμεν σχέδιον κάλλιστον, τόσον πῶς νὰ σώσωμεν τὸν νεκρὸν, ὅσον καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι νὰ ἀποφύγωμεν τὸν θάνατον καὶ τὴν μαύρην μας μοῖραν, ἀπὸ τὸν θορυβώδη πόλεμον τῶν Τρώων».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπῆντησεν ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας·

«Ὅλα εἶπες καθὼς πρέπει, ἐνδοξότατε Μενέλαε· ἀλλὰ σὺ μὲν καὶ ὁ Μηριόνης ἀμέσως ἀναλαβόντες καὶ σηκώσαντες τὸν νεκρὸν ἐκφέρατέ τον τοῦ πολέμου· ὅπισθεν δὲ ἡμεῖς οἱ δύο θέλομεν πολεμεῖ μὲ μίαν ψυχὴν κατὰ τῶν Τρώων καὶ τοῦ εὐγενοῦς Ἑκτορος, οἱ ὁμώνυμοι, οἱ ὁποῖοι καὶ πρότερον ἀνθιστάμεθα κατὰ τῶν ὀρμητικῶν ἐφόδων ἰστάμενοι πλησίον ἀλλήλων».

Οὕτως εἶπεν· αὐτοὶ δὲ εὐθὺς ἐσῆκωσαν εἰς τὰς ἀγκάλας των τὸν νεκρὸν ἀπὸ τὴν γῆν πολὺ ὑψηλά· ἐφώναζε δὲ ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ ὅπισθεν ὁ Τρωϊκὸς στρατὸς, ἅμα εἶδον τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ ἐγείρουν τὸν νεκρὸν· ἐφώρμησαν κατ' εὐθεῖαν ὡς σκύλοι, οἱ ὁποῖοι ἐφορμῶσι κατ' ἐπάνω ἀγριοχοίρου κτυπημένου ἔμπροσθεν νέων κυνηγόντων· διότι μέχρι μὲν τινος τρέχουσι δεικνύοντες προθυ-

μίαν νὰ τὸν ἀφανίσωσιν, ἀλλ' ὅτε πλέον συστραφῇ καὶ γυρίσῃ πεποιθῶς εἰς τὴν δύναμίν του, ὑποχωροῦσι καὶ φεύγουσιν ἄλλος ἐδῶ καὶ ἄλλος ἐκεῖ· τοιουτοτρόπως οἱ Τρῶες μέχρι μὲν τινος ἀδιακόπως ἠκολούθουν ὅλοι μαζὺ, τρυπῶντες μὲ τὰ ξίφη καὶ μὲ τὰ ἰσχυρὰ δόρατά των· ἀλλ' ὁσάκις οἱ δύο Αἴαντες ἐγύριζον καὶ ἔσταντο κατ' αὐτῶν, τούτων μετεβάλλετο τὸ χρῶμα, οὐδ' ἐτόλμα κά· νεις νὰ ὀρμήσῃ πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ νὰ πολεμήσῃ διὰ τὸν νεκρόν.

Οὕτως οὗτοι μεθ' ὀρμῆς ἐξέφερον τὸν νεκρὸν ἐκ τοῦ πολέμου πρὸς τὸ στρατόπεδον· ὅπισθεν δὲ αὐτῶν ἐξηπλώθη πόλεμος ἄγριος, ὥς πῦρ τὸ ὁποῖον αἰφνιδίως γενόμενον μὲ μεγάλην ὀρμὴν κατακαίει πόλιν τινα, φθείρονται δὲ οἱ οἴκοι εἰς τὴν μεγάλην φλόγα, τὴν ὁποίαν ἄνεμος δυνατὸς κάμνει νὰ βοῇ· τοιουτοτρόπως κατὰ τούτων προχωρούντων ἐπῆρχετο ὅπισθεν ἀκατάπαυστος θόρυβος ἵππων καὶ ἀνδρῶν πολεμιστῶν· αὐτοὶ δὲ, καθὼς ἡμίονοι ὀρμητικὴν δύναμιν ἀναλαβόντες σύρουσιν ἀπὸ τὸ ὄρος εἰς πετρώδη δρόμον δοκὸν ἢ μέγα ναυπηγήσιμον ξύλον, βασανίζεται δὲ ἡ ψυχὴ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ καμάτου συνάμα καὶ τοῦ ἰδρώτος ἐνῶ σπεύδουσι· μὲ τοιαύτην ὀρμὴν οὗτοι ἔφερον τὸν νεκρόν. Ὅπισθεν αὐτῶν οἱ δύο Αἴαντες ἐσταμάτων τοὺς ἐπερχομένους, καθὼς δασῶδες ὄρους ὕψωμα, ἐκτεταμένον ἀπὸ τὸ ἐν μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου τῆς πεδιάδος, σταματᾷ τὸ ὕδωρ τῶν ὀρμητικῶν ποταμῶν, καὶ ἀνθιστάμενον εἰς τὰ ρέυματα ἀποτρέπει αὐτὰ τῆς διευθύνσεώς των καὶ τὰ ἀναγκάζει νὰ ρέυσωσιν εἰς τὴν πεδιάδα, μὴ δυνάμενα ποσῶς μὲ τὴν δύναμίν των νὰ τὸ σπᾶσωσι· τοιουτοτρόπως οἱ Αἴαντες ἀδιακόπως ἐμπόδιζον πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν μάχην τῶν

Τρώων, οἵτινες ἐπήρχοντο ὅλοι μαζὺ, πρὸ πάντων δύο μεταξὺ αὐτῶν, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου Αἰνείας καὶ ὁ ἐπιφανὴς Ἑκτωρ. Οἱ δὲ Ἀχαιοὶ, καθὼς νέφος ψαρῶν ἢ κοιῶν πετᾶ μὲ δυνατὰς κραυγὰς, ὅταν ἴδωσι μακρὰν ἐρχόμενον ἰέρακα, ὅστις φέρει φόνον εἰς τὰ μικρὰ πτηνὰ, τοιουτοτρόπως οἱ νέοι τῶν Ἀχαιῶν ἠναγκάζοντο ὑπὸ τοῦ Αἰνείου καὶ Ἑκτορος νὰ ὑποχωρῶσι μὲ φοβεράς φωνὰς καὶ ἐλησμόνησαν τὴν πολεμικὴν των ζέσιν· πολλὰ δὲ ὥραϊα ὅπλα κατέπεσον, τῶν Δαναῶν φευγόντων, πέριξ καὶ ἐκατέρωθεν τῆς τάφρου· τοῦ δὲ πολέμου δὲν ἐγένετο παῦσις.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Σ.

ΚΑΤΑΞΕΥΗ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΩΣ

Οὕτως αὐτοὶ μὲν ἐμάχοντο ὥς καιόμενον πῦρ· ὁ δὲ ταχύπους Ἀντίλοχος ἦλθεν ἄγγελος εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὸν ὅποιον εὔρεν ἔμπροσθεν τῶν πλοίων, τῶν ὑψηλὰς τὰς τε πρῶρας καὶ πρύμνας ἐχόντων, διαλογιζόμενον ταῦτα, τὰ ὅποια ἦσαν τετελεσμένα· στενάζων ἔλεγε πρὸς τὴν μεγαλόφρονα ψυχὴν του·

«Φεῦ! διατί πάλιν οἱ Ἀχαιοὶ τετρομασμένοι φεύγουσι διὰ μέσου τοῦ πεδίου; φοβοῦμαι μήπως οἱ θεοὶ μοῦ ἐτοιμάσωσι λύπας δεινὰς, καθὼς ποτε μοὶ ἔλεγεν ἡ μήτηρ καὶ διεβεβαίου, ὅτι ὁ ἄριστος τῶν Μυρμιδόνων, ἐνόςφω ἐγὼ ἀκόμη ζῶ, θέλει φονευθῆ ὑπὸ τῶν Τρώων. Τῶνόντι ἀπέθανεν ἤδη ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Μενoitίου Πάτροκλος· ὁ δυστυχὴς! τὸν ἐσυμβούλευσα ἀφοῦ ἀποκρούσει ἀπὸ τὰ πλοῖα τὸ τρομερὸν πῦρ, νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω εἰς τὰ πλοῖα, μηδὲ νὰ πολεμήσῃ ἀνδρείως κατὰ τοῦ Ἑκτορος».

Ἐνόςφω ὁ Ἀχιλλεὺς ταῦτα διελογίζετο, ἦλθε τότε πλησίον του ὁ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Νέστορος θερμὰ δάκρυα χύνων, εἶπε δὲ εἰς αὐτὸν τὴν θλιθεράν ταύτην ἀγγελίαν.

«Φεῦ, υἱὲ τοῦ συνετοῦ Πηλέως, βεβαίως θέλεις ἀκούσει πολὺ λυπηράν ἀγγελίαν, ἡ ὅποια εἶθε νὰ μὴ ἐγίνετο! Κεῖται νεκρὸς ἤδη ὁ Πάτροκλος· περὶ τοῦ νεκροῦ του χυ-

μνοῦ μάχονται οἱ Ἀχαιοὶ, τὰ δὲ ὄπλα του ἔχει ὁ Ἔκτωρ».

Ταῦτα εἶπε, τὸν δὲ Ἀχιλλέα σκοτεινὴ νεφέλη λύπης ἐκάλυψε· λαβὼν μὲ τὰς δύο του χεῖρας στάκτην ἔρριψε κατὰ κεφαλῆς, κατέστησε δὲ δυσειδὲς τὸ ὥραϊον πρόσωπόν του· εἰς δὲ τὸν θεῖον χιτῶνά του περιεκάθητο μέλαινα τέφρα· καὶ αὐτὸς ἐξαπλωθεὶς εἰς τὴν κόνιν μέγας μεγαλωστέϊ ἐκείτετο, διὰ δὲ τῶν χειρῶν του ἀνασπῶν ἐλσεινὴν ἔκαμνε τὴν κόμην του. Αἱ ὑπηρέτριαι τὰς ὁποίας ἀπέκτησεν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Πάτροκλος, λυπούμεναι ἐγκαρδίως, ἀνωλόλυξαν μεγάλως, ἔτρεξαν ἔξω περὶ τὸν Ἀχιλλέα, ἐκτύπουν δὲ τὰ στήθη μὲ τὰς χεῖράς των, καὶ ἐκάστης περιελύθησαν τὰ μέλη. Ἀφ' ἐτέρου ὁ Ἀντίλοχος κρατῶν τὰς χεῖρας τοῦ Ἀχιλλέως, στενάζοντος, ὠδύρετο, διότι ἐφοβεῖτο μήπως ἀποκόψῃ τὸν λαιμόν του μὲ τὴν μάχαιραν. Ἐκλαυσε γοερῶτατα· ἡ δὲ σεβασμία μήτηρ του, ἡ καθημένη εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης πλησίον τοῦ γέροντος πατρός της Νηρέως, τὸν ἤκουσε καὶ ἐθρήνησε καὶ αὐτὴ· ὅλαι αἱ θεαὶ Νηρηίδες, ὅσαι ἦσαν εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, συνηθροίσθησαν περὶ αὐτήν· ἐκεῖ ἦτον ἡ Γλαύκη, ἡ Θάλεια καὶ ἡ Κυμοδόκη, ἡ Νησαία καὶ Σπειῶ, ἡ Θόη καὶ ἡ βοόφθαλμος Ἀλία, ἡ Κυμοθόη, ἡ Ἀκταία καὶ ἡ Λιμνώρεια, ἡ Μελίτη καὶ ἡ Ἰαιρα, ἡ Ἀμφιθόη καὶ ἡ Ἀγαύη, ἡ Δωτὼ καὶ ἡ Πρωτὼ, ἡ Φέρουσα καὶ ἡ Δυναμένη, ἡ Δεξαμένη, ἡ Ἀμφινόμη καὶ ἡ Καλλιάνειρα, ἡ Δωρίς, ἡ Πανόπη καὶ ἡ περιλάλητος Γαλάτεια, ἡ Νημερτής, ἡ Ἀψευδής καὶ ἡ Καλλιάνασσα· ἐκεῖ ἦτον ἡ Κλυμένη, ἡ Ἰάνειρα καὶ ἡ Ἰάνασσα, ἡ Μαῖρα καὶ ἡ Ὠρεΐθιοι καὶ ἡ εὐπλόκαμος Ἀμάθεια· καὶ αἱ ἄλλαι Νηρηίδες, αἵτινες ἦσαν εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης. Ἐξ αὐτῶν

ἐπληρώθη τὸ λαμπρὸν σπήλαιον, ὅλαι δὲ ὁμοῦ ἐκτύπουν τὰ στήθη, καὶ ἡ Θέτις προεξῆρχε τοῦ θρήνου.

α' Ακούσατε, ἀδελφαὶ Νηρηίδες, ἵνα ὅλαι μάθητε τὰς λύπας, αἵτινες κατέχουσι τὴν ψυχὴν μου. Οἴμοι τῇ ἀθλίᾳ, ἣτις ἐπὶ κακῷ ἐγέννησα τὸν ἄριστον ἥρωα, ἥτις ἀφοῦ ἐγέννησα υἱὸν ἄμεμπτον καὶ ἀνδρεῖον καὶ ἑξοχὸν τῶν ἡρώων, ὅστις κηξήθη ὡς βλαστὸς, καὶ τὸν ὁποῖον ἐγὼ θρέψασα ὡς φυτὸν εἰς τὸν εὖφορον ἀγρὸν, τὸν ἔστειλα εἰς τὰ καμπυλόπρυμνα πλοῖα εἰς τὴν Τροίαν, ἵνα πολεμήσῃ ἐναντίον τῶν Τρώων, δὲν θέλω πλεόν ὑποδεχθῇ ἐπανερχόμενον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πηλέως! Ἐνόσω δὲ ζῇ καὶ βλέπει τὸ φῶς τοῦ Ἥλιου, λυπεῖται καὶ ἐγὼ δὲν δύναμαι πορευθεῖσα ἐκεῖ νὰ τὸν βοηθήσω. Θὰ ὑπάγω ὁμῶς ἵνα ἴδω τὸν ἀγαπητὸν υἱόν μου καὶ νὰ ἀκούσω ὁποῖα λύπη τὸν κατέλαβε μένοντα μακρὰν τοῦ πολέμου».

Ταῦτα εἰπούσα ἐγκατέλιπε τὸ σπήλαιον· αἱ Νηρηίδες ἐπορεύοντο μετ' αὐτῆς δακρυρρόουσαι, τὸ δὲ κύμα τῆς θαλάσσης περὶ αὐτὰς ἐσχίζετο, ἀνοῖγον εἰς αὐτὰς διάβασιν. Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὴν παχύγειον Τροίαν ἀνέβαινον εἰς τὸ παράλιον κατὰ σειρὰν, ὅπου τὰ πλοῖα τῶν Μυρμιδόνων πυκνῶς ἦσαν τραβηγμένα περὶ τὸν Ἀχιλλέα· εἰς αὐτὸν βαρέως στενάζοντα ἐπλησίασεν ἡ σεβασμία μήτηρ του, ὅξέως δὲ θρηνήσασα ἔλαβε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀγαθοῦ υἱοῦ της, καὶ κλαίουσα εἶπε πρὸς αὐτὸν τάδε.

«Τέκνον μου, διατί κλαίεις; ποῖα λύπη κατέλαβε τὴν ψυχὴν σου; εἶπέ μοι τὴν, καὶ μὴ τὴν κρύπτης. Καὶ ταῦτα μὲν ἐξετελέσθησαν ἤδη ὑπὸ τοῦ Διὸς, καθὼς πρότερον ἐπεθύμησας καὶ κηξήτης ὑψώσας τὰς χεῖρας, ἵνα ὅλοι οἱ Ἀχαιοὶ συγκλεισθῶσιν εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων

των, ἔχοντες ἀνάγκην σου, καὶ πάθωσι σκληρὰ παθήματα».

Πρὸς αὐτὴν δὲ βαρέως ἀναστενάζων εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

«Μῆτέρ μου, ταῦτα μὲν τφόντι ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς ἐξετέλεσεν, ἀλλὰ τίς μοι ἐκ τούτων ὠφέλεια, ἀφοῦ ἐχάθη ὁ ἀγαπητός μοι ἐταῖρος Πάτροκλος, τὸν ὁποῖον ἡγάπων περισσότερον ὅλων τῶν ἐταίρων, ὡς ἐμέ; αὐτὸν, αὐτὸν ἔχασα· ὁ δὲ Ἑκτωρ φονεύσας αὐτὸν ἀφῆρσε τὰ μεγάλα καὶ θαυμαστά τὴν ὄψιν ὄπλα, τὰ ὠραῖα, τὰ ὁποῖα οἱ θεοὶ ἔδωκαν δῶρα εἰς τὸν Πηλέα τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐνέβαλον σὲ θεᾶν εἰς τὴν κλίνην θνητοῦ ἀνδρός. Εἶθε σὺ μὲν νὰ κατῴκεις ἐκεῖ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων Νηρηίδων, ὁ δὲ Πηλεὺς νὰ ἐλάβανε σύζυγον ἐτέραν θνητήν. Τώρα σὲ ἔλαβε γυναῖκα ὁ Πηλεὺς, ἵνα ἔχῃς ἄπειρον λύπην εἰς τὴν ψυχὴν σου, ἀποθανόντος τοῦ υἱοῦ σου, τὸν ὁποῖον δὲν θὰ ὑποδεχθῇς ἐπανελθόντα αὐθις εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐπεὶ δὲ οὐδ' ἐμέ ἡ ψυχὴ μοι λέγει νὰ ζῶ καὶ νὰ εἶμαι μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, ἐὰν ὁ Ἑκτωρ πρῶτος κτυπηθεῖς ἀπὸ τὸ ἀκόντιόν μου δὲν ἀποθάνῃ, μοι δώσῃ δὲ τιμωρίαν ἀξίαν τοῦ φόνου τοῦ Πατρόκλου».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ Θέτις δακρυρρόοῦσα.

«Θὰ ἦναι πολὺ βραχύς ὁ βίος σου τέκνον, ἀφοῦ ὁμιλῇς οὕτω, διότι εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἑκτορος ὁ ἰδικός σου εἶναι ἔτοιμος».

Πρὸς αὐτὴν μεγάλως ἀναστενάξας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

«Εἶθε νὰ ἀπέθνησκον ἀμέσως, ἀφοῦ δὲν ἡδυνάμην νὰ ὑπερασπισθῶ τὸν φίλον μου φονευόμενον. Ἀλλ' αὐτὸς μὲν πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος του ἐχάθη, ἔλαβε δὲ ἀνάγκην

ἐμοῦ νὰ γείνω ἐκδικητὴς τοῦ φόνου του. Τώρα ἄς ἀπο-
 θάνω, ἀφοῦ δὲν θὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν ἀγαπητὴν μας πα-
 τρίδα, οὐδὲ ἡδυνήθην νὰ βοηθήσω τὸν Πάτροκλον, καὶ
 τοὺς ἄλλους ἐταίρους του, τοὺς ὁποίους πολλοὺς ἐφόνευ-
 σεν ὁ Ἑκτωρ, ἀλλὰ κάθημαι εἰς τὰ πλοῖα μάταιον καὶ
 ἀνωφελὲς βάρος τῆς γῆς, ὣν τοιοῦτος εἰς τὸν πόλεμον, ὁ-
 ποῖος οὐδεὶς εἶναι ἐκ τῶν Ἀχαιῶν διότι εἰς τὴν ἀγο-
 ρὰν εἶναι καὶ ἄλλοι καλλίτεροί μου. Εἴθε ἡ ἔρις νὰ ἡφα-
 νίζετο ἐκ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ ὀργή, ἥτις
 παροξύνει καὶ τὸν πολὺ συνετὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ νὰ φαί-
 νηται σκληρὸς πρὸς τὸν ἄλλον! καὶ ἡ ὁποία ὀργὴ αὐξάνει
 εἰς τὰ στήθη τῶν ἀνθρώπων πολὺ γλυκυτέρα τοῦ κατα-
 στάζοντος μέλιτος, καθὼς ὁ καπνός. Οὕτω καὶ ἐμὲ ἔφε-
 ρεν εἰς ὀργὴν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων. Ἀλλ'
 ἄς ἀφήσωμεν τὰ γενόμενα, καὶ τοι λυπούμενοι, ὑποβα-
 λόντες εἰς τὴν ἀνάγκην τὴν ἐν τῷ στήθει ψυχὴν μας·
 τώρα ὅμως θὰ ὑπάγω, ἵνα εὕρω τὸν φονέα τοῦ ἐταίρου
 μου, τὸν Ἑκτορα· θὰ ἀποθάνω δὲ τότε, ὁπότεν ὁ Ζεὺς
 θελήσῃ, καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοί· διότι οὐδὲ ὁ γεν-
 ναῖος Ἡρακλῆς, ὅστις ἦτο φίλτατος τοῦ Διὸς, τοῦ υἱοῦ
 τοῦ Κρόνου, ἀπέφυγε τὸν θάνατον· ἀλλ' ἡ Μοῖρα καὶ ἡ
 τρομερὰ ὀργὴ τῆς Ἥρας τὸν κατέβαλε· τοιοῦτοτρόπως
 καὶ ἐγὼ, ἐπειδὴ ὁμοίαν μοῖραν ἔσχον, θὰ κοίτωμαι, ἀφοῦ
 ἀποθάνω. Τώρα ὅμως ἄς σκεφθῶ νὰ λάβω δόξαν ἀγαθὴν
 καὶ εἴθε τις τῶν Τρωϊάδων καὶ τῶν μεγαλοκόλπων Δαρ-
 δανίδων, νὰ σπογγίσῃ τὰ δάκρυά της ἀπὸ τῶν ἀπαλῶν
 παρειῶν της διὰ τῶν δύο χειρῶν, καὶ νὰ τὴν κάμω νὰ
 στενάζῃ μεγάλως. Εἴθε νὰ διδαχθῇ ὅτι πολὺν καιρὸν εἶ-
 χον ἀπομακρυνθῇ τῆς μάχης. Μὴ μὲ ἐμποδίζῃς ἀπὸ τὴν

μάχην, μολονότι με ἀγαπᾶς, διότι δὲν θέλεις με καταπίσει».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ Θέτις, ἡ λευκοὺς τοὺς πόδας ἔχουσα.

«Ναὶ, τέκνον, ταῦτα εἰσὶν ἀληθῆ· καλὸν εἶναι νὰ ἀπομακρύνῃ τις τὸν φοβερόν ὄλεθρον ἀπὸ φίλων καταπονευμένων· ἀλλὰ τὰ ὅπλα σου εὐρίσκονται εἰς τοὺς Τρῶας, τὰ σιδηρᾶ καὶ λαμπρά· τὰ ἔχει ὁ Ἑκτωρ εἰς τοὺς ὤμους του κοσμούμενος δι' αὐτῶν· νομίζω δὲ, ὅτι δὲν θὰ τὰ χαρῇ πολὺν καιρὸν, ἐπεὶ δὴ πλησιάζει καὶ αὐτὸς νὰ φονευθῇ. Ἀλλὰ σὺ μὲν μὴ εἰσέρχῃσαι ἀκόμη εἰς τὴν μάχην, πρὶν ἰδῆς ἐμὲ ἐπανελθοῦσαν αὖθις· διότι ἀπὸ πρωΐας, τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος θέλω ὑπάγει, ἵνα σοὶ φέρω ὅπλα λαμπρά παρὰ τοῦ θεοῦ Ἑφαιστου».

Ταῦτα εἰποῦσα ἀπεχωρίσθη τοῦ ἀγαπητοῦ υἱοῦ της, καὶ στραφεῖσιν εἶπεν εἰς τὰς θαλασσίας ἀδελφάς της Νηρηίδας.

«Σεῖς μὲν, ἀδελφαί, εἰσέλθετε εἰς τὸν εὐρὺν κόλπον τῆς θαλάσσης, ἵνα ἰδῆτε τὸν θαλάσσιον γέροντα Νηρέα καὶ τὸν οἶκόν του, καὶ εἴπητε εἰς αὐτὸν πάντα· ἐγὼ δὲ θέλω ὑπάγει εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπον πρὸς τὸν ἀριστοτέχνην Ἑφαιστον, ἵνα θελήσῃ νὰ δώσῃ ἔξοχα καὶ ὑπέρλαμπρα ὅπλα εἰς τὸν υἱόν μου».

Ταῦτα εἶπε· καὶ αἱ μὲν Νηρηίδες ἀμέσως εἰσέδυσαν εἰς τὸ κύμα τῆς θαλάσσης, ἡ δὲ Θέτις ἐπορεύθη εἰς τὸν Ὀλυμπον, ἵνα φέρῃ εἰς τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν της λαμπρὰ ὅπλα.

Καὶ αὕτη μὲν ἀνέβαινεν εἰς τὸν οὐρανόν· οἱ δὲ Ἀχαιοὶ μετὰ ἑξαίσιου θορύβου καταδιωκόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνδρόφονου Ἑκτορος ἔφθασαν εἰς τὰ πλοῖα καὶ εἰς τὸν Ἑλλή-

σποντον· οὔτε τὸν Πάτροκλον τὸν θεράποντα τοῦ Ἀχιλλέως οἱ ταχεῖς Ἀχαιοὶ ἔσυρον ἀπὸ τὰ βέλη νεκρὸν, διότι πάλιν ἐπῆλθε καὶ ἔφθασεν αὐτοὺς ὁ λαὸς καὶ οἱ ἵπποι, ὁ Ἔκτωρ, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, ὁ ὅμοιος μὲ φλόγα κατὰ τὴν δύναμιν. Τρεῖς μὲν ὅπισθεν ἐκ τῶν ποδῶν ἔλαβεν αὐτὸν ὁ λαμπρὸς Ἔκτωρ, προσπαθὼν νὰ τὸν σύρῃ, μεγάλως δὲ παρεκίνει τοὺς Τρῶας, τρεῖς δὲ οἱ δύο Αἴαντες, μεγάλην περιβεβλημένοι δύναμιν, τὸν ἀπέκρουσαν ἀπὸ τὸν νεκρὸν· αὐτὸς δὲ ἐπιμόνως, ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν ἀνδρείαν του, ἄλλοτε μὲν ἐφώρμα εἰς τὴν μάχην, ἄλλοτε δὲ πάλιν ἵστατο σωνάζων μεγάλως, ὀπίσω ὅμως δὲν ἀπὸ σύρτετο παντελῶς. Καὶ καθὼς δὲν δύνανται οἱ ποιμένες εἰς τοὺς ἀγρούς διαγόντες νὰ διώξωσι πυρώδη λέοντα πολὺ πεινασμένον ἀπὸ τοῦ σώματος βοδός, οὕτω καὶ οἱ δύο Αἴαντες δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκφοβήσωσιν καὶ ἀποδιώξωσιν ἀπὸ τοῦ νεκροῦ τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου Ἔκτορα· καὶ ἤθελε τὸν σύρει καὶ ἤθελε λάβει μεγάλην δόξαν, ἐὰν ἡ ἀνεμόπους ταχεῖα Ἴρις τρέχουσα δὲν ἤρχετο εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως ἄγγελος ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον νὰ τὸν παρορμήσῃ εἰς πόλεμον παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, διότι τὴν ἔστειλεν ἡ Ἥρα. Ἡ Ἴρις λοιπὸν σταθεῖσα πλησίον εἶπε τὰ ἐξῆς.

«Ἐγείρου υἱὲ τοῦ Πηλέως, φοβερώτατε ὄλων τῶν ἀνδρῶν, βοήθησον τὸν Πάτροκλον, ἔνεκα τοῦ ὁποίου γίνεται μάχη ἔμπροσθεν τῶν πλοίων, αὐτοὶ δὲ ἀλλήλους φονεύουσιν, οἱ μὲν ὑπὲρ τοῦ ἀποθανόντος νεκροῦ μαχόμενοι, οἱ δὲ λυσσώδως προσπαθοῦσι νὰ τὸν ἐλκύσωσιν εἰς τὴν ὑψηλὴν καὶ ὑπὸ τῶν ἀνέμων περιπνεομένην Τροίαν· πρὸ πάντων ὁ λαμπρὸς Ἔκτωρ ἐπιμένει νὰ τὸν σύρῃ, ἐπιθυμεῖ δὲ, ἀφοῦ ἀποκίψῃ τὴν κεφαλὴν του ἀπὸ τοῦ ἀπαλοῦ

λαιμοῦ νὰ τὴν ἐμπήξῃ εἰς πασσάλους. Ἀλλὰ ἐγείρου, μὴ κοιίτεσαι πλέον· φοβοῦ δὲ μὴ γείνη ὁ Πάτροκλος παίγνιον εἰς τοὺς κύνας τῆς Τροίας· εἰς σὲ εἶναι προσβολή, ἐὰν ὁ νεκρὸς ἔλθῃ εἰς τὴν Τροίαν, ἀποκεκομμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν».

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς. «Ἴρι θεά, τίς ἐκ τῶν θεῶν σὲ ἔστειλεν εἰς ἐμὲ ἄγγελον;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ ἀνεμόπους ταχεῖα Ἴρις.

«Ἡ Ἥρα μὲ ἔστειλεν, ἡ ἔνδοξος σύζυγος τοῦ Διός· δὲν γνωρίζει δὲ ὁ ἐν ὑψηλῷ θρόνῳ καθήμενος Ζεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, οὐδὲ ἄλλος τις τῶν ἀθανάτων, οἵτινες κατοικοῦσι τὸν χιονοσκεπῆ Ὀλύμπον».

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

«Πῶς λοιπὸν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν μάχην; τὰ ὅπλα μου τὰ ἔχουσιν ἐκεῖνοι, ἡ δὲ ἀγαπητὴ μου μήτηρ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ ὀπλισθῶ πρότερον, πρὶν ἰδῶ αὐτὴν νὰ ἔλθῃ· διότι ὑπέσχετο νὰ μοι φέρῃ παρὰ τοῦ Ἥφαιστου ὅπλα καλὰ· δὲν γνωρίζω δὲ ἄλλον, τοῦ ὁποίου τὰ ὅπλα νὰ ἐνδυθῶ, εἰμὴ τὴν ἀσπίδα τοῦ Αἴαντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, νομίζω, μεταξὺ τῶν προμάχων μάχεται διὰ τοῦ ἀκοντίου του ὑπὲρ τοῦ ἀποθανόντος Πατρόκλου».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ ἀνεμόπους ταχεῖα Ἴρις.

«Καλῶς καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν, ὅτι τὰ λαμπρὰ ὅπλα σου ἔχουσιν οἱ Τρῶες· ἀλλ' ἀπλῶς, ἄνευ ὅπλων, πορευθεῖς εἰς τὴν τάφρον, φανοῦ εἰς τοὺς Τρῶας, μήπως οὗτοι φοβηθέντες σε ἀπομακρυνθῶσι τοῦ πολέμου, ἀναπνεύσωσι δὲ οἱ γενναῖοι υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν οἱ καταπονούμενοι καὶ ὀλίγον ἀναπνέοντες». Ἡ μὲν Ἴρις ταῦτα εἰποῦσα ἀνεχώ-

ρησεν, ἡγέρθη δὲ ὁ ἀγαπητὸς τοῦ Διὸς Ἀχιλλεύς· καὶ περὶ τοὺς ἰσχυροὺς ὤμους τοῦ ἢ Ἀθηνᾶ ἔβαλε τὴν κροσσωτὴν ἀσπίδα, περὶ δὲ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἢ ἐξοχωτάτῃ τῶν θεῶν ἐπέβριψε νέφος χρυσοῦν, ἐξ αὐτοῦ δὲ ἤναψε φλόγα ὑπέρλαμπρον. Καθὼς ὅταν καπνὸς ἀναβαίνων ἐκ τῆς πόλεως φθάνει εἰς τὸν αἰθέρα μακρόθεν εἰς νῆσον, τὴν ὁποῖαν οἱ ἐχθροὶ πολιορκοῦσιν, οἱ ὁποῖοι μακρὰν ἀπὸ τὴν πατρίδα των δι' ὅλης τῆς ἡμέρας λυσσωδῶς μάχονται, περὶ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου συνεχεῖς καὶ ἀλλεπάλληλοι πυρσοὶ καίονται, καὶ ἡ λάμψις ἀναβαίνει ὑψηλὰ ὥστε νὰ τὴν βλέπωσιν οἱ περίοικοι, καὶ νὰ ἔλθωσι βοηθοὶ τοῦ πολέμου μὲ τὰ πλοῖα· τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἡ λάμψις ἔφθανεν εἰς τὸν αἰθέρα· αὐτὸς δὲ ἐλθὼν ἀπὸ τὸ τεῖχος ἐστάθη εἰς τὴν τάφρον, καὶ δὲν ἀνέμιγνύετο μὲ τοὺς Ἀχαιοὺς· διότι εὖλαβεῖτο τὴν συνετὴν διαταγὴν τῆς μητρός του. Ἐπὶ τῆς τάφρου λοιπὸν σταθεὶς ἐφώναξε, μακρόθεν δὲ ἡ Ἀθηνᾶ ἐφώναξε καὶ αὐτὴ καὶ ἐνέβαλε μέγαν θόρυβον εἰς τοὺς Τρῶας. Καθὼς δὲ ὅταν ἡχησάσης τῆς σάλπιγγος ἡ φωνὴ γίνεται ἐξάκουστος ὑπὸ τῶν περικυκλούντων τὴν πόλιν ψυχοφθόρων ἐχθρῶν, τοιοῦτοτρόπως τότε λαμπρὰ ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ Ἀχιλλέως· οἱ Τρῶες καθὼς ἤκουσαν τὴν χαλκὴν φωνὴν αὐτοῦ, πάντες ἐταράχθησαν, οἱ δὲ ὠραίας τρίχας ἔχοντες ἵπποι ἐγύρισαν εἰς τὰ ὀπίσω τὰ ὀχήματα, διότι ἔβλεπον καθ' ἑαυτοὺς δεινὰ. Οἱ ἡνίοχοι ἐξεπλάγησαν, ἀφοῦ εἶδον τὸ ἄφθονον πῦρ φοβερῶς καίόμενον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ μεγαλοψύχου Ἀχιλλέως, τὸ ὁποῖον ἀνῆπτεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ· τρεῖς μὲν ἐπάνω τῆς τάφρου ἐφώναξε μεγάλως ὁ θεὸς Ἀχιλλεύς, τρεῖς δὲ ἐταράχθησαν οἱ Τρῶες καὶ οἱ ἑνδοχοὶ βοηθοὶ καὶ

σύμμαχοί των. Ἐκεῖ τότε ἐχάθησαν δώδεκα ἄριστοι ἄνδρες περὶ τὰ ὀχήματα καὶ τὰ ἀκόντια των· οἱ δὲ Ἀχαιοὶ σύραντες ἀσμένως τὸν Πάτροκλον ἐκ τοῦ τόπου τῆς μάχης τὸν κατέθεσαν εἰς τὴν νεκρικὴν κλίνην· καὶ οἱ φίλοι τὸν περιεκύκλωσαν θρηνοῦντες· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἠκολούθει ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς θερμὰ δάκρυα χύνων, ἀφοῦ εἶδε τὸν πιστόν του ἐταῖρον κείμενον εἰς τὸ φέρετρον φονευμένον ἀπὸ ὅζυ βέλος, ὃν ἔπεμψεν μὲ εἰς τὸν πόλεμον μετὰ τῶν ἵππων καὶ ὀχημάτων, δὲν τὸν ἐδέχθη ὁμως ἐπανελθόντα. Ἡ βοοῦφθαλμος σεβασμία Ἥρα τὸν ἀκαταπαύστως κινούμενον Ἥλιον παρὰ τὴν θέλησίν του τὸν ἔστειλεν εἰς τὰ ρεύματα τοῦ Ὠκεανοῦ· ἔδυσε μὲν ὁ Ἥλιος, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ἔπαυσαν τὴν κρατεράν μάχην καὶ τὸν φοβερόν πόλεμον.

Οἱ δὲ Τρῶες ἀφ' ἐτέρου, ἀπομακρυθέντες τῆς κρατερᾶς μάχης, ἔλυσαν τοὺς ταχεῖς ἵππους ἀπὸ τὰ ὀχήματα, καὶ συνηθροίσθησαν εἰς συνέλευσιν, πρὶν ἢ φροντίσωσι περὶ τοῦ δειπνοῦ. Τὴν δὲ συνέλευσιν ταύτην ἔκαμον ἰστάμενοι ὄρθιοι· οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ καθήσῃ, διότι ὅλοι ἔτρεμον, ἅμα ἐφάνη ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ εἶχον ἀπομακρυνθῇ τῆς μάχης. Ἐξ αὐτῶν ὁ Πολυδάμας, ὁ συνετός υἱὸς τοῦ Πανθόου ἤρχισε νὰ ἀγορεύῃ, διότι αὐτὸς μόνος προέβλεπε τὰ μέλλοντα καὶ ἐγνώριζε τὰ παρελθόντα, ἦτο δὲ ἐταῖρος τοῦ Ἑκτορος καὶ εἰς μίαν νύκτα καὶ οἱ δύο ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ μὲν Πολυδάμας ὑπερεῖχε πολὺ κατὰ τὸν λόγον, ὁ δὲ κατὰ τὸ ἀκόντιον· οὗτος λοιπὸν φίλα φρονῶν αὐτοῖς ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν.

Ἄσκεφθῆτε καλῶς, ὦ φίλοι· σᾶς παρακινῶ νὰ ἐπιστρέψῃτε εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ μὴ μείνητε μέχρι τῆς θείας αὐγῆς εἰς τὴν πεδιάδα πλησίον τοῦ στρατοπέδου,

διότι εἴμεθα μακρὰν τοῦ τείχους. Ἐνόσφ μὲν ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτον ὠργισμένος κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἦτον εὐκολώτερον νὰ πολεμῶμεν ἐναντίον τῶν Ἀχαιῶν· εὐχαρίστως καὶ ἐγὼ ἐκοιμώμην πλησίον τοῦ στρατοπέδου, ἐλπίζων, ὅτι ἤθελον κυριεύσει τὰ εὐστροφα πλοῖα· τῶρα ὁμῶς πολὺ φοβοῦμαι τὸν ταχύπουν υἱὸν τοῦ Πηλέως· ἔχει τοσοῦτον μεγάλην καὶ σκληρὰν ἐκείνος ψυχὴν ὥστε βεβαίως δὲν θὰ θελήσῃ νὰ μένῃ εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅπου οἱ Τρῶες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἐν μέσῳ καὶ οἱ δύο μὲ ἴσῃν λύσσαν μάχονται· ἀλλὰ θὰ θελήσῃ νὰ πολεμήσῃ, ἵνα καταστρέψῃ τὴν πόλιν καὶ αἰχμαλωτίσῃ τὰς γυναῖκας. Ἀλλ' ἅς ὑπάγωμεν πρὸς τὴν πόλιν· ἀκούσατέ με· διότι οὕτω θέλει γείνει. Τώρα μὲν ἡ θεία νύξ ἐμπόδισεν ἀπὸ τὴν μάχην τὸν ταχύπουν Ἀχιλλέα, ἐὰν ὁμῶς αὔριον ὀρμήσας μὲ τὰ ὅπλα του μᾶς εὖρῃ ὄντας ἐδῶ, τότε θέλομεν τὸν μάθει καλῶς, πῶς πολεμεῖ, διότι μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως θέλει εἰσελθεῖ εἰς τὴν πόλιν Τροίαν, ὅστις δυνηθῇ νὰ φύγῃ αὐτὸν, πολλοὺς δὲ τῶν Τρώων θέλουσι καταφάγει οἱ κύνες καὶ οἱ γῦπες· εἴθε τοῦτο νὰ μὴ τὸ ἀκούσω! Ἐὰν δὲ πεισθῶμεν ὅλοι εἰς τοὺς λόγους μου, καίτοι λυπούμενοι, τὴν μὲν νύκτα θέλομεν μείνει συνηθροισμένοι ὅπως διεγείρωμεν τὸ θάρρος ἡμῶν, τὴν δὲ πόλιν θέλουσι φυλάξει οἱ πύργοι, αἱ ὑψηλαὶ πύλαι, καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν συνηρμοσμέναι σανίδες αἱ μακραὶ, αἱ καλῶς ἐξεσμέναι καὶ συγκεκλεισμέναι· τὸ πρῶτ' δὲ κατὰ τὴν αὐγὴν ὀπλισθέντες θέλομεν σταθῇ εἰς τοὺς πύργους μὲ τὰ ὅπλα μας. Βῆναι χειρότερον εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ἐὰν τολμήσῃ ἐλθὼν ἀπὸ τὰ πλοῖα νὰ πολεμήσῃ πρὸς ἡμᾶς περὶ τὸ τεῖχος, διότι θέλει ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὰ πλοῖα, ἀφοῦ κορέσῃ παντοίων δρόμων τοὺς ὑψάχενας ἵππους

του, πλανώμενος ὑποκάτω τῆς πόλεως· μέσα ὅμως εἰς αὐτὴν δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ ἐφορμήσῃ, οὔτε θέλει ποτὲ τὴν κυριεύσει, πρὶν τὸν καταφάγωσιν οἱ ταχεῖς κύνες».

Πὸς τοῦτον, ἀγριοκυτάξας, εἶπεν ὁ Ἑκτωρ.

«Πολυδάμα, δὲν λέγεις ἀρεστὰ πλέον εἰς ἐμὲ, ἀφοῦ προτρέπεις ἐπανελθόντες νὰ συγκλεισθῶμεν εἰς τὴν πόλιν· δὲν ἐβάρεθητε ἀκόμη κεκλεισμένοι ἐντὸς τῶν πύργων; Πρῶτον μὲν οἱ ἄνθρωποι πάντες ἔλεγον τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου πολύχρυσον, πολύχαλκον· τώρα ὅμως ἐχάθησαν ἐκ τῶν οἴκων τὰ καλὰ κειμήλια, καὶ πολλὰ κτήματα πωλούμενα μεταβαίνουν εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν ἀξιέραστον Μαιονίαν, διότι ὠργίσθη ὁ μέγας Ζεὺς. Καὶ τώρα, ὅτε ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου μοὶ ἔδωκε δόξαν νὰ ὠθήσω τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὰ πλοῖα καὶ τὴν θάλασσαν, ἀνόητε μὴ λέγῃς εἰς τὸν λαὸν τὰς σκέψεις ταύτας· διότι κἀνεῖς τῶν Τρώων δὲν θέλει πεισθῇ· δὲν θὰ τὸν ἀφήσω ἐγώ. Ἀλλὰ πείσθητε πάντες καθὼς ἐγὼ θὰ σᾶς εἰπῶ· τώρα μὲν δειπνήσατε εἰς τὸ στρατόπεδον εἰς τὰς τάξεις, καὶ μὴ λησμονεῖτε τὴν φυλακὴν καὶ ἕκαστος ἅς ἐγρηγορῇ· ὅστις δὲ ἐκ τῶν Τρώων φροντίζει πολὺ διὰ τοὺς θησαυροὺς του, αὐτὸς συναθροίσας αὐτὰ, ἅς τὰ δώσῃ εἰς τὸ πλῆθος νὰ τὰ φάγῃ δημοσίᾳ, διότι εἶναι καλλίτερον νὰ τὰ ἀπολαύσῃ τις τούτων μᾶλλον, παρὰ οἱ Ἀχαιοί· τὸ πρῶτ' δὲ τὴν αὐγὴν, ὀπλισθέντες ἅς πολεμήσωμεν σφοδρῶς παρὰ τὰ πλοῖα· ἐὰν ἀληθῶς ὁ Ἀχιλλεὺς ἐξῆλθεν ἐκ τῶν πλοίων, ἂν θέλῃ νὰ πολεμήσῃ θὰ μετανοήσῃ· διότι ἐγὼ δὲν θὰ τὸν ἀποφύγω κατὰ τὸν πολύχηον πόλεμον, ἀλλὰ θαρρᾶλέως θὰ σταθῶ ἀπέναντί του, καὶ ἢ αὐτὸς θὰ δοξασθῇ ἢ ἐγώ· κοινὴ καὶ ἀβεβασία εἶναι ἢ εὐ-

τυχία τοῦ πολέμου, καὶ πολλάκις ὁ ἐλπίζων νὰ φονεύσῃ ἄλλον φονεύεται αὐτός».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἑκτωρ· οἱ δὲ Τρῶες ἐπευφήμησαν· οἱ ἀνόητοι! ἡ Παλλὰς Ἀθηνα τοὺς ἀφῆρσε τὸν νοῦν· διότι ἐπεδοκίμασαν μὲν τοὺς λόγους τοῦ Ἑκτορος κακὰ βουλευομένου, οὐδεὶς δὲ ἐπεδοκίμασε τοὺς λόγους τοῦ Πολυδάμαντος, ὅστις λίαν καλῶς ἐσκέπτετο. Ἀκολούθως ἐδείπνησαν χωρὶς νὰ λύσωσι καὶ τάξεις. Οἱ δὲ Ἀχαιοὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐστέναζον θρηνοῦντες τὸν Πάτροκλον· ἐν μέσῳ αὐτῶν ὁ Ἀχιλλεὺς ἤρχισε νὰ θρηνῇ γοερῶς ἐπιθέτων τὰς ἀνδροφόνους χεῖράς του εἰς τὰ στήθη τοῦ ἀγαπητοῦ του ἐταίρου, σφοδρῶς καὶ πυκνῶς ἀναστενάζων. Καθὼς λέων μεγάλην χαίτην ἔχων, καὶ ἰσχυρὸς, τοῦ ὁποίου τοὺς σκύμνους ἤθελεν ἀρπάσει κυνηγὸς ἐκ τοῦ πυκνοῦ δάσους, λυπεῖται, ὅταν ἔλθῃ ὕστερον, μεταβαίνει δὲ εἰς πολλὰς κοιλάδας ἰχνηλατῶν τὰ ἵχνη τοῦ θηρευτοῦ, μήπως τὸν εὕρῃ πούποτε· διότι μεγάλη καὶ δρυμεῖα ὀργὴ τὸν κατέχει· τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς βαρέως στενάζων ἔλεγε πρὸς τοὺς Μυρμιδόνας.

«Φεῦ! βέβαια μάταιον λόγον εἶπον τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐνθαρρύνων τὸν ἥρωα Μενοίτιον εἰς τὸν οἶκον· διότι εἶπον εἰς αὐτὸν ὅτι θὰ ἐπαναφέρω τὸν υἱόν του εἰς τὴν ἑνδοξὸν Ὀποῦντα, ἀφοῦ ἐκπορθήσω τὴν Τροίαν, καὶ ἀφοῦ λάβω τὸ μέρος τῆς λείας. Ἀλλ' ὁ Ζεὺς δὲν ἐκτελεῖ ὅλων τῶν ἀνθρώπων τὰ διανοήματα, διότι εἶναι πεπρωμένον καὶ οἱ δύο τὴν αὐτὴν γῆν ἐν Τροίᾳ νὰ κοκκινίσωμεν μὲ τὸ αἷμά μας· οὐδ' ἐμὲ ἐπιστρέψαντα θέλει ὑποδεχθῇ ὁ γέρον ἱππότης Πηλεὺς, οὐδὲ ἡ μήτηρ μου Θέτις, ἀλλ' αὐτὴ ἡ γῆ θέλει καλύψει καὶ ἐμέ· τῶρα δὲ ἐπειδὴ, Πάτροκλε, θέλω ἀποθάνει μετὰ σέ, δὲν θὰ σέ

θάψω πρότερον, πρὶν φέρω ἐνταῦθα τοῦ Ἑκτορος τοῦ μεγαλοφύχου φονέως σου τὰ ὄπλα καὶ τὴν κεφαλὴν· ἔμ-
προσθεν δὲ τῆς πυρᾶς σου θέλω ἀποκεφαλίσαι δώδεκα
εὐγενεῖς νέους Τρῳᾶς, ὀργισθεῖς διὰ τὸν θάνατόν σου· κατὰ
τὸ διάστημα τοῦτο θέλεις κεῖσαι ἄταφος οὕτως εἰς τὰ
καμπτυλόπρυμνα πλοῖα· περὶ σὲ θέλουσι κλαίει νύκτα
καὶ ἡμέραν δακρυρρόοῦσαι αἱ Τρωϊάδες καὶ αἱ βαθὺν κόλ-
πον ἔχουσαι Δαρδανίδες, τὰς ὁποίας ἡμεῖς μετὰ κακοπα-
θείας θ' ἀποκτήσωμεν διὰ τῆς ἀνδρείας καὶ τῶν μακρῶν
ἀκοντίων μας, καταστρέφοντες πλουσίας πόλεις ἀν-
θρώπων».

Ταῦτα εἰπὼν διέταξε τοὺς ἐταῖρους του ὁ Ἀχιλλεὺς νὰ
στήσωσι περὶ τὸ πῦρ μέγαν λέβητα, ἵνα λούσωσι τάχι-
στα τὸ αἶμα ἀπὸ τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου· οἱ δὲ ἐταῖ-
ροι ἔστησαν ἐπὶ καυστικοῦ πυρὸς τὸν λουτροχόον λέβητα
ἔχυσαν ἐντὸς αὐτοῦ τὸ ὕδωρ, λαβόντες δὲ ξύλα ἔκαιον
αὐτὰ ὑποκάτω· καὶ τὴν μὲν κοιλίαν τοῦ λέβητος τὸ πῦρ
περιθερμαίνει καὶ τὸ ὕδωρ ἐξεσταίνεται, ἀφοῦ δὲ τὸ ὕδωρ
ἔβρασεν ἐντὸς τοῦ λέβητος, τότε τὸν ἔλουσαν καὶ τὸν
ἤλειψαν μὲ παχὺ ἔλαιον· ἐγέμισαν τὰς πληγὰς δι' ἐ-
λαίου ἐννέα ἐτῶν, καταθέσαντες δὲ αὐτὸν ἐπὶ στρωμνῆς
τὸν ἐσκέπασαν μὲ λεπτὸν λινὸν ὕφασμα ἀπὸ κεφαλῆς
μέχρι ποδῶν καὶ ὑπεράνω μὲ λευκὸν ἱμάτιον. Ὅλην δὲ
τὴν νύκτα ἔπειτα οἱ Μυρμιδόνες περὶ τὸν ταχύπουν Ἀ-
χιλλέα ἀνεστέναζον θρηνοῦντες τὸν Πάτροκλον. Τότε ὁ
Ζεὺς εἶπε πρὸς τὴν ἀδελφὴν ἄμα καὶ σύζυγόν του Ἥραν.

«Θριαμβεύεις ὃ μεγαλόφθαλμε σεβασμία Ἥρα, διε-
γείρασα τὸν ταχύπουν Ἀχιλλέα· βεβαίως ἀπὸ σοῦ κα-
τάγονται οἱ Ἀχαιοί.

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἀκολούθως ἡ σεβασμία Ἥρα.

«Μεινότετε υἱὲ τοῦ Κρόνου, τί λόγον εἶπες; ὁ ἄνθρωπος φροντίζει νὰ κάμῃ εἰς τὸν ἄλλον κακόν τι, ὅταν ὀργισθῇ κατ' αὐτοῦ, μολονότι εἶναι θνητὸς καὶ δὲν ἔχει τὴν φρόνησιν ἡμῶν τῶν θεῶν· πόσω μᾶλλον ἐγὼ ἡ ὁποία νομίζω, ὅτι εἶμαι ἡ ἀρίστη τῶν θεῶν, καὶ κατὰ τὸ γένος, καὶ διότι εἶμαι σύζυγος σοῦ, ὅστις εἶσαι ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν, δὲν ἔμελλον νὰ ἐπινοήσω κακὰ ἐναντίον τῶν Τρώων, καθ' ὧν ὠργίσθης;»

Τοιουτοτρόπως αὐτοὶ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον. Ἡ δὲ λευκόπους Θέτις ἔφθασεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἥφαιστου, τὸν ἄφθαρτον, τὸν λαμπρὸν καὶ ἀκτινοδόλον, τὸν διαπρέποντα μεταξὺ τῶν δόμων τῶν ἄλλων θεῶν, τὸν χαλκοῦν, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ χωλὸς κατεσκεύασε. Καὶ εὗρεν αὐτὸν ἰδρωμένον, περιστρεφόμενον καὶ ἐργαζόμενον περὶ τὰς φύσας μετὰ σπουδῆς, διότι κατεσκεύαζεν εἴκοσι τοὺς πάντας λέβητας μετὰ τριῶν ποδῶν, ἵνα στέκωνται περὶ τὸν τοίχον τοῦ εὐσταθοῦς μεγάρου· ὑποκάτω δὲ εἰς τὴν βάσιν ἐκάστου ἔθετε χρυσοῦς τροχοὺς ἵνα μόνον τῶν πηγαίνωσιν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν θεῶν, καὶ μόνον τῶν πάλιν ἐπιστρέφωσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἥφαιστου, θαῦμα νὰ τοὺς ἴδῃ τις. Οὗτοι δὲ τοσοῦτον ἦσαν τελειωμένοι, ὥστε τοὺς ἔλειπον μόνον τὰ ποικίλα καὶ τεχνήεντα ὦτα, τὰ ὁποῖα παρεσκεύαζεν, ἐσφυρηλάτει δὲ τοὺς ἥλους. Ἐνόσω λοιπὸν ὁ Ἥφαιστος διὰ τῶν συνετῶν του καὶ ἐπιστημόνων φρενῶν ταῦτα κατεσκεύαζεν, ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἡ θεὰ Θέτις, τὴν ὁποίαν προβάσα εἶδεν ἡ λαμπρὸν κάλυμμα ἔχουσα Χάρις, ἡ ὠραία σύζυγος τοῦ περιδόξου Ἥφαιστου· αὐτὴ λοιπὸν τὴν ἔλαβε ἀπὸ τὴν χεῖρα, καὶ τῇ εἶπε τὰ ἐξῆς.

«Διατί, ὦ Θέτις μακρόπεπλε, σεβαστὴ καὶ προσφιλὴς,

ἦλθες εἰς τὸν οἶκόν μας; ἄλλοτε τοῦλάχιστον δὲν ἤρχε-
σο· ἀλλὰ προχώρει ἐμπρὸς, ἵνα σοι δώσω τὰ εἰς τοὺς ξέ-
νους διδόμενα δῶρα».

Ταῦτα εἰποῦσα τὴν ὠδήγει εἰς τὰ ἐμπρὸς ἢ ἐξοχω-
τάτη τῶν θεῶν καὶ τὴν ἐκάθισεν ἐπάνω εἰς θρόνον
ἀργυρόηλον, ὠραῖον καὶ ποικίλον· ὑπὸ τοὺς πόδας
τῆς ἦτο θρανίδιον· προσκαλέσασα δὲ εἶπε πρὸς τὸν Ἥ-
φαιστον.

«Ἥφαιστε, ἐλθὲ ἐδῶ, διότι ἔχει ἀνάγκην σοῦ ἡ Θέτις.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ Ἥφαιστος.

«Βεβαίως θαυμαστὴ καὶ σεβασμία θεὰ μοι ἦλθεν, ἡ
ὁποία μὲ ἔσωσεν, ὅταν λύπη μὲ κατέλαβε μακρὰν πε-
σόντα κατ' ἀπόφασιν τῆς σκληρᾶς καὶ ἀναιδοῦς μητρός
μου, ἡ ὁποία ἠθέλησε νὰ μὲ κρύψῃ, διότι ἤμην χωλός·
τότε ἤθελον πάθει πολλά, ἂν ἡ Εὐρυνόμη καὶ ἡ Θέτις
δὲν μὲ ὑπεδέχοντο εἰς τὸν κόλπον, ἡ Εὐρυνόμη ἡ θυγά-
τηρ τοῦ ὅλην τὴν γῆν περιρρέοντος Ὀκεανοῦ. Πλησίον αὐ-
τῶν ἐννέα ἔτη ἐχάλκευε πολλά καὶ ποικίλα πράγματα,
πόρπας, ψέλλια περιφερῆ, ἐνώτια καὶ περιθέραια ἐντὸς τοῦ
κοίλου σπηλαίου· πέριξ δὲ αὐτοῦ τὸ ρεῦμα τοῦ ὠκεανοῦ
μετ' ἀφροῦ ἡχοῦν ἔτρεχεν ἀφθονώτατον· κἀνεῖς ἄλλος οὐ-
τε ἐκ τῶν θεῶν, οὔτε ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ἐγνώριζεν, ἐκτὸς
τῆς Θέτιδος καὶ τῆς Εὐρυνόμης, αἵτινες μὲ ἔσωσαν· τῆς
Θέτιδος, ἣτις τώρα ἦλθεν εἰς τὸν οἶκόν μας. Διὰ τοῦτο
πρέπει νὰ ἀποδώσω εὐγνωμόνως πᾶσαν χάριν διὰ τὴν
σωτηρίαν τῆς ζωῆς μου εἰς τὴν καλλιπλόκαμον Θέτιν·
ἀλλὰ πάρασχε εἰς αὐτὴν καλὰ ξένια, ἕως ὅτου ἐγὼ ἀπο-
θέσω τὰς φύσας, καὶ ὅλα τὰ ἐργαλεῖα.

Εἶπε καὶ ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ ἄκμονος ἐσηκώθη ὡς ἀε-
τὸς χωλαίων, αἱ δὲ ἀσθενεῖς κνῆμαί του ὑποκάτω ἐκι-

νοῦντο δυνατὰ, καὶ τὸν μὲν ἀσκὸν ἔθεσε μακρὰν τοῦ πυρὸς καὶ ὅλα τὰ ὄργανα, μὲ τὰ ὅποια εἰργάζετο τὰ συνήθροισεν εἰς ἀργυροῦν κιβώτιον, ἐσπόγγισε δὲ τὸ πρόσωπον καὶ τὰς δύο τοῦ χεῖρας, τὸν παχύν του λαιμὸν καὶ τὰ δασέα στήθη του, ἐνεδύθη τὸν χιτῶνα, ἔλαβε τὴν στιβαρὰν βακτηρίαν καὶ χωλαίωνων ἐξῆλθεν, ὑπὸ δὲ αὐτὸν εἰργάζοντο χρυσᾶ ἀγαλμάτια ὅμοια μὲ ζώσας νεάνιδας· αὗται ἔχουσι μὲν νοητικὸν ἐν τῇ ψυχῇ των, ἔχουσι φωνὴν καὶ δύναμιν, γνωρίζουσι δὲ τὰ γυναικεῖα ἔργα τῶν ἀθανάτων θεῶν· καὶ αὗται μὲν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ θεοῦ Ἥφαιστου εἰργάζοντο, αὐτὸς δὲ χωλαίωνων πορευόμενος πλησίον τῆς Θέτιδος ἐκάθησεν ἐπὶ θρόνου λαμπροῦ, τὴν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ τῇ εἶπε τὰ ἐξῆς.

«Διατί, ὦ Θέτις μακρόπεπλε, σεβασμία καὶ ἀγαπητή, ἦλθες εἰς τὸν οἶκόν μας; ἄλλοτε τοῦλάχιστον δὲν ἦλθες ποτέ. Λέγε μοι ὅ,τι στοχάζεσαι· ἐπιθυμῶ νὰ ἐκτελέσω ὅ,τι ἐπιθυμεῖς, ἐάν δύναμαι νὰ τὸ ἐκτελέσω καὶ ἐάν οὐδὲν μ' ἐμποδίζει.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ Θέτις δακρυρρόουσα.

«Ἥφαιστε, ἄρά γε ἐξ ὅλων τῶν θεῶν, ὅσαι ὑπάρχουσιν εἰς τὸν Ὀλυμπον, ὑπέφερε τις τοσαῦτα δεινὰ, ὅσα ἔδωκεν εἰς ἐμὲ ὁ Ζεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου; Ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων θαλασσίων θεῶν ἐμὲ μόνον ὑπάνδρευσε μὲ ἄνδρα θνητὸν, τὸν Πηλέα τὸν υἱὸν τοῦ Δίακοῦ καὶ ἐγὼ μόνον ὑπέφερα ἄνδρὸς συνουσίαν μετὰ πολλῆς μου δυσαρεσκείας· καὶ αὐτὸς μὲν βεβαρημένος ὑπὸ τοῦ γήρατος κάθηται ἤδη εἰς τὸν οἶκον, ἀλλ' ἄλλα δεινὰ τώρα ἔχω· μοὶ ἔδωκε νὰ γεννηθῇ καὶ νὰ ἀνατραφῇ υἱὸς ἐξοχος τῶν ἡρώων, ὅστις ἠΰξανεν ὡς βλαστὸς καὶ τὸν ὅποῖον ἐγὼ ἀναθρέψασα ὡς φυτὸν ἐν τῷ ἀγρῷ τὸν ἔστειλα ἐπὶ τῶν καμπυλοπρύμων

πλοίων εἰς τὴν Τροίαν, ἵνα πολεμήσῃ ἐναντίον τῶν Τρώων· αὐτὸν ὅμως δὲν θὰ τὸν ὑποδεχθῶ πάλιν ἐπιστρέψαντα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πηλέως· ἐν ὧσ' αὖ δὲ ζῇ καὶ βλέπει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, λυπεῖται, οὐδὲ δύναμαι νὰ τὸν βοηθήσω πορευθεῖσα εἰς αὐτόν, διὰ τὴν κόρην τὴν ὁποίαν ἐκλέξαντες οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν τῷ ἔδωκαν βραβεῖον τὴν ἄφηρε· σὲ δὲ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων. Δι' αὐτὴν ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς λυσσῶν κατέτρωγε τὴν ψυχὴν του, οἱ δὲ Τρῶες συνέκλειον τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων, οὐδὲ τοὺς ἄφηνον νὰ διέλθωσι τῆς τάφρου· καὶ τὸν μὲν Ἀχιλλεὺς παρεκάλουν οἱ προὔχοντες τῶν Ἀργείων καὶ πολλὰ λαμπρὰ δῶρα τῷ ὑπέσχοντο. Τότε αὐτὸς μὲν ἡρνήθη νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸν ὄλεθρον, ἐνέδυσεν ὅμως τὸν Πάτροκλον τὰ ὄπλα του, καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὸν πόλεμον δώσας εἰς αὐτόν πολὺν στρατόν. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπολέμουν περὶ τὰς Σκαιᾶς πύλας καὶ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἤθελον κυριεύσει τὴν πόλιν τῆς Τροίας, ἐὰν ὁ Ἀπόλλων δὲν ἐφόνευε μεταξὺ τῶν συμμάχων τὸν ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Μενoitίου Πάτροκλον, πολλὰ κακὰ πράξαντα εἰς αὐτοὺς, καὶ ἔδωκε δόξαν εἰς τὸν Ἑκτορα. Διὰ τοῦτο ἔρχομαι ἰκέτις εἰς τὰ γόνατά σου καὶ σὲ παρακαλῶ ἵνα θελήσῃς νὰ δώσῃς εἰς τὸν ταχυθάνατον υἱόν μου ἄσπίδα καὶ περικεφαλαίαν καὶ ὥραϊας κνημίδας καλῶς προσηρμωμένας δι' ἐπισφυρίων καὶ θώρακα, διότι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον εἶχεν αὐτὸς τὸν ἔχασεν ὁ πιστός του ἑταῖρος Πάτροκλος, φονευθεὶς ὑπὸ τῶν Τρώων, αὐτὸς δὲ τῶρα κεῖται κατὰ γῆς λυπούμενος.

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἀριστοτέχνης Ἥφαιστος.

«Ἐχε θάρρος· μὴ φροντίζεις περὶ τούτων. Εἴθε νὰ ἡ-

δυνάμην μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν νὰ τὸν ἀπαλλάξω ἀπὸ τὸν τρομερὸν θάνατον, ὅταν ἤθελε τὸν εὔρει ἡ κακὴ μοῖρα, μὲ ὅσην θὰ τῷ κατασκευάσω λαμπρὰ ὅπλα τὰ ὁποῖα πάλιν ὅστις τὰ ἴδῃ ἐκ τῶν ἀνθρώπων θέλει τὰ θαυμάσει».

Ταῦτα εἰπὼν τὴν μὲν Θέτιν ἄφησεν αὐτοῦ, ἐπῆγε δὲ εἰς τὰς φύσας καὶ αὐτὰς μὲν τὰς ἔστρεψεν εἰς τὸ πῦρ καὶ τὰς διέταξε νὰ ἐργάζωνται, αἱ δὲ φύσαι ὅλαι ἐφύσσουν εἰς εἴκοσι χοάνας ἐκπέμπουσαι διάφορον ἄλλοτε ἰσχυροτέραν, ἄλλοτε ἀσθενεστέραν, εὐπρηστον πνοὴν, ἄλλοτε μὲν ταχέως, ἄλλοτε δὲ πάλιν βραδέως, ὅπως ὁ Ἥφαιστος ἤθελε πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου· ἔρριψε δὲ εἰς τὸ πῦρ χαλκὸν καὶ στερεὸν κασσίτερον καὶ χρυσὸν πολύτιμον καὶ ἄργυρον, ἔπειτα δὲ ἔθεσεν εἰς τὸ ἀκμόθετον τὸν μέγαν ἄκμονα, ἔλαβε δὲ μὲ τὴν μίαν χεῖρα τὴν βαρεῖαν σφύραν καὶ μὲ τὴν ἄλλην τὴν πυράγραν.

Καὶ πρῶτιστα μὲν κατεσκεύασε τὴν μεγάλην καὶ φοβεράν ἀσπίδα ποικίλων αὐτὴν πανταχοῦ· πέριξ δὲ ἔθεσε γύρον λαμπρὸν, ἐκ τριῶν σειρῶν μετάλλων συγκείμενον, ἐξ αὐτῆς δὲ ἐκρέμασεν ἀργυροῦν ἱμάντα, ἵνα ἡ ἀσπίς φέρεται. Αὐτὴ δὲ ἡ ἀσπίς εἶχε πέντε στρώματα, ἐντὸς αὐτῆς διὰ τῶν συνετῶν φρενῶν τοῦ κατεσκεύασε πλεῖστα τεχνουργήματα, κατεσκεύασε τὴν γῆν, τὸν οὐρανὸν, τὴν θάλασσαν, τὸν ἀκούραστον ἥλιον καὶ τὴν σελήνην πλησιφαῆ, ὅλα τὰ ἄστρα, μὲ τὰ ὁποῖα κοσμεῖται ὁ οὐρανός, τὰς Πλειάδας καὶ τὰς Ὑάδας, καὶ τὸν ἰσχυρὸν Ὠρίωνα, τὴν Ἄρκτον, τὴν ὁποῖαν ἐπικαλοῦσι καὶ ἅμαξαν, ἡ ὁποία περὶ τὸν αὐτὸν τόπον εἰς τὸν Βόρειον οὐρανὸν περιστρέφεται καὶ ἐπιτηρεῖ τὸν Ὠρίωνα, μόνῃ δὲ αὐτῇ δὲν λούεται εἰς τὰ ῥεῖθρα τοῦ ὠκεανοῦ.

Κατεσκεύασε δύο πόλεις ἀνθρώπων, ὠραίας· εἰς μὲν τὴν μίαν ἐγίνοντο γάμοι καὶ συμπόσια, ἄνθρωποι δὲ μὲ λαμπάδας ἀνημμένας ὠδήγουν νύμφας εἰς τὴν πόλιν, ἄσματα δὲ γαμήλια πολλὰ ἐψάλλοντο, νέοι χορευταὶ ἐχόρευον, καὶ μεταξὺ αὐτῶν· αὐλοὶ καὶ κιθάραι ἀντήχουν αἱ δὲ γυναῖκες, ἱστάμεναι εἰς τὰ πρόθυρα τῶν οἰκιῶν των, ἐθαύμαζον τὴν πομπήν. Οἱ κάτοικοι ἦσαν συνηθροισμένοι εἰς τὴν ἀγοράν· ἐκεῖ εἶχεν ἐγερεῖ φιλονεικία· δύο ἄνδρες ἐφιλονείκουν διὰ τὰ λύτρα ἀνδρὸς φονευθέντος· ὁ μὲν εἰς ἔλεγε βεβαιῶν πρὸς τοὺς παρόντας ὅτι ὅλα τὰ ἔδωκεν, ὁ δὲ ἄλλος ἡρνεῖτο ὅτι δὲν ἔλαβε τίποτε, καὶ οἱ δύο δὲ ἐπεθύμουν νὰ κερδίσωσι διὰ μαρτύρων· οἱ λαοὶ ἐπευφήμουν καὶ εἰς τοὺς δύο, βοηθοῦντες καὶ τοὺς δύο, οἱ μὲν τὸν μὲν, οἱ δὲ τὸν δέ· οἱ κήρυκες ἐμπόδιζον τὸν λαόν, οἱ δὲ δικασταὶ ἐκάθηντο ἐπὶ ξεστῶν λίθων εἰς τὸν ἱερὸν κύκλον, καὶ ἐκράτουν εἰς τὰς χεῖράς των τὰ σκῆπτρα τῶν κηρύκων τῶν μεγαλοφώνων· μὲ αὐτὰ ἔπειτα ἐσηκόνοντο καὶ ἀμοιβαίως ἐδίκαζον· ἐν μέσῳ αὐτῶν εὐρίσκοντο δύο τάλαντα χρυσοῦ, ἵνα τὰ δώσωσιν εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἤθελε ἀποδείξει ὅτι ἔχει δίκαιον.

Περὶ τὴν ἄλλην πόλιν ἐπολιόρχουν δύο στρατοὶ, λαμπρὰ ὅπλα ἔχοντες, διττὴν δὲ βουλὴν εἶχον, ἥ νὰ τὴν καταστρέψωσιν, ἥ νὰ μοιράσωσιν εἰς δύο μέρη ὅλα τὰ κτήματα μετὰ τῶν πολιορκουμένων καὶ πράγματα, τὰ ὅποια ἡ ὠραία ἐκείνη πόλις περιέκλειεν· οἱ δὲ κάτοικοι τῆς πόλεως δὲν ἐπέιθοντο, διὰ τοῦτο καὶ ὠπλίζοντο κρυφίως καὶ δολίως· καὶ τὸ μὲν τεῖχος ἐφύλαττον αἱ γυναῖκες καὶ τὰ μικρὰ τέκνα, ἱστάμενα ἐπάνω, μετ' αὐτὰς δὲ οἱ γέροντες· οἱ δὲ πολῖται ἐξῆλθον· ἀρχηγοὶ αὐτῶν ἦσαν ὁ Ἄρης καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, καὶ οἱ δύο χρυσο

καὶ χρυσᾶ ἱμάτια περιβεβλημένοι, ὠραῖοι καὶ μεγάλοι
 μὲ τὰ ὅπλα των ὡς θεοὶ, μακρὰν ἀκτινοβολοῦντες, οἱ δὲ
 λαοὶ ἦσαν μικρότεροι εἰς τὸ μέγεθος τοῦ σώματος. Ὅταν
 ἔφθασαν ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε νὰ ἐνεδρεύσωσι πλησίον τοῦ
 ποταμοῦ, ὅπου ὅλα τὰ βοσκήματα ἔπινον ὕδωρ, ἐκεῖ ὠ-
 πλισμένοι ἐκάθισαν εἰς ἔνεδραν· ἔπειτα μακρὰν αὐτῶν
 ἐκάθισαν δύο κατὰσκοποι, παρατηροῦντες πότε νὰ ἴδωσι
 τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βοῦς· τὰ ποίμνια ἐπροχώρησαν, πα-
 ρηκολούθουν δὲ δύο βοσκοὶ, παίζοντες τὰς σύριγγας, οὐ-
 δόλως ἐννοήσαντες τὸν δόλον· καὶ οἱ μὲν ἐνεδρεύοντες
 προῖδόντες, ἔτρεξαν ἐναντίον αὐτῶν, πάραυτα δὲ ἔπειτα
 συνέλαβον τὰς ἀγέλας τῶν βοῶν καὶ τὰ ὠραῖα ποίμνια
 τῶν προβάτων, ἐφόνευσαν δὲ ἔπειτα καὶ τοὺς βοσκούς·
 ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ ἅμα ἤκουσαν τὸν μέγαν θόρυβον τῶν βοῶν,
 ἐνῷ ἦσαν συνηθροισμένοι εἰς τὴν ἀγορὰν, ἀμέσως ἀνα-
 βάντες ἐπὶ τῶν ταχέων ἵππων, τοὺς ἐδίωξαν καὶ ἔφθα-
 σαν πλησίον των, παραταχθέντες δὲ ἐμάχοντο μὲ τὰ
 χαλκᾶ των ἀκόντια. Τότε συνέβη ἕρις καὶ πολεμικὸς θό-
 ρυβος καὶ θάνατος τρομερὸς, κατέχων ἄλλον μὲν ζωντα-
 νὸν νεωστὶ πληγωθέντα, ἄλλον ἀπλήγωτον, ἄλλον ἀπο-
 θανόντα εἰς τὴν μάχην καὶ σειρόμενον ἀπὸ τοὺς πόδας·
 τὰ δὲ ἱμάτια περὶ τοὺς ὤμους εἶχον κατακόκκινα ἀπὸ τὸ
 αἷμα τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰ σχήματα ἦσαν τόσον φυσικῶς
 ἐξεικονισμένα ὡς ἐὰν ἦσαν ζωντανοὶ ἄνθρωποι καὶ ἐμάχοντο
 ἐπίσης καὶ ἔσυρον τοὺς πεφονευμένους νεκροὺς ἀλλήλων.

Κατεσκεύαζεν ἄγρὸν μαλακὸν, γῆν παχεῖαν, γόνιμον
 πλατεῖαν, τρεῖς ἀρωτριωθεῖσαν, πολλοὶ δὲ γεωργοὶ εἰς αὐ-
 τὴν στρέψαντες τὰ ζεύγη τὰ ἐκίνουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ὅ-
 πόταν στρέψαντες τὸ ζεῦγος ἔφθασαν εἰς τὸ τέλος τοῦ
 ἀγροῦ, τότε ἀνὴρ τις ἐπερχόμενος τοῖς ἔδιδεν εἰς τὰς χεῖ-

ρας ποτήριον πλήρες γλυκέος οἴνου, καὶ αὐτοὶ πάλιν ἐπέστρεφον εἰς τὰς αὖλακας, ἐπιθυμοῦντες νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ τέλος τοῦ βαθέος ἀγροῦ, ἡ δὲ γῆ ὀπισθέν των ἐμαύριζε καὶ ὠμοίαζε μὲ γεωργημένην γῆν, μολονότι ἦτο χρυσῇ· τοῦτο ἦτο μέγα θαῦμα.

Κατεσκεύασε τέμενος βασιλικόν, βαθύσπορον· ἐκεῖ νέοι ἐργάται ἐθέριζον κρατοῦντες εἰς τὰς χειράς των ὀξείας δρεπάνας, ἅλλα δὲ δράγματα ἐπιπτον συνεχῶς κατὰ γῆς εἰς τὸν αὖλακα, ἅλλα δὲ ἔδενον μὲ τοὺς δεσμούς οἱ δένοντες τὰ δεμάτια, καὶ τρεῖς δέται τοιοῦτοι ἴσταντο κατόπιν των· ὀπισθεν παῖδες συνάγοντες τὰ δράγματα καὶ φέροντες αὐτὰ εἰς τὰς μικράς των ἀγκάλας ἀκαταπαύστως τὰ ἔδιδον εἰς τοὺς δέτας, ὁ δὲ βασιλεὺς, ὁ κύριος τοῦ τεμένους, κρατῶν τὸ σκῆπτρον σιωπηλῶς καὶ χαρμοσύνως ἴστατο εἰς τὴν αὖλακα· κήρυκες μακράν ὑποκάτω εἰς μίαν δρῦν ἡτοίμαζον τὸ δεῖπνόν των· θυσιάσαντες βοῦν μέγαν παρεσκεύαζον αὐτόν· αἱ δὲ γυναῖκες ἐζύμωναν ἄρτους λευκοὺς, δεῖπνον διὰ τοὺς ἐργάτας.

Κατεσκεύασεν ἄμπελον βρίθουσαν σταφυλῶν, εὐρεῖαν καὶ χρυσῇν, μαύρας σταφυλὰς ἔχουσαν, τὰ δὲ κλίματα ἴσταντο ἐπὶ ἀργυρῶν στήλων, καθ' ὅλην των τὴν ἔκτασιν, καὶ πέριξ τῆς ἀμπέλου κατεσκεύασε τάφρον κυανῇν καὶ περίφραγμα κασσιτέρινον, μία δὲ μόνη ὁδὸς ἔφερεν εἰς αὐτὴν, διὰ τῆς ὁποίας διήρχοντο οἱ φέροντες τὰς σταφυλὰς, ὅταν ἐτρύγουν τὴν ἄμπελον· παρθένοι καὶ νέοι εὐφρόσυνοι τὴν ψυχὴν εἰς πλεκτὰ καλάρθια ἔφερον τὰς σταφυλὰς, ἐν μέσῳ δὲ αὐτῶν παῖς μὲ λιγυρὰν κιθάραν γλυκὰ ἐκιθάριζε, καὶ ἔφαλλε μὲ τὴν λεπτὴν του φωνὴν ὠραῖον λίνον, καὶ αὐτοὶ κροτοῦντες τὴν γῆν, μὲ ἄσμα καὶ βοὴν σκιρτῶντες ἐχόρευον.

Κατεσκεύασεν ἀγέλην βοῶν ὀρθοκεράτων, αἱ δὲ βόες ἦσαν κατεσκευασμέναι ἐκ χρυσοῦ καὶ κασσιτέρου, ἤρχοντο δὲ ἀπὸ τὸ βουστάσιον μὲν μυκηθμὸν εἰς τὴν βοσκὴν, πλησίον ποταμοῦ ἤχηροῦ, εἰς τὸν εὐκίνητον καλαμῶνα· χρυσοῖ βουκόλοι ὠδήγουν τέσσαρες, καὶ ἑνέα κῦνες ταχεῖς ἠκολούθουν αὐτάς, δύο δὲ τρομεροὶ λέοντες μεταξὺ τῶν πρώτων βοῶν ἐσπάραττον ταῦρον μυκώμενον, ὁ ὅποιος ἐσύρετο ὑπ' αὐτῶν βρυχώμενος τρομερά· τὸν ἠκολούθουν οἱ κῦνες καὶ οἱ νέοι, καὶ οἱ μὲν λέοντες διασχίσαντες τὸ δέρμα τοῦ ταύρου κατέτρωγον τὰ σπλάγχνα του καὶ ἔπινον τὸ αἷμά του, οἱ δὲ βουκόλοι ματαίως ἐδίωκον, ὀξύνοντες τοὺς ταχεῖς κῦνας, οἱ ὅποιοι ἀπέφευγον μὲν νὰ δαγκάσωσι τοὺς λέοντας, πολλὰ πλησίον δὲ ἰστάμενοι ὑλάκτουν καίτοι ἀποσυρόμενοι.

Κατεσκεύασεν ὁ καλλιτέχνης Ἥφαιστος εἰς ὥραϊαν κοιλάδα βοσκὴν μεγάλην λευκῶν προβάτων· σταθμοὺς καὶ μάνδραν καὶ χαμηλὰς καλύβας τῶν ποιμένων.

Κατεσκεύασεν ἐντέχνως ὁ καλλιτέχνης Ἥφαιστος χορὸν ὅμοιον μὲ ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον ποτὲ κατεσκεύασεν εἰς τὴν εὐρύχωρον Κνωσὸν ὁ Δαίδαλος, διὰ τὴν καλλιπλόκαμον Ἀριάδνην. Εἰς αὐτὸν νέοι καὶ παρθένοι, εὐμορφοί, ἐχόρευον, κρατούμενοι ἀπὸ τὰς χεῖρας ἀλλήλων· ἐκ τούτων αἱ μὲν παρθένοι εἶχον λεπτὰ λινὰ ἱμάτια, οἱ δὲ νέοι ἦσαν ἐνδεδυμένοι χιτῶνας καλῶς κατεσκευασμένους, ὀλίγον καὶ ἡσύχως ἀποστίλβοντας καθὼς τὸ ἔλαιον· καὶ αἱ μὲν παρθένοι εἶχον ὥραϊας στεφάνας, οἱ δὲ νέοι εἶχον χρυσᾶς μαχαίρας, κρεμαμένας ἐξ ἀργυρῶν ἱμάντων, καὶ ἄλλοτε μὲν ἔτρεχον μὲ τοὺς ἐπιτηδείους πόδας των κυκλοτερῶς πολὺ εὐκόλως, ὥς ὁ τροχὸς τοῦ κεραμέως ὅστις καθημέ- νος τὸν δοκιμᾷζει μὲ τὴν χεῖρά του, εἰάν τρέχη· ἄλλοτε

πάλιν ἔτρεχον κατὰ σειρὰν ἀντιμέτωποι πρὸς ἀλλήλους, πολὺς δὲ λαὸς ἴστατο πέριξ τοῦ ὠραίου χοροῦ καὶ ἐτέρπετο· μεταξὺ δὲ αὐτῶν θεῖος ἀοιδὸς ἔψαλλε παίζων τὴν φόρμιγγα, δύο δὲ χορευταὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅταν ὁ ἀοιδὸς ἤρχιζε τὸ ᾄσμα, ἐχόρευον.

Τέλος δὲ ἔθεσε πέριξ τὸν μεγαλοδύναμον ὠκεανὸν εἰς τὸν τελευταῖον γύρον τῆς καλῶς κατεσκευασμένης ἀσπίδος, ἀφοῦ δὲ κατεσκεύασε τὴν μεγάλην καὶ στιβαρὰν ἀσπίδα, κατεσκεύασε διὰ τὸν Ἀχιλλέα θώρακα λαμπρότερον τοῦ πυρὸς, τῷ κατεσκεύασε περικεφαλαίαν φοβερὰν, καλῶς προσηρμοσμένην εἰς τοὺς κροτάφους του, ὠραίαν καὶ ποικίλην, ἐπάνω δὲ εἰς αὐτὴν ἔθεσε χρυσοῦν λόφον. Τῷ κατεσκεύασε δὲ κνημίδας ἐκ λευκοῦ κασσιτέρου. Ἀφοῦ ἐτελείωσεν ὅλα τὰ ὅπλα ὁ ἀριστοτέχνης Ἥφαιστος, σηκῶσας αὐτὰ τὰ ἔθεσεν ἔμπροσθεν τῆς μητρὸς τοῦ Ἀχιλλέως Θέτιδος, ἣτις ὡς ἰέραξ ἐπήδησεν ἀπὸ τὸν χιονοσκεπῆ Ὀλυμπον κάτω, φέρουσα παρὰ τοῦ Ἥφαιστου τὰ λαμπρὰ ὅπλα.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Τ.

ΑΠΟΘΕΙΞ ΤΗΣ ΜΗΝΙΔΟΣ.

Ἡ κροκωτὸν φοροῦσα πέπλον Αὐγὴ ἐγείρετο ἀπὸ τοῦ
ρεύματος τοῦ ὤκεανου διὰ νὰ φέρῃ φῶς εἰς τοὺς ἀθανά-
τους καὶ εἰς τοὺς θνητοὺς, ὅτε ἡ Θέτις ἔφθανεν εἰς τὸ
στρατόπεδον φέρουσα τὰ παρὰ τοῦ Ἡφαίστου δῶρα· εὔρε
δὲ τὸ τέκνον τῆς νὰ ἔχῃ ἐνηγκαλισμένον τὸν Πάτροκλον
καὶ νὰ κλαίῃ μὲ φωνὴν ὀξεῖαν· πολλοὶ σύντροφοι ἐκατέ-
ρωθεν αὐτοῦ ἐθρήνουν, ἡ δὲ ἐπιφανεστάτη τῶν θεαινῶν
παρέστη μεταξὺ αὐτῶν καὶ λαβοῦσα αὐτὸν τῆς χειρὸς τὸν
εἶπε καλοῦσα ἐξ ὀνόματος.

«Τέκνον μου, τοῦτον μὲν ἄς ἀφήσωμεν, μῶλιν τὴν
βαρεῖαν λύπην μας νὰ κῆται, ἀφοῦ πλέον ἐξ αἰτίας τῶν
θεῶν ἐφρονεύθη· σὺ δὲ δέξαι παρὰ τοῦ Ἡφαίστου περίφη-
μα ὄπλα, πολὺ ὠραῖα, ἀποῖα κάνεις ἀνὴρ μέχρι τοῦδε
δὲν ἐφόρεσεν εἰς τοὺς ὧμους σου».

Τοιοιουτρόπως ὁμιλήσασα ἡ θεὰ ἀμέσως κατέθηκε τὰ
ὄπλα ἔμπροσθεν τοῦ Ἀχιλλέως· ταῦτα ἀντήχησαν κα-
ταστόλιστα ὅλα· τοὺς δὲ Μυρμιδόνας ὅλους εὐθύς κατέ-
λαβε τρόμος, οὐδὲ ἐτόλμησε κάνεις νὰ τὰ παρατηρήσῃ
κατέναντι, ἀλλ' ὅλοι ἐκ φόβου ἔφυγον. Ὁ Ἀχιλλεὺς,
ἅμα τὰ εἶδε, περισσοτέρα τὸν κατέλαβεν ὀργή, ἐντὸς δὲ
καὶ ὑπὸ τὰ βλέφαρα οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξέπεμψαν τρομε-
ρὰν ὡς φωτὸς λάμψιν, καὶ ἔχαιρε κρατῶν μεταξὺ τῶν

χειρῶν του τὰ λαμπρὰ τοῦ θεοῦ δῶρα. Ἀφοῦ ἐχόρτασε παρατηρῶν τὰ τεχνητὰ στολίσματα, ἀμέσως ἤρχισε νὰ λέγῃ πρὸς τὴν μητέρα του τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Μῆτέρ μου, τὰ μὲν ὅπλα βεβαίως ἔδωκε θεός· μόνον εἰς θεοὺς ἀρμόζουσιν ἔργα ἀθανάτων, καὶ δὲν δύναται νὰ τὰ κάμῃ θνητὸς ἄνθρωπος· τώρα δὲ ἐγὼ μὲν θὰ ὀπλισθῶ, ἀλλὰ φοβοῦμαι μήπως αἱ μυῖαι ἐν τῷ μεταξὺ εἰσέλθωσιν εἰς τὰς ἐκ τοῦ δόρατος πληγὰς καὶ γεννήσωσιν ἐντὸς σκωλήκια καὶ ἀσχημίσωσι τὸν νεκρὸν ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ ἀφηρέθη, κατασαπῇ δὲ ὄλον του τὸ σῶμα».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἡ λαμπρόπους θεὰ Θέτις.

«Τέκνον μου, ἅς μὴ φροντίζῃ ὁ νοῦς σου διὰ ταῦτα· ἀπ' αὐτὸν ἐγὼ θὰ προσπαθίσω νὰ ἀποτρέψω τὸ σκληρὸν γένος τῶν μυιῶν, αἵτινες κατατρώγουσι τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ φονευομένους· ἐὰν καὶ ἕως εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους κῆται αὐτὸς ἐδῶ, πάντοτε θὰ ἔχῃ σῶμα ἀμετάβλητον ἢ καὶ καλλίτερον· ἀλλὰ σὺ συγκάλεσον εἰς συνέλευσιν τοὺς ἥρωας Ἀχαιοὺς καὶ ἀπαρνηθεῖς τὴν πρὸς τὸν στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα ὀργήν, σπεῦσον νὰ ὀπλισθῇς διὰ τὸν πόλεμον, καὶ ἀνάλαβε τὴν ἀνδρείαν σου».

Οὕτως εἰποῦσα, τοῦ ἐνέβαλε δύναμιν μετὰ μεγάλης τόλμης, εἰς δὲ τοῦ Πατρόκλου τὰς ῥίνας ἐξ ἄλλου μέρους ἔσταξεν ἀμβροσίαν καὶ νέκταρ ἐρυθρὸν, διὰ νὰ μείνῃ τὸ σῶμά του ἀμετάβλητον.

Ὁ δὲ θεῖος Ἀχιλλεὺς ἐπορεύθη πρὸς τὴν ἀμμώδη παραλίαν καὶ μὲ φωνὰς φρικαλέας, ἐξήγειρεν τοὺς ἥρωας Ἀχαιοὺς· καὶ ὅσοι πρότερον ἔμεινον καταγινόμενοι μέσα εἰς τὰ πλοῖα κυβερνῆται καὶ πηδαλιούχοι, ταμίαι τῶν πλοίων καὶ τροφοδόται, καὶ οὗτοι τότε συνῆλθον εἰς τὴν συνέλευσιν, διότι ἐφάνη ἔξω ὁ Ἀχιλλεὺς, πολὺν καιρὸν

παύσας ἀπὸ τὸν πλήρη βασάνων πόλεμον. Δύο δὲ ἦλθον
 χωλαίνοντες, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἄρεως, ὁ ἀτρόμητος πολε-
 μιστὴς Τυδείδης καὶ ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεύς, στηριζόμενοι
 ἐπὶ τοῦ δόρατός των· διότι ἀκόμη εἶχον καιρίας πλη-
 γάς· ἐπῆγαν δὲ καὶ ἐκάθησαν εἰς τὸ κέντρον τῆς συνε-
 λεύσεως. Μετ' αὐτοὺς ἐπῆγεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων
 πληγωμένος καὶ αὐτὸς, διότι τὸν εἶχε κτυπήσει εἰς τὴν
 τρομερὰν μάχην ὁ Ἀντηνορίδης Κόων μὲ χαλκόμυτον
 δόρυ. Ἀφοῦ δὲ πλεόν συνηθροίσθησαν ὅλοι οἱ Ἀχαιοὶ ἐ-
 σηκώθη ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς καὶ
 εἶπεν.

«Ἄτρεϊδῃ, βεβαίως θὰ ᾔτο καλλίτερον καὶ διὰ ἀμφο-
 τέρους, καὶ διὰ σὲ καὶ δι' ἐμὲ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν
 ἐκ καρδίας ἀδημονοῦντες ἐπιμένομεν εἰς καρδιοφάγον φι-
 λονεικίαν ἔνεκα τῆς νέας αἰχμαλώτου, νὰ τὴν ἐφόνευε μέ-
 σα εἰς τὰ πλοῖα ἡ Ἄρτεμις μὲ βέλος τῆς κατ' ἐκείνην
 τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐγὼ τὴν ἔλαβα καταστρέψας τὴν
 Λυρνησόν. Ἐὰν τοῦτο ἐγίγνετο, δὲν ἤθελον δαγκάσει τὴν
 εὐρείαν γῆν τόσον Ἀχαιοὶ φονευθέντες ὑπὸ χειρῶν ἐχθρι-
 κῶν, ἐμοῦ εἰς τὴν ὀργὴν ἐπιμείναντος. Εἰς μὲν τὸν Ἑ-
 κτορα καὶ τοὺς Τρῶας τοῦτο ᾔτο ἐπωφελέστερον, οἱ Ἀ-
 χαιοὶ ὅμως νομίζω ὅτι ἐπὶ πολὺ θὰ ἐνθυμῶνται τὴν φι-
 λονεικίαν μας. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ γενόμενα ἅς ἀφή-
 σωμεν, ἂν καὶ πολὺ λυπούμενοι, καὶ ἅς ὑποτάξωμεν τὴν
 ὀρμὴν τῆς ψυχῆς ἡμῶν εἰς τὴν ἀνάγκην. Τώρα μὲν ἐγὼ
 παύω τὴν ὀργὴν, οὐδὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξακολουθῶ ἀ-
 διακόπως ὦν ὠργισμένος. Ἐμπρὸς λοιπὸν παρόρμα εἰς
 πόλεμον τοὺς κοινοτρόφους Ἀχαιοὺς, διὰ νὰ ὑπάγω ἀπέ-
 ναντι τῶν Τρῶων καὶ τοὺς δοκιμάσω, ἔὰν ἀκόμη ἔχωσι
 τὴν διάθεσιν νὰ μένωσι πλησίον τοῦ στρατοπέδου· ἀλλὰ

πιστεύω ὅτι τινὲς ἐξ αὐτῶν εὐχαρίστως θὰ λυγίσωσι τὸ γόνυ, ἀναγκασθέντες ὑπὸ τοῦ δόρατός μου νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν».

Τοιοιουτοτρόπως εἶπεν, καὶ οἱ καλωπλισμένοι Ἀχαιοὶ ἐχάρησαν, διότι παρήτησε τὴν ὀργὴν ὁ γενναῖος Πηλεΐδης· ἐνώπιόν των δὲ ὠμίλησε ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἐκ τῆς θέσεως εἰς ἣν ἐκάθητο, χωρὶς νὰ ἐγερθῇ εἰς τὸ μέσον.

«ὦ ἀδελφοί, ἥρωες Δαναοί, ὅπαδοί τοῦ Ἄρεως, ἀνθρωπον ἱστάμενον εἶναι καλὸν ν' ἀκούῃ τις, οὐδὲ πρέπει νὰ διακόπτῃ αὐτόν· διότι φέρει δυσκολίαν καὶ εἰς τὸν πολὺ ἔμπειρον· εἰς μέγαν δὲ θόρυβον ἀνθρώπων πῶς εἴμπορεῖ τις νὰ ἀκούσῃ ἢ νὰ εἴπῃ; ἐμποδίζεται καὶ λιγύφωνος ῥήτωρ ἐὰν ᾖναι. Εἰς τὸν Πηλεΐδην ἐγὼ θὰ ἀπολογηθῶ, οἱ δὲ ἄλλοι Ἀργεῖοι προσέξατε καὶ ἐννοήσατε καλὰ τὸν λόγον μου καθείς. Πολλάκις ἤδη οἱ Ἀχαιοὶ μοὶ ἔλεγον ταῦτα καὶ μὲ ὠνεΐδιζον· δὲν πταίω ὅμως ἐγὼ ἀλλ' ὁ Ζεὺς, ἡ Μαῖρα καὶ ἡ ἐν τῷ σκότει διατρίβουσα Ἐριννὺς, οἵτινες ἐν τῇ συνελεύσει ἐνέβαλον εἰς τὸν νοῦν μου ἀγρίαν τύφλωσιν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ ἴδιος ἀφάρεσα τὸ γέρας τοῦ Ἀχιλλέως. Ἀλλὰ τί ἡδυνάμην νὰ κάμω; ἡ θεὰ διευθύνει τὰ πάντα· ἡ πρεσβυτάτη θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἄττη, ἡ ὁποία βλάπτει ὅλους· αὕτη ἔχει πόδας ἀπαλούς, διότι δὲν ἐγγίζει κατὰ γῆς, ἀλλὰ πατεῖ ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἀνθρώπων βλάπτουσα τοὺς μὲν καὶ δεσμεύουσα τοὺς δέ. Καὶ ὁ Ζεὺς αὐτός ποτε ἔπαθεν ὑπὸ τῆς Ἄττης, ὁ Ζεὺς ὅστις λέγουσιν ὅτι εἶναι ἄριστος πάντων ἀνδρῶν τε καὶ θεῶν· ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἡ Ἥρα ἡ θῆλυς ὑπάτησε διὰ τῆς πανουργίας τῆς Ἄττης, καθ' ἣν ἡμέραν ἡ Ἀλκμήνη ἐμελλε νὰ γεν-

νήσῃ τὸν κραταῖον Ἡρακλέα εἰς τὰς καλῶς τετειχισμέ-
 νας Θήβας. Ὁ Ζεὺς τότε καυχώμενος εἶπε πρὸς ὅλους
 τοὺς θεοὺς. ἀ' Ακούσατέ με, ὅλοι οἱ θεοὶ καὶ ὅλαι αἱ θεαί,
 νὰ εἶπω ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἡ καρδία μου μὲ ἐμπνέει· σή-
 μερον ἢ εἰς γεννήσεις παραστέκουσα Εἰλειθυία θὰ ἐκφέρῃ
 εἰς τὸ φῶς ἄνδρα, ὅστις θὰ βασιλεύσῃ εἰς ὅλους τοὺς πε-
 ριοίκους, ἐκ τῆς γενεᾶς τῶν ἀνδρῶν τῆς καταγομένης ἐκ
 τοῦ αἵματός μου. Πρὸς αὐτὸν πανοῦργα διανοουμένη εἶ-
 πεν ἡ δέσποινα Ἥρα. αὐτὰ διαψευσθῆς, οὐδὲ θὰ ἐκτελέ-
 σῃς τὸν λόγον· ἐὰν δὲ θέλῃς, ἐλθὲ, κάμε μου, Ὀλύμ-
 πιε, δυνατόν ὄρκον, ὅτι τῷ ὄντι θὰ ἄρξῃ ὅλων τῶν
 περιοικούντων, ὅστις κατὰ τὴν παρούσαν ἡμέραν πέσῃ
 μεταξὺ τῶν ποδῶν γυναικὸς, ἀνῆκων, εἰς γενεὰν κατα-
 γομένην ἐκ τοῦ αἵματός σου». Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Ζεὺς
 δὲν ἐνόησε ποσῶς τὴν πανουργίαν, ἀλλ' ὠρκίσθη μέγαν
 ὄρκον, κάκιστα ποιῶν. Ἡ δὲ Ἥρα ἀνηγέρθη καὶ ἄφησε
 τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου, ἔφθασε δὲ ταχέως εἰς τὴν
 Πελοπόννησον, ὅπου ἐγνώριζεν ὅτι ἡ εὐγενὴς σύζυγος τοῦ
 Περσείδου Σθενέλου ἐκυοφόρει υἱὸν καὶ ἦτο εἰς τὸν ἑβδο-
 μον μῆνα· ἐπρόλαβε δὲ καὶ τὸν ἐξέφερεν εἰς τὸ φῶς, καί
 τοι μὴ ἔχοντα τὸν ὠρισμένον πρὸς γέννησιν μῆνα· τῆς δὲ
 Ἀλκμήνης ἐμπόδισε τὸν τοκετὸν καὶ ἐκράτησε τὰς Εἰ-
 λειθυίας. Ἐπειτα ἔσπευσεν ἡ ἰδία καὶ ἔφερε πρὸς τὸν
 Κρονίδην Δία τὴν εἰδησιν λέγουσα. «Ζεῦ πάτερ, λαμ-
 προκέραυνε, θὰ σοὶ εἶπω λόγον τινά· ἤδη εἶναι γεγεννη-
 μένος καλὸς ἀνὴρ, ὅστις θὰ ἄρξῃ τῶν Ἀργείων, ὁ Εὐρυ-
 σθεὺς, υἱὸς τοῦ Περσείδου Σθενέλου, συγγενὴς σου· δὲν
 εἶναι ἀπρεπὲς εἰς αὐτὸν νὰ βασιλεύῃ τῶν Ἀργείων». Οὕ-
 τως εἶπε, λύπη δὲ σφοδρὰ κατέλαβε τὰ βάθη τῆς καρ-
 δίας τοῦ Διός. Ἀμέσως συνέλαβε τὴν Ἀτὴν ἀπὸ τῆς λαμ-

προπλόκαμον κεφαλὴν της τρομερὰ ὠργισμένος, καὶ ὤρ-
κίσθη μέγιστον ὄρκον, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐπανεέλθῃ ἡ Ἄττη
εἰς τὸν Ὀλυμπον καὶ τὸν πλήρη ἀστέρων οὐρανὸν, ἀφοῦ
ὅλους βλάπτει. Οὕτως εἰπὼν, τὴν ἔρριψεν ἀπὸ τὸν πλήρη
ἀστέρων οὐρανὸν, ἀφοῦ τὴν περιέστρεψε μὲ τὴν χειρὰ του·
ἔφθασε δὲ ταχέως μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ἐνεκα ταύ-
της δὲν ἔπαυε νὰ συχνοστενάζῃ, ὁσάκις ἔβλεπε τὸν ἀγα-
πητόν του υἱὸν Ἡρακλέα νὰ ταλαιπωρεῖται δεινῶς ἕνεκα
τῶν ἄθλων τῶν ἐπιβαλλομένων ὑπὸ τοῦ Εὐρυσθέως. Οὕτω
καὶ ἐγὼ ὅτε πρότερον ὁ μέγας σεισόκρανος Ἐκτωρ ἐφό-
νευε τοὺς Ἀργεῖους πλησίον τῶν πρυμνῶν τῶν πλοίων,
δὲν ἠδυνάμην νὰ λησμονήσω τὴν ἐκ τυφλώσεως τοῦ νοῦς
βλάβην, τὴν ὅποιαν κατ' ἀρχὰς ἔπαθον· ἀλλ' ἀφοῦ ἐβλά-
θην καὶ μοῦ ἀφῆρπασεν ὁ θεὸς τὸν νοῦν, θέλω πάλιν νὰ
σὲ εὐχαριστήσω, καὶ νὰ σὲ ἀνταμείψω μὲ ἄπειρα δῶρα.
Ὅρμησε λοιπὸν εἰς τὸν πόλεμον παρακινῶν καὶ τὸν ἄλ-
λον στρατόν· τὰ δὲ δῶρα ἐγὼ εἶμαι ἕτοιμος νὰ σοι δώ-
σω ὅλα, ὅσα χθὲς ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς ἐλθὼν εἰς τὴν
σκηνὴν σου σὲ ὑπεσχέθη· ἐάν δὲ θέλῃς, περίμενε μῶλην
τὴν διὰ τὸν πόλεμον βίαν σου. Τὰ δῶρα ὁπαδοί μου θὰ
λάβουν ἀπὸ τὸ πλοῖόν μου καὶ θὰ σοῦ τὰ φέρωσι, διὰ
νὰ ἰδῇς ὅτι θὰ ᾔναι εὐάρεστα εἰς τὴν ψυχὴν σου».

Πρὸς αὐτόν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

«Ἄτρεϊδῃ ἐνδοξότατε, βασιλεῦ Ἀγαμέμνων, εἶσαι κύ-
ριος νὰ δώσης, ἐάν θέλῃς, τὰ πρέποντα δῶρα, ἢ νὰ τὰ
ἔχῃς· τώρα ὅμως ἅς σπεύσωμεν νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν πο-
λεμικὴν μας ζέσιν· διότι δὲν πρέπει νὰ φλυαρῶμεν, δὲν
πρέπει νὰ χρονοτριβῶμεν μένοντες ἐδῶ· ἀκόμη μέγα ἔρ-
γον μένει ἄπρακτον· ἅς φανῇ πάλιν ὁ Ἀχιλλεύς μεταξὺ
τῶν προμάχων ἀφανίζων μὲ τὸ χάλκινόν του δόρυ τὰς

φάλαγγας τῶν Τρῶων· ἃς πολεμῇ ἕκαστός ἐξ ὑμῶν ἔχων τοῦτο κατὰ νοῦν».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.

«Μὴ οὕτω παροτρύνεις τοὺς Ἀχαιοὺς, θεόμορφε Ἀχιλλεῦ, καίτοι γενναῖος ὢν, νὰ πολεμήσουν εἰς Ἴλιον νηστικοὶ πρὸς τοὺς Τρῶας, διότι δὲν θὰ διαρκέσῃ ὀλίγον ἡ μάχη, ἀφοῦ ἅπαξ συμπλακῶσιν αἱ τάξεις τῶν στρατῶν, καὶ θεὸς τις ἐμπνεύσῃ ὀρμητικὴν διάθεσιν καὶ εἰς τὰ δύο διαμαχόμενα μέρη· ἀλλὰ διάταξε νὰ λάβῃσι τροφὴν καὶ οἶνον ἀνὰ τὸ στρατόπεδον οἱ Ἀχαιοί, διότι τοῦτο εἶναι ἀνδρεία καὶ δύναμις· δὲν θὰ δυνηθῇ ἀνὴρ νηστικός νὰ πολεμῇ ἀντιμέτωπος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου· διότι καὶ ἂν ἐγκαρδίως ἐπιθυμῇ νὰ πολεμῇ, ἀλλ' ἀνεπαισθήτως γίνονται βαρέα τὰ μέλη του, δῖψα δὲ καὶ πείνα τὸν καταλαμβάνει, καὶ τοῦ κόπτονται τὰ γόνατα πορευομένου. Ὅστις δὲ χορτασμένος ἀπὸ οἶνον καὶ φαγητὸν πολεμῇ πρὸς ἀνδρας ἐχθροὺς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἔχει τὴν καρδίαν ἐν αὐτῷ πλήρης θάρρους, οὐδὲ ἀποκάμνουν ποσῶς πρότερον τὰ μέλη του, πρὶν ὅλοι ὑποχωρήσουν τοῦ πολέμου. Ἀλλ' ἐμπρός, τὸν μὲν στρατὸν ἄφησε νὰ διασκορπισθῇ καὶ διάταξε νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ δεῖπνον, τὰ δὲ δῶρα ἃς φέρῃ ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων εἰς τὸ μέσον τῆς συνελεύσεως, διὰ νὰ τὰ ἴδῃσι μὲ τοὺς ὀφθαλμούς των ὅλοι οἱ Ἀχαιοί, σὺ δὲ νὰ χαρῆς ἀπὸ καρδίας. Ἄς σηκωθῇ ἐνώπιον τῶν Ἀργείων, καὶ ἃς ὀρκισθῇ, ὅτι ποτὲ δὲν ἀνέβῃ εἰς τὴν κλίνην τῆς Βρισηίδος οὐδὲ συνευρέθῃ μετ' αὐτῆς, ὅπως καὶ σοῦ ἡ ψυχὴ χαρῇ· ἔπειτα δὲ εἰς τὴν σκηνὴν του ἃς σὲ εὐχαριστήσῃ μὲ πλουσίαν εὐωχίαν, ἵνα μὴ μείνῃς κατὰ τι ἀνικανοποίητος·

σὺ δὲ Ἀτρεΐδῃ, εἰς τὸ μέλλον θὰ ᾔσαι δικαιότερος πρὸς ἄλλον· διότι δὲν εἶναι ποσῶς ἀξιοκατάκριτον νὰ ἐξευμενίζῃ τις βασιλέα, ὀργισθέντα κατ' αὐτοῦ.

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων.

«Χαίρω Λαερτιάδῃ, ἀκούσας τὸν λόγον σου, διότι πρεπόντως διῆλθες καὶ ἀπηρίθμησας ὅλα· τὸν δὲ ὅρκον τοῦτον ἐγὼ θὰ κάμω διότι μὲ προτρέπει ἡ ψυχὴ μου, καὶ δὲν θὰ ὀρκισθῶ ψευδῶς ἐνώπιον τοῦ θείου. Ὁ δ' Ἀχιλλεὺς ἅς μείνῃ μέχρι τινος ἐδῶ, μῶλῃν τὴν διὰ τὸν πόλεμον βίαν του· μείνατε καὶ οἱ ἄλλοι ὅλοι συνηθροισμένοι, ἕως νὰ ἔλθωσι τὰ δῶρα ἀπὸ τὴν σκηνὴν καὶ νὰ ποιήσωμεν τοὺς ὅρκους. Σὲ δὲ παραγγέλλω καὶ προσταζώ τὸ ἐξῆς· νὰ ἐκλέξῃς εὐγενεῖς νέους ἐκ τῶν Παναχαιῶν καὶ νὰ φέρῃς τὰ δῶρα ἀπὸ τὸ πλοῖόν μου, ὅσα χθὲς ὑπεσχέθημεν νὰ τοῦ δώσωμεν, νὰ ὀδηγήσῃς προσέτι καὶ τὰς γυναῖκας· ὁ δὲ Ταλθύβιος ἅς μου ἐτοιμάσῃ ταχέως κατὰ τὸν ἐκτεταμένον στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν κάπρον, διὰ νὰ τὸν θυσιάσω εἰς τὸν Δία καὶ τὸν Ἥλιον.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

«Ἀτρεΐδῃ ἐνδοξότατε, βασιλεῦ Ἀγαμέμνων, ἄλλοτε μᾶλλον ἔπρεπε νὰ ἀσχοληθῇτε εἰς ταῦτα, ὅταν συμβῇ ἐν τῷ μεταξὺ παῦσις τοῦ πολέμου, καὶ δὲν εἶναι ἐντὸς τῶν στηθῶν μου τόση πρὸς πόλεμον διάθεσις· ἀλλὰ τῶρα οἱ μὲν κεῖνται κατατρυπημένοι, φονευθέντες ὑπὸ τοῦ Πριαμίδου Ἑκτορος, πρὸς ὃν ὁ Ζεὺς ἔδωκε δόξαν καὶ σεῖς παρακινεῖτε νὰ φάγωμεν; ἐγὼ βεβαίως θὰ παρώρων τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν νὰ πολεμῶσι νηστικοὶ καὶ ἄγευστοι τροφῆς, ἅμα δὲ ἔδυεν ὁ ἥλιος νὰ κάμωμεν μέγα δεῖπνον, ἀφοῦ ἤθελον ἐκδικήσῃ τὴν βλάβην. Πρὸ τούτου κατ' οὐδένα τρόπον θέλει καταβῇ εἰς τὸν λαι-

μὸν οὔτε ποτὸν οὔτε φαγητὸν, ἀφοῦ ἀπέθανε σύντροφος, ὅστις κεῖται εἰς τὴν σκηνὴν μου κατατρυπημένος μὲ ὄξυ δόρυ, ἐστραμμένος ἀνὰ τὸ πρόθυρον, περὶ αὐτὸν δὲ σύντροφοι θρηνοῦσι· διὰ τοῦτο δὲν φροντίζω ποσῶς διὰ ταῦτα, ἀλλὰ διὰ φόνον καὶ αἶμα καὶ τρομερὸν στεναγμὸν ἀνδρῶν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς·

αἴΩ Ἀχιλλεῦ, υἱὲ τοῦ Πηλέως, πολὺ ὑπέρτατε πάντων τῶν Ἀχαιῶν, ἀνώτερος εἶσαι ἐμοῦ καὶ ὑπερέχεις ὅχι ὀλίγον εἰς τὸ δόρυ, ἀλλ' ἐγὼ ἴσως ὑπερτερῶ σου πολὺ κατὰ τὰς σκέψεις, ὡς μεγαλείτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ ἐμπειρότερός σου· ἅς ὑποφέρῃ λοιπὸν ἡ καρδιά σου τοὺς λόγους μου. Ταχέως τοὺς ἀνθρώπους καταλαμβάνει κόρος τῆς μάχης, κατὰ τὴν ὁποίαν ὡς καλὰ μους ρίπτει κατὰ γῆς τοὺς ἀνθρώπους ὁ χαλκός, ὀλίγιστος δὲ θερισμός ὑπάρχει, ἀφοῦ κλίνη τὴν πλάστιγγα ὁ Ζεὺς, ὁ κριτὴς τοῦ πολέμου τῶν ἀνθρώπων. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πενθήσωσι νεκρὸν οἱ Ἀχαιοὶ μὲ στόμαχον κεκνον· διότι πάρα πολλοὶ καὶ πυκνοὶ πίπτουσι καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Πότε λοιπὸν θέλει τις ἀναπνεύσει ἀπὸ τὴν ταλαιπωρίαν; Ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ θάπτωμεν μὲν τὸν ἑκάστοτε ἀποθνήσκοντα μὲ ἀτάραχον καρδίαν, ἀφοῦ τὸν κλαύσωμεν μίαν ἡμέραν· ὅσοι δὲ ἀπομένωσιν ἀπὸ τὸν φρικτὸν πόλεμον, νὰ ἐνθυμῶνται νὰ πίνουν καὶ νὰ τρώγουν, διὰ νὰ δυνάμεθα νὰ ἐξακολουθῶμεν μὲ περισσοτέραν διάθεσιν τὸν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς πόλεμον, ἐνδυθέντες περὶ τὸ σῶμα χαλκὸν ἰσχυρόν. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἅς μὴ περιμένῃ ἄλλην προτροπὴν· διότι ἡ προτροπὴ, νὰ μείνῃ τις εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀργείων, θὰ ᾔναι πρὸς βλάβην τοῦ· ἀλλ' ὅλοι ὁμοῦ ἅς ἐφοριήσωμεν κατὰ τῶν ἱπ-

ποδαμαστῶν Τρώων καὶ ἅς ἐγείρωμεν σφοδρὸν πόλεμον».

Εἶπε καὶ λαβὼν ἀκολούθως τοὺς υἱοὺς τοῦ ἐνδοξοτάτου Νέστορος καὶ τοὺς Φυλείδην, Μέγητα, Θόαντα, Μηριόνην, Κρειοντιάδην, Λυκομήδην καὶ Μελάνιππον ἐκίνησε μετ' αὐτῶν πρὸς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνωνος. Ἀμέσως δὲ συγχρόνως μὲ τὸν λόγον, ἐγένετο καὶ τὸ ἔργον· ἐπτά μὲν τρίποδας ἐξέφερον ἐκ τῆς σκηνῆς, τοὺς ὁποίους τοῦ ὑπεσχέθη, λαμπροὺς δὲ λέβητας εἴκοσι, καὶ δώδεκα ἵππους· ἐξήγαγον ταχέως γυναικας ἐμπείρους χειροτεχνημάτων ἐπτά, ὁ γδόην δὲ τὴν ὠραίαν Βρισηΐδα· ἐπροπορεύετο ὁ Ὀδυσσεὺς, ἀφοῦ ἐζύγισεν ἀκριβῶς δέκα τάλαντα χρυσοῦ, κατόπιν δὲ οἱ ἄλλοι νέοι τῶν Ἀχαιῶν ἔφερον τὰ ἄλλα δῶρα· καὶ ταῦτα ἔθεσαν εἰς τὸ μέσον τῆς συνελεύσεως. Ἠγέρθη ὀρθὸς ὁ Ἀγαμέμνων· ὁ δὲ ὅμοιος μὲ θεὸν κατὰ τὴν φωνὴν Ταλθύβιος κρατῶν μὲ τὰς χεῖράς του τὸν κάπρον ἤλθε καὶ ἐστάθη πλησίον τοῦ στρατηγοῦ· οὗτος σύρας τὴν μάχαιραν, ἣτις πάντοτε εὐρίσκετο παρὰ τὴν μεγάλην θήκην τοῦ ξίφους του, ἔκοψεν ὡς ἀπαρχὰς τρίχας ἀπὸ τὸν κάπρον, καὶ μὲ χεῖρας ὑψωμένας ἠύχετο εἰς τὸν Δία· οἱ δὲ Ἀργεῖοι πάντες ἐκάθηντο σιωπηλῶς, καὶ κατὰ τὸ πρέπον εἰς τὴν θέσιν των, ἀκούοντες τὸν βασιλέα. Οὗτος μὲ ὀφθαλμοὺς ἐστραμμένους πρὸς τὸν ἐκτεταμένον οὐρανὸν ἠύχθη λέγων.

«Μάρτυς ἔστω πρῶτον ὁ Ζεὺς, ὁ ὑπέρτατος καὶ ἀριστος τῶν θεῶν, καὶ ἔπειτα ἡ Γῆ καὶ ὁ Ἥλιος καὶ αἱ Ἑρινύες, αἵτινες εἰς τὸν κάτω κόσμον τιμωροῦσι τοὺς ἐπιόρκους, ὅτι ἐγὼ τῷ ὄντι δὲν ἔθεσα χεῖρα ἐπὶ τῆς Βρισηΐδος, οὔτε ὅπως συμμερισθῇ τῆς κλίνης μου, οὔτε ἄλλως· ἀλλ' ἔμεινεν ἄθικτος εἰς τὴν σκηνὴν μου· ἂν δέ τι

ἐκ τούτων εἶναι ψευδές, ἅς μοῦ δώσωσιν οἱ θεοὶ πολλὰ βάσανα, ὅσα δίδουσιν εἰς τὸν παραβαίνοντα τοὺς ὄρκους του.»

Εἶπε καὶ ἀπέκοψε τὸν οἰσοφάγον τοῦ κάπρου μὲ τὸν ἄσπλαγχνον χαλκόν· τοῦτον μὲν ὁ Ταλθύβιος περιστρέψας ἔρριψεν εἰς τὴν ἐκτεταμένην ἄβυσσον τῆς λευκαζούσης θαλάσσης, διὰ νὰ τὸν φάγουν οἱ ἰχθύες· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἠγέρθη καὶ εἶπε πρὸς τοὺς φιλοπολέμους Ἀργεῖους.

Ἄ Ζεῦ πάτερ, βεβαίως μεγάλας συμφορὰς προξενεῖς εἰς τοὺς ἀνθρώπους τυφλῶν τὸν νοῦν αὐτῶν· διότι ἄλλως ἀναμφιβόλως δὲν ἤθελε κατερεθίσει τὴν καρδίαν μου ὁ Ἀτρεΐδης, οὐδὲ ἤθελε λάβῃ διὰ τῆς βίας τὴν κόρην ἀνενδότης ἐπιμένων· ἀλλὰ βεβαίως ὁ Ζεὺς ἤθελε ν' ἀποθάνωσι πολλοί. Τώρα ὑπάγετε νὰ δειπνήσητε, διὰ νὰ συνάψωμεν μάχην.»

Οὕτως εἶπε, διέλυσε δὲ τὴν ταχέως συγκροτηθεῖσαν συνέλευσιν. Οὗτοι μὲν ἐσκορπίζοντο διευθυνόμενοι ἕκαστος εἰς τὸ πλοῖόν του, οἱ δὲ γενναῖοι Μυρμιδόνες ἐνησχολοῦντο περὶ τὰ δῶρα καὶ φέροντες αὐτὰ ἐπορεύοντο πρὸς τὸ πλοῖον τοῦ θεοῦ Ἀχιλλέως· καὶ ταῦτα μὲν κατέθεσαν εἰς τὴν σκηνήν, τὰς δὲ γυναῖκας ἔβαλον νὰ καθήσωσι, καὶ τοὺς ἵππους ἔφεραν εἰς τὴν ἀγέλην οἱ λαμπροὶ θεράποντές του.

Ἡ δὲ Βρισηΐς, ὁμοιάζουσα μὲ τὴν χρυσὴν Ἀφροδίτην, ἅμα εἶδε τὸν Πάτροκλον κατατρυπημένον μὲ ὀξύ δόρυ, ἔπεσεν ἐπάνω του καὶ περιπτυχθεῖσα αὐτὸν ἐκραύγασε μὲ διαπεραστικὴν φωνήν, μὲ τὰς χεῖράς της δὲ ἐξέσχιζε τὰ στήθη, τὸν ἀπαλὸν λαιμὸν καὶ τὸ ὠραῖον της πρόσωπον· καὶ μετὰ κλαυθμῶν εἶπεν ἡ θεόμορφος γυνή.

«Πάτροκλε, ἀπὸ καρδίας φίλτατε ἐμοῦ τῆς δειλαίας,

σὲ ἄφησε ζῶντα ἀπερχομένη τῆς σκηνῆς, τῶρα δὲ, ὦ ἀρχηγέ τῶν λαῶν, ἐπιστρέφουσα σὲ εὐρίσκω ἀποθαμμένον ! οὕτως ἀδιακόπως ἀπὸ ἐν κακὸν πίπτω εἰς ἄλλο! τὸν μὲν σύζυγον, εἰς τὸν ὁποῖον μὲ ἔδωκεν ὁ πατήρ καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ μου, εἶδον πρὸ τῆς πόλεώς μου τρυπημένον μὲ ὀξὺ δόρυ· καὶ τοὺς τρεῖς φιλτάτους μου αὐταδέλφους, εἶδον φονευμένους τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Σὺ Πάτροκλε, μὲ παρηγόρεις, ὅταν ὁ Ἀχιλλεὺς ἐφόνευσε τὸν ἄνδρα μου, ἐξεπόρθησε δὲ τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ Μύνητος· ἀλλὰ μὲ ἐβεβαίωνες ὅτι θὰ μὲ κάμῃς νόμιμον σύζυγον τοῦ θεοῦ Ἀχιλλέως, θὰ μὲ φέρῃς ἐντὸς τῶν πλοίων εἰς τὴν Φθίαν, θὰ πανηγυρίσωμεν δὲ τοὺς γάμους μετὰ τῶν Μυρμιδόνων. Διὰ τοῦτο καθ' ὑπερβολὴν κλαίω τὸν θάνατόν σου, διότι ἦσο πάντοτε γλυκύς.»

Ταῦτα εἶπε κλαίουσα, ἐστέναζον δὲ, ἐνῷ ἔλεγε ταῦτα, αἱ ἄλλαι γυναῖκες, κατὰ τὸ φαινόμενον μὲν διὰ τὸν Πάτροκλον, κυρίως ὅμως διὰ τὰς λύπας τῆς ἐκάστη. Περὶ δὲ τὸν Ἀχιλλέα συνηθοίσθησαν οἱ πρόκριτοι τῶν Ἀχαιῶν καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ δειπνήσῃ, ὃ δὲ ἡρνεῖτο στενάζων καὶ λέγων.

«Σᾶς παρακαλῶ, ἐάν τις τῶν φίλων συντρόφων μου πείθεται εἰς ἐμὲ, μή με παρακινῇτε πρότερον νὰ χορτάσω τὴν καρδίαν μου ἀπὸ τροφὴν καὶ ποτὸν, ἀφοῦ τρομερὰ λύπη μὲ κατέχει· θὰ περιμείνω μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου καὶ θὰ ὑποφέρω ὡπωσδήποτε.»

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, οἱ μὲν ἄλλοι βασιλεῖς διεσκεδάσθησαν, ἔμειναν δὲ οἱ δύο Ἀτρεΐδαι, ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς, ὁ Νέστωρ, ὁ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ γέρων ἱππηλάτης Φοῖνιξ, διασκεδάζοντες αὐτὸν βαρέως λυπημένον· ἀλλ' οὐδόλως ἠδύνατο νὰ διασκεδάσῃ, πρὶν ἢ ἔμβῃ εἰς τὸ

στόμα τοῦ πλήρους αἵματος πολέμου· ἐνθυμηθεῖς πάλιν τὸν Πάτροκλον ἐστέναξε δεινῶς καὶ εἶπε.

«Βεβαίως ταλαίπωρε, ὦ μᾶλλον φίλτατε ἐκ τῶν συν-
τρόφων μου, καὶ σύ ποτε ὁ ἴδιος παρεσκεύαζες τὴν ἐπι-
θυμητὸν δεῖπνον ἐνώπιόν μου εἰς τὴν σκηνὴν ταχέως
καὶ προθύμως, ὅσάκις οἱ Ἀχαιοὶ ἔσπευδον νὰ ἐπιφέρωσι
κατὰ τῶν ἵπποδαμαστών Τρώων πολὺδακρυν πόλεμον!
Τώρα ὅμως σύ μὲν κεῖσαι κατατρυπημένος, ἡ δὲ ἰδική
μου καρδιά μένει ἄγευστος ποτοῦ καὶ φαγητοῦ, καὶ τοι
εὐρίσκονται πλησίον μου, διότι σὲ ποθῶ. Οὐδὲ ἂν ὑπέφε-
ρον μεγαλητέραν συμφορὰν, οὐδ' ἐὰν καὶ περὶ θανάτου
τοῦ πατρός μου ἐμάνθανον, ὅστις ἴσως τώρα εἰς τὴν Φθίαν
χύνει ἀφθόνως τρυφερὰ δάκρυα διὰ τὴν στέρησιν τοιού-
του υἱοῦ, ὅστις μάχεται πρὸς τοὺς Τρῶας εἰς ξένην χῶ-
ραν ἕνεκα τῆς ἀποτροπαίου Ἑλένης· οὐδὲ ἂν ἐμάνθανον
τὸν θάνατον τοῦ ἐν Σκύρῳ τρεφομένου ἀγαπητοῦ μου
υἱοῦ, ἂν ἀκόμη ζῇ ὁ θεόμορφος Νεοπτόλεμος, ἥθελον λυ-
πηθῇ τοσοῦτον. Ἦλπιζεν ἡ ψυχὴ μου ὅτι ἐγὼ μόνον ἔ-
μελλον ν' ἀποθάνω μακρὰν τοῦ ἵπποτρόφου Ἀργούς ἐδῶ
εἰς τὴν Τροίαν, καὶ ὅτι θὰ ἐπιστρέψης εἰς τὴν Φθίαν διὰ
νὰ ὀδηγήσης μὲ ταχὺ μαῦρον πλοῖον τὸν υἱὸν ἀπὸ τὴν
Σκύρον καὶ νὰ τὸν παραδώσης ἐν πρὸς ἐν τὴν περιουσίαν
μου, τοὺς δούλους καὶ τὸν ὑψηλὸν καὶ μέγαν οἶκόν μου·
διότι ἤδη ἴσως ὁ Πηλεὺς ἡ ἀπέθανε πλέον, ἡ μόλις ζῶν
διατελεῖ λυπούμενος βασανιζόμενος ὑπὸ τοῦ γήρατος καὶ
ἀδιακόπως περιμένων ἀξιοθρήνητον περὶ ἐμοῦ εἰδήσιν, νὰ
μάθῃ τὸν θάνατόν μου.»

Ταῦτα εἶπε κλαίων, ἐστέναζον δὲ, ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα,
οἱ πρόκριτοι ἐνθυμηθέντες ὅτι ἕκαστος εἶχεν ἀφήσει εἰς
τὸν οἶκόν του. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς θρηνοῦντας ὁ Κρονίδης

συνεκινήθη καὶ ἀμέσως εἶπε πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Τέκνον μου, ἐντελῶς κατέλιπες πλέον γενναῖον ἄνδρα. Δὲν μεριμνᾷς πλέον ποσῶς διὰ τὸν Ἀχιλλέα ; ἐκεῖνος ἰδοὺ ἔμπροσθεν τῶν ὀρθοπρύμνων πλοίων κάθεται καὶ θρηνεῖ τὸν φίλτατον σύντροφον· ἐνῶ δὲ οἱ ἄλλοι ἐπῆγαν νὰ δειπνήσουν, αὐτὸς μένει νηστικός καὶ ἀδείπνητος· ἄλλ' ὕπαγε, στάξον μέσα εἰς τὰ στήθη του νέκταρ καὶ τερπνὴν ἀμβροσίαν διὰ νὰ μὴν τὸν καταλάβῃ πεῖνα.»

Διὰ τῶν λόγων τούτων παρώρμησε τὴν καὶ ἄλλως ἀφ' ἑαυτῆς προθυμουμένην Ἀθηνᾶν, ἥτις ἐν εἵδει μακροπτέρυγος ὄξυφώνου Ἄρπης ἐπήδησεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν διὰ τοῦ αἰθέρος κάτω εἰς τὴν γῆν· ἐνῶ δὲ οἱ Ἀχαιοὶ σπεύδοντες ὠπλίζοντο ἐν τῷ στρατοπέδῳ, αὕτη στάξασα μέσα εἰς τὰ στήθη τοῦ Ἀχιλλέως νέκταρ καὶ τερπνὴν ἀμβροσίαν, διὰ νὰ μὴ καταλάβῃ τὰ γόνατα αὐτοῦ ἡ ὀχληρὰ πεῖνα, ἀπῆλθε πρὸς τὰ στερεὰ ἀνάκτορα τοῦ μεγαλοδυνάμου πατρός της. Οἱ δὲ πολεμισταὶ ἀπὸ τῶν ταχέων πλοίων ἐχύνοντο ἔξω. Καθὼς ὅταν πυκναὶ νιφάδες πετῶσιν ἀπὸ τὸν Δία ψυχραὶ, κινούμεναι ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ τρικυμῖαν φέροντος Βορέου, τοιοῦτοτρόπως τότε πυκναὶ περικεφαλαῖαι λάμψιν μεγάλην ἐκπέμπουσαι ἐξήρχοντο ἀπὸ τὸ στρατόπεδον καὶ ὀμφαλοειδεῖς ἀσπίδες καὶ θώρακες δυνατοὶ καὶ ἐκ ξύλου μελίας δόρατα· ἡ δὲ λάμψις ἔφθανεν εἰς τὸν οὐρανόν· ἔλαμψε περίξ ὅλος ὁ τόπος ἀπὸ τὰ χάλκινα ὅπλα· καὶ κρότος μέγας ἐγίγνετο ὑπὸ τῶν ποδῶν τῶν στρατιωτῶν. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὠπλίζετο ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεύς· καὶ οἱ μὲν ὀδόντες αὐτοῦ ἐκρότουν συγκρουόμενοι, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἥστραπτον ὥς φλόξ πυρὸς, ἐντὸς δὲ ἡ καρδία του κατείχετο ἀπὸ βαρυ-

θυμίαν ἀφόρητον. Αὐτὸς δὲ μεγάλην δεικνύων κατὰ τῶν Τρώων ὄρμην ἐνεδύετο τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ Ἥφαιστου, ὅστις ἐκοπίασε νὰ τὰ κατασκευάσῃ. Καὶ πρῶτον μὲν ἔθεσε πέριξ τῆς κνήμης του τὰς ὠραίας κνημίδας, τὰς μὲ ἀργυρὰ ἐπισφύρια συνηρμοσμένας· δεύτερον δὲ ἐνεδύθη περὶ τὸ στῆθός του τὸν θώρακα καὶ περὶ τοὺς ὤμους του ἔρριψε τὸ ἀργυρόηλον χαλκοῦν ξίφος· ἔπειτα ἔλαβε τὴν μεγάλην καὶ βαρεῖαν ἀσπίδα του, ἣτις μακρὰν ἐφεγγοβόλει ὡς σελήνη. Καθὼς δ' ὅταν ἀπὸ τὴν θάλασσαν ἴδωσι ναῦται τὸ φῶς πυρᾶς, καιομένης κατὰ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων εἰς ποιμενικὴν μάνδραν, ἐνῶ μὲ δυσαρέσκειάν των φέρονται πρὸς τὸν πλήρη ἰχθύων πόντον μακρὰν τῶν οἰκείων των, οὕτως ἐφαίνετο καὶ τὸ ἀπὸ τὴν ὠραίαν καὶ τεχνικῶς ἐστολισμένην ἀσπίδα τοῦ Ἀχιλλέως φῶς τὸ λάμπον εἰς τὴν αἰθέρα. Ἦγειρε τὴν βαρεῖαν περικεφαλαίαν καὶ τὴν ἔθεσε περὶ τὴν κεφαλὴν του· ὡς ἥλιος ἐξέπεμψε λάμψιν, ἐνῶ περὶ αὐτὴν ἐσεῖετο ἡ χρυσῇ της κόμη, τὴν ὁποῖαν ὁ Ἥφαιστος κατασκεύασε πίπτουσαν περὶ τὸν λόφον πυκνὴν. Ἐδοκίμασε μὲ ταῦτα ὁ Ἀχιλλεὺς ἂν ἐφηρμόζοντο καλῶς καὶ ἂν ἡδύναντο νὰ κινῶνται ἐντὸς αὐτῶν μὲ εὐκολίαν τὰ λαμπρὰ του μέλη· ἀλλὰ δι' αὐτὸν ταῦτα ἦσαν ἐλαφρὰ ὡς πτερὰ τὰ ὁποῖα τὸν ἡγειρον μετέωρον. Ἔσυρεν ἐκ τῆς δορατοθήκης τὸ πατρικόν του δόρυ, τὸ ὁποῖον ἦτο βαρὺ, μακρὸν καὶ στερεόν· τοῦτο δὲν ἡδύνατο ἄλλος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν νὰ κινῇ, ἀλλὰ μόνος ὁ Ἀχιλλεὺς· δόρυ ἐκ μελίας τοῦ Πηλίου ὄρους, ὁπόθεν κόψας εἶχε τὸ δώσει εἰς τὸν ἀγαπητόν του πατέρα ὁ Χεῖρων, διὰ νὰ τὸ ἔχῃ πρὸς φόνον τῶν ἡρώων. Περὶ δὲ τοὺς ἵππους ὁ Αὐτομέδων καὶ ὁ Ἀλκιμος κατεγίνοντο καὶ ἐξεύγνου· ἔθεσε τὰ ὠραῖα τοῦ ῥυμοῦ λω-

ρία περὶ τὸν λαιμὸν τῶν ἵππων, καὶ μεταξὺ τῶν σιαγόνων των τοὺς χαλινούς, τῶν ὁποίων τὰ λωρία ἔδεσαν τεντωμένα πρὸς τὰ ὀπίσω εἰς τὸ στερεὸν ἄρμα· αὐτὸς ὁ Αὐτομέδων ἔλαβε τὴν καλῶς ἀρμόζουσαν εἰς τὴν χεῖρά του λαμπρὰν μάστιγα καὶ ἐπετάχθη ἐπάνω εἰς τὸ ἄρμα· ὀπισθεν τοῦ δέ, ἀφοῦ ὠπλίσθη, ἀνέβη ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁλόλαμπρος ἐκ τῶν ὀπλων ὡς ὁ ἀκτινοβόλος Ὑπερίων. Μὲ τρομερὰν φωνὴν ἔκαμε τὴν ἐξῆς πρὸς τοὺς ἵππους τοῦ πατρὸς του παρακέλευσιν.

«Ξάνθε καὶ Βαλίε, διάσημα τέκνα τῆς Ποδάργης, σκεφθῆτε νὰ σώσητε καὶ νὰ ἐπαναφέρητε τὸν ἡνίοχόν σας ὀπίσω εἰς τὸ πλῆθος τῶν Ἀχαιῶν, ἀφοῦ χορτάσωμεν ἀπὸ πόλεμον, καὶ μὴ τὸν ἀφήσητε ὡς τὸν Πάτροκλον ἐκεῖ ἀποθαμένον.»

Πρὸς αὐτὸν δ' εὐθύς ὑπὸ τὸν ζυγὸν εἶπεν ὁ ταχύπους ἵππος Ξάνθος· ἔκλινε τὴν κεφαλὴν του· ὅλη δὲ ἡ χαίτη ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν ζεύγην καὶ παρὰ τὸν ζυγὸν κρεμασθεῖσα ἔφθασεν εἰς τὸ ἔδαφος· ἔδωκε πρὸς αὐτὸν δύναμιν νὰ λαλῇ ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα.

«Μάλιστα ἀναμφιβόλως θὰ σὲ σώσωμεν, ἀνδρεῖε Ἀχιλλεῦ· ἀλλὰ πλησίον σου εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ ὀλέθρου· οὐδὲ εἴμεθα ἡμεῖς αἵτιοι, ἀλλὰ θεός τις μέγας καὶ ἡ ἀκαταμάχητος Μοῖρα. Διότι καὶ τοῦ Πατρόκλου ἀφῆρσαν ἀπὸ τοὺς ὤμους τὰ ὅπλα οἱ Τρῶες οὐχὶ διὰ ἰδικήν μας βραδύτητα καὶ ὀκνηρίαν, ἀλλ' ὁ ἄριστος τῶν θεῶν, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ καλλίκομος Λητώ, τὸν ἐφόνευσε μεταξὺ τῶν προμάχων καὶ ἔδωκε δόξαν εἰς τὸν Ἑκτορά· ἡμεῖς δὲ ἡμποροῦμεν νὰ τρέχωμεν μὲ τὴν ταχύτητα τῆς πνοῆς Ζεφύρου, ἥτις λέγουσιν ὅτι εἶναι ἐλαφροτερά·

ἀλλ' εἰς ἐσὲ εἶναι πεπρωμένον νὰ φονευθῇς διὰ τῆς βίας
ὑπὸ θεοῦ καὶ ἀνδρός.»

Τοιοῦτοτρόπως εἰπόντος, εὐθὺς αἱ Ἑριννύες τοῦ ἐκρά-
τησαν τὴν φωνήν· πρὸς αὐτὸν δὲ μεγάλως ἀδημονήσας
εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

«Ξάνθε, διὰ τί μοῦ μαντεύεις τὸν θάνατον χωρὶς ἀ-
νάγκην; τὸ γνωρίζω πολὺ καλὰ καὶ ὁ ἴδιος, ὅτι εἶναι ἡ
μοῖρά μου νὰ χαθῶ ἐδῶ μακρὰν τῶν ἀγαπητῶν μου γο-
νέων· ἀλλὰ καὶ μᾶλα ταῦτα δὲν θὰ παύσω πρότερον πρὶν
ἢ χορτάσω νὰ καταδιώκω τοὺς Τρῶας ἀπὸ τὸν πόλεμον.»

Βίπε καὶ ἀμέσως φωνάζων διεύθυνε μετὰξὺ τῶν προ-
μάχων τοὺς μονώνυχας ἵππους.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Υ.

ΘΕΟΜΑΧΙΑ.

Ἐνῷ οἱ Ἀχαιοὶ πλησίον τῶν καμπηλοπρύμνων πλοίων των ὠπλίζοντο περὶ σέ, Ἀχιλλεῦ, υἱὲ τοῦ Πηλέως, ἄπληστε τῆς μάχης, οἱ Τρῶες ἀφ' ἑτέρου παρεσκευάζοντο πρὸς μάχην εἰς τὸν ὑψηλὸν τόπον τῆς πεδιάδος.

Ἐν τούτοις ὁ Ζεὺς διέταξε τὴν Θέμιδα νὰ κατέλθῃ ἀπὸ τῆς ὑψηλοτάτης κορυφῆς τοῦ πολυκορύφου Ὀλύμπου καὶ νὰ προσκαλέσῃ τοὺς θεοὺς εἰς ἀγοράν· αὐτὴ δὲ πορευθεῖσα πανταχοῦ τοὺς προέτρεψε νὰ ἔλθωσιν εἰς τὸ δῶμα τοῦ Διὸς. Ἐκτὸς τοῦ Ὠκεανοῦ οὐδεὶς ἀπουσίασεν οὔτε ἐκ τῶν ποταμῶν, οὔτε τῶν νυμφῶν, αἱ ὁποῖαι κατοικοῦσι τὰ ὠραῖα δάση, τὰς πηγὰς τῶν ποταμῶν καὶ τὰς χορτοφόρους βάλτους. Ὅλοι λοιπὸν συνελθόντες εἰς τὸ δῶμα τοῦ Διὸς τοῦ τὰς νεφέλας ἀθροίζοντος ἐκάθησαν εἰς τὰς ὠραίας αἰθούσας, τὰς ὁποίας ὁ Ἥφαιστος τεχνηέντως κατεσκεύασε διὰ τὸν πατέρα του· οὕτως οἱ μὲν θεοὶ συνηθροίσθησαν εἰς τὸ δῶμα τοῦ Διὸς καὶ αὐτὸς ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν δὲν παρήκουσεν εἰς τὸν λόγον τῆς θεᾶς Θέμιδος καὶ ἦλθεν ἐκ τῆς θαλάσσης πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸ μέσον καὶ ἠρώτησε τὸν Δία.

«Διατί πάλιν, θεὲ τερπόμενε εἰς τοὺς κεραυνούς, προσεκάλεσες τοὺς θεοὺς εἰς ἀγοράν; ἄρά γε σκέπτεσαι τίποτε περὶ τῶν Τρώων καὶ Ἀχαιῶν; διότι εἰσὶν ἐγγὺς νὰ συνάψωσι φοβεράν μάχην.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ζεὺς.

α' Ἐννόησες, Πόσειδον, σείων τὴν γῆν, τὴν βουλὴν μου διὰ τὴν ὁποίαν σὲ ἐκάλεσα· φροντίζω περὶ αὐτῶν μολονόντι χάνονται. Ἄλλ' ἐγὼ μὲν θέλω μένει εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου καθήμενος, ὁπόθεν ὄρων τὰ γινόμενα θὰ τέρπωμαι, ὅλοι δὲ οἱ ἄλλοι θεοὶ ὑπάγετε εἰς τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ βοηθήσατε, ὅντινα θέλει ἔκαστος· διότι ἐὰν ὁ Ἀχιλλεὺς μόνος πολεμήσῃ ἐναντίον τῶν Τρώων, οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον οὗτοι θέλουσιν ἀντιστῆ εἰς αὐτὸν, ἀφοῦ καὶ πρότερον ἢ θέα του μόνῃ τοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. Τώρα ὅμως ὅτε λυπεῖται μεγάλως διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐταίρου του, φοβοῦμαι μήπως παρὰ τὴν μοῖραν καταστρέψῃ καὶ τὸ τεῖχος αὐτὸ τῆς Τροίας».

Ταῦτα εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, διήγειρε δὲ ἀναπόφρευκτον πόλεμον. Οἱ θεοὶ διχοφρονοῦντες κατέβησαν πρὸς τὸν ἀγῶνα, ἡ μὲν Ἥρα καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα καὶ ὁ κατέχων τὴν γῆν Ποσειδῶν καὶ ὁ κερδῶς Ἑρμῆς ἐπίσημος διὰ τὴν συνεσίν του, ἐπορεύθησαν πρὸς τὰ πλοῖα· μετ' αὐτῶν ἐπορεύετο καὶ ὁ Ἥφαιστος ἀγερώχως χολαίνων, αἱ δὲ ἀσθενεῖς κνῆμαί του ἐσπευσμένως ἐκινούντο. Πρὸς δὲ τοὺς Τρῶας ἐπορεύθησαν ὁ Ἄρης, ὁ σείων τὴν φοβεράν του περικεφαλαίαν· μετ' αὐτοῦ ὁ μακρόκομος Ἀπόλλων καὶ ἡ τερπομένη εἰς τὰ βέλη της Ἀρτεμις, ἡ Λητώ καὶ ὁ Ξάνθος καὶ ἡ φιλόγελως Ἀφροδίτη. Ἐν ὧσιν μὲν οἱ θεοὶ ἦσαν μακρὰν τῶν θνητῶν ἀνθρώπων, οἱ Ἀχαιοὶ ἐδοξάζοντο μεγάλως, διότι ἐφάνη ὁ Ἀχιλλεὺς, ὅστις ἐπὶ πολὺ εἶχεν ἀποσυρθῇ τῆς ὀδυνηρᾶς μάχης, δεινὸς δὲ τρόμος κατέλαβε τὰ μέλη ἐκάστου τῶν Τρώων φονευομένων, διότι ἔβλεπον τὸν ταχύποδα υἱὸν τοῦ Πηλέως στίλβοντα ἐκ τῶν ὅπλων του, ὅμοιον μὲ

τὸν καταστρέφοντα τοὺς ἀνθρώπους Ἄρην· ἀφοῦ ὅμως οἱ θεοὶ ἤλθον εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν, τότε ἠγέρθη ἡ ἰσχυρὰ Ἔρις, ἡ κινοῦσα τοὺς λαοὺς εἰς πόλεμον. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκραύγαζεν ἰσταμένη μὲν πλησίον τῆς τάφρου ἐκ τὸς τοῦ τείχους, ἄλλοτε δὲ ἐπὶ τῶν ἡχηρῶν ἀκτῶν. Ἀφ' ἑτέρου ὁ Ἄρης ὅμοιος μὲ σκοτεινὴν λαίλαπα ἐφώναζεν ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Τροίας ἐνθαρρύνων τοὺς Τρῶας, ἄλλοτε δὲ τρέχων πλησίον τοῦ Σιμόντος ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Καλλικολώνης. Οὕτως οἱ θεοὶ παροξύνοντες ἀμφοτέρους τοὺς συνέκρουον ἵνα μάχωνται καὶ διήγειρον μεγάλην ἔριν εἰς αὐτούς. Φοβερά δὲ ἐβρόντησεν ὁ Ζεὺς ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν ἀπὸ τὰ ὕψη, καὶ κάτωθεν πάλιν φοβερά ὁ Ποσειδῶν ἔσεισε τὴν ἄπειρον γῆν καὶ τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, ὅλοι δὲ οἱ πρόποδες τῆς πολλὰς πηγὰς ἐχούσης Ἰδῆς καὶ αἱ κορυφαὶ αὐτῆς ἐσειόντο ὥς καὶ ἡ πόλις τῶν Τρώων καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν. Ἐφοβήθη κάτωθεν ὑπὸ τὴν γῆν ὁ βασιλεὺς τῶν νεκρῶν Πλούτων· ἐπήδησεν ἀπὸ τὸν θρόνον του, καὶ ἐφώναζε φοβηθεὶς μήπως ὁ Ποσειδῶν ὁ σείων τὴν γῆν διασχίσῃ αὐτὴν ἄνωθεν καὶ φανῶσι καὶ εἰς τοὺς θνητοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀθανάτους τὰ τρομερὰ καὶ σκοτεινὰ οἰκήματα τῶν νεκρῶν, τὰ ὅποια καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ ἀποστρέφονται· τόσος λοιπὸν κτύπος ἠγέρθη ἐκ τῶν θεῶν μαχομένων. Καὶ ἀπέναντι μὲν τοῦ Ποσειδῶνος παρετάχθη ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, ἔχων τὰ πτερωτὰ βέλη του· ἀπέναντι τοῦ Ἄρεως ἡ Ἀθηνᾶ, ἀπέναντι δὲ τῆς Ἥρας ἡ χρυσοῦν ἡλακάτην ἔχουσα, ἡ καλλικέλαδος καὶ χαίρουσα εἰς τὰ βέλη της Ἄρτεμις· ἀπέναντι τῆς Λητοῦς ὁ σωτὴρ τῶν οἴκων, ὁ βιωφελὴς Ἑρμῆς, ἀπέναντι τοῦ Ἥφαιστου ὁ μέγας καὶ βαθύστροφος ποταμὸς, τὸν

ὅποιον οἱ μὲν θεοὶ ὀνομάζουσι Ξάνθον, οἱ δὲ ἄνθρωποι Σκάμανδρον. Οὕτως οἱ μὲν θεοὶ παρετάχθησαν ἐναντίον τῶν θεῶν, ὁ δὲ Ἀχιλλεύς ἐπεθύμει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μάχην, ιδίως ἀπέναντι τοῦ Ἑκτορος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου, διότι ἐκ τοῦ αἵματος αὐτοῦ κατ' ἐξοχὴν ἐπεθύμει νὰ χορτάσῃ τὸν Ἄρην τὸν ἀκάματον πολεμιστήν. Τότε ὁ Ἀπόλλων, ὁ σώζων τοὺς λαοὺς διήγειρε τὸν Αἰνεΐαν, ἐμβαλὼν αὐτῷ θάρρος κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως. Ὁμοιάζων μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου Λυκάονα κατὰ τὴν φωνὴν εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων.

«Αἰνεΐα, βουλευφόρε τῶν Τρώων, ποῦ εἶναι αἱ καυχῆσεις σου, τὰς ὁποίας εὐωχούμενος ἔλεγες εἰς τοὺς ἄρχοντας τῶν Τρώων, ὅτι θὰ πολεμήσῃς ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως;»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Αἰνεΐας.

«Γιὰ τοῦ Πριάμου Λυκάων, διατί μὲ παρακινεῖς καίτοι μὴ θέλοντα νὰ πολεμήσω ἐναντίον τοῦ μεγαλοψύχου Ἀχιλλέως; δὲν θ' ἀντιταχθῶ τώρα κατὰ πρῶτον ἐναντίον τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως, διότι καὶ ἄλλοτε μ' ἔτρεψεν εἰς φυγὴν ἐκ τῆς Ἰδης, ὅτε ἐπέπεσεν ἐναντίον τῶν βοῶν μας, ἐπόρθησε δὲ τὴν Λυρνησσὸν καὶ τὴν Πήδασον· ἀλλ' ὁ Ζεὺς μ' ἔσωσεν ἐμπνεύσας εἰς ἐμὲ θάρρος καὶ χορηγήσας με ταχύτητα ποδῶν. Βεβαίως ἤθελον φονευθῆ ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, ἡ ὁποία προπορευομένη αὐτοῦ τῷ ἐχορήγει τὴν νίκην καὶ τὸν διέταττε νὰ φονεύῃ διὰ τοῦ ἀκοντίου του τοὺς Λέλεγας καὶ Τρῶας· διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν ἄνθρωπος νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως, διότι πάντοτε εἰς τῶν θεῶν παρίσταται, ὁ ὅποιος τοῦ ἀπομακρύνει τὸν ὄλεθρον· τὸ δόρυ του εὐθυβολεῖ πάντοτε καὶ δὲν πίπτει χαμαὶ πρὶν ἢ διέλθῃ δι'

ἄνθρωπίνου σώματος· ἐὰν θεός τις φέρῃ ἴσῃν τὴν τύχην τοῦ πολέμου εἰς ἀμφοτέρους, δὲν θὰ μὲ νικήσῃ εὐκόλως, οὔτε ἐὰν, ὥς καυχᾶται, εἶναι ὅλος σιδηροῦς καὶ πανίσχυρος».

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων.

«Ἦρως Αἰνεΐα, εὖχου καὶ σὺ εἰς τοὺς αἰωνίους θεούς· καὶ σὺ, λέγουσιν ὅτι ἐγεννήθης ἐκ τῆς κόρης τοῦ Διὸς Ἀφροδίτης, ἐνῶ ἐκεῖνος εἶναι ἐκ κατωτέρας θεᾶς, τῆς Θέτιδος· διότι ἐκείνη εἶναι θυγάτηρ τοῦ Διὸς, αὕτη δὲ τοῦ θαλασσίου γέροντος Νηρέως· διεύθυνε λοιπὸν κατ' εὐθεΐαν ἐναντίον του τὸ δόρυ σου καὶ ἄς μὴ σ' ἐμποδίξῃ παντάπασιν ὁ Ἀχιλλεὺς διὰ τῶν σκληρῶν καὶ ἀπειλητικῶν του λόγων».

Εἶπε καὶ ἐνέπνευσε μέγα θάρρος εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν λαῶν, ὅστις ἐπορεύθη διὰ μέσου τῶν προμάχων καλῶς ὥπλισμένος· δὲν διέφυγεν ὁμοῦς ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου πορευόμενος διὰ μέσου τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν ἐναντίον τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως τὴν λευκώλενον Ἥραν· ἀλλ' αὕτη προσκαλέσασα ὁμοῦ τοὺς θεοὺς εἶπε πρὸς αὐτούς. «Παρατηρήσατε ὑμεῖς, ὦ Πόσειδον καὶ Ἀθηνᾶ, καὶ σκέφθητε πῶς θὰ ἀποβῶσι ταῦτα· ἰδοὺ ὁ Αἰνεΐας ἐπορεύθη καλῶς ὥπλισμένος ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν παρῶξυνε δὲ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· ἀλλ' ἡμεῖς μὲν, ἄς ἀποτρέψωμεν αὐτὸν ἐκεῖθεν ὀπίσω, ἢ ἄς βοηθήσῃ τις ἐξ ἡμῶν τὸν Ἀχιλλέα καὶ ἄς τῷ δώσῃ νίκη καὶ ἄς μὴ στερηθῇ θάρρους καὶ δυνάμεως, ἵνα γνωρίσῃ ὅτι τὸν ἀγαπῶσιν οἱ ἄριστοι τῶν ἀθανάτων θεῶν· ὅσοι δὲ καὶ πρότερον καὶ τώρα βοηθοῦσι τοὺς Τρῶας, εἶναι μηδαμινοὶ καὶ μάταιοι. Ὅλοι ἐκ τοῦ Ὀλύμπου κατέβημεν ἵνα λάβωμεν μέρος εἰς τὴν μάχην, καὶ ἀπομακρύνωμεν ἀπὸ τοῦ Ἀχιλλέως πάντα κίν-

δυνον. Ὑστερον ὅμως θὰ πάθῃ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἡ μοῖρα ἀπεφάσισεν δι' αὐτὸν, ὅταν τὸν ἐγέννησεν ἡ μήτηρ του· ἀλλ' ἐὰν ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἀκούσῃ ταῦτα ἐκ τοῦ στόματος τῶν θεῶν, θέλει φοβηθῇ, ὅταν θεὸς τις ἔλθῃ ἐναντίον του εἰς τὸν πόλεμον· καὶ εἶναι δεινοὶ οἱ θεοὶ, ὅταν φαίνονται ἐν τῇ ἀληθεῖ αὐτῶν μορφῇ». Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν.

«Ἦρα, μὴν ὀργίζεσαι παραλόγως διότι δὲν πρέπει· εἴμεθα πολὺ ἰσχυρότεροι καὶ δὲν θέλω νὰ φέρω τοὺς θεοὺς εἰς ἔριν. Ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἅς καθήσωμεν ἔξω τῆς μάχης εἰς τὴν σκοπιάν, οἱ δὲ ἄνδρες ἅς φροντίσωσι περὶ τοῦ πολέμου· ἐὰν ὅμως ὁ Ἄρης ἢ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἀρχίσωσι τὴν μάχην, ἢ ἐμποδίσωσι τὸν Ἀχιλλεῦα καὶ δὲν τὸν ἀφίνουν νὰ μάχῃται, εὐθὺς τότε καὶ εἰς ἡμᾶς θέλει ἐγερθεῖ ἡ μάχη· καὶ πολὺ ταχέως νομίζω, ὅτι αὐτοὶ ἀποχωρισθέντες θέλουσιν ἐπανελθεῖ εἰς τὸν Ὀλυμπον εἰς τὸν σύλλογον τῶν ἄλλων θεῶν, καταπονηθέντες ἐξ ἀνάγκης ὑπὸ τῶν χειρῶν μας».

Ταῦτα εἰπὼν ὁ κυανῆν χαίτην ἔχων Ποσειδῶν ἐπροπορεύετο εἰς τὸν ἐκ χυτοῦ χρώματος προμαχῶνα τοῦ θεοῦ Ἡρακλέους τὸν ὑψηλὸν, τὸν ὅποιον οἱ Τρῶες καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ κατασκεύασαν, ἵνα ἐκκλίνας ὁ Ἡρακλῆς διαφύγῃ τὸ κῆτος καὶ σωθῇ, ὁπόταν ἀπὸ τὸ παράλιον τὸν ἐδίωκεν εἰς τὴν πεδιάδα. Ἐκεῖ ὁ Ποσειδῶν καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ ἐκάθισαν περιβληθέντες εἰς τοὺς ὤμους των νεφέλην ἀδιαπέραστον, οἱ δὲ ἄλλοι ἐκάθισαν ἀπὸ τοῦ ἐτέρου μέρους, ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τῆς Καλλικολώνης, οἱ περὶ σέ, ὦ τοξότα Φοῖβε, καὶ οἱ περὶ τὸν καταστροφέα τῶν πόλεων Ἄρην. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν οἱ θεοὶ ἐκάτρωθεν ἐκάθηντο βουλευόμενοι· ἀμφοτέροι ὅμως δὲν ἦ-

θελον ν' ἀρχίσωσι τὸν θλιβερόν πόλεμον, ὁ δὲ Ζεὺς καθήμενος εἰς τὰ ὕψη διέταξε νὰ ἀρχίσουν.

Ἐπληρώθη ἡ πεδιάς ὅλη αὐτῶν καὶ ἔλαμπεν ἐκ τῶν ὅπλων, τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἵππων, ἐστέναζε δὲ ἡ γῆ ἐκ τῶν ποδῶν αὐτῶν κινουμένων ὁμοῦ, καὶ δύο ἄνδρες ἐξόχως ἄριστοι ἀπηντήθησαν εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρων, πρόθυμοι εἰς τὴν μάχην, Αἰνεΐας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου, καὶ ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς. Πρῶτος ὁ Αἰνεΐας ὤρμησεν ἀπειλῶν καὶ κινῶν τὴν στιβαρὰν περικεφαλαίαν του, ἐκράτει ὁμῶς ἔμπροσθεν τοῦ στήθους του τὴν φοβεράν ἀσπίδα του καὶ ἐκίνει τὸ χαλκοῦν ἀκόντιον· ἀφ' ἐτέρου ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως, ὤρμησεν ἐναντίον του, ὡς φοβερός λέων, τὸν ὁποῖον οἱ ἄνδρες καὶ ὅλος ὁ λαὸς συναθροισθέντες προθυμοῦνται νὰ φονεύσωσιν, ὁ δὲ λέων πρῶτον μὲν ἔρχεται βραδέως περιφρονῶν τοὺς ἀνθρώπους· ὅταν ὁμῶς τις τῶν μαχομένων νέων τὸν κτυπήσῃ μὲ τὸ ἀκόντιον, συστρέφεται πνέων ἐκδίκησιν, τρύζει τοὺς ὀδόντας, καὶ ἡ ψυχὴ του στενάζει εἰς τὴν καρδίαν του, μὲ τὴν οὐράν του δὲ κτυπᾷ ἐκατέρωθεν τὰς πλευράς καὶ τὰ ἰσχία καὶ διεγείρει τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὴν μάχην, μὲ φλογερὸν δὲ βλέμμα καὶ ὀργίλως διευθύνεται, προσπαθῶν νὰ φονεύσῃ τινὰ τῶν ἀνθρώπων, ἢ αὐτὸς νὰ φονεuthῇ εἰς τὴν πρώτην ἀρχὴν τῆς μάχης· οὕτω παρώξυνε καὶ τὸν Ἀχιλλέα ἡ δύναμις του καὶ ἡ ἀνδρεία του ψυχὴ νὰ ἔλθῃ ἐναντίον τοῦ μεγαλοψύχου Αἰνεΐου. Ὅταν λοιπὸν ἐπλησίασαν ἀλλήλους, πρῶτος εἶπεν εἰς τὸν Αἰνεΐαν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς.

« Αἰνεΐα, διατί ἐλθὼν τόσον πολὺ διὰ μέσου τοῦ πλήθους ἐστάθης; ἢ ἡ ψυχὴ σου σὲ παρακινεῖ νὰ πολεμήσῃς ἐναντίον μου, ἐλπίζων νὰ βασιλεύσῃς τῶν ἵπποδαμασῶν

Τρώων ἔχων τὴν τιμὴν τοῦ Πριάμου; Ἄλλ' ὅμως ἐὰν μὲ φονεύσης, ὁ Πριάμος δὲν θὰ σοὶ δώσῃ τὴν βασιλικὴν τιμὴν, διότι ἔχει παῖδας, αὐτὸς δὲ εἶναι συνετὸς ἀνθρώπος· ἢ οἱ Τρῶες σοὶ προσδιώρισαν τέμενος ἐξοχὸν τῶν ἄλλων, ὠραῖον, ἐκ γῆς γεωργησίμου καὶ δενδροφόρου, ἵνα τὴν νέμῃσαι, ἐὰν μὲ φονεύσης; δυσκόλως νομίζω ὅτι θέλεις τὸ πράξει. Καυχῶμαι ὅτι καὶ ἄλλοτε σὲ ἔτρεψα εἰς φυγὴν μὲ τὸ ἀκόντιόν μου· ἢ δὲν ἐνθυμεῖσαι ὅταν μόνον ὄντα σὲ ἐδίωξα ἀπὸ τὰς βοῦς σου, σὲ ἐδίωξα ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἰδῆς ταχέως φεύγοντα καὶ χωρὶς νὰ στραφῇς ὀπίσω νὰ ἰδῇς, ἐκεῖθεν δὲ κατέφυγες εἰς τὴν Λυρνησσὸν, τὴν ὁποίαν ἐγὼ ὀρμήσας ἐξεπόρθησα τῇ βοηθείᾳ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Διὸς πατρὸς, καὶ αἰχμαλωτίσας γυναῖκας τὰς ἀπήγαγον, σὲ δὲ ἔσωσεν ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοί. Τώρα ὅμως νομίζω δὲν θὰ σὲ σώσωσι, καθὼς ἐλπίζεις· ἀλλὰ σὲ λέγω νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸ πλῆθος καὶ μὴ στέκησαι ἐναντίον μου, πρὶν πάθῃς τι κακὸν, διότι τὸ γενόμενον κακὸν καὶ ὁ μωρὸς τὸ ἐννοεῖ».

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ὁ Αἰνεΐας καὶ εἶπε.

«Υἱὲ τοῦ Πηλέως, μὴ ἐλπίζῃς νὰ μὲ φοβίσῃς μὲ τοὺς λόγους ὡς νήπιον, διότι γνωρίζω καὶ ἐγὼ καλῶς νὰ εἶπω λοιδωρίας καὶ ἀπειλὰς. Γνωρίζομεν ἀλλήλων τὸ γένος καὶ τοὺς γονεῖς, ἀκούοντες τὰς παλαιὰς διηγήσεις τῶν ἀνθρώπων· διὰ τῶν ιδίων ὀφθαλμῶν ὅμως οὔτε σὺ εἶδες τοὺς ιδικοὺς μου, οὔτε ἐγὼ τοὺς ιδικοὺς σου. Λέγουσι μὲν ὅτι εἶσαι υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, τῆς καλλιπλοκάμου θαλασσίας θεᾶς, ἐγὼ δὲ καυχῶμαι ὅτι εἶμαι υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Ἀγχίσου, μήτηρ μου δὲ εἶναι ἡ Ἀφροδίτη. Ἐκ τούτων λοιπὸν τῶν γονέων ἀμφοτέρων, ἢ οἱ ιδικοί μου, ἢ οἱ ιδικοί σου θὰ θρῆνήσουν

τὸν υἱὸν τῶν σήμερον· διότι λέγω ὅτι δὲν θὰ ἀναχωρήσωμεν ἀπὸ τὴν μάχην ἀποχωρισθέντες τοιοῦτοτρόπως διὰ λόγων ἀνοήτων. Ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ μάθῃς τὰ ἐξῆς, ἐγὼ θέλω σοὶ διηγηθῆ, ἵνα γνωρίσῃς τὸ γένος μου, τὸ ὁποῖον πολλοὶ ἄνθρωποι γνωρίζουσιν. Ὁ Ζεὺς πρῶτον ἐ-, γέννησε τὸν Δάρδανον, ὁ ὁποῖος ἔκτισε τὴν Δαρδανίαν διότι δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη εἰς τὴν πεδιάδα ἡ Ἴλιος, ἡ πόλις τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ κατῴκουν τοὺς πρόποδας τῆς πολλὰς πηγὰς ἐχούσης Ἰδης· ὁ δὲ Δάρδανος ἐγέννησεν υἱὸν τὸν Ἐριχθόνιον βασιλέα, ὁ ὁποῖος ἐγένετο ὁ πλουσιώτατος ὅλων τῶν ἀνθρώπων· τούτου τρεῖς χιλιάδες ἵπποι θηλυκοὶ ἔβοσκον εἰς τὸν βάλτον, ὑπερήφανοι διὰ τοὺς τρυφεροὺς πώλους τῶν· ταύτας βοσκούσας ἠγάπησεν ὁ βορέας καὶ ὁμοιωθεὶς μὲ ἵππον κυανὴν χαίτην ἔχοντα, συνευρέθη μετ' αὐτῶν, αἵτινες ἐγγυοὶ γενόμεναι ἐγέννησαν δώδεκα πώλους, οἵτινες ὅταν ἔτρεχον εἰς τὴν γῆν, ἔτρεχον ὑπεράνω τῶν καρπῶν τῶν ἀσταχίων καὶ δὲν τοὺς ἔθραυον, ὅταν δὲ ἐπήδων ἐπάνω εἰς τὴν θάλασσαν, ἔτρεχον ὑπεράνω τῶν κυμάτων. Ὁ Ἐριχθόνιος ἐγέννησε τὸν Τρῶα, τὸν βασιλέα τῶν Τρώων, ὁ δὲ Τρῶς ἐγέννησε τρεῖς ἐνδόξους υἱοὺς, τὸν Ἴλον, τὸν Ἀσάρακον καὶ τὸν ἰσόθεον Γανυμήδην, ὁ ὁποῖος ἐγένετο ὁ ὠραιότατος ὅλων τῶν ἀνθρώπων, τὸν ὁποῖον καὶ ἀνῆρπασαν οἱ θεοὶ ἵνα διάγων μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν οἶνοχοῇ εἰς τὸν Δία, διὰ τὸ κάλλος του. Ὁ Ἴλος ἐγέννησε τὸν ἔνδοξον Λαομέδοντα, ὁ δὲ Λαομέδων ἐγέννησε τὸν Τιθωνόν, τὸν Πρίαμον, τὸν Λάμπον καὶ τὸν Κλιτίον καὶ τὸν πολεμιστὴν Ἰκετάονα, ὁ δὲ Ἀσάρακος τὸν Κάπυν, ὁ δὲ Κάπυς τὸν Ἀγχίσην, καὶ ὁ Ἀγχίσης ἐμὲ, ὁ δὲ Πρίαμος τὸν ἔξοχον Ἕκτορα. Ἐκ ταύτης τῆς γενεᾶς καὶ τοῦ αἵματος καυχώ-

ἔχει ὅτι εἶμαι. Ὁ Ζεὺς αὐξάνει τὴν ἀρετὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ἐλαττώνει ὅπως θέλει, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ πρῶτιστος ἀπάντων. Ἀλλ' ἄς μὴ λέγωμεν ταῦτα πλέον ὥς ἀνόητοι ιστάμενοι ἐν μέσῳ τῆς μάχης· διότι ἔχομεν πολλὰ ἔπειτα νὰ εἴπωμεν ἐναντίον ἀλλήλων· οὔτε δὲ ναῦς ἐκατόγκωπος ἤθελε φέρει τὸ βάρος αὐτῶν. Εἶναι εὐκίνητος ἡ γλῶσσα τῶν ἀνθρώπων, πολλοὶ δὲ λόγοι ὑπάρχουσιν ἐναντίοι, πολλὰ δὲ λέγονται εἰς ἔπαινον καὶ ψόγον· ὑποῖον λόγον λέγεις, τοιοῦτον θ' ἀκούσης. Ἀλλὰ τίς ἡ ἀνάγκη νὰ φιλονεικῶμεν ἐνταῦθα ἐναντίον ἀλλήλων, καθὼς γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι ὀργισθεῖσαι δι' ἔριδά τινα καταστρεπτικὴν, φιλονεικοῦσι πρὸς ἀλλήλας ἐλθοῦσαι εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ, πολλὰ δὲ ἀληθῆ καὶ ψευδῆ λέγουσι, βιαζόμεναι ὑπὸ τῆς ὀργῆς. Διὰ τῶν λόγων σου δὲν θέλεις καταβάλλει τὴν ἀνδρίαν, πρὶν νὰ πολεμήσω ἐναντίον σου μὲ τὸ ἀκόντιον· ἔλα λοιπὸν, ἄς δοκιμάσωμεν ἀλλήλους μὲ ταῦτα.»

Ἐἵπε καὶ ἐκτύπησε τὸ στιβαρόν του ἀκόντιον εἰς τὴν φοβερὰν ἀσπίδα, τὴν τρομερὰν, ἣτις ἤχησε μεγάλως ἐκ τῆς αἰχμῆς τοῦ ἀκοντίου· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς, φοβηθεὶς, ἐκράτησε τὴν ἀσπίδα μὲ τὴν παχεῖάν του χεῖρα μακρὰν ἑαυτοῦ, διότι ἐνόμιζεν ὅτι τὸ μακρὸν ἀκόντιον τοῦ Αἰνείου ἤθελε τὸν διαπεράσει εὐκόλως, ὁ ἀνόητος, καὶ δὲν ἐνόησεν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ὅτι δὲν εἶναι εὐκόλον τὰ λαμπρὰ δῶρα τῶν θεῶν νὰ συντρίβωνται καὶ νὰ διαπερῶνται ὑπὸ τῶν θνητῶν. Οὐδὲ τότε τὸ φοβερὸν ἀκόντιον τοῦ Αἰνείου διέσχισε τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἀχιλλέως, διότι ἐμπόδισε τὸ χρυσοῦν στῆμα αὐτῆς, δῶρον τοῦ θεοῦ· ἀλλὰ διέπέρασε τὰ δύο μόνον στρώματα, ἔμεναν δὲ καὶ ἄλλα τρία, διότι πέντε ἀλλεπάλληλα ἔθεσεν ὁ γωλὸς ἀ-

ριστοτέχνης Ἡφαιστος, δύο μὲν χαλκᾶ, δύο δὲ κασσι-
τέρινα ἔμπροσθεν, καὶ εἰς τὸ μέσον τὸ χρυσοῦν, ὅπου καὶ
ἐστάθη τὸ ἀκόντιον τοῦ Αἰνείου.

Δεύτερος ἔπειτα ὁ Ἀχιλλεὺς ἔρριψε τὸ μακρὸν τοῦ ἀ-
κόντιον, καὶ ἐκτύπησε τὴν κυκλοτερῇ ἀσπίδα τοῦ Αἰ-
νειοῦ ὑποκάτω εἰς τὸν ἐξώτατον γῦρον, ὅπου περιέκειτο
λεπτότατος χαλκός· λεπτότατον τὸ δέρμα βοὸς ἦτον ἐπὶ
αὐτοῦ, τὸ δὲ ἀκόντιον τὸ ἐκ ξύλου τοῦ Πηλίου ὄρους
διεπέρασεν αὐτήν, καὶ ἡ ἀσπίς ἀντήχησεν. Ὁ Αἰνεΐας
ἐκάμφθη καὶ ἐκράτησε μακρὰν ἑαυτοῦ τὴν ἀσπίδα φο-
βηθεὶς, τὸ δὲ ἀκόντιον διελθὼν ὑπεράνω τοῦ νώτου του
ἐνεπάγη εἰς τὴν γῆν, διήρесе δὲ καὶ διέκοψε τοὺς δύο
κύκλους τῆς ἀσπίδος, τὸν δερμάτινον καὶ τὸν χάλκινον·
αὐτὸς δὲ ἀποφυγὼν τὸ μακρὸν ἀκόντιον ἐστάθη, καὶ
λύπη ἄπειρος ἐχύθη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, διότι ἐφο-
βήθη ὅτι τὸ ἀκόντιον ἐνεπάγη εἰς τὴν γῆν πλησίον του.
Ὁ Ἀχιλλεὺς μετὰ μεγάλης προθυμίας ἐφώρμησεν κατ’
αὐτοῦ σύρας τὸ ὄξυ ξίφος του καὶ φωνάζων φοβερώς· ὁ
δὲ Αἰνεΐας ἔλαβε μὲ τὴν χειρὰ του πέτραν, μέγα πρᾶγμα,
τὴν ὁποίαν δύο ἄνδρες καθὼς εἶναι οἱ σημερινοὶ δὲν ἠδύ-
ναντο νὰ τὴν σηκώσωσιν· αὐτὸς ὅμως εὐκόλως μόνος του
τὴν ἔπαλλε. Τότε ὁ μὲν Αἰνεΐας ἤθελε κτυπήσει μὲ τὴν
πέτραν τὸν Ἀχιλλέα ἐπερχόμενον ἢ εἰς τὴν περικεφα-
λαίαν, ἢ εἰς τὴν ἀσπίδα, ἢ ὁποία ἤθελεν ἀπομακρύνει
ἀπὸ αὐτὸν τὸν λυπηρὸν θάνατον, καὶ τοῦτον πάλιν ὁ Ἀ-
χιλλεὺς ἤθελε τὸν φονεύσει μὲ τὸ ξίφος, εἴαν ὁ Ποσειδῶν
δὲν τὸ ἔβλεπε ταχέως καὶ δὲν ἔλεγε πρὸς τοὺς ἄλλους
θεοὺς. «Πολὺ λυποῦμαι διὰ τὸν μεγαλόψυχον Αἰνεΐαν,
ὁ ὅποιος ταχέως φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως θέλει κα-
ταβῆ εἰς τὸν Ἄδην πειθόμενος εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἀ-

πόλλωνος, ὁ ἀνόητος, οὐδὲ θέλει τὸν βοηθήσει καὶ τοῦ ἀπομακρύνει τὸν λυπηρὸν θάνατον· διατί ὅμως οὗτος ἄνευ αἰτίας πάσχει δεινὰ ἔνεκα θλίψεων ξένων, ἐνῷ προσφέρει τόσα εὐάρεστα δῶρα εἰς τοὺς θεοὺς τοὺς οὐρανίους; Ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἅς ἀπομακρύνωμεν αὐτὸν ἀπὸ τὸν θάνατον, μήπως ὀργισθῇ ὁ Ζεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, ἐὰν ὁ Ἀχιλλεύς τὸν φονεύσῃ· εἶναι δὲ πεπρωμένον εἰς αὐτὸν νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον διὰ νὰ μὴ ἀφανισθῇ ἄνευ ἀπογόνων καὶ παραδοθῇ εἰς τὴν λήθην, ἡ γενεὰ τοῦ Δαρδάνου, τὸν ὁποῖον ὁ Κρονίδης ἠγάπησε περισσότερον ὅλων τῶν υἱῶν, οὓς ἐγέννησεν ἐκ τῶν θνητῶν γυναικῶν· διότι ὁ Ζεὺς ἤδη ἐμίσησε τὸ γένος τοῦ Πριάμου· τώρα δὲ μέλλει νὰ βασιλεύσῃ ὁ Αἰνείας εἰς τοὺς Τρῶας καὶ οἱ παῖδες τῶν παίδων του οἱ μετὰγενέστεροι.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ μεγαλόφθαλμος σεβασμία Ἥρα.

«Πόσειδον! σὺ αὐτὸς σκέφθητι ἐὰν θὰ σώσῃς τὸν Αἰνείαν, ἢ θὰ τὸν ἀφήσῃς νὰ φονευθῇ ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ἀγαθὸς ὢν, διότι βεβαίως ἡμεῖς οἱ δύο πολλοὺς ὄρκους ὠμόσαμεν μετὰξὺ ὅλων τῶν ἀθανάτων θεῶν, ἐγὼ καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα, μηδέποτε νὰ ἀπομακρύνωμεν τὸ κακὸν ἀπὸ τοὺς Τρῶας, μήτε ὁπότεν ἡ Τροία καίεται διὰ τρομεροῦ πυρὸς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν.»

Ἀφοῦ ἤκουσε ταῦτα ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, ἐπορεύθη ἀμέσως εἰς τὴν μάχην καὶ εἰς τὴν ταραχὴν τῶν ἀκοντίων, ἔφθασε δὲ ἐκεῖ, ὅπου ἦτον ὁ Αἰνείας καὶ ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεύς· πάραυτα ὁ Ποσειδῶν ἔρριψεν ὀμίχλην εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ἀχιλλέως, ἀπέσπασε δὲ τὸ ἀκόντιον ἀπὸ τὴν ἀσπίδα τοῦ Αἰνείου καὶ τὸ ἔθεσεν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ Ἀχιλλέως· τὸν δὲ Αἰνείαν ὑψώσας

τὸν ἤγειρεν ἀπὸ τῆς γῆς· ὁ Αἰνεΐας ὑπερεπήδησε πολλὰ τάγματα ἡρώων, πολλὰς δὲ σειρὰς ἵππων, κινηθεὶς ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἔφθασε εἰς τὴν ἄκραν τοῦ πολυταράχου πολέμου, ὅπου οἱ Καύκωνες ὠπλίζοντο εἰς πόλεμον· πολλὰ πλησίον αὐτοῦ τότε ἦλθεν ὁ Ποσειδῶν καὶ φωνήσας εἶπε πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς.

«Αἰνεΐα, ποῖος ἐκ τῶν θεῶν ἀνοηταίνοντα σὲ παρακινεῖ νὰ πολεμήσῃς ἐναντίον τοῦ πανισχύρου Ἀχιλλέως, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀνώτερός σου καὶ ἀγαπητότερος τῶν θεῶν; Ὑποχώρησον ὅταν ἀπαντήσῃς αὐτὸν, μήπως παρὰ τὴν ἀνόφασιν τῆς μοίρας ἀποθάνῃς. Ἀφοῦ ὅμως ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποθάνῃ, τότε καὶ σὺ θαρρῶν μάχου μετὰ τῶν πρώτων, διότι οὐδεὶς μετὰ τῶν Ἀχαιῶν θέλει σὲ φονεύσει.»

Ταῦτα εἰπὼν τὸν ἀφῆκεν αὐτοῦ, ἀφοῦ τῷ ἐξέθεσε τὰ πάντα, παρευθὺς δὲ ἔπειτα διεσκέδασεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Ἀχιλλέως τὴν θαυμασίαν ὀμίχλην, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἔπειτα εἶδε καλῶς διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ φωνάζας εἶπε πρὸς ἑαυτὸν τὰ ἑξῆς.

«Φεῦ, τρόντι μέγα θαῦμα βλέπω διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου· τὸ μὲν ἀκόντιον τοῦτο κεῖται εἰς τὴν γῆν, δὲν βλέπω ὅμως παντάπασιν τὸν ἄνδρα, κατὰ τοῦ ὁποίου τὸ ἔρριψα, θέλων νὰ τὸν φονεύσω· βεβαίως καὶ ὁ Αἰνεΐας ἦτο φίλος τῶν ἀθανάτων θεῶν, ἐγὼ δὲ ἔλεγον ὅτι ματαίως καυχᾶται. Ἄς σωθῇ λοιπόν· ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιθυμήσῃ πλέον νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον μου, ἀφοῦ τώρα εὐχαρίστως ἀπέφυγε τὸν θάνατον. Ἀλλὰ ἀφοῦ παρακινήσω τοὺς Δαναοὺς, ἃς δοκιμάσω τοὺς ἄλλους Τρῶας, ἐφορμήσας ἐναντίον των.»

Εἶπε καὶ ἐπήδησεν εἰς τὰ τάγματα, προέτρεπε δὲ ἑκκιστον ἄνδρα.

«Μὴ ἴστασθε πλέον μακρὰν τῶν Τρώων, εὐγενεῖς Ἀχαιοί, ἀλλ' ἄγετε, ἀνὴρ ἅς ἐφορμήσῃ ἐναντίον ἀνδρὸς, καὶ προθύμως ἅς μάχεται, διότι μοὶ εἶναι δύσκολον, μολονότι εἶμαι ἀνδρεῖος, νὰ ἐφορμῶ ἐναντίον τοσοῦτων ἀνθρώπων καὶ νὰ μάχωμαι καθ' ὅλων· οὔτε ὁ Ἄρης, ὅστις εἶναι θεὸς ἀθάνατος, οὔτε ἡ Ἀθηνᾶ, θὰ ἡδύναντο νὰ κλείσωσι τὸ στόμα τοιαύτης μάχης, οὔτε ἤθελον πολεμήσει· ἀλλ' ὅσον μὲν ἐγὼ ἡμπορῶ καὶ μὲ χεῖρας, καὶ μὲ πόδας, καὶ μὲ δύναμιν, δὲν θέλω παραμελήσει οὐδ' ἐλάχιστον, ἀλλὰ θέλω ὁρμήσει διὰ μέσου τῶν τάξεων, τῶν Τρώων καὶ νομίζω, ὅτι οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν θέλει χαρῆς, ὅστις θὰ ἔλθῃ πλησίον τοῦ ἀκοντίου μου.»

Ταῦτα εἶπε παροτρύνων, ὁ δὲ λαμπρὸς Ἑκτωρ φωνάζων προέτρεπε τοὺς Τρώας, καὶ ὑπέσχετο ὅτι θ' ἀντιταχθῇ κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως.

«Τρῶες μεγαλόψυχοι, μὴ φοβεῖσθε τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως· διὰ λόγων ἐγὼ δύναμαι νὰ πολεμήσω καὶ μὲ τοὺς θεοὺς, μὲ τὸ ἀκόντιον ὅμως εἶναι δύσκολον, ἐπειδὴ εἶναι πολὺ ἀνώτεροι· αὐτε ὁ Ἀχιλλεὺς θέλει ἐκτελέσει ὅλας τὰς ἀπειλάς του, ἀλλ' ἄλλας μὲν θὰ ἐκτελέσῃ, ἄλλας δὲ ἀτελεῖς θ' ἀφήσῃ· ἐναντίον αὐτοῦ ἐγὼ θ' ἀντιταχθῶ, καὶ ἐὰν αἱ χεῖρές του εἶναι ὅμοιαι μὲ τὸ πῦρ, μάλιστα, καὶ ἐὰν ᾗναι ὅμοιος μὲ τὸ πῦρ, ἢ δὲ δυνάμεις του ὅμοιά μὲ τὸν σίδηρον.»

Ταῦτα εἶπεν ἐνθαρρύνων αὐτοὺς, οἱ δὲ Τρῶες ὕψωσαν τὰ ἀκόντιά των ἐναντίον, ἐπορεύθησαν δὲ ὁμοῦ, ἀναιμύχθη ἡ δύναμις των καὶ διηγέρθη βοή· τότε ὁ Ἀπόλλων παρασταθεὶς εἶπε πρὸς τὸν Ἑκτορα.

«Ἐκτορ, μὴ πολεμήσης σῶμα μὲ σῶμα ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ περίμενέ τον καὶ εἰς τὸ πλῆθος, καὶ ἔξω

τοῦ θορύβου τῆς μάχης, μήπως σὲ κτυπήσῃ ἢ μακρόθεν μὲ τὸ ἀκόντιον ἢ ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὸ ξίφος.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἑκτωρ φοβηθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνδρῶν, ὅτε ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ θεοῦ. Τότε ὁ Ἀχιλλεὺς δύναμιν περιβεβλημένος ἐφώρμησεν ἐναντίον τῶν Τρώων, φωνάζων καταπληκτικῶς, καὶ πρῶτον ἐφόνευσε τὸν Ἰφιτίωνα, τὸν καλὸν υἱὸν τοῦ Ὀτρυντέως, ἡγεμόνα πολλῶν λαῶν, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ νύμφη Ναϊᾶς ἐκ τοῦ Ὀτρυντέως, τοῦ πορθητοῦ τῶν πόλεων, ὑποκάτω εἰς τὸν χιονοσκεπῇ Τμῶλον εἰς τὴν εὐφορον χώραν τῆς Ὑδης· τοῦτον δὲ προθύμως ὀρμῶντα ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς εἰς τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς, αὐτὴ δὲ ὅλη ἐσχίσθη εἰς δύο, καὶ αὐτὸς πεσὼν ἤχησεν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς καυχώμενος εἶπε.

«Κεῖσαι νεκρὸς, υἱὲ τοῦ Ὀτρυντέως, ἐκπληκτικώτατε ὅλων τῶν ἀνθρώπων· ἐδῶ εἰς ξένον τόπον εὔρες τὸν θάνατόν σου, τὸ δὲ γένος σου εἶναι εἰς τὴν λίμνην Γυγαίην, ὅπου εἶναι ὁ πατρικὸς σου ἀγρὸς πλησίον τῶν ποταμῶν Ὑλλου τοῦ ἰχθυόεντος καὶ τοῦ βαθυστρόφου Ἑρμου.»

Ταῦτα εἶπε καυχώμενος, ἐκεῖνος δὲ ἀπέθανε· καὶ οἱ μὲν ἵπποι τῶν Ἀχαιῶν κατεκερμάτισαν αὐτὸν διὰ τῶν τροχῶν των. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς μετ' αὐτὸν ἐκτύπησε τὸν Δημόλεοντα, τὸν ἀνδρείως τοὺς ἐχθροὺς ἀποκρούοντα εἰς τὴν μάχην, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος, εἰς τὸν κρόταρον, διὰ μέσου τῆς χαλκίνης περικεφαλαίας, ἡ ὁποία ὁμως δὲν ἐσταμάτησε τὴν αἰχμὴν τοῦ ἀκοντίου, ἀλλ' αὕτη διέσχισε τὸ ὅστουν, ὁ δὲ ἐγκέφαλος ὅλος ἐντὸς αὐτοῦ ἀνεμίχθη μὲ τὸ αἷμα, ἐφόνευσε δὲ αὐτὸν ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ὀρμῆς του. Ἐπειτα τὸν Ἴπποδάμαντα, πηδήσαντα ἀπὸ τῶν ἵππων καὶ φεύγοντα ἔμπροσθεν αὐτοῦ, τὸν ἐπλή-

γωσεν εἰς τὸ μετὰφρενον· οὗτος μετὰ βαθέως στεναγμοῦ ἐξέπνευσε, καθὼς ὅταν ταῦρος συρόμενος ὑπὸ νέων ὡς σφάγιον εἰς τὸν Ποσειδῶνα μυκᾶται, ὃ δὲ Ποσειδῶν εὐχαριστεῖται εἰς ταῦτα· οὕτω καὶ τούτου μυκωμένου, ἡ ψυχὴ ἐγκατέλειπε τὰ ὀστέα καὶ ἐξῆλθεν. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ὥρμησε μὲ τὸ ἀκόντιόν του ἐναντίον τοῦ ἰσοθέου Πολυδώρου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου, τὸν ὁποῖον ὁ πατήρ του δὲν ἄφηνε νὰ μάχεται, διότι ἦτο ὁ νεώτατος μεταξὺ ὄλων τῶν υἱῶν του, καὶ λίαν ἀγαπητὸς εἰς αὐτὸν, ὑπερέβαινε δὲ πάντας κατὰ τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν· τότε ὁμως ἐξ ἀνοησίας του θέλων νὰ δείξῃ τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν του, ἔτρεχε διὰ μέσου τῶν προμάχων, ἕως ὅτου ἔχασε τὴν ζωὴν του, διότι ἐκτύπησεν αὐτὸν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς εἰς τὰ νῶτα μὲ τὸ ἀκόντιον, ἐνῶ διέβαινεν, ὅπου οἱ χρυσοὶ κρίκοι τῆς ζώνης συνενοῦντο, καὶ ὁ θώραξ ἦτο διπλοῦς, ἡ δὲ αἰχμὴ τοῦ ἀκοντίου ἐπέρασεν ἀντικρὺ εἰς τὸν ὀμφαλόν. Στενάξας μεγάλως ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα, νεφέλη δὲ πυκνὴ τὸν ἐσκέπασεν ἔμπροσθέν του, καὶ πεσὼν ἐκράτησε μὲ τὰς χεῖρας τὰ ἔντερά του.

Ὁ δὲ Ἑκτωρ, καθὼς εἶδε τὸν ἀδελφόν του Πολύδωρον ἔχοντα εἰς τὰς χεῖράς του τὰ ἔντερα καὶ ἐξηπλωμένον εἰς τὴν γῆν, ὁμίχλη ἐχύθη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ δὲν ὑπέφερε πλέον νὰ περιφέρηται μακρὰν πολλὴν ὥραν, ἀλλ' ἦλθεν ἀντικρὺ τοῦ Ἀχιλλέως, πάλλων τὸ ὄξύ του ἀκόντιον καὶ ὅμοιος μὲ φλόγα· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἄμα τὸν εἶδεν εὐθὺς ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς χαρᾶς καὶ καυχώμενος εἶπεν.

«Ἴδου ἦλθε πλησίον μου ὁ ἀνὴρ, ὁ ὁποῖος τὴν ψυχὴν μου ἐλύπησε τὰ μάλιστα, καὶ ὁ ὁποῖος τὸν ἀγαπητόν μου ἑταῖρον ἐφόνευσεν· ὅς μὴ ἀποφύγωμεν λοιπὸν ἀλλή-

λους τοῦ λοιποῦ ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοῦ.»

Εἶπε καὶ ἀγριοκυττάξας ὠμίλησε πρὸς τὸν Ἑκτορα.

«Ἐλα πλησιέστερον ὅπως ἀποθάνης ταχύτερον.»

Πρὸς τοῦτον μηδόλως φοβηθεὶς εἶπεν ὁ σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἑκτωρ.

«Υἱὲ τοῦ Πηλέως, μὴ ἐλπίζεις νὰ μὲ φοβερίσῃς μὲ λόγους ὡς ἀνέητον· καὶ ἐγὼ ἐπίσης γνωρίζω καλῶς νὰ λέγω λαιδωρίας καὶ ἀπειλάς· γνωρίζω ὅτι εἶσαι καὶ ἀνδρεῖος καὶ ἐγὼ πολὺ κατώτερός σου. Ἀλλὰ ἡ τύχη ἡμῶν κεῖται εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν θεῶν· ἴσως σὲ φονεύσω καί-τοι κατώτερος κτυπήσας μὲ τὸ ἀκόντιον, διότι καὶ τὸ ἰδικόν μου βέλος εἶναι ὀξὺ ἔμπροσθεν.»

Εἶπε καὶ κινήσας τὸ ἀκόντιον τὸ ἔρριψε· ἀλλ' ἡ Ἀθηναΐ φυσήσασα ἡσύχως τὸ ἔστρεψεν μακράν τοῦ Ἀχιλλέως, διὰ τῆς πνοῆς της, τὸ δὲ ἀκόντιον ἐπέστρεψε πάλιν πρὸς τὸν Ἑκτορα, καὶ ἔπεσεν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν του. Τότε ὁ Ἀχιλλεὺς μετὰ μεγάλης προθυμίας καὶ καταπληκτικῆς βοῆς ἐφώρμησεν ἐπ' αὐτόν, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν φονεύσῃ· ἀλλ' ὁ Ἀπόλλων ἀφῆρπασεν αὐτὸν πολὺ εὐκόλως ὡς θεὸς, καὶ τὸν ἐσκέπασε μὲ πολὺν ὀμίχλην· τρεῖς ἐφώρμησεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς μὲ τὸ χαλκοῦν του ἀκόντιον, ἀλλὰ καὶ τρεῖς ἐκτύπησε τὴν πυκνὴν ὀμίχλην, ὅτε δὲ ἐφώρμησε τέταρτον ὡς θεὸς, φωνάζας, εἶπε τὰ ἐξῆς πρὸς αὐτόν.

«Πάλιν ἀπέφυγες τὸν θάνατον, σκύλε· βεβαίως τὸ κακὸν ἤλθε πλησίον σου, ἀλλὰ σὲ ἔσωσεν ὁ Ἀπόλλων, εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ εὐχῇσαι, ὅταν ἔρχεσαι εἰς τὴν μάχην· ἀλλὰ θὰ σὲ φονεύσω ἐπιτυχῶν σε καὶ ὕστερον, ἐὰν καὶ ἐμὲ βοηθῇ θεὸς τις· τώρα δὲ ἄς ἐφορμήσω ἐναντίον τῶν ἄλλων, ὅσους δύνamai νὰ ἐπιτύχω.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐπλήγωσε μὲ τὸ ἀκόντιον εἰς τὸ μέσον τοῦ λαιμοῦ τὸν Δρύοπα, ὅστις ἔπεσεν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν του· καὶ ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς τοῦτον ἀφῆκεν αὐτοῦ, Δημοῦχαν δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Φιλήτορος, ἀνδρεῖον καὶ μέγαν, κτυπήσας εἰς τὸ γόνα μὲ τὸ ἀκόντιον, τὸν ἐσταμάτησεν, ἔπειτα δὲ κτυπήσας μὲ τὸ μέγα ξίφος τὸν ἐφόνευσε· τὸν δὲ Λαόγονον καὶ Δάρδανον, τοὺς υἱοὺς τοῦ Βίαντος, ὀρμήσας τοὺς ἑρρίψεν ἐκ τῶν ἵππων εἰς τὴν γῆν, τὸν μὲν κτυπήσας μὲ τὸ ἀκόντιον, τὸν δὲ ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὸ ξίφος· ὁ δὲ Τρῶς ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλέστορος προσέπεσεν εἰς τὰ γόνατά του, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ τὸν φεισθῇ, νὰ τὸν ἀφήσῃ ζωντανὸν καὶ νὰ μὴ τὸν φονεύσῃ, ἐλεήσας αὐτὸν ὡς ὁμήλικα· ὁ ἀνόητος! οὐδὲ ἐγνώριζεν τί ἔμελλε νὰ πάθῃ! διότι ὁ ἀνὴρ δὲν ἦτο γλυκύθυμος, οὐδὲ πρᾶος, ἀλλὰ πολὺ σκληρός. Ὁ μὲν λοιπὸν Τρῶς ἤπτετο τῶν γονάτων παρακαλῶν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς μὲ τὸ ξίφος τὸν ἐφόνευσε εἰς τὸ ἦπαρ, τὸ ὅποιον ἐξωλίσθησε, μαῦρον δὲ αἷμα ἐπὶ τοῦ ἥπατος ἐγέμισε τὸν κόλπον, ὡσαύτως δὲ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀποθανόντος. Ὁ Ἀχιλλεὺς σταθεὶς πλησίον ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον τὸν Μούλιον εἰς τὸ ὠτίον· πάραυτα δὲ διεπέρασεν ἀντικρὺ διὰ μόνου τοῦ ὠτίου ἡ χαλκὴ αἰχμὴ τοῦ δόρατος· ἔπειτα ἐκτύπησε τὸν υἱὸν τοῦ Ἀγήνορος Ἐχεκλον εἰς τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς· καὶ ὅλον μὲν τὸ ξίφος ἐθερμάνθη ἐκ τοῦ αἵματος, αὐτὸν δὲ θάνατος μαῦρος κατέλαβε καὶ ἰσχυρὰ μοῖρα. Ἐπειτα διεπέρασε διὰ τῆς χαλκῆς αἰχμῆς τοῦ δόρατος τὸν Δευκαλίωνα, ἐκεῖ ὅπου συνάπτονται οἱ τένοντες τῶν μυῶν τοῦ ἀγκῶνος· ὁ Δευκαλίων ὑπέμεινε αὐτὸν καταβιβάσας τὴν βεβαρηνένην αὐτοῦ χεῖρα, καίτοι βλέπων ἀναπόφρευκτον τὸν θάνατον· ἀλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς,

κτυπήσας μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸν λαιμόν, ἔρριψε μακράν τὴν κεφαλὴν μαζὺ μὲ τὴν περικεφαλαίαν· ὁ δὲ μυελὸς ἐκ τῶν σπονδύλων ἐπετάχθη, καὶ αὐτὸς ἐκοίτετο κατὰ γῆς ἐξαπλωθεὶς. Ἔπειτα ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπορεύθη ἐναντίον τοῦ Ῥίγμου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πείρου, ὅστις εἶχεν ἔλθεῖ ἐκ Θράκης τῆς εὐφόρου· αὐτὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον εἰς τὸ μέσον, τὸ δὲ ἀκόντιον ἐνεπάγη εἰς τὸν πνεύμονα, ἔπεσε δὲ ἐκ τοῦ ὀχήματος. Ἔπειτα τὸν θεράποντα τοῦ Ῥίγμου Ἀρηΐθον, στρέψαντα ὀπίσω τοὺς ἵππους, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον εἰς τὸ μετάφρενον καὶ τὸν κατέρριψεν ἀπὸ τοῦ ὀχήματος· οἱ δὲ ἵπποι ἀνεταράχθησαν. Καθὼς τὸ καυστικώτατον πῦρ ἐνθουσιᾷ εἰς τὰς βαθείας κοιλάδας τοῦ καταξήρου ὄρους, μεγάλα δὲ καὶ πυκνὰ δένδρα καίονται, ὁ δὲ ἄνεμος πανταχόσε ὠθῶν περιφέρει καὶ ἐλαύνει τὴν φλόγα· τοιοῦτοτρόπως καὶ οὗτος πανταχοῦ ἐνθουσιωδῶς ὥρμα μὲ τὸ ἀκόντιον, ὥς θεός, διώκων ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἔμελλε νὰ φονεύσῃ· ἡ δὲ γῆ κατεβρέχετο ἀπὸ τὸ αἶμα. Καθὼς δὲ ὅταν τις ζεύξη βοῦς ἄρρενας πλατυμετώπους, καὶ ἁλώνισῃ κριθὴν λευκὴν εἰς τὸ ἁλώνιον, παρευθὺς αὕτη ἁλωνίζεται ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν βοῶν· τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ ἵπποι τοῦ μεγαλοψύχου Ἀχιλλέως ἐπάτων ὁμοῦ νεκροὺς καὶ ἀσπίδας· κάτωθεν δὲ ὁ ἄξων τῶν τροχῶν τῶν ἁμαξῶν ἐκοκκίνισεν ἀπὸ τὸ αἶμα καὶ οἱ γύροι τῶν τροχῶν, τοὺς ὁποίους ἔρράντιζον αἱ ἀπὸ τῶν ὀνύχων τῶν ἵππων σταγόνες τοῦ αἵματος, καὶ αἱ ἐκ τῶν σιδήρων τῶν τροχῶν. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτο ἀκόρεστος δόξης, αἱ χεῖρες αὐτοῦ βεβαυμέναι εἰς αἶμα ἀναμειγμένον μὲ χῶμα.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Φ.

ΜΑΧΗ ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΙΟΣ.

Ἄλλ' ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ εὐῤῥοον ῥεῦμα τοῦ βαθέος ποταμοῦ Ξάνθου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ ἀθάνατος Ζεὺς, διέρρηξεν ὁ Ἀχιλλεὺς τοὺς Τρώας εἰς δύο καὶ τοὺς μὲν κατεδίωκε εἰς τὸ πεδίον πρὸς τὴν πόλιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ὅπου τὴν προτεραίαν οἱ Ἀχαιοὶ φοβηθέντες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ὅτε ἐμαίνετο ὁ λαμπρὸς Ἑκτωρ· εἰς τοῦτο τὸ μέρος οὗτοι φεύγοντες διεσκεδάσθησαν, ἐμποδιζόμενοι ὑπὸ πυκνῆς ὁμίχλης, τὴν ὁποίαν ἡ Ἥρα εἶχεν ἐκτείνει πρὸ αὐτῶν. Οἱ δὲ ἡμίσεις ὠθούμενοι πρὸς τὸν βαθύρρουν καὶ ἀργυροδίνην ποταμὸν, ἐνέπεσαν εἰς αὐτὸν μετὰ μεγάλου πατάγου, ἐβρυχᾶτο δὲ τὸ βαθὺ ῥεῦμα καὶ αἱ ἐκτεταμέναι ὄχθαι πέριξ ἀντήχουν· αὐτοὶ μὲ κραυγὰς ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐκολύμβουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, περιστρεφόμενοι περὶ τὰς δίνας. Καθὼς δὲ ὅταν ὑπὸ τῆς ὀρμῆς τοῦ πυρὸς ἀναγκαζόμεναι αἱ ἀκρίδες πετῶσι καὶ φεύγουσιν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἐνῶ τὸ ἀκούραστον πῦρ αἰφνιδίως ἐγερθὲν καίει, αὐταὶ βυθίζονται εἰς τὸ ὕδωρ· τοιουτοτρόπως ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἐπληρώθη τὸ θορυβῶδες ῥεῦμα τοῦ βαθυδίνου Ξάνθου ἀπὸ ἵππους μετὰ ἀνδρῶν.

Ὁ ἐκ Διὸς καταγόμενος ἦρως, ἄφησεν τὸ δόρυ αὐτοῦ εἰς τὴν ὄχθην κεκλιμένον εἰς μυρίκας, λαβὼν δὲ μόνον τὸ ξίφος εἰσώρμησεν ὥς θεός, ὀλέθρια διανοούμενος, καὶ

στρεφόμενος πρὸς ὅλα τὰ μέρη ἐκτύπα· ἐξ αὐτῶν μὲν τὸ ξίφος κτυπούμενων στεναγμὸς φοβερὸς ἀντήχει, καὶ ἐνοκκίνηζε ἀπὸ αἵμα τοῦ ὕδαρ. Καθὼς δὲ διωκόμενοι ὑπὸ μεγαλοσώμου δελφῖνος οἱ ἄλλοι ἰχθύες πληροῦσι τοὺς μυχοὺς καλοῦ δι' ἄραγμα λιμένος ἀπὸ φόβον, διότι κατατρώγει ὄντινα συλλάβει· τοιοῦτοτρόπως οἱ Τρῶες διασκορπισθέντες εἰς τὸ ῥεῦμα τοῦ τρημεροῦ ποταμοῦ ἐξάρωναν ὑποκάτω εἰς τοὺς κρημνούς· αὐτὸς δὲ, ἀφοῦ ἀπέκαμαν αἱ χεῖρές του φονεύουσai, ἐξέλεξε καὶ ἐξήγαγε ζωντανούς ἀπὸ τὸν ποταμὸν δώδεκα νέους, διὰ νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἱκανοποιήσις τοῦ θανάτου τοῦ Μενoitιάδου Πατρόκλου· τοὺς ἔδωσε δὲ ὀπίσω τὰς χεῖρας μὲν τὰ καλοκομμένα λωρία, τὰ ὅποια οἱ ἴδιοι ἐφόρουν ἐπὶ τῶν κρικωτῶν των θωράκων· τοὺς ἔδωκεν εἰς τοὺς συντρόφους νὰ τοὺς φέρωσι κάτω εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ αὐτὸς πάλιν ἐφώρμησε μὲ ἐπίμονον διαθέσιν νὰ σφάζῃ.

Τότε συνήντησεν ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ ποταμοῦ τὸν υἱὸν τοῦ Δαρδανίδου Πριάμιου Λυκάονα, τὸν ὅποιον ἄλλοτε προχωρήσας ἐν καιρῷ νυκτὸς ὁ ἴδιος εἶχε συλλάβει καὶ ἀπαγάγει διὰ τῆς βίας ἀπὸ τὸν δενδρότοπον τοῦ πατρός του, ὅπου ἔτυχε νὰ κόπτῃ μὲ κοπτερὸν χαλκὸν νεαρά κλωνάρια ἀγριοσυκῆς, ἵνα τῷ χρησιμεύσωσι πρὸς κατασκευὴν ἀντύγων τοῦ ἅρματος· ἐνῷ δὲ κατεγίνετο εἰς τοῦτο, εἰσῆλθεν ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς ὡς ἀπρόοπτον κακόν· καὶ τότε μὲν τὸν ἔλαβε μὲ πλοῖον καὶ τὸν ἐπέρασαν εἰς τὴν Λῆμνον, ὅπου τὸν ἡγόρασεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰάσονος· ἀπ' ἐκεῖ δὲ ἐλευθερώσας αὐτὸν διὰ πολλῶν λύτρων ὁ φίλος του Ἰμβριος Ἡετίων, τὸν ἔπεμψεν εἰς τὴν ἱερὰν Ἀρίσβην, ὅπῃθεν ὑπεκτυγῶν ἔφθασεν εἰς τὸν πατρικόν του οἶκον. Ἐνδεκα δὲ ἡμέρας, ἀφ' οὔτου ἦλθεν

ἀπὸ τὴν Ἀῆμνον, ἐχάρη τοὺς οἰκείους του, τὴν δὲ δῶδε-
κάτην θεός τις τὸν ἔρριψε πάλιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀ-
χιλλέως, ὅστις ἔμελλε νὰ τὸν στείλῃ διὰ τῆς βίας νὰ
ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος· τοῦτον λοιπὸν κα-
θὼς εἶδεν ὁ ταχύπους εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς ἄοπλον, ἄνευ
περικεφαλαίας καὶ ἀσπίδος, οὐδὲ κρατοῦντα δόρυ διότι
ταῦτα πάντα ἔρριψε μακρὰν του κατὰ γῆς καταπονού-
μενος ὑπὸ τοῦ ἰδρώτος, ἐνῶ ἔφευγεν ἀπὸ τὸν ποταμὸν,
καὶ αἰσθανόμενος τὰ γόνατά του καταβαλλομένης· κα-
θὼς λοιπὸν τὸν εἶδεν ὁ Ἀχιλλεὺς ἀγανακτήσας εἶπε
καθ' ἑαυτόν.

«ὦ Πόπποι! μέγα θαῦμα βλέπω δι' αὐτῶν τῶν ὁ-
φθαλμῶν μου. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι οἱ γεναῖοι Τρῶες,
τοὺς ὁποίους ἐφρόνευσα, θὰ ἀναστῇθῶσιν ἀπὸ κάτω ἀπὸ
τὸ ὁμιχλῶδες σκότος, καθὼς ἤδη καὶ αὐτὸς ἐδῶ ἦλθεν
ὑπεκφυγὼν τὴν σκληρὰν τοῦ θανάτου ἡμέραν, ἐνῶ εἶχε
διαβιθασθῇ εἰς τὴν εὐδαίμονα Ἀῆμνον· οὐδὲ τὸν ἐμπόδι-
σεν ἡ λευκάζουσα θάλασσα, ἥτις πολλοὺς μὴ θέλοντας
ἐμποδίζει. Ἀλλ' ἐμπρὸς πλέον ἄς δοκιμάσῃ καὶ τὴν
αἰχμὴν τοῦ δόρατός μου, διὰ νὰ μάθω καὶ πληροφορη-
θῶ, ἐὰν καὶ ἀπ' ἐκεῖ θὰ ἔλθῃ ὁμοίως ἢ θὰ τὸν κρατήσῃ
ἡ ζωογόνος γῆ, αὐτὴ ἥτις καὶ τοὺς ἰσχυροτέρους δεσ-
μεύει.

Τοιαῦτα διελογίζετο ἰστάμενος· ὁ δὲ Λυκάων ἦλθε
πλησίον ἐκπεπληγμένος, καὶ σπεύδων νὰ συλλάβῃ τὰ
γόνατά του διὰ νὰ τὸν ἱκετεύσῃ, ἐπιθυμῶν καθ' ὑπερ-
βολὴν νὰ ἀποφύγῃ τὸν κακὸν θάνατον καὶ τὴν μαύρην
του μοῖραν. Ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς ὕψωσε τὸ μακρόν
του δόρυ μὲ ὀρμητικὴν διάθεσιν νὰ τὸν κτυπήσῃ, αὐ-
τὸς δὲ ἔτρεξεν ὑποκάτω καὶ σκύψας ἔλαβε τὰ γόνατά

του· τὸ δὲ δόρυ περάσαν ὑπεράνω τῆς ῥάχης ἐστάθη ὄρθον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐπιθυμοῦν νὰ χορτάσῃ ἀπὸ ἀνθρώπινον κρέας· αὐτὸς δὲ μὲ τὴν μίαν τοῦ χεῖρα ἔλαβε τὰ γόνατα καὶ ἰκέτευε, μὲ τὴν ἄλλην δὲ ἐκράτει ἀνενδότως τὸ ἀκονισμένον δόρυ· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα τοῦ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς ταχείς λόγους.

«Σὲ ἰκετεύω, Ἀχιλλεῦ, συγκινήσου καὶ εὐσπλαγχνίσθητί με· εἶμαι ἰκέτης σου εὐγενέστατε, τὸν ὅποιον πρέπει νὰ σέβηται τις· διότι πλησίον σου πρῶτον ἔφαγα ἄλευρον τῆς Δήμητρος, καθ' ἣν ἡμέραν μὲ συνέλαβες εἰς τὸν ὠραῖον δενδρότοπον, καὶ μ' ἔλαβες καὶ μ' ἐπέρασες εἰς τὴν εὐδαίμονα Λῆμνον μακρὰν τοῦ πατρός μου καὶ τῶν οἰκείων· δι' ἑκατὸν βοῦς ἐπωλήθην· τῶρα δὲ ἤλευθερώθην, ἀφοῦ ἔδωκα τριπλάσια. Δώδεκα δὲ ἡμέρας ἔχω, ἀφότου πολλὰ παθὼν ἦλθον εἰς τὴν Ἰλίου· τῶρα πάλιν εἰς τὰς ἰδικάς σου χεῖρας μὲ ἔθεσεν ἡ ὀλεθρία μοῖρα. Ἀ! βεβαίως εἶμαι μισητὸς εἰς τὸν πατέρα Δία, ὅστις πάλιν μὲ ἔδωκεν εἰς σέ. Ὀλιγόζων μὲ ἐγέννησεν ἡ μήτηρ Λαοθόη, ἡ θυγάτηρ τοῦ γέροντος Ἀλτου, ὅστις βασιλεύει εἰς τοὺς φιλοπολέμους Λέλεγας, κατοικῶν εἰς τὴν ὑψηλὴν Πήδασον πλησίον τοῦ Σατνιόεντος ποταμοῦ. Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων γυναικῶν εἶχεν ὁ Πρίαμος καὶ τὴν θυγατέρα τούτου, ἐκ τῆς ὁποίας δύο ἐγεννήθημεν καὶ τῶν δύο δὲ σὺ θὰ κόψῃς τὸν λαιμόν· τὸν μὲν ἕνα, τὸν ἰσόθεον Πολύδωρον, ἐφόνευσες μεταξὺ τῶν προμάχων, κτυπήσας αὐτὸν μὲ ὀξὺ δόρυ· τῶρα δὲ ἐδῶ εἰς ἐμὲ θὰ συμβῇ ὄλεθος· διότι δὲν πιστεύω ὅτι θὰ ἀποφύγω τὰς χεῖράς σου, ἀφοῦ θεός τις μὲ ὠδήγησεν εἰς αὐτάς· ἄλλο δέ τι θέλω σὲ εἰπεῖ, τὸ ὅποιον σὺ ἀκουσον προσεκτικῶς· μὴ μὲ φρονεύῃς, διότι δὲν εἶμαι ἐκ τῆς αὐτῆς κοιλίας ἀδελ-

φὸς μὲ τὸν Ἑκτορα, ὅστις σοῦ ἐφόνευσε τὸν καλὸν καὶ ἀνδρεῖον σύντροφον.»

Τοιουτοτρόπως τὸν εἶπεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Πριάμου ἱκετεύων, ἀλλ' ἤκουσε φωνὴν ἀμείλικτον.

α' Ἀνόητε, μὴ ἀναφέρῃς μὴδὲ λέγῃς εἰς ἐμὲ περὶ λύτρων διότι πρὶν μὲν νὰ εὔρῃ ὁ Πάτροκλος τὴν πεπρωμένην του ἡμέραν, ἕως τότε ἐπεθύμουν κἄπως περισσότερον νὰ φείδωμαι τοὺς Τρῶας, καὶ πολλοὺς συλλαβὼν ζωντανοὺς ἐπώλησα· τώρα ὅμως οὐδεὶς ἀνεξαίρετως θὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον, ὃν ὁ θεὸς πρὸ τοῦ Ἰλίου ῥίψῃ εἰς τὰς ἰδικὰς μου χεῖρας, καὶ ἐξ ὅλων τῶν Τρῶων, ἐξαίρετως ὅμως ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Πριάμου. Ἀλλ' ἀγαπητέ, ἀπόθανε καὶ σὺ· τί ὀλοφύρεσαι οὕτως; ἀπέθανε καὶ ὁ Πάτροκλος, ὁ ὁποῖος ἴσια ἴσια ἦτο πολὺ ἀνώτερός σου· δὲν βλέπεις πόσον ὠραῖος καὶ μέγας εἶμαι καὶ ἐγὼ; κατὰγομαι ἐκ πατρὸς ἀνδρείου, θεὰ δὲ μήτηρ μὲ ἐγέννησεν· ἀλλὰ, σὲ βεβαιῶ, καὶ δι' ἐμὲ ὑπάρχει θάνατος καὶ μοῖρα ἀκαταμάχητος· θὰ εἶναι αὐγὴ ἢ δύσις ἡλίου ἢ μεσημβρία, ὅταν τις πολεμῶν θὰ λάβῃ καὶ ἐμοῦ τὴν ψυχὴν ἢ μὲ δόρυ κτυπήσας ἢ μὲ βέλος τόξου.»

Ταῦτα εἶπεν, αὐτοῦ δὲ ἐκόπησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ καρδία· καὶ τὸ μὲν δόρυ ἀμέσως ἄφησεν, ἐκάθησε δὲ ἐκτείνας καὶ τὰς δύο του χεῖρας. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐξήγαγε τὸ δίστομον ξίφος, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κλεῖδα πλησίον τοῦ λαιμοῦ καὶ τὸ ἐβύθισεν ὅλον μέσα· αὐτὸς δὲ εὐθὺς ἐτεντώθη κατὰ γῆς καταδρέχων τὴν γῆν μὲ τὸ μαῦρόν του αἷμα· τότε ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν πόδα καὶ τὸν ἔρριψε νὰ τὸν λάβῃ ὁ ποταμὸς, καὶ μετὰ καυχήσεως ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

α' Ἐξαπλώσου τώρα ἐκεῖ μεταξὺ τῶν ἰχθύων, οἱ ὁποῖαι

ἀτάραχοι θὰ λείχουν μὲ τὴν γλῶσσάν των τὸ αἶμα τῆς πληγῆς, οὐδὲ θὰ σὲ θέσῃ ἢ μήτηρ εἰς τὴν κλίνην διὰ νὰ σὲ θρηνήσῃ, ἀλλ' ὁ ὀρμητικὸς Σκάμανδρος θὰ σὲ φέρῃ εἰς ἐκτεταμένον κόλπον θαλάσσης· ἐκεῖ δὲ ἰχθύς τις τινασσόμενος ἐπὶ τῆς ἐρυτιδωμένης ἐπιφανείας τῶν μαύρων κυμάτων θὰ φάγῃ τὸ λευκὸν λίπος τοῦ Λυκάονος. Χαθῆτε, ἔως, σεῖς μὲν φεύγοντες, ἐγὼ δὲ ὅπισθεν κυνηγῶν, νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν τῆς Ἰλίου· οὐδὲ αὐτὸς ὁ ὠραῖον καὶ λαμπρὸν ῥεῦμα ἔχων ποταμὸς, εἰς τὸν ὁποῖον πολὺν ἤδη χρόνον θυσιάζετε ταύρους, ζῶντας δὲ ῥίπτετε εἰς τὰς δῖνας μονώνυχας ἵππους, θὰ σοὶ βοηθήσῃ· ἀλλὰ καὶ μῶλα ταῦτα θὰ χαθῆτε μὲ κακὸν θάνατον, ἔως οὔ ὅλοι ἱκανοποιήσῃτε τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου καὶ τὴν φθοράν τῶν Ἀχαιῶν, τοὺς ὁποίους, μακρὰν ὄντος ἐμοῦ, ἐφονεύετε ἐν τῷ στρατοπέδῳ.»

Ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ Ἀχιλλέως ὠργίσθη ὁ ποταμὸς καὶ διελογίσθη κατὰ τίνα τρόπον θ' ἀναγκάσῃ τὸν Ἀχιλλέα νὰ παύσῃ τοῦ πολέμου, θ' ἀποτρέψῃ δὲ τὸν ὄλεθρον τῶν Τρώων. Ἐν τούτοις ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως, κρατῶν τὸ μακρόσκιον δόρυ, ὤρμησε κατὰ τοῦ Ἀστεροπαίου υἱοῦ τοῦ Πηλεγόνος, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν φονεύσῃ· τοῦτον ἐγέννησεν ὁ εὐρὺ ῥεῦμα ἔχων Ἀξιὸς καὶ Περίβοια, ἡ πρεσβυτάτη τῶν θυγατέρων τοῦ Ἀκεσαμινοῦ· διότι μὲ ταύτην συνευρέθη ὁ βαθυδίνης ποταμὸς. Κατὰ τούτου λοιπὸν ἐφώρμησεν ὁ Ἀχιλλεύς, αὐτὸς δὲ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐστάθη ἀντιμέτωπος κρατῶν δύο δόρατα καὶ ἐνδυναμωθείς ὑπὸ τοῦ Ξάνθου, ὀργισθέντος διὰ τὸν φόνον τῶν νέων, τοὺς ὁποίους ἀσπλάγχχνως κατέκοπτεν εἰς τὸ ῥεῦμα ὁ Ἀχιλλεύς· ὅτε οὔτοι ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλη-

σίασαν, ἐπρόλαβε καὶ εἶπε πρὸς τοῦτον ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

«Ποῖος καὶ πόθεν εἶσαι σὺ, ὅστις ἐτόλμησες νὰ ἔλθῃς ἐναντίον μου ; δυστυχία εἰς ἐκείνους, τῶν ὁποίων τὰ τέκνα ἔρχονται ἀπέναντι τῆς ἰδικῆς μου ὀρμῆς.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Πηλεγόνοιο.

«Πηλεΐδῃ γενναιότατε, διατί ἐρωτᾷς περὶ τῆς καταγωγῆς μου ; εἶμαι ἀπὸ τὴν πολύβωλον Παιονίαν, χώραν μακρυνὴν, ἀρχηγὸς τῶν μακροδοράτων Παιόνων· ἐνδεκάτη δὲ μοὶ εἶναι τῶρα ἡ παροῦσα ἡμέρα, ἀφ' ἧς ἦλθον εἰς τὴν Ἴλιον· κατάγομαι ἐκ τοῦ εὐρὺ ῥεῦμα ἔχοντος Ἀξιοῦ (τοῦ Ἀξιοῦ, ὅστις ὠραιότατον ὕδωρ χύνει ἐπάνω εἰς τὴν γῆν), ὁ ὁποῖος ἐγέννησε τὸν περίφημον εἰς τὸ δόρυ Πηλεγόνα· οὗτος δὲ λέγουσιν ὅτι ἐγέννησεν ἐμέ· τῶρα ἄς πολεμήσωμεν, ἔνδοξε Ἀχιλλεῦ.»

Οὕτως εἶπεν ἀπειλῶν, ὁ δὲ εὐγενὴς Ἀχιλλεύς ἤγειρε τὸ ἐκ μελίας τοῦ Πηλίου δόρυ του· ὁ δὲ ἥρως Ἀστεροπαῖος δύο συγχρόνως ἔρριψεν, ἐν μὲ τὴν δεξιὰν καὶ ἄλλο μὲ τὴν ἀριστεράν, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὰς δύο ἦτο δεξιός· καὶ ἐκτύπησε μὲ τὸ ἐν μὲν τὴν ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν δὲν ἠμπόρεσε νὰ σπάσῃ, ὥς ἐμποδίζοντος τοῦ χρυσοῦ, θείου δώρου, μὲ τὸ ἄλλο δὲ ἔσχισεν ἐπιπολαίως τὸν πῆχυν τῆς δεξιᾶς τοῦ Ἀχιλλέως χειρὸς, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔπε τάχθῃ μαῦρον αἷμα, ἐνῶ τὸ δόρυ ἐπέρασεν ὑπεράνω καὶ ἐνεπήχθη εἰς τὴν γῆν, ἐπιθυμοῦν νὰ χορτάσῃ ἀπὸ κρέας. Ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ Ἀχιλλέως, ὅστις ἔρριψε κατὰ τοῦ Ἀστεροπαίου τὸ κατ' εὐθεῖαν πετῶν δόρυ του, προθυμούμενος νὰ τὸν φονεύσῃ· καὶ αὐτὸν μὲν δὲν ἐπέτυχεν, ἐκτύπησε δὲ τὴν ὑψηλὴν ὄχθην καὶ τὸ ἐνέπηξεν ἐκεῖ ἕως εἰς τὴν μέσσην· ἐξαγαγὼν μετὰ τοῦτο τὸ κοπτερόν του

ξίφος ἀπὸ τὴν πλησίον τοῦ μηροῦ κρεμαμένην θήκην, ἐπῆδ' ἤσσε κατ' ἐπάνω του μὲ ὀρμήν, ἐνῶ ὁ Ἀστεροπαῖος ἐπροσπάθει ματαιῶς νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν ὄχθην μὲ τὴν παχειάν του χεῖρα τὸ δόρυ τοῦ Ἀχιλλέως· τρεῖς τὸ ἐκίνησε δυνατὰ ἐπιμένων νὰ τὸ ἐκσπάσῃ καὶ τρεῖς ἀπέκαμεν ἡ δύναμίς του· τὴν δὲ τετάρτην ἐπροθυμεῖτο νὰ τὸ λυγίσῃ καὶ νὰ τὸ σπάσῃ τοῦλάχιστον, ἀλλ' ἐπρόφθασεν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὸ ξίφος τοῦ ἀφῆρσε τὴν ψυχὴν· διότι τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κοιλίαν πλησίον τοῦ ὀμφαλοῦ, καὶ ἀμέσως τοῦ ἐξεχύθησαν κατὰ γῆς ὅλα τὰ ἔντερα· σκότος ἐσκέπασε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἥσθμαινεν· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐφορμήσας εὐθύς εἰς τὰ στήθη του τὸν ἐσκύλευσε καὶ καυχώμενος εἶπε.

«Κεῖσαι οὕτω· δύσκολον σοῦ εἶναι καὶ ἂν ἐκ ποταμοῦ κατὰγεςαι νὰ πολεμῇς κατὰ τῶν υἱῶν τοῦ παντοδυνάμου Κρονίδου· σὺ μὲν ἐβεβαίωνες ὅτι κατὰγεςαι ἀπὸ εὐρὺ ῥεῦμα ἔχοντα ποταμόν, ἀλλ' ἐγὼ καυχῶμαι ὅτι κατὰγομαι ἀπὸ τὸν μέγαν Δία· μὲ ἐγέννησεν ἀνὴρ εἰς ἐκτεταμένην χώραν βασιλεύων, ὁ Αἰακίδης Πηλεὺς· ὁ δὲ Αἴας ἦτο ἐκ Διός· καθὼς λαιπὸν εἶναι ἀνώτερος ὁ Ζεὺς τῶν ἀλμυρῶν ποταμῶν, οὕτως ἀνώτερον εἶναι καὶ τὸ γένος τοῦ Διὸς ἀπὸ τὸ γένος τοῦ ποταμοῦ· διότι καὶ ποταμὸς μέγας εἶναι πλησίον σου, ὅστις δὲν δύναται νὰ σοὶ δώσῃ κάμμιαν βοήθειαν, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πολεμῇ τις μὲ τὸν Κρονίδην Δία, πρὸς τὸν ὅποιον οὐδὲ ὁ ἔξοχος Ἀχελῷος ἀμιλλᾶται, οὐδὲ ὁ μεγαλοδύναμος καὶ βαθύρρους ὠκεανός, ἀπὸ τὴν ὅποιον πηγάζουσιν ὅλοι οἱ ποταμοὶ καὶ ὅλαι αἱ θάλασσαι καὶ ὅλαι αἱ βρύσεις καὶ τὰ βαθέα φρέατα· ἀλλὰ καὶ οὗτος φασβέιται τὸν κεραινὸν τοῦ μεγάλου Διὸς, ὅταν τὸν ἀκούσῃ νὰ βροντᾷ τρομερὰ ἀπὸ τὸν οὐρανόν.»

Εἶπε καὶ εὐθύς ἀπέσπασεν ἀπὸ τὴν ὄχθην τὸ χαλκοῦν δόρυ, αὐτὸν δὲ ἄφησεν αὐτοῦ ἄψυχον, κείμενον εἰς τὴν ἄμμον, καὶ βρεχόμενον ὑπὸ τοῦ καθαροῦ ὕδατος. Περὶ τοῦτον ἐγγέλεις καὶ ἰχθύες κατεγίνοντο κόπτοντες καὶ τρώγοντες τὸ εἰς τὰ νεφρὰ πάχος· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐκίνησε κατὰ τῶν ἐπιτηδείων εἰς ἵππομαχίαν. Παιόνων, οἱ ὅποιοι ἀκόμη ἔφευγον παρὰ τὸν πλήρη δινῶν ποταμὸν, ἅμα εἶδον τὸν ἀρχηγόν των νὰ καταβληθῇ διὰ τῆς βίας καὶ νὰ πέσῃ ὑπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὸ ξίφος τοῦ Πηλεΐδου· τότε ἐφόνευσε τὸν Θερσίλοχον, τὸν Μύδωνα, τὸν Ἀστύπυλον, τὸν Μνῆσον, τὸν Θρασίον, τὸν Αἴνιον καὶ τὸν Ὀφελέστην· καὶ ἀναμφιβόλως ἤθελε φονεύσει ἀκόμη περὶ σσοτέρους Παίονας ὁ ταχύς Ἀχιλλεὺς, ἐὰν δὲν ὠργίζετο ὁ βαθυδίνης ποταμὸς, ὁμοιωθεὶς μὲ ἄνδρα, καὶ ἐκ βάθους σκοτεινοῦ δὲν ἔλεγε πρὸς αὐτόν.

«ὦ Ἀχιλλεῦ, καθ' ὑπερβολὴν μὲν νικᾷς, καθ' ὑπερβολὴν δὲ καὶ κακοποιεῖς· διότι δὲν παύουν νὰ σὲ βοηθῶσιν οἱ θεοὶ αὐτοί· ἐὰν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου σοῦ ἔδωκε νὰ ἀφανίσῃς ὅλους τοὺς Τρῶας, δίωξέ τους ἀπὸ ἐμὲ τοῦλάχιστον πρὸς τὴν πεδιάδα καὶ ἐκεῖ κάμει τὰ τρομερὰ ταῦτα ἔργα· διότι τὰ τερπνά μου ρεῖθρα εἶναι πλήρη νεκρῶν καὶ οὐδόλως δύναμαι νὰ φέρω τὸ ρεῦμα εἰς τὴν θείαν θάλασσαν στενοχωρούμενος ὑπὸ τῶν νεκρῶν· σὺ δὲ ἐξακολουθεῖς νὰ φονεύῃς καὶ νὰ ἐξολοθρεύῃς· ἀλλ' ἄφες πλέον τὴν φθοράν· θαυμασμὸς μὲ καταλαμβάνει, κορυφαῖε τοῦ στρατοῦ.»

Πρὸς αὐτόν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς.

«ὦ γείνων ταῦτα, εὐγενέστατε Σκάμανδρε, καθὼς προστάξεις· ἀλλὰ δὲν θὰ παύσω πρότερον νὰ φονεύω

τοὺς ὑβριστὰς Τρῶας, πρὶν τοὺς συνωθήσω εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀντιπαραταχθῶ εἰς ἀγῶνα ἴσον πρὸς τὸν Ἑκτορα, εἰάν θὰ μὲ φονεύσῃ ἢ ἐγὼ αὐτόν.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐφώρμησε κατὰ τῶν Τρώων ὡς θεός· καὶ τότε εἶπε πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ὁ βαθυδίνης ποταμός.

«ὦ πόποι! ἀργυρότοξε, τέκνον τοῦ Διὸς, δὲν ἐφύλαξες τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κρονίδου, ὁ ὅποιος σὲ παρήγγειλεν ἐπανειλημμένως νὰ ἴστασαι πλησίον τῶν Τρώων καὶ νὰ τοὺς βοηθῇς, ἕως οὗ ἔλθωσιν αἱ βραδυναὶ ἀκτίνες, σκοτίσωσι δὲ τὴν πολύβωλον γῆν.»

Εἶπε καὶ ὁ μὲν διόσημος εἰς τὸ δόρυ Ἀχιλλεὺς ἐφώρμησεν ἀπὸ τὸ μέσον τῆς ὄχτης καὶ ἐπετάχθη μέσα εἰς τὸν ποταμόν· οὗτος δὲ ἐταράχθη μανιωδῶς ἐξογκούμενος καὶ κυλιόμενος, ὥθησε σωρηδὸν τοὺς νεκροὺς τῶν φονευθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ἐκ τῶν ὁποίων ἦτο πλήρης· καὶ τὸν ἐξέβαλεν ἔξω εἰς τὴν ξηρὰν μυκώμενος ὡς ταῦρος· τοὺς δὲ ζῶντας ἐπροσπάθει νὰ σώσῃ εἰς τὰ ὠραῖά του ρεῖθρα, κρύπτων εἰς τὸ βάθος τῶν μεγάλων του δινῶν. Περὶ δὲ τὸν Ἀχιλλέα ἐσωρεύοντο κύματα καὶ τὸ ρεῦμα ἐπιπίπτον εἰς τὴν ἀσπίδα του τὸν ὦθει· ἤδη δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ στηριχθῇ μὲ τοὺς πόδας του, ἀλλ' ἐστηρίχθη μὲ τὰς χεῖράς του εἰς ὠραῖαν καὶ μεγάλην πτελέαν, ἣτις ἐξερρίζωθη καὶ ὠθήσασα ὅλην τὴν ὄχθην ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐσταμάτησε τὸ ὠραῖον ρεῦμα μὲ τοὺς πυκνοὺς του κλάδους καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς γέφυρα· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἀνορμήσας ἀπὸ τὴν δίνην ἐπετάχθη μὲ τοὺς ταχεῖς πόδας του διὰ μέσου τοῦ πεδίου, ὡς πτηνὸν φοβηθείς. Ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἔπαυσεν ὁ μέγας θεός· ὥρμησε κατ' αὐτοῦ μὲ μαῦρα κύματα, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν πόλεμον τὸν εὐγενῆ Ἀχιλλέα, τῶν δὲ Τρώων νὰ ἀ-

ποτρέψη τὸν ὄλεθρον. Ὁ Πηλεΐδης ὥρμησεν εἰς ἀπόστα-
σιν ὅσῃν διατρέχει δόρυ ριπτόμενον, ὥρμησε δὲ μὲ ὄρμην
μαύρου ἀετοῦ θηρευτικοῦ, ὅστις εἶναι τὸ ἰσχυρότατον καὶ
ταχύτατον συνάμα τῶν πτηνῶν. Ἐπὶ τῶν στηθῶν του
ἀντήχει τρομερὰ ὁ χάλκινος θώραξ. Παρεκκλίνας τοῦ πο-
ταμοῦ ἔφευγεν, ἀλλ' ὁ ποταμὸς κατόπιν του ῥέων τὸν ἡ-
κολούθει μὲ μέγαν θόρυβον· καθὼς δὲ ὅταν ὁ κηπουρὸς
διὰ τῶν αὐλάκων ὀδηγῇ τὸν ῥοῦν τοῦ ὕδατος ἀπὸ κρή-
νης βαθείας εἰς τὰ φυτὰ τοῦ κήπου, κρατῶν εἰς τὰς χεῖ-
ρας τὴν μάκελλαν καὶ ἐκβάλλων ἀπὸ τὰ αὐλάκια τὰ ἐμ-
ποδίζοντα τὸν ῥοῦν τοῦ ὕδατος λιθάρια, καὶ οὕτω τὸ ὕ-
δωρ ῥέει ταχέως καλαρύζον εἰς τόπον κατωφερῆ, αὐτὸ
δὲ προφθάνει καὶ τοῦτον ὀδηγοῦντα, τοιουτοτρόπως
πάντοτε ἔφθανε τὸν Ἀχιλλέα τὸ ἐξογκωμένον ῥεῦμα,
μολονότι ἦτο ταχύς· οἱ θεοὶ βεβαίως εἶναι ὑπέρτεροι τῶν
ἀνθρώπων. Ὅσάκις ἠθέλησεν ὁ ταχύπους εὐγενὴς Ἀχιλ-
λεὺς νὰ ἀντισταθῇ εἰς αὐτὸν καὶ νὰ μάθῃ ἐὰν ὅλοι τὸν
κυνηγοῦσιν, ὅλοι οἱ κατοικοῦντες τὸν εὐρὺν οὐρανὸν ἀθά-
νατοι, τοσάκις τὸ μέγα κῦμα τοῦ πλημμυρήσαντος χει-
μάρρου ὑπεράνω τῶν ὤμων φθάνον τοῦ ἐματαίωνε τὴν
προσπάθειαν· αὐτὸς δὲ ἐπήδα ὑψηλὰ μὲ καρδίαν ἀδημο-
νοῦσαν· ὁ δὲ ποταμὸς ὑποκάτω ῥέων μὲ ὄρμην τοῦ κα-
τέβαλλε τὰς δυνάμεις τῶν γονάτων καὶ ὑπέσυρε τὴν κό-
νιν ὑποκάτωθεν τῶν ποδῶν. Τέλος ὁ Πηλεΐδης μετὰ
κλαυθμῶν εἶπε τὰ ἐξῆς, ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐστραμ-
μένους πρὸς τὸν οὐρανόν.

«Ζεῦ πάτερ, δὲν ὑπάρχει ἐκ τῶν θεῶν τις ὅστις νὰ μ'
εὐσπλαγχνισθῇ καὶ νὰ μὲ σώσῃ ἀπὸ τὸν ποταμόν! ὕστε-
ρον ἅς ἐπέλθωσι τὰ πεπρωμένα δεινὰ. Ἀλλὰ κάνεις ἄλ-
λος ἐκ τῶν οὐρανίων θεῶν δέν με πταίει τόσον, ὅσον ἡ

μήτηρ μου, ἥτις μὲ ψεύδῃ μὲ ἡπάτα λέγουσα ὅτι ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν ὀπλιτῶν Τρώων θὰ χαθῶ διὰ τῶν ταχέων βελῶν τοῦ Ἀπόλλωνος. Εἶθε νὰ μὲ ἐφόνευεν ὁ Ἔκτωρ, ὁ ὁποῖος ἐνταῦθα εἶναι ὁ γενναιότατος ὅλων· ἐὰν τοῦτο ἐγίγνετο, ἀνδρείως μὲν ἤθελε φονεύσει, ἀνδρεῖον δὲ ἤθελε σκυλεύσει· τώρα ὅμως πέπρωται νὰ καταβληθῶ ὑπὸ ἀξιοθρηνήτου θανάτου, κλεισθεὶς ἐντὸς μεγάλου ποταμοῦ, ὡς παιδίον βόσκον χοίρους, τὸ ὁποῖον διερχόμενον ἐν καιρῷ χειμῶνος χεῖμαρρός παρασύρει.»

Εἶπεν· ἀμέσως ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Ἀθηναῖ ἔσπευσαν καὶ ἐστάθησαν πλησίον του, ἔχοντες μορφὴν ἀνθρώπων, λαβόντες δὲ τὰς χειρὰς του ἐνίσχυσαν μὲ λόγους, τῶν ὁποίων ἀρχὴν ἔκαμεν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν λέγων.

«Πηλεΐδη, μηδὲν τρέμε μηδὲ φοβοῦ ποσῶς· διότι βοηθοὶ σοῦ εἵμεθα κατὰ συναίνεσιν τοῦ Διὸς ἡμεῖς οἱ δύο ἐκ τῶν θεῶν, ἐγὼ καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖ. Δὲν πέπρωται νὰ ἀποθάνῃς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἐδῶ ταχέως θὰ ἡσυχάσῃ, θὰ τὸ ἰδῇς καὶ ὁ ἴδιος. Ἀλλ' ἄκουσον τῆς συμβουλῆς ἡμῶν καὶ εἶθε νὰ πεισθῇς. Μὴ παύσῃς τὰς χειρὰς σου ἀπὸ τοῦ πολέμου, πρὶν συνωθήσῃς τὸν Τρωϊκὸν στρατὸν εἰς τὰ περίφημα τείχη τοῦ Ἰλίου, ὅστις θὰ τραπῇ εἰς φυγὴν· σὺ δὲ ἀφοῦ ἀφαιρέσῃς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἐκτορος, γὰρ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ οὕτω θὰ σὲ σώσωμεν καὶ θὰ ἀποκτήσῃς δόξαν.»

Οὗτοι μὲν ταῦτα εἰπόντες ἀπῆλθον πρὸς τοὺς ἀθανάτους· αὐτὸς δὲ μεγάλως ἐνθάρρυνθεὶς ὑπὸ τῆς προτροπῆς τῶν θεῶν, μετέβη εἰς τὸ πεδίον, τὸ ὁποῖον ὅλον ἦτο πλήρες ἐκ τοῦ πλημμυρήσαντος ὕδατος, πολλὰ δὲ ὥραϊα ὄπλα φονευμένων πολεμιστῶν ἔπλεον καὶ πολλοὶ νεκροί· αὐτοῦ δὲ τὰ γόνατα ἐπήδων ὑψηλὰ ἐκείθεν τοῦ ρεύματος,

χωρίς διόλου νὰ ἐμποδισθῇ ὑπ' αὐτοῦ· διότι μεγάλην δύναμιν τοῦ εἶχεν ἐμπνεύσει ἡ Ἀθηνᾶ· ἀλλ' οὐδ' ὁ Σκάμανδρος ἔπαυε τὴν ὁρμὴν του, ἀπεναντίας ἔτι περισσότερον ὠργίζετο κατὰ τοῦ Πηλεΐδου, καὶ εἰς ὕψος ἐγειρόμενος ἐκορύφωνε τὸ κῦμα τοῦ ρεύματος, καὶ φωνάζας προσέτρεψε τὸν Σιμόεντα διὰ τῶν ἐξῆς.

« Ἀγαπητὲ ἀδελφέ, τὸν ἀνδρεῖον τοῦτον ἄνδρα καὶ οἱ δύο ἅς προσπαθήσωμεν νὰ ἐμποδίσωμεν, διότι ἄλλως ταχέως θὰ ἐκπορθήσῃ τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ Πριάμου, οἱ Τρῶες δὲν θ' ἀντισταθῶσιν· ἀλλὰ σπεῦσον εἰς βοήθειαν καὶ πλήρῳσον τὰ ρεῖθρά σου ὕδατος ἐκ τῶν πηγῶν καὶ κίνησον ὅλους τοὺς αὐλάκας, σήκωνε δὲ καὶ αὖξανε τὸ κῦμα, καὶ ἔγειρε μετὰ μεγάλου θορύβου κορμούς δένδρων καὶ λίθους, διὰ νὰ σταματήσωμεν ἄνδρα ἄγριον ὅστις τῶρα ὑπερνικᾷ, ὁρμὴν δὲ ἔχει θεοῦ· διότι σὲ βεβαιῶ ὅτι οὔτε ἡ δύναμίς τοο θὰ τὸν βοηθήσῃ, οὔτε ποσῶς ἡ μορφὴ του, οὔτε τὰ ὠραῖα ὅπλα, τὰ ὅποια κάπου εἰς κάμιναν ἄκραν τοῦ ἐκχυθέντος ὕδατός μου θὰ κῆνται κεκαλυμμένα ἀπὸ βόρβορον· αὐτὸ δὲ τὸ σῶμά του θέλω περιτυλίξει μὲ ἄμμον, ἀφοῦ σωρεύσω πέριξ ἱκανὸν πλῆθος λίθων, ἄπειρον, οὐδὲ θὰ ἡξεύρωσιν οἱ Ἀχαιοὶ ποῦ κεῖνται τὰ ὅσῳα του διὰ νὰ τὰ συνάξωσι· μὲ τόσην λάσπην ἀπ' ἐπάνω θὰ τὸν σκεπάσω. Ἐκεῖ θὰ γείνη καὶ ὁ τάφος του, οὐδὲ θὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη νὰ ὀρύξωσι τάφον οἱ Ἀχαιοὶ διὰ τὴν ταφήν του. »

Εἶπε καὶ ἐφώρμησε κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως κοχλάζων, ἐξογκούμενος καὶ μουρμουρίζων μὲ ἀφροὺς, μὲ αἷμα καὶ μὲ νεκρούς· τὸ δὲ θολὸν κῦμα τοῦ ἐκ Διὸς καταγομένου ποταμοῦ ἐγειρεται ὀρθὸν καὶ ρίπτει κάτω τὸν Πηλεΐδην· ἡ Ἥρα τότε φοβηθεῖσα καθ' ὑπερβολὴν, μὴ τὸν παρα-

σύρει ὁ ποταμός, ἐφώναξε δυνατὰ, καὶ εἶπεν ἀμέσως πρὸς τὸν φίλτατον υἱὸν τῆς Ἥφαιστον.

«Σπεῦσε, χωλὸν τέκνον μου· διότι νομίζομεν ὅτι εἶναι ἶσος πρὸς σε κατὰ τὴν δύναμιν ὁ πλήρης δινῶν Ξάνθος· σπεῦσον λοιπὸν εἰς βοήθειαν καὶ χῦσον φλόγα πολλήν· ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω εἰς τοῦ Ζεφύρου καὶ τοῦ σφοδροῦ πνέοντος Νότου, ὅπως ἐγείρω ἀπὸ τὴν θάλασσαν κακὴν ἀνεμοζάλην, ἣ ὁποία νὰ καύσῃ τὰς κεφαλὰς καὶ τὰ ὅπλα τῶν Τρώων, φέρουσα τὴν καταστρεπτικὴν φλόγα. Σὺ δὲ πλησίον τῶν ὀχθῶν τοῦ Ξάνθου καῖε δένδρα, ρίψε καὶ εἰς αὐτὸν πῦρ, μηδὲ σὲ ἀποτρέψῃ καθόλου διὰ τῶν γλυκῶν του λόγων καὶ τῶν ἀπειλῶν· μηδὲ παύσης πρότερον τὴν ὀρμὴν σου, πρὶν ἐγὼ φωνάξω δυνατὰ καὶ σὲ εἶπω· τότε νὰ παύσης τὸ ἀκάματον πῦρ.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἥφαιστος κατεσκεύασε φοβερὸν πῦρ· πρῶτον μὲν ἤναψε πῦρ εἰς τὸ πεδίον, καῖον πληθος νεκρῶν φονευθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, οἵτινες ἔκειντο ἐκεῖ σωρηδόν· ἐξηράνθη δὲ ὅλον τὸ πεδίον καὶ ἐστάθη ἡ πλημμύρα· καθὼς δὲ ὅταν ὁ Βορέας τὸ φθινόπωρον ἀμέσως ξηραίνῃ τὸν νεοπότιστον δενδρότοπον, χαίρει δὲ ὁ δενδροκόμος, τοιουτοτρόπως ἐξηράνθη ὅλον τὸ πεδίον, καὶ εὐθὺς κατέκαυσε τοὺς νεκρούς· αὐτὸς δὲ διεύθυνε τὴν ὀλόλαμπρον φλόγα πρὸς τὸν ποταμόν· ἐκαίοντο αἱ πελέαι καὶ αἱ ἰτέαι καὶ αἱ μυρίκαι, ἐκαίετο δὲ ὁ λωτὸς, τὸ βρύον καὶ τὸ κύπερον, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ὠραῖον ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἦτο κατάφυτον· ἐστενοχωροῦντο οἱ ἐγγέλους καὶ οἱ ἰχθύες κατὰ τὰς δίνας τοῦ ποταμοῦ, οἵτινες ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀνεπῆδων, βασανιζόμενοι ἐκ τῆς πνοῆς τοῦ ἐφευρετικοῦ Ἥφαιστου· ἐκαίετο αὐτὸς ὁ ἰσχυρὸς ποτα-

μὸς, ὅστις εἶπε πρὸς τὸν Ἥφαιστον, ἐξ ὀνόματος αὐτὸν καλῶν.

« Ἥφαιστε, κανεῖς θεὸς δὲν δύναται πρὸς σὲ νὰ πολεμήσῃ, οὐδὲ ἐγὼ θὰ ἐπολέμουν πρὸς σὲ τοσοῦτον καίοντα πῦρ· παῦσε τὸν πόλεμον, τοὺς δὲ Τρῶας ἤμπορεῖ καὶ ἀμέσως ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς νὰ ἐξελάσῃ ἀπὸ τὴν πόλιν· τίς ἡ χρεῖα νὰ πολεμῶ καὶ νὰ βοηθῶ; »

Ταῦτα ἔλεγε καιόμενος, ἀνέβραζε δὲ τὸ ὥραϊον ρεῦμα· καθὼς δὲ βράζει ἐντὸς λέβητος πηδῆκτὰ ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τὸ πάχος εὐτραפוῦς χοίρου, ὅταν ἀναλύῃ, βιαζόμενον ὑπὸ πολλοῦ πυρὸς ξηρῶν ξύλων, κειμένων ὑποκάτωθεν τοῦ λέβητος, τοιουτοτρόπως τούτου ἐφλέγετο τὸ ὥραϊον ρεῦμα, ἐβράζε δὲ τὸ ὕδωρ· οὐδ' ἤθελε νὰ ῥέῃ πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ἀλλ' ἴστατο στενοχωρούμενον ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ κραταιοῦ πολυμηχάνου Ἥφαιστου· αὐτὸς δὲ πολὺ παρακαλῶν εἶπε πρὸς τὴν Ἥραν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

« Ἥρα, διατί τάχα ὁ υἱός σου ἀπεφάσισεν ἐπιμόνως νὰ βασανίζῃ τὸ ἰδικόν μου ρεῦμα κατ' ἐξαιρέσιν; δὲν πταίω βέβαια τόσον ἐγὼ, ὅσον ὅλοι οἱ ἄλλοι θεοὶ, ὅσοι βοηθοῦσι τοὺς Τρῶας. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν, ἔσο βεβαία, θὰ παύσω ἐντελῶς, ἐὰν σὺ προστάξῃς· ἄς παύσῃ ὅμως καὶ οὗτος. Ἐγὼ δὲ ὀρκίζομαι τὰ ἐξῆς, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἀποτρέψω ἀπὸ τοὺς Τρῶας τὴν ἡμέραν τοῦ ὀλέθρου των, μηδὲ ὁπόταν φέξῃ ἡ Τροία ὑπὸ τοῦ ὀρμητικοῦ πυρὸς καιομένη, καιομένη ὑπὸ τῶν φιλοπολέμων υἱῶν τῶν Ἀχαιῶν. »

Ἀφοῦ δὲ ἤκουσε τοῦτο ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα, ἀμέσως εἶπε πρὸς τὸν φίλτατον υἱόν της Ἥφαιστον.

« Ἥφαιστε, παῦσον, πολυένδοξον τέκνον μου· διότι δὲν πρέπει ἓνα ἀθάνατον θεὸν νὰ συνταράττῃ τις οὕτω ἕνεκα θνητῶν. »

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἥφαιστος κατέσβεσε τὸ φοβερὸν πῦρ, ἀμέσως δὲ πάλιν τὸ κῦμα ὥρμησε πρὸς τὰ κάτω τοῦ ὠραίου ρεύματος.

Τοῦ Ξάνθου κατεβλήθη ἡ ὁρμή, καὶ ἐπαύθη ὁ ἀγὼν τούτων ὑπὸ τῆς Ἥρας, καίπερ πολὺ ὠργισμένης. Ἀλλ' ἐνέπεσεν ἔρις βαρεῖα καὶ δεινὴ εἰς τοὺς ἄλλους θεοὺς· συνεπλάκησαν μετὰ μεγάλου πατάγου, καὶ ἐβόůζεν ἡ εὐρεῖα γῆ, ἀντήχει δὲ ὁ μέγας οὐρανός. Ἦκουσεν ὁ Ζεὺς καθήμενος εἰς τὸν Ὀλυμπον, καὶ ἐγέλασεν ἀπὸ καρδίας χαίρων, ὅτι ἔβλεπε τοὺς θεοὺς ἐρίζοντας. Δὲν ἄμειναν πολὺν καιρὸν μακρὰν ἀλλήλων· ὁ τὰς ἀσπίδας τρυπῶν Ἄρης πρῶτος ἐφώρμησε κατὰ τῆς Ἀθηνᾶς, κρατῶν τὸ χαλκόμυτον δόρυ, καὶ τὴν ὠνείδισε διὰ τῶν ἐξῆς.

«Διατί πάλιν, ὦ σκυλόμυια, φέρεις εἰς συμπλοκὴν τοὺς θεοὺς· ἔχεις ἀκόρεστον τόλμην καὶ καρδίαν πλήρη ἀλαζονείας. Δὲν ἐνθυμεῖσαι ὅταν ἐξήγειρες τὸν Τυδεΐδην Διομήδην νὰ μὲ κτυπήσῃ, σὺ δὲ λαβοῦσα τὸ λαμπρόν του δόρυ τὸ ὠθησες κατ' εὐθεΐαν εἰς ἐμὲ καὶ μοῦ ἐτρύπησες τὸ ὠραῖον δέρμα; τώρα λοιπὸν πιστεύω ὅτι θὰ πληρώσῃς ὅσα μὲ ἔκαμες.»

Ταῦτα εἰπὼν τὴν ἐκτύπησεν εἰς τὴν θυσσάνους ἔχουσαν τρομερὰν ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν οὐδὲ τοῦ Διὸς ὁ κεραυνὸς τρυπᾷ· εἰς τοῦτο τὸ μέρος τὴν ἐκτύπησε μὲ τὸ μακρόν του δόρυ ὁ αἰμοχαρὴς Ἄρης· ἀλλ' αὕτη ἀποσυρθεῖσα ἔλαβε μὲ τὴν παχεϊάν της χεῖρα λίθον κείμενον εἰς τὸ πεδῖον, μαῦρον, τραχὺν καὶ μέγαν, τὸν ὁποῖον οἱ προγενέστεροι εἶχον θέσει ὡς σύνορον ἀγροῦ· μὲ τοῦτον ἐκτύπησε τὸν ὀρμητικὸν Ἄρην εἰς τὸν λαιμόν, καὶ τοῦ ἔκοψε τὰς δυνάμεις τῶν μελῶν· ἔπεσε δὲ καὶ ἐκάλυψεν ἐπὶ τὰ πλῆθρα τόπου, ἐσκονίσθη ἡ κόμη καὶ τὰ ὅπλα

ἀντήχησαν περὶ αὐτόν. Ἐγέλασεν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ καὶ καυχωμένη ἔλεγε πρὸς αὐτόν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Μωρὲ, οὐδὲ ἐσκέφθης ἀκόμη, φαίνεται, πόσον καυχῶμαι ὅτι δύναμαι ν' ἀντιταχθῶ κατὰ σοῦ. Βεβαίως ἀποτίεις τὰς ἀράς τῆς μητρὸς, ἡ ὁποία ὀργιζομένη ἐναντίον σου ὀλέθρια διανοεῖται, διότι ἄφησες τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ βοηθεῖς τοὺς ὑβριστὰς Τρῶας.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἔστρεψε τοὺς λάμποντας ὀφθαλμούς της, τὸν δὲ Ἄρην βαθέως στενάζοντα ἔλαβεν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ ὠδήγει ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη· μὲ δυσκολίαν δὲ ἀνελάμβανεν· ἀλλ' ἅμα τοὺς εἶδεν ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα, ἀμέσως εἶπε πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«ὦ πόποι, τέκνον τοῦ αἰγιόχου Διὸς, Ἀτρυτώνη, καὶ πάλιν ἡ σκυλόμυια ἐξάγει ἀπὸ τῆς πολεμικῆς συγκρούσεως τὸν ἀνθρωποφθόρον Ἄρην· ἀλλὰ κυνῇγει την.»

Οὕτως εἶπεν, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ὥρμησε κατόπιν των μὲ ἐγκάρδιον χαρὰν καὶ φθάσασα ἔθεσεν εἰς τὰ στήθη τῆς Ἀφροδίτης τὴν παχεῖάν της χεῖρα· ταύτης δὲ ἐκόπησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ καρδία· αὐτοὶ μὲν λοιπὸν οἱ δύο ἔκειντο ἐπὶ τῆς πολλὰ τρεφούσης γῆς, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ καυχωμένη ἔλεγε δυνατὰ τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Εἴθε οὕτω νὰ πέσωσιν ὅλοι ὅσοι βοηθοῦσι τοὺς Τρῶας, καὶ πολεμοῦσι τοὺς θωρακοφόρους Ἀργείους. Διατὶ δὲν ἔχουσι πάντες τὴν αὐτὴν καρτερίαν καὶ τὸ αὐτὸ θάρρος τῆς Ἀφροδίτης, ἥτις ἐλθοῦσα πρὸς βοήθειαν τοῦ Ἄρεως ἀντετάχθη εἰς τὴν ὀργὴν μου· ἐάν ᾔτο οὕτω, πρὸ πολλοῦ ἤδη ἡμεῖς ἠθέλαμεν παύσει τὸν πόλεμον, ἐκπορθήσαντες τὴν καλῶς τετειχισμένην πόλιν Ἴλιον.»

Οὕτως εἶπεν, ἐγέλασε δὲ ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα·

πρὸς δὲ τὸν Ἀπόλλωνα εἶπεν ὁ κραταῖος γεωσείστης.

«Φοῖβε, διατί ἡμεῖς οἱ δύο εἴμεθα μακρὰν ἀλλήλων; δὲν ἀρμόζει τοῦτο ἀφοῦ ἄλλοι θεοὶ ἤρχισαν· εἶναι ἐντροπὴ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν Ὀλυμπον πρὸς τὰ στερεώτατα ἀνάκτορα τοῦ Διὸς χωρὶς νὰ δοκιμάσωμεν τὸν πόλεμον· κάμε ἀρχὴν· διότι σὺ εἶσαι μικρότερος τὴν ἡλικίαν· εἰς ἐμὲ δὲν φέρει τιμὴν, διότι ἐγεννήθην πρωτότερα καὶ εἶμαι ἐμπειρότερος. Μωρὲ, πόσον ἀνόητος εἶσαι! οὐδὲ ἐνθυμεῖσαι, φαίνεται, ὅσα ὑπέστημεν περὶ τὴν Ἴλιον ἡμεῖς οἱ δύο μόνοι ἐκ τῶν θεῶν, ὅταν παρὰ τοῦ Διὸς ἦλθομεν εἰς τὸν ὑπερήφανον Λαομέδοντα καὶ ὑπηρετήσαμεν δι' ἐν ἔτος μὲ μισθὸν ὠρισμένον· αὐτὸς δὲ μᾶς ἔδιδε διατάγματα καὶ παραγγελίας· ἐγὼ μὲν ἔκτισα περὶ τὴν πόλιν τῶν Τρώων τεῖχος ἐκτεταμένον καὶ πολὺ ὠραῖον, ὥστε νὰ ᾔηται ἀπόρθητος ἡ πόλις· σὺ δὲ, Φοῖβε, ἔβωσκες βοῦς στρεψίποδας καὶ στεψικεράτους εἰς τὰ δασώδη πλευρὰ τῆς πολλὰς κοιλότητος ἐχούσης Ἰδης· ἀλλ' ὅταν αἱ περιχαρεῖς ὦραι ἔφερον τὴν πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ, τότε μᾶς ἐκράτησε διὰ τῆς βίας ὅλον τὸν μισθὸν ὁ τρομερὸς Λαομέδων καὶ φοβερίσας μᾶς ἀπέπεμψε· σὲ μὲν ἐφοβέρισεν, ὅτι θὰ σοῦ δέσῃ πόδας καὶ χεῖρας καὶ θὰ σὲ πωλήσῃ εἰς μακρυνὰς νήσους· ἡπεῖλει δὲ καὶ τῶν δύο νὰ ἀποκόψῃ τὰ ὦτα. Ἡμεῖς ἀμέσως ἐπανηρχόμεθα μὲ καρδίαν παρωργισμένην διὰ τὸν μισθὸν, τὸν ὅποιον ὑποσχεθεῖς δὲν ἐπλήρωσε. Διὰ ταῦτα λοιπὸν βοηθεῖς τὸν στρατὸν τοῦτον· οὔτε νὰ ἐνωθῇς μεθ' ἡμῶν ὅπως ἐξολοθρευθῶσιν οἱ περιφρονηταὶ τοῦ δικαίου Τρῶες, μετὰ τῶν τρυφερῶν παίδων καὶ τῶν σεμνῶν συζύγων των;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπῆντησεν ὁ μακρόθεν ῥίπτων βέλη ἄναξ Ἀπόλλων,

«Γεωσείστα, ἤθελες εἰπεῖ ὅτι δὲν εἶμαι φρόνιμος, ἐὰν ἐπολέμουν πρὸς σέ ἐξ αἰτίας τῶν δευλαίων θνητῶν, οἱ ὅποιοι καθὼς τὰ φύλλα σήμερον εἰσὶν ἀκμαῖοι, ἐκ τῶν προϊόντων τῆς γῆς τρεφόμενοι, αὔριον δὲ ἀποθνήσκουσιν· ἀλλ' ἄς σπεύσωμεν νὰ παύσωμεν τὴν μάχην· αὐτοὶ δὲ μόνον τῶν ἄς πολεμῶσι.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀμέσως ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐντραπεῖς νὰ συμπλακῇ μὲ τὸν θεῖόν του· ἀλλ' ἠδέσποινα τῶν θηρίων Ἄρτεμις, ἡ κυνηγὸς ἀδελφή του, τὸν ὠνείδισε πικρῶς εἰποῦσα τὰ ἑξῆς.

«Φεύγεις, Ἀπόλλων, καὶ εἰς τὸν Ποσειδῶνα παραχωρεῖς τὴν νίκην; καύχημα μάταιον τοῦ ἔδωκες. Μωρὲ, διατί λοιπὸν κρατεῖς οὕτω ματαιῶς τὸ τόξον; Δὲν θὰ σὲ ἀκούσω τώρα πλέον καυχώμενον εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς, καθὼς πρότερον ἐνώπιον τῶν ἀθανάτων θεῶν, ὅτι ἐπολέμησας μὲ ἴσῃν δύναμιν ἐναντίον τοῦ Ποσειδῶνος.»

Εἰς τοὺς λόγους αὐτῆς τούτους δὲν ἀπήντησε ποσῶς ὁ μακρόθεν ἐνεργῶν Ἀπόλλων, ἀλλ' ἡ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Διὸς ὀργισθεῖσα ἐπέπληξε τὴν Ἀρτέμιδα μὲ τοὺς ἐξῆς πειρακτικὸς λόγους.

«Πῶς σὺ τώρα, τολμηρὰ κύων, τολμᾷς νὰ ἀντιταχθῇς εἰς ἐμέ; δύσκολον εἶναι νὰ ἀντιταχθῇς εἰς τὴν δύναμίν μου, ἂν καὶ ἦσαι τοξοφόρος, μολονότι ὁ Ζεὺς σὲ ἔκαμε λέοντα πρὸς τὰς γυναῖκας καὶ σοῦ ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ φονεύῃς ὅποιανδὴποτε θέλῃς. Βεβαίως εἶναι καλλίτερον διὰ σὲ νὰ φονεύῃς εἰς τὰ ὄρη θηρία καὶ ἐλάφους τῶν ἀγρῶν, παρὰ νὰ πολεμῇς γενναίως πρὸς ἀνωτέρους. Ἐὰν ὅμως θέλῃς νὰ διδασχθῇς τὸν πόλεμον, ἐμπρός, ἐλθὲ διὰ νὰ γνωρίσῃς καλῶς, πόσον εἶμαι ὑπερτέρα, ἀφοῦ τολμᾷς νὰ ἀντιταχθῇς κατ' ἐμοῦ.»

Εἶπε καὶ ἀμέσως μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἔλαβε μὲ ὀρμὴν καὶ τὰς δύο τῆς χεῖρας ἀπὸ τὸν καρπὸν, μὲ τὴν δεξιὰν δὲ τῆς ἀφήρσεν ἀπὸ τοὺς ὤμους τὰ τόξα καὶ μὲ αὐτὰ τὴν ἐκτύπησε πλησίον τῶν ὠτῶν μειδιῶσα, ἐνῶ ἐκείνη περιστρέφετο· τὰ δὲ ταχέα βέλη ἐξηκολούθουν νὰ ρίπτωνται εἰς τὴν ἄμμου· μετὰ δακρύων δὲ ἐτράπη εἰς φυγὴν ἢ θεὰ Ἄρτεμις ὡς περιστερὰ, ἥτις ἀναγκάζεται ὑπὸ ἱέρακος νὰ πετάξῃ εἰς τὸ κοῖλον βράχου, εἰς σχιμᾶδα, διότι δὲν εἶναι πεπρωμένον ἔτι νὰ συλληφθῇ· τοιοῦτοτρόπως αὕτη μετὰ δακρύων ἔφυγεν ἀφήσασα ἐκεῖ τὸ τόξον.

Πρὸς δὲ τὴν Λητώ εἶπεν ὁ ἄγγελος Ἀργειφόντης.

«Λητώ, ἐγὼ μὲ σὲ δὲν θά πολεμήσω· εἶναι δεινὸν νὰ συγκρούηται τις πρὸς τὰς συζύγους τοῦ ἐγείροντος τὰς νεφέλας Διός· δύνασαι λοιπὸν νὰ καυχᾶσαι μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν, ὅτι μὲ ἐνίκησας διὰ τῆς ὑπερτέρας σου δυνάμεως.»

Οὕτως εἶπεν, ἡ δὲ Λητώ ἐσύναζε τὰ κυρτὰ τόξα τῆς θυγατρὸς τῆς, τὰ πεσμένα ἄλλα ἐδῶ καὶ ἄλλα ἐκεῖ εἰς τὰ κύματα τῆς κόνεως· λαβοῦσα λοιπὸν ταῦτα ἐστράφη καὶ ἀπήρχετο. Ἡ δὲ Ἄρτεμις ἔφθανεν ἤδη εἰς τὸν Ὀλύμπου πρὸς τὰ στερεώτατα ἀνάκτορα τοῦ Διός. Δακρύβρεκτος ἐκάθησεν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατα τοῦ πατρὸς ἢ κόρης, ἔτρεμε δὲ περὶ αὐτὴν τὸ ἀθάνατόν τῆς φόρεμα· ὁ πατὴρ Κρονίδης τὴν ἔφερε πλησίον του καὶ μὲ γλυκὺν γέλωτα τὴν ἠρώτησε.

«Ποῖος θεὸς σὲ ἔκαμε τοιαῦτα, τέκνον μου, ὡς ἐὰν ἔπραπτες φανερά κακὴν τινα πράξιν;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησε μεγαλοφώνως ἡ καλλιστέφανος Ἄρτεμις.

«Ἡ συζυγὸς σου μὲ ἐκακοποίησε, πάτερ, ἡ λευκωλε-

νος Ἥρα, ἔνεκα τῆς ὁποίας ἔριδες καὶ πόλεμοι ἐπείκινται εἰς τοὺς θεοὺς.»

Οὗτοι μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, ὁ δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἱερὰν Ἴλιον, φροντίζων διὰ τὸ τεῖχος τῆς καλοκτισμένης πόλεως, μήπως ἤθελον τὴν ἐκπορθήσει οἱ Δαναοὶ παρὰ τὴν μοῖραν ἐκείνην τὴν ἡμέραν· οἱ δὲ λοιποὶ αἰώνιοι θεοὶ μετέδαινον πρὸς τὸν Ὀλυμπον, ἄλλοι μὲν ὠργισμένοι, ἄλλοι δὲ γαυριῶντες· ἐκάθησαν δὲ πλησίον τοῦ φέροντος μαύρας νεφέλας Διός.

Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἠφάνιζεν ὁμοίως τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς μονώνυχας ἵππους των. Καθὼς ὅταν καπνὸς ἀναβαίνων ἀπὸ πόλιν καιομένην φθάσῃ εἰς τὸν εὐρὺν οὐρανόν, ὑπὸ ὀργῆς τινος τῶν θεῶν ἀπολυθεὶς, εἰς ὅλους μὲν ἐγείρει φροντίδα, εἰς πολλοὺς δὲ θλίψιν, οὕτως ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς βάσανα καὶ λύπας ἔβαλε τοὺς Τρῶας.

Ὁ γέρων Πρίαμος ἵστατο ἐπὶ θεῖου τινὸς πύργου, καὶ ἐκεῖθεν βλέπει τὸν θαυμαστὸν Ἀχιλλεῆα νὰ συνταράττῃ καὶ νὰ διώκῃ τοὺς Τρῶας, ἀνάνδρως φεύγοντας. Στενάξας βαθέως κατέβη ἀπὸ τὸν πύργον, καὶ ἐλθὼν πλησίον τοῦ τεύχους παρήγγειλεν εἰς τοὺς περιφήμους φύλακας τῶν πυλῶν τὰ ἑξῆς.

«Ἀνοικτάς κρατεῖτε τὰς πύλας, ἕως νὰ εἰσέλθῃ ὁ στρατὸς, ὅστις φεύγει πρὸς τὴν πόλιν· διότι ἰδοὺ ὁ Ἀχιλλεὺς πλησίον τοὺς ὠθεῖ· καὶ πιστεύω ὅτι θὰ γείνουσι ὀλέθρια πράγματα. Ἀφοῦ δὲ ἀναπνεύσωσιν εἰς τὴν πόλιν πάλιν νὰ κλείσῃτε τὰς ἀσφαλῶς συνηρμοσμένας θύρας· διότι φοβοῦμαι μὴ ὁ καταστρεπτικὸς οὗτος ἀνὴρ εἰσὸρμήσῃ εἰς τὸ τεῖχος.»

Οὕτως εἶπεν, αὐτοὶ δὲ ἀπωθήσαντες τοὺς σύρτας ἐχαλάρωσαν τὰς πύλας, αἵτινες ἀνοιχθεῖσαι σωτηρίαν παρε-

σκεύασαν· ὁ δὲ Ἀπόλλων ἀντεπεξῆλθε διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὸν ὄλεθρον τῶν Τρώων, οἵτινες ἔφευγον ἀπὸ τὸ πεδῖον, κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν πόλιν εἰς τὸ ὑψηλὸν τεῖχος, κατὰ-
 ξηροὶ ἀπὸ τὴν δίψαν καὶ κατασκοनिσμένοι· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς τοὺς κατεδίωκε συντόνως μὲ τὸ δόρυ· λύσσα τρομερὰ τοῦ κατεῖχεν ἀκατάπαυστα τὴν καρδίαν, σφοδρῶς ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀποκτήσῃ δόξαν.

Τότε ἤθελον κυριεύσει τὴν ὑψίπυλον Τροίαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἐὰν μὴ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων διήγειρε τὸν εὐγενῆ Ἀγήνορα, τὸν ἔνδοξον καὶ ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος· εἰς μὲν τὴν καρδίαν του ἐνέβαλε τόλμην, πλησίον του δὲ ἐστάθη ὁ ἴδιος διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ὄλεθρίαν μοῖραν τοῦ θανάτου, κεκλιμένος εἰς τὴν φηγόν. Ἦτο κεκαλυμμένος μὲ πυκνὴν ὁμίχλην· ἐκεῖνος δὲ, καθὼς εἶδε τὸν ἐκπορθη-
 τὴν τῶν πόλεων Ἀχιλλέα, ἐστάθη καὶ τὸν ἀνέμενεν, ἀλλ' ἡ καρδιά του ἐταράττετο διστάζουσα· στεναῖας δὲ εἶπε πρὸς τὴν γενναίαν του ψυχὴν.

«Οἷμοι ἐγώ! ἐὰν τραπῶ εἰς φυγὴν ὅπου καὶ οἱ ἄλλοι πεφοβισμένοι ὤρμησαν, θὰ μὲ συλλάβῃ ὁ κραταιὸς Ἀχιλλεὺς καὶ ὡς ἄνανδρον θὰ μὲ σφάξῃ· ἐὰν δὲ ἀφήσω τούτους νὰ διώκωνται ἀτάκτως ὑπὸ τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως, καὶ φύγω δρομαίως μακρὰν τοῦ τείχους πρὸς ἄλλο μέρος, πρὸς τὸ Τρωϊκὸν πεδῖον, τότε δύναμαι νὰ φθάσω εἰς τὰ πλευρὰ τῆς Ἰδης καὶ κρυφθῶ εἰς τοὺς θαμνῶνας· πρὸς τὸ ἐσπέρας δὲ ἔπειτα δύναμαι, ἀφοῦ λου-
 σθῶ εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἀνακουφισθῶ ἀπὸ τὸν ἰδρῶτα νὰ ἐπ-στρέψω εἰς τὴν Ἰλίον. Ἀλλὰ διατί διστάζω ; Θὰ μὲ ἴδῃ ἀπομακρυνόμενον ἀπὸ τὴν πόλιν πρὸς τὸ πεδῖον, καὶ τρέξας κατόπιν μου μὲ τοὺς ταχεῖς του πόδας θὰ μὲ συλλάβῃ καὶ θὰ ἦναι ἀδύνατον πλέον ἔπειτα νὰ ἀποτρέ-

ψω τὸν θάνατον καὶ τὴν ὀλεθρίαν μοῖραν· διότι ὑπερτερεῖ πολὺ πάντας τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὴν ἰσχύν. Ἄς βαδίσω κατ' αὐτοῦ πρὸ τῆς πόλεως· διότι καὶ τούτου βέβαια πληγώνεται τὸ σῶμα μὲ ὄξυ δόρυ, μία δὲ ψυχὴ εἶναι ἐντός του, θνητὸς δὲ λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἶναι· ἀλλ' ὁ Κρονίδης Ζεὺς τοῦ προσφέρει νίκην.»

Οὕτως εἰπὼν καὶ καλυφθεὶς διὰ τῶν ὅπλων του πανταχόθεν, ἐστάθη νὰ δεχθῇ τὸν Ἀχιλλέα ἀποφασίσας ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ νὰ πολεμήσῃ. Καθὼς ὅταν πάρδαλις ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ βάθος ξυλοτόπου καὶ ὀρμαῖ κατὰ τοῦ κυνηγοῦ χωρὶς νὰ φοβῇται ποσῶς, οὐδὲ νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν, ἀφ' οὗ ἀκούσῃ ὕλαγμόν· διότι, καὶ ἐὰν προφθάσῃ καὶ τὴν πληγώσῃ ἢ τὴν κτυπήσῃ, αὐτὴ μῦλλα ταῦτα καὶ κατατρυπημένη ὑπὸ δόρατος δὲν παύει ὀρμῶσα, πρὶν ἢ πολεμήσῃ ἢ καταβληθῇ· τοιοῦτοτρόπως ὁ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Ἀντήνορος δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ, πρὶν ἢ δοκιμάσῃ τὸν Ἀχιλλέα, ἀλλὰ κρατῶν πρὸ ἑαυτοῦ τὴν κυκλοτερεῇ ἀσπίδα, σκοπεύων δὲ αὐτὸν μὲ τὸ δόρυ, ἐφώναζε δυνατά·

Ἄ' Ἐλπίζεις βεβαίως, ἐνδοξότατε Ἀχιλλεῦ, ὅτι θὰ ἐκπορθήσῃς σήμερον τὴν πόλιν τῶν ἀγερώχων Τρώων· πόσον εἶσαι μωρός· ἔσο βέβαιος ὅτι πολλὰ ἀκόμη πάθη καὶ βάσανα θὰ συμβῶσι δι' αὐτήν· διότι πολλὰ καὶ ἀνδρεῖα παληκάρια εἵμεθα ἐντός αὐτῆς, τὰ ὅποια πρὸ τῶν ἀγαπητῶν μας γονέων, συζύγων καὶ τέκνων, προσπαθοῦμεν νὰ σώσωμεν τὴν Ἰλίον· σὺ δὲ ἐδῶ θὰ εὔρης τὸν θάνατον, μολονότι εἶσαι τόσον ἐκπληκτικὸς καὶ τολμηρὸς πολεμιστής.»

Εἶπε καὶ εὐθὺς ῥίψας ἀπὸ τὴν βαρεῖάν του χεῖρα τὸ ὄξυ ἀκόντιον, δὲν ἀπέτυχεν, ἀλλ' ἐκτύπησε τὴν κνή-

μην ὑποκάτω τοῦ γόνατος· περὶ αὐτὴν δὲ ἀντήχησε τρομερὰ ἢ ἐκ κασσιτέρου νέα περικνημῖς· ἐπετάχθη δὲ ὀπίσω μακρὰν αὐτοῦ τὸ κτυπήσαν χάλκινον ὄπλον χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ τρυπήσῃ τὰ ἀνθιστάμενα δῶρα τοῦ θεοῦ. Ἐπειτα ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ Πηλεΐδου νὰ ἐπιτεθῇ, δὲν τὸν ἄφησεν ὅμως ὁ Ἀπόλλων νὰ λάβῃ δόξαν, ἀλλὰ τὸν μὲν Ἀγῆνορα περικαλύψας μὲ πυκνὴν ὁμίχλην τὸν ἐξήρπασε καὶ ἥσυχον τὸν ἐξέπεμψε νὰ ἀπέλθῃ τοῦ πολέμου, τὸν δὲ Πηλεΐδην ἐμπόδισε διὰ πανουργίας τινὸς ἀπὸ τὸν στρατόν· διότι ὁμοιωθεὶς καθ' ὅλα μὲ τὸν Ἀγῆνορα ἔστη πρὸ αὐτοῦ· οὗτος δὲ ἐφώρμησε νὰ τὸν κυνηγήσῃ. Ἐνῶ δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς τρέψας αὐτὸν παρὰ τὸν βαθὺν Σκάμανδρον τὸν ἐκυνήγει ὀλίγον αὐτοῦ προτρέχοντα καὶ ἀπατῶντα αὐτόν, ὥστε πάντοτε νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θὰ τὸν συλλάβῃ τρέχων, ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ οἱ ἄλλοι Τρῶες φεύγοντες ἔφθασαν ἄθρόοι μετὰ χαρᾶς εἰς τὴν πόλιν, ἐπληρώθη δὲ αὕτη ὑπὸ τῶν συνωθηθέντων, οἵτινες δὲν ἐτόλμων ποσῶς νὰ περιμένωσιν ἀλλήλους ἔξω τῆς πόλεως καὶ τοῦ τείχους, καὶ νὰ γνωρίσωσι ποῖος εἶχε σωθῇ καὶ ποῖος εἶχεν ἀποθάνει εἰς τὸν πόλεμον· ἀλλὰ μὲ ὀρμὴν ἐχύθησαν μέσα εἰς τὴν πόλιν, ὅσοι ἠδυνήθησαν νὰ σωθῶσι διὰ τῶν ποδῶν καὶ τῶν γονάτων αὐτῶν.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Χ.

ΦΟΝΟΣ ΕΚΤΟΡΟΣ.

Οὕτως οἱ μὲν Τρῶες φυγόντες εἰς τὴν πόλιν ὥς τὰ μικρὰ τῆς ἐλάφου ἐξήραινον τὸν ἰδρωτά των καὶ ἔπινον θεραπεύοντες τὴν δίψαν των, περικεκλεισμένοι ἐντὸς τῶν ὑπερφηάνων ἐπάλξεων τοῦ τείχους, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ἐπορεύοντο πλησιέστερον τοῦ τείχους, κλίνοντες τὰς ἀσπίδας ἐπὶ τῶν ὤμων. Τὸν Ἑκτορα ὅμως ἡ μοῖρα τὸν ἐδέσμευσε νὰ μένη εἰς τὰ ἔμπροσθεν τῆς Τροίας καὶ τῶν Σκαιῶν πυλῶν. Τότε ὁ Ἀπόλλων εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως Ἀχιλλέα·

«Διατί, Ἀχιλλεῦ, μὲ διώκεις, θεὸν ὄντα, σὺ, θνητὸς ὢν ; δὲν ἐνόησες ἀκόμη ὅτι εἶμαι θεός, σὺ δὲ ἀδιακόπως προθυμείσαι καὶ ἐπέρχεσαι ἐναντίον μου ; δὲν σὲ μέλει πλέον διὰ τὰ δεινὰ τῶν Τρώων, τοὺς ὁποίους ἔτρεψας εἰς φυγὴν, αὐτοὶ μὲν ἐσώθησαν εἰς τὴν πόλιν των, σὺ δὲ ἀπεπλανήθης καταδιώκων ἐμέ· ἀλλὰ δὲν θὰ με φονεύσης διότι δὲν εἶμαι θνητός.»

Πρὸς αὐτὸν μεγάλως στενάξας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Μ' ἔβλαψες, Ἀπολλων, ὁ μακρὰν τοξεύων, ὁ λεθριώτατε ὄλων τῶν θεῶν, ἀπομακρύνας με ἐδῶ ἀπὸ τοῦ τείχους· βεβαίως πολλοὶ Τρῶες ἤθελον δαγκάσει τὴν γῆν

φονευθέντες, πρὶν ἔλθωσιν εἰς τὴν Ἴλιον, τῶρα ὅμως ἀπὸ ἐμὲ μὲν ἀφήρεσας τὴν δόξαν, αὐτοὺς δὲ ἔσωσας εὐκόλως, ἐπειδὴ δὲν ἐφοβήθης τὴν μετὰ ταῦτα τιμωρίαν. Βεβαίως ἤθελον σὲ φονεύσει ἂν ἡδυνάμην.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐπορεύθη μὲ ὀρμὴν ἀγερῶχος πρὸς τὴν πόλιν· καθὼς ἵππος νικητῆς μὲ τὸ ὄχημα εὐκόλως τρέχει ἐκτεινόμενος εἰς τὴν πεδιάδα, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ταχέως ἐκίνει τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατά του. Τοῦτον πρῶτος πάντων εἶδεν ὁ Πρίαμος, ἐφορμῶντα διὰ μέσου τῆς πεδιάδος, καὶ λάμποντα ὡς ἀστέρα, ὁ ὁποῖος ἀνατέλλει τὸ φθινόπωρον, ἡ δὲ λάμψις του εἶναι μεγάλη μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀστέρων ἐν μέσῳ τῆς νυκτός, ἀστέρα, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι κύνα τοῦ Ὠρίωνος Σείριον· ὁ ἀστήρ οὗτος εἶναι λαμπρὸς, ἀλλὰ εἶναι κακὸν σημεῖον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διότι φέρει πολὺν καύσωνα εἰς τοὺς ἀθλίους ἀνθρώπους. Τοιουτοτρόπως ἔλαμπε καὶ ὁ σίδηρος εἰς τὰ στήθη τοῦ Ἀχιλλέως τρέχοντος, ἐκλαυσε δὲ μεγάλως ὁ γέρων Πρίαμος, καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας ἐκτύπησε τὴν κεφαλὴν του, μεγάλως δὲ θρηνήσας ἐφώναξε παρακαλῶν τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν του Ἑκτορα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν, αὐτὸς ὅμως ἴστατο ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν, ἐπιθυμῶν πάντοτε νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως· πρὸς τοῦτον λοιπὸν μεγάλως θρηνολογῶν εἶπεν ὁ γέρων ἐκτείνας τὰς χεῖρας·

«Ἐκτωρ, φίλε υἱέ, μὴ ἀνθίστασαι ἐναντίον τοῦ ἀνδρὸς τούτου μόνος μακρὰν τῶν ἄλλων, μήπως ἀποθάνῃς φονευθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου ὁ σκληρὸς· εἴθε νὰ γίνῃ φίλος τῶν θεῶν τόσον, ὅσον εἶναι φίλος ἐμοῦ! ταχέως τότε οἱ κύνες καὶ οἱ γῦπες ἤθελον τὸν φάγει φονευθέντα καὶ ἐξηπλωμένον κατὰ γῆς. Τότε

ἡ μεγάλη μου λύπη ἤθελεν ἐκλείψει ἀπὸ τὴν ψυχὴν μου·
 διότι αὐτὸς μὲ ἐστέρησε πολλῶν καὶ καλῶν υἱῶν, φο-
 νεύων καὶ πωλῶν αὐτοὺς εἰς μακρυνὰς νήσους· καὶ τῶρα
 δύο υἱούς μου δὲν ἤμπορῶ νὰ ἴδω, ἀφοῦ οἱ Τρῶες φυγόν-
 τες εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν, τὸν Λυκάονα καὶ τὸν Πολύ-
 δωρον τοὺς ὁποίους μοὶ ἐγέννησεν ἡ Λαοθόη, ἡ ἐξοχο-
 τάτη τῶν γυναικῶν· ἀλλ' ἐὰν μὲν ζῶσι μετὰ τοῦ λαοῦ,
 βεβαίως μετὰ ταῦτα θέλομεν τοὺς ἀπολυτρώσει διὰ
 χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ, τὰ ὅποια ἔχομεν εἰς τὸν οἶκον·
 διότι ὁ γέρων ὁ περίφημος Ἄλτης ἔδωκε πολλὰ εἰς τὴν
 θυγατέρα του. Ἐὰν δὲ ἀπέθανον καὶ εἶναι εἰς τὸν ἄδην,
 τοῦτο θὰ ᾔηται λύπη εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὴν μητέρα των, οἱ
 ὅποιοι τοὺς ἐγεννήσαμεν· εἰς τοὺς ἄλλους δὲ λαοὺς βρα-
 χυτέρα θὰ ᾔηται ἡ λύπη ἐὰν σὺ δὲν ἀποθάνης φονευθεὶς
 ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως· ἀλλ' εἴσελθε εἰς τὸ τεῖχος, τέκνον
 μου, διὰ νὰ σώσης τοὺς Τρῶας καὶ τὰς Τρωϊάδας καὶ
 νὰ μὴ προξενήσης μεγάλην δόξαν εἰς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ
 σὺ ὁ ἴδιος νὰ μὴ στερηθῇς τῆς ζωῆς. Πρὸς τοῦτοις ἐλέη-
 σον καὶ ἐμὲ τὸν δυστυχῆ ἔτι ζῶντα, τὸν ταλαίπωρον,
 τὸν ὅποιον ὁ πατὴρ Ζεὺς εἰς τὸ τέλος τοῦ γήρατος μὲ
 τρομερὰν μοῖραν θέλει ἀφανίσει, ἀφοῦ εἶδον πολλὰ κακὰ,
 τοὺς υἱούς μου φονευομένους, τὰς θυγατέρας μου αἰχμα-
 λωτισθείσας, τὸν οἶκόν μου διαφθειρόμενον, τὰ μικρὰ
 τέκνα ῥιπτόμενα εἰς τὴν γῆν ἐν τῇ σκληρᾷ μάχῃ καὶ
 τὰς νύμφας μου συρομένας ὑπὸ τῶν ὀλεθρίων χειρῶν
 τῶν Ἀχαιῶν, ἐμὲ δὲ τὸν ἴδιον τελευταῖον εἰς τὰ πρό-
 θυρα κύνες ὠμοφάγοι θέλουσι μὲ σύρει, ἀφοῦ μὲ κτυπήσῃ
 τις μὲ τὸ ξίφος ἐκ τοῦ πλησίον ἢ μακρόθεν μὲ τὸ ἀκόν-
 τιον καὶ ἀφαιρέσῃ τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ τὰ μέλη, οἱ κύ-
 νες, τοὺς ὁποίους ἔτρεφον εἰς τὸν οἶκον παρεστῶτας εἰς

τὴν τράπεζαν καὶ φύλακας τῶν πυλῶν, οἱ ὅποιοι ἀφοῦ πίνουσι τὸ αἶμά μου καὶ πολὺ λυσσῶντες εἰς τὴν ψυχὴν, θὰ κείτωνται εἰς τὰ πρόθυρα ἐξηπλωμένοι. Εἰς τὸν νέον ὅλα ἀρμόζουσι, νὰ φονευθῇ εἰς τὸν πόλεμον, νὰ πληγωθῇ μὲ τὸ ξίφος καὶ νὰ κῆται ἐξηπλωμένος ἐκτάδην, ὅλα εἶναι καλὰ εἰς αὐτὸν καὶ τοι ἀποθανόντα· ὁπότεν ὅμως οἱ κύνες καταξοσχίζωσι λευκότριχον κεφαλὴν, λευκὸν γένειον, τὸν σεβασμὸν φονευομένου γέροντος, τοῦτο εἶναι τὸ ἐλεεινότατον εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ γέρων καὶ ἔσυρε διὰ τῶν χειρῶν τὰς πολιὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τοῦ μαδῶν αὐτάς· ἀλλ' ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ πείσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑκτορος, ἣ δὲ μήτηρ τοῦ πάλιν ἀφ' ἐτέρου ὠδύρετο δακρυρροοῦσα, καὶ ἀνοίξασα τὸν κόλπον τῆς ἐπρόβαλε μὲ τὴν ἄλλην χεῖρα τὸν μαστὸν καὶ εἶπε δακρυρροοῦσα·

«Ἑκτορ, τέκνον μου, σεβάσθητι ταῦτα, ἐλέησον δὲ καὶ ἐμὲ αὐτήν. Ἐάν ποτε σοὶ ἔδωκα τὸν παυσίλυπον μαστὸν, ἐνθυμήσου τοῦτο, ἀγαπητὸν τέκνον, ἀπόκρουε τὸν τρομερὸν ἐχθρὸν μένων ἐντὸς τοῦ τείχους, μηδὲ μένε πρόμαχος μόνος ἐναντίον αὐτοῦ, ἄφρων! διότι ἐάν σέ φονεύσῃ, οὔτε ἐγὼ θὰ σέ κλαύσω εἰς τὴν νεκρικὴν κλίνην, ἀγαπητὲ βλαστὲ, τὸν ὅποιον ἐγὼ ἐγέννησα, οὔτε ἡ θελκτικὴ σύζυγός σου, ἀλλὰ μακρὰν ἡμῶν πρὸς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν θὰ σέ φάγωσιν οἱ ταχεῖς κύνες.»

Τοιοιουτοτρόπως οὗτοι κλαίοντες ἔλεγον πρὸς τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τῶν πολλὰ παρακαλοῦντες· δὲν ἠδύναντο ὅμως νὰ πείσωσι τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑκτορος, ἀλλ' οὗτος περιέμενε τὸν πελώριον Ἀχιλλεῖα ἐρχόμενον πλησιέστερον. Καθὼς δὲ δράκων ἐντὸς τῆς φωλεᾶς του περιμένει ἄνδρα, φαγὼν κακὰ φάρμακα, μεγάλη δὲ ὀργὴ τὸν κα-

ταλαμβάνει, καὶ βλέπει βλοσυρῶς περιστρεφόμενος ἐντὸς τῆς φωλεᾶς του, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Ἑκτωρ, ἄσβεστον ὀργὴν ἔχων, δὲν ὑπεχώρει στήριξας τὴν λαμπράν του ἀσπίδα εἰς τὸ ἐξέχον μέρος τοῦ πύργου. Στενάξας δὲ εἶπε πρὸς ἑαυτόν·

«Φεῦ! ἐὰν εἰσέλθω εἰς τὰς πύλας καὶ τὸ τεῖχος, πρῶτος ὁ Πολυδάμας θέλει μὲ ἐλέγξει, ὁ ὅποιος μὲ προέτρεπε νὰ ὀδηγήσω τοὺς Τρῶας πρὸς τὴν πόλιν κατὰ τὴν ὀλεθρίαν ταύτην νύκτα, ὅτε ἐξηγέρθη ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς· ἐγὼ ὅμως δὲν ἐπειθόμην, καὶ τοῦτο βεβαίως θὰ ἦτο πολὺ ὠφελιμώτερον· τώρα ὅμως ἀφοῦ ἔχασα πολὺν λαὸν ἐκ τῆς ἀνοησίας μου, ἐντρέπομαι τοὺς Τρῶας καὶ τὰς Τρωϊάδας τὰς μακροπέπλους, μήπως τις κατώτερός μου εἴπῃ· ἀό Ἑκτωρ πεποιθὼς εἰς τὴν δύναμίν του ἀπώλεσε τὸν στρατόν.» Ταῦτα θέλουσιν εἰπεῖ, εἰς ἐμὲ δὲ εἶναι πολὺ ὠφελιμώτερον νὰ μὴ ἐπιστρέψω εἰμὴ ἀφοῦ ἀντισταθῶ εἰς τὸν Ἀχιλλέα καὶ φονεύσω αὐτόν, ἢ νὰ ἀποθάνω καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐνδόξως ἔμπροσθεν τῆς πόλεως. Ἐὰν δὲ καταθέσω τὴν ἀσπίδα καὶ τὴν βαρεῖαν περικεφαλαίαν, ἐὰν στήριξω τὸ ἀκόντιόν μου εἰς τὸ τεῖχος, ἐγὼ δὲ ὁ ἴδιος πορευθεὶς ἔλθω ἀπέναντι τοῦ ἐνδόξου Ἀχιλλέως καὶ ὑποσχεθῶ εἰς αὐτόν τὴν Ἑλένην ἢ ὁποία ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τῆς ἔριδος ταύτης, καὶ μετ' αὐτῆς ὅλα τὰ πράγματα, ὅσα ὁ Ἀλέξανδρος ἔφερεν ἐπὶ τῶν πλοίων εἰς τὴν Τροίαν, νὰ τὰ δώσω εἰς τοὺς Ἀτρεΐδας νὰ τὰ φέρωσιν, ἐκτὸς δὲ τούτου νὰ μοιράσωμεν μετὰ τῶν Ἀχαιῶν ὅσα περιέχει ἡ πόλις αὕτη, ἔπειτα δὲ νὰ ἐπιβάλω εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Τρώων ὅρκον ὅτι δὲν θὰ κρύψωσι τίποτε, ἀλλὰ θὰ μοιράσωσιν εἰς δύο ὅλα ὅσα περιέχει ἡ ὡραία αὕτη πόλις; Ἀλλὰ διατί ταῦτα δια-

λογίζεται ἡ ἀγαπητή μου ψυχὴ; "Ας μὴ τὸν ἱκετεύσω· αὐτὸς δὲν θέλει μὲ ἐλεήσει, οὔτε θέλει μὲ σεβασθῇ, ἀλλὰ θέλει μὲ φονεύσει ὄντα γυμνόν, θέλει μὲ φονεύσει ὡς γυναῖκα, ἀφοῦ ἀποδυθῶ τὰ ὅπλα· δὲν εἶναι ὥρα νὰ ὁμιλῇ τις μὲ αὐτὸν ἀπὸ δρυὸν ἢ ἀπὸ πέτρων, ὅπως παρθένος καὶ νέος συνδιαλέγονται πρὸς ἀλλήλους· εἶναι καλλίτερον νὰ ἐπέλθω ἐναντίον του ἐχθρικῶς, καὶ τάχιστα θέλομεν ἰδεῖ εἰς ποῖον ὁ Ζεὺς θέλει δώσει τὴν νίκην.»

Ταῦτα διελογίζετο μένων, ἤλθε δὲ πλησίον του ὁ Ἀχιλλεὺς, ἴσος μὲ τὸν Ἄρην, τὸν φοβερόν πολεμιστὴν, σείων εἰς τὸν δεξιὸν του ὤμον τὸ φοβερόν του ἀκόντιον· ἐπὶ τοῦ στήθους του δὲ ἔλαμπεν ὁ χαλκὸς ὡς πῦρ καῖον, ἢ ὡς ἥλιος ἀνατέλλων. Ὁ δὲ Ἐκτωρ ἄμα τὸν εἶδε, κατελήφθη ὑπὸ τρόμου· οὔτε ὑπέφερε πλέον νὰ μένῃ ἐκεῖ, ἀλλ' ἀφῆκε τὰς πύλας ὀπισθέν του καὶ ἐτράπη εἰς φυγὴν. Ὁ δὲ Πηλεΐδης, πεποιθὼς εἰς τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν του, ὥρμησεν ἐναντίον του· καθὼς δὲ εἰς τὰ ὄρη ὁ ἰέραξ, ὁ ἐλαφρότατος τῶν πτηνῶν, εὐκόλως ὀρμᾷ κατὰ τῆς δειλῆς περιστερᾶς· καὶ αὐτὴ μὲν φεύγει ἔμπροσθεν, αὐτὸς δὲ ἐκ τοῦ πλησίον ὀξέως φωνάζων συνεχῶς ἐφορμᾷ καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ τὴν συλλάβῃ· τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐρμάνης ἵπτατο κατ' εὐθείαν ἐναντίον αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἐκτωρ φοβηθεὶς ἔφυγεν ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν Τρώων, κινῶν τὰ ταχέα του γόνατα. Καὶ οὔτοι μὲν ἔτρεχον πάντοτε παρὰ τὸν ὑψηλὸν τόπον πλησίον τοῦ τύμβου τοῦ Ἴλου καὶ τὴν ὑψηλὴν ἀγριοσυκὴν, ἔξωθεν τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν ἀμαξωτὴν ὁδόν· ἐφθασαν δὲ εἰς τὰς καλλιρρόους κρήνας, ὅπου ἀναβλύζουσι δύο πηγαὶ τοῦ πολυστρόφου Σκαμάνδρου. Ἐκ τούτων ἡ μὲν ἐκχεῖ ὕδωρ

χλιαρόν, περὶ τὸ ὅποιον γίνεται καπνὸς ὡς πυρὸς καιομένου· ἡ δὲ ἄλλη ῥέει τὸ θέρος ὁμοία μὲ χάλαζαν, ἢ χιόνα ψυχράν, ἢ κρυσταλλωμένον ὕδωρ. Ἐκεῖ ἐπ' αὐτῶν τῶν πηγῶν ὑπῆρχον πλυντῆρες πλατεῖς, ὠραῖοι, λίθινοι, ὅπου συνείθιζον νὰ πλύνωσι τὰ λαμπρὰ ἱμάτια αἱ σύζυγοι τῶν Τρώων καὶ αἱ ὠραῖαι θυγατέρες των, πρότερον εἰς τὸν καιρὸν τῆς εἰρήνης, πρὶν ἢ ἔλθωσι κατ' αὐτῶν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν. Ἐκεῖ λοιπὸν παρέδραμον ὁ μὲν φεύγων, ὁ δὲ ὀπισθεν διώκων· ἐμπρὸς μὲν ἔφευγεν ὁ ἀνδρεῖος, ὀπισθεν δὲ τὸν ἐδίωκε ταχέως ὁ πολὺ ἀνδρεότερος, διότι δὲν ἔτρεχον νὰ λάβωσι θῦμά τι ἢ δέρμα βοῆς, τὰ ὅποια λαμβάνουσιν ὡς βραβεῖα οἱ τρέχοντες, ἀλλ' ἔτρεχον διαμφισβητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Ἑκτορος. Καθὼς δὲ ἵπποι ἀθλοφόροι τρέχουσι πολὺ ταχέως περὶ τὸ τέρμα τοῦ ἱπποδρόμου διότι ἐκεῖ κεῖται τὸ μέγα βραβεῖον τὸ ὀρισθὲν πρὸς τιμὴν φονευθέντος ἥρωος, ἢ τρίπους, ἢ γυνή· τοιουτοτρόπως καὶ οὗτοι οἱ δύο τρὶς διὰ τῶν ταχέων των ποδῶν ἔτρεξαν περὶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου· τοὺς ἔβλεπον δὲ ὅλοι οἱ θεοὶ, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁ Ζεὺς πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν ἤρχισε νὰ λέγῃ·

αἴΩ πόποι! τῶνόντι ἀνδρὰ ἀγαπητὸν βλέπω διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου διωκόμενον περὶ τὸ τεῖχος, ἡ δὲ ψυχὴ μου λυπεῖται μεγάλως διὰ τὸν Ἑκτορα, ὅστις πολλὰ μνηρία βοῶν μοὶ ἔκαυσεν εἰς τὰς κορυφὰς τῆς πολυκορύφου Ἰδῆς, ἄλλοτε δὲ πάλιν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς Τροίας· τῶρα ὅμως ὁ θεὸς Ἀχιλλεὺς διὰ τῶν ταχέων του ποδῶν τὸν διώκει περὶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου. Ἀλλ', ὦ θεοὶ, σκεφθῆτε καὶ ἀποφασίσατε, ἂν θὰ τὸν σώσωμεν ἀπὸ τὸν θάνατον, ἢ θὰ τὸν ἀφήσωμεν νὰ φανευθῇ ὑπὸ

τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως, καὶ τοι γενναῖον ὄντα.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ·

«ὦ πάτερ, λαμπροκέραυνε, τὰς μελαίνας νεφέλας συναθροίζων, ποῖον λόγον εἶπες; ἄνδρα ὄντα θνητὸν, πρὸ πολλοῦ ὑποπεσόντα εἰς τὴν μοῖραν, θέλεις νὰ τὸν σώσης ἐκ τοῦ θανάτου; Κάμε το! ἡμεῖς ὅμως οἱ ἄλλοι θεοὶ δὲν τὸ ἐπιδοκιμάζομεν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συναθροίζων τὰς νεφέλας Ζεὺς·

«Θάρρει, Ἀθηνᾶ, Τριτογένεια, ἀγαπητόν μου τέκνον· δὲν λέγω ταῦτα μὲ ψυχὴν πρόθυμον· θέλω μάλιστα νὰ ᾔμαι φιλάνθρωπος· πρᾶξον ὅπως ἐπιθυμῆς καὶ μὴ βραδύνης.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐξώτρυνε τὴν καὶ πρότερον πρόθυμον Ἀθηνᾶν, ἥτις κατέβη ἐκ τῶν κερυφῶν τοῦ Ὀλύμπου μεθ' ὀρμῆς.

Τὸν δὲ Ἑκτορα ἀκαταπαύστως ταράττων ἐδίωκεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς. Καθὼς δὲ ὅταν κύων, σηκώσας ἀπὸ τὴν κοίτην του νεβρὸν ἐλάφου, διώκει εἰς τὰ ὄρη, διὰ μέσου τῶν κοιλάδων καὶ τῶν ναπῶν· ἐὰν δὲ καὶ τὸν διαφύγη κρυφθεὶς εἰς θάμνον, ὁ κύων ὅμως ἰχνηλατῶν τρέχει ἀσφαλῶς ἕως ὅτου τὸν εὔρῃ· τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἑκτωρ δὲν διέφυγε τὸν ταχύποδα Ἀχιλλέα. Ὅσάκις δὲ ὥρμα πρὸς τὰς πύλας τοῦ Δαρδάνου, ὑπὸ τοὺς ὠραίους πύργους διὰ νὰ τὸν βοηθῶσιν οἱ Τρῶες, ἄνωθεν μὲ τὰ βέλη, τοσάκις ὁ Ἀχιλλεύς προφθάνων τὸν ἀπέστρεφε πρὸς τὴν πεδιάδα, τρέχων πάντοτε πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως· καθὼς δὲ ἐν ὀνείρῳ δὲν δύναται τις νὰ φθάσῃ τὸν φεύγοντα· οὔτε ὁ φεύγων δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸν καταδιώκοντα, οὔτε ὁ διώκων δύναται νὰ φθάσῃ τὸν

φεύγοντα· τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν φθάσῃ μὲ τοὺς πόδας, οὔτε ὁ Ἔκτωρ νὰ τὸν διαφύγῃ. Πῶς δὲ ὁ Ἔκτωρ ἤθελε διαφύγει τὴν μοῖραν τοῦ θανάτου, εἴαν τελευταῖον καὶ ὕστατον δὲν ἤρχετο πλησίον του ὁ Ἀπόλλων, ὁ ὁποῖος τῷ ἐνέπνευσε θάρρος καὶ τοῦ ἐκίνησε τὰ ταχέα γόνατα·

Ὁ δὲ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς ἀνένευε τὴν κεφαλὴν πρὸς τοὺς λαοὺς καὶ δὲν τοὺς ἄφινε νὰ ρίπτωσι πικρὰ βέλη κατὰ τοῦ Ἑκτορος, φοβούμενος μήπως ἄλλος τις κτυπήσας λάβῃ τὴν δόξαν αὐτὸς δὲ ἔλθῃ δεύτερος. Ἀλλ' ὅταν δὰ τετάρτην φορὰν ἔφθασαν εἰς τοὺς κρουνοὺς, τότε ὁ πατὴρ τῶν θεῶν ἔλαβε τὴν χρυσοῦν πλάστιγγα καὶ ἔθεσεν εἰς αὐτὴν δύο κύβους τοῦ πολλὰς φροντίδας προξενούντος θανάτου, τὸν μὲν τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν δὲ τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Ἑκτορος καὶ τὴν ὕψωσε κρατῶν αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου· ἔκλινε δὲ ἡ μοῖρα τοῦ Ἑκτορος καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν Ἀδην, τὸν ἐγκατέλιπε δὲ καὶ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· ἡ δὲ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖ ἦλθεν εἰς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ σταθεῖσα πλησίον του, τῷ εἶπε·

«Τώρα, ἔνδοξε Ἀχιλλεῦ, φίλε τοῦ Διὸς, ἐλπίζω ὅτι ἀμφοτέροι θέλομεν φέρει μεγάλην δόξαν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, φονεύοντες τὸν Ἑκτορα, μολονότι εἶναι ἀκόρεστος τῆς μάχης· δὲν δύναται πλέον νὰ μᾶς διαφύγῃ, οὔτε εἴαν ὁ Ἀπόλλων κυλιόμενος ἔμπροσθεν τοῦ αἰγιόχου Διὸς διαρράγῃ ἱκετεύων αὐτόν· ἀλλὰ σὺ μὲν στῆθι ἐδῶ καὶ ἀνάπνευσον, ἐγὼ δὲ πορευθεῖσα θέλω τὸν παρακινήσει νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον σου.»

Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἀθηναῖ, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐπείθετο χαίρων καθ' ἑαυτὸν, ἐστάθη δὲ στηριχθεὶς ἐπὶ τοῦ χαλκῆν ἐπιδορατίδα ἔχοντος ἀκοντίου του. Καὶ ἡ μὲν Ἀθηναῖ

ἀφῆκεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ λαβοῦσα τὴν μορφὴν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Διϊφόβου συνήντησε τὸν Ἑκτορα καὶ σταθεῖσα πλησίον του εἶπεν·

« Ἀδελφε, πολὺ σὲ στενοχωρεῖ ὁ ταχὺς Ἀχιλλεὺς, διώκων σε ταχέως περὶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου· ἀλλ' ἄς σταθῶμεν καὶ ἄς τὸν ἀποκρούσωμεν. »

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ μέγας καὶ τὴν περιεφραλαίαν σείων Ἑκτωρ·

« Διϊφοβε, βεβαίως πρότερον μὲν μοι ἦσο ὁ ἀγαπητότατος ὅλων τῶν ἀδελφῶν, τοὺς ὁποίους ἐγέννησεν ἡ Ἑκάβη καὶ ὁ Πρίαμος· τῶρα δὲ ἔτι μᾶλλον διανοοῦμαι νὰ σὲ τιμῶω καὶ νὰ σὲ ἀγαπήσω, διότι ἐτόλμησας ἐνεκεν ἐμοῦ ἰδὼν με νὰ ἐξέλθῃς τοῦ τείχους, ἐνῶ ὅλοι οἱ ἄλλοι μένουσιν ἐντός. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖ·

« Ἀδελφε, τῶνόντι καὶ ὁ πατὴρ καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ πολὺ μὲ παρεκάλουν περιπτυσσόμενοι τὰ γόνατά μου, καὶ οἱ περιεστῶτες ἑταῖροι, νὰ μείνω πλησίον των· διότι τὸν ἄνδρα τοῦτον ὅλοι τρέμουσι καὶ φοβοῦνται· ἡ ψυχὴ μου ὅμως ἔσωθεν ἐλυπεῖτο ἔτι περισσότερον. Τώρα δὲ ἄς πολεμήσωμεν ὁρμῶντες εὐθαρσῶς, μηδὲ φεισθῶμεν τὰ ἀκόντια, διὰ νὰ ἴδωμεν ἐὰν ὁ Ἀχιλλεὺς φονεύσας ἡμᾶς θέλει φέρει τὰ αἱματόφυρτα λείψανά μας εἰς τὰ πλοῖα, ἢ θέλει φονευθῇ καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸ δόρυ σου. »

Τοιουτοτρόπως καὶ ἐπιβούλως εἰποῦσα ἐπροπορεύετο ἡ Ἀθηναῖ. Ὅταν δὲ ἔφθασαν πλησίον ἀλλήλων, πρῶτος ὁ Ἑκτωρ εἶπε πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα·

« Δὲν θὰ σὲ φοβηθῶ πλέον, ὦ υἱὲ τοῦ Πηλέως, ὥς πρὸ ὀλίγου ὅτε διώκων με περιῆλθον τρεῖς φορὰς περὶ τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ Πριάμου, καὶ δὲν ἐτόλμησα νὰ ἄν-

τισταθῶ κατὰ σοῦ ἐπερχομένου· τῶρα ὅμως ἐπιθυμῶ νὰ σταθῶ ἀπέναντί σου καὶ ἢ νὰ σὲ φονεύσω, ἢ νὰ φονευθῶ. Ἄλλ' ἔλα, ἃς ἐπικαλεσθῶμεν μάρτυρας τοὺς θεοὺς, διότι αὐτοὶ εἶναι ἄριστοι μάρτυρες καὶ ἔφοροι τῶν συνθηκῶν· ἐγὼ δὲ οὔτε θὰ σὲ βλάψω, οὔτε θὰ σὲ ὑβρίσω ἀπρεπῶς ἐὰν ὁ Ζεὺς μοι δώσῃ τὴν νίκην καὶ σοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν ψυχὴν· ἀλλ' ἀφοῦ λάβω τὰ λαμπρὰ ὅπλα σου, θὰ ἀποδώσω τὸν νεκρόν σου πάλιν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς· οὕτω δὲ νὰ πράξῃς καὶ σύ.»

Πρὸς τοῦτον ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Ἐκτωρ σκληρὲ, μὴ μοῦ ὀμιλῇς περὶ συνθηκῶν διότι δὲν ὑπάρχουσιν ὅρκοι πιστοὶ μεταξὺ λεόντων καὶ ἀνδρῶν, οὔτε οἱ λύκοι καὶ τὰ ἀρνία ἔχουσιν ὁμόγνωμον ψυχὴν, ἀλλὰ πάντοτε κακὰ φρονοῦσιν ἐναντίον ἀλλήλων· τοιοῦτοτρόπως οὔτε ἐγὼ καὶ σὺ δυνάμεθα νὰ ἀγαπηθῶμεν, οὔτε νὰ κάμωμεν ὅρκους, πρὶν ὁ εἷς ἐξ ἡμῶν φονευθεὶς χορτάσῃ μὲ τὸ αἷμά του τὸν Ἄρην, τὸν φοβερόν πολεμιστήν. Ἐνθυμήσου ὅλην σου τὴν ἀνδρίαν· τῶρα πρέπει νὰ φανῇς τὰ μάλιστα ἀνδρεῖος καὶ θαρρᾶλέος πολεμιστής· διότι δὲν θὰ μὲ διαφύγῃς πλέον, ἀλλ' ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ θέλει σὲ δαμάσει μετ' ὀλίγον ὑπὸ τὸ ἀκόντιόν μου· τῶρα δὲ θέλεις πληρώσει ὅλα τὰ δεινὰ τῶν ἐταίρων μου, τοὺς ὁποίους ἐφόνευσας μανιωδῶς, ὁρμῶν μὲ τὸ δόρυ σου.»

Εἶπε καὶ σείσας ἔρριψε τὸ μακρόν του ἀκόντιον· καὶ τοῦτο μὲν ἰδὼν ἐναντίον ἐρχόμενον τὸ ἀπέφυγεν ὁ λαμπρὸς Ἐκτωρ, καθήσας εἰς τὰ γόνατα, αὐτὸ δὲ τὸν ὑπὲρβη καὶ ἐνεπάγη εἰς τὴν γῆν· τὸ ἥρπασεν ὅμως ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ καὶ λαθοῦσα τὸν Ἐκτορα τὸ ἔδωκεν ὀπίσω

εἰς τὸν Ἀχιλλέα. Ὁ δὲ Ἑκτωρ εἶπε πρὸς τὸν ἑνδοξὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως·

αἴ Αἰπέτυχες, ὅμοιε μὲ τοὺς θεοὺς Ἀχιλλεῦ· ἄρα δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Ζεὺς σοὶ ἀπεκάλυψε τὸν θάνατόν μου, ὥς ἔλεγες· ἀλλὰ δὲν στερεῖσαι λόγων ἱκανῶν καὶ ἀπατηλῶν διὰ νὰ μὲ φοβίσῃς καὶ μὲ κάμῃς νὰ λησμονήσω τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀνδρίαν μου. Δὲν θὰ ἐμπήξῃς τὸ δόρυ σου εἰς τὸ μετὰφρενόν μου φεύγοντος, ἀλλὰ ῥίψε το κατ' εὐθεΐαν εἰς τὸ στῆθός μου, προθύμου ὄντος, ἐὰν ὁ θεὸς σοὶ τὸ ἐπιτρέψῃ· τῶρα δὲ προσπάθησον νὰ ἀποφύγῃς τὸ ἰδικόν μου. Εἴθε δὲ νὰ σὲ ἐπιτύχῃ ὅλον εἰς τὸ σῶμά σου. Τότε ὁ πόλεμος ἤθελε γείνει ἐλαφρότερος εἰς τοὺς Τρῶας σοῦ ἀποθανόντος, διότι σὺ εἶσαι μέγα κακὸν εἰς αὐτούς.»

Εἶπε καὶ σείσας ἔρριψε τὸ μακρὸν τοῦ ἀκόντιον ὅπερ ἐπιτυχὸν ἐκτύπησε τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὸ μέσον· ἀλλ' ὅμως ἀπεκρούσθη μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀσπίδα. Ἐλυπήθη δὲ ὁ Ἑκτωρ διότι τὸ ταχὺ βέλος ματαίως ἐξέφυγεν ἀπὸ τὴν χεῖρά του, καὶ ἐστάθη σκυθρωπὸς διότι δὲν εἶχεν ἄλλο ἀκόντιον. Φωνάξας δὲ δυνατὰ προσεκάλει τὸν Διήφοβον καὶ ἐζήτει ἀκόντιον μακρὸν· αὐτὸς ὅμως δὲν ἦτο πλησίον του. Τότε ὁ Ἑκτωρ ἐξήχθη τῆς ἀπάτης καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν·

« Φεῦ! ἐξάπαντος οἱ θεοὶ μὲ προσεκάλεσαν εἰς τὸν θάνατον, διότι ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι εἶναι πλησίον μου ὁ Διήφοβος· ἀλλ' αὐτὸς μὲν εἶναι εἰς τὸ τεῖχος, ἐμὲ δὲ ἐξήπατησεν ἡ Ἀθηνᾶ. Τώρα εἶναι πλησίον μου ὁ κακὸς θάνατος, οὐχὶ μακρὰν, καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὸν ἀποφύγω· τοῦτο βεβαίως ἦτο ἀγαπητὸν πρότερον εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀπόλλωνα, οἱ ὅποιοι προθύμως μ' ἐ-

προφύλαττον· τῶρα ὅμως ἡ μοῖρα μ' εὔρε. Μὴ ὅμως ἀποθάνω ἄνευ κόπου καὶ ἀκλεῶς, ἀλλ' ἀποῦ πρᾶξω τι μέγα τὸ ὅποιον νὰ μάθωσι καὶ οἱ μεταγενέστεροι.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔσυρε τὸ ὄξυ φάσγανόν του, τὸ μέγα καὶ στιβαρόν, τὸ ὅποιον ἐκρέματο ὑπὸ τὴν λαγόνα του, ὥρμησε δὲ ὡς ἀετὸς ὑψιπέτης, ὁ ὁποῖος πετᾷ εἰς τὴν πεδιάδα διὰ μέσου τῶν σκοτεινῶν νεφελῶν, ἵνα ἀρπάξῃ ἢ ἀρνίον ἀπαλόν, ἢ δειλὸν λαγών· οὕτω καὶ ὁ Ἑκτωρ ὥρμησε τινάσσων τὸ ὄξυ φάσγανον. Ὁρμησε δὲ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς πλήρης ἀγρίου θάρρους, ἔμπροσθεν δὲ ἡ ὥραία καὶ ποικίλη ἀσπίς ἐκάλυπτε τὰ στέρνα του, συνάμα δὲ ἐκινεῖτο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἡ ὥραία περικεφαλαία ἡ τέσσαρας κορυφὰς ἔχουσα, αἱ δὲ ὥραϊαι καὶ χρυσαῖ τρίχες, τὰς ὁποίας ὁ Ἥφαιστος πυκνὰς ἔθεσεν εἰς τὸν λόφον, ἐσεῖοντο. Καθὼς δὲ ἐν νυκτὶ σκοτεινῇ ὁ ἔσπερος ὅστις εἶναι ὁ κάλλιστος τῶν ἀστέρων ὅσοι διατρέχουσι τὸν οὐρανόν, ὑπερβαίνει ὅλους κατὰ τὴν λάμψιν, οὕτως ἔλαμπε καὶ ἡ ὄξεϊα αἰχμὴ τοῦ ἀκοντίου, τὸ ὅποιον ὁ Ἀχιλλεὺς ἔπαλλε μὲ τὴν δεξιάν του χεῖρα, κακὰ βουλευόμενος κατὰ τοῦ Ἑκτορος, καὶ παρατηρῶν τὸ καλόν του σῶμα, ποῦ ἠδύνατο νὰ πληγωθῇ εὐκολώτερον, διότι τὸ περισσότερον μέρος τοῦ σώματός του ἐσκέπαζον τὰ χαλκᾶ ὅπλα, τὰ ὥραϊα, τὰ ὁποῖα ἀφῆρεσε φονεύσας τὸν Πάτροκλον· ἐφαίνετο δὲ μόνον τὸ μέρος, ὅπου αἱ κλειδώσεις συνάπτουσι τὸν λαιμόν μὲ τὸν ὦμον, ὅπου ὁ θάνατος εἶναι τάχιστος· ἐκεῖ ἔρριψε τὸ ἀκόντιον ἐναντίον τοῦ Ἑκτορος τοῦ ἐπ' αὐτὸν ἐπερχομένου ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς, ἡ δὲ αἰχμὴ διεπέρασε διὰ μέσου τοῦ λαιμοῦ ἀντικρὺ· δὲν ἔκοψεν ὅμως τὸν λάρυγγα, ὥστε ὁ Ἑκτωρ νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ

ὁμιλήσῃ τι πρὸς τὸν Ἀχιλλέα. Ἔπεσε δὲ εἰς τὴν κόνιν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς καυχώμενος εἶπεν·

«Ἐκτωρ, ὅταν ἐφόνευες τὸν Πάτροκλον, ἐνόμιζες ὅτι θὰ σωθῆς, καὶ διόλου δὲν ἐσκέπτεσο ἐμὲ μακρὰν ὄντα, ἀνόητε· ἐγὼ ὅμως μακρὰν εἰς τὰ πλοῖα ἔμενα ἀνδρεῖος ἐκδικητῆς αὐτοῦ, καὶ σοῦ ἔλυσα τὰ γόνατα. Σὲ μὲν θέλουσι κατασπαράξει αἰσchrῶς οἱ κύνες καὶ τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα, τὸν δὲ Πάτροκλον θέλουσι κηδεύσει οἱ Ἀχαιοί.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ λειποθυμῶν εἶπεν ὁ Ἐκτωρ·

«Σὲ παρακαλῶ διὰ τὴν ψυχὴν σου καὶ τὰ γόνατά σου καὶ τοὺς γονεῖς σου, μὴ μὲ ἀφήσῃς νὰ μὲ φάγωσιν οἱ κύνες πλησίον τῶν πλοίων τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλὰ σὺ μὲν δέχθητι χαλκὸν καὶ χρυσὸν ἀρκετὸν, δῶρα τὰ ὅποια θέλουν σοὶ δώσει ὁ πατήρ μου καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ μου, τὸ δὲ σῶμά μου ἀπόδος πάλιν εἰς τὸν οἶκόν μου, ἵνα μὲ καύσωσιν ἀποθανόντα οἱ Τρῶες καὶ αἱ γυναῖκες τῶν Τρώων.»

Πρὸς αὐτὸν ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Σκύλε, μὴ μὲ παρακαλεῖς διὰ τὰ γόνατά μου, διὰ τοὺς γονεῖς μου· εἴθε νὰ εἶχα τὴν δύναμιν καὶ τὸ θάρρος νὰ σὲ διαμελίσω καὶ νὰ σὲ φάγω δι' ὅσα μ' ἔκαμες· διὰ τοῦτο οὐδεὶς θέλει ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν κεφαλὴν σου τοὺς κύνας, οὔτε ἐὰν φέρωσι καὶ ἀποθέσωσιν ἐνταῦθα δεκαπλᾶ καὶ εἰκοσαπλᾶ λύτρα καὶ ὑποσχεθῶσι καὶ ἄλλα· οὔτε ἐὰν διατάξῃ ὁ Δαρδανίδης Πρίαμος νὰ σὲ ζυγίσωσι μὲ χρυσόν· ἡ σεβαστὴ σου μήτηρ ἥτις σὲ ἐγέννησε δὲν θὰ σὲ κλαύσῃ θέτουσα εἰς τὴν στρωμνὴν, ἀλλ' οἱ κύνες καὶ οἱ γῦπες θὰ σὲ καταφάγωσι.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποθνήσκων τέλος πάντων εἶπεν ὁ Ἐκτωρ·

«Βεβαίως γινώσκων σε καλῶς προέβλεπον ὅτι δὲν ἤθελον σὲ καταπείσει, διότι ἔχεις σιδηρᾶν ψυχὴν. Πρόσεξον ὅμως μήπως σοὶ γίνω αἰτία ὀργῆς ἐκ μέρους τῶν θεῶν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Πάρις καὶ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, καίτοι ὄντα ἀνδρεῖον, σὲ φονεύσωσιν εἰς τὰς Σκαιᾶς πύλας.»

Ταῦτα εἰπόντα τὸν ἐκάλυψεν ὁ θάνατος, ἡ δὲ ψυχὴ του ἐξελθοῦσα ἐκ τῶν μελῶν του ἀπέπτη εἰς τὸν ἄδην, θρηνοῦσα τὴν τύχην της καὶ ἐγκαταλιποῦσα τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν ἀκμαίαν ἡλικίαν. Πρὸς αὐτὸν καίτοι ἀποθανόντα εἶπεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς·

«Ἀπόθανε· τὸν θάνατον δ' ἐγὼ τότε θὰ λάβω, ὅποταν θελήσῃ ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ νὰ τελεσθῇ.»

Εἶπε καὶ ἀπέσπασεν ἀπὸ τὸν νεκρὸν τὸ χαλκοῦν ἀκόντιον καὶ τὸ ἔθεσε μακρὰν, ἀφῆρει δὲ ἀπὸ τῶν ὤμων του τὰ αἵματωμένα ὅπλα· ἔδραμον δὲ πέριξ οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν οἱ ὅποιοι ἐθαύμασαν τὴν κατασκευὴν καὶ τὴν ὥραίαν μορφήν τοῦ Ἑκτορος· οὐδεὶς ὅμως ἦλθε χωρὶς νὰ τὸν πληγώσῃ. Καὶ βλέποντες αὐτὸν ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους·

«Φεῦ! πόσον μαλακώτερος εἶναι ὁ Ἑκτωρ τῶρα εἰς τὴν ἀφῆν, παρ' ὅταν ἔκαιε τὰ πλοῖα μὲ τὸ καταβρωτικὸν πῦρ.»

Ταῦτα ἔλεγεν ὁ καθεὶς καὶ τὸν ἐπλήγωνεν ἐρχόμενος πλησίον του. Ἀφοῦ δὲ τὸν ἐγύμνωσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς, σταθεὶς ἐν μέσῳ τῶν Ἀχαιῶν, εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«ὦ φίλοι, βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων, ἐπειδὴ οἱ θεοὶ ἔδωκαν εἰς ἐμὲ νὰ δαμάσω τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὁ ὅποῖος ἔπραξε πολλὰ κακὰ, ὅσα δὲν ἔπραξαν σύμπαν-

τες οἱ ἄλλοι, ἔλθετε καὶ ὀπλισθέντες ἅς δοκιμάσωμεν νὰ ἐπιτεθῶμεν εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὸν σκοπὸν τῶν Τρώων, τὸν ὁποῖον ἔχουσιν· ἢ θὰ ἀφήσωσι τὴν ἀκρόπολιν, ἀφοῦ οὗτος ἐφονεύθη, ἢ ἐπιθυμοῦσι νὰ ἀντιστῶσι καὶ τοι μὴ ὑπάρχοντος πλέον τοῦ Ἑκτορος. Ἀλλὰ διατί εἶπον ταῦτα; εἰς τὰ πλοῖα κεῖται νεκρὸς, ἄκλαυστος, ἄθραπτος ὁ Πάτροκλος· τοῦτον δὲν θέλω λησμονήσει ἐν ὄσῳ ζῶ καὶ κινοῦνται τὰ γόνατά μου. Ἐὰν λησμονῶσι τοὺς θανόντας, ἐγὼ ὅμως καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἄδην θὰ ἐνθυμοῦμαι τὸν πεφιλημένον ἐταῖρόν μου. Τώρα δὲ ψάλλοντες παιᾶνα, ὦ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἅς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἅς φέρωμεν καὶ τοῦτον. Μεγάλην δόξαν ἐλάβομεν· ἐφονεύσαμεν τὸν θεῖον Ἑκτορα, τὸν ὁποῖον εἰς τὸ ἄστυ οἱ Τρῶες ἐτίμων ὡς θεόν.»

Εἶπε καὶ ἡτοίμαζε κατὰ τοῦ Ἑκτορος ἔργα ἀπρεπῆ. Τρυπήσας ὀπισθεν τοὺς τένοντας ἀμφοτέρων τῶν ποδῶν, ἀπὸ τῆς πτέρνης μέχρι τῶν σφυρῶν, ἐκρέμασεν ἱμάντας βροεῖους καὶ τὸν ἔδεσεν ἀπὸ τὴν ἅμαξαν, τὴν δὲ κεφαλὴν ἀφῆκε νὰ σύρηται· ἀναβάς δὲ εἰς τὸν δίφρον καὶ ὑψώσας τὰ λαμπρὰ ὄπλα ἐμάστιξε τοὺς ἵππους νὰ τρέξωσιν, αὐτοὶ δὲ μετὰ προθυμίας ἐπέτων. Κονιορτὸς ὑψοῦτο ἀπὸ αὐτὸν συρόμενον, αἱ δὲ τρίχες τῆς κεφαλῆς του, αἱ μέλαιναι, ἠπλοῦντο εἰς τὴν γῆν, καὶ ὅλη ἡ κεφαλὴ, ἡ πρότερον τόσον χαρίεσσα, ἐκυλίετο εἰς τὴν κόριν· διότι τότε ὁ Ζεὺς ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς ἐχθροὺς νὰ τὸν ἀτιμάσωσιν εἰς τὴν πατρίδα του. Τοιοῦτοτρόπως αὐτοῦ μὲν ἡ κεφαλὴ ὅλη ἐσκοινίσθη, ἡ δὲ μήτηρ του ῥίψασα μακρὰν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὴν καλύπτραν, ἔτιλλε τὴν κόμην, καὶ ἰδοῦσα τὸν υἱόν της τοιοῦτοτρόπως ἐθρήνησε μεγαλοφώνως. Ἐπίσης ἐθρήνησεν ἐλεεινῶς καὶ ὁ ἀγαπη-

πὸς τοῦ πατῆρος, καὶ οἱ λαοὶ εἰς τὴν πόλιν ἐθρήνουν καὶ ᾠδύροντο. Ὡμοίαζε δὲ ὁ θρῆνος ὡς ἐὰν ὄλη ἡ ὑψηλὴ Τροία κατεκαίετο διὰ τοῦ πυρὸς ὀλόκληρος. Καὶ οἱ μὲν λαοὶ μήλις ἐκράτουν τὸν ἀπαρηγόρητον γέροντα, θέλοντα νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ Δαρδάνου. Πάντας δὲ παρεκάλει κυλιόμενος εἰς τὸν βόρβορον καὶ καλῶν ὀνομαστὶ ἕκαστον ἄνδρα.

«Παύσατε, ὦ φίλοι, καίτοι λυπούμενοι, ἀφήσατέ με μόνον νὰ ἐξέλθω τῆς πόλεως καὶ νὰ ὑπάγω εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν διὰ νὰ παρακαλέσω τὸν ἄγριον καὶ βιαιοπραγῇ τοῦτον ἄνδρα, μήπως σεβασθῇ τὴν ἡλικίαν μου καὶ ἐλεήσῃ τὸ γῆράς μου. Διότι καὶ οὗτος ἔχει πατέρα τοιοῦτον, τὸν Πηλέα, ὁ ὁποῖος τὸν ἐγέννησε καὶ τὸν ἀνέτρεφεν ἵνα γίνῃ κακὸν εἰς τοὺς Τρῶας· πρὸ πάντων δὲ προύξηνε δεινὰ εἰς ἐμέ. Διότι τόσους υἱοὺς ἀκμάζοντας μοὶ ἐφόνευσεν· δι' ὅλους ὅμως αὐτοὺς δὲν κλαίω τόσον λυπούμενος, ὅσον δι' ἕνα, τὸν Ἑκτορα, τοῦ ὁποῖου ἡ μεγάλη λύπη θέλει μὲ φέρει εἰς τὸν ᾄδην· εἴθε νὰ ἀπέθνησκεν εἰς τὰς χεῖράς μου· διότι τότε ἠθέλομεν κορεσθῇ κλαίοντες καὶ θρηνοῦντες, ἡ δύσμοιρος μήτηρ ἡ ὁποία τὸν ἐγέννησε, καὶ ἐγὼ αὐτός.»

Ταῦτα εἶπε κλαίων, μετ' αὐτοῦ δὲ ἐστέναζον καὶ οἱ πολῖται· μεταξὺ δὲ τῶν Τρωϊάδων γυναικῶν ἡ Ἑκάβη ἤρchiσε νὰ θρηνῇ γοερῶς·

«Τέκνον, τί θέλω νὰ ζῶ πλέον ἢ ἀθλία δεινὰ παθοῦσα, ἀφοῦ σὺ ἀπέθανες, ὁ ὁποῖος νύκτα καὶ ἡμέραν ἦσο δόξα τῆς πόλεως, σωτηρία πάντων τῶν Τρώων καὶ Τρωϊάδων, οἱ ὁποῖοι ὡς θεὸν σὲ ἐδέχοντο· διότι τφόντι ἦσο μεγάλη δόξα εἰς αὐτοὺς ὅταν ἐζῆς· τῶρα ὅμως καὶ ὁ θάνατος καὶ ἡ μοῖρα σὲ κατέλαβον.»

Ταῦτα εἶπε κλαίουσα, ἡ δὲ σύζυγος τοῦ Ἑκτορος δὲν εἶχεν ἀκόμη μάθει τι, διότι οὐδείς ἀκριβὴς ἄγγελος ἐλθὼν τῇ ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ σύζυγός της ἔμενεν ἐκτὸς τῶν πυλῶν, ἀλλ' αὐτὴ ἐντὸς τοῦ οἴκου ὑφαινεν ἱστὸν, χλαῖναν διπλοῖδα καὶ ποικίλα ποικίλματα ἐνύφαινε. Διέταξε δὲ τὰς καλλικόμους ὑπηρετρίας νὰ στήσωσιν εἰς τὸ πῦρ μέγαν λέβητα, διὰ νὰ ὑπάρχη θερμὸν λουτρὸν διὰ τὸν Ἑκτορα, ὅταν ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν μάχην, οὐδ' ἐνόησεν ἡ ἀτυχὴς ὅτι μακρὰν τῶν λουτρῶν διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀχιλλέως τὸν ἐδάμασεν ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναΐ. Ἦκουσε δὲ τὸν θρῆνον καὶ τὸν ὀδυρμὸν ἀπὸ τὸν πύργον καὶ ἐκλονίσθησαν τὰ μέλη της, ἡ δὲ κερκὶς ἔπесε χαμαὶ ἀπὸ τὴν χειρὰ της, εἶπε δὲ εἰς τὰς καλλιπλοκάμους ὑπηρετρίας·

«Ἐλθετε, ἀκολουθεῖτέ με δύο, ἵνα ἴδω τί συνέβη ἀκούω τὴν φωνὴν τῆς πενθερᾶς μου, ἀλλὰ εἰς τὰ στήθη καὶ ἐμοῦ αὐτῆς πάλλει ἡ καρδιά ἀνὰ τὸ στόμα, κάτωθεν δὲ τὰ γόνατά μου νεκροῦνται· βεβαίως κακόν τι εἶναι πλησίον τῶν υἱῶν τοῦ Πριάμου. Εἴθε ὁ λόγος οὗτος νὰ ᾔῃαι μακρὰν τῶν ὥτων μου· ἀλλὰ πολὺ φοβοῦμαι μήπως ὁ θεὸς Ἀχιλλεὺς ἀποχωρίσας τὸν ἀνδρεῖον Ἑκτορα ἀπὸ τὴν πόλιν τὸν διώκῃ εἰς τὴν πεδιάδα καὶ τὸν φονεύσῃ καὶ τὸν στερήσῃ τῆς ἀνδρίας του, διότι ὁ Ἑκτωρ ποτὲ δὲν ἔμενε μετὰξὺ τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' ἐπροχώρει πολὺ, μὴ ὑποχωρῶν εἰς κανένα κατὰ τὴν ἀνδρίαν.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἐξῆλθε τοῦ οἴκου μανιώδης καὶ μὲ πάλλουσαν τὴν καρδίαν· μετ' αὐτῆς δὲ ἐπορεύοντο καὶ αἱ ὑπηρετρίαι. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασεν εἰς τὸν πύργον καὶ εἰς τὸν ὄμιλον τῶν ἀνθρώπων, ἐστάθη ἐπὶ τοῦ τείχους καὶ περὶ ἐβλεψε, τὸν εἶδεν δὲ συρόμενον ἔμπροσθεν τῆς πόλεως.

Αὐτὸν μὲν ταχεῖς ἵπποι ἔσυρον ἀνηλεῶς πρὸς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν, αὐτῆς δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκάλυψε σκοτεινὴ νύξ καὶ ἔπεσε πρὸς τὰ ὀπίσω λειποθυμήσασα. Ἐρρίψε δὲ μακρὰν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν της τὸ λαμπρὸν διάδημα, τὸ πλεκτὸν δίκτυον, καὶ τὴν περὶ τοὺς κροτάφους σειρὰν καὶ τὴν καλύπτραν, τὴν ὁποῖαν ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἡ χρυσὴ Ἀφροδίτη τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ὁ Ἐκτωρ τὴν ἡγάγεν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἡετίωνος, ἀφοῦ ἔδωκεν ἄπειρα δῶρα. Περὶ αὐτὴν δὲ αἱ ἀνδραδέλφαι καὶ σύννυμφοι περιστάντο, αἱ ὁποῖαι τὴν ἐκράτουν καταληφθεῖσαν ὑπὸ θανασίμου ταραχῆς. Ἀφοῦ δὲ ἀνέπνευσε καὶ συνῆλθεν ἡ ψυχὴ της, θρηνοῦσα μεγαλοφώνως καὶ λιγυρῶς μεταξὺ τῶν Τρωϊάδων εἶπεν·

αἴ Ἐκτωρ! οἴμοι ἡ ἀθλία! μὲ μίαν μοῖραν λοιπὸν ἐγεννήθημεν καὶ οἱ δύο· σὺ μὲν εἰς τὴν Τροίαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πριάμου, ἐγὼ δὲ εἰς τὴν Θῆβην ὑπὸ τὴν δασώδη Πλάκον, εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἡετίωνος, ὁ ὁποῖος μ' ἔτρεφε μικρὰν, δυστυχῆς τὴν δυστυχῇ· εἶθε νὰ μὴ μὲ ἐγέννα. Καὶ τῶρα σὺ μὲν καταβαίνεις εἰς τὸν ἄδην, ἐμὲ δὲ ἐγκαταλείπεις χήραν εἰς τὸν οἶκον καὶ εἰς μέγα πένθος· ὁ δὲ υἱός σου, νήπιον εἰσέτι, τὸν ὁποῖον ἐγεννήσαμεν οἱ δυστυχεῖς! Οὔτε σὺ θέλεις ὠφελήσει αὐτὸν, ἐπειδὴ ἀπέθανες, οὔτε σὲ αὐτὸς, διότι ἐὰν ἀποφύγῃ τὸν πολύδακρυν πόλεμον τῶν Ἀχαιῶν, πάντοτε δυστυχία καὶ ταλαιπωρία καὶ λύπη θέλουσι τὸν παρακολουθεῖ· ἄλλοι θέλουν τοῦ ἀφαιρέσει τοὺς ἀγροὺς, ἡ δὲ ὀρφανία στερεῖ τὸν παῖδα ὅλων τῶν ὀμηλίκων του· πάντοτε καταβιβάζει τὴν κεφαλὴν καὶ αἱ παρειαὶ του εἶναι πλήρεις δακρύων. Στερούμενος δὲ προσέρχεται εἰς τοὺς φίλους τοῦ πατρὸς του, ἄλλον μὲν σύρων ἀπὸ τὴν χλαῖναν καὶ ἄλ-

λον ἀπὸ τὸν χιτῶνα· καὶ ἐὰν αὐτοὶ τὸν εὖσπλαγχνησθῶσι καὶ τῷ δώσωσιν ὀλίγον τι ποτὸν, βρέχει μὲν τὰ χεῖλη του, ὅχι ὅμως τὸν οὐρανίσκον. Ἄλλος παῖς, ἔχων καὶ τοὺς δύο του γονεῖς, τὸν ἀποδιώκει ἀπὸ τὴν τράπεζαν κτυπῶν μὲ τὰς χεῖράς του ἢ ὀνειδίζων μὲ τοὺς λόγους: «Φύγε ἀπ' ἐδῶ, διότι ὁ πατήρ σου δὲν εὐωχεῖται μεθ' ἡμῶν.» Κλαίων δὲ τότε ὁ παῖς ἔρχεται εἰς τὴν χήραν μητέρα του, ὁ Ἄστυάναξ, ὁ ὁποῖος πρότερον ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ πατρὸς του ἔτρωγε μόνον μυελὸν καὶ στέαρ λιπαρὸν τῶν προβάτων· ὅταν δὲ τὸν κατελάβανεν ὁ ὕπνος καὶ ἔπαυον τὰ νηπιώδη παιγνίδια, ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν κλίνην, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τροφοῦ, εἰς στρῶμα μαλακὸν, ποικίλων φαγητῶν κορεσθεῖς· τῶρα ὅμως πολλὰ θέλει πάθει· στερηθεῖς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα του ὁ Ἄστυάναξ, ὡς ἐπικαλοῦσιν αὐτὸν οἱ Τρῶες· διότι σὺ μόνον ἐφύλαττες τὰς πύλας καὶ τὰ τεῖχη των, τῶρα δὲ πλησίον τῶν πλοίων, μακρὰν τῶν γονέων σου, ποικίλοι σκώληκες θὰ σὲ καταφάγωσι γυμνὸν, ἀφοῦ χορτασθῶσιν οἱ κύνες· διότι τὰ ἱμάτιά σου, τὰ λεπτά καὶ ὠραῖα, κατεσκευασμένα ὑπὸ τῶν χειρῶν τῶν γυναικῶν, εὕρισκονται εἰς τὸν οἶκον. Ἐγὼ θέλω τὰ κατακαύσει ὅλα, διότι οὐδεμίαν ὠφέλειαν ἔχεις ἐξ αὐτῶν, ἐπειδὴ δὲν θέλεις τὰ ἐνδυθῆ, ἀλλὰ θὰ ἦναι μόνον εἰς δόξαν τῶν Τρώων καὶ τῶν Τρωϊάδων.» Ταῦτα εἶπε κλαίουσα, ἐστέναζον δὲ αἱ γυναῖκες ἀκούουσαι.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ψ.

ΑΓΩΝΕΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΚΛΟΥ

Ἐνῷ οὗτοι ἐστέναζον εἰς τὴν πόλιν, οἱ Ἀχαιοὶ φθάσαντες· εἰς τὸ παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον στρατόπεδόν των, ἄλλοι μὲν διεσκορπίσθησαν ἕκαστος εἰς τὰ πλοῖόν του· τοὺς δὲ Μυρμιδόνας δὲν ἄφινεν ὁ Ἀχιλλεὺς νὰ διαλυθῶσιν, ἀλλὰ ταῦτα ἔλεγε πρὸς τοὺς φιλοπολέμους συντρόφους του·

«Μυρμιδόνες, ταχεῖς ἄρματηλάται, ἀκριβοὶ μου σύντροφοι, ἅς μὴ λύσωμεν ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἄρματα τοὺς μονώνυχας ἵππους, ἀλλὰ μὲ τὰ ἄρματα αὐτὰ καὶ τοὺς ἵππους πλησιάσαντες ἅς κλαύσωμεν τὸν Πάτροκλον· διότι τοιοῦτον εἶναι τὸ γέρας τῶν θανόντων. Ἀφοῦ δὲ χορτάσωμεν θρηνοῦντες καὶ κλαίοντες, τότε λύσαντες τοὺς ἵππους θέλομεν δειπνήσει ἐδῶ ὅλοι.»

Οὕτως εἶπεν, αὐτοὶ δὲ ἤρχισαν νὰ κλαίωσιν ὅλοι ὁμοῦ, προπορευομένου τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ τοῦτο ποιοῦντες περιήλασαν τρεῖς περὶ τὸν νεκρὸν τοὺς καλλίτριχας ἵππους· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐξήγειρε τὸν πόθον τοῦ θρήνου ἡ Θέτις. Κατεδρέχετο ἡ ἄμμος, κατεδρέχοντο δὲ τὰ ὅπλα τῶν ἀνδρῶν ἐκ τῶν δακρύων· διότι τοιοῦτον διώκτην τῶν ἐχθρῶν ἐπόθουν· ὁ δὲ Πηλεΐδης μεταξὺ αὐτῶν ἔκαμνεν ἀρχὴν τοῦ διαρκοῦς θρήνου, θέσας τὰς ἀν-

δροφόνους του χειρας ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ συντρόφου καὶ λέγων·

«Χαῖρε, Πάτροκλέ μου, καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος· διότι ἤδη σοὶ ἐκτελῶ ὅλα, ὅσα πρότερον σὲ ὑπεσχέθην, ὅτι θὰ σύρω ἐδῶ τὸν Ἑκτορα καὶ θὰ τὸν δώσω εἰς σκύλους νὰ τὸν φάγωσιν ὦμόν, δώδεκα δὲ Τρώων ὥραϊα τέκνα θὰ σφάζω πρὸ τῆς πυρᾶς σου, ὀργισθεῖς ἐκ τοῦ φόνου σου.»

Εἶπε καὶ εὐθύς ἐμελέτα νέας ὕβρεις διὰ τὸν εὐγενῆ Ἑκτορα, τανύσας αὐτὸν πρηνῆ εἰς τὴν κόνιν παρὰ τὴν κλίνην τοῦ Μεινοιτιάδου· οἱ δὲ Μυρμιδόνες ἀφωπλίζοντο καθεῖς τὰ στίλβοντα ἐκ τοῦ χαλκοῦ ὄπλα των καὶ ἔλυον τοὺς ὑψηλοὺς των ἵππους, ἐκάθησαν δ' ἔπειτα ἀναρίθμητοι παρὰ τὸ πλοῖον τοῦ ταχύποδος Αἰακίδου εἰς εὐάρεστον δεῖπνον ἐπικήδειον, τὸ ὁποῖον τοῖς ἔδιδεν ὁ Ἀχιλλεύς· πολλοὶ μὲν ἀδούλευτοι βόες ἐσπάραζον ὑπὸ τὴν μάχαιραν, σφαζόμενοι, πολλὰ δὲ πρόβατα καὶ μυκώμεναι αἶγες· πολλοὶ δὲ ὀξύδοντες χοῖροι παχύτατοι ἐκαψαλίζοντο τεταμένοι ἀνὰ μέσον τῆς φλογὸς τοῦ Ἡφαίστου· πανταχοῦ δὲ περὶ τὸν νεκρὸν ἔρρεε ποταμηδὸν τὸ αἶμα.

Τὸν δὲ ταχύπουν βασιλέα Πηλεΐδην ὠδήγουν εἰς τὸν εὐγενῆ Ἀγαμέμνονα οἱ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, ἀφοῦ μετὰ δυσκολίας τὸν ἔπεισαν, βαρεῖαν λύπην διὰ τὸν σύντροφον αἰσθανόμενον· ὅτε δὲ πορευόμενοι ἔφθασαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἀμέσως διέταξαν κήρυκας ὀξυφώνους νὰ στήσωσιν εἰς τὸ πῦρ μέγαν λέβητα, ἵσως ἤθελον πείσει τὸν Πηλεΐδην νὰ λουσθῇ ἀπὸ τὰς αἱματηρὰς ἀκαθαρσίας· ἀλλ' οὗτος ἠρνεῖτο ἐπιμόνως καὶ ἐπάνω εἰς τοῦτο ἔκαμεν ὄρκον λέγων·

α"Οχι, μὰ τὸν Δία, ὅστις εἶναι ὁ ὑπέρτατος καὶ μέγιστος τῶν θεῶν, ἀσυγχώρητον εἶναι νὰ πλησιάσῃ λουτρὸν τὴν κεφαλὴν μου, πρὶν ἢ θέσω τὸν Πάτροκλον εἰς τὸ πῦρ καὶ τύμβον τοῦ κάμω, κόψω δὲ προσέτι τὴν κόμην μου, ἐπεὶ δὲ θὰ καταλάβῃ πλέον τὴν καρδίαν οὕτω μία δευτέρα λύπη, ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχω μεταξὺ τῶν ζώντων. Ἀλλὰ τώρα μὲν ἄς ἐνδώσωμεν εἰς τὴν ἀνάγκην θλιβεροῦ δείπνου· ἀπὸ πρῶτας δὲ διάταξε, βασιλεῦ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, νὰ φέρωσι ξύλα διὰ πυρὰν τοιαύτην ὥστε ὁ νεκρὸς ὅστις τεθῇ ἐπ' αὐτῆς νὰ καταβῇ εὐχαριστημένος εἰς τὰ ζοφερά σκοτὴ, ἵνα τοῦτον μὲν ταχέως ἀφανίσῃ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς μας τὸ ἀκάματον πῦρ, οἱ δὲ λαοὶ νὰ τραπῶσιν ἐπὶ τὰ ἔργα των.»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ μὲ προθυμίαν ἤκουσαν καὶ ἐπέισθησαν· παρασκευάσαντες δὲ ἕκαστος ταχέως τὸ δειπνον ἔτρωγον, χωρὶς κἀνείς νὰ ἔχῃ χρεῖαν ἴσης μερίδος· ἄφοῦ δὲ ἐχόρτασαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, αὐτοὶ μὲν μετέβησαν εἰς τὰς σκηνάς των νὰ κοιμηθῶσιν, ὁ δὲ Πηλεΐδης ἔκειτο ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς πολυταράχου θαλάσσης βαρέως στενάζων, μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν Μυρμιδόνων, εἰς τόπον ἀνοικτὸν, τὸν ὁποῖον κατέβρεχον τὰ κύματα· ὅτε τὸν κατέλαβεν ὁ ὕπνος, ὅστις λύει τὰς μερίμνας τῆς ψυχῆς, ὕπνος δυσapaλλάκτως περικεχυμένος (διότι πάρα πολὺ εἶχον κουρασθῇ τὰ λαμπρά του μέλη, ἐνῶ ἐκυνήγει τὸν Ἕκτορα παρὰ τὴν ἀνεμώδη Ἴλιον) ἦλθεν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀτυχοῦς Πατρόκλου, καθ' ὅλα ὁμοίαν μὲ αὐτὸν, κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ τοὺς ὠραίους ὀφθαλμοὺς, κατὰ τὴν φωνὴν καὶ κατὰ τὰ φορέματα, τὰ ὁποῖα ἐφόρει· ἐστάθη δὲ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του καὶ τὸν εἶπε τὰ ἑξῆς·

«Κοιμᾶσαι, ἐμὲ δὲ λησμονεῖς, Ἀχιλλεῦ· ὅχι, δὲν μὲ παρημέλεις ἐφ' ὅσον ἔζων, ἀλλ' ἀφοῦ ἀπέθανον· σπεῦσον νὰ μὲ θάψῃς ὅσον τάχιστα διὰ νὰ περάσω τὰς πύλας τοὺς Πλούτωνος. Μὲ ἀπωθοῦσιν αἱ ψυχαί, τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀποθανόντων, καὶ δὲν μὲ ἀφίνουσιν ἀκόμη νὰ ὑπερβῶ τὸν ποταμὸν διὰ νὰ ἐνωθῶ μετ' αὐτῶν, ἀλλὰ πλανῶμαι ἀσκόπως κατὰ τὰ πλατύθυρα ἀνάκτορα τοῦ Πλούτωνος· δὸς μοι τὴν χεῖρά σου, σὲ τὴν ζητῶ ὀλοφύρομενος, διότι δὲν θὰ ἐπανεέλθω πλέον ἐκ τοῦ Ἅδου, ἀφοῦ μετὰσχω πυρός. Φεῦ! δὲν θὰ σκεπτώμεθα πλέον, πλήρεις ζωῆς, καὶ καθήμενοι μακρὰν τῶν ἀκριβῶν μας συντρόφων, ἀλλ' ἐμὲ μὲν φρικτὴ μοῖρα ἀφήρηπασεν, ἥτις μὲ ἔλαχεν ἐκ γεννήσεως· καὶ σοῦ δὲ ἡ μοῖρα εἶναι, θεόμορφε Ἀχιλλεῦ, νὰ ἀπολεσθῇς ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν εὐγενῶν Τρώων. Ἄλλο δέ τι θέλω σὲ εἰπεῖ καὶ παραγγέλλει, εἰάν πεισθῇς. Νὰ μὴ θέσῃς χωριστὰ τὰ ἰδικά μου ἀπὸ τὰ ἰδικά σου ὅστ' ἄ, Ἀχιλλεῦ, ἀλλ' ὁμοῦ, καθὼς ἐτρέφημεν ὁμοῦ εἰς τὸν οἶκόν σου, ὅταν μικρὸν ὄντα τὴν ἡλικίαν μὲ ἔφερεν ὁ Μενόιτιος ἐξ Ὀποῦντος ἕνεκα φόνου ὀλεθρίου, ὅτε ἐφόνευσα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμφιδάμαντος, ὁ ἀνόητος, χωρὶς νὰ θέλω, ὀργισθεὶς δι' ἀστραγάλους· τότε ὁ ἐπιτήδειος ἀρματηλάτης Πηλεὺς μὲ ἐδέχθη εἰς τὸν οἶκόν του, μὲ ἔτρεφεν ἐπιμελῶς καὶ μὲ ὠνόμασεν ὀπαδόν σου· οὕτω δὲ καὶ τὰ ὅστ' ἄ μας ὁ αὐτὸς τάρος νὰ καλύπτῃ (ὁ χρυσοὺς ἀμφορεὺς, τὸν ὁποῖον σοῦ ἐχάρισεν ἡ σεβαστὴ μήτηρ σου).»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Διατί, ἀγαπητὴ κεφαλὴ, ἤλθες ἐδῶ καὶ μοῦ παραγγέλλεις ταῦτα ἐν πρὸς ἓν; ἐγὼ θὰ ἐκτελέσω ὅλα ἀκριβῶς καὶ θὰ ὑπακούσω εἰς ὅσα παραγγέλλεις· ἀλλ' ἔλ-

θὲ πλησιέστερον· ἅς περιπτυχθῶμεν ἀλλήλους ὀλίγον καὶ ἅς χορτάσωμεν θλίψιν καὶ δάκρυα.»

Οὕτως εἰπὼν ἐπρότεινε τὰς χεῖρας, ἀλλὰ δὲν ἡδυνήθη νὰ τὸν λάβῃ· ἡ δὲ ψυχὴ ὡς καπνὸς ἐβυθίσθη εἰς τὴν γῆν τρίζουσα. Ἐκπλαγεὶς δὲ ἐτινάχθη ὄρθιος ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ κροτήσας τὰς χεῖρας, εἶπε τὸν ἐξῆς λυπηρὸν λόγον·

«Ὡ πόποι, ὑπάρχουν βεβαίως καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος ψυχαὶ καὶ ὁμοιώματα, ἀλλὰ αἵσθησιν δὲν ἔχουσι παντάπασιν· διότι καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἡ ψυχὴ τοῦ ἀτυχοῦς Πατρόκλου ἦτο πλησίον μου θρηνοῦσα καὶ ὀδυρομένη, καὶ μὲ παρήγγελλεν ἕκαστα, ὡμοίαζε δὲ ἀπαράλλακτα μὲ αὐτόν.»

Οὕτως εἰπὼν ἐξήγειρεν ὅλων τῶν παρόντων τὸν πόθον τοῦ θρήνου· θρηνοῦντας δὲ αὐτοὺς περὶ τὸν ἄξιον οἴκτου νεκρὸν κατέλαθεν ἡ ῥοδοδάκτυλος Αὐγὴ· ὁ δὲ ἡγεμὼν Ἀγαμέμνων διέταξεν ἐξ ὅλων τῶν σκηνῶν ἡμίονοι καὶ ἄνδρες νὰ φέρωσι ξύλα· ὥρμησε δὲ πρὸς τοῦτο γενναῖος ἀνὴρ, ὁ Μηριόνης, ὁ ὁπαδὸς τοῦ ἀνδρείου Ἰδοιμενέως. Ἐπορεύοντο λοιπὸν κρατοῦντες πελέκεις ξυλοτόμους καὶ σχοινία καλοπλεγμένα, προπορευομένων τῶν ἡμιόνων· διῆλθον δὲ πολλοὺς ἀνηφόρους, κατηφόρους, πλάγια καὶ λοξὰ ἀλλ' ὅτε πλέον ἐφθασαν εἰς τὰ πλάγια τῆς πολυβρύσου Ἰδῆς, ἀμέσως ἤρχισαν μετὰ σπουδῆς νὰ κόπτωσι μὲ τοὺς κοπτεροὺς πελέκεις δρυὺς ὑψικόμους· αὐταὶ δὲ ἐπιπτον μετὰ μεγάλου κτύπου. Ταύτας ἔπειτα διασχίζοντες οἱ Ἀχαιοὶ ἐφόρτωνον εἰς τὰς ἡμιόνους, αἵτινες σπεύδουσιν νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν πεδιάδα, ἐτάχυνον τὸ βῆμα διὰ μέσου τῶν πυκνῶν θαμνῶνων. Ὅλοι δὲ οἱ ξυλοτόμοι ἔφερον κορμούς δένδρων,

διότι οὕτω διέταττεν ὁ Μηριόνης, ὁ ὀπαδὸς τοῦ ἀνδρείου Ἰδομενέως· τὰ κατέρριπτον δὲ ἀλλεπάλληλα ἐπὶ τῆς παραλίας, ὅπου ὁ Ἀχιλλεὺς εἶχε σκεφθῇ νὰ ἐγείρῃ μέγαν τάφον διὰ τὸν Πάτροκλον καὶ δι' ἑαυτόν.

Ἀφοῦ δὲ κατέρριψαν κατὰ μῆκος τῆς παραλίας ἄπειρον ξυλικήν, ἔμειναν καὶ ἐκάθησαν ἐκεῖ συνηθροισμένοι. Τότε ὁ Ἀχιλλεὺς διέταξεν ἀμέσως τοὺς φιλοπολέμους Μυρμιδόνας νὰ ζωσθῶσι τὰ ὅπλα των καὶ νὰ ζεύξωσιν ἕκαστος τοὺς ἵππους εἰς τὰ ἄρματα· αὐτοὶ δὲ ὥρμησαν καὶ ὠπλίσθησαν, ἀνέβησαν δὲ εἰς τὰ ἄρματα ἀναβάται καὶ ἡνίοχοι. Καὶ ἐμπρὸς μὲν ἦσαν οἱ ἱππεῖς, ὀπισθεν δὲ ἠκολούθει νέφος πεζῶν, ἀναρίθμητον· εἰς τὸ μέσον ἔφερον τὸν Πάτροκλον οἱ σύντροφοι, ὅστις ἦν ὅλος κεκαλυμμένος ἀπὸ τὰς κόμας, τὰς ὁποίας κόψαντες ἔρριψαν ἐπ' αὐτοῦ· ὀπισθεν δὲ ἐκράτει τὴν κεφαλὴν τοῦ συντρόφου ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς μὲ καρδίαν λυπημένην, διότι σύντροφον ἐκλεκτὸν προέπεμπεν εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος.

Ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ μέρος ὅπερ ὑπέδειξεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἀχιλλεὺς, τὸν μὲν νεκρὸν κατέθεσαν, ἀμέσως δὲ ἤρχισαν νὰ σωρεύωσι τὴν εὐάρεστον εἰς τὴν ψυχὴν ξυλικήν· τότε δὲ ἄλλο τι ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως· ἀπομακρυνθεὶς ἀπὸ τὴν πυρὰν ἀπέκειρε τὴν ξανθὴν του κόμην, τὴν ὁποίαν ἔτρεφε μακρὰν διὰ τὸν Σπερχειὸν ποταμόν· μετὰ βαρείας δὲ λύπης ἔστρεψε τὰ βλέμματά του πρὸς τὰ σκοτεινὰ κύματα τῆς θαλάσσης καὶ εἶπε·

«Σπερχειέ, ἄλλως σοὶ εὐχέθην ὁ πατὴρ Πηλεὺς, ὅτι ἐπιστρέψας ἐκεῖ εἰς τὴν ἀκριδὴν μου πατρίδα καὶ τὴν κόμην μου νὰ σοὶ προσφέρω καὶ ἱερὰν θυσίαν νὰ προσ-

φέρω, πεντήκοντα ἄρσενικὰ πρόβατα νὰ φέρω εἰς τὰς πηγὰς σου καὶ νὰ τὰ θυσιάσω ἐκεῖ πλησίον, ὅπου εἶναι τὸ τέμενος καὶ ὁ εὐώδης βωμός σου. Ταῦτα κῦχeto ὁ γέρων, σὺ δὲ τὴν γνώμην του δὲν ἐπραγματοποίησες· τῶρα ὁμως, ἀφοῦ δὲν ἐπιστρέφω εἰς τὴν ἀκριβὴν μου πατρίδα, εἰς τὸν ἥρωα Πάτροκλον θὰ δώσω τὴν κόμην μου, νὰ τὴν φέρῃ μαζύ του.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔθεσε τὴν κόμην του εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀκριβοῦ του συντρόφου, καὶ ἐνέβαλεν εἰς ὅλους τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ θρήνου, καὶ ὀδυρομένους ἤθελε βεβαίως τοὺς καταλάβει ἢ δύοσις τοῦ ἡλίου, ἐὰν ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἔσπευδε νὰ πλησιάζῃ καὶ νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα·

«Ἀτρεΐδῃ, (διότι εἰς τὸν λόγον σου πρὸ πάντων θέλει ὑπακούσει ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν) ὑπάρχει τέρμα εἰς τὸν θρῆνον. Τώρα δὲ διάταζον τὸν στρατὸν νὰ διασκεδασθῇ ἀπὸ τὴν πυρὰν καὶ νὰ παρασκευάσῃ τὸ δεῖπνόν του· εἰς αὐτὰ τὰ ἔργα θέλομεν ἀσχοληθῇ ἡμεῖς οἵτινες πρὸ πάντων πρέπει νὰ φροντίσωμεν περὶ τοῦ νεκροῦ. Παρ' ἡμῖν δὲ ἅς μείνωσιν οἱ βασιλεῖς.»

Ἀκούσας τοῦτο ὁ βασιλεὺς ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, ἀμέσως τὸν μὲν στρατὸν διεσκέδασεν εἰς τὰ ἰσόρροπα πλοῖα, οἱ δὲ τῆς ταφῆς ἐπιμελεῖται παρέμειναν ἐκεῖ καὶ ἐσώρευον τὰ ξύλα, ἕκαμον δὲ τὴν πυρὰν ἐκατόμποδον τετράγωνον, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν αὐτῆς ἔθεσαν τὸν νεκρὸν μὲ τεθλιμμένην καρδίαν. Πολλὰ δὲ εὖρωστα πρόβατα καὶ βοῦς στρεψίποδας καὶ στρεψικεράτους ἐξέδερων καὶ κῦτρέπιζον πρὸ τῆς πυρᾶς· λαβὼν δὲ ἐξ ὅλων τὸ λίπος ὁ γενναιότατος Ἀχιλλεὺς ἐκάλυψε τὸν νεκρὸν ἐκ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, περίξ δὲ ἐσώρευεν ἐκδεδαρμένα σώματα καὶ ἔθετε πρὸς τούτοις μέλιτος καὶ ἐλαίου ἀμφο-

ρεῖς πλήρεις, στηρίζων αὐτοὺς εἰς τὸ νεκροφορεῖον· τέσσαρας δὲ ὑψαύχενας ἔππους ἐνέβαλε μεθ' ὁρμῆς εἰς τὴν πυρὰν, δυνατὰ στενάζων. Ὁ βασιλοὺς εἶχεν ἐννέα κύνας τρεφομένους ἐκ τῆς τραπέζης του· ἐκ τούτων σφάξας δύο ἐνέβαλεν εἰς τὴν πυρὰν, δώδεκα δὲ γενναίους υἱοὺς τῶν μεγαλοφύχων Τρώων, ἀφοῦ πρῶτον τοὺς ἐφόνευσεν· ἔπραξε δὲ ἔργον σκληρὸν καὶ ἀνόσιον· τέλος δὲ ἤναψε πῦρ ὁρμητικόν, ἀκάματον ὥς ὁ σίδηρος, διὰ νὰ χορτάσῃ μετὰ κλαυθμῶν δὲ ἔπειτα εἶπε πρὸς τὸν ἀκριβὸν τοῦ σύντροφου, καλῶν αὐτὸν ἐξ ὀνόματος·

«Χαῖρε, Πάτροκλέ μου, καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος· διότι ἤδη σοὶ ἐκτελῶ ὅλα, ὅσα πρότερον σοὶ ὑπεσχέθην. Ἡ φλόξ θέλει καταφάγει δώδεκα γενναίους υἱοὺς τῶν μεγαλοφύχων Τρώων, τὸν δὲ Πριαμίδην Ἑκτορα δὲν θὰ δώσω ποσῶς εἰς τὸ πῦρ νὰ τὸν φάγῃ, ἀλλ' εἰς τοὺς κύνας.»

Οὕτως ἔλεγεν ἀπειλῶν· ἀλλ' οἱ κύνες δὲν περιεκύκλωσαν τὸν Ἑκτορα, ἀλλ' αὐτοὺς μὲν ἀπέτρεπεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη νύκτα καὶ ἡμέραν, τὸν ἔχριε δὲ μὲ ρόδινον ἔλαιον, θεῖον, διὰ νὰ μὴ τὸν διαμελίσῃ ὁ Ἀχιλλεὺς σύρων. Ὁ δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων ἔφερεν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πεδῖον κατὰμαυρον οὐρανόμηκες νέφος, καὶ ἐσκέπασεν ὅλον τὸ μέρος, ὃ κατεῖχεν ὁ νεκρὸς ἵνα μὴ ἡ δύναμις τοῦ ἡλίου τοῦ καταξηράνῃ τὰς ἵνας καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματός του.

Ἀλλὰ δὲν ἤναπτεν ἡ πυρὰ τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου· τότε πάλιν ἄλλο τι ἐσκέφθη ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς· ἀπομακρυνθεὶς ἀπὸ τὴν πυρὰν, ἤυχετο εἰς τοὺς δύο ἀνέμους, Βορρῆαν καὶ Ζέφυρον, καὶ ὑπέσχετο θυσίας ωραίας· καὶ διὰ χρυσοῦ δὲ ποτηρίου σπένδων πολὺ τοὺς παρεκά-

λοι νὰ ἔλθωσι, διὰ νὰ καῶσιν ὅσον τὸ δυνατόν τάχιστα οἱ νεκροί, νὰ καῶσι δὲ μεθ' ὁρμῆς τὰ ξύλα. Ἡ δὲ ταχεῖα Ἴρις ἀκούσασα τὰς εὐχὰς ἤλθε νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς ἀνέμους. Οὗτοι μὲν ὅλοι ἦσαν συνηθροισμένοι εἰς τοῦ ὁρμητικοῦ Ζεφύρου καὶ εὐωχοῦντο· τρέχουσα δὲ ἡ Ἴρις ἐστάθη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τοῦ σπηλαίου των. Ἀμα τὴν εἶδον ὅλοι ἠγέρθησαν, καὶ τὴν ἐπροσκάλουν πρὸς ἑαυτὸν καθείς· καὶ αὕτη μὲν ἡρνήθη νὰ καθήσῃ, εἶπε δὲ τὰ ἑξῆς·

«Δὲν κáθημαι, διότι θά ἐπανέλθω πρὸς τὸ ῥεῦμα τοῦ Ὠκεανοῦ, εἰς τὴν χώραν τῶν Αἰθιόπων, ὅπου τελοῦσιν ἑκατόμβας εἰς τοὺς ἀθανάτους, ἵνα καὶ ἐγὼ μετάσχω τῶν θυμάτων· ἀλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς παρακαλεῖ τὸν Βορρῆαν καὶ τὸν ἠχηρὸν Ζέφυρον νὰ προστρέξωσι, καὶ ὑπόσχεται ωραίας θυσίας, διὰ νὰ ἐξεγείρητε τὴν πυρὰν εἰς τὴν ὀποίαν κεῖται ὁ Πάτροκλος, τὸν ὅποιον κλαίουσιν ὅλοι οἱ Ἀχαιοί.»

Ταῦτα εἰποῦσα εὐθὺς ἀπῆλθεν, ἐκεῖνοι δὲ ὤρμησαν με βοὴν ἀνέκφραστον, κυνηγοῦντες νέφη ἐμπρὸς των. Ἀμα δὲ φθάσαντες ἤρχισαν νὰ φυσῶσι τὴν θάλασσαν καὶ διὰ τῆς ὀξείας των πνοῆς ἤγειραν κύματα· ἔφθασαν εἰς τὴν πολὺβωλον Τροίαν καὶ ἔπεσον μέσα εἰς τὴν πυρὰν, δυνατὰ δὲ ἐβόιζε τὸ ἀκαταπόνητον πῦρ· αὐτοὶ δὲ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς σφοδρῶς φυσῶντες ἐκτύπουν ὁμοῦ καὶ οἱ δύο τὴν φλόγα τῆς πυρᾶς· ὁ δὲ ταχὺς Ἀχιλλεὺς δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κρατῶν διπλοπότηρον ἤντλει ἐκ χρυσῆς ὑδρίας τὸν οἶνον τὸν ὅποιον ἔχυνε χαμαὶ καὶ κατέβρεχε τὴν γῆν, προσκαλῶν τὴν ψυχὴν τοῦ ἀτυχοῦς Πατρόκλου. Καθώς δὲ πατήρ ὀδύρεται καίων τὰ ὀστέα υἱοῦ νεονύμφου, ὅστις ἀποθανὼν βαρεῖαν λύπην ἐπροξένησεν εἰς τοὺς γονεῖς, τοιουτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεὺς ὠδύρετο καίων τὰ ὀστέα

τοῦ συντρόφου καὶ στρεφόμενος μετὰ συχνῶν στεναγμῶν περὶ τὴν πυράν.

Καθ' ἣν ὥραν δὲ ἀνέρχεται ὁ Ἑωσφόρος ἀγγέλλων εἰς τὴν γῆν τὴν ἔλευσιν τοῦ φωτός, καὶ μετὰ τοῦτον διαχέεται ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἢ κροκόπεπλος Αὐγὴ, τότε ἤρχισεν ἡ πυρὰ νὰ μαραίνηται, καὶ ἔπαυσεν ἡ φλόξ. Οἱ δὲ ἄνεμοι ἐκίνησαν αὖθις νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ σπῆλαιόν των κατὰ τὸν Θρακικὸν πόντον, τοῦ ὁποίου τὰ κύματα ἐξογκούμενα ἐστέναζον. Ὁ δὲ Πηλεΐδης κουρασθεὶς ἀπεσύρθη τῆς πυρᾶς καὶ ἐπλαγίασε, καταληφθεὶς ὑπὸ γλυκεὸς ὕπνου· οἱ δὲ Ἀχαιοὶ συνηθροίζοντο περὶ τὸν Ἀτρεΐδην· καθὼς δὲ προσήρχοντο, ὁ θόρυβος καὶ ὁ κτύπος τὸν ἐξύπνισαν· σηκωθείς δὲ ἐκάθησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·

«Ἀτρεΐδη, καὶ οἱ ἄλλοι ἄριστοι τῶν Ἀχαιῶν, πρῶτον μὲν κατασβέσατε τὴν πυράν μὲ κοκκινωπὸν οἶνον ὅλην, καθ' ὅλην τὴν ἔκτασίν της· ἔπειτα δὲ ἅς συνάξωμεν τὰ ὅστ' αὐτοῦ Μενoitιάδου Πατρόκλου καλῶς διαλέγοντες· εἶναι δὲ πολὺ εὐδιάγνωστα· διότι ἔκειτο εἰς τὸ μέσον τῆς πυρᾶς, οἱ δὲ ἄλλοι ἐκαίοντο μακρὰν αὐτοῦ εἰς τὰ πέρατα τῆς πυρᾶς, ἀναμίξ' ἄνδρες καὶ ἵπποι· καὶ ταῦτα μὲν ἅς θέσωμεν ἐντὸς χρυσῆς φιάλης, περιβαλόντες πρῶτον μὲ διπλοῦν ἐπίστρωμα λίπους, ἕως οὔ καταβῶ καὶ ἐγὼ εἰς τὸν Ἄδην· τὸν δὲ τύμβον προτρέπω νὰ μὴ κατασκευάσωμεν πολὺ μέγαν, ἀλλὰ μέτριον· εἰς τὸ μέλλον ὅμως νὰ κάμετε καὶ τοῦτον μέγαν καὶ ὑψηλὸν οἱ Ἀχαιοὶ, ὅσοι ἂν μετ' ἐμὲ μέινετε εἰς τὸ στρατόπεδον.»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ὑπήκουσαν εἰς τὸν ταχύπουν Πηλεΐδην. Καὶ πρῶτον μὲν κατέσβεσαν τὴν πυράν μὲ κοκκινωπὸν οἶνον καθ' ὅλην της τὴν ἔκτασιν, βαθεῖα δὲ

κατέπεσε τέφρα· κλαίοντες δὲ συνέλεγον τοῦ καλοῦ συν-
τρόφου τὰ λευκὰ ὅστ' αἰς διπλοῦν περικάλυμμα λίπους
καὶ ἐντὸς χρυσῆς φιάλης, καὶ θέσαντες αὐτὰ εἰς τὴν σκη-
νὴν τὰ ἐκάλυψαν μὲ μαλλίνην συνδόνα· διαγράψαντες
κυκλικῶς περὶ τὴν πυρὰν τὸν τύμβον, κατέβαλον πρῶ-
τον λίθους θεμελίου, καὶ εἴτα ἤρχισαν νὰ ρίπτωσιν ἐν-
τὸς χῶμα, μεθ' ὃ τελειώσαντες ἀπῆλθον· ὁ δὲ Ἀχιλ-
λεὺς κρατήσας τὸν στρατὸν ἐκεῖ ἔθεσε μέγαν ἀγῶνα, καὶ
ἐξέφερεν ἐκ τῶν πλοίων τὰ βραβεῖα, λέβητάς καὶ τρίπο-
δας καὶ ἵππους καὶ ἡμιόνους καὶ ταύρους ὑψιμετώπους,
προσέτι δὲ γυναικας εὐζώνους καὶ ὑπόλευκον σίδηρον.

Πρῶτον μὲν εἰς τοὺς ταχεῖς ἀρματηλάτας ἔθεσε λαμ-
πρὰ βραβεῖα, νὰ λάβωσι γυναῖκα ἔμπειρον λαμπρῶν χει-
ροτεχνημάτων καὶ μετὰ ταῦτα τρίποδα εἰκοσιδύο μέ-
τρων, διὰ τὸν ἀριστεύσαντα· εἰς δὲ τὸν μετὰ τοῦτον
ἔθεσε φοράδα ἐξαετῇ, ἀδάμαστον ἔτι ἥτις ἐκυοφόρει ἡμί-
ονον· εἰς δὲ τὸν τρίτον κατέθεσεν ὠραῖον λέβητα, μήπω
τεθέντα εἰς τὸ πῦρ, τεσσάρων μέτρων χωρητικότητος,
λευκὸν ἀκόμη ὄντα, καθὼς ἦτο ἐξ ἀρχῆς· εἰς δὲ τὸν
τέταρτον ἔθεσε δύο τάλαντα χρυσοῦ· εἰς δὲ τὸν πέμ-
πτον ἔθεσε διπλὴν φιάλην ἄνευ πυρὸς κατεσκευασμένην·
ἐστάθη δὲ ὀρθὸς καὶ εἶπεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἀργείων τὰ
ἐξῆς·

αἴ Ατρεΐδη καὶ οἱ ἄλλοι εὐκνήμιδες Ἀχαιοί, τὰ βρα-
βεῖα ταῦτα κεῖνται εἰς τὸν ἀγῶνα, περιμένοντα τοὺς ἀρ-
ματηλάτας· ἐὰν μὲν τώρα ἠθέλαμεν ἀγωνίζεσθαι οἱ Ἀ-
χαιοὶ πρὸς τιμὴν ἄλλου τινὸς, εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐγὼ ἡ-
θελον λάβει τὰ πρῶτα βραβεῖα καὶ ἠθελον τὰ φέροι εἰς
τὴν σκηνὴν μου· διότι ἠξέυρετε πόσον ὑπερέχουν κατὰ
τὴν ταχύτητα οἱ ἵπποι μου, οἵτινες εἶναι ἀθάνατοι, ὁ

Ποσειδῶν δὲ τοὺς ἔδωσεν εἰς τὸν πατέρα μου Πηλέα, καὶ οὗτος τοὺς παρέδωσεν εἰς ἐμέ· ἀλλ' ἐγὼ μὲν σήμερον θά μείνω καὶ οἱ μονώνυχες ἵπποι μου· διότι τόσον ἔνδοξον ἡνίοχον ἔχασαν, ἥπιον, ὅστις πλειστάκις ἔχυσεν εἰς τὰς χαίτας των ὑγρὸν ἔλαιον, ἀφοῦ πρῶτον τοὺς ἔλουσε μὲ καθαρὸν ὕδωρ· τοῦτον πενθοῦντες μένουσιν ἀκίνητοι μὲ τὰς χαίτας εἰς τὸ ἔδαφος ἐστηριγμένας καὶ μὲ καρδίαν λυπημένην· ἐξ ὑμῶν δὲ τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν ὅς ἐτοιμάζεται πᾶς, ὅστις ἔχει πεποιθήσιν εἰς τοὺς ἵππους του καὶ τὰ ἀσφαλῶς συνηρμοσμένα ἄρματά του. »

Οὕτως εἶπεν ὁ Πηλεΐδης, ἤρχιζαν δὲ νὰ συνέρχωνται οἱ ταχεῖς ἄρματηλάται· καὶ πρῶτος μὲν ὄλων ἠγέρθη ὁ βασιλεὺς Εὐμηλῆς, ὁ ἀκριβὸς υἱὸς τοῦ Ἀδμήτου, ὅστις ἐξεῖχε κατὰ τὴν ἱππικὴν τέχνην· μετὰ τοῦτον ἠγέρθη ὁ Διομήδης, ὁ κρατερὸς υἱὸς τοῦ Τυδέως, ἵππους δὲ Τρωϊκοὺς ἔφερε νὰ ζεύξῃ ὑπὸ τὸν ζυγόν, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀρπάσει ποτὲ ἀπὸ τὸν Αἰνείαν, σωθέντα αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος· μετὰ δὲ τοῦτον ἠγέρθη ἀμέσως ὁ εὐγενέστατος ξανθὸς Μενέλαος, καὶ ἔφερεν ὑπὸ τὸν ζυγόν τοὺς ταχεῖς ἵππους του, τὸν Πόδαργον ὅστις ἦτο ἰδικὸς του καὶ τὴν Αἴθην τοῦ Ἀγαμέμνονος, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει δῶρον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα Ἐχέπωλος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου, διὰ νὰ μὴ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν πολυάνεμον Ἴλιον, ἀλλὰ νὰ μένῃ ἐν ἀνέσει εἰς τὴν πατρίδα του· διότι μέγαν πλοῦτον τοῦ εἶχε δώσει ὁ Ζεὺς, καὶ κατῴκει εἰς τὴν ἐκτεταμένην Σικυῶνα· ταύτην τὴν ἵππον ἔφερεν ὑπὸ τὸν ζυγόν ὁ Μενέλαος ὀργῶσαν πρὸς δρόμον. Ὁ Ἀντίλοχος δὲ ἐτοίμασε τέταρτος τοὺς καλλίτριχας ἵππους, ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Νηλεΐδου Νέστορος, τοῦ ἀνδρειωτάτου βασιλέως· οἱ δὲ ἐν Πύλῳ γεννημένοι ταχεῖς ἵπποι του ἔφε-

ρον τὸ ἄρμα· ὁ δὲ πατήρ του πλησιάσας αὐτὸν καίτοι φρόνιμον ὄντα τοῦ ἐδίδε τὰς ἐξῆς φρονίμους συμβουλὰς·

α' Αντίλοχε, βεβαίως, μὲ ὅλην τὴν νεότητά σου, σὲ ἠγάπησαν ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ποσειδῶν, καὶ σὲ ἐδίδαξαν παντοίους τρόπους διφρηλασίας· διὸ καὶ δὲν εἶναι πολλὴ χρεία νὰ σὲ δίδῃ τις ὁδηγίας, διότι γνωρίζεις καλῶς νὰ κάμπτης τὸ ἄρμα περὶ τὸ τέρμα τοῦ ἵπποδρόμου· ἀλλὰ οἱ ἵπποι σου εἶναι βραδύτατοι, καὶ προβλέπω ὅτι θὰ ὑποφέρῃς ἐκ τούτου· οἱ ἄλλοι ἔχουσι μὲν ἵππους ταχυτέρους, οὐδεὶς ὁμῶς εἶναι ἱκανώτερός σου εἰς τὸ ἐφευρίσκειν. Ἄλλ' ἔλα σὺ, ἀγαπητέ μου, θέσον εἰς τὴν ψυχὴν σου παντὸς εἶδους σχέδιον διὰ νὰ μὴ σὲ διαφύγῃσι τὰ βραβεῖα. Ὁ οἰκοδόμος ὑπερέχει μᾶλλον διὰ τῆς τέχνης ἢ διὰ τῆς δυνάμεως· ὁ κυβερνήτης διὰ τῆς τέχνης ὁδηγεῖ κατ' εὐθείαν τὸ ταχὺ πλοῖον, ταραττόμενον ὑπὸ τῶν ἀνέμων· διὰ τῆς τέχνης ἐπίσης ὁ ἡνίοχος ὑπερτερεῖ τὸν ἡνίοχον. Ὅστις, ἔχων πεποίθησιν εἰς τοὺς ἵππους καὶ τὸ ἄρμα του, ἀπερισκέπτως κάμνει μεγάλους ἐλιγμούς πρὸς τὸ ἐν καὶ πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, εἰ ἵπποι του πλανῶνται τρέχοντες, οὐδὲ δύναται νὰ τοὺς κρατήσῃ· ὅστις ὁμῶς ἐλαύνων κατωτέρους ἵππους ἡξεύρει τεχνάσματα, οὗτος ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς του ἀδιακόπως προσηλωμένους εἰς τὸ τέρμα, φροντίζει νὰ στρέψῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὸ ἄρμα, οὐδὲ λησμονεῖ πῶς πρέπει κατ' ἀρχὰς νὰ ἔχῃ τεταμένους τοὺς χαλινούς, ἀλλὰ τοὺς κρατεῖ ἀσφαλῶς καὶ τὸν προτρέχοντα παραφυλάττει. Θὰ σὲ εἰπῶ τὸ σημεῖον ὅπερ εἶναι πολὺ εὐδιάκριτον, καὶ πρόσεχε μὴ σοῦ λάθῃ τὴν προσοχὴν· εἶναι στημένον ἐν ξηρὸν ξύλον, ὑψηλὸν ἕως μίαν ὀργυιάν, ἐκ δρυὸς ἢ πεύκης, τὸ ὁποῖον δὲν σήπεται ὑπὸ τῆς βροχῆς· ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐκατέρωθεν στη-

ρίζονται δύο λίθοι λευκοὶ εἰς τὸ μέρος ὅπου συνενοῦνται αἱ δύο ἐκατέρωθεν ὁδοὶ τοῦ λείου ἵπποδρόμου· τοῦτο ἦ εἶναι τάφος ἀρχαίου τινὸς ἥρωος, ἢ ἔχει γείνει ἐπὶ τῶν προγενεστέρων στήλη δηλοῦσα τὸ τέρμα τοῦ ἵπποδρόμου, καὶ τὴν μετεχειρίσθη ὡς τοιαύτην καὶ τῶρα ὁ ταχύπους εὐγενὴς Ἀχιλλεύς· νὰ διευθύνῃς δὲ τοὺς ἵππους καὶ τὸ ἄρμα πάρα πολὺ πλησίον αὐτῆς, σὺ δὲ νὰ κλίνῃς ἐλαφρὰ εἰς τὸν καλοπλεγμένον δίφρον πρὸς τὰ ἀριστερά· κέντησον, ἐρεθίζων διὰ φωνῶν, τὸν δεξιὸν ἵππον καὶ χαλάρωσον τοὺς χαλινούς αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀριστερὸς ἄς πλησιάσῃ εἰς τὴν στήλην, ὥστε νὰ σοὶ φανῇ ὅτι ἤγγισε τὸ ἄκρον τοῦ ἄξονος τοῦ καλοκαμωμένου τροχοῦ· νὰ φυλαχθῇς ὅμως νὰ μὴ εὕρῃς τὸν λίθον, μὴ συμβῇ καὶ πληγώσῃς μὲν τοὺς ἵππους, συντρίψῃς δὲ τὸ ἄρμα πρὸς χαρὰν τῶν ἄλλων, καὶ ὄνειδος ἰδικόν σου. Φίλτατε υἱεῖ, ἔσο φρόνιμος καὶ προσεκτικός· διότι ἐὰν ἐλαύνων περάσῃς πλησίον τῆς στήλης, οὐδεὶς θὰ τολμήσῃ νὰ σὲ ἀκολουθήσῃ ἢ νὰ σὲ περάσῃ, οὐδὲ ἐὰν ᾔθελεν ἐλαύνει ἐξόπισθεν τὸν εὐγενῆ Ἀρείονα, τὸν ταχὺν ἵππον τοῦ Ἀδράστου, τὸν ἐκ θεῶν καταγόμενον, ἢ τοὺς τοῦ Λαομέδοντος γενναίους ἵππους, οἵτινες ἐτράφησαν ἐδῶ.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ τοῦ Νηλέως Νέστωρ ἐπέστρεψε καὶ ἐκάθησεν εἰς τὴν θέσιν του, ἀφοῦ ἔδωσεν εἰς τὸν υἱὸν του λεπτομερεῖς ὁδηγίας περὶ ὧλων.

Ὁ δὲ Μηριόνης πέμπτος ἤρχισε νὰ ἐτοιμάζῃ τοὺς καλλίτριχας ἵππους του.

Ἀναβάντες δὲ εἰς τοὺς δίφρους ἔρριψαν ἐντὸς περιεφθαλαίας τοὺς κλήρους· τοὺς ἔπαλλε δὲ ὁ Ἀχιλλεύς καὶ ἐπήδησεν ἔξω ὁ τοῦ Νεστορίδου Ἀντιλόχου· μετὰ δὲ τοῦτον ἔπεσεν ὁ κλῆρος εἰς τὸν ἡγεμόνα Εὐμήλον, μετὰ

δὲ τοῦτον εἰς τὸν ὀνομαστὸν δορυμάχον Μενέλαον καὶ μετὰ τοῦτον εἰς τὸν Μηριόνην, εἰς δὲ τὸν Τυδεΐδην, τὸν ἄριστον μεταξὺ ὅλων, ἔπεσεν ὁ κλῆρος τελευταῖος νὰ ἐλάσῃ τοὺς ἵππους· ἐστάθησαν δὲ κατὰ σειράν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς τοῖς ἔδειξε τὸ τέρμα τοῦ ἵπποδρόμου μακρὰν εἰς τὸ ὁμαλὸν πεδίον· πλησίον δὲ τοῦ σκοποῦ ἐτοποθέτησε τὸν ἰσόθεον Φοίνικα, τὸν ὁπαδὸν τοῦ πατρός του, διὰ νὰ παρατηρῇ προσεκτικῶς τὰ τοῦ δρόμου, καὶ νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν.

Ἐκεῖνοι δὲ ὅλοι συγχρόνως ὕψωσαν ὑπὲρ τοὺς ἵππους τὰς μάστιγας, τοὺς ἐκτύπησαν μὲ αὐτάς καὶ τοὺς παρῶρμησαν μὲ λόγους· οὗτοι δὲ ἔτρεχον μὲ μεγάλην ταχύτητα νὰ περάσουν τὸ πεδίον, μακρὰν τοῦ στρατοπέδου· ὑπὸ τὰ στέρνα των ὑψοῦτο εἰς τὸν ἀέρα ἡ κόνις, ὡς νέφος ἢ ἀνεμοστρόβιλος, αἱ χαῖται ἐκυμάτιζον εἰς τὸν ἀέρα, τὰ δὲ ἄρματα, ἄλλοτε μὲν ἤγγιζον εἰς τὴν πολύδοσκον γῆν, ἄλλοτε δὲ ἵπταντο μέτεωρα· ἀλλ' οἱ ἥρωες ἔμενον ἀκλόνητοι εἰς τὰ καθίσματα τῶν ἁρμάτων μὲ καρδίαν πάλλουσαν ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τῆς νίκης· προέτρεπε δὲ ἕκαστος μὲ φωνὰς τοὺς ἵππους του, ἐκεῖνοι δ' ἐπέτων ἐγείροντες κονιορτὸν διὰ μέσου τοῦ πεδίου.

Ἀλλ' ὅτε πλέον οἱ ταχύποδες ἵπποι ἔφθασαν εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ δρόμου καὶ ἔμελλον νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ παράλιον τῆς λευκοφαίου θαλάσσης, τότε ἤρχισε νὰ φαίνεται ἡ ἱκανότης ἐκάστου, τῶν δὲ ἵππων εὐθὺς ἐπετάθη τὸ τρέξιμον· ἀμέσως λοιπὸν ὑπερτέρουν αἱ ταχεῖαι φοράδες τοῦ Φερητιάδου, καὶ μετ' αὐτάς οἱ ἵπποι τοῦ Διομήδους, οἱ Τρωῖκοί, οὐδ' ἀπεῖχον πολὺ, ἀλλ' ἦσαν πολλὰ πλησίον· διότι ἐφαίνετο πάντοτε ὡς

νὰ ἔμελλον νὰ ἐπιβῶσιν εἰς τὸ ἄρμα τοῦ Εὐμήλου, τοῦ ὁποίου τὸ μετάφρενον καὶ οἱ εὐρεῖς ὦμοι ἐθερμαίνοντο ὑπὸ τῆς πνοῆς των· ἐπέτων δὲ ἔχοντες τὰς κεφαλὰς τεταμένας μέχρις αὐτοῦ· καὶ ἀναμφιβόλως ἤθελε τὸν περάσει ὁ Διομήδης ἢ ἤθελε κάμει ἀμφιβολὸν τὴν νίκην, εἰάν δὲν ὠργίζετο κατὰ τοῦ Τυδείδου ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, καὶ δὲν τοῦ ἐπέτα ἀπὸ τὰς χεῖρας τὴν φαινήν μᾶστιγα. Οὗτος ἤρχισε νὰ δακρύῃ ἐξ ὀργῆς, βλέπων τὰς μὲν τοῦ Εὐμήλου φοράδας νὰ τρέχουν καὶ πολὺ περισσότερον ἀκόμη, τοὺς δὲ ἰδικούς του ἵππους νὰ χάσουν τὴν ταχύτητά των, ὡς ἄνευ κέντρου τρέχοντες· ἡ βλάβη ὅμως αὕτη τοῦ Ἀπόλλωνος δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τῆς Ἀθηνᾶς, ἥτις σπεύσασα ταχέως πρὸς τὸν ἀρχηγὸν Διομήδην, τὸν ἔδωκε μᾶστιγα, καὶ δύναμιν εἰς τοὺς ἵππους ἐνέβαλεν· ὠργισμένη δὲ ἦλθε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀδμήτου, καὶ τοῦ ἐσύντριψε τὸν ζυγόν· αἱ δὲ φοράδες ἔτρεξαν ἐκατέρωθεν τοῦ δρόμου, καὶ ὁ ῥυμὸς ἀπεσπᾶσθη· αὐτὸς δὲ ἐξεκυλίσθη ἐκ τοῦ ἄρματος παρὰ τὸν τροχόν, ἐξεσχίσθη δὲ εἰς τοὺς ἀγκῶνας, εἰς τὸ στόμα καὶ εἰς τὴν ῥῖνα, καὶ ἠνοίχθη τὸ μέτωπόν του ὑπεράνω τῶν ὀφρύων· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπληρώθησαν δακρύων, καὶ ἡ ἀκμαία του φωνὴ ἐκρατήθη· ὁ δὲ Τυδείδης, παρατρέψας τοὺς μονώνυχας ἵππους του, ἐπέρασε πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων· διότι ἡ Ἀθηνᾶ ἐνέβαλε δύναμιν εἰς τοὺς ἵππους καὶ εἰς αὐτὸν ἐπέθηκε δόξαν· μετὰ δὲ τοῦτον ἤλαυνεν ὁ ξανθὸς Ἀτρεΐδης Μενέλαος· ὁ δὲ Ἀντίλοχος παρεκέλευσε τοὺς ἵππους τοῦ πατρὸς του διὰ τῶν ἐξῆς·

α Ἐμπρὸς καὶ σεῖς, σπεύσατε ὅτι τάχιστα· ναὶ μὲν δὲν σᾶς προστάζω νὰ ἀμιλλᾶσθε πρὸς ἐκείνους, πρὸς τοὺς ἵππους τοῦ ἀτρομήτου Τυδείδου, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ Ἀ-

θηνᾶ τῶρα ἔδωκε ταχύτητα, καὶ εἰς αὐτὸν ἐπέθεσε δόξαν· ἀλλὰ τοὺς ἵππους τοῦ Ἀτρείδου φθάσατε σπεύδοντες καὶ μὴ μείνετε ὀπίσω, ἵνα μὴ σᾶς προσάψῃ ὄνειδος ἢ Αἰθή, θήλεια οὔσα· διατὶ μένετε ὀπίσω, ἐξαίρετοί μου ἵπποι; διότι θὰ σᾶς εἰπῶ τὸ ἐξῆς, τὸ ὁποῖον καὶ ἀφεύκτως θὰ ἐκτελεσθῇ· δὲν θὰ σᾶς περιποιηθῇ ὁ βασιλεὺς Νέστωρ, ἀλλ' ἀμέσως μὲ ὀξὺν χαλκὸν θὰ σᾶς φονεύσῃ, ἐὰν ἐκ ῥαθυμίας σας λάβωμεν κατώτερον βραβεῖον· ἀλλ' ὅτι τάχιστα σπεύσατε κατόπιν του· ἐγὼ δὲ θὰ τεχνησθῶ καὶ θὰ ἐφεύρω τρόπον νὰ περάσωμεν διὰ τῆς στενῆς ὁδοῦ, οὐδὲ θὰ μὲ διαφύγῃ τοῦτο.»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ φοβηθέντες τοῦ κυρίου των τὴν ἀπειλὴν, ἔτρεξαν ἐπ' ὀλίγον μὲ περισσοτέραν ταχύτητα· εὐθύς δ' ἔπειτα εἶδε τὸ στένωμα κοίλης ὁδοῦ ὁ ἀτρόμητος πολεμιστὴς Ἀντίλοχος· ἦτο σχίσμα τι τοῦ ἐδάφους εἰς τι μέρος τῆς ὁδοῦ, τὸ ὁποῖον εἶχον κάμει τὰ ἐκ τῶν βροχῶν ρεύματα, βαθύναντα ὅλον τὸ μέρος ἐκεῖνο· εἰς τοῦτο ἴσια ἴσια τὸ μέρος εὕρισκετο ἐλαύνων ὁ Μενέλαος ἀποφεύγων τὴν μετ' ἄλλου ἄρματος σύγκρουσιν· ὁ δὲ Ἀντίλοχος παρατρέψας διεύθυνε τοὺς μονώνυχας ἵππους ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ καὶ ὀλίγον παρακλίνας ἔτρεχε κατόπιν του· ὁ δὲ Ἀτρείδης φοβηθεὶς ἐφώναξε πρὸς τὸν Ἀντίλοχον·

α' Ἀντίλοχε, ῥιψοκινδύνως διευθύνεις τοὺς ἵππους, ἀλλὰ κράτει αὐτοὺς πρὸς τὰ ὀπίσω· διότι εἶναι στενὴ ἡ ὁδός, ἀμέσως δὲ μετ' ὀλίγον εἰς πλατυτέραν δύνασαι νὰ περάσῃς, μὴ συμβῇ καὶ συγκρούσῃς τὰ ἄρματα, βλάβῃς δὲ καὶ τοὺς δύο.»

Οὕτως ἔλεγεν ὁ Μενέλαος, ἀλλ' ὁ Ἀντίλοχος καὶ μὲ μεγαλειτέραν ἀρόμη ταχύτητα ἤλαυνε βιάζων διὰ τοῦ

κέντρου τοὺς ἵππους νὰ τρέχωσι, προσποιούμενος ὅτι δὲν ἤκουσεν· ὅσον δὲ φθάνει δίσκος, τὸν ὁποῖον νέος ἀκμαῖος πρὸς τὰ ὀπίσω συστρέψας τὴν χεῖρα ρίπτει, δοκιμάζων τὴν δύναμίν του, τόσον ἔτρεξαν οἱ ἵπποι τοῦ Ἀντιλόχου, τοῦ δὲ Ἀτρείδου ἔμειναν ὀπίσω, διότι αὐτὰς ἐκουσίως δὲν τοὺς ἐβίασε νὰ τρέξωσι, φοβούμενος μὴ συγκρουσθέντες εἰς τὴν ὁδὸν οἱ μονώνυχες ἵπποι ἤθελον ἀνατρέψει τὰ ἄρματα, αὐτοὶ δὲ ἤθελον πέσει εἰς τὰς κόνεις, βιαζόμενοι διὰ τὴν νίκην. Πρὸς αὐτὰν δὲ ἀγανακτῶν εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος·

α' Αντίλοχε, κάνεις ἄλλος δὲν εἶναι ἀπιστότερός σου· τρέχε εἰς τὴν ἀπώλειάν σου, ἀφοῦ ἠπατώμεθα οἱ Ἀχαιοὶ λέγοντές σε φρόνιμον. Ἀλλὰ βέβαια δὲν θὰ λάβῃς ἄνευ ὄρκου τὸ βραβεῖον.»

Ταῦτα εἰπὼν παρεκέλευσε τοὺς ἵππους τοῦ λέγων·

«Μὴ ἀναχαιτίζεσθε μηδὲ στέκεσθε λυπούμενοι κατὰ-καρδὰ· τούτων θὰ κουρασθῶσι πρότερον οἱ πόδες καὶ τὰ γόνατα ἢ ὑμῶν, διότι καὶ οἱ δύο στεροῦνται νεότητος.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Μενέλαος, ἐκεῖνοι δὲ φοβηθέντες τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως τῶν ἤρχισαν νὰ τρέχωσι ταχύτερον καὶ μετ' ὀλίγον ἐπλησίασαν.

Ἐν τούτοις οἱ Ἀργεῖοι καθήμενοι εἰς τὸν ἀγῶνα παρετήρουν τοὺς ἵππους, οἵτινες ἐπέτων διὰ μέσου τοῦ πεδίου κονιορτὸν ἐγείραντες· πρῶτος δὲ εἶδε τοὺς ἵππους ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἰδομενεύς, διότι ἐκάθητο ἐκτὸς τοῦ ἀγῶνος ὑψηλὰ εἰς σκοπιάν, ἀκούσας δὲ τούτου ἀπὸ μακρὰν τὴν παρόρμησιν, τὸν ἐγνώρισε· διέκρινε δὲ προτρέχοντα εὐπρεπῆ ἵππον, ὅστις κατὰ μὲν τὸ ἄλλο σῶμα ἦτο ξανθοκόκκινος, εἰς δὲ τὸ μέτωπόν του ὑπῆρχε λευ-

κόν τι σημεῖον κυκλοτερὲς ὡς ἡ σελήνη· ἐσηκώθη δὲ ὀρθὸς καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἀργεῖους·

«³Ω φίλοι, ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Ἀργείων, μόνος ἐγὼ βλέπω τοὺς ἵππους ἢ καὶ σεῖς; ἄλλοι ἵπποι μοι φαίνονται ὅτι προτρέχουσι καὶ ἄλλος ἄρματηλάτης· αἱ δὲ φοράδες, αἵτινες ἐκεῖ ὑπερτέρουν, φαίνεται νὰ ἔπαθον κάτι τι ἐκεῖ εἰς τὸ πεδῖον· διότι ἐγὼ ἐκείνας εἶδον πρώτας καμπτούσας τὴν εἰς τὸ τέρμα στήλην, τώρα ὅμως δὲν δύναμαι νὰ τὰς ἴδω οὐδαμοῦ· παρατηρῶν δὲ στρέφω τοὺς ὀφθαλμούς μου πρὸς ὅλα τὰ μέρη τοῦ Τρωϊκοῦ πεδίου· ἢ ἔφυγον οἱ χαλῖνοι ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἡνιόχου, ἢ δὲν ἡδυνήθη νὰ τοὺς διευθύνῃ καλῶς ἐν τῇ περὶ τὸ τέρμα στροφῇ, καὶ ὑπερέβη αὐτὴν ἀδεξίως· νομίζω ὅτι ἔπεσε πλησίον τοῦ τέρματος, ὅτι συνετρίβη τὸ ἄρμα καὶ ὅτι αἱ φοράδες ἐπετάχθησαν καὶ ἔφυγον καταληφθεῖσαι τὴν ψυχὴν ὑπὸ μανίας. Ἀλλ' ἐγερθῆτε καὶ παρατηρήσατε· διότι ἐγὼ δὲν διακρίνω καλῶς· μοι φαίνεται ὅμως ὅτι εἶναι ἀνὴρ Αἰτωλὸς τὸ γένος, βασιλεύων δὲ μεταξὺ τῶν Ἀργείων, ὁ υἱὸς τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Τυδέως, ὁ ἐνδοξος Διομήδης.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ μετὰ δριμύτητος ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύς Αἶας τοῦ Ὀϊλέως·

«Ἰδομενεῦ, διατί θρασυλογεῖς πρὸ τῆς ὥρας, ἐνῷ αἱ ταχύποδες φοράδες μακρὰν τρέχουσι διὰ μέσου τοῦ ἐκτεταμένου πεδίου; Οὔτε νεώτατος εἶσαι μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν, οὔτε βλέπουσιν ὀξύτατα οἱ ὀφθαλμοί σου· ἀλλὰ πάντοτε θέλεις νὰ ὀμιλῇς θρασέως· δὲν εἶναι ὅμως καμμία ἀνάγκη νὰ ἦσαι τοιοῦτος, διότι ὑπάρχουσι πλησίον σου καὶ ἄλλοι καλλίτεροι. Αἱ φοράδες δὲ αὐταὶ εἶναι ἐμπρὸς, αἱ ὁποῖαι καὶ πρότερον, τοῦ Εὐμήλου, ἐπιβαίνει

δὲ τοῦ ἄρματος αὐτὸς κρατῶν τὰ ἡνία.» Ὁργισθεὶς δὲ ὁ τῶν Κρητῶν ἀρχηγὸς ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν λέγων·

«Αἶα, φιλονεικότετε κακολόγε, καὶ καθ' ὅλα τ' ἄλλα εἶσαι κατώτερος τῶν Ἀργείων, διότι ἔχεις ἥθος ἀπότομον· ἔλα τώρα, ἃς στοιχηματίσωμεν ἓνα τρίποδα ἢ ἓνα λέβητα, κριτὴν δὲ ἃς θέσωμεν καὶ οἱ δύο τὸν Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα, ποῖοι ἵπποι εἶναι ἐμπρὸς, διὰ νὰ μάθῃς πληρώωνων.»

Οὕτως εἶπεν, ὥρμησε δὲ ἀμέσως ὁ ταχὺς Αἶας τοῦ Ὀϊλέως ὠργισμένος, διὰ νὰ τὸν ἀπαντήσῃ μὲ τραχεῖς λόγους· καὶ ἀναμφιβόλως ἤθελον ἀκόμη περισσότερον φιλονεικεῖν, ἐὰν δὲν ἀνίστατο ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ δὲν ἔλεγε·

«Παύσατε τώρα πλέον τὰς τραχείας ἀντιλογίας, Αἶα καὶ Ἰδομενεῦ, τὰς ἐπιβλαβεῖς, ἐπειδὴ δὲν σᾶς ἀρμύζουν· μᾶλλον δὲ ὑμεῖς ἔπρεπε νὰ ἀγανακτῆτε κατ' ἄλλου, ὅστις ἤθελε κάμει τοιαῦτα. Ἀλλὰ καθήσατε εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ παρατηρεῖτε τοὺς ἵππους, οἵτινες ἀμέσως μετ' ὀλίγον ἐπαιγόμενοι περὶ τῆς νίκης θὰ ἔλθωσιν ἐδῶ· τότε δὲ πάντες θὰ διακρίνετε ἕκαστος τοὺς ἵππους τῶν Ἀργείων, ποῖοι εἶναι δεύτεροι καὶ ποῖοι ἐμπρόσ.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ δὲ Τυδείδης ἐλαύνων εἶχεν ἤδη πολὺ πλησιάσει, μὲ τὴν μάστιγα ἀδιακόπως κτυπῶν εἰς τοὺς ὦμους· οἱ δὲ ἵπποι αἰωρούμενοι ὑψηλὰ ἔσπευδον πρὸς τὸ πέρας τῆς ὁδοῦ· ἀδιάκοπος δὲ κονιρτὸς ἐκτύπα τὸν ἡνίοχον, ἐνῶ τὸ ὑπὸ χρυσοῦ καὶ κασίτερου στίλβον ἄρμα ἔτρεχε κατόπιν τῶν ταχυπόδων ἵππων· οὐδὲ ἄφινον οἱ τροχοὶ βαθέα ἔχνη ἐπὶ τῆς λεπτῆς κόνεως· αὐτοὶ δὲ σπεύδοντες ἐπέτων. Ἐστάθη δὲ εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἄφθονος ἰδρῶς ἀπὸ τοῦ αὐχένος καὶ τοῦ στήθους τῶν ἵππων ἔσταζε κατὰ γῆς. Πηδῆσας

ἄπο τὸ ὀλόλαμπρον ἄρμα, ἐστήριξε τὴν μάστιγα πρὸς τὸν ζυγόν· οὐδ' ἐβράδυνεν ὁ ἀνδρεῖος Σθένελος, ἀλλ' ἀμέσως ἔλαβε τὸ βραβεῖον, ἔδωκε δὲ εἰς τοὺς γενναίους συντρόφους τοῦ νᾶ ὀδηγήσῃσι τὴν γυναῖκα καὶ νᾶ φέρῃσι τὸν εὐρὺν λέβητα· αὐτὸς δὲ ἤρχισε νᾶ λύῃ ἀπὸ τὸ ἄρμα τοὺς ἵππους.

Μετὰ δὲ τοῦτον ἤλασε τοὺς ἵππους ὁ Νηλέως Ἀντίλοχος, περάσας τὸν Μενέλαον οὐχὶ διὰ ταχύτητος ἀλλὰ διὰ τεχνάσματος· ὁ δὲ Μενέλαος ἤλαυνε καὶ οὗτος ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοὺς ταχεῖς ἵππους. Ὅσον δὲ ἀφίσταται τοῦ τροχοῦ ἵππος, ὅστις σπεύδων ἔλκει τὸν κύριόν του διὰ τοῦ πεδίου, καὶ ἐπιψαύει μὲν ἡ ἄκρα τῆς οὐρᾶς εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ τροχοῦ, αὐτὸς δὲ τρέχων δὲν ἀπέχει πολὺ, ἀλλὰ μικρὸν διάστημα ὑπάρχει μεταξὺ, ἐνῷ διατρέχει ἐκτεταμένον πεδῖον· τόσον ὁ Μενέλαος ἦτο ὀπίσω τοῦ εὐγενεοῦς Ἀντιλόχου· κατ' ἀρχὰς δὲ εἶχε μείνει ὀπίσω εἰς ὅσον διάστημα φθάνει δίσκος ῥιπτόμενος, ἀλλὰ ταχέως τὸν ἔφθασε, διότι κῦξανεν ἡ ὁρμὴ τῆς φοράδος τοῦ Ἀγαμέμνονος, τῆς καλλίτριχος Αἴθης. Ἐὰν δὲ ἤθελον τρέξει καὶ οἱ δύο ἀκόμη παρεμπρὸς, ἤθελε τὸν περάσει, οὐδ' ἤθελε καταστήσει τὴν νίκην ἀμφίβολον. Μηριόνης δὲ, ὁ γενναῖος ὀπαδὸς τοῦ Ἰδομενέως, ἔμεινεν ὀπίσω τοῦ ἐνδοξοτάτου Μενελάου, ὅσον φθάνει δόρυ ῥιπτόμενον· διότι οἱ μὲν καλλίτριχες τοῦ ἵπποι ἦσαν βραδύτατοι, αὐτὸς δὲ ἀνικανώτατος νᾶ ἐλαύνῃ ἄρμα εἰς ἀγῶνα. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Ἀδμήτου ἤλθε πανύστατος, σύρων ὀπισθεν τὸ ὦραϊον ἄρμα καὶ διώκων τοὺς ἵππους ἐμπρός. Ὡκτεῖρε δὲ ἰδὼν αὐτὸν ὁ ταχύπους εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς, καὶ ἐγερθεὶς ἀπέτεινε πρὸς τοὺς Ἀργεῖους τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

α'Ο ἄριστος τῶν ἀνδρείων ἐλαύνει τελευταῖος τοὺς μονώνυχας ἵππους. Ἀλλ' ἅς τοῦ δώσωμεν βραβεῖον, καθὼς τοῦ πρέπει, τὸ δεύτερον· τὸ δὲ πρῶτον ἅς λάβῃ ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως.»

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἀχιλλέως συγκατένευσαν ὅλοι, καὶ ἀφεύκτως ὁ Εὐμηλος ἤθελε λάβει τὴν φορὰδα (διότι τὸ παρεδέχθησαν οἱ Ἕλληνες), ἐὰν ὁ Ἀντίλοχος, ὁ τοῦ μεγαλοψύχου Νέστορος υἱός, δὲν ἀνίστατο καὶ δὲν ἐξεκάλει τὴν ἀπόφασιν τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως.

α'Ω Ἀχιλλεῦ, πολὺ θὰ ὀργισθῶ ἐναντίον σου, ἐὰν ἐκτελέσῃς τὸν λόγον τὸν ὅποιον εἶπες· διότι μέλλεις νὰ μὲ ἀφαιρέσῃς τὸ βραβεῖον ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἔπαθε τὸ ἄρμα καὶ οἱ ταχεῖς ἵπποι, ἐνῶ αὐτὸς εἶναι ἰκανώτατος· ἀλλ' ὥφειλε νὰ εὐχηθῇ εἰς τοὺς ἀθανάτους· ἐὰν ἔκαμνε τοῦτο, δὲν ἤθελεν ἔλθει πανύστατος. Ἐὰν ὁμῶς τὸν οἰκτείρῃς καὶ τὸν ἀγαπᾷς ἀπὸ καρδίας, ἔχεις εἰς τὴν σκηνὴν σου πολλὰ χρυσᾶ ἄγγεῖα, πολὺν χαλκὸν καὶ πρόβατα, πολλὰς δούλας καὶ μονώνυχας ἵππους· ἐκ τούτων δύνασαι ἔπειτα λαβὼν νὰ τοῦ δώσῃς καὶ μεγαλειότερον βραβεῖον, ἢ καὶ τώρα ἀμέσως, διὰ νὰ σὲ ἐπαινέσωσιν οἱ Ἀχαιοί. Τὸ ἰδικόν μου ὁμῶς ἐγὼ δὲν παραιτῶ· ὅστις δὲ θέλει νὰ μὲ τὸ διαφιλονεικῇ μὲ τὰ ὄπλα εἰς χεῖρας ἅς δοκιμάσῃ.»

Οὕτως εἶπεν, ἐγέλασε δὲ ὁ ταχύπους εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς, εὐνοῶν τὸν Ἀντίλοχον, διότι ἦτο ἀκριβὸς τοῦ σύντροφος· καὶ ἀπαντῶν εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ἀντίλοχε, ἀφοῦ μὲ προτρέπεις νὰ λάβω ἐκ τῆς σκηνῆς ἄλλο βραβεῖον καὶ νὰ τὸ δώσω εἰς τὸν Εὐμηλον, θὰ πραγματοποιήσω τοῦτο. Θὰ τοῦ δώσω θώρακα χαλκοῦν·

τὸν ὅποιον ἀφῆρεσα ἀπὸ τὸν Ἀστεροπαῖον τοῦ ὁποίου ἡ περιφέρεια εἶναι ἐκ χυτοῦ κασσιτέρου· θὰ λάβῃ δὲ πρᾶγμα πολῦτιμον.»

Εἶπε καὶ εὐθύς διέταξε τὸν φίλον ἑταῖρον Αὐτομέδοντα νὰ τὸν φέρῃ ἀπὸ τὴν σκηνὴν, ἐκείνος δὲ ὑπῆγε καὶ τοῦ τὸν ἔφερε(τὸν ἔθεσε δὲ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Εὐμήλου, ὅστις χαίρων τὸν ἐδέχθη).

Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἀνέστη καὶ ὁ Μενέλαος, λυπούμενος κατάκαρδα καὶ καθ' ὑπερβολὴν ὠργισμένος κατὰ τοῦ Ἀντιλόχου· ἔθεσε δὲ ὁ κῆρυξ εἰς τὰς χεῖράς του σκῆπτρον καὶ διέταξε σιωπὴν εἰς τοὺς Ἀργεῖους· ἤρχισε δὲ ἔπειτα νὰ ὁμιλῇ ὁ ἰσόθεος ἀνὴρ.

Ἄντίλοχε, πρότερον συνετὲ, τί ἔπραξες; Προσέβαλες μὲν τὴν ἰδίαν μου ἱκανότητα, ἐμπόδισες δὲ τοὺς ἵππους μου, προβαλὼν αὐτῶν τοὺς ἰδικούς σου οἵτινες ἦσαν πολὺ κατώτεροι. Ἄλλ' ἔλθετε, ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Ἀργείων, δικάσατε μεταξὺ τῶν δύο δικαίως καὶ ἀμερολήπτως· διὰ νὰ μὴ εἴπῃ τίς ποτε τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν ὅτι ὁ Μενέλαος διὰ ψευδῶν λόγων ἤρπασε βιαίως ἀπὸ τὸν Ἀντίλοχον τὴν φοράδα καὶ ἔφυγε, διότι οἱ μὲν ἵπποι του ἦσαν πολὺ κατώτεροι, αὐτὸς δὲ ἀνώτερος κατὰ τὴν ἀνδρίαν καὶ δύναμιν. Ἐὰν δὲ θέλῃς, ἐμπρὸς ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ δικάσω, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι οὐδεὶς τῶν Δαναῶν θέλει μὲ κατακρίνει, διότι θὰ ἦναι δικαία ἡ κρίσις. Ἐὰν θέλῃς λοιπὸν, εὐγενέστατε Ἀντίλοχε, ἐλθὲ καθὼς συνειθίζεται, καὶ στῆθι ἔμπροσθεν τοῦ ἅρματος καὶ τῶν ἵππων· κρατῶν δὲ τὴν εὐλύγιστον μάστιγα, μὲ τὴν ὁποίαν πρότερον ἤλαυνες, καὶ ἐγγίζων τοὺς ἵππους, ὀρκίσθητι εἰς τὸν γεωσείστην Ποσειδῶνα, ὅτι οὐχὶ ἐκουσίως ἐμπόδισες τὸ ἰδικόν μου ἅρμα.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἐξ ἄλλου μέρους ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Ἀντίλοχος·

« Συγχώρησόν με, διότι ἐγὼ εἶμαι πολὺ νεώτερός σου, βασιλεῦ Μενέλαε, σὺ δὲ πρεσβύτερος καὶ ἀνώτερος. Ἡ-ξεύρεις ποῖα εἶναι τὰ σφάλματα τοῦ νέου· ἔχει νοῦν τα-χύτερον καὶ διάνοιαν ἀδύνατον· διὰ τοῦτο ἅς τὸ ὑποφέρει ἡ καρδιά σου· τὴν δὲ φοράδα, τὴν ὁποίαν ἔλαβον, θέλω σοὶ δώσει μόνος μου. Ἐάν δὲ ζητήσης τίποτε ἄλλο με-γαλείτερον ἐκ τῶν ἐν τῇ σκηνῇ μου, εὐθὺς ἤθελον προ-τιμήσει νὰ σὲ τὸ δώσω, παρὰ νὰ ἦμαι διὰ παντὸς μι-σητὸς εἰς σέ, εὐγενέστατε, καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς ἔνοχος. »

Εἶπε, καὶ ὁδηγῶν τὴν φοράδα ὁ υἱὸς τοῦ μεγαθύμου Νέστορος, τὴν ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Μενέλαον. Τούτου δὲ ἐφαιδρύνθη ἡ καρδιά, καθὼς ἡ περὶ τοὺς ἀστάχεις δρόσος σίτου ἀύξάνοντος, καθ' ὃν καιρὸν κυματίζουσιν οἱ ἀγροί· τοιουτοτρόπως, Μενέλαε, ἡ καρδιά σου ἐντὸς ἐφαιδρύνθη. Ἀνοίξας δὲ τὸ στόμα του εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς περωτοὺς λόγους·

« Ἀντίλοχε, τώρα μὲν θὰ ὑποχωρήσω μόνος μου εἰς σέ, ἂν καὶ ἦμαι ὠργισμένος, ἐπειδὴ πρότερον δὲν ἦσο διόλου ἐλαφρόγνωμος, οὐδὲ ἐπηρμένος, ἀλλὰ τώρα ἐνί-κησε τὸν νοῦν ἡ νεότης· εἰς τὸ ἐξῆς ὁμῶς πρόσεχε νὰ μὴ ἀπατᾷς τοὺς ἀνωτέρους· διότι οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἀ-χαιῶν ἤθελε μὲ πείσει νὰ μεταβάλω γνώμην· ἀλλὰ σὺ βέβαια πολλὰ ὑπέφερες καὶ πολλὰ ἐμόχθησες, ὥς καὶ ὁ γενναῖος πατήρ σου καὶ ἀδελφός, ἔνεκα ἐμοῦ· διὰ τοῦτο θέλω πεισθῇ εἰς τὰς παρακλήσεις σου, καὶ θὰ σοῦ δώσω τὴν φοράδα, ἂν καὶ ἦναι ἰδική μου, διὰ νὰ μάθωσι καὶ οἱ παρόντες, ὅτι οὐδέποτε ἡ ψυχὴ μου ἦτο ὑβριστικὴ καὶ σκληρά. »

Εἶπε καὶ εὐθύς ἔδωκεν εἰς τὸν ἑταῖρον τοῦ Ἀντιλόχου Νοήμονα τὴν φοράδα νὰ τὴν λάβῃ, αὐτὸς δὲ ἔλαβεν ἔπειτα τὸν ὀλόλαμπρον λέβητα· ὁ δὲ Μηριόνης ἔκυψε καὶ ἔλαβε τὰ δύο τάλαντα τοῦ χρυσοῦ τέταρτος, καθὼς καὶ τέταρτος ἦλασε· τὸ δὲ πέμπτον βραβεῖον ἀπέμεινεν, ἡ διπλῇ φιάλῃ· ταύτην ὁ Ἀχιλλεὺς, φέρων διὰ μέσου τῆς ὀμηγύρεως τῶν Ἀργείων, ἔδωκεν εἰς τὸν Νέστορα καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν παραστάς·

«Λάβε τώρα καὶ σὺ, γέρων, καὶ ἔστω σοι πολύτιμος, διὰ νὰ σ' ἐνθυμίζῃ τὴν ταφὴν τοῦ Πατρόκλου· διότι δὲν θὰ τὸν ἰδῇς πλέον μετὰ τῶν Ἀργείων· διδῶ δὲ εἰς σὲ τὸ βραβεῖον τοῦτο ἀπλῶς οὕτως· διότι δὲν θὰ πυγμαχῆσῃς, οὐδὲ θὰ παλαίσῃς, οὐδὲ εἰς τὸν ἀκοντισμὸν θὰ ἀποδυθῇς, οὐδὲ μὲ τοὺς πόδας θὰ τρέξῃς· διότι ἤδη σὲ βαρύνει τὸ ἀνυπόφορον γῆρας.»

Ταῦτα εἰπὼν, τὸ ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Νέστορος ὅστις τὸ ἐδέχθη χαίρων, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα, εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ναὶ, ναὶ, ὅλα ταῦτα, τέκνον μου, εἶπες καθὼς πρέπει· δὲν ἔχω πλέον σταθεροὺς τοὺς πόδας, ὦ φίλε, οὐδὲ κινεῖνται πλέον αἱ χεῖρές μου ἐκατέρωθεν τῶν ὤμων μὲ εὐκολίαν. Εἴθε νὰ ἦμην νέος καὶ νὰ εἶχα ἀκλόνητον τὴν δύναμιν, καθὼς ὅταν οἱ Ἑπειοὶ ἔθαπτον τὸν ἡγεμόνα Ἀμρυγκέα εἰς τὸ Βουπράσιον, οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ ἔθεσαν ἀγῶνας πρὸς τιμὴν του· τότε κάνεις ἀνὴρ δὲν εὐρέθη ὁμοίος μου, οὔτε ἐκ τῶν Ἑπειῶν, οὔτε ἐξ αὐτῶν τῶν Πυλίων, οὔτε ἐκ τῶν γενναίων Αἰτωλῶν. Εἰς τὴν πυγμὴν μὲν ἐνίκησα Κλυτομήδην, τὸν υἱὸν τοῦ Ἥνοπος, εἰς δὲ τὴν πάλην Ἀγκαῖον τὸν Πλευρώνιον, ὅστις ἡγέρθη νὰ ἀγωνισθῇ πρὸς ἐμέ· εἰς δὲ τοὺς πόδας ἐπέρχσα τὸν Ἴφικλον, ἀν

καὶ ἦτο καλὸς εἰς τὸ τρέξιμον· εἰς δὲ τὸ δόρυ ἐπέρασα τὸν Φυλέα καὶ Πολύδωρόν. Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἄκτορος μόνοι ὤθησαν τὸ ἄρμα των πρὸ τοῦ ἰδικοῦ μου· ἦσαν δύο, ὁ ἀριθμὸς των τοὺς ὠφέλησε καὶ ἐπόθουν διακαῶς τὴν νίκην ταύτην διὰ τὴν ὁποίαν εἶχον μείνει τὰ μέγιστα βραβεῖα. Οἱ δύο οὗτοι ἀδελφοὶ ἦσαν δίδυμοι· ὁ μὲν ἀδιακόπως ἐκράτει τὰς ἡνίας καὶ διεύθυνεν, ὁ δὲ μὲ τὴν μάστιγα παρώτρυνε· τοιοῦτος ἦμην ποτέ· τῶρα ὅμως οἱ νεώτεροι ἅς ὑφίστανται τὰς δοκιμασίας ταύτας· ἐγὼ δὲ πρέπει νὰ ὑπακούσω εἰς τὸ θλιβερὸν γῆρας, ἐνῷ τότε διέπρεπον μεταξὺ τῶν ἡρώων. Ἄλλ' ὑπαγε καὶ τίμα τὴν ταφὴν τοῦ συντρόφου σου δι' ἀγώνων. Τοῦτο δ' ἐγὼ προθύμως δέχομαι, χαίρει δὲ ἡ καρδιά μου, ὅτι πάντοτε ἐνθυμεῖσαι τὸν ἀγαπῶντά σε γέροντα, καὶ δὲν λησμονεῖς νὰ τῷ ἀποδίδῃς τὰς τιμὰς τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἀπολαμβάνῃ μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν. Εἰς σὲ δὲ εἴθε οἱ θεοὶ νὰ δώσωσιν ἀντὶ τούτων ἀφθονίαν ἀγαθῶν.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Πηλεΐδης, ἀφοῦ ἤκουσεν ὅλην τὴν ὁμιλίαν τοῦ Νηλεΐδου, μετέβη εἰς τὸ μέγα πλῆθος τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἔθεσε βραβεῖα τῆς ἀλγεινῆς πυγμαχίας· ἡμίονον καρτερικὴν ἔφερε καὶ ἔδесεν ἐντὸς τοῦ ἀγῶνος, ἕξαετῆρ, μὴ δαμασθεῖσαν καὶ σχεδὸν ἀδάμαστον· διὰ δὲ τὸν νικηθέντα ἔθετο διπλοπότηρον· ἔστη δὲ ὀρθὸς καὶ εἶπεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἀργείων·

Ἄτρεΐδῃ καὶ οἱ ἄλλοι εὐκνήμιδες Ἀχαιοὶ, δύο ἄνδρας, τοὺς ἱκανωτέρους, ἅς παρακινήσωμεν νὰ πυγμαχήσωσι δι' αὐτὰ ἐδῶ· εἰς ὃν τινα δὲ, ἐπὶ παρουσίᾳ ὅλων τῶν Ἀχαιῶν, δώσῃ ὁ Ἀπόλλων τὴν νίκην, αὐτὸς ἅς λάβῃ τὴν καρτερικὴν ἡμίονον καὶ ἅς τὴν ὑπάγῃ εἰς τὴν σκηνὴν σου, ὁ δὲ νικηθεὶς ἅς λάβῃ τὸ διπλοπότηρον.»

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἡγέρθη ἀμέσως ἀνὴρ ὠραῖος καὶ ὑψηλός, ἔμπειρος πυγμαῖος, ὁ υἱὸς τοῦ Πανοπέως Ἐπειός· θέσας δὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς καρτερικῆς ἡμιόνου εἶπεν·

αἴ· Ἄς πλησιάσῃ ὁ μέλλων νὰ λάβῃ τὸ διπλοπότηρον· τὴν δὲ ἡμίονον δι´σχυρίζομαι ὅτι οὐδεὶς ἄλλος τῶν Ἀχαιῶν θὰ λάβῃ, νικήσας με εἰς τὴν πυγμὴν, ἐπειδὴ καυχῶμαι ὅτι εἶμαι ἄριστος. Δὲν ἀρκεῖ ὅτι εἰς τὸν πόλεμον εἶμαι ὑποδεέστερος ; οὐδὲ ἦτο βέβαια δυνατὸν εἰς ὅλα τὰ ἔργα νὰ ἦναι εἷς ἄνθρωπος ἔμπειρος. Ἐὰ εἶπω δὲ καθαρὰ ἓνα λόγον ὅστις ἀφεύκτως θὰ ἐκτελεσθῇ. Ἐὰ ἐξαρθρώσω τὸ σῶμα τοῦ ἀντιπάλου μου, καὶ θὰ συντρίψω τὰ ὀστέα του, οἱ δὲ κηδευαί του ἅς μένωσιν ἐδῶ συνηθροισμένοι, διὰ νὰ τὸν ἐκφέρωσι φονευθέντα ὑπὸ τῶν χειρῶν μου. »

Ταῦτα ἀκούσαντες ἔμειναν ὅλοι σιωπηλοὶ καὶ ἄφωνοι. Μόνος δὲ ὁ Εὐρύαλος ἡγέρθη νὰ ἀγωνισθῇ πρὸς αὐτὸν, ἰσόθεος ἀνὴρ, ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως Μηχιστέως Ταλαιονίδου, ὅστις εἶχεν ὑπάγει ποτὲ εἰς τὰς Θῆβας εἰς τὴν ταφὴν τοῦ Οἰδίποδος φονευθέντος, ὅπου ἐνίκησεν ὅλους τοὺς Θηβαίους. Τοῦτον ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Τυδείδης ἐπροσπάθει νὰ ἐμψυχώσῃ διὰ λόγων, πολὺ ἐπιθυμῶν νὰ τὸν ἴδῃ νικῶντα. Κατέθεσε δὲ πλησίον του πρῶτον τὸ ζῶμα, ἔπειτα δὲ τοῦ ἔδωκε τὰ καλοκομμένα λωρεὰ βοῶς ἀγρίου. Ζωσθέντες λοιπὸν καὶ οἱ δύο ἐπρόχωρησαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀγῶνος, καὶ ὑψώσαντες ὁ εἷς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου τὰς στιβαράς των χεῖρας συγχρόνως καὶ οἱ δύο ἐπέπεσον κατ' ἀλλήλων, συνεπλάκησαν δὲ αἱ βαρεῖαί των χεῖρες. Δεινῶς συνεκρούοντο οἱ ὀδόντες, καὶ ὁ ἰδρῶς ἔρρεεν ἐξ ὅλων τῶν μελῶν· ἐφορμήσας δὲ ὁ εὐγενὴς Ἐπειὸς ἐκτύπησεν εἰς τὴν παρειὰν τὸν ἀντίπα-

λόν του καίτοι προφυλαττόμενον· οὐδ' ἠδυνήθη πλέον ὁ Εὐρύαλος ἐπὶ πολὺ νὰ σταθῇ ὀρθός· διότι εἰς τὴν θέσιν ὅπου ἦτο ἐσωρεύθησαν τὰ λαμπρά του μέλη· καθὼς δὲ ὅταν ῥυτιδουμένης τῆς θαλάσσης ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ Βορέως τινάζεται ἰχθύς τις εἰς τὴν πλήρη φυκίων παραλίαν, τὸν καλύπτει δὲ μαῦρον κύμα, τοιουτοτρόπως ἐτινάχθη κτυπηθείς· ὁ δὲ γενναῖος Ἐπειὸς τὸν ἔλαβε καὶ τὸν ἐσήκωσεν ὀρθόν· τὸν περιστοίχισαν δὲ οἱ ἀκριβοὶ του σύντροφοι, οἵτινες τὸν ἔφερον διὰ μέσου τοῦ ἀγῶνος με πρόδας ἐπισυρομένους καὶ πτύοντα αἶμα πηκτὸν, τὴν δὲ κεφαλὴν ἔχοντα κεκλιμένην· ἀναισθητοῦντα δὲ τὸν ἔβαλαν νὰ καθήσῃ εἰς τὸ μέρος των καὶ τρέξαντες ἔφερον τὸ διπλοπότηρον.

Ἀμέσως ὁ Πηλεΐδης κατέθεσεν ἄλλα τρίτα βραβεῖα, τῆς ἀλγεινῆς πάλης, ἐπιδεικνύμενος εἰς τοὺς Δαναούς· διὰ μὲν τὸν νικητὴν τρίποδα μέγαν, δεδοκιμασμένον εἰς τὸ πῦρ, τὸν ὁποῖον οἱ Ἀχαιοὶ ἐξετίμων μεταξύ των δώδεκα βοῦς· διὰ δὲ τὸν νικηθέντα ἔθεσεν εἰς τὸ μέσον γυναῖκα, πολλὰ ἔργα ἐπισταμένην, τὴν ὁποίαν ἐξετίμων τέσσαρας βοῦς. Σταθεὶς δὲ ὀρθὸς εἶπε πρὸς τοὺς Ἀργεῖους·

α' Εὔγερθητε καὶ οἱ θέλοντες νὰ δοκιμάσητε τὸν ἀγῶνα τοῦτον. »

Οὕτως εἶπεν, ἠγέρθη δὲ ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας· καὶ μετ' αὐτὸν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς, ὁ πλήρης τεχνασμάτων· ζωσθέντες δὲ ἐπροχώρησαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἔλαβον ἀλλήλους μετὰς στιβαράς των χειράς, ὥς δοκοὺς, τὰς ὁποίας ἱκανὸς τέκτων συναρμόζει εἰς τὴν κορυφὴν οἴκου διὰ νὰ προφυλάξῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς βίας τῶν ἀνέμων. Τὰ νῶτα ἔτριζον ἐλκόμενα σφοδρῶς

ὑπὸ τῶν θρασειῶν χειρῶν, νοτερός ἰδρῶς κατέρρεε, πύκνοι δὲ μώλωπες ἐσηκώθησαν ἀνὰ τὰς πλευράς καὶ τοὺς ὤμους, ἐρυθροὶ ἐξ αἵματος· αὐτῶν δὲ ἐξηκολούθει νὰ αὐξάνῃ ἡ ἐπιθυμία τῆς νίκης διὰ τὸν κάλλιστον τρίποδα. Οὔτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἠδύνατο νὰ διασκελίσῃ τὸν Αἴαντα καὶ νὰ τὸν ῥίψῃ κατὰ γῆς, οὔτε ὁ Αἴας τὸν Ὀδυσσεά, ὅστις ἰσχυρὸς ὦν τὸν ἐκράτει. Ἄλλ' ὅτε κατήντησαν ὀχληροὶ εἰς τοὺς εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς, τότε εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσεά ὁ μέγας Αἴας τοῦ Τελαμῶνος·

«Εὐγενέστατε Λαερτιάδῃ, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἡ ἄφρσέ με ἢ ἐγὼ νὰ σὲ ἀφήσω· περὶ ὅλων δὲ τῶν μελλόντων νὰ γείνωσι θὰ φροντίσῃ ὁ Ζεὺς.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους τὸν ἄφησεν· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐλησμόνησε τὴν πανουργίαν του, ἀλλὰ κτυπήσας αὐτὸν ὀπίσθεν εἰς τὴν κλείδωσιν τοῦ γόνατος, τοῦ ἔλυσε τὰ γόνατα· τὸν ἔρριψε δὲ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ αὐτὸς ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ στήθους του· ὁ δὲ στρατὸς παρετήρει μὲ περιέργειαν καὶ ἐκπληξιν· δεύτερος δὲ ἄφησεν ὁ καρτερικὸς εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς, τὸν ἐκίνησεν ὀλίγον ἀπὸ τὴν γῆν, δὲν τὸν ἐσήκωσεν ὅμως, καὶ ἐκάμφθησαν τὰ γόνατά του· κατέπεσον δὲ καὶ οἱ δύο εἰς τὴν γῆν ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου, καὶ ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τῆς κόνεως. Καὶ ἤθελον βεβαίως καὶ τρίτην φορὰν ὀρμήσει εἰς πάλιν, ἐὰν δὲν ἀνίστατο αὐτὸς ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ δὲν τοὺς ἐμπόδιζε λέγων·

«Μὴ πλέον ἀγωνίζεσθε, μὴ ἐξαντλήτε ματαίως τὰς δυνάμεις σας· ἐνίκησατε καὶ οἱ δύο· ἴσα δὲ βραβεῖα λαβόντες ἀποσυρθῆτε, διὰ νὰ ἀγωνισθῶσι καὶ ἄλλοι Ἀχαιοί.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ ἐπείσθησαν αὐτοῦ κελεύοντος, καὶ

ἀποτινάξαντες τὴν κόνιν ἐνεδύθησαν τοὺς χιτῶνάς των.

Εὐθύς δὲ ὁ Πηλεΐδης ἔθετεν ἄλλα βραβεῖα ταχυποδίας, κρατῆρα ἀργυροῦν, στερεόν· ἔξ δὲ μέτρα ἐχώρει, κατὰ δὲ τὴν ὠραιότητα ἦτο πολὺ ὑπέρτερος ὅλων τῶν κρατήρων τῆς οἰκουμένης, ἐπειδὴ οἱ πολύτεχνοι Σιδόνες καλῶς τὸν ἐξεργάσθησαν, οἱ δὲ Φοίνικες τὸν ἔφερον διὰ τοῦ ὀμιχλώδους πόντου, κατέπλευσαν εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀθήνου, καὶ τὸν ἔδωκαν δῶρον εἰς τὸν Θόαντα· ὁ δὲ Ἰασονίδης Εὐνήος τὸν ἔδωκεν εἰς τὸν ἥρωα Πάτροκλον διὰ νὰ ἐξαγοράσῃ τὸν Πριαμίδην Λυκάονα. Τοῦτον ὁ Ἀχιλλεὺς ἔθεσε βραβεῖον τοῦ συντρόφου του εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν εἶσθαι ἐλαφρότατος τοὺς ταχεῖς πόδας· εἰς τὸν δεύτερον ἔθεσε μέγαν καὶ παχὺν βοῦν, διὰ δὲ τὸν τελευταῖον ἤμισυ τάλαντον χρυσοῦ. Ἔστη δὲ ὀρθὸς καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἀργεῖους·

α' Εὔγερθθητε καὶ ὅσοι θὰ δοκιμάσετε τὸν ἀγῶνα τοῦτον. ▯

Οὕτως εἶπεν, ἠγέρθη δὲ ἀμέσως ὁ ταχὺς Αἴας τοῦ Ὀϊλέως, ἠγέρθη δὲ ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Ἀντίλοχος, ὅστις ὑπερέβαινε κατὰ τὴν ἐλαφρότητα τῶν ποδῶν ὅλους τοὺς νέους. (Ἐστάθησαν δὲ κατὰ σειράν· τὸ δὲ τέρμα ἔδειξεν ὁ Ἀχιλλεὺς.) Ἐμελλον δὲ νὰ ἀγωνισθῶσιν εἰς τὸν δρόμον, κάμπτοντες τὴν εἰς τὸ τέρμα τοῦ σταδίου στήλην· ἤρχισαν λοιπὸν νὰ τρέχωσι καὶ εὐθύς προηγεῖτο ὁ Ὀϊλιάδης, κατόπιν του δὲ ἐπετάχθη ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς πολλὰ πλησίον, καθὼς ὅταν ἦναι κανὼν τις (πήχη) πλησίον τοῦ στήθους γυναικὸς εὐζώνου, ἀρκετὰ ταχυοῦσης αὐτὸν μὲ τὴν χεῖρα, ὅταν ἐκ τοῦ πηνίου (μασοῦρι) ἐξέλκη τὸ νῆμα· καθὼς ἐκείνη κρατεῖ τοῦτον πλησίον τοῦ

στήθους, οὕτως ὁ Ὀδυσσεὺς τρέχων δὲν ἀπεμακρύνετο, ἀλλ' ὅπισθεν ἐκτύπα τὰ ἵχνη μὲ τοὺς πόδας πρὶν ἢ συγ-
χυσθῇ ἢ κόνις· ἀδιακόπως δὲ τρέχων ταχέως ἔγεε τὴν
ἀναπνοὴν τοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Αἴαντος· ἐπεβόων δὲ
πάντες οἱ Ἀχαιοὶ ἐμψυχοῦντες τὴν διὰ τὴν νίκην ἐπιθυ-
μίαν του, καὶ παροτρύνοντές τον τρέχοντα. Ἀλλ' ὅτε
πλέον ἐξετέλουν τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ δρόμου, ἀμέ-
σως ὁ Ὀδυσσεὺς εὐχήθη ἐν ἑαυτῷ εἰς τὴν γλαυκώπιδα
Ἀθηνᾶν. α' Ἐπάκουσόν μου, θεᾶ, ἔλθε ἱκανὴ βοηθὸς τῶν
ποδῶν μου. » Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος, εἰσακούσασα δ'
αὐτὸν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ἔκαμε τὰ μέλη του ἑλαφρά,
τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας. Ἐπειτα, ὅτε ἔμελλον νὰ
ἐφορμήσωσιν εἰς τὸ βραβεῖον, τότε ὁ μὲν Αἴας τρέχων
ὠλίσθησε (διότι τὸν ὥθησεν ἡ Ἀθηνᾶ) ἐκεῖ ὅπου ἦτο
χυμένη ἡ κόπρος τῶν μυκωμένων βοῶν, τοὺς ὁποίους εἶχε
θυσιάσει διὰ τὸν Πάτροκλον ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς· ἐνε-
πλήσθησαν δὲ ἀπὸ βωδινὴν κόπρον τὸ στόμα καὶ οἱ ῥώ-
θωνές του· τὸν δὲ κρατῆρα ἐσήκωσε καὶ ἐπῆρεν ὁ πολὺ
καρτερικὸς Ὀδυσσεὺς, ἐπειδὴ ἦλθε πρότερος· ὁ δὲ ἐπι-
φανὴς Αἴας ἔλαβε τὸν βοῦν, τοῦ ὁποίου κρατῶν τὸ κέ-
ρας καὶ τὴν κόπρον ἀποπτύων, εἶπε πρὸς τοὺς Ἀργεῖους·
« ὦ πόποι, βεβαίως ἡ θεὰ περιέπλεξε τοὺς πόδας μου,
ἢ ὅποια πρὸ καιροῦ ὥς μήτηρ ἵσταται πλησίον τοῦ Ὀ-
δυσσεώς καὶ τὸν βοηθεῖ. »

Οὕτως εἶπεν ὁ Αἴας, οὗτοι δὲ διερῥάγησαν γελῶντες·
ὁ δὲ Ἀντίλοχος μειδιών ἐξέφερε τὸ τελευταῖον βραβεῖον
καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἀργεῖους·

« Θέλω σᾶς εἶπει ποῖγμα, ὦ φίλοι, τὸ ὅποιον ἤξεύ-
ρετε ὅλοι, ὅτι καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ἀκόμη περίστασιν οἱ
ἀθάνατοι τιμῶσι τοὺς πρεσβυτέρους· διότι ὁ μὲν Αἴας

εἶναι ὀλίγον πρεσβύτερός μου, ὃ δὲ νικητὴς ἀνήκει εἰς τὴν προτέραν γενεάν τῶν προτέρων ἀνθρώπων, καὶ τὸν λέγουσιν ὅτι εἶναι ζωηρὸς ἀκόμη γέρων· εἶναι δὲ δύσκολον εἰς πάντα ἄλλον, πλὴν τοῦ Ἀχιλλέως, νὰ ἀγωνισθῇ πρὸς αὐτὸν εἰς τοὺς πόδας.»

Ταῦτα ἔλεγε πρὸς ἔπαινον τοῦ ταχύποδο; Πηλεΐδου, ὅστις ἀπαντῶν εἶπε πρὸς αὐτόν·

α' Ἀντίλοχε, δὲν θὰ ἀποβῇ μάταιος ὁ ἔπαινος οὗτος, ἀλλ' ἐγὼ θέλω προσθέσει εἰς τὸ βραβεῖόν σου ἡμισυ τάλαντον χρυσοῦ.»

Οὕτως εἰπὼν, ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖράς του ἡμισυ τάλαντον, ὃ δὲ Ἀντίλοχος μετὰ χαρᾶς τὸ ἐδέχθη· ὃ δὲ Πηλεΐδης φέρων κατέθηκεν εἰς τὸν ἀγῶνα μακρὸν δόρυ, ἀσπίδα καὶ περικεφαλαίαν, ὅπλα τοῦ Σαρπηδόου, τὰ ὅποια τοῦ εἶχε πάρει ὁ Πάτροκλος· ἔστη δὲ ὀρθὸς καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἀργεῖους·

α' Ἀς παρακινήσωμεν δύο ἄνδρας τοὺς ἀρίστους, ὅπως περιβληθέντες τὰ ὅπλα, καὶ πάλλοντες τὸν ὀξὺν χαλκὸν, μονομαχήσωσι δι' αὐτὰ ἐδῶ ἐνώπιον τοῦ πλήθους· καὶ ὅστις προφθάσῃ καὶ προσβάλῃ τὸ ὦραϊον τοῦ ἄλλου σῶμα, καὶ διατρυπήσας ἐγγίξῃ τὰ ἐντόσθια του ὥστε νὰ ρεύσῃ μέλαν αἷμα, εἰς τοῦτον ἐγὼ θέλω δώσει τὸ ἀργυρόκαρπον τοῦτο ξίφος, τὸ ὦραϊον, τὸ θρακικόν, τὸ ὁποῖον ἀφῆρσα ἀπὸ τὸν Ἀστεροπαῖον· τὰ δὲ ὅπλα ταῦτα ἂς λάβωσι κοινὰ καὶ οἱ δύο· (καὶ δεῖπνον ἄφθονον θὰ τοὺς παραθέσω εἰς τὴν σκηνήν μου).»

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀνετινάχθη ὁ μέγας Αἴας τοῦ Τελαμώνος, ἔπειτα δὲ ἠγέρθη ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης· ἀφοῦ δὲ ὠπλίσθησαν μακρὰν τοῦ πλήθους, ἤρχοντο εἰς τὸ μέσον μὲ προθυμίαν νὰ συμπλακῶσι καὶ

μὲ τρομερὰ βλέμματα παρατηροῦντές ἀλλήλους· μὲ ἐκ-
πληξιν δὲ τοὺς παρειτῇρουν ὅλοι οἱ Ἀχαιοί· ἀλλ' ὅτε
πλέον ἐπλησίασαν ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων, τρίς μὲν
ἐφώρμησαν κατ' ἀλλήλων, τρίς δ' ἐκ τοῦ πλησίον συνε-
κρούσθησαν. Τότε ὁ Αἴας ἐκέντησε τὴν κυκλοτερῇ ἀσπί-
δα, χωρὶς νὰ φθάσῃ εἰς τὸ σῶμα· διότι ἐφύλαττεν ἔνδο-
θεν ὁ θώραξ· ὁ δὲ Τυδεΐδης ἔπειτα διευθύνας τὸ λαμ-
πρὸν αὐτοῦ δόρυ ὑπεράνω τῆς μεγάλης ἀσπίδος τοῦ
Αἴαντος ἐπροσπάθει νὰ τὸν τρυπήσῃ εἰς τὸν λαιμὸν, ὅτε
φοβηθέντες διὰ τὸν Αἴαντα οἱ Ἀχαιοὶ τοὺς παρεκίνησαν
νὰ παύσωσι καὶ νὰ μοιρασθῶσιν ἐξ ἴσου τὰ βραβεῖα.
Ἄλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς φέρων ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Τυδεῶς
μέγα φάσγανον μετὰ τοῦ κολοῦ καὶ τοῦ εὐτμήτου ἰ-
μάντος.

Μετὰ ταῦτα κατέθεσεν ὄγκον τινὰ σιδήρου ἀκατέρ-
γαστον, τὸν ὁποῖον ἄλλοτε ἔρριπτεν ὁ ἰσχυρότατος Ἡε-
τίων· ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἐφόνευσεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς,
τὸν δὲ σίδηρον ἔφερεν εἰς τὸ στρατόπεδον μετὰ τῶν ἄλ-
λων του θησαυρῶν. Ἔστη δὲ ὀρθὸς καὶ εἶπε πρὸς τοὺς
Ἀργεῖους·

«Ἐγέρθητε ὅσοι θέλετε νὰ δοκιμάσετε καὶ τὸν ἀγῶνα
τοῦτον, ἐὰν κάνεῖς πολὺ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ ἔχῃ εὐφόρους
ἀγροὺς, θὰ τοῦ χρησιμεύσῃ διὰ πέντε ἐνιαυσίους περιό-
δους· διότι οὔτε ποιμὴν οὔτε γεωργός του στερούμενος
σιδήρου θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ θὰ δύναται νὰ
τοὺς χορηγῇ.»

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἠγέρθη ὁ ἀτρόμητος Πολυποί-
της, ἔπειτα ὁ ἀνδρεῖος ἰσόθεος Λεοντεὺς, ἔπειτα δὲ ἠ-
γέρθησαν ὁ τοῦ Τελαμῶνος Αἴας καὶ ὁ εὐγενὴς Ἐπειός·
ἐστάθησαν κατὰ σειρὰν, τὸν δὲ δισκοειδῆ σίδηρον ἔλα-

ἔεν ὁ Ἑπειός· περιδινήσας δὲ τὸν ἔρριψε καὶ ἐγέλασαν ὅλοι οἱ Ἀχαιοί· δεύτερος δὲ τὸν ἔρριψεν ὁ Λεοντεύς, τὸ τέκνον τοῦ Ἄρεως· τὴν δὲ τρίτην φορὰν τὸν ἔρριψεν ὁ μέγας Αἴας ὁ τοῦ Τελαμῶνος (ἀπὸ τὴν στιβαράν του χεῖρα, καὶ ἐπέρασε τὰ σημεῖα ὄλων). Ἄλλ' ὅτε πλέον ἔλαβε τὸν δίσκον ὁ ἀτρόμητος πολεμιστὴς Πολυποίτης, ὅσον φθάνει ἡ ῥάβδος τοῦ βουκόλου, ἣτις ῥιπτομένη πετᾶ μετὰ συστροφῶν ὑπεράνω τῆς ἀγέλης, τόσον ἐπέρασεν ὅλον τὸν ἀγῶνα· ἐπεβόησαν δὲ οἱ θεαταί· οἱ δὲ σύντροφοι τοῦ ἀνδρείου Πολυποίτου ἐγεθέντες ἔφερον εἰς τὸ στρατόπεδον τὸ βραβεῖον τοῦ βασιλέως.

Τότε ὁ Ἀχιλλεὺς ἔθεσεν εἰς τοὺς τοξότας σιδηροῦς πελέκει· δέκα δικόπους καὶ δέκα δὲ μίαν ἔχοντας κόψιν· ἔστησε δὲ ἓνα ἰστὸν πλοίου μελανοπρώρου μακρὰν ἐπὶ τῆς ἄουμου, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐκρέμασε μὲ λεπτὴν κλωστήν μίαν δειλὴν περιστερὰν, τὴν ὁποῖαν ὑπέδειξεν ὡς σκοπὸν εἰς τοὺς τοξότας. «Ὅστις κτυπήσῃ τὴν δειλὴν περιστερὰν, νὰ λάβῃ ὅλους τοὺς δικόπους πελέκει, ὅστις δὲ ἐπιτύχῃ τὴν κλωστήν, καὶ ὅχι τὸ πτηνόν, ὡς κατώτερος, θὰ λάβῃ τοὺς μίαν κόψιν μόνον ἔχοντας πελέκεις.»

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἠγέρθη ὁ ἀνδρεῖος βασιλεὺς Τεῦκρος, καὶ μετ' αὐτὸν ἀμέσως ὁ Μηριόνης, ὁ γενναῖος τοῦ Ἰδομενέως ὁπαδός· λαβόντες χαλκίνην περικεφαλαίαν ἀνεκάτευσαν ἐν αὐτῇ κλήρους, ἔλαχε δὲ ὁ πρῶτος κλήρος εἰς τὸν Τεῦκρον. Ἀμέσως λοιπὸν αὐτὸς ἔρριψε μὲ ὀρμὴν ἐν βέλος, χωρὶς νὰ ὑποσχεθῇ εἰς τὸν Φοῖβον ὅτι θὰ τελέσῃ εἰς αὐτὸν περίφημον θυσίαν ἀρνίων πρωτότόκων· καὶ ἀπέτυχε μὲν τοῦ πτηνοῦ, διότι τὸν ἐμπόδισεν ἀπὸ φθόνου ὁ Ἀπόλλων, ἐκτύπησε δὲ τὴν κλωστήν πλησίον τοῦ ποδός, ἐκεῖ ὅπου ἦτο δεδεμένον τὸ

πτηνὸν καὶ ἀπέκοψε διόλου τὴν κλωστήν τὸ πικρὸν βέλος. Τότε ἡ μὲν περιστερὰ ἐπέταξε πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἡ δὲ κλωστή ἐκρέμασθη χαλαρὰ πρὸς τὴν γῆν· ἐκραύγασαν δὲ οἱ Ἀχαιοί. Ἐν τούτοις ὁ Μηριόνης ἠτοίμασε μετὰ σπουδῆς τὸ τόξον, καὶ διευθύνας τὸ βέλος τὸ ἐκράτει οὕτως ἐπὶ πολὺ· ἀμέσως δὲ ὑπεσχέθη εἰς τὸν μακρὰν βάλλοντα Ἀπόλλωνα νὰ τελέσῃ ἐπίσημον θυσίαν ἀρνίων πρωτοτόκων· καὶ εἶδεν εἰς τὰ ὕψη ὑποκάτω τῶν νεφῶν τὴν δειλὴν περιστερὰν· ἐκεῖ λοιπὸν, ἐνῶ περιδινεῖτο πετῶσα, τὴν ἐκτύπησεν ὑπὸ τὴν πτέρυγαν· τὸ δὲ βέλος διαπεράσας αὐτὴν ἀνὰ μέσον τοῦ σώματος ἔπεσεν αὐθις εἰς τὴν γῆν καὶ ἐνεπάγη πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Μηριόνου· τὸ πτηνὸν, καθῆσαν ἐπάνω εἰς τὸν ἰστὸν τοῦ μελανοπρώρου πλοίου, ἐκρέμασε τὸν λαιμὸν του καὶ συνάμα καὶ τὰ πυκνὰ πτερά του. Ταχεῖα δ' ἐπέταξεν ἐκ τῶν μελῶν του ἡ ψυχὴ, αὐτὸ δὲ κατέπεσε μακρὰν ἐκ τοῦ ἰστοῦ· ὁ στρατὸς παρετήρει μὲ περιέργειαν καὶ θαυμασμόν. Τότε ὁ Μηριόνης ἔλαβεν ὅλους τοὺς δικόπους πελέκει· ὁ δὲ Τεῦκρος ἔφερεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοὺς μίαν ἔχοντας κόψιν.

Τέλος ὁ Πηλεΐδης ἔφερε καὶ κατέθεσεν εἰς τὸν ἀγῶνα, ἄφ' ἑνὸς μὲν μακρὸν δόρυ, ἄφ' ἑτέρου δὲ λέβητα μήπω τεθειμένον εἰς τὸ πῦρ, ἑνὸς βοδὸς ἀξίαν ἔχοντα, κεκοσμημένον δι' ἀνθέων· καὶ ἀμέσως ἐσηκώθησαν ἀκοντισταί. Πρῶτος ὁ Ἀτρεΐδης, ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, δευτερος δὲ Μηριόνης ὁ γενναῖος ὀπαδὸς τοῦ Ἰδομενέως. Πρὸς τούτους εἶπεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς·

α' Ἀτρεΐδη, ἡξέυρομεν πόσον ὑπερτερεῖς ὄλων καὶ πόσῃ εἶσαι εἰς τὴν δύναμιν καὶ εἰς τὸ ρίψιμον ἀνώτερος· ἀλλὰ σὺ μὲν λαβὼν τὸν λέβητα τοῦτον ἐπίστρεψον εἰς

τὰ κοῖλα πλοῖα, τὸ δὲ δόρυ ἅς δώσωμεν εἰς τὸν ἥρωα
Μηριόνην, ἐὰν θέλῃ ἡ ψυχὴ σου· ἐγὼ τοῦλάχιστον τοῦτο
προτείνω.»

Οὕτως εἶπεν, ἀμέσως δὲ συνήνεσεν ὁ ἀναξ ἀνδρῶν Ἀ-
γαμέμνων, καὶ εἰς μὲν τὸν Μηριόνην ἔδωκε τὸ χάλκινον
δόρυ, εἰς δὲ τὸν κήρυκα Ταλθύβιον ἔδωκε τὸ περικαλλές
βραβεῖον.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ω.

ΛΥΤΡΑ ΤΟΥ ΕΚΤΟΡΟΣ

Ὁ ἀγὼν διελύθη, οἱ δὲ λαοὶ διεσκορπίσθησαν εἰς τὰ πλοῖα· καὶ οὗτοι μὲν δειπνήσαντες ἐτράπησαν εἰς ὕπνον γλυκύν, ὁ Ἀχιλλεὺς ὁμῶς ἐκλαιεν ἐνθυμούμενος τὸν ἀγαπητόν του ἐταῖρον, οὐδὲ τὸν κατελάμβανεν ὁ τῶν πάντων κρατῶν ὕπνος, ἀλλὰ περιστρέφετο ἔνθα καὶ ἔνθα, ἐπιποθῶν τὸν ἰσχυρὸν καὶ ἀνδρεῖον Πάτροκλον, καὶ ἐνθυμούμενος πόσα ἔπραξε μετ' αὐτοῦ καὶ πόσα ἔπαθεν εἰς τοὺς πολέμους τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τὰ τρομερὰ κύματα, διαπερῶν αὐτά· ταῦτα ἐνθυμούμενος ἔχειε θερμὰ δάκρυα, ἄλλοτε μὲν πλαγιάζων εἰς τὰς πλευράς, ἄλλοτε πάλιν ὕπτιος, ἄλλοτε δὲ πρηνῆς, μετὰ ταῦτα δὲ ἐγειρόμενος περιήρχετο ἀδημονῶν εἰς τὸ παράλιον· οὐδὲ τὸν διέφυγεν ἡ αὐγὴ, φανεῖσα ὑπὲρ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν παραλίαν. Ἀλλ' ἀφοῦ ἔξευξεν ὑπὸ τὰ ἅρματα τοὺς ταχεῖς ἵππους, ἔδεσε τὸν Ἑκτορα ὀπισθεν τοῦ δίφρου ἵνα τὸν σύρῃ· ἀφοῦ δὲ τὸν ἔσυρε τρίς περὶ τὸν τύμβον τοῦ υἱοῦ τοῦ Μενoitίου, πάλιν ἀνεπαύετο εἰς τὴν σκηνὴν καὶ αὐτὸν τὸν ἄφινεν εἰς τὴν γῆν, ἐξαπλώσας ἐπὶ πρόσωπον. Ἀπὸ τὸ σῶμα αὐτοῦ ὁμῶς ὁ Ἀπόλλων ἀπεμάκρυνε πᾶσαν ὕβριν καὶ ἀσχημοσύνην, διότι τὸν ἡλέει καίτοι ἀποθανόντα· πάντοτε δὲ τὸν ἐσκέπαζε μὲ τὴν χρυσοῦν του ἀσπίδα, διὰ νὰ μὴ τὸν ἀποξύῃ σύρων αὐτόν. Τοιου-

τοτρόπως ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς μαινόμενος ὕβριζε τὸν Ἑκτορα, οἱ θεοὶ ὅμως βλέποντες αὐτὸν τὸν εὖσπλαγχνίζοντο, παρεκίνησαν δὲ τὸν Ἑρμῆν τὸν καλὸν σκοπευτὴν, τὸν φονέα τοῦ Ἄργου, νὰ τὸν κλέψῃ· τοῦτο ἤρεσκε μὲν εἰς τοὺς ἄλλους θεοὺς, οὐδόλως ὅμως εἰς τὴν Ἥραν καὶ εἰς τὸν Ποσειδῶνα καὶ εἰς τὴν γλαυκῶπιδα κόρην, οἵτινες διέκειντο πρὸς αὐτὸν οὕτως, ὅπως κατὰ πρῶτον ἐμίσησαν τὴν Τροίαν, τὸν Πρίαμον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἔνεκα τῆς ἀνοησίας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος ὕβρισε καὶ κατέδικασε τὰς δύο ταύτας θεάς, ὅταν ἤλθον νὰ τὰς δικάσῃ εἰς τὴν ποιμενικὴν του καλύβην, ἐπήνεσε δὲ ἐκείνην, ἥτις τῷ προσέφερε τὴν θλιβεράν ἀκολασίαν. Ὅταν τέλος ἀνέτειλεν ἡ δωδεκάτη αὐγὴ, τότε ὁ Ἀπόλλων εἶπεν εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς·

α Σκληροὶ καὶ ἄδικοι εἴσθε, ὦ θεοί· δὲν σᾶς προσέφερέ ποτε ὁ Ἑκτωρ θυσίας βοῶν καὶ αἰγῶν τελείων; τῶρα δὲ δὲν ἠθελήσατε, καίτοι ὄντα νεκρὸν, νὰ τὸν σώσετε διὰ νὰ τὸν ἴδῃ ἡ σύζυγός του καὶ ἡ μήτηρ του καὶ ὁ υἱός του καὶ ὁ πατήρ του Πρίαμος καὶ οἱ Τρῶες, οἵτινες θὰ τὸν παρέδιδον ἀμέσως εἰς τὸ πῦρ καὶ θὰ τοῦ ἔκαμνον μεγαλοπρεπῇ κηδείαν, ἀλλὰ θέλετε, ὦ θεοί, νὰ βοηθῆτε τὸν ὀλέθριον Ἀχιλλέα, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει φρένας εὐμενεῖς καὶ εἶναι ἄκαμptos τὴν ψυχὴν· καθὼς δὲ ὁ λέων εἶναι ἄγριος, ὁ ὁποῖος ἐνδίδων εἰς τὴν παρόρμησιν τῆς μεγάλης του δυνάμεως καὶ τῆς ὑπερηφάνου ψυχῆς του, εἰσβάλλει εἰς τὰ ποίμνια τῶν ἀνθρώπων διὰ νὰ εὕρῃ τροφήν, τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἔχει εὖσπλαγχνίαν, οὔτε ἐντροπήν, ἡ ὁποία μεγάλως βλάπτει καὶ ὠφελεῖ τοὺς ἀνθρώπους. Συμβαίνει μὲν καὶ ἄλλος τις νὰ χάσῃ καὶ ἄλλον προσφιλέστερον, ἢ ἀδελφὸν ὁμομήτριον, ἢ υἱόν·

ἀλλὰ κλαύσας καὶ θρηνήσας παύει, διότι αἱ Μοῖραι ἔθεσαν ὑπομονητικὴν ψυχὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τὰ δύνανται οὗτοι τὰ ὑποφέρωσι τὰ δεινὰ καὶ τὰ λησμονῶσιν. Οὗτος ὁμῶς ἀφοῦ ἐφόνευσε τὸν θεῖον Ἑκτορα, δέσας αὐτὸν ὅπισθεν τῶν ἵππων τὸν σύρει περὶ τὸν τύμβον τοῦ φίλου ἐταίρου· οὔτε καλλίτερον δὲ εἶναι τοῦτο εἰς αὐτὸν, οὔτε συμφερότερον· ἄς προσέξῃ δὲ μᾶλλον μήπως ἀγανακτήσωμεν κατ' αὐτοῦ ἡμεῖς, καίτοι ὄντος ἀγαθοῦ, διότι παροξυνόμενος ὑβρίζει γῆν ἀναίσθητον.»

Πρὸς τοῦτον παροργισθεῖσα εἶπεν ἡ λευκώλενος Ἥρα·
 α Βεβαίως θὰ ἐγίνετο οὕτω, ἀργυρότοξε, ἐὰν ἐπεφυλάττοντο αἱ αὐταὶ τιμαὶ εἰς τὸν Ἀχιλλέα καὶ εἰς τὸν Ἑκτορα. Ἀλλ' ὁ μὲν Ἑκτωρ εἶναι θνητὸς καὶ γυναικεῖον μαστὸν ἐθήλασεν· ὁ Ἀχιλλεὺς ὁμῶς εἶναι γόνος θεᾶς, τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἔθρεψα καὶ ἐμεγάλωσα καὶ τὴν ἔδωκα σύζυγον εἰς ἄνδρα, τὸν Πηλέα, τὸν ὁποῖον πολὺ ἠγάπησαν οἱ ἀθάνατοι. Ὅλοι δὲ οἱ θεοὶ συνεμερίσθητε τοῦ γάμου του, καὶ μεταξὺ αὐτῶν σὺ ἔχων τὴν φόρμιγγα εὖωχεῖσο, φίλε τῶν κακῶν καὶ πάντοτε ἄπιστε.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ τὰς νεφέλας συναθροίζων Ζεὺς·

«Ἥρα, μὴ ὀργίζεσαι πολὺ ἐναντίον τῶν θεῶν· διότι ἡ τιμὴ ἡ ἀποδοθησομένη εἰς αὐτοὺς τοὺς δύο ἥρωας δὲν θὰ ᾔηται ἡ αὐτή· ἀλλ' ἐξ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι κατοικοῦσι τὸ Ἴλιον, ὁ Ἑκτωρ ἦτο τήσον ἀγαπητὸς εἰς τοὺς ἄλλους θεοὺς ὅσον καὶ εἰς ἐμέ, ἐπειδὴ ποτὲ δὲν παρημέλει νὰ μᾶς προσφέρῃ καλὰ δῶρα, ἐπειδὴ ποτὲ ὁ βωμὸς μου δὲν ἐστερεῖτο καλῶν θυσιῶν, σπονδῶν καὶ κνίσσης, ἅτινα εἶναι ἡ τιμὴ ἡμῶν. Ἀλλ' ἄς μὴ πειραθῶμεν νὰ κλέψωμεν τὸν ἀνδρεῖον Ἑκτορα (ὅπερ εἶναι ἀδύνατον νὰ

γίνη κρύφα τοῦ Ἀχιλλέως), διότι ἡ μήτηρ του πάντοτε νύκτα καὶ ἡμέραν παρακάθεται· ἄς προσκαλέσῃ δέ τις τὴν Θέτιν νὰ ἔλθῃ πλησίον μου· θὰ τῇ εἶπω λόγον συνετόν, ὅπως ὁ Ἀχιλλεύς δεχθῇ δῶρα παρὰ τοῦ Πριάμου καὶ ἀποδώσῃ τὸν Ἑκτορα.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐσηκώθη δὲ ἡ Ἴρις, ἄγγελος ταχεῖα ὡς ὁ ἄνεμος· μεταξὺ δὲ τῆς Σάμου καὶ τῆς τραχείας Ἰμβρου κατεπήδησεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἡ ὁποία ἤχησεν· ὀρμήσασα δὲ εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης ὁμοία μὲ ἄγκιστρον τὸ ὁποῖον μούλυθος ἐπικεῖμενος εἰς κέρατον βοῶς μεταφέρει εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς θάνατον τῶν ἰχθύων, εὗρεν εἰς τὸ κοῖλον σπήλαιον τὴν Θέτιν ἥτις, περικυκλωμένη ὑπὸ τῶν θαλασσίων νυμφῶν, ἔκλαιεν ἐν μέσῳ αὐτῶν διὰ τὴν μοῖραν τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ της, ὁ ὁποῖος ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὴν εὐφορον Τροίαν, μακρὰν τῆς πατρίδος του. Σταθεῖσα δὲ πλησίον της εἶπεν ἡ ταχύπους Ἴρις·
 «Ἐγέρθητι, ᾧ Θέτι, σὲ προσκαλεῖ ὁ ἀμεταβλήτους βουλὰς γινώσκων Ζεὺς.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ λευκόπους Θέτις·

«Τί μὲ διατάττει νὰ ἔλθω ὁ μέγας θεός; ἐντρέπομαι νὰ ἀναστρέφωμαι μετὰ τῶν ἀθανάτων, διότι ἔχω ἀναρίθμητα δεινὰ εἰς τὴν ψυχὴν μου. Ἄς ὑπάγω ὅμως· δὲν θὰ παρακούσω εἰς τὴν διαταγὴν, τὴν ὁποίαν θὰ μὲ δώσῃ.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ σεβαστὴ θεὰ, ἔλαβε μέλαν μαῦρον κάλυμμα, τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει ἄλλο μελανώτερον, καὶ ἀνεχώρησαν προηγουμένης τῆς ἀερόποδος Ἰριδος· περὶ αὐτὰς δὲ τὸ κύμα τῆς θαλάσσης ἐχωρίζετο. Ἀνελθοῦσαι εἰς τὸ παράλιον ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εὗρον τὸν Δία, περὶ τὸν ὁποῖον ὅλοι οἱ ἄλλοι θεοὶ οἱ μάκαρες καὶ αἰώνιοι ἦσαν συνηθροισμένοι. Ἡ Θέτις ἐκάθησε πλησίον

τοῦ Διὸς, ἀφοῦ ἡ Ἀθηνᾶ τῇ παρεχώρησε τὴν θέσιν της. Τότε ἡ Ἥρα τῆς ἔδωκε χρυσοῦν ὠράϊον ποτήριον καὶ τὴν ἐπαρηγόρησε διὰ λόγου, ὅπερ ἡ Θέτις πιοῦσα τὸ ἀπέδωκεν. Ἦρχισε δὲ νὰ λέγῃ πρὸς αὐτὴν ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ θεῶν Ζεὺς·

«Ἦλθες εἰς τὸν Ὀλύμπον, θεὰ Θέτι, πόνον καὶ μέγαν λύπην ἔχουσα ἐν τῇ ψυχῇ· γνωρίζω καὶ ἐγὼ τοῦτο· καὶ ὅμως θέλω σὲ εἰπεῖ διατί σὲ προσεκάλεσα ἐνταῦθα. Ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας φιλονεικία ἠγέρθη μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν περὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Ἑκτορος καὶ τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ πορθοῦντος τὰς πόλεις· παρεκίνουν δὲ τὸν καλὸν σκοπευτὴν Ἑρμῆν νὰ κλέψῃ τὸν νεκρὸν τοῦ Ἑκτορος· ἐγὼ ὅμως ἐπιφυλάττω τὴν δόξαν ταύτην τῆς παρὰ δόσεως εἰς τὸν Ἀχιλλέα, θέλων νὰ διατηρήσω καὶ εἰς τὸ μέλλον τὴν φιλίαν σου καὶ τὸν πρὸς ἐμὲ σεβασμόν σου. Μετάβηθι λοιπὸν ἀμέσως εἰς τὸν στρατὸν καὶ εἰπέ πρὸς τὸν υἱόν σου Ἀχιλλέα, ὅτι οἱ θεοὶ ὀργίζονται, πρὸ πάντων δὲ ἐγὼ, διότι παραλόγως κρατεῖ τὸν Ἑκτορα εἰς τὰ πλοῖα καὶ δὲν τὸν ἀποδίδει· εἰπέ τον νὰ φοβηθῇ ἐμὲ καὶ νὰ ἀπολύσῃ τὸν Ἑκτορα, ἐγὼ δὲ θέλω ἀποστείλει εἰς τὸν μεγαλόψυχον Πρίαμον τὴν Ἴριν, ἵνα τῷ εἴπῃ νὰ πορευθῇ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν καὶ λυτρώσῃ τὸν υἱόν του, προσφέρων δῶρα εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὰ ὅποια νὰ τὸν εὐχαριστήσωσι.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ ἀργυρόπους θεὰ Θέτις ἐπέισθη εἰς τὸν λόγον του, καὶ κατέβη ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου μεθ' ὀρμῆς, ἔφθασε δὲ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ υἱοῦ της, τὸν ὁποῖον εὗρε μεγάλως στενάζοντα, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ ἀγαπητοὶ του ἑταῖροι μετὰ σπουδῆς εἰργάζοντο καὶ ἠτοίμαζον τὸ γεῦμα, σφάζαντες εἰς τὴν σκηνὴν μέγα καὶ

δασύμαλλον πρόβατον. Καθήσασα πλησίον αὐτοῦ τὸν ἑ-
θώπευσε μὲ τὴν χεῖρά της καὶ τῷ εἶπε·

«Τέκνον μου, ἕως πότε θρηνῶν καὶ λυπούμενος θὰ ἀ-
ναλίσκης τὴν καρδίαν σου, μήτε τρώγων, μήτε κοιμώμε-
νος; εἶναι καλὸν νὰ μίγεςαι καὶ μετὰ γυναικὸς, διότι δὲν
θέλεις μοὶ ζήσει ἐπὶ πολὺν χρόνον, πλησίον σου μάλιστα
εἶναι ὁ θάνατος καὶ ἡ ἰσχυρὰ μοῖρα. Ἄλλ' ἄκουσόν μου
ταχέως, ἔρχομαι ἐκ μέρους τοῦ Διὸς καὶ σοὶ λέγω ὅτι
οἱ θεοὶ εἶναι παρωργισμένοι ἐναντίον σου καὶ πρὸ πάντων
ὁ Ζεὺς, διότι παραλόγως κρατεῖς τὸν Ἑκτορα εἰς τὰ
πλοῖα καὶ δὲν τὸν ἀποδίδεις. Ἀλλὰ λύσον αὐτὸν καὶ
δέχθητι τὰ λύτρα τοῦ νεκροῦ.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλ-
λεὺς·

«Οὕτως ἄς γίνη· ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ φέρῃ τὰ λύτρα
ἄς λάβῃ καὶ τὸν νεκρὸν, ἐὰν ὁ Ὀλύμπιος οὕτω δια-
τάττῃ».

Τοιουτοτρόπως ἡ μήτηρ καὶ ὁ υἱὸς πολλὰ πρὸς ἀλ-
λήλους ὠμίλουν παρὰ τὰ πλοῖα· ὁ δὲ Κρονίδης ἔστειλε
τὴν Ἥριν εἰς τὴν ἱερὰν Ἴλιον λέγων·

«Ἥρι ταχεῖα, ἀφῆσασα τὸν Ὀλυμπον ὕπαγε εἰς τὴν
Τροίαν καὶ εἰπὲ εἰς τὸν Πρίαμον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ πλοῖα
τῶν Ἀχαιῶν νὰ λυτρώσῃ τὸν υἱὸν του, νὰ φέρῃ δὲ δῶρα
εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὰ ὅποια νὰ τὸν εὐχαριστήσωσι, μόνος
αὐτὸς, κανεῖς δὲ τῶν Τρώων νὰ μὴ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ἄς
τὸν συνοδεύσῃ δὲ κήρυξ τις γέρων, ὁ ὁποῖος νὰ διευθύνῃ
τὰς ἡμιόνους καὶ τὴν εὐτροχὸν ἄμαξαν καὶ νὰ φέρῃ πάλ-
ιν εἰς τὴν πόλιν τὸν νεκρὸν τὸν ὁποῖον ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς
ἐφόνευσεν. Ἄς μὴ φοβῇται νὰ φονευθῇ, διότι θὰ τῷ δώ-
σωμεν ὁδηγὸν τὸν Ἑρμῆν, ὁ ὁποῖος θέλει τὸν ὁδηγήσει

μέχρι τοῦ Ἀχιλλέως. Ἀφοῦ δὲ τὸν φέρῃ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως, οὔτε αὐτὸς θὰ τὸν φονεύσῃ, καὶ τοὺς ἄλλους θέλει ἐμποδίζει, διότι δὲν εἶναι ἄφρων, οὔτε ἀνόητος, οὔτε ἀμαρτωλὸς, φρονίμως μάλιστα θέλει φεισθῇ τοῦ ἱκέτου.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκίνησε δὲ ἡ ἀερόπους Ἴρις ἵνα ἀναγγείλῃ, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πριάμου, ὅπου εὔρε θρῆνον καὶ πένθος· οἱ μὲν παῖδες καθήμενοι περὶ τὸν πάτερᾶ των ἐντὸς τῆς αὐλῆς κατέβρεχον τὰ ἱμάτιά των διὰ τῶν δακρύων των, ὁ δὲ γέρων ἐν μέσῳ αὐτῶν κεκαλυμμένος μὲ τὴν χλαῖναν ἔκειτο ἐκτάδην, πέριξ δὲ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ λαιμοῦ τοῦ γέροντος ἦτο πολλὴ κόνις, τὴν ὅποιαν κυλιόμενος ἐσύναξε μὲ τὰς χεῖράς του. Αἱ δὲ θυγατέρες του καὶ αἱ νύμφαι ἔκλαιον, ἐνθυμούμεναι ἐκείνους, οἱ ὅποιοι πολλοὶ καὶ καλοὶ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν Ἀργείων. Ἐστάθη δὲ ὁ πρὸς τὸν Πρίαμον ἀποσταλεὶς ἄγγελος ἐκ μέρους τοῦ Διὸς καὶ τῷ εἶπεν ἡσύχως λίαν, διότι τὸν εἶχε καταλάβει τρόμος·

«Θάρρει, Δαρδανίδη Πρίαμε, καὶ μὴ φοβοῦ, διότι ἐγὼ ἔρχομαι ἐνταῦθα ἵνα ἀναγγείλω καλὸν καὶ οὐχὶ κακόν· σοῦ εἶμαι ἄγγελος τοῦ Διὸς, ὁ ὅποιος, καίτοι ὦν μακρὰν σου, μεγάλως φροντίζει περὶ σοῦ καὶ σὲ ἐλεεῖ. Σὲ διατάττει λοιπὸν ὁ Ὀλύμπιος νὰ λυτρώσῃς τὸν θεῖον Ἑκτορα καὶ νὰ προσφέρῃς δῶρα εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὰ ὅποια νὰ τὸν εὐχαριστήσωσιν· ἀλλ' ὕπαγε μόνος· κάνεις ἄλλος τῶν Τρώων ἅς μὴ σὲ ἀκολουθήσῃ. Ἄς ἔλθῃ δὲ μετὰ σοῦ κῆρύξ τις γέρων, ὁ ὅποιος νὰ διευθύνῃ τὰς ἡμιόνους καὶ τὴν ταχείαν ἅμαξαν καὶ νὰ φέρῃ ὀπίσω τὸν νεκρὸν, τὸν ὅποτον ἐφόνευσεν ὁ θεὸς Ἀχιλλεύς. Μὴ φοβῆσαι τὸν θάνατον, διότι θέλει σὲ ὁδηγήσῃ ὁ Ἑρμῆς μέχρι τοῦ Ἀ-

χιλλέως, καὶ ἀφοῦ σὲ φέρῃ εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, οὔτε αὐτὸς θὰ σὲ φονεύσῃ, καὶ τοὺς ἄλλους θέλει ἐμποδίσῃ, διότι δὲν εἶναι ἄφρων, οὔτε ἀνόητος, οὔτε ἁμαρτωλὸς, ἀλλὰ φρονίμως μάλιστα θέλει φεισθῇ τοῦ ἱκέτου.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἀνεχώρησεν ἡ ταχύπους Ἴρις, αὐτὸς δὲ διέταξε τοὺς υἱοὺς του νὰ ἐτοιμάσωσι τὴν ἐλαφρὰν ἅμαξαν τὴν ὁποίαν ἔσυρον αἱ ἡμίονοι, καὶ νὰ δέσωσιν ἐπ' αὐτῆς πλεκτὴν κόφινον. Καταβὰς δὲ εἰς τὸν εὐώδη θάλαμον, τὸν κέδρινον καὶ ὑψηλὸν, ὁ ὁποῖος περιεῖχε πολλὰ κειμήλια, προσεκάλεσε τὴν σύζυγόν του Ἑκάβην καὶ τῇ εἶπε·

«Γύναι, ἐκ τοῦ Διὸς μοὶ ἦλθεν ἄγγελος λέγων ἵνα ὑπάγω εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν καὶ νὰ ἐξαγοράσω τὸν υἱόν μου, προσφέρων δῶρα εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὰ ὁποῖα νὰ τὸν εὐχαριστήσωσιν· ἀλλ' εἰπέ μοι, πῶς σοῦ φαίνεται τοῦτο, διότι τὸ θάρρος μου καὶ ἡ καρδιά μου μὲ διατάττουσι νὰ μεταβῶ εἰς τὸ εὐρὺ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ γυνὴ ὠλόλυξε καὶ εἶπεν·

α' Ἀλλοίμονον, τί ἔγειναν αἱ φρένες σου, διὰ τὰς ὁποίας πρότερον εἶχες τοσαύτην δόξαν καὶ εἰς τοὺς ξένους καὶ εἰς τοὺς ὑπηκόους σου ; πῶς θέλεις νὰ ὑπάγῃς μόνος εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν ἀπέναντι ἀνδρὸς, ὅστις πολλοὺς καὶ καλοὺς σου υἱοὺς ἐφόνευσε, σιδηρᾶν καρδίαν ἔχων ; Διότι ἐὰν σὲ ἴδῃ καὶ σὲ συλλάβῃ ὁ ὦμός καὶ ἄπιστος ἀνὴρ οὗτος, δὲν θὰ σὲ ἐλεήσῃ, οὔτε θέλει σὲ σεβασθῇ. Τώρα δὲ ἃς κλαίωμεν, καθήμενοι μακρὰν εἰς τὸν οἶκον, εἰς δὲ τὸν Ἑκτορα ἃς συμβῇ ὅ,τι ποτὲ ἡ ἰσχυρὰ μοῖρα γεννηθέντα ἀπεφάσισεν, ἵνα χορτάσῃ τοὺς κύνας μακρὰν τῶν γονέων τῶν, πλησίον ἀνδρὸς σκληροῦ, τοῦ ὁποίου

ἐγὼ εἰάν ἐδάγκανα τὴν καρδίαν καὶ τὴν ἔτρωγον, τότε ἤθελον ἐκδικηθῆ τὸν υἱόν μου, διότι δὲν τὸν ἐφόνευσε δειλὸν φανέντα, ἀλλὰ ὑπερμαχοῦντα τῶν Τρώων καὶ τῶν βαθυκόλπων Τρωϊάδων, οὔτε φοβηθέντα, οὔτε τραπέντα εἰς φυγὴν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ὁ γέρων θεὸς Πρίαμος·

«Μὴ μὲ ἐμποδίζῃς θέλοντα νὰ ὑπάγω, μηδὲ γίνεσαι κακὸς οἰωνὸς εἰς τὸν οἶκον, διότι δὲν θὰ μὲ πείσῃς. Ἐάν ἡ διαταγὴ προήρχετο παρὰ τινος τῶν ἐπιγείων ἀνθρώπων ἢ μάντεως, ἢ σπλαγχνοσκόπου, ἢ ἱεροσκόπου, θὰ τὸν ἀπεκάλουν ψεύστην καὶ ἤθελον ἀπομακρυνθῆ· τῶρα ὅμως ἐπειδὴ ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸ ἤκουσα παρὰ θεοῦ καὶ τὸ εἶδον φανερά, θέλω ὑπάγει, καὶ ὁ λόγος δὲν θὰ ἦναι μάταιος· εἰάν δὲ ἦναι πεπρωμένον νὰ ἀποθάνω εἰς τὰ πλοῖα τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν, ἅς γίνῃ τοῦτο· ἅς μὲ φονεύσῃ πάραυτα ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀφοῦ ἐναγκαλισθῶ τὸν υἱόν μου καὶ ἀφοῦ χορτάσω θρηνῶν αὐτόν.»

Εἶπε καὶ ἤνοιξε τὰ ὠραῖα σκεπάσματα τῶν κιβωτίων, ὁπόθεν ἐξέβαλε δώδεκα ὠραίους πέπλους, δώδεκα ἀπλᾶς χλαῖνας, δώδεκα τάπητας, ἄλλους τόσους ὠραίους ἐπενδύτας, καὶ τόσους χιτώνας, ζυγίσας δὲ ἔλαβε δέκα τάλαντα χρυσοῦ, δύο λαμπροὺς τρίποδας ἀποστίλνοντας, τέσσαρας λέβητας καὶ ποτήριον περικαλλές, εὐγενὲς δῶρον τὸ ὅποτον Θρᾶκες ἄνδρες τοῦ τὸ ἔδωκαν, ὅταν ἐστάλῃ εἰς πρεσβείαν· οὐδὲ τούτου ἐφείσθη ὁ γέρων, διότι πολὺ ἐπεθύμει νὰ λυτρώσῃ τὸν ἀγαπητὸν υἱόν του, ὅλους δὲ τοὺς Τρῶας τοὺς ἐδίωκεν ἀπὸ τὴν αἵθουσαν, ἐπιπλήττων αὐτοὺς διὰ λόγων δηκτικῶν·

«Φύγετε, αἰσχροὶ καὶ ἐπονείδιστοι· δὲν θρηνεῖτε καὶ σεῖς εἰς τοὺς οἴκους σας, ἀλλ' ἔρχεσθε ἐδῶ νὰ μὲ λυπή-

σετε ; ἢ νομίζετε ὅτι ὁ Κρονίδης Ζεὺς δὲν μὲ ἐτιμώρησεν ἄρκετὰ ἀφαρπάσας τὸν ἄριστον υἱὸν μου ; θὰ γνωρίσετε ὅμως καὶ σεῖς, διότι θέλετε γίνει περισσότερον εὐάλωτοι εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, ἀφοῦ ἀπέθανεν ἐκεῖνος. Ἐγὼ ὅμως πρὶν ἰδῶ τὴν πόλιν ἐκπορθουμένην καὶ κατεστραμμένην, εἴθε νὰ ἀποθάνω καὶ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν Ἄδην.»

Εἶπε καὶ ἐδίωκε τοὺς ἄνδρας μὲ τὸ σκῆπτρόν του· αὐτοὶ δὲ ἐξήρχοντο βιάζοντος τοῦ γέροντος, ὅστις ἐπέπληττε τοὺς υἱούς του, ὄνειδίζων τὸν Ἑλενον, τὸν Πάριν, τὸν Ἀγάθωνα, τὸν Πάμμωνα, τὸν Ἀντίφονον, τὸν λαμπρόφωνον Πολίτην, τὸν Δηϊόφοβον, τὸν Ἰππόθοον καὶ τὸν λαμπρὸν Δῖον· αὐτοὺς τοὺς ἐννέα ὁ γέρων παρακελευόμενος διέταξε·

« Σπεύσατε, κακὰ τέκνα, ἐπονείδιστοι· εἴθε ὅλοι ὁμοῦ νὰ ἐφονεύεσθε ἀντὶ τοῦ Ἑκτορος εἰς τὰ πλοῖα ! Οἴμοι ὁ δυστυχής ! ἀφοῦ ἐγέννησα ἀρίστους υἱούς εἰς τὴν εὐρεῖαν Τροίαν, κανεῖς δὲν ἔμεινεν, ὁ Μήστωρ ὁ ισόθεος καὶ ὁ ἱππότης Τρωΐλος καὶ ὁ Ἑκτωρ, ὁ ὁποῖος ἦτο ὡς θεὸς μετὰ τῶν ἀνδρῶν, οὐδὲ ἐφαίνετο ὅτι ἦτο υἱὸς θνητοῦ, ἀλλὰ θεοῦ· αὐτοὺς μὲν ἀπώλεσεν ὁ Ἄρης, μοὶ ἀφῆκε δὲ αὐτοὺς τοὺς ψεύστας, τοὺς κωμαστὰς, τοὺς ἀρίστους χορευτὰς καὶ ἐπιτηδεῖους ἄρπαγας τῶν ἀρνίων καὶ ἐρίφων τῶν πολιτῶν. Δὲν εἴσθε τοῦλάχιστον ἱκανοὶ νὰ μοῦ ἐτοιμάσετε πάραυτα ἅμαξαν καὶ νὰ φορτώσετε ὅλα ταῦτα, διὰ νὰ διαπεράσωμεν τὸν δρόμον.»

Ταῦτα εἶπεν, αὐτοὶ δὲ φοβηθέντες τὴν ὀργὴν τοῦ πατρὸς των, ἔσυρον ταχεῖαν ἅμαξαν, συρομένην ὑπὸ ἡμιόνων, ὠραίαν καὶ καινουργῇ· ἔδεσαν δὲ ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν κόφινον, ἔλαβον δὲ ἀπὸ τὸν πάσσαλον τὸν ζυγὸν τῶν ἡμιόνων ἐκ πύξου ἔχοντα ὀμφαλὸν, καλῶς προσηρμοσμέ-

νον εἰς τὸν ῥυμὸν, καὶ ἐξέβαλον τὸν ἱμάντα τοῦ ζυγοῦ, ἐννέα πῆχεων, ὁμοῦ μὲ τὸν ζυγόν· καὶ τοῦτον μὲν τὸν ἔθεσαν καλῶς εἰς τὸν ῥυμὸν, εἰς τὸ πρῶτον ἄκρον, ἔβαλον δὲ τὸν κρίκον εἰς τὸν πάσσαλον, τὸν ἐμπηγμένον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ῥυμοῦ, τρεῖς δὲ ἐκατέρωθεν εἰς τὸ μέσον τοῦ ζυγοῦ· μετὰ δὲ ταῦτα τὰ ἔδεσαν κάτω κατὰ σειράν, καὶ ὑπὸ τὴν γωνίαν τοῦ ῥυμοῦ καὶ τοῦ ζυγοῦ ἔφερον τὰ ἄκρα τοῦ ἱμάντος· φέροντες δὲ ἀπὸ τὸν θάλαμον ἐπεσώρευον ἐπὶ τῆς ὠραίας ἀμάξης τὰ ἄπειρα λύτρα διὰ τὸν Ἑκτορα· ἔζευξαν δὲ ἡμιόνους καρτερικοὺς, ἐτοίμους εἰς τὰ ἔργα, τοὺς ὁποίους ποτὲ οἱ Μυσοὶ ἔδωκαν εἰς τὸν Πρίαμον δῶρα λαμπρά· διὰ δὲ τὸν Πρίαμον ἠτοίμασαν ἄμαξαν συρομένην ὑπὸ ἵππων, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ὁ γέρων ἐμεγάλωσεν εἰς τὴν φάτνην. Οὗτοι μὲν, ὁ κῆρυξ καὶ ὁ Πρίαμος, ἔζευξαν τὴν ἄμαξαν εἰς τὸν οἶκον, συνετάς βουλάς ἔχοντες, ἦλθε δὲ πλησίον αὐτοῦ ἡ Ἑκάβη λυπουμένη, κρατοῦσα οἶνον γλυκὺν εἰς τὴν δεξιάν της χεῖρα ἐν χρυσῷ ποτηρίῳ, ἵνα σπείσαντες ἀπέλθωσι· καὶ σταθεῖσα ἔμπροσθεν τῶν ἵππων εἶπε·

«Λάβε, πρόσφερε σπονδὴν εἰς τὸν πατέρα Δία καὶ εὖχου ἵνα ἐπανέλθῃς εἰς τὸν οἶκόν σου ἐκ τῶν δυσμενῶν ἐχθρῶν, ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖς πολὺ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὰ πλοῖα, χωρὶς ἐγὼ νὰ θέλω· εὖχου εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου, τὸν τιμώμενον ἐν Ἰδῇ καὶ ἐπιβλέποντα ὅλην τὴν Τροίαν· ζητεῖ οἰωνὸν παρ' αὐτοῦ, ταχὺν ἀγγελιαφόρον, ὁ ὁποῖος εἶναι φίλτατος εἰς αὐτὸν ἐξ ὅλων τῶν ὀρνέων καὶ τοῦ ὁποίου ἡ δύναμις εἶναι μεγίστη, οἰωνὸν δεξιόν, τὸν αἰετὸν τὸν ἱερὸν τοῦ Διὸς, ἵνα ἀφοῦ τὸν ἴδῃς ὁ ἴδιος μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ πεισθῇς εἰς αὐτόν, ὑπάγῃς εἰς τὰ πλοῖα τῶν Δαναῶν. Ἐὰν δὲ ὁ Ζεὺς δέν σὲ στείλῃ τὸν

ἄγγελόν του, δὲν σὲ προτρέπω νὰ υπάγῃς, μολονότι πολὺ ἐπιθυμεῖς.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ θεῖος Πρίαμος·

«ὦ γύναι, δὲν θὰ ἀπειθήσω εἰς τὴν παραγγελίαν σου ταύτην, διότι εἶναι καλὸν νὰ ὑφώνωμεν τὰς χεῖρας εἰς τὸν Δία διὰ νὰ μᾶς ἐλεῇ.»

Εἶπε καὶ διέταξε τὴν θεράπαιναν ταμίαν ἵνα χύσῃ ὕδωρ καθαρὸν, ἡ δὲ ὑπηρέτρια ἔφερε λεκάνην καὶ προέχυσεν εἰς νίψιμον· νιφθεὶς δὲ ἔλαβε τὸ ποτήριον παρὰ τῆς συζύγου του, καὶ σταθεὶς ἔπειτα εἰς τὸ μέσον τοῦ περιφράγματος τῆς αὐλῆς, ἔχυνε τὸν οἶνον ἀτενίζων εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ φωνάζων εἶπε ταῦτα·

«Ζεῦ πάτερ, βασιλεῦ τῆς Ἰδῆς, ἐνδοξότατε, μέγιστε, δὸς ὥστε φθάνων πλησίον τοῦ Ἀχιλλέως νὰ φανῶ εἰς αὐτὸν εὐάρεστος καὶ νὰ κινήσω τὸν οἶκτόν του, πέμψον μοι οἰωνὸν ταχὺν ἄγγελον, ὁ ὁποῖος εἶναι φίλτατος εἰς σὲ ἐξ ὅλων τῶν πτηνῶν καὶ ἰσχυρότατος, δεξιὸν, ἵνα, ἰδὼν αὐτὸν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ θαρρῆσας εἰς αὐτὸν πορευθῶ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Δαναῶν.»

Ταῦτα εἶπεν εὐχόμενος, ὁ δὲ βαθύφρων Ζεὺς εἰσήκουσε τὴν δέησίν του, πάραυτα δὲ ἔστειλεν ἀετὸν τελειότατον ὅλων τῶν πτηνῶν, κυνηγετικόν, τὸν μὀρφνον, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι καὶ περκνόν. Ὅση δὲ κατασκευάζεται ἡ θύρα ὑψηλοῦ θαλάμου ἀνδρὸς πλουσίου, καλῶς κλεισμένη καὶ καλῶς προσηρμοσμένη, τόσα ἦσαν καὶ τὰ πτερὰ αὐτοῦ ἐκατέρωθεν· πετάζας δὲ ὑπεράνω τῆς πόλεως ἐφάνη εἰς αὐτοὺς δεξιός· αὐτοὶ δὲ ἰδόντες ἐχάρησαν καὶ εὐφράνθησαν.

Σπεύδων ὁ γέρων ἀνέβη εἰς τὴν ἄμαξάν του, καὶ ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης καὶ τοῦ θορυβώδους προθύρου, ἔμπρο-

σθεν μὲν αἱ ἡμίονοι ἔσυρον τὴν τετράτροχον ἄμαξαν, ἐ-
 λαύνοντος τοῦ συνετοῦ Ἰδαίου, ὅπισθεν δὲ οἱ ἵπποι, τοὺς
 ὁποίους ὁ γέρων μὲ τὴν μάστιγα κτυπῶν παρεκίνει τα-
 χέως εἰς τὴν πόλιν, ὅλοι δὲ οἱ οἰκεῖοι ἠκολούθουν κλαίον-
 τες πολὺ, ὥς νὰ ἐπορεύετο εἰς τὸν θάνατον· ἀφοῦ δὲ
 κατέβησαν ἐκ τῆς πεδιάδος, οἱ μὲν υἱοὶ καὶ οἱ γαμβροὶ
 του ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Τροίαν ὀπίσω, τοὺς δὲ δύο, τὸν
 Πρίαμον καὶ τὸν Ἰδαῖον, τοὺς ἐνόησεν ὁ Ζεὺς, ἅμα ἐφά-
 νησαν εἰς τὴν πεδιάδα· ἰδὼν δὲ τὸν γέροντα, τὸν εὐ-
 σπλαγχνίσθη, καὶ πάραυτα εἶπε πρὸς τὸν Ἑρμῆν, τὸν ἀ-
 γαπητόν του υἱόν·

«Ἑρμῆ, ἐπειδὴ σὺ πρὸ πάντων ἐπιθυμεῖς νὰ συνανα-
 στρέφῃς μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ ἀκούῃς ὅποιον θέ-
 λεις, ὕπαγε καὶ ὀδήγησον τὸν Πρίαμον εἰς τὰ πλοῖα τῶν
 Ἀχαιῶν τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ μὴ τὸν ἴδῃ, μήτε νὰ
 τὸν ἐννοήσῃ τις ἐκ τῶν ἄλλων Δαναῶν, πρὶν φθάσῃ εἰς
 τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐπείσθη δὲ ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς, εὐθὺς δὲ
 ἔπειτα ἔδесεν ὑπὸ τοὺς πόδας του καλὰ πέδιλα, ἀθά-
 νατα, χρυσᾶ, τὰ ὁποῖα τὸν ἔφερον ὥς αἱ πνοαὶ τοῦ ἀ-
 νέμου ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Ἐλαβε δὲ
 τὴν ῥάβδον, μὲ τὴν ὁποίαν ἐξαπατᾷ τὰ ὄμματα τῶν ἀν-
 θρώπων, ὅσους θέλει, καὶ ἐξεγείρει πάλιν τοὺς κοιμωμέ-
 νους. Ταύτην ἔχων εἰς τὰς χεῖρας ἐπέτα ὁ Ἑρμῆς· αἴ-
 φνης δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν Τροίαν καὶ τὸν Ἑλλήσποντον,
 ἐπορεύετο δὲ ὁμοιάζων μὲ νεαρὸν βασιλόπαιδα, τοῦ ὁποίου
 μόλις ἀρχίζει νὰ φύεται ἡ γενειὰς, καθ' ἣν δηλαδὴ στιγ-
 μὴν ἡ ἥβη εἶναι χαριεστάτη. Οἱ δύο γέροντες ἀφοῦ διέ-
 βησαν τὸν μέγαν τύμβον τοῦ Ἴλου, ἐσταμάτησαν τοὺς
 ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους εἰς τὸν ποταμὸν διὰ νὰ πῶσι·

τότε δὲ ἦλθε καὶ τὸ σκότος εἰς τὴν γῆν, ὃ δὲ κῆρυξ, ἰδὼν ἐκ τοῦ πλησίον, ἐνόησε τὸν Ἑρμῆν καὶ εἶπε πρὸς τὸν Πρίαμον·

«Παρατήρησον, Δαρδανίδη Πρίαμε, ἥδη ἔχομεν ἀνάγκην ὅλης τῆς φρονήσεώς μας· βλέπω ἄνθρωπον, καὶ νομίζω ὅτι θέλομεν φονευθῆ ἁμέσως· ἀλλὰ ἢ ἄς φύγωμεν ἐπὶ τῶν ἵππων, ἢ ἄς τὸν ἰκετεύσωμεν νὰ μᾶς ἐλεήσῃ.»

Ταῦτα εἶπεν, ὃ δὲ γέρων ἐταράχθη καὶ ἐφοβήθη μεγάλως, αἱ δὲ τρίχες του ὠρθώθησαν εἰς τὰ κεκλιμένα μέλη του, ἐστάθη δὲ ἐκπλαγείς· αὐτὸς δὲ ὁ Ἑρμῆς, ἐλθὼν πλησίον καὶ λαβὼν τὴν χεῖρά του, τὸν ἠρώτησε καὶ εἶπε·

«Ποῦ, ὦ πάτερ, τοιουτοτρόπως διευθύνεις τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους κατὰ τὴν θείαν νύκτα, ὅτε κοιμῶνται οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι; δὲν φοβεῖσαι τοὺς μένεα πνέοντας Ἀχαιοὺς, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐχθροὶ καὶ ἐναντίοι σου καὶ εἶναι πλησίον; Ἐὰν κἀνείς ἐκ τούτων σὲ ἴδῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, φέροντα τосαῦτα πολύτιμα πράγματα, τί φρονεῖς; οὔτε σὺ εἶσαι νέος, καὶ ὁ ἀκόλουθός σου οὔτος εἶναι γέρων καὶ ἀδύνατος ἵνα ἀποκρούσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὃ ὅποῖος ἤθελε σᾶς βλάψῃ. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν δὲν θὰ σὲ κάμω οὐδὲν κακὸν, καὶ ἄλλον θέλω ἀπομακρύνει ἀπὸ σοῦ, θέλοντα νὰ σὲ βλάψῃ, διότι σὲ παρομοιάζω μὲ τὸν πατέρα μου.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ γέρων Πρίαμος·

«Οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα, υἱέ μου, καθὼς λέγεις· ἀλλὰ βεβαίως θεός τις ἐκτείνει ἐπ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα καὶ στέλλει εὐτυχῶς εἰς συνάντησίν μου ὁδηγὸν ὅποῖος εἶσαι σὺ, λαμπρὸν κατὰ τὴν ὄψιν καὶ συνετὸν κατὰ τὸν νοῦν καὶ ἐκ μακάρων γονέων καταγόμενον.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς·

«Ναὶ, ὅλα ταῦτα, γέρον, πρεπόντως εἶπας· ἀλλ' εἰπέ μοι τοῦτο καὶ ἀκριβῶς διηγήθητι, ἅρά γε στέλλεις τὰ πολλὰ ταῦτα καὶ πολύτιμα πράγματα εἰς ξένους ἀνθρώπους διὰ νὰ σωθῶσιν, ἢ ὅλοι οἱ Τρῶες ἐγκαταλιμπάνετε τὴν ἱερὰν Ἴλιον φοβηθέντες, διότι τοιοῦτος ἀνὴρ ἄριστος, ὁ υἱὸς σου, ἐχάθη, μολονότι δὲν ἦτο κατώτερος τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν μάχην;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ γέρων Πρίαμος·

«Ποῖος εἶσαι, ὦ ἄριστε, καὶ ἐκ ποίων γονέων, ὁ ὁποῖος μὲ εἶπες τόσον καλῶς τὸν ὄλεθρον τοῦ δυστυχοῦς υἱοῦ μου;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς·

«Δοκιμάζων με μ' ἐρωτᾷς, ὦ γέρον, περὶ τοῦ ἐνδόξου Ἑκτορος· αὐτὸν ἐγὼ πολλάκις τὸν εἶδον εἰς τὴν μάχην ὅταν ὥρμα εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἐφόνευε τοὺς Ἀργεῖους διατρυπῶν αὐτοὺς μὲ τὸν ὀξὺν χαλκόν του· ἡμεῖς δὲ στεκόμενοι ἐθαυμάζομεν, διότι ὁ Ἀχιλλεὺς παρωργισμένος ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος δὲν μᾶς ἄφινε νὰ πολεμῶμεν. Τοῦ Ἀχιλλέως ἐγὼ ὁπαδὸς εἶμαι, ἐν δὲ πλοῖον καλῶς κατεσκευασμένον μὲ ἔφερεν· εἶμαι εἰς ἐκ τῶν Μυρμιδόνων, ὁ πατήρ μου ὀνομάζεται Πολύκτωρ, εἶναι πλούσιος, ἀλλὰ γέρων καθὼς καὶ σύ· ἔξ υἱοὶ ἔμειναν πλησίον του, ἐγὼ εἶμαι ἑξέδομος· ῥιφθεῖς ὁ κλῆρος μεταξὺ μας, ἔλαχεν εἰς ἐμέ διὰ νὰ ἀκολουθήσω τὸν Ἀχιλλέα, ὅστις τώρα μὲ ἔστειλεν ἐκ τῶν πλοίων εἰς τὴν πεδιάδα, διότι ἀπὸ πρῶτας οἱ γοργόφθαλμοι Ἀχαιοὶ θέλουσι συγκροτήσει μάχην περὶ τὴν Τροίαν· ἀγανακτοῦσι καθήμενοι, οἱ δὲ βασιλεῖς δὲν δύνανται νὰ τοὺς κρατήσωσιν ἐπιθυμοῦντας τὸν πόλεμον.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ γέρον Πρίαμος·

« Ἐάν μὲν ᾗσαι ὀπαδὸς τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως, εἰπέ μοι ὅλην τὴν ἀλήθειαν, ἐάν τὸ πτώμα τοῦ υἱοῦ μου ᾖναι ἀκόμη εἰς τὰ πλοῖα, ἢ ὁ Ἀχιλλεὺς κατακόψας αὐτὸν μεληδὸν τὸν ἔρριψεν εἰς τοὺς κύνας του »

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς·

« ὦ γέρον, δὲν τὸν ἔφαγον ἀκόμη οἱ κύνες, οὔτε τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα, ἀλλ' ἀκόμη κεῖται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως, εἶναι δὲ δωδεκάτη αὐγὴ, καθ' ἣν κοιίτεται· τὸ σῶμά του δὲν σήπεται, οὔτε οἱ σκώληκες τὸν τρώγουσιν, οἱ ὅποιοι κατατρώγουσι τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ φονευθέντας ἄνδρας· βέβαια τὸν σύρει ἀνηλεῶς πᾶσαν πρωΐαν περὶ τὸν τύμβον τοῦ ἀγαπητοῦ του ἐταίρου, ἀλλ' ὅμως δὲν τὸν κατασχίζει· ὅταν ἔλθῃς θά θαυμάσῃς καὶ ὁ ἴδιος πόσον κεῖται ἀνέπαφος, καὶ τὸ αἶμα ὅλον εἶναι νενιμμένον καὶ οὐδαμοῦ εἶναι μεμολυσμένος ἀπ' αὐτὸ, ὅλαι δὲ αἱ πληγαί του, ὅσας ἔλαβεν, ἐκλείσθησαν, διότι πολλοὶ τὸν ἐκτύπησαν μὲ τὰ ἀκόντιά των· τόσον φροντίζουσιν οἱ μάκαρες θεοὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ υἱοῦ σου, μολονότι εἶναι νεκρὸς, ἐπειδὴ τὸν ἡγάπων πολὺ. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ γέρον ἐχάρη καὶ τῷ εἶπεν·

« ὦ τέκνον, τῷόντι εἶναι καλὸν νὰ προσφέρῃ τις τὰ ὀφειλόμενα δῶρα εἰς τοὺς θεοὺς, διότι ὁ υἱός μου ἐνόσφῃ ἔζη ποτὲ δὲν ἐλησμονήσῃ τοὺς θεοὺς τοὺς οὐρανίους, διὰ τοῦτο αὐτοὶ τὸν ἐνθυμήθησαν καὶ ἀποθανόντα· ἀλλὰ λάβε παρ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, σῶσον δὲ ἐμέ καὶ ὀδήγησόν με τῇ βοήθειᾳ τῶν θεῶν νὰ φθάσω εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς·

« Μὲ δοκιμάζεις τὸν νεώτερον, ὦ Πρίαμε, καὶ δὲν θέ-

λεις μὲ πείσει προσκαλῶν με νὰ λάβω δῶρα παρὰ σοῦ, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Ἀχιλλέως. Τοῦτον ἐγὼ φοβοῦμαι καὶ σέ-
βομαι πολὺ νὰ λάβω τι, μήπως μοὶ συμβῇ ἔπειτα κα-
κόν τι· σὲ ὅμως δύναμαι νὰ ὀδηγήσω εἰς τὸ περίφημον
Ἄργος φιλοφρόνως, ἀκολουθῶν κατὰ ξηράν ἢ κατὰ θά-
λασσαν, καὶ οὐδεὶς, καταφρονήσας τὸν ὀδηγόν σου, ἤθελε
τολμήσει νὰ σὲ προσβάλῃ.»

Εἶπε καὶ πηδῆσας ἐπὶ τοῦ ἄρματος ἔλαβε ζωνηῶς
τὴν μάστιγα καὶ τὰ ἡνία, ἐνέπνευσε δὲ δύναμιν εἰς τοὺς
ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους. Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ τεῖχος
τῶν πλοίων καὶ εἰς τὴν τάφρον, οἱ φύλακες ἡτοίμαζον
τὸ δεῖπνον· αὐτοὺς ὅλους τοὺς ἀπεκοίμισεν ὁ Ἑρμῆς· ἀ-
νοίξας δὲ τὰς πύλας, ἀπέρριψε τοὺς μοχλοὺς καὶ εἰσή-
γαγε τὸν Πρίαμον καὶ τὰ λαμπρὰ δῶρα τὰ ἐπὶ τῆς ἀμά-
ξης. Ἐφθασαν τέλος εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλεΐδου Ἀ-
χιλλέως, τὴν ὑψηλὴν, τὴν ὁποίαν οἱ Μυρμιδόνες κατε-
σκεύασαν διὰ τὸν βασιλέα των, κόψαντες ξύλα ἐλάτης,
ὑπεράνωθεν δὲ ἔθεσαν στέγην ἐκ πυκνῶν κλάδων κομί-
σαντες αὐτοὺς ἐκ τοῦ λειμῶνος· πέριξ δὲ κατεσκεύασαν
μεγάλην αὐλὴν διὰ πυκνῶν σχολώπων· τὴν δὲ θύραν εἰς
μοχλὸς ἐξ ἐλάτης συνεῖχε, τὸν ὁποῖον τρεῖς Ἀχαιοὶ ἐπέ-
βαλον εἰς τὴν θύραν, τρεῖς δὲ τὸν ἥνοιγον· ὁ Ἀχιλλεὺς
ὅμως καὶ μόνος τὸν ἀνεσῆκωνεν. Ὁ Ἑρμῆς ὅμως τότε τὸν
ἥνοιξεν εἰς τὸν γέροντα, εἰσήγαγε δὲ τὰ λαμπρὰ δῶρα
εἰς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ πεζεύσας ἐκ τῶν ἵππων εἰς τὴν
γῆν εἶπεν·

«ὦ γέρον, ἐγὼ εἶμαι θεὸς ἀθάνατος, ὁ ὁποῖος ἦλθον
ἐνταῦθα, ὁ Ἑρμῆς, διότι Ζεὺς ὁ πατὴρ μὲ ἔστειλεν ὀδη-
γόν σου. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν θέλω ἐπανέλθει πάλιν, οὐδὲ θέλω
εἰσέλθει ἐνώπιόν τοῦ Ἀχιλλέως, διότι εἶναι ἐπίμεμπτον

ἄθάνατος θεὸς νὰ χαιρετᾷ τόσον φανερώς τοὺς θνητούς· σὺ δὲ εἰσελθὼν λάβε ἐκ τῶν γονάτων τὸν Ἀχιλλέα καὶ ἰκέτευσον αὐτὸν ἐν ὀνόματι τοῦ πατρός του, τῆς μητρός του καὶ τοῦ υἱοῦ του, ἵνα τὸν κινήσῃς εἰς ἔλεον.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἑρμῆς ἀπέπτη εἰς τὸν Ὀλυμπον, ὁ δὲ Πρίαμος ἐπήδησεν ἐκ τῶν ἵππων εἰς τὴν γῆν, ἀφήσας τὸν Ἰδαῖον διὰ νὰ κρατῇ τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους, καὶ ἐπορεύθη κατ' εὐθεΐαν εἰς τὴν σκηνὴν, ὅπου ἐκάθητο ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ φίλος τοῦ Διός. Εὗρεν αὐτὸν ἐκεῖ, οἱ δὲ ἐταῖροί του ἐκάθηντο μακρὰν, δύο δὲ μόνοι, ὁ ἦρως Αὐτομέδων καὶ ὁ Ἀλκιμος, βλαστοὶ τοῦ Ἄρεως, ὑπηρέτουν παρόντες. Πρὸ ὀλίγου εἶχε παύσει τὸ φαγητὸν, τρώγων καὶ πίνων, καὶ ἀκόμη ἡ τράπεζα ἦτο παρατεθειμένη. Τούτους διέλαθεν εἰσελθὼν ὁ μέγας Πρίαμος, σταθεὶς δὲ πλησίον του ἔλαβε διὰ τῶν χειρῶν τὰ γόνατα τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ ἐφίλησε τὰς θεινὰς καὶ ἀνδροφόνους χεῖρας, αἱ ὁποῖαι ἐφόνευσαν πολλοὺς υἱούς του. Καθὼς δὲ ὅταν μεγάλη συμφορὰ καταλάβῃ ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν πατρίδα του πράξῃ φόνον καὶ καταφεύγει εἰς τὸν οἶκον ἀνδρὸς πλουσίου, ἐκπληξίς δὲ καταλαμβάνει τοὺς βλέποντας αὐτὸν, τοιουτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεύς καὶ οἱ σύντροφοί του ἐξεπλάγησαν εἰς τὴν θεάν τοῦ θεοειδοῦς Πριάμου καὶ ἀντήλλαξαν ταχὺ βλέμμα. Ἐν τούτοις ὁ Πρίαμος ἰκετεύων ἀνέκραξεν·

ἀ' Ἐνθυμήσου τὸν πατέρα σου, ὅμοιε μὲ τοὺς θεοὺς Ἀχιλλεῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι εἰς τὴν αὐτὴν ἡλικίαν, καὶ ὡς ἐγὼ εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ γήρατος. Βέβαια καὶ ἐκείνον οἱ περίοικοι περικυκλοῦντες τὸν καταπονοῦσιν, οὐδὲ ὑπάρχει τις, ὁ ὁποῖος νὰ τῷ ἀπομακρύνῃ τὸ κακὸν καὶ τὸν ὄλεθρον. Ἄλλ' ἐκεῖνος μὲν ἀκούων σε ζῶντα, χαίρει καὶ ἔλ-

πίζει μίαν ἡμέραν νὰ ἰδῇ τὸν φίλτατον υἱὸν ἐπανερχό-
 μενον ἀπὸ τὴν Τροίαν, ἐγὼ ὅμως εἶμαι δυστυχῆς, ἀφοῦ
 ἐγέννησα υἱοὺς ἀρίστους εἰς τὴν μεγάλην Τροίαν, δὲν ἔχω
 δὲ κανένα ἐξ αὐτῶν· πεντήκοντα εἶχον ὅταν ἦλθον οἱ
 Ἀχαιοὶ, δεκαεννέα μὲν ἐκ μιᾶς γυναικὸς τῆς Ἑκάβης,
 τοὺς δὲ ἄλλους ἐξ ἄλλων· τούτων μὲν πολλοὺς ὁ Ἄρης
 ἠφάνισεν· ἐκεῖνον δὲ τὸν μόνον, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ ἔσωζε
 τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας, τοῦτον σὺ πρὸ ὀλίγου ἐφό-
 νευσας ὑπερασπιζόμενον τὴν πατρίδα του· ἔνεκα τούτου
 ἦλθον εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν διὰ νὰ τὸν ἐξαγοράσω
 παρὰ σοῦ καὶ νὰ σοὶ φέρω ἄπειρα λύτρα· ἀλλὰ, Ἀχιλ-
 λεῦ, σεβάσθητι τοὺς θεοὺς, ἐλέησον καὶ ἐμὲ αὐτὸν, ἐνθυ-
 μηθεὶς τὸν πατέρα σου· ἐγὼ εἶμαι ἐλεεινότερος αὐτοῦ·
 ὑπέφερα ὅσα οὐδεὶς μέχρι τοῦδε τῶν ἀνθρώπων ἄλλος·
 ἔσυρα μέχρι τῶν χειλέων μου τὴν χεῖρα ἣτις ἐφόνευσε
 τοὺς υἱοὺς μου.» Ταῦτα εἶπε, διήγειρε δὲ εἰς τὴν καρδίαν
 του ἐπιθυμίαν θρήνου διὰ τὸν πατέρα του. Ὁ Ἀχιλλεὺς
 λαμβάνει τὸν γέροντα ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὸν ἀπωθεῖ ἡ-
 σύχως. Ἐπειτα ἐνθυμήθησαν ὁ μὲν Πρίαμος, γονυπετῆς
 πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἀχιλλεὺς, κλαίει πικρῶς τὸν ἀνδρο-
 φόνον Ἑκτορα· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἔκλαιε τὸν πατέρα του καὶ
 τὸν Πάτροκλον· ἀντήχουν δὲ οἱ στεναγμοὶ τῶν εἰς τὴν
 σκηνήν. Ἀφοῦ ἐκορέσθη ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς κλαίων, ἐ-
 σηκώθη ἀμέσως ἀπὸ τὸν θρόνον του, ἐσήκωσε δὲ καὶ τὸν
 γέροντα ἀπὸ τὴν χεῖρα, οἰκτεῖρων τὴν πολιότριχα κε-
 φαλήν του καὶ τὸ λευκόν του γένειον, καὶ τῷ εἶπεν· Ἀ-
 τυχῇ γέρον, τῷ ὄντι πολλὰ κακὰ ἔπαθες. Πῶς ἐτόλμη-
 σες νὰ ἔλθῃς μόνος εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν, ἐνώπιον
 ἀνδρὸς, ὁ ὁποῖος πολλοὺς καὶ καλοὺς υἱοὺς σου ἐφόνευσε;
 τῷ ὄντι σιδηρεᾶν καρδίαν ἔχεις· ἀλλὰ κάθησε τώρα ἐπὶ

τοῦ θρόνου, ἃς ἀφήσωμεν δὲ καὶ τὰς λύπας νὰ ἡσυχάζωσιν εἰς τὴν ψυχὴν, μολονότι λυπούμενοι· δὲν ὑπάρχει οὐδεμίᾳ ὠφέλεια ἐκ τῶν θρήνων, ἐπειδὴ τοιουτοτρόπως οἱ θεοὶ ἀπεφάσισαν ἵνα οἱ ἄνθρωποι ζῶσι λυπούμενοι, μόνοι δὲ αὐτοὶ εἶναι ἀφρόντιδες καὶ ἄλυποι. Δύο πῖθοι ὑπάρχουσιν εἰς τὸ δῶμα τοῦ Διὸς, ὁ εἷς τῶν καλῶν καὶ ὁ ἕτερος τῶν κακῶν, τὰ ὁποῖα δίδει ὁ Ζεὺς καὶ εἰς ὅποιον μὲν ἀναμίζας ταῦτα τὰ δώσῃ, οὗτος ἄλλοτε μὲν συντυγχάνει τὸ καλὸν καὶ ἄλλοτε τὸ κακόν· εἰς ὅποιον ὅμως δώσῃ ἐκ τῶν κακῶν τὸν καθιστᾷ δυστυχῆ· τοῦτον δὲ πάντοτε μεγάλη θλίψις καὶ λύπη τὸν καταδιώκει εἰς ὅλην τὴν γῆν, περιφέρεται δὲ, οὔτε ὑπὸ τῶν θεῶν τιμώμενος οὔτε ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὸν Πηλέα οἱ θεοὶ ἔδωσαν λαμπρὰ δῶρα ἐκ γενετῆς, διότι ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὑπερέβαινε κατὰ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ ἐβασίλευε τῶν Μυρμιδόνων, καὶ οἱ θεοὶ ἔδωκαν εἰς αὐτὸν θνητὸν ὄντα θεὰν γυναῖκα. Εἰς τοῦτο ὅμως ὁ Ζεὺς τῷ ἔδωκε καὶ κακόν· διότι δὲν ἀπέκτησεν υἱοὺς εἰς τὸν οἶκόν του ἵνα τὸν διαδεχθῶσιν, ἀλλ' ἓνα μόνον υἱόν, καὶ αὐτὸν ὅμως μὴ δυνάμενον νὰ φθάσῃ τὸ γῆρας, οὐδὲ αὐτὸν τὸν ἴδιον δύναμαι νὰ γηροκομήσω γηράσκοντα, ἐπειδὴ μένω πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος μου εἰς τὴν Τροίαν, βλάπτων καὶ σὲ καὶ τὰ τέκνα σου. Ἀλλὰ καὶ περὶ σοῦ, ὦ γέρον, ἠκούομεν πρότερον ὅτι ἦσο εὐτυχής· ὅλοι ὅσοι κατοικοῦσιν ἄνωθεν ἡμῶν τὴν Λέσβον, τὴν κατοικίαν τοῦ Μάκαρος, καὶ τὴν Φρυγίαν καὶ τὸν πλατὺν Ἑλλήσποντον, λέγουσιν ὅτι ἐξεῖχες κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ κατὰ τοὺς υἱούς· ἀφ' ὅτου ὅμως οἱ θεοὶ σοῦ ἔφεραν τὸ κακόν τοῦτο, πάντοτε περὶ τὴν πόλιν σου ὑπάρχουν μάχαι καὶ φόνοι· ὑπόμεινον, μὴ θεοκνῆς ἀκατα-

παύστως, διότι δὲν θὰ ὠφεληθῇς παντάπασι λυπούμενος διὰ τὸν υἱόν σου, οὔτε θέλεις τὸν ἀναστήσει ἄλλὰ μᾶλλον θὰ πάθῃς καὶ ἄλλο κακόν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ γέρων θεοειδῆς Πρίαμος·

«Μὴ μὲ βάλῃς νὰ καθήσω, ἔνδοξε Ἀχιλλεῦ, ἐνόσω ὁ Ἕκτορ κεῖται εἰς τὰς σκηνὰς ἄταφος, ἀλλ' ἀπόδος μοι αὐτὸν τάχιστα διὰ νὰ τὸν ἴδω· λάβε δὲ καὶ τὰ πολλὰ λύτρα, τὰ ὅποια σὲ φέρω. Εἴθε νὰ τὰ χαρῇς καὶ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν πατρίδα σου, ἐπειδὴ καὶ ἐμὲ ἄφησες ἀβλαβῆ νὰ ζῶ καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.»

Πρὸς αὐτὸν ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς·

«Μὴ μὲ ἐρεθίζῃς πλέον, ὦ γέρον, καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος διενοούμην νὰ σοὶ ἀποδώσω τὸν Ἕκτορα, διότι ἐκ τοῦ Διὸς μοι ἦλθεν ἄγγελος, ἡ μήτηρ ἥτις μὲ ἐγέννησεν, ἡ θυγάτηρ τοῦ θαλασσίου γέροντος, καὶ γνωρίζω, Πρίαμε, οὔτε μὲ λανθάνεις ὅτι θεὸς τις σὲ ἔφερεν εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν, διότι δὲν ἤθελε τολμήσει ἄνθρωπος καὶ πολὺ γενναῖος ἐὰν ἦναι νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν στρατόν· δὲν ἤθελε διαφύγει τὰς φυλακὰς, οὔτε ἔθελε μετακινήσει εὐκόλως τοὺς μοχλοὺς τῶν θυρῶν μας· διὰ τοῦτο μὴ μὲ παροξύνῃς περισσότερον εἰς λύπην· φοβοῦμαι μήπως δὲν ἀφήσω οὔτε σὲ τὸν ἴδιον εἰς τὴν σκηνήν, μολονότι εἶσαι ἱκέτης, καὶ ἀπειθήσω εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Διός.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ γέρων ἐφοβήθη καὶ ἐπείθετο εἰς τὸν λόγον του· ὁ δὲ Πηλεΐδης ἐξῆλθεν ἐκ τῆς σκηνῆς ὡς λέων, ὃχι μόνος, ἀλλὰ παρακολουθούμενος ὑπὸ δύο ὀπαδῶν, τοῦ Αὐτομέδοντος καὶ τοῦ Ἀλκίμου, τοὺς ὁποίους ἐτίμα περισσότερον ὅλων τῶν ἐταίρων μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου· οὗτοι τότε ἔλυσαν τοὺς ἵππους καὶ τὰς

ἡμιόνους ἀπὸ τὸν ζυγὸν, ὠδήγησαν εἰς τὴν σκηνὴν τὸν κήρυκα τοῦ γέροντος, τὸν ἐκάθησαν ἐπὶ σκαμνίου, καὶ ἔλαβον τὰ ἄπειρα λύτρα τοῦ Ἑκτορος, ἀφῆκαν δὲ δύο ἱμάτια καὶ καλῶς ἐξεργασμένον χιτῶνα, ἵνα σκεπάσας τὸν νεκρὸν τὸν δώσῃ νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὸν οἶκον. Καλέσας τὰς θεραπαίνας, τὰς διέταξε νὰ τὸν λούσωσι, νὰ τὸν ἀλείψωσι, καὶ νὰ τὸν φέρωσι μακρὰν μήπως τὸν ἰδῇ ὁ Πρίαμος καὶ δὲν δυνηθῇ νὰ κρατήσῃ τὸν θρῆνον ἐκ τῆς λύπης, καὶ μήπως ὁ Ἀχιλλεὺς ἐρεθισθεὶς τὸν φονεύσῃ παρακούων τὰς ἐντολὰς τοῦ Διός. Ἀφοῦ δὲ αἱ δοῦλαι ἔλουσαν αὐτὸν καὶ τὸν ἔχρισαν μὲ ἔλαιον, τὸν ἐνέδυσαν τὸν χιτῶνα καὶ τὸ ἱμάτιον, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς σηκώσας αὐτὸν τὸν ἔθεσεν εἰς τὴν κλίνην, ἔπειτα δὲ μετὰ τῶν ἐταίρων του τὸν ἔθεσεν εἰς τὴν ὠραίαν ἄμαξαν. Κατόπιν δὲ κλαίων εἶπε πρὸς τὸν ἀγαπητόν του ἐταῖρον·

«Πάτροκλε, μὴ μοῦ παροργισθῆς, ἐὰν μάθης εἰς τὸν Ἄδην ὅτι ἀπέδωκα τὸν Ἑκτορα εἰς τὸν πατέρα του, ἀφοῦ μοι ἔδωκε λαμπρὰ λύτρα, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ εἰς σὲ θὰ δώσω τὸ μέρος ὅσον πρέπει.»

Εἶπε καὶ ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὴν σκηνὴν ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς, ἐκάθησεν εἰς τὴν ὠραίαν καὶ ποικίλην του ἔδραν, ὁπόθεν ἐσηκώθη εἰς τὸν ἀπέναντι τοῦτον, καὶ εἶπεν εἰς τὸν Πρίαμον·

«Γέρον, ὁ υἱός σου σοὶ ἀπεδόθη ἤδη, καθὼς ἐπεθύμεις· αὔριον δὲ τὸ πρῶτ' φέρων αὐτὸν θέλεις τὸν ἰδεῖ, τώρα δὲ ἄς φάγωμεν, διότι καὶ αὕτῃ ἡ καλλιπλόκαμος Νιόβη ἐνθυμήθη τὴν τροφήν, ὅταν ἔχασε δώδεκα υἱοὺς εἰς τὸν οἶκόν της, ἕξ θυγατέρας καὶ ἕξ υἱοὺς ἀκμαίους· καὶ αὐτοὺς μὲν ἐφόνευσεν ὁ Ἀπόλλων διὰ τοῦ τόξου του, τὰς δὲ θυγατέρας ἡ Ἄρτεμις, ὀργισθεῖσα κατὰ τῆς Νιόβης,

διότι ἐξισούτο πρὸς τὴν μητέρα τὴν Λητώ, τὴν καλλι-
πάρειον, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἐκείνη μὲν ἐγέννησε δύο, αὐτὴ δὲ
πολλὰ τέκνα· ἐκεῖνα ὅμως, καίτοι δύο, ἐφόνευσαν τὸν
μέγαν ἀριθμόν. Ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας εὐρίσκοντο ταῦτα εἰς
τὸν τόπον, ὅπου ἐφονεύθησαν, οὔτε ὑπῆρχέ τις νὰ τὰ
θάψῃ, διότι ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἀπελίθωσε τοὺς λαοὺς,
τὴν δεκάτην ὅμως τὰ ἔθαψαν οἱ θεοὶ, ἡ δὲ Νιόβη ἐπεθύ-
μησε νὰ φάγῃ ἀφοῦ ἀπέκαμε κλαίουσα· τῶρα δὲ εἰς τὸ
Σίπυλον, μεταξὺ τῶν πετρῶν τῶν ἐρήμων ὁρέων, ὅπου
λέγουσιν ὅτι κατοικοῦσιν αἱ νύμφαι, αἱ ὁποῖαι χορεύουσι
περὶ τὸν Ἀχελῶον, ἡ Νιόβη καίτοι ἀπολίθωθεῖσα ὑπο-
φέρει τὰ τῶν θεῶν δεινά. Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἄς φάγωμεν,
ἔπειτα δὲ κλαίεις τὸν υἱόν σου ἀφοῦ τὸν φέρῃς εἰς τὸ
Ἴλιον· τῷ ὄντι δὲ θέλει σοὶ εἶσθαι ἄξιος πολλῶν δα-
κρύων.

Εἶπε καὶ σηκωθείς ἔσφαξε λευκὸν πρόβατον ὁ ταχύ-
πους Ἀχιλλεὺς, οἱ δὲ ἐταῖροί του τὸ ἐξέδειρον καὶ τὸ
ἡτοίμασαν ἐπιτηδείως, τὸ ἐτεμάχισαν, τὸ ἐπέρασαν εἰς
τοὺς ὀβελοὺς, τὸ ἔψῃσαν ἐπιμελῶς καὶ τὸ ἔσυραν ἀπὸ τοῦ
πῦρ· ὁ δὲ Αὐτομέδων λαβὼν ἄρτον εἰς ὠραῖα κάνιστρα
ἐμοίρασεν εἰς τὴν τράπεζαν. Αὐτοὶ δὲ ἤπλωνον τὰς χει-
ράς των εἰς τὰ προκείμενα φαγητά· ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθησαν,
ὁ Δαρδανίδης Πρίαμος ἐθαύμαζε τὸν Ἀχιλλεῆα πόσον μέγας
καὶ πόσον ὠραῖος ἦτο, διότι ὠμοίαζε καθ' ὅλα μὲ τοὺς
θεοὺς, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐθαύμαζε τὸν Δαρδανίδην Πρία-
μον, βλέπων τὴν ὠραίαν του ὄψιν καὶ ἀκούων τὸν λόγον
του· ἀφοῦ δὲ νύφρāνθησαν βλέποντες ἀλλήλους, εἶπε
πρῶτος ὁ Πρίαμος·

«Κοίμισόν με τάχιστα, ἔνδοξε Ἀχιλλεῦ, ἵνα εὐφρανθῶ
κοιμηθεὶς· διότι ἀφ' ὅτου ὁ υἱός μου ἐφονεύθη ὑπὸ σοῦ,

δὲν ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς μου ὑπὸ τὰ βλέφαρα, ἀλλὰ πάντοτε στενάζω καὶ μυρίας λύπας ὑποφέρω κυλιόμενος κατὰ γῆς, εἰς τὴν περιφραγμένην αὐλήν· τῶρα δὲ καὶ φαγητὸν ἔφαγα καὶ οἶνον ἔπια, ἐνῶ πρότερον δὲν ἔτρωγα τίποτε.»

Εἶπεν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς διέταξε τοὺς ἑταίρους καὶ τὰς θεραπαίνας νὰ στρώσωσιν εἰς τὴν αἵθουσαν· νὰ βάλωσιν ἐπ' αὐτῆς ὠραῖα στρώματα καὶ ὑπεράνω τάπητας, ὑπεράνω δὲ χλαίνας δασείας, ἵνα σκεπασθῇ· αὐταὶ δὲ ἐξῆλθον τῆς σκηνῆς φῶς εἰς τὰς χεῖρας κρατοῦσαι· πάραυτα δὲ διακονοῦσαι ἔστρωσαν δύο κλίνας, πρὸς αὐτὸν δὲ πειράζων εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς·

«Ἐξω πλαγίασον, φίλε γέρον, μήπως ἔλθῃ ἐνταῦθα κἄνεις ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν Ἀχαιῶν, οἱ ὅποιοι συσκέπτονται μετ' ἐμοῦ καθήμενοι ὥς εἶναι πρέπον· ἐὰν κἄνεις ἐκ τούτων σὲ ἴδῃ ἐν καιρῷ νυκτὸς, πάραυτα ἤθελε τὸ εἰπεῖ εἰς τὸν βασιλέα Ἀγαμέμνονα καὶ τότε ἤθελεν ἀναβληθῇ ἡ ἀπόδοσις τοῦ νεκροῦ· ἀλλ' εἰπέ μοι πόσας ἡμέρας χρειάζεσαι διὰ νὰ ἐνταφιάσῃς τὸν ἐνδοξὸν Ἑκτορα, ἵνα καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος μένω καὶ τὸν λαὸν ἐμποδίζω τοῦ πολεμεῖν;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ γέρον θεοειδὴς Πρίαμος·

«Ἐὰν ἐπιθυμῇς νὰ ἐνταφιάσω τὸν Ἑκτορα, οὔτω πράττων θέλεις μ' εὐχαριστήσῃ· διότι γνωρίζεις πόσον εἴμεθα περικεκλεισμένοι εἰς τὴν πόλιν, τὸ δὲ δάσος εἶναι μακρὰν ἵνα φέρωμεν ξύλα ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ οἱ Τρῶες φοβοῦνται πολὺ. Μᾶς χρειάζονται ἐννέα ἡμέραι διὰ νὰ τὸν κλαύσωμεν εἰς τὸν οἶκον. Τὴν δεκάτην δυνάμεθα νὰ τὸν θάψωμεν καὶ ὁ λαὸς νὰ εὐωχηθῇ τὴν ἐνδεκάτην

θέλομεν ἀνεγείρει εἰς αὐτὸν τύμβον, τὴν δὲ δωδεκάτην θέλομεν πολεμήσει, ἐὰν ᾦναι ἀνάγκη.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς·

«Ταῦτα θέλουσι γίνεαι, γέρον Πρίαμε, καθὼς ἐπιθυμεῖς· θὰ ἐμποδίσω τὸν πόλεμον τοσοῦτον χρόνον, ὅσον εἶπας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ γέροντος εἰς τὸν καρπὸν διὰ νὰ μὴ φοβηθῇ· καὶ ὁ μὲν κῆρυξ καὶ ὁ Πρίαμος ἐκοιμήθησαν εἰς τὸν πρόδομον συνετὰ βουλευόμενοι, ὁ δὲ Ἀχιλλεύς ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς, παρ' αὐτῷ δὲ ἡ καλλιπάρειος Βρισηΐς. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι θεοὶ καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ἵππων μαχόμενοι ἄνδρες ἐκοιμῶντο ὅλην τὴν νύκτα, καταληφθέντες ὑπὸ τοῦ ἡδέος ὕπνου, τὸν Ἑρμῆν ὅμως δὲν κατελάμβανεν ὁ ὕπνος, διαλογιζόμενον ἵνα ἐπαναφέρῃ τὸν Πρίαμον ἐκ τῶν πλοίων εἰς τὴν Τροίαν, διαλαθὼν τοὺς φύλακας. Σταθεὶς δὲ ὑπὲρ ῥάνω τῆς κεφαλῆς του τῷ εἶπεν·

«ὦ γέρον, διόλου δὲν φροντίζεις διὰ τὸ κακόν. Πῶς κοιμᾶσαι ἀκόμῃ μετὰξὺ πολεμίων ἀνδρῶν, ἀφοῦ σὲ ἄφησεν ὁ Ἀχιλλεύς; Τώρα μὲν τὸν ἀγαπητόν σου υἱὸν τὸν ἐλύτρωσες, πολλὰ λύτρα δοὺς, διὰ σὲ ὅμως ζῶντα οἱ ἐναπολειφθέντες υἱοὶ σου ἠθελον δώσει τριπλάσια, ἐὰν μάθῃ ὁ Ἀγαμέμνων καὶ οἱ ἄλλοι Ἀχαιοὶ ὅτι εἶσαι ἐδῶ.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ γέρων ἐφοβήθη καὶ ἐξύπνησε τὸν κήρυκα, ὁ δὲ Ἑρμῆς ἐξευξε τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους των, ταχέως δὲ τὰς ἤλαυνε διὰ μέσου τοῦ στρατοῦ, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ κανεὶς. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ Ξάνθου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ Ζεὺς, ὁ μὲν Ἑρμῆς ἀπέπτη εἰς τὸν Ὀλύμπον, ἡ δὲ κροκόπεπλος Λυγὴ διεσχορπίζετο εἰς ὅλην τὴν γῆν· οἱ δὲ δύο γέ-

ροντες ἤλαυνον κλαίοντες καὶ στενάζοντες τοὺς ἵππους εἰς τὴν πόλιν, αἱ δὲ ἡμίονοι ἔφερον τὸν νεκρόν· κανεῖς δὲ ἄλλος οὔτε ἐκ τῶν ἀνδρῶν οὔτε ἐκ τῶν γυναικῶν τοὺς εἶδε πρότερον, ἀλλὰ ἡ Κασσάνδρα, ὁμοία μὲ τὴν χρυσὴν Ἀφροδίτην, ἀναβᾶσα εἰς τὴν ἀκρόπολιν, εἶδε τὸν πατέρα τῆς καθήμενον εἰς τὴν ἅμαξαν καὶ τὸν κήρυκα τὸν ἐν τῇ πόλει φωνάζοντα· εἶδε δὲ καὶ τὸν νεκρὸν κείμενον ἐν τῇ κλίνῃ ἐπὶ τῶν ἡμιόνων. Ὡλλολύξασα δὲ ἐφώναζεν ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν·

«Τρῶες καὶ τρωϊάδες, ἐλθόντες ἰδέτε τὸν Ἑκτορα, ἐὰν ποτὲ ἐχαίρετε βλέποντες αὐτὸν ἐπανερχόμενον ζῶντα ἐκ τῆς μάχης, διότι τῷ ὄντι ἦτο μεγάλη χαρὰ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς ὅλον τὸν λαόν.»

Ταῦτα εἶπε, δὲν ἔμεινε δὲ εἰς τὴν πόλιν οὔτε ἀνὴρ οὔτε γυνή, διότι ὅλους κατέλαβε λύπη μεγάλη· ἀπήντησαν δὲ αὐτὸν πλησίον τῶν πυλῶν φέροντα τὸν νεκρόν· πρῶτον δὲ ἡ ἀγαπητὴ σύζυγός του καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ του, ὁρμήσασαι ἀπέσπων τὰς τρίχας τῶν ἐγγίζουσai τὴν κεφαλὴν τοῦ ἥρωος. Ὁ λαὸς, πέριξ ἰστάμενος, ἔκλαιε καὶ ἤθελε κλαίει τὸν Ἑκτορα ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν, ἐὰν ὁ γέρων δὲν ἔλεγεν εἰς αὐτὸν ἐκ τῆς ἀμάξης·

«Παραμερίσατε διὰ νὰ διέλθωσιν αἱ ἡμίονοι, ἔπειτα δὲ θέλετε κορεσθῇ κλαίοντες, ἀφοῦ τὸν φέρω εἰς τὸν οἶκον.»

Ταῦτα εἶπεν, αὐτοὶ δὲ διεχωρίσθησαν καὶ ἀφῆκαν τόπον νὰ διέλθῃ ἡ ἅμαξα. Ἀφοῦ τὸν ἔφερον εἰς τὸν λαμπρὸν οἶκον, τὸν ἔθεσαν εἰς ὠραίαν κλίνην, ἔβαλον δὲ θρηνηδοὺς νὰ καθήσωσιν, οἱ ὅποιοι ἀρχίζουσι τοὺς θρήνους καὶ τοὺς στεναγμούς. Καὶ οἱ μὲν θρηνηδοὶ ἐθρήνουν, αἱ δὲ γυναῖκες ἀνεστενάζον, ἐν μέσῳ δὲ αὐτῶν ἡ λευκώλε-

νος Ἀνδρομάχη κρατοῦσα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνδροφόνου
Ἑκτορος ἤρχισε τὸν θρῆνον·

«Σύζυγέ μου, νέος ἀπέθανες, καὶ μὲ ἀφίνεις χήραν εἰς
τὸν οἶκον, ὃ δὲ υἱός σου πολὺ νήπιος εἶναι, τὸν ὅποιον
ἐγεννήσαμεν σὺ καὶ ἐγὼ, οἱ δυστυχεῖς ! οὐδὲ νομίζω ὅτι
θέλει φθάσει εἰς τὴν ἡβικὴν ἡλικίαν, πολὺ πρὶν ἢ πόλις
αὕτη θέλει καταστραφῇ ἐντελῶς, ἐπειδὴ ἐχάθης σὺ ὃ
φύλαξ, ὅστις ἔσωσας αὐτὴν καὶ ἐφύλαττες τὰς γυναῖκας
καὶ τὰ τέκνα, αἱ ὅποιαι ταχέως θέλουσιν ἀπαχθῇ διὰ
τῶν πλοίων αἰχμάλωτοι καὶ ἐγὼ μετ' αὐτῶν· σὺ δὲ, υἱέ
μου Ἀστυάναξ, ἢ θὰ ἀκολουθήσῃς τὴν μητέρα σου καὶ
θὰ ἐργάζεσαι ἔργα ἀπρεπῆ, παραπονούμενος ἔμπροσθεν
σκληροῦ κυρίου, ἢ κανεῖς τῶν Ἀχαιῶν λαβὼν θέλει σὲ
ρίψει ἀπὸ τὸν πύργον σκληρῶς νὰ ἀποθάνῃς, μνησικακῶν
διότι ὁ Ἑκτωρ ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του, ἢ τὸν πατέρα
του, ἢ τὸν υἱόν του· διότι πολλοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐφονεύ-
θησαν ὑπὸ τοῦ Ἑκτορος. Ὁ πατήρ σου ἦτο τρομερὸς εἰς
τὴν μάχην, καὶ διὰ τοῦτο οἱ λαοὶ τὸν κλαίουσιν εἰς τὴν
πόλιν, κακὸν δὲ θρῆνον καὶ πένθος ἔκαμες εἰς τοὺς γο-
νεῖς, ὧ Ἑκτορ· πρὸ πάντων ὅμως εἰς ἐμὲ μεγάλην λύπην
θέλεις ἀφήσει, διότι ἀποθνήσκων δὲν ἤπλωσας ἐκ τῆς
κλίνης τὰς χεῖράς σου πρὸς ἐμὲ, οὔτε μὲ εἶπες παρηγο-
ρητικόν τινα λόγον, τὸν ὅποιον νὰ ἐνθυμῶμαι πάντοτε
νύκτα καὶ ἡμέραν κλαίουσα.»

Ταῦτα εἶπε κλαίουσα, αἱ δὲ γυναῖκες ἀνεστέναζον·
μετ' αὐτὰς δὲ ἡ Ἑκάβη ἤρχισε πικρὸν θρῆνον·

«ὦ Ἑκτορ, ἐξ ὅλων τῶν υἱῶν μου μᾶλλον φίλτατε,
βεβαίως ἐν ὅσῳ ἔζης ἠγαπᾶσο μεγάλως ὑπὸ τῶν θεῶν,
οἱ ὅποιοι ἐφρόντιζον περὶ σοῦ καὶ εἰς τὸν θάνατόν σου,
διότι καὶ ἄλλους υἱούς μου ὃ ταχύπους Ἀχιλλεὺς αἰχμα-

λωτίζων τοὺς ἐπώλει πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν Σάμον, εἰς τὴν Ἴμβρον καὶ εἰς τὴν ἄξενον Λῆμον· ἀφοῦ ὅμως ἐφόνευσε σέ, σέ ἔσυρε πολλάκις περὶ τὸν τύμβον τοῦ ἐταίρου του Πατρόκλου, τὸν ὅποιον ἐφόνευσες· ἀλλ' ὅμως οὐδὲ τοιοῦτοτρόπως δὲν τὸν ἀνέστησε· τῶρα δὲ μοῦ εἶσαι δροσερὸς καὶ ὡς νεωστὶ πεφονευμένος, ὅμοιος μὲ ἐκείνον, τὸν ὅποιον ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων διὰ τῶν βελῶν του ταχέως καὶ ἀλύπως ἐφόνευσε.»

Ταῦτα εἶπε κλαίουσα, διήγειρε δὲ ἄσβεστον θρῆνον. Μετ' αὐτὴν δὲ ἡ Ἑλένη τρίτη ἤρχισε τὸν θρῆνον.

Ἄῖ· Ἐκτορ, ἐξ ὅλων τῶν ἀνδραδέλφων μου μᾶλλον φίλτατε, διότι ὁ Ἀλέξανδρος ἐγένετο σύζυγός μου ἀφοῦ μὲ ἔφερεν εἰς τὴν Τροίαν· εἶθε νὰ ἀπέθνησκον πρότερον διότι παρῆλθον ἤδη εἴκοσιν ἔτη, ἀφ' οὔτου ἐγκατέλειψα τὴν πατρίδα μου· οὐδέποτε ὅμως ἤκουσα παρὰ σοῦ λόγον κακὸν, οὐδὲ ἀπρεπῆ. Καὶ ἐάν τις εἰς τὸν οἶκον ἢ ἐκ τῶν ἀνδραδέλφων ἢ ἐκ τῶν συννυμφῶν ἢ ἡ πενθερά, διότι ὁ πενθερὸς εἶναι πολὺ ἡμερος ὡς πατὴρ, ἤθελε μὲ ὀνειδίσαι, σὺ, προσομιλῶν αὐτὸν, τὸν ἐμπόδιζες διὰ τῆς συνέσεώς σου καὶ τῶν φρονίμων σου λόγων. Διὰ τοῦτο λυπημένη κλαίω καὶ σέ καὶ ἐμὲ τὴν ἀθλίαν, διότι κἀνεῖς ἄλλος εἰς τὴν Τροίαν δὲν μοὶ εἶναι προσηνὴς οὔτε φίλος, ὅλοι δὲ μὲ μισοῦσι.»

Ταῦτα εἶπε κλαίουσα, ἀνεστέναζε δὲ ὁ ἄπειρος λαὸς, πρὸς τὸν ὅποιον ὁ γέρων Πρίαμος εἶπε·

«Τρῶες, φέρετε ἤδη ξύλα εἰς τὴν πόλιν, μηδὲ φοβηθῆτε τὸν πολὺν στρατὸν τῶν Ἀργείων, διότι ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποστελλων με ἐνταῦθα ἐκ τῶν πλοίων μοὶ ὑπεσχέθη ὅτι δὲν θὰ μὲ βλάβῃ πρὶν ἀνατείλῃ ἡ δωδεκάτη ἡώς.»

Ταῦτα εἶπεν, αὐτοὶ δὲ ἐζεύγνουον βοῦς καὶ ἡμιόνους ὑπὸ τὰς ἀμάξας, παρευθὺς δὲ ἔπειτα συνηθροίσθησαν ἔμ-
προσθεν τῆς πόλεως. Ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας ἐκόμιζον ἄφθονα
ξύλα εἰς τὴν πόλιν, τὴν δὲ δεκάτην κλαίοντες ἔκαμον
τὴν ἐκφορὰν τοῦ ἀνδρείου Ἑκτορος· ἔβαλαν τὸν νεκρὸν
εἰς τὸ μέσον τῆς πυρᾶς καὶ ἔθεσαν πῦρ. Τὴν ἀκόλουθον
ἡμέραν συνηθροίσθη ὁ λαὸς περὶ τὴν πυρὰν τοῦ ἐνδόξου
Ἑκτορος· καὶ πρῶτον μὲν ἔσβυσαν μὲ οἶνον ὅσον ἀκόμῃ
ἐσώζετο πῦρ· ἔπειτα δὲ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἐταῖροί του
θρηνοῦντες καὶ κλαίοντες θερμῶς συνήθροισαν τὰ ὅσῃ
του, τὰ περιέκλεισαν εἰς χρυσὴν λάρνακα, ἐκάλυψαν αὐ-
τὴν διὰ μαλακῶν πορφυρῶν πέπλων, καὶ τὴν κατεβίβα-
σαν εἰς λάκον βαθὺν τὸν ὅποιον ἐκάλυψαν διὰ πολλῶν
καὶ μεγάλων πετρῶν· τέλος ἀνήγειρον τὸν τύμβον καὶ
ἔθεσαν περὶ αὐτὸν σκοποὺς μήπως ἐφορμήσωσι πρότερον
οἱ Ἀχαιοὶ· κατασκευάσαντες δὲ τὸν τύμβον ἐπέστρεψαν,
καὶ συναθροισθέντες παρεκάθησαν εἰς λαμπρὰν εὐωχίαν,
εἰς τὰ μέγαρα τοῦ Πριάμου, τοῦ ἐνδόξου βασιλέως. Τοι-
αύτας ἐπικηδείους τιμὰς ἀπέδιδον οἱ Τρῶες εἰς τὸν ἱππό-
την Ἑκτορα.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ «ΙΛΙΑΔΟΣ.»

1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem of the existence of solutions of the system of equations

2. The second part of the paper is devoted to a detailed study of the case of the system of equations

3. The third part of the paper is devoted to a study of the case of the system of equations

4. The fourth part of the paper is devoted to a study of the case of the system of equations

5. The fifth part of the paper is devoted to a study of the case of the system of equations

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΜΕΤΕΝΕΧΘΕΙΣΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΘΩΜΙΛΗΜΕΝΗΝ

ΥΠΟ

Α. Γ. ΣΚΑΛΙΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΠΑΣΣΑΡΗ.

(Ὅδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 51.)

1873.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Α.

Ψάλε, ὦ Μοῦσα, τὸν πολυμήχανον ἄνδρα ὅστις πολὺν χρόνον περιεπλανήθη ἀποῦ ἐξεπόρθησε τὴν ἱερὰν πόλιν τῆς Τροίας, πολλὰς εἶδε πόλεις καὶ πολλῶν λαῶν ἐγνώρισε τὰ ἔθνη· ὑπέφερε δὲ καὶ αὐτὸς πολλὰ δεινὰ εἰς τὴν θάλασσαν, ζητῶν νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς συντρόφους του εἰς τὴν πατρίδα των. Δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ τοὺς σώσῃ, ὅσον καὶ ἂν προσεπάθησε, διότι ἡ κακία των ἐπέφερε τὸν ὄλεθρόν των. Οἱ ἄφρονες! εἶχον φάγει τὰς βοῦς τοῦ Ἥλιου Ὑπερίνορος, καὶ οὗτος τοῖς ἀφῆρεσε τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς. Θεᾶ, θύγατερ τοῦ Διὸς, εἶπε καὶ εἰς ἡμᾶς ὀλίγα τοῦλάχιστον ἐκ τῶν συμβάντων τούτων.

Ἦδη ὅλοι ἐκεῖνοι ὅσοι διέφυγον τὸν τρομερὸν ὄλεθρον εἶχον ἐπιστρέφει εἰς τὰς πατρίδας των, σιωθέντες ἀπὸ τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου καὶ τῶν κυμάτων· αὐτὸν δὲ μόνον, καίτοι ποθοῦντα τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφήν καὶ τὴν σύζυγόν του, ἐκράτει ἡ σεβασμία νύμφη, ἡ ἔνδοξος θεὰ Καλυψώ, εἰς βαθέα σπήλαια ἐπιθυμοῦσα νὰ τὸν ἔχῃ σύζυγόν της. Ἀλλ' ὅταν τέλος τὰ ἔτη, πληροῦντα τὴν περιστροφήν των, ἔφερον τὴν ἡμέραν τὴν ὁποίαν ὥρισαν οἱ θεοὶ διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἰθάκην, καὶ τότε ἀκόμη ἐν τῷ μέσῳ τῶν φιλτάτων του ἔμελλε νὰ ὑποστῇ τρομερὰς δοκιμασίας. Ὅλοι οἱ θεοὶ τὸν εὖσπλαγχνίζοντο, πλὴν τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις οὐδὲ στιγμὴν ἔπαυε τὴν ὀργὴν του κατὰ τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσεως, πρὶν φθάσῃ αὐτός εἰς τὴν πατρίδα του.

Ἀλλ' ὁ μὲν Ποσειδὼν εἶχε μεταβῆ πρὸς τοὺς Αἰθίοπας οἵτινες οἰκοῦσι μακρὰν, τοὺς Αἰθίοπας, οἵτινες εἰσὶ διγρη-

μένοι εἰς δύο λαοὺς εἰς τὰ ἔσχατα τῆς οἰκουμένης, τοὺς μὲν πρὸς τὸ μέρος ὅπου δύει ὁ Ὑπερίων, τοὺς δὲ πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἀνατέλλει· ἐκεῖ θὰ εὕρισκεν ἐκατόμβην ταύρων καὶ ἀρνίων, ἐκεῖ θὰ ἐτέρπετο παρακαθήμενος εἰς τὰ συμπόσιά των. Οἱ δὲ ἄλλοι θεοὶ ἦσαν συνηγμένοι εἰς τὰ δώματα τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Καὶ ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ· διότι ἐνθυμήθη τὸν εὐγενῆ Αἰγισθὸν τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου εἶχε φονεύσει ὁ ἔνδοξος υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος Ὁρέστης. Ἐκεῖνον λοιπὸν ἐνθυμηθεὶς, εἶπε τὰ ἐξῆς πρὸς τοὺς ἀθανάτους.

Ἄφεῦ! πῶς οἱ θνητοὶ κατηγοροῦσι τοὺς θεοὺς! Λέγουσιν ὅτι αἱ δυστυχίαι των προέρχονται παρ' ἡμῶν, ἐνῶ πολλάκις αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μὲ τὰς κακὰς των πράξεις περιπίπτουσιν εἰς συμφορὰς μηδόλως ὑπὸ τῆς μοίρας προωρισμένας. Οὕτω καὶ τῶρα ὁ Αἰγισθὸς, παρὰ τὴν εἰμαρμένην, ἔλαβεν ὡς γυναῖκα τὴν νόμιμον σύζυγον τοῦ Ἀτρείδου, ἀπέκτεινε δὲ αὐτὸν ἐπιστρέψαντα εἰς τὴν πατρίδα του, καίτοι γνωρίζων ὅτι τὸν περιμένει ὀλεθρὸς τρομερὸς, ἀφοῦ ἡμεῖς προείπομεν εἰς αὐτὸν, πέμψαντες τὸν συνετὸν φονέα τοῦ Ἄργου Ἑρμῆν, νὰ μὴ φονεύσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ νὰ μὴ ἐπιθυμήσῃ τὴν σύζυγόν του, διότι θὰ τὸν τιμωρήσῃ ἡμέραν τινὰ ὁ Ὁρέστης ὅταν ἀνδρωθῇ καὶ ἐπιθυμήσῃ νὰ ἐπανιδῇ τὴν πατρίδα του. Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Ἑρμῆς· ἀλλ' αἱ ἀγαθαὶ συμβουλαὶ του δὲν ἔπεισαν τὴν καρδίαν τοῦ Αἰγισθοῦ, ὅστις τῶρα ἀπέτισε διαμιᾶς ὅλα τὰ ἐγκλήματατά του.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ.

«ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδῃ, ὕπατε τῶν βασιλέων, ἐκεῖνος βεβαίως κατελήφθη ὑπὸ δικαίου ὀλέθρου· τοιουτοτρόπως δὲ ἃς ἀπολεσθῇ καὶ πᾶς ἄλλος ὅστις ἤθελε πράξει τὰ αὐτά. Ἄλλ' ἡ καρδία μου σπαράσσεται ὁσάκις ἐνθυμοῦμαι τὸν ἔμφρονα Ὀδυσσεά, τὸν δύσμοιρον, ὅστις τοσοῦτον ἤδη χρόνον τυραννεῖται μακρὰν τῶν φίλων του εἰς νῆσον τὴν ὁποίαν περιβρέχουσι τὰ κύματα καὶ ἥτις εἶναι εἰς τὸ κέντρον τῆς θαλάσσης, νῆσον κατὰφυτον ἀπὸ δάσῃ ὅπου κατοί-

καὶ θεὰ, ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀγρίου Ἀτλαντος ὅστις γινώσκει τὰ βάθη ὅλης τῆς θαλάσσης καὶ ὅστις βαστάζει τὰς ὑψηλὰς στήλας αἵτινες χωρίζουσι τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τῆς γῆς. Τούτου ἡ θυγάτηρ κρατεῖ τὸν δύστηνον Ὀδυσσεά, ὀδυρόμενον, καὶ ἀκαταπαύστως τὸν θωπεύει μὲ λόγους τρυφεροὺς καὶ κολακευτικούς διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ λησμονήσῃ τὴν Ἰθάκην. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς, ποθῶν νὰ ἴδῃ τοῦλάχιστον τὸν καπνὸν ὅστις ἀνυψοῦται ἀπὸ τὰς στέγας τῆς πατρίδος του, εὐχεται νὰ ἀποθάνῃ. Δὲν θὰ συγκινηθῇ λοιπὸν ἡ καρδιά σου, ὦ θεὲ τοῦ Ὀλύμπου; Δὲν σὲ εὐηρέστησε λοιπὸν ὁ Ὀδυσσεὺς προσφέρων σοι θυσίας πλησίον τῶν πλοίων τῶν Ἀργείων εἰς τὰς εὐρείας πεδιάδας τῆς Τροίας; Διατί ἄρά γε εἶσαι τόσον κατ' αὐτοῦ ὠργισμένος, ὦ Ζεῦ;

Πρὸς ταύτην ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ἐγείρων τὰς νεφέλας Ζεὺς.

«ὦ τέκνον μου, ποῖος λόγος ἐξῆλθε τῶν χειλέων σου! Πῶς, ὕστερον ἀπὸ ὅλα ταῦτα, νὰ λησμονήσω τὸν θεῖον Ὀδυσσεά, ὅστις ὅλους τοὺς θνητοὺς ὑπερτερεῖ κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ ὅστις προσέφερε θυσίας πλειοτέρας τῶν ἄλλων εἰς τοὺς ἀθανάτους οἵτινες οἰκοῦσι τὸν εὐρὺν οὐρανόν; Ἀλλ' ὁ περιβάλλων τὴν γῆν Ποσειδῶν εἶναι πάντοτε ὠργισμένος ἕνεκα τοῦ Κύκλωπος τοῦ ὁποίου ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξώρυξε τὸν ὀρθαλμὸν, τοῦ ἰσοθέου Πολυφήμου, τοῦ ὁποίου ἡ δύναμις εἶναι ἀνωτέρα ὅλων τῶν ἄλλων Κυκλώπων, καὶ τὸν ὁποῖον ἡ νύμφη Θέωσα, ἡ θυγάτηρ τοῦ κυριάρχου τῆς ἀγόνου θαλάσσης Φόρκυος, ἐγέννησε μιγεῖσα μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος ἐντὸς βαθέος σπηλαίου. Τούτου ἕνεκα λοιπὸν ὁ γαιοσείστης Ποσειδῶν φεῖδεται μὲν τῆς ζωῆς τοῦ Ὀδυσσεως, τὸν πλανᾷ δὲ μακρὰν τῆς πατρίδος του. Ἀλλ' ἔστι, ἡμεῖς οἱ ἐνταῦθα παρόντες ἅς φροντίσωμεν νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἐπιστροφὴν του, ὁ δὲ Ποσειδῶν θὰ ἀποθέσῃ τὸν θυμὸν του, διότι δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀντισταθῇ μόνος εἰς τὰς θελήσεις ὅλων τῶν ἀθανάτων θεῶν.»

Ἐπειτα δὲ ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνα ἀπήντησε πρὸς αὐτόν.

«ὦ ἡμέτερε πάτερ, Κρονίδη, ὕπατε τῶν βασιλέων, ἀν-
τιφώντι τώρα ἦναι ἀρεστὸν εἰς τοὺς μάκκαρας θεοὺς νὰ ἐπι-
στρέψῃ ὁ φρόνιμος Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν οἰκίαν του, ἃς πέμψωμεν
ἀμέσως εἰς τὴν νῆσον Ὀγυγίαν τὸν ταχυδρόμον ἡμῶν Ἑρ-
μῆν, τὸν φονέα τοῦ Ἄργου, διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ τάχιστα πρὸς
τὴν καλλίκομον νύμφην τὴν ἀμετάτρεπτον ἡμῶν ἀπόφασιν
περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ ἀτρομήτου Ὀδυσσέως ὅπως ἀνα-
χωρήσῃ οὗτος ἀμέσως. Ἐγὼ δὲ θὰ καταβῶ εἰς τὴν Ἰθάκην
διὰ νὰ παροτρύνω ἔτι μᾶλλον τὸν υἱόν του καὶ νὰ ἐνδυνα-
μώσω τὴν καρδίαν του ὅπως συγκαλέσῃ εἰς τὴν συνέλευσιν
τοὺς μακρὰν ἔχοντας τὴν κόμπην Ἀχαιοὺς καὶ ἀπαγορεύσῃ
εἰς ὅλους τοὺς μνηστῆρας νὰ καταβροχθίζωσι καθ' ἡμέραν
τὰ παχέα πρόβατά του καὶ τὰς στρεψικεράτους καὶ βραδυ-
πορούσας βοῦς. Θὰ τὸν πέμψω δὲ εἰς τὴν Σπάρτην καὶ εἰς
τὴν ἀμμῶδὴ Πύλον διὰ νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς
τοῦ πατρός του, ἐὰν δυνηθῇ νὰ μάθῃ τι, καὶ διὰ νὰ κατα-
στῇ ὀνομαστός μετὰ τῶν ἀνθρώπων.»

Εἶπε καὶ ὑπεδύθη ὥραια πέδιλα ἐξ ἀμβροσίας καὶ χρυσοῦ
ἄτινα φέρουσιν αὐτὴν ἐπὶ τῶν κυμάτων καὶ ἐπὶ τῆς ἀπε-
ράντου γῆς μὲ ταχύτητα ἀνέμου. Ἐλαβε δὲ εἰς χεῖρας δόρυ
κραταῖον, μὲ αἰχμὴν χαλκίνην ὀξεῖαν, βαρὺ, μακρὸν, στε-
ρεὸν, μὲ τὸ ὅποιον δαμάζει τὰς φάλαγγας τῶν ἡρώων καθ'
ᾧ ὀργίζεται ἡ θυγάτηρ τοῦ πανισχύρου πατρός. Καὶ ἐξορ-
μήσασα ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου, ἔστη ἐν τῇ μέσῃ
τῆς πόλεως Ἰθάκης εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ Ὀδυσσέως ἐπὶ τοῦ
αὐλείου οὐδοῦ· ἐκράτει δὲ εἰς τὴν παλάμην τὸ χαλκοῦν δόρυ
καὶ ἔλαβε τὴν μορφὴν φίλου, τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ταφίων
Μέντου. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν οἱ ὑπερήφανοι μνηστῆρες,
καθήμενοι ἐπὶ τῶν δερμάτων τῶν βοῶν τοὺς ὁποίους αὐτοὶ
οἱ ἴδιοι εἶχον θυσιάσει, διεσκέδαζον παίζοντες τοὺς πεσσοὺς
πρὸ τῶν θυρῶν. Κήρυκες καὶ πρόθυμοι θεράποντες, οἱ μὲν ἐ-
μίγνυνον ὕδωρ καὶ οἶνον ἐντὸς τῶν κρατῆρων, οἱ δὲ ἐπλυ-
νον διὰ σπόγγων πολυτρήτων τὰς τραπέζας καὶ ἔθετον αὐ-
τὰς ἐγώπιόν των διακείμενους πολλὰ κρέατα.

Ὁ θεῖος Τηλέμαχος εἶδε πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων τὴν θεάν·
καθήμενος μεταξὺ τῶν μνηστήρων, με καρδίαν τεθλιμμένην,
ἔβλεπε κατὰ διάνοιαν τὸν γενναῖον πατέρα του ἂν παρου-
σιαζόμενος ἔκ τινος μέρους διεσκόρπιζεν εἰς τὰ ἀνάκτορά του
τοὺς μνηστήρας, ἐλάμβανε τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον καὶ τὴν
κατοχὴν τῶν κτημάτων του. Τοιαῦται ἦσαν αἱ σκέψεις του,
ὅτε, καθήμενος μεταξὺ τῶν μνηστήρων, εἶδε τὴν Ἀθηναῖαν
καὶ ἔδραμε πρὸς τὴν στοὰν δυσανεσχετῶν διότι ξένος ἔμενε
τοσαύτην ὥραν ὄρθιος εἰς τὴν θύραν. Πλησιάσας αὐτὸν, λαμ-
βάνει τὴν δεξιάν του, ἀρπάζει τὸ χαλκοῦν δόρυ καὶ ἀπο-
τείνει αὐτῷ τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Καῖρε, ξέने, θέλεις φιλοξενηθῆ παρ' ἡμῖν· ἀφοῦ δὲ χορ-
τασθῆς θὰ μᾶς εἰπῆς τὶ ἐπιθυμεῖς παρ' ἡμῶν.»

Ταῦτα εἰπὼν προηγήθη, ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηναῖα τὸν ἠκο-
λούθησε. Καὶ ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸ ὑψηλὸν μέγαρον, τὸ μὲν
δόρυ φέρων ἐστήριξεν εἰς ὑψηλὴν στήλην ἐντὸς ὥραιας ὀπλο-
θήκης ὅπου ὑπῆρχον καὶ πολλὰ ἄλλα δόρατα τοῦ ἀνδρείου
Ὀδυσσεως, τὴν δὲ θεὰν ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνου ἀπλώσας ὑπὲρ
αὐτὸν τάπητα ὥραιον καὶ πλουσίως ἐξεργασμένον καὶ θέ-
σας ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς σκαμνίον. Ἔθεσε δὲ πλησίον καὶ
δι' ἑαυτὸν καθέδραν πεποικιλμένην διὰ γλυφῶν, μακρὰν
τῶν πολλῶν μνηστήρων, φοβούμενος μήπως ὁ ξένος ἐνο-
χλούμενος ὑπὸ τοῦ θαυμάσιου δὲν εὐχαριστηθῇ γευματίζων με-
ταξὺ ταραχοποιῶν ἀνθρώπων, καὶ θέλων νὰ τὸν ἐρωτήσῃ
περὶ τοῦ ἀπόντος πατρὸς του. Θεραπαινὶς κρατοῦσα ὥραιαν
χρυσὴν προχοῖδα ἔχυνεν εἰς τὸν ξένον ὕδωρ ἄνωθεν ἀργυρᾶς
λεκανῆς διὰ νὰ νιφθῇ, καὶ ἔθεσεν ἔπειτα πλησίον αὐτῶν τρά-
πεζαν ἐστιλβωμένην, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ σεβασμία οἰκονόμος,
πλήρης χάριτος πρὸς τοὺς συνδαιτημονάς, παρέθεσεν ἄρ-
τους καὶ φαγητὰ ἄφθονα· ὁ δὲ τὰ κρέατα διατέμνων ὑπη-
ρέτης, φέρων ἀπέθεσε τρυβλία παντοίων κρεάτων καὶ ἔθεσεν
ἐνώπιόν των ποτήρια χρυσᾶ, ὁ δὲ κῆρυξ τοὺς ἐπλησίαζε
συνεχῶς διὰ νὰ κερᾷσῃ τὸν οἶνον.

Μαζ' ὀλίγον εἰσῆλθον αἱ ὑπερήφανοι μνηστήρες καὶ ἐκά-

θησαν κατὰ τάξιν ἐπὶ τῶν θρόνων καὶ ἐπὶ τῶν καθεδρῶν. Καὶ κήρυκες ἔχυσαν ὕδωρ εἰς τὰς χεῖράς των καὶ δοῦλαι ἐπεσώρευσαν τοὺς ἄρτους ἐντὸς κανίστρων καὶ νεανίσκοι ἐπλήρωσαν ποτοῦ τοὺς κρατῆρας. Οἱ δὲ μνηστῆρες ἐξέτεινον τὰς χεῖρας καὶ ἔλαβον τὰ προκείμενα φαγητά. Ἀποῦ δὲ κατηύνασαν τὴν πεῖναν καὶ τὴν δίψαν, ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν των εἰς ἄλλας ἐπιθυμίας, εἰς ἄσματα καὶ χοροὺς, τὰς συνήθεις τέρψεις τῶν συμποσίων. Εἷς τῶν κηρύκων ἔθεσε μεγαλοπρεπῆ λύραν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Φημίου ὅστις ἀκουσίως ἔφαλλεν ἐνώπιον τῶν μνηστήρων. Τότε οὗτος λαβὼν τὴν λύραν ἤρχισε νὰ προοιμιάζῃ καλὴν αἰοιδίην, ὃ δὲ Τηλέμαχος κύψας πρὸς τὴν γλαυκῶπιδα Ἀθηναῖν διὰ νὰ μὴ ἀκούεται παρὰ τῶν ἄλλων εἶπε πρὸς αὐτήν.

«Φίλε ξένε, θὰ δυσареστηθῇς ἄρά γε κατ' ἐμοῦ δι' ὅσα σοὶ εἴπω; Αὐτοὶ μὲν διασκεδάζουσι διὰ τῆς λύρας καὶ τῶν ᾠσμάτων χωρὶς νὰ ἔχωσι καμμίαν φροντίδα, ἐπεὶδὴ τρώγουσιν ἀτιμωρητὶ τὰ ὑπάρχοντα ἀνδρὸς τοῦ ὁποίου βεβαίως τὰ λευκὰ ὅσατ' σήπονται που ὑπὸ τῆς βροχῆς κείμενα εἰς τὴν ξηρὰν ἢ κυλίωνται ὑπὸ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης. Ἄ! εἰ ἂν τὸν ἔβλεπον ἐπιστρέφοντα εἰς τὴν Ἰθάκην, πῶς θὰ ἠύχοντο νὰ εἶχον πόδας ἐλαφροὺς καὶ ταχεῖς μᾶλλον ἢ χρυσᾶς καὶ πολυτελεῖς ἐσθῆτας! Τώρα ὅμως ἐκεῖνος μὲν ἀπώλετο, θύρ' αὖτε γενόμενος κακῆς μοίρας, εἰς ἡμᾶς δὲ οὐδεμία ἔμεινεν ἐλπίς, ἔστω καὶ ἂν τις τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων μᾶς εἴπῃ ὅτι θὰ τὸν ἐπανιδώμεν. Φεῦ! δέν ὑπάρχει πλέον ἡμέρα ἐπιστροφῆς δι' αὐτόν. Ἀλλ' ὦ ξένε, ὁμίλησον εἰλικρινῶς καὶ εἰπέ μοι τίς εἶσαι καὶ πόθεν ἔρχεσαι; ποία ἡ πατρίς σου καὶ ποῖοι οἱ γονεῖς σου; μὲ ποῖον πλοῖον ἦλθες καὶ πῶς οἱ ναῦται σὲ ἔφερον εἰς τὴν Ἰθάκην; μεταξύ ποίων λαῶν καυχῶνται ὅτι ἐγεννήθησαν; διότι δέν πιστεύω νὰ ἦλθες πεζὸς εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον. Ἀποκρίθητι εἰλικρινῶς εἰς ὅλα ταῦτα διὰ νὰ μάθω ἐάν τῶρα κατὰ πρῶτον ἔρχεσαι ἐνταῦθα ἢ εἶσαι φίλος τοῦ πατρός μου· πολλοὶ ἄνθρωποι ἐσύχναζον

εἰς τὴν οἰκίαν μας, διότι καὶ ὁ πατήρ μου ἡγάπα νὰ ἐπισκέπτεται τοὺς ἀνθρώπους.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναΐ.

«Ναὶ, θὰ ἀπαντήσω εἰλικρινῶς εἰς ὅλας ταύτας τὰς ἐρωτήσεις. Καυχῶμαι ὅτι εἶμαι ὁ Μέντης, ὁ υἱὸς τοῦ φιλοπολέμου Ἀγχιάλου καὶ βασιλεύω ἐπὶ τῶν τολμηρῶν θαλασσοπόρων Ταφίων. Τώρα δὲ ἤλθον ἐνταῦθα μὲ τὸ πλοῖόν μου καὶ τοὺς συντρόφους μου, διασχίσας τὸν μέλανα πόντον διὰ νὰ συγκοινωνήσω μὲ ξένους λαούς. Διευθύνομαι εἰς τὴν Τεμέσην διὰ νὰ ζητήσω χαλκὸν καὶ ἔχω φορτίον ἐκ λαμπροῦ σιδήρου· τὸ πλοῖόν μου εἶναι προσωρμισμένον πλησίον τοῦ ἀγροῦ, μακρὰν τῆς πόλεως, εἰς τὸν λιμένα Ῥεῖθρον, ὑπὸ τὸ πολύδενδρον ὄρος Νήϊον. Ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα παλαιοὶ φίλοι, ὥς δύνασαι νὰ τὸ μάθης παρὰ τοῦ γέροντος ἥρωος Λαέρτου ὅστις, ὥς λέγουσι, δὲν ἔρχεται πλέον εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ ζῇ περίλυπος μακρὰν εἰς τὴν ἐξοχὴν, μόνος, μὲ μίαν γραῖαν ὑπερέτριαν ἣτις τῷ δίδει φαγητὸν καὶ ποτὸν ὅταν τὸν καταλαμβάνῃ ὁ κόπος περιδιαδάζοντα εἰς τὰς ἀμπελοφύτους γαῖας του. Τώρα δὲ ἤλθον ἐνταῦθα διότι μὲ ἐβεβαίωσαν ὅτι ὁ πατήρ σου ἦτο ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ του· ἀλλὰ βεβαίως οἱ θεοὶ τὸν ἀπεπλάνησαν καθ' ὁδόν, διότι ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς δὲν ἀπέθανεν ἀκόμῃ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ ζῇ καὶ ἐμποδίζεται πού ἐπὶ τῆς εὐρείας θαλάσσης εἰς τινα νῆσον κυματόβρεκτον, σκληροὶ δὲ καὶ ἄγριοι ἄνθρωποι τὸν κρατοῦσιν ἄκοντα. Ἐγὼ ὅμως σοὶ προλέγω ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐμπνέουσιν εἰς ἐμὲ οἱ θεοὶ καὶ τὸ ὅποιον θὰ ἐκτελεσθῇ, ὥς φρονῶ, μολοντί μήτε μάντις εἶμαι μήτε ἡξεύρω νὰ ἐξηγῶ σαφῶς τοὺς οἰωνούς. Δὲν θὰ μείνῃ πολὺν καιρὸν μακρὰν τῆς φιλτάτης του πατρίδος, οὔτε ἂν ὑπὸ σιδηρῶν κρατεῖται δεσμῶν, καὶ θὰ ἐπινοήσῃ τρόπον ἐπιστροφῆς εἰς τὴν πατρίδα του, ἐπειδὴ εἶναι πολυμήχανος. Τώρα ὅμως, φίλε, εἰπέ μοι εἰλικρινῶς· εἶναι δυνατόν νὰ ἦσαι σὺ ὁ υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεως; Ναὶ, πολὺ ὁμοιάζεις εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ εἰς τοὺς ὠραίους ὀφθαλμούς μὲ ἐκεῖνον, ἐπειδὴ

πολλάκις συνανεστρεφόμεθα ἀμοιβαίως πρὶν ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν Τροίαν ὅπου ἀπῆλθον ἐπίσης ἐπὶ τῶν κολίων πλοίων των καὶ οἱ ἀνδρεϊότατοι τῶν Ἀργείων. Ἀπ' ἐκείνης ὅμως τῆς ἡμέρας μήτε ἐγὼ εἶδον τὸν Ὀδυσσεά, μήτε ἐκεῖνος ἐμέ.»

Ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος ἀπήντησε πρὸς αὐτήν.

« ὦ ξένη μου, θὰ ἀποκριθῶ εἰς τὴν ἐρώτησίν σου εἰλικρινέστατα. Ἡ μὲν μήτηρ μου λέγει ὅτι εἶμαι υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεως, ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶμαι βέβαιος, διότι κανεὶς δὲν εἶναι βέβαιος περὶ τοῦ πατρός του. Ἄ! εἴθε νὰ ἐγεννώμην υἱὸς εὐδαίμονός τινος θνητοῦ ὅστις νὰ ἐγήρασκεν ἐν μέσῳ τῶν κτημάτων του! ἀλλ' ὁ ἥρως ἐκ τοῦ ὁποίου λέγουσιν ὅτι κατὰγομαι εἶναι ὁ δυστυχέστατος τῶν θνητῶν. Ἴδού αὐτὸ τὸ ὅποιον ἤθελες νὰ μάθῃς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ.

« Ὅχι, οἱ θεοὶ δὲν σοὶ ἔδωσαν ἄδοξον καταγωγὴν, ἀφοῦ ἡ Πηνελόπη σὲ ἐγέννησε τοιοῦτον οἶος εἶσαι. Ἀλλ' εἰπέ μοι καὶ ὁμίλησον εἰλικρινῶς, τί συμπόσιον εἶναι αὐτὸ καὶ τί εἶναι τὸ πλῆθος τοῦτο; ποίαν ἀνάγκην εἶχες τούτων; εἶναι πανηγυρίς ἢ γάμος; διότι βεβαίως δὲν εἶναι συμπόσιον ἐξ ἐράνου. Πόσον οἱ ἄνθρωποι οὗτοι μοὶ φαίνονται αὐθάδεις καὶ ὑπερήφανοι, εὐωχούμενοι εἰς τὴν οἰκίαν σου. Πᾶς φρόνιμος ἄνθρωπος εἰσερχόμενος ἐνταῦθα θὰ δυσηρεστεῖτο βλέπων τὴν παραλυσίαν ταύτην.»

Ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀπεκρίθη πάλιν πρὸς αὐτήν.

« ὦ ξένη μου, ἐπειδὴ μὲ ἐρωτᾷς καὶ ἐπιθυμεῖς νὰ ἡξεύρης τὴν ἀλήθειαν, μάθε ὅτι ἡ οἰκία αὕτη ἦτο ἄλλοτε πλουσία καὶ σεβαστὴ ἐνόσω ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἦτο εἰς τὴν πατρίδα του· ἀλλ' οἱ ζηλότυποι θεοὶ ἄλλως ἀπεφάσισαν καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἀφανέστερον ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ὅχι, δὲν θὰ ἔκλαιον τόσον πικρῶς ἂν ἐφρονέυετο μετὰ τῶν συντρόφων του ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τῶν Τρώων ἢ ἐὰν ἀπέθνησκεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν φίλων του μετὰ τὸ πέρασ τοῦ πολέμου· τότε ὅλοι οἱ Ἕλληνες θὰ τῷ ἤγειρον τάφον, καὶ εἰς τὸν υἱόν του θὰ ἄφινε διὰ τὸ μέλλον μέγα κλέος. Τώρα δὲ αἱ Ἀρπυιαι

τὸν ἀνὴρπασαν ἀδόξως. Ἐγένετο ἄφαντος, χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ τις, χωρὶς νὰ μάθῃ τις περὶ αὐτοῦ τίποτε, καὶ εἰς ἐμὲ ἄφησε θλίψεις καὶ δάκρυα. Ἐν τούτοις δὲν στενάζω καὶ κλαίω μόνον δι' ἐκεῖνον, διότι οἱ θεοὶ μὲ ἐθάρυνον καὶ μὲ ἄλλα μεγάλα δεινά. Ὅλοι οἱ ἰσχυροὶ ὅσοι βασιλεύουσιν εἰς τὰς νήσους, εἰς τὸ Δουλίχιον, εἰς τὴν Σάμον, εἰς τὴν δασώδη Ζάκυνθον, καὶ ὅσοι δυναστεύουσιν εἰς τὴν βραχὴν Ἰθάκην, ὅλοι οὗτοι ζητοῦσι τὴν μητέρα μου εἰς γάμον καὶ καταστρέφουσι τὴν οἰκίαν μου. Αὕτη δὲ οὔτε ἀρνεῖται τὸν μισητὸν γάμον, οὔτε δύναται νὰ δώσῃ ἔν τέλος. Αὐτοὶ ἐν τούτοις φθείρουσι καὶ κατατρώγουσι τὴν κληρονομίαν μου, καὶ βεβαίως δὲν θὰ βραδύνωσι νὰ ἀφανίσωσι καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον.»

Κατανυχθεῖσα ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

Ἄνθεοί! πόσῃ ἀνάγκῃ ἔχεις τοῦ ἀπόντος Ὀδυσσεύος ὅστις θὰ ἔκαμνε τοὺς αὐθάδεις τούτους μνηστῆρας νὰ αἰσθανθῶσι τὴν δύναμιν τῶν βραχιόνων του· διότι ἐὰν τώρα ἐπέστρεφε καὶ ἴστατο εἰς τὰ πρόθυρα τῆς οἰκίας, μὲ τὴν περικεφαλαίαν, μὲ τὴν ἀσπίδα καὶ μὲ τὰ δύο δόρατα, τοιοῦτος ὅπως ἐγὼ τὸν εἶδον κατὰ πρῶτον πίνοντα καὶ τερπόμενον εἰς τὴν οἰκίαν μας ἀφοῦ ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς Ἐφύρης ἀπὸ τοῦ Ἰλλου τοῦ υἱοῦ τοῦ Μερμέρου (διότι ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν χώραν ταύτην μεθ' ἐνὸς ταχείου πλοίου ζητῶν φάρμακον ἀνδροφόνον νὰ χοίρῃ τὰ χάλκινα βέλη του· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν τῷ ἠρνήθη, διότι ἐφοβεῖτο τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, τῷ ἔδωκε δὲ ὁ πατήρ μου διότι τὸν ἠγάπα πολὺ), ἐὰν τοιοῦτος ὢν ὁ Ὀδυσσεὺς παρουσιάζετο ἐν μέσῳ τῶν μνηστῆρων, ποῖος ταχὺς θάνατος θὰ τοὺς εὑρίσκε καὶ πόσον οἱ γάμοι των θὰ ἦσαν πικροί! Ἀλλ' ἐὰν πρέπη ἢ ὅχι νὰ ἐκδικηθῇ κατ' αὐτῶν ἀφοῦ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ μέγαρά του, ταῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς θεοὺς· ἐγὼ δὲ σὲ προτρέπω νὰ σκεφθῇς πῶς θὰ δυνηθῇς νὰ διώξῃς ἐκ τῆς οἰκίας τοὺς μνηστῆρας. Ἐὰν θέλῃς λοιπὸν ἀκουσόν με καὶ μὴ παρίδῃς τὰς συμβουλὰς μου. Προσκάλεσον αὔριον εἰς τὴν ἀγορὰν τοὺς προκρίτους τῶν Ἀχαιῶν, ὁμίλησον πρὸς ὅλους δημοσίᾳ καὶ

λάβε ὡς μάρτυρας τοὺς θεούς. Διάταξον τοὺς μὲν μνηστῆρας νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς οἰκίας των, τὴν δὲ μητέρα σου, ἐὰν θέλῃ νὰ λάβῃ ἄλλον σύζυγον, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἰσχυροῦ πατρὸς της· ἐκεῖ δὲ οἱ συγγενεῖς της ἄς τὴν ὑπανδρεύσωσι καὶ ἄς τῇ ἐτοιμάσωσι πλουσίαν προῖκα, ὅπως πρέπει εἰς ἀγαπητὴν θυγατέρα. Εἰς σὲ δὲ θὰ δώσω σοφὴν συμβουλήν, ἃν θέλῃς νὰ μὲ ἀκούσης. Ὅπλίσας μὲ εἴκοσι κωπηλάτας τὸ κάλλιστον ἐκ τῶν πλοίων σου, ὕπαγε νὰ μάθῃς τι περὶ τοῦ πρὸ τοσοῦτου χρόνου ἀπόντος πατρὸς σου, εἴτε ἐὰν σὲ πληρσφορήσῃ θνητός τις, εἴτε ἐὰν ἀκούσης τὴν φωνὴν τοῦ Διὸς ἣτις πρὸ πάντων διαδίδει τὰς εἰδήσεις. Πρῶτον ὕπαγε εἰς τὴν Πύλον καὶ ἐρώτησον τὸν θεῖον Νέστορα, ἐκεῖθεν μετὰβῇθι εἰς τὴν Σπάρτην πρὸς τὸν ξανθὸν Μενέλαον ὅστις τελευταῖος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐὰν μάθῃς ὅτι ὁ πατήρ σου ζῇ καὶ μέλλει νὰ ἐπιστρέψῃ, τότε μὲ ὅλην σου τὴν ἀνυπομονησίαν, ὑπόμεινον ἀκόμη ἐπὶ ἓνα ἐνιαυτόν· ἐὰν δὲ βεβαιωθῇς ὅτι ἀπέθανε καὶ ὅτι δὲν θὰ τὸν ἐπανίδῃς πλέον, ἐπίστρεψον εἰς τὴν φίλῃν γῆν τῆς πατρίδος σου, φρόντισον νὰ τῷ ἐγείρῃς τάφον, πρόσφερε ἐπὶ τοῦ τάφου τούτου πολλὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς θυσίας καὶ δὸς σύζυγον εἰς τὴν μητέρα σου. Ἀφοῦ ἐκτελέσης καὶ πράξῃς ὅλα ταῦτα, στρέψον τότε ὅλας τὰς σκέψεις σου, ὅλην τὴν ψυχὴν σου πῶς νὰ φονεύσῃς ὅλους τοὺς μνηστῆρας εἰς τὴν οἰκίαν σου, εἴτε ἀναφανδὸν εἴτε δι' ἐνέδρας. Δὲν ἀρμόζει νὰ ἐνασχολῇσαι εἰς μεираκιώδη πράγματα διότι δὲν εἶσαι πλέον μεираκίον. Ἀγνοεῖς ποῖαν δόξαν ἐκτήσατο μετὰξὺ τῶν ἀνθρώπων ὁ θεῖος Ὀρέστης θυσιάσας τὸν φονέα τοῦ πατρὸς του, τὸν ἄπιστον Αἰγισθον; Οὕτω καὶ σὺ, φίλε μου, σὺ τὸν ὁποῖον βλέπω μέγαν καὶ ὡραῖον, ἔσο ἀνδρείος διὰ νὰ ὁμιλῶσι περὶ σοῦ οἱ μεταγενέστεροι. Ἀλλ' ἐγὼ πρέπει τώρα νὰ ἐπιστρέψω πρὸς τὸ ταχὺ πλοῖόν μου καὶ τοὺς συντρόφους μου οἵτινες βεβαίως μὲ περιμένουσιν ἀνυπομόνως, σὺ δὲ ἐνθυμοῦ ὅσα σὲ εἶπον καὶ σκέφθητι τοὺς λόγους μου. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

ὦ ξένε, βεβαίως μοι ὠμίλησες μετ' ἀγαθότητος, ὡς πατὴρ πρὸς υἱόν, καὶ τοιαύτας συμβουλὰς οὐδέποτε θέλω τὰς λησμονήσει. Ἀλλὰ μείνον ἀκόμῃ, ὅσον καὶ ἂν βιάζεσαι, διὰ νὰ λουσθῇς καὶ ἀναπαυθῇς, καὶ ἔπειτα ἀπέρχου εἰς τὸ πλοῖόν σου μὲ καρδίαν παιδρὰν καὶ κρατῶν πρὸς ἐνθύμησιν πολύτιμον καὶ ὠραιότατον δῶρον, τοιοῦτον οἷον προσφέρουσιν εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς ξένους.»

Εἶπε δὲ ἀμέσως πρὸς αὐτὸν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα.

«Μὴ μὲ ἐμποδίζῃς περισσότερον, διότι βιάζομαι νὰ ἀναχωρήσω. Τὸ δῶρον τὸ ὁποῖον σὲ παρακινεῖ ἡ καρδιά σου νὰ μοι δώσῃς, θός μοι το ὅταν ἐπιστρέψω διὰ νὰ τὸ φέρω εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ δύνασαι νὰ τὸ ἐκλέξῃς κάλλιστον καὶ θέλει εἶσθαι ἄξιον ἀνταποδόσεως.»

Καὶ ἡ μὲν Ἀθηναῖα, ταῦτα εἰποῦσα, ἐγένετο ἄφαντος ἀποπτάσα ὡς πτηνὸν καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Τηλεμάχου ἀνδρείαν, τόλμην, καὶ ἀνάμνησιν τοῦ πατρὸς τοῦ ζωηροτέραν ἢ πρότερον. Αὐτὸς δὲ σκεφθεὶς ἐνεπλήσθη θάμβους, διότι ἐνόησεν ὅτι ἦτο θεότης. Καὶ ἀμέσως ὁ θεὸς ἥρως ἐπροχώρησε πρὸς τοὺς μνηστῆρας.

Ἐν μέσῳ αὐτῶν ἔψαλλεν ὁ διάσημος ᾠοῖδός, ἐκεῖνοι δὲ ἐκάθηντο ἀκούοντες ἐν σιωπῇ. Καὶ ὁ ᾠοῖδὸς ἔψαλλε τὴν πολὺδακρυν ἐπιστροφὴν τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς Τροίας τὴν ὁποίαν ἐπέβαλεν εἰς αὐτοὺς ἡ Ἀθηναῖα.

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρου ὁρόφου ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰκάρου, ἡ συνηγμένη Πηνελόπη, ἀκούει τὰ θεῖα ᾠσματα καὶ καταβαίνει αἶφνης τὴν ὑψηλὴν κλίμακα τῶν δωματίων τῆς, οὐχὶ μόνῃ, ἀλλ' ἀκολουθουμένη ὑπὸ δύο θεραπαينῶν. Φθάσασα ἡ εὐγενεστάτη ἐκείνη γυνὴ πλησίον τῶν μνηστήρων, ἵσταται ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς καλῶς ὠκοδομημένης αἰθούσης κρατοῦσα πρὸ τοῦ προσώπου τῆς λαμπρὸν κρήδεμνον καὶ ἔχουσα ἐκὰτέρωθεν τὰς δύο σεμνὰς θεραπαίνας τῆς. Δακρύσασα δὲ εἶπε πρὸς τὸν διάσημον ᾠοῖδόν.

«Φήμει, σὺ ἡξίειρες πολλὰ ἄλλα ᾠσματα θέλγοντα τοὺς

ἄνθρώπους· ἤξεύρεις τὰς πράξεις τῶν θνητῶν καὶ τῶν θεῶν τὰς ὁποίας ἐγκωμιάζουσιν οἱ ποιηταί. Κάθισον πλησίον αὐτῶν, ψάλε μίαν οἰανδῆποτε ἐκ τῶν πράξεων τούτων καὶ ἄς πίνωσι τὸν οἶνόν των ἐν σιωπῇ. Παῦσον τὸ θλιβερόν τοῦτο ἄσμα τὸ ὁποῖον πάντοτε κατασπαράσσει τὴν καρδίαν μου ἐντὸς τοῦ στήθους μου. Κλαίω τὴν φίλην ἐκείνην κεφαλὴν καὶ μένω πιστὴ εἰς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ἥρωος τοῦ ὁποίου ἡ δόξα ἔφθασεν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ μέχρι τοῦ μέσου τοῦ Ἄργους.»

Ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀπεκρίθη τότε πρὸς αὐτήν.

ἌΩ μῆτέρ μου, διατί λυπεῖσαι βλέπουσα νὰ μᾶς διασκεδάξῃ ὁ πρόσφιλὸς αὐτὸς αἰοδὸς ὅπως τὸν ἐμπνέει ἡ τέχνη του; Δὲν πταίουσιν οἱ ποιηταὶ ἀλλ' ὁ Ζεὺς, ὅστις διαμοιράζει τὰ δῶρά του κατὰ τὸ δοκοῦν εἰς τοὺς ταλαιπώρους θνητούς. Δὲν πρέπει νὰ δυσαναχετῶμεν κατ' αὐτοῦ ἐὰν ψάλλῃ τὴν κακὴν μοῖραν τῶν Δαναῶν, διότι οἱ ἄνθρωποι εὐχαριστοῦνται πάντοτε νὰ ἀκούωσι τὸ νεώτατον ἄσμα. Ἄς λάβῃ δύναμιν ἡ ψυχὴ σου νὰ τὸν ἀκούσῃ· ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν εἶναι ὁ μόνος ὅστις δὲν ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς Τροίας· πόσοι ἄλλοι ἥρωες ἀπωλέσθησαν! Ἐπίστρεψον λοιπὸν εἰς τὰ δωμάτιά σου, ἀσχολοῦ εἰς τὰ ἔργα σου, τὸν ἴστον καὶ τὴν ἡλακάτην, καὶ διάτασον τὰς ὑπηρετίας νὰ ἐκτελῶσι τὰς ὑπηρεσίας των. Αἱ δὲ ὁμιλίας εἶναι φροντίς τῶν ἀνδρῶν, καὶ πρὸ πάντων ἐμοῦ ὅστις εἶμαι κύριος ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ.»

Ἡ Πηνελόπη ἐκπλαγεῖσα ἐπέστρεψεν εἰς τὰ δωμάτια της διότι κατενύγη ἡ ψυχὴ της ὑπὸ τῶν συνετῶν λόγων τοῦ υἱοῦ της. Καὶ ἀναβᾶσα εἰς τὰ ὑπερῶα μὲ τὰς ἀκολούθους, ἔκλαυσε τὸν προσφιλὴ σύζυγόν της Ὀδυσσεῖα μέχρις οὗ ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖα ἐπέβαλεν εἰς τὰ βλέφαρά της γλυκὺν ὕπνον.

Ἐν τούτοις οἱ μνηστῆρες, ποθοῦντες νὰ συμμερισθῶσι τὴν κλίνην της, πληροῦσι κραυγῶν βορυβωδῶν τὰς εὐρείας αἰθούσας αἵτινες ἤρχισαν ἤδη νὰ σκιάζωνται· τότε ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἤρξατο ἀπευθύνων πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον.

«Μνηστῆρες τῆς μητρός μου, σεῖς τῶν ὁποίων ἡ ἀλαζονία ὑπερέβη πᾶν ὄριον, ἅς διασκεδάσωμεν τῶρα εὐωχούμενοι καὶ παύσατε τὰς φωνάς σας, διότι εἶναι προτιμότερον νὰ ἀκούσωμεν τοιοῦτον ποιητὴν τοῦ ὁποίου ἡ μελωδικὴ φωνὴ εἶναι ἀξία θεῶν. Αὔριον δὲ, ἅμα τῇ αὐγῇ, ἅς παρεμβῶμεν ὅλοι εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ σᾶς εἰπῶ καθαρὰ τὴν θέλησίν μου νὰ ἐξέλθετε τῆς οἰκίας μου. Ὑπάγετε νὰ εὗρετε ἄλλα συμπόσια, φάγετε τὰ ἰδικά σας πλούτη, φιλοξενήσατε ἀλλήλους εἰς τὰς οἰκίας σας. Ἐὰν ὅμως νομίζετε συμφερώτερον καὶ δικαιότερον νὰ καταναλίσκετε τὰ ἀγαθὰ ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου, ἐξακολουθήσατε· ἐγὼ θὰ ἐπικαλεσθῶ μάρτυρας τοὺς αἰωνίους θεοὺς. Εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ σᾶς δώσῃ τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν! εἴθε νὰ ἐξολοθρευθῇτε ἀτιμωρητὶ ἐν τὸς τῆς οἰκίας μου!»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ μνηστῆρες δάκνοντες τὰ χεῖλη ὑπὸ πείσματος, ἔμειναν ἔκπληκτοι διὰ τὴν τόλμην τῶν λόγων τούτων.

Τότε ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν Ἀντίνοος ὁ Εὐπείθους.

«Τηλέμαχε, εἶπε, βεβαίως αὐτοὶ οἱ θεοὶ σοὶ ἐδίδαξαν τοὺς ὑπερηφάνους τούτους λόγους καὶ σοὶ ἐνέπνευσαν τὸ θάρρος τοῦτο. Ἀλλ' εἴθε ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου νὰ μὴ σὲ καταστήσῃ βασιλέα ἐπὶ τῆς κυματοβρέκτου Ἰθάκης, μολονότι ἡ καταγωγὴ σου σὲ καλεῖ εἰς τὴν κληρονομίαν ταύτην!»

Πρὸς τοῦτον πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Ἀντίνοε, καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ δυσαρεστηθῇς δι' αὐτὸ τὸ ὅποιον θὰ σοὶ εἰπῶ, ὁμολογῶ ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἐδεχόμην τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα ἐὰν μοι τὸ ἐδίδεν ὁ Ζεὺς· ἢ μήπως νομίζεις ὅτι εἶναι τὸ μέγιστον τῶν δεινῶν; Ὅχι, δὲν εἶναι κακὸν νὰ βασιλεύῃ τις. Ἀμέσως πλουτεῖ ἡ οἰκία του καὶ ὁ ἴδιος τιμᾶται περισσότερο. Ἀλλ' εἰς τὴν ὑπὸ τῆς θαλάσσης περικυκλουμένην Ἰθάκην εὐρίσκονται πολλοὶ ἄλλοι βασιλεῖς, νέοι καὶ γέροντες· ἅς λάβῃ εἷς ἐξ αὐτῶν τὴν βασιλείαν, ἀφ' οὗ ἀπέθανεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς. Ἐγὼ τοῦλάχιστον

στον θά μείνω κύριος τῆς οἰκίας καὶ τῶν δούλων μου τοὺς ὁποίους ἔλαβε πολεμῶν ὁ εὐγενὴς πατήρ μου.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα Εὐρύμαχος ὁ Πολύβου.

α Τηλέμαχε, τίς θὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐν τῇ νήσῳ Ἰθάκῃ, τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς θεούς· ὅσον δ' ἀφορᾷ σέ, φύλαττε τὰ κτήματά σου καὶ κυβέρνα τὴν οἰκίαν σου. Ἐνόσῳ ἡ Ἰθάκῃ ἔχει κατοίκους, μὴ φοβηθῆς ὅτι θὰ εὗρεθῇ ἄνθρωπος νὰ ἀρπάσῃ παρὰ τὴν θέλησίν σου τοὺς θησαυροὺς σου. Ἐπιθυμῶ ἐν τούτοις, φίλε μου, νὰ σέ ἐρωτήσω περὶ τοῦ ξένου, πόθεν εἶναι ὁ ἄνθρωπος οὗτος καὶ εἰς ποίαν γῆν καυχᾶται ὅτι ἐγεννήθη; Ποῦ εἶναι ἡ οἰκογένειά του καὶ οἱ πατρικοὶ του ἄγροί; Βεβαίως θὰ ἦλθε διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπότισιν χρέους τινὸς ἢ νὰ σοὶ ἀναγγεῖλῃ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πατρὸς σου. Πῶς ἔφυγεν αἰφνιδίως χωρὶς νὰ περιμεῖνῃ νὰ τὸν γνωρίσωμεν! Καὶ ὅμως εἶχεν εὐγενὲς ἐξωτερικόν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

α Εὐρύμαχε, διὰ τὸν πατέρα μου δὲν ὑπάρχει πλέον ἐπάνοδος· ἐπομένως οὔτε εἰς τὰς εἰδήσεις πιστεύω ἐὰν μοὶ ἔλθωσιν ἀπὸ κανὲν μέρος, οὔτε δίδω σημασίαν εἰς τὰς προφητείας τὰς ὁποίας ἡ μήτηρ μου ζητεῖ παρὰ τῶν μάντεων προσκαλοῦσα αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς. Ὁ ἄνθρωπος δὲ περὶ τοῦ ὁποίου ἐρωτᾷς εἶναι πατρικὸς μου ξένος ἐκ Τάφου καὶ καυχᾶται ὅτι εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ φιλοπολέμου Ἀγχιάλου, ὁ Μέντης ὅστις βασιλεύει ἐπὶ τῶν θαλασσοπόρων Ταφίων.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ του εἶχεν ἀναγνωρίσει τὴν ἀθάνατον θεάν. Οἱ δὲ μνηστῆρες ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν των εἰς τὸν χορὸν καὶ τὰ ἄσματα περιμένοντες νὰ ἔλθῃ ἡ ἐσπέρα. Ἐνῶ δὲ δισκέδαζον ἐπῆλθεν ἡ νύξ. Τότε νυστάξαντες ἀπῆλθον εἰς τὰς κατοικίας των. Ὁ δὲ Τηλέμαχος, ἀνακυκλῶν ἐν τῷ πνεύματί του μυρίους διαλογισμοὺς, μεταβαίνει νὰ κατακλιθῇ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐλὴν, ὅπου εἰς μέρος ὑψηλὸν ἦτο ὠκοδομημένος ὁ θάλαμός του. Πρὸ αὐτοῦ βαδίζει μὲ δᾶδας ἀνημμένας ἡ σεμνὴ καὶ συνετὴ

Εὐρύκλεια, θυγάτηρ τοῦ Ὀππος τοῦ υἱοῦ τοῦ Πεισήνορος, τὴν ὁποίαν πάλαι ποτὲ εἰς τρυφερὰν ἡλικίαν ὁ Λαέρτης ἡγόρασεν ἐκ τῆς ιδίας του περιουσίας ἀντὶ εἴκοσι βοῶν. Τὴν εἶτιμα δὲ ἐξίσου μὲ τὴν σεβαστὴν σύζυγόν του, ἀλλ' οὐδέποτε ἐμίγη μετ' αὐτῆς φοβούμενος τὴν ὀργὴν τῆς βασιλείας. Αὐτὴ λοιπὸν συνώδευε τὸν Τηλέμαχον κρατοῦσα τὴν δᾶδα, καὶ αὐτὴ, ἐξ ὅλων τῶν ὑπερετριῶν, τὸν ἡγάπα πλεόντερον διότι τὸν εἶχεν ἀναθρέψει νηπιόθεν. Ὁ Τηλέμαχος ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ στερεῶς ὠκοδομημένου θαλάμου του, ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς στρωμνῆς του καὶ ἐξεδύθη τὸν μαλακὸν του χιτῶνα τὸν ὅποιον ἐνεχείρισεν εἰς τὴν συνετὴν γραῖαν. Αὐτὴ δὲ διπλώσασα τὸ ἐνδύμα μετὰ προσοχῆς, τὸ ἐκρέμασεν εἰς τινὰ πάσσαλον πλησίον τῆς τορευτῆς κλίνης καὶ ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου. Σύρασα δὲ τὴν θύραν ἀπὸ τοῦ ἀργυροῦ κρίκου, ὥθησε τὸν ἐσωτερικὸν μοχλὸν δι' ἐνὸς ἱμάντος. Ἐκεῖ ὁ Τηλέμαχος δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κεκαλυμμένος μὲ λεπτὸν μάλλινον ὕφασμα, ἐσκέπτετο τὸ ταξείδιον τὸ ὅποιον τῷ συνεβούλευσεν ἡ Ἀθηναῖ.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Β.

Ὅταν ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς, ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, ἠγέρθη ἀπὸ τῆς κλίνης του ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως, ἐφόρεσε τὰ ἐνδύματά του, ἐκρέμασεν ἐκ τῶν ὤμων του ὄξυ ξίφος, ὑπὸ τοὺς ὥραίους του πόδας προσέδρασε περικαλλῆ πέδιλα, καὶ ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου ὅμοιος μὲ θεόν. Διέταξε δὲ ἄμέσως τοὺς βροντοφώνους κήρυκας νὰ συγκαλέσωσι συνέλευσιν. Ἡ φωνὴ των ἀντηχεῖ καὶ οἱ μακρὰν τὴν κόμην ἔχοντες Ἀχαιοὶ προστρέχουσι ὁρμαίως. Ὅταν δὲ ὅλοι οἱ πολῖται

συνθηροίσθησαν, ὁ Τηλέμαχος εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα χαλκοῦν δόρυ. Δὲν ἦτο μόνος· δύο κύνες ταχύποδες τὸν ἠκολούθουν· ἡ Ἀθηναῖα ἐπέχεε θεῖαν χάριν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ὅλος ὁ λαὸς τὸν ἐθαύμαζε προχωροῦντα. Ἐκάθησε δὲ εἰς τὴν θέσιν τοῦ πατρός του τὴν ὁποῖαν τῷ παρεχώρησαν οἱ γέροντες.

Ἐπειτα δὲ ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ πρὸς αὐτοὺς πρῶτος ὁ ἥρως Αἰγύπτιος, ὅστις ἔκυπτεν ὑπὸ τοῦ γήρατος καὶ ἐγνώριζε πολλὰ πράγματα. Ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς του, ὁ ἀνδρεῖος Ἀντιφός, εἶχε συνεκστρατεύσει μετὰ τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσεώς ἐπὶ τῶν κοίλων πλοίων εἰς τὴν εὐπωλον Τροίαν, ἀλλ' ὁ ἄγχιος Κύκλωψ τὸν ἐφόνευσεν εἰς τὸ βαθύ σπήλαιόν του καὶ ἐκ τῶν σαρκῶν του προητοίμασε τὸ τελευταῖόν του δεῖπνον. Ὁ Αἰγύπτιος εἶχε καὶ ἄλλους τρεῖς υἱούς· ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, ὁ Εὐρύνομος, συγκατελέγετο μεταξὺ τῶν μνηστήρων, οἱ δύο δὲ ἄλλοι ἐνησχολοῦντο ἀδιακόπως εἰς τὰ ὑποστατικά τοῦ πατρός των. Ἀλλ' ὁ γέρων, καταβεβλημένος ὑπὸ τῆς θλίψεως, δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ τὸν Ἀντιφόν. Διακοπτόμενος λοιπὸν ὑπὸ τῶν δακρύων, ἀπέτεινε πρὸς τὴν ὁμήγυριν τοὺς ἐξῆς λόγους.

Ἀκούσατε, Ἰθακήσιοι, ὅσα μέλλω νὰ σᾶς εἶπω. Ἀφότου ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς ἀνεχώρησε μὲ τὰ κοῖλα πλοῖα, οὐδέποτε συνήλθομεν εἰς τὴν ἀγορὰν, οὔτε ἐλαθήσαμεν εἰς τὰς καθέδρας μας. Τίς λοιπὸν μᾶς συγκαλεῖ σήμερον; Ποῖος εἴτε ἐκ τῶν νέων εἴτε ἐκ τῶν γερόντων ἔλαβε τὴν τοιαύτην ἀνάγκην; Μήπως ἔμαθε περὶ τοῦ στρατοῦ μας εἰδήσιν τινα χαρμόσυνον καὶ θέλει νὰ μᾶς τὴν ἀνακοινώσῃ σαφῶς ὡς πρῶτος ἀκούσας αὐτήν, ἣ πρόκειται νὰ μᾶς ὁμιλήσῃ περὶ κοινοῦ τινος συμφέροντος; Εἶναι, νομίζω, καλὸς καὶ ζηλωτὴς πατριώτης. Εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ τὸν ἀξιώσῃ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἀγαθὸν τὸ ὁποῖον μελετᾷ.

Οὕτως ὠμίλησεν, ὁ δὲ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεώς ἔχαίρε διὰ τὴν ἀγαθὴν ταύτην πρόρρησιν. Δὲν ἔμεινε λοιπὸν περισσότερον κατήμενος, ἀλλ' ἐπεθύμησε νὰ ὁμιλήσῃ. Ἔστη δὲ εἰς τὸ μέσον τῆς συνελεύσεως καὶ λαβὼν εἰς τὴν

χεῖρα τὸ σκῆπτρον τοῦ συνετοῦ κήρυκος Πεισήνορος ἐστράφη πρὸς τὸν γέροντα Αἰγύπτιον καὶ τῷ εἶπεν.

«ὦ γέρον, δὲν εἶναι μακρὰν ὁ ἄνθρωπος οὗτος καὶ μετ' ὀλίγον θὰ μάθῃς ὅτι ἐγὼ συνεκάλεσα τὸν λαὸν, διότι κατ' ἐμοῦ περισσότερον παρὰ κατὰ παντὸς ἄλλου ἐπέσκηψαν αἱ θλίψεις. Οὐδεμίαν περὶ τοῦ στρατοῦ ἔλαβον καλὴν ἀγγελίαν καὶ τίποτε δὲν ἔχω νὰ σᾶς ἀνακοινώσω ὡς πρῶτος ἀκούσας· θὰ σᾶς ὁμιλήσω ὅμως περὶ τῶν ἰδιαιτέρων μου ὑποθέσεων καὶ τῆς διπλῆς δυστυχίας ἣτις εὗρε τὴν οἰκίαν μου. Πρῶτον μὲν ἀπώλεσα γενναῖον πατέρα ὅστις ἦτο ποτε βασιλεὺς σας, ἰλαρὸς καὶ ἥπιος ὡς πατήρ, τῶρα δὲ μὲ εὗρε πολὺ μεγαλειότερον δυστύχημα τὸ ὁποῖον ταχέως θὰ καταστρέψῃ τὴν οἰκίαν μου καὶ θὰ ἀφανίσῃ ὅλα μου τὰ πλούτη. Τὸ δυστύχημα τοῦτο εἶναι οἱ ἀγαπητοὶ υἱοὶ τῶν ἀνδρῶν ὅσοι εἶναι πρόκριτοι ἐκ τῶν ἐνταῦθα· εἶναι οἱ μνηστῆρες, οἵτινες ἄκουσαν ἐπολιόρκησαν τὴν μητέρα μου καὶ οἵτινες φοβοῦνται μὲν νὰ ὑπάγῳσιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς τῆς Ἰκάρου ὅστις θὰ ἐπροίκιζε τὴν κόρην του καὶ θὰ τὴν ἐδίδεν εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε τῷ ἀρέσει, ἐρχόμενοι δὲ καθ' ἑκάστην εἰς τὴν οἰκίαν μου, σφάζουσι τοὺς βόας μου, τὰ πρόβατά μου καὶ τὰς παχείας αἰγὰς μου, τρώγουσι δωρεὰν, πίνουσι τὸν γενναῖον οἶνόν μου καὶ καταναλίσκουσι τὰ πάντα ἀφθόνως. Διότι δὲν ὑπάρχει ἀνὴρ τις οἷος ἦτο ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ τὸ κακὸν ἀπὸ τὴν οἰκίαν. Ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ προφυλαχθῶμεν, καὶ ἔνεκα τῆς ὁμολογίας ταύτης θὰ μὲ ὑπολάβωσιν ἄνανδρον καὶ ἀδύνατον· ἀλλὰ θὰ τοὺς ἐδίδωκον ἐγὼ μόνος ἐὰν ἐγνώριζα τὴν τέχνην τοῦ πολεμεῖν, διότι αἱ πράξεις των κατήντησαν ἀφόρητοι καὶ ἡ οἰκία καταστρέφεται ἀτίμως παρ' αὐτῶν. Ἀγανακτήσατε λοιπὸν ὑμεῖς, ὦ πολῖται, ἐντραπήτε τοὺς πέριξ λαοὺς καὶ φοβηθῆτε τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν μήπως ἐν τῇ ἀγανακτήσει των στρέψωσι τὸν ὄλεθρον κατὰ τῆς κεφαλῆς σας. Σᾶς ἐξορκίζω εἰς τὸν Ὀλύμπιον Δία καὶ εἰς τὴν Θέμιδα, τὴν συγκαλοῦσαν καὶ διαλύουσαν τὰς τῶν ἀνθρώπων συνελεύσεις,

βοηθήσατέ με, φίλοι μου, καὶ ἀφήσατέ με μόνον νὰ βασανίζωμαι ὑπὸ τῆς ἀπαραμυθήτου λύπης μου, ἐκτὸς ἐὰν ὁ πατήρ μου, ὁ εὐγενὴς Ὅδυσσεύς, ἡδίκησέ τινα τῶν Ἀχαιῶν καὶ ὑμεῖς θέλετε νὰ ἐκδικηθῆτε παροτρύνοντες ἐναντίον μου τοὺς μνηστῆρας τούτους. Τότε προτιμότερον θὰ ἦτο νὰ κατεστρέφατε ὑμεῖς οἱ ἴδιοι τὰ ἀγαθὰ μου καὶ τὰ ποίμνιά μου. Ἐὰν τῳόντι ἐγίνετο οὕτω, ἴσως ποτὲ ἀπεζημιούμεθα, διότι θὰ σᾶς παρηκολουθοῦμεν εἰς ὅλην τὴν πόλιν, θὰ μᾶς ἠκούετε νὰ ζητῶμεν τὰ πράγματά μας, καὶ θὰ ἐσιωπῶμεν μόνον ὅταν μᾶς ἀπεδίδοντο ὅλα. Ἀλλὰ τώρα βασανίζετε τὴν ψυχὴν μου μὲ ἀνιάτους ὀδύνας.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος μετ' ὀργῆς καὶ ἔρριψε χαμαὶ τὸ σκῆπτρον κλαίων θερμὰ δάκρυα. Ὅλος ὁ λαὸς τὸν εὐσπλαγχνίσθη. Καὶ ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι ἔμειναν σιωπῶντες καὶ κανεῖς δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀποκριθῇ εἰς τὸν Τηλέμαχον μὲ τραχεῖς λόγους, μόνος δὲ ὁ Ἀντίνοος εἶπε πρὸς ἀπόκρισιν τὰ ἑξῆς.

«Τηλέμαχε, μὲ τὴν ὑπερήφανον γλῶσσαν, μὲ τὴν ὀρμητικὴν καρδίαν, τί εἶπες διὰ νὰ μᾶς ἀτιμάσῃς; ἐπιθυμεῖς λοιπὸν νὰ μᾶς προσάψῃς αἷσχος; Ἐν τούτοις δὲν σοὶ πταίουσιν οἱ μνηστῆρες, ἀλλ' ἡ προσφιλὴς μήτηρ σου, ἡ τοσοῦτον καλῶς γνωρίζουσα τὰς δολοπλοκίας. Ἰδοὺ τρία ἤδη ἔτη καὶ ἐντὸς ὀλίγου τέσσαρα ἀφότου ἀπατᾷ τὴν καρδίαν τῶν Ἀχαιῶν. Εἰς ὅλους δίδει ἐλπίδας, ὑπόσχεται εἰς ἓνα ἕκαστον, πέμπει μηνύματα εἰς τὸν καθέναν, καὶ ἐν τούτοις ἄλλας σκέψεις ἔχει εἰς τὸν νοῦν της. Τέλος ἐπενόησε καὶ νέαν μηχανορραφίαν, τὴν ἑξῆς. Στήσασα μέγαν ἱστὸν εἰς τὴν οἰκίαν της, ὕφαινε λεπτὸν καὶ ὑπερμέγεθες πανίον, λέγουσα πρὸς ἡμᾶς «Νεαροὶ πολεμισταί, μνηστῆρές μου, ἐπειδὴ ἀπέθανεν ὁ θεῖος Ὅδυσσεύς, περιμεῖναιτε καὶ μὴ ἐπισπεύδετε τὸν γάμον μου πρὶν τελειώσω τὸ πανίον τοῦτο διὰ νὰ μὴ ἀπολεσθῶσιν εἰς μάτην τὰ νήματά μου· εἶναι τὸ σάβανον τοῦ ἥρωος Λαέρτου ὅταν ἡ ὀλεθρία μοῖρα τὸν βυθίσῃ εἰς τὸν αἰώγιον ὕπνον τοῦ θανάτου. Φοβοῦμαι μήπως μεταξὺ τοῦ λαοῦ

εὐρεθῇ καμμία Ἑλληνὶς ἥτις νὰ ὀργισθῇ κατ' ἐμοῦ ἐὰν ταφῇ ἄνευ σαβάνου αὐτὸς ὅστις εἶχε τόσα πλούτη.» Ταῦτα εἶπεν, ἡμῶν δὲ ἡ γενναία καρδία ἐπείσθη. Ἐκτοτε, τὴν μὲν ἡμέραν εἰργάζετο εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ μεγάλου ἐκείνου πανίου, τὴν δὲ νύκτα τὸ διέλυεν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν λαμπάδων, καὶ τοιουτοτρόπως ἐπὶ τρία ἔτη ἐκρύπτετο δολίως ἀπὸ ἡμᾶς καὶ τὴν ἐπιστεύομεν. Ἀλλ' ὅταν ἦλθε τὸ τέταρτον ἔτος καὶ ἐπέστη ἡ ὥρα, τότε μία τῶν γυναικῶν τῆς ἥτις ἤξευρε τὸ πρᾶγμα καλῶς, τὸ ἀπεκάλυψεν εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν εὕρομεν διαλύουσαν τὸ ὥραϊον ὕφασμά της καὶ τὴν ἠναγκάσαμεν ἀκουσαν νὰ τὸ τελειώσῃ. Αὐτὰ σοὶ ἀποκρίνονται οἱ μνηστῆρες διὰ νὰ μάθῃς καὶ σὺ ὅσα ἀγνοεῖς καὶ διὰ νὰ πληροφορηθῶσιν ὅλοι οἱ Ἀχαιοί. Ἀπόπεμψον λοιπὸν τὴν μητέρα σου καὶ διάταξον αὐτὴν νὰ νυμφευθῇ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον θὰ ἐκλέξῃ ὁ πατὴρ της καὶ θὰ ἦναι ἀρεστὸς εἰς αὐτήν. Πολλὴν πεποίθησιν ἔχει εἰς τὰ δῶρα μὲ τὰ ὁποῖα τὴν ἐπροίκισεν ἀφθόνως ἡ Ἀθηνᾶ, εἰς τὴν ἱκανότητα περὶ τὸ ἐκτελεῖν ἐξαίρετα καὶ τεχνικώτατα ἔργα, εἰς τὸ λεπτότατον πνεῦμά της, εἰς τὰς πανουργίας της τὰς ὁποίας, ὡς λέγουσιν, οὐδεμία ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐπὶ καλλονῇ φημιζομένων γυναικῶν ἐγίνωσκε, μήτε ἡ Τυρὼ, μήτε ἡ Ἀλκμήνη, μήτε ἡ καλλιστέφανος Μυκὴνη· ἀλλ' ἡ μήτηρ σου δὲν σκέπτεται δικαίως καὶ ὀρθῶς, καὶ ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ πολὺ τυραννοῦσα τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν, θὰ καταφάγωσιν οὗτοι τὰ ποίμνια καὶ τὰ ἀγαθὰ σου ἐνόσφ' αὐτὴ ἐπιμένει εἰς τὴν σκέψιν τὴν ὁποίαν ἔθεσαν εἰς τὰ στήθη της οἱ θεοί. Καὶ εἰς ἑαυτὴν μὲν προετοιμάζει μεγάλην δόξαν, εἰς σὲ δὲ λύπην διὰ τὴν στέρησιν μεγάλου μέρους τῆς περιουσίας σου. Ἡμεῖς δὲ οὔτε εἰς τὰς ἐργασίας μας θὰ ἐπιστρέψωμεν οὔτε θὰ ἐξέλθωμεν τῆς οἰκίας ταύτης πρὶν νυμφευθῇ ἐκεῖνον ἐκ τῶν Ἀχαιῶν τὸν ὁποῖον ἤθελεν ἐκλέξει. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

α Ἀντίνοε, μὲ εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατον ν' ἀποπέμψω ἀκουσαν ἐκ τῆς οἰκίας ἐκείνην ἥτις μὲ ἐγέννησε καὶ μὲ ἔθρε-

ψεν. Ὁ πατήρ μου ἡ ζῆ ἡ ἀπέθανεν εἰς ξένην γῆν· θά ᾔηται δὲ δυσάρεστον εἰς ἐμὲ νὰ πληρώσω πολλὰ εἰς τὸν Ἰκαρον, ἐὰν θελήσω ἀφ' ἑαυτοῦ μου νὰ διώξω τὴν μητέρα μου. Εἰς τὴν τιμωρίαν τὴν ὁποίαν θά μοι ἐπέβαλεν ὁ πατήρ της, οἱ θεοὶ θά προσέθετον καὶ ἄλλα δεινὰ, ἐπεὶ δὴ ἡ μήτηρ μου, ἀναχωροῦσα ἐκ τῆς οἰκίας θά ἐπεκαλεῖτο κατ' ἐμοῦ τὰς στυγεράς Ἑριννύας· πρὸς τούτοις δὲ θά ἐπέσυρα τὴν δικαίαν μομφὴν τῶν ἀνθρώπων. Ὅχι, οὐδέποτε τοιαύτη διαταγὴ θά ἐξέλθῃ τῶν χειλέων μου· ὥστε ἐὰν ἔμεινεν ἐν τῇ καρδίᾳ σας αἰδῶς, ἐξέλθετε τῆς οἰκίας μου καὶ τραπῆτε εἰς ἄλλας εὐωχίας, τρώγοντες τὰ ἰδιά σας ἀγαθὰ, ὅτε μὲν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐνὸς ὅτε δὲ εἰς τὴν τοῦ ἄλλου. Ἀλλ' ἐὰν σᾶς φαίνεται προτιμότερον καὶ καλλίτερον νὰ τρώγετε ἀτιμωρητὰ τὰ ἀγαθὰ ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου, ληστεύετε τα. Ἐγὼ δὲ θά ἐπικαλεσθῶ τοὺς αἰωνίους θεοὺς διὰ νὰ τιμωρῇσιν ἡμέραν τινὰ ὁ Ζεὺς τὰς πράξεις σας καὶ νὰ ἐξολοθρευθῇτε ἀνεκδίκατοι εἰς τὴν οἰκίαν μου.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ὁ δὲ παντεπόπτης Ζεὺς ἀπέλυσε δύο ἀετοὺς ἀπὸ τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους διὰ νὰ πετάξωσι πρὸς αὐτόν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν οὗτοι ἵπταντο μὲ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου, ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου, ἀπλοῦντες τὰς πτέρυγας των· ὅταν δὲ ἔφθασαν ἄνωθεν τοῦ κέντρου τῆς θορυβώδους συνελεύσεως, ἤρχισαν νὰ πετῶσι κυκλοειδῶς καὶ νὰ βλέπωσι τὰς κεφαλὰς ὄλων προμηνύοντες εἰς αὐτοὺς τὸν θάνατόν των. Ἐπειτα δὲ σχίζοντες μὲ τοὺς ὄνυχας τὰς παρείας καὶ τοὺς λαιμούς των, ἀπέπτησαν πρὸς τὰ δεξιὰ διὰ τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς πόλεως αὐτῶν. Εἰς τὴν θέαν τῶν πτηνῶν τούτων, ὅλοι ἐξεπλάγησαν καὶ ἡρώτων καθ' ἑαυτοὺς ποῖα ἄρα συμβάντα προαναγγέλλουσι. Τότε δὲ ὁ σεβασμιος ἥρως Ἀλκίονος, ὁ υἱὸς τοῦ Μάστορος, ὠμίλησε πρὸς αὐτούς. Εἶναι δὲ οὗτος μεταξὺ τῶν συγχρόνων του ὁ μόνος ἐντρίβῃς περὶ τὸ ἐξηγεῖν τοὺς οἰωνοὺς καὶ ἀναγγέλλειν τὰς ἀποφάσεις τῆς μοίρας. Θέλων δὲ τὸ καλόν των, ἐδημηγόρησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.

« Ἀκούσατε ὅσα θὰ σᾶς εἶπω, Ἰθακήσιοι. Ἀποτείνομαι δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς μνηστῆρας διότι κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κυλίεται μεγάλη συμφορά. Ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν θὰ μένῃ ἐπὶ πολὺ ἀκόμῃ μακρὰν τῶν φιλτάτων του, καὶ ἴσως τῶρα πλησίον τῶν παραλίων τούτων ἐτοιμάζει δι' ὅλους ἐκδίκησιν καὶ θάνατον. Ἰσως σκληραὶ συμφοραὶ ἀναμένουσι καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐκ τῶν κατοικούντων τὴν ὠραίαν Ἰθάκην. Ἄς σκεφθῶμεν λοιπὸν, φίλοι, ἐνόςῳ εἶναι ἀκόμῃ καιρὸς, πῶς νὰ διώξωμεν τοὺς μνηστῆρας τούτους, ἢ μᾶλλον πῶς νὰ ἀποχωρήσωσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ὅπερ πολὺ προτιμότερον. Δὲν εἶμαι ἄπειρος τῆς μαντικῆς, καὶ ὁμιλῶ μετὰ βεβαιότητος. Ναὶ, πλησιάζουσι νὰ ἐπαληθεύσωσιν ὅλα ὅσα εἶπον εἰς τὸν βασιλέα ὅταν οἱ Ἕλληνες ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Τροίας καὶ μετ' αὐτῶν ἀνεχώρει καὶ ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς. Τῷ προσῆπον ὅτι ἔμελλε νὰ ὑποστῇ πολλὰς δυστυχίας, καὶ ὅτι, ἀφοῦ χάσῃ τοὺς συντρόφους του, θὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν κατοικίαν του κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος ἀγνώριστος εἰς ὅλους. Τώρα ὅλα ταῦτα μελλοῦσι νὰ ἐκτελεσθῶσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχος.

« ὦ γέρον, ὕπαγε εἰς τὴν οἰκίαν σου διὰ νὰ προλέγῃς εἰς τὰ παιδία σου τὰ μέλλοντα ὅπως τὰ προφυλάξῃς ἀπὸ μέλλον τι κακόν. Ἐγὼ ὅμως εἶμαι καλλίτερός σου μάντις εἰς τὰ τοιαῦτα. Πολλὰ ὄρνεα πετῶσιν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καὶ δὲν προλέγουσιν ὅλα τὸ μέλλον. Ἀλλως τε ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπέθανε μακρὰν καὶ εἴθε νὰ συνηφανίζεσθαι καὶ σύ! Τότε δὲν θὰ ἐξήγῃς τοιοῦτοτρόπως τὰ σημεῖα τῶν θεῶν καὶ δὲν θὰ ἡρέθιζες καθ' ἡμῶν τὴν ὀργὴν τοῦ Τηλεμάχου, ἐλπίζων ὅτι θὰ στείλῃ εἰς τὴν οἰκίαν σου δῶρόν τι. Ἀλλὰ σοὶ τὸ λέγω καὶ ἡ ὑπόσχεσίς μου θέλει ἐκπληρωθῇ. Ἐάν, ἐπειδὴ γνωρίζεις παλαιὰς καὶ πολλὰς πανουργίας, ἐξακολουθήσῃς ἐρεθίζων τὴν ὀργὴν ἀνθρώπου νεωτέρου σου καὶ ἀπατῶν αὐτὸν διὰ τῶν λόγων σου, πρῶτον μὲν αὐτὸς ὁ ἴδιος θὰ τυραννηθῇ περισσότερον, διότι μὲ ὅλας σου τὰς προφητείας δὲν

Θὰ κατορθώσῃ τίποτε· εἰς σὲ δὲ ἔπειτα, ὦ γέρον, θέλομεν ἐπιβάλει ποινὴν τὴν ὁποίαν θὰ ὑποστῇς δυσαρέστως. Ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως ταύτης συμβουλεύω τὸν Τηλέμαχον νὰ ἀποπέμψῃ τὴν μητέρα του εἰς τὴν πατρικὴν τῆς οἰκίαν, ἐκεῖ δὲ ἄς τὴν ὑπαδρεύσωσιν οἱ γονεῖς τῆς καὶ ἄς τῇ δώσωσι πολλὰ δῶρα ὡς ἀρμόζει εἰς προσφιλῇ θυγατέρα. Μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς δὲν φρονῶ ὅτι εἶναι δυνατόν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν νὰ παραιτηθῶσι τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ των, διότι δὲν φοβούμεθα κανένα, οὔτε αὐτὸν τὸν Τηλέμαχον, μολονότι ὁμιλεῖ πολλὰ, οὔτε μᾶς μέλει διὰ τὰς προφητείας τὰς ὁποίας λέγεις ἀνωφελῶς καὶ διὰ τῶν ὁποίων καθίστασαι ἔτι μᾶλλον μισητός. Θὰ ἐξακολουθήσωμεν λοιπὸν ἀφανίζοντες τὰ ἀγαθὰ του τὰ ὁποῖα θὰ ἐλαττοῦνται καθ' ἡμέραν ἐνόσῳ ἡ Πηνελόπη ἀναβάλλῃ νὰ ἐκλέξῃ ὡς σύζυγον ἓνα ἐκ τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἐνόσῳ παρερχομένων τῶν ἡμερῶν μένομεν φιλονεικοῦντες ἐξ ἀντιζηλίας καὶ δὲν ζητοῦμεν ἕκαστος εἰς ἄλλας οἰκίας συζύγους ἀξίας ἡμῶν.»

Πρὸς τοῦτον πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Εὐρύμαχε καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι εὐγενεῖς μνηστῆρες, δὲν θέλω οὔτε νὰ σᾶς ἱκετεύσω περισσότερον οὔτε νὰ σᾶς εἴπω πλέον ἄλλο τίποτε· οἱ θεοὶ καὶ ὅλοι οἱ Ἀχαιοὶ γνωρίζουσι τώρα τὰ πάντα. Ἀλλὰ δότε μοι τοῦλάχιστον ἓν πλοῖον ταχὺ καὶ εἴκοσι συντρόφους διὰ νὰ μὲ μεταφέρωσι πανταχοῦ κατὰ θάλασσαν. Θὰ μεταβῶ εἰς τὴν Σπάρτην καὶ τὴν Ἀμμόδῃ Πύλον διὰ νὰ ἐρωτήσω περὶ τοῦ πρὸ τοσούτου χρόνου ἀποδημοῦντος πατρός μου καὶ διὰ νὰ ἰδῶ ἐὰν θνητός τις δυνηθῇ νὰ μὲ εἰπῇ τίποτε, ἢ ἐὰν θὰ ἀκούσω τὴν φωνὴν ἐκείνην τοῦ Διὸς ἣτις πρὸ πάντων μεταδίδει τὰς εἰδήσεις. Ἐὰν ἐξ ὧσων ἀκούσω πεισθῶ ὅτι ὁ πατήρ μου ζῇ καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὴν πατρίδα του, μὲ ὅλα τὰ βάσανα τὰ ὁποῖα θὰ αἰσθάνωμαι, θὰ περιμείνω ἀκόμῃ ἐπὶ ἓν ἔτος. Ἐὰν δὲ βεβαιωθῶ ὅτι ἀπέθανε, θὰ ἐπιστρέψω τότε εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου πατρίδα, θὰ τῷ ἐγείρω τάφον καὶ θὰ τῷ προσφέρω πολλὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς ἐπικηδείους θυσίας ἀξίας εἰς τοι-

οὔτον ἤρωα. Μετὰ δὲ ταῦτα θὰ ὑπάνδρεύσω τὴν μητέρα μου.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Τηλέμαχος ἐκάθησεν. Ἀναστὰς δὲ ὁ Μέντωρ ὅστις ἦτο σύντροφος τοῦ γενναίου Ὀδυσσέως καὶ εἰς τὸν ὁποῖον οὗτος πρὶν ἔμβῃ εἰς τὰ πλοῖα εἶχεν ἐμπιστευθῇ τὴν ἐπιστάσιαν ὅλης τῆς οἰκίας του καὶ τὴν φύλαξιν ὅλων τῶν κτημάτων του, διατάξας νὰ ὑπακούωσιν εἰς αὐτὸν, εἶπε μὲ πνεῦμα πλήρες ἀγαθότητος.

«Ἀκούσατε, ὦ Ἰθακήσιοι, ὅσα μέλλω νὰ σᾶς εἶπω. Εἴθε εἰς τὸ ἐξῆς κανεῖς ἐκ τῶν βασιλέων ὅσοι ἔχουσι σκῆπτρον νὰ μὴν ἦναι ἀγαθὸς, ἐπεικὴς, ἥπιος καὶ φίλος τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ νὰ ἦναι πάντοτε αὐστηρὸς καὶ ἄδικος, ἀφοῦ κανεῖς πλέον δὲν ἐνθυμεῖται τὸν Ὀδυσσέα μεταξὺ τοῦ λαοῦ τούτου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐβασίλευεν ὡς καλὸς πατήρ. Ὅχι, δὲν ἀγανακτῶ κατὰ τῶν ὑπερηφάνων μνηστήρων δι' ὅσας πράττουσιν ἐκ κακοβουλίας βιαιοπραγίας, διότι μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των ἀφανίζουσιν ἀδίκως τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσέως νομίζοντες ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ ποτέ· ἀλλ' ἀγανακτῶ κατὰ τοῦ λαοῦ ὀλοκλήρου, καθ' ὅλων ὑμῶν οὔτινες κάθησθε ἐδῶ σιωπῶντες καὶ οὔτινες, ἐνῶ εἴθε τόσοι πολλοί, δὲν καταστέλλετε διὰ τῶν ἐπιπλήξεων σας τοὺς ὀλίγους τούτους μνηστῆρας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐθύνορος Λεώκριτος.

«Αὐθάδη καὶ ἄφρων Μέντορ, ποῖον λόγον εἶπες προκαλῶν τὸν λαὸν νὰ μᾶς περιορίσῃ; Δὲν ἤξεύρεις ὅτι εἶναι δύσκολον, καὶ εἰς πολλοὺς ἀκόμη ἀνθρώπους, νὰ παλαίσωσι καθ' ἡμῶν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ συμποσίου; Ἐὰν καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης, ὁ Ὀδυσσεύς, ἐπέστρεφεν ἐνταῦθα καὶ ἐπεχειρεῖ νὰ διώξῃ ἐκ τῆς οἰκίας του τοὺς εὐγενεῖς μνηστῆρας, καθ' ἣν ὥραν ἤθελον συμποσιάζει, ἢ τόσον ἐπιθυμοῦσα νὰ τὸν ἐπανίδῃ γυνή του δὲν θὰ ἔχαιρε ποσῶς διὰ τὴν ἐπιστροφὴν του. Καὶ ἂν εἶχεν ὡς ἀκολουθίαν του πολλοὺς στρατιώτας, πάλιν θὰ εὕρισκεν ἐπαίσχυντον θάνατον. Δὲν ὠμίλησες λοιπὸν μετὰ φρονήσεως. Διὰ τοῦτο ὑμεῖς μὲν οἱ πολῖ-

ται διαλυθῆτε καὶ ἐπιστρέψατε ἕκαστος εἰς τὰ ἔργα του, ὃ δὲ Μέντωρ καὶ ὁ Ἀλκίθερσης ἃς προετοιμάσωσι τὰ διὰ τὸν πλοῦν του ἀπαιτούμενα ἀφοῦ ἔκπαλαι εἶναι φίλοι τοῦ πατρός του. Νομίζω ὅμως ὅτι πολὺν καιρὸν ἀκόμῃ θὰ μείνῃ εἰς τὴν Ἰθάκην ἡσυχος ζητῶν πληροφορίας παρὰ τῶν ξένων καὶ οὐδέποτε θὰ ἐκτελέσῃ τὸ ταξείδιον τοῦτο.»

Οὕτως ὠμίλησε καὶ διέλυσεν ἀμέσως τὴν συνέλευσιν. Καὶ οἱ μὲν πολῖται διεσκεδάσθησαν εἰς τὴν ἰδίαν του οἰκίαν ἕκαστος, οἱ δὲ μνηστῆρες ἐπέστρεψαν εἰς τὰ μέγαρα τοῦ θεῖου Ὀδυσσέως. Ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐν τούτοις μακρυνθεὶς μόνος ἦλθεν εἰς τὸ παράλιον τῆς θαλάσσης καὶ νύψας τὰς χεῖρας μὲ τὰ ἀφρίζοντα κύματα, προσπυχήθη εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.

«Ἀκουσόν με σὺ, ἥτις θεὰ οὔσα, ἦλθες χθὲς εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ μὲ διέταξες νὰ διασχίσω μὲ πλοῖον τὸν ζοφερὸν πόντον διὰ νὰ πληροφορηθῶ περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος πατρός μου. Ἀλλ' οἱ Ἀχαιοὶ ἐμποδίζουσιν ὅλα ταῦτα τὰ σχέδια καὶ πρὸ πάντων οἱ αὐθάδεις καὶ κακοὶ μνηστῆρες.»

Ταῦτα εἶπε προσευχόμενος, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ, λαβοῦσα τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Μέντορος, ἦλθε πλησίον του, καὶ καλέσασα αὐτὸν ἐξ ὀνόματος τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Τηλέμαχε, δὲν θὰ στερηθῇς τοῦ λοιποῦ μήτε συνέσεως μήτε θάρρους ἐὰν μετεδόθῃ εἰς σὲ ἡ δύναμις τοῦ πατρός σου, ὅστις ἤξευρε καὶ νὰ πράττῃ καὶ νὰ ὁμιλῇ καλῶς· τότε δὲν θέλει ματαιωθῇ οὔτε μείνῃ ἀπραγματοποίητον τὸ ταξείδιον τοῦτο. Ἐὰν ὅμως δὲν ἦσαι τέκνον τοῦ ἥρωος ἐκείνου καὶ τῆς Πηνελόπης, δὲν ἐλπίζω ὅτι θὰ φέρῃς εἰς πέρας ὅσα κατὰ νοῦν ἔχεις. Σχεδὸν δὲν ὑπάρχουσι τέκνα ὁμοιάζοντα τοὺς πατέρας των· τὰ πλεῖστα εἶναι κατώτερα, ὀλίγιστα εἶναι ἀνώτερα. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν θὰ σὲ λείψῃ μήτε ἡ φρόνησις μήτε τὸ θάρρος, ἐπειδὴ δὲν σὲ ἐγκατέλιπεν ὀλοτελῶς ἡ σύνεσις τοῦ Ὀδυσσέως, ἐλπίζω ὅτι θὰ φέρῃς εἰς πέρας τὸ ἔργον. Μὴ φροντίζῃς πλέον διὰ τὰ σχέδια τῶν ἀφρόνων

μνηστήρων, διότι αὐτοὶ οὔτε νοῦν ἔχουσιν οὔτε δικαιοσύνην, οὔτε ἐννοοῦσι τὸν θάνατον καὶ τὴν μαύρην μοῖραν ἣτις τοὺς πλησιάζει καὶ εἰς μίαν ἡμέραν θά τοὺς ἀπολέσῃ ὅλους. Μὴ ἀναβάλης τὸ ταξείδιον τὸ ὁποῖον κατὰ νοῦν ἔχεις· ἐγὼ εἶμαι πατρικός σου φίλος, καὶ ἐγὼ θὰ σοὶ προετοιμάσω ταχὺ πλοῖον διὰ νὰ συμπλεύσω μετὰ σοῦ. Ἐν τούτοις ἐπίστρεψον εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἐμφανίσθητι εἰς τοὺς μνηστῆρας, ἐτοίμασον τὰς ἀναγκαίας ζωτροφίας καὶ θέσον τὸν μὲν οἶνον εἰς τοὺς ἀμφορεῖς, τὰ δὲ ἄλευρα, τὸν μυελὸν τοῦτον τῶν ἀνδρῶν, εἰς δέρματα πυκνά. Ἐγὼ θὰ μεταβῶ εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ ἐκλέξω ἐν τάχει πολεμιστὰς ἐθελοντάς. Πολλὰ πλοῖα νέα καὶ παλαιὰ εὐρίσκονται εἰς τὴν ὑπὸ τῶν κυμάτων λουομένην Ἰθάκην· θὰ ἐξετάσω ποῖον εἶναι τὸ κάλλιστον μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἐξοπλίζοντες αὐτὸ ἐν τάχει τὸ ρίπτομεν εἰς τὴν εὐρεῖαν θάλασσαν.»

Οὕτως ὠμίλησεν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς, καὶ ὁ Τηλέμαχος δὲν περιέμεινε περισσότερον ἅμα ἤκουσε τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς, ἀλλὰ μὲ τεθλιμμένην καρδίαν ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκόν του. Ἐκεῖ εὔρε τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας ἀσχολουμένους εἰς τὸ νὰ ἐκδαίρωσι καὶ νὰ ψήνωσιν εἰς τὴν αὐλὴν τοὺς παχεῖς χοίρους. Ὁ Ἀντίνοος, γελῶν, ἔδραμεν εἰς προῦπάντησίν του, ἔλαβε τὴν χεῖρά του καὶ τῷ εἶπε καλῶν αὐτὸν ἐξ ὀνόματος.

«Τηλέμαχε, γλῶσσα ὑψηλόφρων καὶ καρδία ἀδάμαστος, δίωξον ἀπὸ τὸ πνεῦμά σου τὰς κακὰς σκέψεις καὶ τὰς κακὰς λέξεις. Ἐλθὲ μεθ' ἡμῶν διὰ νὰ τρώγῃς καὶ πίνῃς ὡς πρότερον. Οἱ Ἀχαιοὶ θὰ σοὶ ἐτοιμάσωσιν ὅσα ἐζήτησας, πλοῖον καὶ ἐκλεκτοὺς κωπηλάτας, διὰ νὰ πλεύσῃς ταχέως πρὸς τὴν θείαν Πύλον καὶ νὰ ζητήσῃς πληροφορίας περὶ τοῦ ἐνδόξου πατρός σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Ἀντίνοε, οὐδόλως δύναμαι εἰς τὸ ἐξῆς νὰ τρώγω σιωπηλῶς πλησίον σας, αὐθάδεις ἄνθρωποι, καὶ νὰ εὐφραίνωμαι ἐν ἡσυχίᾳ. Δὲν σᾶς ἀρκεῖ ὅτι ἔως τώρα ἐφθείρατε μέγα μέρος

τῶν πολλῶν καὶ καλῶν κτημάτων μου ἐνόσῳ ἤμην παιδίον ; Σήμερον ὅμως ἐμεγάλωσα· ἤκουσα πολλὰς διδακτικὰς γνώμας, ἡ καρδία μου ἐδυναμώθη ἐν τῷ στήθει μου καὶ θὰ προσπαθήσω νὰ σᾶς ἐκδικηθῶ, εἴτε μεταβῶ εἰς τὴν Πύλον εἴτε μείνω ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τούτου. Ἀλλὰ θὰ ἀναχωρήσω καὶ δὲν θὰ ματαιωθῇ τὸ ταξίδιον τοῦτο· θὰ ἀναχωρήσω δὲ με πλοῖον ξένον, ἐπειδὴ δὲν ἠξιώθην νὰ λάβω παρ' ὑμῶν μήτε πλοῖον μήτε κωπηλάτας καὶ ἐκρίνατε τοῦτο ὠφελιμώτερόν σας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀπέσυρε βιαίως τὴν χειρὰ του ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ Ἀντινόου, οἱ δὲ μνηστῆρες ἠτοίμαζον τὸ συμπόσιον περιπαίζοντες αὐτὸν καὶ ἀποτείνοντες λόγους πειρακτικούς. Εἷς δὲ ἐκ τῶν αὐθαδῶν ἐκείνων νέων εἶπε τὰ ἀκόλουθα.

«Δὲν ὑπάρχει πλέον ἀμφιβολία ὅτι ὁ Τηλέμαχος μελετᾷ τὸν ἐξολοθρευμὸν μας καὶ θὰ φέρῃ ὑπερασπιστὰς ἐκ τῆς ἀμμόδους Πύλου ἢ ἐκ τῆς Σπάρτης· τοῦλάχιστον αὐτὴ εἶναι ἡ διακαὴς ἐπιθυμία του. Ἴσως σκοπεύει νὰ μεταβῇ καὶ εἰς τὴν εὐφορον Ἐφύρην διὰ νὰ φέρῃ ἐκεῖθεν δηλητήρια τὰ ὅποια νὰ ῥίψῃ εἰς τὸ ποτόν μας διὰ νὰ μᾶς δηλητηριάσῃ ὅλους συγχρόνως.»

Ἄλλος πάλιν ἐκ τῶν αὐθαδῶν ἐκείνων νέων εἶπε.

«Τίς οἶδεν ἐάν, ἐπιβὰς καὶ αὐτὸς εἰς κοῖλον πλοῖον καὶ πλανηθεὶς ὡς ὁ Ὀδυσσεὺς, δὲν ἀπολεσθῇ μακρὰν τῶν φιλότατων του; Τότε ὁ κόπος μας θὰ ᾔτο μεγαλείτερος διότι θὰ ἐμοιραζόμεθα μεταξὺ μας ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του καὶ θὰ ἀφίναμεν τὴν κατοικίαν ταύτην εἰς τὴν μητέρα του καὶ εἰς ἐκείνον ὅστις θὰ τὴν ἐνυμφεύετο.»

Ταῦτα εἶπον ἐκεῖνοι, ὁ δὲ Τηλέμαχος κατέβη εἰς τὸν ὑψηλὸν καὶ εὐρύχωρον θάλαμον τοῦ πατρός του ὅπου ὑπῆρχον σωροὶ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ, ἐνδύματα εἰς κιβώτια καὶ πολὺ εὐῶδες ἔλαιον· ὑπῆρχον ἐπίσης, τοποθετημένοι κατὰ σειρὰν πλησίον τοῦ τοίχου, πῖθοι οἴνου παλαιοῦ προωρισμένοι νὰ ἀνοιχθῶσιν ἐάν ποτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του μετὰ τὰ πολλὰ του παθήματα. Ἰσχυρὰ δίφυλλος ξυλίνη

θύρα ἔκλειε τὸν θάλαμον ἐκεῖνον καὶ γυνὴ πεπειραμένη, ἡ οἰκονόμος Εὐρύκλεια, θυγάτηρ τοῦ Πεισηνορίδου Ὡπος, ἐφύλαττε ταῦτα πάντα προσέχουσα ἡμέραν καὶ νύκτα. Προσκαλέσας δὲ αὐτὴν ὁ Τηλέμαχος τῇ εἶπε.

«Τροφὲ μου, γέμισον τοὺς ἀμφορεῖς μὲ γλυκὺν οἶνον, τὸν ἀμέσως κατώτερον ἐκείνου τὸν ὁποῖον φυλάττεεις διὰ τὸν δυστυχῇ ἐκεῖνον ἐάν ποτε ἐπιστρέψῃ διαφυγὼν τὸν θάνατον καὶ τὴν κακὴν μοῖραν. Γέμισον ἐκ τοῦ οἴνου τούτου δώδεκα ἀμφορεῖς καὶ κλείσε τους προσεκτικῶς μὲ πώματα. Βάλε ἐπίσης ἄλευρον εἰς καλῶς ἐρράμμένα σακκία· ἔχω δὲ ἀνάγκην εἴκοσι μέτρων τοιοῦτου ἀλεσμένου ἀλεύρου. Ἡξεурέ το μόνη σου καὶ εἰοίμασον ἀμέσως ὅλα ὅσα σοῦ εἶπα, διότι θὰ τὰ παραλάβω τὸ ἐσπέρας ὅταν ἡ μήτηρ μου ἀναβῇ εἰς τὰ δωματία της διὰ νὰ κοιμηθῇ. Ἀναχωρῶ διὰ τὴν Σπάρτην καὶ τὴν ἀμμώδη Πύλον ὅπου θὰ ζητήσω πληροφορίας περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ προσφιλοῦς πατρός μου, ἂν που δυνηθῶ νὰ ἀκούσω τι.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ἡ δὲ προσφιλὴς του τροφὸς Εὐρύκλεια ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ στενάζῃ, καὶ ἀποτεινομένη πρὸς αὐτὸν τῷ εἶπεν.

«Ὡ τέκνον μου ἀγαπητὸν, πῶς ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν σου τοιαύτη σκέψις; ποῦ θὰ ὑπάγῃς εἰς τὰ ἀπέραντα ξένα, σὺ μονογενὴς καὶ πολυαγάπητος υἱός; Ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς ἐχάθη μακρὰν ἀπὸ τὴν πατρίδα του μεταξὺ λαῶν ἀγνώστων. Οἱ δὲ μνηστῆρες, ἅμα σὺ ἀναχωρήσης, θὰ σκεφθῶσι πῶς νὰ σὲ ἀφανίσωσι δολίως καὶ νὰ μοιρασθῶσι μεταξύ των τὰ πλούτη σου. Ὡ! μεῖνε ἐδῶ εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ δὲν ἔχεις ἀνάγκην νὰ ὑποφέρῃς τόσα δεινὰ πλανώμενος εἰς τὴν ἀπέραντον θάλασσαν.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Ὡ τροφὲ μου, ἡσύχασε, διότι ἡ σκέψις αὕτη δὲν μοὶ ἐπῆλθε χωρὶς τὴν θέλησιν θεοῦ τινος. Ἀλλ' ὀρκίσθητι νὰ μὴ φανερώσῃς τίποτε ἐκ τούτων εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου μητέρα πρὶν παρέλθωσιν ἑνδεκα ἢ δώδεκα ἡμέραι, ἐκτὸς ἐάν ἐπιθυ-

μήση νὰ μὲ ἰδῇ ἢ μάθῃ τὴν ἀναχώρησίν μου, διότι φοβοῦμαι μήπως κλαίουσα βλάβῃ τὸ ὥραϊόν της σῶμα.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ἡ δὲ γραῖα ὠρκίσθη τὸν μέγαν ὄρκον τῶν θεῶν. Ἀποῦ δὲ ὤμοσε καὶ ἐτελείωσε τὸν ὄρκον της, ἔσπευσε νὰ γεμίσῃ μὲ οἶνον τοὺς ἀμφορεῖς καὶ νὰ θέσῃ ἄλευρον εἰς τὰ στερεὰ σακκία, ἐνῶ ὁ Τηλέμαχος ἐπέστρεφεν εἰς τὴν αἴθουσαν διὰ νὰ ἀναμιχθῇ μὲ τὸ πλῆθος τῶν μνηστήρων.

Τότε ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ ἔλαβεν ἄλλην σκέψιν. Λαβοῦσα τὴν μορφήν τοῦ Τηλεμάχου περιήρχετο εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως, καὶ πλησιάζουσα ἓνα ἕκαστον ἔλεγε τὰ δέοντα καὶ τοὺς διέταττε νὰ συναχθῶσι τὸ ἐσπέρας εἰς τὸ ταχὺ πλοῖον. Ὑστερον δὲ ἐζήτησεν ἐν πλοῖον ταχὺ παρὰ τοῦ Νοήμονος, τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ τοῦ Φρονίου, ὅστις καὶ τὸ ὑπεσχέθη προθύμως.

Ἐν τούτοις ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ αἱ σκιαὶ περιεκάλυψαν ὅλας τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως. Τότε ἡ θεὰ ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ταχὺ πλοῖον, ἔθεσεν εἰς αὐτὸ ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα σκεύη καὶ τὸ ἔστησεν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ λιμένος. Περί αὐτὸ δὲ συνηθροίσθησαν ὅλοι οἱ ῥωμαλέοι κωπηλάται καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἔλεγεν εἰς πάντας λόγους ἐνθαρρυντικούς.

Ἐπειτα ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ συνέλαβεν ἄλλην σκέψιν. Μεταβᾶσα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεώς ἐπέχυσεν ὕπνον γλυκὺν ἐπὶ τῶν μνηστήρων, τοὺς ἐνάρκωσεν ἐνῶ ἔπινον οἶνον καὶ τὰ ποτήρια διέφυγον τὰς χεῖράς των. Τότε διεσκορπίσθησαν ἀνὰ τὴν πόλιν διὰ νὰ κοιμηθῶσι καὶ κανεὶς δὲν ἔμεινε καθήμενος, ἐπεὶδὴ ὁ ὕπνος ἐβάρυνε τὰ βλέφαρά των. Ἡ δὲ γλαυκῶπις θεὰ, λαβοῦσα τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Μέντορος, προσεκάλεσε τὸν Τηλέμαχον ἔξω τοῦ μεγαλοπρεποῦς μεγάρου καὶ τῷ εἶπε.

«Τηλέμαχε, ἤδη ὅλοι οἱ γενναῖοι σύντροφοί σου κάθονται πλησίον τῶν κωπῶν περιμένοντες τὴν ἀφίξίν σου. Ἄς ἀναχωρήσωμεν λοιπὸν διὰ νὰ μὴ βραδύνωμεν τὸ ταξειδίόν μας.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ προηγήθη μὲ πολλὴν

ταχύτητα, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἠκολούθει τὰ ἔχνη τῆς θεᾶς. Ὅταν δὲ ἔφθασαν πλησίον τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ πλοίου, εὗρον ἐπὶ τῆς παραλίας τοὺς μακρὰν ἔχοντας τὴν κόμην ἑταίρους, καὶ ὁ Τηλέμαχος εἶπε πρὸς αὐτούς.

«Δεῦτε, φίλοι, λάβετε τὰς ζωοτροφίας αἱ ὁποῖαι ὅλαι εἶναι ἔτοιμαι εἰς τὴν οἰκίαν μου. Μήτε ἡ μήτηρ μου μήτε αἱ ὑπηρέτριαι θὰ ἐννοήσωσι τὴν ἀναχώρησίν μου, ἐκτὸς μιᾶς εἰς τὴν ὁποίαν ἐφανέρωσα τὸ σχέδιόν μου.»

Εἰπὼν ταῦτα προηγήθη, ὅλοι δὲ οἱ ἑταῖροι τὸν ἠκολούθησαν καὶ μετ' ὀλίγον μετακομίσαντες τὰ πάντα τὰ ἔθεσαν εἰς τὸ στερεὸν πλοῖον ὅπως τοὺς διέταξεν ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἀνέβη δὲ εἰς τὸ πλοῖον ὁ Τηλέμαχος πορευομένης τῆς Ἀθηνᾶς ἥτις καὶ ἐκάθησεν εἰς τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου τοποθετήσασα πλησίον τῆς τὸν Τηλέμαχον. Οἱ ναῦται ἔλυσαν τὰ σχοινία, ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐκάθησαν εἰς τὰ θρονία τῶν κωπηλατῶν. Ἡ δὲ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ ἀπέλυσε κατόπιν τῶν οὐρίων ἄνεμον, σφοδρὸν ζέφυρον ὅστις τοὺς ὥθει καὶ συρίζων εἰς τὰ σκοτεινὰ κύματα. Ὁ Τηλέμαχος διέταξε νὰ θέσωσιν εἰς τὰξιν τοὺς ἰστούς· αὐτοὶ δὲ πρόθυμοι νὰ ἐκτελῶσι τὰς διαταγὰς τοῦ ὕψωσαν ἐπὶ τῆς βάσεώς του τὸν ἐξ ἐλάτης ἰστὸν, τὸν ἐστερέωσαν διὰ σχοινίων καὶ ἀνεπέτασαν τὰ λευκὰ ἰστία διὰ τῶν εὐπλέκτων δερματίνων σχοινίων. Ὁ ἄνεμος ἐκόλπου τὸ μέσον τοῦ πανίου, ἡ ναὺς ἐπέτα, τὰ σκοτεινὰ κύματα ἐπληττον τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου καὶ ἐμυκῶντο, τὸ δὲ πλοῖον τὰ ἔσχιζε καὶ ἐπροχώρει. Ἀφοῦ λοιπὸν τοιοῦτοτρόπως ἔδεσαν τὰ ἄρμενα, οἱ κωπηλάται ἐστήσαν κρατῆρας, ἐγέμισαν αὐτοὺς μὲ οἶνον καὶ ἔκαμον σπονδὰς πρὸς τιμὴν τῶν ἀθανάτων θεῶν καὶ πρὸ πάντων τῆς γλαυκῶπιδος θυγατρὸς τοῦ Διὸς. Καθ' ὅλην δὲ ἐκείνην τὴν νύκτα καὶ μέρος τῆς ἀκολούθου πρωΐας τὸ πλοῖον διέτρεχε τὴν ὑγρὰν ὁδόν.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Γ.

Ὁ ἥλιος ἐγκατέλειπεν ἤδη τὰ περικαλλῆ ὕδατα καὶ ὑψοῦτο εἰς τὸν χάλκινον οὐρανὸν διὰ νὰ φανῇ εἰς τοὺς ἀθανάτους καὶ εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς γονίμου γῆς κατοικοῦντας θνητοὺς ἀνθρώπους, ὅταν τὸ πλοῖον προσωρμίσθη εἰς τὴν Πύλον, τὴν λαμπρὰν πόλιν τοῦ Νηλέως. Οἱ Πύλιοι, διεσκορπισμένοι εἰς τὴν παραλίαν, προσέφερον εἰς τὸν Ποσειδῶνα θυσίας ταύρων μαύρων καὶ ἄνευ στιγμαμάτων. Ἐσχημάτιζον ἐνέα ἀθροίσματα συγκεείμενα ἐκ πεντακοσίων ἀνθρώπων καθημένων ἕκαστον, καὶ εἰς ἕκαστον ἀθροίσμα ἐθυσίαζον ἐννέα ταύρους. Εἶχον δὲ ἤδη γευθῇ τὰ ἐντόσθια καὶ ἔκαιον τοὺς μηρούς πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ, ὅταν προσήγγισαν οἱ Ἰθακήσιοι, συνέστειλαν τὰ ἱστία, ἔρριψαν τὴν ἄγκυραν καὶ ἀπέβησαν εἰς τὴν ξηράν. Ὁ Τηλέμαχος ἀπέβη καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸ πλοῖον, προηγουμένης τῆς Ἀθηνᾶς ἣτις εἶπε ταῦτα πρὸς αὐτόν.

«Τηλέμαχε, δὲν πρέπει πλέον νὰ δεικνύης οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην δειλίαν ἀφοῦ ἔπλευσες τόσον διάστημα διὰ νὰ μάθῃς ποία γῆ κρύπτει τὸν πατέρα σου καὶ πῶς ἀπέθανε. Δράμε λοιπὸν ἀμέσως εἰς τὸν ἵπποδαμαστὴν Νέστορα· ἄς μάθωμεν ποίαν σκέψιν ἐγκλείει εἰς τὰ στήθη του· ἰκέτευσον αὐτόν νὰ σὲ εἰπῇ τὴν ἀλήθειαν. Ἔσο δὲ βέβαιος ὅτι δὲν θὰ ψευσθῇ, διότι εἶναι εἰς ἄκρον συνετός.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«ὦ Μέντορ, πῶς νὰ τὸν πλησιάσω ; πῶς νὰ τὸν χαιρετίσω ; δὲν ἔχω ἀκόμη πεῖραν τῶν σοβαρῶν ὁμιλιῶν, συστέλλεται δὲ πάντοτε ὁ νέος νὰ ἐρωτήσῃ γέροντα.»

Τότε ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ τῷ ἀπεκρίθη.

«Τηλέμαχε, τινὰ μὲν ἀπὸ ὅσα θὰ εἴπῃς θὰ τὰ ἐφεύρης, οὐ ὁ ἴδιος, τινὰ δὲ θὰ σοὶ τὰ ἐμπνεύσῃ θεὸς τις, διότι δὲν πιστεύω νὰ ἐγεννήθῃς καὶ ἀνετράφῃς ἄνευ τῆς προστασίας τῶν θεῶν.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ προηγήθη μὲ πολλὴν ταχύτητα, ὁ δὲ Τηλέμαχος ὥρμησεν ἐπὶ τὰ ἔχνη τῆς θεᾶς. Μετ' ὀλίγον δὲ ἔφθασαν ἐν μέσῳ τῶν συνηθροισμένων Πυλίων ὅπου ὁ Νέστωρ ἐκάθητο μετὰ τῶν παίδων του. Περὶ τὸν βασιλέα οἱ ὑπηρεταὶ ἡτοιμάζον τὸ γεῦμα, ἔφηνον τὰ κρέατα καὶ ἐσούβλιζον αὐτά. Ἄμα δὲ εἶδον τοὺς ξένους ἔδραμον ὅλοι εἰς πρὺπάντησίν των, τοὺς ἐχαιρέτισαν διὰ τῆς χειρὸς καὶ τοὺς προσεκάλεσαν νὰ καθήσωσιν. Ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Πεισίστρατος τοὺς πλησιάζει πρῶτος, λαμβάνει ἀμφοτέρους ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τοὺς τοποθετεῖ παρὰ τὴν τράπεζαν πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ του Θρασυμήδους καὶ τοῦ πατρός του ἐπὶ μαλακῶν δερμάτων ἅτινα καλύπτουσι τὴν ἄμμον τῆς παραλίας. Τοῖς προσφέρει κατόπιν μερίδα ἐκ τῶν ἐντοσθίων καὶ κερνᾷ οἶνον ἐντὸς ποτηρίου χρυσοῦ· κλίνων δὲ αὐτὸ πρὸς τὴν θυγατέρα τοῦ Διὸς εἶπε.

«Δεήθητι τῶρα, ὦ ξένε, πρὸς τὸν ἄνακτα Ποσειδῶνα, διότι ἐφθάσατε εἰς τοὺς τόπους τούτους καθ' ἣν στιγμὴν τῷ προσεφέρετο ἐπίσημον συμπόσιον· ἀφοῦ δὲ, ὡς εἴθισται, δεηθῆς κάμνων σπονδὰς, μεταδίβασον τὸ ποτήριον εἰς τὸν σύντροφόν σου διὰ νὰ κάμῃ καὶ αὐτὸς σπονδὰς ἐκ τοῦ μελιτώδους τούτου οἶνου· βέβαια καὶ αὐτὸς προσεύχεται εἰς τοὺς θεοὺς, διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουσιν ἀνάγκην τῆς βοηθείας τῶν ἀθανάτων. Ἀλλ' εἶναι νεώτερός σου καὶ ἔχει τὴν αὐτὴν ἡλικίαν μὲ ἐμὲ, ὥστε εἰς σὲ πρέπει νὰ δώσω πρῶτον τὸ ποτήριον.»

Εἰπὼν ταῦτα ὁ Πεισίστρατος ἐνεχείρισεν εἰς τὴν θεὰν τὸ ποτήριον πλήρες γλυκυτάτου οἶνου, καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἀγάλλεται διὰ τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ὀρθὴν κρίσιν τοῦ ἥρωος ὅστις εἰς αὐτὴν πρῶτην προσέφερε τὸ χρυσοῦν ποτήριον. Καὶ ἀμέσως ἀπέτεινεν ἔνθερμον δέησιν πρὸς τὸν ἄνακτα Ποσειδῶνα.

«Ἀκουσόν με, γαιοσεῖστα θεέ, καὶ ἐπίνευσον νὰ λάβωσιν αἷσιον πέρας αἱ ἐπιχειρήσεις μας. Τίμησον πρῶτον τὸν Νέστορα καὶ τοὺς υἱοὺς του· ἔπειτα δὲ καὶ εἰς ὅλους τοὺς

ἄλλους Πυλλους γλυκεῖαν ἀμοιβὴν διὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην ἐκατόμβην. Εὐδόκησον δὲ ἵνα καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ Τηλεμάχου ἐπιστρέψωμεν αἰσίως εἰς τὴν πατρίδα μας ἀφοῦ κατορθώσωμεν τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἤλθομεν ἐνταῦθα μὲ τὸ ταχὺ πλοῖον.»

Οὕτως κύχθη καὶ ἐξεπλήρωσεν ἡ ἰδίᾳ τὰς εὐχὰς τῆς, ἔπειτα δὲ ἔδωκεν εἰς τὸν Τηλέμαχον τὸ ὥραϊον διπλοῦν ποτήριον καὶ ἀμέσως ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεὺς κύχθη ὁμοίως. Ἐν τούτοις οἱ Πύλιοι ἔφησαν τὰ πρῶτα κρέατα τῶν θυμάτων, τὰ ἀπέσυραν ἀπὸ τὸ πῦρ, τὰ διένειμαν καὶ ἤρχισαν τὸ λαμπρὸν συμπόσιον. Ἀφοῦ δὲ ἐχόρτασαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ ἤρχισε πρῶτος νὰ ὁμιλῇ πρὸς αὐτούς.

«Τώρα δτε οἱ ξένοι μας ἐπλήσθησαν τροφῆς εἶναι κατάλληλον νὰ τοὺς ἐξετάσωμεν καὶ νὰ τοὺς ἐρωτήσωμεν ποιοὶ εἶναι, πόθεν ἐρχόμενοι ἔπλευσαν τὴν ὑγρὰν θάλασσαν, ἐὰν ἔχωσιν ἔργον τι ἢ περιφέρωνται ἀσκόπως ὥς οἱ πειράται οἵτινες περιπλανῶνται διακινδυνεύοντες τὴν ζωὴν των καὶ ληστεύοντες τοὺς κατοίκους ἄλλων χωρῶν ;»

Τότε ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀπεκρίθη θαρρόκλως, διότι αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ Ἀθηναῖ ἐνέβαλε θάρρος εἰς τὸ πνεῦμά του διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Νέστορα περὶ τοῦ ἀπόντος πατρός του καὶ διὰ νὰ δοξασθῇ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

«ὦ Νέστορ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, μέγα κλέος τῶν Ἀχαιῶν, μᾶς ἐρωτᾷς πόθεν εἴμεθα, καὶ τὸ καθήκόν μου εἶναι νὰ σοὶ τὸ εἴπω. Ἐρχόμεθα ἀπὸ τὴν Ἰθάκην, ἥτις κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Νηίου, οὐχὶ διὰ δημοσίαν ὑπόθεσιν ἀλλὰ ἰδιωτικὴν. Περιφέρομαι δὲ ἴσως ἀκούσω νὰ ὁμιλῶσι περὶ τῆς μεγάλης δόξης τοῦ πατρός μου, τοῦ θείου ἀλλὰ ἀτυχοῦς Ὀδυσσεὺς ὅστις, ὥς λέγουσι, πολεμῶν πλησίον σου, ἐπόρθησε τὴν πόλιν τῶν Τρώων. Περὶ ὅλων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων πολεμιστῶν ὅσοι ἐπολέμησαν εἰς τὰ πεδία τῆς Τροίας ἐμάθομεν ποῦ ἕκαστος ἐχάθη μὲ ὄλεθρον κακόν. Ἄλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐπεφύλαξε διὰ τὸν πατέρα μου θάνατον ἀφανῆ καὶ κανεῖς

δὲν εἰμ.πορεῖ νὰ μὲ εἶπῃ μετὰ βεβαιότητος ποῦ ἀπέθανεν· ἐὰν ἔπεςεν εἰς τὴν γῆν φονευθεὶς ὑπὸ ἐχθρικῶν λαῶν, ἢ ἐὰν κατεπόθη εἰς τὸ πέλαγος ὑπὸ τῶν κυμάτων τῆς Ἀμφιτρίτης. Τώρα λοιπὸν ἔρχομαι παρακαλῶν σε ἱκετευτικῶς νὰ μοὶ διηγηθῇς τὸ θλιβερὸν τέλος του, εἴτε εἶδες μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου εἴτε ἤκουσες τὴν διήγησιν ἄλλου πλανωμένου ἀνθρώπου, διότι ἡ μήτηρ του τὸν ἐγέννησε δυστυχέστατον. Μὴ μετριάσῃς τοὺς λόγους σου ἐξ αἰδοῦς εἰτεεὺς πλαγχνίας πρὸς ἐμέ, ἀλλὰ διηγηθήτε μοι καταλεπτῶς ὅσα εἶδες. Σὲ ἐξορκίζω, ἐὰν ποτε ὁ πατήρ μου, ὁ γενναῖος Ὀδυσσεὺς, εἴτε ἔργῳ εἴτε λόγῳ σοὶ παρέσχεν ἐκδούλευσιν ὑποσχεθεῖσαν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τῶν Τρώων, ὅπου ὑμεῖς οἱ Ἀχαιοὶ ὑπέστητε τόσα δεινὰ, ἐνθυμήθητι τοῦτο καὶ εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ.

«ὦ φίλε, ἐξήγειρας εἰς τὴν καρδίαν μου τὴν ἀνάμνησιν τῶν δυστυχημάτων τὰ ὁποῖα ὑπέστημεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ ἐκείνου ἡμεῖς οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν, οἱ ἀδάμαστον θάρρος ἔχοντες, εἴτε περιπλανώμενοι μὲ τὰ πλοῖα πρὸς ἀναζήτησιν λαφύρων ὅπου ἤθελε μᾶς ὁδηγήσει ὁ Ἀχιλλεὺς, εἴτε πολεμοῦντες περὶ τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ ἀνακτος Πριάμου. Ἐκεῖ ἐφονεύθησαν οἱ ἀνδρεῖότεροι· ἐκεῖ ἔπεςεν ὁ πολεμικὸς Αἴας, ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ ὁμοιάζων κατὰ τὴν σύνεσιν μὲ τοὺς θεοὺς Πάτροκλος, καὶ ὁ ἀγαπητὸς μου υἱός, ὁ γενναῖος καὶ ὠραῖος Ἀντίλοχος, ὁ ταχὺς εἰς τὸ τρέξιμον καὶ σταθερὸς εἰς τὴν μάχην. Ἀλλὰ δὲν ἐπάθομεν ταῦτα μόνα τὰ δεινὰ. Καὶ τίς μεταξὺ τῶν θνητῶν θὰ ἠδύνατο νὰ τὰ διηγηθῇ ὅλα; ἐὰν ἔμμενες ἐδῶ πέντε ἢ ἕξ ἔτη ἐρωτῶν με πόσα ὑπέφερον οἱ Ἀχαιοὶ εἰς τὰς χώρας ἐκείνας, πρὶν τελειώσω, θὰ ἐπέστρεφες τεθλιμμένος εἰς τὴν γλυκεῖαν πατρίδα σου. Ἐπὶ ἐννέα ἔτη ἐπολεμοῦμεν διὰ μυρίων στρατηγημάτων τὴν πολιορκουμένην Τροίαν καὶ ὁ υἱός τοῦ Κρόνου μῶλις ἐπὶ τέλους μᾶς ἔδωκε τὴν νίκην. Ἀλλὰ καθ' ὅλον ἐκείνον τὸν καιρὸν τίς ἐτόλμα νὰ παραβληθῇ εἰς τοὺς παντοδαποὺς δόλους μὲ τὸν θεῖον Ὀδυσσεά, τὸν πατέρα σου, ἐὰν κατάγεσαι ἀληθῶς ἐξ

ἐκείνου ; Ναί, ὅσον περισσότερον σέ παρατηρῶ, τόσον περισσότερον καταλαμβάνομαι ὑπὸ θαυμασμοῦ, διότι οἱ λόγοι σου εἶναι καθ' ὅλα ὅμοιοι μὲ τοὺς ἰδικούς του, καὶ δὲν θὰ ἐπίστευέ τις ὅτι ὁμιλεῖ ἀνὴρ τόσον νέος ὅμοια μὲ ἐκείνον. Καθ' ὅλον ἐκείνο τὸ διάστημα οὐδέποτε ὁ εὐγενὴς Ὅδυσσεὺς καὶ ἐγὼ ἐφιλονεικήσαμεν εἰς τὰς συνελεύσεις ἢ εἰς τὰ συμβούλια· μίαν εἵχομεν ψυχὴν καὶ ἐσκεπτόμεθα φρονίμως τί ἔπρεπε νὰ πράξωσιν οἱ Ἕλληνες πρὸς τὸ συμφέρον των. Τέλος ἐξεπορθήσαμεν τὴν ὑψηλὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, ἀνέβημεν εἰς τὰ πλοῖα καὶ θεὸς τις διεσκόρπισε τοὺς Ἀχαιοὺς. Ὁ Ζεὺς εἶχε μελετήσῃ κατὰ νοῦν ὀλεθρίαν ἐπάνοδον διὰ τοὺς Ἀργείους, ἐπειδὴ δὲν ἦσαν ὅλοι συνετοὶ καὶ δίκαιοι. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εὗρον τὸν θάνατον ἔνεκα τῆς φρικτῆς ὀργῆς τῆς γλαυκῶπιδος θυγατρὸς τοῦ ἰσχυροῦ πατρὸς ἣτις ἔρριψε τὴν διχόνοιαν μεταξὺ τῶν Ἀτρειδῶν. Οἱ δύο ἀδελφοὶ προσεκάλεσαν τὴν συνέλευσιν ἀσυνέτως, καὶ παρὰ τὴν συνήθειαν κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου· οἱ Ἕλληνες προσέδραμον βεβαρημένοι ὑπὸ τοῦ οἴνου καὶ ἔμαθον παρὰ τῶν βασιλέων διὰ ποίαν αἰτίαν τοὺς συνεκάλεσαν. Τότε ὁ Μενέλαος τοὺς διέταξε νὰ ἐτοιμασθῶσι διὰ νὰ ἀναχωρήσωσιν ἀμέσως διὰ τοῦ Ἀχανοῦς πελάγους. Ἀλλὰ τοῦτο οὐδόλως ἤρεσεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, ὅστις ἐξ ἐναντίας ἤθελε νὰ κρατήσῃ τὸν στρατὸν καὶ νὰ προσφέρῃ ἱεράς ἐκατόμβας διὰ νὰ καταπραῦνῃ τὴν τρομερὰν ὀργὴν τῆς Ἀθηνᾶς. Ὁ ἄφρων! ἠγνόνει ὅτι δὲν ἦτο πλέον εἰς τὴν ἐξουσίαν του νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν θεάν, διότι αἱ ἀποφάσεις τῶν αἰωνίων θεῶν δὲν μεταβάλλονται τόσον ταχέως. Ἐνῶ δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀτρέως, ἰστάμενοι ὄρθιοι, ἀντήλασσον μεταξὺ των λόγους πικροὺς, οἱ Ἕλληνες, παρασυσθέντες ὑπὸ τῶν ἐναντίων γνωμῶν, ἠγέρθησαν μετὰ φρικώδους θορύβου. Τὴν νύκτα ἐκείνην ἐκοιμήθημεν ἀνακυκλοῦντες εἰς τὸν νοῦν μας σχέδια ἐκδικήσεως οἱ μὲν κατὰ τῶν δέ. Φεῦ ! ὁ Ζεὺς μᾶς ἠτοίμαζε τὴν συμφορὰν τὴν ὁποίαν ἐμέλλομεν νὰ πάθωμεν· εἰς τὰς πρώτας λάμπεις τῆς πρωίας καθεिल्κύσαμεν εἰς τὴν θεῖαν θάλασσαν τὰ πλοῖα τὰ ὁποῖα ἐγεμίσσαμεν

μὲ θησαυροὺς καὶ μὲ ὥραιās αἰχμαλώτους, ἀλλὰ τὸ ἡμισυ τοῦ στρατοῦ μένει ἀκίνητον περὶ τὸν Ἀγαμέμνονα τὸν ποιμένα τῶν λαῶν. Τὸ ἕτερον ἡμισυ, ἀναβάν εἰς τὸ πλοῖα, κωπηλατεῖ ἐσπευσμένως καὶ πλέει ταχέως· θεὸς τις εἶχε καταπραΰνει τὴν ἀπέραντον ἔκτασιν τῆς θαλάσσης. Ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Τένεδον, καὶ διακαῶς ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐπανίδωμεν τὰς οἰκίας μας, προσεφέραμεν θυσίαν εἰς τοὺς ἀθανάτους. Ἀλλ' ὁ Ζεὺς δὲν εἶχε κατὰ νοῦν νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ ἐπιστρέψωμεν, καὶ ὁ σκληρὸς μᾶς ἔρριψε καὶ ἐκ δευτέρου εἰς φρικτὴν διχόνοιαν. Πολλοὶ ἀρχηγοὶ μᾶς ἐγκατέλιπον καὶ στρέψαντες τὰς πρῶρας τῶν πλοίων των ἐπέστρεψαν μὲ τὸν συνετόν καὶ πολυμήχανον Ὀδυσσεά διὰ νὰ φανῶσιν ἄρεστοὶ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα. Ἐν τούτοις ἐγὼ συνήθροισα τὰ ἀκολουθοῦντά με πλοῖα καὶ ἐφύγαμεν, διότι προείδομεν τὰ τρομερὰ σχέδια θεοῦ. Ὁ πολεμικὸς υἱὸς τοῦ Τυδέως ἔφυγε μεθ' ἡμῶν παροτρύνων καὶ τοὺς συντρόφους του. Τελευταῖος ἀνεχώρησεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος καὶ μᾶς ἐπανεῦρε βραδύτερον εἰς τὴν Λέσβον σκεπτομένους περὶ τοῦ μακροῦ διαστήματος τὸ ὁποῖον εἶχομεν νὰ διανύσωμεν, ἢ νὰ πλεύσωμεν ἄνωθεν τῆς βραχῶδους Χίου πρὸς τὴν νῆσον Ψυρίαν, ἀφίνοντες αὐτὴν εἰς τὰ ἀριστερά μας, ἢ κάτωθεν τῆς Χίου εἰς τὰ πλάγια τοῦ ὑψηλοῦ καὶ εἰς τοὺς ἀνέμους ἐκτεθειμένου Μίμαντος. Ἐζητήσαμεν ἀπὸ τὸν θεὸν νὰ μᾶς δείξῃ σημείον τι. Ὁ θεὸς μᾶς εἰσήκουσε καὶ μᾶς διέταξε νὰ πλεύσωμεν διὰ μέσου τοῦ πελάγους πρὸς τὴν Εὐβοίαν διὰ νὰ ἀποφύγωμεν ὅσον τάχιστα τὸν κίνδυνον. Ἦρχισε τότε νὰ πνέῃ οὐριὸς ἄνεμος, τὰ πλοῖα διέτρεχον ταχέως τὰς ἰχθυοτρόφους ἐκτάσεις καὶ κατὰ τὴν νύκτα ἔφθασαν εἰς τὴν Γεραιστόν. Εἶχομεν διανύσει μέγα διάστημα καὶ ἐκαύσαμεν πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος πολλοὺς μηροὺς ταύρων. Μετὰ τέσσαρας ἡμέρας τὰ πλοῖα καὶ οἱ σύντροφοι τοῦ Διομήδους εἰσῆλθον εἰς τὸ Ἄργος, ἐγὼ δὲ ἐξηκολούθησα τὸν πλοῦν μου πρὸς τὴν Πύλον. Ὁ ἄνεμος τὸν ὁποῖον μᾶς εἶχεν ἀποστείλει ὁ θεὸς ἐξ ἀρχῆς δὲν ἔπαυσε διόλου, καὶ τοιοῦτοτρόπως, ἀγαπητέ μου, ἔφθασα χωρὶς νὰ

μάθω τίποτε περὶ τῶν Ἑλλήνων οἵτινες ἐχάθησαν ἢ ἐσώθησαν. Ὅσα δὲ κατόπιν μὲ διηγήθησαν ἐν τῇ οἰκίᾳ μου εὐρισκόμενον, εἶναι δίκαιον νὰ σοὶ τὰ εἶπω χωρὶς νὰ σοὶ κρύψω τίποτε. Ἦκουσα ὡς βέβαιον ὅτι οἱ ἄνδρεῖοι Μυρμιδόνες, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ τοῦ ἥρωος Ἀχιλλέως, ἐφθασαν εὐτυχῶς εἰς τὴν παρίδα των· ἐπίσης εὐτυχῶς ἐφθασε καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Πολλάντος Φιλοκτήτης· ὁ Ἰδομενεὺς ἐπανάφερεν εἰς τὰς πόλεις τῆς Κρήτης ἐκείνους ἐκ τῶν συντρόφων του ὅσοι ἐσώθησαν ἀπὸ τὸν πόλεμον, διότι ἡ θάλασσα δὲν τῷ ἀφῆρσε κανένα. Βεβαίως καὶ σεῖς εἰς τὴν μακρυνὴν νῆσόν σας θὰ ἐμάθετε τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ ποῖον θλιβερὸν τέλος εἶχε προετοιμάσει εἰς αὐτὸν ὁ Αἴγισθος. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐπίσης σκληρῶς ἐτιμωρήθη. Πόσον εἶναι καλὸν νὰ ἀφίγη υἱὸν ὁ ἀποθνήσκων! Ἐπειδὴ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρεΐδου ἐτιμώρησε τὸν ἄπιστον φονέα τοῦ ἐνδόξου πατρὸς του. Σὺ δὲ, ἀγαπητέ μου, ἐπειδὴ εἶσαι μέγας καὶ ὠραῖος, ἔσο γενναῖος διὰ νὰ ὁμιλῶσι μετὰ σεβασμοῦ περὶ σοῦ οἱ ἀπόγονοι ἡμῶν.»

Τότε ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«ὦ Νέστορ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, μέγα κλέος τῶν Ἀχαιῶν, βεβαίως ἐκεῖνος ἐπήνεγκε σκληρὰν τιμωρίαν καὶ οἱ Ἀχαιοὶ θὰ τῷ ἀπονεύμωσι μεγάλην δόξαν ἥτις θὰ διαμείνη αἰωνία· καὶ εἴθε οἱ θεοὶ νὰ δώσωσι καὶ εἰς ἐμὲ δύναμιν νὰ τιμωρήσω τοὺς μνηστῆρας διὰ τὴν μυσαρὰν αὐθάδειάν των, διότι μὲ ὑβρίζουσι καὶ μελετῶσι τὴν καταστροφὴν μου. Ἀλλ' οἱ θεοὶ δὲν ἐχάρισαν τοιαύτην εὐτυχίαν μήτε εἰς ἐμὲ μήτε εἰς τὸν πατέρα μου, καὶ σήμερον πρέπει νὰ ὑπομείνω τὰ πάντα.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ.

«Φίλε μου, τί λέγεις; ποίας ἀναμνήσεις διεγείρεις ἐν ἐμοί; Λέγουσι τφόντι ὅτι ἄπειροι μνηστῆρες συνηθροισμένοι παρὰ τὴν θέλησίν σου εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἐνεργοῦσι τὴν καταστροφὴν σου διὰ νὰ ἀπολαύσωσι τὴν μητέρα σου. Ἀλλὰ λέγε, ἐνδίδεις εἰς αὐτοὺς ἄνευ ἀντιστάσεως, ἢ ὁ λαὸς ὁλόκληρος

σὲ ἐχθρεύεται ὑπείκων εἰς χρησμόν τινα ; Τίς οἶδεν ἂν ὁ πατήρ σου ἐπανερχόμενος δὲν τιμωρήσῃ τὰς βιαιοπραγίας ταύτας, εἴτε μόνος, εἴτε μὲ τὴν βοήθειαν ὄλων τῶν πολιτῶν ; Εἴθε ἡ Ἀθηνᾶ νὰ ἀγαπᾷ καὶ σὲ ὅπως ἡγάπα καὶ τὸν ἐνδοξὸν Ὀδυσσεά εἰς τὴν γῆν τῶν Τρώων ὅπου οἱ Ἀχαιοὶ τοσαῦτα ἐπάσχομεν δεινά. Οὐδέποτε εἶδον τοὺς θεοὺς νὰ προστατεύωσι τόσον ἀναφανδὸν ἓνα ἥρωα ὥς ἐπροστάτευεν ἡ Ἀθηνᾶ τὸν Ὀδυσσεά. Ἐὰν ἐδείκνυε καὶ πρὸς σὲ τὴν αὐτὴν ἀγάπην, τὴν αὐτὴν μέριμναν, ὦ ! πῶς ὅλοι οὗτοι οἱ μνηστῆρες θὰ ἐλησμόνουν μετ' ὀλίγον τοὺς γάμους των.»

Ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀπήντησε τότε πρὸς αὐτόν.

« ὦ γέρον, δὲν πιστεύω νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ ὅποῖον λέγεις, διότι εἶναι μέγα καὶ μὲ πληροὶ θαυμασμοῦ. Οὐδέποτε δὲ θὰ ἐτόλμων νὰ συλλάβω τοιαύτην ἐλπίδα, καὶ ἂν ἀκόμη τοιαύτη ἦτο ἡ θέλησις τῶν θεῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ.

« Τηλέμαχε, ποῖος λόγος διέφυγε τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων σου ! Ὅταν θέλωσιν οἱ θεοὶ εὐκόλως δύνανται νὰ σώσωσι τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀπὸ μακρὰν. Τὸ κατ' ἐμὲ θὰ ἐπροτίμων, μετὰ τοσαύτας σκληρὰς δοκιμασίας, νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου καὶ νὰ χαρῶ τὴν ἐπάνοδόν μου, παρὰ νὰ ἀπολεσθῶ εἰς τὸν οἶκόν μου ὅπως ὁ Ἀγαμέμνων ὅστις ἔπεσε θῦμα τῆς ἀπιστίας τῆς συζύγου του καὶ τοῦ Αἰγίσθου. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ δὲν δύνανται νὰ προφυλάξωσι τὸν εὐνοούμενόν των ἀπὸ τὸν κοινὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους θάνατον, ὅταν ἡ ὀλεθρία μοῖρα ἤθελε τὸν βυθίσει εἰς τὸν ψυχρὸν ὕπνον.»

Τότε ἀπήντησε πρὸς αὐτὴν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« Μέντορ, ἃς παύσωμεν τὴν λυπηρὰν ταύτην συνομιλίαν. Ἐπάνοδος δὲν ὑπάρχει πλέον δι' ἐκεῖνον ! πρὸ πολλοῦ οἱ θεοὶ εἶχον ἀποφασίσει τὴν ἀπώλειάν του. Ἀλλὰ θέλω νὰ ἐρωτήσω τὸν υἱὸν τοῦ Νηλέως ἐν ἄλλο ἀντικείμενον διότι ὑπερέχει κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν δικαιοσύνην· λέγουσιν ὅτι ἐβασίλευσεν ἐπὶ τριῶν γενεῶν ἀνθρώπων, καὶ βλέπων

αὐτὸν νομίζω ὅτι βλέπω ἓνα τῶν ἀθανάτων. Ὡς Νέστορ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν· πῶς ἀπέθανεν ὁ ἰσχυρὸς Ἀγαμέμνων· ποῖον θάνατον τῷ προητοίμασεν ὁ ἄπιστος Αἴγισθος, διότι ἐθυσίασε βασιλέα πολὺ ἀνδρείοτερόν του. Ποῦ ἦτο τότε ὁ Μενέλαος; βεβαίως δὲν ἦτο εἰς τὴν Ἀργολίδα, ἀλλ' ἐπλανᾶτο μακρὰν μεταξὺ λαῶν ξένων, καὶ ὁ Αἴγισθος, ἐνθάρρυνθεις ἐκ τῆς ἀπουσίας του, ἐφόνευσε τὸν Ἀγαμέμνονα.»

Ἀπῆντησε τότε πρὸς αὐτὸν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ.
 «Ναί, υἱέ μου, θὰ σοὶ διηγηθῶ καταλεπτῶς τὰ συμβάντα ταῦτα, καὶ ὡς βλέπω μαντεύεις ἤδη πῶς ἐγίναν. Ἐὰν ὁ ξανθὸς Μενέλαος, ἐπιστρέφων ἐκ τῆς Τροίας, εὗρισκε ζῶντα τὸν ἄπιστον Αἴγισθον, τότε οὐδὲ ταφῆς θὰ ἤξιοῦτο, διότι οἱ κύνες καὶ οἱ γύπες θὰ ἔτρωγον τὸ πτώμα του εἰς τοὺς ἀγρούς, μακρὰν τῆς πόλεως· καμμία γυνὴ δὲν θὰ ἔκλαιεν ἐπ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ τὸ κακούργημά του ὑπῆρξε φρικῶδες, ἐνθ' ἡμεῖς ἐχρονοτριβοῦμεν εἰς τὴν Τροίαν ἐκτελοῦντες πολλοὺς ἀγῶνας καὶ ὑπομένοντες μεγάλας ταλαιπωρίας, ὁ δὲ Αἴγισθος, ἡσυχάζων εἰς τὴν γόνιμον Ἀργολίδα, ἐζήτει μὲ κολακευτικούς λόγους νὰ δελεάσῃ τὴν σύζυγον τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἐπὶ πολὺ ἡ εὐγενὴς Κλυταίμνηστρα ἀπέκρουε τὴν αἰσχρὰν ἐκείνην πράξιν· δὲν ἤκουεν εἰμὴ τὴν συνείδησίν της καὶ πλησίον της ἦτο ποιητὴς τις εἰς τὸν ὁποῖον ἀναχωρῶν ὁ Ἀτρεΐδης διὰ τὴν Τροίαν εἶχε παραγγείλει νὰ προσέχῃ τὴν σύζυγόν του. Ὅταν ὁμως ἡ μοῖρα τῶν θεῶν ἀπεφάσισε τὴν πτώσιν της, τότε ὁ Αἴγισθος ἔφερε τὸν αἰοιδὸν εἰς ἔρημόν τινα νῆσον καὶ τὸν ἀφῆκε νὰ γίνῃ βορὰ τῶν ὀρνέων, καὶ ἔπειτα, δι' ἀμοιβαίας συγκαταθέσεως, ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν του. Πόσους μηροὺς θυμάτων δὲν ἔκαυσεν ἐπὶ τῶν ἱερῶν βωμῶν! πόσα πλούσια δῶρα, πολύτιμα ὑφάσματα καὶ σωροὺς χρυσοῦ δὲν ἀφιέρωσεν ὑπερηφανευόμενος ὅτι ἐξετέλεσεν ἔργον τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἤλπιζεν ἐν τῇ ψυχῇ του! Ἐν τούτοις ὁ Μενέλαος καὶ ἐγὼ διεπλέομεν ὁμοῦ τὴν θάλασσαν ἐπιστρέφοντες ἐκ τῆς

Τροίας ἐν ἀμοιβαίᾳ φιλίᾳ καὶ ἀγάπῃ. Ὅταν δὲ ἐφθάσαμεν πρὸ τοῦ ἱεροῦ Σουνίου, τοῦ ἀκρωτηρίου τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων τρώσας μὲ τὰ γλυκέα βέλη του ἐφόνευσε τὸν πηδαλιούχον τοῦ Μενελάου. Ὁ υἱὸς τοῦ Ὀνήτορος Φρόντις, ὁ μᾶλλον ἐπιτήδειος ὄλων τῶν ἀνθρώπων περὶ τὸ κυβερνᾶν πλοῖον ἐν καιρῷ τρικυμίας, ἔπεσεν ἐνῶ ἐκράτει ἀκόμῃ τὸ πηδάλιον. Ὁ δὲ Ἀτρεΐδης, μὲ ὅλην τὴν ἀνυπομονησίαν του, σταματᾷ ἐκεῖ διὰ νὰ ἐνταφιάσῃ τὸν σύντροφόν του καὶ νὰ τῷ προσφέρῃ τὰς νενομισμένας τιμὰς. Ὅταν δὲ καὶ ἐκεῖθεν πλέων ἐπὶ τοῦ μέλανος πόντου μετὰ τῶν κοίλων πλοίων του, ἔφθασε ταχέως εἰς τὸ ὑψηλὸν ὄρος τοῦ Μαλέα, ἐκεῖ ὁ βροντόφωνος Ζεὺς τῷ προητοίμασεν ἐπίπονον ταξείδιον ἀπολύσας κατ' αὐτοῦ σφοδροὺς ἀνέμους καὶ ἐγείρας κύματα ὑπερμεγέθη ὡς ὄρη. Τὰ πλοῖα διασκορπίζονται, ἡ τρικυμία ὠθεῖ αὐτὰ πρὸς τὴν Κρήτην, τὴν χώραν τῶν Κυδώνων, παρὰ τὰ ῥεῖθρα τοῦ Ἰαρδάνου. Ἐκεῖ ὑπάρχει βράχος εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπόκρημνος καὶ ὑψηλὸς, εἰς τὸ ἄκρον τῆς Γόρτυνος, ὅπου ὁ Νότος ὠθεῖ μεγάλα κύματα πρὸς τὸ μέρος τῆς Φαιστοῦ ἀριστερόθεν τοῦ ἀκρωτηρίου. Ἐκεῖ ἔπεσεν ὁ στόλος, καὶ οἱ μὲν ἄνθρωποι μόλις ἐσώθησαν, τὰ δὲ πλοῖα συνετρίβησαν ἐπὶ τῶν βράχων. Ἐν τούτοις τὰ κύματα καὶ ὁ ἄνεμος ἀνῆρπασαν τὰ πέντε περισωθέντα κυανόπρωρα πλοῖα καὶ τὰ ἔφεραν εἰς τὸν ποταμὸν Αἴγυπτον. Ὁ Μενέλαος συναθροίσας εἰς τὰς χώρας ἐκεῖνας πολλὰ πλούτη καὶ χρυσὸν, ἔπλευσε πρὸς ξένους λαούς. Τότε δὲ ὁ Αἰγισθος ἐξετέλεσεν εἰς τὰς Μυκῆνας τὰς ὀλεθρίας βουλὰς του, ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως καὶ ὑπέταξε τὸν λαὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Ἐπτὰ ὀλόκληρα ἔτη ἐβασίλευσεν εἰς τὴν πολύχρυσον Μυκῆνην, τὸ δὲ ὄγδοον ἔτος, πρὸς δυστυχίαν του, ἐπανῆλθεν ἐξ Ἀθηνῶν ὁ εὐγενὴς Ὀρέστης καὶ ἐφόνευσε τὸν ἄπιστον φονέα τοῦ ἐνδόξου πατρὸς του. Ἀφοῦ δὲ τὸν ἐφόνευσε προσεκάλεσε τοὺς Ἀργεῖους εἰς τὸ ἐπικῆδειον δεῖπνον τῆς ἀποτροπαίας μητρὸς του καὶ τοῦ ἀνάνδρου Αἰγίσθου. Κατὰ τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἡμέραν ἔφθασεν

ὁ Μενέλαος μετὰ τῶν πλοίων του πεπληρωμένων μὲ ὅσον ἠδύναντο νὰ βαστάσωσι χρυσόν. Σὺ δὲ, ἀγαπητέ μου, μὴ περιπλανᾶσαι ἐπὶ πολὺ μακρὰν τῆς οἰκίας σου· μὴ ἀφίνης τὰ πλούτη σου εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀλαζόνων ἀνθρώπων τῶν πληρούντων τὰ ἀνάκτορά σου, μήπως αὐτοὶ μὲν καταφάγωσι τὰ πάντα, σὺ δὲ ἐκτελέσης ἀνωφελὲς ταξείδιον. Σὲ προτρέπω δὲ καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ ὑπάγῃς πρὸς τὸν Μενέλαον, διότι ἐκεῖνος ἐπέστρεψε τελευταῖος ἐκ τῶν μακρυνῶν χωρῶν, ὁπόθεν βεβαίως δὲν θὰ ἤλπιζε νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον κατὰ πρώτην φοράν θὰ ἔρριπτον ἐκεῖ αἱ τρικυμῖαι, διὰ τοσοῦτον εὐρείας θαλάσσης τὴν ὁποίαν τὰ πτηνὰ δὲν διέρχονται εἰς ἓν ἔτος, τόσον εἶναι μεγάλη καὶ τρομερά. Ἀναχώρησον λοιπὸν μὲ τὸ πλοῖόν σου καὶ τοὺς συντρόφους σου· ἐὰν ὁμως προτιμᾷς τὴν διὰ ξηρᾶς ὁδὸν, ὑπάρχει διὰ σὲ δίφρος καὶ ἵπποι, καὶ οἱ υἱοί μου οἵτινες θὰ σὲ ὀδηγήσωσιν εἰς τὴν θείαν Λακεδαίμονα ὅπου εὐρίσκεται ὁ ξανθὸς Μενέλαος. Ἐξόρκισον αὐτὸν νὰ σὲ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ αὐτὸς δὲν θὰ σὲ τὴν ἀποκρύψῃ διότι εἶναι εἰς ἄκρον συνετός.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Νέστωρ, ὁ δὲ ἥλιος ἔδυσε καὶ τὸ σκότος ἤρχισε νὰ περικαλύπτῃ τὴν γῆν. Τότε ἡ γλαυκῶσις θεὰ Ἀθηνᾶ εἶπε πρὸς αὐτούς.

«ὦ γέρον, οἱ λόγοι σου εἶναι φρονιμώτατοι. Ἀλλὰ τώρα κόψατε τὰς γλώσσας τῶν θυμάτων, κεράσατε τὸν οἶνον καὶ ἄς προσφέρωμεν σπονδὰς εἰς τὸν Ποσειδῶνα καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς, κατόπιν δὲ ἄς σκεφθῶμεν πῶς νὰ ἀναπαυθῶμεν διότι ἤλθεν ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου. Ἦδη τὸ φῶς ἐβυθίσθη ὑπὸ τὰ σκότη καὶ εἶναι πρέπον ὅχι νὰ μένωμεν πλέον ἐπὶ πολὺ καθήμενοι εἰς τὸ συμπόσιον τῶν ἀθανάτων, ἀλλὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν πόλιν.»

Οὕτως ὠμίλησεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς, ἐκεῖνοι δὲ ἔπραξαν ὅσα τοῖς εἶπεν. Οἱ κήρυκες ἔχυσαν ὕδωρ εἰς τὰς χεῖράς των, οἱ ὑπηρέται ἐγέμισαν μὲ οἶνον τοὺς κρατῆρας καὶ ἐμοίρασαν εἰς ὅλους γεμάτα ποτήρια. Ῥίπτοντες δὲ οἱ Ἕλληνες τὰς γλώσσας εἰς τὸ πῦρ, ἀνίσταντο καὶ ἔκαμνον

σπονδάς. Ἀφοῦ δὲ ἔκαμον τὰς σπονδάς καὶ ἔπιον ὅσον ἤθελον, ἡ Ἀθηναῖα καὶ ὁ θεόμορφος Τηλέμαχος ἐζήτησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ πλοῖόν των. Ἀλλ' ὁ Νέστωρ τοὺς ἐμπόδισε λέγων πρὸς αὐτοὺς τὰ ἑξῆς.

«Μὴ δώσῃ ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ νὰ σᾶς ἀφήσω νὰ ἐπιστρέψετε εἰς τὸ ταχὺ πλοῖόν σας, ὥς νὰ ἤμην ὅλως διόλου πτωχὸς καὶ χωρὶς σκεπάσματα, ὥς νὰ μὴν εἶχα εἰς τὴν οἰκίαν μου τάπητας καὶ μανθῦας διὰ τῶν ὁποίων νὰ περιτυλίσσωνται καὶ νὰ κοιμῶνται μαλθακῶς οἱ ξένοι. Μάθετε ὅτι ἔχω ὠραῖα καλύμματα καὶ δὲν θὰ ἀφήσω τὸν προσφιλεῖν υἱὸν ἦρωος ὥς ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ ὑπάγῃ νὰ ἀναπαυθῇ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου ἐνόσω ζῶ. Ἀφοῦ δὲ ἀποθάνω ἅς μείνωσιν ἔπειτα οἱ παῖδές μου διὰ νὰ φιλοξενῶσι τοὺς ἐρχομένους εἰς τὰ μέγαρά μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα.

«Ἀγαπητὲ γέρον, οἱ λόγοι σου εἶναι καλοὶ, καὶ πρέπει ὁ Τηλέμαχος νὰ σὲ ὑπακούσῃ διότι οὕτως ἀπαιτεῖ ἡ εὐπρέπεια. Ἄς σὲ ἀκολουθήσῃ λοιπὸν διὰ νὰ κοιμηθῇ εἰς τὰ μέγαρά σου, ἐγὼ δὲ θὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ μέλαν πλοῖόν διὰ νὰ ἐνθαρρύνω τοὺς συντρόφους μας καὶ νὰ τοῖς δώσω τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς, διότι εἶμαι ὁ μόνος γεροντότερός των οἱ δὲ ἄλλοι εἶναι συνομίληκες τοῦ Τηλεμάχου ἀκολουθοῦντες αὐτὸν ἐκ φιλίας καὶ ἀγάπης. Ἐπιστρέφω διὰ νὰ ἀναπαυθῶ εἰς τὸ πλοῖόν, εἰς τὰς πρώτας δὲ λάμψεις τῆς πρωΐας θὰ ὑπάγω εἰς τοὺς ὑπερηφάνους Καύκωνας διὰ νὰ ζητήσω τὴν ἀπότισιν χρέους παλαιοῦ καὶ μεγάλου. Σὺ δὲ, Νέστορ, ἀφοῦ ὁ υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεῶς φθάσῃ εἰς τὴν οἰκίαν σου, πέμψε αὐτὸν μὲ δίφρον καὶ μὲ ἓνα ἐκ τῶν υἱῶν σου· δὸς δὲ εἰς αὐτὸν ἵππους ἐκ τῶν ταχυτέρων καὶ δυνατοτέρων.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ θεὰ ἀνεχώρησεν ὥς νὰ εἶχε τὰ πτερὰ αἰετοῦ, ὅλοι δὲ ὅσοι τὴν εἶδον κατελήφθησαν ὑπὸ θάμβους. Ἐθαύμασε δὲ καὶ ὁ γέρον δι' ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον εἶδε, καὶ λαβὼν τὴν χεῖρα τοῦ Τηλεμάχου ἔκραξε.

«Φίλε μου, πιστεύω ὅτι δὲν θὰ γίνῃς μῆτε ἄδοξος μῆτε

ἄνανδρος, ἀφοῦ τοσοῦτον νέον ὄντα σὲ ὁδηγοῦσιν οἱ θεοί. Διότι δὲν ἦτο οὗτος κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν κατοικούντων τὰ μέγαρά τοῦ Ὀλύμπου εἰμὴ αὐτὴ ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς, ἡ σεβαστὴ Τριτογένεια ἣτις ἐτίμα καὶ τὸν εὐγενῆ σου πατέρα μεταξὺ τῶν Ἀργείων. Ἀλλὰ, δέσποινα, γενοῦ ἔλως εἰς ἡμᾶς, δὸς δόξαν εἰς ἐμὲ, εἰς τὰ τέκνα μου καὶ εἰς τὴν σεβαστὴν μου σύζυγον. Ἐγὼ δὲ θὰ σοὶ προσφέρω θυσίαν βοῦν πρωτοετῆ, εὐρυμέτωπον, ἀδάμαστον, μὴ τεθεῖσαν ἀκόμη ὑπὸ χειρὸς ἀνθρωπίνης εἰς τὸν ζυγόν· αὐτὴν θὰ σοὶ προσφέρω ὡς θυσίαν καὶ θὰ περιβάλλω τὰ κέρατά της διὰ χρυσοῦ.»

Τοιαύτη ἦτο ἡ προσευχή του, εἰσήκουσε δὲ αὐτὴν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ. Ὁ δὲ ἐκ Γερήνης ἱππότης Νέστωρ, περικυκλωμένος ὑπὸ τῶν υἱῶν του καὶ τῶν γαμβρῶν του, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὰ λαμπρὰ τοῦ βασιλέως μέγαρά, ἐκάθησαν κατὰ τάξιν ἐπὶ μακρῶν καθεδρῶν καὶ ἐπὶ θρόνων. Εἰς αὐτοὺς δὲ ὁ γέρων ἐκέρασεν ἐκ νέου κρατῆρα ἐξαιρέτου οἴνου τὸν ὁποῖον ἡ οἰκονόμος ἤνοιξεν εἰς τὸ ἐνδέκατον ἔτος λύσασα ἐκ τῶν δεσμῶν τὸ πῶμα τοῦ ἐγκλείοντος αὐτὸν πίθου. Ἐκ τούτου τοῦ οἴνου ὁ γέρων ἐγέμισε τὸν κρατῆρα, κάμνων δὲ σπονδὰς, ἀπέτεινε πολλὰς προσευχὰς πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν, τὴν κόρην τοῦ αἰγίδα ἔχοντος Διός.

Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσαν αἱ σπονδαὶ καὶ ἔπιεν ἕκαστος ὅσον ἐπεθύμει ἡ καρδιά του, ἀπεσύρθησαν εἰς τὰς κατοικίας των διὰ νὰ κοιμηθῶσιν. Ὁ Νέστωρ εἶχε στήσει διὰ τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Ὀδυσσεῶς κλίνην ὑπὸ τὴν ἡχηρὰν στοάν. Πλησίον δ' αὐτοῦ ἀνεπαύθη ὁ γενναῖος Πεισίστρατος, ἀρχηγὸς πελεμιστῶν, ὅστις μόνος ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως ἦτο εἰσέτι ἄγαμος. Ὁ δὲ Νέστωρ ἐκοιμήθη εἰς τὰ ἐνδότεα τοῦ ὑψηλοῦ μεγάρου του ὅπου προητοίμασε τὴν στρωμνὴν του ἡ σεβαστὴ σύζυγός του.

Ἄμα ἤρχισε νὰ ὑποφαίνεται ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς κλίνης του ὁ ἐκ Γερήνης ἱππότης Νέστωρ, καὶ ἐξελθὼν τῶν θαλάμων του ἐκάθησεν ἐπὶ τῶν λαξευτῶν λίθων

οἵτινες ἦσαν θεθειμένοι πρὸ τῶν ὑψηλῶν πυλῶν τοῦ μεγάρου του, λευκοὶ καὶ στίλβοντες ὥς νὰ ἦσαν ἀλειμμένοι μὲ ἔλαιον. Ἐκεῖ ἄλλοτε ἐκάθητο ὁ κατὰ τὴν φρόνησιν μὲ τοὺς θεοὺς συγκρινόμενος Νηλεὺς, ὅστις ἐκπληρώσας τὸ πεπρωμένον κατέβη εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος, τῶρα δὲ ἐκάθητο ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐκράτει τὸ σκῆπτρον ὁ Γερήνιος Νέστωρ, ὁ προμαχὼν τῶν Ἀχαιῶν. Περὶ αὐτὸν συνηθροίσθησαν ὅλοι οἱ υἱοὶ τοῦ ἐξελθόντες τῶν θαλάμων των, ὁ Ἐχέφρων, ὁ Στρατίος, ὁ Περσεύς, ὁ Ἄρητος καὶ ὁ ἰσόθευς Θρασυμήδης· ἔπειτα δὲ προσετέθη καὶ ὁ ἥρως Πεισίστρατος. Ὁδηγήσαντες δὲ τὸν Τηλέμαχον ἐκ τῆς χειρὸς τὸν ἔφερον πλησίον τοῦ βασιλέως. Ὁ δὲ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ ἤρχισε πρῶτος νὰ ὁμιλῇ.

«Σπεύσατε, τέκνα μου, ἐκτελέσατε τὴν ἐπιθυμίαν μου διὰ νὰ καταστήσω πρὸ πάσης ἄλλης θεότητος εὖνουν τὴν Ἀθηνᾶν ἥτις παρέστη εἰς τὸ πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ διδόμενον λαμπρὸν συμπόσιον. Εἷς ἐξ ὑμῶν ἄς ὑπάγῃ εἰς τὸν ἀγρὸν διὰ νὰ εὔρῃ μίαν δάμαλιν, τὴν ὁποίαν νὰ φέρῃ ἐδῶ ταχέως ὁ βουκόλος· ἄλλος ἄς ὑπάγῃ εἰς τὸ μέλαν πλοῖον διὰ νὰ φέρῃ ἐδῶ ὅλους τοὺς συντρόφους τοῦ ἐκτὸς δύο τοὺς ὑποίους νὰ ἀφήσῃ εἰς τὸ πλοῖον· ἄλλος ἄς προσκαλέσῃ τὸν χρυσοχόν Λαέρκην νὰ ἔλθῃ διὰ νὰ χρυσώσῃ τὰ κέρατα τῆς δαμάλεως. Οἱ ἄλλοι ἄς μείνωσι πλησίον μου. Βιπέτε δὲ εἰς τὰς ὑπερρετρίας νὰ ἐτοιμάσωσι λαμπρὸν γεῦμα, νὰ φέρωσι καθέδρας, ξύλα καὶ ὕδωρ καθαρόν.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ἔσπευσαν. Ἡ δάμαλις μετεφέρθη ἐκ τῶν ἀγρῶν, οἱ σύντροφοι τοῦ μεγαθύμου Τηλεμάχου προσέδραμον ἐκ τοῦ ταχέος πλοίου, καὶ ὁ ἐπιτήδειος τεχνίτης ἦλθε κρατῶν τὰ χάλκινα σύνεργά του, τὴν βάσιν τῆς τέχνης του, ἄκμονα, σφύραν καὶ καλῶς κατεσκευασμένην πυράγραν, μὲ τὰ ὅποια κατειργάζετο τὸν χρυσόν. Τέλος ἡ Ἀθηνᾶ κατέβη καὶ αὐτὴ διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν θυσίαν. Ὁ δὲ γέρων ἱππότης Νέστωρ ἔδωσε τὸν χρυσὸν τὸν ὁποῖον ἐπιτήδειος τεχνίτης περιέχουσε μετὰ τέχνης εἰς τὰ κέρατα

τοῦ θύματος διὰ νὰ εὐφρανθῇ εἰς τὴν θεάν αὐτοῦ ἡ θεά. Ὁ Στρατίος καὶ ὁ θεῖος Ἐχέφρων ἔσυρον τὴν βοῦν ἐκ τῶν κεράτων· ὁ Ἀρητος ἐξῆλθε τῆς οἰκίας φέρων, ἐντὸς λεκάνης κεκοσμημένης μὲ ἐγγεγλυμμένα ἄνθη, τὸ ὕδωρ μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἔνιπτον τὰς χεῖράς των, εἰς τὴν ἄλλην δὲ χεῖρα ἐκράτει κάνιστρον πλήρες κριθῆς. Ὁ ἀτρόμητος Θρασυμήδης παρίστατο κρατῶν ὄξυν πέλεκυν διὰ νὰ κόψῃ τὸ θῦμα, τέλος δὲ ὁ Περσεὺς ἐκράτει τὸ ἀγγεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ ῥεύσῃ τὸ αἷμα. Ὁ γέρων ἱππότης Νέστωρ ἤρχισε τὴν ἱεροπραξίαν, ἐσκόρπισε τὴν κριθὴν καὶ τὸ ὕδωρ, ἀπευθύνων πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν πολλὰς δεήσεις καὶ ῥίπτων εἰς τὸ πῦρ τρίχας τινὰς ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ θύματος.

Ἀφοῦ ἐτελείωσαν αἱ εὐχαὶ καὶ διεσκορπίσθη ἡ ἱερὰ κριθή, ὁ μεγάλθυμος Θρασυμήδης ἐπλησίισε καὶ ἐκτύπησε τὸ θῦμα· ὁ πέλεκυς ἔκοψε τοὺς τένοντας τοῦ αὐχένος καὶ τὸ ζῶον ἔχασε τὴν δύναμίν του. Τότε δὲ αἱ θυγατέρες, αἱ νύμφαι καὶ ἡ σεβασμία σύζυγος τοῦ Νέστορος Εὐρυδίκη ἡ πρεσβυτέρα θυγάτηρ τοῦ Κλυμένου ἐξέβαλον μεγάλας κραυγὰς. Ἀνεσῆλθωσαν ἔπειτα τὴν βοῦν ἐκ τοῦ μεγάλου διαστήματος τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε, τὴν ὑπεβάσασαν, καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν πολεμιστῶν Πεισίστρατος τὴν ἔσφαξε. Κρουνοὶ αἵματος μέλανος ἔρρευσαν, καὶ ἡ ζωὴ ἀφῆκε τὰ ὀστέα της. Τότε ἔσπευσαν νὰ τὴν διαμελίσωσιν. Ἀπέκοψαν τὰ μῆρια κατὰ τὴν συνήθειαν, περιεκάλυψαν αὐτὰ διὰ λίπους καὶ ἔθεσαν ἐπ' αὐτῶν τὰ αἵματόφυρτα ἐντόσθια, ὁ δὲ γέρων τὰ ἔκαυσε θέσας αὐτὰ ἐπὶ κλάδων ξηρῶν, ἐνῶ ἄνωθεν τοῦ πυρὸς ἐπέχεε σπονδὰς ἐξαίρέτου οἴνου. Πλησίον αὐτοῦ οἱ νέοι Ἑλλήνες ἐκράτουν ὀβελοὺς μὲ πέντε αἰχμάς. Ἀφοῦ δὲ ἐκάησαν τὰ μῆρια, ἀφοῦ ἐγεύθησαν τὰ ἐντόσθια, ἔτεμον τὰς σάρκας τοῦ θύματος, τὰς ἐπέρασαν εἰς τοὺς ὀβελοὺς καὶ τὰς ἔψησαν μετὰ προσοχῆς, κρατοῦντες μὲ τὰς χεῖράς των τοὺς ὀξεῖς ὀβελοὺς.

Τότε δὲ ὠδήγησεν εἰς τὸν λουτήρα τὸν Τηλέμαχον ἡ νεωτάτη τῶν θυγατέρων τοῦ Νέστορος, ἡ ὠραία Πολυκάστη.

Τὸν ἔλουσε, τὸν ἔχρισε μὲ εὐῶδες ἔλαιον καὶ τὸν ἐκάλυψε μὲ ὠραῖον ἔνδυμα καὶ ἐλαφρὸν χιτῶνα, ὃ δὲ Τηλέμαχος ἐξῆλθε τοῦ λουτροῦ ὅμοιος μὲ τοὺς θεοὺς κατὰ τὸ σχῆμα καὶ ἐκάθησε πλησίον τοῦ ποιμένου τῶν λαῶν Νέστορος.

Ἦδη οἱ Ἕλληνες εἶχον ψῆσει τὰ ἀνώτερα κρέατα τοῦ θύματος, καὶ ἀποσύραντες αὐτὰ ἐκ τοῦ πυρὸς εὖωχοῦντο καθήμενοι· ἄξιοι δὲ ἄνδρες ἐπεμελοῦντο αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐκέρνων οἶνον μὲ χρυσᾶ ποτήρια. Ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθησαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ πρὸς αὐτοὺς ὁ ἐκ Γερῆνης ἱππότης Νέστωρ.

«Τέκνα μου, φέρετε καὶ ζεύξατε διὰ τὸν Τηλέμαχον εἰς τὸν δίφρον ἵππους καλλιτρίχας διὰ νὰ τελειώσῃ τὸ ταξείδιόν του.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ προθύμως ὑπήκουσαν καὶ ἔζευξαν ἀμέσως εἰς τὸ ἄρμα ἵππους θυμοειδεῖς, ἡ δὲ οἰκονόμος ἀπέθεσεν ἐπὶ τοῦ ἄρματος ἄρτον, οἶνον καὶ φαγητὰ ἄξια εὐγενῶν βασιλέων. Ὁ Τηλέμαχος ἀνέβη ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ὀχήματος, πλησίον δὲ αὐτοῦ, κρατῶν τὴν μάστιγα καὶ τὰ ἡνία ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος, ὁ ἀρχηγὸς τῶν πολεμιστῶν Πεισίστρατος, ἐξοτρύνει τοὺς ἵππους οἵτινες ὀρμῶσιν, ἵπτανται μετὰ χαρᾶς εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἀφίνουσιν ὀπίσω τὴν ὑψηλὴν πόλιν τῆς Πύλου. Δι' ὅλης δὲ ἐκείνης τῆς ἡμέρας δὲν ἀφῆκαν νὰ ἀναπαυθῇ ὁ ζυγὸς ὅστις τοὺς ἐκράτει ἐκατέρωθεν.

Ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ αἱ ὁδοὶ ἐκκλύφθησαν ὑπὸ τοῦ σκότους ὅταν ἔφθασαν εἰς τὰς Φηράς, εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Διοκλέους, υἱοῦ τοῦ Ὀρσιλόχου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ Ἀλφειός. Ἐκεῖ ἐκοιμήθησαν ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐφιλοξένησεν.

Εἰς τὰς πρώτας λάμψεις τῆς θυγατρὸς τῆς πρώτης, τῆς ῥοδοδακτύλου Ἡοῦς, ἔζευξαν τοὺς ἵππους καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ τορευτὸν ἄρμα· ὥρμησαν δὲ ἔξω τῶν προθύρων καὶ τῆς ἡχηρᾶς στοᾶς, καὶ ὁ Πεισίστρατος ἐμάστιζε τοὺς ἵππους, οἵτινες ἐπέττων προθύμως. Καὶ τοιουτοτρόπως ἔφθασαν εἰς

σιτοφόρον πεδιάδα καὶ ἡ ὁδοιπορία των ἐτελείωσε, διότι τόσον ταχέως ἔφερον αὐτοὺς οἱ ταχεῖς ἵπποι. Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν στιγμήν ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ὅλαι αἱ ὁδοὶ ἐσκοτίσθησαν.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Δ.

Ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος ἔφθασαν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Λακεδαιμόνος καὶ διευθύνθησαν πρὸς τὸ μέγαρον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου. Ὁ βασιλεὺς περικυκλωμένος ὑπὸ πολλῶν πολιτῶν ἐώρταζεν εἰς τὴν κατοικίαν του τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ του καὶ τῆς περικαλλοῦς θυγατρὸς του τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ πέμψῃ πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ πολεμικοῦ Ἀχιλλέως. Ὑπὸ τὰ τεῖχῃ τῆς Τροίας εἶχεν ὑποσχεθῇ καὶ ὀρκισθῇ τὸν ὑμέναιον τοῦτον τὸν ὁποῖον τώρα ἐξετέλουν οἱ θεοί. Ἴπποι καὶ ἄρματα ἔμελλον νὰ ὀδηγήσωσι τὴν Ἑρμιόνην εἰς τὴν ἐνδοξὸν πόλιν τῶν Μυρμιδόνων ὅπου ἐβασίλευεν ὁ σύζυγός της. Συγχρόνως ἔδιδε τὴν θυγατέρα τοῦ Σπαρτιάτου Ἀλέκτορος ὡς σύζυγον εἰς τὸν Ῥωμαλέον υἱὸν του Μεγαπένθην τὸν ὁποῖον, προβεβηκώς ἤδη τὴν ἡλικίαν, εἶχε γεννήσει ἔκ τινος αἰχμαλώτου· διότι οἱ θεοὶ δὲν ἔδωκαν πλέον ἄλλο τέκνον εἰς τὴν Ἑλένην ἀφότου ἐγέννησε τὸ πρῶτόν της τέκνον, τὴν ἐρατεινὴν Ἑρμιόνην, ἣτις εἶχε τὰ κάλλη τῆς ξανθῆς Ἀφροδίτης.

Ἐνῶ οἱ φίλοι καὶ οἱ γείτονες τοῦ ἐνδόξου Μενελάου εὐωχοῦντο εἰς τὸ ὑψηλὸν καὶ εὐρύχωρον μέγαρον, θεῖος ἀοιδὸς ἐκῆλει αὐτοὺς διὰ τῶν ἀσμάτων του συνοδευόμενος ὑπὸ φόρμιγγος, καὶ δύο χορευταὶ ἐνώπιόν των ἐστροβίλιζον ῥυθμίζοντες τὰ βήματά των πρὸς τὸ μέλος ἐκείνου. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ ἥρως Τηλέμαχος καὶ ὁ ἐνδοξὸς υἱὸς τοῦ Νέστορος ἐσταμάτησαν τοὺς ἵππους των εἰς τὰ πρόθυρα. Ὁ ἰσχυρὸς Ἑτεωνεὺς, ὑπηρέτης τοῦ ἐνδόξου Μενελάου, πρα-

σέδραμεν εἰς τὸν θόρυβον, τοὺς εἶδε καὶ ὤρμησεν εἰς τὸ ἀνάκτορον διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴν ἔλευσίν των εἰς τὸν ποιμένα τῶν λαῶν, τὸν ὁποῖον πλησιάσας, τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Ἴδου δύο ξένοι, ὦ Μενέλαε, δύο πολεμισταὶ ὅμοιοι μὲ ἀπογόνους τοῦ Διός· εἰπέ μοι ἐὰν πρέπη νὰ ἀποζεύξωμεν τοὺς ταχεῖς ἵππους των, ἢ νὰ τοὺς πέμψωμεν ἀλλαχοῦ διὰ νὰ τοὺς φιλοξενήσωσι.»

Θυμωθεὶς μεγάλως ὁ ξανθὸς Μενέλαος εἶπε πρὸς αὐτόν.

«Γιὰ τοῦ Βοηθοῦ Ἑτεωνεῦ, μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἐδείκνυες φρόνησιν, ἀλλὰ τώρα ὁμιλεῖς ὡς ἄφρον παιδίον. Ποσάκις, πρὶν ἐπιστρέψωμεν ἐνταῦθα, δὲν ἀπηλαύσαμεν καὶ ἡμεῖς τὰ καλὰ τῆς φιλοξενίας παρ' ἄλλοις ἀνθρώποις; Εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ μᾶς λυτρώσῃ τοῦ λοιποῦ ἀπὸ ταλαιπωρίας. Ἀλλὰ σπεῦσον νὰ ἀποζεύξης τοὺς ἵππους, καὶ νὰ προσκαλέσῃς τοὺς ξένους εἰς τὸ συμπόσιον.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Μενέλαος, ὁ δὲ Ἑτεωνεὺς ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ἀνακτόρου καλῶν τοὺς ἄλλους πιστοὺς ὑπηρέτας νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν. Ἀποζεύξαντες δὲ τοὺς ἀφρίζοντας ἵππους, ἔδεσαν αὐτοὺς πρὸ τῶν φατνῶν, τοῖς παρέθεσαν ζεῖας μεμιγμένας μετὰ λευκῆς κριθῆς καὶ ἐστήριξαν τὸν δίφρον εἰς τοὺς λαμπροὺς τοίχους. Ἐπειτα εἰσήγαγον τοὺς ξένους εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς παλάτιον, οὗτοι δὲ ἐθεώρουν μετὰ θαυμασμοῦ τὴν κατοικίαν τοῦ διοτρεφοῦς βασιλέως, διότι ὅπως λάμπει ὑπὸ ζωηρᾶς λάμψεως ὁ ἥλιος ἢ ἡ σελήνη, οὕτως ἔλαμπε καὶ ἡ κατοικία τοῦ ἐνδόξου Μενελάου. Ἀφοῦ δὲ ἐθέλχθησαν ἐκ τοῦ θεάματος ἐκείνου, εἰσῆλθον εἰς καλῶς γεγλυμμένους λουτρώνας, ὅπου ὑπηρέτραι τοὺς ἔλουσαν, τοὺς ἔχρισαν μὲ μυρῶδες ἔλαιον καὶ τοὺς ἐνέδυσαν μαλακὰς χλαῖνας καὶ χιτῶνας· μετὰ τοῦτο δὲ ἐκάθησαν ἐπὶ θρόνων πλησίον τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως. Ὑπηρέτρια κρατοῦσα χρυσὴν προχόην κατέχεεν ἐπὶ ἀργυρᾶς λεκάνης τὸ ὕδωρ μὲ τὸ ὁποῖον ἔπλυνον τὰς χεῖράς των· ἔπειτα ἔθεσεν ἐνώπιον αὐτῶν τράπεζαν τορευτὴν, τὴν ὁποίαν ἡ σεβασμία οἰκονόμος, πλήρης χάριτος

πρὸς τοὺς συνδαιτημόνας ἐκάλυψε μὲ ἄρτον καὶ φαγητὰ ἄφθονα, ὁ δὲ ἐπιστάτης τῆς τραπέζης ἔφερε πινάκια μὲ παντοῖα κρέατα καὶ ἔθηκεν ἐνώπιόν των χρυσᾶ ποτήρια. Τότε ὁ ξανθὸς Μενέλαος ἔτεινε πρὸς αὐτοὺς τὴν δεξιὰν λέγων.

«Γεύσασθε καὶ εὐφράνθητε! Ἀφοῦ δὲ τελειώσετε τὸ γεῦμά σας θὰ σᾶς ἐρωτήσωμεν ποῖοι εἴσθε, διότι βεβαίως δὲν κατάγεσθε ὑπὸ ἀφανῶν γονέων, ἀλλὰ θὰ ἦσθε ἀπόγονοι βασιλέων σκηπτούχων· οὐδέποτε ἄσημοι γονεῖς ἐγέννησαν τοιούτους υἱοὺς ὡς εἴσθε σεῖς.»

Ταῦτα εἰπὼν τοῖς προσέφερε τὰ παχέα νῶτα ἐψημένης βοῆς τὰ ὅποια εἶχον παραθέσει εἰς αὐτὸν ὡς γέρας, ἐκεῖνοι δὲ ἤπλωσαν τὰς χεῖρας καὶ ἔλαβον τὰ ἐνώπιόν των προκείμενα φαγητά. Ἀφοῦ δὲ κατεσίγασαν τὴν πεῖναν καὶ τὴν δίψαν, ὁ Τηλέμαχος, θέλων νὰ τὸν ἀκούσῃ μόνον ὁ Πεισίστρατος, ἔκλινε πρὸς αὐτὸν τὴν κεφαλὴν καὶ τῷ εἶπεν.

«ὦ υἱὲ τοῦ Νέστορος, προσφιλέστατε φίλε τῆς ψυχῆς μου, ἰδὲ πόση λάμψις χαλκοῦ, χρυσοῦ, ἡλέκτρου, ἀργύρου καὶ ἐλέφαντος εἰς τὰ ἀχανῆ ταῦτα δώματα! Τοιαύτη βεβαίως εἶναι ἐσωτερικῶς ἡ κατοικία τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Πόσον ὠραῖα πράγματα εὐρίσκονται ἐδῶ, καὶ ποῖος θαυμασμὸς μὲ καταλαμβάνει ἐνῶ τὰ βλέπω!»

Ἦκουσε τοὺς λόγους τούτους ὁ ξανθὸς Μενέλαος καὶ ἀμέσως ἀπέτεινε πρὸς τοὺς δύο ξένους τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«ὦ ἀγαπητὰ τέκνα, οὐδεὶς τῶν θνητῶν δύναται νὰ παραβληθῇ μὲ τὸν Δία, διότι τὰ μέγαρά αὐτοῦ καὶ τὰ πλούτη εἶναι ἀθάνατα· μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων δὲ ἐνδέχεται ἄλλος μὲν νὰ ἦναι ἴσος μου κατὰ τὰ πλούτη, ἄλλος δὲ κατώτερος. Ἐγὼ ὑπέφερα πολλὰ, καὶ περιεπλανήθην ἐπὶ πολὺ μὲ τὰ πλοῖά μου, πρὶν φέρω τὰ πράγματα ταῦτα εἰς τὴν πατρίδα μου ὅπου ἐπανῆλθον κατὰ τὸ ὄγδοον ἔτος. Διέτρεξα τὴν Κύπρον, τὴν Φοινίκην καὶ τὴν Αἴγυπτον· ἐπεσκέφθην τοὺς Αἰθίοπας, τοὺς Σιδονίους, τοὺς Ἑρεμβούς· εἶδον τὴν Λιβύην ὅπου τὰ ἀρνία γεννῶνται ἀμέσως μὲ κέρατα καὶ ὅπου τὰ πρόβατα γεννῶσι τρεῖς τοῦ ἔτους. Εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ὁ

ποιμὴν καθὼς καὶ ὁ βασιλεὺς οὐδέποτε στεροῦνται τυφῶν, κρεάτων καὶ γάλακτος, διότι ἡ γαλοῦχῃσι εἶναι παντοτεινῇ. Ἐνῷ δὲ περιεπλανώμην μακρὰν συνάζων θησαυροὺς, προδο-
της τις, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν τεχνασμάτων τῆς σκληρᾶς Κλυταίμνηςτρας, μοι ἐφόνευσε δολίως τὸν ἀδελφόν μου καὶ τούτου ἕνεκα οὐδεμίαν χαρὰν αἰσθάνομαι βασιλεύων ἐπὶ το-
σούτων ἀγαθῶν. Ἀλλὰ βεβαίως οἱ πατέρες σας, οἰοιδήποτε καὶ ἂν ὦσι, θὰ σᾶς ὠμίλησαν περὶ τῶν συμβάντων τούτων. Ὑπέστην δεινὰ ἀτελείωτα· κατέστρεψα ἀνθηρὰν πόλιν πε-
ριέχουσαν ἄπειρα λάφυρα, καὶ ἐν τούτοις εἶθε νὰ εἶχα τὸ τρίτον ἢ τὸ τέταρτον τῶν θησαυρῶν τούτων καὶ νὰ ἔζων οἱ ἥρωες οἵτινες ἔπεσαν πρὸ τῆς Τροίας, μακρὰν τοῦ ἱπποτρό-
φου Ἄργους. Στενάζω καὶ κλαίω διὰ τοὺς πολεμιστὰς ἐκεῖ-
νους, καὶ πολλάκις ἐνταῦθα καθήμενος ἄλλοτε μὲν ἀνακου-
φίζω τὴν λύπην μου μὲ στεναγμοὺς καὶ μὲ δάκρυα, ἄλλοτε δὲ παύω διότι εἶναι ταχὺς ὁ κόρος τῆς ψυχρᾶς θλίψεως. Ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν λύπην μου διὰ τὴν ἀπώλειάν των δὲν ἔχυσα τόσα δάκρυα δι' ὅλους αὐτοὺς ὅσον δι' ἓνα μόνον τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάμνησις διώκει ἀπ' ἐμοῦ τὸν ὕπνον καὶ τὴν τροφήν· τοῦτο δὲ διότι οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων προσέφερε τό-
σας ὑπηρεσίας καὶ ἐκοπίασε τόσον ὅσον ὁ Ὀδυσσεύς. Ἡ μοῖρα εἰς ἐκεῖνον μὲν ἐπεφύλαξε πολλὰ παθήματα, εἰς ἐμὲ δὲ ἀπαρηγόρητον λύπην διότι ἀποδημεῖ πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ κανεὶς δὲν ἤξεύρει εἰ ἔζη ἢ ἀπέθανε. Θρηνοῦσι δὲ βε-
βαίως δι' αὐτὸν ὁ γέρων πατὴρ του Λαέρτης, ἡ συνετὴ Πη-
νελόπη καὶ ὁ Τηλέμαχος τὸν ὁποῖον ἀφῆκε βρέφος εἰς τὴν οἰκίαν του.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ λόγοι δὲ οὗτοι διήγειρον εἰς τὸν Τηλέ-
μαχον τὴν ἐπιθυμίαν νὰ κλαύσῃ τὸν πατέρα του· ὅταν ἤ-
κουσε τὸ ὄνομα τοῦ Ὀδυσσεύς δάκρυα ἐκυλίσθησαν χαμαὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἤγειρε διὰ τῶν δύο χειρῶν τὴν πορ-
φυρὰν χλαῖνάν του καὶ ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του. Ἀλλ' ἦ-
δη ὁ Μενέλαος τὸν ἀνεγνώρισε καὶ ἐσκέπτετο μὲ τὸν νοῦν
του καὶ μὲ τὴν καρδίαν του εἰς τὸν ἄφρονα νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ

ὁμιλήσῃ μόνος του περὶ τοῦ πατρὸς του, ἢ αὐτὸς πρῶτος νὰ τὸν ἐρωτήσῃ καὶ νὰ μάθῃ ὅσα ἤθελεν.

Ἐνῶ δὲ οὗτος ἐσκέπτετο ταῦτα μὲ τὸν νοῦν του καὶ μὲ τὴν καρδίαν του, ἡ Ἑλένη, ὁμοία μὲ τὴν χρυσᾶ βέλη ἔχουσαν Ἀρτεμιν, κατέβη ἐκ τοῦ εὐώδους καὶ ὑψηλοῦ θαλάμου της. Ἀμέσως ἡ Ἀδράστη τῇ προσέφερε κομπήν καθέδραν, ἡ Ἀλκίππη ἔφερε μαλακὸν τάπητα καὶ ἡ Φυλῶ τῇ παρούσας ἀργυροῦν κάνιστρον, δῶρον τῆς Ἀλκάνδρης, συζύγου τοῦ Πολύβου, ὅστις κατῴκει εἰς τὰς Θήβας τῆς Αἰγύπτου ὅπου εὐρίσκονται ἄπειρα πλούτη καὶ ὅστις ἐδώρησεν εἰς τὸν Μενέλαον δύο λουτῆρας ἀργυροῦς, δύο τρίποδας καὶ δέκα τάλαντα χρυσοῦ. Ἰδιαιτέρως δὲ ἔδωκεν ἡ σύζυγός του εἰς τὴν Ἑλένην μεγαλοπρεπέστατα δῶρα. Τῇ ἔδωκεν ἡλακάτην χρυσῇν καὶ τὸ ἀργυροῦν ἐκεῖνο κάνιστρον, ὅπερ ἦτο στρογγύλον καὶ εἶχε τὰ χεῖλη χρυσᾶ. Τούτο φέρουσα ἡ Φυλῶ ἔθεσεν ἐνώπιον τῆς Ἑλένης πλήρες νημάτων λεπτῶν, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ ἦτο τεθειμένη ἡ ἡλακάτη μὲ ἰσοβαφὲς μαλλίον. Ἡ Ἑλένη καθήσασα ἐπὶ τῆς καθέδρας ἐστήριξε τοὺς πόδας ἐπὶ ὑποποδίου καὶ ἀμέσως ἤρχισε νὰ ἐρωτᾷ τὸν σύζυγόν της.

« Ἡξεύρομεν, ὦ Μενέλαε, ποῖοι εἶναι οἱ ξένοι οὗτοι ; Ἀπατῶμαι ἄρά γε ἢ εἶναι ἀληθὲς αὐτὸ τὸ ὅποιον θὰ εἶπω ; ἀλλ' ἡ καρδιά μου μὲ διατάττει νὰ ὁμιλήσω. Δὲν πιστεύω νὰ ὑπῆρξέ ποτε τόση ὁμοιότης μεταξὺ ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, καὶ μὲ κυριεῖ ἐκπληξίς βλέπουσαν πόσον οὗτος ὁμοιάζει μὲ τὸν υἱὸν τοῦ μεγαθύμου Ὀδυσσέως, τὸν Τηλέμαχον, τὸν ὅποιον ἀφῆκε βρέφος εἰς τὴν οἰκίαν του ὅταν ἕνεκα ἐμοῦ τῆς ἀθλίας οἱ Ἀχαιοὶ ἤλθετε εἰς τὴν Τροίαν φέροντες πόλεμον φοβερόν. »

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος.

« Γύναι, ἡ αὐτὴ σκέψις ἐπῆλθε καὶ εἰς ἐμέ· ναί, αὐτοὶ εἶναι οἱ πόδες καὶ αἱ χεῖρες τοῦ Ὀδυσσέως, οἱ ἀστράπτοντες ὀφθαλμοί του, ἡ κεφαλὴ του, ἡ κόμη του. Καὶ πρὸ ὀλίγου ἐνῶ ἐγὼ διαγούμην ἐνθυμηθεὶς τὸν Ὀδυσσεά, πύσας ὑπέστη

ταλαιπωρίας χάριν ἐμοῦ, ὁ νέος οὗτος ἀφῆκε νὰ διαφύγωσιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του πικρὰ δάκρυα καὶ ἔκρυψε τὸ πρόσωπον ἐγείρων τὴν πορφυρᾶν χλαῖνάν του. »

Τότε εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Πεισίστρατος. Ἀτρεΐδῃ Μενέλαε, θρέμμα τῶν θεῶν, βασιλεῦ τῶν λαῶν, ἀληθῶς οὗτος εἶναι υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως, ὡς εἶπες. Ἀλλ' εἶναι αἰδήμων, καὶ ἐπειδὴ πρώτην φορὰν ἔρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορά σου, νομίζει ἀνοίκειον νὰ εἴπῃ λόγους ἀπροσέκτους ἐνώπιον σοῦ τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ μᾶς θέλγει ὡς φωνὴ θεοῦ. Ἀλλ' ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ μὲ ἔπεμψε διὰ νὰ τὸν συνοδεύσω καὶ νὰ τῷ χρησιμεύσω ὡς ὁδηγός. Μεγάλην ἐπιθυμίαν εἶχε νὰ σὲ ἰδῇ διὰ νὰ λάβῃ παρὰ σοῦ συμβουλὰς καὶ ὁδηγίας. Ὁ υἱὸς ἀποδημούντος πατρὸς πολλὰ ὑποφέρει εἰς τὴν οἰκίαν του ὅταν δὲν ἔχῃ πολλοὺς ὑπερασπιστάς. Τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὸν Τηλέμαχον· ὁ πατήρ του δὲν ἐπέστρεψε καὶ μεταξὺ τοῦ λαοῦ τῆς Ἰθάκης οὐδεὶς εὕρισκεται διὰ νὰ τὸν προστατεύσῃ κατὰ τῶν κακοποιῶν. »

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος.

Ἄ ὦ θεοί ! τῳόντι λοιπὸν ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου ὁ υἱὸς ἥρωος ὅστις μὲ εἶναι τόσον προσφιλὴς καὶ ὅστις ὑπέστη χάριν ἐμοῦ τόσας ταλαιπωρίας ! Ναὶ, ὑπεσχόμην εἰς ἐμαυτὸν νὰ τὸν τιμῶ ἐπιστρέψαντα πλειότερον ὅλων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἐὰν ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς μᾶς ἡξίωνε καὶ τοὺς δύο νὰ διαπλεύσωμεν εὐτυχῶς τὴν θάλασσαν μὲ τὰ ταχέα πλοῖά μας. Εἶχα σκοπὸν νὰ τὸν ἐγκαταστήσω εἰς μίαν τῶν πόλεων τῆς Ἀργολίδος τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, ἀφοῦ πρῶτον ἐκένουν αὐτὴν ἐκ τῶν κατοίκων τῆς· αὐτὸς δὲ ἤθελε μεταφέρει ἐκ τῆς Ἰθάκης τοὺς θησαυροὺς του, τὴν οἰκογένειάν του καὶ ὅλον τὸν λαόν του. Ὡὰ τῷ ἔκτιζα δὲ καὶ ὠραῖον ἀνάκτορον. Καὶ τότε θὰ συνανεστρεφόμεθα συνεχῶς καὶ τίποτε δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ μᾶς χωρίσῃ ἀγαπωμένους καὶ συνευφραينوμένους εἰμὴ τὸ μέλαν νέφος τοῦ θανάτου τὸ ὁποῖον ἤθελε περικαλύψει τοὺς ὀφθαλμοὺς μας. Ἀλλ' ὁ θεὸς ἔστις τὸν κρατεῖ μόνον καὶ δὲν τὸν ἀφίνει

νὰ ἐπιστρέψῃ, αὐτὸς βεβαίως ἐφθόνησε τὴν εὐτυχίαν ταύτην.»

Ταῦτα εἶπε καὶ παρεκίνησεν ὅλους εἰς δάκρυα· ἡ Ἀργεῖα Ἑλένη ἔκλαιεν· ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἔκλαιον, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς ἐκ τῶν δακρύων, διότι ἐνθυμήθη καὶ αὐτὸς τὸν εὐγενῆ Ἀντίλοχον τὸν ὁποῖον ἐφόνευσεν ὁ ἀγλαὸς υἱὸς τῆς φαεινῆς Ἥου. Τοῦτον λοιπὸν ἐνθυμηθεὶς εἶπε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Ἀτρεΐδῃ, ὁ σεβάσμιος Νέστωρ, ὅσakis ὠμιλοῦμεν περὶ σοῦ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔλεγεν ὅτι ὑπερεῖχες πάντων τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν σύνεσιν. Τώρα λοιπὸν, ἐὰν ἦναι δυνατόν, ἄκουσόν μου καὶ πείσθητι. Δὲν μὲ εὐχαριστεῖ νὰ ὀδύρωμαι κατὰ τὸ δεῖπνον. Αὖριον θὰ φανῇ ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς Ἥως. Δὲν κατακρίνω ὅμως νὰ κλαίωμεν ἐκεῖνον ἐκ τῶν θνητῶν ὅστις ἀπέθανε καὶ ἐπλήρωσε τὸ πεπρωμένον. Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη ἀμοιβὴ τὴν ὁποίαν λαμβάνουσιν οἱ δύσμοιροι θνητοί· κόπτομεν εἰς ἐνδειξιν πένθους τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς καὶ ἀφίνομεν τὰ δάκρυα νὰ ῥέωσιν ἐπὶ τῶν παρειῶν μᾶς. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἀπώλεσα ἀδελφὸν ὅστις δὲν ἦτο ὁ ὀλιγώτερον ἀνδρεῖος τῶν Ἀργείων, ὡς ἡξεύρεις, διότι ἐγὼ δὲν ἔλαβον μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνάς του μήτε τὸν εἶδον. Λέγουσιν ὅμως ὅτι ὁ Ἀντίλοχος διεκρίνετο μεταξὺ τῶν ἀνδρειοτάτων διὰ τὸ θάρρος του καὶ τὴν ὠκυποδίαν του.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος.

«ὦ φίλε, εἶπες ὅσα θὰ ἔλεγε καὶ θὰ ἔπραττεν ἄνθρωπος φρόνιμος καὶ γεροντότερός σου, ὅμιλεῖς δὲ μετὰ φρονήσεως διότι εἶσαι υἱὸς τοιοῦτου πατρός. Εὐκόλως γνωρίζεται ὁ υἱὸς ἀνδρὸς εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Ζεὺς ἔδωκεν εὐτυχίαν καὶ εἰς τὴν γέννησιν καὶ εἰς τὸν γάμον. Τοιοῦτος εἶναι ὁ Νέστωρ εἰς τὸν ὁποῖον ὁ θεὸς οὕτως καθ' ἡμέραν ἀφίνει νὰ ἀπολαμβάνῃ εὐτυχὲς γῆρας εἰς τὰ μέγαρά του καὶ νὰ περιστοιχίζεται ἀπὸ υἱοὺς συνετοὺς καὶ ἀτρομήτους. Ναί, ἅς διακόψωμεν τὰ δάκρυα, ἅς μὴ ἀσχοληθῶμεν εἰς ἄλλο εἰμὴ περὶ τοῦ δείπνου μας καὶ ἅς μᾶς φέρωσιν ὕδωρ διὰ νὰ νίψωμεν

τὰς χεῖράς μας. Εἰς τὰς πρώτας δὲ λάμψεις τῆς αὐγῆς ὁ Τηλέμαχος καὶ ἐγὼ θὰ ἀνταλλάξωμεν λόγους πολλοὺς καὶ θὰ συνομιλήσωμεν ἀμοιβαίως.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ πιστὸς ὑπηρέτης τοῦ Μενελάου Ἀσφαλίων ἔχυσεν ὕδωρ διὰ νὰ νίψωσι τὰς χεῖράς των· ἔπειτα δὲ ἔτεινον τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἐνώπιόν των φαγητά.

Τότε ἡ ἀπόγονος τοῦ Διὸς Ἑλένη συνέλαβε νέαν ιδέαν· ἔβαλεν ἀμέσως εἰς τὸν οἶνον τὸν ὁποῖον ἐπινον βάλσαμόν τι καταπραῦνον τὴν ὀργήν, διῶκον τὰς λύπας καὶ ἐξαλείφον τὰς ὀχληρὰς ἀναμνήσεις. Ἐκεῖνος ὅστις ἤθελε τὸ πίνει δὲν θὰ ἔχυνε πλέσν δάκρυα καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ἂν ἀκόμη ἤθελε χάσει τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του, καὶ ἂν ἀκόμη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του κατεσπάραττεν ὁ σίδηρος τὸν ἀδελφόν του ἢ τὸν ἀγαπητόν του υἱόν. Ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς εἶχε τὸ εὐεργετικὸν τοῦτο ῥευστὸν τὸ ὁποῖον τῇ ἔδωκεν ἡ σύζυγος τοῦ Θῶνος Πολυδάμνα εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου ἡ γῆ παράγει ἄφθονα βότανα, τὰ μὲν σωτήρια, τὰ δὲ ἐπιβλαβῆ, ὅπου ἕκαστος ἱατρὸς ἐξέχει καὶ κατάγεται ἀπὸ τὸν Παιῶνα. Ἀφοῦ δὲ ἡ Ἑλένη ἠτοίμασε τὸ ποτὸν καὶ διέταξε νὰ κεράσωσιν, ἀποτεينوμένη πάλιν πρὸς τὸν σύζυγόν της εἶπεν.

α' Ἀτρεΐδῃ Μενέλαε, ἀπόγονε τοῦ Διὸς, καὶ ὑμεῖς οἱ υἱοὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν (ἐπεὶδὴ ὁ Ζεὺς δίδει ὅτε μὲν εἰς τὸν ἕνα, ὅτε δὲ εἰς τὸν ἄλλον, τὰ καλὰ ἢ τὰ κακὰ καθότι εἶναι παντοδύναμος) τῶρα μὲν εὐωχῆθητε καθήμενοι εἰς τὰ μέγαρχαῦτα καὶ διασκεδάσατε μετὰ τὴν διήγησίν μου, διότι θὰ σᾶς εἰπῶ πράγματα εὐχάριστα. Δὲν θὰ ἀπαριθμῆσω ἐν τούτοις ὅλους τοὺς ἀγῶνας τοῦ ὑπομονητικοῦ Ὀδυσσέως· θὰ σᾶς διηγηθῶ μόνον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐτόλμησε καὶ ἔπραξεν ὁ ἀτρόμητος ἐκεῖνος πολεμιστὴς εἰς τὴν Τροίαν ὅπου ὑμεῖς οἱ Ἀχαιοὶ ὑπέστητε τόσας ταλαιπωρίας. Καταπληγώσας ἑαυτὸν καὶ περιτυλιχθεὶς μετὰ ἐλεεινὰ ῥάκη ὡς δούλος, εἰσέδυσεν εἰς τὴν εὐρεῖαν πόλιν τοῦ Πριάμου μετενδεδυμένος ὡς ἐπαίτης καὶ μηδόλως ὁμοιάζων μετὰ τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον ὅστις ἦτο πλησίον τοῦ στόλου τῶν Ἀχαιῶν. Τοιουτοτρόπως εἰσεχώ-

ρησεν ἐν μέσῳ τῶν Τρώων καὶ ὅλοι οὗτοι ἠπατήθησαν· ἀλλ' ἐγὼ μόνη τὸν ἀνεγνώρισα μὲ ὅλην τὴν μεταμόρφωσίν του καὶ τὸν ἐξέταζα. Ἐκεῖνος δὲ κατ' ἀρχάς μὲν ἀπέφυγε τὰς ἐρωτήσεις μου, ἀλλ' ὅταν τέλος πάντων τὸν ὠδήγησα εἰς τὸ λουτρόν, ὅταν τὸν ἔχρισα μὲ μυροῦχον ἔλαιον, καὶ τὸν ἐκάλυψα μὲ ἐνδύματα, καὶ τῷ ὤμοσα ὄρκον φοβερόν νὰ μὴ γνωστοποιήσω τὸ ὄνομά του εἰς τοὺς Τρῶας πρὶν ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ πλοῖα καὶ τὰς σκηνάς, τότε μόλις μοὶ ἀπεκάλυψε τὰ σχέδια τῶν Ἀχαιῶν. Ἐπειτα φονεύσας πολλοὺς Τρῶας μὲ τὸ κοπτερόν ξίφος του ἐπέστρεψε μεταξὺ τῶν Ἀργείων φέρων εἰς αὐτοὺς πολλὰς πληροφορίας. Τότε αἱ μὲν ἄλλαι Τρωαδίτισσαι ἐστέναζον καὶ ἐθρήνουν, ἐμοῦ δὲ ἡ καρδιά ἔχαιρε, διότι ἤδη ἡ ψυχὴ μου ἐπόθει νὰ ἐπανίδῃ τὴν πατρίδα, καὶ ἔκλαιον διὰ τὸ σφάλμα εἰς τὸ ὅποιον μὲ παρέσυρεν ἡ Ἀφροδίτη ὁδηγήσασά με ἐδῶ, μακρὰν τῆς πατρίδος μου, μακρὰν τοῦ τέκνου μου, μακρὰν τοῦ νυμφικοῦ κοιτῶνός μου, μακρὰν συζύγου μηδενὸς ὑποδεεστέρου κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καλλονήν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος.

«Γύναι, ὅλα ὅσα εἶπες εἶναι φρόνιμα. Πολλῶν ἀνδρῶν ἐγνώρισα τὰ βουλευόμενα καὶ τὸν νοῦν, περιῆλθον δὲ καὶ πολλοὺς τόπους, ἀλλ' ἀκόμη δὲν εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τοιαύτην καρδίαν οἷα ἦτο ἡ τοῦ ὑπομονητικοῦ Ὀδυσσεώς. Θὰ σᾶς διηγηθῶ μόνον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐτόλμησε καὶ ἔπραξεν ὁ ἀτρόμητος ἐκεῖνος πολεμιστῆς, ἐν τῷ τεχνικῶς κατεσκευασμένῳ ἵππῳ ὅπου εἶχον κλεισθῇ οἱ ἀνδρειότατοι τῶν Ἀργείων διὰ νὰ φέρωσιν εἰς τοὺς Τρῶας σφαγὴν καὶ θάνατον. Ἦλθες τότε πλησίον ἡμῶν· βεβαίως εὖνους τις εἰς τοὺς ἐχθρούς μας θεὸς σὲ διέταττεν· ὁ θεῖος Διήφοβος ἦτο πλησίον σου. Περιῆλθες τρεῖς τὴν κοίλην μηχανὴν, τὴν ἐκτύπησες διὰ τῶν δακτύλων σου, καὶ ἐκάλεσας ὀνομαστὶ τοὺς ἀρχηγούς τῶν Ἀργείων μιμουμένη τὴν φωνὴν τῶν συζύγων των. Καθήμενοι εἰς τὸ κέντρον, ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἐγώ, ἠκούσαμεν ὅταν μᾶς ἔκραζες. Παρασυρθεῖς ὑπὸ ἀκρατήτου

ἐπιθυμίας, ἠθέλησα μετὰ τοῦ Διομήδους νὰ ἐξέλθω ἢ νὰ σοὶ ἀποκριθῶ, ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς μᾶς ἐμπόδισε καὶ μᾶς ἐκράτησε βιαίως. Ἐν τούτοις ὅλοι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἐσιώπων, καὶ μόνος ὁ Ἀντίκλος ἠθέλησε νὰ σοὶ ἀποκριθῇ· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἔσωσε τοὺς Ἕλληνας πιέζων ἀδιακόπως τὸ στόμα του μὲ τὰς στιβερὰς του χεῖρας καὶ κρατῶν αὐτὸν τοιουτοτρόπως μέχρις οὗ ἡ Ἀθηναῖα τέλος πάντων σὲ ἀπεμάκρυνε.»

Τότε εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Ἀτρεΐδῃ Μενέλαε, ἀπόγονε τοῦ Διὸς, βασιλεῦ τῶν λαῶν, ἡ λύπη μου εἶναι πικροτέρα διότι τὰ ἀνδραγαθήματα ταῦτα δὲν ἀπεμάκρυνον ἀπ' αὐτοῦ τὸν θλιβερόν θάνατον, μολονότι εἰς τὸ στήθος του ἐνέκλειε καρδίαν σιδηρᾶν. Ἀλλὰ τώρα διάταξον νὰ μᾶς ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν στρωμνὴν μας διὰ νὰ ἡσυχάσωμεν καὶ παραδοθῶμεν εἰς γλυκὺν ὕπνον.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ Ἀργεῖα Ἑλένη διέταξε τὰς ὑπηρετρίας νὰ θέσωσι κλῖνας εἰς τὰ πρόθυρα καὶ νὰ ἀπλώσωσιν ἐπ' αὐτῶν πορφυρᾷ σκεπάσματα, ἐπάνωθεν δὲ αὐτῶν νὰ στρώσωσι τάπητας, καὶ ἐπ' αὐτῶν χλαῖνας μαλακὰς διὰ νὰ σκεπασθῶσιν. Αἱ δὲ ὑπηρετρίαι ἐξῆλθον τοῦ μεγάρου κρατοῦσαι δᾶδας, καὶ ἔστρωσαν τὰς κλῖνας, εἰς δὲ κήρυξ ὠδήγησεν ἐκεῖ τοὺς ξένους. Ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος κατεκλίθησαν εἰς τὸν πρόδομον, ὁ δὲ Ἀτρεΐδης ἐκοιμήθη εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὑψηλοῦ δόμου μετὰ τῆς παγκάλου συζύγου τοῦ Ἑλένης.

Εἰς τὰς πρώτας φαύσεις τῆς θυγατρὸς τῆς αὐγῆς, τῆς ῥοδοδακτύλου Ἡοῦς, ὁ ἀνδρεῖος Μενέλαος ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς κλίνης του, ἐφόρεσε τὰ ἐνδύματά του, ἐζώσθη τὸ ὀξὺ ξίφος του καὶ εἰς τοὺς ὡραίους πόδας του περιέδεσε περικαλλῆ πέδιλα. Ἐξελθὼν δὲ ἐκ τοῦ θαλάμου ὅμοιος μὲ θεὸν ἐκάθησε πλησίον τοῦ Τηλεμάχου καὶ τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Τί σὲ ἠνάγκασε, Τηλέμαχε νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν θείαν Λακεδαιμόνα καὶ νὰ πλεύσῃς τόσον ἀπέραντον θάλασσαν; Δημοσία ὑπόθεσις ἢ ἰδιωτικὸν συμφέρον; ἀποκριθιτέ μοι εὐλκρινῶς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

α' Ἀτρεΐδῃ Μενέλαε, ἀπόγονε τοῦ Διὸς, δυνάστα τῶν λαῶν, ἦλθον διὰ νὰ ἀκούσω τι περὶ τοῦ πατρός μου. Ἡ οἰκία μου καταναλίσκεται, τὰ κτήματά μου ἀφανίζονται, ἡ κατοικία μου εἶναι πλήρης ἐχθρῶν· τὰ παχέα πρόβατά μου, οἱ κυρτοκέρατοι βόες μου κατατρώγονται ὑπὸ τῶν αὐθαδῶν καὶ ὕβριστῶν μνηστήρων τῆς μητρός μου. Τούτου ἕνεκα τώρα προσπίπτω εἰς τοὺς πόδας σου ἵσως θελήσης νὰ μὲ πληροφορήσης τὴν θλιβεράν καταστροφὴν τοῦ Ὀδυσσεώς, ἐὰν εἴδῃς πού ιδίοις ὀφθαλμοῖς ἢ ἤκουσές τινα νὰ διηγῆται περὶ τοῦ περιπλανηθέντος, διότι ὑπερβαλλόντως δυστυχῇ τὸν ἐγέννησεν ἡ μήτηρ του. Μὴ μὲ κρύψῃς τίποτε εἴτε ἐξ αἰδοῦς εἴτε ἐξ οἴκτου καὶ εἰπέ μοι πιστῶς ὅ,τι εἴδῃς. Σὲ ἐξορκίζω, ἐὰν ὁ γενναῖος Ὀδυσσεύς, εἴτε ἔργῳ εἴτε λόγῳ, σοὶ παρέσχεν ἐκδούλευσιν ὑποσχεθεῖσαν ἐν μέσῳ τῶν λαοῦ τῶν Τρώων ὅπου ὑμεῖς οἱ Ἀχαιοὶ ὑπέστητε τόσα δεινὰ, ἐνθυμήθητι τοῦτο καὶ εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν.»

Τότε στενάξας ὁ ξανθὸς Μενέλαος εἶπε πρὸς αὐτόν.

α' ὦ θεοί! ἄνδρες ἠθέλησαν νὰ κοιμηθῶσιν εἰς τὴν κλίνην ἥρωος! Καθὼς ὅμως ὅταν εἰς φωλεάν λέοντος ἔλαφος κοιμήσασα τὰ δύο νεογνά καὶ ἔτι θιλάζοντα μικρά της ἐξέρχεται καὶ περιφέρεται εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς χλοεράς κοιλάδας βόσκουσα, ἐκεῖνος δὲ εἰσέρχεται εἰς τὴν φωλεάν του καὶ κατασπαράττει ἐλεεινῶς τὰ νεογνά, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεύς θέλει κατασπαράξῃ ἐλεεινῶς τοὺς ἀθλίους τούτους. Εἴθε, ὦ Ζεῦ, καὶ Ἀθηνά, καὶ Ἀπολλόν, νὰ ἐπαρουσιάζετο μετὰ τῶν μνηστήρων τοιοῦτος οἶος ἐφάνη εἰς τὴν εὐδαίμονα Λέσβον ὅταν κατέβαλε τὸν υἱὸν τοῦ Φιλομήλου πρὸς εὐφροσύνην ὄλων τῶν Ἀργείων. Ἄ! πῶς θὰ εὕρισκον ὅλοι ταχὺν θάνατον, καὶ πόσον οἱ γάμοι των θὰ ἦσαν πικροί! Αὐτὰ ὅμως τὰ ὁποῖα ζητεῖς παρακαλῶ με θερμῶς, θὰ σοὶ τὰ διηγηθῶ ὅπως τὰ ἤκουσα παρὰ τοῦ φιλαλήθους γέροντος τῆς θαλάσσης, τοῦ ὁποίου οὔτε θὰ κρύψω οὔτε θὰ παραλλάξω κανένα ἐκ τῶν λόγων. Μὲ ὅλην τὴν ἀνυπομονη-

σίαν μου νὰ ἐπανίδω τὴν πατρίδα μου, οἱ θεοὶ μὲ ἐκράτησαν ἀκόμη εἰς τὴν Αἴγυπτον ὅπου εἶχον ἀμελήσει νὰ τοῖς προσφέρω ἐντελεῖς ἐκατόμβας. Οἱ θεοὶ δὲν θέλουσι νὰ λησμονῶμεν τὰς ἐντολάς των. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης, πρὸ τῆς Αἰγύπτου, ὑπάρχει νῆσος καλουμένη Φάρος, ἀπέχουσα τοῦ ποταμοῦ τοσοῦτον διάστημα ὅσον δύναται νὰ διανύσῃ εἰς μίαν ἡμέραν πλοῖον ὠθούμενον ὑπὸ οὐρίου ἀνέμου. Εἰς τὴν νῆσον ταύτην εὐρίσκεται ὄρμος ἀσφαλῆς ἐκ τοῦ ὁποῖου οἱ ναῦται, ἀφοῦ προμηθευθῶσιν ὕδωρ ἐκ πηγῆς βαθείας, ἀναγόνται εἰς τὸ πέλαγος. Ἐκεῖ μὲ ἐμπόδισαν οἱ θεοὶ ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας, διότι οἱ ἄνεμοι οἵτινες κινοῦσι τὰ πλοῖα ἐπὶ τῶν εὐρέων νώτων τοῦ θαλασσίου πεδίου ἄφινον τὰ κύματα νὰ ἀναπαύωνται. Αἱ τροφαί μας θὰ ἐξηντλοῦντο βεβαίως καθὼς καὶ τὸ θάρρος τῶν ἀνθρώπων μου, ἐὰν δὲν μᾶς εὐσπλαγχνίζετο καὶ δὲν μᾶς ἔσωζε θεὰ τις, ἡ θυγάτηρ τοῦ κραταιοῦ Πρωτέως, τοῦ θαλασσίου γέροντος, ἡ Εἰδοθέα, διότι αὐτῆς συνεκίνησα τὴν καρδίαν ὅταν μὲ ἀπήντησε περιπλανώμενον μακρὰν τῶν συντρόφων μου οἵτινες ἐδῶ καὶ ἐκεῖ περὶ τὴν νῆσον ἠλίευον ἀδιοκόπως μὲ καμπύλα ἄγκιστρα· τόσον ἡ πείνα ἐβασάνιζε τὰ ἐντόσθιά των. Πλησιάσασα δὲ πρὸς ἐμὲ ἡ θεὰ μοὶ ὠμίλησε καὶ εἶπεν.

«Εἶσαι ἄνους, ὦ ξέने, τὸ πνεῦμά σου εἶναι τεταραγμένον, ἢ ἀρέσκεσαι νὰ μένης εἰς τὰ παράλια ταῦτα, καὶ αἱ λύπαι ἔχουσι θέλγητρον διὰ σέ, ἀφοῦ τόσον καιρὸν ἐμποδίζεσαι εἰς τὴν νῆσον ταύτην καὶ δὲν δύνασαι νὰ εὕρῃς τρόπον νὰ τελειώσουν τὰ βάσανά σου, ἐνῶ τὸ θάρρος τῶν συντρόφων σου ἐκλείπει.»

«Ταῦτα εἶπεν ἐκείνη, ἐγὼ δὲ ἔσπευσα νὰ ἀποκριθῶ.

«Οἷαδῆποτε θεὰ καὶ ἂν ᾔσαι, σοὶ λέγω ὅτι ἀκουσίως ἐμποδίζομαι ἐνταῦθα, καὶ φαίνεται ὅτι παρώργισα τοὺς ἀθανάτους οἵτινες κατοικοῦσι τὸν μέγαν οὐρανόν. Εἰπέ μοι λοιπὸν σὺ, διότι οἱ θεοὶ γινώσκουσι τὰ πάντα, ποῖος θεὸς μοῦ κλείει τὸν δρόμον καὶ ἀνθίσταται εἰς τὴν ἐπιστροφήν μου διὰ τῆς ἰχθυοτρόφου θαλάσσης.»

«Ταῦτα εἶπον, ἡ δὲ θεὰ ἀπεκρίθη ἀμέσως.

«Ξένε, θὰ σὲ εἶπω ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Εἰς τὴν νῆσον ταύτην ἔρχεται συνεχῶς ὁ φιλαλήθης γέρον τῆς θαλάσσης, ὁ ἀθάνατος Πρωτεύς ὁ Αἰγύπτιος. Ὑπήκοος τοῦ Ποσειδῶνος, γινώσκει ὅλα τὰ βάθη τῆς ἀβύσσου· λέγουσιν ὅτι εἶναι πατήρ μου καὶ ὅτι εἰς αὐτὸν ὀφείλω τὴν ζωὴν. Ἐὰν δυνηθῇς νὰ τὸν συλλάβῃς δι' ἐνέδρας, θὰ σοῦ εἰπῇ τὸν δρόμον σου καὶ θὰ σὲ ὁδηγήσῃ πῶς νὰ διαπλεύσῃς τὴν ἰχθυοτρόφον θάλασσαν. Ὡς σοὶ προσέειπῃ ἐπίσης ἐὰν ἐπιθυμῇς, ὧς ἔκγονε τοῦ Διὸς, τὰ εὐτυχῇ ἢ ἀπαίσια συμβάντα τὰ ὅποια θὰ ἐκτελεσθῶσιν εἰς τὴν κατοικίαν σου κατὰ τὸ μακρὸν καὶ ἐπίπονον ταξείδιόν σου.»

«Ταῦτα εἶπεν ἐκείνη, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

«Συμβούλευσόν με λοιπὸν σὺ ἡ ἰδίᾳ τίνι τρόπῳ νὰ συλλάβω δι' ἐνέδρας τὸν θεῖον γέροντα· διότι φοβοῦμαι μήπως βλέπων με ἢ προαισθανόμενος τὴν προσέγγισίν μου, μὲ διαφύγῃ, διότι οἱ θεοὶ δὲν νικῶνται εὐκόλως ὑπὸ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων.»

«Ταῦτα εἶπον, ἀπήντησε δὲ ἀμέσως ἡ εὐγενεστάτη θεὰ.

«Ἐξένε μου, θὰ σοὶ ὁμιλήσω μὲ πᾶσαν εἰλικρίνειαν. Ὅταν ὁ ἥλιος φθάσῃ εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, ὁ φιλαλήθης γέρον ἐξέρχεται τῶν κυμάτων, ὠθαύμενος ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ Ζεφύρου καὶ κρυπτόμενος εἰς τὰς σκοτεινὰς ῥυτίδας τῆς φρισσούσης θαλάσσης· ἐξερχόμενος τῶν κυμάτων ἀναπαύεται ὑπὸ εὐρύχωρον σπήλαιον καὶ περὶ αὐτὸν αἱ φῶκαι τῆς ὥραιας Ἀλοσύδνης κοιμῶνται σωρηδὸν ἔξω τῶν ἀφρίζοντων κυμάτων, ἀποπνέουσαι τὴν βαρεῖαν ὀσμὴν τῆς πολυδαθοῦς θαλάσσης. Εἰς τὰς πρώτας λάμψεις τῆς αὐγῆς θὰ σὲ φέρω εἰς τὸ ἀποχωρητήριον ἐκεῖνο, καὶ θὰ σᾶς θέσω κατὰ σειρὰν σὲ καὶ τρεῖς ἐκ τῶν ἀνδρειότερων συντρόφων σου τοὺς ἑποίους θὰ ἐκλέξῃς. Ἀκουσον τῶρα ὅλους τοὺς δόλους τοῦ γέροντος· πρῶτον θὰ ἀριθμήσῃ καὶ θὰ ἐπιθεωρήσῃ τὰς φώκας, ἀφοῦ δὲ τὰς ἀριθμήσῃ ἀνὰ πέντε καὶ τὰς ἐπιθεωρήσῃ μετὰ προσοχῆς, θὰ κατακλιθῇ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὡς ὁ βο-

σχὸς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποιμνίου του. Ἄμα τὸν ἰδῆτε νεαρό-
κωμένον μεταχειρισθῆτε βίαν καὶ δύναμιν καὶ κρατήσατέ
τον μὲ ὄλην τὴν ἀντίστασιν τὴν ὁποίαν θὰ καταβάλῃ διὰ
νὰ σᾶς διαφύγῃ. Θὰ τὸν ἰδῆτε νὰ λαμβάνῃ ὅλα τὰ σχή-
ματα ὅσα ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ θὰ γίνῃ ὕδωρ καὶ
πῦρ καταφλέγον. Ἀλλὰ σεῖς κρατεῖτέ τον σφιγκτὰ καὶ μὴ
τὸν ἀφίνετε. Ὅταν ὁμῶς ἐπαναλαμβάνων τὴν μορφήν ἣν
εἶχε κατακλιθεὶς σὲ ἐρώτησῃ, τότε ἡ βία δὲν εἶναι πλέον ἀ-
ναγκαία. Λύσε τον καὶ ἐρώτησέ τον ποῖος θεὸς σὲ κατατρέ-
χει καὶ πῶς θὰ δυνηθῇς νὰ ἐπιστρέψῃς διὰ τῆς ἰχθυοτρόφου
θαλάσσης.

«Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ἐβυθίσθη εἰς τὰ ἀφρίζοντα κύ-
ματα. Μὲ καρδίαν ζωηρῶς συγκεκινημένην ἐπέστρεψα εἰς τὰ
ἐπὶ τῆς ἄμμου ἀνελκυσμένα πλοῖά μου. Ὅταν δὲ εἰσῆλθον
εἰς τὸ πλοῖόν μου, ἡτοιμάσαμεν τὸ δεῖπνόν μας, καὶ ἐπελ-
θούσης τῆς νυκτός, ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς παραλίας.

«Εἰς τὰς πρώτας φαύσεις τῆς ῥοδοδακτύλου Ἡοῦς, τῆς
θυγατρὸς τῆς αὐγῆς, ἐπροχώρησα πρὸς τὸν αἰγιαλὸν τῆς ἀ-
περάντου θαλάσσης ἀπευθύνων πολλὰς δεήσεις εἰς τοὺς θε-
οὺς. Εἶχον δὲ μετ' ἐμοῦ τρεῖς ἐκ τῶν συντρόφων μου πρὸς
τοὺς ὁποίους εἶχον ἐμπιστοσύνην διὰ πᾶσαν ἐπιχείρησιν. Ἐν
τούτοις ἡ θεὰ, ἀποφασίσασα νὰ ἀπατήσῃ τὸν πατέρα της,
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἀχανοῦς κόλπου τῆς θαλάσσης φέρουσα εἰς ἡ-
μᾶς τέσσαρα δέρματα φώκης καὶ ὀρύξασα λάκκους εἰς τὴν
ἄμμον ἐκάθησε περιμένουσα ἡμᾶς. Τὴν ἐπλησιάσαμεν, ἐ-
κείνη δὲ μᾶς ἔκρυψε τὸν ἑνα μετὰ τὸν ἄλλον εἰς τὴν ἄμμον,
καὶ ἐπὶ ἐκάστου ἡμῶν ἔρριψεν ἀνὰ ἓν δέρμα φώκης. Ἡ ἐνέ-
δρα ἐκείνη ἦτο ὀχληρὰ, διότι ἡ ὀξεία ὀσμὴ τῶν θαλασσίων
φωκῶν μᾶς ἐβασάνιζε σκληρῶς. Τίς δύναται νὰ ἀναπαυθῇ
πλησίον θαλασσίου τέρατος; Ἀλλ' ἡ θεὰ, ἐπινοοῦσα ἰσχυρὸν
μέσον διὰ νὰ μᾶς φανῇ ὠφέλιμος, μᾶς συνέδραμε καὶ πάλιν
εἰσήγαγεν εἰς τοὺς ῥώθωνας ἡμῶν ἀμβροσίαν τῆς ὁποίας τὸ
γλυκὺ ἄρωμα ἐξουδετέρωσε τὴν φρικώδη ὀσμὴν τοῦ κήτους.
Μέχρι τῆς μεσημβρίας ἐμένομεν ἀκίνητοι καὶ μὲ καρδίαν

σταθεράν. Τέλος αἱ φῶκαι ὥρμησαν σωρηδὸν ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ κατεκλίθησαν κατὰ σειρὰν ἐπὶ τῆς παραλίας· ὁ γέρων ἐξῆλθε κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἐκ τῶν κυμάτων, εὔρε τὰς παχείας φώκας, ἐπεσκέφθη ὅλας καὶ τὰς ἡρίθησεν. Ἡμᾶς πρῶτους ἡρίθησεν ὡς κήτη καὶ οὔτε ὑπώπτευσεν τὸ στρατήγημα. Ἐπειτα ἐκοιμήθη καὶ ἡμεῖς ἐπιπεσόντες μὲ μεγάλως κραυγὰς τὸν περιεβάλομεν διὰ τῶν βραχιόνων μας. Ὁ γέρων δὲν ἐλησμόνησε τὰς πονηρίας του· καὶ πρῶτον μὲν μετεμορφώθη εἰς λέοντα μὲ μακρὰν χαίτην, ἔπειτα εἰς δράκοντα, εἰς πάρδαλιν, εἰς φοβερὸν ἀγριόχοιρον καὶ τελευταῖον εἰς ὕδωρ διαυγές καὶ δένδρον πολύφυλλον. Ἡμεῖς, μὲ καρδίαν σταθεράν, δὲν ἐπαύσαμεν νὰ τὸν κρατῶμεν σφιγκτά. Ὅταν δὲ ὁ πονηρὸς γέρων ἡσθάνθη τὰς δυνάμεις του ἐξαντληθείσας μὲ ἐρωτᾷ ἀποτείνων μοι τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, τίς θεὸς σὲ συνεβούλευσε τίνι τρόπῳ νὰ ἐνεδρεύσης καὶ νὰ μὲ συλλάβῃς ἄκοντα; Τί θέλεις παρ' ἐμοῦ;»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἔσπευσα νὰ ἀποκριθῶ.

«Τὸ ἡξεύρεις, ὦ γέρον· διατὶ λοιπὸν μὲ ἀπατᾷς διὰ τῶν ἐρωτήσεών σου; Δὲν ἀγνοεῖς ὅτι πρὸ πολλοῦ ἐμποδίζομαι εἰς τὴν νῆσον ταύτην χωρὶς νὰ δύναμαι νὰ εὕρω διέξοδόν τινα, ἡ δὲ καρδία μου τήκεται ὑπὸ θλίψεως ἐν τῷ στήθει μου. Εἰπέ μοι λοιπὸν (ἐπειδὴ οἱ θεοὶ γινώσκουσι τὰ πάντα) τίς θεὸς μοῦ κλείει τὸν δρόμον καὶ ἀνθίσταται εἰς τὴν διὰ τῆς ἰχθυοτρόφου θαλάσσης ἐπιστροφὴν μου;»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ μοὶ ἀπήντησεν ἀμέσως.

«Ἀλλὰ βεβαίως ἦτο καθήκόν σου, πρὶν εἰσελθῇς εἰς τὰ πλοῖα, νὰ προσφέρῃς θυσίας εἰς τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς, διὰ νὰ φθάσῃς ταχέως εἰς τὴν πατρίδα σου. Ἡ μοῖρα δὲν σοὶ ἐπιτρέπει νὰ ἐπανίδῃς τοὺς φιλτάτους σου καὶ τὴν λαμπρὰν σου κατοικίαν καὶ τοὺς ἀγροὺς τῆς πατρίδος σου πρὶν μεταβῇς πάλιν εἰς τὸν ποταμὸν Αἴγυπτον τὸν ὁποῖον πληροῖ ὁ Ζεὺς διὰ νὰ θυσιάσῃς ἱεράς ἐκατόμβας εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, οἵτινες κατοικοῦσι τὸν ἀπέραντον οὐρανόν.

Τότε θὰ σοὶ ἐπιτρέψωσιν οὗτοι νὰ ἐκτελέσης τὸ ταξείδιον τὸ ὁποῖον τόσον ἐπιθυμεῖς.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐμοῦ δὲ συνετρίβη ἡ καρδία ἐπειδὴ ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Αἰγύπτου καὶ νὰ ἐπαναλάβω μακρὸν καὶ ἐπίπονον ταξείδιον. Ἐν τούτοις τῷ ἀπέτεινα τὰς λέξεις ταύτας.

«Θὰ ἐκτελέσω, ὦ γέρον, ὅσα μὲ διέταξες· ἀλλ' εἰπέ μοι εἰλικρινῶς ἐάν ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους, κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τροίας ἀναχώρησίν μας, ὁ Νέστωρ καὶ ἐγὼ ἀπεχωρίσθημεν, ἐσώθησαν μὲ τὰ πλοῖά των, ἢ ἐάν τις ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο διὰ θανάτου ἀπροσδοκήτου, εἴτε ἐπὶ τῶν κυμάτων, εἴτε εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν φίλων του, μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου;»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ μοὶ ἀπεκρίθη ἀμέσως.

«Ἀτρεΐδῃ, διατί μὲ ἐρωτᾷς περὶ τούτων; καμμίαν ἀνάγκην δὲν ἔχεις νὰ μάθῃς ὅσα ἠξέύρω, καὶ σὲ βεβαιῶ ὅτι ἀφοῦ τὰ μάθῃς δὲν θὰ δυνηθῇς νὰ μὴ κλαύσης. Πολλοὶ ἥρωες ἔπεσαν, πολλοὶ ζῶσιν ἀκόμη, καὶ σὺ ὁ ἴδιος γνωρίζεις τί συνέβη κατὰ τὰς μάχας. Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν, δύο μόνοι ἐκ τῶν χαλκοφορούντων Ἀχαιῶν ἀπώλοντο, ὁ δὲ τρίτος ἐμποδίζεται πού ἀκόμη ζῶν ἐν μέσῳ τῆς ἀπεράντου θαλάσσης. Ὁ Αἶας ἐφονεύθη πλησίον τῶν μακρὰς κώπας ἐχόντων πλοίων. Κατ' ἀρχὰς ὁ Ποσειδὼν τὸν ἐρρίψεν εἰς τοὺς ἀποτόμους βράχους τῶν Γυρῶν καὶ τὸν ἐπροφύλαξεν ἀπὸ τὴν μανίαν τῶν κυμάτων· τότε δὲ θὰ ἀπέφευγεν ἴσως τὸν θάνατον μὲ ὅλην τὴν ὀργὴν τῆς Ἀθηνᾶς, ἐάν δὲν ἐπρόφερεν αὐθάδῃ λόγον διὰ τὸν ὁποῖον ἐτιμωρήθη σκληρῶς. «Ναί, ἔκραξε, μὲ ὅλην τὴν ἐναντίωσιν τῶν θεῶν, διέφυγα τὸ μέγα βάραθρον τῆς θαλάσσης.» Ἀλλ' ὁ Ποσειδὼν ἤκουσε τὸν αὐθάδῃ ἐκεῖνον λόγον, καὶ δράζας ἀμέσως διὰ τῆς ἰσχυρᾶς χειρὸς του τὴν φοβεράν τρίαῖναν ἐκτύπησε τὸν Γυραῖον βράχον ὅστις ἐσχίσθη εἰς δύο· καὶ ἐν μὲν μέρος αὐτοῦ ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν του, τὸ δὲ ἄλλο ἐπὶ τοῦ ὁποίου καθήσας ὁ Αἶας εἶχε προφέρει τὴν βλασφημίαν ἐκείνην, ἔπεσεν εἰς τὴν

θάλασσαν καὶ κατεπόντισε τὸν Αἴαντα. Τοιουτοτρόπως ἀπώλετο ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως ἀφοῦ ἔπιεν ἀλμυρὸν ὕδωρ. Ὁ δὲ ἀδελφός σου, βοηθούμενος ὑπὸ τῆς σεβασμίας Ἥρας, κατ' ἄρχας μὲν ἀπέφυγε τὸν θάνατον καὶ ἐσώθη μὲ τὰ πλοιά του, ἀλλ' ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ ἀπόκρημνον ὄρος τοῦ Μαλέα, σφοδρὰ θύελλα τὸν ὥθησε πρὸς τὸν ὑποκώφως στενάζοντά ἰχθυοτρόφον πόντον. Ἐν τούτοις καὶ ἐκεῖθεν ἡ ἐπιστροφή ἐφαίνετο ἀκίνδυνος, διότι οἱ θεοὶ μετέβαλον τοὺς ἀνέμους καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἐπανῆλθον τέλος εἰς τὰς πατρίδας των. Ἀλλ' εἰς τὰ ἔσχατα τῆς χώρας ὅπου ἄλλοτε διέμενεν ὁ Θυέστης καὶ ὅπου κατῴκει ὁ Αἰγισθος, ὁ Ἀτρεΐδης ἀπέβη πλήρης χαρᾶς ἐπὶ τῶν πατρικῶν ἀγρῶν ἐφίλησε τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος του καὶ ἔχυσε θερμὰ δάκρυα βλέπων τὴν παμφιλτάτην ἐκείνην γῆν. Ἐν τούτοις ἐκ τοῦ ὕψους σκοπιᾶς τίνος τὸν εἶδε κατὰσκοπός τις τὸν ὁποῖον ὁ προδότης Αἰγισθος εἶχε θέσει ἐκεῖ ὡς φρουρὸν ὑποσχεθεὶς αὐτῷ δύο τάλαντα χρυσοῦ· παρεμόνευε δὲ οὗτος ἐκεῖ ἐπὶ ἔν ὀλόκληρον ἔτος μήπως ὁ Ἀγαμέμνων διέλθῃ ἀπαρατήρητος καὶ ἐκδικηθῇ γενναίως τὴν ὕβριν. Ἔσπευσε λοιπὸν νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴν ἀφίξιν του εἰς τὸν δυνάστην τῶν λαῶν. Ἀμέσως δὲ ὁ Αἰγισθος προητοιμάσε δολερὰν μηχανορραφίαν. Ἐκλέξας μετὰξὺ τοῦ λαοῦ εἴκοσι ἄνδρας γενναιοτάτους τοὺς ἔθεσεν εἰς ἐνέδραν καὶ διέταξε νὰ ἐτοιμάσωσι τὸ δεῖπνον εἰς ἄλλην αἵθουσαν· ἔπειτα, μυρία ἀνακυκλῶν εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἀποτροπαια σχέδια, ἐπροχώρησε σὺν ἄρμασι καὶ ἵπποις εἰς προὔπαντησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος διὰ νὰ τὸν προσκαλέσῃ. Παρέλαβε δὲ τὸν ἀδελφόν σου ὅστις δὲν προεῖδε τὸ προσεχές τέλος του καὶ τὸν ἐθυσίασεν ἐν μέσῳ τῷ συμποσίου ὡς βοῦν ἐν τῇ φάτνῃ. Οἱ φονεῖς δὲν ἐφείσθησαν οὐδενὸς ἐκ τῶν συντρόφων ὅσοι ἠκολούθουν τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως, οὔτε καὶ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Αἰγίσθου, ἀλλ' ὅλους τοὺς ἐφόνευσαν εἰς τὰ ἀνάκτορα »

« Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Πρωτεὺς, ἐμοῦ δὲ ἡ καρδία διερράγη καὶ ἔπεσα κλαίων ἐπὶ τῆς ἁμμου· δὲν ᾔθελον πλέον νὰ ζῶ

καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἄλλ' ἀφοῦ ἐκυλίσθην κατὰ γῆς καὶ ἐκορέσθην κλαίων, ὁ φιλαλήθης γέρων ἐπανελάβεν.

«Γιὲ τοῦ Ἀτρέως, παῦσον κλαίων καὶ κυλιόμενος οὔτω ἐπὶ πολὺ διότι οὐδεμίαν θὰ δυνήθῃς νὰ φέρῃς διόρθωσιν, ἀλλὰ σκέφθητι μᾶλλον πῶς νὰ ἐπιστρέψῃς ταχέως εἰς τὴν πατρίδα σου. Ἡ θὰ εὔρῃς τὸν Αἴγιστον ἀκόμη ζῶντα, ἢ ὁ Ὀρέστης θὰ προλάβῃ τὴν ἐκδίκησίν σου καὶ θὰ παρευρεθῇς εἰς τὸ ἐπικήδειον συμπόσιον τοῦ φονέως τοῦ ἀδελφοῦ σου.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐμοῦ δέ, μὲ ὅλην τὴν θλίψιν μου, ἀνεφλέχθησαν πάλιν εἰς τὰ στήθη μου ἡ γενναιότης καὶ ἡ καρτεροψυχία καὶ ἀπέτεινα πρὸς τὸν γέροντα τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Ἐμαθον τώρα ἐκείνους οἵτινες ἀπώλοντο, ὥστε σοὶ ὑπολείπεται νὰ μοὶ ὀνομάσῃς τὸν ἥρωα ἐκεῖνον ὅστις ἐκρατήθη ζῶν ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐρείας θαλάσσης ἢ ἀπέθανεν. Ὅσαι δὲ καὶ ἂν ἦναι αἱ θλίψεις μου, ἐπιθυμῶ νὰ ἀκούσω καὶ περὶ αὐτοῦ.»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ μοὶ ἀπήντησεν ἀμέσως.

«Εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου ὅστις κατῴκει τὴν Ἰθάκην. Τὸν εἶδον χύνοντα θερμὰ δάκρυα εἰς τὴν νῆσον καὶ τοὺς κήπους τῆς νύμφης Καλυψοῦς ὅπου τὸν κρατοῦσιν ἀναγκαστικῶς καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι δὲν ἔχει πλέον μήτε πλοῖα μήτε συντρόφους διὰ νὰ τὸν μεταφέρωσιν ἐπὶ τοῦ ἀχανοῦς πελάγους. Σὺ, Μενέλαε, ἐπειδὴ νυμφευθεὶς τὴν Ἑλένην ἐγένεσο γαμβρὸς τοῦ Διὸς, δὲν εἶσαι καταδικασμένος νὰ ἀποθάνῃς μήτε νὰ ἐκπληρώσῃς τὸ κοινὸν χρέος εἰς τὸ ἵπποτρόφον Ἄργος. Ἄλλ' οἱ θεοὶ θὰ σὲ πέμψωσιν εἰς τὰ Ἠλύσια πεδία, εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς ὅπου ἤδη διατρίβει ὁ ξανθὸς Ῥαδάμανθυς. Εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους οἱ ἄνθρωποι βιοῦσι βίον εὐδαίμονα καὶ ἀνεντον· αἱ χιόνες, αἱ βροχαί, τὰ ψύχη εἶναι πράγματα ἄγνωστα, πάντοτε δὲ ὁ Ὠκεανὸς ἀναπέμπει γλυκείας αὔρας ζεφυρίτιδας διὰ νὰ δροσιζῶνται οἱ ἄνθρωποι.»

«Ταῦτα εἰπὼν ἐβυθίσθη ὑπὸ τὰ ἀφρίζοντα κύματα, ἐγὼ

δὲ μὲ καρδίαν βιαίως συντεταραγμένην ἐπέστρεψα εἰς τὰ πλοῖά μου μὲ τοὺς γενναίους συντρόφους μου. Φθάσαντες εἰς τὸ πλοῖόν μου ἡτοιμάσαμεν τὸ δεῖπνον, ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτὸς ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς παραλίας. Εἰς τὰς πρώτας δὲ λάμπεις τῆς θυγατρὸς τῆς αὐγῆς, τῆς ῥοδοδακτύλου Ἡοῦς, καθειλκύσαμεν τὰ πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν, ἐστήσαμεν τὰ κατάρτια καὶ ἀνεπετάσαμεν τὰ ἱστία· οἱ σύντροφοί μου ἐκάθησαν εἰς τὰς ἔδρας των κατὰ τάξιν καὶ ἤρχισαν νὰ πλήττωσι διὰ τῶν κωπῶν των τὰ λευκάζοντα κύματα. Ἐσταμάτησα τὰ πλοῖα εἰς τὸν ποταμὸν Αἴγυπτον, τὸν ὑπὸ τοῦ Διὸς πληρούμενον, καὶ προσέφερα ἐντελεῖς ἐκατόμβας. Ἄμα δὲ κατεπράϋνα τὴν ὀργὴν τῶν αἰωνίων θεῶν, ἥγειρα τάφον εἰς τὸν ἀδελφόν μου διὰ νὰ ἀφήσω αἰωνίαν τὴν μνήμην του. Ἀποῦ δὲ ἐξεπλήρωσα τὰ καθήκοντα ταῦτα, ἐπανελάβον πάλιν τὸν πλοῦν μου· οἱ θεοὶ μοὶ ἔπεμψαν οὐρίον ἄνεμον καὶ ἔφθασα ταχέως εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου πατρίδα. Τώρα, φίλε, μεῖνον εἰς τὰ μέγαρά μου ἑνδεκα ἢ δώδεκα ἡμέρας, καὶ τότε θὰ σὲ προπέμψω δίδων σοι δῶρα λαμπρά, τρεῖς ἵππους καὶ ἓν ἄρμα ὠραῖον· ἐκτὸς τούτων θὰ σοὶ δώσω πλούσιον ποτήριον, ἵνα, ὅσάκις σπένδῃς εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, μὲ ἐνθυμῇσαι καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου.»

Πρὸς τοῦτον δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος. Ἄτρεϊδῃ, μὴ μὲ ἐμποδίζῃς πολὺ ἐνταῦθα. Βεβαίως θὰ διέμενα πλησίον σου ὀλόκληρον ἔτος καὶ δὲν θὰ μὲ καταλάβανεν ἡ ἐπιθυμία νὰ ἐπανίδω τὴν οἰκίαν μου καὶ τοὺς γονεῖς μου, τόσον θέλγητρον εὐρίσκω εἰς τοὺς λόγους σου καὶ τὰς διηγήσεις σου· ἀλλ' ἐνῷ σὺ θέλεις νὰ μὲ κρατήσῃς εἰς τὴν Πύλον πολλὰς ἡμέρας, οἱ σύντροφοί μου εἶναι ἤδη εἰς τὴν λαμπρὰν Πύλον καὶ στενοχωροῦνται περιμένοντές με. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δῶρον τὸ ὁποῖον θέλεις νὰ μοὶ προσφέρῃς, ὅς ᾔηναι τοῦτο κειμήλιόν τι, διότι δὲν θὰ μεταφέρω τοὺς ἵππους εἰς τὴν Ἰθάκην ἀλλὰ θὰ σὲ τοὺς ἀφήσω πρὸς εὐχαρίστησίν σου. Σὺ βασιλεύεις ἐπὶ ἀπεράντων πεδιάδων ὅ-

του ὁ λωτός καὶ τὸ κύπειρον φύονται ἐν ἀφθονίᾳ, ὅπου ὁ σῖτος, ἡ ζεῖα καὶ ἡ κριθὴ αὐξάνουσιν. Ἐξ ἐναντίας εἰς τὴν πατρίδα μου δὲν ὑπάρχουσιν οὔτε λειμῶνες οὔτε δρόμοι πλατεῖς. Ἡ πατρίς μου αἰγας μόνον τρέφει καὶ εἶναι ὠραιότερα τῶν χωρῶν αἵτινες τρέφουσιν ἵππους. Οὐδεμία τῶν νήσων τὰς ὁποίας περικυκλοῖ ἡ θάλασσα εἶναι κατάλληλος εἰς τροφήν ἵππων, οὔτε ἔχει καλοὺς λειμῶνας, ἡ δὲ Ἰθάκη εἶναι πολὺ ὀλιγώτερον κατάλληλος ὅλων τῶν ἄλλων.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ὁ δὲ πολεμικὸς Μενέλαος ἐμείλιασε, τὸν ἐθώπευσε διὰ τῆς χειρὸς καὶ τῷ εἶπεν.

«Ἡ εὐγενὴς σου καταγωγὴ, ἀγαπητέ μου, φαίνεται ἐκ τῶν λόγων σου. Λοιπὸν καὶ ἐγὼ θέλω μεταβάλλει τὸ δῶρον διότι δύναμαι. Ἐξ ὅλων δὲ τῶν κειμηλίων ὅσα ὑπάρχουσιν εἰς τὴν οἰκίαν μου, θέλω σοὶ δώσει τὸ ὠραιότατον καὶ πολυτιμώτατον. Θὰ λάβῃς κρατῆρα κατασκευῆς ἐξαισίας, ὅστις εἶναι ὅλος ἀργυροῦς καὶ ἔχει τὰ χεῖλη χρυσαῖ. Εἶναι ἔργον τοῦ Ἡφαίστου καὶ μοι τὸν ἔδωκεν ὁ ἥρως Φαίδιμος, ὁ βασιλεὺς τῶν Σιδωνίων, ὅταν μὲ ἐφιλοξένησεν εἰς τὴν οἰκίαν του περιπλανηθέντά ἐκεῖ κατὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφήν μου. Τοῦτον θὰ σοὶ προσφέρω ὡς δῶρον.»

Ἐνῷ αὐτοὶ τοιαῦτα ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, οἱ συνδαιτημονέες εἰσῆλθον εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ θεοῦ βασιλέως. Οἱ μὲν ὠδήγουν πρόβατα, οἱ δὲ ἔφερον οἶνον ὅστις εἶναι ἡ πηγὴ τῆς δυνάμεως καὶ αἱ περικαλλεῖς σύζυγοί των τοῖς ἔστελλον ἄρτον. Καὶ τοιουτοτρόπως αὐτοὶ μὲν εἰς τὰ μέγαρα παρεσκεύαζον τὸ δεῖπνον.

Οἱ δὲ μνηστήρες τῆς Πηνελόπης, πρὸ τοῦ μεγάρου τοῦ Ὀδυσσεως, ἐν μέσῳ αὐλῆς λιθοστρώτου, ὅπου πάντοτε ἐξετέλουν τὰ νεανιεύματά των, διεσκέδαζον ῥίπτοντες δίσκους καὶ δόρατα. Ὁ Ἀντίνοος καὶ ὁ ὠραῖος ὡς θεὸς Εὐρύμαχος, πρῶτοι τῶν μνηστήρων καὶ διακρινόμενοι διὰ τὴν ἀνδρείαν των, ἐκάθηντο κατὰ μέρος. Πλησιάσας δὲ αὐτοὺς ὁ υἱὸς τοῦ Φρονίου Νοήμων, ἀπέτεινε πρὸς τὸν Ἀντίνοον τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις.

Ἄντινος, γνωρίζομεν ἄρά γε ἡ ἀγνοοῦμεν εἰσέτι πότε ὁ Τηλέμαχος θὰ ἐπανεέλθῃ ἐκ τῆς ἀμμώδους Πύλου; Ἄνεχώρησε μετὰ τοῦ πλοίου μου καὶ ἔχω ἀνάγκην αὐτοῦ διὰ νὰ μεταβῶ εἰς τὴν εὐρείαν Ἥλιδα ὅπου ἔχω δώδεκα φοράδας καὶ καρτερικὰς ἡμιόνους αἵτινες εἶναι ἀκόμη ἀδάμαστοι καὶ θέλω νὰ φέρω μίαν ἐνταῦθα διὰ νὰ τὴν γυμνάσω.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ἐξεπλάγησαν, διότι ἡγνόουν ὅτι ὁ Τηλέμαχος ἀνεχώρησε διὰ τὴν πόλιν τοῦ Νηλέως, καὶ τὸν ἐνόμιζον μεταβάντα πρὸς τοὺς ἀγρούς, πρὸς τὸν χοιροβοσκὸν τοῦ ἢ εἰς τὰ ποιμνιά του.

Πρὸς αὐτὸν λοιπὸν ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἀντίνοος. «Εἶπέ μοι τὴν ἀλήθειαν, πάτε ἀνεχώρησε; ποῖτοι Ἕλληνες τὸν συνῶδευσαν; Τοὺς ἐξέλεξε μεταξὺ τῶν πολιτῶν; Ἐλαβε μαζὴ τοῦ μισθοφόρους ἢ τοὺς δούλους του; Κατῴρθωσε λοιπὸν νὰ ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του; Εἶπέ μοι ὅλα ταῦτα καταλεπτῶς διὰ νὰ μάθω ἐὰν ἐπῆρε διὰ τῆς βίας τὸ πλοῖόν σου, ἢ τὸ ἔδωκας ἐκουσίως εἰς αὐτὸν δελεασθεὶς ἀπὸ τοὺς γλυκεῖς του λόγους.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ Φρονίου Νοήμων.

«Τὸ ἔδωκα εἰς αὐτὸν ἐκουσίως. Τί θὰ ἔκαμνε πᾶς ἄλλος ἐὰν τοιοῦτος ἄνθρωπος, φροντίδας καὶ λύπας ἔχων εἰς τὴν ψυχὴν του, ἐζήτει τοῦτο παρ' αὐτοῦ; θὰ ἦτο δύσκολον νὰ ἀρνηθῇ τὴν χάριν ταύτην. Οἱ νέοι Ἕλληνες οἵτινες τὸν ἠκολούθησαν εἶναι οἱ μεθ' ἡμᾶς ἄριστοι τῆς πόλεως. Εἶδον ἐμβάντα ὡς κυβερνήτην τὸν Μέντορα ἢ μᾶλλον ἓνα θεὸν ὅστις τὸν ὁμοίαζε καθ' ὅλα. Ἐν τούτοις πρᾶγματι μὲ ἐκπλήττει χθὲς περὶ τὴν αὐγὴν εἶδον ἐδῶ τὸν θεῖον Μέντορα, τότε δὲ ἐμβῆκεν εἰς τὸ πλοῖον διὰ τὴν Πύλον.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Νοήμων ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ πατρὸς του, καὶ οἱ δύο μνηστῆρες ἐν τῇ γενναίᾳ των ψυχῇ κατελήφθησαν ὑπὸ ἐκπλήξεως. Μετ' ὀλίγον ὅλοι ἐκάθισαν καὶ κατέπαυσαν τοὺς ἀγῶνάς των καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους τεθλιμμένος ὠμίλησε πρὸς αὐτούς. Ὅργῃ συνετάραττε τὸ

στῆθός του καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐφαίνοντο ὡς ἀστράπτουσαι φλόγες.

«ὦ θεοί! βεβαίως τὸ ταξείδιον τοῦτο τὸ ὅποιον ἐπεχείρησεν ὁ Τηλέμαχος εἶναι μέγα ἔργον, ἡμεῖς δὲ δὲν ἐπιστεύομεν νὰ τὸ κατορθώσῃ. Ἐκ μέσου ἡμῶν, ὄντων τοσούτων, καὶ παρὰ τὴν θέλησίν μας, τοιοῦτο παιδίον νὰ ρίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν πλοῖον καὶ νὰ ἐκλέξῃ τοὺς ἀρίστους ἐν τῇ πόλει! Κακὸς οἰωνὸς διὰ τὸ μέλλον· εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ τὸν ἀφανίσῃ πρὶν ἐτοιμάσῃ τὸν ὀλεθρόν μας! Ἀλλὰ δότε μοι ταχὺ πλοῖον καὶ εἴκοσι συντρόφους διὰ νὰ περιμείνω ἐνεδρεύων τὴν ἐπιστροφήν του εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς ἀποκρήνου Σάμης στενὸν καὶ διὰ νὰ ἀποβῇ ὀλεθρία εἰς αὐτὸν ἢ χάριν τοῦ πατρός του γενομένη θαλασσοπορία.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ τὸν ἐπήνεσαν καὶ τὸν προέτρεψαν, ἐγερθέντες δὲ εἰσῆλθον εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ὀδυσσέως. Ἐν τούτοις ἡ Πηνελόπη δὲν ἐβράδυνε νὰ μάθῃ τὰ ἀπαίσια σχεδία τῶν, διότι ὁ κήρυξ Μένδων, ἀκούσας τὰ διαβούλια τῶν μνηστῆρων ἐντὸς τῶν δόμων ἔξωθεν τῆς αὐλῆς, ἀνῆγγειλε τὰ πάντα εἰς αὐτήν, διελθὼν τὰ ἀνάκτορα καὶ φθάσας εἰς τὰ δώματα τῆς Πηνελόπης. Ἀμα δὲ παρουσιασθέντα εἰς τὰ πρόθυρα, εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ Πηνελόπη.

«Κήρυξ, διατὶ σὲ ἔπεμψαν οἱ ὑπερήφανοι μνηστῆρες; Ἴσως διὰ νὰ διατάξῃς τὰς δούλας τοῦ εὐγενοῦς Ὀδυσσέως νὰ διακόψωσι τὰς ἐργασίας των καὶ νὰ ἐτοιμάσωσι τὸ συμπόσιόν των. Εἴθε νὰ ἔπαυον τὰς καταδιώξεις των, εἴθε νὰ μὴ συνηθορίζοντο πλέον ἐνταῦθα, εἴθε τὸ σημερινὸν φαγητόν των νὰ ἦναι τὸ τελευταῖον! ὦ σεῖς οἵτινες συναθροιζόμενοι ἐνταῦθα κατατρῶγετε ἀνηλεῶς τὰ ὑπάρχοντα τοῦ συνετοῦ Τηλεμάχου, δὲν ἠκούσατε λοιπὸν ἄλλοτε παρὰ τῶν πατέρων σας, ὅτε ἦσθε παιδιά, ποῖος ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς, μηδένα ποτὲ ἀδίκησας εἰς τὴν πόλιν εἴτε ἔργῳ εἴτε λόγῳ; Τοιαύτη εἶναι ἡ συνήθεια τῶν ἰσχυρῶν βασιλέων, νὰ μισῶσι τὸν μὲν καὶ νὰ ἀγαπῶσι τὸν ἄλλον· ἀλλ' ἐκεῖνος ποτὲ δὲν ἠδίκησε κανένα. Σεῖς ὅμως δεικνύετε τὴν καρδίαν σας καὶ τὴν κα-

κίαν σας, καὶ οὐδεμίαν εὐγνωμοσύνην αἰσθάνεσθε διὰ τὰς εὐεργεσίας του!»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Μέδων.

«ὦ βασιλίσσα, εἴθε τοῦτο νὰ ᾔτο τὸ μέγιστον τῶν δυστυχημάτων σου! ἀλλ' οἱ μνηστῆρες συνέλαβον μεγαλείτερον καὶ ὀλεθριώτερον σχέδιον, τὸ ὅποτον εἴθε νὰ μὴ ἐκτελέσῃ ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου! Ἀπεφάσισαν νὰ φονεύσωσι τὸν Τηλέμαχον κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του, διότι μετέβη εἰς τὴν ἱερὰν Πύλον καὶ τὴν θεῖαν Λακεδαίμονα διὰ νὰ μάθῃ τι περὶ τοῦ πατρὸς του.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ Πηνελόπη ἡσθάνθη λυόμενα τὰ γόνατά της καὶ ἐκλείπουσιν τὴν καρδίαν της· ἐπὶ πολὺ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀρθρώσῃ λέξιν, οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐπληρώθησαν δακρύων καὶ ἡ γλυκεῖα φωνὴ της ἐσβέσθη ὑπὸ τῶν λυγμῶν. Ἐπὶ τέλους δὲ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Κήρυξ, διατί ἀνεχώρησε τὸ τέκνον μου; δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ εἰσέλθῃ εἰς ταχέα πλοῖα, εἰς τοὺς θαλασσίους τούτους ἵππους οἵτινες μεταφέρουσι τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῶν ἀχανῶν θαλασσίων πεδιάδων. Φεῦ! μήπως θέλει νὰ ἀπολεσθῇ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομά του μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων;»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Μέδων.

«Δὲν ἤξεύρω ἐὰν θεὸς τις τὸν παρεκίνησεν εἰς τοῦτο ἢ οἷκοθεν ἢ ψυχὴ του ἐπεθύμησε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Πύλον διὰ νὰ μάθῃ ἐὰν ὑπάρχῃ καμμία ἐλπίς ἐπιστροφῆς διὰ τὸν πατέρα του, ἢ πῶς ἀπέθανε.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ κήρυξ ἀπεχώρησεν, ἡ δὲ Πηνελόπη κατελήφθη ὑπὸ θανατηφόρου λύπης καὶ δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ καθήσῃ εἰς καθέδραν τινά, μολονότι πολλαὶ τοιαῦται ὑπῆρχον εἰς τὰ δῶματα αὐτῆς, ἀλλ' ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τοῦ μεγαλοπρεποῦς θαλάμου της καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς, περὶ αὐτὴν δὲ ἐστέναζον ὅλαι αἱ δοῦλαι, νέαι καὶ γραιὶ, ὅσαι ὑπῆρχον εἰς τὸ ἀνάκτορον. Τότε ἡ Πηνελόπη εἶπε πρὸς αὐτὰς γοερῶς θρηνοῦσα.

«Ἀκούσατε, ἀγαπηταί μου, διότι ὁ βασιλεὺς τοῦ Ὀλύμ-

που μοι ἐπεσώρευσεν ὀδύνας περισσότερας πασῶν τῶν ἄλλων γυναικῶν ὅσαι συνανετράφησαν ἢ συνεγεννήθησαν με ἐμέ. Πρῶτον ἔχασα τὸν εὐγενῆ μου σύζυγον, τὸν λεοντόκαρδον ἥρωα, τὸν ἐνδοξώτατον ὄλων τῶν Ἑλλήνων διὰ τὰς ἀρετάς του, τῶν ὁποίων ἡ φήμη ἔφθασεν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς Ἀργολίδος· τῶρα δὲ αἱ τρικυμιαί μοι ἀφῆρ-
πασαν ἀδόξως τὸν πολυαγάπητον υἱόν μου, χωρὶς νὰ ἐννοήσω τὴν ἀναχώρησίν του. Σκληραί! καὶ καμμία ἐξ ὑμῶν δὲν ἐφρόντισε νὰ με ἐξυπνίσῃ, καὶ ὅλοι ἤξεύρατε ὅτι ἐμελλε νὰ εἰσέλθῃ εἰς κοῖλον καὶ μελανὸν πλοῖον. Ἐὰν ἐμάνθανα ὅτι ἐσκέπτετο νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ ταξιίδιον τοῦτο, τότε βεβαίως ἢ θὰ ἔμενε παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, ἢ θὰ με ἄφινε νεκρὰν εἰς τὸ μέγαρον τοῦτο. Ἀλλὰ προσκαλέσατε ἐδῶ τάχιστα τὸν γέροντα Δολίον, τὸν δούλον ὅστις καλλιεργεῖ τὸν πολύ-
δενδρον κῆπόν μου καὶ τὸν ὁποῖον μοι ἔδωκεν ὁ πατήρ μου ὅταν ἦλθον εἰς τὴν Ἰθάκην, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ εἴπῃ τὰ πάντα εἰς τὸν Λαέρτην καὶ νὰ ἰδῇ μήπως ἐκεῖνος τοῦλάχιστον ἐπι-
νοήσῃ τινὰ σωτηρίαν καὶ ἐξέλθῃ ὀδυρόμενος διὰ νὰ κινήσῃ εἰς εὐσπλαγχνίαν τὸν λαὸν τοῦτον ὅστις ἐπιθυμεῖ τὴν ἀπώ-
λειαν τοῦ υἱοῦ του καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσεώς. »

Τότε εἶπε πρὸς αὐτὴν ἡ πιστὴ τροφὸς Εὐρύκλεια.

« Ἀγαπητὴ μου κόρη, φόνευσόν με με σκληρὸν σίδηρον, ἢ ἄφες με νὰ ζῶ πλησίον σου· ἀλλὰ δὲν θὰ σοὶ κρύψω τί-
ποτε. Ἐγνώριζα τὰ πάντα καὶ ἐγὼ τῷ ἔδωκα ὅσα μοῦ ἐ-
ζήτησεν, ἄλευρον καὶ οἶνον ἐκλεκτόν. Ἀλλὰ μοι ἐπέβαλεν ὄρκον τρομερὸν, καὶ ὠρκίσθην νὰ μὴ φανερώσω εἰς σὲ τίποτε πρὶν παρέλθωσι δώδεκα ἡμέραι, ἐκτὸς ἐὰν ἤθελες τὸν ζητή-
σει ἢ ἤθελες μάθει τὴν ἀναχώρησίν του, διότι ἐφοβεῖτο μή-
πως κλαίουσα βλάβῃς τὸ ὠραῖον σῶμά σου. Ἀλλὰ λούσθητι, φόρεσον ἐνδύματα καθαρὰ, ἀνάβα με τὰς γυναικῆς σου εἰς τὰ ἀνώτερα δώματα καὶ ἐπικαλέσθητι τὴν Ἀθηνᾶν τὴν κόρην τοῦ αἰγιόχου Διὸς, διότι αὐτὴ θὰ σώσῃ τὸν υἱόν σου ἐκ τοῦ θανάτου. Μὴ λυπῇς τεθλιμμένον γέροντα. Δὲν πι-
στεύω ἢ γενεὰ τοῦ Ἀρκείσιου νὰ μισῇται ὑπὸ τῶν μακά-

ρων θεῶν, καὶ θὰ ἐπιζήσῃ τις ἐξ αὐτῆς διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὰ ὑψηλὰ μέγαρά του καὶ τὰς ἀπεράντους καὶ εὐφόρους γαίας του.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐπράυνον τὴν λύπην τῆς βασιλίσσης καὶ κατέπαυσαν τὰ δάκρυά της. Λουσθεῖσα λοιπὸν καὶ φορέσασα καθαρὰ ἐνδύματα, ἀνέβη μὲ τὰς θαλαμηπόλους της εἰς τὸν ἀνώτερον ὄροφον, ἔθεσεν εἰς κάνιστρον ἱερὰν κριθὴν καὶ ἀπέτεινε πρὸς τὴν Ἀθηναίαν τὰς εὐχὰς ταύτας.

«Εἰσάκουσόν μου, τέκνον ἀδάμαστον τοῦ αἰγιόχου Διὸς, ἂν ποτε εἰς τὰ μέγαρά του πρὸς τιμὴν σου ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς ἔκαυσε παχεῖς μηροὺς βοῶν καὶ ἀρνίων, ἐνθυμήθητι τώρα τὰς θυσίας ταύτας καὶ σῶσον τὸν ἀγαπητὸν υἱόν μου. Ἀπομάκρυνον τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας.»

Ταῦτα εἰπούσα ἀνεκραύγασεν ἐκ βαθέων καὶ ἡ θεὰ ἤκουσε τὴν δέησίν της. Ἐν τούτοις οἱ μνηστῆρες πληροῦσι θορύβου τὸ ἀνάκτορον τὸ ὁποῖον ἤδη καλύπτει ἡ σκιὰ τῆς ἐσπέρας. Τότε εἷς ἐκ τῶν αὐθαδῶν ἐκείνων νέων εἶπε.

«Βεβαίως ἡ ἀξιέραστος βασίλισσα προετοιμάζει τοὺς γάμους μας· ἀλλ' ἀγνοεῖ ὅτι ὁ θάνατος ἀπειλεῖ τὸν υἱόν της.»

Ταῦτα εἶπεν οὗτος διότι οἱ μνηστῆρες ἠγνόουν τὰ συμβαίνοντα. Ὁ δὲ Ἀντίνοος εἶπε πρὸς αὐτούς.

«Ἀσύνετοι, παύσατε τοὺς αὐθάδεις τούτους λόγους καὶ φοβηθῆτε μήπως τοὺς ἀναγγείλωσιν εἰς τὴν Πηνελόπην· ἐγερθῆτε καὶ ἅς ἐκτελέσωμεν ἐν σιγῇ τὸ σχέδιον τὸ ὁποῖον ὅλοι ἐπεδοκιμάσατε.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐξελέξατο εἴκοσι τοὺς ἀρίστους καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς πλησίον ταχέος πλοίου καὶ εἰς τὴν παραλίαν τῆς θαλάσσης. Καὶ πρῶτον μὲν ἔρριψαν τὸ πλοῖον εἰς τὸ πέλαγος, ἔπειτα δὲ ἔθεσαν τὸν ἱστὸν καὶ τὸ πανίον, προσήρμωσαν τὰς κώπας εἰς τὰς θέσεις των μὲ δερματίνους ἱμάντας, ἀνεπέτασαν τὸ λευκὸν πανίον, καὶ πρόθυμοι ὑπὴρέται ἔφερον εἰς αὐτοὺς ὅπλα. Εἰσελθόντες εἰς τὸ πλοῖον, ἀνήγαγον αὐτὸ εἰς τὸ πέλαγος καὶ εὐωχῆθησαν ἐκεῖ περιμένοντες τὴν ἐσπέραν.

Ἐν τούτοις ἡ σὼφρων Πηνελόπη εἰς τὸν ἀνώτερον ὄροφον ἔκειτο ἄσιτος, μὴ θέλουσα μήτε νὰ φάγῃ μήτε νὰ πῖνῃ. Μία μόνη σκέψις τὴν ἐτάραττεν· ἐὰν ὁ εὐγενὴς υἱὸς τῆς θὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον ἢ θὰ πέσῃ θῦμα τῶν αὐθαδῶν μνηστήρων. Ὅπως ὁ λέων ἐν τῷ μέσῳ ἀπείρου πλήθους ἀνδρῶν μυρία κατὰ νοῦν σχεδιάζει, δειλιάσας, ὅταν τὸν περικυκλώσωσι δολίως, οὕτω καὶ ἡ βασίλισσα ἐταράττετο μέχρις οὗ ὁ γλυκὺς ὕπνος κατέλαβεν αὐτήν. Ἐκοιμήθη τέλος καὶ τὰ μέλη τῆς καὶ ὅλαι αἱ ἀρθρώσεις τῆς ἐχαλαρώθησαν.

Τότε ἡ Ἀθηναῖα ἐπενόησεν ἄλλην σκέψιν· ἔπλασε φάντασμα ὁμοιον μὲ τὴν Ἰφθίμην, τὴν θυγατέρα τοῦ μεγαλοψύχου Ἰκάρου, τὴν ὁποίαν εἶχε σύζυγον ὁ Εὐμήλος, ὁ κατοικῶν τὰς Φεράς. Ἐπεμψε δὲ τὸ φάντασμα εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς διὰ νὰ προσπαθήσῃ νὰ παύσῃ τὴν λύπην καὶ τὰ δάκρυα τῆς στεναζούσης καὶ ὀδυρομένης Πηνελόπης. Τὸ φάντασμα εἰσῆλθεν εἰς τὸν νυμφικὸν κοιτῶνα διελθὼν διὰ τοῦ ἱμάντος τοῦ κρατοῦντος τὸν μοχλόν. Σταματῆσαν δὲ ἐπὶ κεφαλῇς τῆς Πηνελόπης, εἶπε πρὸς αὐτήν.

« Κοιμᾶσαι, Πηνελόπη, καὶ ἡ καρδιά σου εἶναι τεθλιμμένη, ἀλλ' οἱ θεοὶ σοὶ ἀπαγορεύουσι νὰ κλαίῃς καὶ νὰ στεναζῇς· ναί, θὰ ἐπανίδῃς τὸν υἱόν σου, ὅστις οὐδέποτε ἤμαρτε πρὸς τοὺς ἀθανάτους. »

Ἡ σὼφρων Πηνελόπη, βεβυθισμένη εἰς γλυκὺν ὕπνον ἐπὶ τῶν θυρῶν τῶν ὀνείρων τῇ ἀπεκρίθη.

« Διατὶ, φιλτάτη ἀδελφῇ, ἦλθες εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦτο τὸ ὅποιον οὐδέποτε ἄλλοτε ἐπεσκεφθῆς διότι κατοικεῖς πολὺ μακράν; Διατὶ μὲ διατάττεις νὰ παύσω τὰ δάκρυα καὶ τοὺς στεναγμούς οἱ ὅποιοι σπαράττουσι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μου; Πρῶτον μὲν ἔχασα τὸν εὐγενῆ μου σύζυγον, τὸν λεοντόκαρδον ἥρωα, τὸν ἐνδοξώτατον ὅλων τῶν Ἑλλήνων διὰ τὰς ἀρετάς του, τῶν ὁποίων ἡ φήμη ἔφθασεν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς Ἀργολίδος, καὶ τώρα ὁ ἀγαπητός μου υἱὸς ἀνεχώρησεν ἐπὶ κοίλου πλοίου ἐνῶ εἶναι παιδίον ἀκόμη καὶ ἀγύμναστος εἰς τὰς ταλαιπωρίας καὶ εἰς

τάς ὑποθέσεις. Δι' αὐτὸν λοιπὸν θλίβομαι περισσότερον παρὰ διὰ τὸν πατέρα του καὶ τρέμω μήπως τῷ συμβῇ δυστύχημά τι ἐπὶ τῶν κυμάτων ἢ μεταξὺ τῶν ξένων λαῶν. Πολλοὶ ἐχθροὶ τῷ ἔστησαν παγίδας καὶ θέλουσι νὰ τὸν φονεύσωσι πρὶν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του. »

Τότε τὸ σκοτεινὸν φάντασμα εἶπε πρὸς αὐτήν.

« Θάρρει καὶ μὴ σέ κυριεύῃ πολὺ ὁ φόβος, διότι ὡς ὁδηγὸν ἔχει σύντροφον τὸν ὅποιον ὅλοι οἱ ἄνθρωποι θὰ ἐπεθύμουν νὰ εἶχον πλησίον των, διότι ἔχει τὴν δύναμιν νὰ πράξῃ τοῦτο. Ὁ ὁδηγὸς οὗτος εἶναι ἡ Ἀθηνᾶ ἡ ὁποία οἱ κτείρει τὰς θλίψεις σου καὶ μὲ ἔπεμψε διὰ νὰ σοὶ ἀναγγείλῃ ταῦτα. »

Πρὸς αὐτὴν πάλιν ἀπήντησεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

« Ἐὰν ἦσαι θεότης, ἐὰν ἤκουσες τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς, ὁμίλησόν μοι ἐπίσης καὶ διὰ τὸν ἀτυχῇ σύζυγόν μου· ἀναπνέει ἀκόμῃ, βλέπει τὸ γλυκὺ φῶς τοῦ ἡλίου ; ἢ ἔπαυσε νὰ ζῇ καὶ κατέβη εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος ; »

Ἀπαντῶν δὲ τὸ σκοτεινὸν φάντασμα εἶπε πρὸς αὐτήν.

« Δι' ἐκεῖνον δὲν δύναμαι νὰ σέ εἶπω τῶρα ἐὰν ζῇ, ἢ ἀπέθανε, διότι εἶναι κακὸν νὰ λέγωμεν ματαίους λόγους. »

Ταῦτα εἰπὼν τὸ φάντασμα ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου διὰ τοῦ κλειθροῦ ὡς πνοὴ ἀνέμου, ἢ δὲ θυγάτηρ τοῦ Ἰκάρου ἐξύπνησε καὶ κατεπραῦνθη ἡ καρδιά της ἐπειδὴ ἄξιον πίστεως ὄνειρον ἐπεσκέφθη αὐτὴν εἰς τὰ σκότη τῆς νυκτός.

Οἱ δὲ μνηστῆρες μετὰ τοῦ πλοίου των ἔπλεον τὰ ὑγρά κέλευθα σχεδιάζοντες τὸν θάνατον τοῦ Τηλεμάχου. Εἰς τὸ μέσον τῆς θαλάσσης, μεταξὺ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς βραχώδους Σάμης, ὑπάρχει νῆσος πετρώδης· ἡ νῆσος αὕτη εἶναι ἡ μικρὰ Ἀστερίς, ἣτις ἔχει λιμένας καλοὺς καὶ προσιτούς. Ἐκεῖ δὲ οἱ Ἀχαιοὶ ἐνήδρευσαν περιμένοντες τὸν Τηλέμαχον.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ε.

Ἡ Ἥως ἐγκατέλειπε τὴν κλίνην τοῦ ὠραίου Τιθωνοῦ διὰ νὰ φέρῃ τὸ φῶς εἰς τοὺς ἀθανάτους καὶ τοὺς θνητούς· οἱ δὲ θεοὶ καθήμενοι εἰς συνέλευσιν περὶ τὸν βροντῶντα Δία, τὸν ἰσχυρότατον πάντων, ἤκουον τὴν Ἀθηνᾶν ἀναμνησκομένην τῶν ἀναριθμήτων παθημάτων τοῦ Ὀδυσσέως καὶ διηγουμένην ταῦτα εἰς αὐτούς, διότι τὸν ἐλυπεῖτο διατρίβοντα εἰς τὴν κατοικίαν τῆς νύμφης.

« Ζεῦ πάτερ καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι μάκαρες θεοί, φοβηθῆτε μήπως εἰς τὸ ἐξῆς οἱ σκηπτοῦχοι βασιλεῖς παύσωσι νὰ ἦναι ἀγαθοὶ καὶ ἥπιοι· φοβηθῆτε μήπως ἀντὶ νὰ τηρῶσιν εἰς τὸ πνεῦμά των τὴν δικαιοσύνην, γίνωσι σκληροὶ καὶ ἄδικοι, ἀφοῦ κανεῖς πλέον δὲν ἐνθυμεῖται τὸν θεῖον Ὀδυσσεά μεταξὺ τοῦ λαοῦ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐβασίλευεν ὡς πατήρ. Φεῦ! βεβαρημένος ὑπὸ θλίψεως, κατὰκειται εἰς τὴν νῆσον βασανιζόμενος φορικτὰ εἰς τὴν κατοικίαν τῆς νύμφης Καλυψοῦς ἥ τις τὸν κρατεῖ διὰ τῆς βίας, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του διότι δὲν ἔχει πλέον μήτε πλοῖα μήτε συντρόφους διὰ νὰ τὸν φέρωσιν ἐπὶ τοῦ ἀχανοῦς πελάγους. Τώρα δὲ οἱ μνηστῆρες θέλουσι νὰ θυσιάσωσι τὸν πολυαγάπητον υἱόν του πρὶν οὗτος ἐπανίδῃ τὴν κατοικίαν του, ἐπειδὴ μετέβη εἰς τὴν ὀνομαστὴν Πύλον καὶ εἰς τὴν θεῖαν Λακεδαίμονα διὰ νὰ ἀκούσῃ τι περὶ τοῦ πατρός του. »

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συναθροίζων τὰς νεφέλας Ζεὺς.

« Τέκνον, ποῖος λόγος διέφυγε τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων σου! Δὲν ἀπεφάσισας σὺ ἡ ἰδίᾳ νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀνθρώπους τούτους; Ὅδῃγαι λοιπὸν συνετῶς τὸν Τηλέμαχον, διότι δύνασαι νὰ πράξῃς τοῦτο, διὰ

νὰ ἐπανέλθῃ οὗτος σῶος καὶ ἀβλαβὴς εἰς τὴν πατρίδα του καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν οἱ μνηστῆρες ἄπρακτοι. »

Ταῦτα εἶπε, καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἀγαπητόν του υἱὸν Ἑρμῆν, προσέθηκεν.

« Ἑρμῆ, ἐπειδὴ σὺ εἶσαι ὁ ἄγγελός μας εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις, ἀνάγγειλον εἰς τὴν εὐπλόκαμον νύμφην τὴν σταθεράν ἡμῶν θέλῃσιν περὶ τῆς ἐπανάδου τοῦ καρτεροφύχου Ὀδυσσέως· ἃς ἀναχωρήσῃ καὶ ἃς μὴ τὸν συνοδεύσῃ μήτε θεὸς τις μήτε θνητός· μόνος, ἐπὶ σχεδίας καλῶς συνηρμοσμένης, ὑποφέρων πολλὰς ταλαιπωρίας, θά φθάσῃ κατὰ τὴν εἰκοστὴν ἡμέραν εἰς τὴν εὐφορον Σχερίαν, τὴν γῆν τῶν Φαιάκων, οἵτινες εἶναι στενοὶ συγγενεῖς τῶν θεῶν. Οἱ λαοὶ οὗτοι ἐν τῇ καρδίᾳ των θὰ τὸν τιμῇσωσιν ὡς θεόν, θὰ τὸν ὀδηγήσωσιν ἐπὶ πλοίου εἰς τὴν φιλτάτην του πατρίδα καὶ θὰ τῷ δωρήσωσι πολὺν χρυσὸν, χαλκὸν καὶ ἐνδύματα, τοιαῦτα ὅσα δὲν θὰ ἐκόμιζεν ἐκ τῆς Τροίας, ἐὰν ἐπανήρχετο σῶος καὶ ὑγιὴς ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸ μερίδιόν του ἐκ τῶν λαφύρων. Τοιουτοτρόπως προώριται νὰ ἐπανίδῃ τοὺς οἰκείους του καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ του μέγαρα καὶ τὴν γῆν τῶν πατέρων του. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἀργεϊφόντης ἄγγελος δὲν παρήκουσεν, ἀλλ' ἔδесεν εἰς τοὺς πόδας του τὰ ὠραῖα καὶ θεῖα χρυσᾶ σανδάλια, τὰ ὅποια ἔφερον αὐτὸν μετὰ ταχύτητα ἀνέμου εἴτε διὰ τῶν κυμάτων εἴτε διὰ τῆς ἀπεράντου γῆς, ἔλαβεν ἀκολούθως τὴν ῥάβδον δι' ἧς κλείει τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων ὅσων θέλει, ἡ ἐξυπνᾷ ἄλλους κοιμωμένους, καὶ κρατῶν αὐτὴν εἰς τὰς χεῖρας ἐπέταξεν εἰς τοὺς ἀέρας. Καταβὰς εἰς τὴν Πιερίαν ἐρρίφθη ἐκ τοῦ αἰθέρου εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔτρεχεν ἔπειτα ἐπὶ τῶν κυμάτων ὅμοιος μετὰ τὸν λάρον ὅστις εἰς τοὺς φοβεροὺς κόλπους τῆς ἀκενώτου θαλάσσης καταδιώκει τοὺς ἰχθῦς καὶ βυθίζει τὰ ἰσχυρὰ πτερὰ του εἰς τὸ ἄλμυρὸν ὕδωρ. Τοιουτοτρόπως ὁ θεὸς ἵστατο εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ὅταν δὲ ἐφθασεν εἰς τὴν ἀπωτάτην νῆσον, ἐξῆλθε τῶν σκοτεινῶν κυμάτων καὶ ἐβᾶ-

διῆκε μέχρις οὗ ἔφθασεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ βαθέος σπηλαίου, εἰς τὸ ὅποιον κατῴκει ἡ χαρίεσσα νύμφη καὶ ὅπου εὐρίσκετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. Μέγα πῦρ ἤστραπτεν εἰς τὴν ἐστίαν, ἡ γλυκεῖα ὁσμὴ τῶν κέδρων καὶ τοῦ θύου διεχέετο μακρὰν καὶ εὐωδίαζεν ὁλόκληρον τὴν νῆσον. Ἡ νύμφη, ἄδουσα μετὰ μαγευτικῆς φωνῆς, ὕφαινε μὲ χρυσῇν κερκίδα. Περὶ τὸ σπήλαιον ὑפוῦτο κατάχλωρον δάσος ἐκ κληθρῶν, αἰγείρων καὶ εὐωδῶν κυπαρίσσων ὅπου ἔχουσι τὰς φωλεάς των πλατύπτερα πτηνά· νυκτερίδες, ἰέρακες καὶ πχάτύγλωσσοι θαλάσσιαι κορῶναι τῶν ὁποίων ἡ προσοχὴ εἶναι ὅλη ἐστραμμένη πρὸς τὴν θάλασσαν. Τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ εὐρυτάτου σπηλαίου ἦτο ἐστρωμένον δι' ἀμπέλων τῶν ὁποίων οἱ νεαροὶ κλάδοι ἐκάμπτοντο ὑπὸ τὸ βάρος τῶν σταφυλῶν. Τέσσαρες κρῆναι τεθειμέναι κατὰ τάξιν ἔχουν ὕδωρ διαυγές· πλησίον ἀλλήλων κείμεναι, ἐξηκόντιζον τὸ ὕδωρ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. Πέριξ ὑπῆρχε μαλακὸς λειμὼν ὅπου ἔθαλλον τὸ ἶον καὶ τὸ σέλινον. Ἡ παιδρὰ ἐκείνη κατοικία θὰ ἔθελγε τὰς αἰσθήσεις καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν· διὰ τοῦτο ὁ Ἑρμῆς ἐστάθη καὶ δὲν εἰσεχώρησεν εἰς τὸ σπήλαιον εἰμὴ ἀφοῦ ἐθαύμασε τὰ πάντα. Ἡ θεία Καλυψὼ τὸν ἀνεγνώρισεν ἀμέσως, διότι οἱ θεοὶ γνωρίζονται μεταξὺ των, καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν κατοικεῖ πολὺ μακρὰν, ἀλλ' ὁ Ἑρμῆς δὲν εἶδε τὸν μεγάλθυμον Ὀδυσσεά, διότι ὁ ἥρωας, καθήμενος ἐπὶ τῆς παραλίας, εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν πάντοτε, ἔκλαιεν ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ ἀγόνου πελάγους· μὲ καρδίαν κατασπαρασσομένην ὑπὸ τῆς λύπης, τῶν θρήνων καὶ τῶν στεναγμῶν, δὲν ἔπαυε τὰ δάκρυά του μηδ' ἐπὶ στιγμήν.

Ἡ εὐγενὴς νύμφη, καθίσασα τὸν Ἑρμῆν ἐπὶ θρόνου φαεινοῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς, ἠρώτησεν αὐτόν.

α Διατὶ ἤλθες ἐνταῦθα, ὦ τὴν χρυσῇν ῥάβδον κρατῶν σεβαστὲ φίλε Ἑρμῆ; διότι συνεχῶς δὲν ἔρχεσαι εἰς τὴν κατοικίαν ταύτην. Ὁμίλησον, ἀποκάλυψον τὸν στοχασμόν σου· ἡ καρδιά μου μὲ διατάττει νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν

σου, ἐὰν τοῦτο ἐξήρτηται ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ τι τὸ κωλύον. Ἄλλ' ἀκολούθει με, θὰ σοὶ προσφέρω τὰ δῶρα τῆς φιλοξενίας. »

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ θεὰ ἔθεσε πλησίον του τράπεζαν τὴν ὁποίαν ἐκάλυψε δι' ἀμβροσίας, καὶ ἐκέρασεν ἐρυθρὸν νέκταρ. Ὁ Ἀργεϊφόντης ἄγγελος ἔφαγε καὶ ἔπιεν· ἀφοῦ δὲ ἐδείπνησε καὶ εὐχαρίστησε τὴν καρδίαν του διὰ τῆς τροφῆς, τότε ἀποκρινόμενος μὲ λόγους εἶπε πρὸς αὐτήν.

« Μὲ ἐρωτᾷς διατὶ ἦλθα ἐνῶ εἶσαι θεὰ καὶ ἐγὼ θεός· θὰ σοὶ ἀποκριθῶ ὁμῶς μὲ εἰλικρίνειαν, ἀφοῦ τοιαύτη εἶναι ἡ ἐπιθυμία σου. Ὁ Ζεὺς, παρὰ τὴν θέλησίν μου, μὲ διέταξε νὰ ἔλθω ἐνταῦθα, διότι τίς θὰ ἤθελε νὰ διέλθῃ τόσῃν ἔκτασιν θαλάσσης, μακρὰν τῶν κατοικιῶν τῶν ἀνθρώπων οἵτινες προσφέρουσιν εἰς τοὺς θεοὺς θυσίας καὶ ἐξαιρέτους ἐκατόμβας ; Ἀλλὰ δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται μήτε νὰ ἀποφεύγωμεν μήτε νὰ ματαιώνωμεν τὴν θέλησιν τοῦ αἰγιόχου Διός. Λέγει ὅτι ἔχεις εἰς τὴν νῆσόν σου τὸν δυστυχέστατον ὅλων τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἐπὶ ἐννέα ἔτη ἐπολέμουν πρὸ τῆς πόλεως τοῦ Πριάμου καὶ οἵτινες ἀφοῦ ἐξεπόρθησαν αὐτὴν κατὰ τὸ δέκατον ἔτος ἀνεχώρησαν· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν των παρώργισαν τὴν Ἀθηναῖν ἣτις ἀπέλυσε κατ' αὐτῶν κακὸν ἄνεμον καὶ ὑπερμεγέθη κύματα. Τότε οἱ μὲν σύντροφοί του ἐχάθησαν ὅλοι, αὐτὸς δὲ ὠθούμενος ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν κυμάτων ἐπλησίασεν ἐδῶ. Αὐτὸν τῶρα ὁ Ζεὺς σὲ διατάττει νὰ ἀποπέμψῃς ὅσον τάχιστα, διότι δὲν εἶναι πεπρωμένον νὰ ἀποθάνῃ μακρὰν τῶν φίλων του, ἀλλ' εἶναι γεγραμμένον νὰ ἴδῃ τοὺς φίλους του καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν ὑψηλὸν οἶκόν του καὶ εἰς τὴν ἀγαπητὴν του πατρίδα. »

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἑρμῆς, ἡ δὲ Καλυψὼ συνεταράχθη καὶ ἠμιλήσασα εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

« Εἴσθε σκληροὶ, ὦ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου, εἴσθε οἱ μᾶλλον ζηλότυποι ὅλων τῶν ἀθανάτων καὶ δὲν δύνασθε νὰ συγχωρήσετε εἰς τὰς θεὰς νὰ δέχωνται ἀναφανδὸν εἰς τὰς κλῖνας

των θνητὸν ὅστις ταῖς εἶναι προσφιλὴς καὶ τὸν ὁποῖον θέλουσι νὰ ἔχωσιν ὡς σύζυγον. Διὰ τοῦτο ὅταν ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως ἤρπασε τὸν Ὠρίωνα, τὴν ἐφθονεῖτε μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν εἰς τὴν Ὀρτυγίαν ἡ χρυσόθρονος ἄγνη Ἄρτεμις τὸν ἐπλήγωσε μὲ τὰ γλυκύτατα βέλη της καὶ τὸν ἐθανάτωσε. Διὰ τοῦτο, ὅταν ἡ καλλιπλόκαμος Δήμητρα, ἐνδίδουσα εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς της, ἐμίγη ἐρωτικῶς μετὰ τοῦ Ἰασίωνος εἰς ἀγρὸν νέον καὶ τρεῖς γεωργηθέντα, ὁ Ζεὺς δὲν ἤργησε νὰ τὸ μάθῃ καὶ ἔρριψε κατ' αὐτοῦ τὰ πεπρακτωμένα βέλη τοῦ κεραυνοῦ. Τώρα δὲ, ὦ θεοί, φθονεῖτε ἐμὲ διότι κρατῶ εἰς τὴν κατοικίαν μου θνητὸν τὸν ὁποῖον ἔσωσα ἀπὸ τὸν θάνατον ἐνῶ ἐκάθητο μόνος ἐπὶ τῆς τρύπιδος, ἀφοῦ τὸ ταχύ του πλοῖον κτυπήσας ὁ Ζεὺς μὲ τὸν ἀστράπτοντα κεραυνόν του κατεσύντριψεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκοτεινῆς θαλάσσης, ὅπου οἱ μὲν σύντροφοί του ἐχάθησαν ὅλοι, αὐτὸς δὲ ὠθούμενος ἀπὸ τὸν ἄνεμον καὶ τὰ κύματα ἐπλησίασεν ἐνταῦθα. Τὸν ἠγάπησα καὶ τῷ ἔδωκα ἄσυλον, ἠλπιζον νὰ τὸν καταστήσω ἀθάνατον καὶ νὰ τὸν προφυλάξω ἀπὸ τὰ παθήματα τοῦ γήρατος· ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς ἡμᾶς μήτε νὰ ἀποφεύγωμεν μήτε νὰ ματαιώνωμεν τὴν θέλησιν τοῦ αἰγιόχου Διός. Ἄς πλανηθῇ λοιπὸν ἀκόμη ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἀφοῦ οὕτω διατάττει ὁ Ζεὺς. Ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ τὸν ἀποστείλω, διότι μήτε πλοῖα ἔχω μήτε κωπηλάτας ὅπως τὸν ὀδηγήσωσι διὰ τοῦ ἀπεράντου πελάγους· ἀλλὰ θὰ τὸν καθοδηγήσω τί πρέπει νὰ πράξῃ καὶ δὲν θὰ τῷ κρύψω τίποτε διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ σῶος καὶ ἀβλαβῆς εἰς τὴν πατρίδα του. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντησεν ὁ Ἀργειφόντης ἄγγελος.

« Ἀφῃσέ τον λοιπὸν νὰ ἀναχωρήσῃ καὶ φοβοῦ τὴν ὀργὴν τοῦ Διὸς μήπως ὀργισθεῖς σὲ κακοποιήσῃ. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ κραταιὸς Ἀργειφόντης ἀνεχώρησεν· ἡ δὲ σεβασμία νύμφη, εὐπειθὴς εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Διός, κατευθύνθη πρὸς τὸν μεγάλθυμον Ὀδυσσεά τὸν ὁποῖον εὗρε καθήμενον ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντα,

ἀνεξάντλητα δάκρυα. Κατηνάλισκε τὴν γλυκεῖαν ζωὴν τοῦ κλαίων δια τὴν εἰς τὴν πατρίδα τοῦ ἐπάνοδον, διότι δὲν τῷ ἤρεσκεν ἡ θεά· τὴν νύκτα, ἐξ ἀνάγκης, ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ εὐρὺ σπήλαιον καὶ ἀνεπαύετο ἄνευ ἔρωτος πλησίον ἐκείνης ἥτις τὸν ἠγάπα· ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ὁλόκληρον, κατακείμενος ἐπὶ τῶν βράχων καὶ τῆς ἀκτῆς, μὲ βλέμματα προσηλωμένα ἐπὶ τῶν ταραχωδῶν κυμάτων, τὴν ψυχὴν ἔχων κατεσπαραγμένην ὑπὸ τῆς λύπης, τῶν θρήνων καὶ τῶν στεναγμῶν, ἔκλαιεν ἀδιακόπως. Σταθεῖσα δὲ πλησίον τοῦ ἠωραία θεᾷ Καλυψῶ τῷ εἶπε.

«Δύσμοιρε, παῦσον στενάζων ἐδῶ καὶ καταναλίσκων τὴν ζωὴν σου, ἐπειδὴ συγκατατίθεμαι πλέον νὰ σὲ ἀφήσω νὰ ἀναχωρήσης. Ὑπαγε λοιπὸν καὶ κόψε μεγάλα δένδρα, προσάρμοσον διὰ σιδηρῶν ἐργαλείων εὐρύχωρον σχεδίαν, ἔμπηξον ἐπ' αὐτῆς ὑψηλὰ παράπλευρα διὰ νὰ σὲ μεταφέρῃ διὰ τῶν ὀμιχλωδῶν κυμάτων. Ἐγὼ θὰ θέσω ἐν αὐτῇ ἄρτον ἄφθονον, ὕδωρ καὶ ἐρυθρὸν οἶνον διὰ νὰ σὲ προφυλάττωσιν ἀπὸ τὴν πείναν· θὰ σὲ ἐνδύσω μὲ μαλακὰ φορέματα, καὶ θὰ σοὶ πέμψω οὖριον ἄνεμον διὰ νὰ σὲ φέρῃ σῶον καὶ ὑγιῇ εἰς τὴν πατρίδα σου, ἐὰν τοιαύτη ᾖναι ἡ θέλησις τῶν κατοικούντων εἰς τὸν εὐρύχωρον οὐρανὸν θεῶν, οἵτινες εἶναι ἱκανώτεροι ἐμοῦ περὶ τὸ προβλέπειν καὶ ἐκτελεῖν.»

Ταῦτα εἶπεν ἐκείνη, ὁ δὲ πολύτλας θεὸς Ὀδυσσεὺς ἐρβρίγησε καὶ ὁμιλήσας εἶπε πρὸς αὐτὴν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«ὦ θεᾷ, μελετᾷς ἄλλα σχέδια· καθόλου δὲν ἔχεις εἰς τὸν νοῦν σου τὴν ἀναχώρησίν μου ὅταν μὲ διατάττης νὰ διέλθω ἐπὶ σχεδίας τὴν ἄπειρον ἔκτασιν τῶν θαλασσῶν καὶ νὰ ἐπιχειρήσω τὸ ἐπικίνδυνον καὶ τρομερὸν τοῦτο ταξείδιον τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἐπεχειροῦν οὐδὲ ταχεᾶ πλοῖα πηδῶντα χαριέντως ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ Διὸς στελλομένου οὐρίου ἀνέμου. Δὲν θὰ ἐπιβῶ λοιπὸν παρὰ τὴν θέλησίν του ἐπὶ σχεδίας ἐὰν δὲν ὁμόσης φοβερὸν ὄρκον ὅτι δὲν προητοίμας δι' ἐμὲ ἄλλην τινὰ συμφοράν.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλ' ἡ ὥραία Καλυψὼ τὸν ἐ-
θώπευσε διὰ τῆς χειρὸς καὶ τῷ εἶπε.

«Βεβαίως εἶσαι πανοῦργος καὶ λαμβάνεις καλῶς τὰς προ-
φυλάξεις σου, ἀφοῦ ἐπενόησας νὰ μὲ εἴπῃς τοιούτους λόγους.
Ναί, μαρτύρομαι τὴν γῆν, τὸν καλύπτοντα αὐτὴν εὐρὺν οὐ-
ρανὸν καὶ τὰ ὑποχθόνια ὕδατα τῆς Στυγὸς (ὁ ὄρκος δὲ οὗ-
τος εἶναι ὁ μέγιστος καὶ φοβερώτατος διὰ τοὺς μάκαρας
θεοὺς) ὅτι δὲν σοὶ προητοίμασα ἄλλην τινὰ συμφορὰν. Ἀλ-
λὰ σκέπτομαι καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ πράξῃς ὅ,τι θὰ ἔπρατ-
τον ἐγὼ ἐὰν εὐρισκόμενῃ εἰς τοιαύτην ἀνάγκην. Τὸ πνεῦμά
μου εἶναι δίκαιον, ὧς Ὀδυσσεῦ· τὰ στήθη μου δὲν ἐγκλείουσι
καρδίαν σιδηρᾶν καὶ κλίνω πρὸς τὴν εὐσπλαγχνίαν. »

Ταῦτα εἰπούσα ἡ περικαλλὴς θεὰ ἐπροπορεύθη μὲ βῆμα
ταχὺ, ἐκεῖνος δὲ ἠκολούθει τὰ ἔχνη τῆς θεᾶς καὶ οὕτως ἔ-
φθασαν εἰς τὸ εὐρὺ σπήλαιον ὅπου ὁ Ὀδυσσεύς ἐκάθησεν
ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀπὸ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἔγερθῇ πρὸ ὀλίγου ὁ
Ἑρμῆς. Ἡ θεὰ παρέθηκεν αὐτῷ φαγητὸν καὶ ποτὸν μὲ τὰ
ὁποῖα τρέφονται οἱ ἄνθρωποι, ἔλαβε δὲ καὶ αὐτὸς θέσιν εἰς
τὴν τράπεζαν καὶ αἱ νύμφαι τῆς τῇ ἔφερον τὸ νέκταρ καὶ
τὴν ἀμβροσίαν. Ἡπλωσαν τότε τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἐνώπιόν
των τεθειμένα ἐδέσματα. Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσαν τὸ γεῦμά
των, ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ πρώτη ἡ περικαλλὴς θεά.

«Εὐγενῇ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, θέλεις
λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψῃς τῶρα εὐθὺς εἰς τὴν πατρίδα σου ; ἔ-
στω, ἔσο εὐτυχής. Ἀλλ' ἐὰν ἡδύνασο νὰ μάθῃς πόσας ἀ-
κόμη ἡ μοῖρα σοὶ ἐπιφυλάττει ταλαιπωρίας πρὶν φθάσῃς
εἰς τὸν οἶκόν σου, θὰ ἔμενες ἐδῶ μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κατοι-
κίαν ταύτην, καὶ θὰ ἐγίνεσο ἀθάνατος, μολονότι ἐπιθυμεῖς
νὰ ἰδῇς τὴν σύζυγόν σου τὴν ὁποίαν δὲν παύεις καθ' ἡμέ-
ραν συλλογιζόμενος. Καυχῶμαι ἐν τούτοις ὅτι δὲν εἶμαι
ὑποδεστέρα αὐτῆς οὔτε κατὰ τὴν καλλονὴν οὔτε κατὰ τὴν
χάριν, διότι δὲν εἶναι δίκαιον αἰ θνηταὶ νὰ ἀμιλλῶνται
κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὰ κάλλη μὲ τὰς θεάς. »

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.

α Σεβασμία θεά, μὴ μὲ ὀργισθῇς διὰ τοῦτο· ἐγὼ γνωρίζω κάλλιστα ὅτι ἡ συνετὴ Πηνελόπη εἶναι ὑποδεεστέρα σου κατὰ τὴν καλλονὴν καὶ τὸ μεγαλεῖον, διότι εἶναι θνητὴ ἐνῷ σὺ εἶσαι ἀθάνατος καὶ δὲν γηράσκεις. Ἄλλ' εἶναι ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι ἐπιθυμῶ καὶ ποθῶ ἀδιακόπως νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ νὰ ἀξιωθῶ νὰ ἐπανίδω τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς μου. Ἐὰν ἐπὶ τῶν ζοφερῶν κυμάτων θεός τις μὲ πλήξῃ καὶ πάλιν, θὰ τὸ ὑποφέρω, διότι ἔχω εἰς τὸ στήθος μου δεδοκιμασμένην καρδίαν. Πολλὰ ἔπαθον μέχρι τοῦδε καὶ πολὺ ἐβασανίστην εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὰς μάχας. Κατόπιν ὅλων τούτων ἄς ἔλθῃ καὶ τοῦτο. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ ἥλιος ἔγινεν ἄφαντος καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκότη. Ὁ ἥρως καὶ ἡ νύμφη ἀπεσύρθησαν εἰς μυστικόν τι μέρος τοῦ σπηλαίου, κατεκλίθησαν εἰς μίαν κλίνην καὶ παρεδόθησαν εἰς τὰς ἀγαλλιάσεις τοῦ ἔρωτος.

Εἰς τὰς πρώτας λάμπεις τῆς θυγατρὸς τῆς αὐγῆς, τῆς ῥοδοδακτύλου Ἡοῦς, ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐφόρεσε ταχέως τὴν χλαῖνάν του καὶ τὸν χιτῶνά του, ἡ δὲ νύμφη ἐνεδύθη ἀργυρόλευκον, λεπτὸν καὶ χάριεν ὕφασμα, περὶ τὴν μέσσην τῆς ἐζώσθη περικαλλῇ χρυσοῦν ζώνην καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐπέθηκε πέπλον. Ἔχουσα δὲ ἀπόφασιν νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν Ὀδυσσεά, τῷ ἔδωκεν ἰσχυρὸν χάλκινον δίκοπον καὶ μὲ λαβὴν ἐκ ξύλου ἐλαίας πέλεκυν καὶ ὀξὺ σκέπαρνον, τοιοῦτοτρόπως δὲ τὸν ἔφερον εἰς τὰ ἄκρα τῆς νήσου ὅπου ὑπῆρχον ἄφθονα μεγάλα δένδρα, κλήθηρ, αἰγείρος καὶ οὐρανομήκη ἐλάτη, πρὸ πολλοῦ χρόνου ξηρά καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου στεγνωθέντα διὰ νὰ πλέωσιν ἐλαφρῶς ἐπὶ τῶν κυμάτων. Ἀφοῦ δὲ τῷ ἔδειξε τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ δάσους, ἡ σεβασμία Καλυψὼ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ οἶκμά της. Ἀμέσως ὁ ἥρως ἤρχισε νὰ κόπτῃ καὶ μετ' ὀλίγον ἐτελείωσε τὸ ἔργον του. Εἵκοσι ἦσαν τὰ κοπέντα δένδρα τὰ ὅποια πελεκήσας τὰ ἔξεσεν ἐπισταμένως καὶ τὰ κατέστησεν εὐθέα διὰ τῆς στάθμης. Ἐν τούτοις ἡ θεὰ ἔφερε ἱρύπανον, καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς τὰ ἐτρύπησε,

τὰ προσήρμοσε καὶ τὰ ἐστερέωσε διὰ καρφίων σιδηρῶν καὶ ξυλίνων. Ὅσον θὰ ἦτο τὸ κοῖλον πλοίου φορτηγοῦ κατασκευαζομένου ὑπὸ ἐμπείρου ναυπηγοῦ, τόσον εὐρύχωρον ἔκαμε τὴν σχεδίαν τοῦ ὁ Ὀδυσσεύς. Διὰ τὴν σχηματίσῃ δὲ τὰ πλευρὰ, προσήρμοσε μακρὰς σανίδας εἰς ἰσχυρὰς δοκοὺς καὶ ἐπεκάλυψεν αὐτὰς διὰ μακρῶν ἐπηγκενίδων. Κατεσκεύασε κατόπιν τὸν ἱστὸν, τὴν ἀκροκεραίαν καὶ τὸ πηδάλιον τὸ ὁποῖον περιέφραξε πανταχόθεν διὰ ταρσῶν ἐκ λύγου διὰ τὴν ἀντέχῃ εἰς τὰ κύματα καὶ ἔθεσεν εἰς τὸ βάθος τῆς σχεδίας ὡς ἕρμα μεγάλα τεμάχια ξύλων. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἡ Καλυψὼ τῷ ἔφερε πανία διὰ τὴν κατασκευάσῃ ἱστία, αὐτὸς δὲ κατεσκεύασε καὶ ταῦτα τεχνηέντως· ἔδесе δὲ καὶ ὑπέρας καὶ κάλους, καὶ πόδας, τῇ βοηθείᾳ δὲ μοχλῶν καθεῖλκυσε τὴν σχεδίαν εἰς τὴν θείαν θάλασσαν.

Κατὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν ὅλαι αἱ ἐργασίαι τοῦ εἶχον τελειώσαι· κατὰ τὴν πέμπτην δὲ ἡμέραν ἡ θεὰ Καλυψὼ τῷ ἐπέτρεψε νὰ μακρυνθῇ ἐκ τῆς νήσου τῆς ἀφοῦ τὸν ἔλυσσε καὶ τὸν ἐνέδυσσε μὲ εὐώδη φορέματα. Ἡ νύμφη ἔθεσεν ἐπὶ τῆς σχεδίας ἕνα μέγαν ἀσκὸν πλήρη ὕδατος, ἕνα ἄλλον μικρότερον περιέχοντα ἐρυθρὸν οἶνον, καὶ ἕνα σάκκον δερμάτινον πλήρη φαγητῶν ἀφθόνων· ἔπειτα ἀπέλυσε κατόπιν τοῦ ἀνεμον γλυκὺν καὶ οὔριον. Ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς ἀνεπέτασε χαίρων τὰ ἱστία, καθήσας δὲ ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ πηδάλιον καὶ διεύθυνε τὴν σχεδίαν δεξιῶς. Ὑπνος δὲν ἤρχετο εἰς τὰ βλέφαρά του· βλέπει τὴν Πλειάδα καὶ τὸν βραδέως δύνοντα Βοώτην· τὴν Ἄρκτον, τὴν ὁποῖαν οἱ ἄνθρωποι ὀνομάζουσιν ἐπίσης Ἀμαξάν, ἣτις στρέφεται περὶ ἑαυτὴν παρατηροῦσα τὸν Ὠρίωνα καὶ μόνη δὲν λούεται εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Ὠκεανοῦ. Ἡ θεὰ εἶχε διατάξει τὸν Ὀδυσσεά νὰ πλῆρῃ ἔχων τὸν ἀστέρα τοῦτον εἰς τὰ ἀριστερά του. Δεκαεπτὰ ἡμέρας ἔθαλασσοπόρει τοιοῦτοτρόπως, τὴν δὲ δεκάτην ὁγδόην ἡμέραν διέκρινε τὰ ὁμιχλώδη ὄρη τῆς γῆς τῶν Φαιάκων καὶ τὰ πλησιέστερα ἄκρα τῆς νήσου· τῷ ἐφάνη δὲ ὡς νὰ εἶδεν ἀσπίδα ἐπὶ τῆς σκοτεινῆς θαλάσσης.

Ἄλλ' ὁ ἰσχυρὸς θεὸς ὁ σείων τὴν γῆν, ἐπιστρέφων ἐκ τῆς Αἰθιοπίας, τὸν ἀνεκάλυψε μακρόθεν ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ὀρέων τῶν Σολύμων καὶ εἶδεν ὅτι ἔπλεεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων· ἀμέσως ἡ ὀργὴ ἐξεκαύθη ἐν τῷ στῆθει του, καὶ σείων τὴν κεφαλὴν εἶπε καθ' ἑαυτόν.

« Φεῦ ! καθ' ὃν καιρὸν ἤμην εἰς τοὺς Αἰθιοπας, οἱ θεοὶ μετέβαλον τὴν ἀπόφασίν των περὶ τοῦ Ὀδυσσέως· ἰδοὺ πλησιάζει εἰς τὴν γῆν τῶν Φαιάκων ὅπου εἶναι πεπρωμένον νὰ φθάσῃ καὶ νὰ εὕρῃ τὸ τέρμα τῶν δεινῶν τὰ ὅποια ἐπέσκηψαν κατ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι θὰ δυνηθῶ ἀκόμῃ νὰ ἐπιρρίψω κατ' αὐτοῦ πολλὰ, δυστυχίας. »

« Ταῦτα εἰπὼν ἐσύναξε τὰς νεφέλας, ἔλαβε τὴν τρίαιναν, συνετάραξε δι' αὐτῆς τὴν θάλασσαν, ἀπέλυσεν ὅλους τοὺς ἀνέμους καὶ ἐξήγειρεν ὅλας τὰς θυέλλας. Σκοτεινὰ νέφη ἐκάλυψαν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν παραλίαν, ἡ γῆ κατέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ Εὖρος καὶ ὁ Νότος συνεκρούσθησαν μετὰ τοῦ βιαίου Ζεφύρου καὶ τοῦ ὀρηκτικοῦ Βορρᾶ καὶ ὕψωσαν ὑπερμεγέθη κύματα. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἡσθάνθη τὴν καρδίαν του ἐκλείπουσαν καὶ τὰ γόνατά του καμπτόμενα, στενάζων δὲ εἶπεν ἐν τῇ μεγαλοψύχῳ καρδίᾳ του.

« Δυστυχὴς ἐγὼ, πόσα μέλλω ἀκόμῃ νὰ ὑποφέρω ; φοβοῦμαι ὅτι ἡ θεὰ μὲ εἶπεν ὅλην τὴν ἀλήθειαν ὅταν μοὶ προεῖπεν ὅτι πρὶν φθάσω εἰς τὴν πατρίδα μου θὰ πάθω πολλὰς ταλαιπωρίας εἰς τὸ πέλαγος. Οἱ λόγοι της πλησιάζουσι νὰ ἐκτελεσθῶσι. Μὲ ποῖα φοβερά νέφη περιεκάλυψε τὸν εὐρὺν οὐρανὸν ὁ Ζεὺς ! πῶς ἡ θάλασσα συνταράσσεται ! ποῖοι ἀνεμοστρόβιλοι ! Ἄ, ἰδοὺ ἡ ὑστάτη μου στιγμή. Τρὶς καὶ τετράκις εὐτυχεῖς οἱ υἱοὶ τῶν Δαναῶν οἵτινες ἐφονεύθησαν τότε εἰς τὴν εὐρύχωρον Τροίαν πολεμοῦντες ὑπὲρ τῶν Ἀτρειδῶν ! Εἴθε καὶ ἐγὼ νὰ ἐπιπτα τὴν ἡμέραν καθ' ἣν τὸ πλῆθος τῶν Τρώων ἔρριπτε κατ' ἐμοῦ τὰ χάλκινα δόρατά του περὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἀχιλλέως ! οἱ Ἕλληνες θὰ μὲ ἐκῆδυσον καὶ θὰ μὲ ἐδόξαζον, ἐνῶ τώρα ἡ μοῖρα μοὶ ἐπιφυλάσσει ἐλπεινὸν θάνατον ! »

Ἐνῷ εἶπε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις, κῦμα τρομερὸν καὶ μανιῶδες ἔπεσεν ἐπὶ τῆς σχεδίας καὶ περιστρέψεν αὐτὴν μεθ' ὁρμῆς ἀρπάσαν καὶ αὐτὸν μακράν. Τὸ πηδάλιον ἀπεσπάρθη τῶν χειρῶν του, οἱ ἀντιμαχόμενοι ἄνεμοι συνέτριψαν τὸν ἱστὸν, ἔρριψαν μακρὰν τὴν ἀκροκεφαλαίαν καὶ τὸ πανίον, καὶ ἐκράτησαν ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τὰ ὕδατα τὸν Ὀδυσσεά. Τὰ ἐνδύματα τὰ ὅποια τῷ εἶχε δώσει ἡ θεὰ τὸν ἐβάρυνον καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνακύψῃ ἐκ τῶν θορυβωδῶν κυμάτων. Τέλος ἀνεφάνη ἐξάγων ἐκ τοῦ στόματός του ἀφθόως τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ τὸ ὅποῖον εἶχε καταπίει· ἡ θάλασσα κατέρρεεν ἀπὸ τῆς κόμης του, ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν ἀθλίαν του κατὰστασιν δὲν ἐλησμόνησε τὴν σχεδίαν· ὁρμήσας διὰ τῶν κυμάτων ἔδραξεν αὐτὴν καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸ μέσον ἀποφυγῶν οὕτω τὸν ἔσχατον θάνατον. Ἐν τούτοις ἡ θάλασσα ἔφερεν αὐτὴν τῇδε κἀκεισε. Ὅπως δὲ κατὰ τὸ φθινόπωρον ὁ Βορέας διώκει εἰς τὴν πεδιάδα τοὺς σωροὺς τῶν ξηρῶν θάμνων, οὕτως οἱ ἄνεμοι ὥθουν τὴν σχεδίαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ὅτε μὲν ὁ Νότος τὴν ἄφινεν εἰς τὸν ὁρμητικὸν Βορέαν, ὅτε δὲ ὁ Ζέφυρος τὴν ἀπέσπα ἀπὸ τὴν πνοὴν τοῦ Εὐρου.

Ἐν τούτοις τὸν εἶδεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Κάδμου, ἡ καλλίσφυρος Ἰνώ Λευκοθέα, ἣτις θνητὴ οὔσα ἄλλοτε, ἀπολαύει ἤδη εἰς τὴν θάλασσαν θεῶν τιμῶν. Τὰ παθήματα τοῦ ἥρωος εἶχον συγκινήσει αὐτὴν, καὶ λαβοῦσα τὴν μορφήν Ἰάρου ἐξῆλθε τῶν κυμάτων πετῶσα, ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς πολυδέσμου σχεδίας καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς.

α Δύσμοιρε, διατὶ ὁ σείων τὴν γῆν θεὸς εἶναι τοσοῦτον σφοδρῶς ὠργισμένος ἐναντίον σου καὶ σοὶ ἐτοιμάζει τόσας δυστυχίας; Ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν ἔχει, δὲν θὰ σὲ καταστρέψῃ. Μὲ φαίνεσαι συνετός· κάμε λοιπὸν ὅσα θὰ σοῦ εἴπω. Ἐκδύθητι, ἄφησον τὴν σχεδίαν σου εἰς τὴν φορὰν τῶν ἀνέμων καὶ κολύμβησον μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν βραχιόνων σου μέχρι τῆς γῆς τῶν Φαιάκων ὅπου τὸ πεπρωμένον θέλει νὰ διαφύγῃς. Περιτύλιξον τὴν μέσην σου μὲ αὐτὴν τὴν ἀθάνατον ζώνην ἣτις θέλει σὲ σώσει ἀπὸ

τὸν κίνδυνον καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἔμα δὲ αἱ χεῖρές σου ἐγγίσωσι τὴν ξηράν, ῥίψε τὴν ζώνην μακράν εἰς τὰ ζοφερά κύματα καὶ ἀπομακρύνθητι ταχέως. »

Εἰποῦσα τὰς λέξεις ταύτας ἡ θεὰ τῷ ἔδωκε τὴν ζώνην καὶ ἐβύθισθη αἴφνης εἰς τὰ πολυτάραχα κύματα τὰ ὅποια ἐντὸς ὀλίγου ἐξηφάνισαν τὰ ἴχνη της. Ἐν τούτοις ὁ θεὸς καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς ἐδίσταζε, καὶ στενάζων ἔλεγε ταῦτα πρὸς τὴν μεγαλόψυχον καρδίαν του.

α Φεῦ ! μήπως θεὸς τις μὲ παρασύρῃ εἰς παγίδα τινὰ συμβουλευὼν με νὰ ἀφήσω τὴν σχεδίαν μου; Ἀλλὰ βεβαίως δὲν θὰ τὸ πράξω ἀκόμη, ἐπειδὴ εἶναι πολὺ μακράν ἡ γῆ ὅπου ἡ θεὰ μὲ εἶπεν ὅτι εἶναι πεπρωμένον νὰ σωθῶ. Ἀλλ' ἰδοὺ τί θὰ πράξω, καὶ τοῦτο κατὰ τὴν κρίσιν μου εἶναι τὸ ἄριστον. Ἐφ' ὅσον αἱ δοκοὶ τῆς σχεδίας μου μένωσι προσηρμοσμέναι εἰς τὰ καρφία, θὰ μένω ἐνταῦθα καὶ θὰ ὑποφέρω ὑπομονητικῶς τὰ δεινά μου. Ἔμα δὲ ἀποσυνθέσωσιν αὐτὰς τὰ κύματα, θὰ ῥιφθῶ εἰς τὴν θάλασσαν κολυμβῶν διότι δὲν θὰ μείνῃ πλέον ἄλλο μέσον σωτηρίας. »

Ἐνῷ τοιαῦτα ἐσκέπτετο μὲ τὸν νοῦν καὶ μὲ τὴν καρδίαν του, ἤγειρε κατ' αὐτοῦ μέγα κύμα ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, τὸ ὅποιον ἔπесе φοβερόν καὶ τρομερόν καὶ παρέσυρε τὸν ἥρωα. Καθὼς δὲ ἡ βιαία πνοὴ τῶν ἀνέμων διασκορπίζει σωρὸν ἀχύρων, οὕτω καὶ τὰ κύματα διεσκορπίσαν τὰς μεγάλας δοκοὺς τῆς σχεδίας. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔδραξε μίαν ἐξ αὐτῶν καὶ τὴν διεύθυνε διὰ τῆς χειρὸς ὡς ἵππον. Τότε ἀπέβαλε τὰ ἐνδύματα τὰ ὅποια τῷ εἶχε δώσει ἡ Καλυψώ· ἔδρασε περὶ τὰ στήθη του τὴν ζώνην τῆς Λευκοθέας· ἔκλινεν ἐμπρὸς ἐπὶ τῶν κυμάτων καὶ ἔσχιζεν αὐτὰ διὰ τῶν βραχιόνων κολυμβῶν ἰσχυρῶς. Ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν τὸν εἶδε, καὶ σείων τὴν κεφαλὴν, εἶπε καθ' ἑαυτόν.

« Βασανίζου λοιπὸν τοιουτοτρόπως καὶ περιφέρου εἰς τὸ πέλαγος μέχρις οὗ φθάσης ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τοῦ καταγομένου παρὰ τοῦ Διός. Ἐλπίζω δὲ ὅτι δὲν θὰ παραπονῆσαι ὅτι ὑπέφερες ὀλίγα δεινά. »

Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ἐμάστισε τοὺς καλλίτριγας ἵππους του καὶ ἔφθασεν εἰς τὰς Αἰγὰς ὅπου ὑπάρχουσι τὰ λαμπρά του ἀνάκτορα.

Ἐν τούτοις ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ ἄλλας σκέψεις εἶχε. Δέσασα τὴν ὁρμὴν τῶν λοιπῶν ἀνέμων, διέταξεν αὐτοὺς νὰ ἡσυχάσωσι καὶ νὰ κοιμηθῶσιν, ἀφῆκε δὲ ἐλεύθερον μόνον τὸν ταχὺν Βορέαν, καὶ ὤθει τὰ κύματα εἰς τὰ ἐμπρὸς διὰ νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον καὶ τὴν μοῖραν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ φθάσῃ εἰς τὴν γῆν τῶν φίλων τῆς κωπηλασίας Φαιάκων. Δύο νύκτας καὶ δύο ἡμέρας τὸν παρέφερον τὰ ἐξωγκωμένα κύματα, εἰς πᾶσαν δὲ στιγμὴν ἡ καρδιά του διέβλεπε τὸν θάνατον. Ἀλλ' ὅταν ἡ ξανθοπλόκαμος Ἡὼς ἐγέννησε τὴν τρίτην ἡμέραν, ὁ ἄνεμος ἔπαυσε καὶ ἐντελὴς νηνεμία διεδέχθη αὐτόν. Ὁ Ὀδυσσεὺς, ὑψωθείς ὑπὸ μεγάλου κύματος, εἶδε τὴν ξηρὰν εἰς μικρὰν πρὸ αὐτοῦ ἀπόστασιν. Ὅπως χαίρουσι τὰ παιδία διὰ τὴν ἀνάρρωσιν τοῦ πατρὸς των ὅστις ἐπὶ πολὺ ἔκειτο κλινήρης βχσανιζόμενος καὶ πάσχων σκληροὺς πόνους ἐξ ἀσθενείας τὴν ὁποίαν τῷ ἐπέβαλε μὲν κακοποιὸς τις δαίμων τὸν ἀπαλλάττουσι δὲ αὐτῆς οἱ θεοὶ πρὸς μεγίστην χαρὰν του, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη ἰδὼν τὴν ξηρὰν καὶ τὰ δάση καὶ ἐκολύμβησε μετὰ πλειοτέρας ζέσεως, ἀνυπομονῶν νὰ πατήσῃ τοὺς πόδας του εἰς τὴν παραλίαν. Ἦδη ἔφθασεν εἰς ἀπόστασιν φωνῆς καὶ ἤκουε τὸν κρότον τῆς ἐπὶ τῶν πετρῶν συντριβομένης θαλάσσης, διότι φοβερῶς ἐβρόντα τὸ κύμα, φρικτῶς ἐκβραζόμενον ἐπὶ τῶν βράχων καὶ τὰ πάντα ἐκάλυπτεν ὁ ἀφρὸς τῆς θαλάσσης. Ἀλλ' οὔτε λιμένες ὑπῆρχον ἐκεῖ πρὸς σωτηρίαν τῶν πλοίων, οὔτε ὄρμοι, ἀλλ' οἱ αἰγιαλοὶ ἦσαν ἀπόκρημνοι, πανταχοῦ δὲ βράχοι καὶ σκόπελοι. Τότε ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του ἐκλείπουσιν καὶ τὰ γόνατά του λυόμενα, στενάξας δὲ βχθέως εἶπεν ἐντὸς τῆς μεγαλοψύχου καρδίας του.

αφεὺ! ὁ Ζεὺς μοὶ ἔδειξε ξηρὰν ἀνέλπιστον, πρὶν δὲ τὴν φθῆσω ἔσχισα τὰ μανιώδη κύματα· καὶ τῶρα δὲν βλέπω καμμίαν διεξοδὸν διὰ νὰ ἐξέλθω τῆς ἀφριζούσης θαλάσσης.

οὐδὲν ἄλλο βλέπω εἰμὴ φοβεροὺς σκοπέλους περὶ τοὺς ὀ-
ποίους βρυχῶνται ὀρμητικῶς τὰ κύματα, καὶ ἐκ τοῦ βάθους
τῆς ἀβύσσου ὑψοῦνται βράχοι ἀπόκρημνοι. Ποῦ θὰ δυνηθῶ
νὰ πατήσω τὸν πόδα καὶ νὰ διαφύγω τὸν ὄλεθρον ; Φοβοῦ-
μαι μήπως προσπαθοῦντα νὰ ἐξέλθω με ἀρπάσῃ τὸ μέγα
κῦμα καὶ με κτυπήσῃ εἰς τοὺς ὀξεῖς βράχους, τότε δὲ ἡ
τόλμη μου ἀποβῇ ὄλεθρία. Ἄν δὲ πάλιν ἐξακολουθήσω κο-
λυμβῶν μέχρις οὗ εὗρω ἀκτὴν πλαγίως προσβαλλομένην ὑπὸ
τῆς θαλάσσης, φοβοῦμαι μήπως με ἀρπάσῃ ἐκ νέου ἡ τρι-
κυμία καὶ με ὠθήσῃ τὸ ἰχθυοτρόφον πέλαγος στενάζοντα, ἢ
μήπως ἡ μοῖρά μου διεγείρῃ κατ' ἐπάνω μου μέγα τι κῆ-
τος ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια τρέφει πολλὰ ἡ ἔνδοξος Ἀμφι-
τρίτη. Διότι ἡξεύρω ὅτι εἶναι πολὺ κατ' ἐμοῦ ὠργισμένος ὁ
σείων τὴν γῆν ἔνδοξος Ποσειδών.»

Ἐνῷ αὐτὸς ἐσκέπτετο ταῦτα με τὸν νοῦν καὶ με τὴν
καρδίαν του, ὑπερμέγεθες κῦμα τὸν ὠθήσεν ἐπὶ τῆς τρα-
χείας καὶ πετρώδους ἀκτῆς. Τότε θὰ ἐσχίζοντο αἱ σάρκες
του καὶ θὰ συνετρίβοντο τὰ ὀστέα του, ἐὰν ἡ Ἀθηνᾶ δὲν τὸν
ἐνέπνεε· δραξάμενος δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τοῦ βράχου,
προσεκολληθῇ ἐκεῖ μέχρις οὗ παρῆλθε τὸ μέγα κῦμα· καὶ
αὐτὸ μὲν οὕτως ἐξέφυγεν, ἀλλ' ἐπιστρέφον τὸν ἐκτύπησε
μεθ' ὀρμῆς καὶ τὸν παρέσυρε μακρὰν εἰς τὸ πέλαγος. Καθὼς
ὁ πολύπους ὅταν ἀποσπᾶται ἐκ τῆς φωλεᾶς του προσκολ-
λῶνται εἰς τὰς ἀρθρώσεις του πολλαὶ πέτραι, οὕτω καὶ ὁ
βράχος ἐκράτησε τὴν ἐπιδερμίδα τῶν στιβαρῶν χειρῶν τοῦ
Ὀδυσσεως. Ἐν τούτοις ἡ θάλασσα τὸν ἐσκέπασε, καὶ βε-
βαίως ὁ ἀτυχὴς υἱὸς τοῦ Λαέρτου θὰ ἐχάνετο παρὰ τὴν ἀ-
πόφασιν τῆς μοίρας, ἐὰν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ δὲν τὸν
ἐνέπνεεν. Ἀνακύψας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος, διασχί-
ζει κολυμβῶν τὰ κύματα τὰ ὅποια ἐκθράζονται εἰς τὴν
ξηρὰν, καὶ με τὰ ὄμματα προσηλωμένα ἐπὶ τῆς νήσου, ζη-
τεῖ νὰ ἀνακαλύψῃ πού ἀκτὴν πλαγίως προσβαλλομένην ὑπὸ
τῆς θαλάσσης ἢ ὀρμητήριόν τι. Τέλος ἔφθασεν εἰς τὸ στό-
μιον διαυγοῦς ποταμοῦ ὅστις τῷ ἐφάνη καταφύγιον ἀσφα-

λές, διότι οἱ πέριξ βράχοι ἦσαν λειοὶ καὶ ἐπροφύλασσον αὐτὸ ἀπὸ τοὺς ἀνέμους. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνεγνώρισεν ὅτι ἦτο ποταμὸς καὶ ἐκ βάθους ψυχῆς προσηυχήθη ταῦτα.

« Εἰσάκουσόν με, ὅστις καὶ ἂν ἦσαι, παντοδύναμε θεέ! πλησιάζω τὰ παμπόθητα ὕδατά σου, μόλις διαφυγὼν τὰ κύματα καὶ τὴν μανίαν τοῦ Ποσειδῶνος. Ὁ περιπλανώμενος κινεῖ εἰς συμπάθειαν τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, περιπλανάμενος δὲ ἄνθρωπος εἶναι ἐκεῖνος ὅστις εἰσέρχεται τῶρα εἰς τὰ ὕδατά σου ἐπικαλούμενος τὴν βοήθειάν σου ὕστερον ἀπὸ τόσας τρομερὰς ταλαιπωρίας. Εὐσπαγχνίσθητέ με, ὦ βασιλεῦ, κηρύττομαι δὲ ἰκέτης σου. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνος δὲ ἐσταμάτησεν ἀμέσως τὸν ῥοῦν του, ἐκράτησε τὰ κύματα, ἐπαρουσίασεν ἐνώπιόν του ὕδατα γαληνιαῖα καὶ τὸν ἐδέχθη σῶον καὶ ὑγιῇ εἰς τὰς ἐκβολὰς του. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἦτο ἐξηντλημένος, τὰ γόνατα καὶ οἱ βραχίονές του ἐκάμπτοντο, ἡ θάλασσα εἶχε δαμάσει τὴν καρδίαν του. Ὅλον τὸ σῶμά του ἦτο ἐξωγκωμένον, διότι ἄλμυρον ὕδωρ εἶχε πληρώσει τοὺς ῥῶθωνας καὶ τὸ στόμα του· κατέπεσε δὲ ἐπὶ τῆς ὄχθης ἄπνους, ἄφωνος, ἐστερημένος δυνάμεως, βεβαραμένος ὑπὸ κόπου ἀφορήτου. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀνέπνευσεν· αἱ αἰσθήσεις καὶ ἡ καρδία του ἀφυπνίσθησαν· τότε ἀπέσπασεν ἐκ τοῦ στήθους του τὴν ζώνην τῆς θεᾶς καὶ τὴν ἔρριψεν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ ὅστις τὴν παρέσυρεν ἀμέσως πρὸς τὴν θάλασσαν ὅπου τὴν ἔλαβεν ἡ Ἰνώ. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπεμακρύνθη, ἐκρύβη εἰς τοὺς σχοίνους, καὶ ἀφοῦ ἐφίλησέ τὴν γῆν ἐστέναξε βαθέως καὶ εἶπε πρὸς τὴν μεγαλόψυχον καρδίαν του.

« Φεῦ! τί θά γείνω; τί θά μὲ συμβῇ ἀκόμη; Ἐάν διανυκτερεύσω ἀνησυχῶν πλησίον τοῦ ποταμοῦ ἐκ τοῦ ὁποίου πρὸ τῆς πρωτῆς ἐκπέμπεται ψυχρὰ αὔρα, φοβοῦμαι μήπως τὸ ψῦχος καὶ ἡ δρόσος μὲ ἀποτελειώσωσιν εἰς τὴν λειποθυμίαν μου. Ἐάν ἀναβῶ εἰς τὸν ἐν τῷ πυκνῷ δάσει λόφον καὶ κοιμηθῶ μεταξὺ τῶν πυκνῶν θάμνων, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι θά μὲ ἄφινε τὸ ψῦχος καὶ ἡ κούρασις καὶ μὲ κατελάμ-

θανεν ὕπνος γλυκὺς, φοβοῦμαι μήπως γείνω βορὰ καὶ σπάρραγμα τῶν ἀγρίων θηρίων.»

Ταῦτα συλλογίζομενος εὗρεν ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο μέτρον ἦτο προτιμότερον. Διευθύνθη λοιπὸν πρὸς τὸ δάσος τὸ ὁποῖον εὗρε πλησίον τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τινος ὑψώματος καὶ εἰσεχώρησε μεταξὺ δύο δένδρων ἅτινα διεσταυροῦντο ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως· τὸ μὲν ἦτο ἐλαία, τὸ δὲ ἀχρὶελαία. Ἐκεῖ ποτὲ δὲν εἰσέδυσεν ἡ ὑγρὰ πνοὴ τῶν ἀνέμων· ποτὲ ὁ ἀκτινοβόλος ἥλιος δὲν προσέβαλλε τὸ καταφύγιον ἐκεῖνο διὰ τῶν ἀκτίνων του· ποτὲ ἡ βροχὴ δὲν διεπέρα τα φυλλώματα ἐκεῖνα, τόσον τὰ δύο ἐκεῖνα δένδρα ἦσαν πυκνὰ καὶ εἶχον τοὺς κλάδους συμπεπλεγμένους. Ἐκεῖ λοιπὸν συνεσπειρώθη ὁ Ὀδυσσεύς· χωρὶς δὲ νὰ βραδύνῃ ἐπεσώρευσε διὰ τῶν χειρῶν του εὐρὺ στρώμα ἐκ φύλλων, διότι ὑπῆρχον πολλὰ ἐκεῖ διεσπαρμένα ὅσα θὰ ἤρχουν διὰ νὰ προφυλάξωσι δύο ἢ τρεῖς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν μᾶλλον δριμὺν χειμῶνα. Ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς ἰδὼν τὸ στρώμά του ἐχάρη, καὶ κατακλιθεὶς ἐν τῷ μέσῳ ἐσώρευσε καὶ ἄλλα φύλλα διὰ νὰ σκεπασθῇ. Καθὼς ὁ βοσκὸς ὅστις κατοικεῖ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἀγροῦ, μακρὰν παντὸς γείτονος, κρύπτει δαυλὸν ὑπὸ τὴν μέλαιναν τέφραν ὅπως διατηρήσῃ τὸ σπέρμα τοῦ πυρὸς τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ προμηθευθῇ ἀλλαχόθεν, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἐκρύβη ὑπὸ τὸ φύλλωμα. Ἡ δὲ Ἀθηναῖ ἐπέχεεν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του γλυκὺν ὕπνον καὶ ἔκλειε τὰ βλέφαρά του διὰ νὰ τὸν ἀναπαύσῃ ἀπὸ τὴν σκληρὰν του κοῦρασιν.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ζ.

Ἐνῶ ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς καταβλήθεις ὑπὸ τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ καμά-

του, ἡ Ἀθηνᾶ μετέβη εἰς τὴν πόλιν καὶ τὸν λαὸν τῶν Φαιάκων, οἵτινες ἄλλοτε μὲν κατῴκουν εἰς τὴν εὐρύχωρον Ὑπερείαν, πλησίον τῶν Κυκλώπων, ἀνθρώπων βιαίων καὶ αὐθαδῶν οἵτινες ἐλήστευον τὰ κτήματά των διότι ἦσαν ἰσχυρότεροι· μετοικίσας δ' αὐτοὺς ἐκείθεν ὁ ἀρχηγὸς των Ναυσίθοος, τοὺς ἔφερεν εἰς τὴν νῆσον Σχερίαν μακρὰν τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων. Περιέβαλε τὴν πόλιν μὲ τεῖχος, ἔκτισεν οἰκίας διὰ τοὺς πολίτας, ναοὺς διὰ τοὺς θεοὺς καὶ διένειμε τοὺς ἀγρούς. Ἀλλ' ἐκεῖνος πλέον ὑποστάς τὴν κοινὴν μοῖραν κατέβη εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος, διεδέχθη δὲ αὐτὸν ὁ Ἀλκίνοος εἰς τὸν ὑποῖον οἱ θεοὶ ἐδώρησαν σοφίαν. Εἰς τούτου τὰ ἀνάκτορα μετέβη ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὴν ἐπάνοδον τοῦ μεγαλοψύχου Ὀδυσσέως. Εἰσεχώρησε δὲ εἰς τὸ πλούσιον ἐνδιαίτημα ὅπου ἀνεπαύετο κόρη, ὁμοία κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ τὸ κάλλος μὲ τὰς θεάς, ἡ Ναυσικία, θυγάτηρ τοῦ μεγαλοψύχου Ἀλκινόου. Ἐκατέρωθεν τοῦ κατωφλίου, τοῦ ὁποίου αἱ λαμπραὶ θύραι ἦσαν κλεισταί, ἐκοιμῶντο δύο ἀμφίπολοι ἔχουσαι τὸ κάλλος τῶν Χαρίτων. Ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ εἰσέδυσεν ὥς πνοὴ ἀνέμου μέχρι τῆς κλίνης τῆς νεαρᾶς παρθένου, ἐστάθη ὑπὲρ ἄνω τῆς κεφαλῆς της, ἔλαβε τὴν μορφήν τῆς θυγατρὸς τοῦ ἐνδόξου ναύτου Δύμαντος, ἥτις ἦτο συνομηλὴς αὐτῆς καὶ ἀγαπητὴ σύντροφός της, καὶ τῇ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Ναυσικία, διατὶ ἡ μήτηρ σου σὲ ἐγέννησε τόσον ῥάθυμον; Τὰ πλούσια ἐνδύματά σου εἶναι ἀτάκτως διεσκορπισμένα καὶ ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου σου πλησιάζει, καθ' ἣν σὺ ἡ ἰδία ὀφείλεις νὰ ἐνδυθῇς τὰ ὠραιότερά σου καὶ νὰ δώσῃς ἐπίσης τοιαῦτα εἰς ἐκείνους οἵτινες θὰ σὲ συνοδεύσωσι. Τοιοῦτοτρόπως θὰ λάβῃς καλὸν ὄνομα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ θὰ εὐχαριστῇς τὸν πατέρα σου καὶ τὴν σεβασμίαν μητέρα σου. Πίστευσόν με λοιπὸν καὶ ἅς ὑπάγωμεν εἰς τοὺς πλυνοὺς ἅμα ἐξημερώσῃ· θὰ σὲ συνοδεύσω καὶ θὰ ἐργασθῶ μετὰ σοῦ, διότι δὲν θὰ μείνῃς πλέον ἐπὶ πολὺ παρθένος. Ἦδῃ οἱ πρῶτοι τῶν Φαιάκων σὲ ζητοῦσι διότι καὶ ἡ

οικογένειά σου εἶναι εὐγενής. Βίασον λοιπὸν τὸν πατέρα σου ἅμα τῇ πρώτῃ νὰ σοὶ ἐτοιμάσῃ ἡμιόνους καὶ ἅμαξαν ἥτις νὰ μεταφέρῃ τὰς ζώνας καὶ τοὺς πέπλους καὶ τὰ λαμπρὰ ἐπανωφόριά σου. Καὶ διὰ σέ αὐτὴν εἶναι προτιμότερον τοῦτο ἢ νὰ ὑπάγῃς πεζή, διότι οἱ πλυνοὶ ἀπέχουσι πολὺ ἀπὸ τὴν πόλιν.»

Εἰποῦσα τὰς λέξεις ταύτας ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν Ὀλυμπον ὅπου ὡς λέγουσιν ὑπάρχει ἡ αἰωνία κατοικία τῶν θεῶν, κατοικία τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἐνοχλοῦσιν οἱ ἄνεμοι, οὐδέποτε βρέχει ἡ βροχή, οὐδέποτε καλύπτει ἡ χιών, ἀλλ' ὁ ἀὴρ εἶναι καθαρὸς καὶ ἀνέφελος· ἐκεῖ τὰ πάντα πληροῖ λευκὴ λάμψις καὶ οἱ μάκαρες θεοὶ καθ' ἡμέραν εὐφραίνονται. Ἐκεῖ δὲ ἐπέστρεψεν ἡ Ἀθηνᾶ ἀφοῦ συνεβούλευσε τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀλκινόου.

Ἀμέσως ἐφάνη ἡ Ἥως καὶ ἀφύπνισε τὴν Ναυσικάν, ἥτις θαυμάζουσα καὶ ἀποροῦσα διὰ τὸ ὄνειρον τὸ ὁποῖον εἶδε κατέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα της καὶ τὴν σεβασμίαν μητέρα της. Τοὺς εὔρε δὲ ἀμφοτέρους· τὴν μὲν μητέρα της εὔρε καθημένην πλησίον τῆς ἐστίας μετὰ τῶν ὑπηρετῶν της καὶ κλώθουσαν διὰ τῆς ἡλακάτης ἔριον πορφυροῦν, τὸν δὲ πατέρα της ἀπῆντησεν εἰς τὴν θύραν ἐξερχόμενον διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ συμβούλιον, ὅπου τὸν εἶχον καλέσει οἱ Φαίακες, μετὰ τῶν ἄλλων βασιλέων. Πλησιάσασα αὐτὸν τῷ εἶπεν·

« Ἀγαπητὲ πάτερ, δὲν θὰ μὲ κάμῃς τὴν χάριν νὰ διατάξῃς νὰ μοῦ ἐτοιμάσουν μεγάλην καὶ ταχεῖαν ἅμαξαν διὰ νὰ μεταφέρω εἰς τοὺς πλυνοὺς τὰ ὠραῖα ἐνδύματά μας ; διότι εἶναι ῥεμπωμένα καὶ εἶναι πρέπον, ὅταν μεταβαίνῃς διὰ νὰ συνεδριάξῃς μὲ τοὺς προὔχοντας τοῦ τόπου, νὰ φορῇς καθαρὰ ἐνδύματα. Ἐχεις εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου πέντε υἱούς. Οἱ δύο εἶναι ἑγγαμοὶ· οἱ ἄλλοι, εἰς τὸ ἄνθος ἀκόμη τῆς ἡλικίας των, θέλουσι πάντοτε νὰ παρουσιάζωνται εἰς τὸν χορὸν μὲ ἐνδύματα καθαρὰ· δι' ὅλα δὲ ταῦτα πρέπει νὰ φροντίζω ἐγώ.»

Ταῦτα εἶπεν ἐπειδὴ δὲν ἐτόλμα νὰ ἀναφέρῃ περὶ τοῦ γάμου της εἰς τὸν ἀγαπητὸν της πατέρα. Ἄλλ' αὐτὸς ἐνόησε τὰ πάντα καὶ τῇ ἀπεκρίθη.

«Δὲν σοὶ ἀρνοῦμαι, κόρη μου, μήτε τὰς ἡμιόνους μου μήτε ὅ,τι ἄλλο θελήσης. Ὑπαγε, καὶ οἱ ὑπηρέται μου ἅς σοὶ ἐτοιμάσωσιν ἀμάξιον μέγα καὶ ταχύ.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔδωκε τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς εἰς τοὺς ὑπηρέτας, οἵτινες, σπεύδοντες νὰ ὑπακούσωσιν, ἐξῆλθον καὶ ἡτοίμασαν τὸ μέγα ἀμάξιον· ἔφερον δὲ καὶ ἔζευξαν τὰς ἡμιόνους ὑπὸ τὴν ἀπήνην. Τότε ἡ Ναυσικὰ κατεβίβασε τὰ πλούσια ἐνδύματα τὰ ὅποια ἐσώρευσεν ἐπὶ τοῦ ἀμαξίου, ἐνῶ ἡ μήτηρ της ἐγέμισε κάνιστρον ἐκ φαγητῶν ἀφθόνων καὶ ποικίλων καὶ ἐπλήρωσεν οἴνου αἷγειον ἀσκόν. Ἡ νέα κόρη ἀνέβη εἰς τὸ ἀμάξιον καὶ ἡ μήτηρ τῇ ἔδωκε φιᾶλην χρυσὴν μὲ ἔλαιον εὐῶδες διὰ νὰ χρισθῇ λουσθεῖσα μετὰ τῶν ἀμφιπόλων της. Τότε ἔλαβε τὸ μαστίγιον καὶ τὰ ἡνία καὶ παρώτρυνε τὰς ἡμιόνους. Αὗται δὲ, κροτοῦσαι θορυβωδῶς τοὺς πόδας, ὥρμησαν πλήρεις προθυμίας καὶ ἔσυραν τὰ ἐνδύματα καὶ τὴν Ναυσικὰν ἣτις δὲν ἦτο μόνη, διότι συνώδευον αὐτὴν ὅλαι αἱ ἀκόλουθοί της.

Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὰς εὐθαλεῖς ὄχθας τοῦ διαυγοῦς ποταμοῦ ὅπου ἦσαν πλυνοὶ πλήρεις πάντοτε ὕδατος καθαροῦ καὶ ἀφθόρου ἐξαλείφοντος ὅλας τὰς ἀκαθαρσίας, ἀπέζευξαν τὰς ἡμιόνους καὶ τὰς ἀπέλυσαν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ὀρητικοῦ ποταμοῦ διὰ νὰ βοσκήσωσι χλόην γλυκυτάτην ὡς μέλι. Ἐν τούτοις αἱ νεάνιδες ἔλαβον ὑπὸ τοὺς βραχίονας τὰ ἐνδύματα, τὰ ἐβύθισαν εἰς τὸ βαθὺ ὕδωρ καὶ τὰ ἐστοίβαζον εἰς τοὺς βόθρους μὲ ταχύτητα φιλοτιμούμεναι πρὸς ἀλλήλας. Μετ' ὀλίγον τὰ ἐπλυνον καὶ τὰ ἐκαθάρισαν ἀπὸ πᾶσαν κηλίδας· τότε τὰ ἠπλωσαν μετὰ προσοχῆς ἐπὶ τῶν χαλίκων τῆς παραλίας τοὺς ὁποίους ἡ θάλασσα ἔπλυνε διὰ τῶν ὑδάτων της. Ἐπειτα, ἐνῶ ταῦτα ἐξηραίνοντο εἰς τὰς φλογεράς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἐλούσθησαν καὶ αὐταί, ἐχρίσθησαν μὲ τὸ εὐῶδες ἔλαιον καὶ ἐκάθησαν διὰ νὰ φάγωσι παρὰ τὰς

ὄχθας τοῦ ποταμοῦ. Ἀφοῦ δὲ ἐχορτάσθησαν, ἔρριψαν τὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς των καὶ ἤρχισαν νὰ παίζωσι τὴν σφαῖραν· ἐν μέσῳ δὲ αὐτῶν ἤρχισε τὸ παιγνίδιον ἡ λευκοῦς βραχίονος ἔχουσα Ναυσικάα. Ὅπως ἡ ὑπερήφανος Ἀρτεμις, ἡ μὲ τὸ κυνήγιον τῶν ἀγριοχοίρων καὶ τῶν ἐλάφων διασκεδάζουσα, διατρέχει τὸν Ἐρύμανθον ἢ τὸν ὑψηλὸν Ταῦγετον περικυκλουμένη ὑπὸ τῶν νυμφῶν αἵτινες συμμερίζονται τὰς διασκεδάσεις της ἐνῷ ἡ Ἀητῶ χαίρει ἐν τῇ καρδίᾳ της, διότι ἡ θυγάτηρ της ὑφόνει ὑπεράνω πασῶν τῶν ἄλλων τὴν κεφαλὴν καὶ διακρίνεται εὐκόλως μετὰξὺ αὐτῶν, μολονότι ὅλαι εἶναι ὠραῖαι, οὕτω καὶ ἡ νεαρὰ παρθένος Ναυσικάα διέπρεπεν ἐν μέσῳ τῶν ἀμφιπόλων της.

Ἀλλὰ τέλος ἔφθασεν ἡ στιγμή καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ ζεύξωσι τὰς ἡμιόνους καὶ νὰ ἀναχωρήσωσιν, ἀφοῦ διπλώσωσι τὰ πλεύσια ὑφάσματα· τότε ἡ Ἀθηνᾶ ἐφεῦρεν ἄλλο μέσον διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ ὁ Ὀδυσσεύς, νὰ ἰδῇ τὴν ὠραίαν κόρην καὶ νὰ τὸν ὀδηγήσῃ αὕτη εἰς τὴν πόλιν τῶν Φαιάκων. Ἡ βασιλόπαις ἔρριψε τὴν σφαῖραν εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἀκολουθούς της, ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ καὶ ἡ σφαῖρα ἔπεσεν εἰς τὸ ταχύ ρεύμα τοῦ ποταμοῦ. Αἱ νεάνιδες ἐξέφερον μεγάλην κραυγὴν· ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς ἐξύπνησεν, ἀνεκάθησεν ἐπὶ τῆς ἀχυροστρωμνῆς του καὶ ἐσκέφθη ἐν τῇ καρδίᾳ του.

« Φεῦ! ποῦ εἶμαι; ποῖοι θνητοὶ κατοικοῦσι τὴν γῆν ταύτην; εἶναι ἄρά γε ὑπερήφανοι, ἄγριοι καὶ ἄδικοι; εἶναι φιλόξενοι καὶ φοβοῦνται τοὺς θεούς; Φωναὶ γυναικεῖαι ἔφθασαν εἰς τὰς ἀκοάς μου, ὥς ἐάν ᾤσαν φωναὶ νυμφῶν αἵτινες κατοικοῦσιν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, εἰς τὰς πηγὰς τῶν ποταμῶν καὶ εἰς τοὺς χλοάζοντας λειμῶνας. Ἴσως εὐρίσκομαι πλησίον ἀνθρώπων ὁμιλούντων; Ἄς ἴδωμεν, ἐγὼ ὁ ἴδιος θέλω νὰ ἐξετάσω καὶ νὰ πληροφορηθῶ. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς ἀφῆκε τὴν στρωμνὴν του, καὶ διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς του ἀπέσπασεν ἔκ τινος δένδρου κλάδον πυκνὸν διὰ νὰ κρύψῃ τὴν γυμνότητά του καὶ ὤριμηνεν ὡς λέων τροφόμενος εἰς τὰ ὄρη, ὅστις, θάρσυν

εἰς τὴν ἀνδρείαν του, καταφρονεῖ τὴν βροχὴν καὶ τοὺς ἀνέμους καὶ πηδᾷ με ἀστράπτοντας ὀφθαλμοὺς κατὰ τῶν βοῶν, κατὰ τῶν προβάτων καὶ κατὰ τῶν ἀγρίων ἐλάφων· ἢ, ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τῆς πείνης, πειρᾶται νὰ εἰσέλθῃ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ στερεὰ ποιμνιοστάσια διὰ νὰ εὔρῃ τροφήν. Οὕτως ὁ Ὀδυσσεὺς, μετ' ὅλην τὴν γυμνότητά του, ἔμελλε νὰ εἰσορμῇ μετὰ τῶν καλλιπλοκάμων νεανίδων, διότι τὸν ἐβίαζεν ἡ ἀνάγκη. Τόσῃν δὲ φρίκῃν ἐπροξένησεν εἰς αὐτὰς ὅταν ἐνεφανίσθη ῥερυπωμένος ὑπὸ τοῦ θαλασσίου ὕδατος, ὥστε διεσκορπίσθησαν ὅλαι τρέμουσαι πρὸς τοὺς βράχους τῆς παραλίας. Μόνη δὲ ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀλκινόου ἔμεινεν ἀκίνητος, διότι ἡ Ἀθηνᾶ τῇ ἐνέπνευσε θάρρος καὶ τὴν ἡλευθέρωσεν ἀπὸ τὸν φόβον. Ἐστάθη δὲ καὶ παρετήρει τὸν Ὀδυσσεᾶ· οὗτος δὲ ἀμφίβαλεν ἂν ἔπρεπε νὰ ἰκετεύσῃ τὴν εὐόφθαλμον κόρην ἐναγκαλιζόμενος τὰ γόνατά της, ἢ ἐὰν ἔπρεπε νὰ τὴν ἰκετεύσῃ μακρόθεν μετ' ὧν λόγους νὰ τῇ δείξῃ τὴν πόλιν καὶ νὰ τῇ δώσῃ ἐνδύματα. Τέλος τῷ ἐφάνη προτιμότερον νὰ τὴν ἰκετεύσῃ μακρόθεν μετ' ὧν λόγους, μήπως, ἐὰν ἐνηγκαλίζετο τὰ γόνατά της, ὠργίζετο κατ' αὐτοῦ ὁ νοῦς τῆς παρθένου. Εὐθὺς λοιπὸν τῇ εἶπε τοὺς θωπευτικοὺς καὶ ἐπιτηδείους τούτους λόγους.

«ὦ βασίλισσα, θεὰ ἡ θνητὴ, προσπίπτω εἰς τοὺς πόδας σου. Ἐὰν ᾔσαι θεὰ τις ἐκ τῶν κατοικοῦσων τὸν εὐρύχωρον οὐρανὸν, λέγω ὅτι ὁμοιάζεις ἀπαραλλάκτως μετ' ἡν Ἀρτεμιν, τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διὸς, καὶ κατὰ τὸ κάλλος, καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν. Ἐὰν δὲ ᾔσαι θνητὴ ἐξ ἐκείνων αἵτινες ζῶσιν εἰς τὴν γῆν, τρισευτυχεῖς ὁ πατήρ σου καὶ ἡ σεβασμία σου μήτηρ, τρισευτυχεῖς δὲ καὶ οἱ ἀγαπητοὶ ἀδελφοί σου. Βεβαίως ἡ ψυχὴ των εὐρίσκεται εἰς διηνεκὴ ἀγαλλίασιν ἕνεκα σοῦ, ὅταν βλέπωσι τοιοῦτον βλαστόν των νὰ προβαίνει εἰς τὸν χορόν. Ἀλλὰ πόσον θὰ ᾔῃαι πλειότερον εὐτυχὴς ἐκεῖνος ὅστις μετὰ πάμπόλλα δῶρα θὰ σὲ φέρῃ εἰς τὴν πλουσίαν του κατοικίαν! Ὅχι, ποτὲ μετὰ τῶν θνητῶν δὲν συνήντησαν οἱ ὀφθαλμοί σου»

μοί μου τοσαύτην καλλονὴν εἴτε παρ' ἀνδρὶ εἴτε παρὰ γυναικί, καὶ εἰς τὴν θέαν σου μὲ καταλαμβάνει θαυμασμός. Ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν Δῆλον, πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, εἶδον εὐθυτενῇ ὥς σὲ ἀναβλαστάνοντα τοιοῦτον νέον κλάδον φοίνικος· (ἐπεὶ δὲ ἐπεσκέφθην καὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα, μὲ ἠκολούθει δὲ πολὺς λαὸς ἀναχωροῦντα διὰ τὸ ταξιδίδιον τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ μοὶ προξενήσῃ τόσας βασάνους). Ὅταν εἶδα τὸν κλάδον ἐκεῖνον, ἐπὶ πολὺ ἐθαύμαζον διότι ἡ γῆ δὲν εἶχε παραγάγει ἀκόμῃ τόσον ὠραῖον δένδρον. Οὕτω καὶ διὰ σέ, ὦ γύναι, ἐκπλήττομαι, θαυμάζω καὶ δὲν τολμῶ νὰ ἐναγκαλισθῶ τὰ γόνατά σου. Πολλαὶ δυστυχίαι μὲ πιέζουσι· χθὲς μόλις ἐλυτρώθην ἀπὸ τὴν τρομερὰν θάλασσαν, ἀφοῦ ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας μὲ ἐτυράννησαν τὰ κύματα ἀπὸ τῆς νήσου Ὠγυγίας· τῶρα θεότης τις μὲ ἔρριψεν ἐπὶ τῆς παραλίας ταύτης, καὶ βεβαίως θὰ πάθω που καὶ ἐνταῦθα καὶ ἕτερόν τι κακόν. Διότι δὲν πιστεύω νὰ παύσωσι τὰ δεινὰ μου, καὶ πολὺ θὰ μὲ βασανίσωσιν ἀκόμῃ οἱ θεοί. Ἀλλ' ὦ βασίλισσα, λάβε οἶκτον δι' ἐμέ· εἰς σέ πρώτην καταφεύγω ἀφοῦ ἔπαθα τόσα κακὰ· ἐκ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων ὅσοι κατοικοῦσιν εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν γῆν ταύτην κανένα δὲν γνωρίζω. Δεῖξόν μοι τὴν πόλιν καὶ δός μοι διὰ νὰ καλυφθῶ ῥάκος τι ἢ περικάλυμμα τῶν ἐνδυμάτων, ἐὰν, ἐρχομένη ἐνταῦθα, ἔφερες τοιοῦτό τι. Εἴθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ σοὶ δώσωσιν ὅ,τι ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ σου, σύζυγον, οἰκίαν καὶ γλυκεῖαν ὁμόνοιαν. Ὁχι, οὐδὲν καλλίτερον καὶ ἐπιθυμητότερον οἰκίας κυβερνωμένης παρ' ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ὁμοφρονούντων. Τοῦτο προξενεῖ τὴν ἀπελπισίαν τῶν φθονερῶν καὶ τὴν εὐφροσύνην τῶν ἀγαθῶν καρδιῶν, ἀλλὰ τὴν μεγαλειτέραν ὠφέλειαν ἀπολαμβάνουσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι. »

Τότε ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν ἡ λευκώλενος Ναυσικάα.

α ὦ φίλε, σοὶ δίδω τὸ ὄνομα τοῦτο διότι δὲν φαίνεσαι μήτε ἀγενὴς μήτε ποταπὸς ἄνθρωπος· ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς διανέμει μόνος του τὴν εὐτυχίαν εἰς τοὺς θνητοὺς, καὶ τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κακοὺς, εἰς ἕκαστον ὅπως θέλει. Εἰς σέ

ἔδωκε τὸ μερίδιόν σου καὶ πρέπει νὰ τὸ ὑποστῇς ἀγογγύ-
στως. Τώρα ὅμως, ἐπεὶδὴ ἔφθασες εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν πό-
λιν μας, δὲν θὰ στερηθῇς οὔτε ἐνδυμάτων οὔτε ἄλλου τινὸς
ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια δικαιοῦται νὰ λάβῃ ὁ δυστυχὴς ὁ
προσερχόμενος ὡς ἐκέτης. Ἐὰν σὲ ὀδηγήσω μέχρι τῆς πό-
λεως καὶ θὰ σοὶ εἴπω τὸ ὄνομα τοῦ λαοῦ ὅστις κατοικεῖ
εἰς αὐτήν. Οἱ κατέχοντες τὴν πόλιν καὶ τὴν γῆν ταύτην
καλοῦνται Φαίακες, ἐγὼ δὲ εἶμαι θυγάτηρ τοῦ μεγαλοψύ-
χου Ἀλκινόου ὅστις ἄρχει καὶ βασιλεύει ἐπὶ τῶν Φαίακων. »

Ταῦτα εἰπούσα ἐστράφη πρὸς τὰς ἀμφιπόλους της καὶ
ἔδωκε τὰς ἀκολουθοῦσας διατάγας.

« Ἐλθετε πλησίον μου, ἀγαπηταί μου σύντροφοι, ποῦ
ἐφύγετε ἰδοῦσαι ἓνα ἄνδρα; Μήπως τὸν ἐξελάβετε ὡς ἐχ-
θρόν; Οὔτε ὑπάρχουσιν οὔτε δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν ἄνθρω-
ποι οἵτινες νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν γῆν τῶν Φαίακων φέροντες
ἔχθραν καὶ πόλεμον, διότι εὔμεθα ἀγαπητοὶ εἰς τοὺς θεούς.
Πρὸς τοῦτοις δὲ κατοικοῦμεν μακρὰν τῶν ἄλλων χωρῶν,
εἰς τὰ ἄκρα τῆς πολυταράχου θαλάσσης καὶ δὲν συγκαίνο-
μεν μὲ ξένους λαούς. Ἀλλ' ὁ δυστυχὴς οὗτος ἔφθασεν
ἐδῶ περιπλανηθεὶς καὶ πρέπει νὰ τὸν ὑποδεχθῶμεν φιλικῶς,
διότι οἱ ξένοι καὶ οἱ ἐπαῖται πέμπονται παρὰ τοῦ Διὸς καὶ
εὐχαριστεῖται οὗτος διὰ τὰ ἐλάχιστα δῶρα τὰ ὅποια τοῖς
δίδομεν. Δότε λοιπὸν, ἀμφίπολοι, εἰς τὸν ξένον φαγητὸν καὶ
οἶνον, καὶ λούσατέ τον εἰς τὸν ποταμὸν εἰς μέρος προφυ-
λαττόμενον ἀπὸ τοὺς ἀνέμους. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖναι δὲ ἐστάθησαν ἐνθαῤῥύνουσαι ἢ μία
τὴν ἄλλην· ἔπειτα δὲ, ὑπακούουσαι εἰς τὴν διαταγὴν τῆς
Ναυσικάας, ὠδήγησαν τὸν Ὀδυσσεῆα εἰς μέρος μὴ προσβαλ-
λόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, παρέθεσαν αὐτῷ χλαῖναν καὶ χι-
τῶνα διὰ νὰ ἐνδυθῇ, τῷ ἔδωσαν τὴν χρυσοῦν φιάλην τὴν πε-
ριέχουσαν τὸ εὐῶδες ἔλαιον καὶ τὸν διέταξαν νὰ λουσθῇ εἰς
τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ. Τότε ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς εἶπε πρὸς
τὰς ἀμφιπόλους.

« Μακρυνθῆτε, ἀκόλουθοι, ἀφήσατέ με μόνον νὰ καθα-

ρίσω τὸν ἄφρον ὅστις ῥυπαίνει τοὺς ὤμους μου· ἀφήσατέ με νὰ μυρωθῶ, διότι πρὸ πολλοῦ δὲν ἔχρισα τὸ σῶμά μου μὲ ἔλαιον. Ἐνώπιόν σας δὲν εἰμπορῶ νὰ λουσθῶ, διότι συστέλλομαι νὰ φανῶ γυμνὸς ἐνώπιον τοσοῦτων καλλιπλοκάμων νεανίδων. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖναι δὲ ἀπεμακρύνθησαν καὶ ἀνήγγειλαν τοὺς λόγους τούτους εἰς τὴν Ναυσικαάν. Ἐν τούτοις ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς ἔλουσεν εἰς τὸν ποταμὸν τὴν ῥάχιν καὶ τοὺς εὐρεῖς ὤμους τοῦ ἑκαθήρισε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀπὸ τοὺς ῥυτίλους τῆς ἀφρώδους θαλάσσης, μετὰ τὸ λουτρὸν δὲ ἐχρίσθη διὰ τοῦ ἐλαίου καὶ ἐφόρεσε τὰ ἐνδύματα τὰ ὅποια τῷ ἔδωκεν ἡ νεαρά παρθένος. Τότε ἡ Ἀθηνᾶ τὸν παρουσίασε μεγαλείτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον καὶ ἄφησε τὴν ὥραίαν κόμην τῆς κεφαλῆς τοῦ νὰ κρέμαται εἰς λαμπροὺς ἰούλους, ὁμοίους μὲ τὰ ἄνθη τοῦ ὑακίνθου. Ὅπως ἔμπειρος τεχνίτης, εἰς τὸν ὅποῖον ὁ Ἥφαιστος καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἐδίδαξαν παντοίαν τέχνην, ἐπιχρυσώνει τὸν ἄργυρον καὶ κατασκευάζει ὠραιότατα ἔργα, οὕτω καὶ ἡ Ἀθηνᾶ κατέχευε τότε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ Ὀδυσσεῶς χάριν θεῖαν. Ἐπειτα δὲ μετέβη οὗτος καὶ ἐστάθη κατὰ μέρος εἰς τὸ παράλιον τῆς θαλάσσης ἀστράπτων ὑπὸ καλλονῆς καὶ θελγήτρων, ἡ δὲ παρθένος τὸν ἐθαύμασε καὶ εἶπε πρὸς τὰς ὥραιας ἀμφιπόλους της.

« Ἀκούσατε, ὥραῖαί μου ἀμφίπολοι, αὐτὸ τὸ ὅποιον θὰ σᾶς εἰπῶ. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν ἦλθεν ἐν μέσῳ τῶν εὐγενῶν Φαιάκων ἄνευ τῆς θελήσεως θεοῦ τινος ἐκ τῶν κατοικούντων τὸν Ὀλυμπον. Κατ' ἀρχὰς μὲν μοὶ ἐφάνη ἄνευ καλλονῆς, καὶ τώρα παραβάλλεται μὲ τοὺς θεοὺς τοὺς κατοικούντας τὸν εὐρὺν οὐρανόν. ὦ! ἐὰν τοιοῦτος ἀνὴρ μοὶ ἦτο προωρισμένος ὡς σύζυγος, κατοικῶν ἐνταῦθα καὶ εὐχαριστούμενος νὰ μένῃ ἐδῶ! Ἀλλὰ δότε, ὦ ἀμφίπολοί μου, εἰς τὸν ξένον φαγητὸν καὶ οἶνον. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖναι δὲ ὑπήκουσαν προθύμως καὶ παρέθεσαν εἰς τὸν Ὀδυσσεῆα τὰ φαγητὰ καὶ τὸ ποτὸν, οὗτος δὲ

ἤρχισε νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ ἀπλήστως διότι πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἦτο νῆστις. Ἐν τούτοις ἡ λευκώλενος Ναυσικάα ἄλλο ἐπενόησε. Θέσασα ἐπὶ τοῦ ἀμαξίου τὰ ἐνδύματα ἀφοῦ τὰ ἐδίπλωσεν, ἔξευξε τὰς ἡμιόνους, ἀνέβη εἰς τὸ ἀμάξιον καὶ ἀπέτεινε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς λόγους.

« Ἐγέρθητι, ξέने, νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν πόλιν· θὰ σὲ φέρω μέχρι τῆς κατοικίας τοῦ ἐνδόξου πατρός μου, ὅπου νομίζω ὅτι θὰ εὔρης τοὺς ἀρίστους τῶν Φαιάκων. Δὲν μοὶ φαίνεται ἀσύνητος· πράξον λοιπὸν ὅ,τι θὰ σοὶ εἴπω. Ἐνόσω μὲν διαβαίνομεν τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς καλλιεργημένας τῶν ἀνθρώπων γαίας, βάδιζον ταχέως μετὰ τῶν ἀμφιπόλων μου πλησίον τοῦ ἀμαξίου, καὶ ἐγὼ θὰ προπορεύωμαι. Ὅταν δὲ φθάσωμεν εἰς τὴν πόλιν τὴν ὁποίαν περικυκλοῦσι τεῖχη ὑψηλὰ, τὴν ὁποίαν διαιρεῖ εὐρύχωρος λιμὴν τοῦ ὁποίου ἡ εἴσοδος εἶναι στενὴ, ὅπου ἕκαστος ἔχει σταθμὸν διὰ τὰ εἰς τὴν ξηρὰν ἀνειλκυσμένα πλοῖά του, καὶ ὅπου ὑψοῦται πρὸ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἡ ἐκ λίθων μεγάλων καὶ πελεκητῶν στερεῶς κατεσκευασμένη ἀγορὰ (ἐκεῖ φροντίζουν διὰ τὰ ἀναγκαιοῦντα πρὸς ἐξόπλιν τῶν πλοίων, διὰ τὰ σχοινία, διὰ τὰ πανία καὶ διὰ τὴν πελέκην τῶν κωπῶν, διότι οἱ Φαίακες δὲν ἐνασχολοῦνται περὶ βελῶν καὶ φαρέτρας, ἀλλὰ περὶ ἰστῶν, περὶ κωπῶν καὶ περὶ πλοίων τὰ ὅποια τοὺς μεταφέρουσι χαίροντας διὰ τῆς ἀφριζούσης θαλάσσης), θέλω νὰ ἀποφύγω τοὺς σαρκαστικούς λόγους· φοβοῦμαι τὴν μομφὴν τῶν διαβατῶν, διότι ὑπάρχουσι πολλοὶ αὐθάδεις μετὰ τοῦ λαοῦ, καὶ ὁ μᾶλλον φιλοκατήγορος ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἤθελον μᾶς συναντήσει θὰ ἔλεγε « Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ τόσον ὠραίος καὶ τόσον μεγαλοπρεπὴς ξένος ὅστις συνοδεύει τὴν Ναυσικάαν ; ποῦ τὸν εὔρε ; βεβαίως μετ' ὀλίγον θὰ γίνῃ σύζυγός της· ἢ ἴσως εἶναι ἄνθρωπός τις ἐρχόμενος μακρόθεν τὸν ὁποῖον παρέλαβε μακρὰν τοῦ πλοίου του περιπλανηθέντα· ἢ εἶναι θεός τις ὅστις εἰσακούσας τὰς εὐχάς της κατέβη ἐξ οὐρανοῦ καὶ θὰ τὸν ἔχη πάντοτε μεθ' ἐαυτῆς. Βεβαίως προτιμότερον

ἦτο δι' αὐτὴν νὰ ζητήσῃ σύζυγον ἀλλαχόθεν, ἀφοῦ περιφρονεῖ τοὺς συμπολίτας τῆς Φαίακας ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ καὶ εὐγενεῖς τὴν ζητοῦσιν ὡς σύζυγον.» Αὐτὰ θὰ εἴπωσι καὶ με τοιούτους λόγους θὰ με προσβάλῃσι. Καὶ ἐγὼ αὐτὴ δὲ θὰ κατηγόρουν ἐκείνην, ἥτις ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν ἀγαπητῶν τῆς γονέων, θὰ ἀνემιγνύετο με τοὺς ἄνδρας πρὶν νυμφευθῇ δημοσίως. Ἐνόησον λοιπὸν καλῶς τοὺς λόγους μου, ὦ ξένε, διὰ νὰ ἐπιτύχῃς παρὰ τοῦ πατρός μου τὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν εἰς τὴν πατρίδα σου ἐπάνοδον. Θὰ συναντήσωμεν εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ ἄλλος αἰγείρων ἀφιερωμένον εἰς τὴν Ἀθηνᾶν· ἐντὸς αὐτοῦ ῥέει κρήνη, καὶ χλοεροὶ λειμῶνες τὸ περικυκλοῦσιν· ἐκεῖ εἶναι τὸ ἰδιαιτέρον κτῆμα τοῦ πατρός μου καὶ ἀνθηρὸς κῆπος τόσον μακρὰν ἀπὸ τῆς πόλεως ὅσον ἀκούεται ἡ φωνὴ ἀνθρώπου. Ἐκεῖ θὰ σταματήσῃς μέχρις οὗ ἡμεῖς φθάσωμεν εἰς τὰ τεῖχη καὶ εἰσέλθωμεν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρός μου. Ὅταν συμπεράνης ὅτι ἐφθάσαμεν εἰς τὴν οἰκίαν μας, ἀναχώρησον καὶ ζήτησον τὴν οἰκίαν τοῦ μεγαλοφύχου Ἀλκινόου. Εἶναι εὐκόλον νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃς, καὶ παιδίον ἡδύνατο νὰ σὲ ὁδηγήσῃ, διότι δὲν εὐρίσκεται οἰκία Φαίακων ὁμοία με τὴν τοῦ ἥρωος Ἀλκινόου. Ἄμα φθάσῃς εἰς τὴν ἐξώθυραν καὶ εἰσέλθῃς εἰς τὴν στοάν, δίελθε τάχιστα τὴν μεγάλην αἴθουσαν καὶ ὑπαγε νὰ εὔρῃς τὴν μητέρα μου. Κάθηται δὲ αὕτη πλησίον τοῦ λαμπροῦ πυρὸς τῆς ἐστίας, νήθουσα με τὴν ἡλακάτην ἔρια πορφυρᾷ θαυμαστὰ καὶ στηριζομένη ἐπὶ στήλης· ἔπισθεν δὲ αὐτῆς κάθονται αἱ ὑπηρετρίαι τῆς, καὶ εἰς τὰ πλάγια αὐτῆς ὑπάρχει ὁ θρόνος ὅπου ὁ πατήρ μου κάθηται διὰ νὰ πίνῃ οἶνον ὡς θεός. Χωρὶς νὰ σταθῇς ἐνώπιόν του, ἔκτεινον τὰς χεῖρας καὶ ἐναγκαλισθῇτι τὰ γόνατα τῆς μητρός μου διὰ νὰ ἀξιωθῇς τάχιστα νὰ ἴδῃς χαίρων τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἀποστολῆς σου. Ὅσον μακρὰν καὶ ἂν κατοικήῃς, ἐάν ἡ μήτηρ μου σὲ συμπαθήσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς, δύνασαι νὰ ἐλπίσῃς ὅτι θὰ ἐπανίδῃς τοὺς φιλτάτους σου καὶ

θὰ φθάσης εἰς τὸν λαμπρόν σου εἶκον καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς τῆς πατρίδος σου. »

Ταῦτα εἰποῦσα ἐκέντησε τὰς ἡμίονους διὰ τοῦ ὥραίου μαστιγίου, αὐταὶ δὲ τάχιστα ἄφησαν ὀπίσω των τὰ ῥεῖθρα τοῦ ποταμοῦ καλπάζουσαι καὶ ὀρμῶσαι μετὰ ζέσεως. Ἡ Ναυσικάα, ἐπιτηδεύς ἡνιοχοῦσα, συνεῖχεν αὐτάς διὰ νὰ δύνανται νὰ ἀκολουθῶσιν αὐτὴν αἱ ἀμφίπολοί της καὶ ὁ Ὀδυσσεύς.

Ἐν τούτοις ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ἱερὸν δάσος τῆς Ἀθηνᾶς ὅπου ὁ ἥρως ἐστάθη καὶ ἐδεήθη ἀμέσως πρὸς τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διός.

« Ἀκουσόν μου, θύγατερ τοῦ αἰγιοόχου Διός, κόρη ἀδάμαστος. Ἀφοῦ δὲν μὲ ἤκουσες ὅταν συνέτριβε τὴν σχεδίαν μου ὁ σεβαστὸς Ποσειδὼν καὶ μὲ ἐβύθιζεν εἰς τὰ ὕδατα, ἀκουσόν με τώρα τοῦλάχιστον καὶ ἀξιώσόν με νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν πόλιν τῶν Φαιάκων καὶ νὰ κινήσω τὸν οἶκτον καὶ τὴν ἀγάπην των. »

Ταῦτα εἶπε προσευχόμενος, ἐπήκουσε δὲ αὐτοῦ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, χωρὶς νὰ φανερωθῇ εἰς αὐτὸν ἕνεκα σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς της, ὅστις ἦτο πάντοτε καθ' ὑπερβολὴν ὠργισμένος ἐναντίον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεύος μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἔφθασεν οὗτος εἰς τὴν πατρίδα του.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η.

Ἐνῷ ὁ θεὸς καὶ πολύτλας Ὀδυσσεύς ἀπευθύνει τὴν δέησιν ταύτην πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν, αἱ ἰσχυραὶ ἡμίονοι ἔφερον εἰς τὴν πόλιν τὴν νεαρὰν Ναυσικάαν. Μετ' ὀλίγον αὕτη ἐφθασεν εἰς τὰ λαμπρὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρὸς της καὶ ἐσταμάτησεν εἰς τὰ πρόθυρα, οἱ δὲ ὅμοιοι μὲ θεοὺς ἀδελφοί της

ὑπεδέχθησαν αὐτήν, ἀπέζευξαν τὰς ἡμιόνους καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τὰ ἐνδύματα. Τότε αὐτὴ διευθύνθη εἰς τὸν θάλαμόν της ὅπου ἦναπτε τὸ πῦρ ἡ γραῖα Ἑπειῶτις θαλαμηπόλος Εὐρυμέδουσα, τὴν ὁποίαν τὰ πλοῖα εἶχον φέρει ἄλλοτε ἐκ τῆς Ἑπείρου καὶ τὴν ὁποίαν ὁ λαὸς ἐξελέξατο ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὸν Ἀλκίνοον εἰς τὸν ὁποῖον οἱ Φαίακες ὑπήκουον ὡς εἰς θεόν. Αὕτη εἶχεν ἀναθρέψει τὴν λευκώλενον Ναυσικάαν καὶ αὕτη τῶρα ἦναπτε τὸ πῦρ καὶ ἡτοίμαζε τὸ δεῖπνον τῆς ἐσπέρας.

Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκίνησε διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πόλιν, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ, ἥτις ἡγρύπνει τρυφερῶς ἐπ' αὐτοῦ, τὸν περιεκάλυπτε δι' ὁμίχλης ἀδιαπεράστου ἐπὶ τῷ φόβῳ μήπως κανεῖς ἐκ τῶν Φαίακων τὸν ἀπαντήσῃ καὶ τῷ εἶπῃ πικρὸν τινα λόγον ἐρωτῶν αὐτὸν ποῖος ἦτο. Ἀλλ' ὅταν ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἐρατεινὴν πόλιν, ἡ θεὰ ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ὑπὸ μορφὴν νεάνιδος κρατούσης εἰς τὰς χεῖράς της στάμνον. Ἐστάθη δὲ ἐνώπιόν του, καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς τὴν ἠρώτησε.

« Τέκνον μου, δύνασαι νὰ μὲ ὀδηγήσῃς εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἥρωος Ἀλκινόου ὅστις βασιλεύει εἰς τοὺς ἐδῶ κατοικοῦντας; Εἶμαι ξένος καὶ ἦλθον ἐνταῦθα ἀπὸ χώρας πολὺ μακρυνὰς ἀφοῦ ἔπαθα πολλὰ, καὶ δὲν γνωρίζω κανένα ἐκ τῶν κατοικούντων εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἢ εἰς τοὺς ἀγρούς. »

Ἡ δὲ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν.

« Σεβάσμιε ξένε, θὰ σοὶ δείξω τὴν οἰκίαν τὴν ὁποίαν ζητεῖς, εἶναι πλησίον τῆς οἰκίας τοῦ εὐγενοῦς πατρός μου. Ἀλλ' ἀκολούθει με ἐν σιωπῇ καὶ ἐγὼ θὰ βαδίζω ἐμπρός· μήτε νὰ κυττάξῃς μήτε νὰ ἐρωτήσῃς κανένα ἄνθρωπον, διότι οἱ κάτοικοι δὲν δέχονται καλῶς τοὺς ξένους μήτε περιποιῶνται τοὺς μακρόθεν ἐρχομένους. Κχυώμενοι εἰς τὴν ἐλαφρότητα τῶν πλοίων των, διαπερῶσι τὸ μέγα πέλαγος, εὐνοοῦμενοι ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος· τὰ δὲ πλοῖά των εἶναι ταχέα ὡς ἡ πτῆσις τῶν πτηνῶν ἢ ὡς ἡ σκέψις τοῦ ἀνθρώπου. »

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ Ἀθηνᾶ τὸν ὠδήγησε ταχέως, ὁ δὲ

Ὀδυσσεὺς ὥρμησεν ἐπὶ τὰ ἔχνη τῆς θεᾶς καὶ διῆλθε τὴν πόλιν, ἐν μέσῳ τῶν Φαιάκων, ἀπαρατῆρητος, διότι ἡ Ἀθηνᾶ ἥτις ἠγρόπνευε ἐπ' αὐτοῦ τρυφερώς δὲν ἐπέτραιψε τοῦτο καὶ τὸν περιεκάλυψε δι' ὀμίχλης ἀδιαπεράστου. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐθαύμαζε τὸν λιμένα, τὰ πλοῖα, τὴν ἀγορὰν τῶν ἡρώων καὶ τὰ μακρὰ τείχη τὰ διὰ πασσάλων ὠχυρωμένα καὶ θαυμαστά εἰς τὴν θέαν. Ὅταν δὲ ἔφθασαν πρὸ τῶν λαμπρῶν ἀνακτόρων τοῦ βασιλέως, πρώτη ἡ Ἀθηνᾶ εἶπε τὰ ἑξῆς.

« Ἴδου, σεβαστὲ ξένε, ἡ κατοικία τὴν ὁποίαν ζητεῖς· θὰ εὔρης εἰς τὸ συμπόσιον τοὺς διοτρεφεῖς βασιλεῖς. Εὔσελθον ἀφόβως, διότι ὁ τολμηρὸς ἄνθρωπος ἐπιτυγχάνει καλλίτερον εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του. Πλησίασον κατὰ πρῶτον τὴν βασίλισσαν, καλεῖται Ἀρήτη καὶ κατὰγεται ἐκ τῆς αὐτῆς γενεᾶς ἐξ ἧς καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος. Κατὰ πρῶτον μὲν ὁ γαιοσειστής Ποσειδῶν ἐγέννησε τὸν Ναυσίθοον ἐκ τῆς ὥραιας Περιβοίας, τῆς νεωτάτης θυγατρὸς τοῦ μεγαλοψύχου Εὐρυμέδοντος, ὅστις ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῶν ὑπερηφάνων γιγάντων, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς οὗτος ἠφάνισε τὸν ἀσεβῆ τοῦτον λαὸν καὶ κατεστράφη καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος. Ἡ δὲ θυγάτηρ του ἐμίγη ἐρωτικῶς μὲ τὸν Ποσειδῶνα καὶ ἐγέννησε τὸν μεγαλόψυχον Ναυσίθοον ὅστις ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῶν Φαιάκων. Ὁ Ναυσίθοος ἐγέννησε τὸν Ῥηξήνορα καὶ τὸν Ἀλκίνοον. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος, μόλις νυμφευθεὶς, ἔπρεσε βληθεὶς ὑπὸ τῶν βελῶν τοῦ Ἀπόλλωνος χωρὶς νὰ ἀφήσῃ υἱὸν ἀλλὰ μίαν μόνην θυγατέρα τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὡς σύζυγον ὁ Ἀλκίνοος· ἐξ ὧν δὲ τῶν γυναικῶν ὅσαι ἔγγαμοι οὔσαι κυβερνῶσι τοὺς οἴκους των, οὐδεμία τιμᾶται πλείοτερον τῆς Ἀρήτης ὑπὸ τῶν τέκνων της, ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἀλκινόου, ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὀλοκλήρου ὅστις τὴν θεωρεῖ ὡς θεὰν καὶ τὴν προσαγορεύει ὑψηλοφώνως ὅταν ἐμφανίζεται εἰς τὴν πόλιν. Πάντοτε ἔχει εἰς τὸν νοῦν της καλὰ βουλευματα, καὶ πλήρης ἀγαθότητος διαλύει τὰς μεταξὺ τῶν πολιτῶν διχονοίας. Ἐὰν σὲ συμπαθήσῃ ἡ ψυχὴ της, δύνασαι νὰ ἐλπίσης ὅτι θὰ ἐπανίδῃς

τοὺς φιλτάτους σου, τὴν λαμπράν σου κατοικίαν καὶ τοὺς ἀγροὺς τῆς πατρίδος σου. »

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖ ἔγινεν ἄφαντος ὑπερὰν τῆς ἀκενώτου θαλάσσης, ἐγκατέλιπε τὴν ἐρατεινὴν Σχερίαν καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ τὰς εὐρείας ἀγυῖας ἐχούσας Ἀθήνας, ὅπου κατέβη εἰς τὸν στερεὸν δόμον τοῦ Ἐρεχθέως. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπλησίασε τὰ ἔνδοξα ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου καὶ ἐστάθη μὲ καρδίαν ζωηρῶς συγκεκινημένην πρὶν ὑπερβῆ τὸ χαλκοῦν κατώφλιον τῆς πύλης. Ὅπως λάμπει διὰ ζωηρᾶς λάμψεως ὁ ἥλιος ἢ ἡ σελήνη, οὕτως ἔλαμπεν ἡ ὑψηλὴ κατοικία τοῦ μεγαλοψύχου Ἀλκινόου. Ἐκατέρωθεν τῆς πύλης ὑψοῦντο χάλκινοι τοῖχοι ἐνούμενοι μέχρι τῶν ἐνδοτάτω τῆς οἰκίας, ἡ κορυφὴ δὲ αὐτῶν ἦτο ἐκ μετάλλου κυανοῦ· αἱ ἐσωτερικαὶ θύραι ἦσαν χρυσαῖ· τὸ κατώφλιον ἦτο χαλκοῦν, οἱ σταθμοὶ ἀργυροῖ, τὸ ὑπερθύριον ἀργυροῦν καὶ ἡ κορώνη χρυσῇ. Ἐκατέρωθεν ἵσταντο χρυσοὶ καὶ ἀργυροὶ κύνες τοὺς ὁποίους ὁ Ἥφαιστος κατεσκεύασε μετὰ τέχνης θαυμασίας διὰ νὰ φυλάττωσι τὸ ἀνάκτορον τοῦ μεγαλοψύχου Ἀλκινόου μένοντες ἀθάνατοι καὶ ἀγήρατοι διὰ παντός. Εἰς τὴν αὐλὴν, θρόνοι κεκαλυμμένοι διὰ πέπλων ἐλαφρῶν, ἔργον γυναικείον, ἐξετείνοντο περὶ τὸν τοῖχον ἐκατέρωθεν τοῦ κατωφλίου μέχρι τῶν ἐνδοτέρων δωματίων τῆς οἰκίας. Ἐκεῖ ἐκάθηντο οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Φαίακων, ἐκεῖ δι' ὅλου τοῦ ἔτους ἔτρωγον καὶ ἔπινον ἀκαταπαύστως. Ἐπὶ βάσεων ἐντέχνως κατεσκευασμένων ὑψοῦντο χρυσαῖ ἀγαλμάτια νεανίσκων κρατούντων εἰς τὰς χεῖράς των ἀνημμένας λαμπάδας καὶ φωτιζόντων κατὰ τὴν νύκτα τοὺς συνδαιτημόνας τοῦ Ἀλκινόου. Ὑπῆρχον εἰς τὸ ἀνάκτορον πεντήκοντα γυναῖκες δορυάλωτοι, ἐξ ὧν αἱ μὲν ἦλθον εἰς τὸν μῦλον τὸν σῖτον, αἱ δὲ ἐκάθηντο καὶ ἐγνεθον, ἡ δὲ ἡλακάτη ἐστρέφετο ἐντὸς χειρῶν ἐπίσης εὐκινήτων ὥς τὰ φύλλα τῆς ὑψηλῆς αἰγείρου· τὰ πυκνὰ ὑφάσματα των ἔλαμπον ὥς διαυγὲς ἔλαιον. Ὅσον οἱ Φαίακες διεκρίνοντο μετὰξὺ τῶν ἀνδρῶν εἰς τὴν ἐπιστήμην τοῦ διευ-

θύνειν ταχὺ πλοῖον εἰς τὸ πέλαγος, τόσον αἱ γυναῖκες ἦσαν ἐπιτήδεια εἰς τὸ ὑφαίνειν. Αὕτῃ ἡ Ἀθηνᾶ τὰς ἐπροίκισε μὲ φρόνησιν καὶ μὲ τὴν ἐπιστήμην τῶν ὠραίων ἐργοχείρων. Ἐκτὸς τῆς αὐλῆς, πλησίον τῶν θυρῶν, ὑπάρχει μέγας κήπος τεσσάρων πλέθρων, πανταχόθεν δὲ περικυκλοῖ αὐτὸν φραγμός, καὶ δένδρα μακρὰ καὶ βεβαρημένα ὀπωρῶν, ἀπιδέαι, ῥοιαί, μεγαλοπρεπεῖς μηλέαι, γλυκύταται συκαῖ καὶ χλοερώταται ἐλαῖαι. Τούτων ὁ καρπὸς οὐδέποτε χάνεται· δὲν τὰ βλάπτει μήτε ὁ χειμὼν μήτε οἱ μακροὶ καύσωνες τοῦ θέρους, ἀλλὰ πάντοτε ἡ πνοὴ τοῦ Ζεφύρου ὠριμάζει τὰ μὲν καὶ σχηματίζει τὰ δέ. Τὸ μαρανθὲν ἄπιον διαδέχεται τὸ νέον ἄπιον, τὸ μῆλον ἀντικαθιστᾷ τὸ μῆλον, τὸ σῦκον ἄλλο σῦκον, ἡ σταφυλὴ ἄλλην σταφυλῇν. Ἐπὶ τῶν κλάδων πεφυτευμένης γονίμου ἀμπέλου ὁ καρπὸς ξηραίνεται ὑπὸ τὸν ἥλιον εἰς ἔδαφος λεῖον, ἄλλας δὲ πάλιν σταφυλὰς τρυγῶσι καὶ ἄλλας πατοῦσι. Πλησίον τῶν σταφυλῶν αἵτινες μόλις ἀρχίζουσι νὰ κοκκινίζωσιν, ἄλλαι ἀρχίζουσι νὰ ἀνθίζωσι. Τέλος δὲ εἰς τὴν ἐσχατιὰν τοῦ κήπου εὐρίσκονται πεφυτευμένοι παντοῖαι καλῶς καλλιεργημένοι πρασιαί, ἀνθηραὶ καὶ πρασινίζουσαι καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Δύο κρῆναι ἀναβλύζουσι· καὶ ἡ μὲν ποτίζει ὅλον τὸν κήπον, ἡ δὲ ἄλλη, διερχομένη ὑπὸ τὸ κατώφλιον τῆς αὐλῆς, διευθύνει τὰ ὕδατά της πρὸς τὸ ὑψηλὸν ἀνάκτορον ὅπου ὑδρεύονται οἱ κάτοικοι. Τοιαῦτα ἀγλαὰ δῶρα τῶν θεῶν ἦσαν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ἀλκινόου.

Ὁ πολύτλας καὶ θεῖος Ὀδυσσεὺς σταθεὶς ἐθεᾶτο. Ἀφοῦ δὲ ἐθαύμασε τὰ πάντα ἐν τῇ καρδίᾳ του, διῆλθε ταχέως τὸ κατώφλιον καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἀνάκτορον, ὅπου εὔρε τοὺς ἀρχηγούς καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Φαιάκων σπένδοντας πρὸς τὸν σοφὸν Ἀργεϊφόντην, διότι εἰς αὐτὸν κάμνουσι τὰς τελευταίας σπονδὰς ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου. Ἐν τούτοις ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς διῆλθε τὸ ἀνάκτορον, περικεκαλυμμένος πάντοτε μὲ τὴν ὀμίχλην μὲ τὴν ὁποίαν ἡ Ἀθηνᾶ περιέχεεν αὐτὸν, μέχρις οὔ ἐφθασε πλησίον τῆς Ἀρή-

της καὶ τοῦ βασιλέως Ἀλκινόου. Τότε ὁ ἥρως ἐνηγκαλίσθη τὰ γόνατα τῆς βασιλίσσης καὶ αἶφνης τὸ θεῖον νέφος διελύθη. Εἰς τὴν θέαν του ὅλοι οἱ συνδαιτημόνες κατελήφθησαν ὑπὸ ἐκπλήξεως καὶ τὸν ἔβλεπον μετὰ θαυμασμοῦ ὅταν ἤρχισε νὰ ἀποτείνη τὴν ἑξῆς ἱκεσίαν.

« Ἀρήτη, θύγατερ τοῦ θεοῦ Ῥηξήνορος, μετὰ πολλὰς τालαιπωρίας ἔρχομαι ἱκέτης σου ἐνώπιον τοῦ συζύγου σου καὶ τῶν συνδαιτυμόνων τούτων, εἰς τοὺς ὁποίους εἶθε οἱ θεοὶ νὰ χαρίσωσι βίον εὐδαίμονα· εἶθε νὰ μεταβιβάσωσιν εἰς τὰ τέκνα των τοὺς θησαυροὺς οὔτινες περιέχονται εἰς τὰς οἰκίας των καὶ τὰς ἀμοιβὰς τὰς ὁποίας ἔλαβον παρὰ τῶν λαῶν. Ἀλλὰ σπεύσατε τὴν ἀναχώρησίν μου διὰ νὰ ἐπανίδω τέλος τὴν πατρίδα μου. Φεῦ! πρὸ πόσου χρόνου εἶμαι μακρὰν τῶν φιλτάτων μου καὶ πόσα δεινὰ ὑποφέρω! »

Ταῦτα εἰπὼν ἐκάθησεν εἰς τὴν τέφραν τῆς ἐστίας, οἱ δὲ Φαίακες ἐτήρουν βαθεῖαν σιωπὴν. Τέλος ὁ σεβάσμιος Ἐχένης ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ, διότι ἦτο ὁ πρεσβύτερος ὄλων καὶ διέπρεπεν εἰς τὸ λέγειν καὶ τὸ γινώσκειν ἀρχαῖα καὶ πολλά. Μὲ πνεῦμα δὲ πλήρες ἀγαθότητος εἶπεν.

« Ἀλκίνοε, δὲν σοὶ περιποιεῖ τιμὴν, μήτε εἶναι πρέπον ὁ μὲν ξένος νὰ κάθεται εἰς τὴν τέφραν τῆς ἐστίας, οὗτοι δὲ ὅλοι νὰ ἐμποδιζονται καὶ νὰ περιμένωσι νὰ ὁμιλήσῃς. Ἐμπρὸς λοιπὸν, ἀνάστησον τὸν ξένον καὶ θέσον αὐτὸν ἐπὶ ἀργυροῦ θρόνου, διάταξον δὲ τοὺς κήρυκας νὰ κεράσωσιν οἶνον διὰ νὰ κάμωμεν σπονδὰς εἰς τὸν τερπικέραυνον Δία ὅστις συνοδεύει τοὺς σεβαστοὺς ἱκέτας· ἡ δὲ οἰκονόμος τῆς οἰκίας ἄς δώσῃ εἰς τὸν ξένον φαγητὰ ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια ἔχει ἐντός. »

Ὅταν ὁ θεῖος Ἀλκίνοος ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους, ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν ἐνδοξὸν καὶ συνετὸν Ὀδυσσεά, τὸν ἀνήγειρεν ἐκ τῆς ἐστίας καὶ τὸν ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ λαμπροῦ θρόνου τὸν ὁποῖον τῷ παρεχώρησεν ὁ ἰσχυρὸς Λαοδάμας ὁ προσφιλέστατος τῶν υἱῶν του καὶ πάντοτε πλησίον του καθήμενος. Ὑπηρέτρια, κρατοῦσα χρυσὴν προχόην ὑπεράνω

ἄργυρᾶς λεκάνης, κατέχεεν ὕδωρ διὰ νὰ νιφθῇ ὁ ξένος, ἔπειτα δὲ ἔστρωσεν ἐνώπιόν του λείαν τράπεζαν τὴν ὁποίαν ἡ οἰκονόμος τῆς οἰκίας ἐκάλυψε προθύμως μὲ πολυειδῆ φαγητὰ καὶ μὲ ἄφθονον ἄρτον. Ὁ θεὸς καὶ πολυπαθῆς Ὀδυσσεὺς ἔτρωγε καὶ ἔπινεν, ἐνῶ ὁ Ἀλκίνοος εἶπε πρὸς τὸν κήρυκα.

«Ποντόνοε, κέρασον οἶνον εἰς τὸν βαθὺν κρατῆρα καὶ δὸς εἰς ὅλους τοὺς συνδαιτημόνας. Θὰ κάμωμεν σπονδὰς εἰς τὸν βροντῶντα Δία, τὸν προστάτην τῶν ἀξίων σεβασμοῦ ἱκετῶν.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ποντόνοος ἐκέρασε τὸν ἐκλεκτὸν οἶνον καὶ διένειμεν αὐτὸν κυκλοτερῶς εἰς τὰ ποτήρια. Ἀφοῦ δὲ οἱ Φαίακες ἔκαμον σπονδὰς καὶ ἔπιον ὅσον ἐπεθύμει ἡ ψυχὴ των, ὁ Ἀλκίνοος ἐδημηγόρησε πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς.

«Ἦγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Φαίακων, ἀκούσατέ με νὰ σᾶς εἰπῶ ὅσα μοὶ ἐμπνέει ἡ καρδία μου ἐν τῷ στήθει μου. Τὸ συμπόσιόν μας ἐτελείωσεν· ὑπάγετε τώρα νὰ κοιμηθῆτε εἰς τὰς οἰκίας σας. Αὔριον τὴν πρωτὴν θὰ συγκαλέσωμεν πολὺ περισσοτέρους γέροντας διὰ νὰ φιλεύσωμεν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦτο τὸν ξένον καὶ διὰ νὰ προσφέρωμεν εἰς τοὺς θεοὺς λαμπρὰν θυσίαν. Κατόπιν θὰ σκεφθῶμεν περὶ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἥρωος, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ οὗτος ταχέως, μὲ καρδίαν φαιδρὰν, ἄνευ κόπου καὶ ἄνευ κινδύνου, εἰς τοὺς ἀγροὺς τῆς πατρίδος του, ὅσον μακρὰν καὶ ἂν ᾧσιν οὗτοι. Θὰ προσέξωμεν δὲ μὴ πάθῃ τι κακὸν ἐν τῷ μεταξὺ ἢ βλάβην πρὶν πατήσῃ εἰς τὴν γῆν τῆς πατρίδος του. Ἐκεῖ δὲ ἔπειτα ἅς ὑποφέρῃ ὅσα προώρισαν δι' αὐτὸν ἡ Εἰμαρμένη καὶ αἱ κλώσασαι τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του βαρεῖαι Κατακλῶθες ὅταν τὸν ἐγέννα ἡ μήτηρ του. Ἐὰν πάλιν ἦναι ἀθάνατος καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, βεβαίως εἶναι τοῦτο μηχάνημα τῶν θεῶν, διότι πολλάκις ἐνεφανίσθησαν εἰς ἡμᾶς ὁσάκις προσεφέραμεν εἰς αὐτοὺς λαμπρὰς ἐκατόμβας καὶ συνέφαγον καθήμενοι ὅπου καθήμεθα. Ἄν δὲ τυχὸν κανεὶς ἐξ ἡμῶν τοὺς συναντήσῃ που καθ' ὁδὸν, δὲν κρύπτονται ἀπ'

αὐτὸν, διότι εἵμεθα συγγενεῖς των, ὅπως εἶναι καὶ οἱ Κύκλωπες καὶ τὰ ἄγρια φύλα τῶν Γιγάντων. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πλήρης φρονήσεως Ὀδυσσεύς.

α Ἀλκίνοε, ἀπόδαλον τὰς ιδέας ταύτας διότι ἐγὼ ποσῶς δὲν ὁμοιάζω μὲ τοὺς ἀθανάτους θεοὺς τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὸν εὐρύχωρον οὐρανὸν μήτε κατὰ τὴν καλλονὴν μήτε κατὰ τὸ ἀνάστημα, ἀλλ' ὁμοιάζω μὲ τοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐάν γινώριζετε τινὰς οἵτινες νὰ ὑπέφερον περὶ σόφωτερα τῶν ἄλλων, ἐγὼ δύναμαι νὰ παραβληθῶ μὲ αὐτοὺς εἰς τὰ βάσανα. Θὰ ἡδυνάμην πλειότερον παντὸς ἄλλου νὰ σᾶς διηγηθῶ τὰς συμφορὰς τὰς ὁποίας ὑπέφερα μὲ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν. Ἀλλ' ἀφήσατέ με νὰ δειπνήσω μὲ ὅλας τὰς λύπας μου, διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλο ὀχληρότερον τοῦ πεινῶντος στομάχου ὅστις διατάσσει τυραννικῶς εἰς τὸν βασανιζόμενον καὶ ἔχοντα τὸ πένθος ἐν τῇ καρδίᾳ του νὰ φροντίζῃ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης τὴν μὲν ψυχὴν ἔχω πλήρη θλίψεως, ἐν τούτοις ἡ πείνα καὶ ἡ δίψα μὲ κάμνουσι νὰ λησμονήσω τὰ δεινὰ μου, καὶ ὑπακούω εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ χορτασθῶ. ὦ Φαίακες! σπεύσατε ἅμα ἐξημερώσῃ νὰ μὲ πέμψετε τὸν δυστυχῆ εἰς τὴν πατρίδα μου. Ὑστερον ἀπὸ τόσα βάσανα, ἃς μὴ μὲ ἐγκαταλείψῃ ἡ ζωὴ πρὶν ἐπανίδω τὰ κτήματά μου, τὰς δούλας μου καὶ τὸ ὑψηλὸν ἀνάκτορόν μου. »

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Φαίακες ἐπέδοκίμασαν τοὺς λόγους του καὶ ὑπεσχέθησαν νὰ ἀποστείλωσι τὸν ξένον ὅστις τοσοῦτον καλῶς ἐξεφράζετο. Ἀφοῦ δὲ προσέφερον σπονδὰς καὶ ἔπιον τόσον οἶνον ὅσον ἐπεθύμει ἡ ψυχὴ των, ἀνεχώρησαν ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ κοιμηθῶσι καὶ ἄφησαν εἰς τὸ ἀνάκτορον τὸν θεῖον Ὀδυσσεά. Ἡ δὲ Ἀρήτη καὶ ὁ θεῖος Ἀλκίνοος ἔμειναν καθήμενοι πλησίον τοῦ ἥρωος, ἐνῶ αἱ ὑπηρέτριαι ἐτακτοποιοῦν τὰ σκεύη τοῦ συμποσίου.

Πρώτη ἔλυσε τὴν σιωπὴν ἡ λευκώλενος Ἀρήτη, ἥτις ἀναγνώρισασα τὴν χλαῖναν, τὸν χιτῶνα, τὰ μεγαλοπρεπῆ φορέματα τὰ ὁποῖα εἶχε κατασκευάσει μετὰ τῶν γυναι-

κῶν της, ἀπέτεινε πρὸς τὸν ἥρωα τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

α ὦ Ξένε, πρώτη ἐγὼ θὰ σὲ ἐρωτήσω. Ποῖος καὶ πόθεν εἶσαι; ποῖος σοὶ ἔδωκε τὰ ἐνδύματα ταῦτα; Δὲν εἶπες ὅτι πλανηθεὶς εἰς τὸ πέλαγος ἔφθασες ἐδῶ; »

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς.

α Βασίλισσα, θὰ μὲ ἦτο δύσκολον νὰ διηγηθῶ καταλεπτῶς τὰ παθήματά μου, διότι οἱ οὐράνιοι θεοὶ μοὶ ἐπέβαλον πολλά. Ἀλλὰ θὰ σοὶ εἴπω ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ζητεῖς. Εἰς τὸν ὀμφαλὸν τῆς θαλάσσης ὑπάρχει νῆσός τις καλουμένη Ἰγυγία ὅπου κατοικεῖ ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀτλαντος, ἡ πολυμήχανος καὶ ὡραία Καλυψώ, θεὰ φοβερά, τὴν ὁποίαν δὲν ἐπισκέπτονται μήτε οἱ θεοὶ μήτε οἱ ἄνθρωποι. Ὀλεθρία μοῖρα μὲ ὠδήγησεν εἰς τὴν κατοικίαν της, μόνον, διότι ὁ Ζεὺς ἔρριψε τὸν κεραυνὸν του καὶ συνέτριψε τὸ πλοῖόν μου ἐν μέσῳ τῶν σκοτεινῶν κυμάτων· ὅλοι οἱ ἄνδρεῖοί μου σύντροφοι ἐχάθησαν, ἐγὼ δὲ ἐνηγκαλίσθην ἰσχυρῶς τὴν τρόπιν τοῦ ὑπὸ τῶν κυμάτων κιλυνδουμένου πλοίου μου. Ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας ἡ θάλασσα μὲ παρέσυρεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, τὴν δὲ δεκάτην μελανὴν νύκτα οἱ θεοὶ μὲ ὥθησαν εἰς τὴν νῆσον τῆς φοβερᾶς θεᾶς, τῆς ὡραίας Καλυψοῦς, ἣτις μὲ ἐδέχθη τρυφερῶς, μὲ περιποιήθη, μὲ ἔθρεψε καὶ μὲ ἔλεγε πάντοτε ὅτι θὰ μὲ καθίστα ἀθάνατον καὶ ἀγήρατον αἰωνίως· ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ πείσῃ τὴν καρδίαν τὴν ὁποίαν ἐγκλείει τὸ στήθος μου. Ἐμείνα πλησίον της ἑπτὰ ἔτη βρέχων ἀκαταπαύστως διὰ τῶν δακρύων μου τὰ ἀθάνατα ἐνδύματα τὰ ὁποῖα μοὶ ἔδιδεν. Ὅταν δὲ ἦλθεν εἰς τὴν σειρὰν του τὸ ὀγδοὸν ἔτος, τότε αὐτὴ ἡ θεὰ μὲ διέταξε νὰ σπεύσω τὴν ἀναχώρησίν μου, εἴτε διότι ὁ Ζεὺς τὴν ἐμήνυσεν, εἴτε διότι τὰ αἰσθήματά της μετεβλήθησαν. Μὲ ἀπέστειλε λοιπὸν ἐπὶ σχεδίας καλῶς συντηροσμένης, μοὶ ἔδωκεν ἄφθονα φαγητὰ, οἶνον, ἐνδύματα ἀθάνατα, καὶ ἀπέλυσεν ὀπισθεν τῆς λέμβου μου ἄνεμον οὐριον καὶ γλυκύν. Καὶ ἐπὶ δεκαεπτὰ μὲν ἡμέρας ἔσχιζα ἀκόπως τὰ εὐρέα κύματα, κατὰ τὴν δεκάτην ὀγδόην δὲ αὐγὴν μοὶ ἐνεφανίσθησαν τὰ ὀμιχλώδη ὄρη

τῆς νήσου σας, καὶ ἡ καρδία μου ἠσθάνθη ζωνηράν χαράν.
 Ὁ δυστυχὴς! ἔμελλον ἀκόμη νὰ ὑποστῶ σκληρὰς συμφορὰς
 τὰς ὁποίας ἐπέβριψε κατ' ἐμοῦ ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδών,
 διότι ἀπολύσας ἐναντίον μου τοὺς ἀνέμους, μοῦ ἔκλεισε
 τὸν δρόμον καὶ διήγειρε τεραστίαν θάλασσαν. Τὰ κύματα
 δὲν μὲ ἄφινον πλέον νὰ πλέω καὶ ἐστέναζον ὀδυνηρῶς. Τέ-
 λος ἡ δίνη συνέτριψε τὴν σχεδίαν καὶ ἐγὼ διέσχιζον κολυμ-
 βῶν τὰ παρωργισμένα κύματα, μέχρις οὗ οἱ ἄνεμοι μὲ ὤ-
 θησαν ἐπὶ τῆς παραλίας ταύτης. Τότε τὸ κύμα μὲ ἔρριψεν
 ἐπὶ ἀπείρων βράχων, ἐπὶ φρικωδῶν σκοπέλων. Ἀλλ' ὥρμησα
 ἐκ νέου καὶ ἐκολύμβησα μέχρις οὗ εἰσῆλθον εἰς τὸν ποτα-
 μὸν εἰς μέρος τὸ ὁποῖον μοὶ ἐφάνη προσιτὸν, ὅπου οἱ βράχοι
 εἶναι λεῖτοι, ὅπου ὁ ἄνεμος δὲν μαίνεται. Ἐκεῖ ἔπεσα καὶ
 μετ' ὀλίγον ἐπανάλαβον τὰς αἰσθήσεις μου. Ἐν τούτοις ἐ-
 πῆλθεν ἡ θεία νύξ· ἐξῆλθον τοῦ ἐκ τοῦ Διὸς καταγομένου
 ἐκείνου ποταμοῦ καὶ ἐμακρύνθην διὰ νὰ κοιμηθῶ ὑπὸ τὰ
 πεπυκνωμένα δένδρα, εἰς εὐρύχωρον στρώμην ἐκ φύλλων.
 Οἱ θεοὶ ἐπέχεον εἰς τὰ βλέφαρά μου ὕπνον γλυκύν, καὶ μο-
 λονότι τεθλιμμένος ἐν τῇ καρδίᾳ μου, ἐκοιμήθην ὀλόκληρον
 τὴν νύκτα, ἐκοιμώμην τὴν πρωΐαν καὶ μέχρι τῆς μεσημ-
 βρίας. Ἦδη δὲ ὁ ἥλιος ἤρχισε νὰ κλίνη πρὸς τὴν δύσιν ὅ-
 ταν μὲ ἄφησεν ὁ γλυκὺς ὕπνος. Τότε ἤκουσα τὰ παιγνίδια
 τῶν συντρόφων τῆς θυγατρὸς σου, καὶ εἶδον αὐτὴν τὴν ἰδίαν
 εἰς τὴν παραλίαν τῆς θαλάσσης ἐν μέσῳ τῶν θαλαμηπόλων
 τῆς, ὁμοιάζουσας μὲ θεάν. Τὴν ἰκέτευσά καὶ εἶδον ὅτι εἶχε
 πολλὴν φρόνησιν, τοιαύτην οἶαν δὲν περιμένει τις νὰ εὔρῃ
 εἰς τοιαύτην νεαράν παρθένον, διότι πάντοτε ἡ νεότης στε-
 ρεῖται φρονήσεως. Μοὶ ἔδωκε φαγητὰ ἄφθονα καὶ ἐρυθρὸν
 οἶνον, μὲ ἔλουσεν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ μοὶ προσέφερε τὰ ἐν-
 δύματα ταῦτα. Ἴδου ὅσα εἶχα νὰ εἰπῶ μὲ ὅλας μου τὰς
 λύπας, καὶ ὅλα ταῦτα εἶναι ἀληθῆ. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος.

« ὦ ξένε μου, βεβαίως ἡ θυγάτηρ μου δὲν ἐσκέφθη κα-

λῶς τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ, ἀφοῦ δὲν σὲ ἔφερε πρὸς ἡμᾶς μὲ τὰς ἀκολουθούς της ἐνῶ πρῶτον αὐτὴν ἐκέτευσες. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεύς.

« Ἦρω, μὴ κατηγορῇς διὰ τοῦτο τὴν εὐγενῆ σου θυγατέρα, διότι ἐκείνη μὲν μὲ διέταξε νὰ τὴν ἀκολουθήσω μὲ τὰς ὑπηρετρίας της, ἐγὼ ὁμῶς δὲν ἔπραξα τοῦτο σεβασθεῖς τὴν νεότητά της καὶ φοβηθεῖς μήπως ὀργισθῇς ἐν τῇ ψυχῇ σου ἐναντίον μου βλέπων με μετ' αὐτῆς, διότι ἐπὶ τῆς γῆς ἡ γενεὰ τῶν ἀνθρώπων εἶναι εὐερέθιστος. »

Πρὸς δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ὁ Ἀλκίνοος καὶ εἶπε.

« Ἐνέ, τὸ στηθός μου δὲν ἐγκλείει καρδίαν εὐερέθιστον, ἀλλ' ἐν πάσι προτιμῶ τὴν δικαιοσύνην. ὦ Ζεῦ καὶ Ἀθηναῖ καὶ Ἀπολλών, εἴθε τοιοῦτος ὢν ὁποῖος εἶσαι καὶ τοιαῦτα φρονῶν οἷα ἐγὼ, νὰ ἔμηνες ἐνταῦθα νυμφευόμενος τὴν θυγατέρα μου καὶ καλούμενος γαμβρός μου. Θὰ σοὶ ἔδιδα δὲ οἰκίαν καὶ πλούτη ἂν ἔστεργες νὰ μείνης πλησίον ἡμῶν. Ἀλλ' οὐδεὶς τῶν Φαιάκων θὰ σὲ κρατήσῃ παρὰ τὴν θέλησίν σου καὶ εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ τὸ τοιοῦτο. Αὐρίον θὰ ἐξασφαλίσω τὴν ἀποστολήν σου, καὶ ἔσο βέβαιος περὶ τούτου. Ἐνῶ δὲ σὺ βεβαρημένος ὑπὸ τοῦ ὕπνου θὰ πλαγιάσῃς διὰ νὰ κοιμηθῇς, οἱ κωπηλάται μου θὰ σχίζωσι μὲ τὰς κώπας των τὴν γαληνιαίαν θάλασσαν διὰ νὰ σὲ φέρωσιν εἰς τὴν πατρίδα σου καὶ εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἢ ὅπου ἄλλαχοῦ θελήσῃς νὰ μεταβῇς· ἔστω καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ σὲ μεταφέρωσι πέραν τῆς Εὐβοίας, εἰς τὴν μᾶλλον μεμακρυσμένην ὄλων τῶν χωρῶν, κατὰ τὸ λέγειν ἐκείνων οὔτινες ἐκ τῶν λαῶν μας τὴν εἶδον ὅταν μετέφερον ἐκεῖ τὸν ξανθὸν Ῥαδάμανθυν ἐπιθυμοῦντα νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν υἱὸν τῆς Γῆς Πιτυόν. Εἰς μίαν μόνην ἡμέραν ἔφθασαν ἀκόπως εἰς τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. Σὺ αὐτὸς θὰ ἐννοήσῃς πόσον ἄριστα εἶναι τὰ πλοῖά μου καὶ πόσον ἐπιτήδειοι εἶναι οἱ ναῦται των νὰ διασχίζωσι τὴν θάλασσαν μὲ τὰς κώπας των. »

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἐχάρη ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς καὶ ἀμέσως εἶπε ταῦτα προσευχόμενος.

α Ζεῦ πάτερ, ἐκπλήρωσον τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Ἀλκινόου καὶ εἴθε ἡ δόξα του νὰ μείνῃ ἀθάνατος ἐπὶ τῆς γῆς ἐὰν ἐγὼ ἐπανάδω τὴν πατρίδα μου. »

Ἐνῷ αὐτοὶ συνωμίλουν οὕτω, ἡ λευκώλενος Ἀρήτη διέταξε τὰς ἀμφιπόλους τῆς νὰ ἐτοιμάσωσι κλίνην εἰς τὴν αἰθουσαν, νὰ θέσωσιν ὠραῖα καὶ πορφυρᾶ στρώματα, νὰ ἐπιστρώσωσι τάπητας, καὶ νὰ καλύψωσιν αὐτοὺς μὲ ἀπαλὰς χλαῖνας. Αἱ ἀμφίπολοι ἐξῆλθον τοῦ μεγάρου κρατοῦσαι φῶτα. Ἀφοῦ δὲ ἔστρωσαν τὴν κλίνην μετὰ προθυμίας, ἤλθον πλησίον τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τὸν προσεκάλεσαν λέγουσαι
α Ἐγέρθητι νὰ κοιμηθῇς, ᾧ ξέने, τὸ στρῶμά σου εἶναι ἕτοιμον. »

Ταῦτα εἶπον, εἰς αὐτὸν δὲ ἐφάνη ἄσπαστὸν νὰ κοιμηθῇ. Καὶ τοιουτοτρόπως ὁ μὲν θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς ἐκοιμήθη εἰς μαλακὴν κλίνην ὑπὸ τὴν ἡχηρὰν αἰθουσαν, ὁ δὲ Ἀλκίνοος ἐκοιμήθη εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ ὑψηλοῦ δόμου, καὶ πλησίον αὐτοῦ κατεκλίθη ἡ βασίλισσα καὶ σύζυγός του ἥτις προητοίμασε τὴν κλίνην καὶ τὴν στρωμνήν.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Θ.

Εἰς τὰς πρώτας λάμψεις τῆς θυγατρὸς τῆς αὐγῆς, τῆς ῥοδοδακτύλου Ἡοῦς, ὁ θεῖος Ἀλκίνοος ἀνεπήδησε ζωηρὸς ἀπὸ τῆς κλίνης, ἠγέρθη δ' ἐπίσης καὶ ὁ διογενὴς πορθητὴς τῶν πόλεων Ὀδυσσεὺς, καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Φαιάκων, πλησίον τῶν πλοίων. Ἐλθόντες ἐκεῖ ἐκάθησαν πλησίον ἀλλήλων ἐπὶ λίθων λείων, ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηναῖα, διὰ νὰ προετοιμάσῃ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ὀδυσσέως, διέτρεχε τὴν πόλιν ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ κήρυκος τοῦ ἐνδόξου Ἀλκινόου καὶ ἔλεγε πλησιάζουσα ἕκαστόν πολίτην.

« Σπεύσατε, ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Φαίακων, μετα-
 εἴτε εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ ἀκούσετε τὸν ξένον ὅστις ἦλθεν
 εἰς τὸ ἀνάκτορον ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ περιεπλανήθη εἰς τὴν θά-
 λασσαν. Ὁμοιάζει κατὰ τὸ σῶμα μὲ τοὺς θεοὺς. »

Ταῦτα εἰποῦσα διήγειρε τὴν περιέργειαν εἰς ὅλων τὰς
 ψυχάς. Ἡ ἀγορὰ, τὰ καθίσματα ταχέως ἐγεμίσθησαν ὑπὸ
 τῶν συρρέουσάντων ἀνθρώπων, καὶ οἱ πλεῖστοι ἐθαύμαζον
 τὸν συνετὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου διότι ἡ Ἀθηναῖ ἐπέχεεν ἐπὶ
 τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων του θείαν χάριν, καὶ τὸν
 ἔκαμνε νὰ φαίνεται ὑψηλότερος καὶ μεγαλοπρεπέστερος διὰ
 νὰ καταστῇ εἰς τοὺς Φαίακας ἀγαπητότερος, φοβερώτερος,
 σεβαστότερος, καὶ διὰ νὰ ἐξέλθῃ θριαμβεύων ἀπὸ τοὺς ἀ-
 γῶνας εἰς τοὺς ὁποίους ἔμελλον νὰ τὸν ὑποβάλωσιν. Ἀφοῦ
 λοιπὸν συνήχθησαν ὅλοι, ὁ Ἀλκίνοος ἀπέτεινε πρὸς αὐτοὺς
 τοὺς ἐξῆς λόγους.

« Ἀκούσατε, ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Φαίακων, διὰ
 νὰ σᾶς εἰπῶ ὅσα ἔχω εἰς τὴν καρδίαν μου. Ὁ ξένος οὗτος
 τὸν ὁποῖον δὲν γνωρίζω, ἦλθεν εἰς τὴν κατοικίαν μου ἀφοῦ
 ὑπέστη πολλὰς ταλαιπωρίας. Ἦλθεν ἄρά γε ἐκ τῶν λαῶν
 οἵτινες κατοικοῦσι πρὸ τὸ μέρος τῆς ἀνατολῆς ἢ ἐκ τῶν κα-
 τοικούντων πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἐσπέρου; ἄγνοῶ, ἀλλὰ μᾶς
 ζητεῖ νὰ τὸν πέμψωμεν τάχιστα εἰς τὴν πατρίδα του. Ἄς
 σπεύσωμεν λοιπὸν, ὅπως ἐπράξαμεν πάντοτε, νὰ τῷ δώσω-
 μεν συνοδίαν. Οὐδέποτε ξένος, εἰσελθὼν ὡς ἐκέτης ὑπὸ τὴν
 στέγην μου, ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ στενάζων δι' ἑλλειψιν ἐξαπο-
 στολῆς. Ἐμπρὸς, ἄς ρίψωμεν εἰς τὴν θείαν θάλασσαν μελα-
 νὸν πλοῖον νεωστὶ ναυπηγηθὲν, καὶ ἄς ἐκλέξωμεν μεταξὺ
 τοῦ λαοῦ πεντήκοντα δύο νέους δεδοκιμασμένης ἐπιτηδεύ-
 τητος. Ὡ νέοι Φαίακες, ἰδοὺ τί σᾶς διατάττω! δέσατε κα-
 λῶς τὰς κώπας ἐπὶ τῶν ἐδρῶν, ἔπειτα ἐπανέλθετε ἐδῶ καὶ
 ἐτοιμάσατε εἰς τὸ ἀνάκτορόν μου ταχὺ συμπόσιον, διότι θὰ
 σᾶς φιλεύσω ὅλως ἐξαίρετα· ὑμεῖς δὲ, σκηπτοῦχοι βασιλεῖς,
 ἔλθετε εἰς τὴν ὡραίαν κατοικίαν μου ὅπου θὰ ἐστιάσωμεν
 τὸν ξένον· μὴ μοῦ ἀρνηθῇ κανεῖς, καὶ προσκαλέσατε τὸν

θεῖον ποιητὴν Δημόδοκον, διότι οἱ θεοὶ ἐπροίκισαν αὐτὸν πλείοτερον παρὰ πάντα ἄλλον μὲ ἄσματα τὰ ὅποια θέλγουσιν ὅταν ἡ ψυχὴ τοῦ τὸν παρορμᾷ νὰ ψάλλῃ. »

Εἰπὼν ταῦτα ὁ Ἀλκίνοος ἐπροπορεύθη, τὸν ἠκολούθησαν δὲ οἱ σκηπτοῦχοι βασιλεῖς. Κήρυξ ἔδραμεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ θεοῦ ἀοιδοῦ. Ὁ λαὸς ἐξελέξατο πεντήκοντα δύο νέους οἵτινες ὡς διετάχθησαν μετέβησαν εἰς τὴν ὄχθην τῆς ἀκηνώτου θαλάσσης. Φθάσαντες δὲ πλησίον τοῦ πλοίου, ἔρριψαν αὐτὸ εἰς τὰ κύματα, ἔθεσαν ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἰστὸν καὶ τὸ πανίον, ἔδεσαν καλῶς ὅλας τὰς κώπας μὲ στερεοὺς ἱμάντας, ἀνεπέτασαν τὸ λευκὸν ἰστίον καὶ διεύθυνον τὸ πλοῖον εἰς βαθύν τινα ὄρμον. Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσαν αἱ προετοιμασίαι αὗται ἐπέστρεψαν εἰς τὸ εὐρύχωρον ἀνάκτορον τοῦ ἐνδόξου Ἀλκινόου. Αἱ στοαί, αἱ αὐλαί, αἱ αἴθουσαι ἐπληρώθησαν ἐκ τῶν συναθροισθέντων ἀνθρώπων· νέοι καὶ γέροντες, τὸ πλῆθος ἦτο μέγα. Τότε ὁ Ἀλκίνοος ἐθυσίασε δι' αὐτοὺς δώδεκα πρόβατα, ὀκτὼ χοίρους λευκόδοντας καὶ δύο βοῦς μὲ ὑπερήφανον μέτωπον. Ἐκδείραντες δὲ τὰ θύματα ἤρχισαν νὰ ἐτοιμάζωσι τὸ λαμπρὸν συμπόσιον. Ἐν τούτοις ἔφθασεν ὁ κήρυξ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ προσφιλοῦς ποιητοῦ, τὸν ὁποῖον ἡ Μοῦσα ἡγάπα μὲν πλείοτερον παντὸς ἄλλου, ἀλλὰ τῷ ἔδωκεν ἔν καλὸν καὶ ἔν κακόν· διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸν ἐστέρησε τῆς ὀράσεως, ἀφ' ἐτέρου δὲ τῷ ἐ χάρισε γλυκεῖαν ἀοιδίην. Ὁ Ποντόνοος ἔθεσε δι' αὐτὸν ἐν μέσῳ τῶν συνδαιτημόνων ἓνα θρόνον ἀργυρόηλον στηριζόμενον εἰς ὑψηλὴν στήλην, ἀνωθεν δὲ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐκρέμασε τὴν ἀρμονικὴν τοῦ λύραν καὶ τὸν ὠδήγησε πῶς νὰ τὴν λάβῃ ὅταν ἤθελε τέλος δὲ ἔστησε τράπεζαν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔθεσε κάνιστρον καὶ ποτήριον πλήρες διὰ νὰ πίνη ὁ Δημόδοκος ὅσον ἐπεθύμει ἡ ψυχὴ τοῦ. Τότε οἱ συνδαιτημόνες ἤπλωσαν τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἐνώπιόν των παρατεθειμένα φαγητά. Ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθησαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἡ Μοῦσα ἐνέπνευσε τὸν ποιητὴν νὰ ψάλλῃ τὴν δόξαν τῶν πολεμιστῶν καὶ νὰ εἴπῃ ἄσμα τοῦ ὁποίου ἡ φήμη ἔφθανεν εἰς τὸν εὐρύχωρον οὐρα-

νδν, τὴν ἔριδα τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως οἵ-
τινες ἄλλοτε εἰς τὸ πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν δοθὲν λαμπρὸν
συμπόσιον ἀντήλλαξαν λόγους πικροῦς, ἐνῷ ὁ ἀναξ τῶν
ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων ἔχαιρε καθ' ἑαυτὸν βλέπων τοὺς ἀρί-
στους τῶν Ἑλλήνων φίλονεικοῦντας· διότι κατὰ τὴν ἔναρ-
ξιν τῶν δυστυχιῶν αἵτινες ἔμελλον νὰ ἐπισκῆψωσι κατὰ
τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Τρώων κατὰ βούλησιν τοῦ μεγάλου
Διὸς, ὁ Ἀγαμέμνων, εἰς τὴν θείαν Πυθῶ, ὑπερέβη τὸ λίθι-
νον κατώφλιον διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Ἀπόλλωνα, ὁ δὲ θεὸς
τῷ εἶχε προειπεῖ ὅσα τότε συνέβαινον.

Αὐτὰ λοιπὸν ἔψαλλε τότε ὁ ἐνδοξὸς αἰοιδός· ὁ δὲ Ὀδυσ-
σεὺς λαβὼν μὲ τὰς στιβαράς του χεῖρας τὸν πορφυροῦν
μανδύαν του τὸν ἔσυρεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ ἐκάλυψε
τὸ μεγαλοπρεπὲς πρόσωπόν του, διότι ἠσχύνετο νὰ δεῖξῃ
εἰς τοὺς Φαίακας τὰ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του διαφεύγοντα δά-
κρυα. Ἀλλ' ὅταν ὁ θεὸς αἰοιδὸς ἔπαυεν, ὁ ἥρως ἐσπόγγιζε
τὰ δάκρυά του, κατεβίβαζε τὸν μανδύαν, ὕψωνε τὸ βαθύ
ποτήριον καὶ ἔκαμνε σπονδὰς εἰς τοὺς θεοὺς· ἔπειτα, ἅμα
ὁ Δημόδοκος ἤρχιζε πάλιν παρακινούμενος ὑπὸ τῶν τεθελ-
γμένων Φαιάκων, ἀμέσως ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκάλυπτε τὴν κεφα-
λὴν καὶ ἤρχιζε νὰ κλαίῃ. Ἀπέκρυπτε δὲ τοιοῦτοτρόπως τὰ
δάκρυά του ἀπὸ ὄλων τὰ βλέμματα· πλὴν μόνος ὁ Ἀλκί-
νοος, καθήμενος πλησίον του, τὸν παρετήρησεν, εἶδε τὴν θλί-
ψιν του, ἤκουσε τοὺς βαθεῖς στεναγμούς του, καὶ ἀμέσως
ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς συνδαιτυμόνας εἶπεν.

α Ἀκούσατέ με, ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων, ἡ
καρδιά μας ἐχόρτασε πλέον ἀπὸ τὴν κοινὴν εὐωχίαν καὶ
ἀπὸ τὴν λύραν τὴν σύντροφον τῶν δαψιλῶν συμποσίων·
τώρα δὲ ἅς ἐξέλθωμεν καὶ ἅς ἀγωνισθῶμεν εἰς ὅλους τοὺς
ἀγῶνας διὰ νὰ διηγῆται ὁ ξένος εἰς τοὺς φίλους του, ὅταν
ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, πόσον ἐξέχομεν εἰς τὴν
πυγμῆν, εἰς τὴν πάλην, εἰς τὸ πῆδημα καὶ εἰς τὸν δρόμον. »

Εἰπὼν ταῦτα ἐπροπορεύθη καὶ ὅλη ἡ ὁμήγυρις τὸν ἠκο-
λούθησε. Τότε ὁ κῆρυξ ἐκρέμασεν εἰς τὴν στήλην τὴν ἀρι-

μονικὴν λύραν, ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Δημόδοκον, τὸν ὠδήγησεν ἐκτὸς τῆς αἰθούσης καὶ τὸν διεύθυνε κατόπιν τῶν ἀρίστων ἐκ τῶν Φαίακων οἵτινες μετέβαινον νὰ θαυμάσωσι τοὺς ἀγῶνας. Ἦλθον εἰς τὴν ἀγορὰν, ἄπειροι δὲ πολῖται τοὺς ἠκολούθησαν. Ἦδη πολλοὶ καὶ ἀνδρεῖοι νέοι εἶχον ἐγερθῇ διὰ νὰ ἀγωνισθῶσι. Πρῶτος ἠγέρθη ὁ Ἀκρόνεως, μετ' αὐτὸν δὲ ὁ Ὠκύαλος, ὁ Ἐλατρεὺς, ὁ Ναυτεὺς, ὁ Πρυμνεὺς, ὁ Ἀγχίαλος, ὁ Ἐρετμεὺς, ὁ Ποντεὺς, ὁ Πρωρεὺς, ὁ Θόων, ὁ Ἀναβησίνεως, ὁ Ἀμφίαλος, υἱὸς τοῦ Τεκτονίδου Πολυνήου, ὁ ὅμοιος μὲ τὸν βροτολοιγὸν Ἄρην Εὐρύαλος, ὁ μετὰ τὸν ἀπαράμιλλον Λαοδάμαντα ὑπερβαίνων κατὰ τὴν καλλονὴν καὶ τὸ σῶμα ὅλους τοὺς Φαίακας Ναυβολίδης. Ἠγέρθησαν ὁμοίως οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ ἀπαράμιλλου Ἀλκινόου, ὁ Λαοδάμας, ὁ Ἄλιος καὶ ὁ ἰσόθεος Κλυτόναος. Καὶ πρῶτον μὲν ἠγωνίσθησαν εἰς τὸν δρόμον· ὁ φραγμὸς ἔπεσε, τὸ στάδιον ἤνοιξεν, αὐτοὶ δὲ ὥρμησαν, ἐπέταξαν ἐγείροντες ὀπισθέν των νέφος κονιορτοῦ. Ὁ ταχύτερος εἶναι ὁ ἀπαράμιλλος Κλυτόναος. Ὅσον διάστημα εἰς ὄργωμα ἀγρῶν προτρέχουσιν αἱ ἡμίονοι, τόσον προτρέχων τῶν ἄλλων ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα, ἐκεῖνοι δὲ ἔμειναν ὀπίσω. Ἐπειτα ἠγωνίσθησαν εἰς τὴν σκληρὰν πάλην, εἰς τὴν ὅποian ἐνίκησε πάντας τοὺς ἀρίστους ὁ Εὐρύαλος. Ὁ Ἀμφίαλος ὑπερέβη εἰς τὸ πῆδημα, ὁ Ἐλατρεὺς διεκρίθη ὑπὲρ πάντας εἰς τὸν δίσκον, εἰς δὲ τὴν πυγμὴν ἀνεδείχθη νικητὴς ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Ἀλκινόου Λαοδάμας. Ἀφοῦ δὲ ὅλοι εὐφράνθησαν ἐν τῇ καρδίᾳ των ἐκ τῶν ἀγώνων, ὁ Λαοδάμας εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλους.

« Ἐλθετε, φίλοι, ἃς ἐρωτήσωμεν τὸν ξένον ἐὰν γνωρίζῃ καὶ ἔμαθεν ἀγῶνά τινα, διότι τὸ ἐξωτερικόν του δὲν δεικνύει ἄνθρωπον τυχαῖον. Ἰδέτε τοὺς μηρούς του, τοὺς βραχίονάς του, τὸν στιβαρὸν αὐχένα του καὶ τὸ πλατὺ στῆθος του. Τῷ μένει ἀκόμη ἀκμὴ νεότητος, μὲ ὅλας τὰς κακοπαθείας αἰτίνας τὸν κατέβαλον· διότι δεν νομίζω ἄλλο χειρύτερον τῆς θαλάσσης διὰ νὰ καταπονέσῃ τὸν ἄνθρωπον, ὅσον καὶ ἂν ᾖ δυνατός. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ τότε ἀπήντησε καὶ εἶπεν ὁ Εὐρύαλος.

« Λαοδάμα, εἶπες λόγον φρονιμώτατον. Πλησίασον λοιπὸν τὸν ξένον, προκάλεσον αὐτὸν καὶ ἀνακοίνωσον αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν. »

Ἀκούσας ταῦτα ὁ εὐγενὴς υἱὸς τοῦ Ἀλκινόου ἐστάθη πλησίον τοῦ Ὀδυσσέως ἐν μέσῳ τοῦ σταδίου καὶ τῷ εἶπε.

« Σεβάσμιε πάτερ, ἔλθε λοιπὸν καὶ σὺ νὰ λάβῃς μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας ἃν ἔχῃς πείραν αὐτῶν. Δὲν ὑπάρχει διὰ τὸν ἄνδρα μεγαλειτέρα δόξα παρὰ νὰ κινῇ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας. Ἐλθε λοιπὸν νὰ παλαίσῃς καὶ ἀπόβαλον τὰς λύπας τῆς ψυχῆς σου. Ἡ ἀναχώρησίς σου δὲν θὰ βραδύνῃ ἔνεκα τούτου, διότι τὸ πλοῖόν σου εἶναι ἤδη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ οἱ σύντροφοί σου ἔτοιμοι. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεύς.

« Λαοδάμα, διατὶ μὲ προκαλεῖτε χλευαστικῶς ; Λύπαι μᾶλλον ἢ ἀγῶνες εἶναι εἰς τὸ πνεῦμά μου. Πόσα δὲν ὑπέφερα ; ποίας ταλαιπωρίας δὲν ὑπέστην ; καὶ τώρα εἰς τὴν ἀγοράν σας κάθημαι ὡς ἰκέτης διὰ νὰ ἐπιτύχω παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ ὅλου τοῦ λαοῦ τὴν εἰς τὴν πατρίδα μου ἐπιστροφήν. »

Τότε ὁ Εὐρύαλος ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ὕβρισε κατὰ πρόσωπον.

« ὦ ξένε, δὲν φαίνεσαι ἐπιτήδειος εἰς τοὺς ἀγῶνας τοὺς ὁποίους γνωρίζουσιν οἱ ἄνθρωποι. Ὁμοιάζεις μᾶλλον μὲ ἄνθρωπον καθήμενον εἰς τὰ θρονία πλοίου, μὲ ἀρχηγὸν ναυτῶν ἐνασχολουμένων εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς τὰ ἐναποταμιευόμενα κέρδη παρὰ μὲ ἀθλητὴν. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ βλέψας ἀσκαρδαμυκτὶ εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεύς.

« Ξένε, δὲν ὠμίλησες φρονίμως. Σὺ μᾶλλον ὁμοιάζεις μὲ ἀνόητον. Οὕτω, δὲν δίδουσιν οἱ θεοὶ τὰ δῶρά των εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· εἰς τοὺς μὲν ἀρνοῦνται τὸ κάλλος, εἰς τοὺς δὲ τὴν σύνεσιν καὶ τὴν εὐγλωττίαν. Ὁ εἰς ἔχει ταπεινὸν ἐξωτερικόν, ἀλλ' ὁ θεὸς τὸν ἀνυψοῖ διὰ τοῦ δώρου τοῦ λό-

γου καὶ οἱ ἄνθρωποι τέρπονται βλέποντές τον, διότι ὁμιλεῖ μὲ ἀταραξίαν γλυκεῖαν καὶ μετριοφροσύνην, δεσπόζει τῆς ἀγορᾶς, καὶ ὅταν διέρχεται τὴν πόλιν τὸν βλέπουσιν ὡς θεόν. Ὁ ἄλλος πάλιν κατὰ μὲν τὸ κάλλος εἶναι ὁμοιος μὲ τοὺς θεοὺς, ἀλλ' οἱ λόγοι του δὲν ἔχουσι χάριν. Οὕτω καὶ σὺ κατὰ μὲν τὴν μορφήν διαπρέπεις, καὶ οὔτε εἶναι δυνατόν θεός τις νὰ μεταβάλη τι εἰς αὐτήν, ἀλλὰ τὸ πνευμά σου εἶναι ἐλαφρόν, οἱ δὲ ἀσυλλόγιστοι λόγοι σου διήγειραν τὴν καρδίαν μου εἰς τὸ στήθος μου. Δὲν εἶμαι τόσοσιν πρωτόπαιρος εἰς τοὺς ἀγῶνας ὅσον λέγεις, νομίζω μάλιστα ὅτι ἤμην μεταξὺ τῶν πρώτων ἐφ' ὅσον ἐστηριζόμεν εἰς τὴν νεότητά μου καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν βραχιόνων μου. Τώρα ὅμως μὲ ἐβάρυνον αἱ θλίψεις καὶ αἱ δυστυχίαι. Πόσα δὲν ὑπέφερα εἰς τὰς μάχας ἢ διαπερῶν τὰ φρικτὰ κύματα τῆς θαλάσσης. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχων, καὶ μολονότι ὑπέφερα πολλὰ, θὰ ἀγωνισθῶ, διότι οἱ λόγοι σου ἦσαν ἐρεθιστικοὶ καὶ μὲ παρώργισες δι' ὧσιν εἶπες. »

Ταῦτα εἶπε, καὶ χωρὶς νὰ ῥίψῃ τὸν μανδύαν του ἐπάδησεν εἰς τὸ στάδιον, ἤρπασε δίσκον τεράστιον, πολὺ μεγαλύτερον καὶ πολὺ βαρύτερον ἐκείνου μὲ τὸν ὅποιον ἠγωνίζοντο μεταξὺ των οἱ Φαίακες, καὶ διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς του τὸν ἔρριψε στροβιλιζόμενον. Ὁ λίθος ἐβόμβησεν· οἱ Φαίακες ἐταπείνωσαν τὰς κεφαλὰς ἐκπεπληγμένοι διὰ τὴν ὀρμὴν τοῦ δίσκου ὅστις ἔπεσε πολὺ μακρύτερον ὅλων τῶν σημείων τῶν ἄλλων ἡρώων. Ἡ Παλλὰς προσέδραμεν, ἔθεσε σημεῖον, καὶ ὑπὸ τὴν μορφήν θνητοῦ ἔκραξε.

«Καὶ αὐτὸς ὁ τυφλὸς, ὦ ξένε, θὰ διεκρίνει τὸ σημεῖόν σου ἐκ τῆς ἀφῆς, διότι ὅχι μόνον δὲν συγχέεται μὲ τὰ προηγούμενα, ἀλλὰ τὰ ὑπερβαίνει ὅλα. Θάρρει λοιπὸν διὰ τὸ ἀγώνισμα τοῦτο· οὐδεὶς Φαῖαξ θὰ σὲ φθάσῃ, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον θὰ σὲ περάσῃ. »

Οἱ λόγοι οὗτοι τῆς θεᾶς ἐπλήρωσαν ἡδονῆς τὴν καρδίαν τοῦ Ὀδυσσεως, διότι εἶδεν ὅτι εἶχε καὶ ἓνα ὅστις τὸν εὐ-

νόει εἰς τὸν ἀγῶνα. Μὲ ἐλαφροτέραν λοιπὸν καρδίαν εἶπε πρὸς τοὺς Φαίακας.

α' Ἐμπρὸς, νέοι ἥρωες, φθάσατε τὸν δίσκον τοῦτον καὶ δὲν θὰ βραδύνω νὰ ρίψω ἄλλον εἰς τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν ἢ μάλιστα μακρύτερον. Ἐὰν ἡ καρδιά ἢ ἡ ψυχὴ τινὸς ἐξ ὑμῶν τοῦ τὸ διατάττη, ἃς δοκιμάσῃ, ἐπειδὴ πολὺ μὲ ἐθυμώσατε. Τὴν πυγμὴν, τὴν πάλην, τὸν δρόμον, τίποτε δὲν ἀρνοῦμαι, καὶ ἐξ ὅλων τῶν Φαιάκων μόνον μετὰ τοῦ Λαοδάμαντος δὲν θὰ ἀγωνισθῶ· εἶναι ξένος μου· βεβαίως δὲ θὰ ἦτο ἄφρων καὶ οὐτιδανὸς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅστις θὰ προσεκάλει εἰς ἀγῶνα τὸν ξενίζοντα αὐτὸν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, διότι διὰ τῆς τοιαύτης του διαγωγῆς θὰ κατέστρεφεν ἑαυτόν. Ἄλλ' ἐξ ὅλου τούτου τοῦ λαοῦ δὲν ἀποφεύγω μήτε περιφρονῶ κανένα, ἀλλ' ἐπιθυμῶ διακαῶς νὰ τὸν ἴδω καὶ νὰ ἀντιμετρηθῶ πρὸς αὐτόν. Ὅχι, ὄχι, δὲν εἶμαι ἄπειρος ἀγώνων. Ἡξεύρω κάλλιστα νὰ μεταχειρισθῶ τὸ λεῖον τόξον· πρῶτος θὰ ἐπετύγχανον ἂν ἐσκόπευον τινὰ μετὰ τοῦ πλήθους τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἂν ἀκόμη τὸν ἐπεριστοίχιζον πολλοὶ καὶ ἔρριπτον κατ' ἐμοῦ τὰ βέλη των. Εἰς τὴν γῆν τῆς Τρωάδος ὅταν ἔρριπτομεν τὰ βέλη μας, μόνος ἐκ τῶν Ἑλλήνων τοξοτῶν ὁ Φιλοκτῆτης μὲ ὑπερέβαινε. Δύναμαι λοιπὸν νὰ καυχηθῶ ὅτι μετ' αὐτόν εἶμαι ὁ ἐπιτηδειότερος ὅλων τῶν ἀνθρώπων ὅσοι ζῶσι τώρα εἰς τὴν γῆν καὶ ἀπολαύουσι τῶν καρπῶν αὐτῆς. Δὲν θέλω νὰ παραβληθῶ μὲ τοὺς ἥρωας τῶν ἀρχαίων χρόνων, μὲ τὸν Ἡρακλέα ἢ μὲ τὸν ἐκ τῆς Οἰχαλίας Εὐρυτον, διότι αὐτοὶ ὡς γνωστὸν ἐμάχοντο καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς ἀθανάτους. Τούτου ἕνεκα ὁ μέγας Εὐρυτος ἀπέθανε νέος καὶ τὸ γῆρας δὲν τὸν εὔρεν εἰς τὰ μέγαρά του, ἀλλ' ὁ ὀργισθεὶς Ἀπόλλων τὸν διεπέρασε μὲ τὰ βέλη του διότι τὸν εἶχε προκαλέσει εἰς τόξου ἀγῶνα. Ἡ χεὶρ μου ρίπτει τὸ ἀκόντιον τόσον μακρὰν ὅσον ἄλλος ρίπτει τὸ βέλος. Μόνον εἰς τὸν δρόμον φοβοῦμαι μήπως μὲ νικήσῃ τις ἐκ τῶν Φαιάκων, διότι πολὺ μὲ κατέβαλον αἱ κακοπάθειαι τῆς θαλάσσης καὶ πᾶσα ἀνάπαυσις μοῦ ἔλει-

πεν εἰς τὸ πλοῖον· ὅθεν καὶ ἐγκατέλιπε τὰ μέλη μου ἡ παλαιὰ δύναμις. »

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἔμενον σιωπῶντες. Ἐπὶ τέλους μόνος ὁ Ἀλκίνοος ἀπεκρίθη καὶ εἶπε.

« Ξένε, οἱ λόγοι σου ποσῶς δὲν εἶναι δυσάρεστοι καὶ βλέπομεν ὅτι θέλεις νὰ δείξης τὰ προτερήματα τὰ ὅποια ἔχεις. Οἱ ἀπότομοι λόγοι τοῦ Εὐρυάλου ἠρέθισαν τὴν ἐπιθυμίαν σου καὶ τὴν ὀργήν σου· ἀλλὰ τίς θνητὸς θὰ ἠδύνατο νὰ διαφιλονεικήσῃ τὴν ἀνδρείαν σου, ἐκτὸς ἐὰν ἔσφερεῖτο παντάπασι λογικοῦ! Πίστευσόν με λοιπὸν καὶ ἐνόησον αὐτὸ τὸ ὅποῖον θὰ σὲ εἴπω διὰ νὰ τὸ ἐπαναλάβῃς καὶ εἰς ἄλλον ὅταν εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου καθήμενος εἰς τὸ συμπόσιον μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων σου ἐνθυμηθῇς τὰ προτερήματά μας καὶ τὰς ἐργασίας τὰς ὁποίας ἐπέβαλεν εἰς ἡμᾶς ὁ Ζεὺς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν προγόνων μας μέχρι σήμερον ἄνευ διακοπῆς. Οὐδόλως εἴμεθα ἀήττητοι εἰς τὴν πάλην καὶ εἰς τὴν πυγμὴν· ἀλλ' ἡ ὠκυποδία ἡμῶν εἶναι ἀπαράμιλλος καὶ τὰ πλοῖα ἡμῶν εἶναι ταχύτερα πάντων τῶν ἄλλων πλοίων. Τὰ μακρὰ συμπόσια, αἱ συμφωνίαι τῆς λύρας καὶ οἱ χοροὶ εἶναι εἰς ἡμᾶς προσφιλεῖ· ἀγαπῶμεν τὰ πλούσια καὶ συνεχῶς ἀνανεούμενα ἐνδύματα, τὰ χλιαρὰ λουτρὰ καὶ τὴν ἀναπαυτικὴν κλίνην. Δράμετε, νεαροὶ χορευταὶ, ἔλθετε νὰ δείξετε τὴν εὐκαμψίαν σας· ἡ ἡμέτερος ξένος ἐπανερχόμενος εἰς τὴν πατρίδα του ἅς εἴπῃ εἰς τοὺς φίλους του πόσον ὑπερβαίνομεν τοὺς ἄλλους εἰς τὴν ναυτιλίαν, εἰς τὴν ὠκυποδίαν, εἰς τὸν χορὸν καὶ εἰς τὸ ἄσμα. » Ἄς σπεύσῃ δὲ εἰς ἐξ ὑμῶν νὰ φέρῃ τὴν ἀρμονικὴν λύραν τοῦ Δημοδόκου ἥτις ἔμεινεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου. »

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ θεόμορφος Ἀλκίνοος, εἰς δὲ τῶν κηρύκων μετέβη νὰ εὕρῃ τὴν ἀρμονικὴν λύραν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ βασιλέως. Ἠγέρθησαν δὲ ἀμέσως οἱ ἐννέα διαιτηταὶ οἱ ἐκλεγόμενοι μετὰ τοῦ λαοῦ. Εἶναι δὲ οὗτοι οἱ ἐν τοῖς ἀγῶσι κανονίζοντες συνήθως τὰ πάντα. Ἐκαθάρισαν τὸ ἔδαφος καὶ ἐπλάτυνον τὸ μεγαλοπρεπὲς στάδιον. Ἐφθασε

δὲ καὶ ὁ κήρυξ καὶ ἐνεχείρισε τὴν γλυκύφωνον λύραν εἰς τὸν Δημόδοκον ὅστις κατέβη εἰς τὸ μέσον τοῦ σταδίου· περὶ αὐτὸν ἴσταντο οἱ τρυφεροὶ νέοι, οἱ ἔμπειροι χορευταί, καὶ οἱ πόδες αὐτῶν ἐκτύπων τὸ θεῖον ἔδαφος τοῦ χοροῦ. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς παρετήρει τὴν ἐλαφρότητα τῶν βημάτων του καὶ ἐθαύμαζε καθ' ἑαυτόν.

Ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς λύρας του, ἤρχισε νὰ ψάλλῃ χαριέστατον ᾠσμᾶτιον περὶ τῶν ἐρώτων τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς ὥραίας Ἀφροδίτης, πῶς ἐμίγησαν κατὰ πρῶτον λαθραίως εἰς τὰ δώματα τοῦ Ἥφαιστου. Ὁ Ἄρης εἶχε προσφέρει πολλὰ δῶρα καὶ ἐμίανε τὸ λέχος καὶ τὴν εὐνὴν τοῦ Ἥφαιστου. Ἀλλ' ὁ Ἥλιος τοὺς εἶδε καὶ τὸν εἰδοποίησεν. Ἄμα δὲ ὁ Ἥφαιστος ἤκουσε τὴν θλιβεράν αὐτὴν ἀγγελίαν, ἀμέσως συνέλαβε κακοὺς διαλογισμοὺς καὶ μεταβὰς εἰς τὸ χαλκεῖόν του ἔστησε μέγαν ἄκμονα καὶ ἤρχισε νὰ κατασκευάζῃ δεσμὰ ἀδιάλυτα, ἀμετακίνητα, ἄθραυστα. Ἄμα ἐτελείωσε τὴν παγίδα, ὠργισμένος κατὰ τοῦ Ἄρεως, μετέβη εἰς τὸν θάλαμον ὅπου εὕρισκετο ἡ ἀγαπητὴ του κλίνη καὶ ἐπεκρέμασε κυκλοειδῶς τὰ ἄρρηκτα δεσμὰ του, ἅτινα ἀόρατα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς θεοὺς, κατήρχοντο ἐκ τῶν δοκῶν, καὶ ἐξαπλούμενα ὡς νήματα ἀράχνης, περιεκάλυψαν τὴν κλίνην του. Τότε ἐπροσποιήθη ὅτι μετέβαινεν εἰς τὴν Λῆμνον, πόλιν ὥραίαν τὴν ὁποίαν ἡγάπα πλειότερον πάσης ἄλλης ἐν τῇ οἰκουμένῃ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἄρης δὲν κατεσκόπευεν εἰς μάτην· ἄμα τὸν εἶδε μακρυνόμενον, ἔδραμεν εἰς τὸ δῶμα τοῦ ἐνδόξου Ἥφαιστου φλεγόμενος ὑπὸ τοῦ πάθους τὸ ὁποῖον ἐνέπνεεν εἰς αὐτὸν ἡ ὥραία Κυθεῖρα. Ἡ ὥραία θεὰ ἐκάθητο, μόλις ἐπιστρέψασα ἀπὸ τοῦ παντοδυνάμου πατρὸς της, τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου. Ὁ δὲ Ἄρης εἰσελθὼν εἰς τὴν κατοικίαν της, ἔλαβε τὴν χειρὰ της καὶ τῇ ἀπέτεινε τὰς ἐξῆς λέξεις·

«Ἐλθέ, παμφιλτάτῃ μου, ἃς ἀναβῶμεν εἰς τὴν κλίνην. Ὁ Ἥφαιστος δὲν εἶναι πλέον ἐδῶ, καὶ βεβαίως μετέβη εἰς τὴν Λῆμνον πρὸς τοὺς βαρβαροφώνους Σίντιας.»

Ταῦτα εἶπεν, εἰς δὲ τὴν θεὰν ἐφάνη ἀρεστὸν νὰ κατακλιθῶσιν· ἀμφοτέρωι δὲ ἀνέβησαν εἰς τὴν κλίνην καὶ ἐκοιμήθησαν· ἀλλ' αἶφνης τὰ ἐπιτηδεῖως προητοιμασμένα ὑπὸ τοῦ ἐπιδεδεῖτου τεχνίτου δίκτυα περιεχύθησαν περὶ τὰ σώματα των. Δὲν ἠδύναντο δὲ οὗτοι μήτε νὰ ἀπαλλαγῶσιν αὐτῶν μήτε νὰ κινηθῶσι, καὶ ἐνόησαν ὅτι ἦτο ἀδύνατος πλέον πᾶσα ἐκφυγή. Ἐν τούτοις ὁ ἐνδοξος χωλὸς ἐπλησίαζε, γυρίσας ὀπίσω πρὶν φθάσῃ εἰς τὴν γῆν τῆς Δήμου, διότι παρεμόνευεν ἀντ' αὐτοῦ ὁ Ἥλιος καὶ τὸν εἰδοποίησεν. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ δῶμά του μὲ καρδίαν καταδιβρωσκομένην ὑπὸ τῆς λύσεως· ἐσταμάτησεν εἰς τὰ πρόθυρα καὶ ἀγρία ὀργὴ τὸν ἐκυρίευσεν. Ῥῆξας δὲ φοβεράν κραυγὴν προσεκάλεσεν ὅλους τοὺς θεοὺς καὶ τοῖς εἶπε·

« Ζεῦ πάτερ καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι μάκαρες θεοί, δράμετε, ἔλθετε νὰ γελάσετε καὶ νὰ ἀγανακτήσετε. Ἐπειδὴ εἶμαι χωλὸς, ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτῃ μὲ περιφρονεῖ πάντοτε καὶ ἀγαπᾷ τὸν ἄγριον Ἄρην ὅστις εἶναι ὠραῖος καὶ ὑγιὴς τοὺς πόδας, ἐνῶ ἐγὼ ἐγεννήθην βεβλαμμένος· ἀλλὰ δὲν πταίω ἐγὼ διὰ τοῦτο, πταίουσιν οἱ δύο γονεῖς μου οἵτινες δὲν ἔπρεπε νὰ μὲ γεννήσωσιν. Ἰδέτε πῶς ἐκοιμήθησαν ἐπὶ τῆς κλίνης μου ἐρωτικῶς ἐνηγκαλισμένοι· τοὺς βλέπω καὶ ἡ καρδία μου σπαράσσεται· ἐλπίζω ἐν τούτοις ὅτι μετ' ὀλίγον δὲν θὰ ἐπιθυμήσωσι πλέον τοιαύτην ἀνάπαυσιν ἔστω καὶ ἐπὶ μίαν στιγμὴν, καὶ δὲν θὰ ζητήσωσι νὰ κατακλιθῶσιν εἰς τὴν κλίνην μου, μὲ ὅλην τὴν ἀγάπην τὴν ὁποίαν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους. Ἐν τούτοις ἡ παγὶς μου καὶ τὰ δίκτυά μου θὰ τοὺς κρατήσωσι μέχρις οὔ ὁ πατήρ τῆς Ἀφροδίτης μοι ἀποδώσῃ τὰ δῶρα τοῦ ὑμεναίου τὰ ὁποῖα τῷ ἔδωκα διὰ τὴν ἀναιδῆ σύζυγον τῆς ὁποίας ἡ ἀστάθεια εἶναι ἴση μὲ τὴν καλλονήν. »

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ θεοὶ συνηθροίσθησαν εἰς τὸ χάλκινον ἀνάκτορον, πρῶτοι δὲ πάντων ἔφθασαν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, ὁ πολὺ τὸ ὄφελος καὶ τὸ κέρδος φέρων Ἑρμῆς καὶ ὁ μακρόθεν τοξεύων Ἀπόλλων. Ἀλλ' αἱ θεαὶ ἐξ αἰ-

δοὺς ἔμειναν ἐκάστη εἰς τὰ ἴδια. Οἱ διανομεῖς τῶν ἀγαθῶν θεοὶ ἐσταμάτησαν εἰς τὰ πρόθυρα, καὶ γέλως ἄσβεστος ἐξερράγη μεταξὺ αὐτῶν ὅταν εἶδον τὸ θαυμάσιον τέχνασμα τοῦ συνετοῦ Ἑφαιστου. Τότε δὲ εἶπον μεταξύ των·

« Αἱ κακαὶ πράξεις οὐδέποτε ἀποβαίνουσιν εἰς καλόν. Ὁ βραδὺς φθάνει τὸν ταχύν. Ὁ Ἑφαιστος, μολονότι χωλὸς καὶ βραδὺς, συνέλαβε διὰ τῶν τεχνασμάτων του τὸν Ἄρην, τὸν ταχύτερον τῶν θεῶν, καὶ θὰ λάβῃ τὸ διὰ τὴν μοιχείαν ὀφειλόμενον πρόστιμον. »

Ταῦτα ἔλεγον οὗτοι πρὸς ἀλλήλους, πρὸς δὲ τὸν Ἑρμῆν εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς θεὸς Ἀπόλλων·

« ὦ υἱὲ τοῦ Διὸς, ἄγγελε, διανομεῦ τῶν ἀγαθῶν, ἄρα γε θὰ ἔστεργες μὲ τοιαύτην θυσίαν νὰ κοιμηθῇς πλησίον τῆς ὠραίας Ἀφροδίτης ; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησε παρευθὺς ὁ ἄγγελος Ἀργειφόντης·

« Εἴθε νὰ συνέβαινε τοῦτο καὶ ἄς μὲ περιέσφιγγον τριπλάσια τοσοῦτον βαρέα δεσμὰ, ὅλοι δὲ οἱ θεοὶ καὶ ὅλαι αἱ θεαὶ ἄς ἦσθε θεαταί· ναι, ἄς συνέβαινον ὅλα ταῦτα, ἥρκει νὰ ἐκοιμώμην πλησίον τῆς ὠραίας Ἀφροδίτης. »

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ γέλωτες ἐδιπλασιάσθησαν. Ἀλλ' ὁ Ποσειδὼν δὲν εἶχε διάθεσιν νὰ γελάσῃ, ἐξηκολούθει δὲ παρκαλῶν τὸν ἔνδοξον τεχνίτην Ἑφαιστον νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν Ἄρην καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

« Δῦσον τὰ δεσμὰ ταῦτα καὶ σοὶ ὑπόσχομαι ὅτι ὁ θεὸς οὗτος συμφώνως μὲ τὴν ἐπιθυμίαν σου θὰ σοὶ πληρώσῃ ὅ,τι εἶναι δίκαιον νὰ λάβῃς μεταξὺ δύο ἀθανάτων. »

Πρὸς αὐτὸν πάλιν εἶπεν ὁ ἔνδοξος χωλός·

« Μὴ ζητῇς ταῦτα παρ' ἐμοῦ, ὦ Πόσειδον. Ἡ ὑπὲρ τῶν κακῶν διδομένη ἐγγύησις εἶναι κακὴ ἐγγύησις. Πῶς θὰ ἡδυνάμην νὰ σὲ ἐξαναγκάσω εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν ἀθανάτων ἐάν ὁ Ἄρης ἔφευγε, διαφεύγων τὰ δεσμὰ του καὶ τὴν καταδίκην του ; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ τὴν γῆν συνταράσσων Ποσειδών·

« Ἡφαιστε, καὶ ἂν ὁ Ἄρης φύγη διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸ χρέος του, θὰ σὲ πληρώσω ἐγώ. »

Πρὸς αὐτὸν ἀνταπήντησεν ὁ ἐνδοξος χωλός·

« Δὲν εἶναι μῆτε δίκαιον μῆτε πρέπον νὰ ἀπορρίψω τὴν αἵτησίν σου. »

Ταῦτα εἰπὼν ἔλυσε τὰ δεσμὰ, οἱ δὲ ἐρασταὶ, ἅμα ἡλευθερώθησαν ἔφυγον· καὶ ὁ μὲν ἐπέταξεν εἰς τὴν Θράκην, ἡ δὲ φιλομειδῆς Ἀφροδίτῃ μετέβη εἰς τὴν ἐν Κύπρῳ Πάφον ὅπου ἔχει ἄλλος ἱερὸν καὶ βωμὸν μυροβολοῦντα. Ἐκεῖ αἱ Χάριτες τὴν ἔλουσαν, τὴν ἔχρισαν μὲ ἀθάνατον ἔλαιον ὥς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μεταχειρίζονται οἱ αἰώνιοι θεοὶ, καὶ τὴν ἐκάλυψαν μὲ ἐνδύματα θελκτικώτατα καὶ θαυμαστά εἰς τὴν θέαν.

Ταῦτα ἔφαλλεν ὁ θεῖος αἰοιδός, ὃ δὲ Ὀδυσσεύς, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ Φαίακες τὸν ἤκουον μεθ' ἡδονῆς.

Κατόπιν ὁ Ἀλκίνοος διέταξε τὸν Λαοδάμαντα καὶ τὸν Ἄλιον νὰ χορεύσωσι μόνοι, ἐπειδὴ κανεὶς δὲν ἡδύνατο νὰ ἀνταγωνισθῇ πρὸς αὐτούς. Αὐτοὶ δὲ ἔλαβον εἰς τὰς χεῖράς των ὠραῖαν σφαῖραν πορφυρᾶν τὴν ὁποίαν εἶχε κατασκευάσει δι' αὐτούς ὁ ἀριστοτέχνης Πόλυβος. Καὶ ὁ μὲν, κλίνων εἰς τὰ ὀπίσω, τὴν ἔρριπτε μέχρι τῶν σκοτεινῶν νεφῶν, ὃ δὲ, ἀναπηδῶν ἀπὸ τῆς γῆς, τὴν ἤρπαζεν εἰς τὰς χεῖράς του πρὶν ἢ πέσῃ πρὸ τῶν ποδῶν του. Ἀφοῦ δὲ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀνέπτυσαν τὴν περὶ τὸ παιγνίδιον τοῦτο ἐπιτηδειότητά των, ἐξετέλεσαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ σταδίου χορὸν πολυποίκιλον καὶ μὲ πυκνὰς περιστροφάς. Οἱ λοιποὶ νέοι οἱ παρ-ευσισκόμενοι μεταξὺ τῶν θεατῶν τοὺς ἐχειροκρότουσιν καὶ πολὺς θόρυβος διηγέρθη εἰς τὴν συνέλευσιν. Τότε ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς εἶπε πρὸς τὸν Ἀλκίνοον·

« Ἰσχυρὲ Ἀλκίνοε, ἐνδοξώτατε ὅλων τούτων τῶν λαῶν, οὐχὶ ἀδίκως ἐκαυχήθης διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα τῶν Φαιάκων χορευτῶν· οὐδεὶς τοὺς ὑπερβαίνει, καὶ βλέποντα αὐτοὺς μὲ καταλαμβάνει θαυμασμός. »

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐφαίδρυνον τὸν ἰσχυρὸν Ἀλκίνοον, ὅστις εἶπε πρὸς τοὺς φίλους τῆς κωπηλασίας Φαίακας·

α' Ακούσατε, ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων· ὁ ξένος μοὶ φαίνεται ἄνθρωπος συνετώτατος. Ἐλθετε, ἅς τῷ δώσω-
μεν δῶρον φιλοξενίας καθὼς ἀρμόζει. Δώδεκα ἑνδοξοὶ βασι-
λεῖς ἀρχουσιν ἐπὶ τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ ἐγὼ εἶμαι ὁ δέκα-
τος τρίτος. Ἄς φέρῃ ἕκαστος νέον μανθῦαν, ἓνα χιτῶνα καὶ
ἓν τάλαντον χρυσοῦ. Ἄς φέρωμεν ἀμέσως τὰ δῶρα ταῦτα,
ὅλοι ὁμοῦ, ἵνα ὁ ξένος ἔχων αὐτὰ εἰς τὴν διάθεσίν του καθίσῃ
εἰς τὸ συμπόσιον πλήρης χαρᾶς. Ὁ Εὐρύαλος θὰ τὸν ἐξι-
λεώσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος διὰ τῶν λόγων του καὶ ἐνὸς δώρου,
διότι τῷ εἶπε λέξεις ἀπρεπεῖς.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἐπεδοκίμασαν καὶ ἐπεκύρωσαν τοὺς
λόγους του, ἔπεμψε δὲ ἕκαστος τὸν κήρυκά του διὰ νὰ φέρῃ
τὰ δῶρα. Τότε ὁ Εὐρύαλος ἀπήντησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἐνδοξώτατε παντὸς τοῦ λαοῦ· ναι, θὰ
ἐξιλεώσω τὸν ξένον καθὼς διατάττεις. Θὰ τῷ προσφέρω τὸ
χάλκινον τοῦτο ξίφος μὲ τὴν ἀργυρᾶν λαβὴν καὶ τὴν περι-
κλείουσαν αὐτὸ ἐλεφαντίνην θήκην. Τὸ δῶρον τοῦτο θὰ ἔχῃ
πολλὴν ἀξίαν παρ' αὐτῷ.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ὀδυσσεὺς τὸ ἀρ-
γυρόηλον ξίφος καὶ ἀπευθύνας πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον τῷ εἶπε
τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Χαῖρε, σεβάσμιε ξένε. Ἐὰν εἶπον λέξιν τινὰ ἥτις σὲ ἐ-
λύπησεν, ἅς διασκορπίσωσιν αὐτὴν οἱ ἄνεμοι. Εἴθε δὲ οἱ
θεοὶ νὰ σὲ ἀξιώσωσι νὰ ἐπανίδῃς τὴν σύζυγόν σου καὶ νὰ
ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου, διότι πολὺν καιρὸν τυραν-
νεῖσαι μακρὰν τῶν φιλτάτων σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεύς·

«Καὶ σὺ, φίλε, ἀντίχαιρε· εἴθε οἱ θεοὶ νὰ σὲ καταστήσω-
σιν εὐτυχῇ· εἴθε νὰ μὴ ποθήσῃς ποτὲ τὸ ξίφος τοῦτο τὸ
ὁποῖον μοὶ ἐχάρισας ἐξιλεώσας με διὰ τῶν λόγων σου.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔρριψεν ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸ ἀργυρόηλον
ξίφος. Ἐν τούτοις ὁ ἥλιος ἔδυσσε καὶ τὰ εὐγενῆ δῶρα ἔφθα-
σαν· οἱ ἑνδοξοὶ κήρυκες τὰ ἔφεραν εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ τὰ
ἐνεχείρισαν εἰς τοὺς υἱοὺς τοῦ ἀνεπιλήπτου βασιλέως, οὗτοι

δὲ τὰ ἀπέθεσαν ἐνώπιον τῆς σεβαστῆς μητρός των. Ὁ δὲ σεβαστὸς Ἀλκίνοος ὠδήγησε τοὺς Φαίακας εἰς τὴν κατοικίαν του, τοὺς ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνων ὑψηλῶν καὶ εἶπεν εἰς τὴν σύζυγόν του·

«Γύναι, ὕπαγε νὰ φέρῃς κιβώτιον πολύτιμον, ἐντὸς δὲ αὐτοῦ θέσον μανδύαν καὶ χιτῶνα. Διάταξον νὰ θερμάνωσι χάλκινον ἀγγεῖον καὶ ἅς βράσωσιν ὕδωρ διὰ νὰ λουσθῇ πρότερον, καὶ βλέπων ἐν καλῇ τάξει ὅλα τὰ δῶρα τὰ ὁποῖα τῷ ἔφερον οἱ ἀνεπίληπτοι Φαίακες, νὰ εὐφραίνεται εὐωχούμενος καὶ ἀκούων τὰ μελωδικὰ ᾄσματα τοῦ ποιητοῦ. Ἐγὼ θὰ τῷ προσφέρω τὸ ὠραιότατον τοῦτο χρυσοῦν ποτήριόν μου διὰ νὰ μὲ ἐνθυμῇται εἰς τὸ ἀνάκτορόν του ὁσάκις κάμνῃ σπονδὰς πρὸς τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεούς.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ Ἀρήτη διέταξε τὰς ὑπηρετρίας τῆς νὰ θέσωσι μέγαν τρίποδα ἐπὶ τοῦ πυρός· ἐκεῖναι δὲ ἔστησαν ἐπὶ τῆς πυρᾶς τὸν τρίποδα τῶν λουτρῶν, ἔχεον ἐντὸς αὐτοῦ ὕδωρ καὶ ὑποκάτωθεν ἔθεσαν ξύλα τὰ ὁποῖα ἦναψαν. Αἱ φλόγες περιεκύκλωσαν τὸ χάλκινον ἀγγεῖον, τὸ ὕδωρ ἐθερμάνθη, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Ἀρήτη ἔφερεν ἐκ τοῦ κοιτῶνος πολύτιμον κιβώτιον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔθεσε τὰ μεγαλοπρεπῆ δῶρα, τὰ ἐνδύματα καὶ τὸν χρυσόν, ὅσα τῷ ἔδωκαν οἱ Φαίακες. Προσέθηκε δὲ εἰς αὐτὰ ἓνα μανδύαν καὶ ἓνα ὠραιότατον χιτῶνα, καὶ προσκαλέσασα τὸν ἥρωα, τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ἐξέτασον σὺ ὁ ἴδιος τὸ κάλυμμα τοῦ κιβωτίου καὶ κλεῖσον αὐτὸ διὰ δεσμοῦ διὰ νὰ μὴ σοὶ ἀφαιρέσωσι τίποτε καθ' ὁδὸν ἐὰν τυχὸν κοιμᾶσαι καθ' ἣν ὥραν τὸ μέλαν πλοῖον θὰ διασχίζῃ τὰ κύματα.»

Ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους ὁ πολύτλας θεῖος Ὀδυσσεὺς εὐθὺς προσήρμοσε τὸ κάλυμμα καὶ τὸ ἔκλεισε διὰ πολυπλόκου δεσμοῦ τοῦ ὁποίου τὸ μυστήριον ἐδίδαξεν εἰς αὐτὸν ἡ σεβαστὴ Κίρκη. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ἡ οἰκονόμος τὸν προσεκάλεσεν εἰς τὸν λουτήρα· ἐκεῖνος δὲ ἐχάρη ἀπὸ καρδίας ἰδὼν θερμὸν λουτρὸν, διότι δὲν εἶχε λουσθῇ τοῖου-

ποτρόπως ἀφότου ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς κατοικίας τῆς ξανθῆς Καλυψοῦς ὅπου ἐλάμβανε περιποιήσεις ὡς θεός. Ἀφοῦ δὲ τὸν ἔλουσαν αἱ ὑπηρέτριαι καὶ τὸν ἔχρισαν μὲ ἔλαιον εὐώδεις καὶ τὸν ἐνέδυσαν μὲ μανδύαν καὶ ὠραιότατον χιτῶνα, ἐξῆλθε τοῦ λουτῆρος καὶ μετέβη πρὸς τὴν ἀμήγυριν τῶν ἀνδρῶν οἵτινες εἶχον προσκληθῆ διὰ νὰ πῖωσιν οἶνον. Ἡ δὲ Ναυσικάα σταθεῖσα ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τοῦ στερεῶς ὠκοδομημένου οἰκήματος, ἔβλεπε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν της τὸν Ὀδυσσεά, ἐθαύμαζεν αὐτὸν καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

« Χαῖρε, ὦ ξένη, καὶ νὰ μὴ μὲ λησμονήσῃς ποτὲ εἰς τὴν πατρίδα σου, διότι εἰς ἐμὲ πρώτην ὀφείλεις τὴν ζωὴν σου. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεύς.

« Ναυσικάα, θύγατερ τοῦ μεγαλοψύχου Ἀλκινόου, ἐὰν ὁ παντοδύναμος σύζυγος τῆς Ἥρας ἀποφασίσῃ νὰ φθάσω εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ μὲ ἀξιώσῃ νὰ ἴδω τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς μου, ἐκεῖ θὰ σὲ λατρεύω ὡς θεὸν καθ' ὅλην μου τὴν ζωὴν, διότι σὺ, ὦ νεαρὰ παρθένος, μὲ ἔσωσες. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐκάθην ἐπὶ θρόνου πλησίον τοῦ βασιλέως Ἀλκινόου. Ἦδη διένεμον τὰ κρέατα καὶ ἐκίρνων τὸν οἶνον, ὁ δὲ κήρυξ ἔφθασεν ὀδηγῶν τὸν ἀγαπητὸν ἀοιδὸν Δημόδοκον, τὸν ὅποιον ἐτοποθέτησε μεταξὺ τῶν συνδαιτυμόνων καὶ ἐστήριξεν εἰς ὑψηλὴν στήλην. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἐνεχείρισεν εἰς τὸν κήρυκα μέγα τεμάχιον ἐκ τῶν νώτων χοίρου κεκαλυμμένον ὑπὸ λαμπροῦ πάχους καὶ τῷ εἶπε.

« Κήρυξ, φέρε τὸ τεμάχιον τοῦτο εἰς τὸν Δημόδοκον διὰ νὰ τὸ φάγῃ ἐπιθυμῶ μὲ ὅλας μου τὰς λύπας νὰ τὸν περιποιηθῶ, διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι σέβονται καὶ τιμῶσι τοὺς ποιητάς. Αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ Μοῦσα τοῖς ἐδίδαξε τὴν τέχνην των, καὶ εὖνοεῖ τὴν γενεὰν τῶν θείων ἀοιδῶν. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ποντόνοος λαβὼν τὸ τεμάχιον τὸ ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἥρωος Δημόδοκου, οὗτος δὲ τὸ ἐδέχθη καὶ ἐχάρη ἐν τῇ ψυχῇ του. Ἐν τούτοις οἱ συνδαιτη-

μόνες ἤπλωσαν τὰς χεῖρας καὶ ἔλαβον τὰ ἐνώπιόν των πα-
ρατεθειμένα κρέατα· ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθησαν τρώγοντες καὶ
πίνοντες, ὁ συνετὸς Ὀδυσσεὺς ἀπέτεινε τὸν λόγον πρὸς τὸν
Δημόδοκον καὶ τῷ εἶπεν.

« ὦ Δημόδοκε, σὲ τιμῶ πλείοτερον ὅλων τῶν θνητῶν
εἴτε ἡ Μοῦσα ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς σὲ ἐδίδαξεν, εἴτε αὐτὸς
οὗτος ὁ Ἀπόλλων, διότι ψάλλεις τόσον ἀκριβῶς τὰς τύχας
τῶν Ἑλλήνων, τὰς πράξεις των, τὰς ταλαιπωρίας των, τὰς
δυστυχίας των, ὡς νὰ ᾔσο σύ ὁ ἴδιος εἰς τὸν πόλεμον ἐκείνον
ἢ ὡς ἐὰν ἤκουσας ταῦτα παρά τινος ἐξ αὐτῶν. Ἐξακολού-
θησον λοιπὸν καὶ ψάλε τὸν ξύλινον ἵππον, τὸ ἔργον τοῦ
Ἑπειοῦ καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, τὸ ἀπατηλὸν δῶρον τὸ ὁποῖον ὁ
θεῖος Ὀδυσσεὺς εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν γεμίσας αὐτὸ
μὲ πολεμιστὰς οἵτινες ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν τῆς Τροίας· ἐὰν
διηγηθῇς ὅλα ταῦτα πρεπόντως, θὰ κηρύξω ἀμέσως εἰς ὅ-
λους τοὺς ἀνθρώπους ὅτι εὖνους τις θεὸς σὲ ἐπροίκισε μὲ τὸ
θεῖον τοῦ ἄσματος δῶρον. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ ποιητὴς ἐμπνευσθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν
ἤρχισε νὰ ψάλλῃ. Κατ' ἀρχὰς διηγήθη πῶς μέρος τῶν Ἑλ-
λήνων εἶχον μακρυνθῇ διὰ τῶν καλῶς κωπηλατουμένων
πλοίων των ἀφοῦ παρέδωκαν εἰς τὸ πῦρ τὰς σκηνάς καὶ
τὸ στρατόπεδον, ἐνῷ ἄλλοι συνηγμένοι περὶ τὸν ἐνδοξον
Ὀδυσσεά εὐρίσκοντο ἤδη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγορᾶς τῆς Τροίας
κεκρυμμένοι εἰς τὴν κοιλιάν τοῦ ἵππου τὸν ὁποῖον αὐτοὶ οἱ
ἴδιοι Τρῶες εἶχον σύρει μέχρι τῆς ἀκροπόλεως. Ἦτο λοιπὸν
ἐκεῖ ἐστημένος ὁ ἵππος, οἱ δὲ πολῖται πέριξ αὐτοῦ καθήμε-
νοι ἔλεγον λόγους πολλοὺς καὶ συγκεχυμένους. Τρία σχέδια
πρὸ πάντων τοῖς ἤρεσκον· ἢ νὰ σχίσωσι τὸ ξύλον ἐκεῖνο
διὰ τοῦ σιδήρου, ἢ νὰ τὸ ὑψώσωσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ
ὄρους καὶ νὰ τὸ ῥίψωσιν ἐπὶ τῶν βράχων, ἢ τέλος νὰ τὸ
διατηρήσωσιν ὡς προσφορὰν ἀξίαν νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς θε-
οὺς. Ἡ τελευταία αὕτη ἀπόφασις προετιμήθη, διότι τὸ πε-
πρωμένον των ἦτο νὰ ἀπολεσθῶσιν ὅταν ἡ πόλις περιλάβῃ
τὸν μέγαν δούρειον ἵππον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκάθηντο οἱ ἄ-

ριστοι τῶν Ἑλλήνων φέροντες εἰς τοὺς Τρῶας σφαγὴν καὶ θάνατον. Ἀκολουθῶς ὁ Δημόδοκος διηγήθη πῶς οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐκυρίευσαν τὸ ἄστυ ὁρμήσαντες ἐκ τῆς κοίτης ἐνέδρας των. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἄλλων ἔφαλε πῶς ὁ μὲν ἐδῶ ὁ δὲ ἐκεῖ ἐλαφυραγῶγουν καὶ ἐπόρθουν τὴν ὑψηλὴν πόλιν, περὶ δὲ τοῦ Ὀδυσσέως ἔφαλεν ὅτι ὅμοιος μὲ τὸν Ἄρην μετέβη μετὰ τοῦ θεοῦ Μενελάου εἰς τὰ δώματα τοῦ Διῖφροβου ὅπου ἐτόλμησε φοικτότατον πόλεμον ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξῆλθε νικητὴς τῇ βοηθείᾳ τῆς μεγαθύμου Ἀθηναῖς.

Ἐψαλλε λοιπὸν ὁ ἐνδοξος ποιητὴς τὰς περιπετείας ταύτας, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς συνεκινεῖτο βαθέως, δάκρυα δὲ διέφευγον τὰ βλέφαρά του καὶ ἐκάλυπτον τὸ πρόσωπόν του. Καθὼς ἡ γυνὴ ὀδύρεται ὅταν ἐναγκαλίζεται τὸν πεφιλημένον σύζυγον τὸν ὁποῖον εἶδε πίπτοντα πρὸ τῶν τειχῶν καὶ μὴ δυνηθέντα νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα καὶ τὰ τέκνα του, μάρτυς δὲ ἡ γυνὴ του τοῦ θανάτου καὶ τῶν τελευταίων του στεναγμῶν ῥίπτεται ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ ἐκφέρουσα κραυγὰς σπαρακτικὰς, ἐνῷ ὀπισθεν αὐτῆς οἱ νικηταὶ κτυπῶσι διὰ τῶν δοράτων των τὰ νῶτα καὶ τοὺς ὤμους της καὶ τὴν ἀπάγουσιν εἰς δουλείαν διὰ νὰ μὴ γνωρίζῃ πλέον ἄλλο εἰμὴ λύπας καὶ φροντίδας καὶ νὰ ξηρανθῶσιν αἱ παρειαὶ της ὑπὸ ἀξίας οἴκτου θλίψεως, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκλαιε θλιβερῶς καὶ ἐκρυπτεν ἀπὸ ὄλων τὰ βλέμματα τὰ δάκρυα τὰ ὁποῖα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του. Μόνος δὲ ὁ Ἀλκίνοος καθήμενος πλησίον του τὸν παρετήρησεν, εἶδε τὴν θλίψιν του, ἤκουσε τοὺς βαθεῖς στεναγμούς του, καὶ ἀποτεινόμενος αἴφνης πρὸς τοὺς Φαίακας εἶπεν.

« Ἀκούσατέ με, ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Φαιάκων· ὅς παύσῃ ὁ Δημόδοκος τὴν ἀρμονικὴν του λύραν διότι τὰ ἄσματα τοῦ δὲν ἀρέσκουσιν ὁμοίως εἰς ὅλους. Ἀφ' ἧς ὥρας ἤρχισαμεν νὰ δειπνῶμεν καὶ ἡγέρθη ὁ θεῖος αἰοιδὸς, ἔκτοτε ὁ ξένος μας δὲν ἔπαυσε διόλου κλαίων πικρῶς· βεβαίως μεγάλη λύπη κατέχει τὴν ψυχὴν του. Πιστεῦσατέ με λοιπὸν, ὅς παύσῃ ὁ ποιητὴς, καὶ ἡμεῖς ὅλοι, ξένος καὶ συνδαιτυμό-

νες, ἅς εὐφρανθῶμεν, ἐπειδὴ οὕτως εἶναι πολὺ καλλίτερον. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἄξιον σεβασμοῦ τοῦτο, ξένον, ἡμεῖς τῷ ἐξησφαλίσαμεν τὴν ἐπιστροφὴν του καὶ τῷ προσεφέραμεν μετὰ πολλῆς ἀγάπης ἀξιόλογα δῶρα, διότι ὁ ξένος καὶ ὁ ἐκέτης εἶναι ἀδελφὸς διὰ τὸν ἄνθρωπον τοῦ ὁποίου συγκινεῖται ἀκόμη ἡ καρδιά. Διὰ τοῦτο, ὦ ξένε, μὴ μὲ κρύψῃς τίποτε, διότι ἀρμόζει νὰ μὲ ὁμιλήσῃς μὲ εἰλικρίνειαν. Εἰπέ μοι τὸ ὄνομα τοῦ πατρός σου, τῆς μητρός σου, τῶν γειτόνων σου καὶ τῶν κατοικούντων τὴν πόλιν σου, διότι δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, δίκαιος ἢ ἀδίκος, ὅστις νὰ μὴ ἔλαβεν ὄνομά τι κατὰ τὴν γέννησίν του. Οἱ γονεῖς του τῷ ἔδωκαν ἔν οἰονδήποτε ὅταν τὸν ἐγέννησαν. Εἰπέ μοι ὡσαύτως τὴν πατρίδα σου, τὸν λαόν σου, τὴν πόλιν σου, διὰ νὰ σὲ φέρωσιν ἐκεῖ τὰ νοήμονα πλοῖά μας, διότι τὰ πλοῖα τῶν Φαιάκων δὲν ἔχουσι μήτε πηδαλιούχους μήτε πηδάλια καθὼς τὰ ἄλλα πλοῖα, ἀλλὰ μόνον τῶν ἐννοῦσι τοὺς στοχασμοὺς καὶ τὰς σκέψεις τῶν ἀνθρώπων· γνωρίζουσι τὰς πόλεις, τοὺς εὐφύρους ἀγρούς, τοὺς διαφόρους λαοὺς, καὶ διασχίζουσι ταχέως τὰ κύματα τῆς θαλάσσης περικεκαλυμμένα ὑπὸ ἀτμῶν καὶ ὁμίχλης χωρὶς νὰ φοβῶνται μήτε τὰς τρικυμίας μήτε τὰ ναυάγια. Ἐν τούτοις πολλάκις ἤκουσα τὸν πατέρα μου Ναυσίθοον νὰ προλέγῃ ὅτι ὁ Ποσειδῶν, ὠργισμένος νὰ μᾶς βλέπῃ ἀποστέλλοντας ἄνευ κινδύνου ἐκείνους οἵτινες ἐναυάγουν εἰς τὰ παράλιά μας, θὰ καταστρέψῃ στερεὸν πλοῖον τῶν Φαιάκων ἐπανερχόμενον ἐκ ταξειδίου καὶ θὰ ὑψώσῃ περὶ τὴν πόλιν μας μέγιστον ὄρος. Τοιαύτη ἦτο ἡ πρόρρησις τοῦ γέροντος. Ἀλλ' ἄρά γε θὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ὄχι; περὶ τούτου ἅς ἀποφασίσῃ ὁ θεός. Ἀλλὰ διηγήθητι εἰλικρινῶς ποῦ ἐπλανήθης, εἰς ποίας χώρας ἐφθάσες, ποίας πόλεις ἐπεσκεφθῇς, σκληρὰς, ἀγρίας, ἀδίκους, ἢ φιλοξένους καὶ ἀγαπητάς εἰς τοὺς θεούς. Εἰπέ μας διατὶ δὲν εἴμφορεῖς νὰ ἀκούῃς χωρὶς νὰ στενάζῃς καὶ νὰ κλαίῃς τὴν τύχην τῶν Ἀργείων καὶ τῶν Τρώων. Αὐτοὶ οὗτοι οἱ θεοὶ ἀπεφάσισαν οὕτω καὶ ἐξωλόθρευσαν πλῆθος ἡρώων διὰ νὰ τοὺς μνημο-

γείωσι διὰ παντός οἱ μεταγενέστεροι μὲ τὰ ἄσματά των. Μήπως κανεῖς συγγενῆς σου ἔπεςε πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Τροίας; μήπως ἔχασες εὐγενῇ γαμβρόν, ἐνδοξον πενθερόν, οἵτινες μετὰ τὸ αἶμα καὶ τὴν γενεὰν ἡμῶν τῶν ιδίων εἶναι οἱ μᾶλλον πολῦτιμοι συγγενεῖς; ἢ μήπως θρηνῆς τὴν στέρησιν συντρόφου ἀνδρείου, συντρόφου συνετοῦ τὸν ὁποῖον ἡγάπας ὡς ἀδελφόν; »

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ι.

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἔμφρων Ὀδυσσεύς.

« Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἐνδοξώτατε μεταξὺ ὅλου τοῦ λαοῦ τούτου, εἶναι τῶνόν τι καλὸν νὰ ἀκούῃ τις τοιοῦτον ἀοιδὸν τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ εἶναι ὁμοία μὲ τὴν τῶν θεῶν, καὶ δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει ἄλλο τι χαριέστερον ἢ νὰ βλέπῃ τις ὁλόκληρον τὸν λαὸν πλήρη ἀγαλλιάσεως καὶ τοὺς συνδαιτυμόνας νὰ ἀκούωσιν ἀοιδὸν εἰς τὰ βασιλικά δώματα καὶ νὰ κάθηνται ἐν τάξει πέριξ τραπεζῶν κεκαλυμμένων ὑπὸ ἄρτου καὶ κρεάτων, καθ' ὃν καιρὸν ὁ οἰνοχόος γεμίζει τὰ ποτήρια ἐκ τοῦ κρατῆρος καὶ προσφέρει αὐτὰ εἰς τοὺς ὁμοτραπέζους. Ναί, ἰδοὺ τί νομίζω ἐν τῇ καρδίᾳ μου κάλλιστον. Σὺ ὅμως ἐπεθύμησες νὰ μὲ ἐρωτήσης διὰ τὰς θλιβεράς μου περιπετείας διὰ νὰ διπλασιάσῃς τὰς λύπας μου καὶ τοὺς ὀδυρμούς μου. Ἀλλὰ τί πρῶτον καὶ τί ὕστερον νὰ διηγηθῶ, ἀφοῦ πλείστας συμφορὰς μοὶ ἐπεσώρευσαν οἱ θεοί; Πρῶτον ὅμως μάθε τὸ ὄνομά μου, γνωρίσατέ με ὅλοι, καὶ ἐὰν διαφύγω τὸν θάνατον ἃς ἡμῖαι ξένος σας, μολονότι θὰ κατοικῶ μακράν.

«Εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου, ἀπασχολῶ δὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὰ παντοῖά μου στρατηγήματα καὶ ἡ δόξα μου ἀνέβη μέχρις οὐρανοῦ. Κατοικῶ τὴν πρὸς τὴν δύσιν κειμένην Ἰθάκην ὅπου ὑφούται ὄρος ὑπερήφανον τὸ Νήριτον, πέριξ δὲ αὐτῆς ὑπάρχουσι πολλαὶ νῆσοι πλησιέσταται πρὸς ἀλλήλας, τὸ Δουλίχιον, ἡ Σάμη καὶ ἡ δασώδης Ζάκυνθος, κείμεναι ὅλαι πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀνατολῆς καὶ τοῦ ἡλίου. Ἡ Ἰθάκη, οὔσα χαμηλωτέρα, κεῖται μακρύτερον τῶν ἄλλων καὶ προκύπτει τελευταία ἐκ τῶν κυμάτων πρὸς δυσμὰς. Εἶναι πετρώδης, ἀλλὰ τρέφει γενναίους ἀνδρας καὶ οὐδεμία ἄλλη γῆ μοι φαίνεται γλυκυτέρα αὐτῆς, μήτε ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν μὲ ἐκράτησεν ἡ Καλυψώ, ἡ εὐγενεστάτη τῶν νυμφῶν, μήτε ἡ νῆσος Αἰαία ὅπου ἠθέλησε νὰ μὲ προσηλώσῃ ἡ δολοπλόκος Κίρκη. Ἀμφότεραι αὗται αἱ θεαὶ μὲ ἐπεθύμησαν διὰ σύζυγον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κάμψωσι τὴν καρδίαν τὴν ὁποίαν περικλείει τὸ στήθος μου· τόσον εἶναι ἰσχυραὶ καὶ γλυκεῖαι αἱ ἀναμνήσεις τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς πατρίδος διὰ τὸν ἄνθρωπον τὸν ῥιφθέντα μακρὰν τῶν συγγενῶν του εἰς ξένην γῆν, ἔστω καὶ ἐὰν ἡ τύχη τὸν ἔρριψεν εἰς πλουσιοπάροχον οἰκίαν.

«Τώρα θὰ σᾶς διηγηθῶ τὸ πολυστένακτον τῆς ἐπιστροφῆς μου ταξιδίδιον τὸ ὁποῖον μοι ἐπεφύλαξεν ὁ Ζεὺς μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Τρωάδος.

«Ἐξελθόντα τῆς Τροίας ὁ ἄνεμος μὲ ἔρριψεν εἰς τὴν Ἰσμαρον, τὴν γῆν τῶν Κικόνων, ὅπου ἐλαφραγώγησα τὴν πόλιν καὶ ἠφάνισα τοὺς κατοίκους· λαβόντες δὲ τὰς γυναῖκας καὶ πολλὰ λάφυρα ἐμοιράσθημεν ὅλα ταῦτα εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ παραπονεθῇ κανεὶς ὡς ἡδίκημένος. Τότε ἐγὼ μὲν διέταττον νὰ φύγωμεν τάχιστα, ἀλλ' οἱ ἄφρονες σύντροφοί μου ἤρνούντο νὰ ὑποκούσωσι καὶ ἐπλήρουν τὴν γαστέρα καὶ τὸν στόμαχον μὲ οἶνον καὶ μὲ τὸ κρέας τῶν προβάτων καὶ τῶν ὑπαυχένων βοῶν. Ἐν τούτοις φυγάδες τινὲς ἐπεκαλέσθησαν τὴν συνδρομὴν ἄλλων Κικόνων ἀνδρειοτέρων καὶ πολυαριθμωτέρων οἵτινες ἦσαν γείτονές των καὶ κατόικουν εἰς τὰ μεσό-

γεια· ἦσαν δὲ οὗτοι ἔμπειροι εἰς τὸ νὰ πολεμῶσιν ἀπὸ τῶν ἀρμάτων, καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ πολεμῶσι πεζοί. Ἦλθον λοιπὸν περὶ τὴν πρωΐαν πολυάριθμοι ὡς τὰ φύλλα ἢ τὰ ἄνθη τὰ ὁποῖα ἀνοίγουσι κατὰ τὴν ἀνοιξιν. Τότε ἡ κακὴ ὀργὴ τοῦ Διὸς ἠγέρθη καθ' ἡμῶν τῶν δυστυχῶν διὰ νὰ ὑποστώμεν ἄπειρα δεινά. Οἱ ἐχθροὶ ἤρχισαν νὰ μᾶς πολεμῶσι πλησίον τῶν ταχυκινήτων πλοίων, καὶ ἐκατέρωθεν ἔρριπτον μακρὰ δόρατα χάλκινα. Καὶ ἐνόςῳ μὲν ἦτο πρωΐα καὶ ἡῤ-ξανεν ἡ ἱερὰ ἡμέρα, ἡμεῖς τοὺς συνείχομεν καίτοι πολυαριθμοτέρους. Ἀλλ' ὅταν ὁ ἥλιος δύων ἐδείξε τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ λυθῶσιν οἱ βόες τοῦ γεωργοῦ, οἱ Ἀχαιοὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Ἐξ πολεμιστῶν ἐξ ἐκάστου πλοίου ἔπεσαν, οἱ δὲ ἄλλοι διέφυγον τὸν θάνατον καὶ τὴν κακὴν μοῖραν.

«Μὲ καρδίαν τεθλιμμένην ἤρχισαμεν πάλιν νὰ σχιζώμεν τὰ κύματα· ἡ χαρὰ ὅτι ἐλυτρώθημεν ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐμ-γνύετο μὲ τὴν λύπην ὅτι ἐχάσαμεν ἀγαπητοὺς συντρόφους, καὶ δὲν ἐπροχωρήσαμεν εἰς τὸ πέλαγος εἰμὴ ἀφοῦ τρεῖς ἐκαλέσαμεν διὰ μεγάλων φωνῶν ἕκαστον τῶν ἀτυχῶν οἵτινες ἔπεσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Κικόνων. Ἐν τούτοις ὁ συναθροίζων τὰς νεφέλας Ζεὺς διήγειρε τὸν βορέαν ἀνεμὸν καὶ φοβερὰν τρικυμίαν· μετ' ὀλίγον τὰ νέφη περιεκάλυψαν τὴν γῆν καὶ τὰ κύματα· ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατήλθεν ἡ νύξ, ἡ δὲ σφοδρότης τοῦ ἀνέμου παρέσυρε τὰ πλοῖα ἐκτὸς τῆς γραμμῆς τῶν καὶ κατέσχισε τὰ πανία τὰ ὁποῖα ἀπεθέσαμεν εἰς τὸ κῦτος τοῦ πλοίου, φοβηθέντες τὸν ὄλεθρον. Μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας ἀνελκύσαμεν τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηρὰν, ὅπου ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ δύο νύκτας ἐκειτόμεθα μὲ καρδίαν κατατηκομένην ὑπὸ τοῦ καμάτου καὶ τῆς λύπης. Τέλος, ὅταν ἡ ξανθὴ Ἥως ἔφερε τὴν τρίτην ἡμέραν, ἐστήσαμεν τοὺς ἰστούς, ἀνεπετάσαμεν τὰ λευκὰ ἰστία καὶ ἐκαθήσαμεν ἐπὶ τῶν κωπηλατικῶν ἐδρῶν, ὁ δὲ ἀνεμὸς καὶ οἱ πηδαλιούχοι μᾶς διεύθυνον. Ἠλπίζαμεν ἤδη νὰ φθάσωμεν ἀκινδύνως εἰς τὴν πατρίδα μας. Ἀλλ' ἐνῶ ἐκάμπομεν τὸ ἀκρωτήριο Μελέαν, τὸ

κύμα, τὸ ῥεῦμα καὶ ὁ βορρᾶς μᾶς ἀπώθησαν καὶ μᾶς ἔρριψαν πέραν τῶν Κυθήρων.

α' Ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας οἱ ἐναντιοὶ ἄνεμοι μᾶς ὥθησαν εἰς τὸ ἰχθυοτρόφον πέλαγος, καὶ τὴν δεκάτην ἡμέραν προσηγγίσαμεν εἰς τὴν γῆν τῶν Λωτοφάγων τῶν ὁποίων ἡ τροφή εἶναι ἄνθος· ἐκεῖ ἐξήλθομεν καὶ ἠντλήσαμεν ὕδωρ καθαρὸν, οἱ δὲ σύντροφοί μου ἐδείπνησαν πλησίον τῶν ταχέων πλοίων. Ἀφοῦ δὲ ἐχορτάσθημεν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἐξέλεξα δύο πολεμιστὰς καὶ ἓνα κήρυκα τοὺς ὁποίους διέταξα νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὸν τόπον διὰ νὰ μάθωσι ποιοὶ ἄνθρωποι κατῴκουν αὐτόν. Ἀλλ' οὗτοι μεταδάντες συνανεμίχθησαν μὲ τὸν λαὸν τῶν Λωτοφάγων, οἵτινες δὲν ἐμελέτησαν μὲν τὸν θάνατον τῶν ἀπεσταλμένων μας, τοῖς ἔδωκαν ὅμως νὰ φάγωσι λωτόν· μόλις δὲ οἱ σύντροφοί μου ἐγεύθησαν τὸν γλυκὺν τοῦτον καρπὸν, μήτε νὰ μοὶ φέρωσιν εἰδήσεις ἠθέλησαν μήτε νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, ἀλλ' ἡ μόνη των ἐπιθυμία ἦτο νὰ μείνωσι μὲ τοὺς Λωτοφάγους, νὰ τρώγωσι τὸν καρπὸν ἐκεῖνον καὶ νὰ λησμονῶσι τὴν ἐπιστροφὴν των. Τοὺς ἔσυρα διὰ τῆς βίας εἰς τὰ πλοῖα, μὲ ὅλα τὰ παράπονά των, τοὺς ἔδεσα καὶ διέταξα τοὺς ἄλλους ἀγαπητοὺς συντρόφους μου νὰ εἰσέλθωσι ταχέως εἰς τὰ πλοῖα ἐπὶ τῷ φόβῳ μήπως τρώγοντες λησμονήσωσι τὴν ἐπιστροφὴν των. Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθον ὅλοι καὶ ἐκάθησαν προθύμως εἰς τὰς ἑδρας τῶν κωπηλατῶν· καθήμενοι δὲ κατὰ σειρὰν ἔπληττον διὰ τῶν κωπίων των τὰ λευκάζοντα κύματα.

α Διεσχίσαμεν ἐκ νέου τὴν θάλασσαν, μὲ καρθίαν τεθλιμμένην, καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν γῆν τῶν Κυκλώπων, ἀνθρώπων ὑπερηφάνων καὶ ἀπολιτεύτων, οἵτινες, ἀναμένοντες τὰ πάντα παρὰ τῶν ἀθανάτων θεῶν οὔτε ὀργόνουσι τὰ χωράφια των οὔτε σπείρουσι μὲ τὰς χεῖράς των φυτόν τι, ἀλλ' αὐτὰ βλαστάνουσι μόνον τῶν ἄνευ σπορᾶς καὶ καλλιεργείας, καὶ ὁ σῖτος, καὶ ἡ κριθή, καὶ αἱ ἄμπελοι αἵτινες καρποφοροῦσι σταφυλὰς ὑπερμεγέθεις τὰς ὁποίας τρέφει ὁ ὄμβρος τοῦ Διὸς. Δὲν ἔχουσι μήτε ἀγοράν, μήτε συμβούλιον, μήτε

νόμους, ἀλλ' εἰς τὴν κορυφὴν ὑψηλῶν ὄρέων κατοικοῦσι βα-
θέα σπήλαια, καὶ ἕκαστος κυβερνᾷ τὴν οἰκογένειάν του χω-
ρὶς νὰ φροντίζῃ διὰ τοὺς ἄλλους.

«Εἰς μικράν ἀπόστασιν πρὸ τοῦ λιμένος τῆς γῆς τῶν Κυ-
κλώπων ἐκτείνεται νῆσος κεκαλυμμένη ὑπὸ δασῶν ἐν τῇ
ὁποῖα ὑπάρχουσιν ἄπειροι ἄγριαι αἰγες. Οὐδέποτε ἐτάραξαν
αὐτὰς τὰ βήματα τῶν ἀνθρώπων, οὐδέποτε τὰς κατεδίωξαν
οἱ κυνηγοὶ οἵτινες εἶναι συνειθισμένοι νὰ ἀψηφῶσι τὴν κούρα-
σιν καὶ τὰς κακοπαθείας εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰς κορυφὰς
τῶν ὄρέων. Ἡ χώρα ἐκείνη, ἀκαλλιέργητος καὶ ἄσπαρτος
οὔσα, δὲν πατεῖται μῆτε ὑπὸ τοῦ ποιμένος μῆτε ὑπὸ τοῦ
γεωργοῦ. Κενὴ δὲ οὔσα ἀνδρῶν, τρέφει μόνον μηκωμένας
αἰγας. Οἱ Κύκλωπες δὲν ἔχουσι πλοῖα ἐρυθροβαρῆ, μῆτε
ναυπηγοὺς ἐπιτηδεῖους διὰ νὰ κατασκευάζωσι τοιαῦτα πρὸς
χρῆσιν των ἵνα ἐπισκέπτωνται τὰς πόλεις τῶν ἀνθρώπων
καὶ καταστήσωσι καλῶς κατοικουμένην καὶ πλουσίαν
τὴν ἀκατοίκητον ἐκείνην νῆσον, ὡς πράττουσιν οἱ ἄλλοι ἄν-
θρωποι οἵτινες διερχόμενοι τὴν θάλασσαν σχετίζονται μετ'
ἀλλήλων. Ἡ νῆσος αὕτη δὲν εἶναι ἄγονος, καὶ θὰ παρῇγε
τὰ πάντα εἰς τὸν προσήκοντα καιρόν. Ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆς
ἀφρώδους θαλάσσης ὑπάρχει μαλακὸς λειμὼν καλῶς ποτιζό-
μενος. Ἡ ἄμπελος θὰ ἦτο ἐκεῖ ἀφθαρτος, τὸ δὲ ὁμαλὸν
καὶ εὐφορον ἔδαφος θὰ ἔδιδε κατὰ πᾶν ἔτος πλουσίαν συγ-
κομιδὴν. Ὁ λιμὴν τοσοῦτον εἶναι εὖορμος, ὥστε δὲν παρί-
σταται ἀνάγκη σχοινίων ἢ ἀγκυρῶν διὰ νὰ ἀσφαλίζωσι τὰ
πλοῖα, δύνανται δὲ οἱ ναῦται νὰ μένωσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐ-
κείνων μέχρις οὔ τοῖς ἔλθῃ ἡ θέλησις νὰ ἀναχωρήσωσι καὶ
πνεύσωσιν οἱ ἄνεμοι. Εἰς τὸ βάθος τοῦ λιμένος ῥέει κάτωθεν
σπηλαίου διαυγέστατον ὕδωρ ἐκ κρήνης περικυκλωμένης ὑπὸ
λευκῶν. Ἐκεῖ ἡ θάλασσα μᾶς ὥθησε καὶ θεὸς τις μᾶς ὠ-
δήγησε κατὰ τινα νύκτα σκοτεινὴν καθ' ἣν οὐδὲν ἀντικεί-
μενον ἐφαίνετο. Πυκνὴ ὁμίχλη περιεκάλυπτε τὰ πλοῖα, καὶ
ἡ σελήνη, κεκαλυμμένη ὑπὸ νεφῶν μελανῶν, δὲν ἔλαμπε
πλέον εἰς τὸν οὐρανόν. Κανεὶς ἐξ ἡμῶν δὲν εἶδε τὴν ξηρὰν,

οὔτε διεκρίναμεν τὰ μεγάλα κύματα τὰ ὅποια ἐκυλίωντο μέχρι τῆς παραλίας, πρὶν πλησιάσωσιν ἐκεῖ τὰ πλοῖά μας. Ἀφοῦ δὲ ἐφθάσαμεν, κατεβιδάσαμεν τὰ πανία, ἐξήλθομεν εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἀποκοιμηθέντες περιεμένομεν τὴν πρῶταν.

« Εἰς τὰς πρῶτας λάμψεις τῆς θυγατρὸς τῆς αὐγῆς, τῆς ῥοδοδακτύλου Ἡοῦς, καταληφθέντες ὑπὸ θαυμασμοῦ εἰς τὴν θεάν τῆς νήσου, ἐπεριφερόμεθα εἰς αὐτὴν, αἱ δὲ θυγατέρες τοῦ Διὸς, αἱ Νύμφαι, μᾶς ἔστειλαν διὰ τὸ δεῖπνόν μας αἰγας τῶν ὁρέων. Ἀμέσως λοιπὸν ἐλάβομεν ἐκ τῶν πλοίων τόξα καμπύλα καὶ μακροσίδηρα ἀκόντια, καὶ διαιρεθέντες εἰς τρία σώματα ἐκτυπῶμεν, ὁ δὲ θεὸς μᾶς ἔδωκεν ἄφθονον κυνήγιον. Δώδεκα ἦσαν τὰ ἀκολουθήσαντά με πλοῖα, εἰς ἕκαστον δὲ ἐξ αὐτῶν ἡ τύχη ἔδωκεν ἑννέα αἰγας· μόνον τὸ ἰδικόν μου ἔτυχε μίαν περισσότερον.

« Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρις οὗ ἔδυσεν ὁ ἥλιος ἐπρώγομεν ἡσύχως ἄφθονα κρέατα καὶ ἐπίνομεν ἐκλεκτὸν οἶνον, ἐπειδὴ δὲν εἵχομεν ἀκόμη ἐξαντλήσει τοὺς πολλοὺς ἀμφορεῖς τοὺς ὁποίους ἐγεμίσαμεν ὅτε ἐκυριεύσαμεν τὴν ἰσρὰν πόλιν τῶν Κικόνων. Ἐν τούτοις ἐβλέπομεν τὴν γῆν τῶν Κυκλώπων, ὄντων πλησίον, καὶ τὸν καπνὸν, καὶ ἠκούομεν τὰς φωνὰς αὐτῶν καὶ τὸ βέλασμα τῶν αἰγῶν καὶ τῶν ἀρνίων των.

« Ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκότῃ· τότε ἐκοιμήθημεν κατακλιθέντες ἐπὶ τῆς παραλίας. Ἀμα δὲ ἀνέτειλεν ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἡὼς, ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς, καλέσας συνέλευσιν εἶπον ἐνώπιον ὄλων.

« ὦ ἀγαπητοί μου σύντροφοι, μείνατε ὅλοι ἐδῶ, ἐγὼ δὲ »
 » μόνος μετὰ τοῦ πλοίου μου καὶ τῶν ναυτῶν μου θὰ ὑπά-
 » γω νὰ ἐπισκοπήσω ποῖοι κατοικοῦσι τὴν χώραν ταύτην·
 » εἰς τὴν ἥναι ὑπερήφανοι, ἄγριοι, ἄδικοι, ἢ φιλόξενοι καὶ φο-
 » βούμενοι τοὺς θεοὺς. »

« Εἰπὼν ταῦτα ἀνέβην εἰς τὸ πλοῖον καὶ διέταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ με ἀκολουθήσωσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ πρυμνήσια· ἐκεῖνοι εἰσῆλθον εὐθύς, ἐκάθησαν κατὰ τάξιν εἰς τὰς

ἔδρας τῶν κωπηλατῶν καὶ ἔτυπτον διὰ τῶν κωπίων τῶν τὴν λευκάζουσιν θάλασσαν. Δὲν ἐβραδύναμεν νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἐγγὺς παραλίαν· πλησίον δὲ τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς νήσου, εἶδομεν μέγιστον σπήλαιον κατάφυτον ἀπὸ δάφνας, ὅπου ἦσαν αἱ ποῖμαιναι προβάτων καὶ αἰγῶν, εἰς τὰ πέριξ δὲ ὑπῆρχεν αὐλὴ κεκλεισμένη διὰ τοίχου ὠκοδομημένου ἐκ μεγάλων πευκῶν καὶ ὑψικόμων δρυῶν ἐπὶ θεμελίων λιθίνων. Ἐκεῖ ἦτο ἡ κατοικία ἀνθρώπου πελωρίου ὅστις μόνος ἔβoscε τὰ πρόβάτα του καὶ δὲν συνεικοινώνει μὲ κανένα, ἀλλὰ ζῶν ἀποκεχωρισμένος διέπραττεν ἀδικίας. Οὐδὲν φοβερώτερον τοῦ τέρατος ἐκείνου, ὅπερ μὲ οὐδένα ὠμοιάζει θνητὸν ἐκ τῶν τρεφομένων μὲ σῖτον, ἀλλὰ μᾶλλον μὲ βράχον δασώδη ὑψηλοῦ ὄρους ὅστις ὑψοῦται μεμονωμένος ὑπεράνω τῶν ἄλλων.

«Διέταξα τότε τοὺς ἀγαπητοὺς μου συντρόφους νὰ μείνωσι πλησίον τοῦ πλοίου καὶ νὰ τὸ φυλάττωσιν· ἔπειτα, ἐκλέξας δώδεκα τοὺς ἀρίστους ἐξ ἐκείνων, ἀνεχώρησα λαβὼν μετ' ἐμαυτοῦ αἰγειὸν ἀσκὸν πλήρη μέλανος οἴνου τὸν ὅποιον μοὶ ἔδωκεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐάνθους Μάρων, ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Ἰσμάρῳ. Σεβασθέντες τοὺς θεοὺς, εἵχομεν προστατεύσει καὶ περιποιηθῇ τὸν Μάρωνα καὶ τὴν οἰκογένειάν του εἰς τὸ ἱερὸν ἄλλος τὸ ὅποιον κατῴκουν, οὗτος δὲ μοὶ προσέφερεν ὥραϊα δῶρα· ἐπτὰ τάλαντα χρυσοῦ καθαροῦ, κρατῆρα πανάργυρον καὶ δώδεκα ἀμφορεῖς πλήρεις οἴνου ἐκλεκτοῦ, ποτοῦ καθαροῦ καὶ θείου. Κανεῖς ἐκ τῶν ὑπηρετῶν ἢ ἐκ τῶν ὑπηρετριῶν του δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ὑπῆρχε τοιοῦτος οἶνος ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀλλὰ μόνος αὐτὸς, ἡ σύζυγός του, τὰ τέκνα του καὶ ἡ οἰκονόμος. Ὅταν ἔπινον τὸν ἐρυθρὸν ἐκεῖνον οἶνον, γλυκὺν ὡς τὸ μέλι, ἐγέμιζον ἐν ποτήριον ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸ ἐκένουν ἐντὸς εἴκοσι μέτρων ὕδατος· ἀκόμῃ καὶ τότε ἀνέδιδεν εὐωδίαν θαυμαστὴν καὶ πολὺ θὰ ἐλυπεῖτο ὅστις δὲν ἔπινεν ἐξ αὐτοῦ. Ἐκ τούτου τοῦ οἴνου γεμίσας μέγαν ἀσκὸν τὸν ἔλαβον μετ' ἐμοῦ καὶ ἐντὸς σάκκου εἶχον τὰς ζωοτροφίας, διότι ἡ γενναία καρδίᾳ μου προησθάνετο ὅτι ἔμελλον νὰ ἀπαντή-

σω ἄνθρωπον ἄγριον, τεραστίαν ἔχοντα δύναμιν καὶ ἀγνοοῦν-
τα τὴν δικαιοσύνην καὶ τοὺς νόμους.

«Μετ'ὀλίγον ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἄντρον του, ἀλλὰ δὲν τὸν
εὔρημεν ἐκεῖ διότι εἶχεν ἐξέλθει νὰ βοσκήσῃ τὰ παχέα του
πρόβατα· εἰσελθόντες δὲ ἐθαυμάζομεν τὰ πάντα. Οἱ μὲν
ταρσοὶ ἔδριθον τυρῶν, τὰ δὲ ποιμνιοστάσια ἦσαν πλήρη ἀρ-
νίων καὶ ἐριφίων· χωριστὰ ἦσαν τὰ γηραιότερα, χωριστὰ
τὰ μεσαῖα καὶ χωριστὰ τὰ νεογέννητα. Ὅλα τὰ ἄγγεῖα ἦ-
σαν γεμάτα ἀπὸ τυρόγαλα, ὑπῆρχον δὲ καὶ βαρέλια καὶ
σκαφίδες ἐντὸς τῶν ὁποίων ἤμελγε τὸ γάλα. Οἱ σύντροφοί
μου μὲ παρεκίνησαν νὰ λάβωμεν τὰ τυρία, νὰ ἐγκαταλείψω-
σιν τὴν κατοικίαν ἐκείνην, νὰ διώξωμεν ἐκτὸς τῆς ποιμνης
μέχρι τοῦ ταχείος πλοίου μας τὰ ἀρνία καὶ τὰ ἐρίφια, καὶ
ἔπειτα νὰ διασχίσωμεν τὴν πικρὰν θάλασσαν· ἐγὼ ὅμως δὲν
ἐπέισθην μολονότι ἦτο τοῦτο πολὺ συμφερότερον, ἀλλ' ἠθέ-
λησα νὰ ἴδω τὸν Κύκλωπα διὰ νὰ μοὶ προσφέρῃ τὰ δῶρα
τῆς φιλοξενίας. Φεῦ ! ἡ θεὰ του οὐδεμίαν χαρὰν ἔμελλε νὰ
φέρῃ εἰς τοὺς συντρόφους μου.

α' Ἀνεζωογονήσαμεν τὸ πῦρ, προσεφέραμεν θυσίαν εἰς τοὺς
θεοὺς καὶ ἐκορέσθημεν τυρίων τὰ ὅποια ἐλάβομεν ἐκ τοῦ
σπηλαίου, ὅπου ἡσυχάζοντες περιεμένομεν νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ
Κύκλωψ ἐκ τῆς βοσκῆς. Ἐφθασε δὲ οὗτος φέρων ὑπερμέ-
γεθες τεμάχιον ξύλου ξηροῦ διὰ νὰ τῷ χρησιμεύσῃ εἰς προε-
τοιμασίαν τοῦ δείπνου του. Εἰς τὴν εἵσοδον τοῦ σπηλαίου
ἔρριψε κατὰ γῆς τὸ φορτίον του, ὅπερ ἔπεσε μετὰ πατάγου
τρομεροῦ. Καταληφθέντες ὑπὸ φόβου, ἐρρίφθημεν εἰς σκοτει-
νὴν τινα γωνίαν, ἐκεῖνος δὲ ὦθησεν ἐντὸς τοῦ εὐρέος σπη-
λαίου τὰ παχέα πρόβατα ὅσα ἔμελλε νὰ ἀμέλξῃ μὴ ἀφή-
σας ἐκτὸς τοῦ βαθέος ἐκείνου ποιμνιοστασίου εἰμὴ τοὺς τρά-
γους καὶ τοὺς κριοὺς. Ἀφοῦ εἰσῆλθον ὅλα τὰ θήλας, ἀνή-
γειρε καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν εἵσοδον ἓνα βράχον τεραστίου βί-
ρους τὸν ὅποιον εἰκοσιδύο ἰσχυραὶ ἄμαξαι τετράτροχοι δὲν
θὰ ἠδύναντο νὰ μετακινήσωσι· τοιαύτη ἦτο ἡ ὑψηλὴ πέτρα
μὲ τὴν ὁποίαν ἔκλειε τὴν θύραν. Καθίστας δὲ ἤμελξε κατὰ

τάξις τὰ πρόβατα καὶ τὰς μηκωμένας αἶγας, καὶ πλησίον ἐκάστης ἐξ αὐτῶν ἔθεσε τὸ μικρόν της. Ἐπειτα τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ λευκοῦ γάλακτος τὸ ἔπηξε καὶ τὸ ἔθεσεν εἰς πλεκτὰ καλάθια, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ ἔμεινεν εἰς τὰ ἀγγεῖα διὰ νὰ ἔχη νὰ πίνη κατὰ τὸ δεῖπνόν του. Μετὰ τὸ τέλος τῶν προετοιμασιῶν τούτων, ἤναψε μέγα πῦρ, μᾶς εἶδε καὶ μᾶς ἠρώτησε.

«Ἔενοι, τίνες εἰσθε; πόθεν ἔρχεσθε διασχίσαντες τὰ ὕγρά πκέλευθα; ἐπλεύσατε χάριν ἐμπορίου; ἢ μᾶλλον ἀσκοπῶς πῶς πειραταί, οἵτινες διακινδυνεύοντες τὴν ζωὴν των φέρουσι τὴν δυστυχίαν εἰς τοὺς μακρυνοὺς λαοὺς;»

«Ταῦτα εἶπεν, ἡμῶν δὲ ἡ καρδία συνετριβή εἰς τὴν φοβερὰν ταύτην φωνὴν καὶ τὴν φρικώδη θέαν τοῦ τέρατος· ἐν τούτοις ἐγὼ εὗρον λέξεις διὰ νὰ τῷ ἀποκριθῶ.

«Ἐἴμεθα Ἀχαιοὶ περιπλανηθέντες ἀπὸ τῆς Τροίας εἰς τὴν » διάκρισιν τῶν ἀνέμων καὶ τῶν μεγάλων κυμάτων τῆς » θαλάσσης· ἐπιθυμοῦντες δὲ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν πατρίδα » μας ἐπέσαμεν εἰς ἄλλας διευθύνσεις, διότι τοιαύτη βε- » βαίως θὰ ἦτο ἡ θέλησις τοῦ Διός. Καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα » ἐκ τοῦ στρατοῦ τοῦ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδου, τοῦ ὁποίου » ἡ φήμη ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἶναι τῶρα μεγίστη, διότι κατέ- » στρεψεν ἰσχυρὰν πόλιν καὶ ἐνίκησε λαοὺς πολυαριθμούς. » Ἐρχόμεθα νὰ προσπέσωμεν ἐνώπιόν σου, ἐλπίζοντες παρὰ » σοῦ φιλοξενίαν, ἢ δῶρα ἅτινα συνήθως δίδονται εἰς τοὺς » ξένους. Σεβάσθητι τοὺς θεοὺς, ἐξοχε ἄνερ, εἴμεθα ἰκέται » σου, καὶ ὁ Ζεὺς εἶναι προστάτης τῶν ἱκετῶν καὶ τῶν ἀ- » ξίων σεβασμοῦ ξένων.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνας δὲ μοι ἀπεκρίθη ἀμέσως μὲ ἀσπλαγχνον καρδίαν.

«Ἔενε, εἶσαι μωρὸς ἢ ἔρχεσαι ἐκ πολὺ μακρυνοῦ μέρους » διὰ νὰ μὲ παρακινής νὰ φοβῶμαι τοὺς θεοὺς ἢ νὰ φυλάτ- » τωμαι ἀπὸ τὴν ὀργὴν των. Οἱ Κύκλωπες ἀδιαφοροῦσι » διὰ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους μάκαρας θεοὺς, διότι εἴμεθα » πολὺ ἰσχυρότεροι αὐτῶν. Μὴ πιστεύσης λοιπὸν ὅτι διὰ νὰ

» ἀποφύγω τὴν ὀργὴν τοῦ Διὸς ἡθελόν ποτε φεισθῇ τῆς
 » ζωῆς τῶν συντρόφων σου καὶ σοῦ ἂν δὲν τὸ θέλῃ ἡ ὄρε-
 » ξίς μου. Ἄλλ' εἰπέ μου ποῦ ἄφησες τὸ ὠραῖον πλοῖόν
 » σου· μακρὰν ἢ πλησίον τῆς κατοικίας μου ; διότι θέλω
 » νὰ ἡξεύρω.»

» Ταῦτα εἶπε θέλων νὰ μὲ ἀπατήσῃ, ἀλλὰ δὲν μὲ διέ-
 λαθε διότι ἡξευρα πολλὰ, καὶ τὸν ἠπάτησα καὶ ἐγὼ διὰ
 δολίας ἀποκρίσεως».

«Οἱ ἄνεμοι ὥθησαν τὸ πλοῖόν μου ἐκτὸς τῶν κυμάτων,
 » καὶ ὁ Ποσειδὼν τὸ συνέτριψεν ἐπὶ τῶν βράχων ἐνὸς ἀκρωτη-
 » ρίου εἰς τὰ ἔσχατα τῆς γῆς σας, ἐγὼ δὲ καὶ οἱ σύντροφοί
 » μου ἐσώθημεν ἀπὸ τὸν φοβερὸν ὄλεθρον.»

« Ταῦτα εἶπον, ἐκείνου δὲ ἡ ἀμείλικτος ψυχὴ δὲν τῷ ἐν-
 ἐπνευσεν οὐδεμίαν ἀπόκρισιν, ἀλλ' ἐγερθεῖς, συνέλαβε δύο
 ἐκ τῶν συντρόφων μου καὶ τοὺς συνέτριψεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους
 ὡς νεαροὺς σκύλακας. Οἱ μυελοὶ των ἔρρευσαν καὶ ἔβρεζαν τὴν
 γῆν. Τὸ τέρας τοὺς ἔκοψεν εἰς τεμάχια, ἡτοίμασε τὸ δεῖπνόν
 του καὶ τοὺς ἔφαγε τόσον ἀπλήστως ὡς λέων τρεφόμενος
 εἰς τὰ ὄρη, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ τίποτε ἐκ τῶν ἐντοσθίων των,
 ἐκ τῶν σαρκῶν των καὶ ἐκ τῶν μυελωδῶν ὀστέων των. Ἐν
 τούτοις εἰς τὸ σκληρὸν ἐκεῖνο θέαμα ὑψώσαμεν τὰς χεῖρας
 ἡμῶν κλαίοντες πρὸς τὸν Δία, διότι ἡ ἀπελπισία εἶχε κα-
 ταλάβει τὴν ψυχὴν ἡμῶν. Ἀφοῦ δὲ ὁ Κύκλωψ ἐγέμισε τὸν
 εὐρὺν στόμαχόν του τρώγων ἀνθρώπινον κρέας καὶ πίνων
 καθαρὸν γάλα, ἐξηπλώθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἄντρου μεταξὺ
 τῶν ποιμνίων του. Τότε ἐν τῇ μεγαθύμῳ καρδίᾳ μου ἐβου-
 λήθην νὰ ἐπιπέσω κατ' αὐτοῦ, νὰ ἀποσπᾶσω τὸ κοπτερὸν
 ξίφος μου, καὶ ἀφοῦ τὸ περιδινήσω εἰς τὴν χεῖρά μου, νὰ
 τὸν κτυπήσω εἰς τὸ στῆθος, εἰς τὸ μέρος ὅπου τὸ ἦπαρ
 ἐνοῦται μὲ τὸ διάφραγμα. Ἀλλὰ ἄλλη σκέψις μὲ ἐκράτησε,
 διότι ἐκεῖ θὰ ἐχανόμεθα ὅλοι μὲ φρικτὸν θάνατον· οὐδέποτε
 θὰ ἠδύναντο αἱ χεῖρές μας νὰ κινήσωσι τὸν τεράστιον βρά-
 χον ὅστις ἔκλειε τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου.

α' Ἠναγκάσθημεν λοιπὸν νὰ περιμείνωμεν στενάζοντες τὴν

ἐπιστροφὴν τοῦ θεοῦ φωτός. Ἄμα δὲ ἀνέτειλεν ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἥως τὸ τέρας ἤναψε μέγα πῦρ, ἤμελξε κατὰ τάξιν τὸ παχὺ ποίμνιόν του καὶ ἔθεσε πάλιν τὰ μικρὰ πλησίον τῶν μετέρων των. Ἐκτελέσας ταχέως τὰς ἐργασίας ταύτας, ἤρπασε πάλιν δύο ἐκ τῶν συντρώφων μου καὶ ἠτοίμασε τὸ πρωϊνὸν γεῦμά του. Ἀφοῦ δὲ ἐχορτάσθη ὥθησεν ἐκτὸς τοῦ ἀντροῦ τὸ παχὺ ποίμνιόν του, ἀφοῦ παρεμέρισεν εὐκόλως τὴν μεγάλην πέτραν τῆς θύρας· ἔπειτα ἐπανέθηκεν αὐτὴν ὅπως θέτομεν εἰς τὴν φαρέτραν τὸ σκέπασμά της, καὶ συρίζων ἔστρεψε πρὸς τὸ ὄρος τὰ πρόβατά του. Ἐμείνα ἐν τῷ σπηλαίῳ, τρομερὰ σχέδια ἀνακυκλῶν ἐν τῷ βαθυτάτῳ μυκῷ τῆς ψυχῆς μου. Ποία θὰ ἦτο ἡ ἐκδίκησίς μου; πῶς ἡ Ἀθηνᾶ νὰ μοὶ ἔδιδε τὴν δόξαν; Τέλος τὸ ἐξῆς σχέδιον μοὶ ἐφάνη προτιμότερον πάντων. Ἐκεῖ εἰς τὴν ποίμνην ἔκειτο τὸ τεράστιον ῥόπαλον τοῦ Κύκλωπος· ἦτο χλωρὰ ἐλαία τὴν ὁποίαν εἶχε κόψει διὰ νὰ τὴν βαστάζῃ ὅταν ἤθελε ξηρανθῇ. Ὅτε τὸ εἶδομεν κατὰ πρῶτον, τὸ ἐξελάβομεν ὡς ἰστὸν μέλανος πλοίου μὲ εἴκοσι κωπηλάτας ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα πλέουσιν εἰς τὸ πέλαγος· τοιοῦτον μᾶς ἐφαίνετο τὸ μῆκός του καὶ τοσοῦτον τὸ πάχος του. Πλησιάσας ἔκοψα ἐξ αὐτοῦ ἓνα κλάδον μιᾶς περίπου ὀργυιᾶς, τὸν ἔφερα εἰς τοὺς συντρώφους μου καὶ τοὺς διέταξα νὰ τὸν ὀξύνωσιν, οὗτοι δὲ μὲ ὑπήκουσαν. Ἐπειτα τὸν κατέστησα αἰχμηρὸν καὶ τὸν ἐσκήρυνα περάσας αὐτὸν ἀπὸ τὸ πῦρ· τέλος τὸν ἔκρυψα ὑπὸ σωρὸν κόπρου ἣτις ὑπῆρχεν ἀφθονος εἰς ὅλον τὸ σπήλαιον. Ἐν τούτοις παρώτρυνα τοὺς συντρώφους μου νὰ ῥίψωσι τὸν κύβον διὰ νὰ ἴδωμεν ποῖοι ἤθελον τολμήσει νὰ ἐγείρωσι τὸν μοχλὸν διὰ νὰ τὸν βυθίσωσιν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ τέρατος ὅταν ὁ γλυκὺς ὕπνος ἤθελε κυριεύσει αὐτόν. Οἱ τέσσαρες τοὺς ὁποίους ὑπέδειξεν ὁ κλῆρος ἦσαν ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους θὰ ἐξέλεγα καὶ ἐγώ. Ἦμην ὁ πέμπτος μεταξὺ αὐτῶν. Τὸ ἐσπέρας ἐπέστρεψεν ὁ Κύκλωψ ἐκ τῆς βοσκῆς, καὶ ἀμέσως ὥθησε πρὸς τὸ βάθος τοῦ ἀντροῦ ὅλον τὸ ποίμνιόν του, μὴ ἀφήσας ἐκτὸς

τῆς εὐρείας ἐκείνης ποιμένης μήτε τὰ ἄρρενα, εἴτε διότι συνέλαβεν ὑπονοίας, εἴτε διότι θεός τις διέταξεν οὕτω. Μόλις δὲ ἀνήγειρε καὶ ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τὸν τεράστιον βράχον, καὶ ἀμέσως ἐκάθησε καὶ ἤμελξε κατὰ σειρὰν τὰ πρόβατα καὶ τὰς μηκωμένας αἰγας· ἔπειτα δὲ ἔθεσε πάλιν τὰ μικρὰ πλησίον τῶν μητέρων των. Μετὰ τὸ ταχὺ πέρασ τῶν ἐργασιῶν τούτων, ἔδραξε πάλιν δύο ἐκ τῶν συντρόφων μου καὶ ἠτοίμασε τὸ ἐσπερινόν του δεῖπνον. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸν ἐπλησίασα κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα ποτήριον πληῆρες πορφυροῦ οἴνου, καὶ τῷ εἶπον.

«Κύκλωψ, λάβε καὶ πῖε τὸν οἶνον τοῦτον τῶρα ἀφοῦ
» ἐχόρτασες ἀπὸ κρέας ἀνθρώπινον, διὰ νὰ μάθης ποῖον πο-
» τὸν περιεῖχε τὸ πλοῖόν μας. Τὸ ἔφερα ἐδῶ καὶ θὰ σοὶ
» ἔδωκα καὶ ἄλλο, ἐὰν εὐσπλαγχνιζόμενός με μὲ ἔστελλες
» εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἄλλ' ἡ μανία σου δὲν ἔχει ὅρια.
» Ἄφρων ! πῶς θέλεις εἰς τὸ μέλλον, μεταξὺ τῶν ἀπείρων
» θνητῶν, νὰ πλησιάσῃ κανεὶς εἰς τὰ παράλια ταῦτα, ἀφοῦ
» μᾶς μεταχειρίζεσαι μὲ τόσῃν ἀπανθρωπίαν ;»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνος δὲ ἐδέχθη τὸ ποτήριον, τὸ ἐκένωσεν, εὐφράνθη πίνων τὸ γλυκὺ ποτὸν καὶ μοὶ ἐζήτησε καὶ ἄλλο.

«Δός μοι ἀκόμῃ προθύμως, καὶ εἰπέ μοι ἀμέσως τὸ ὄνομα
» μὰ σοὶ διὰ νὰ σοὶ προσφέρω δῶρον φιλοξενίας διὰ τὸ
» ὅποιον θὰ εὐχαριστηθῇς. Ἡ εὐφορος γῆ τὸν Κυκλώπων
» παράγει ἐπίσης οἶνον τὸν ὅποιον ἐξάγομεν ἀπὸ ἀφθόνους
» σταφυλὰς, τρεφομένας ὑπὸ τῶν βροχῶν τοῦ Διός· ἄλλ' ὁ
» ἰδικός σου οἶνος μοὶ φαίνεται ἀπόσπασμα τῆς ἀμβροσίας
» καὶ τοῦ νέκταρος.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ τῷ ἔδωκα πάλιν ποτήριον πληῆρες μεθυστικοῦ οἴνου. Τρὶς δὲ τὸ ἐγέμισα καὶ τρὶς τὸ ἐκένωσεν ὡς ἀσύνετος. Ὅταν δὲ ὁ οἶνος περιεκάλυψε τὰς αἰσθήσεις τοῦ Κύκλωπος, τότε τῷ ἀπέτεινα τοὺς ἐξῆς κολακευτικούς λόγους.

«Κύκλωψ, μὲ ἐρωτᾷς τὸ ἐνδοξὸν ὄνομά μου, θὰ σοὶ τὸ

» εἶπω καὶ θὰ μοὶ προσφέρῃς τὸ δῶρον τῆς φιλοξενίας τὸ
» ὅποιον μοὶ ὑπeschέθης. Ὀνομάζομαι Κανείς, ἡ μήτηρ μου,
» ὁ πατήρ μου μὲ καλοῦσι Κανένα, καὶ τοιουτοτρόπως μὲ
» ὀνομάζουσιν ὅλοι οἱ σύντροφοί μου.»

α Ταῦτα εἰπόν, ἐκεῖνος δὲ μοὶ ἀπεκρίθη μὲ καρδίαν ἀνηλεῆ.

α Θὰ φάγω τὸν Κανένα τελευταῖον, μετὰ τοὺς συντρό-
» φους τοῦ πρώτου τοὺς ἄλλους. Αὐτὸ θὰ ᾖ τὸ δῶρόν μου.»

α Εἰπὼν ταῦτα ἔπεσεν ὑπτίως καὶ ἐξηπλώθη μὲ τὸν τρά-
χην ἀνατετραμμένον, καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ ὕπνου ὅστις
δαμάζει ὅλα τὰ ὄντα. Ἐν τούτοις ἡ μέθη τὸν ἐδάρινε, καὶ
τὸ στόμα του ἐξήμει μετὰ τοῦ οἴνου τεμάχια σαρκὸς ἀν-
θρωπίνης. Ἀμέσως, διὰ νὰ θερμάνω τὸν πάσσαλον, τὸν ἔ-
θεσα ὑποκάτω τῆς θερμῆς στάκτης, καὶ διὰ τῶν λόγων μου
ἐνεθάρρυνα τοὺς συντρόφους μου ἵνα μὴ δειλιάσαντες ἀπο-
συνθῶσιν. Ἦδη ὁ ἐξ ἐλαίας μοχλὸς εἶχε κοκκινήσει καὶ
ἐπλησίαζε νὰ ἀνάψῃ ὅτε τὸν ἀπέσυρα. Τότε δὲ περικυ-
κλωμένος ὑπὸ τῶν συντρόφων μου ἐπλησίασα τὸν Κύ-
κλωπα· θεὸς τις τοῖς ἐνέπνεε μέγα θάρρος, διότι ἐβύθι-
σαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ Κύκλωπος τὴν αἰχμὴν
τοῦ μοχλοῦ, καὶ τὸν ἐκράτησαν ἰσχυρῶς, ἐνῶ ἐγὼ, πιέ-
ζων ἐπὶ τῆς ἄλλης ἄκρας, τὸν ἔστρεφον ζωηρῶς. Ὅπως
τεχνίτης θὰ ἐτρύπα διὰ τῆς τρυπάνης τὸ ξύλον διὰ τοῦ ὁ-
ποίου κατασκευάζει πλοῖον, καὶ οἱ δύο βοηθοὶ του τὴν στη-
ρίζουσιν ἐκατέρωθεν δι' ἱμάντων, καὶ στρέφεται ἡ τρυπάνη ἀ-
καταπαύστως, οὕτω περιστρέφωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν ὀφθαλ-
μὸν τοῦ Κύκλωπος τὸν φλογερὸν μοχλὸν ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ
αἶμα ἔρρεε καὶ ἔβραζεν· ὁ καυστικὸς καπνὸς τῆς καιομένης
κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ κατηνάλισκε τὰς ὀφρῦς του καὶ τὰ
βλέφαρά του, αἱ δὲ ρίζαι ἔβραζον μετὰ κρότου. Καθὼς ὁ
σιδηρουργὰς βυθίζει εἰς ὕδωρ ψυχρὸν μέγαν πέλεκυν ἢ ἀξίνην
ἥτις ἀναπέμπει συριγμὸν (ὅπερ ὁμῶς δίδει εἰς τὸν σίδηρον
σκληρύνειν) οὕτω καὶ ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ ἐσύριζε πέριξ τοῦ
ἐκ ξύλου ἐλαίας μοχλοῦ. Τὸ τέρας ἔρρηξε κραυγὴν τρομε-
ράν, καὶ οἱ πέριξ βράχοι ἐπανέλαβον τὴν κραυγὴν ἐκείνην,

ἡμεῖς δὲ καταληφθέντες ὑπὸ φόβου ἐφύγαμεν. Τότε ὁ Κύκλωψ ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ του τὸν μοχλὸν βεβρεγμένον μὲ πολὺ αἷμα, καὶ ἐκτὸς ἑαυτοῦ τὸν ἔρριψε μακρὰν καὶ ἤρχισε μὲ μεγάλας φωνὰς νὰ προσκαλῇ τοὺς Κύκλωπας οἵτινες κατῴκουν πέριξ τοῦ ἐντὸς σπηλαίων εἰς τὰς ὑπὸ τῶν ἀνέμων πληττομένας κορυφάς. Εἰς τὴν φωνὴν του προσέδραμον πανταχόθεν, καὶ ἀπὸ τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου τὸν ἠρώτησαν τί τὸν ἐδασάνιζε.

«Πολύφημε, τί σὲ ἐνοχλεῖ καὶ ἐξέβαλες τόσον μεγάλην »κραυγὴν εἰς τὰ μέσα τῆς θείας νυκτός; Διὰ τί διέκοψες »τὸν ὕπνον μας; Μήπως ἐφοβήθης ὅτι θὰ σοῦ ἀρπάσουν »τὰ πρόβατα;»

«Ὁ δὲ ῥωμαλέος Πολύφημος ἀπεκρίθη πρὸς αὐτοὺς ἐκ τοῦ βάθους τοῦ σπηλαίου του.

«ὦ φίλοι, ὁ Κανεὶς μὲ φονεύει μὲ δόλον καὶ ὄχι μὲ »βίαν.»

«Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ Κύκλωπες ἀπεκρίθησαν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Κανεὶς εἶπες; εἶσαι λοιπὸν μόνος; Τότε δὲν εἶναι τρόπος νὰ ἀποφύγῃς κακὸν στελλόμενον παρὰ τοῦ μεγάλου »Διός. Ζήτησον τὴν βοήθειαν τοῦ βασιλέως Ποσειδῶνος »ὅστις εἶναι πατήρ σου.»

«Εἰπόντες ταῦτα ἐμακρύνθησαν, ἐμοῦ δὲ ἡ καρδιά εὐχαριστήθη διότι τοὺς ἠπάτησε τὸ ὄνομά μου καὶ ἡ εὐστοχος σκέψις μου. Ἐν τούτοις τὸ τέρας ἐδασανίζετο ἀπὸ τρομεροὺς πόνους· ἐστέναζε, καὶ διὰ τῶν τρεμουσῶν χειρῶν του ἀφῆρεσε ψηλαφῶν τὴν κλείουσαν τὸ σπήλαιον πέτραν καὶ καθήσας εἰς τὴν εἴσοδον ἐξέτεινε τοὺς βραχίονας ἐλπίζων ὅτι θὰ ἐζητοῦμεν νὰ διαφύγωμεν φύρδην μίγδην μετὰ τῶν προβάτων καὶ ὅτι θὰ μᾶς συνελάμβανε. Τοιοῦτοτρόπως δὲ μὲ ἐξελάμβανε καὶ πάλιν ὡς ἀνόητον. Ἄλλ' ἐγὼ ἐσκεπτόμην διὰ τίνος ταχέος καὶ ἀσφαλοῦς μέσου νὰ σώσω ἐκ τοῦ θανάτου τοὺς συντρόφους μου καὶ ἑμαυτόν. Τὸ πνεῦμά μου διενοεῖτο μυρία στρατηγήματα, διότι ἐπρόκειτο

περὶ τῆς ζωῆς καὶ μέγας ὄλεθρος μᾶς ἐπλησίαζεν. Ἴδου δὲ τί ἐν τῇ ψυχῇ μου μοῦ ἐφάνη προτιμότερον. Ὑπῆρχον ἐκεῖ μεγάλοι καὶ ὑπερήφανοι κριοὶ τῶν ὁποίων τὸ πυκνὸν μαλλίον ἦτο χρώματος μελανοῦ. Ἀθορύβως τοὺς ἤνωσα ἀνὰ τρεῖς μὲ τὸν εὐλύγιστον λύγον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκοιμᾶτο ὁ τερατώδης καὶ σκληρὸς Κύκλωψ. Ὁ μεσαῖος κριὸς ἔφερεν ἓνα ἄνδρα, οἱ δύο δὲ ἄλλοι κριοὶ, βαδίζοντες ἐκατέρωθεν, ἐπροφύλασσον τοὺς συντρόφους μου. Δι' ἐμὲ ἐφύλαξα τὸν ἰσχυρότερον κριὸν ὅλου τοῦ ποιμνίου· τὸν ἔλαβον ἐκ τῶν νώτων, ἐβυθίσθην εἰς τὴν πυκνόμαλλον γαστέρα του, καὶ διὰ τῶν χειρῶν μου προσεκολλήθην ἰσχυρῶς εἰς τὸ μακρὸν μαλλίον του καὶ ἔμενον ἐκεῖ μὲ καρδίαν θαρράλεαν. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν στενάζοντες περιεμένομεν νὰ φανῇ ἡ θεία αὐγή.

«Ὅταν δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἥως, ὅλα τὰ ἄρρενα τοῦ ποιμνίου ἐξώρμησαν πρὸς βοσκὴν, τὰ δὲ θήλεα, ὅσα δὲν εἶχε δυνηθῇ νὰ ἀμέλξῃ ἐβέλαζον εἰς τὰς ποίμνας τῶν μὲ μαστοὺς ἐξωγκωμένους ὑπὸ τοῦ γάλακτος. Ὁ κύριός των, βασανιζόμενος ἀπὸ πόνους ἀφορήτους, ἐψηλάφει διὰ τῶν χειρῶν τὰ νῶτα τῶν πρὸ αὐτοῦ διερχομένων κριῶν, καὶ ὁ ἀνόητος δὲν ὑπώπτευεν ὅτι ὑπὸ τὰ δασύμαλλα στήθη τῶν ἦσαν δεδεμένοι οἱ σύντροφοί μου. Ὁ κριὸς ὅστις ἔφερεν ἐμὲ ἐξῆλθε τελευταῖος, διότι τὸν ἐβάρυνον τὰ μαλλία του καὶ ἐγὼ ὁ πανοῦργος. Ὁ δὲ κρατερὸς Πολύφημος ψηλαφήσας αὐτὸν τῷ εἶπεν.

«Ἀγαπητέ μου κριέ, διατὶ σήμερον ἐξέρχεσαι τόσον βραχνδέως ἐκ τοῦ ἀντροῦ σου; σὺ δὲν εἶσαι συνειθισμένος νὰ ἀκοῦλουθῇς, ἀλλὰ προπορεύεσαι μὲ βῆμα ὑπερήφανον διὰ νὰ βοσκήσῃς τὰ τρυφερά χόρτα τῶν λειμῶνων. Πρῶτος φθάνεις πρὸς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, πρῶτος ἐπανέρχεσαι προθύμως τὸ ἐσπέρας εἰς τὴν ποίμνην, καὶ ἰδοὺ τῶρα εἶσαι ὁ ὑβραδύτερος ὅλων. Μήπως λυπεῖσαι διὰ τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ κυρίου σου τὸν ὁποῖον ἐξώρυξεν ἄθλιός τις θνητὸς βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς ἐλεεινοὺς συντράφους του, ἀφοῦ ἐδάμασαν

πτάς αἰσθήσεις μου διὰ τοῦ οἴνου; Αὐτὸς ὁ Κανεὶς δὲν νο-
 »μίζω ὅτι θὰ σωθῇ ἐκ τοῦ θανάτου· καὶ σὺ, ἂν ἡσθάνεσθ
 »ὡς ὁ κύριός σου, ἐὰν ἡδύνασο νὰ μοὶ ὁμιλήσης, θὰ μοὶ
 »ἐλεγες ποῦ κρύπτεται διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ὀργὴν μου. Θὰ
 »τὸν συνέτριβον ἀμέσως· ὁ ἐγκέφαλός του θὰ ἀνεπήδα
 »πανταχόθεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ σπηλαίου μου, καὶ ἡ
 »καρδιά μου θὰ ἀνεκουφίζετο ἀπὸ τὰ δεινὰ τὰ ὅποια μοὶ
 »ἐπροξένησεν αὐτὸς ὁ ἄθλιος Κανεὶς.»

«Ταῦτα εἰπὼν, ἀφῆκε νὰ διέλθῃ ὁ κριός. Ὅλίγα βήματα
 μακρὰν τοῦ σπηλαίου καὶ τῆς αὐλῆς ἀπεσπάσθην πρῶτος
 κάτωθεν τοῦ κριοῦ καὶ ἔλυσα τοὺς συντρόφους μου, ἀμέσως
 δὲ ἀπετρέψαμεν τῆς πορείας του τὸ παχὺ ποίμνιον καὶ τὸ
 ἐδιώξαμεν πρὸς τὸ πλοῖόν μας. Ἐχάρησαν δὲ οἱ ἀγαπητοί
 μας σύντροφοι ἰδόντες ἡμᾶς ὅσοι διεφύγομεν τὸν θάνατον,
 ἐθρήνουν δὲ καὶ ἐστέναζον δι' ἐκείνους οἵτινες ἔλειψαν. Ἀλ-
 λ' ἐγὼ τοὺς ἐμπόδισα δι' ἐνὸς κινήματος τῶν ὀφρύων καὶ
 ἐσταμάτησα τὰ δάκρυά των, διατάξας αὐτοὺς νὰ ρίψωσι
 ταχέως τὸ ποίμνιον εἰς τὸ πλοῖον καὶ νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὸ
 πέλαγος. Ἐκεῖνοι ὑπήκουσαν προθύμως, καὶ εἰσελθόντες εἰς
 τὸ πλοῖον ἐκάθισαν κατὰ σειρὰν εἰς τὰς ἑδρας τῶν κωπη-
 λατῶν καὶ ἤρχισαν νὰ πλήττωσι μὲ τὰ κωπία των τὴν λευ-
 κὴν θάλασσαν.

«Ὅταν ἐμακρύνθημεν ἀπὸ τὴν ξηρὰν τόσον ὅσον νὰ ἀ-
 κούεται ἡ φωνὴ τοῦ κράζοντος, τότε ἀπέτεινα πρὸς τὸν
 Κύκλωπα τοὺς ἐξῆς σαρκαστικούς λόγους·

«Κύκλωψ, δὲν σοὶ ἦτο πεπρωμένον νὰ τρώγῃς εἰς τὸ
 »εὐρύχωρον σπήλαιόν σου μὲ τὴν βιαίαν δύναμίν σου τοὺς
 »συντρόφους ἀνάνδρου ἀνδρός. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ τιμωρη-
 »θῇς διὰ τὰς κακὰς σου πράξεις, ὧ ἀνόνῃτε ὅστις δὲν ἐφο-
 »βήθῃς τρώγων ἐντὸς τοῦ οἴκου σου τοὺς ξένους οἵτινες ἐ-
 »κάθισαν εἰς τὴν ἐστίαν σου. Ὁ Ζεὺς καὶ οἱ λοιποὶ θεοὶ σὲ
 »ἐτιμώρησαν.»

«Ταῦτα εἶπον, οἱ δὲ λόγοι μου ἐδιπλασίασαν τὴν τρομερὰν
 »οργὴν του· ἀποσπᾶσας δὲ τὴν ἀπότομον κορυφὴν μεγάλου

ὄρους τὴν ἐρρίψε καὶ ἔπescen αὕτη ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου μας καὶ παρ' ὀλίγον νὰ κτυπήσῃ τὴν ἄκραν τῆς πρῶρας. Ἡ θάλασσα ἐκυμάτισεν ἕνεκα τοῦ πεσόντος τεραστίου βράχου καὶ τὸ κύμα μᾶς ὥθησεν ἐκ νέου πρὸς τὴν παραλίαν καὶ μᾶς ἠνάγκασε νὰ προσεγγίσωμεν εἰς τὴν ξηράν· ἀλλὰ δράξας ἐγὼ μακρότατον ἀκόντιον τὸ ἐστήριξα ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἀπεμάκρυνα τὸ πλοῖον. Τότε ἐνεθάρρυνα τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς διέταξα διὰ νεύματος τῆς κεφαλῆς νὰ χαμηλώσωσιν ἐπὶ τῶν ἐδρῶν των διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὸν ὀλεθρον. Ἐχαμηλώσαν λοιπὸν εἰς τὰ ἐμπρὸς καὶ ἤρχισαν νὰ κωπηλατῶσι μὲ δύναμιν. Ὅταν τέλος ἐφθάσαμεν εἰς ἀποστασιν διπλασίαν, ἠθέλησα νὰ ὁμιλήσω καὶ πάλιν πρὸς τὸν Κύκλωπα, οἱ δὲ σύντροφοί μου ἐζήτηουν διὰ τῶν παρακλήσεων των νὰ μὲ ἐμποδίσωσι.

«Δυστυχῆ, διατί θέλεις νὰ ἐρεθίζῃς τὸν ἄγριον αὐτὸν ἄνθρωπον ὅστις ῥίψας πρὸ ὀλίγου βράχον καθ' ἡμῶν ἔσυρε τὸ πλοῖον πρὸς τὴν νῆσόν του ὅπου ὀλίγον ἔλειψε νὰ χαθῶμεν ; Ἐὰν ἀκούσῃ πάλιν τὰς κραυγὰς σου, θὰ συντρίψῃ τὰς κεφαλὰς μας καὶ τὰς σανίδας αἱ ὅποῖαι μᾶς φέρουσι ῥίπτων καθ' ἡμῶν ἀπότομον βράχον, διότι ὁ βραχίων του σὺ δύναται νὰ ῥίψῃ μακράν.»

«Ταῦτα εἶπον ἐκεῖνοι, ἀλλ' οἱ λόγοι των δὲν ἔπεισαν τὴν τολμηρὰν καρδίαν μου· παραφερθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ θυμοῦ, ἔκραξα πάλιν.

«Κύκλωψ, εἴαν τις μεταξὺ τῶν θνητῶν σὲ ἐρωτήσῃ περὶ τῆς ἀπωλείας τῆς ὀράσεώς σου, εἰπὲ ὅτι σὲ ἐτύφλωσεν ὁ πορθητὴς τῶν πόλεων, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεὺς ὅστις σκατοικεῖ εἰς τὴν Ἰθάκην.»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη στεναζών.

«Μέγιστοι θεοί ! Ἰδοὺ βεβαίως ἡ ἐκπλήρωσις ἀρχαίας τιμῆς προφητείας. Ἄλλοτε ἔζη μεταξὺ ἡμῶν εὐγενὴς καὶ μέγας μάντις, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐρύμου Τηλέμος, ὅστις διέπρεπεν εἰς τὴν μαντικὴν ἐπιστήμην καὶ ὅστις ἐξηγῶν εἰς τοὺς Κύκλωπας τὰ θεῖα σημεῖα ἐφθασεν εἰς βαθυτάτον γῆρας.

»Αὐτὸς μοὶ προεῖπεν ὅσα ἔμελλα νὰ πάθω, ὅτι θὰ ἐστεροῦμαι μὴν τῆς ὀράσεώς μου διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Ὀδυσσεώς, ἐγὼ δὲ περιέμενον πάντοτε νὰ ἴδω μέγαν καὶ ὠραῖον ἄνδρα, καὶ μετὰ τὴν πεπρωμένην δύναμιν. Καὶ τώρα σὺ ὁ μικρὸς, ὁ οὐτιδανὸς, ὁ ἀδύνατος, μοῦ ἀφῆρεςες τὴν ὄρασιν ἀφοῦ μὲ ἐδάμασες διὰ τοῦ οἴνου. Ἀλλὰ πλησίασον, ὦ Ὀδυσσεῦ, διὰ νὰ σοὶ προσφέρω τὰ δῶρα τῆς φιλοξενίας, καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν ἑνδοξόν Ποσειδῶνα νὰ σὲ ὀδηγήσῃ, διότι εἶμαι υἱὸς τοῦ καὶ καυχᾶται ὅτι μὲ ἐγέννησεν. Αὐτὸς μόνος, καὶ οὐδεὶς ἄλλος μετὰξὺ τῶν μακάρων θεῶν, καὶ αὐτὸς μόνος θὰ μὲ θεραπεύσῃ ἐὰν θελήσῃ.»

Ταῦτα εἶπεν ἐκεῖνος, ἐγὼ δὲ τῷ ἀπεκρίθην.

Ἐβλεπὼν τὸ κτύπημα μὲ τὸ ὅποιον σὲ ἐπληξά νὰ σὲ κατακρημνίσῃ εἰς τὸν ἄλην χωρὶς ψυχὴν καὶ χωρὶς ζωὴν ὅπως εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ Ποσειδῶν ποτὲ δὲν θὰ σοῦ ἀποδώσῃ τὴν ὄρασιν.»

Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνος δὲ ἀνατείνας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν ἀστερόεντα οὐρανόν, ἀπέτεινε τὴν ἐξῆς δέησιν πρὸς τὸν Ποσειδῶνα.

«Εἰσάκουσόν μου, ὦ θεὲ ὅστις σείεις τὴν γῆν· ἐὰν ἦναι ἀληθὲς ὅτι ἐγεννήθην ἀπὸ σὲ καὶ καυχᾶσαι ὅτι εἶσαι πατήρ μου, εὐδόκησον ὥστε ὁ πορθητὴς τῶν πόλεων, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεύς, τοῦ ὁποίου ἡ κατοικία εἶναι εἰς τὴν Ἰθάκην, νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐν τούτοις, ἐὰν ἦναι πεπρωμένον νὰ ἐπανίδῃ τοὺς φιλτάτους τοῦ, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς πατρικούς του ἀγρούς, καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν λαμπρὰν οἰκίαν του, εὐδόκησον νὰ φθάσῃ βραδέως καὶ ἐλεεινῶς ἐπὶ πλοίου ξένου, ἀφοῦ ἀπολέσει ὅλους τοὺς συντρόφους του, ἵνα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν κατοικίαν του εὐρὴ ἀκόμη δυστυχίας.»

Τοιαύτη ἦτο ἡ δέησίς του, ἐπήκουσε δὲ αὐτοῦ ὁ κυανοχαίτης Ποσειδῶν. Ἐπειτα ἀνεγείρας βράχον μεγαλείτερον τοῦ πρώτου τὸν ἔρριψε στρεφόμενον μετὰ μεγάλης δυνάμεως. Τὴν φορὰν ταύτην ὁ λίθος ἔπεσεν ὀπίσθεν τοῦ πλοίου μας

καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ κτυπήσῃ τὴν ἄκραν τῆς πρώρας. Ἡ θάλασσα ἐξωγκώθη ἀπὸ τὴν βίαν τῆς πεσούσης πέτρας, ἀλλὰ τὸ κύμα μᾶς ὥθησεν εἰς τὰ ἐμπρὸς καὶ μᾶς ἠνάγκασε νὰ πλησιάσωμεν εἰς τὴν ξηράν. Τότε ἐφθάσαμεν εἰς τὴν νῆσον ὅπου τὰ ἄλλα πλοῖα ἔμενον συνηγμένα καὶ περίξ αὐτῶν καθήμενοι οἱ σύντροφοί μας περιέμενον καταλυπημένοι τὴν ἐπιστροφὴν μας. Ἀνελκύσαμεν τὸ πλοῖόν μας εἰς τὴν ξηράν, ἐξήλθομεν εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἐξηγάγομεν τὸ ποίμνιον τοῦ Κύκλωπος τὸ ὅποῖον ἐμοιράσθημεν καὶ κανεὶς δὲν ἐμακρύνθη ἡδικημένος. Οἱ ἄνδρεῖοι ὅμως σύντροφοί μου μοι ἔδωκαν ἐκτὸς τοῦ μεριδίου μου τὸν κριὸν ὅστις μὲ ἔφερε τὸν ὅποῖον θυσιάσας ἀμέσως ἐπὶ τῆς παραλίας ἔκαυσα τοὺς μικροὺς του διὰ τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου Δία ὅστις βασιλεύει ἐπὶ ὅλων τῶν ὄντων. Ἀλλ' ὁ θεὸς οὗτος δὲν ἐδέχθη τὴν προσφοράν μου καὶ δὲν ἔπαυσε μελετῶν πῶς νὰ καταστρέψῃ τὰ πλοῖά μου καὶ τοὺς ἀγαπητοὺς μου συντρόφους. Καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐτρώγομεν ἡσυχῶς τὰ ἄφθονα κρέατα καὶ ἐπίνομεν τὸν ἐκλεκτὸν οἶνον. Ὅτε δὲ ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκότη, τότε ἐξηπλώθημεν καὶ ἐκοιμήθημεν εἰς τὴν ἀκροθαλασσίαν.

Ἄμα δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἥως ἐνεθάρρυνα τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς διέταξα νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰ πλοῖα καὶ νὰ λύσωσι τὰ σχοινία. Ἐκεῖνοι δὲ εἰσῆλθον εὐθύς καὶ καθήσαντες κατὰ σειρὰν εἰς τὰς ἑδρας τῶν κωπηλατῶν ἐπληττον διὰ τῶν κωπίων τῶν τὴν λευκὴν θάλασσαν. Ἐξηκολουθήσαμεν δὲ τὴν πορείαν μας μὲ τεθλιμμένην καρδίαν, διότι ἡ χαρὰ ὅτι ἐλυτρώθημεν ἀπὸ τὸν θάνατον ἐμειγνύετο μὲ τὴν λύπην ὅτι ἐχάσαμεν ἀγαπητοὺς συντρόφους.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Κ.

«Εφθάσαμεν εἰς τὴν κυμαινομένην νῆσον τῆς Αἰολίας, ὅπου κατοικεῖ ὁ υἱὸς τοῦ Ἰππότου Αἴολος, ὁ ἀγαπητὸς εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς. Ἀδιάρρηκτον χάλκινον τεῖχος, ὠκοδομημένον ἐπὶ ἀποκρήνῳ βράχῳ, περικυκλοῖ αὐτὴν πανταχόθεν. Δώδεκα τέκνα ἐγεννήθησαν εἰς τὰ ἀνάκτορά του, ἕξ θυγατέρες καὶ ἕξ ἀνθηροὶ παῖδες τοὺς ὁποίους ἐνύμφευσεν μὲ τὰς ἀδελφάς των καὶ οἵτινες κάθηνται πάντοτε πλησίον τοῦ ἀγαπητοῦ πατρὸς των καὶ τῆς σεβασμίας μητρὸς των ἔχοντες ἐνώπιόν των ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀναρίθμητα φαγητά. Δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἡ αὐλὴ καὶ τὰ ἀνάκτορα ἀντηχοῦσι πλήρη ἐκ τοῦ καπνοῦ τῶν ὀπτομένων θυμάτων, κατὰ δὲ τὴν νύκτα κοιμῶνται πλησίον τῶν σεβαστῶν γυναικῶν των ἐπὶ ταπήτων καὶ ἐπὶ κλινῶν τεχνικῶς ἐξειργασμένων.

«Εἰσήλθομεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Αἰόλου. Καὶ ἐπὶ ἓνα μὲν μῆνα ὀλόκληρον μὲ ἐφιλοξένει καὶ μὲ ἡρώτα περὶ παντὸς πράγματος, περὶ τῆς Τροίας, περὶ τοῦ στόλου τοῦ Ἀτρεΐδου, περὶ τῆς ἐπανόδου τῶν Ἀχαιῶν· ἐγὼ δὲ τῷ διηγούμην τὰ πάντα πιστῶς. Ἀλλ' ὅταν τὸν παρεκάλεσα νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ ἀναχωρήσω καὶ νὰ μὲ ἀποστείλῃ, δὲν μὲ ἡρνήθη παντάπασιν καὶ προητοίμασε μάλιστα τὰ διὰ τὸ ταξίδιον ἀναγκαιοῦντα. Μοὶ ἔδωκε δὲ ἄσκον τὸν ὅποιον κατεσκεύασεν ἐκ τοῦ δέρματος βοῦς ἐννεαετοῦς ἐντὸς τοῦ ὁποίου περιέκλεισε τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους, διότι ὁ Ζεὺς τὸν διώρισε φύλακα τῶν ἀνέμων, καὶ ὁ Αἴολος τοὺς δένει ἢ τοὺς λύει κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του. Εἰς τὸ βάθος τοῦ εὐρυχώρου πλοίου μου ἔδρασε τὸν ἄσκον μὲ σχοινίον ἀργυροῦν διὰ νὰ μὴ διαφεύγῃ οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη πνοή, μόνος δὲ ὁ Ζεφύρος ἔμεινεν ἐλεύθερος διὰ νὰ φέρῃ ἐπὶ τῆς θαλάσσης τοὺς συντρόφους μου καὶ τὰ πλοῖά μου. Φεῦ! αἱ εὐχαὶ του δὲν ἔμελλον νὰ

ἐκπληρωθῶσιν; ἡμεῖς δὲ ἐπέπρωτο νὰ καταστραφῶμεν διὰ τὴν ἀνοησίαν μας.

α' Ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας καὶ ἑννέα νύκτας ἐπλέομεν ἀδιακόπως, κατὰ δὲ τὴν δεκάτην ἡμέραν διεκρίναμεν τοὺς ἀγροὺς τῆς πατρίδος μου· ἤδη δὲ ἐβλέπομεν ἐκείνους οἵτινες ἤναπτον πυρὰ πλησίον τῆς παραλίας. Τότε, βεβαρημένος ὑπὸ τοῦ καμάτου, ἐνέδωκα εἰς τὸν γλυκὺν ὕπνον, διότι δὲν εἶχα ἀφήσει· οὐδὲ πρὸς στιγμὴν τὸ πηδάλιον, οὔτε ἠθέλησα νὰ ἐμπιστευθῶ αὐτὸ εἰς ἄλλον, θέλων νὰ φθάσω τὸ ταχύτερον εἰς τὴν γῆν τῆς πατρίδος μου. Ἐντούτοις οἱ σύντροφοί μου ὠμίλουν μεταξὺ των περὶ ἐμοῦ νομίζοντες ὅτι ἔφερα εἰς τὴν κατοικίαν μου χρυσὸν καὶ ἄργυρον, δῶρα τοῦ μεγαθύμου Αἰόλου, υἱοῦ τοῦ Ἰππότου. Ἐκαστος δὲ ἐξ αὐτῶν, μὲ ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἄλλου, ἔλεγεν.

α' Ω θεοί! πόσον ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀγαπᾶται καὶ τιμᾶται παρ' ὅλων ἐκείνων τῶν ὁποίων ἐπεσκέφθη τὰς πόλεις! » Φέρει ἐκ τῆς Τρωάδος πολλὰ κειμήλια ὡς μερίδιον ἐκ τῶν » λαφύρων· ἡμεῖς δὲ, ἀφοῦ ἀπεπερατώσαμεν τὸν αὐτὸν δρόμον ὃν καὶ αὐτός, ἐπιστρέφομεν εἰς τὰς οἰκίας μας μὲ » χεῖρας κενάς. Τώρα δὲ ἔπρεπε καὶ ὁ Αἴολος νὰ τῷ προσφέρῃ τὰ δῶρα ταῦτα ἕνεκα φιλίας. Ἀλλ' ἄς σπεύσωμεν νὰ » ημάθωμεν τί περιέχει ὁ ἀσκὸς οὗτος καὶ πόσον χρυσὸν καὶ ἄργυρον περικλείει. »

« Ταῦτα εἶπον οἱ σύντροφοί μου αἱ δὲ κακαὶ βουλαί των ὑπερενίκησαν καὶ ἤνοιξαν τὸν ἀσκὸν ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξώρμησαν ὅλοι οἱ ἄνεμοι. Ἡ τρικυμία τοὺς ἤρπασε καὶ τοὺς ἔφερεν εἰς τὸ πέλαγος κλαίοντας, μακρὰν ἀπὸ τὴν πατρίαν γῆν. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐξύπνησα καὶ ἐσκεπτόμενη μὲ τὴν ἀθάνατον καρδίαν μου νὰ ῥιφθῶ ἐκ τοῦ πλοίου εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ ἀποθάνω, ἢ μένων μεταξὺ τῶν ζώντων, νὰ ὑποφέρω ἀγογγύστως καὶ τοῦτο τὸ δεινόν. Ἐπροτίμησα δὲ νὰ ὑπομείνω καὶ νὰ ζήσω. Περιεκαλύφθη λοιπὸν καὶ κατεκλίθη ἐν τῷ πλοίῳ, ἐνῶ οἱ σύντροφοί μου ἐστέναζον, ἢ δὲ δεινὴ τρικυμία μὲ ἔρριψε πάλιν εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰόλου. Ἐξήλ-

θομεν εἰς τὴν ξηράν, ἐπρομηθεύθημεν ὕδωρ, καὶ οἱ κωπηλάται μου, μείναντες πλησίον τῶν πλοίων, ἐδείπνησαν. Ἀφοῦ δὲ ἐχορτάσθημεν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἔλαβον ἓνα πολεμιστὴν καὶ ἓνα κήρυκα καὶ μετέβην εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦ Διόλου ἀνάκτορον ὅπου εὔρον τὸν βασιλέα δειπνοῦντα μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων του. Εἰσῆλθομεν εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ ἐκαθήσαμεν παρὰ τὸ κατώφλιον. Ἐκεῖνοι δὲ ἠπόρησαν καὶ μᾶς ἠρώτησαν.

«Πῶς ἦλθες, Ὀδυσσεῦ; ποῖος κακὸς δαίμων σὲ εὔρεν; ἡμεῖς σὲ ἀπεστείλαμεν μετὰ πολλῆς προσοχῆς διὰ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν πατρίδα, σου, εἰς τὴν κατοικίαν σου, ἣ ὅπου πάλλαχοῦ ἤθελε σοὶ φανῇ ἀρεστόν.»

«Ταῦτα εἶπον ἐκεῖνοι, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην μὲ καρδίαν τεθλιμμένην.

«Οἱ κακοὶ σύντροφοί μου μὲ ἔβλαψαν, καὶ πρὶν αὐτῶν ἃ σκληρὸς ὕπνος· ἀλλὰ σώσατέ με, ἀγαπητοὶ φίλοι, διότι πδύνασθε.»

«Ταῦτα εἶπον προσπαθῶν νὰ τοὺς πείσω μὲ γλυκεῖς λόγους· ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐσιώπων, καὶ μόνον ὁ πατήρ των μοὶ ἀπεκρίθη λέγων.

«Φύγε ἀμέσως ἀπὸ τὴν νῆσον ταύτην, ὦ ἀθλιώτατε πάντων τῶν θνητῶν, διότι δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ δέχωμαι καὶ νὰ βοηθῶ ἄνθρωπον μισοῦμενον ὑπὸ τῶν μακάρων θεῶν. » Μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, ἀφοῦ ἐπέστρεψες ἐδῶ ὑπὸ τὸ βάρος τῆς δόργῆς τῶν θεῶν.»

«Μὲ τοιούτους λόγους μὲ ἀπέπεμψε τῆς οἰκίας του βαρέως στενάζοντα. Ἐξηκολουθήσαμεν τὸ ταξειδίόν μας μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, ἡ δὲ ψυχὴ τῶν συντρόφων μου κατεσασανίζετο μὲ τὸ ἐπίπονον κωπηλάτημα εἰς τὸ ὅποιον μᾶς κατεδικασεν ἡ μωρία μας, ἐπειδὴ κανεὶς πλέον δὲν μᾶς ἐπροστάτευεν.

«Ἐπὶ ἑξ ἡμέρας καὶ ἑξ νύκτας ἐπλέομεν ἀδιακόπως, κατὰ δὲ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ὑψηλὴν πόλιν τοῦ Λάμου, τὴν Τηλέπυλον τῶν Δαιστρυγόνων, ὅπου ὁ

ποιμὴν, ἐπαναφέρων ἐκ τῆς βοσκῆς τὸ ποιμνιὸν του, προσκαλεῖ ἄλλον ποιμένα ὅστις τὸν ἀκούει καὶ ἐξάγει τὸ ἰδικόν του· ὅπου ὁ ἐγκαρτερῶν εἰς τὴν ἀγρυπνίαν θὰ ἡδύνατο νὰ λαμβάνῃ διπλοῦν μισθὸν βόσκων πρῶτον μὲν τοὺς βόας, ἔπειτα δὲ τὰ λευκόμαλλα πρόβατα, διότι αἱ ὁδοὶ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς εἶναι πλησίον ἀλλήλων. Εἰσῆλθομεν εἰς τὸν μεγαλοπρεπῆ λιμένα, πέριξ τοῦ ὁποίου ὑφύεται πανταχόθεν βράχος ἀπότομος, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ στόμιον στενοῦται ὑπὸ δύο ὑψηλῶν ἀκρωτηρίων. Οἱ σύντροφοί μου δι-εύθυνον τὰ πλοῖά των εἰς τὰ ἔνδον τοῦ λιμένος καὶ τὰ ἔδ-εσαν πλησίον ἀλλήλων, διότι ἐντὸς αὐτοῦ ποτὲ δὲν ὑφύ-ν-ται κύματα μῆτε μεγάλα μῆτε μικρά, ἀλλὰ πάντοτε ἐπι-κρατεῖ ἐντελὴς γαλήνη. Ἐγὼ μόνος ἐκράτησα τὸ πλοῖόν μου ἐκτὸς, δέσας ἐκ τοῦ βράχου τῆς εἰσόδου τὰ στηρίζοντα αὐτὸ σχοινία. Ἐπειτα ἀνέβην ἐπὶ ἀποκρήμνου λόφου καὶ ἐστάθην χωρὶς νὰ ἰδῶ μῆτε τὰς ἐργασίας τῶν ἀνθρώπων μῆτε τὰς τῶν βοῶν. Εἶδομεν μόνον καπνὸν ὑφούμενον ὑπὲρ τὴν γῆν· τότε ἐξέλεξα δύο πολεμιστὰς καὶ ἓνα κήρυκα, τοὺς ὁποίους διέταξα νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας διὰ νὰ ἰδῶσι τίνες ἄνθρωποι κατῴκουν αὐτήν. Ἀνε-χώρησαν λοιπὸν ἀκολουθοῦντες πεπατημένην ὁδὸν διὰ τῆς ὁποίας τὰ ἀμάξια μετέφερον εἰς τὴν πόλιν τὰ ξύλα τῶν ὑψηλῶν ὀρέων, πλησίον δὲ τῶν θυρῶν συνήντησαν νέαν παρ-θένον ἣτις ἐξήρχετο διὰ νὰ φέρῃ ὕδωρ· ἦτο ἡ εὐγενὴς θυ-γάτηρ τοῦ Λαιστρυγόνος Ἀντιφάτου, ἣτις κατέβαινεν εἰς τὴν ὠραίαν κρήνην τῆς Ἀρτακίας ἐκ τῆς ὁποίας ὅλος ὁ λαὸς ἐλάμβανεν ὕδωρ. Οἱ σύντροφοί μου τὴν ἐπλησίασαν καὶ τὴν ἠρώτησαν ποῖος ἦτο ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας ἐκείνης καὶ τίνες οἱ λαοὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβασίλευεν, ἐκείνη δὲ τοῖς ἔδειξε τὸ ἀνάκτορον τοῦ πατρός της, ὅπου μετέβησαν ἀμέσως. Ἀλλὰ μόλις εἰσελθόντες εἰς τὴν εὐρύχωρον ἐκείνην κατοικίαν, εὔρον γυναῖκα ὑψηλὴν ὡς κορυφὴν ὄρους. Ἡ θεὰ αὕτη τοὺς ἐνέ-πλησε τρόμου. Ἐν τούτοις ἡ βασίλισσα ἐκάλεσεν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τὸν ἔνδοξον Ἀντιφάτην, σύζυγόν της, ὅστις ἀμέσως

ἐμελέτησε τὸν ὄλεθρόν των, καὶ ἀρπάσας τὸν ἓνα ἐκ τῶν συντρόφων μου παρεσκεύασε τὸ δεῖπνόν του. Οἱ δύο ἄλλοι ὤρμησαν καὶ ἔφυγον ταχέως μέχρι τῶν πλοίων. Ἐν τούτοις ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ διαλαλήσωσι δι' ὅλης τῆς πόλεως, οἱ δὲ Λαιστρυγόνες ἤκουσαν τὴν πρόσκλησίν του καὶ συνέρρευσαν πανταχόθεν ἀναρίθμητοι, ὁμοιάζοντες οὐχὶ μὲ ἀνθρώπους ἀλλὰ μὲ γίγαντας, καὶ ἐκ τῆς κόρυφῆς τῶν βράχων ἔρριπτον κατὰ τῶν πλοίων μας λίθους ὑπερμεγέθεις. Φοβερὸς θόρυβος ἠγέρθη ἀπὸ τὰ πλοῖα, αἱ δὲ κραυγαὶ τῶν θνησκόντων ἐμιγνύοντο μὲ τὸν κρότον τῶν συντριβομένων πλοίων. Οἱ Λαιστρυγόνες ἐτρύπησαν τοὺς Ἑλλήνας ὡς ἰχθῦς καὶ τοὺς ἔλαβον διὰ νὰ προετοιμάσωσι τὰ φρικώδη αὐτῶν συμπόσια. Καθ' ὃν καιρὸν δὲ ἐφάνευον αὐτοὺς ἐντὸς τοῦ βαθέος λιμένος, ἐγὼ ἔσुरα τὸ κοπτερόν ξίφος μου καὶ ἔκοψα τὸ σχοινίον ὅπερ ἐκράτει τὸ πλοῖόν μου. Ἐνθαρρύνας δὲ τοὺς συντρόφους μου τοὺς διέταξα ἀμέσως νὰ ριφθῶσιν εἰς τὰ κωπία διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὸν ὄλεθρον. Αὐτοὶ μὲ ὑπήκουσαν καὶ ἤρχισαν νὰ κωπηλατῶσι μὲ δύναμιν, διότι ἐφοβοῦντο τὸν θάνατον. Τὸ πλοῖόν μου ἐξέφυγεν ἀσμένως εἰς τὸ πέλαγος τὰς ρίπτομένας πέτρας, ὅλα ὅμως τὰ λοιπὰ κατεστράφησαν ἐκεῖ.

«Ἐξηκολουθήσαμεν τὸν πλοῦν μας μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, διότι ἡ χαρὰ ὅτι ἐλυτρώθημεν ἀπὸ τὸν θάνατον ἀνέμιγνύετο μὲ τὴν λύπην ὅτι ἀπωλέσαμεν ἀγαπητοὺς συντρόφους. Ἐφθάσαμεν κατόπιν εἰς τὴν νῆσον Αἰαίαν ὅπου κατῴκει ἡ ξανθὴ Κίρκη, θεὰ φοβερά, ὁμιλοῦσα τὴν γλῶσσαν τῶν θνητῶν, ἀδελφὴ τοῦ συνετροῦ Αἰήτου· ἀμφότεροι εἶχον πατέρα τὸν Ἥλιον, ὅστις φέρει εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ φῶς, ἡ δὲ μήτηρ των εἶναι ἡ θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ Πέρση. Ἐφέρομεν ἐν σιωπῇ τὸ πλοῖον μέχρι τῆς παραλίας, εἰς πρόσφορόν τινα λιμένα, ὅπου θεὸς τις μᾶς ὠδήγησεν. Ἀποβάντες δὲ εἰς τὴν ξηρὰν ἐμείναμεν ἐπὶ δύο ἡμέρας κειτόμενοι ἐπὶ τῆς ἄμμου καὶ βχσανιζόμενοι ὑπὸ τοῦ καμάτου καὶ τῆς λύπης. Ὅταν δὲ ἡ ξανθὴ Ἦως

ἔφερε τὴν τρίτην ἡμέραν, ἔλαβον τὸ δόρυ μου καὶ τὸ ὄξυ φάσγανόν μου, ἐμακρύνθην ἀπὸ τὸ πλοῖον καὶ ἀνέβην ταχέως ἐπὶ τινος λόφου ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ ἠδυνάμην νὰ ἶδω τὰς ἐργασίας τῶν ἀνθρώπων ἢ νὰ ἀκούσω τὰς φωνάς των. Φθάσας εἰς τὴν κορυφὴν ἐστάθην καὶ διέκρινα καπνὸν ὑψούμενον ὑπὲρ τὴν εὐρύχωρον γῆν ἄνωθεν τοῦ ἀνακτόρου τῆς Κίρκης καὶ διὰ μέσου δάσους ἐκ μεγάλων δρυῶν. Τότε ἐσκέφθην μὲ τὸ πνεῦμά μου καὶ μὲ τὴν ψυχὴν μου ἐὰν ἔπρεπε νὰ ὑπάγω νὰ λάβω πληροφορίας εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶδον τὸν σκοτεινὸν καπνόν. Ἀλλὰ μοὶ ἐφάνη προτιμότερον νὰ ἐπιστρέψω πρῶτον εἰς τὸ πλοῖόν μου, νὰ συμπάγω μετὰ τῶν συντρόφων μου καὶ νὰ πέμψω ἀκολουθῶς εἰς τὰ ἔνδον τῆς νήσου. Ἦδη ἤμην πλησίον τῆς παραλίας ὅτε θεός τις, συγκινηθεὶς διὰ τὴν μόνωσίν μου, ἔστειλεν εἰς τὸν δρόμον μου μεγάλην ἔλαφον ὑψίκερων, ἥτις στενοχωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ καύσωνος τοῦ ἡλίου κατέβαινεν ἐκ τῶν βοσκῶν τοῦ δάσους διὰ νὰ δροσισθῇ εἰς τὰ νάματα τοῦ ποταμοῦ. Ἐνῶ δὲ ἐπήδα ἐν τῇ πεδιάδι, ἐγὼ τὴν ἐκτύπησα εἰς τὸ μέσον τῆς ῥάχεως, τὸ δὲ χαλκοῦν δόρυ μου τὴν ἐπέρασε διαμπάζ· τότε ἡ ἔλαφος ἔπεσεν εἰς τὸν κονιορτὸν τῆς ὁδοῦ στενάζουσα τὸν ὕστατον στεναγμὸν καὶ ἔφυγεν ἀπ' αὐτῆς ἡ ζωή. Θέσας τὸν πόδα ἐπ' αὐτῆς ἀνέσुरα τὸ δόρυ ἐκ τῆς πληγῆς, τὸ ἀπέθεσα κατὰ γῆς, ἔκοψα κλάδους εὐλυγίστους καὶ ἔπλεξα δι' αὐτῶν σχοινίον ἕως μίαν ὀργυιὰν μὲ τὸ ὁποῖον ἔδεσα ὁμοῦ τοὺς τέσσαρας πόδας τοῦ τερατώδους ζώου. Ἀνεχώρησα δὲ βασταζὼν αὐτὴν περὶ τὸν τράχηλόν μου καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ δόρατός μου, διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κρατῶ τοιοῦτο βάρος ἐπὶ τοῦ ὤμου μου μὲ τὴν μίαν χεῖρα, τόσον μέγα ἦτο τὸ ζῶον. Φθάσας ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου μου, ἔρριψα χαμαὶ τὸ βάρος ἐκεῖνο, καὶ διὰ τῶν ἐνθαρρύντικων λόγων μου ἀνεζωπύρησα τὸ θάρρος τῶν συντρόφων μου πλησιάζων ἕνα ἕκαστον.

«Φίλοι, μὲ ὅσας καὶ ἂν ἔχωμεν λύπας, δὲν θὰ καταβώμεν εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος πρὶν ἔλθῃ ἡ ὑπὸ τῆς

»μοίρας ὑποδειχθεῖσα ἡμέρα. Πιστεύσατέ με λοιπὸν, καὶ
»ένθυμηθῆτε τὸ φαγητὸν καὶ τὸ ποτὸν ἐνόσω μᾶς μένουσι
»τοιαῦτα εἰς τὸ πλοῖόν μας καὶ μὴ ἀφίνετε νὰ σᾶς βασα-
»νίζῃ ἡ πεῖνα.»

«Ταῦτα ἔλεγον ἐγὼ, οἱ δὲ σύντροφοί μου, εὐπειθεῖς εἰς
τὴν φωνήν μου, ἔρριψαν τὰ σκεπάσματα μὲ τὰ ὁποῖα εἶχον
περικαλυφθῆ καὶ ἐθαύμασαν τὴν ἐπὶ τῆς παραλίας κειτομέ-
νην τερατώδη ἔλαφον. Ἀφοῦ δὲ εὐχαρίστησαν τὰ βλέμματά
των, ἔπλυναν τὰς χεῖρας καὶ ἤρχισαν νὰ ἐτοιμάζωσιν εὐ-
γενὲς συμπόσιον. Δι' ὅλης ἐκείνης τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς δύ-
σεως τοῦ ἡλίου ἐμείναμεν καθήμενοι, τρώγοντες τὰ ἄφθονα
κρέατα καὶ πίνοντες τὸν ἐκλεκτὸν οἶνον, ὅταν δὲ ὁ ἥλιος
ἔδυσε καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκότη, ἐκοιμήθημεν ἐπὶ
τῆς παραλίας. Ἄμα δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς πρωίας ῥοδο-
δάκτυλος Ἡὼς, συνεκάλεσα εἰς συνέλευσιν τοὺς συντρόφους
μου καὶ τοῖς εἶπον.

«Οἵαιδ' ἦποτε καὶ ἂν ὧσιν αἱ καταπιέζουσαι ἡμᾶς συμ-
»φοραὶ, ὧ σύντροφοί μου, ἀκούσατε ὅσα θὰ σᾶς εἰπῶ. Φί-
»λοι, ἀγνοοῦμεν ἐὰν οἱ τόποι οὗτοι κεῖνται πρὸς τὸ μέρος
»τοῦ σκότους ὅπου δύνει ὁ ἥλιος, ἢ πρὸς τὸ μέρος τοῦ φω-
»τός ὅπου ἀνατέλλει. Ἄς σκεφθῶμεν λοιπὸν ταχέως μήπως
»υἰάρχει καὶ ἄλλη τις ἐπινόησις, ὅπερ ἐγὼ δὲν πιστεύω·
»διότι ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ ἀποτόμου λόφου παρετήρησα τὴν
»νῆσον ὁλόκληρον τὴν ὁποίαν ἡ ἀπέραντος θάλασσα περι-
»κυκλοῖ πανταχόθεν. Ἡ νῆσος εἶναι χαμηλὴ καὶ ἐν μέσῳ
»αὐτῆς εἶδον ἰδίους ὀφθαλμοῖς καπνὸν ὑψούμενον ὑπεράνω
»δάσους ὑψικόμων δρυῶν.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκείνων δὲ ἡ καρδιά ἐσπαράχθη εἰς
τὴν ἀνάμνησιν τῶν ὁμοτήτων τοῦ Λαιστρυγόνος Ἀντιφάτου
καὶ τῆς βιαιότητος τοῦ ἀνθρωποφάγου Κύκλωπος. Ἐστέ-
»ναζον δὲ πικρῶς καὶ ἄφθονα δάκρυα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλ-
μῶν των. Ἀλλὰ τί ὠφέλουν τὰ δάκρυα ; Διήρεσα τότε τοὺς
συντρόφους μου εἰς δύο σώματα, εἰς ἕκαστον δὲ αὐτῶν ἔτα-
»ξα ἓνα ἀρχηγόν· ἐμὲ μὲν εἰς τὸ πρῶτον, τὸν δὲ θεῖον Εὐρύ-
»πυλον εἰς τὸ δεύτερον.»

λοχον εἰς τὸ δεύτερον. Τότε ἐρρίψαμεν τοὺς κλήρους ἐντὸς χαλκίνης περικεφαλαίας καὶ τοὺς ἀνεκινήσαμεν, ἐξῆλθε δὲ ὁ τοῦ μεγαθύμου Εὐρυλόχου ὅστις ἀνεχώρησε κλαίων μετὰ τῶν εἰκοσιδύο συντρόφων μας καὶ μᾶς ἄφησε στεναζόντας ἐπὶ τῆς παραλίας. Προχωρήσαντες οὗτοι εὗρον εἰς τὸ βάθος κοιλάδος, ἐν μέσῳ μέρους ἀνοικτοῦ, τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον τῆς Κίρκης ὠκοδομημένον ἐκ λίθων πελεκητῶν. Πέριξ αὐτοῦ ἦσαν ὀρεινοὶ λύκοι καὶ λέοντες τοὺς ὁποίους αὕτη εἶχε μαγεύσει δοῦσα εἰς αὐτοὺς κακὰ φάρμακα καὶ οἷτινες ἀντὶ νὰ ὀρμῶσι κατὰ τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐθώπευον κινοῦντες τὰς μακρὰς οὐράς των. Ὅπως περὶ τὸν κύριόν των οἱ κύνες σπεύδουσι κολακεύοντες αὐτὸν ὅταν ἐξέρχεται τοῦ συμποσίου, διότι τοῖς φέρει πάντοτε φαγώσιμόν τι· οὕτω καὶ περὶ τοὺς συντρόφους μου οἱ μακρώνυχες ἐκεῖνοι λύκοι καὶ οἱ τρομεροὶ λέοντες ἐπροχώρησαν σαίνοντες τὰς οὐράς των. Οἱ σύντροφοί μου ἐκπλαγέντες καὶ φοβηθέντες εἰς τὴν θεάν τῶν φρικωδῶν ἐκείνων τεράτων, ἐστάθησαν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς καλλιπλοκάμου θεᾶς. Ἦκουσαν δὲ εἰς τὸ ἀνάκτορον τὴν Κίρκην ἥτις ἔψαλλε μετὰ φωνῆς μελωδικῆς ὑφαίνουσα μέγα πανίον ἄφθαρτον, ἐλαφρὸν, χάριεν καὶ ὠραῖον ὡς εἶναι τὰ ἔργα τῶν θεαινῶν. Τότε ὁ Πολίτης, εἷς ἐκ τῶν μᾶλλον ἀγαπητῶν συντρόφων μου, τὸν ὁποῖον ἐξετίμων καὶ ἐφίλουν τὰ μάλιστα, τοῖς ὠμίλησε πρῶτος.

«Φίλοι, γυνὴ ἢ θεὰ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦτο ὑφαίνει μέγα πανίον καὶ ψάλλει θαυμασίως· ὅλοι οἱ τοῖχοι ἀντηχοῦσιν ἑκ τοῦ ἁσματος της. Μὴ χάνωμεν λοιπὸν καιρὸν, καὶ ἄς στήν φωνάζωμεν.»

«Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἔκραζαν μεγαλοφώνως, καὶ ἀμέσως ἡ Κίρκη ἐνεφανίσθη, ἤνοιξε τὰς λαμπρὰς θύρας της καὶ τοὺς προσεκάλεσε νὰ εἰσέλθωσι. Τὴν ἠκολούθησαν ὡς ἀνόητοι. Ἀλλ' ὁ Εὐρύλοχος, ὑποπτεύσας παγίδα τινὰ, ἔμεινε μόνος ἐξω τοῦ ἀνακτόρου. Ἡ θεὰ εἰσήγαγε τοὺς συντρόφους μου, τοὺς ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνων, ἔπειτα δὲ ἀναμίξασα δι' αὐτοὺς ἐντὸς Πραμνείου οἴνου τυρὸν, ἄλευρον καὶ μέλι νωπὸν,

προσέθηκεν εἰς τὰ φαγητὰ ταῦτα ἀπαίσια φάρμακα διὰ νὰ τοὺς κάμῃ νὰ λησμονήσωσι τὴν γῆν τῆς πατρίδος των. Ἄμα δὲ τὰ χεῖλη των ἤγγισαν τὸ ἄπιστον ἐκεῖνο ποτὸν, ἡ θεὰ τοὺς ἐκτύπησε διὰ ῥάβδου καὶ τοὺς ἔκλεισεν εἰς τὸν σταῦλον τῶν χοίρων. Καὶ τὸ μὲν σῶμα, αἱ τρίχες, ἡ κεφαλὴ, ὁ γρυλισμὸς ἦσαν χοίρου, ἡ δὲ σκέψις διετηρήθη ὡς πρῶτον. Ἡ Κίρκη τοὺς ἔκλεισε κλαίοντας, ἔπειτα δὲ τοῖς ἔρριψεν ἄκυλον καὶ βάλανον καὶ τὸν καρπὸν τῆς κρανείας, φαγητὰ συνήθη εἰς τοὺς κυλιομένους εἰς τὴν γῆν χοίρους.

Ἄν τούτοις ὁ Εὐρύλοχος δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ πλοῖον διὰ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ περὶ τῆς ἀθλίας τύχης τῶν συντρόφων του. Ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ εἴπῃ οὔτε λέξιν ὅσον καὶ ἂν ἐπεθύμει διότι ἡ καρδιά του κατείχετο ὑπὸ μεγάλης θλίψεως, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν πλήρεις δακρύων καὶ ἐν τῇ ψυχῇ του πένθος μόνον εἶχεν. Ὅταν τέλος τὸν ἠρωτήσαμεν ὅλοι μετ' ἀγωνίας, τότε μᾶς διηγήθη τὸν ὀλεθρον τῶν ἄλλων συντρόφων.

«Διεβαίνομεν, ὡς εἶχες διατάξει, ἔνδοξε Ὀδυσσεῦ, τὸ δάσος τῶν μεγάλων δρυῶν, ὅτε εὕρομεν εἰς τὸ βάθος κοιλάδος, ἐν μέσῳ ἀνοικτοῦ μέρους, μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον νῦν κωδομημένον ἐκ λίθων πέλεκητῶν. Ἐντὸς αὐτοῦ γυνὴ ἦν θεὰ ὕφαινε μέγα πανίον καὶ ἔψαλλε λιγυρῶς. Τὴν ἐκαλέσαμεν μεγαλοφώνως, ἀμέσως δὲ ἐνεφανίσθη, ἠνοιξε τὰς λαμπρὰς θύρας τῆς καὶ μᾶς προσεκάλεσε νὰ εἰσέλθωμεν. Οἱ σύντροφοί μου τὴν ἠκολούθησαν ὡς ἀσυλλόγιστοι· ἐγὼ δὲ μόνος ἔμεινα ἔξω τοῦ ἀνακτόρου ὑποπτεύσας παγίδα ἢ τινα. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἔγιναν ἄφαντοι συγχρόνως. Δὲν εἶδον δὲ κανένα νὰ ἐπιστρέψῃ, μολονότι περιέμεινα ἐπὶ πολὺν τὴν ἐπιστροφὴν των.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἔρριψα ἀμέσως εἰς τοὺς ὤμους μου τόξον καμπύλον καὶ μέγα χάλκινον ξίφος ἀργυρόηλον, διέταξα δὲ τὸν Εὐρύλοχον νὰ μὲ ὁδηγήσῃ διὰ τοῦ ἰδίου δρόμου τὸν ὁποῖον ἠκολούθησεν· ἀλλ' ἐκεῖνος, πεσὼν εἰς τὰ γό-

νατά μου, ἐνηγκαλίσθη αὐτὰ, καὶ κλαίων μὲ καθικέτευε διὰ τῶν ταχέων τούτων λόγων.

«Διοτρεφῇ Ὀδυσσεῦ, μὴ μὲ σύρης ἐκεῖ παρὰ τὴν θέλησίν μου, ἀλλ' ἄφησόν με ἐδῶ, διότι ἤξεύρω ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐπανεέλθῃς μήτε σὺ, μήτε θὰ ἐπαναφέρῃς κανένα ἐκ τῶν συνητρόφων μας. Ἀλλὰ μετ' αὐτῶν οἵτινες μᾶς μένουσιν ἄς φύγωμεν τὸ ταχύτερον, ἐνόσω εἶναι ἀκόμη καιρὸς νὰ ἀποφύγωμεν τὸν θάνατον.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

«Εὐρύλοχε, μέινε πλησίον τοῦ πλοίου τρώγων καὶ πίνων, ἐγὼ ὅμως ἀναχωρῶ, διότι μὲ διατάττει ἀνωτέρα ἀνάγκη.»

«Ταῦτα εἰπὼν ἐμακρύνθην τῆς παραλίας, εἰσεχώρησα εἰς τὸ ἱερὸν δάσος, καὶ ἤδη ἐπλησίαζα νὰ φθάσω εἰς τὴν μεγαλοπρεπῇ κατοικίαν τῆς φαρμακευτρίας Κίρκης ὅταν ὁ τὴν χρυσοῦν ῥάβδον κρατῶν θεὸς Ἑρμῆς μὲ ἐπλησίασεν ἐνῶ προέβαινα πρὸς τὸ ἀνάκτορον, λαβὼν τὸ σχῆμα νεανίσκου τοῦ ὁποίου μόλις ἀρχίζει νὰ φύεται ἡ γενειάς, καθ' ἣν στιγμὴν δηλαδὴ ἡ νεότης εἶναι χαριεστάτη. Θλίψας δὲ τὴν χειρὰ μου μὲ εἶπε.

«Δυστυχῇ! ποῦ ὑπάγεις μόνος διερχόμενος τοὺς λόφους καὶ τὰ ἄγνωστα ταῦτα μέρη; οἱ σύντροφοί σου εἶναι κεκλεισμένοι ὑπὸ τῆς Κίρκης ὡς χοῖροι εἰς σταύλους στερεοὺς. Ὡς εἰς τὸν ἔρχου διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃς, νομίζω ὅτι μήτε σὺ δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς, ἀλλὰ θὰ μείνῃς ἐκεῖ ὡς αὐτοί. Θέλω ὁμῶς ἰὰ σὲ προφυλάξω ἀπὸ τὸ πάθημα καὶ νὰ σὲ σώσω. Δάβε αὐτὸ τὸ σωτήριο φάρμακον, ἔχε το καὶ εἰσελθε εἰς τὴν κατοικίαν τῆς Κίρκης, τοιοῦτοτρόπως δὲ θὰ ἀπομακρύνῃς ἀπὸ τῆς κεφαλῆς σου τὸν ὄλεθρον. Μάθε τώρα παρ' ἐμοῦ ὅλας τὰς κακὰς πανουργίας τῆς νύμφης. Θὰ σοὶ ἐτοιμάσῃ μίγμα καὶ θὰ σταλάξῃ εἰς τὸ φαγητόν σου δηλητήριο ὀλέθριον, ἀλλὰ δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ σὲ μαγεύσῃ, διότι δὲν θὰ τὴν ἀφήσῃ τὸ σωτήριο φάρμακον τὸ ὁποῖον θὰ σοὶ δώσω. Δὲν σοὶ παραλείπω τίποτε, ἄκουσον. Ἀμα ἡ Κίρκη σὲ κτυπήσῃ διὰ τῆς μακρᾶς ῥάβδου της, ἀνάσπασον

πτό ὄξύ ξίφος σου καὶ ὄρμησον κατ' αὐτῆς ὡς ἐὰν ᾔθελές
 νὰ τὴν φονεύσῃς, αὐτὴ δὲ φοβηθεῖσα θὰ σὲ προσκαλέσῃ
 νὰ συμμερισθῇς τὴν κλίνην της. Τότε σὺ μὴ ἀρνηθῇς νὰ
 »συγκοιμηθῇς μετὰ θεᾶς, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς συντρό-
 φους καὶ διὰ νὰ φιλοξενήσῃ καὶ σὲ τὸν ἴδιον. Ἀλλὰ πρῶ-
 »τον διάταξον αὐτὴν νὰ ὁμόσῃ τὸν μέγαν ὄρκον τῶν θεῶν
 »διὰ νὰ μὴ σοῦ ἐτοιμάσῃ καμμίαν ἄλλην δυστυχίαν καὶ
 »διὰ νὰ μὴ σὲ στερήσῃ τοῦ θάρρους σου καὶ τῆς ἰσχύος σου
 πένῳ θὰ σὲ κρατῇ γυμνόν.»

«Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἑρμῆς μοὶ ἔδωκε τὸ σωτήριον φάρμα-
 κον τὸ ὁποῖον ἐξεῤῥίζωσεν ἀπὸ τὴν γῆν καὶ τοῦ ὁποίου μοὶ
 ἐδίδαξε τὴν ιδιότητα. Ἡ ῥίζα αὐτοῦ ἦτο μαύρη καὶ τὸ ἄν-
 θος λευκὸν ὡς τὸ γάλα. Οἱ θεοὶ καλοῦσιν αὐτὸ μῶλυ· οἱ ἄν-
 θρωποι δυσκόλως τὸ ἐκρίζωνουσιν, ἀλλ' εἰς τοὺς θεοὺς τὰ
 πάντα εἶναι εὐκόλα. Ἐπειτα ὁ Ἑρμῆς ὑψώθη ἄνωθεν τῆς
 δασώδους νήσου καὶ ἀνέβη εἰς τὸν εὐρὺν Ὀλυμπον, ἐγὼ δὲ
 ἐξηκολούθησα τὴν πορείαν μου πρὸς τὸ ἀνάκτορον τῆς Κίρ-
 κης μὲ τὴν καρδίαν βιαίως συγκεκνημένην. Ἐσταμάτησα εἰς
 τὰ πρόθυρα τῆς καλλιπλοκάμου θεᾶς καὶ τὴν ἐκάλεσα με-
 γαλοφώνως, ἐκείνη δὲ ἤκουσε τῆς φωνῆς μου, ἐνεφανίσθη ἁ-
 μέσως, ἤνοιξε τὰς λαμπράς θύρας καὶ μὲ προσεκάλεσε νὰ
 εἰσέλθω. Τὴν ἠκολούθησα μὲ καρδίαν τεθλιμμένην. Μὲ εἰ-
 σήγαγε καὶ μὲ ἐκάθισεν ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς θρόνου ἀργυροῦ-
 λου, κατασκευῆς ἐξαισίας, ἔθεσε δὲ ὑπὸ τοὺς πόδας μου μι-
 κρὸν σκαμνίον. Ἐπειτα ἡ θεὰ κατεσκεύασεν ἐντὸς χρυσοῦ
 ποτηρίου τὸ μίγμα τὸ ὁποῖον ἔμελλα νὰ πῖω, καὶ μελετῶσα
 ἐν τῇ ψυχῇ της κακοὺς διαλογισμοὺς ἐστάλαξεν εἰς αὐτὸ
 τὰ δηλητήριά της. Ἀφοῦ δὲ ἔπια τὸ ποτὸν τὸ ὁποῖον μοὶ
 προσέφερε καὶ τὸ ὁποῖον νύδεμίαν ἐνέργειαν ἔσχεν ἐπ' ἐμοῦ,
 μὲ ἐκτύπησε διὰ τῆς ῥάβδου της καὶ ἐπρόφερε τὰς λέξεις
 ταύτας.

«Ὑπαγε τώρα νὰ κατακλιθῇς εἰς τὸν σταῦλον μὲ τοὺς
 »συντρόφους σου.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ σύρας τὸ ὄξύ μου ξίφος ὥρμησα

κατὰ τῆς Κίρκης ὡς εἰν ἤθελον νὰ τὴν φονεύσω. Αὐτὴ δὲ ῥῆξασα κραυγὴν, ἔκυψεν, ἔλαβε διὰ τῶν χειρῶν τῆς τὰ γόνατά μου καὶ κλαίουσα μοὶ εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Τίς καὶ πόθεν εἶσαι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ; ποῦ εἶναι ἢ πόλις σου, ἢ οἰκογένειά σου ; Ἐκπλήττομαι διότι καί-»
 »τοι πίων τὸ ποτόν τοῦτο δὲν ὑπέκυψες εἰς τὴν δύναμιν
 »του· οὐδεὶς ἄνθρωπος ἠδυνήθη νὰ ἀντισταθῇ μόλις ἔβρεξε
 »δι' αὐτοῦ τὰ χεῖλη του. Τὰ στήθη σου ὅμως περικλείουσι
 »πνεῦμα ἀκλόνητον, ἢ εἶσαι ὁ Ὀδυσσεύς, περὶ τοῦ ὁποίου
 »δὲ τὴν χρυσοῦν ῥάβδον κρατῶν Ἀργεϊφόντης μοὶ προεῖπεν
 »ὅτι θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν νῆσόν μου μὲ ταχὺ καὶ μελανὸν πλοῖον
 »ἐπιστρέφων ἐκ τῆς Τρώαδος. Ἀλλὰ θέσον τὸ ξίφος σου
 »εἰς τὴν θήκην του, ἐλθέ νὰ συμμερισθῇς τὴν κλίνην μου,
 »ἅς ἐνωθῶμεν ἐρωτικῶς καὶ ἅς παύσῃ μεταξὺ ἡμῶν πᾶσα
 »δυσπιστία.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ τῇ ἀπεκρίθην.

«Πῶς τολμᾷς νὰ μὲ παρακαλῇς νὰ ἦμαι ἐπιεικὴς πρὸς σέ
 »ἥτις μετέβαλες τοὺς συντρόφους μου εἰς χοίρους, ἐμὲ δὲ
 »κρατοῦσα ἐνταῦθα μὲ προσκαλεῖς προδοτικῶς νὰ ἀναβῶ εἰς
 »τὴν κλίνην σου, ἵνα γυμνωθέντα τῶν ἐνδυμάτων μου μὲ
 »καταστήσῃς ἄτολμον καὶ ἀνίσχυρον ; Ὅχι, δὲν θὰ κοιμηθῶ
 »μετὰ σοῦ, ὦ θεᾶ, πρὶν ὁμόσῃς μέγαν ὄρκον, ὅτι δὲν θὰ
 »μοῦ ἐτοιμάσῃς καμίαν ἄλλην μεγάλην δυστυχίαν.»

«Ταῦτα εἶπόν, ἀμέσως δὲ ἐκείνη ὥμοσε τὸν μέγαν ὄρκον
 τὸν ὁποῖον ἐζήτησα. Ἀφοῦ δὲ ὠρκίσθη καὶ ἐτελείωσε τὸν
 ὄρκον, εἰσῆλθον εἰς τὴν κλίνην τῆς ὠραίας Κίρκης. Ἐντού-
 τοις τέσσαρες ὑπηρέτραι αἵτινες ἐξετέλουν τὰς διαταγὰς τῆς
 εἰς τὴν κατοικίαν τῆς, κατεγίνοντο εἰς τὸ ἀνάκτορον. Αὗται
 ἦσαν θυγατέρες κρηνῶν, δασῶν καὶ ἱερῶν ποταμῶν οἵτινες
 φέρουσιν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὕδατά των. Ἐκ τούτων ἡ
 μὲν ἔθετεν ἐπὶ τῶν θρόνων ὠραῖα σκεπάσματα πορφυρᾶ καὶ
 κάτωθεν αὐτῶν λινὰ ὑφάσματα· ἡ ἄλλη ἐτοποθέτει πρὸ τῶν
 θρόνων ἀργυρᾶς τραπέζας καὶ ἐπ' αὐτῶν χρυσᾶ κάμιστρα· ἡ
 τρίτη ἐμίγνυεν ἐντὸς κρατῆρος ἀργυροῦ οἶνον γλυκὺν ὡς μέλα

καὶ διένεμεν αὐτὸν εἰς χρυσᾶ ποτήρια· ἡ δὲ τετάρτη ἔφε-
 ρεν ὕδωρ καὶ ὑπὸ μέγαν τρίποδα ἤναπτε πολὺ πῦρ, ἐξε-
 σταίνεται δὲ τὸ ὕδωρ. Ἀφοῦ δὲ τοῦτο ἔβρασεν ἐντὸς τοῦ
 λαμπροῦ χαλκίνου ἀγγείου, ἡ νεαρὰ νύμφη μὲ ἔθεσεν εἰς
 λουτήρα καὶ μὲ ἔπλυνε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους ἀφοῦ
 συνεκέρασε τερπνῶς τὸ ὕδωρ τοῦ τρίποδος, μέχρις οὗ ἡ
 κούρασις ἐγκατέλιπε τὰ μέλη μου. Ἀφοῦ δὲ μὲ ἔλουσε καὶ
 μὲ ἔχρισε μὲ ἄφθονον ἔλαιον, μὲ ἐνέδυσεν ὠραίαν χλαῖναν
 καὶ χιτῶνα, καὶ μὲ ἐκάθισεν ἔπειτα ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς
 θρόνου ἀργυροῆλου ἐξαισίας κατασκευῆς, ὑπὸ τοὺς πόδας μου
 δὲ ὑπῆρχε μικρὸν σκαμνίον. Ὑπηρέτριά τις ἔφερεν ὕδωρ
 ἐντὸς προχόης χρυσεῆς καὶ ἔπλυνε τὰς χεῖράς μου εἰς λεκά-
 νην ἀργυρᾶν, ἔπειτα δὲ ἔφερε πλησίον μου τράπεζαν ὀμαλὴν
 ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ σεβασμία οἰκονόμος παρέθεσε προθύμως
 ἄρτον καὶ ἄφθονα φαγητά. Τότε ἡ θεὰ μὲ προσεκάλεσε νὰ
 φάγω, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἤθελον, καὶ ἔμενα ἀκίνητος ἐπὶ τοῦ κα-
 θίσματός μου ἀλλοφρονῶν καὶ μὲ καρδίαν ταρασσομένην ὑπὸ
 θλιβερῶν ὑπονοιῶν. Ἡ νύμφη παρετήρησεν ὅτι δὲν ἔτεινα
 τὰς χεῖρας πρὸς τὰ παρατεθειμένα φαγητά, εἶδε τὴν σκλη-
 ρὰν θλίψιν μου, καὶ κλίνας πρὸς ἐμέ, μοὶ ἀπέτεινε τοὺς
 ταχεῖς τούτους λόγους.

«Διατὶ λοιπὸν, ὦ Ὀδυσσεῦ, μένεις ἀκίνητος καὶ ἄφωνος;
 »Διατὶ, κατατήκων τὴν καρδίαν σου, δὲν τολμᾷς νὰ ἐγγί-
 νῃς μήτε τὰ φαγητά μήτε τὸ ποτόν; μήπως φοβεῖσαι πα-
 ργίδα τινά; Ἀλλὰ δὲν εἶναι πρέπον πλέον νὰ φοβῇσαι,
 »διότι ἤκουσες τὸν ἀπαραβίαστον ὄρκον μου.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

«ὦ Κίρκη, τίς ἄνθρωπος, ἐκτὸς ἐάν ᾗτο ἄδικος, θὰ ἔ-
 »στεργε νὰ φάγῃ καὶ νὰ πῖῃ πρὶν ἐλευθερώσῃ καὶ ἰδῇ μὲ
 »τοὺς ἰδίους τοῦ ὀφθαλμοῦς τοὺς ἀγαπητοὺς τοῦ συντρόφους;
 »Ἐὰν θέλῃς νὰ συμμερισθῶ εὐθύμως τὸ συμπόσιόν σου, ἐ-
 »λευθέρωσον αὐτοὺς διὰ νὰ ἴδω μὲ τοὺς ὀφθαλμοῦς μου τοὺς
 »ἀγαπητοὺς μου συντρόφους.»

«Ταῦτα εἶπον, ἡ δὲ Κίρκη ἐξῆλθε τοῦ ἀνακτόρου μὲ τὴν

ράβδον εἰς τὴν χεῖρα, ἤνοιξε τὰς θύρας τοῦ σταύλου καὶ ἐξήγαγε τοὺς συντρόφους μου ὁμοιάζοντας μὲ χοίρους ἐννεασετεῖς. Ὅταν δὲ παρετάχθησαν ἐνώπιόν μου ἐπλησίασεν αὕτη καὶ τοὺς ἔτριψε μὲ βάλαμον σωτήριον· τότε ἀμέσως ἔπεσαν ἀπὸ τὰ σώματά των αἱ μακραὶ τρίχες αἵτινες εἶχον φυτρῶσει ἕνεκα τοῦ φαρμάκου τὸ ὁποῖον τοῖς ἔδωκε κατ' ἀρχὰς ἡ σεβαστὴ Κίρκη, καὶ ἐγένοντο πάλιν ἄνθρωποι νεώτεροι ἢ πρότερον, μεγαλειότεροι καὶ ὠραιότεροι. Ὅλοι μὲ ἀνεγνώρισαν, μοὶ ἔθλιψαν τὰς χεῖρας καὶ ἔκλαιον δάκρυα χαρᾶς· τὸ ἀνάκτορον ἀντήχει ἐκ τοῦ θορύβου, καὶ αὕτη αὕτη ἡ νύμφη συνεκινήθη ὑπὸ οἴκτου, ἐλθοῦσα δὲ πλησίον μου μὲ εἶπεν ἡ εὐγενὴς θεά.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἐπίστρεψον τῶρα εἰς τὴν παραλίαν, καὶ τὸ μὲν πλοῖον σύρατε εἰς πτὴν ξηράν, τοὺς δὲ θησαυροὺς καὶ τὰ σκεύη τοῦ πλοίου »σας κρύψατε εἰς σπήλαιόν τι· μετὰ ταῦτα ἐπίστρεψον ἐδῶ ἡμὲ τοὺς ἀγαπητούς σου συντρόφους.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐμοῦ δὲ ἐπείσθη ἡ γενναία καρδιά. Μεταβὰς δὲ εἰς τὸ παράλιον, εὔρον εἰς τὸ πλοῖον τοὺς ἀγαπητούς μου συντρόφους στενάζοντας πικρῶς καὶ χύνοντας ἀφθονα δάκρυα. Ὅπως αἱ δαμάλεις αἱ κεκλεισμέναι ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀγρῶν, ὅταν αἱ μητέρες των ἐπανέρχωνται χορτασμέναι ἐκ τῆς βοσκῆς, ὁρμῶσιν εἰς προὔπάντησίν των χωρὶς νὰ δύναται πλέον νὰ τὰς ἐμποδίῃ κανεὶς φραγμὸς, καὶ τρέχουσι πρὸς αὐτὰς ἐκφέρουσαι συχνοὺς μυκηθμοὺς, οὕτω καὶ εἰς τὴν θεάν μου οἱ σύντροφοί μου ἔσπευσαν περὶ ἐμὴ καὶ μὲ ἐνηγαλίσθησαν δακρύοντες. Ἡ ψυχὴ των συνεκινήθη ἀπαραλλάκτως ὥς ἐάν ἐπανεῖδον τὴν πετρώδη Ἰθάκην καὶ τὰ τεῖχη τῆς πόλεως ὅπου ἐγεννήθησαν. Μοὶ ἀπέτεινον δὲ τοὺς ἐξῆς ὑπὸ κλαυθμῶν διακοπτομένους ταχεῖς λόγους.

«Ἰδόντες σε ἐπιστρέψαντα, ᾧ Διοτρεφῇ Ὀδυσσεῦ, ἡσθάνθημεν τὴν αὐτὴν χαρὰν ὥς νὰ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πατρίδα μας. Ἀλλὰ διηγέθητι τὸν ὄλεθρον τῶν ἄλλων συντρόφων.»

«Ταῦτα εἶπον ἐκεῖνοι, ἐγὼ δὲ τοῖς ἀπέτεινα τοὺς γλυκεῖς τούτους λόγους.

«Ἄς ἀνασύρωμεν τὸ πλοῖον εἰς τὴν ξηρὰν, ἅς κρύψωμεν ἐντὸς σπηλαίου τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ σκεύη μας, καὶ ἠσπεύσατε ὅλοι νὰ μὲ ἀκολουθήσετε, διότι θὰ ἐπανίδετε. ἡτοὺς συντρόφους σας εἰς τὴν ἱερὰν κατοικίαν τῆς Κίρκης. ἥπου τρώγουσι καὶ πίνουσιν, ἔχοντες τὰ πάντα ἐν ἀφθονίᾳ.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, καὶ ἐκεῖνοι ὑπήκουσαν· μόνος δὲ ὁ Εὐρύλοχος ἤθελεν ἀκόμῃ νὰ κρατήσῃ ὅλους τοὺς συντρόφους μου καὶ τοῖς ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Ἄ δυστυχεῖς ! ποῦ τρέχετε ; διατὶ ἐπιθυμεῖτε τὸν ὄλεθρον σας μεταβαίνοντες εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Κίρκης ἥτις ἡθὰ σᾶς μεταβάλλῃ εἰς χοίρους, εἰς λύκους, εἰς λέοντας καὶ ἡθὰ ἀναγκασθῇτε νὰ μένετε εἰς τὴν κατοικίαν της ; Ἐνθυμηθῇτε πῶς ὁ Κύκλωψ μετεχειρίσθη τοὺς συντρόφους μας ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸ σπήλαιόν του ὅπου τοὺς ἠκολούθησεν ὁ τολμηρὸς Ὀδυσσεύς. Ἐγένοντο θύματα τῆς ἀνοησίας τοῦ ἡβασιλέως των.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἐσκεπτόμην ἐὰν ἦτο φρόνιμον νὰ σύρω τὸ μακρὸν ξίφος μου καὶ νὰ ρίψω τὴν κεφαλὴν του χαμαί, μολοντί ἦτο συγγενὴς μου στενός. Ἀλλ' οἱ σύντροφοί μου μὲ καταπραϋντικοὺς λόγους μὲ ἀπέτρεψαν τοῦ σκοποῦ τούτου καὶ μὲ εἶπον.

«ὦ ἀπόγονε τοῦ Διός ! ἅς ἀφήσωμεν αὐτὸν, ἐὰν τὸ ἐπιτρέπη, νὰ μένῃ ἐδῶ καὶ νὰ φυλάττῃ τὸ πλοῖόν μας, ἡμᾶς ἡδὲ ὁδήγησιν εἰς τὸ ἱερὸν ἀνάκτορον τῆς νύμφης.»

«Ταῦτα εἰπόντες ἐκίνησαν καὶ ἐμακρύνθησαν ἀπὸ τὸ πλοῖον καὶ ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ Εὐρύλοχος μᾶς ἠκολούθησε διότι ἐφοβήθη τὰς τρομεράς μου ἀπειλάς. Ἐν τούτοις ἡ Κίρκη εἰς τὸ ἀνάκτορόν της ἔλυσσε μετὰ προσοχῆς τοὺς ἄλλους συντρόφους μου, τοὺς ἔχρισε δι' ἐλαίου καὶ τοὺς ἐνέδυσσε χλαῖνας καὶ χιτῶνας. Τοὺς εὐρομεν δὲ εὐωχομένους λαμπρῶς εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν. Ἀμα δὲ εἶδον καὶ ἀνεγνώρισαν ἀλλήλους, ἔκλαιον καὶ ὠδύροντο, τὸ

δὲ ἀνάκτορον ἀντήχει ἀπὸ τοὺς στεναγμούς των. Τότε ἡ εὐγενὴς θεὰ Κίρκη ἦλθε πρὸς ἐμὲ καὶ μὲ εἶπε.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, παύσατε » πλέον τοὺς θρήνους. Δὲν ἀγνοῶ πόσα κακὰ ὑπεφέρατε ἐπὶ » τῆς ἰχθυοτρόφου θαλάσσης καὶ πόσας ἐπὶ τῆς γῆς σκληροὶ » ἄνθρωποι σᾶς ἐπροξένησαν δυστυχίας. Τώρα ὅμως φάγετε » καὶ πίετε ἕως οὗ ἐπανεύρετε τὴν ἀνδρείαν τὴν ὁποίαν εἵ- » χετε ὅτε κατὰ πρῶτον ἀφήσατε τὴν πατρώαν γῆν, τὴν » πετρώδη Ἰθάκην. Σήμερον ἡ ἀνάμνησις τῶν ὀδυνηρῶν πε- » ριπλανήσεών σας σᾶς ἀπεθάρρυνε καὶ σᾶς ἐξησθένισεν, ἡ δὲ » καρδιά σας δὲν αἰσθάνεται πλέον χαράν, διότι ἐπάθετε » πολλά.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἡμῶν δὲ ἐπέισθη ἡ γενναία καρδιά. Καὶ ἐπὶ ἓνα μὲν ἐνιαυτὸν ἐμείναμεν εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην, καὶ καθ' ἡμέραν ἐτρώγομεν ἄφθονα κρέατα καὶ ἐπίνομον ἐκλεκτὸν οἶνον· ἀλλ' ὅτε ἤρχισε τὸ δευτέρον ἔτος, ὅτε αἱ ἐπο- » χαὶ ἐξετέλεσαν τὴν περιοδείαν των, παρελθόντων τῶν μη- » νῶν καὶ περαιωθεισῶν τῶν μακρῶν ἡμερῶν, τότε οἱ ἀγαπη- » τοί μου σύντροφοι μὲ προσεκάλεσαν καὶ μὲ εἶπον.

«Φίλε, ἐνθυμήθητι τὴν πατρίδα σου, ἐὰν ἡ μοῖρα θέλῃ » νὰ σωθῆς καὶ νὰ φθάσῃς εἰς τὴν ὑψηλὴν σου οἰκίαν καὶ εἰς » τὴν γῆν τῆς πατρίδος σου.»

«Οἱ λόγοι οὗτοι ἔπεισαν τὴν γενναίαν καρδίαν μου. Καὶ δι' ὅλης μὲν τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, κα- » θήμενοι εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, ἐτρώγομεν ἄφθονα κρέατα καὶ ἐπίνομεν ἐκλεκτὸν οἶνον· ὅταν δὲ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκότη, οἱ μὲν σύντροφοί μου ἐ- » κοιμήθησαν εἰς τὸ ἀνάκτορον, ἐγὼ δὲ ἀναβὰς εἰς τὴν κλί- » νην τῆς Κίρκης τὴν ἱκέτευσα ἐναγκαλισθεὶς τὰ γόνατά της. Ἡ θεὰ ἐφάνη προσέχουσα εἰς τοὺς λόγους μου, ἐγὼ δὲ τῇ ἀπέτεινα τὰ ἐξῆς.

» ὦ Κίρκη, ἐκπλήρωσον τὴν ὑπόσχεσιν τὴν ὁποίαν μοὶ » ἔδωκες νὰ μὲ ἀποστείλῃς εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἡ ψυχὴ μου περιμένει τοῦτο ἀνυπομόνως καθὼς καὶ οἱ σύντροφοί

»μου οἵτινες σπαράττουσι τὴν καρδίαν μου ὀδυρόμενοι περὶ
ἐμέ· ὅταν σὺ δὲν εἶσαι παροῦσα.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἡ δὲ σεβασμία θεὰ μοὶ ἀπεκρίθη ἀ-
μέσως.

«Εὐγενῇ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, δὲν
ἐῷ παῖτῳ νὰ μέινετε περισσότερον ἄκοντες εἰς τὴν οἰκίαν
μου, πρέπει ὅμως πρῶτον νὰ κάμετε ἄλλο ταξείδιον καὶ
»νὰ μεταβῆτε εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πλούτωνος καὶ τῆς Ἀ-
»μειλίκτου Περσεφόνης διὰ νὰ συμβουλευθῆτε τὴν ψυχὴν
»τοῦ Θηβαίου Τειρεσίου, τοῦ τυφλοῦ μάντεως, τοῦ ὁποίου
»ὅμως τὸ πνεῦμα διετήρησε τὴν προτέραν δύναμιν. Εἶναι
»ὁ μόνος εἰς τὸν ὅποιον ἡ Περσεφόνη, καίπερ νεκρὸν, ἔχῃ
»ῤῥισε τὴν ἐπιστήμην καὶ τὸν νοῦν· οἱ δὲ ἄλλοι, σκιαὶ μόνον
»εἶναι περιϋπτάμεναι.»

»Ταῦτα εἶπεν, ἐμοῦ δὲ κατεσυντρίβῃ ἡ καρδία· ἔκλαυσα
καθήμενος ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς θεᾶς, ἡ καρδία μου δὲν ἤθελε
μήτε νὰ ζῶ πλέον, μήτε νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἀφοῦ
δὲ ἐκυλίσθην ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἐχόρτασα κλαίων, ἀπεκρί-
»θην πρὸς τὴν νύμφην καὶ εἶπον.

«᾽Ω Κίρκη, ποῖος θὰ μὲ ὀδηγήσῃ εἰς τοῦτο τὸ ταξείδιον
»καὶ ποῖος εἶναι δυνατόν ποτε νὰ φθάσῃ μὲ πλοῖον εἰς τὸ
»βασίλειον τοῦ Πλούτωνος ;»

«Ταῦτα εἶπον, ἡ δὲ σεβασμία θεὰ μοὶ ἀπεκρίθη ἀμέσως.

«Εὐγενῇ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἅς μὴ
»σὲ ἀνησυχῇ διόλου ἡ ἔλλειψις ὀδηγοῦ. Στῆσον τὸν ἱστὸν,
»ἅπλωσον τὸ λευκὸν πανίον, μείνον ἀκίνητος, καὶ ἀφέθητι
»εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ Βορέου. Ἄλλ' ὅταν φθάσῃς εἰς τὸ
»τέρμα τοῦ Ὠκεανοῦ, εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐπὶ μικροῦ αἰγια-
»λοῦ εὐρίσκεται δάσος ὑψηλῶν αἰγείρων καὶ ἰτεῶν ἀκάρπων
»ἀφιερωμένων εἰς τὴν Περσεφόνην, φέρε τὸ πλοῖόν σου εἰς
»τὴν ὄχθην τοῦ βαθέος Ὠκεανοῦ καὶ πορεύθητι εἰς τὴν ζο-
»φερὰν κατοικίαν τοῦ Πλούτωνος. Ἐκεῖ εἰσβάλλουσιν εἰς
»τὸν Ἀρχέροντα ὁ Πυριφλεγέθων καὶ ὁ Κωκυτὸς οἵτινες
»λαμβάνουσι τὰ ὕδατά των ἐκ τῆς Στυγὸς, βράχος δὲ ση-

ἡμειοῖ τὴν συμβολὴν τῶν δύο ὀρμητικῶν ποταμῶν. Ἐκεῖ
 »σοὶ συνιστῶ νὰ πλησιάσῃς, ὦ ἥρως, νὰ σκάψῃς λάκκον
 »νὸς πῆχους ἐξ ὅλων τῶν μερῶν καὶ νὰ κάμῃς σπονδὰς
 »δι' ὅλους τοὺς νεκρούς· ἡ πρώτη σπονδὴ θὰ ᾔῃαι ἐκ γάλα-
 »κτος μεμιγμένου μὲ μέλι· ἡ δευτέρα ἐξ οἴνου ἐκλεκτοῦ· ἡ
 »τρίτη ἐξ ὕδατος καθαροῦ· ἀκολουθῶς δὲ ῥίψον λευκὸν ἄ-
 »λευρον. Ὑστερον ἐπικαλέσθητι τὰ ἀσθενῆ κρανία τῶν νε-
 »κρῶν, ὑποσχέθητι ὅτι ἐπανερχόμενος εἰς τὴν Ἰθάκην θὰ
 »θυσιάσῃς εἰς τὴν οἰκίαν σου ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἀρίστην στεῖ-
 »νραν βοῦν, ὅτι θὰ καύσῃς πυρὰν μὲ πολυτίμους προσφοράς,
 »καὶ ὅτι θὰ θυσιάσῃς ἰδιαιτέρως, διὰ τὸν Τειρεσίαν μόνον,
 »παμμέλανα κριὸν ὅστις ἤθελε διαπρέπει μεταξὺ τῶν προ-
 »βάτων σου. Ἀφοῦ ἐπικαλεσθῇς τὸ σεβάσμιον πλῆθος τῶν
 »νεκρῶν, στρέψον πρὸς τὸ Ἑρεβος, βύθισον τὰ ἅπλιστα
 »βλέμματά σου εἰς τὰς ῥοὰς τοῦ ποταμοῦ, καὶ θυσιάσον
 »ἀμέσως δύο πρόβατα μαῦρα, ἓν ἄρρεν καὶ ἓν θῆλυ, καὶ θὰ
 »ιδῇς νὰ προστρέξωσιν εὐθὺς σωρηδὸν αἱ ψυχαὶ τῶν μὴ ὑπαρ-
 »χόντων πλέον. Διάταξον τότε τοὺς συντρόφους σου νὰ ἐκ-
 »δάρωσι τὰ θύματα, νὰ τὰ καύσωσι, καὶ νὰ ἀπευθύνωσιν
 »ἰκεσίας πρὸς τοὺς θεοὺς, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸν ἰσχυρὸν
 »Πλούτωνα καὶ τὴν ἀνηλεῆ Περσεφόνην. Σὺ ἐν τούτοις ἐκ-
 »βάλον τὸ ξίφος, καὶ καθήμενος πρὸ τοῦ λάκκου μὴ ἀφίνῃς
 »τὰ ἀσθενῆ κρανία τῶν νεκρῶν νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸ αἶμα
 »πρὶν ἐρωτήσῃς τὸν Τειρεσίαν. Ὁ μάντις οὗτος, ὦ κυβερ-
 »νῆτα λαῶν, δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ σὲ πλησιάσῃ· αὐτὸς δὲ θὰ
 »σοὶ ὑποδείξῃ τὴν ὁδὸν τοῦ ταξιδίου σου, τὸ τέλος αὐ-
 »τοῦ, τὴν στιγμὴν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς σου
 »καὶ τὸν τρόπον πῶς νὰ διαπλεύσῃς τὸ ἰχθυοτρόπον πέ-
 »λαγος.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἀμέσως δὲ ἐφάνη ἡ χρυσόθρονος Ἡώς. Τότε
 ἡ Κίρκη μὲ περιέβαλε μὲ χλαῖναν καὶ χιτῶνα, ἐφόρεσε καὶ
 αὐτὴ πολὺπτυχον ὕφασμα, ἐλαφρὸν, χάριεν, κατάλευκον,
 προσκολλώμενον εἰς τὴν μέσην διὰ ζώνης χρυσοῦς, καὶ ἔθε-
 σεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της καλύπτραν. Ἐν τούτοις ἐγώ,

διερχόμενος τὰ δώματα, παρώτρυνον τοὺς συντρόφους μου ἀπευθύνων πρὸς ἓνα ἕκαστον γλυκεῖς λόγους.

«Μὴ κοιμᾶσθε πλέον τώρα, ἀποσπασθῆτε ἀπὸ τὸν γλυκὺν ὕπνον· ἅς ἀναχωρήσωμεν, διότι αὐτὴ ἡ ἰδία Κίρκη σμοὶ τὸ εἶπε.»

«Ταῦτα ἔλεγον ἐγὼ, ἐκείνων δὲ ἐπέισθη ἡ γενναία καρδία, ἀλλὰ δὲν παρέλαβον ἐκεῖθεν ἀβλαβεῖς ὅλους τοὺς συντρόφους μου. Εἷς ἐξ αὐτῶν, ὁ Ἑλπῆνωρ, νεώτατος, ὃχι πολὺ δυνατὸς εἰς τὸν πόλεμον καὶ πνεύματος ἀδυνάτου, βεβαρημένος ὑπὸ τοῦ οἴνου, εἶχε μεταβῆ διὰ νὰ κοιμηθῇ μακρὰν τῶν ἄλλων, εἰς τὴν στέγην τοῦ ἱεροῦ ἀνακτόρου τῆς θεᾶς, δροσιζόμενος ὑπὸ τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων. Εἰς τὸν θόρυβον τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἀφυπνίσθη αἴφνης, ἀλλ' ἐλησμόνησε ποῦ εὐρίσκετο, καὶ ἀντὶ νὰ καταβῇ διὰ τῆς μακρᾶς κλίμακος, ἔπεσεν ἀποτόμως ἐκ τῆς ὀροφῆς καὶ συνέτριψε τὸν λαιμὸν του, ἡ δὲ ψυχὴ του κατέβη εἰς τοῦ Πλούτωνος. Ἐν τούτοις οἱ σύντροφοί μου συνηθροίσθησαν καὶ ἐγὼ τοῖς ἀπέτεινα τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Ἐνομίζετε, ὦ φίλοι μου, ὅτι ἀνεχωροῦμεν διὰ τὴν πατρίδα μας· ἀλλ' ἡ Κίρκη μᾶς ἔδειξεν ἄλλην ὁδὸν καὶ μᾶς ἀστέλλει εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πλούτωνος καὶ τῆς ἀνηλεοῦς Περσεφόνης διὰ νὰ συμβουλευθῶμεν τὴν ψυχὴν τοῦ Θεταίου Τειρεσίου.»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκείνων δὲ ἡ ψυχὴ συνετρίβη, καθίσαντες δὲ χυμαὶ ἔκλαιον καὶ ἔτιλλον τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς· τί ὠφέλουν ὅμως τὰ δάκρυα ; Ὅταν δὲ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν παραλίαν μὲ καρδίαν τεθλιμμένην καὶ χωρὶς νὰ παύσωμεν κλαίοντες, ἡ Κίρκη ἦλθε καὶ ἔθεσεν εἰς τὸ πλοῖον δύο πρόβατα μαῦρα ἐν ἄρρεν καὶ ἐν θήλῃ, εὐκόλως διαβᾶσα ἐγγύθεν ἡμῶν χωρὶς νὰ τὴν ἴδωμεν· διότι ποῖος θὰ ἠδύνατο νὰ ἴδῃ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του ἄνευ τῆς θελήσεώς των τοὺς ἀθανάτους μεταβαίνοντας εἰς τοῦτο τὸ μέρος ἢ εἰς ἐκεῖνο ;

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Α.

α' Όταν δὲ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν παραλίαν, πρῶτον μὲν ἐρρίψαμεν τὸ πλοῖον εἰς τὴν θεῖαν θάλασσαν, ἔπειτα δὲ ἐτοποθετήσαμεν τὸν ἱστὸν, τὰ πανία καὶ εἰσεβιβάσαμεν τὰ πρόσβατα, τέλος δὲ εἰσῆλθομεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι μὲ καρδίαν τεθλιμμένην καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς ἐκ τῶν δακρύων. Ἡ φοβερὰ θεὰ, ἡ καλλιπλόκαμος Κίρκη, ἀπέλυσεν ὀπισθεν ἡμῶν οὖριον ἄνεμον, ἀγαθὸν σύντροφον ὅστις ἐκόλπου τὰ ἱστία. Ἡμεῖς δὲ, ἀφοῦ ἐτακτοποιήσαμεν τὰ πάντα, ἐκαθήσαμεν, ὁ δὲ ἄνεμος καὶ ὁ κυβερνήτης διεύθυνον τὸ πλοῖον. Ἐπὶ ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν τὸ πλοῖον ἐποντοπόρει πλησίστιον· ὁ ἥλιος ἔδυσεν, ὅλαι αἱ ἀγυαὶ ἐσκοτίσθησαν καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἀντίθετον ὄχθην τοῦ πολυβαθοῦς Ὠκεανοῦ. Ἐκεῖ ὑψοῦται ἡ πόλις τῶν Κιμμερίων, λαῶν περικυκλωμένων πάντοτε ὑπὸ νεφελῶν καὶ ὀμιχλῶν. Ποτὲ ὁ ἥλιος δὲν τοὺς βλέπει διὰ τῶν ἀκτίνων του εἴτε ἀναβαίνων ἐπὶ τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ εἴτε καταβαίνων ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ νύξ φθοροποιὰ εἶναι ἀείποτε ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῶν ἀτυχῶν αὐτῶν θνητῶν. Ἐφθάσαμεν εἰς τὴν παραλίαν, ἐσταματήσαμεν τὸ πλοῖον καὶ παρεπορευόμεθα τὸ ρεῖθρον τοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ μέρους τὸ ὁποῖον μᾶς ὑπέδειξεν ἡ θεὰ.

Ἄ' Ἐκεῖ, ἐνῶ ὁ Εὐρύλοχος καὶ ὁ Περιμήδης ἐκράτουν τὰ θύματα, ἐγὼ ἔσυρα τὸ ὄξύ μου ξίφος, ἔσκαψα λάκκον ἐνὸς πήχεως ἐξ ὅλων τῶν μερῶν καὶ ἔκαμα σπονδὰς δι' ὅλους τοὺς ἀποθανόντας· τὴν μίαν ἐκ γάλακτος καὶ μέλιτος, τὴν δευτέραν ἐξ οἴνου ἐκλεκτοῦ, τὴν τρίτην ἐξ ὕδατος καθαροῦ, τέλος δὲ διεσκόρπισα ἄλευρα λευκά. Καὶ προσκαλέσας τὰ ἀδύνατα κρανία τῶν νεκρῶν, ὑπεσχέθην νὰ θυσιάσω δι' αὐτὰ εἰς τὸ ἀνάκτορόν μου, ἀφοῦ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Ἰθάκην, τὴν καλλίστην στείραν βοῦν, νὰ καύσω δι' αὐτὰ πυρὰν κεκαλυμμένην ὑπὸ πολυτίμων προσφορῶν καὶ νὰ θυσιάσω ἰδιαιτέρως,

διὰ τὸν Τειρεσίαν μόνον, ἓνα κριὸν παμμέλανα ὅστις θὰ διέπρεπε μεταξὺ τῶν προβάτων μου. Ἀφοῦ δὲ διὰ τῶν ἱκεσιῶν μου καὶ τῶν εὐχῶν μου ἐπεκαλέσθην τὰ πλήθη τῶν νεκρῶν, συνέλαβον τὰ θύματα καὶ τὰ ἔσφαξα ἄνωθεν τοῦ λάκκου ὅπου ἔρρευσε τὸ μελανὸν αἷμα. Τότε προσέδραμον σωρηδὸν καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῶν κυμάτων τοῦ Ἑρέβους αἱ ψυχὰι τῶν νεκρῶν. Νέαι γυναῖκες, ζῶηροὶ νεανίσκοι, γέροντες πολυπαθεῖς, τρυφεραὶ παρθένοι, πρόσφατον ἔχουσαι τὸ πένθος εἰς τὴν καρδίαν, πολεμισταὶ τρωθέντες ὑπὸ χαλκίνων δοράτων καὶ καθημαγμένα φέροντες ὅπλα, ὅλοι ἔσπευδον σωρηδὸν περὶ τὸν λάκκον μὲ φρικώδη ἀλαλαγμόν. Ὀχρὸς φόβος μὲ κατέλαβεν. Ἐνεθάρρυνα τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς διέταξα νὰ ἐκθάρωσι τὰ θύματα τῶν ὁποίων ὁ σκληρὸς σίδηρος ἀφῆρεσε τὴν ζωὴν, νὰ τὰ καύσωσι καὶ νὰ ἀπευθύνωσιν εὐχὰς εἰς τοὺς θεοὺς, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὸν κραταῖον Πλούτωνα καὶ τὴν ἀνηλεῆ Περσεφόνην. Ἐγὼ δὲ καθήμενος πρὸ τοῦ λάκκου μὲ τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖρας, δὲν ἄφινά τὰ ἀσθενῆ τῶν νεκρῶν κρανία νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸ αἷμα πρὶν ἐρωτήσω τὸν Τειρεσίαν.

«Πρώτη ὅμως ἦλθεν ἡ ψυχὴ τοῦ συντρόφου μου Ἑλπήνορος, διότι δὲν τὸν εἶχομεν ἀκόμῃ ἐνταφιάσει εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἀπεράντου γῆς, ἀλλ' εἶχομεν ἀφήσει τὸ σῶμά του εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Κίρκης χωρὶς νὰ κλαύσωμεν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ χωρὶς νὰ τὸ κηδεύσωμεν, τοσοῦτον περισπώμεθα ὑπὸ ἄλλων φροντίδων. Ἰδὼν αὐτὸν ἔκλαυσα, καὶ μὲ καρδίαν συγκεκινημένην ὑπὸ τοῦ οἴκτου τῷ ἀπέτεινα τοὺς ταχεῖς τοῦτους λόγους.

«Ἑλπήνορ, πῶς ἦλθες ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ψηλαφητοῦ τούτου σκοτόους; ἦλθες πεζὸς τυγχύτερον ἐμοῦ ὅστις ἦλθα μὲ πλοῖον;»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη στενάζων.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ὁ ὑπερβολικὸς οἶνος καὶ ἡ θέλησις ὀλεθρίου τινὸς θεοῦ μὲ κατέστρεψαν. Ἦμην κατακεκλιμένος ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ

μεγάρου τῆς Κίρκης, καὶ μὴ ἐννοήσας νὰ καταβῶ διὰ τῆς
 »μακρᾶς κλίμακος, ἔπεσα ἀπὸ τῆς ὀροφῆς, συνέτριψα τὸν
 »λαιμόν μου, καὶ ἡ ψυχὴ μου ἀπέπτη εἰς τὸν ἄδην. Τώρα
 »σὲ ἐξορκίζω εἰς ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶσαι μεμακρυ-
 »σμένος, εἰς τὴν σύζυγόν σου, εἰς τὸν πατέρα σου ὅστις ὅτε
 »ἦσο μικρὸς σὲ ἀνέτρεφε, καὶ εἰς τὸν Τηλέμαχον τὸν
 »ὁποῖον ἄφησες πολὺ μικρὸν εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου. Ἡξεύρω
 »ὅτι ἀναχωρῶν ἐντεύθεν ἐκ τοῦ βασιλείου τοῦ Πλούτωνος,
 »θὰ διευθύνῃς τὸ πλοῖόν σου εἰς τὴν νῆσον Δαίαν. Ὡ βασι-
 »λεῦ, μὴ μὲ λησμονήσῃς, μὴ μὲ ἀφήσῃς ἄκλαυστον καὶ ἄτα-
 »φον ἀπομακρυνόμενος ἐκείθεν, διὰ νὰ μὴ σοὶ γίνῃ αἰτία τῆς
 »ὀργῆς τῶν θεῶν κατὰ σοῦ· ἀλλὰ καὶ σὸν με μὲ ὅλα μου τὰ
 »ὄπλα, καὶ διὰ νὰ μὲ ἀνακαλῇς εἰς τὴν μνήμην τῶν μετα-
 »γενεστέρων, ὕψωσον ἐπὶ τῆς παραλίας τὸ μνημεῖον δυστυ-
 »χοῦς ἀνθρώπου, καὶ ἔμπηξον ἐπὶ τοῦ τάφου μου τὴν κώ-
 »πην τὴν ὁποίαν μετεχειρίζομένη εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν
 »ὅταν ἤμην μεταξὺ τῶν συντρόφων μου.»

»Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

»Δυστυχῇ, ὅλα ὅσα ἐζήτησες θὰ τὰ ἐκτελέσω.»

»Τοιουτοτρόπως ἀντηλλάσσομεν τοὺς θλιβεροὺς τούτους
 λόγους καθήμενοι, ἐγὼ μὲν ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ λάκκου
 μὲ τὸ ξίφος τεταμένον ἐπὶ τοῦ αἵματος, τὸ δὲ εἶδωλον τοῦ
 συντρόφου μου ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους μοὶ διηγεῖτο ταῦτα.

«Τότε ἦλθεν ἡ ψυχὴ τῆς ἀποθανούσης μητρός μου, ἡ ψυ-
 χὴ τῆς θυγατρὸς τοῦ μεγαθύμου Αὐτολύκου, τῆς Ἀντικλείας,
 τὴν ὁποίαν ἄφησα ζῶσαν ὅταν ἀνεχώρησα διὰ τὴν ἱερὰν
 πόλιν τῆς Τρωάδος· ἰδὼν αὐτὴν ἐκλαυσα, καὶ ἡ ψυχὴ μου
 συνεκινήθη ὑπὸ οἴκτου· ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν ζωηρὰν θλίψιν
 μου, δὲν ἄφησα τὴν μητέρα μου νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸ αἶμα
 πρὶν ἐρωτήσω τὸν Τειρεσίαν. Τέλος ἔφθασεν ἡ ψυχὴ τοῦ
 θεοῦ Τειρεσίου κρατοῦσα σκῆπτρον χρυσοῦν. Μὲ ἀνεγνώρισε
 δὲ καὶ ἔκραξεν.

«Υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, διατὶ λοιπόν,
 »ὦ δυστυχῇ, ἐγκαταλείψας τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἦλθες ἐδῶ

»διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς ἀποθανόντας καὶ τὴν Ζοφερὰν κα-
»τοικίαν των ; Μακρύνθητι ἀπὸ τὸν λάκκον, ἀπόστρεψον
»τὸ κοπτερόν ξίφος σου, ἄφησόν με νὰ πῶ ἐκ τοῦ αἵματος
»τούτου, καὶ θὰ σὲ εἶπω ἀληθῆ πράγματα.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἐμακρύνθην καὶ ἔθεσα εἰς τὴν θή-
κην του τὸ ἀργυρόηλον ξίφος μου· τότε ὁ ἀλάνθαστος μάν-
τις ἔπιε. μαῦρον αἶμα καὶ ἔπειτα μοὶ ἀπέτεινε τοὺς λόγους
τούτους·

«Ἐνδοξε Ὀδυσσεῦ, ἐπιθυμεῖς γλυκεῖαν εἰς τὴν πατρίδα
»σου ἐπιστροφὴν, ἀλλὰ δὲν ἐλπίζω νὰ λησμονήσῃ ὁ Ποσει-
»δῶν τὴν ὀργὴν τὴν ὁποῖαν τρέφει ἐν τῇ ψυχῇ του κατὰ
»σοῦ, ἀφότου ἐτύφλωσες τὸν ἀγαπητὸν υἱόν του. Οὐχ ἤττον
»μὲ ὅλην τὴν ὀργὴν του, καὶ μετὰ φρικώδεις ταλαιπωρίας,
»θὰ δυνηθῇτε νὰ φθάσετε ἐὰν κατορθώσῃς νὰ δαμάσῃς τὸ
»πνεῦμά σου καὶ τὸ τῶν συντρόφων σου. Ἄμα ἐξέλθετε
»εἰς τὴν θρυελλώδη θάλασσαν, διεύθυνον τὸ πλοῖόν σου
»πρὸς τὴν νῆσον Θρινάκειαν, ὅπου θὰ εὔρετε βόσκοντας τοὺς
»βόας καὶ τὰ παχέα πρόβατα τοῦ Ἥλιου, ὅστις βλέπει καὶ
»ἀκούει τὰ πάντα. Ἐὰν τὰ σεβασθῇς, ἐὰν ὑπερικήσῃ ἡ
»φροντίς τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς, θὰ ἐπανίδετε τὴν
»Ἰθάκην μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας. Ἐὰν ὅμως τὰ ἐγγίσῃς,
»σοὶ προλέγω τὸν ὄλεθρον τοῦ πλοίου σου καὶ τῶν συντρό-
»φων σου. Ἐὰν ἐν τούτοις σωθῇς μόνος, θὰ ἐπιστρέψῃς βρα-
»δέως καὶ ἀθλίως εἰς τὴν πατρίδα σου, ἐπὶ πλοίου ξένου,
»ἀφοῦ χάσῃς ὅλους τοὺς συντρόφους σου, καὶ εἰς τὴν κατοι-
»κίαν σου θὰ εὕρῃς καὶ ἄλλας συμφοράς, ἀνθρώπους ὑπερη-
»φάνους τρώγοντας τὰ ὑπάρχοντά σου, ἀξιοῦντας νὰ λάβω-
»σιν εἰς γάμον τὴν θεῖαν σύζυγόν σου, καὶ προσφέροντας αὐ-
»τῇ δῶρα. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἄφιξίν σου, θὰ τιμωρήσῃς τὰς
»βιαιοπραγίας των· ἔπειτα, ἀφοῦ φονεύσῃς εἰς τὸ ἀνάκτο-
»ρόν σου τοὺς μνηστήρας, εἴτε διὰ πανουργίας, εἴτε πα-
»σλαίων μετ' αὐτῶν, θὰ ἀναχωρήσῃς πάλιν καὶ θὰ δια-
»τρέξῃς τὰς πόλεις κρατῶν κωπῖον μέχρις οὗ φθάσῃς εἰς
»πλαοὺς ἀδάεῖς τῆς θαλάσσης, μὴ ῥίπτοντας ἄλλας εἰς τὰ φα-

»γητά των, μὴ γνωρίζοντας τί ἐστὶ ἐρυθροβαφὲς πλοῖον, ἢ
»κώπη, ἥτις εἶναι ἡ πτέρυξ τῶν πλοίων. Θὰ σοὶ ὑποδείξω
»σημεῖον φανερόν τὸ ὁποῖον δὲν θὰ σὲ λανθάσῃ. Θὰ συναν-
»τήσης ἄλλον ὁδοιπόρον ὅστις θὰ νομίζῃ ὅτι κρατεῖς πτόον
»ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου ὤμου σου. Τότε ἐμπηξὼν τὸ κωπῖον σου
»εἰς τὴν γῆν καὶ θυσίασον πομπωδῶς εἰς τὸν Ποσειδῶνα ἕνα
»κριὸν, ἕνα κάπρον καὶ ἕνα ταῦρον, μετὰ ταῦτα δὲ ἐπί-
»στρεψον εἰς τὴν Ἰθάκην καὶ θυσίασον κατὰ τὴν τάξιν των
»εἰς ὅλους τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, τοὺς κατεικοῦντας τὸν οὐ-
»ρανόν, ἱερὰς ἐκατόμβας. Σὲ δὲ μακράν τῆς θαλάσσης γλυ-
»κὺς θάνατος θέλει ἔλθει καὶ σὲ παραλάβει βεβαρημένον
»ὑπὸ εὐτυχοῦς γήρατος καὶ περικυκλούμενον ὑπὸ εὐδαιμόνων
»παιδῶν. Αὐτὰ τὰ ὁποῖα σοὶ λέγω εἶναι ἀληθῆ.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

«Τειρεσία, βεβαίως μοὶ ἀναγγέλλεις τὰς βουλάς τῶν θεῶν.
»Ἀλλ' εἰπέ μοι εἰλικρινῶς καὶ τοῦτο· βλέπω τὴν ψυχὴν
»τῆς ἀποθανούσης μητρός μου ἥτις ἵσταται σιωπηλὴ πλησίον
»τοῦ αἵματος καὶ δὲν τολμᾷ νὰ ἰδῇ κατὰ πρόσωπον τὸν
»νυῖόν της καὶ νὰ τῷ ὁμιλήσῃ. Εἰπέ μοι λοιπὸν, ὦ βασιλεῦ,
»πῶς θὰ ἡδύνατο νὰ μὲ ἀναγνωρίσῃ ;»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη ἀμέσως.

«Θὰ σοὶ εἶπω καὶ θὰ σοὶ ἐμβάλω εἰς τὸ πνεῦμα πράγ-
»μα εὐκόλον. Εἰς ὅσους ἐκ τῶν νεκρῶν ἐπιτρέψῃς νὰ ἐγγί-
»νωσι τὸ αἶμα, αὐτοὶ θὰ σοὶ εἰπωσι τὴν ἀλήθειαν· ἐκεῖνοι
»δὲ τοὺς ὁποίους θὰ ἐμποδίζῃς, θὰ ἀπομακρύνωνται ἀμέ-
»σως.»

«Εἰποῦσα ταῦτα ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνακτος Τειρεσίου ἐπέστρε-
»ψεν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πλούτωνος ἀφοῦ μοὶ προεῖπε τὰ
»μέλλοντα. Ἐν τούτοις ἐγὼ ἔμεινα ἀκίνητος μέχρις οὗ ἔλθῃ
»ἡ μήτηρ μου καὶ πῖν μαῦρον αἶμα. Τότε ἐκείνη μὲ ἀνε-
»γνώρισεν ἀμέσως καὶ στενάζουσα μοὶ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς
»τούτους λόγους.

«ὦ υἱέ μου, πῶς ἤλθες ζῶν εἰς τὸ ζοφερὸν τοῦτο σκότος,
»εἰς τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ ἔρχωνται οἱ ζῶντες, ἐ-

»πειδὴ χωρίζομεθα ὑπὸ μεγάλων ποταμῶν, ὑπὸ τρομερῶν
 πρηνμάτων, καὶ πρὸ πάντων ὑπὸ τοῦ Ὠκεανοῦ τὸν ὅποιον
 οὐδὲν δύναται τις νὰ διχπλεύσῃ εἰμὴ μετὰ στερεοῦ πλοίου,
 »καὶ οὐχὶ πεζός. Μήπως περιπλανηθεὶς κατὰ τὴν ἐκ τῆς
 »Τροίας ἐπιστροφὴν σου ἐρρίφθης ἐδῶ μὲ τοὺς συντρόφους
 »σου καὶ μὲ τὸ πλοῖόν σου ; Εἶναι πολὺς καιρὸς ὅπου λεί-
 »πεις ἀπὸ τὴν Ἰθάκην, ἀπὸ τὸ ἀνάκτορόν σου καὶ ἀπὸ τὴν
 »σώφρονα σύζυγόν σου ; »

«Ταῦτα εἶπεν ἐκείνη, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

«᾽Ω μῆτέρ μου, ἡ ἀνάγκη μὲ ὠδήγησεν εἰς τὸ βασιλείον
 τοῦ Πλούτωνος διὰ νὰ συμβουλευθῶ τὴν ψυχὴν τοῦ Θη-
 »εραίου Τειρεσίου. Ἀκόμῃ δὲν ἐπλησίασα εἰς τὴν Ἀχαΐαν
 »μήτε ἐπανεῖδον τὴν πατρίαν γῆν, ἀλλ' ἐπλανώμην πάν-
 »τοτε μὲ βαρυαλοῦσαν καρδίαν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν
 »τὸ πρῶτον ἠκολούθησα τὸν θεῖον Ἀγαμέμνονα εἰς τὰ
 »τρῳϊκὰ πεδία διὰ νὰ πολεμήσωμεν τὸν λαὸν τοῦ Πριάμου.
 »Ἄλλ' εἰπέ μοι εἰλικρινῶς, πῶς ἡ Μοῖρα σὲ ὑπέβαλεν εἰς τὸν
 »γλυκὺν ὕπνον τοῦ θανάτου ; Ὑπέφερες ἀπὸ μακρὰν ἀσθέ-
 »νειαν, ἢ ἡ Ἄρτεμις σὲ κατέβαλε μὲ τὰ γλυκύτατα βέλη
 »της ; Ὀμίλησόν μοι περὶ τοῦ πατρός μου, περὶ τοῦ υἱοῦ
 »μου τὸν ὅποιον ἄφησα. Ἀπολαύουσιν οὗτοι τῶν ἰδίων
 »τιμῶν, ἢ μήπως ξένος τις ἤρπασεν αὐτὰς ἐπειδὴ ὁ λαὸς
 »ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἔμελλα πλεόν νὰ ἐπιστρέψω. Εἰπέ μοι καὶ
 »περὶ τῆς εὐγενοῦς συζύγου μου, ἀποκάλυψόν μοι τὰ σχέδιά
 »της, τοὺς διαλογισμούς της. Μένει πλησίον τοῦ υἱοῦ της ;
 »φυλάττει πιστῶς τὰ πλούτη μου, ἢ μήπως Ἀχαιοὺς τις
 »ἐκ τῶν ἀρίστων τὴν ἔφερεν εἰς τὴν οἰκίαν του ; »

«Ταῦτα εἶπον, ἡ δὲ σεβασμία μήτηρ μου ἀπεκρίθη πά-
 ραυτα.

«᾽Ω υἱέ μου, ἡ Πηνελόπη μὲ ἀκλόνητον καρδίαν μένει εἰς
 »τὸ ἀνάκτορόν σου καὶ διέρχεται τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέ-
 »ρας κλαίουσα καὶ στενάζουσα. Κανείς δὲν κατέλαβε τὰς
 »ῥαίας σου ἰδιοκτησίας, ὁ δὲ υἱός σου νέμεται αὐτὰς ἡσύ-
 »χως καὶ κάθηται εἰς τὰ δημόσια συμπόσια ὅπως πρέπει

νὰ παρίσταται πᾶς ἄνθρωπος ἀπονέμων τὴν δικαιοσύνην, »διότι ὅλοι οἱ πολῖται τὸν προσκαλοῦσιν. Ὁ πατήρ σου »δὲν θέλει πλέον νὰ ἀφήσῃ τοὺς ἀγρούς του μήτε ἐμφανί- »ζεται εἰς τὴν πόλιν. Δὲν θέλει πλέον κλίνην μαλθακὴν, »οὔτε χλαῖνας, οὔτε λαμπροὺς τάπητας, ἀλλὰ τὸν χειμῶ- »να ἀναπαύεται μὲ τοὺς δούλους του εἰς τὴν κατοικίαν του, »πλησίον τοῦ πυρὸς, καὶ καλύπτει τὸ σῶμά του μὲ ταπει- »νὰ ἐνδύματα· ἔπειτα, ὅταν τὸ θέρος καὶ τὸ λαμπρὸν φθι- »νόπωρον ἐπανέλθωσι, πανταχοῦ εἰς τὰς ἀμπέλους του »στρωννύουσι δι' αὐτὸν κατὰ γῆς κλῖνας ἐκ φύλλων ξηρῶν »ὅπου κατακλίνεται μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, μὲ πνεῦμα »κατεχόμενον ὑπὸ θλίψεως ὅλον ἐν αὐξανούσης, κλαίων τὴν »κακὴν του μοῖραν· ἐκτὸς δὲ τούτου τὸν μαστίζει καὶ βαρὺ »γῆρας. Οὕτω ἀπέθανον καὶ ἐγὼ καὶ ὑπέστην τὸ πεπρω- »μένον μου. Ἡ Ἄρτεμις δὲν μὲ ἐπλήγωσεν εἰς τὰ μέγαρά »μου μὲ τὰ γλυκύτατα βέλη της, οὔτε προσεβλήθην ὑπὸ »τινος ἐκ τῶν ἀσθενειῶν ἐκείνων αἵτινες ἐξαντλοῦσι καὶ χω- »ρίζουσι τὸ σῶμα ἀπὸ τῆς ψυχῆς· ἀλλ' ὁ πόθος σου, ὦ Ὁ- »δυσσεῦ, ἡ διὰ τὴν ἀπουσίαν σου λύπη, ἡ περὶ σοῦ φροντίς »καὶ ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀγαθότητός σου, ταῦτα μοὶ ἀφῆρε- »σαν τὴν ζωὴν.»

«Οὕτως ὠμίλησεν ἡ μήτηρ μου, ἐγὼ δὲ συγκινηθεὶς ζωη- »ρῶς ἠθέλησα νὰ ἐναγκαλισθῶ τὴν ψυχὴν τῆς ἀποθανούσης »μητρός μου· τρεῖς ὥρμησα παρασυρόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας »μου, ἀλλὰ καὶ τὰς τρεῖς φορὰς διέφυγεν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας »μου ὡς σκιά, ὡς ὄνειρον. Δύπη ζωηροτέρα κατέλαβε τὴν »καρδίαν μου, καὶ τῇ ἀπέτεινα τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους·

«ὦ μῆτέρ μου, διατὶ δὲν μένεις ἀκίνητος ὅταν ζητῶ νὰ »σὲ δράξω; Ἔστω καὶ εἰς τοῦ Πλούτωνος, ἐναγκαλιζόμενοι »ἀλλήλους, θὰ ἀνεκουφίζαμεν τὴν λύπην μας διὰ τῶν δα- »κρύων. Μήπως εἶσαι φάντασμα σταλὲν ὑπὸ τῆς ἐνδόξου »Περσεφόνης διὰ νὰ μὲ κάμῃς νὰ ὑποφέρω περισσότερον καὶ »νὰ στενάζω;»

«Ταῦτα εἶπον, ἀμέσως δὲ μοὶ ἀπεκρίθη ἡ σεβασμιάμητήρ μου.

«Φεῦ ! τέκνον μου, δυστυχέστατε πάντων τῶν ἀνθρώπων, ἡ κόρη τοῦ Διὸς Περσεφόνη δὲν σὲ ἀπατᾷ, ἀλλὰ τοιαύτη εἶναι ἡ μοῖρα τῶν θνητῶν ἀφοῦ ἀποθάνωσι· τὰ νεῦρα δὲν ὑποστηρίζουσι πλέον μῆτε τὰς σάρκας μῆτε τὰ ὀστέα, » ἀλλ' ἡ παμφάγος δύναμις τῆς καιομένης πυρᾶς δαμάζει » συγχρόνως τὰ νεῦρα, τὰς σάρκας καὶ τὰ ὀστέα, ἅμα ἡ » ζωὴ ἐγκαταλίπη τὰ μέλη· ἐν τούτοις ἡ διαφυγοῦσα ψυχὴ » περιπίπτεται ὡς ὄνειρον. Ἀλλὰ σπεῦσον νὰ ἐπανίδῃς τὸ σφῶς, καὶ ἐνθυμήθητι πάντα ταῦτα διὰ νὰ τὰ δικηγηθῇς τῇμέραν τινὰ εἰς τὴν σύζυγόν σου.»

«Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ μετὰ τῆς μητρός μου συνδιάλεξις. Ἐν τούτοις εἶδον προστρεχούσας κατὰ προτροπὴν τῆς ἐνδόξου Περσεφόνης τὰς συζύγους καὶ τὰς θυγατέρας τῶν ὀνομαστοτέρων ἡρώων. Ἐσπευσαν δὲ ὅλαι περὶ τὸν λάκκον καὶ ἐγὼ ἐσκεπτόμην πῶς νὰ τὰς ἐρωτήσω ἀλληλοδιαδόχως. Τέλος μοὶ ἐφάνη προτιμότερον νὰ ἀνασύρω τὸ κοπτερόν μου ξίφος τὸ ὁποῖον ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ ἰσχυροῦ μηροῦ μου, καὶ νὰ μὴ ἀφήσω νὰ πίωσιν ὅλαι ὁμοῦ τὸ μαῦρον αἷμα τῶν θυμάτων. Ἐστάθηνσαν λοιπὸν κατὰ τάξιν, ἐγὼ δὲ, καθ' ὅσον ἐπροχώρουν ἀνὰ μία, τὰς ἡρώτων ὅλας.

«Ἡ πρώτη ἦτο ἡ Τυρὼ, θυγάτηρ εὐγενοῦς πατρός. Μὲ εἶπεν ὅτι ἦτο θυγάτηρ τοῦ ἀμωμήτου Σαλμωνέως καὶ ὅτι εἶχε νυμφευθῇ τὸν υἱὸν τοῦ Αἰόλου Κρηθέα. Ἀγαπήσασα τὸν θεῖον Ἐνιπέα, τὸν ὠραιότατον τῶν ποταμῶν ὅσοι τρέχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἠρέσκετο νὰ περιφέρεται εἰς τὰς χλοερὰς ὄχθας του. Ἀλλ' ὁ Ποσειδῶν, λαβὼν τὴν μορφήν τοῦ ποταμοῦ, ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰς ὀρμητικὰς ἐκβολὰς του, κῦμα δὲ κυανοῦν καὶ ὑψηλὸν ὡς ὄρος κυρτωθὲν περιεκάλυψε τὸν θεὸν καὶ τὴν θνητὴν γυναῖκα. Τότε ὁ Ποσειδῶν ἔλυσε τὴν παρθενικὴν ζώνην της καὶ ἐπέχεεν ἐπ' αὐτῆς γλυκὺν ὕπνον. Ἀφοῦ δὲ ἐξετέλεσε τὰ ἐρωτικά του ἔργα, ἔθλιψε τὴν χεῖρα τῆς Τυροῦς καὶ τῇ εἶπε.

«Γύναι, χαῖρε διὰ τὸν ἔρωτά μου, διότι ὁ ἔρως τῶν ἀθανάτων δὲν εἶναι ἄγονος. Πρὶν παρέλθῃ τὸ ἔτος τοῦτο

»θά γεννήσῃς δύο ἀγλαὰ τέκνα· θρέψον καὶ ἐπιμεληθῇτι αὐτά. Τώρα δὲ ἐπίστρεψον εἰς τὴν κατοικίαν σου, καὶ »πρόσεξον μὴ μὲ ὀνομάσῃς, εἶμαι ὁ κραταῖος Ποσειδών.»

«Εἰπὼν ταῦτα ἐβυθίσθη εἰς τὴν πολυκύμαντον θάλασσαν. Ἡ δὲ Τυρῶ, μείνασα ἔγγυος, ἐγέννησε τὸν Πελίαν καὶ τὸν Νηλέα οἵτινες ἐγένοντο ἀμφοτέροι ἰσχυροὶ θεράποντες τοῦ μεγάλου Διός. Καὶ ὁ μὲν Πελίας, πλούσιος εἰς πρόβατα, κατῴκησε τὴν εὐρύχωρον Ἰωλκὸν, ὁ δὲ Νηλεὺς ὑπῆρξεν ἰδρυτὴς τῆς ἀμμώδους Πύλου. Τοὺς ἄλλους δὲ υἱούς της ἡ βασίλισσα τῶν γυναικῶν Τυρῶ ἐγέννησεν ἐκ τοῦ συζύγου της Κρηθέως, τὸν Αἴσωνα, τὸν Φέρητα καὶ τὸν ἵπποδαμαστὴν Ἀμυθάωνα.

«Μετὰ τὴν Τυρῶ ἦλθεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀσωποῦ Ἀντιόπη ἣτις ἐκαυχᾶτο ὅτι ἐκοιμήθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Διός καὶ ὅτι ἐγέννησεν ἐξ αὐτοῦ δύο υἱούς, τὸν Ἀμφίωνα καὶ τὸν Ζῆθον. Πρῶτοι οἱ δύο οὗτοι ἥρωες ἵδρυσαν τὰς ἐπταπύλους Θήβας καὶ περιετείχισαν αὐτάς, διότι ὅσον καὶ ἂν ἦσαν δυνατοὶ δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ κατοικήσωσιν εἰς τὰς Θήβας ἐὰν δὲν ἦσαν αὐταὶ ὠχυρωμέναι.

«Εἶδον ἀκολούθως τὴν σύζυγον τοῦ Ἀμφιτρύωνος Ἀλκμήνην ἣτις συνέλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Διός τὸν ἀήττητον, τὸν λεοντόκαρδον Ἡρακλέα. Ἐπειτα τὴν Μεγάρην, θυγατέρα τοῦ μεγαθύμου Κρέοντος καὶ σύζυγον τοῦ ἀδαμάστου υἱοῦ τοῦ Ἀμφιτρύωνος.

«Ἐπειτα τὴν μητέρα τοῦ Οἰδίποδος, τὴν ὠραίαν Ἐπικάστην ἣτις ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ νοός της διέπραξε τρομερὸν ἔγκλημα, λαβοῦσα εἰς σύζυγον τὸν ἴδιον ἑαυτῆς υἱὸν ἀφοῦ οὗτος προηγουμένως ἐφόνευσε τὸν ἥρωα ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη. Ἀλλ' οἱ θεοὶ ἠθέλησαν νὰ γίνωσι γνωστὰ τὰ ἔργα ταῦτα· καὶ τότε ὁ μὲν Οἰδίπους, κατὰ τὰς ὀλεθρίας βουλὰς τῶν ἀθανάτων, ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῶν Καδμείων πάσχων καὶ βασανιζόμενος εἰς τὰς τερπνοτάτας Θήβας, ἡ δὲ βασίλισσα, καταβληθεῖσα ὑπὸ τῆς λύπης της, ἐκρεμάσθη διὰ σχοινίου ἐκ τινος δοκοῦ τοῦ ἀνακτόρου καὶ μετέβη εἰς τὸ βασίλειον

τοῦ ἰσχυροῦ καὶ συγκεκλεισμένας ἔχοντος τὰς πύλας Πλούτωνος, ἀφήσασα κληρονομίαν εἰς τὸν ἀτυχῇ υἱὸν της βασάνους πολλοτάτας ὅσας ἐκτελοῦσιν αἱ τῆς μητρὸς ἐκδικήτριαι Ἑριννῦες.

α Εἶδον ἐπίσης τὴν ὠραίαν Χλῶριν, τὴν νεωτάτην θυγατέρα τοῦ Ἀμφίωνος, υἱοῦ τοῦ Ἰάσου, τὴν ὁποίαν πάλαι ποτὲ διὰ τὴν καλλονὴν της ἔλαβεν ὡς σύζυγον ὁ Νηλεὺς ἀφοῦ τῇ προσέφερε πολλὰ δῶρα. Ὁ Ἀμφίων ἄλλοτε ἐβασίλευεν ἐνδόξως εἰς τὸν Ὀρχομενὸν, τὴν πόλιν τοῦ Μινύου, ἡ δὲ Χλῶρις ἐβασίλευεν εἰς τὴν Πύλον καὶ ἐγέννησεν ἀγλαὰ τέκνα· τὸν Νέστορα, τὸν Χρομίον καὶ τὸν ἀγέρωχον Περικλύμενον, ἔπειτα δὲ ἐγέννησε τὴν Πηρῶ, τὸ θαῦμα τῶν ἀνθρώπων, τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ πλησίον οἰκοῦντες ἐζήτουν εἰς σύζυγον. Ἄλλ' ὁ Νηλεὺς δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν ὑποσχεθῇ εἰμὴ εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἠθέλεν ἀρπάσει ἐκ τῆς Φυλάκης τὰς κυρτοκεράτους καὶ εὐρυμετώπους βοῦς τοῦ Ἰφίκλου. Τὸ ἔργον ἦτο δύσκολον· εἰς μόνος ἐτόλμησε νὰ τὸ ἀναλάβῃ· οὗτος δὲ ἦτο ὁ ἀλάνθαστος μάντις. Ἀλλὰ θεία ὀργή, ἡ ἀνδρεία τῶν βουκόλων καὶ δεσμὰ σκληρὰ τὸν ἐμπόδισαν. Ἀφοῦ δὲ οἱ μῆνες καὶ αἱ ἡμέραι συνεπληρώθησαν, καὶ τὸ ἔτος παρῆλθε καὶ αἱ ἐποχαὶ ἐπανελάβον τὴν πορείαν των, τότε ὁ κραταῖος Ἴρικλος ἀπέλυσε τὸν μάντιν διότι τῷ ἐξήγησεν ὅλους τοὺς χρησμούς. Ἐτελέσθη δὲ τοιοῦτοτρόπως ἡ βουλή τοῦ Διός.

α Εἶδον ἀκολούθως τὴν Λήδαν, τὴν σύζυγον τοῦ Τυνδάρεω καὶ μητέρα δύο ἡρώων, τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Κάστορος καὶ τοῦ ἀρίστου πυγμάχου Πολυδεύκου. Ἡ τῶν πάντων τροφὸς γῇ καλύπτει αὐτοὺς ἀκόμη ζῶντας, ὁ δὲ Ζεὺς τοὺς τιμᾷ εἰς τὸν Ἄδην· ζῶσι καὶ ἀποθνήσκουσιν ἀλληλοδιδόχως καὶ ἀπολαμβάνουσι θείων τιμῶν.

α Μετὰ τὴν Λήδαν ἦλθεν ἡ σύζυγος τοῦ Ἀλωέως Ἴφιμέδεια ἣτις ἐκαυχᾶτο ὅτι ἐμίγη μὲ τὸν Ποσειδῶνα καὶ ὅτι ἐγέννησεν ἐκ τοῦ σεῖοντος τὴν γῆν θεοῦ τούτου δύο υἱοὺς οἵτινες ὁμῶς δὲν ἐζῆσαν πολὺ, τὸν θεῖον Ὠτὸν καὶ

τὸν ἔνδοξον Ἐφιάλτην οὔτινες ἦσαν μετὰ τὸν Ὠρίωνα ο μείστοι καὶ ὠραιότατοι ἄνθρωποι ἀπὸ ὅσους ἔθρεψεν ἡ γόνιμος γῆ, διότι εἰς ἑννεατῇ ἡλικίαν εἶχον ἤδη ἑννέα πηχῶν πλάτος καὶ ἑννέα ὀργυιῶν μῆκος, καὶ ἠπέιλουν νὰ φέρωσιν εἰς τοὺς ἀθανάτους, ἐν μέσῳ τοῦ Ὀλύμπου, τὸν ἀλαλαγμὸν τῶν πολέμων καὶ τῶν μαχῶν θέσαντες τὴν Ὅσσαν ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὸ κατάφυτον Πήλιον ἐπὶ τῆς Ὅσσης διὰ νὰ ἀναβῶσιν εἰς τὸν οὐρανόν. Θὰ ἐπετύγχανον δὲ ἴσως τοῦ σκοποῦ των ἐὰν ἔρθανον εἰς τὴν ἡλικίαν ἡλικίαν. Ἄλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ξανθῆς Λητοῦς τοὺς ἐφόνευσεν ἀμφοτέρους πρὶν ἀνθίσῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου των ὁ πρῶτος χνοῦς καὶ πρὶν ὁ πῶγων των καλυφθῇ ὑπὸ πυκνοῦ γενείου.

Ἄβιδον ἀκολούθως τὴν Φαίδραν, τὴν Πρόκριν καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ σοφοῦ Μίνως τὴν ὠραίαν Ἀριάδνην, τὴν ὁποίαν ἄλλοτε ὁ Θησεὺς ἤρπασεν ἐκ τῆς Κρήτης διὰ τὴν φέρῃ εἰς τὰς ἰσράς Ἀθήνας, ἀλλὰ δὲν τὴν ἀπήλαυσε διότι ἡ Ἄρτεμις, ἐν τῇ νήσῳ Δία, τὴν ἐφόνευσεν ἐπὶ τῇ καταμηνύσει τοῦ Διονύσου.

Ἄβιδον τέλος τὴν Μαΐραν, τὴν Κλυμένην καὶ τὴν ἀποτρόπαιον Ἐριφύλην ἥτις ἀντὶ χρυσοῦ ἐπρόδωσε τὸν σύζυγόν της. Ἄλλὰ πρὶν ἀπαριθμῆσω, πρὶν ὀνομάσω ὅλας τὰς συζύγους καὶ τὰς θυγατέρας τῶν ἡρώων αἵτινες παρουσιάσθησαν εἰς τὰ βλέμματά μου, ἡ σιωπηλὴ νῦξ θὰ παρήρχετο πρὸ πολλοῦ. Εἶναι δὲ καὶ ὥρα νὰ κοιμηθῶ, εἴτε μένων ἐδῶ εἴτε μεταβαίνων εἰς τὸ πλοῖον μεταξὺ τῶν συντρόφων μου, διότι ἡ φροντίς τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἀφορᾷ τοὺς θεοὺς καὶ ὑμᾶς.».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς, οἱ δὲ Φαίακες ἔμενον σιωπῶντες ὥς μαγευμένοι εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ σκότους περικυκλούμενα ἀνάκτορα· πρώτη δὲ μεταξὺ αὐτῶν ἡ Ἀρήτη τοῖς ἀπέτεινε τοὺς λόγους τούτους.

ἌΩ Φαίακες! τί φρονεῖτε περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, περὶ τοῦ κάλλους του, περὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἀναστήματός του καὶ περὶ τοῦ ἀκλονήτου πνεύματός του; Εἶναι

ξένος μου, καὶ ὅλοι συμμετέχετε τῆς τιμῆς ταύτης. Μὴ σπεύσωμεν λοιπὸν νὰ τὸν ἀποστείλωμεν καὶ μὴ φειδωλευθῇτε δῶρα εἰς ἄνθρωπον ἔχοντα ἀνάγκην τούτων, διότι πλούτη, χάρις εἰς τὴν εὖνοιαν τῶν θεῶν, ὑπάρχουσιν ἐναποταμειευμένα εἰς τὰ ἀνάκτορά σας.»

Εἰς τούτους τοὺς λόγους προσέθηκε καὶ τὰ ἐξῆς ὁ γηραιότατος πάντων τῶν Φαιάκων Ἑχένης.

«ὦ φίλοι, ἡ συνετὴ ἡμῶν βασίλισσα οὐδὲν εἶπεν ἐναντίον τοῦ σκοποῦ μας καὶ τῆς γνώμης μας, ὑπακούσατε λοιπὸν εἰς τοὺς λόγους της. Ἀλλ' ἀπὸ τὸν Ἀλκίνοον ἐξαρτᾶται καὶ ἡ πράξις καὶ ὁ λόγος.»

Πρὸς τοῦτον πάλιν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος.

«Ὅπως εἶναι ἀληθὲς ὅτι ζῶ καὶ βασιλεύω ἐπὶ τῶν Φαιάκων, οὕτω θὰ γίνῃ καὶ ὅ,τι ἐρρέθη. ὦ ξέने μας! μὲ ὅλην τὴν ἀνυπομονησίαν σου, μεῖνον ἀκόμῃ μέχρι τῆς αὔριον διὰ νὰ συμπληρώσωμεν τὰ δῶρά μας. Ἡ φροντίς τῆς ἀναχωρήσεώς σου ἀφορᾷ ὅλους ἡμᾶς, καὶ πρὸ πάντων ἐμὲ, διότι ἄρχω ἐπὶ τοῦ λαοῦ τούτου.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς.

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἐνδοξώτατε μεταξὺ ὅλου τοῦ λαοῦ, εἰ μὲ ἠναγκάζατε νὰ μείνω ἐδῶ ἐπὶ ὀλόκληρον ἔτος, ἐτοιμάζοντες τὴν ἐπιστροφὴν μου καὶ δίδοντές μοι πλούσια δῶρα, θὰ συγκατετιθέμην εὐχαρίστως, διότι θὰ μὲ ᾔτο πολὺ ἐπικερδέστερον νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν γλυκεῖαν πατρίδα μου μὲ μᾶλλον πλήρεις χεῖρας, διότι τότε θὰ ἐγινόμην σεβαστότερος καὶ ἀγαπητότερος εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες θὰ μὲ ἐβλεπον ἐπιστρέφοντα εἰς τὴν Ἰθάκην.»

Τότε ὁ Ἀλκίνοος ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν.

«Ὀδυσσεῦ, βλέποντές σε δὲν ὑποθέτομεν ποσῶς ὅτι εἶσαι ψεύστης καὶ ἀπαταιῶν, ὅμοιος μὲ ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἡ μαύρη γῆ τρέφει πανταχοῦ εἰς μέγαν ἀριθμὸν, καὶ οἵτινες συναρμολογοῦσι ψεύδη περὶ πραγμάτων ὅλως ἀνυπάρχων. Σὺ ἐνόηεις τὴν εὐγένειαν τοῦ πνεύματος μὲ τὴν εὐγλωττίαν, διηγήθης δὲ μετὰ τοσαύτης τέχνης ὥς ἀοιδὸς τὰς

ἄξιοθρηνήτους συμφορὰς ὅλων τῶν Ἀργείων καὶ σοῦ τοῦ ἰδίου. Ἄλλ' ὁμίλησον καὶ εἰπὲ ἡμῖν εἰλικρινῶς ἐὰν εἶδες τι-
νάς ἐκ τῶν θείων συντρόφων οἵτινες σὲ ἠκολούθησαν πρὸ τῆς
Τρωάδος καὶ οἵτινες εὗρον τὸν θάνατον εἰς τὰ τρωϊκὰ πεδία.
Ἡ νῦξ εἶναι μακρά· δὲν εἶναι ὥρα ἀκόμη νὰ κοιμηθῶμεν
εἰς τὸ ἀνάκτορον· διηγήθητι λοιπὸν τὰς θαυμαστάς σου πρά-
ξεις, διότι εἶμαι ἑτοιμος νὰ σὲ ἀκούσω μέχρι τῆς πρώτης
ἐὰν θελήσης νὰ μοὶ διηγηθῇς εἰς τὸ μέγαρόν μου τὰ παθή-
ματά σου. »

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς.

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἐνδοξώτατε παντὸς τοῦ λαοῦ, ὑπάρ-
χει καιρὸς διὰ τὰς μακρὰς διηγήσεις καὶ καιρὸς διὰ τὸν ὕπνον·
ἄλλ' ἐὰν ἐπιθυμῇς νὰ μὲ ἀκούσης ἀκόμη, δὲν θὰ ἀρνηθῶ νὰ
σοὶ διηγηθῶ καὶ ἄλλα οἰκτρότερα· τὰς δυστυχίας τῶν ἐταί-
ρων μου οἵτινες βραδύτερον ἐχάθησαν, διαφυγόντες μὲν τὸν
θάνατον κατὰ τὸν σκληρὸν ἐκεῖνον πόλεμον, εὐρόντες δὲ αὐ-
τὸν εἰς τὴν ἐπιστροφὴν των ἔνεκα τῆς ἀπιστίας κακῆς γυ-
ναικός.

«Ἀφοῦ ἡ ἀγνή Περσεφόνη διεσκόρπισεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὰς
ψυχὰς τῶν γυναικῶν, εἶδον νὰ πλησιάζῃ ἡ τεθλιμμένη ψυ-
χὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνονος περικυκλωμένη ὑπὸ
τῶν ψυχῶν τῶν συντρόφων οἵτινες ὁμοῦ μὲ αὐτὸν ἐφρονεύθη-
σαν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Αἰγίσθου. Ἄμα ἐγεύθη τὸ μαῦρον
αἷμα, ὁ βασιλεὺς μὲ ἀνεγνώρισε καὶ ἔκλαυσε πικρῶς· χεῖ-
μαρῖοι δακρύων κατέβρεξαν τὰς παρειάς του, ἐξέτεινε πρὸς
ἐμὲ τὰς χεῖρας καὶ ἐπεθύμει νὰ μὲ ἐναγκαλισθῇ. Ἀλλὰ τὰ
εὐκαμπτα μέλη του δὲν εἶχον τὴν προτέραν των δύναμιν.
Ἐγὼ ἰδὼν αὐτὸν ἔκλαυσα, ἡ ψυχὴ μου συνεκινήθη ὑπὸ οἴ-
κτου καὶ τῷ ἀπέτεινα τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Ἐνδοξε Ἀτρεΐδῃ, βασιλεῦ πολεμιστῶν, πῶς ἡ μοῖρα
πρὸς ὑπέβαλεν εἰς τὸν μακρὸν ὕπνον τοῦ θανάτου; Μήπως
»ὁ Ποσειδὼν σὲ ἐδάμασεν ἐπὶ τοῦ στόλου σου ἐγείρας τὴν
»μανίαν τῶν τρομερῶν καταιγίδων; Μήπως ἐπὶ τῆς γῆς ἄν-
»δρες ἐχθροὶ σὲ ἠφάνισαν εὐρόντες σε ἀρπάζοντα τοὺς βόας

» των καὶ τὰ πρόβατά των, ἢ προσβάλλοντα τὴν πόλιν των
» πρὸς ἀρπαγὴν γυναικῶν ; »

« Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀμέσως μοὶ ἀπεκρίθη.

« Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, οὔτε ἔ
» Ποσειδῶν μὲ ἠφάνισεν ἐπὶ τοῦ στόλου μου διεγείρας τὴν
» μανίαν τῶν τρομερῶν καταιγίδων, οὔτε ἐχθροὶ ἄνδρες μὲ
» ἐφόνευσαν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ὁ Αἰγισθος μετὰ τῆς ἀπί-
» στου συζύγου μου παρεσκεύασαν τὸν θάνατον καὶ τὸ κακὸν
» μου τέλος· μὲ προσεκάλεσε, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ συμπο-
» σίου, μὲ ἐθυσίασεν ὡς βοῦν ἐν τῷ σταύλῳ. Τοιοῦτος εἶναι
» ὁ ἐλεεινὸς θάνατός μου· πέριξ ἐμοῦ δὲ οἱ σύντροφοί μου ἀ-
» μέσως ἐσφάγησαν ὅπως σφάζονται ἰχοῖροι σωρηδὸν εἰς
» πλουσίου καὶ ἰσχυροῦ ἄνδρος γάμον, ἢ εἰς συμπόσιον δι'
» ἐράνου, ἢ εἰς πανηγυρικὴν εὐωχίαν. Εἶδες ἤδη φονευομένους
» πολλοὺς ἀνθρώπους, εἴτε μεμονωμένως, εἴτε εἰς συμπλοκάς
» τρομεράς. Ἄλλ' ἐὰν ἐβλεπες τὴν σφαγὴν ταύτην θὰ ἐλυ-
» πεῖτο πολὺ περισσότερον ἢ καρδίᾳ σου. Ἐκειτόμεθα εἰς
» τὴν αἵθουσαν τοῦ συμποσίου, ἐν μέσῳ κυμάτων αἵματος,
» φύρδην μίγδην μετὰ τῶν ἀγγείων τοῦ οἴνου καὶ τῶν κεκα-
» λυμμένων ἀπὸ φαγητὰ τραπεζῶν. Τότε ἤκουσα τὰς φρι-
» κώδεις κραυγὰς τῆς θυγατρὸς τοῦ Πριάμου Κασσάνδρας, τὴν
» ὑπόοιαν ἢ ἄπιστος Κλυταιμνήστρα ἐθυσίαζε πλησίον μου·
» καί περ ἐκπνέων, ἤγειρα τοὺς βραχίονάς μου καὶ ἐζήτησα
» τὸ ξίφος μου, ἀλλ' ἡ ἀναιδὴς γυνὴ ἀπεμακρύνθη καὶ ἐγὼ
» κατέβην εἰς τὸν ἄδην χωρὶς ἐκείνη νὰ κλείσῃ τὸ στόμα
» μου καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου. Ὅχι, οὐδὲν φρικωδέστερον,
» οὐδὲν ἀναιδέστερον γυναικὸς μελετώσης ἐν τῷ πνεύματι
» αὐτῆς πράξεις ἀποτροπαίους ὡς ἐκείνη τὴν ὁποίαν διέπραξεν
» ἡ Κλυταιμνήστρα παρασκευάσασα τὸν θάνατον τοῦ νομί-
» μου συζύγου της. Βεβαίως, ἐνόμιζα ὅτι ἐπέστρεφα εἰς τὴν
» πατοικίαν μου πρὸς μεγάλην χαρὰν τῶν τέκνων μου καὶ
» τῶν δούλων μου· ἀλλ' ἡ κακοῦργος ἐκείνη γυνὴ καὶ ἐαυ-
» τὴν κατήσχυε καὶ τὰς μετέπειτα γεννησομένας συζύγους,
» ἢ ἔστω καὶ ἐὰν αὗται ἤθελον εἶσθαι ἐνάρετοι. »

»Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

«ὦ θεοί! εἶναι λοιπὸν ἀληθές ὅτι ὁ βροντόφωνος Ζεὺς ἐ-
»μίσησεν ἐξ ἀρχῆς ὑπερβαλλόντως τὴν γενεὰν τοῦ Ἀτρείως
»διὰ τὰς ἀπιστίας τῶν γυναικῶν των. Πολλοὶ ἐχάθησαν
»ἐνεκα τῆς Ἑλένης, εἰς σὲ δὲ, ἐνῶ ἦσο μακρὰν εἰσέτι, ἡ Κλυ-
»ταιμνήτρα παρεσκεύαζε δόλιον θάνατον.»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀμέσως μοι ἀπεκρίθη.

«Διὰ τοῦτο καὶ σὺ μὴ ἔσο ποτὲ πολὺ ἀγαθὸς πρὸς τὴν
»γυναῖκα, μήτε νὰ τῇ ἀνακοινώῃς τὰ πάντα ὥστε νὰ ᾔηαι
»καλῶς πληροφορημένη, ἀλλὰ μέρος μὲν λέγε μέρος δὲ κρύ-
»πτε. Ἐν τούτοις, Ὀδυσσεῦ, σὺ δὲν τρέχεις τὸν κίνδυνον νὰ
»χύσῃ τὸ αἷμά σου ἡ Πηνελόπη, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰκάρου,
»τῆς ὁποίας τὸ πνεῦμα εἶναι πλῆρες συνέσεως. Ἦτο νεαρὰ
»ἀκόμη σύζυγος ὅτε κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μας διὰ τὸν πό-
»λεμον τὴν ἀφήσαμεν εἰς τὴν Ἰθάκην, καὶ εἶχεν εἰς τὸν μα-
»στόν της μικρὸν υἱὸν ὅστις τώρα συγκαταριθμεῖται μεταξὺ
»τῶν ἀνδρῶν καὶ εἶναι εὐτυχὴς διότι ὁ πατήρ του ἐπιστρέ-
»φω·ν θὰ τὸν ἴδῃ, καὶ ἐκεῖνος θὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν πατέρα
»του. Εἰς ἐμέ ὁμως, ἡ σκληρὰ σύζυγός μου οὔτε ἐπέτρεψε
»καὶ νὰ ἴδω τὸν υἱόν μου καὶ νὰ χορτάσω τὰ βλέμματά
»μου, ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μοι κατέφερε τὸ θανάσιμον κτύ-
»πημα. Σοὶ λέγω λοιπὸν καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ ἐνθυμῆσαι
»τοὺς λόγους μου· πλησίασον εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα σου
»ὅχι φανερῶς ἀλλὰ κρυφίως, διότι δὲν πρέπει πλέον νὰ ἐμ-
»πιστεύεται τις εἰς τὰς γυναῖκας. Εἰπέ μοι τώρα εἰλικρι-
»νῶς ἐὰν ἤκουσες νὰ γίνεταί λόγος περὶ τοῦ υἱοῦ μου ὅστις
»ζῇ ἀκόμη ἢ εἰς τὸν Ὀρχομενόν, ἢ εἰς τὴν ἀμμώδη Πύλον
»ἢ παρὰ τῷ Μενελάῳ εἰς τὴν εὐρύχωρον Σπάρτην, διότι ὁ
»θεῖος Ὀρέστης δὲν ἀπέθανεν ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ τῷ ἀπεκρίθην.

«Υἱὲ τοῦ Ἀτρείως, διατὶ μὲ ἐρωτᾷς περὶ τούτων; ἐγὼ
»δὲν ἤξεύρω μήτε ἐὰν ζῇ ὁ υἱός σου μήτε ἐὰν ἀπέθανε, καὶ
»δὲν εἶναι καλὸν νὰ ὁμιλῇ τις ἐπὶ ματαίῳ.»

«Ἐνῶ ἡμεῖς οἱ δύο ἀκίνητοι καὶ βρεχόμενοι ὑπὸ τῶν δα-

κρύων συνδιελεγόμεθα θλιβερώς, ἤλθον αἱ ψυχαὶ τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ Πατρόκλου, τοῦ ἄμωμήτου Ἀντιλόχου καὶ τοῦ Αἴαντος ὅστις κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν μορφήν ἦτο ὁ πρῶτος τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν τέλειον υἱὸν τοῦ Πηλέως. Μὲ ἐγνώρισεν ἡ ψυχὴ τοῦ ταχύποδος ἐγγόνου τοῦ Αἰάκου καὶ ὀλοφρομένη μὲ εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε καὶ δυστυχῇ Ὀδυσσεῦ, ποῖον ἄλλο ἀκόμη μεγαλείτερον ἔργον θὰ ἐπινοήσης ὡμὲ τὸν νοῦν σου; πῶς ἐτόλμησες νὰ καταβῇς εἰς τὸν Ἄδην ὅπου κατοικοῦσιν οἱ ἐστερημένοι αἰσθήσεως νεκροί, τὰ εἰδωλα ταῦτα τῶν μὴ ὑπαρχόντων πλέον ἀνθρώπων;»

«Τότε ἐγὼ ἀπεκρίθην πρὸς αὐτόν.

«ᾧ Ἀχιλλεῦ, υἱὲ τοῦ Πηλέως, ἀνδριότατε πάντων τῶν Ἀχαιῶν, ἡ ἀνάγκη μὲ ἐβίασε νὰ ἔλθω διὰ νὰ συμβουλευθῶ τὸν Τειρεσίαν καὶ νὰ μὲ εἰπῇ πῶς νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν ἀπόκρημνον Ἰθάκην διότι ἀκόμη δὲν ἐπλησίασα εἰς τὴν Ἀχαΐαν οὔτε ἐπανεῖδον τὴν πατρίαν γῆν, ἀλλ' ὑποφέρω πάντοτε δυστυχίας. Ἀπὸ σὲ ὅμως, Ἀχιλλεῦ, οὐδεὶς ἄλλος ὑπῆρξεν ἢ θὰ ὑπάρξῃ εὐτυχέστερος, διότι ζῶντα μὲν σὲ ἐτίμων οἱ Ἀργεῖοι ὡς θεὸν, ἀποθανόντα δὲ σὲ σέβονται ὡς νεκροὶ ὡς βασιλέα. Μὴ λυπεῖσαι λοιπὸν διότι ἀπέθανες, ὦ Ἀχιλλεῦ.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνος δὲ μοὶ ἀπεκρίθη.

«Εὐγενῇ Ὀδυσσεῦ, μὴ μὲ παρηγορῇς διὰ τὸν θάνατόν μου, προτιμότερον νὰ ἤμην μισθωτὸς πλησίον ἀνδρὸς πτωχοῦ ἢ μὴ ἔχοντος πολλὴν περιουσίαν, παρὰ νὰ ἤμαι βασιλεὺς ἐπὶ ὅλων τῶν νεκρῶν. Ἀλλ' ὁμίλησόν μοι περὶ τοῦ εὐγενοῦς υἱοῦ μου. Ἦλθεν ἢ δὲν ἦλθε πρὸς ὑμᾶς εἰς τὸν πόλεμον διὰ νὰ πολεμήσῃ εἰς τὰς πρώτας τάξεις; Εἰπέ μοι ὅσα ἔμαθες περὶ τοῦ ἄμωμήτου Πηλέως. Βασιλεύει ἀκόμη ἐπὶ τῶν πολλῶν Μυρμιδόνων; ἢ εἰς τὴν Φθίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα τὸν ἔχουσι παρερρίμμενον διότι τὸ γῆρας ἐβάρυνε τοὺς πόδας του καὶ τὰς χεῖράς του; Δὲν ὑπάρχω πλέον ὑπὸ τὰς ἄκτινας τοῦ ἡλίου διὰ νὰ ἤμαι βοηθός του, τοιοῦτος οἷος

»ἤμην ποτὲ εἰς τὴν εὐρύχωρον Τροίαν ὅπου ἐφόνευσα τόσους
 »ἥρωας! Εἶθε νὰ ἐπανηρχόμην τοιουτοτρόπως, ἔστω καὶ
 »πρὸς στιγμήν, εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ πατρός μου! Πῶς θὰ
 »καθίστων φοβεράν τὴν τόλμην μου καὶ τὰς ἀκαταμαχήτους
 »χεῖράς μου εἰς ἐκείνους οἵτινες τὸν ὑβρίζουσι καὶ τὸν ἀπο-
 »μακρύνουσι τοῦ θρόνου!»

«Οὕτως ὠμίλησεν, ἐγὼ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπον.

«Περὶ μὲν τοῦ ἀμωμήτου Πηλέως δὲν ἤκουσα τίποτε, ἀλλὰ
 »δύναμαι μετὰ βεβαιότητος νὰ σοὶ ὁμιλήσω περὶ τοῦ ἀγα-
 »πητοῦ σου υἱοῦ Νεοπτολέμου, διότι ἐγὼ αὐτὸς τὸν μετέ-
 »φερα ἐπὶ μακροῦ πλοίου ἐκ τῆς νήσου Σκύρου εἰς τὸ στρα-
 »τόπεδον τῶν Ἀργείων. Ἐκεῖ, ὅσάκις συνεκροτοῦμεν συμ-
 »βούλια, πάντοτε πρῶτος ὠμίλει, καὶ οἱ λόγοι του οὐδέπο-
 »τε ἐστεροῦντο εὐθυκρισίας. Ὁ θεὸς Νέστωρ καὶ ἐγὼ τὸν
 »ὑπερβαίνομεν μόνοι. Ἐὰν ἐπολεμοῦμεν ὑπὸ τὰ τείχη τῆς
 »Τρωάδος, ποτὲ δὲν ἔμενεν εἰς τὰς τάξεις ἢ μεταξὺ τοῦ
 »πλήθους, ἀλλ' ὥρμα μακρὰν, ἐμπρὸς, καὶ ἡ ἀνδρεία του οὐ-
 »δενὸς ἦτο ὑποδεστέρα. Εἰς τὰς τρομεράς συμπλοκάς, πό-
 »σοι ἥρωες ἔπεσαν ὑπὸ τὰ κτυπήματά του! Δὲν δύναμαι
 »νὰ σοὶ ἀπαριθμήσω ὅλους ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐφόνευσε
 »πολεμῶν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ δύναμαι νὰ σοὶ εἶπω
 »πῶς ἐφόνευσε τὸν Εὐρύπυλον, υἱὸν τοῦ Τηλέφου, ἀρχηγὸν
 »τῶν Κητείων, τὸν ὠραιότατον τῶν θνητῶν μετὰ τὸν θεῖον
 »Μέμνονα. Ὁ ἥρως οὗτος ἐκτυπήθη ὑπὸ τοῦ ξίφους τοῦ Νεο-
 »πτολέμου, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ πολυάριθμοι σύντροφοί του
 »ἐφονεύοντο ἔνεκα τῶν δώρων τῶν γυναικῶν. Ὅτε τέλος οἱ
 »ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων εἰσῆλθον εἰς τὸν ξύλινον ἵππον τὸν
 »κατασκευασθέντα ὑπὸ τοῦ Ἐπειοῦ, μοὶ ἐνεπιστεύθησαν τὰ
 »πάντα καὶ μοὶ ἀνέθεσαν τὴν φροντίδα νὰ κλείω καὶ νὰ ἀ-
 »νοίγω τὴν φοβεράν ἐκείνην ἐνέδραν. Ἐν τούτοις οἱ μὲν
 »βασιλεῖς καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἔκλαιον καὶ ἔτρε-
 »μον, μόνος δὲ ὁ υἱός σου ἔμενεν ἀδάκρυτος καὶ δὲν ἤλλα-
 »ζε χρῶμα. Ἄ! πῶς μὲ ἰκέτευε νὰ τὸν ἐξαγάγω ἐκ τῶν
 »σπλάγχχνων τοῦ ἵππου! πῶς ἔσφιγγε τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους

»του καὶ τὸ βαρὺ ἀκόντιόν του ! πῶς διεφλέγετο ὑπὸ τῆς
 »ἐπιθυμίας νὰ φέρῃ σφαγὴν καὶ ὄλεθρον εἰς τοὺς Τρῶας !
 »Κυριευθείσης δὲ τῆς ὑψηλῆς πόλεως τοῦ Πριάμου, ὁ Νεο-
 »πτόλεμος, λαβὼν πλούσιον μερίδιον ἐκ τῶν λαφύρων καὶ
 »ἀμοιβὴν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλοῖόν του σῶος καὶ ἀβλαβής,
 »μὴτε τρωθεὶς μακρόθεν ὑπὸ χαλκίνου ἀκοντίου, μὴτε δια-
 »τρυπηθεὶς ἐκ τοῦ πλησίον ὑπὸ ξίφους, ὅπως συμβαίνει συ-
 »νεχῶς εἰς τὸν πόλεμον ὅπου ὁ Ἄρης μαίνεται ἀδιακρί-
 »τως.»

«Ταῦτα εἶπον, ἡ δὲ ψυχὴ τοῦ ἀκαθέκτου Ἀχιλλέως,
 χαίρουσα διότι ἤκουε παρ' ἐμοῦ ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἧτο ἥρως,
 ἐπέστρεψε μὲ βῆμα ὑπερήφανον εἰς τὸν ἀσφοδελὸν λειμῶνα.

«Τότε αἱ λοιπαὶ ψυχαὶ τῶν ἀποθανόντων μὲ ἐπλησίασαν
 καὶ μὲ διηγοῦντο τὰς θλίψεις των ἀνὰ μία κατὰ σειρὰν,
 μόνη δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος Αἴαντος ἵστατο
 κατὰ μέρος διότι ἦτο ἀκόμῃ ὠργισμένη διὰ τὴν νίκην τὴν
 ὁποίαν ἐνίκησα ἀγωνισθεὶς πλησίον τῶν πλοίων διὰ τὰ ὀ-
 πλα τοῦ Ἀχιλλέως τὰ ὁποῖα ἡ σεπτὴ μήτηρ του Θέτις,
 ἐνώπιον Τρώων δικαστῶν καὶ τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς, εἶχε θέ-
 σει ὡς βραβεῖον διὰ τὸν νικήσοντα. Ἀλλ' εἶθε νὰ μὴ ἐκέρ-
 διζον τοιοῦτον θρίαμβον ὅστις ἔπεμψεν εἰς τὸν τάφον τὸν
 εὐγενῆ ἐκεῖνον ἥρωα, τὸν Αἴαντα ἐκεῖνον, τὸν ὠραιότατον,
 τὸν ἀνδρειότατον ὄλων τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν ἀπαράμιλ-
 λον υἱὸν τοῦ Πηλέως. Ἐν τούτοις ἀπέτεινα πρὸς τὸν ἥρωα
 τοὺς γλυκεῖς τούτους λόγους.

«Αἴα, υἱὲ τοῦ ἀμωμήτου Τελαμῶνος, δὲν ἔπρεπεν ἄρᾳ
 »γε μετὰ τὸν θάνατόν σου νὰ λησμονήσῃς τὴν κατ' ἐμοῦ ὀρ-
 »γὴν σου ἔνεκα τῶν ὀλεθρίων ἐκείνιων ὀπλων τὰ ὁποῖα οἱ
 »θεοὶ μᾶς ἔδωκαν διὰ τὴν δυστυχίαν τῶν Ἀργείων ; Αὐ-
 »τὰ κατέστρεψαν σὲ τὸν προμαχῶνά μας, ἡμεῖς δὲ οἱ Ἀ-
 »ρχαιοὶ κλαίομεν πάντοτε τὸν θάνατόν σου ὅσον καὶ τὸν τοῦ
 »Ἀχιλλέως. Ἀλλ' οὐδεὶς ἄλλος εἶναι ἔνοχος εἰμὴ ὁ Ζεὺς
 »τοῦ ὁποίου ἡ φοβερὰ ὀργὴ κατεδίωκε τὸν στρατόν μας,
 »καὶ ὅστις σοὶ ἐπέβαλε σκληρὸν τέλος. Πλησίασον, ὦ βα-

»σιλεῦ, κάμφθητι καὶ δάμασον τὴν ὀργὴν σου καὶ τὴν με-
»γαλόψυχον καρδίαν σου.»

«Ταῦτα εἶπον, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν μοι ἀπεκρίθη τίποτε καὶ
ἀπεχώρησεν εἰς τὸ Ἑρεβος πρὸς τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν.
Ἐν τούτοις, μὲ ὅλην τὴν ὀργὴν του, θὰ μοι ὠμίλει ἢ θὰ
τῷ ὠμίλουν ἐγὼ ἀκόμη, ἀλλ' ἡ καρδιά μου ἦτο ἀνυπόμονος
νὰ ἴδῃ ἄλλας σκιάς.

«Τότε εἶδον τὸν ἐνδοξον υἱὸν τοῦ Διὸς Μίνωα ὅστις κρα-
τῶν χρυσοῦν σκῆπτρον εἰς τὴν χεῖρα δικάζει τοὺς νεκροὺς,
οὔτινες περὶ αὐτὸν καθήμενοι ἢ ἐγειρόμενοι ἀλληλοδιαδόχως
ἐκτιθέασι τὰ δίκαιά των πρὸ τῶν μεγάλων πυλῶν τοῦ με-
γάρου τοῦ Πλούτωνος. Ἀνεγνώρισα κατόπιν τὸν γίγαντα
Ἐρίωνα ὅστις θηρεύει εἰσέτι εἰς τὸν ἀσφοδελὸν λειμῶνα τὰ
ἄγρια θηρία τὰ ὅποια ἐφόνευσεν ἄλλοτε εἰς τὰ ἔρημα ὄρη·
κρατεῖ δὲ τὸ χάλκινον ῥόπαλόν του τὸ ὅποιον ποτὲ δὲν συν-
τρίβεται.

«Μετ' αὐτὸν εἶδον τὸν υἱὸν τῆς πανσέπτου Γῆς Τιτυὸν
κεῖμενον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ὁποίου ἐκάλυπτεν ἐννέα πλέ-
θρα. Δύο γῦπες ἐκατέρωθεν αὐτοῦ δεδεμένοι ἐσχιζον τὰ ἐν-
τόσθιά του καὶ ἔτρωγον τὸ ἥπαρ του, χωρὶς αἱ χεῖρές του νὰ
δύνανται νὰ τοὺς ἀπομακρύνωσι, διότι εἶχε βιάσει τὴν πι-
στὴν σύζυγον τοῦ Διὸς Λητώ ὅτε μετέβαινεν αὕτη εἰς τὴν
Πυθῶ διὰ τῆς τερπνῆς πεδιάδος τῆς Πανόπης.

«Εἶδον ἀκολούθως τὸν Τάνταλον βεβυθισμένον μέχρι πώ-
γωνος εἰς τὰ ὕδατα λίμνης ὅπου ὑπέφερε φοβεράς βασάνους.
Διακαϊόμενος ὑπὸ τῆς δίψης, δὲν ἠδύνατο νὰ φέρῃ ὕδωρ εἰς
τὸ στόμα του, διότι ἅμα ὁ γέρων ἐκλινε τὴν κεφαλὴν διὰ
νὰ δροισιθῇ, τὸ ὕδωρ ἔφευγεν αἰφνιδίως καὶ κατεβοθροῦτο,
ὑπὸ τοὺς πόδας του δὲ ἐφαίνετο γῆ μελανὴ τὴν ὁποίαν εἶ-
χον ξηράνει οἱ θεοί. Ἐν τούτοις δένδρα μὲ φύλλα εἰς τὰ
ὑψη ἐκρέμων μέχρι τῆς κεφαλῆς του ἄπια, ῥώδια, μῆλα,
γλυκύτατα σῦκα καὶ πρασίνοὺς ἐλαίους. Ἀλλὰ μόλις ὁ γέρων
ἐξέτεινε τὰς χεῖρας διὰ νὰ τὰ ἐγγίσῃ, ὁ ἄνεμος ἀμέσως τὰ
ἀνέρριπτε μέχρι τῶν ὑψηλῶν νεφελῶν.

αὐτὸν ἐπίσης τὸν Σίσυφον ὑποφέροντα φοβεράν ποινήν· μετὰ τὰς δύο χεῖρας ἐκράτει τεράστιον λίθον καὶ τὸν ἐκύλιε μετὰ ὅλας τοῦ τὰς δυνάμεις μέχρι τῆς κορυφῆς ὄρους τινός· ἀλλὰ μόλις ὁ λίθος ἔφθανεν εἰς τὴν κορυφήν, ἀκαταμάχητός τις δυνάμις τὸν ὥθει εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπιπτε πάλιν εἰς τὴν πεδιάδα. Τότε ὁ Σίσυφος ἔτεινε τοὺς μυῶνας καὶ ἤρχιζε πάλιν τὴν αὐτὴν ἐργασίαν, ὁ δὲ ἰδρῶς ἔρρεεν ἐπὶ τοῦ σώματός του καὶ ὁ κονιορτὸς ἵπτατο ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του.

αὐτὸν προσέειπε τὸν Ἡρακλέα, ἢ μᾶλλον τὸ εἰδωλόν του, διότι αὐτὸς ὁ ἴδιος, εὐτυχῆς σύζυγος τῆς Ἥρας, εὐδαιμονεῖ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν. Περὶ αὐτὸν οἱ νεκροὶ ἐξέφερον ὀξείας κραυγὰς ὡς τῶν πτηνῶν καὶ ἔφευγον πανταχόθεν. Ἐπροχώρει δὲ τρομερὸς ὡς ἡ σκοτεινὴ νύξ, κρατῶν τόξον τεταμένον καὶ τὸ βέλος ἐπὶ τῆς χορδῆς, καὶ περιφέρων πανταχοῦ βλέμματα τρομερὰ ὡς τοξότης ἑτοιμος νὰ ῥίψῃ τὰ βέλη του. Ἐπὶ τοῦ στήθους του ἐκρέματο χρυσοῦς τελαμὼν πλήρης θαυμασίων κοσμημάτων, ἄριστον ἔργον τεχνίτου ἐπιτηδείου· τὰ κοσμήματα ἐκεῖνα παρίστων ἄρκτους, κάπρους, ἀγρίους λέοντας, πολέμους, μάχας, σκηναὶς φόνου καὶ σφαγῆς. Εἰς τὴν πρώτην θέαν ὁ ἥρως μετὰ ἀνεγνώρισε, καὶ στενάζων μοι ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, δυστυχῇ! πβεβαίως ὀλεθρία τις μοῖρα σὲ ὀδηγεῖ ὡς ἐκείνη ἣτις μετὰ ἐπιέζειν ἐνόσω ἔζων ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Ἡμὴν μὲν υἱὸς τοῦ παντοδυνάμου υἱοῦ τοῦ Κρόνου, ἀλλ' ὑπέστην ἀπειροὺς βασάνους, διότι ἡμὴν ὑποτεταγμένος εἰς τοὺς νόμους ἀνδρὸς πολὺ κατωτέρου μου ὅστις μοι ἐπέβαλλεν ἐπιπόνους ἐργασίας. Ἡμέραν τιὰ ἐπίσης μετὰ ἔστειλεν εἰς τὴν κατοικίαν ταύτην διὰ νὰ ἀρπάσω τὸν Κέρβερον, νομίζων ὅτι μοι ἐπέβαλλε τὴν τρομερωτάτην τῶν δοκιμασιῶν· ἀλλ' ἐγὼ, προστατευόμενος ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἑρμοῦ, ἔσυρα τὸν κῦνα ἐκ τοῦ ἄδου καὶ τὸν ἔφερον εἰς αὐτόν.»

«Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἡρακλῆς ἐπέστρεψεν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Πλούτωνος, ἐγὼ δὲ ἕμενον ἀκίνητος εἰς τὴν θέσιν μου

ἐλπίζων νὰ ἴδω ἀκόμη καὶ ἄλλους ἥρωας τῶν ἀρχαίων χρόνων καὶ βεβαίως θὰ ἔβλεπον ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐπεθύμουν, τὸν Θησέα, τὸν Πειρίθουν, τοὺς ἐνδόξους τῶν θεῶν γόνους· ἀλλὰ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν τοσοῦτον ἐπυκνώθη, ἡ βοή αὐτῶν τοσοῦτον τρομερὰ κατέστη, ὥστε μὲ κατέλαβεν ὠχρὸς φόβος. Ἐτρεμα μὴπως ἐκ τοῦ βάθους τοῦ ἄδου ἡ ἀνηλεὲς Περσεφόνη μοὶ ἀποστείλῃ τὴν φοβεράν κεφαλὴν τῆς τερατώδους Γοργόνης. Ἀμέσως λοιπὸν ἐπανῆλθον εἰς τὸ πλοῖόν μου καὶ διέταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ εἰσέλθωσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ ἐκ τῆς ξηρᾶς κρατοῦντα αὐτὸ σχοινία. Οὗτοι δὲ εἰσελθόντες ἀμέσως ἐκάθησαν εἰς τὰς ἑδρας τῶν κωπηλατῶν καὶ μετ' ὀλίγον τὸ ρεῦμα τοῦ κύματος μᾶς ἔφερεν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ὠκεανοῦ, βοηθουμένους πρῶτον μὲν ὑπὸ τῆς κωπηλασίας, ἔπειτα δὲ ὑπὸ ἀνέμου οὐρίου.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Μ.

«Τὸ πλοῖον ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ Ὠκεανοῦ καὶ πλεόν ἐπὶ τῆς εὐρείας θαλάσσης πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὁ ἥλιος ἀρχίζει τὴν πορείαν του, ὅπου ἡ θυγάτηρ τῆς Διὸς Ἥως ἔχει τὴν κατοικίαν της καὶ τοὺς χοροὺς της, ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον Δαίαν. Ἀνασύραντες δὲ αὐτὸ εἰς τὴν ἄμμον τῆς παραλίας, ἐξήλθομεν καὶ κοιμηθέντες περιεμένομεν τὴν ἡμέραν.

«Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς Διὸς ῥοδοδάκτυλος Ἥως ἔπεμψα εἰς τὰ δώματα τῆς Κίρκης διὰ νὰ φέρωσι τὸ σῶμα τοῦ φονευθέντος Ἐλπήνορος. Κόψαντες τὰ δένδρα ὅσα ἐξέτεινον τοὺς κλάδους των πέραν τῆς παραλίας τὸν ἐθάψαμεν μὲ καρδίαν τεθλιμμένην καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς ἐκ πᾶν δακρύων· ὅταν δὲ ἡ φλόξ ἀπετεφρώσεν αὐτὸν καὶ τὰ

ὄπλα του, ἡγεύραμεν τύμβον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστήσαμεν στήλην, καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς στήλης ἐνεπήξαμεν τὴν κώπην τοῦ Ἑλπήνορος. Τοιαῦται ἦσαν αἱ ἐργασίαι μας, ἀλλ' ἐπανελθόντες ἀπὸ τοῦ Ἄδου δὲν ἐμείναμεν ἀπαρατήρητοι ἀπὸ τὴν Κίρκην ἥτις καλλωπισθεῖσα ἦλθε πρὸς ἡμᾶς ταχέως· τὴν συνώδευον δὲ αἱ ἀμφίπολοί της φέρουσαι ἄρτον, ἄφθονα κρέατα καὶ οἶνον ἀφρώδη. Σταθεῖσα δὲ ἡ σεβασμία θεὰ ἐν μέσῳ ἡμῶν, μᾶς εἶπε.

«Δυστυχεῖς! κατέβητε λοιπὸν ζῶντες εἰς τὰ ζοφερά βασίλεια τοῦ Πλούτωνος. Δίς θὰ ἀποθάνετε, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἅπαξ μόνον ἀποθνήσκουσιν. Ἄλλ' ἔλθετε, φάγετε καὶ πίνετε ἕως νὰ τελειώσῃ ἡ ἡμέρα, εἰς τὰς πρώτας ὃδὲ λάμψεις τῆς πρωΐας θὰ διασχίσετε πάλιν τὴν θάλασσαν καὶ ἐγὼ θὰ σᾶς ὑποδείξω τὴν ὁδόν· θὰ σᾶς εἶπω τὰ πάντα λεπτομερῶς ἵνα μὴ κακὴ τις συμβουλὴ σᾶς ἐκθέσῃ πάλιν εἰς σκληρὰς δοκιμασίας εἴτε ἐπὶ τῆς ξηρᾶς εἴτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἡμῶν δὲ ἐπέισθη ἡ γενναία καρδία. Καὶ δι' ὅλης μὲν τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐτρώγομεν ἡσύχως τὰ ἄφθονα κρέατα καὶ ἐπίνομεν ἐκλεκτὸν οἶνον. Ὅταν δὲ ὁ ἥλιος ἐγένετο ἄφαντος καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκότῃ, οἱ σύντροφοί μου κατεκλίθησαν πλησίον τῶν σχοινίων. Ἐν τούτοις ἡ Κίρκη μὲ ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς, μὲ ἔσυρε κατὰ μέρος, μὲ προσεκάλεσε νὰ κατακλιθῶ πλησίον της καὶ ἐζήτησε νὰ τῇ διηγηθῶ τὰ τοῦ ταξιδίου μου τὰ ὅποια τῇ περιέγραψα χωρὶς νὰ παραλείψω τίποτε. Τότε ἡ σεβασμία θεὰ μοὶ ἀπέτεινε τοὺς λόγους τούτους.

«Ὅλα λοιπὸν οὕτως ἐτελείωσαν, πρόσεξον ὅμως εἰς αὐτὸ ὅτι ὅποιον θὰ σοὶ εἶπω, ὅπερ ἄλλως τε θεὸς τις θὰ σοὶ τὸ ὑπενθυμίσει. Πρῶτον μὲν θὰ συναντήσῃς τὰς Σειρῆνας αἵτινες μαγεύουσιν ἐκείνους οἵτινες ἠθέλουν τὰς πλησιάσει, καὶ οὐαὶ εἰς ἐκεῖνον ὅστις τὰς πλησιάζει καὶ τὰς ἀκούει· ποτὲ μήτε ἡ γυνὴ του μήτε τὰ τέκνα του δὲν χαίρουσι διὰ τὴν ἐπιστροφὴν του καὶ ποτὲ δὲν θὰ τὸν ἴδωσι πλη-

»σίον των, διότι αἱ Σειρῆνες τὸν μαγεύουσι διὰ τοῦ ἐναρμο-
 »νίου ἄσματος των, καθήμεναι εἰς λειμῶνά τινα καὶ περι-
 »κυκλωμέναι ὑπὸ σωρῶν ὅστων ἀνθρωπίνων καὶ σαρκῶν ση-
 »πωμένων. Μακρύνθητι λοιπὸν ταχέως· φράξον τὰ ὦτα
 »τῶν συντρόφων σου διὰ μαλακοῦ κηροῦ, καὶ πρόσεξον μή-
 »πως τὰς ἀκούσῃ τις ἐξ αὐτῶν. Σὺ ἂν θέλῃς ἀκουσον αὐ-
 »τὰς, ἀλλὰ διάταξον προηγουμένως νὰ σὲ δέσωσιν ἰσχυρῶς
 »εἰς τὸν ἰστὸν ὄρθιον, πόδας καὶ χεῖρας, διὰ νὰ τὰς ἀκούσῃς
 »μεθ' ἴδονῃς. Ἐὰν ἔπειτα ἱκετεύῃς τοὺς συντρόφους σου,
 »ἐὰν τοὺς διατάττῃς νὰ σὲ λύσωσιν, ἅς σοὶ ἐπιθέσωσι τότε
 »οὗτοι περισσότερα δεσμά.

«Ἀφοῦ οἱ κωπηλάται διαπλεύσωσι καὶ προχωρήσωσι
 »πέραν, θὰ ἰδῇς δύο διευθύνσεις, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ σὲ
 »εἰπῶ ἀκριβῶς ποῖαν πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃς· σὺ μόνος σου
 »εὐρὲ αὐτήν, ἐγὼ δὲ θὰ σοὶ ὁμιλήσω καὶ περὶ τῆς μιᾶς καὶ
 »περὶ τῆς ἄλλης. Ἐφ' ἐνὸς μέρους ὑπάρχουσι βράχοι ἀπό-
 »τομοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων συντρίβονται μετὰ κρότου τὰ με-
 »γάλα κύματα τῆς Ἀμφιτρίτης. Οἱ μάκαρες θεοὶ καλοῦσιν
 »αὐτὰς Πλαγκτάς. Οὐδέποτε τὰ πτηνὰ τὰς διέρχονται,
 »οὔτε αὐταὶ αἱ τρυφεραὶ περιστεραὶ αὔτινες φέρουσι τὴν ἀμ-
 »βροσίαν εἰς τὸν παντοδύναμον Δία. Ὁ λεῖτος βράχος ἀναρ-
 »πάξει πάντοτε μίαν ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ὁ πατήρ πέμπει ἀμέ-
 »σως ἄλλην, ἵνα ὁ ἀριθμὸς των ὑπάρχῃ πάντοτε ὁ αὐτός.
 »Οὐδὲν πλοῖον δύναται νὰ φύγῃ ἅμα πλησιάσῃ ἐκεῖ, διότι
 »αἰφνης τὰ πικρὰ κύματα καὶ ἡ μετὰ καυστικοῦ πυρὸς με-
 »μιγμένη τρικυμία ἀρπάζουσι τὰ ναυάγια τοῦ καὶ τὰ πτώ-
 »ματα τῶν νευτῶν. Ἐν μόνον τὰς διῆλθεν, ἡ Ἀργώ, ἡ
 »προσφιλὴς εἰς τοὺς θεοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἥτις ἀ-
 »ναχωρήσασα ἀπὸ τοῦ Αἰήτου, ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσῃ εἰς
 »τοὺς φοβεροὺς ἐκείνους βράχους, ἀλλ' ἡ Ἥρα τὴν ἔσωσεν
 »εὐνοοῦσα τὸν Ἰάσονα.

«Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ὑπάρχουσι δύο σκόπελοι· ὁ μὲν
 »φέρει μέχρις οὐρανοῦ τὴν ὀξεῖαν κορυφὴν του, πάντοτε πε-
 »ρικεκαλυμμένην διὰ νέφους σκοτεινοῦ τὸ ὁποῖον οὐδέποτε

ἡδιαλύεται καὶ τὸ ὁποῖον οὐδέποτε διαδέχεται ὁ αἰθὴρ, οὔτε
 πκατ' αὐτὰς τὰς γαληνιαίας ἡμέρας τοῦ θέρους καὶ τοῦ φθι-
 »νοπώρου. Ποτὲ θνητὸς, ἔστω καὶ ἂν εἶχεν εἴκοσι βραχί-
 »νας καὶ εἴκοσι πόδας, δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ ἀναβῇ καὶ νὰ κα-
 »ταβῇ τὸν βράχον ἐκεῖνον, λεῖον ὡς ἐὰν ἐσμίλευσαν αὐτὸν
 »πανταχόθεν. Εἰς τὸ μέσον τοῦ σκοπέλου ὑπάρχει σπήλαιον
 »σκοτεινὸν βλέπον πρὸς τὸ Ἑρεβος, ἐκεῖ δὲ, εὐγενῇ Ὀδυσ-
 »σεῦ, διεύθυνον τὸ πλοῖόν σου. Ἀνὴρ νέος, καθήμενος εἰς τὰς
 »ἑδρας τῶν κωπηλατῶν, δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ φθάσῃ διὰ βέ-
 »πλους τὸ βαθὺ ἐκεῖνο ἄντρον, ὅπου κατοικεῖ ἡ Σκύλλα, τέ-
 »ρας ἄγριον τοῦ ὁποίου ἡ τρομερὰ φωνὴ ἀντηχεῖ ὡς βρυ-
 »χηθμὸς νεαρᾶς λεαίνης. Ἡ πένθιμος θεὰ τῆς λυπεῖ καὶ αὐ-
 »τοὺς τοὺς θεοὺς, δώδεκα πόδες εἰδεχθεῖς ὑποστηρίζουσι τὸ
 »σῶμά της ἐκ τοῦ ὁποίου προκύπτουσιν ἑξ ἐπιμήκεις τράχη-
 »λοι καὶ ἑξ κεφαλὰι φοβεραί. Τριπλῇ σειρὰ ὀδόντων πληροῖ
 »τὸ στόμα της ὅπου ἔχει τὴν διαμονὴν τοῦ ὀ θάνατος. Κε-
 »κρυμμένη μέχρι τῆς ὀσφύος εἰς τὸ βάθος τοῦ τρομακτικοῦ
 »βαράθρου, ἐξάγει μόνον τὰς κεφαλὰς της, καὶ βυθίζουσα
 »αὐτὰς περὶ τὸν σκόπελον, ἀλιεύει δελφῖνας, κύνας θαλασ-
 »δύναται νὰ συλλάβῃ ἐκ τῶν ἀπείρων τεράτων τὰ ὁποῖα
 »σίους, καὶ ὅσα τέλος τρέφει ἡ βαρέως στενάζουσα Ἀμφιτρίτη.
 »Ποῖοι ναῦται δύνανται νὰ καυχηθῶσιν ὅτι ἐξέφυγον ἀβλα-
 »βεῖς παραπλεύσαντες μὲ τὸ πλοῖον; ἐκάστη κεφαλὴ της ἀρ-
 »πάζει ἓνα κωπηλάτην ἐκ τῆς ἑδρας του !

«Γεῖτων τοῦ πρώτου ὁ ἄλλος σκόπελος, ὃ Ὀδυσσεῦ, θὰ
 »σοὶ φανῇ χαμηλότερος, τὰ δὲ βέλη σου θὰ ἡδύναντο νὰ φθά-
 »σωσιν εἰς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ· τεραστία ἀγρία συκὴ ἐκτεί-
 »νει εἰς τὴν βάσιν τοῦ χλοερὸν φύλλωμα, καὶ ἄνωθεν αὐτῆς
 »ἡ θεία Χάρυβδις καταπίνει τὸ πικρὸν ὕδωρ. Τρεῖς εἰς τὸ
 »διάστημα τῆς ἡμέρας ἐκβάλλει τὸ ὕδωρ καὶ τρεῖς τὸ κατα-
 »πίνει μετὰ τεραστίας ταχύτητος. Ἐὰν κατὰ τὴν στιγμὴν
 »ἐκείνην εὐρίσκεσο ἐκεῖ θὰ ἐσύρεσο εἰς τὴν ἄβυσσον, χωρὶς
 »οὔτε αὐτὸς ὁ Ποσειδῶν νὰ ἡδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ὀλεθρὸν
 »σου. Πρέπει λοιπὸν νὰ πλησιάσῃς παραπολὺ τὸν σκόπελον

»τῆς Σκύλλης καὶ νὰ ὠθήσῃς τὸ πλοῖόν σου ταχέως κατὰ
»μῆκος καὶ πέραν αὐτῆς· διότι εἶναι πολὺ προτιμότερον νὰ
»θρηνήσῃς διὰ τὴν ἀπώλειαν ἕξ συντρόφων ἐπὶ τοῦ πλοίου,
»παρὰ νὰ θρηνήσῃς δι' ὅλους συγχρόνως.»

αὐτῶς εἶπεν ἐκείνη, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

«ὦ Κίρκη, εἰπέ μοι καὶ τοῦτο εἰλικρινῶς· εἶναι δυνατόν
»νὰ διαφύγω τὴν ὀλεθρίαν Χάρυβδιν καὶ νὰ ἀπωθήσω τὴν
»Σκύλλαν ὅταν θὰ ἀρπάξῃ τοὺς συντρόφους μου ; »

αὐτῶς εἶπον, ἀμέσως δὲ μοὶ ἀπήντησεν ἡ σεβασμία θεά.

«Δυστυχῆ ! ἀκόμη ὄνειρεύεσαι πολέμους καὶ ταλαιπωρίας
»καὶ δὲν σκέπτεσαι μᾶλλον πῶς νὰ ὑπακούσῃς εἰς τοὺς ἀ-
»θανάτους θεούς ; Ἡ Σκύλλα δὲν εἶναι θνητὴ, εἶναι θεὰ ἀ-
»γρία, τρομερὰ καὶ ἀπροσμάχητος, καὶ οὔτε ὑπάρχει μέσον
»νὰ ἀντισταθῇ τις κατ' αὐτῆς, ὥστε εἶναι προτιμότερον νὰ
»φύγῃς ταχέως. Ἐὰν βραδύνῃς, ἐὰν δράξῃς τὰ ὄπλα σου
»πλησίον τοῦ βράχου, τρέμω μήπως ἐκείνη ὀρμῶσα ἐκ νέου
»συλλάβῃ ἴσον ἀριθμὸν κεφαλῶν καὶ ἀρπάσῃ ἄλλους ἕξ κω-
»πηλάτας. Κωπηλάτησον λοιπὸν ἰσχυρῶς καὶ ἐπικαλέσθητι
»ὑπὲρ σοῦ τὴν Κραταιὴν, τὴν μητέρα τῆς Σκύλλης, ἥτις
»τὴν ἐγέννησε διὰ τὴν δυστυχίαν τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὴ μόνη
»δύναται νὰ τὴν καθησυχάσῃ καὶ νὰ τὴν ἐμποδίσῃ νὰ ἐπι-
»τεθῇ δις κατ' ὑμῶν. Θὰ φθάσῃς ἀκολούθως εἰς τὴν Θρινά-
»κειαν νῆσον, ὅπου βόσκουσιν αἱ βόες καὶ τὰ παχέα πρόβα-
»τα τοῦ ἡλίου, ἐπτὰ ἀγέλαι βοῶν καὶ ἐπτὰ ποίμνια καλῶν
»προβάτων, ἐκάστη δὲ ἀγέλη καὶ ἕκαστον ποίμνιον ἀπαρτί-
»ζεται ὑπὸ πεντήκοντα κεφαλῶν, οὔτε γεννῶσι δὲ ταῦτα
»οὔτε ἐκλείπουσι. Δύο εὐπλόκαμοι νύμφαι ποιμαίνουσιν αὐτὰ,
»ἡ Φαίθουσα καὶ ἡ Λαμπετία, θυγατέρες τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς
»θείας Νεαίρας, ἥτις ἀφοῦ τὰς ἐγέννησε καὶ τὰς ἀνέθρε-
»ψε, τὰς ἔθεσεν εἰς τὴν μακρυνὴν νῆσον Θρινάκειαν καὶ
»ταῖς ἐνεπιστεύθη τὴν ἐπιστάσιαν τῶν προβάτων καὶ τῶν
»ὑπερηφάνων βοῶν τοῦ πατρὸς των. Ἐὰν σεβασθῇς τὰ ποί-
»μνια ταῦτα, ἐὰν ὑπερνικήσῃ ἡ μέριμνα τῆς εἰς τὴν πατρίδα
»ἐπιστροφῆς σου, μὲ ὅλας τὰς φοβεράς ταλαιπωρίας θὰ ἐ-

«πανίδετε ὅλοι τὴν Ἰθάκην. Ἄλλ' ἐὰν ἐγγίσης αὐτὰ, σοὶ
 »προλέγω τὸν ὄλεθρον τοῦ πλοίου σου καὶ τῶν συντρόφων
 »σου· ἐὰν ἐν τούτοις διασωθῇς μόνος, θά φθάσῃς βραδέως
 »καὶ ἐλεεινῶς εἰς τὴν πατρίδα σου, λυπούμενος διὰ τὴν ἀ-
 »πώλειαν ὅλων τῶν ἐταίρων σου.»

αἶ Αἶμα ἐτελείωσε τοὺς λόγους τούτους ἐφάνη εἰς τοὺς οὐ-
 ρανούς· ἡ χρυσόθρονος Ἥως· τότε ἡ μὲν Κίρκη ἐμακρύνθη
 διὰ μέσου τῆς νήσου, ἐγὼ δὲ ἐπέστρεψα εἰς τὸ πλοῖόν μου
 καὶ παρώτρυνα τοὺς συντρόφους μου νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὸ
 καὶ νὰ λύσωσι τὰ σχοινία. Ἀμέσως ἐκεῖνοι ὑπήκουσαν καὶ
 καθήσαντες κατὰ σειρὰν εἰς τὰς ἑδρας τῶν κωπηλατῶν ἔπλητ-
 τον διὰ τῶν κωπίων των τὴν πολιὰν θάλασσαν, ὅπισθεν
 δὲ ἡμῶν ἡ φοβερά θεὰ Κίρκη ἀπέλυσεν οὖριον ἄνεμον, κα-
 λὸν σύντροπον κολποῦντα τὰ ἱστία. Ἀφοῦ ἐτακτοποιήσα-
 μεν ὅλα τὰ σκεύη τοῦ πλοίου, ἐκαθήσαμεν, ὁ δὲ ἄνεμος καὶ
 ὁ κυβερνήτης μᾶς διεύθυνον. Τότε ἐγὼ μὲ καρδίαν τεθλιμ-
 μένην ὠμίλησα πρὸς τοὺς συντρόφους μου καὶ εἶπον.

«Φίλοι, αἱ βουλαι τῶν θεῶν τὰς ὁποίας μοὶ ἀπεκάλυψεν
 »ἡ Κίρκη δὲν πρέπει νὰ ᾔναι γνωσταὶ εἰς ἓνα ἢ εἰς δύο
 »μόνον ἐξ ἡμῶν· θὰ σᾶς τὰς εἶπω λοιπὸν διὰ νὰ ἡξεύρωμεν
 »ὅλοι πῶς δυνάμεθα νὰ ἀπολεσθῶμεν ἢ νὰ ἀποφύγωμεν
 »τὸν θάνατον καὶ τὴν ὀλεθρίαν μοῖραν. Ἡ Κίρκη μᾶς δια-
 »τάττει πρῶτον νὰ προφυλαχθῶμεν ἀπὸ τὸ ἄσμα τῶν θείων
 »Σειρήνων καὶ τὸν ἀνθοστόλιστον λειμῶνά των. Εἰς ἐμὲ μό-
 »νον ἐπιτρέπει νὰ τὰς ἀκούσω, ἀρκεῖ νὰ μὲ δέσετε ὄρθιον
 »εἰς τὸν ἱστὸν, μετὰ βαρείας ἀλύσου, καὶ νὰ μένω ἀκίνητος.
 »Ἐὰν ἔπειτα σᾶς ἱκετεύω, ἐὰν σᾶς διατάττω νὰ μὲ λύσετε,
 »τότε σεῖς νὰ μὲ δέσετε μὲ περισσότερα δεσμά.»

«Ἐνῷ ἔλεγον ταῦτα εἰς τοὺς συντρόφους μου, τὸ πλοῖον
 ἔφθασε ταχέως εἰς τὴν νῆσον τῶν Σειρήνων, τόσον ὁ ἄνεμος
 ᾔτο εὐνοϊκός· ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἔπαυσεν, ἐντε-
 λῆς γαλήνη τὸν διεδέχθη, καὶ θεὸς τις ἀπεκοίμισε τὰ κύ-
 ματα. Οἱ σύντροφοί μου ἠγέρθησαν διὰ νὰ συστείλωσι τὸ
 ἱστίον, τὸ ὁποῖον ἄφησαν νὰ πέσῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ πλοίου;

καθήσαντες δὲ ἔπειτα εἰς τὰ κωπία ἐλεύκαινον τὸ ὕδωρ διὰ τῶν ἐστιλβωμένων ἐλατῶν. Ἐγὼ ἐν τούταις ἔκοπτα δι' ὀξείας μαχαίρας εἰς μικρὰ τεμάχια μέγα τεμάχιον κηροῦ καὶ διὰ τῆς ἰσχυρᾶς χειρός μου ἐμαλάκυνα αὐτά. Ὁ κηρὸς ἐνέδωκε μετ' ὀλίγον εἰς τὰς προσπαθείας μου, βοηθουμένας καὶ ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, καὶ ἔφραξα δι' αὐτοῦ κατὰ σειρὰν τὰ ὦτα τῶν συντρόφων μου. Αὐτοὶ δὲ μετ' ὀλίγον μὲ ἔδесαν ὄρθιον εἰς τὸν ἰστὸν, χεῖρας καὶ πόδας, καὶ ἔπειτα καθήσαντες ἐπληττον διὰ τῶν κωπίων των τὴν ἀφρίζουσαν θάλασσαν. Ἐσπευδον, καὶ ἤδη ἐπλησιάζομεν εἰς τὸ παράλιον ὅσον νὰ ἀκούεται φωνὴ κράζοντος. Αἱ δὲ Σειρήνες, ἰδοῦσαι τὸ πλοῖόν μας διαπερῶν ὀρμητικῶς ἐγγύθεν, ἤρχισαν νὰ μέλπωσι λιγυρῶς.

«Ἐλθὲ πρὸς ἡμᾶς, ἐνδοξε Ὀδυσσεῦ, καύχημα τῆς Ἑλλάδος· σταμάτησον τὸ πλοῖόν σου διὰ νὰ ἀκούσης τὴν φωνήν μας, διότι ἀκόμη κανεὶς δὲν διῆλθεν ἐντεῦθεν χωρὶς νὰ ἠἀκούσῃ τὰ γλυκύτατα ᾄσματα τὰ ὅποια ἐξέρχονται τῶν ἡχειλέων μας, ἀλλ' ἕκαστος μακρύνεται ἀφοῦ τέρψῃ ἑαυτὸν καὶ μάθῃ περισσότερα. Γνωρίζομεν ὅλα ὅσα ὑπέφερον οἱ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Τρῶες εἰς τὴν εὐρύχωρον Τροίαν κατὰ παραχώρησιν τῶν θεῶν, γνωρίζομεν δὲ καὶ ὅσα συμβαίνουσιν ἐπὶ τῆς πολυτρόφου γῆς.»

«Ταῦτα εἶπον ᾄδουσαι μελωδικῶς, ἡ δὲ καρδίᾳ μου εὐηρεστεῖτο νὰ ἀκούῃ καὶ διέταττον τοὺς συντρόφους μου νεύων πρὸς αὐτοὺς διὰ τῶν ὀφρύων νὰ λύσωσι τὰ δεσμὰ μου. Ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐκωπηλάτουν ἰσχυρότερον, ἐνῶ ὁ Εὐρύλοχος καὶ ὁ Περιμήδης ἠγέρθησαν καὶ μὲ ἔδесαν μὲ περισσότερα δεσμὰ. Τέλος ἐμακρύνθημεν καὶ δὲν διέκρινα πλέον μήτε τὴν φωνὴν μήτε τὸ ᾄσμα τῶν Σειρήνων· τότε ἀπέφραξα τὰ ὦτα τῶν συντρόφων μου, ἐκεῖνοι δὲ μὲ ἔλυσαν. Ἀλλὰ μόλις ἔγινεν ἄφαντος ἀπὸ τὰ βλέμματά μας ἡ νῆσος ἐκείνη καὶ ἀμέσως ὑπερμεγέθη κύματα, πυκνὸς καπνὸς καὶ τρομερὸς πάταγος μᾶς ἐνέπλησαν τρόμου. Οἱ σύντροφοί μου φοβηθέντες ἀφῆκαν τὰ κωπία νὰ διαφύγωσι τῶν χειρῶν των καὶ νὰ πέσωσι.

βομβοῦντα εἰς τὰ κύματα, τὸ δὲ πλοῖον ἐσταμάτησεν ἐπειδὴ δὲν ἐκωπηλάτουν πλέον. Ἐν τούτοις ἐγὼ ἀναπηδήσας ἔδραμον εἰς τὰ κωπία καὶ πλησιάζων ἕνα ἕκαστον ἐκ τῶν συντρόφων ἔλεγον πρὸς αὐτοὺς γλυκεῖς λόγους,

«ὦ φίλοι μου! δὲν εἴμεθα ἄπειροι τῶν κινδύνων, οὔτε »εἶναι τὸ δυστύχημα τοῦτο μεγαλείτερον ἐκείνου τὸ ὁποῖον εὐπέστημεν ὅταν ὁ Κύκλωψ μᾶς ἐκράτει εἰς τὸ βαθύ του »σπήλαιον μὲ τὴν ἀκάθεκτόν του βίαν. Καὶ ὅμως ἡ γεν- »ναιότης μου, ἡ σταθερότης μου, τὸ πνεῦμά μου μᾶς ἔσω- »σαν ἐκ τοῦ ὀλεθρίου ἐκείνου μέρους· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἡμέραν »τινὰ θὰ ἐνθυμηθῇτε ὅλα ταῦτα. Τώρα λοιπὸν ἔχετε θάρ- »ρος καὶ ἀκούσατέ με. Καθήσατε εἰς τὰς ἑδρας σας, καὶ »πλήττετε διὰ τῶν κωπίων σας τὰ βράχια κύματα, εἴθε δὲ »ὁ Ζεὺς νὰ εὐδοκήσῃ νὰ διαφύγωμεν τὸν θάνατον. Σὺ δὲ, »κυβερνήτα, ἀκουσον τί θὰ σοὶ παραγγείλω καὶ ἐντύπωσον »αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου διότι σὺ διευθύνεις τὸ πλοῖον. Πη- »δαλιούχει πάντοτε ἔξω τοῦ καπνοῦ τούτου καὶ τῶν μα- »νιωδῶν κυμάτων· παράπλεε διαρκῶς πρὸς τὸν ἄλλον σκό- »πελον ἵνα μὴ ἐν ἀγνοίᾳ σου τιναχθῇ τὸ πλοῖον πρὸς τὸ »ἄλλο μέρος καὶ μᾶς ῥίψῃς εἰς τὸν ὀλεθρον.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνοι δὲ προθύμως μὲ ὑπήκουσαν. Ἄλλὰ δὲν τοῖς εἶπον τίποτε περὶ τῆς Σκύλλης, τοῦ ἀναπο- »φεύκτου ἐκείνου δεινοῦ, μήπως δειλιάσαντες παύσωσι τὴν »κωπηλασίαν καὶ συμμαζευθῶσιν εἰς τὸ βάθος τοῦ πλοίου. Ἐν τούτοις ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐλησμόνησα τὴν ὀδυνηρὰν παραγγε- »λίαν τῆς Κίρκης, ἥτις μὲ ἀπέτρεψε νὰ ὀπλισθῶ· περιβλη- »θεὶς δὲ τὴν ἑνδοξὸν πανοπλίαν μου καὶ λαβὼν εἰς τὴν χεῖ- »ρά μου δύο μακρὰ ἀκόντια ἀνέβην εἰς τὸ κατάστρωμα τῆς »πρώρας, διότι ἔξ ἐκείνου τοῦ μέρους ἤλπιζα ὅτι θὰ ἔβλεπα »πρῶτος τὴν φρικώδη Σκύλλαν καθ' ἣν στιγμήν ἤθελεν ὀρμή- »σει κατὰ τῶν συντρόφων μου· δὲν τὴν εἶδον ὅμως οὐδαμοῦ, »οἱ δὲ ὀφθαλμοί μου ἐκουράσθησαν ἀναζητοῦντες πανταχοῦ »περὶ τὸν ὁμιχλώδη βράχον. Εἰσήλθομεν στενάζοντες εἰς τὸ »ἀποτρόπαιον στενόν· ἔνθεν μὲν ὑφ' οὗτο ἡ Σκύλλα, ἐκείθεν δὲ

ἡ θεία Χάρυβδις κατέπινε μετὰ τρομεροῦ πατάγου τὰ κύματα τοῦ πικροῦ ὕδατος, ὅταν δὲ τὰ ἐξήμει, τὸ ὕδωρ ἔβραζε μυκώμενον ὡς λέβης ἐπὶ φλογεράς πυρᾶς, καὶ ὁ ἀναθρώσκων ἀφρὸς ἐπανεπιπτεν ἐπὶ τῶν δύο σκοπέλων. Ὅταν δὲ πάλιν τὰ ἐρρόφα, ἐφαίνετο ταρασσομένη μέχρι τῶν ἐγκάτων της· ὁ βράχος πέριξ ἀντήχει ὡς κεραυνός, ἡ δὲ γῆ διανοιγομένη ἀπεκάλυπτεν εἰς τὸν βυθὸν μαύρην ἄμμον. Ὀχρὸς φόβος κατέλαβε τοὺς συντρόφους μου οἵτινες εἶχον τὰ βλέμματα ἐστραμμένα πρὸς τὴν Χάρυβδιν περιμένοντες παρ' αὐτῆς μετὰ τρόμου τὸν ὄλεθρόν των. Ἐν τούτοις ἡ Σκύλλα ἀνῆρπασεν ἐκ τοῦ πλοίου ἕξ ἐκ τῶν συντρόφων μου, τοὺς μᾶλλον ἀνδρείους, τοὺς μᾶλλον ῥωμαλέους. Εἰς τὸν θόρυβον δὲ ἐκεῖνον στρέψας τὸ βλέμμα πρὸς τὰς ἑδρας τῶν κωπηλατῶν, εἶδον ἤδη εἰς τὸν ἀέρα τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖράς των καὶ ἤκουσα τὰς σπαρακτικὰς φωνάς των καλούντων με ὀνομαστί τὴν τελευταίαν πρόσκλησιν. Ὅπως ἐπὶ ἐξεχούσης ἀκτῆς ὁ ἄλιεὺς, ἐτοιμάζων δέλεαρ διὰ τοὺς μικροὺς ἰχθῦς, ρίπτει διὰ μικροῦ ῥαβδίου εἰς τὴν θάλασσαν τὸ κέρας βοὸς ἀγροδαίτου, καὶ μετ' ὀλίγον συλλαμβάνει ἓνα ἐξ αὐτῶν καὶ τὸν ρίπτει σπαίροντα ἔξω τοῦ ὕδατος, οὕτως οἱ ἀτυχεῖς ἐκεῖνοι ἐταράσσοντο καὶ ἀνηρπάζοντο πρὸς τὸν βράχον· ἐνῷ δὲ τὸ τέρας τοὺς ἔτρωγεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου, ἐκραύγαζον ἐλεεινῶς καὶ ἔτεινον τὰς χεῖράς των πρὸς ἐμέ. Ἀφότου περιεπλανώμενη εἰς τὰς θαλάσσας οὐδέποτε εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου οἰκτρότερον θέαμα.

Ἄφου τέλος διεπλεύσαμεν τοὺς δύο σκοπέλους, τὴν Χάρυβδιν καὶ τὴν Σκύλλαν, ἐφθάσαμεν ἔπειτα εἰς τὴν ἐξαίρετον νῆσον τοῦ θεοῦ, ὅπου ἔβοσκον αἱ εὐρυμέτωποι καλαὶ βόες καὶ τὰ πολλὰ παχέα πρόβατα τοῦ Ἥλιου Ὑπερίονος. Τότε ἐγὼ, εὐρισκόμενος ἀκόμη μὲ τὸ μέλαν πλοῖόν μου εἰς τὸ πέλαγος, ἤκουσα τὸν μυκηθμὸν τῶν βοῶν ἐν τῇ σταύλῳ καὶ τὸ βέλασμα τῶν προβάτων, ἀμέσως δὲ μοὶ ἤλθον εἰς τὸν νοῦν οἱ λόγοι τοῦ μάντεως Τειρεσίου καὶ τῆς Αἰαίας Κίρκης ἧτις ἐπιμόνως μὲ παρήγγειλε νὰ ἀποφύγω τὴν νῆσον

τοῦ τέρποντος τοὺς βροτοὺς Ἑλίου. Τότε ἐγὼ μὲ καρδίαν τεθλιμμένην εἶπον πρὸς τοὺς συντρόφους μου.

«Φίλοι, μὲ ὅλα σας τὰ βάσανα ἀκούσατε τί θὰ σᾶς εἰπῶ καὶ μάθετε τὰς συμβουλὰς τοῦ μάντεως Τειρεσίου καὶ τῆς »Αἰαίας Κίρκης ἣτις ἐπιμόνως μὲ παρήγγειλε νὰ ἀποφύγω πτὴν νῆσον τοῦ τέρποντος τοὺς βροτοὺς Ἑλίου, διότι μὲ εἶπεν ὅτι ἠθέλομεν ἐκτεθῆ εἰς μέγιστα δυστυχήματα. Ἐλαύνετε λοιπὸν πέραν τὸ μέλαν πλοῖόν μας.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκείνων δὲ συνετρίβη ἡ ἀγαπητὴ καρδίαι. Ἀμέσως δὲ ὁ Εὐρύλοχος μοὶ ἀπεκρίθη διὰ τῶν ἐξῆς πικρῶν λόγων.

«Ὁδυσσεῦ, εἶσαι σκληρὸς, ἡ δύναμίς σου εἶναι μεγάλη, καὶ τὰ μέλη σου ἀκούραστα καὶ εἰς τὰ ὄρματά σου τὰ πάντα πεῖναι σιδηρᾶ. Πῶς! ἀπαγορεύεις εἰς τοὺς συντρόφους σου, καὶ τοὺς πεπονημένους ὑπὸ τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ καμάτου, νὰ μὴ ἐξέλθωσιν εἰς τὴν νῆσον ταύτην ὅπου θὰ ἡτοιμάζομεν πλούσιον συμπόσιον; μᾶς διατάττεις νὰ πλέωμεν εἰς τὴν τύχην ὑδιαρκούσης τῆς νυκτὸς, καὶ νὰ πλανώμεθα μακρὰν τῆς γῆς πρὸς μέσῳ τῶν σκοτεινῶν κυμάτων; Ἄλλ' οἱ ὀρμητικοὶ ἄνεμοι ποῖτινες καταστρέφουσι τὰ πλοῖα δὲν ἐγείρονται κατὰ τὴν νύκτα; ποῦ θὰ καταφύγωμεν ἐὰν αἰφνιδίως ἐκραγῇ καταιγὶς καὶ ἐὰν καταλάβῃ ἡμᾶς ἡ σφυδρότης τοῦ Νότου καὶ τοῦ »Ζεφύρου, οἵτινες πρὸ πάντων βυθίζουσι τὰ πλοῖα ἐναντίον καὶ αὐτῆς τῆς θελήσεως τῶν θεῶν; Πιστεύσατέ με λοιπὸν, καὶ ὡς ὑπακούσωμεν εἰς τὴν σκοτεινὴν νύκτα καὶ πλησίον τοῦ »ἐλαφροῦ πλοίου μας ὡς ἐτοιμάσωμεν τὸ δεῖπνόν μας. Ἄμα καὶ δὲ φανῇ ἡ Ἥως ἐμβαίνομεν πάλιν εἰς αὐτὸ καὶ διασχίζομεν τὴν εὐρεῖαν θάλασσαν.»

«Ταῦτα εἶπεν ὁ Εὐρύλοχος, οἱ δὲ ἄλλοι ἐταῖροι ἐπευφήμησαν, καὶ τότε ἐγὼ ἐπέισθην ὅτι θεὸς τις ἀπεφάσισε τὸν ὄλεθρόν μας. Ἀποταθεὶς δὲ πρὸς αὐτὸν τῷ εἶπον τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους.

«Εὐρύλοχε, εἶμαι μόνος καὶ ἐξασκεῖτε ἐπ' ἐμοῦ βίαν· ἀλλὰ τούλάχιστον ὀρκισθῆτε ὅλοι τὸν μέγιστον ὅρκον ὅτι ἐὰν

πεύρωμεν μεγάλας ἀγέλας βοῶν ἢ ποίμνια παχέων προβάτων
 »δὲν θὰ τὰ θυσιάσῃ κανεὶς ἐξ ὑμῶν· ὑπὸ ὀλεθρίας ἀσυνεσίας,
 ἀλλ' ὅτι θὰ τρώγετε ἐν ἡσυχίᾳ τὰς ζωοτροφίας τὰς ὁ-
 »ποίας μᾶς ἔδωκεν ἡ ἀθάνατος Κίρκη.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνοι δὲ ὤμοσαν ὅπως διέταξα· ἀ-
 φοῦ δὲ ὤμοσαν καὶ ἐτέλειωσαν τὸν ὄρκον των, ἐσταματή-
 σαμεν τὸ πλοῖόν μας εἰς τὸν βαθὺν λιμένα πλησίον γλυκέος
 ὕδατος, οἱ δὲ σύντροφοί μου ἐξῆλθον καὶ ἡτοίμαζον τὸ δεῖ-
 πνον. Ἀφοῦ δὲ κατέπαυσαν τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν των,
 ἔκλαυσαν ἐνθυμηθέντες τοὺς ἀγαπητοὺς συντρόφους μας τοὺς
 ὁποίους κατεβρόχθισεν ἡ Σκύλλα· ἐνῷ δὲ ἔκλαιον, κατέλα-
 βεν αὐτοὺς ὁ γλυκὺς ὕπνος.

«Κατὰ τὸ τρίτον τῆς νυκτός, ὅτε οἱ ἀστέρες ἤρχισαν
 νὰ κλίνωσιν, ὁ ἐγείρων τὰς νεφέλας Ζεὺς ἀπέλυσεν ἄνεμον
 σφοδρὸν καὶ ἤγειρε τρομερὰν τρικυμίαν, μετ' ὀλίγον δὲ τὰ
 νέφη περιεκάλυψαν τὴν γῆν καὶ τὰ κύματα, καὶ σκότος βαθὺ
 κατήλθεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Ὅταν δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς
 Αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἥως ἐσύραμεν τὸ πλοῖον καὶ τὸ ἐπρο-
 φυλάξαμεν εἰς κοῖλον σπήλαιον, ὅπου αἱ Νύμφαι εἶχον τὴν
 διαμονὴν των καὶ τοὺς χορούς των· τότε ἐγὼ συγκαλέσας
 συνέλευσιν εἶπον ἐνώπιον ὅλων.

«ὦ φίλοι μου! ἔχετε εἰς τὸ πλοῖον φαγητὰ καὶ οἶνον,
 μὴ ἐγγίσωμεν λοιπὸν τὰ ποίμνια τῆς νήσου ταύτης ἐὰν
 ἠθέλωμεν νὰ μὴ μᾶς συμβῇ δυστύχημά τι. Αἱ βόες αὗται
 καὶ τὰ παχέα πρόβατα ἀνέκουσιν εἰς θεὸν φοβερόν, εἰς τὸν
 »Ἥλιον ὅστις τὰ πάντα ἐφορᾷ καὶ τὰ πάντα ἐπακούει.»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκείνων δὲ ἐπέισθη ἡ γενναία καρδιά. Ἐπὶ
 ἓνα δὲ μῆνα ὁλόκληρον ὁ Νότος δὲν ἔπαυσε νὰ πνέῃ, μήτε
 ἐφύσα ἄλλος ἄνεμος εἰμὴ ὁ Εὖρος καὶ ὁ Νότος. Καὶ ἐφ' ὅσον
 μὲν μᾶς ἔμενον φαγητὰ καὶ ἐρυθρὸς οἶνος, οἱ σύντροφοί μου,
 με ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν εἶχον, ὅμως ἀπεῖχον ἀπὸ
 τὰς βοῦς· ἀλλ' ὅταν τέλος αἱ ζωοτροφίαι ἐξέλιπον, τότε
 βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐκυνήγησαν καὶ ἠλίευσαν με
 κυρτὰ ἄγκιστρα, συλλαμβάνοντες πτηνὰ καὶ ἰχθῦς καὶ πᾶν

ὅτι ἔπιπτεν εἰς τὰς χεῖράς των, διότι ἡ πείνα ἐβασάνιζε τὸν στόμαχόν μας. Ἐγὼ εἰσεχώρησα εἰς τὰ ἔνδον τῆς νήσου διὰ νὰ ἱκετεύσω τοὺς θεοὺς, ἐλπίζων ὅτι ἤθελε μὲ συμβουλεύσῃ τις ἐξ αὐτῶν πῶς νὰ ἀναχωρήσω. Ἐμακρύνθη λοιπὸν ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου, καὶ εἰς μέρος τι προφυλαττόμενον ἀπὸ τοὺς ἀνέμους ἔπλυνα τὰς χεῖρας καὶ ἔπειτα ἀπηύθυνα ὑψηλοφώνως τὴν δέησίν μου πρὸς τοὺς κατοικοῦντας τὸν Ὀλυμπον θεοὺς. Ἄλλ' αὐτοὶ ἐπέχυσαν ἐπὶ τῶν βλεφάρων μου γλυκὺν ὕπνον. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ὁ Εὐρύλοχος ἤρχισε νὰ δίδῃ πρῶτος κακὰς συμβουλὰς εἰς τοὺς συντρόφους μου.

Ἀφίλοι, μὲ ὅλα τὰ παθήματά σας προσέξατε εἰς τοὺς πλόγους μου. Ὅλοι μὲν οἱ θάνατοι εἶναι στυγεροὶ εἰς τοὺς σταλαιπώρους θνητοὺς, νὰ ἀποθάνῃ τις ὅμως ἀπὸ πείναν εἶναι ὁ οἰκτρότερος τῶν θανάτων. Ἐλθετε λοιπὸν νὰ σύρωμεν τὰς ἀρίστας ἐκ τῶν βοῶν τοῦ Ἡλίου καὶ νὰ τὰς πθυσιάζωμεν εἰς τοὺς κατοικοῦντας τὸν εὐρὺν οὐρανὸν θεοὺς. Ἐὰν δέ ποτε ἐπανίδωμεν τὴν ἀγαπητὴν ἡμῶν πατρίδα Ἰθάκην, θὰ ἀνεγείρωμεν πλούσιον ναὸν εἰς τιμὴν τοῦ Ἡλίου Ὡπερίονος, καὶ θὰ θέσωμεν ἐκεῖ πολλὰ καὶ εὐγενῆ ἀφιερώματα. Ἄλλ' ἐὰν ὁ θεὸς οὗτος, ὀργιζόμενος διὰ τὰς βοῦς του πθελήσῃ νὰ καταποντίσῃ τὸ πλοῖον, καὶ ἐὰν συγκατατεθῶσιν οἱ τοῦτο καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ, προτιμῶ νὰ χάσω πδιαμιᾶς τὴν ζωὴν μου πνιγόμενος ὑπὸ τῶν κυμάτων, παρὰ νὰ μαραίνωμαι ἐπὶ πολὺν καιρὸν εἰς τὴν ἔρημον ταύτην νηῆσον.»

αὐτῶς ὠμίλησεν ὁ Εὐρύλοχος, ὅλοι δὲ οἱ σύντροφοί μου ἐπευφήμησαν καὶ ἀμέσως ἔσυρον τὰς παχυτέρας βοῦς, διότι δὲν ἔδοσκον μακρὰν αἰ βραδυκίνητοι, ὥραϊται καὶ εὐρυμέτωποι βόες· περικυκλώσαντες δὲ αὐτὰς ἀπέτεινον τὰς εὐχάς των πρὸς τοὺς ἀθανάτους κόψαντες χλωρὰ φύλλα ὑψικόμου δρυὸς, διότι δὲν εἶχον λευκὴν κριθὴν εἰς τὸ πλοῖον. Ἀφοῦ δὲ προσηυχῆθησαν, ἔσφαξαν τὰ θύματα, τὰ ἐξέδειραν, ἀπεχώρισαν τοὺς μηροὺς, περιεκάλυψαν αὐτοὺς διὰ λίπους

καὶ ἔθεσαν ἐπ' αὐτῶν τὰ αἱματόφυρτα ἐντόσθια· μὴ ἔχοντες δὲ οἶνον διὰ νὰ κάμωσι σπονδὰς ἐπὶ τῆς θυσιαστηρίου πυρᾶς, ἐπέχεον ὕδωρ καθαρὸν ἐπὶ τῶν ὀπτομένων ἐντοσθίων. Μετ' ὀλίγον οἱ μηροὶ ἐκάησαν, ἔφαγον τὰ ἐντόσθια, διένειμον ὅλα τὰ κρέατα καὶ τὰ διεπέρκσαν εἰς ὄβελους. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ βαθὺς ὕπνος ἐγκατέλιπε τὰ βλέφαρά μου καὶ ἐπέστρεψα εἰς τὴν παραλίαν· ὅτε δὲ προχωρήσας ἔφθασα πλησίον τοῦ ἐπὶ τῶν κυμάτων ταλαντευομένου πλοίου, τότε ἔφθασε μέχρις ἐμοῦ ἡ ὁσμὴ τοῦ καιομένου λίπους. Ἀμέσως δὲ στενάζων ἰκέτευσα μεγαλοφώνως τοὺς ἀθανάτους θεοὺς.

«Ζεῦ πάτερ καὶ λοιποὶ μάκαρες καὶ ἀθάνατοι θεοὶ, πρὸς οὗλεθρόν μου λοιπὸν μὲ ἀπεκοιμίσατε, οἱ δὲ σύντροφοί μου κμείνατες μόνοι ἐμελέτησαν μέγα ἀνσιούργημα.»

«Ἐν τούτοις ἡ μακρόπεπλος Λαμπετία μετέβη δρομαίως διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν Ἥλιον ὅτι ἐφονεύσαμεν τὰς βοῦς αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ μὲ καρδίαν ὠργισμένην ἐλάλησε πρὸς τοὺς ἀθανάτους.

«Ζεῦ πάτερ καὶ λοιποὶ μάκαρες καὶ αἰώνιοι θεοὶ, τιμωρήσατε τοὺς συντρόφους τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσέως, νοῖτινες ἐν τῇ ἀσθεΐᾳ των ἐθυσίασαν τὰς βοῦς αἵτινες ἔτερπον τὰ βλέμματά μου ὅταν ἀνέβαινα εἰς τὸν οὐρανὸν ἢ κατέβαινα ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐὰν ὅμως δὲν ἀποτίσωσι δικαίαν τιμωρίαν διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην, θὰ ὑπάγω εἰς τοῦ Πλούτωνος καὶ θὰ φωτίζω εἰς τὸ ἐξῆς τοὺς νεκρούς.»

«Πρὸς τοῦτον ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς.

«Ἥλιε, σὺ μὲν ἐξακολούθει νὰ φωτίζῃς τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τῆς γονιμωτάτης γῆς, ἐγὼ δὲ δὲν θὰ βραδύνω νὰ κτυπήσω μὲ τὸν ἀστράπτοντα κεραυνὸν τὸ πλοῖον τοῦ Ὀδυσσέως καὶ νὰ τὸ συντρίψω ἐν μέσῳ τῶν σκοτεινῶν κυμάτων.»

«Ὅλα ταῦτα τὰ ἔμαθον παρὰ τῆς καλλιπλοκάμου Καλυψοῦς ἥτις ὥς ἔλεγε τὰ ἤκουσεν αὐτὴ ἡ ἰδία παρὰ τοῦ διαγγελέως τῶν θεῶν Ἑρμοῦ.

Ἄμα ἔφθασα πλησίον τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ πλοίου, ἐπλησίασα τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς ἐπέπληξα, ἀλλὰ τὸ κακὸν ἦτο ἀθεράπευτον. Αἱ βόες δὲν ὑπῆρχον πλέον καὶ ἤδη τὰ σημεῖα τῶν θεῶν ἐφανεροῦντο· τὰ δέρματα εἶρπον, τὰ ὀπτόμενα κρέατὰ καὶ τὰ ὠμὰ ἐμυκῶντο περὶ τοὺς ὀβελοὺς, ἀπαραλλάκτως ὥς ἐὰν ἐμυκῶντο αὐταὶ αὗται αἱ βόες.

Ἐπὶ ἕξ κατὰ σειράν ἡμέρας οἱ σύντροφοί μου ἔτρωγον τὰς ἀρίστας βοῦς τοῦ Ἥλιου. Ὄταν δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἀπέστειλε τὴν ἐδδόμην ἡμέραν, τότε ἡ τρικυμία ἔπαυσεν, ἡμεῖς δὲ ἀμέσως εἰσελθόντες ἀνήχθημεν εἰς τὸ ἀχανὲς πέλαγος στήσαντες τὸν ἰστὸν καὶ ἀναπετάσαντες τὸ λευκὸν πανίον. Μετ' ὀλίγον ἐμακρύνθημεν ἀπὸ τὴν νῆσον καὶ δὲν ἐβλέπομεν πλέον εἰμὴ οὐρανὸν καὶ θάλασσαν· τότε ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐπεκρέμασεν ἄνωθεν ἡμῶν κυανῆν νεφέλην, ἡ θάλασσα ἐσκοτίσθη περὶ ἡμᾶς καὶ ἡ πορεία μας ἤρχισε νὰ ἐκτελῇται βραδέως. Πάραυτα ὁ Ζέφυρος διήγειρε μετὰ πατάγου φοβεράν καταιγίδα, καὶ ἡ ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου διέρρηξε τὰ δύο σχοινία τοῦ ἰστοῦ ὅστις ἔπεσεν εἰς τὸ βάθος τοῦ πλοίου μεθ' ὄλων τῶν ἐξαρτημάτων του. Πίπτων ὁ ἰστὸς ἐκτύπησε τὸν ἐν τῇ πρύμνῃ πηδαλιούχον, συνέτριψε τὸ κρανίον του καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν ὥς δύτην· πάραυτα δὲ ἡ γενναία ψυχὴ του ἐγκατέλιπε τὰ μέλη του. Ἐν τούτοις ὁ Ζεὺς ἐβρόντησε καὶ ἔρριψεν ἐντὸς τοῦ πλοίου τὸν κεραυνὸν του, τὸ δὲ πλοῖον συνεστράφη κυτυπηθὲν καὶ ἐγέμισεν ἀπὸ ὀσμῆς θείου. Οἱ σύντροφοί μου ἐκτὸς ἐαυτῶν ἐκυλίσθησαν εἰς τὴν ἄβυσσον, τὸ δὲ κύμα τοὺς ἤρπασε περὶ τὸ μέλαν πλοῖον ὁμοίους μὲ θαλάσσια πτηνὰ καὶ θεὸς τις τοὺς ἐστέρησε τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφὴν. Ἐγὼ ἐν τούτοις ἐβάδιζον μὲ μεγάλα βήματα ἐντὸς τοῦ πλοίου μέχρις οὗ ἡ τρικυμία παρέλυσεν τὰ πλευρά του. Ἡ τρόπὺς μείνασα ἄνευ στηριγμάτων ἀνηρπάγη ὑπὸ τῶν κυμάτων, ὁ ἰστὸς συνετρίβη πλησίον τοῦ βυθοῦ, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ εἶχε μείνει ἓν μέγα σχοινίον κατεσκευασμένον ἐκ βοείου δέρματος· τοῦτο δὲ ἐγὼ μετεχειρίσθην διὰ νὰ δέσω ὁμοῦ τὴν τρόπιν καὶ τὸν ἰστὸν,

καὶ καθήσας ἐπ' αὐτῶν ἀφέθην εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀνέμων. Τότε ὁ Ζέφυρος ἔπαυσε πνέων μανιωδῶς, ἐπῆλθε δὲ ἀμέσως ὁ Νότος φέρων νέας λύπας εἰς τὴν καρδίαν μου, διότι ἔπρεπε νὰ διέλθω πάλιν διὰ τοῦ βαράθρου τῆς Χαρύβδεως. Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐφερόμην ὑπὸ τῶν κυμάτων, ὅταν δὲ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ἔφθασα εἰς τὸν σκόπελον τῆς Σκύλλης καὶ εἰς τὴν φοβεράν Χάρυβδιν. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀπερρόφησεν αὕτη τὸ ἄλμυρόν ὕδωρ τῆς θαλάσσης, ἀλλ' ἐγὼ ἔδραξα τοὺς κλάδους τῆς συκῆς καὶ ἔμεινα ἐκεῖ προσκεκολλημένος ὡς νυκτερίς, μὴ δυνάμενος νὰ στερεώσω τοὺς πόδας μου μήτε νὰ ἀναβῶ εἰς τὸ στέλεχος τοῦ δένδρου, διότι ἤμην μακρὰν τῶν ῥιζῶν καὶ δὲν ἐκράτουν εἰμὴ τὴν ἄκραν τῶν μεγάλων καὶ μακρῶν κλάδων οἵτινες ἐκάλυπτον τὸ βάραθρον διὰ τοῦ φυλλώματός των. Ἐν τούτοις ἐκρατούμην ἐκεῖ στερεῶς μέχρις οὔ ἐξέβρασε τὸν ἰστὸν καὶ τὴν τρόπιν ἅτινα ἐφάνησαν τέλος εἰς τοὺς ἀνυπομόνους ὀφθαλμούς μου. Καθ' ἣν ὥραν ὁ δικαστής, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ δεῖπνόν του, ἀφίνει τὴν ἀγορὰν ὅπου ἐδίκασε τὰς διαφορὰς νέων ἀνδρῶν, τότε ἐξῆλθον τὰ συντρίμματα ἐκεῖνα τοῦ πλοίου ἐκ τῆς ἀβύσσου, ἐγὼ δὲ ἀπέλυσα ἄνωθεν αὐτῶν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας μου διὰ νὰ ῥιφθῶ κάτω· ἔπεσα δὲ μετὰ πατάγου πολὺ πλησίον τῶν μεγάλων δοκῶν καὶ ἀναβὰς ἐκάθησα ἐπ' αὐτῶν καὶ μετεχειριζόμην τὰς χεῖράς μου ἀντὶ κωπίων. Ὁ πατὴρ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τὴν Σκύλλαν νὰ μὲ ἰδῇ, διότι δὲν θὰ ἀπέφευγα τὸν φοβερόν ὄλεθρον. Ἐπὶ ἐννέα ἀκόμη ἡμέρας τὰ κύματα μὲ ἔσυρον, τὴν δὲ δεκάτην νύκτα οἱ θεοὶ μὲ ὤθησαν εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν ὅπου κατοικεῖ ἡ καλλιπλόκαμος Καλυψώ, θεὰ φοβερά, ἥτις ὁμιλεῖ τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἥτις μὲ ὑπεδέχθη καὶ μὲ ἐπεριποιήθη. Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ ἐπαναλαμβάνω ὅλα ταῦτα; χθὲς εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου, ἐνώπιον τῆς εὐγενοῦς συζύγου σου, τὰ διηγῆθην, καὶ ἀποστρέφομαι τὴν ἐπανάληψιν διηγήσεως ἀκριβῶς καὶ σαφῶς γενομένης.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ν.

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, ὅλοι δὲ οἱ Φαίακες κατεχόμενοι ὑπὸ τοῦ θελγήτρου ἔμενον σιωπῶντες εἰς τὰ εὐρύχωρα μέγαρα. Πρῶτος δὲ ὁ Ἀλκίνοος ἀπεκρίθη πρὸς τὸν ἥρωα καὶ τῷ εἶπεν.

ἌΩ Ὀδυσσεῦ, ἀφοῦ ἦλθες εἰς τὸ χάλκινον καὶ ὑψηλὸν μέγαρόν μου, φρονῶ ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου χωρὶς νὰ περιπλανηθῇς πλέον, μολονότι μέχρι τοῦδε ὑπέφερες πολλὰ δεινά. Ὑμεῖς δὲ οἵτινες καθήμενοι εἰς τὸ συμπόσιόν μου καὶ ἀκούοντες τὸν ἀοιδὸν τρώγετε καὶ πίνετε τὸν οἶνον τῆς τιμῆς, ἰδοὺ τί συνιστῶ εἰς ἓνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν. Ἦδη εἰς πολῦτιμον κιβώτιον εὐρίσκονται ἐγκεκλεισμένα τὰ ἐνδύματα, ὁ καλῶς δεδουλευμένος χρυσὸς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα δῶρα ὅσα προσέφερον εἰς τὸν ξένον μας οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων· ἀλλ' ἔλθετε νὰ τῷ δώσωμεν ἕκαστος ἀνὰ ἓνα μέγαν τρίποδα μετὰ τοῦ λέβητός του· ἡμεῖς δὲ εἴτα θὰ λάβωμεν τὸ ἀντίτιμόν του συγκαλοῦντες τὸν λαὸν εἰς συνέλευσιν, διότι εἶναι βαρὺ νὰ κάμωμεν ἡμεῖς μόνοι ἄνευ ἀποζημιώσεως τοιαῦτα δῶρα. »

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Ἀλκίνοος, οἱ δὲ συνδαιτυμόνες ἐπευφήμησαν καὶ ἀπεχωρίσθησαν διὰ νὰ κοιμηθῇ ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του· ὅταν δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς Αὐγῆς ῥοδόδακτυλος Ἡώς, ἔσπευσαν περὶ τὸ πλοῖον φέροντες τὸν εὐγενῆ χαλκόν. Αὐτὸς οὗτος ὁ Ἀλκίνοος κατέβη εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐτακτοποίησε τοὺς θησαυροὺς ὑπὸ τὰς ἑδρας τῶν κωπηλατῶν διὰ νὰ μὴ ἐνοχλῶνται οἱ ναῦται ὅτε ἤθελον κινεῖ ζωηρῶς τὰ κωπία. Περαιωθεισῶν δὲ τῶν φροντίδων τούτων μετέβησαν εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ ἤρχιζον νὰ παρασκευάζωσι τὸ συμπόσιον.

Τότε πρὸς τιμὴν αὐτῶν ἐθυσίασε βοῦν ὁ θεῖος Ἀλκίνοος

εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου, τὸν νεφεληγερέτην Δία. Ἀφοῦ δὲ ἐκάησαν οἱ μῆροί, ἤρχισαν μετὰ χαρᾶς εὐωχούμενοι, ἐνῶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης ὁ θεὸς αἰοιδὸς Δημόδοκος, ὁ τιμώμενος παρ' ὅλου τοῦ λαοῦ, ἔτερπε τοὺς δαιτυμόνας διὰ τῶν ᾠσμάτων του. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἔπαυσε στρέφων τὰ βλέμματά του πρὸς τὸν ἀστράπτοντα ἥλιον, ἐπιθυμῶν ἀνυπομόνως νὰ τὸν ἴδῃ δύοντα διότι ἤθελε νὰ ἀναχωρήσῃ. Ὅπως ὁ γεωργὸς, ἐπιθυμῶν τὴν ἐσπερινὴν ἀνάπαυσιν ἀφοῦ ἐπὶ ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν οἱ δύο μέλανες βόες του ἔσυρον τὸ βαρὺ ἄροτρον, χαίρει βλέπων τὴν ἡμέραν κλίνουσιν πρὸς τὴν δύσιν καὶ μὲ καταπεπονημένα ἐκ τοῦ καμάτου γόνατα ἐπιστρέφει εἰς τὴν καλύβην του, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔβλεπε μετὰ χαρᾶς ἐλαττούμενον τὸ φῶς. Ἀμέσως δὲ ὠμίλησε πρὸς τοὺς Φαίακας καὶ ἰδίως πρὸς τὸν Ἀλκίνοον καὶ τοῖς εἶπε.

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἐνδοξώτατε παντὺς τοῦ λαοῦ, κάμετε τελευταίαν σπονδὴν καὶ ἀποστείλατέ με χαίροντα. Χαίρετε δὲ καὶ ὑμεῖς, εὐγενεῖς ξένοι. Ἦδη εἶναι ἔτοιμα ὅσα ἐπεθύμησεν ἡ ψυχὴ μου, καλὴ συνοδεία καὶ πολύτιμα δῶρα τὰ ὅποια εἶθε νὰ ἐπιτρέψωσιν οἱ οὐράνιοι θεοὶ νὰ ἀπολαύσω. Εἶθε κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν μου νὰ εὕρω εἰς τὸ ἀνάκτορόν μου τὴν ἀμώμητον σύζυγόν μου καὶ τοὺς πιστοὺς μου ὑπηρέτας. Ὑμεῖς δὲ οἵτινες μένετε ἐδῶ εἶθε νὰ ἦσθε ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐφροσύνη τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων σας, εἶθε οἱ θεοὶ νὰ σᾶς δώσωσι πᾶσαν εὐδαιμονίαν καὶ νὰ σᾶς διαφυλάττωσιν ἀπὸ πᾶσαν δημοσίαν συμφοράν.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Φαίακες ἐπευφήμησαν καὶ ἐνέκρινον νὰ ἀποστείλωσι τὸν ξένον των ἐπειδὴ ὠμίλησεν εὐπρεπῶς· τότε ὁ Ἀλκίνοος εἶπε πρὸς τὸν κήρυκα.

«Ποντόνοε, κέρασον ὕδωρ εἰς τὸν κρατῆρα καὶ διάνειμον εἰς ὅλους τοὺς δαιτυμόνας, ἵνα, ἀφοῦ προσευχηθῶμεν εἰς τὸν μέγαν Δία, προπέμψωμεν τὸν ξένον εἰς τὴν πατρίδα του.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ποντόνοος ἐκέρασε τὸν εὐφρόσυνον οἶνον καὶ διένειμεν αὐτὸν εἰς ὅλους τοὺς δαιτυμόνας. Οὗτοι δὲ,

χωρίς νὰ ἀφήσωσι τὰς καθέδρας, ἔκαμον σπονδὰς εἰς τοὺς μάκαρας θεοὺς τοὺς κατοικοῦντας τὸν εὐρὺν οὐρανόν. Ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἠγέρθη, ἐνεχείρισε βαθὺ ποτήριον εἰς τὴν Ἀρήτην καὶ τῇ ἀπέτεινε τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους.

«ὦ βασίλισσα, εἴθε νὰ ἀπολαύης χαρὰν ἀναλλοίωτον μέχρι τῶν ἡμερῶν καθ' ἃς θὰ σὲ καταλάβῃ τὸ γῆρας καὶ ὁ θάνατος τὰ ὅποια οἱ θνητοὶ δὲν δύνανται νὰ ἀποφύγῃσιν. Ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα μου· σὺ δὲ εὐφραίνου εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην μὲ τὰ τέκνα σου, μὲ τοὺς λαοὺς σου καὶ μὲ τὸν βασιλέα Ἀλκίνοον.»

Ταῦτα εἰπὼν ὑπερέβη τὸ κατώφλιον ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· ὁ δὲ κήρυξ, πεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, προηγεῖτο καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸ ταχὺ πλοῖόν του· ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ Ἀρήτη διέταξε νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν αἱ ὑπηρετρίαι της κρατοῦσαι ἢ μὲν λαμπρὸν μανδύαν καὶ πολυτελεῆ χιτῶνα, ἢ δὲ βαρὺ κιβώτιον, ἢ δὲ φαγητὰ καὶ ἐρυθρὸν οἶνον.

Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ πλοῖον καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, τότε οἱ ἐκλεκτοὶ ναῦται ἔλαβον τὰ πράγματα ταῦτα μετὰ τῶν ζωοτροφιῶν καὶ τοῦ οἴνου, τὰ ἐτοποθέτησαν εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἔστρωσαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τάπητα καὶ λινοῦν σκέπασμα διὰ νὰ κοιμηθῇ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνερόχλητος. Τέλος εἰσῆλθεν οὗτος καὶ κατεκλίθη σιωπῶν, οἱ δὲ Φαίακες καθήμενοι κατὰ σειρὰν εἰς τὰς κωπηλατικὰς ἑδρας τῶν ἔλυσαν τὸ σχοινίον ἀπὸ τὴν διετρυπημένην πέτραν, ἔκλιναν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπληττον τὴν θάλασσαν διὰ τῶν κωπίων τῶν. Τότε ὕπνος βαθύς, γλυκὺς, διαρκής, ὅμοιος μὲ θάνατον, ἐπεχύθη ἐπὶ τῶν βλεφάρων τοῦ ἥρωος. Καθὼς εἰς τὴν πεδιάδα τεσσαρες ἄρρενες ἵπποι ἐζευγμένοι εἰς τὸ αὐτὸ ἄρμα καὶ παροτρυνόμενοι ὑπὸ τῶν πληγῶν τῆς μάστιγος πηδῶσιν ὑψηλὰ καὶ διατρέχουσιν ὀρμητικῶς τὸν δρόμον τῶν, οὕτως ἀνυψοῦτο ἡ πρύμνη, ὅπασθεν δὲ αὐτῆς τὰ πολυτάραχα σκοτεινὰ κύματα τῆς θαλάσσης ἠγείροντο μετὰ μανίας, τὸ δὲ πλοῖον ἔτρεχεν ἀδιακόπως ἀσφαλέστατα· οὔτε ὁ ἱέραξ, τὸ ταχύτατον τῶν πτηνῶν, θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ φθάσῃ, τόσον

τὸ πλοῖον τρέχον ἐλαφρὰ διέσχιζε τὰ κύματα τῆς θαλάσσης φέρον τὸν συνετὸν ὡς τοὺς θεοὺς βασιλέα ἐκείνον, τὸν ὑπὸ τοσοῦτων ταλαιπωριῶν δοκιμασθέντα ἐκείνον ἥρωά τοῦ ὁποῖου τὴν ψυχὴν πολλαὶ λύπαι καὶ βάσανοι εἶχον καταλάβει εἴτε πολεμοῦντα εἴτε διαπερῶντα τὰ ταραχώδη κύματα. Τὴν στιγμὴν δὲ ἐκείνην ἐκοιμᾶτο ἀφόβως, λησμονήσας ὅσα εἶχε πάθει.

Ὅτε ἐφάνη ὁ λαμπρότατος ἀστὴρ ὅστις πρὸ πάντων ἀναγγέλλει τὰς λάμπεις τῆς θυγατρὸς τῆς Αὐγῆς Ἡοῦς, τὸ πλοῖον ἔφθασεν εἰς τὴν ποθητὴν νῆσον.

Εἰς μέρος τι τῆς Ἰθάκης ὑπάρχει ὁ λιμὴν τοῦ Φόρκυνος, τοῦ θαλασσίου γέροντος· δύο ἀπόκρημνα ἀκρωτήρια, πρὸς τὸν λιμένα κλίνοντα, ὑπερασπίζουσιν αὐτὸν ἀπὸ τῆς μανίας τῶν μεγάλων κυμάτων καὶ τῶν ἡχηρῶν ἀνέμων, τὰ δὲ πλοῖα ὅσα εἰσέρχονται δύνανται νὰ σταθμεύσωσι καὶ χωρὶς νὰ δεθῶσι διὰ σχοινίων. Εἰς τὴν ἄκραν αὐτοῦ ὑψοῦται πυκνόφυλλος ἐλαία τῆς ὁποίας τὸ φύλλωμα κρύπτει ὠραιότατον σπήλαιον, σκοτεινὴν διαμονὴν ἀφιερωμένην εἰς τὰς Ναϊάδας. Εἰς τὸ ἄσυλον ἐκεῖνο, δροσιζόμενον ὑπὸ τῶν νυμάτων πηγῆς ἀστειρεύτου, ὑπάρχουσι κρατῆρες καὶ ἀμφορεῖς λίθινοι. Αἱ μέλισσαι ἀποθέτουσιν ἐκεῖ τὸ μέλι των καὶ ἐπὶ μεγάλων λιθίνων ὑφαντηρίων αἱ Νύμφαι ὑφαίνουσιν ὑφάσματα πορφυρὰ διεγείροντα τὸν θαυμασμὸν τοῦ θεατοῦ. Τὸ σπήλαιον ἔχει δύο εἰσόδους· ἡ μὲν πρὸς βορρᾶν κειμένη πατεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἡ δὲ πρὸς νότον ἀνήκει μᾶλλον εἰς τοὺς θεοὺς, καὶ οὔτε εἰσέρχονται δι' αὐτῆς οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' εἶναι ἡ ὁδὸς τῶν ἀθανάτων.

Ἡ ἐλαία καὶ τὸ σπήλαιον ἦσαν γνωστότατα εἰς τοὺς Φαίακας οἵτινες διευθύνθησαν ἐκεῖ, τὸ δὲ πλοῖον ἔπειτα ἐπροχώρησε ῥιφθὲν εἰς τὴν ξηρὰν κατὰ τὸ ἥμισυ, ὠθούμενον ὑπὸ χειρῶν τοιούτων κωπηλατῶν. Ἀποβάντες δὲ οὗτοι, πρῶτον μὲν μετέφερον τὸν εἰσέτι βαθέως κοιμώμενον Ὀδυσσεά καὶ τὸν ἀπέθεσαν ἐπὶ τῆς ἄρμου κεκαλυμμένον διὰ λαμπρῶν σκεπασμάτων καὶ λινῶν ὑφασμάτων μετεκόμισαν

ἔπειτα τοὺς θησαυροὺς τοὺς ὁποίους εἰς τὸ ἀνάκτορον οἱ ἔνδοξοι Φαίακες, ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῆς μεγαθύμου Ἀθηνᾶς, προσέφερον εἰς τὸν ἥρωα, καὶ τοὺς ἐπεσώρυσαν παράμερα τῆς ὁδοῦ εἰς τὰς ῥίζας τῆς ἐλαίας ἵνα μὴ τυχὸν διαβάτης τις τοὺς ἀφαιρέσῃ πρὶν ἐξυπνήσῃ ὁ Ὀδυσσεύς. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πατρίδα των.

Ἐν τούτοις ὁ Ποσειδὼν ἐνθυμήθη τὰς ἀπειλάς του κατὰ τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεύς καὶ ἠθέλησε νὰ ἐρευνήσῃ τοὺς σκοποὺς τοῦ Διός.

«Ζεῦ πάτερ, ποῖος λοιπὸν εἰς τὸ ἐξῆς μεταξὺ τῶν θεῶν θὰ μὲ τιμᾷ ἄφοῦ οἱ ἐκ τοῦ αἵματός μου καταγόμενοι Φαίακες μὲ περιφρονοῦσιν; Ἐνόμιζα ὅτι θὰ ὑπέβαλλον ἀκόμη τὸν Ὀδυσσεά εἰς πολλὰς δοκιμασίας πρὶν τὸν ἀφήσω νὰ ἐπανίδῃ τὴν οἰκίαν του, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τῷ ἐμποδίσω τὴν εἰς τὴν πατρίδα του ἐπιστροφὴν τὴν ὁποίαν σὺ ὁ ἴδιος ὑπεσχέθης καὶ ὠρκίσθης. Ἄλλ' οἱ Φαίακες οὗτοι κοιμώμενον ἡσύχως ἐπὶ ταχέος πλοίου τὸν μεταφέρουσι διὰ τοῦ πελάγους καὶ τὸν ἀπὲρβάλλουσιν εἰς τὴν Ἰθάκην δόντες αὐτῷ ἀναρίθμητα δῶρα, χαλκὸν, πολύτιμα ὑφάσματα, τόσα ὅσα οὐδέποτε θὰ ἠδύνατο νὰ μεταφέρῃ ἐκ τῆς Τρωάδος ἐὰν λαμβάνων τὸ μερίδιόν του ἐκ τῶν λαφύρων ἐπέστρεφε σῶος καὶ ἀβλαβής.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς.

»Φεῦ ! τί λέγεις, ἰσχυρὲ Πόσειδον ; οἱ θεοὶ οὐδόλως σὲ περιφρονοῦσι· θὰ ᾔτο δὲ ἐπικίνδυνον νὰ πληγόνῃ τις μὲ περιφρόνησιν τὸν πρωτογέννητον, τὸν ἄριστον τῶν ἀθανάτων. Ἐάν τις δὲ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, παραφερόμενος ἐκ τῆς ἰσχύος του καὶ τοῦ κράτους του, ἀρνεῖται νὰ σὲ τιμᾷ, εἰς σὲ ἐναπόκειται νὰ τὸν τιμωρήσῃς ἀκολούθως. Πράξον λοιπὸν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου, καὶ εὐχαρίστησον τὴν ψυχὴν σου.»

Πρὸς αὐτὸν ἔπειτα ἀπήντησεν ὁ συνταράσσων τὴν γῆν Ποσειδὼν.

«Κυρίαρχε τῶν νεφῶν Ζεῦ, θὰ ἐπραγματοποιῶν ἀμέσως αὐτὸ τὸ ὁποῖον λέγεις ἐὰν δὲν ἐφοβούμην καὶ ἀπέφευγα τὴν ὀργὴν σου. Ἡ ἐπιθυμία μου εἶναι νὰ καταποντίσω τὸ ὥραϊον

πλοῖόν των εἰς τὰ κύματα ἐπιστρέφον ἐκ τῆς Ἰθάκης, ἵνα εἰς τὸ μέλλον παύσῃ ὁ λαὸς οὗτος μεταφέρων τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς πατρίδας των· ἔπειτα δὲ θὰ κατακαλύψω τὴν πόλιν των διὰ μεγάλου ὄρους.»

Πρὸς τοῦτον πάλιν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς.

«Ἀγαπητέ μου ἀδελφε, νομίζω ὡς καὶ σὺ ὅτι τοῦτο εἶναι προτιμότερον· ἅμα ἐκ τῆς πόλεως διακρίνωσιν οἱ πολῖται τὸ πλοῖον, μετάβαλον αὐτὸ εἰς βράχον ἐντελῶς ἀπαράλλακτον μὲ πλοῖον διὰ νὰ καταλάβῃ τοὺς ἀνθρώπους μέγας θαυμασμός· ἔπειτα κατακάλυψον τὴν πόλιν των δι' ὑπερμεγέθους ὄρους.»

Ἄμα ἤκουσε ταῦτα ὁ συνταράττων τὴν γῆν Ποσειδὼν ὥρμησεν ἀμέσως πρὸς τὴν Σχερίαν ὅπου εἶναι οἱ Φαίακες καὶ ἐστάθη ἐκεῖ, τὸ δὲ πλοῖον, ὠθούμενον ταχέως ὑπὸ τῶν ἀνέμων, ἔφθασε πολὺ πλησίον. Τότε ὁ θεὸς τὸ ἐπλησίασεν, ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν βαρεῖαν χεῖρά του, τὸ μετέβαλεν εἰς λίθον, τὸ κατέστησεν ἀκίνητον καὶ ἀκολούθως ἀνεχώρησε. Τότε οἱ ἔνδοξοι θαλασσοπόροι Φαίακες ἀντήλλαξαν τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους καὶ εἶπον μεταξὺ των.

«Βαβαί! ποῖος λοιπὸν ἔδεσεν εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ἐλαφρὸν πλοῖόν μας;»

Ταῦτα ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους διότι ποσῶς δὲν ὑπώπτευον τί συνέβη. Τότε ὁ Ἀλκίνοος ἐδημηγόρησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.

«ὦ θεοί! ἰδοὺ λοιπὸν ἐπαληθεύουσαι αἱ ἀρχαῖαι προρρήσεις τοῦ πατρός μου ὅστις μοὶ ἔλεγε συχνάκις ὅτι ὁ Ποσειδὼν ἦτο ὠργισμένος ἐναντίον ἡμῶν διότι μεταφέρομεν ἀσφαλῶς καὶ ἀκινδύνως τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς πατρίδας των, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἡμέραν τινὰ ἐν ἐκ τῶν ἀρίστων πλοίων τῶν Φαιάκων, ἐπιστρέφον ἐκ μακρυνοῦ ταξειδίου, θὰ κατεποντίζετο εἰς τὰ ὀμιχλώδη κύματα καὶ ὅτι μέγιστον ὄρος θὰ κατεκάλυπτε τὴν πόλιν μας. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ λόγοι τοῦ γέροντος, καὶ τώρα ὅλα ταῦτα πραγματοποιοῦνται. Ἄλλ' ἔλ-

θετε νὰ πράξωμεν ὅλοι ὅ,τι θὰ εἶπω. Εἰς τὸ ἐξῆς μὲν ἄς παύσωμεν ἀποστέλλοντες τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς πατρίδας των, οἷοσδ' ἦτοτε καὶ ἂν ἦτο ἐκεῖνος ὅστις ἤθελεν ἔλθει εἰς τὴν πόλιν μας· πρὸς τιμὴν δὲ τοῦ Ποσειδῶνος ἄς θυσιάσωμεν δώδεκα ταύρους ἐκλεκτοὺς, ἴσως μὲ τοῦτο μᾶς εὐσπλαγχνισθῇ καὶ δὲν κατακαλύψῃ τὴν πόλιν μας μὲ ὑπερμέγεθες ὄρος.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Φαίακες φοβηθέντες ἡτοίμαζον τοὺς ταύρους, ἐνῶ οἱ ἡγεμόνες καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ λαοῦ, ὄρθιοι πέριξ τοῦ βωμοῦ, προσηύχοντο εἰς τὸν θεὸν Ποσειδῶνα.

Ὁ δὲ θεὸς Ὀδυσσεὺς κοιμώμενος ἐπὶ τῆς γῆς τῆς πατρίδος του ἐξύπνησε. Μετὰ τοσοῦτον πολυχρόνιον ἀπουσίαν δὲν τὴν ἀνεγνώρισε, διότι ἡ Ἀθηνᾶ τὸν περιεκάλυπτε δι' ὁμίχλης διὰ νὰ μένῃ καὶ αὐτὸς ἀγνώριστος μέχρις οὗ τὸν πληροφορήσῃ περὶ παντὸς πράγματος. Δὲν ἤθελε δὲ νὰ μάθωσι τὴν ἐπιστροφὴν του ἡ σύζυγός του, οἱ φίλοι του, οἱ συμπολιταὶ του πρὶν τιμωρῆσῃ τὴν αὐθάδειαν τῶν μνηστήρων. Τὰ πάντα λοιπὸν ἐφαίνοντο εἰς τὸν βασιλέα ὑπὸ ἄλλοιαν μορφήν, αἱ ὁδοί, ὁ λιμὴν, οἱ ὑψηλοὶ βράχοι, τὰ χλοερὰ δένδρα. Ἡγέρθη, εἶδε τὴν πατρίαν γῆν καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ, διὰ τῆς ἰσχυρᾶς δὲ χειρὸς του ἐκτύπησε τοὺς μηρούς του στενάζων καὶ εἶπε.

«Φεῦ ! ποῦ εἶμαι ; ποῖοι ἄνθρωποι κατοικοῦσι τὴν γῆν ταύτην ; Εἶναι ὑπερήφανοι, ἄγριοι, ἄδικοι ; ἢ εἶναι φιλόξενοι καὶ φοβοῦνται τοὺς θεοὺς ; Ποῦ νὰ φέρω τοὺς πολλοὺς τούτους θησαυρούς ; ποῦ θὰ πλανηθῶ καὶ ἐγὼ αὐτός ; Διατὶ οἱ Φαίακες δὲν μὲ ἔλαβον ἀπ' ἐδῶ ; Θὰ κατέφευγον ἴσως πρὸς τινὰ ἄλλον ἐκ τῶν ἰσχυρῶν βασιλέων ὅστις θὰ ἐξησφάλιζε τὴν ἐπιστροφὴν μου. Μήπως ἡξεύρω τῶρα ποῦ νὰ σταθῶ, ἢ ποῦ νὰ ἐγκαταλείψω τὰ πλούτη μου διὰ νὰ μὴ μοῦ τὰ ἀρπάσωσιν ἄλλοι. ὦ θεοί ! ἦσαν λοιπὸν ἀπατεῶνες καὶ ἄδικοι οἱ ἀρχηγοὶ καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων οἵτινες μὲ ἀπέθεσαν ἐπὶ ἀγνώστου γῆς ἀφοῦ μὲ ὑπεσχέθησαν νὰ μὲ ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν μακρόθεν ὁρατὴν Ἰθάκην ; Τιμώ-

ρησον αὐτοὺς, ὦ Ζεῦ, ἰσχυρὲ θεὲ τῶν ἱκετῶν, ὅστις ἐφορεῖ-
εις ἐπὶ τῶν θνητῶν καὶ τιμωρεῖς τοὺς ἀδικοῦντας, Ἄλλ' ἄς
μετρήσω τοὺς θησαυροὺς τούτους καὶ ἄς ἴδω ἐὰν φεύγοντες
μοῦ ἐκράτησαν κανένα ἐπὶ τοῦ κοίλου πλοίου.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἥρως ἠρίθμησε τοὺς περικαλλεῖς τρίποδας,
τοὺς λέβητας καὶ τὰ ἐκ θαυμασίου ὑφάσματος ἐνδύματα.
Οὐδὲν ἔλειπεν, ἀλλ' αὐτὸς ἔκλαιε τὴν γῆν τῆς πατρίδος τοῦ
καὶ ἐκυλίστο στενάζων ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς πολυταράχου
θαλάσσης, ὅτε ἡ Ἀθηνᾶ τὸν ἐπλησίασε λαβοῦσα τὴν μορ-
φὴν νέου ἀνδρὸς βόσκοντος πρόβατα. Τὰ μέλη της ἦσαν τρυ-
φερὰ ὡς τῶν υἱῶν τῶν βασιλέων, ἐπὶ δὲ τῶν ὤμων της
εἶχε πολύπτυχον ἔνδυμα πλουσίως ὑφασμένον, ὑπὸ τοὺς
λαμπροὺς πόδας της εἶχε σανδάλια καὶ εἰς τὴν χεῖρα ἐκρά-
τει ἀκόντιον. Ὁ ἥρως εὐφρανθεὶς ἐπὶ τῇ θεᾷ αὐτῆς τῇ ἀπέ-
τεινε τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους.

«ὦ φίλε, ἐπειδὴ σὲ πρῶτον ἀπήντησα ἐπὶ τῆς παραλίας
ταύτης, χαῖρε καὶ πλησιάζων με μὴ φερθῆς ἐχθρικῶς, ἀλλὰ
σῶσον μὲν ταῦτα, σῶσον δὲ καὶ ἐμὲ, διότι σὲ ἱκετεύω ὡς
θεὸν καὶ προσπίπτω εἰς τὰ γόνατά σου. Ἄλλ' εἰπέ μοι εἰ-
λικρινῶς, καὶ μὴ μὲ ἀφήσης νὰ ἀγνοῶ ποῖα εἶναι ἡ χώρα
αὕτη καὶ ποῖοι θνητοὶ τὴν κατοικοῦσιν· εἶναι μακρόθεν κα-
ταφανής; ἢ μήπως εἶναι ἄκρα παχείας καὶ εὐφόρου ἡπείρου
φθάνουσα μέχρι τῆς θαλάσσης;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ.

«Ξένε, βεβαίως εἶσαι παράφρων ἢ ἡλθες ἀπὸ πολὺ μακρὰν
διὰ νὰ μὲ ἐρωτᾷς περὶ τῆς γῆς ταύτης, ἥτις δὲν εἶναι εἰς
τόσον βαθμὸν ἄγνωστος, διότι πολλοὶ ἤκουσαν τὴν δοξαν
της, καὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες κατοικοῦσιν ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ
τὸν ἥλιον καὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες κατοικοῦσιν ἐκ τοῦ ἄλλου
μέρους πρὸς τὴν σκοτεινὴν δύσιν. Ἐὰν ἦναι πετρώδης, ἐὰν
δὲν τρέφῃ ἵππους, εἶναι ὁμῶς εὐφορος ἐν τῇ μετρίᾳ αὐτῆς
ἐκτάσει, διότι παράγει ἄφθονον αἶτον καὶ οἶνον γονιμα-
ποιοιμένους ὑπὸ τῶν συνεχῶν βροχῶν καὶ τῆς ἀναψυ-
κτικῆς δρόσου. Οὐδενὸς ἄλλου τόπου τὰ βοσκήματα εἰ-

ναι προσφιλέστερα εἰς τὰς αἵγας καὶ τὰς δαμάλεις. Τὰ δάση αὐτῆς περιέχουσι παντοῖα δένδρα, καὶ ἀστείρευτοι πηγαὶ ποτίζουσι τὰς κοιλάδας αὐτῆς. Τὸ ὄνομά της, ὦ ξένε, ἔφθασε μέχρι τῶν τρωϊκῶν πεδίων, καὶ ἐπὶ τῶν παραλίῳν ἐκείνων τὰ ὅποια ὡς λέγουσιν ἀπέχουσι πολὺ ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας, εἶναι γνωστὸν τὸ ὄνομα τῆς Ἰθάκης.»

Ταῦτα εἶπεν, οὗτοι δὲ οἱ λόγοι εὐχαρίστησαν τὸν θεῖον καὶ πολυπαθῆ Ὀδυσσεά, ὅστις ἤκουσε μετὰ παραφορᾶς τὸ ὄνομα τῆς ἀγκλητῆς πατρίδος τοῦ ἐξερχόμενον τῶν χειλέων τῆς θυγατρὸς τοῦ μεγάλου Διὸς Παλλάδος· ἀπέτεινε λοιπὸν τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους πρὸς τὴν Ἀθηναῖν διαστρέφων τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀρχίζων τὴν διήγησιν ἀντιστρέφως διότι ἀνεκύλιε πάντοτε ἐν τῷ στήθει τοῦ πολύτροπα σχεδία.

«Καὶ ἐγὼ ὡσαύτως εἰς τὴν εὐρύχωρον καὶ μακρυνὴν νῆσον τῆς Κρήτης, ἤκουσα νὰ ὁμιλῶσι περὶ τῆς Ἰθάκης. Εἰς τὴν χώραν ταύτην λοιπὸν ἔφθασα μὲ τοὺς θησαυροὺς μου, ἐκ τῶν ὁποίων ἄφησα ἄλλους τόσους εἰς τὰ τέκνα μου, διότι ἔφυγα ἀπὸ τὴν πατρίδα μου ὅπου ἐφόνευσα τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Ἰδομενέως, τὸν ὠκύποδα Ὀρσίλοχον, τὸν ἐλαφρότερον ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησε νὰ λάβω μέρος ἐκ τῶν λαφύρων τῆς Τρωάδος, μολονότι πολὺ ἀπέφερα χάριν αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ἐπὶ τῶν φοβερῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης. ἠθέλησε δὲ νὰ μὲ στερήσῃ τούτων διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐγὼ ὑπηρέτουν εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον οὐχὶ ὑπακούων εἰς τὸν πατέρα τοῦ ἀλλ' ἔχων τὴν ἀρχηγίαν ἄλλων πολομιστῶν. Ἐνῷ λοιπὸν ἐπέστρεφεν ἐκ τῶν ἀγρῶν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἓνα μόνον σύντροφον, ἐγὼ ἐνεδρεύσας πλησίον τῆς ὁδοῦ τὸν διετρύπησα διὰ τοῦ χαλκίνου ἀκοντίου μου. Ἡ σκοτεινὴ νύξ ἐκάλυπτε τὸν οὐρανὸν καὶ οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων μᾶς εἶδε· τὸν ἐφόνευσα ἀπαρατήρητον, καὶ εὐθὺς ἅμα τῷ ἀφῆρσα τὴν ζωὴν, κατέβην εἰς πλοῖον καὶ παρεκάλουν τοὺς εὐγενεῖς Φοίνικας δούς εἰς αὐτοὺς ἀνάλογον μερίδα ἐκ τῶν θησαυρῶν μου καὶ ἱκετεύων αὐτοὺς νὰ μὲ ἀποβιβάσωσιν εἰς τὴν Πύλον ἢ εἰς τὴν θείαν

Ἥλιδα ὅπου βασιλεύουσιν οἱ Ἑπειοί. Ἀλλ' οἱ ὀρμητικοὶ ἄνεμοι τοὺς ἀπώθησαν ἐκεῖθεν μὲ ὅλας τὰς προσπαθείας των, διότι δὲν ἤθελον νὰ μὲ ἀπατήσωσι. Κατὰ τὴν νύκτα περιπλανηθέντες ἐφθάσαμεν ἐνταῦθα· μὲ πολὺν δὲ κόπον εἰσήλθομεν εἰς τὸν λιμένα κωπηλατοῦντες, οὐδὲ ἐνθυμήθημεν νὰ δειπνήσωμεν, μολονότι πολλὴν εἴχομεν ἀνάγκην νὰ φάγωμεν· ἀλλ' ἀποβάντες ὡς ἔτυχεν ἐπέσαμεν ἐπὶ τῆς παραλίας, καὶ ὁ γλυκὺς ὕπνος μὲ κατέλαβε πολὺ κεκμηκότα. Ἐν τούτοις οἱ φοῖνικες ἀπεδίβασαν ἐκ τοῦ πλοίου τὰ πλούτη μου καὶ τὰ ἀπέθεσαν πλησίον μου ἐπὶ τῆς ἄμμου. Καὶ οὗτοι μὲν εἰσελθόντες πάλιν εἰς τὸ πλοῖόν των ἔπλευσαν πρὸς τὴν ὑπερήφανον Σιδῶνα, ἐγὼ δὲ ἔμεινα ἐδῶ μὲ καρδίαν κατατεθλιμμένην.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐμειδίασε δὲ ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ καὶ θωπεύσασα αὐτὸν διὰ τῆς χειρὸς ἔλαβε τὸ σχῆμα ὠραίας γυναικὸς μεγαλοπρεποῦς, ἱκανῆς περὶ τὰ γυναικεῖα ἔργα καὶ τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους.

«Πόση ἐπιτηδεϊότης θὰ ἐχρειάζετο καὶ εἰς θεὸν ἀκόμῃ διὰ νὰ σὲ ὑπερβῇ κατὰ τὰ στρατηγήματα! Κακὲ, πολὺ γινώμε, ἄπληστε εἰς δόλους, ἐπέπρωτο λοιπὸν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πατρίδα σου νὰ μὴ ἀπομάθῃς τοὺς ἀπατηλοὺς λόγους· οἷτινες σοὶ εἶναι προσφιλεῖς εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς σου. Ἀλλὰ μετὰξὺ μας ἅς παύσωσιν αἱ τοιαῦται περιστροφαί, διότι αὗται μᾶς εἶναι ὁμοίως γνωσταί. Ἐὰν σὺ ὑπερβαίνῃς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὴν σύνεσιν καὶ τὴν εὐγλωττίαν, ἐγὼ ὅμως εἶμαι ὀνομαστὴ μετὰξὺ τῶν θεῶν διὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν σοφίαν μου. Ἀλλὰ πῶς δὲν ἀνεγνώρισες τὴν θυγατέρα τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶν, ἥτις πάντοτε εἰς ὅλας τὰς δεινὰς περιπετείας σου εὐρίσκομαι πλησίον σου καὶ σὲ φυλάττω· ἐσχάτως δὲ ἀκόμῃ σὲ ἔκαμα ἀγαπητὸν εἰς τοὺς Φαίακας. Ἦλθον ἐδῶ διὰ νὰ σκεφθῶμεν ὁμοῦ καὶ νὰ κρύψωμεν τοὺς θησαυροὺς τοὺς ὁποίους κατὰ τὴν ἀναχώρησίν σου καὶ διὰ τῶν ἐμπνεύσεών μου σοὶ ἐδώρησαν οἱ ἐνδοξοὶ Φαίακες. Θὰ σοὶ εἴπω ἐπίσης ὅτι τὸ πεπρωμένον θέλει νὰ ὑποστῇς ἀκόμῃ

πολλὰ βάσανα εἰς τὸ λαμπρὸν ἀνάκτορόν σου. Ὑπόκυφον εἰς τὴν ἀνάγκην· μὴ φανερώσης εἰς κανένα τὰς περιπλανήσεις σου καὶ τὴν ἀφίξίν σου, μήτε εἰς ἄνδρα μήτε εἰς γυναῖκα, ἀλλ' ὑπόμενον ἐν σιωπῇ τὰς πολλὰς σου λύπας καὶ τὰς προσβολὰς τῶν βιαίων ἀνθρώπων.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.

α³ Ω θεὰ, εἶναι δύσκολον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς μᾶλλον πεπειραμένους ἀνθρώπους νὰ σὲ ἀναγνωρίσωσιν ὅταν τοὺς πλησιάζῃς, διότι λαμβάνεις ὅλας τὰς μορφάς. Δὲν ἀγνοῶ ὅτι ἄλλοτε ἦσο δι' ἐμὲ εὐνοϊκωτάτῃ, ὅταν εἰς τὰ πεδία τῆς Τρωάδος οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐπολέμουν. Ἀλλ' ἀφότου ἐξεπορθήσαμεν τὴν ὑψηλὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, ἀφότου εἰσῆλθομεν εἰς τὰ πλοῖα καὶ θεός τις ἐναντίος διεσκόρπισε τὰ πλοῖά μας, δὲν σὲ εἶδον πλέον, ὦ κόρη τοῦ Διός· ποτὲ δὲν ἤσθάνθην ἐπὶ τοῦ πλοίου μου τὴν παρουσίαν σου διὰ νὰ ἀποτρέψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὰς δυστυχίας. Μὲ καρδίαν δὲ κατεσπαράγμένην ἐπλανώμην πάντοτε μέχρις οὗ οἱ θεοὶ μὲ ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ τὰ βάσανα καὶ τὰ δυστηχήματα. Τέλος μεταξὺ τῶν πλουσίων Φαιάκων μὲ ἐνεθάρρυνες διὰ τῶν λόγων σου καὶ μὲ ὠδήγησες μόνη σου εἰς τὴν πόλιν. Τώρα δὲ ἐξορκίζων σε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρός σου σὲ καθικετεύω, διότι δὲν πιστεύω ἀκόμη ὅτι ἔφθασα εἰς τὴν Ἰθάκην, ἀλλὰ νομίζω ὅτι εὐρίσκομαι εἰς ἄλλην τινὰ χώραν καὶ ὅτι ὅσα λέγεις τὰ λέγεις ἐμπαικτικῶς διὰ νὰ ἀπατήσῃς τὰς φρένας μου. Σὲ ἐξορκίζω λοιπόν, εἰπέ μοι ἐὰν ἔφθασα τῶντι εἰς τὴν φιλιτάτην πατρίδα μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη εὐθύς ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖ.

α Πάντοτε τοιαύτην σκέψιν ἔχεις εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ δὲν δύναμαι νὰ σὲ ἐγκαταλίπω εἰς τὴν δυστυχίαν σου, σὲ τὸν τοσοῦτον εὐγλωττον, τὸν τοσοῦτον ὀξύδερκῃ, τὸν τοσοῦτον συνετόν. Τίς ἄλλος ἄνθρωπος, ἐπιστρέφων μετὰ τοσαύτην μακρὰν περιπλάνησιν, δὲν θὰ διεφλέγετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἰδῇ εἰς τὸ ἀνάκτορόν του τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ τέκνα του; Σὺ ὅμως πρὶν γνωρίσῃς καὶ διηγηθῇς θέλεις

νὰ δοκιμάσης τὴν Πηνελόπην ἥτις ἐξακολουθεῖ νὰ μένῃ κε-
κλεισμένη εἰς τὰ μέγαρά σου ὅπου διέρχεται τὰς ἡμέρας
καὶ τὰς νύκτας κλαίουσα καὶ στενάζουσα. Ἐγὼ περὶ τού-
του οὐδέποτε ἀμφίβαλλον, ἤξευρα δὲ ἐν τῇ ψυχῇ μου ὅτι
θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου ἀφοῦ ἀπολέσῃς ὅλους
τοὺς συντρόφους σου· ἀλλὰ δὲν ἤθελον νὰ ἀντιπράξω εἰς τὸν
ἀδελφὸν τοῦ πατρός μου Ποσειδῶνα, ὅστις σὲ ἐμίσει ἐν τῇ
καρδίᾳ του διότι ἐτύφλωσες τὸν υἱόν του τὸν ἀγαπητόν.
Τώρα θὰ σοὶ δεῖξω τὰς τοποθεσίας τῆς Ἰθάκης, καὶ αἱ ἀμ-
φιβολίαι σου θὰ διαλυθῶσιν. Ἴδου ὁ λιμὴν τοῦ Φόρκυνος,
τοῦ θαλασσίου γέροντος· ἰδοὺ, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ λιμένος,
ἡ πυκνὴ ἐλαία, καὶ ὑπὸ τὸ φύλλωμα αὐτῆς τὸ τερπνὸν σπή-
λαιον, ἡ σκοτεινὴ διαμονὴ ἡ ἀφιερωμένη εἰς τὰς Ναϊάδας.
Εἶναι τὸ θολωτὸν ἐκεῖνο σπήλαιον ὅπου συχνάκις ἐθυσιάσας
εἰς τὰς Νύμφας ἐντελεῖς ἐκατόμβας· ἰδοὺ δὲ καὶ τὸ ὄρος
Νήριτον κατὰφυτον ὑπὸ δένδρων.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ θεὰ διέλυσε τὴν ὀμίχλην καὶ ἡ γῆ πα-
ρουσιάσθη· εὐφράνθη δὲ ἐπομένως ὁ θεὸς καὶ πολυπαθὴς
Ὀδυσσεὺς καὶ ἐθεώρει παραφόρως τὴν γῆν τῆς πατρίδος του
τὴν ὅποιαν ἡσπίασθη ἐπανειλημμένως. Εὐθύς δὲ τότε, ἀνα-
τείνας τὰς χεῖρας, ἀπέτεινε πρὸς τὰς νύμφας τὰς εὐχάς του.

«ὦ κόραι τοῦ Διὸς Ναϊάδες, δὲν ἐπίστευον πλέον νὰ
σᾶς ἐπανίδω· σᾶς χαιρετίζω λοιπὸν καὶ σᾶς ἀπευθύνω τὰς
ἐγκαρδίους μου εὐχάς· θέλω δὲ σᾶς προσφέρει, ὥς καὶ ἄλ-
λοτε, εὐγενῇ δῶρα, ἐὰν ἡ κόρη τοῦ Διὸς μὲ χάριση ζῶην
καὶ ὁ υἱός μου αὐξάνῃ ἡλικιούμενος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναΐ.

«Θάρρει καὶ παῦσε ἔχων εἰς τὴν ψυχὴν σου τοιαύτας
φροντίδας· ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἅς σπεύσωμεν νὰ κρύψωμεν εἰς
τὸ μυστικὸν καταφύγιον τοῦ θεοῦ σπηλαίου τὰ πλούτη
σου διὰ νὰ σοὶ μείνωσιν ἐξησφαλισμένα, ἔπειτα δὲ ἅς συσκε-
φθῶμεν τί μᾶς μένει νὰ πράξωμεν.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ θεὰ εἰσῆλθεν εἰς τὸ σκοτεινὸν σπήλαιον
καὶ ἐζήτησε τὴν μᾶλλον ἀπόκρυφον γωνίαν. Ἐν τούτοις ὁ

Ὀδυσσεὺς ἔσπευσε νὰ μεταφέρῃ ἐκεῖ τὸν χρυσόν, τὸν ἀκαμπτον χαλκὸν καὶ τὰ πλούσια ἐνδύματα τὰ ὅποια τῷ προσέφερον οἱ Φαίακες. Ἀφοῦ δὲ οὗτος τὰ ἐτοποθέτησεν, ἡ θεὰ ἔθεσε λίθον πρὸς τῆς θύρας. Καθήσαντες ἔπειτα παρὰ τὰς ρίζας τῆς ἱερᾶς ἐλαίας συνεσκέφθησαν πῶς νὰ ἐξολοθρεύσωσι τοὺς βιαίους καὶ αὐθάδεις μνηστήρας· πρώτη δὲ ὠμίλησεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναΐ.

«Εὐγενῇ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, σκέφθητι τίνι τρόπῳ θὰ τιμωρήσῃς τοὺς αὐθάδεις μνηστήρας οἵτινες ἀπὸ τριῶν ἐτῶν φέρονται ὡς κύριοι εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἀξιούσι νὰ λάβωσιν εἰς γάμον τὴν θεῖαν σύζυγόν σου, καὶ προσφέρουσιν αὐτῇ δῶρα. Ἄλλ' ἡ Πηνελόπη, μὲ ψυχὴν πάντοτε τεθλιμμένην διὰ τὴν ἀπουσίαν σου, δίδει μὲν εἰς ὅλους ἐλπίδας, ὑπόσχεται εἰς ἓνα ἕκαστον καὶ τοῖς πέμπει μηνύματα ὁ νοῦς της ὅμως ἄλλα φρονεῖ.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς.

«ὦ θεοί! βεβαίως ἐὰν δὲν μὲ ἔλεγετε ταῦτα καταλεπτῶς, θὰ ἐθυσιαζόμεν εἰς τὸ ἀνάκτορόν μου ὅπως ἐθυσιάσθῃ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνων. Εὐδόκησον λοιπὸν καὶ ἐπινόησον σχέδιόν τι διὰ νὰ τοὺς ἐκδικηθῶ. Μείνον πλησίον μου διὰ νὰ ἐμπνέῃς εἰς τὴν καρδίαν μου θεῖον θάρρος ὅπως ὅτε ἐκυριεύσαμεν τὰς ὠραίας ἐπάλξεις τῆς Τρωάδος. ὦ Ἀθηναΐ! ἐὰν μὲ προστατεύσῃς ἀκόμη μὲ τὸν αὐτὸν ζῆλον, δὲν θὰ διστάσω, ὦ σεβαστὴ θεὰ, νὰ πολεμήσω μὲ τὴν βοήθειάν σου καὶ ἐναντίον τριακοσίων ἀνδρῶν.»

Πρὸς αὐτὸν ἔπειτα ἀπήντησεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναΐ.

«Ναί, θὰ ἦμαι πλησίον σου, καὶ δὲν θὰ σὲ χάσω ἀπὸ τὰ βλέμματά μου κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐνεργείας· προβλέπω δὲ ὅτι οὐκ ὀλίγοι ἐκ τῶν μνηστέρων τούτων οἵτινες τρώγουσι τὰ πλούτη σου θὰ μιάνωσιν ἀφθόνως τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ αἵματός των καὶ τοῦ ἐγκεφάλου των. Ἀλλὰ πρῶτον πρέπει νὰ σὲ καταστήσω ἀγνώριστον εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· θὰ ρυτιδῶσω τὸ λεπτὸν δέρμα σου εἰς τὰ εὐλύγιστα μέλη σου, θὰ ἐξαλείψω τὴν ξανθὴν σου κόμην, θὰ σὲ ἐν-

δύσω μὲ τὰ ῥάκη ταῦτα ἅτινα καθιστῶσι τὸν φέροντα αὐ-
τὰ ἀποστροφῆς ἄξιον εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ θὰ ἀπονεκρώσω
τοὺς ἄλλοτε τοσοῦτον ὠραίους ὀφθαλμούς σου. Καὶ τότε
θὰ φανῆς ὡς ἄθλιος ἐπαίτης εἰς τοὺς μνηστῆρας, εἰς τὴν
σύζυγόν σου καὶ εἰς τὸν υἱὸν τὸν ὅποῖον ἄφησες εἰς τὸ ἀνά-
κτορόν σου. Οὕτως ἔχων μετὰβηθὶ πρῶτον εἰς τὸν χοιρο-
βοσκόν σου ὅστις ἀγαπᾷ καὶ σέ, καὶ τὸν υἱόν σου, καὶ τὴν
συνετὴν Πηνελόπην. Θὰ τὸν εὕρῃς πλησίον τῆς ἀγέλης του
ἣτις οὐ μακρὰν τοῦ βράχου τοῦ Κόρακος καὶ τῆς κρήνης
Ἀρεθούσης παχύνεται βόσκουσα τὴν θρεπτικὴν βάλανον
καὶ πίνουσα τὸ θολὸν ὕδωρ. Μείνον πλησίον του καὶ ἐρώτα
αὐτὸν λεπτομερῶς περὶ πάντων μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς μου
ἐκ Σπάρτης ὅπου θὰ μεταβῶ διὰ νὰ προσκαλέσω τὸν Τη-
λέμαχον· διότι ὁ ἀγαπητὸς υἱός σου, Ὀδυσσεύς, ἀπῆλθεν εἰς
τὴν εὐρύχωρον Λακεδαιμόνα, πρὸς τὸν ξανθὸν Μενέλαον διὰ
νὰ ἐρωτήσῃ περὶ σοῦ καὶ μάθῃ ἐὰν ὑπάρχῃς ἀκόμῃ.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς,

«Διατὶ λοιπὸν δὲν τὸν καθυσύχασες, σὺ ἥτις γνωρίζεις
τὰ πάντα ; ἢ μήπως ἠθέλησες περιπλανώμενος καὶ αὐτὸς
ἐπὶ τῆς ἀκενώτου θαλάσσης νὰ πάσχη σκληρὰς δοκιμα-
σίας, καθ' ὅν καιρὸν οἱ ξένοι τρώγουσι τὰ ὑπάρχοντά του ;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἔπειτα ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀ-
θηνᾶ.

«Μὴ φροντίζῃς διὰ τὸν υἱόν σου, διότι ἐγὼ ἡ ἰδία τὸν ὠδή-
γησα διὰ νὰ τὸν δοξάσῃ τὸ ταξίδιον τοῦτο· ἐπομένως κανέ-
να κίνδυνον δὲν διατρέχει καὶ τώρα κάθηται ἡσυχος εἰς τὰ
μέγαρά τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως ἔχων τὰ πάντα ἐν ἀφθονίᾳ.
Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι οἱ νεαροὶ μνηστῆρες, εἰσελθόντες
εἰς μέλαν πλοῖον, ἐνεδρεύουσι τὴν ἐπιστροφὴν του καὶ μελε-
τῶσι τὸν ὄλεθρόν του πρὶν ἐπανίδῃ τὴν πατρίδα του, ἀλ-
λὰ δὲν πιστεύω νὰ ἐπιτύχωσι· πρὶν τούτου ἡ γῆ θὰ κα-
λύψῃ ἀρκετοὺς ἐκ τῶν αὐθαδῶν τούτων οἵτινες τὰ ὑπάρ-
χοντά σου καταβροχθίζουσι.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ Ἀθηνᾶ ἤγγισεν αὐτὸν διὰ ῥάβδου καὶ

ἀμέσως τὸ λεπτοφυὲς δέρμα του ἐρρύτιδῶθη, τὰ μέλη του ἐκυρτώθησαν, ἡ ξανθὴ κόμη του ἐξηφανίσθη, ὅλον τὸ σῶμά του ἔφερε τὰ σημεῖα τοῦ ἐσχάτου γήρατος, καὶ οἱ τοσοῦτον ὠραῖοι ἄλλοτε ὀφθαλμοὶ του ἀπενεκρώθησαν· τὸν ἐνέδυσεν δὲ μὲ ἄθλιον ῥάκος καλύπτον χιτῶνα ῥυπαρὸν, κατεσχισμένον καὶ πλήρη στιγμάτων· τέλος, ἀντὶ χλαίνης, ἡ θεὰ τὸν περιεκάλυψε μὲ ἄτριχον δέρμα μεγάλης ἐλάφου, καὶ τῷ ἔδωκε βακτηρίαν καὶ ἄθλιαν πήραν προσηρτημένην εἰς τοὺς ὤμους του διὰ χονδροῦ σχοινοῦ.

Ταῦτα συσκεφθέντες καὶ ἀποφασίσαντες ἀπεχωρίσθησαν· καὶ ἡ μὲν θεὰ ἀπῆλθεν εἰς τὴν μεγάλην Λακεδαίμονα πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ὀδυσσεύος.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ε.

Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἀπομακρυνθεὶς τοῦ λιμένος εἰσῆλθεν εἰς τραχεῖαν ἀτραπὸν διὰ τῶν ὑψηλῶν λόφων ὅπου ἡ Ἀθηναίᾳ τῷ εἶχεν εἰπεῖ ὅτι εὕρισκετο ὁ ἄριστος χοιροβοσκός του, ὁ προθυμότερος τῶν ὑπερετῶν τοὺς ὁποίους ἄλλοτε εἶχεν ἀγοράσει καὶ οἵτινες ἐφρόντιζον διὰ τὰ κτήματα τοῦ κυρίου των.

Τὸν εὔρε δὲ καθήμενον εἰς τὸν πρόδομον εἰς τὸ μέρος ὅπου ὑπῆρχον ὠραῖοι καὶ μεγάλοι σταῦλοι μεμονωμένοι τοὺς ὁποίους ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ βασιλέως καὶ ἄνευ τῆς βοηθείας τῆς κυρίας του ἡ τοῦ σεβασμοῦ Λαέρτου ὁ χοιροβοσκὸς ὠκοδόμησεν ἐκ λίθων πελεκητῶν καὶ περιέφραξε διὰ θάμνων ἀκανθωδῶν. Ἐξωτερικῶς ὠχύρωσεν αὐτοὺς διὰ πασσάλων πυκνῶν καὶ πολλῶν, περικόψας τὸ μέλαν τῆς δρυὸς· εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς αὐλῆς ὑψοῦντο, οἱ μὲν μετὰ τοὺς δὲ, δώδεκα σταῦλοι ὅπου κατεκλίνοντο οἱ χοῖροι, ἕκαστος δὲ αὐτῶν περιέκλειε πεντήκοντα θηλείας ἐγκύους ἐξηπλωμένας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Οἱ ἄρρῆνες ἐκοιμῶντο ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ἦσαν

ὀλιγώτεροι, διότι οἱ εὐγενεῖς μνηστῆρες τοὺς ἔτρωγον καὶ καθ' ἑκάστην ὁ χοιροβοσκὸς τοῖς ἔπεμπε τὸν ἄριστον ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων καὶ παχυτέρων, εἶχον μείνει δὲ τριακόσιοι ἐξήκοντα. Πέριξ αὐτῶν ἐφύλασσαν τέσσαρες κύνες ὅμοιοι μὲ ἄγρια θηρία καὶ ἐτρέφοντο ὑπὸ τοῦ ἀρχιποιμένου Εὐμαίου. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν οὗτος ἔκοπτε σανδάλια περὶ τοὺς πόδας του ἐκ δέρματος βοῦς καλῶς κεχρωματισμένου, οἱ δὲ ἄλλοι ὑπηρεταὶ ἦσαν διεσπαρμένοι ἐν τῇ νήσῳ μὲ τὰς ἀγέλας τῶν χοίρων. Ἦσαν τρεῖς, διότι ὁ τέταρτος ἐξ ἀνάγκης εἶχεν ὑπάγει εἰς τὴν πόλιν φέρων πρὸς τοὺς ὑπηρεφάνους μνηστῆρας τὸν κάλλιστον χοῖρον διὰ νὰ τὸν θυσιάσωσιν οὗτοι καὶ χορτάσωσι τὴν ψυχὴν των διὰ τῶν τρυφερῶν κρεάτων του.

Ἄμα οἱ κύνες εἶδον τὸν Ὀδυσσεά ὥρμησαν κατ' αὐτοῦ ὕλακτοῦντες, ὁ δὲ ἥρως, φρονίμως ποιῶν, ἐκάθησεν, ἡ δὲ βακτηρία του ἔπεσεν ἐκ τῆς χειρός του. Ἴσως ἐν τούτοις πρὸ τοῦ σταύλου του ἤθελε τῷ συμβῇ δυστύχημά τι, ἀλλ' ὁ χοιροβοσκὸς ἔδραμε μεθ' ὅλης τῆς ταχύτητος τῶν ποδῶν του, ὥρμησεν ἔξω τοῦ προδόμου, ἀφῆκε κατὰ γῆς τὸ βόειον δέρμα, ἐκάλεσε μεγαλοφῶνως τοὺς κύνας του, ἐδίωξεν αὐτοὺς διὰ λιθοβολημάτων, καὶ εἶπεν εἰς τὸν βασιλέα.

ἌΩ γέρον! ὀλίγον ἔλειψε νὰ σὲ κατασπαράξωσιν οἱ κύνες οὗτοι καὶ νὰ προσετρίβητο εἰς ἐμὲ μέγα ὄνειδος· οἱ θεοὶ ἐν τούτοις πολλὰ ἄλλα μοι ἔδωκαν βάσανα καὶ δυστυχήματα. Κατοικῶ ἐδῶ μὲ καρδίαν συντετριμμένην, κλαίων τὸν θεῖον κύριόν μου καὶ τρέφων τὰς παχείας ἀγέλας του διὰ νὰ κατατρώγωσιν αὐτάς οἱ ξένοι. Ἴσως δὲ αὐτὸς, βασιανίζόμενος ὑπὸ τῆς πείνης, περιπλανᾶται εἰς χώρας μακρυνάς, ἐάν ἐν τούτοις ζῇ ἀκόμη καὶ βλέπῃ τὸ γλυκὺ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἀλλ' ἀκολούθησόν με, γέρον, καὶ ἄς εἰσέλθωμεν εἰς τὴν καλύβην μου, ἵνα, ἀφοῦ εὐχαριστήσης τὴν ψυχὴν σου μὲ φαγητὸν καὶ μὲ ποτὸν, μὲ εἰπῆς πόθεν εἶσαι καὶ πόσα βάσανα ὑπέφερες.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς ὠδήγησε τὸν ἥρωα εἰς

τὴν καλύβην του καὶ τὸν ἐκάθισεν ἐπὶ πυκνῶν θάμνων τοὺς ὁποίους ἐκάλυψε διὰ τοῦ τριχωτοῦ δέρματος μεγάλης αἰγῆς ἀγρίας τεθειμένου ἐπὶ τῆς κλίνης του. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς, χαρεὶς διότι τὸν ὑπεδέχθη τοιοῦτοτρόπως, τῷ εἶπεν.

ἌΩ ξέने μου, εἴθε ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ νὰ ἐκπληρώσωσι τὰς εὐχάς σου, διότι μὲ πολλὴν προθυμίαν μὲ ὑπεδέχθης.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς Εὐμαιος.

Ἄδὲν συνειθίζω νὰ περιφρονῶ τὸν ξένον, ἔστω καὶ ἂν οὗτος ᾔθελεν εἶσθαι καὶ σοῦ ἀθλιώτερος. Οἱ ξένοι καὶ οἱ ἐπαῖται μᾶς πέμπονται ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τὰ μέτρια ἡμῶν δῶρα εἶνα ἀρεστὰ εἰς αὐτούς· διότι δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν τι περισσότερον, ἀφοῦ τοιαύτη εἶναι ἡ μοῖρα τῶν δούλων οἵτινες πάντοτε τρέμοντες ὑπακούουσιν εἰς νέους κυρίους. Φεῦ! οἱ θεοὶ ἐμποδίζουσι τὴν ἐπιστροφὴν ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἡγάπων. Ἐκεῖνος θὰ μοὶ ἔδιδε πλοῦτη, οἰκίαν, μερίδιον εἰς τοὺς ἀγρούς του, καλὴν σύζυγον, ὅπως πράττει πᾶς εὐεργετικὸς κύριος ὅταν ὁ ὑπηρέτης του ὑπέφερε πολλὰς ταλαιπωρίας καὶ θεὸς τις εὐλόγησε τὰς ἐργασίας του· διότι τῶνόντι ἡ ἐργασία μου, χάρις εἰς τοὺς θεοὺς, πανταχοῦ εὐδοκίμει, ὁ δὲ κύριός μου θὰ μὲ ἀντῆμειβε πλουσιοπαράχως ἐὰν ἐγήρασκεν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει πλέον· ἄχ! εἴθε ἡ γενεὰ τῆς Ἑλένης νὰ χαθῇ ἐξ ὀλοκλήρου, ἀφοῦ ἐπροξένησε τὸν θάνατον τόσων ἡρώων! Καὶ ὁ κύριός μου ὡσαύτως, διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὴν τιμὴν τοῦ Ἀτρεΐδου, μετέβη εἰς τὰ παράλια τῆς Τρωάδος καὶ ἐπολέμησε κατὰ τῶν Τρώων.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Εὐμαιος ἔσφιγξε μὲ τὸν ζωστῆρα τὸν χιτῶνά του, ἔπειτα δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸν σταῦλον ὅπου ἦτο ἀγέλη νεαρῶν χοίρων καὶ ἔλαβε δύο ἐξ αὐτῶν, τοὺς ὁποίους ἔφερε καὶ τοὺς ἐθύσαςεν. Ἐκαυσεν ἀκολούθως τὰς τρίχας των, ἔκοψεν αὐτοὺς εἰς τεμάχια, τὰ διεπέρασεν εἰς ὀβελοὺς, καὶ ἀφοῦ ἐψήθησαν, χωρὶς νὰ τὰ ἀποσύρῃ ἀπὸ τοὺς ὀβελοὺς, τὰ ἔθεσε ζεστὰ ἐνώπιον τοῦ Ὀδυσσεως, τὰ περιέχουσε μὲ λευκὸν ἄλευρον, ἐκέρχσεν εἰς ξύλινον ἀγγεῖον οἶνον γλυκὺν ὥς

μέλι, καὶ καθίσας ἀπέναντι τοῦ ἥρωος, παρώτρυνεν αὐτὸν διὰ τῶν λόγων τούτων.

«Φάγε, ὦ ξέने, ἐκ τοῦ φαγητοῦ τούτου τοῦ ἀφεθέντος διὰ τοὺς ὑπηρέτας, διότι οἱ μνηστῆρες φυλάττουσι δι' ἐαυτοὺς τοὺς παχυτέρους χοίρους, μήτε θεοὺς φοβούμενοι μήτε εὖσπλαγχνιζόμενοι. Ἐν τούτοις οἱ μάκαρες θεοὶ μισοῦσι τὴν ἀδικίαν καὶ τιμῶσι τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰς δικαίας τῶν ἀνθρώπων πράξεις. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ, ὅταν εἰσβάλῃσιν εἰς ξένην γῆν καὶ λάβωσι τὰ λάφυρα τὰ ὅποια ἤθελε τοῖς δώσει ὁ Ζεὺς, γεμίζουσι μὲν τὰ πλοῖά των καὶ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν πατρίδα των, ἀλλ' ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν των μέγας φόβος τρομερᾶς τιμωρίας. Οὗτοι ὁμως οἱ μνηστῆρες καὶ θὰ ἡξεύρωσι καὶ ἡ φωνὴ τῶν θεῶν θὰ τοὺς ἐπληροφόρησε περὶ τοῦ πολυδακρύτου θανάτου τοῦ κυρίου μου, ἀφοῦ δὲν θέλουσι νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὰ ἔθιμα ζητοῦντες τὴν Πηνελόπην, μήτε νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς πατρίδας των, ἀλλ' ἀμερίμνως καὶ αὐθαδῶς τρώγουσι τὰ ὑπάρχοντά του χωρὶς νὰ φεῖδωνται αὐτῶν παντάπασιν. Ὅλας τὰς νύκτας καὶ ὅλας τὰς ἡμέρας αἵτινες ἔρχονται παρὰ τοῦ Διὸς, πολλάς τελοῦσι θυσίας, ἀντλοῦσιν ἀμέτρως ἐκ τῶν ἀμφορέων καὶ καταναλίσκουσι τὸν οἶνον. Πόσα πλοῦτη εἶχεν ὁ κύριός μου! κανεὶς βασιλεὺς δὲν ἔχει τόσα, οὔτε ἐπὶ τῆς ἡπείρου οὔτε ἐν αὐτῇ τῇ Ἰθάκῃ. Εἴκοσιν ἄνθρωποι ἡνωμένοι δὲν θὰ συνήθροιζον τόσα ὑπάρχοντα. Ἐγὼ θὰ σοὶ τὰ ἀπαριθμήσω· εἰς τὴν ἡπειρον δώδεκα μεγάλαι ἀγέλαι βοῶν, ἄλλα τόσα ποιμνιοστάσια, ἰσάριθμοι σταῦλοι χοίρων καὶ αἰγῶν, ποιμαίνονται ὑπὸ ξένων ἢ ὑπὸ τῶν ἰδίων του ποιμένων. Ἐν τῇ Ἰθάκῃ, εἰς τὴν ἄκραν τῆς νήσου, βόσκουσιν ἔνδεκα πλοῦσια ποίμνια αἰγῶν τὰ ὅποια φυλάττουσιν ἄνθρωποι πιστοί. Καθ' ἡμέραν δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν φέρει πρὸς τοὺς μνηστήρας τὴν παχυτέραν καὶ ὠραιότεραν αἶγα. Ἐγὼ δὲ ἐπιστατῶ τοὺς χοίρους τούτους καὶ τοῖς πέμπω ἐπίσης τὸν ἄριστον.»

Ἐνῷ ὠμίλει ὁ Εὐμαιος, ὁ ἥρως ἔτρωγε τὰ κρέατα καὶ ἔπινε τὸν οἶνον ἀπλήστως, σιωπῶν καὶ μελετῶν τὸν ὁ-

λεθρον τῶν μνηστῆρων. Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσε τὸ δεῖπνόν τοῦ καὶ ἐδυνάμωσε τὴν καρδίαν του μὲ τὸ φαγητόν, τότε ὁ Εὐμαιος ἐγέμισε μὲ οἶνον τὸ ποτήριον τὸ ὁποῖον μετεχειρίζετο αὐτός ὁ ἴδιος καὶ τὸ προσέφερεν εἰς τὸν Ὀδυσσεά· τὸ ἔλαβεν οὗτος, εὐφράνθη ἐν τῇ ψυχῇ του καὶ ἀπέτεινε πρὸς τὸν χοιροβοσκὸν τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«ὦ φίλε, ποῖος εἶναι λοιπὸν αὐτός ὁ τόσον πλούσιος καὶ τόσον ἰσχυρὸς βασιλεὺς ὅστις σὲ ἡγόρασε διὰ τῶν ἰδίων του χρημάτων; Εἶπες ὅτι ἐχάθη ἐκδικῶν τὴν τιμὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος. Εἰπέ μοι τὸ ὄνομά του. Ἴσως δὲν εἶναι εἰς ἐμὲ ἄγνωστος. Ὁ Ζεὺς καὶ οἱ θεοὶ ἡξεύρουσιν ἐὰν τὸν συνήντησα καὶ ἐὰν ἦλθα διὰ νὰ σᾶς φέρω εἰδήσεις του· διότι εἰς πολλὰς χώρας ἐπλανήθην.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ ἀρχιποιμὴν Εὐμαιος.

«ὦ γέρον! κανεὶς ὁδοιπὸρος, πολλὰς ἰδὼν χώραν, δὲν θὰ ἔπειθε τὴν γυναῖκά του καὶ τὸν υἱὸν του ὅτι τὸν εἶδε. Πόσοι ἐπαῖται καὶ ἐστερημένοι τῶν πάντων ἀπατῶσι καὶ δὲν λέγουσι τὴν ἀλήθειαν! Ὅσοι ἔρχονται εἰς τὴν Ἰθάκην καὶ τοὺς ὁποίους ὑποδέχεται ἡ κυρία μου, τὴν ἀπατῶσι διὰ ψευμάτων. Τοὺς περιποιεῖται πολὺ, τοὺς φιλοξενεῖ καὶ τοὺς ἐρωτᾷ λεπτομερῶς· ἔπειτα δὲ στενάζει καὶ δάκρυα τρέχουσιν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της, καθὼς ἀρμόζει εἰς γυναῖκα τῆς ὁποίας ὁ σύζυγος ἀπέθανεν εἰς χώρας μακρυνάς. Καὶ σὺ ἐπίσης, ὦ γέρον, θὰ ἐπινοήσης μετ' ὀλίγον πλαστήν τινα ἱστορίαν διὰ νὰ σοὶ δώσῃ ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα. Φεῦ! ὁ κύριός μου δὲν ὑπάρχει πλέον! ἤδη οἱ κύνες καὶ τὰ ὄρνεα θὰ ἐσπάραξαν τὸ δέρμα τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε τὰ ὀστέα του· ἢ, ἀφοῦ εἰς τὰ κύματα τὸν κατέφαγον οἱ ἰχθύς, θὰ ἐρρίφθησαν τὰ ὀστέα του ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ θὰ ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τῶν σωρῶν τῆς ἄμμου. Οὕτως ἀπώλετο, ἀφήσας εἰς τοὺς φίλους του καὶ πρὸ πάντων εἰς ἐμὲ λύπας ὀδυνηράς, διότι ποῦ θὰ εὕρω τοσοῦτον ἥπιον κύριον, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγω, ἔστω καὶ ἂν ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν τῶν γονέων μου οἵτινες μὲ ἀνέθρεψαν; δὲν κλαίω τόσον τὸν πατέρα μου καὶ

τὴν μητέρα μου, ὅση καὶ ἂν ᾦναι ἡ ἐπιθυμία μου νὰ τοὺς ἐπανίδω εἰς τὴν πατρίδα μου, ὅσον τὸν θεῖον Ὀδυσσεύα. Ἡ λύπη τῆς ἀπουσίας του μὲ κατακυριεύει· καὶ μολονότι εἶναι μακρὰν, ὧ ξένε, δὲν προφέρω τὸ ὄνομά του ἄνευ σεβασμοῦ, τόσον μὲ ἡγάπα καὶ ἦτο ἀγαθὸς πρὸς ἐμέ. Ναί, μολονότι ἀπόντα, τὸν καλῶ ἀκόμη φίλον μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς.

« Ἀγαπητὲ ξένε, ἐὰν ἀρνῆσαι νὰ μὲ ἀκούσης, ἐὰν δὲν πιστεύης ὅτι ἐπιστρέφει, ἐὰν ἡ καρδιά σου ᾦναι πάντοτε δόσπιστος, οὐχ ἥττον ἐγὼ σοὶ λέγω, ὅχι ἀπλῶς ἀλλ' ἐνόρκως ὅτι ὁ Ὀδυσσεύς θὰ ἐπιστρέψῃ. Ἄς μὲ ἀνταμείψωσι λοιπὸν διὰ τὴν καλὴν αὐτὴν ἀγγελίαν ἅμα ἐπανεέλθῃ εἰς τὸ ἀνάκτορόν του· ἅς μοι δώσωσι τότε ὥραϊα ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα. Πρὶν ἔλθῃ ἡ ἡμέρα ἐκείνη, μὲ ὄλην τὴν πενίαν μου, δὲν θὰ δεχθῶ τίποτε, διότι μισῶ ὡς τὰς πύλας τοῦ ἄδου ἐκεῖνον ὅστις διὰ ψευδῶν εἰδήσεων καταχρᾶται τῆς εὐπιστίας τῶν ἀνθρώπων. Λαμβάνω ὡς μάρτυρα τὸν Δία καὶ τὴν φιλόξενον ταύτην τράπεζαν καὶ τὴν ἐστίαν τοῦ ἀμωμήτου Ὀδυσσεύος ὅπου ἀνεπαύθην, ὅτι τὰ πράγματα ταῦτα θὰ ἐκτελεσθῶσιν ὡς σοὶ τὰ εἶπον. Κατὰ τὸ ἴδιον τοῦτο ἔτος, πρὶν παρέλθῃ ὁ μὴν οὗτος, ναί, κατὰ τὴν πρώτην μάλιστα ταύτην δεκάδα, ὁ Ὀδυσσεύς θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κατοικίαν του καὶ θὰ τιμωρήσῃ ἐκείνους οἵτινες περιεφρόνησαν εἰς τὴν οἰκίαν του τὴν σύζυγόν του καὶ τὸν υἱόν του.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσας εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς Εὐμαιο.

« ὦ γέρον, οὔτε ἐγὼ θὰ σοὶ δώσω τὴν ἀμοιβὴν τῆς καλῆς αὐτῆς ἀγγελίας, οὔτε ὁ Ὀδυσσεύς θὰ ἐπανεέλθῃ ποτὲ εἰς τὸ ἀνάκτορόν του. Ἀλλὰ πίνε ἡσύχως· ἅς ὁμιλήσωμεν περὶ ἄλλων πραγμάτων καὶ μὴ ἐξεγείρωμεν τὰς ἀναμνήσεις ταύτας αἵτινες θλίβουσι πάντοτε τὴν ψυχὴν μου. Μὴ λάβῃς ὀπίσω ἐν τούτοις τὸν ὄρκον σου· εἴθε ὁ Ὀδυσσεύς νὰ φθάσῃ ὅπως ἐγὼ ἐπιθυμῶ καὶ ἡ Πηνελόπη καὶ ὁ σεβασμῖος Λαέρτης καὶ ὁ ὅμοιος μὲ τοὺς θεοὺς Τηλέμαχος. Φεῦ! διὰ τὸ δυστυχὲς ἐκεῖνο τέκνον κλαίω ἀκαταπαύστως. Οἱ θεοὶ τὸν

ἀνέθρεψαν ὡς τρυφερὸν δενδρύλλιον, ἐγὼ δὲ ἤλπιζον ὅτι μετὰ ταῦν τῶν ἀνθρώπων οὐδόλως θὰ ἦτο κατώτερος τοῦ πατρός του μήτε κατὰ τὸ σῶμα μήτε κατὰ τὴν μορφήν· ἀλλὰ βεβαίως θεὸς τις ἢ θνητὸς ἐτάραξε τὰς μέχρι τοῦδε συνετάς φρένας του καὶ μετέβη εἰς τὴν ἐνδοξον Πύλον διὰ νὰ μάθῃ περὶ τοῦ πατρός του. Αὐτὸν δὲ οἱ ἐνδοξοὶ μνηστῆρες ἐνεδρεύουσιν ἐπιστρέφοντα διὰ νὰ ἐκλείψῃ ἐκ τῆς Ἰθάκης καὶ νὰ μὴ μείνῃ τὸ ὄνομα τῆς γενεᾶς τοῦ θείου Ἀρκείου. Ἀλλ' ὁμῶς ἐκεῖνον μὲν ἄς ἀφήσωμεν, εἴτε ἤθελε συλληφθῇ εἴτε ἤθελε διαφύγει, καὶ εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ τὸν προστατεύσῃ. Σὺ δέ, ὦ γέρον, διηγήθητι εἰς ἐμὲ τὰς ἀτυχίας σου καὶ ἀποκρίθητί μοι εἰλικρινῶς· ποῖος εἶσαι μετὰ τῶν ἀνθρώπων; πόθεν εἶσαι; ποῦ εἶναι ἡ πόλις σου, ἡ οἰκογένειά σου; διὰ τίνος πλοίου διέσχισες τὰ κύματα; πῶς οἱ κωπηλάται σὲ ἔφερον εἰς τὴν Ἰθάκην; μετὰ τὸ ποίου λαοῦ καυχῶνται ὅτι ἐγεννήθησαν; διότι δὲν φρονῶ ὅτι ἡδυνήθης νὰ ἔλθῃς πεζὸς εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσας εἶπεν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς.

« Ἐγὼ λοιπὸν θὰ σοὶ διηγηθῶ ὅλα ταῦτα εἰλικρινέστατα. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι τὰ φαγητά σου καὶ ὁ οἶνός σου ἦσαν ἀτελείωτα, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἐμένομεν ἡσύχως καθήμενοι ἐν τῇ κατοικίᾳ ταύτῃ, ἐνῷ ἄλλοι θὰ εἰργάζοντο, θὰ μὲ ἦτο εὐκόλον ἐπὶ ὀλόκληρον ἔτος νὰ σοὶ διηγηθῶ τὰ ἀναρίθμητα βάσανα τὰ ὅποια ἐδοκίμασα κατὰ βούλησιν τῶν θεῶν.

« Καυχῶμαι ὅτι κατάγομαι ἐκ τῆς εὐρυχώρου Κρήτης καὶ ὅτι εἶμαι παῖς πλουσίου ἀνθρώπου ὅστις ἔσχεν ἐκ τῆς συζύγου του καὶ ἀνέθρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του πολλοὺς υἱοὺς νομίμους· ἡ μήτηρ μου ὑπῆρξεν ἀγοραστὴ παλλακίς, ἀλλ' ὁ πατήρ μου Κᾶστωρ, ὁ υἱὸς τοῦ Ὑλάκος, μὲ ἐτίμα ὅσον καὶ τοὺς ἐκ τοῦ νομίμου γάμου του παῖδας· καὶ αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν Κρητῶν ἐτιμᾶτο ὡς θεὸς καὶ διὰ τὰς μεγάλας του ιδιοκτησίας καὶ διὰ τὰ πλούτη καὶ διὰ τοὺς ἐνδόξους υἱοὺς του. Τέλος αὐτὸν μὲν ἀνήρπασαν αἱ θεαὶ τοῦ θανάτου καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὰ μέγαρα τοῦ Πλούτωνος, οἱ δὲ γενναῖοι

Ψυχοὶ υἱοὶ τοῦ ἐμοιράσθησαν τὴν περιουσίαν τοῦ καὶ ἔβαλον κλῆρον. Εἰς ἐμὲ δὲ ἔδωκαν μίαν οἰκίαν καὶ μικρὸν μερίδιον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων τοῦ. Ἄλλ' ἕνεκα τῆς ἀρετῆς μου ἔλαβον εἰς σύζυγόν μου τὴν θυγατέρα πλουσίων γονέων, διότι δὲν ἤμην μήτε ἀξιοκαταφρόνητος μήτε ἀνανδρος. Τώρα ὁμως ὅλα ἐξέλιπον· οὐχ ἦττον βλέπων τὴν καλὰ μὴν δύνῃσαι νὰ κρίνης περὶ τοῦ σίτου· καὶ βεβαίως ἄπειρα δεινὰ μὲ κατέβαλον. Ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἄρης μὲ εἶχον δώσει θάρρος καὶ ἀνδρίαν ἀκαταμάχητον· ὁσάκις ἐξέλεγον πρὸς ἐνέδραν τοὺς ἀρίστους ἀνδρας, ἐτομάζων ὄλεθρον εἰς τοὺς ἐχθροὺς, οὐδέποτε τὸν θάνατον ἀνελογίζετο ἡ γενναία μου καρδιά, ἀλλὰ πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων πηδῶν μὲ τὸ δόρυ μου ἐφόνευον ἐκ τῶν ἐχθρῶν πάντα ὅστις ἦτο κατώτερός μου εἰς τὴν ὠκυποδίαν· τοιοῦτος ἤμην εἰς τοὺς πολέμους. Οὐδόλως ἠγάπων τὰς ἡσυχούς ἐργασίας, μήτε τὰς οἰκιακὰς φροντίδας αἵτινες συνιστῶσι τὴν καλὴν οἰκογένειαν· τὰ πλοῖα, αἱ κῶπαι, οἱ πόλεμοι, τὰ ὀξέα δόρατα καὶ τὰ θανατηφόρα βέλη, τὰ ὅποια εἰς ἄλλους εἶναι πολὺ μισητὰ, εἰς ἐμὲ ἦσαν ἀγαπητὰ, διότι βεβαίως θεὸς τις μοὶ τὰ ἐνέπνευσε. Τοιουτοτρόπως ἄλλος εἰς ἄλλα ἀρέσκεται. Πρὶν τῆς ἀναχωρήσεως τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν Τρωάδα ἐννεάκις ἤδη εἶχον ὁδηγήσει κατὰ λαῶν ξένων μαχητὰς καὶ ταχυκίνητα πλοῖα καὶ τὰ πάντα μοὶ ἐτύγχανον ἐν ἀφθονίᾳ. Ἐγὼ πρῶτος ἐξέλεγον δικαίαν μερίδα τῶν λαφύρων, ὁ δὲ κλῆρος διέθετε τὰ ἐπίλοιπα καὶ μοὶ ἔδιδεν ἀκόμη πολλὰ· ἡ οἰκία μου ἠϋξανε ταχέως καὶ ἐγενόμην μεταξὺ τῶν Κρητῶν φοβερὸς καὶ σεβαστός. Ὅταν δὲ ὁ βροντόφωνος Ζεὺς ἀπεφάσισε τὴν ὀλεθρίαν ἐκστρατείαν τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ πληρώσωσι διὰ τοῦ αἵματός των τόσοι ἥρωες, οἱ λαοὶ διέταξαν ἐμὲ καὶ τὸν ἐνδοξὸν Ἰδομενέα νὰ τοὺς ὀδηγήσωμεν ἐπὶ τῶν πλοίων εἰς τὰ τρωϊκὰ πεδία. Ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀρνηθῶμεν διότι ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ ἦτο ἀπειλητικὴ. Οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐπολέμουν ἐπὶ ἐννέα ἔτη, κατὰ τὸ δέκατον δὲ ἔτος ἐξεπορθήσαμεν τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὰ πλοῖα διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰς πα-

τρίδας μας, ἀλλὰ θεὸς τις διερσκόρπισε τοὺς Ἕλληνας. Ἀλλὰ δι' ἐμὲ τὸν ἄθλιον ἐπεφύλαξεν ὁ Ζεὺς νέας δυστυχίας, διότι ἓνα μόνον μῆνα ἔμεινα εὐφραινόμενος μὲ τὰ τέκνα μου, μὲ τὴν νόμιμον σύζυγόν μου καὶ μὲ τὰ πλοῦτή μου· ἔπειτα ἡ καρδιά μου μοὶ ἐνέπνευσε νὰ πλεύσω πρὸς τὴν Αἴγυπτον μὲ ὥραϊα πλοῖα καὶ ἐκλεκτοὺς συντρόφους. Ἐξοπλίσας δὲ ἐν- νέα πλοῖα, ἐσύναξα ἀμέσως ἄνδρας.

Ἄ'Επὶ ἕξ ἡμέρας οἱ ἀγαπητοί μου σύντροφοι εὐωχοῦντο, ἐγὼ δὲ τοῖς ἐδίδον θύματα διὰ νὰ προσφέρωσι θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς καὶ νὰ ἐτοιμάζωσι τὰς εὐωχίας των. Κατὰ τὴν ἐβδόμην δὲ ἡμέραν εἰσελθόντες εἰς τὰ πλοῖα διεσχίζομεν τὴν θάλασσαν ὑπὸ αἴθριον οὐρανόν· οὐριος βορέας μᾶς ἀπε- μάκρυνεν ἀπὸ τὴν εὐρύχωρον Κρήτην ἐπίσης ταχέως ὥς ῥεῦμα ποταμοῦ καὶ οὐδὲν ἐκ τῶν πλοίων μου ἔπαθε τίποτε, ἀλλ' ἀβλαβεῖς καὶ ὑγιεῖς ἐκαθήμεθα, ὁ δὲ ἄνεμος καὶ οἱ κυβερνῆται μᾶς διεύθυνον. Εἰς πέντε ἡμέρας ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ποταμὸν Αἴγυπτον. Ἐσταμάτησα τὰ πλοῖά μου εἰς τὰ ὕδατά του καὶ διέταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ μὴ ἀπομα- κρυνθῶσι καὶ νὰ φυλάττωσι τὸν στόλον, ἔπεμψα δὲ μόνον κατασκόπους διὰ νὰ ὑπάγωσιν εἰς μέρη κατάλληλα πρὸς κατασκόπευσιν. Ἀλλὰ παρασυρθέντες ὑπὸ τοῦ θάρρους των, καὶ ἔχοντες πεποίθησιν εἰς τὰς δυνάμεις των, ἐλεηλάτουν τοὺς περικαλλεῖς ἀγροὺς τῶν Αἰγυπτίων, ἥρπαζον τὰς γυναῖκας των καὶ τὰ νήπιά των, αὐτοὺς δὲ ἐφόνευον. Ὁ ἀλαλαγμὸς τοῦ πολέμου ἔφθασε ταχέως μέχρι τῆς πόλεως· οἱ δὲ πο- λιταὶ ἀκούσαντες τὰς κραυγὰς ἔδραμον εἰς τὰς πρώτας λάμ- φεις τῆς Ἡοῦς, καὶ ὅλη ἡ πεδιάς ἐπληρώθη ὑπὸ πεζῶν καὶ ἱππέων καὶ ἔλαμψεν ὑπὸ τοῦ χαλκοῦ, ὁ δὲ τερπικέραυνος Ζεὺς ἐνέβαλεν εἰς τοὺς συντρόφους μου φυγὴν, οὐδ' ἐτόλμησε κανεὶς των νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν ἐχθρῶν καὶ παν- ταχόθεν τοὺς περιεκύκλωσεν ὁ ὄλεθρος· καὶ πολλοὶ μὲν ἐξ αὐτῶν ἔπεσαν διατρυπηθέντες ὑπὸ τοῦ ὀξέος χαλκοῦ, οἱ δὲ ἐπίλοιποι συνελήφθησαν ζῶντες καὶ κατεδικάσθησαν εἰς βα- ρεῖας ἐργασίας. Ἐν τούτοις ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου μοὶ ἐνέπνευσε

τὴν ἀπόφασιν ταύτην, θὰ ἦτο δὲ προτιμότερον ἐὰν ἀπέθνησκον καὶ ἐξεπλήρουν ἐν Αἰγύπτῳ τὸ πεπρωμένον μου ἀφοῦ μὲ περιέμενον τόσαι ἄλλαι δυστυχίαι· ἀφῆρσα ἀμέσως ἀπὸ τὴν κεφαλὴν μου τὴν ὑπερήφανον περικεφαλαίαν μου καὶ ἀπὸ τοὺς ὤμους μου τὴν ἀσπίδα, δράξας δὲ τὸ δόρυ εἰς τὴν χεῖρα ἔδραμον ἀπέναντι τῶν ἵππων τοῦ βασιλέως καὶ ἐφίλησα τὰ γόνατά του ἐναγκαλισθεὶς αὐτά. Ἐκεῖνος μὲ ἤ- λέησε, μὲ ἔσωσε, μὲ ἔθεσεν εἰς τὸ ἄρμα του καὶ μὲ ἔφερε δακρύοντα εἰς τὸ ἀνάκτορόν του. Τῶνόντι πολλοὶ εἶχον ἐπι- πέσει κατ' ἐπάνω μου, καὶ παραφερόμενοι ὑπὸ τῆς ὀργῆς, μὲ ἠπεύλουν διὰ τῶν δοράτων των· ἀλλ' ἐκεῖνος τοὺς ἐμπό- δισε φοβούμενος τὴν ὀργὴν τοῦ προστάτου τῶν ξένων Διὸς ὅστις τὰ μάλιστα ὀργίζεται διὰ τὰς κακὰς πράξεις.

Ἄ' Ἐπτά ἔτη ἔμεινα εἰς τὴν χώραν ἐκείνην καὶ συνήθροισα μεγάλα πλοῦτη ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους οἵτινες μοι ἔδωκαν πολλὰ δῶρα. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦ ὀγδόου ἔτους ἦλθεν ἄνθρωπός τις ἐκ τῆς Φοινίκης, ἐπιτήδειος ἀπατεῶν, ὅστις πολλὰ κακὰ εἶχε πράξει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μὲ ἔπεισε διὰ τῶν πονηριῶν του νὰ τὸν ἀκολουθήσω εἰς τὴν πατρίδα του ὅπου ἦσαν ἡ κατοικία τοῦ καὶ οἱ θησαυροὶ του. Διῆλθον πλησίον του ἐν ἔτος ὀλόκληρον· οἱ μῆνες, αἱ ἡμέραι παρήρ- χοντο, τὸ ἔτος ἐτελείωσε καὶ αἱ ἐποχαὶ ἐπανέλαβον τὴν πορείαν των· τότε μηχανώμενος νέα στρατηγήματα μὲ εἰσή- γαγεν εἰς πλοῖον, ἐπὶ προφάσει μὲν νὰ τὸν συνοδεύσω εἰς Λιβύην μεταφέροντα ἐμπορεύματα, πράγματι δὲ διὰ νὰ μὲ πωλήσῃ καὶ νὰ λάβῃ ἐκ τῆς πωλήσεώς μου ποσὸν σημαν- τικόν. Τὸν ἠκολούθησα λοιπὸν οὐχὶ ἀνυπόπτως ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης. Τὸ πλοῖον ἔπλεεν ὑπὸ αἰθριον οὐρανόν, οὐριος δὲ βορέας ἔφερεν αὐτὸ ἀπέναντι τῆς Κρήτης, ἀλλ' ὁ Ζεὺς προη- τοίμαζε τὸν ὀλεθρόν μας. Ἦδη εἵχομεν χάσει ἀπὸ τὰ βλέμ- ματά μας τὸ παράλιον καὶ οὐδεμία ξηρὰ ἐφαίνετο· δὲν ἐ- βλέπομεν πλέον εἰμὴ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν ἀπέραντον ἑκτα- σιν τῆς θαλάσσης, ὅτε ὁ θεὸς οὗτος ἐπεκρέμασεν ὑπεράνω τοῦ πλοίου σκοτεινὴν νεφέλην, ὅλη δὲ ἡ περίξ θάλασσα ἐ-

σκοτίσθη. Ἐν τούτοις ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐβρόντησε καὶ ἔρριψεν ἐφ' ἡμῶν τὸν κεραυνὸν τοῦ· τὸ πλοῖον, ὑπὸ τὰ ἐπανεὶλημμένα κτυπήματά του, περιστράφη καὶ ἐγέμισεν ἀπὸ ὁσμὴν θεοῦ, οἱ δὲ Φοίνικες ἐκτὸς ἐαυτῶν ἐκυλίσθησαν εἰς τὴν ἄβυσσον καὶ τὸ κῦμα τοὺς παρέσυρε περὶ τὸ μέλαν πλοῖον ὁμοίους μὲ θαλάσσια πτηνὰ καὶ θεὸς τις τοὺς ἐστέρησε τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς. Τότε ὁ Ζεὺς ἔρριψεν ὑπὸ τὴν χεῖρά μου μέγαν ἰστὸν διὰ νὰ δυνηθῶ μὲ ὅλην τὴν θλίψιν μου νὰ διαφύγω τὴν κακὴν μοῖραν καὶ τὸν ὄλεθρον. Ἐναγκαλισθεῖς δὲ ἰσχυρῶς τὸ σύντριμμα ἐκεῖ· ο ἀφέθην εἰς τὴν μανίαν τῶν ἀνέμων. Καὶ ἐπὶ ἐννέα μὲν ἡμέρας ἐφερόμην ὑπ' αὐτῶν, κατὰ δὲ τὴν δεκάτην νύκτα, βαθείας οὔσης σκοτίας, ὑπερμέγεθες κῦμα μὲ ἔρριψεν εἰς τὴν γῆν τῶν Θεσπρωτῶν, εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ὃ ἦρως Φεῖδων, βασιλεὺς τῶν Θεσπρωτῶν, μὲ ἐπεριποιήθη δωρεάν, διότι ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς του, ἐπελθὼν καὶ εὐρών με καταβεβλημένον ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ τοῦ καμάτου, μὲ ἀνήγειρε διὰ τῆς χειρὸς του καὶ μὲ ἔφερεν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν ὅπου μοὶ ἔδωκεν ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα.

« Εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ἦκουσα νὰ γίνεται λόγος περὶ τοῦ Ὀδυσσεως· ὁ Φεῖδων μὲ διηγήθη ὅτι τὸν εἶχε φιλοξενήσει καὶ περιποιηθῇ εἰς τὴν οἰκίαν του ἐπανερχόμενον εἰς τὴν Ἰθάκην. Μοὶ ἔδειξε τοὺς θησαυροὺς ὅσους εἶχε συνάξει ὁ κύριός σου, τὸν χαλκὸν, τὸν χρυσὸν καὶ τὸν δυσκόλως κατεργαζόμενον σίδηρον, δῶρα τόσον πολύτιμα ὥστε νὰ θρέψωσι μέχρι δεκάτης γενεᾶς. Ὅλα δὲ τὰ ἄπειρα ἐκεῖνα πλούτη ἦσαν κεκλεισμένα εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως ὅστις ἐβεβαίου ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε μεταβῇ εἰς τὴν Δωδώνην διὰ νὰ ἀκούσῃ παρὰ τῆς ὑψικόμου δρυὸς τὰς βουλὰς τοῦ Διὸς καὶ μάθῃ ἐὰν μετὰ τόσον μακρὰν ἀπουσίαν ἔπρεπε νὰ ἐπανεέλθῃ μετὰ τοῦ λαοῦ τῆς Ἰθάκης κρυφίως ἢ φανερώς. Ὁ δὲ Φεῖδων κάμνων σπονδὰς μὲ ὠρκίσθη ὅτι τὸ πλοῖον εἶχε ριφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔτοιμοι ἦσαν οἱ κωπηλάται οἵτινες ἐμελλον νὰ μεταφέρωσι τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα.

τρίδα του. Ἄλλ' ἐγὼ ἀνεχώρησα πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ἥρωος. Ὁ Φεῖδων ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας νὰ μὲ ἀποστείλῃ μὲ πλοῖον θεσπρωτικὸν μεταβαῖνον εἰς Δουλίχιον καὶ διέταξε νὰ μὲ φέρωσι μετὰ πολλῆς περιποιήσεως πρὸς τὸν βασιλέα Ἀκαστον. Ἄλλ' οἱ ναῦται συνέλαβον κατ' ἐμοῦ κακοὺς σκοποὺς διὰ νὰ ἐξαντλήσω ὅλας τὰς δυστυχίας. Ἄμα τὸ πλοῖον ἐμακρύνθη ἀπὸ τῆς ἀκτῆς, ἡτοιμάσθησαν νὰ μὲ στερήσωσι τῆς ἐλευθερίας, μοὶ ἀπέσπασαν τὰ ἐνδύματά μου, τὴν χλαῖναν καὶ τὸν χιτῶνα, καὶ ἔρριψαν περὶ τὸ σῶμά μου ἄθλιον ῥάκος, τὴν κατσεχισμένην ταύτην χλαῖναν τὴν ὁποίαν βλέπεις, κατὰ τὴν ἰδίαν δὲ ἐσπέραν ἐφθάσαμεν εἰς τοὺς καλλιεργημένους ἀγροὺς τῆς ὠραίας Ἰθάκης. Τότε μὲ ἔδεσαν ἰσχυρῶς ἐπὶ τῶν ἐδρῶν τοῦ πλοίου διὰ στερεῶν σχοινίων, καὶ ἔπειτα ἀπεβιδάσθησαν καὶ ἔσπευσαν νὰ δειπνήσωσιν ἐπὶ τῆς ἄμμου τῆς παραθαλασσίας. Ἐν τούτοις οἱ θεοὶ ἔλυσαν εὐκόλως τὰ δεσμά μου· περιεκάλυψα τὴν κεφαλὴν μὲ τὸ ῥάκος τοῦτο, κατέβην ὀλισθήσας διὰ τοῦ πηδαλίου καὶ μετ' ὀλίγον τὸ στῆθός μου ἐπίεζε τὰ κύματα· ἐξέτεινα τὰς δύο χεῖρας, ἔσχιζα τὸ ὕδωρ κολυμβῶν καὶ ἐφθασα εἰς τὴν παραλίαν μακρυνθεὶς ἀπὸ τοὺς σκληροὺς ἐκείνους ἀνθρώπους. Τέλος ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἀνέβην εἰς μέρος ὅπου μεγάλαι δρυὲς ἐκτείνουσι τοὺς κλάδους των. Ἐκεῖ ἐκρύβην, ἐκεῖνοι δὲ μὲ ἐζήτουν ψιθυρίζοντες· ἀλλ' εἶδον τέλος ὅτι ἦτο ἀνωφελὲς νὰ ἐρευνῶσι περισσότερον καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὸ πλοῖόν των· αὐτοὶ οἱ θεοὶ μὲ ἔκρυψαν ἀπὸ τὰ βλέμματά των καὶ μὲ ὠδήγησαν εἰς τὴν κατοικίαν ἀνθρώπου φρονίμου, διότι ἡ εἰμαρμένη θέλει νὰ ζήσω ἀκόμη »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ Εὐμαιος ὁ χοιροβοσκός.

« Δυστυχῆ ξένη! πόσον ἡ διήγησίς σου συνεκίνησε τὴν ψυχὴν μου! πόσαι κακοπάθειαι! πόσαι περιπλανήσεις ἀτελείωτοι! Ἄλλ' ὅσα μὲ εἶπες περὶ τοῦ Ὀδυσσέως δὲν τὰ εὐρίσκω λογικὰ, οὔτε δύνασαι νὰ μὲ πείσης, καὶ οὔτε ἦτο ἀνάγκη εἰς τοιαύτην ἡλικίαν νὰ ψεύδεσαι χωρὶς κανὲν ὄφελος. Ἐγὼ ἤξεύρω πολὺ καλὰ ποία εἶναι ἡ ἐπάνοδος τοῦ Ὀ-

δυσσεώς ὅστις ἐμισήθη παρ' ὅλων τῶν ἀθανάτων ἀφοῦ δὲν τὸν ἄφησαν νὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν Τρώων, ἢ μετὰ τὸν πόλεμον εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν φίλων του. Οἱ Ἀχαιοὶ τότε θὰ τῷ ἤγειρον τάφον καὶ θὰ ἐκληροδότει εἰς τὸν υἱόν του μεγάλην δόξαν· ἀλλ' αἱ Ἄρπυιαι τὸν ἀνῆρπασαν ἀφανῶς, καὶ ἐγὼ ζῶ ἐνταῦθα μόνος μετὰ τῶν ποιμνίων μου. Οὐδέποτε μεταβαίνω εἰς τὴν πόλιν, ἐκτὸς ἐὰν μὲ ζητήσῃ ἢ συνετὴ Πηνελόπη ὁσάκις λάβῃ εἰδήσιν τινα. Τότε ὅλοι οἱ περὶ αὐτὴν κάθηνται καὶ ζητοῦσι πληροφορίας, καὶ ὅσοι λυποῦνται διὰ τὴν μακροχρόνιον ἀπουσίαν τοῦ βασιλέως των, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι οἵτινες χαίρουσι κατατρώγοντες δωρεὰν τὰ πλοῦτή του. Ἀλλὰ δὲν εἰμιορῶ μετὰ χαρᾶς νὰ ἐρωτήσω ἢ νὰ ὁμιλήσω περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀφ' οὗ Αἰτωλὸς τις μὲ ἠπάτησε διὰ τῶν λόγων του. Εἶχε φονεύσει ἓνα ἄνθρωπον, καὶ ἀφοῦ περιεπλανήθη εἰς πολλὰς χώρας ἦλθεν εἰς τὴν κατοικίαν μου εἰς τὴν ὁποίαν τὸν ἐπεριποιήθη φιλοφρόνως, καὶ μὲ ἐβεβαίωσεν ὅτι εἶδε τὸν κύριόν μου εἰς τὴν Κρήτην πλησίον τοῦ Ἰδομενέως ἐπισκευάζοντα τὰ ὑπὸ τῆς τρικυμίας κατασυντριβέντα πλοῖά του. «Να', ἡμὲ εἶπεν, ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ ἐπιστρέψῃ κατὰ τὸ θέρος τούτου» ἢ κατὰ τὸ φθινόπωρον μὲ ἄπειρα πλοῦτή καὶ μὲ ὅλους τοὺς θεῖους συντρόφους του.» Καὶ σὺ, γέρον, ὅστις ὑπέφερες πολλὰ βάσανα, ἐπειδὴ θεὸς τις σὲ ἔφερε πλησίον μου, μὴ ζητῆς διὰ τῶν ψεύδεων νὰ γίνῃς εὐάρεστος καὶ νὰ μὲ εὐχαριστήσῃς· διότι οὐχὶ τούτων ἕνεκα ἐγὼ θὰ σὲ σεβασθῶ καὶ θὰ σὲ περιποιηθῶ, ἀλλὰ διότι φοβοῦμαι τὸν προστάτην τῶν ξένων Δία καὶ λυποῦμαι σὲ τὸν ἴδιον.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσας εἶπεν ὁ πολύτροπος Ὀδυσσεύς.

«Ἄ! βεβαίως τὸ στηθός σου ἐγκλείει πολὺ δόσπιστον καρδίαν. Πῶς, οἱ ὄρκοι μου δὲν σὲ ἐκλόνισαν! ἀλλ' ἄς κάμωμεν μίαν συμφωνίαν καὶ ἄνωθεν ἡμῶν οἱ κατοικοῦντες τὸν Ὀλυμπον θεοὶ ἄς ᾔναι μάρτυρες. Ἐὰν μὲν ὁ βασιλεὺς σου ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, θὰ μοὶ δώσῃς ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα, καὶ θὰ μὲ ὀδηγήσῃς εἰς τὸ Δουλίχιον

κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς μου· εἰ δὲ δὲν ἐπανεῖλθῃ καθὼς σοὶ ἀναγγέλλω, διάταξον τοὺς ὑπηρέτας σου νὰ μὲ κρημνίσωσιν ἀπὸ τὴν κορυφὴν βράχου ἵνα εἰς τὸ μέλλον οἱ ἀπατεῶνες παύσωσι τὰ μάταια ψεύδη των.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ θεὸς χοιροβοσκός.

Ἀξέε, ἡ πρᾶξις αὕτη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶρα καὶ εἰς τὸ μέλλον, θὰ ἡμαῦρου τὴν ὑπόληψίν μου καὶ τὴν λάμψιν τῆς ἀρετῆς μου. Πῶς, ἀφοῦ σὲ εἰσήγαγον εἰς τὴν κατοικίαν μου καὶ σὲ ἐφιλοξένησα, νὰ σοῦ στερήσω τὴν ἀγαπητὴν σου ζωὴν καὶ νὰ τολμήσω ἔπειτα νὰ ἀποτείνω εὐχὰς καὶ δεήσεις πρὸς τὸν Δία τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου! Ἀλλὰ τῶρα ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ δεῖπνου· μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθωσιν οἱ σύντροφοί μου καὶ θὰ ἐτοιμάσωμεν εἰς τὴν καλύβην τὸ φαγητόν μας.»

Τοιοῦτοτρόπως αὐτοὶ μὲν ταῦτα ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, ἔφθασαν δὲ μετ' ὀλίγον οἱ χοῖροι καὶ οἱ βοσκοί. Καὶ τὰ μὲν θήλεα τὰ ἐκλείσαν εἰς τοὺς προσδιωρισμένους σταύλους, ἀπερίγραπτος δὲ ταραχὴ ἠγέρθη μεταξὺ τῶν μανδριζομένων χοίρων. Τότε ὁ θεὸς χοιροβοσκός ἔκραξε πρὸς τοὺς συντρόφους του.

«Φέρετέ μοι τὸν παχύτερον χοῖρον διὰ νὰ τὸν θυσιάσω πρὸς τιμὴν τοῦ ξένου ὅστις μᾶς ἦλθε μακρόθεν, μετ' αὐτοῦ δὲ ἃς εὐφρανθῶμεν καὶ ἡμεῖς οἵτινες τυραννούμεθα βόσκοντες τοὺς λευκόδοντας χοίρους καὶ βλέποντες τοὺς ξένους νὰ κατατρῶγωσιν ἀτιμωρητὴ τοὺς κόπους μας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔκοψε ξύλα μὲ τὸν ἠκονημένον σίδηρον, οἱ δὲ σύντροφοί του ἔφερον χοῖρον πενταετῇ παχύτατον καὶ τὸν ἔρριψαν πλησίον τῆς ἐστίας. Ἀλλ' ὁ Εὐμαιος δὲν ἐλησμόνησε τοὺς ἀθανάτους, διότι εἶχε φρένας εὐσεβεῖς. Προσφέρων λοιπὸν ἀπαρχὰς, ἔρριπεν εἰς τὸ πῦρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τοῦ λευκόδοντος χοίρου καὶ οὐχ ἤθη εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς νὰ ἐπανεῖλθῃ ὁ πολύτροπος Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἐπειτα ὕψωσε σχίζαν δρυὸς τὴν ὁποίαν ἐφύλαξεν ἀκεραίαν ὅταν ἔκοψε τὰ ξύλα, καὶ ἐκτύπησε δι' αὐτῆς τὸ ζῶον.

τὸ ὅποιον ἐγκατέλιπεν ἡ ζωὴ ἀμέσως. Πάραυτα δὲ οἱ βοσκοὶ τὸ ἔσφαξαν, τὸ ἔκαυσαν καὶ ἤνοιξαν τὰ σπλάγχνα του. Ὁ δὲ Εὐμαιος, διὰ νὰ κάμῃ τὴν προσφορὰν, ἔλαβε τεμάχια ὠμὰ ἐξ ὅλων τῶν μελῶν, τὰ ἐκάλυψε διὰ λίπους καὶ τὰ ἔρριψεν εἰς τὸ κατὸν πῦρ, ἐπιπάσσων αὐτὰ δι' ἱερᾶς κρ.θῆς. Τότε κατέκοψαν τὰ λοιπὰ, τὰ ἐπέρασαν εἰς ὄβελους, τὰ ἔψησαν μετὰ προσοχῆς, τὰ ἀπέσυραν τοῦ πυρὸς καὶ τὰ ἔθεσαν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὁ δὲ Εὐμαιος, ἰστάμενος ὄρθιος, τὰ διένειμε, διότι τὸ πνεῦμά του δὲν ἠγνῶει τί ἦτο δίκαιον. Κατ' ἀρχὰς ἔκαμεν ἐπτὰ μερίδια προσευχόμενος· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀφιέρωσεν εἰς τὰς Νύμφας καὶ εἰς τὸν υἱὸν τῆς Μαίας Ἑρμῆν ἀποτείνων πρὸς αὐτοὺς εὐχὰς, τὰ δὲ λοιπὰ τὰ διένειμε μεταξὺ τῶν συνδαιτυμόνων καὶ ἐτίμησε τὸν Ὀδυσσεῆα δούς αὐτῷ ὀλόκληρα τὰ νῶτα τοῦ χαλκόδοντος χοίρου. Ἡ δὲ καρδιά τοῦ βασιλέως εὐφράνθη καὶ ἀποτείνας πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον τῷ εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.

«Εἶθε, ὦ Εὐμαίε, νὰ ἀγαπᾶσαι πάντοτε παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου, σὺ ὅστις εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὕρισκόμενον μὲ τιμᾶς διὰ τῶν εὐχύμων τούτων φαγητῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ Εὐμαιος ὁ χοιροβοσκός.

«Τρῶγε, ἀγαπητὲ ξένε, καὶ εὐφραίνου μὲ ταῦτα τὰ ὅποια εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας· ὁ θεὸς δίδει τὸ μὲν καὶ ἀρνεῖται τὸ δὲ ὅπως θέλει ἡ καρδιά του, διότι εἶναι παντοδύναμος.»

Εἶπε καὶ προσέφερε τὰς ἀπαρχὰς εἰς τοὺς αἰωνίους θεούς. Ἀφοῦ δὲ ἔκαμε σπονδὰς μὲ ἄκρατον οἶνον, ἔθεσε τὸ ποτήριον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πορθητοῦ τῶν πόλεων Ὀδυσσεῶς ὅστις ἐκάθητο πλησίον τοῦ μεριδίου του. Τὸν ἄρτον διένειμεν ὁ ὑπηρέτης Μεσαύλιος τὸν ὅποιον αὐτὸς ὁ ἴδιος Εὐμαιος εἶχεν ἀγοράσει κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ κυρίου του, ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς Πηνελόπης ἢ τοῦ σεβασμίου Λαέρτου. Τάφιοι θαλασσοπόροι τὸν εἶχον πωλήσει εἰς αὐτὸν, καὶ οὗτος τὸν ἐπλήρωσεν ἐκ τῶν ἰδίων του χρημάτων.

Οἱ δαιτυμόνες ἔτεινον τὰς χεῖρας καὶ ἔλαβον τὰ ἐνώπιόν των τεθειμένα φαγητά. Ἀφοῦ δὲ κατεσίγησαν τὴν

πειναν καὶ τὴν δίψαν ἀφῆρσεν ὁ Μεσαύλιος τὸν ἄρτον, οἱ δὲ χορτασθέντες βοσκοὶ ἠγέρθησαν διὰ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς κλῖνας των. Ἡ νύξ ἐπῆλθε θλιβερά καὶ σκοτεινὴ· ὁ Ζεὺς δὲν ἔπαυσε νὰ βρέχῃ, καὶ ὁ ὑγρὸς Ζέφυρος νὰ πνέῃ σφοδρῶς. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς, διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὸν ἀρχιδασκόν, ὅστις τὸν ἐπεριποιεῖτο τόσον πολὺ, καὶ διὰ νὰ ἰδῇ ἐὰν θὰ ἐξεδύετο τὴν ἰδίαν του χλαῖναν διὰ νὰ τὴν δώσῃ εἰς αὐτόν, ἢ θὰ ἐζήτει καμμίαν ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας του, διηγήθη τὸ ἀκόλουθον περιστατικόν.

« Ἀκλύσατέ με τώρα, Εὐμαιε, καὶ ὑμεῖς οἱ λοιποὶ σύντροφοι, θὰ σᾶς εἰπῶ λόγον τινὰ πρὸς καύχησίν μου, διότι μὲ παρακινεῖ ὁ ζαλιζων τὰς φρένας οἶνος ὅστις καὶ εἰς αὐτόν τὸν σοβαρὸν ἐμπνέει ἄσματα, γέλωτας, χοροὺς, καὶ πολλὰκις τῷ ἀποσπᾷ λέξεις τὰς ὁποίας φρονιμώτερον θὰ ἦτο νὰ ἐσιώπα. Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ γλῶσσά μου ἐλύθη, δὲν θὰ κρύψω τὸν στοχασμόν μου. Ἄχ! διατὶ νὰ μὴν ἔχω τὴν πρώτην νεότητά καὶ τὴν πρώτην βώμην ὡς ὅτε ἐνώπιον τῆς Τρωάδος ὠδηγοῦμεν ἐνέδρας! Ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Μενέλαος ἦσαν ἀρχηγοὶ μας, ἐγὼ δὲ ἦμην τρίτος ἀρχηγὸς διότι ἐκεῖνοι τὸ ἀπήτησαν. Ἐφθάσαμεν πλησίον τῆς πόλεως, ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ὑψηλῶν τειχῶν· καὶ ἡμεῖς μὲν περὶ τὸ φρούριον μεταξὺ πυκνῶν θάμνων καὶ βαλτωδῶν καλαμώνων ἐκειτόμεθα ἐνεδρεύοντες ἔνοπλοι, κακὴ δὲ νύξ παγετώδης περιεκάλυψεν ἡμᾶς· ἡ χιὼν ἐσωρεύετο ἐπάνω μας ψυχρά ὡς πάχνη, καὶ πέριξ τῶν ἀσπίδων μας ἐσχηματιζέτο κρύσταλλος. Καὶ ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι σύντροφοί μου, ἔχοντες τὰς χλαῖνας καὶ τοὺς χιτῶνάς των, ἐκοιμῶντο ἀναπαυτικῶς μὲ τοὺς ὤμους κεκαλυμμένους διὰ τῶν ἀσπίδων· ἐγὼ ὅμως ἐξ ἀπρονοησίας εἶχα ἀφήσει τὴν χλαῖνάν μου εἰς τὴν σκηνήν μου διότι δὲν προσέβλεπον ὅτι ἤθελεν ἐπέλθει τόσον δριμύ ψυχρός, καὶ μετ' ἐμοῦ δὲν εἶχον ἄλλο τι εἰμὴ τὴν ἀσπίδα μου καὶ τὸν λαμπρὸν ζωστῆρά μου. Εἰς τὸ τελευταῖον τρίτον τῆς νυκτός, ἐνῶ τὰ ἄστρα ἦσαν πρὸς τὴν δύσιν των, ὤθησα

διὰ τοῦ ἀγκῶνος τὸν γείτονά μου Ὀδυσσεά καὶ τῷ εἶπον τοὺς λόγους τούτους τοὺς ὁποίους ἀμέσως ἐνόησεν.

«Εὐγενῇ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, δὲν θὰ νῆμαι ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἀκόμη μεταξὺ τῶν ζώντων· τὸ νῦψυχος μὲ ἐδάμασε διότι δὲν ἔχω χλαῖναν· θεὸς τις μὲ νῆπάτησε πείσας με ὅτι ἤρκει ὁ χιτῶν μου, καὶ τώρα δὲν νῦπάρχει σωτηρία.»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ, ταχὺς εἰς τὸ συμβουλευεῖν καὶ εἰς τὸ μάχεσθαι, συνέλαβεν ἀμέσως τὴν ἐξῆς ιδέαν καὶ μὲ εἶπε χαμηλοφώνως.

«Σιώπα τώρα μήπως κανεῖς ἄλλος σὲ ἀκούσῃ.»

«Ἐπειτα, στηρίξας τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος, ἔκραξε.

«Φίλοι, ἀκούσατέ με· θεῖος ὄνειρος μὲ ἐπεσκέφθη κοιμώμενον. Ὀνειρεύθην ὅτι πολὺ ἀπεμακρύνθημεν ἀπὸ τὰ πλοῖα. » Ἄς δράμῃ λοιπὸν κανεῖς ἐξ ὑμῶν πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ νὰ τὸν πείσῃ νὰ στείλῃ ἀπὸ τὸ στατόπεδον περισσοτέρους Ἑλλήνας.»

«Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Θόας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδραίμονος, ἀνεπήδησεν εὐθύς, ἔρριψεν ἀπ' ἐπάνω του τὴν πορφυρόχρουν χλαῖνάν του καὶ ἔσπευσε τρέχων πρὸς τὸ στρατόπεδον. Τότε ἐγὼ περιετυλίχθην μὲ τὰ ἔνδυμα ἐκεῖνο καὶ ἐκοιμήθην ἀναπαυτικὰ μέχρις οὗ ἀνέτειλεν ἡ χρυσόθρονος Ἥως. Ἄχ! διατὶ νὰ μὴν ἔχω τὴν πρώτην μου νεότητα καὶ τὴν πρώτην ῥώμην! βροσκός τις θὰ μοὶ ἔδιδε τὴν χλαῖνάν του οἰκτεῖρων καὶ σεβόμενος γενναῖον ἄνθρωπον. Τώρα ὁμως, ἐπειδὴ φορῶ τὰ ἄθλια ταῦτα ῥάκη, μὲ ἔχουσι παρερρίμμενον.»

Πρὸς τοῦτον ἀπαντῶν εἶπεν ὁ Εὐμαῖος ὁ χοιροβοσκός.

«ὦ γέρον, ἡ διήγησίς σου εἶναι ἐξαίρετος, καὶ δὲν εἶπες τίποτε μέχρι τοῦδε ἀνωφελῶς. Ὅχι, οὔτε φορέματος θὰ στερηθῇς, οὔτε ἄλλου τινὸς ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ δίδωνται εἰς δυστυχῇ ἰκέτην ἐλθόντα ἀπὸ μακράν. Ἄλλ' ὅταν ἐξημερώσῃ πρέπει πάλιν νὰ φορέσῃς τὰ ῥάκη σου. Δὲν ἔχομεν ἐδῶ πολλὰς χλαῖνας μήτε χιτῶνας διὰ νὰ ἀλλάσωμεν, μία δὲ μόνη ἐνδυμασία ἀρκεῖ εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.»

Ἄλλ' ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως, ἅμα ἐπιστρέψῃ θὰ σοὶ δώσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα, καὶ θὰ σὲ ἀποστείλῃ ὅπου θελήσῃ ἡ καρδιά σου καὶ ἡ ψυχὴ σου.»

Ταῦτα εἰπὼν ἠγέρθη καὶ ἔστησε πλησίον τοῦ πυρὸς κλίνην τὴν ὁποίαν ἔστρωσε μὲ δέρματα προβάτων καὶ αἰγῶν. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξηπλώθη ἐπ' αὐτῆς, ὁ δὲ βοσκὸς ἔρριπεν ἐπ' αὐτοῦ πυκνὴν καὶ μεγάλην χλαῖναν τὴν ὁποίαν ἐφύλαττε πρὸς ἀλλαγὴν καὶ τὴν ὁποίαν ἐφόρει ὁσάκις βιαία βροχὴ κατεπλημμύρει τοὺς ἀγρούς.

Οὕτως ἀνεπαύθη ὁ Ὀδυσσεὺς, οἱ δὲ νέοι βοσκοὶ κατεκλίθησαν πλησίον του. Ἄλλ' ὁ Εὖμαιος δὲν ἀπεφάσιζε νὰ κοιμηθῇ μακρὰν τῆς ἀγέλης του καὶ ἐξῆλθε μὲ τὰ ὄπλα του, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη διὰ τὰς φροντίδας τὰς ὁποίας ἐκεῖνος ἐλάμβανε κατὰ τὴν ἀπουσίαν του. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ὁ θεράπων ἔρριπεν ἡκονημένον ξίφος περὶ τοὺς ἰσχυροὺς ὤμους του, ἔπειτα δὲ ἐνεδύθη τὸ ἐκ μεγάλης αἰγὸς τριχωτὸν δέρμα καὶ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας ὅζῳ ἀκόντιον διὰ νὰ προστατεύεται ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης καὶ κατὰ τῶν κυνῶν καὶ κατὰ τῶν ἀνθρώπων. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ὁ μὲν Εὖμαιος, μετέβη νὰ κατακλιθῇ πλησίον τῆς ἀγέλης του εἰς βαθὺ σπήλαιον προφυλαττόμενον ἀπὸ τὸν βορέαν ὅπου ἐκοιμῶντο οἱ χοῖροί του.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ο΄

Ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ὑπῆγεν εἰς τὴν εὐρύχωρον Λακεδαίμονα διὰ νὰ παρακινήσῃ τὸν ἔνδοξον υἱὸν τοῦ μεγαθύμου Ὀδυσσέως νὰ σπεύσῃ τὴν ἀναχώρησίν του. Εὔρε δὲ τοὺς δύο νέους ἥρωας κατακεκλιμένους εἰς τὸν πρόδομον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου· τὸν μὲν Πεισίστρατον κοιμώμενον βα-

θείως, τὸν δὲ Τηλέμαχον δὲν εἶχε καταλάβει ὁ γλυκὺς ὕπνος, διότι εἰς τὴν καρδίαν του κατὰ τὴν θείαν νύκτα διηγείροντο ἀνησυχίαι περὶ τοῦ πατρός του. Σταθεῖσα δὲ πλησίον του ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ τῷ εἶπε.

α Τηλέμαχε, δὲν εἶναι καλὸν νὰ πλανᾶσαι περισσότερον καιρὸν μακρὰν τῆς οἰκίας σου ἀφίνων τὰ πλούτη σου εἰς τὴν διάκρισιν ἀνθρώπων βιαίων καὶ παρανόμων, μήπως σοῦ καταφάγωσι τὰ πάντα μοιράζοντες τὰ κτήματά σου καὶ ἀποβῇ τὸ ταξειδιόν σου μάταιον. Παρακίνησον λοιπὸν τὸν ἀνδρεῖον Μενέλαον νὰ σὲ ἀποστείλῃ διὰ νὰ εὕρῃς ἀκόμη εἰς τὴν οἰκίαν σου τὴν ἀρίστην μητέρα σου, διότι ἤδη ὁ πατήρ της καὶ οἱ ἀδελφοί της τὴν στενοχωροῦσι νὰ συζευχθῇ τὸν Εὐρύμαχον ὅστις διακρίνεται μετὰ τῶν μνηστήρων διὰ τὰ δῶρά του καὶ ὑπόσχεται πλουσιωτάτην προῖκα. Πρόσεξον μήπως παρὰ τὴν θέλησίν σου σοὶ ἀφαιρέσωσιν ἐκ τῆς οἰκίας σου μέρος τι τῶν θησαυρῶν σου. Ἡξεύρεις ποίαν ψυχὴν περικλείει τὸ στήθος γυναικός· θέλει πάντοτε νὰ αὐξάνῃ τὰ κτήματα ἐκείνου τὸν ὁποῖον συζεύγνυται, ἡ δὲ ἐνθύμησις τῶν πρώτων τῆς τέκνων τὰ ὁποῖα ἐγέννησεν ἐκ τοῦ ἀνδρός ὅστις ἀπέθανε καὶ ὅστις τὴν ἔλαβε παρθένον, ἐξαλείφεται καὶ ποτὲ δὲν ἐρωτᾷ περὶ αὐτῶν. Ἀναχώρησον λοιπὸν, καὶ μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν οἱ θεοὶ θὰ σοὶ δείξωσιν ἔνδοξόν τινα σύζυγον, ἐμπιστεύθητι τὰ πλούτη σου εἰς ἐκείνην ἐκ τῶν ὑπηρετριῶν σου ἣτις ἤθελε σοὶ φανῇ μᾶλλον πιστή. Τώρα ἔχω νὰ σὲ εἰπῶ ἀκόμη ἄλλην μίαν λέξιν· οἱ ἀνδρεῖότεροι τῶν μνηστήρων σὲ ἐνεδρεύουσιν εἰς στενόν τι, μετὰ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς πετρώδους Σάμης, ἐπιθυμοῦντες νὰ σὲ φονεύσωσι πρὶν φθάσῃς εἰς τὴν ἀγαπητὴν σου πατρίδα. Ἀλλ' ἐγὼ νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ των, καὶ πρὶν τούτου ἡ γῆ θὰ καλύψῃ πολλοὺς ἐξ ἐκείνων οἵτινες τρώγουσι τὴν περιουσίαν σου. Κυβέρνα τὸ πλοῖόν σου μακρὰν τῶν νήσων καὶ πλέε διὰ νυκτός, ἐκεῖνος δὲ ἐκ τῶν θεῶν ὅστις ἐπαγρυπνεῖ διὰ τὴν σωτηρίαν σου θὰ ἀποστείλῃ ὅπισθέν σου ἄνεμον οὖριον. Ἄμα φθάσῃς εἰς τὴν

πλησιεστέραν ἀκτὴν τῆς Ἰθάκης ἀποβιβάσθητι μόνος· πέμψον ἀκολούθως εἰς τὴν πόλιν τὸ πλοῖόν μεθ' ὧν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν χοιροβοσκόν σου Εὐμαιόν· ὅστις πάντοτε εἶναι εὖνους πρὸς σέ. Κοιμήθητι ἐκεῖ καὶ εἰπέ εἰς αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὴν Πηνελόπην ὅτι ἐπανῆλθες σῶος καὶ ἀβλαβῆς ἐκ τῆς Πύλου.»

Καὶ ἡ Ἀθηνᾶ εἰπούσα ταῦτα ἀπεμακρύνθη καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν εὐρύχωρον Ὀλύμπον, ὁ δὲ Τηλέμαχος, κινήσας διὰ τῆς ἄκρας τοῦ ποδὸς τὴν πτέρναν τοῦ Πεισιστράτου, τὸν ἀφύπνισε καὶ τῷ εἶπεν.

«Ἐγέρθητι, υἱὲ τοῦ Νέστορος, καὶ ζευξὼν εἰς τὸ ὄχημα τοὺς ἰσχυροὺς ἵππους σου διὰ νὰ ἀναχωρήσωμεν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Πεισιστρατος.

«Τηλέμαχε, οἳαδήποτε καὶ ἂν ᾖναι ἡ ἀνυπομονησία μας, δὲν δυνάμεθα νὰ ὁδοιπορήσωμεν διὰ νυκτὸς, ἀλλ' ἡ αὐγὴ δὲν θὰ βραδύνη νὰ ἀνατείλῃ. Περίμενε νὰ θέσῃ εἰς τὸ ὄχημα τὰ δῶρά του ὁ ἑνδοξὸς Ἀτρεΐδης, ὁ δορυκλυτὸς Μενέλαος, καὶ σὲ ἀποστείλῃ μὲ γλυκεῖς λόγους, διότι ὁ φιλοξενηθεὶς ἐνθυμεῖται διὰ παντὸς ἐκεῖνον ὅστις τὸν ἐφιλοξένησε καὶ τὸν περιεποιήθη.»

Ἄμα εἶπε ταῦτα, ἀνέτειλεν ἡ χρυσόθρονος Ἥως, καὶ ὁ ἀνδρεὺς Μενέλαος, ἐγκαταλιπὼν τὴν κλίνην ὅπου ἀνεπαύετο ἀκόμῃ ἡ ξανθὴ Ἑλένη, ἦλθε πλησίον αὐτῶν. Ἰδὼν αὐτὸν ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεὺς ἔσπευσε νὰ ἐνδυθῇ τὸν χιτῶνά του καὶ νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν ὤμων του τὸν μέγαν μανδύαν του· οὕτω δὲ ἐξῆλθε τῶν θυρῶν καὶ ἔκραξεν.

«Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, διοτρεφῇ Μενέλαε, δυνάστα λαῶν, ἀπόστειλόν με ἄμεσως εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου πατρίδα, διότι ἡ καρδιά μου ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιστρέψω πλέον εἰς τὴν οἰκίαν μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκριθὼν ὁ Μενέλαος.

«Τηλέμαχε, ἀφ' οὗ τοιαύτη εἶναι ἡ ἐπιθυμία σου, δὲν θὰ σὲ κρατήσω περισσότερον, διότι κατακρίνω καὶ ἐκεῖνον ὅστις εἶναι ὑπὲρ τὸ μέτρον φιλόφρων καὶ ἐκεῖνον ὅστις εἶναι ὑπὲρ

τὸ μέτρον ψυχρό· ἐν παντὶ δὲ πᾶν μέτρον ἄριστον· ἐπίσῃς κακὸν εἶναι νὰ βιάζῃ τις τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἐπιθυμοῦντος νὰ μείνῃ ἀκόμη ξένου, καθὼς καὶ νὰ κρατῇ τὸν ξένον ὅστις ἀνυπομονεῖ νὰ ἀναχωρήσῃ. Πρέπει νὰ τὸν περιποιῇται ἐνόσω μένει καὶ νὰ τὸν ἀποστέλλῃ ἅμα ἐκφράσῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἐπιθυμίαν του. Ἐν τούτοις περιμένει νὰ θέσω εἰς τὸ ὄχημά σου ὥραϊα δῶρα τὰ ὅποια θὰ ἰδῇς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ νὰ διατάξω τὰς γυναῖκας νὰ ἐτοιμάσωσι τὸ πρῶϊνόν γεῦμα μὲ τὰ ἄφθονα φαγητὰ τὰ ὅποια ὑπάρχουσιν εἰς τὸ ἀνάκτορον, διότι θὰ ἦναι καὶ τιμὴ καὶ ὄφελος νὰ διέλθετε μεγάλην ἔκτασιν γῆς ἀφοῦ γευματίσετε. Ἐὰν θελήσῃς νὰ περιγηθῇς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Ἄργος θὰ σὲ συνοδεύσω ἐγὼ ὁ ἴδιος, θὰ ζεύξω τοὺς ἵππους μου εἰς τὸ ὄχημα, θὰ σὲ εἰσαγάγω εἰς τὰς πόλεις τῶν ἡρώων καὶ ὅλοι θὰ σπεύσωσι νὰ σοὶ προσφέρωσι δῶρα, χαλκίνους τρίποδας, πλουσίους λέβητας, ἡμιόνους, καὶ χρυσᾶ ποτήρια.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, διοτρεφῇ Μενέλαε, δυνάστα λαῶν, ἡ εὐχὴ μου εἶναι νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν μου, διότι ἀναχωρήσας δὲν ἄφησα κανένα νὰ φυλάττῃ τὰ κτήματά μου, καὶ φοβοῦμαι μήπως, ἀναζητῶν τὸν θεῖον πατέρα μου, ἢ χαθῶ ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἢ χάσω ἐκ τῆς οἰκίας μου πολύτιμόν τι κειμήλιον.»

Ἀφοῦ ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους ὁ Μενέλαος εὐθύς διέταξε τὴν σύζυγόν του καὶ τὰς ὑπηρετρίας νὰ ἐτοιμάσωσι τὸ πρῶϊνόν γεῦμα μὲ τὰ ἄφθονα φαγητὰ τὰ ὅποια ὑπῆρχον εἰς τὸ ἀνάκτορον. Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν στιγμὴν ἔφθασε πηλοῖον τοῦ βασιλέως ὁ υἱὸς τοῦ Βοήθου Ἐτεωνεὺς ὅστις κατῴκει οὐχὶ μακρὰν, ὁ δὲ Ἀτρεΐδης τὸν διέταξε νὰ ἀνάψῃ πῦρ καὶ νὰ ψήσῃ τὰ κρέατα. Καὶ ὁ μὲν Ἐτεωνεὺς ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ, ὁ δὲ Μενέλαος ἐπέστρεφεν εἰς τὸν εὐωδιάζοντα θάλαμόν του, οὐχὶ μόνος, διότι τὸν παρηκολούθουν ἡ Ἑλένη καὶ ὁ Μεγαπένθης. Ἀφοῦ ἔφθασαν ἐκεῖ ὅπου ἦσαν κατατεθειμένα τὰ πολύτιμα πράγματά του, ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ἔλαβε βαθὺ ποτήριον, τὸν δὲ υἱὸν του διέταξε νὰ μεταφέρῃ

κρατῆρα ἀργυροῦν. Ἡ Ἑλένη ἐστάθη πρὸ τῶν κιβωτίων ὅπου ὑπῆρχον ὑφάσματα μεγαλοπρεπῶς πεποικιλμένα, ἔργα τῶν χειρῶν της, καὶ ἡ εὐγενὴς ἐκείνη γυνὴ ἐξέβαλεν ἓνα πέπλον ὅστις ἦτο ὠραιότατος διὰ τὰ ποικίλματά του καὶ μέγιστος ἐνταύτῳ, ἥστραπτε δὲ ὡς ἄστρον καὶ ἔκειτο ὑποκάτω ὅλων τῶν ἄλλων. Καὶ οἱ τρεῖς διῆλθον πάλιν τὰ δώματα· ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὸν Τηλέμαχον, τότε ὁ ξανθὸς Μενέλαος ὠμίλησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

«Τηλέμαχε, εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας τὴν ἐπάνοδόν σου, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας σου· ἐγὼ δὲ θὰ σοὶ δώσω τὸ πολυτιμότερον, τὸ ὠραιότερον κειμήλιον ἀπὸ ὅσα ὑπάρχουσιν εἰς τὴν οἰκίαν μου. Δέχθητι τὸν ἐξαισίως δεδουλευμένον τοῦτον κρατῆρα, εἶναι ἐξ ἀργύρου καθαροῦ, τὰ δὲ χεῖλη του χρυσᾶ· τὸν κατεσκεύασεν ὁ Ἥφαιστος καὶ μοὶ τὸν προσέφερεν ὁ ἥρως Φαίδιμος, βασιλεὺς τῶν Σιδονίων, ὅταν μὲ ἐφιλοξένησεν εἰς τὴν οἰκίαν του κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τρωάδος ἐπιστροφάν μου. Σήμερον σοὶ τὸν προσφέρω εὐχαρίστως.»

Εἰπὼν ταῦτα ὁ ἥρως Ἀτρεΐδης ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Τηλέμαχον τὸ βαθύ ποτήριον, ὁ δὲ ῥωμαλέος Μεγαπένθης ἔθεσεν ἐνώπιόν του τὸν λαμπρὸν κρατῆρα τὸν ὅποιον ἔφερε. Τέλος ἡ ὠραία Ἑλένη, κρατοῦσα τὸν μέγαν πέπλον, ἐπλησίασε καὶ εἶπε.

«Καὶ ἐγὼ ἐπίσης, ἀγαπητὸν τέκνον, σοὶ δίδω πρὸς ἐνθύμησιν τὸ ἔργον τοῦτο τῶν χειρῶν μου τὸ ὅποιον ἄς φορέσῃ ἡ σύζυγός σου κατὰ τὴν ὥραν τοῦ πολυποθήτου γάμου σου· ἕως τότε, ἄς τὸ φυλάττῃ εἰς τὸ μέγαρον ἡ ἀγαπητὴ σου μήτηρ. Εὐχομαι δὲ νὰ φθάσῃς χαίρων εἰς τὴν λαμπρὰν οἰκίαν σου καὶ εἰς τὴν πατρίδα σου.»

Ταῦτα εἰποῦσα τῷ ἐνεχείρισεν τὸν ὠραῖον πέπλον τὸν ὅποιον ἐκεῖνος ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς. Ὁ δὲ ἥρως Πεισίστρατος ἔθεσε τὰ εὐγενῆ δῶρα εἰς καλάθιον καὶ τὰ ἐθαύμασεν ἐν τῇ ψυχῇ του. Τότε ὁ ξανθὸς Μενέλαος τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνακτόρου ὅπου ἐκάθισαν ἐπὶ ἐδρῶν καὶ ἐπὶ

θρόνων. Ἵπηρετρια κρατοῦσα ὠραίαν χρυσὴν προχόην ἔχυνεν ὕδωρ ἐπὶ ἀργυρᾶς λεκάνης διὰ νὰ νιφθῶσιν, ἔπειτα δὲ ἔστησεν ἐνώπιόν των ὀμαλὴν τράπεζαν τὴν ὁποίαν ἡ σεβασμία οἰκονόμος ἐγέμισε προθύμως ἀπὸ φαγητὰ ἐκ τῶν ἐναποταμειευμένων. Ὁ Ἑτewνεὺς ἔκοπτε τὰ κρέατα καὶ τὰ διμεοίραζεν, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Μενελάου ἔδιδεν οἶνον. Τότε οἱ δαιτυμόνες ἤπλωσαν τὰς χεῖρας εἰς τὰ προκείμενα φαγητὰ, ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθησαν ἀπὸ φαγητὸν καὶ ποτὸν, ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος ἐξευζαν τοὺς ἵππους καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τοῦ ἄρματος· ἐξῆλθον δὲ ἀπὸ τὰ πρόθυρα καὶ ἀπὸ τὴν ἀντηχοῦσαν στοάν. Ὁ ξανθὸς Μενέλαος τοὺς ἠκολούθει κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα χρυσοῦν ποτήριον πλήρες οἶνου ἐκλεκτοῦ ἵνα ἀναχωροῦντες κάμωσι τελευταίαν σπονδὴν. Σταθεῖς δὲ ὁ σεβαστὸς βασιλεὺς πρὸ τῶν ἵππων, καὶ κλίνων πρὸς αὐτοὺς τὸ ποτήριον, εἶπε.

«Χαίρετε, νέοι ἥρωες, καὶ φέρετε τοὺς ἀσπασμούς μου εἰς τὸν Νέστορα τὸν ποιμένα τῶν λαῶν, διότι πάντοτε ἐδείκνυε πρὸς ἐμὲ πατρικὴν ἀγαθότητα ὅτε οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπολέμουν εἰς τὰ πεδία τῆς Τρωάδος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«ᾠ εὐγενῇ τρόφιμε τοῦ Διὸς, θὰ ἀναγγειλωμέν πιστῶς τοὺς λόγους σου εἰς τὸν σεβάσμιον Νέστορα. Εἶθε δὲ καὶ ἐγὼ ὁμοίως, ἐπιστρέφων εἰς τὴν Ἰθάκην, νὰ εἶπω εἰς τὸν Ὀδυσσεά ἐν τῇ οἰκίᾳ του ὅτι ἔλαβον παρὰ σοῦ πᾶν εἶδος φιλοφροσύνης καὶ περιποιήσεως, καὶ ὅτι ἔχω μετ' ἐμοῦ κειμήλια πολλὰ καὶ καλὰ.»

Ἐνῶ ἐτελείονε τοὺς λόγους τούτους, ἐπέταξε δεξιόθεν πτηνόν· ἦτο μέγας ἀετὸς κρατῶν εἰς τοὺς ὄνυχάς του παχεῖαν χῆνα, λευκὴν, τραφεῖσαν εἰς αὐλὴν βασιλέως. Οἱ ὑπηρεταὶ καὶ αἱ γυναῖκες τὸν κατεδίωκον διὰ τῶν κραυγῶν των, ἀλλ' ὁ ἀετὸς ἐπλησίαζε πάντοτε πρὸς τὸ ἄρμα καὶ ἐπέταξεν ἐκ δεξιῶν τῶν ἵππων. Εἰς τὴν θεὰν ταύτην ὅλοι ἐχάρησαν καὶ ἡ καρδιά των εὐφράνθη· πρῶτος δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος ὠμίλησε καὶ εἶπε.

«Σκέφθητι, ὦ Μενέλαε, ἐὰν δι' ἡμᾶς ἡ διὰ σὲ ὁ θεὸς ἔδειξε τὸ σημεῖον τοῦτο.»

Ἐνῷ δὲ ὁ πολεμικὸς υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ἐσκέπτετο καὶ ἐσυλλογίζετο πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὸν οἰωνόν, τὸν ἐπρόλαβεν ἡ μακρόπεπλος Ἑλένη καὶ εἶπεν.

«Ἀκούσατε τὴν ἐξήγησιν τοῦ οἰωνοῦ, πῶς οἱ θεοὶ μοὶ τὴν ἐμπνέουσι καὶ πῶς αἰσθάνομαι ὅτι θὰ ἐκπληρωθῇ. Καθὼς ὁ ἀετὸς, καταβαίνων ἐκ τῶν ὀρέων ὅπου ἔχει τὴν γενεάν του καὶ τὴν φωλεάν του, ἤρπασεν εἰς τοὺς ἰσχυροὺς ὄνυχάς του τὴν χῆνα τὴν τραφεῖσαν εἰς τὰς οἰκίας μας, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, μετὰ σκληρὰς ἀτυχίας καὶ μακρὰς περιπλανήσεως, θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ἀνάκτορόν του καὶ θὰ ἐκδικηθῇ. Ἴσως ἤδη εὐρίσκεται εἰς τὴν πατρίδα του ὅπου ἐτοιμάζει τὸν ὄλεθρον ὅλων τῶν μνηστέρων.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Εἶθε νὰ πράξῃ ταῦτα ὁ φοβερὰ βροντῶν Ζεὺς, ὁ ἀνὴρ τῆς Ἥρας· τοῦτου ἕνεκα καὶ ἐκεῖ θὰ σοὶ ἀποτείνω τὰς εὐχάς μου ὡς πρὸς θεάν.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐξώτρυνε τοὺς ἵππους διὰ τῆς μάστιγος καὶ ὥρμησαν οὗτοι μετὰ πολλῆς προθυμίας διὰ τῆς πόλεως καὶ τῆς πεδιάδος, μὴ παύσαντες ἐπὶ ὅλην τὴν ἡμέραν νὰ βαστάζωσι τὸν ζυγὸν ἐκατέρωθεν. Ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ οἱ δρόμοι ὅλοι ἐσκοτίσθησαν, οἱ δὲ ἥρωες ἔφθασαν εἰς Φηράς, εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Διοκλέους, υἱοῦ τοῦ Ὀρσιλόχου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ Ἀλφειὸς. Ἐκεῖ ἀνεπαύθησαν καθ' ὅλην τὴν νύκτα καὶ ὁ βασιλεὺς τοῖς προσέφερε τὰ δῶρα τῆς φιλοξενίας. Ὅταν δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς Αὐγῆς ῥοδόδακτυλος Ἥως ἔξευξαν πάλιν τοὺς ἵππους καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ λαμπρὸν ἄρμα καὶ ἤλαυνον αὐτοὺς ἔξω τῶν προθύρων καὶ τῆς ἀντηχούσης στοᾶς. Οἱ ἥρωες ἐμάστιζαν τοὺς ἵππους οἵτινες ἔτρεχον μετὰ προθυμίας, μετ' ὀλίγον δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν ὑψηλὴν πόλιν τῆς Πύλου, καὶ τότε ὁ Τηλέμαχος εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος.

«Φίλε, πῶς, ἀφοῦ μοὶ ὑποσχέθῃς, θὰ ἐκτελέσῃς ὅ,τι θὰ

σοὶ εἶπω; εἴμεθα ξένοι διὰ παντὸς ἔνεκα τῆς φιλίας τῶν πατέρων μας, ἔνεκα τῆς αὐτῆς ἡλικίας τὴν ὁποίαν ἔχομεν καὶ ἔνεκα τῆς ὁδοιπορίας ταύτης ἣτις πρὸ πάντων θὰ συνδέσῃ τὰς ψυχὰς μας. Μὴ μὲ ὀδηγήσῃς πέραν τοῦ πλοίου, ἀλλ' ἄφησόν με νὰ καταβῶ ἐδῶ, μήπως ὁ γέρον, ἐπιθυμῶν νὰ μὲ περιποιηθῇ, μὲ κρατήσῃ χωρὶς νὰ θέλω εἰς τὸ ἀνάκτορόν του, ἐνῶ ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην νὰ ἀναχωρήσω τάχιστα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Νέστορος ἐσκέφθη μὲ τὴν ψυχὴν του τίνι τρόπῳ κατὰ τὸ δίκαιον καὶ τὸ πρέπον νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποσχέσεις του. Τέλος δὲ ἐνόμισε καλλίτερον νὰ πράξῃ τὸ ἐξῆς· διεύθυνε τοὺς ἵππους του πρὸς τὸ παράλιον, ἔφθασεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐτοποθέτησεν εἰς τὴν πρύμνην τὰ εὐγενῆ δῶρα τοῦ Μενελάου, τὸν χρυσὸν καὶ τὰ ἐνδύματα, καὶ προέστρεψε τὸν φίλον του διὰ τῶν ἐξῆς ταχέων λόγων.

«Σπεῦσον τώρα νὰ εἰσέλθῃς καὶ παρακίνησον ὅλους τοὺς συντρόφους σου νὰ πράξωσι τὸ αὐτὸ, πρὶν ἐπιστρέψω εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ ὁμιλήσω εἰς τὸν πατέρα μου. Γνωρίζω τὰς παραφοράς τῆς καρδίας του, δὲν θὰ σὲ ἀφήσῃ νὰ ἀναχωρήσῃς καὶ θὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος νὰ σὲ ζητήσῃ μέχρις ἐδῶ. Τότε δὲ δὲν φρονῶ νὰ ἐπιστρέψῃ ἄπρακτος, καὶ ὅπωςδήποτε θὰ ὀργισθῇ πολὺ.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐκτύπησε τοὺς καλλίτριχας ἵππους πρὸς τὴν Πύλον καὶ μετ' ὀλίγον ἔφθασεν εἰς τὸ ἀνάκτορον. Ἐν τούτοις ὁ Τηλέμαχος ἐξώτρυνε τοὺς συντρόφους του νὰ σπεύσωσι.

«Τακτοποιήσατε τὰ τοῦ πλοίου, ὦ φίλοι μου, εἰσέλθετε ἀμέσως καὶ ἅς διασχίσωμεν τὴν θάλασσαν.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ προθύμως ὑπήκουσαν καὶ εἰσῆλθον ταχέως. Διαρκουσῶν δὲ τῶν ἐτοιμασιῶν ἐκείνων, ὁ ἥρως ἀπέτεινε τὰς εὐχὰς του πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν καὶ πλησίον τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου ἔκαμνε σπονδὰς. Τότε ἦλθε πρὸς αὐτὸν ξένος τις φυγὰς ἐξ Ἀργούς, ὅπου εἶχε φονεύσει ἕνα πολίτην. Ἦτο μάντις ἐκ γενεᾶς, ἡ δὲ καταγωγὴ του ἦτο ἡ ἀκό-

λουθος· ὁ Μελάμπους ἄλλοτε κατῴκει τὴν Πύλον, τὴν πλου-
 σίαν εἰς πρόβατα, καὶ εἶχεν ἐκεῖ ἐξαίρετα μέγαρα· ἀλλὰ
 τὴν ἐγκατέλιπε καὶ κατέφυγεν εἰς ἄλλον λαὸν διὰ τὴν ἀπο-
 φύγην τὴν ὀργὴν τοῦ Νηλέως, τοῦ ἐνδοξοτάτου τῶν ἀνθρώ-
 πων. Ὁ βασιλεὺς οὗτος, ἐπὶ ἔν ὀλόκληρον ἔτος, ἐκράτει διὰ
 τῆς βίας τὰ ἄπειρα πλούτη του, ἐνῶ οὗτος εἰς τὰ μέγαρα
 τοῦ Φυλάκου ἦτο δεδεμένος μὲ σκληρὰ καὶ ἀδιάσπαστα
 δεσμὰ καὶ ὑπέφερε πολλὰς τυραννίας ἔνεκα τῆς προσβολῆς
 τὴν ὁποίαν ἔκαμεν εἰς τὸν Ἴφικλον θελήσας τὴν ἀπολαύσῃ
 τὴν ὠραίαν Πηρῶ· διότι ἡ ἀγρία Ἑρινὺς εἶχεν ἐμπνεύσει εἰς
 τὸν νοῦν του τὸ μέγα ἐκεῖνο λάθος. Ἀλλὰ τέλος ὁ Μελάμ-
 πους ἀπέφυγε τὸν θάνατον, ἔφερε τὰς μυκωμένας βοῦς τοῦ
 βασιλέως ἐκ τῆς Φυλάκης, ἐξεδικήθη διὰ τὴν ἀδικίαν τοῦ
 θεοῦ Νηλέως, ἐνύμφευσεν τὸν ἀδελφόν του μὲ τὴν θυγατέρα
 τοῦ βασιλέως καὶ ἔφυγεν εἰς τὸ ἵπποτρόφον Ἀργὸς ὅπου τὸ
 πεπρωμένον του ἦτο τὴν τελειώσῃ τὸ στάδιόν του βασιλεύων
 ἐπὶ πολλῶν λαῶν. Εἰς τὴν χώραν δὲ ἐκείνην ἐνυμφεύθη ἄλ-
 λην γυναῖκα, ἔκτισεν ὑψηλὸν μέγαρον καὶ ἐγέννησε δύο ἀν-
 δρείους υἱοὺς, τὸν Ἀντιφάτην καὶ τὸν Μάντιον. Ἐκ τούτων
 ὁ Ἀντιφάτης ἐγέννησε τὸν μεγάλθυμον Ὀϊκλέα, οὗτος δὲ τὸν
 σωτῆρα τοῦ λαοῦ Ἀμφιάραον τὸν ὁποῖον ἐγκαρδίως ὑπερη-
 γάπων ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ἀπόλλων, ἀλλ' ὅστις δὲν ἠδυνήθη τὴν
 φθάσῃ εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ γήρατος, διότι ἡ σύζυγός του
 δωροδοκηθεῖσα τὸν ἐπρόδοσε καὶ ἐφονεύθη εἰς τὰς Θήβας
 ἀφήσας δύο υἱοὺς, τὸν Ἀμφίλοχον καὶ τὸν Ἀλκμαίωνα.
 Ὁ δὲ Μάντιος ἐγέννησε τὸν Πολυφείδην καὶ τὸν Κλεῖτον.
 Καὶ τὸν μὲν Κλεῖτον ἡ χρυσόθρονος Ἥρῃς ἤρπασεν διὰ τὴν
 καλλονὴν του καὶ τὸν μετέφερε μεταξὺ τῶν ἀθανάτων, τὸν
 δὲ μεγάλθυμον Πολυφείδην, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμφια-
 ράου, κατέστησεν ὁ Ἀπόλλων τὸν μᾶλλον ἀλάνθαστον
 μάντιν μετὰξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ὁ ἥρως οὗτος,
 ὀργισθεὶς ἐναντίον τοῦ πατρὸς του μετόκησεν εἰς τὴν Ὑπε-
 ρσίαν, ὅπου κατῴκησε προλέγων εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους
 τὰ μέλλοντα. Τούτου ὁ υἱὸς ἔφθασε κατ' ἐκείνην τὴν στιγ-

μὴν, ὠνομάζετο δὲ Θεοκλύμενος. Σταθείς δὲ πλησίον τοῦ Τηλεμάχου ἐνῶ οὗτος ἔκαμνε σπονδὰς καὶ ἀπέτεινε τὰς εὐχὰς τοῦ πρὸς τὴν Ἀθηναίαν, τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους.

«Φίλε, σὺ ὅστις κάμνεις τὴν προσφορὰν ταύτην, σὲ ἐξορκίζω εἰς τὴν θεότητα τὴν ὁποίαν τιμᾷς, εἰς τὴν κεφαλὴν σου, εἰς τὴν τῶν συντρόφων σου, ἀποκρίθητι εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου εἰλικρινῶς καὶ μὴ μὲ κρύψῃς τίποτε· ποῖος εἶσαι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων; πόθεν εἶσαι; ποῦ εἶναι ἡ πόλις σου καὶ ἡ οἰκογένειά σου;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Ξένε, θὰ σοὶ εἴπω ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Κατάγομαι ἐκ τῆς Ἰθάκης, πατήρ μου δὲ εἶναι ὁ Ὀδυσσεύς· φεῦ! ἦτο, διότι τώρα ἐχάθη μὲ ἀξιοθρήνητον θάνατον. Λαβὼν λοιπὸν πλοῖον καὶ συντρόφους ἦλθον διὰ νὰ ἐρωτήσω περὶ τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος πατρός μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ ὁμοιάζων μὲ θεὸν Θεοκλύμενος.

«Καὶ ἐγὼ ἐγκατέλιπον τὴν πατρίδα μου ὅπου ἐφόνευσα ἕνα συμπολίτην μου. Οἱ πολλοὶ ἀδελφοί του καὶ οἱ συγγενεῖς του κατοικοῦσι τὸ ἵπποτρόφον Ἀργεὺς καὶ εἶναι ἰσχυρότατοι μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν, φεύγω δὲ διὰ νὰ ἀποφύγω τὸν διὰ τῶν χειρῶν των θάνατον καὶ τὴν μαύρην μοῖραν, διότι φεῦ! τὸ πεπρωμένον μου εἶναι νὰ πλανῶμαι εἰς τὸ ἐξῆς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ δέξου με εἰς τὸ πλοῖόν σου, σὲ πλησιάζω ὥς ἱκέτης καὶ μὴ στερῆξῃς νὰ μὲ φονεύσωσι, διότι βεβαίως μὲ καταδιώκουσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Δὲν θὰ σὲ ἀπωθήσω παρὰ τὴν θέλησίν σου ἀπὸ τὸ πλοῖόν μου. Ἐλθὲ λοιπὸν μετ' ἐμοῦ καὶ θὰ σὲ ὑποδεχθῶμεν ὅπως δυνάμεθα.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε τὸ χάλκινον δόρυ τοῦ μάντεως καὶ τὸ κατέθεσεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Καθίσας δὲ εἰς τὴν πρύμνην, ἐτοποθέτησε πλησίον τοῦ τὸν Θεοκλύμενον· οἱ δὲ

σύντροφοί του, προθύμως ὑπακούοντες, ἔλυσαν τὰ σχοινία, ἐτακτοποίησαν τὰ σκεύη τοῦ πλοίου, ἔστησαν τὸν ἰστὸν ἐπὶ τῆς βάσεώς του, τὸν ἐστερέωσαν διὰ χονδρῶν σχοινίων καὶ ἀνεπέτασαν τὸ λευκὸν ἰστίον τὸ ὁποῖον ἐκράτουν τὰ λωρία. Ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα ἀπέλυσε κατόπιν τῶν ἀνεμον οὐριον, πνέοντα ὁρμητικῶς διὰ τοῦ αἰθέρος ἵνα ὅσον τάχιστα τὸ πλοῖον διέλθῃ πλέον τὸ ἄλμυρὸν ὕδωρ τῆς θαλάσσης. Διῆλθον δὲ πλησίον τῶν Κρουνῶν καὶ τοῦ καλλιῤῥόου Χάλκιδος.

Ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ τὰ σκότη ἐξηπλώθησαν εἰς ὅλους τοὺς δρόμους. Ἦδη ὠθούμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τοῦ Διὸς, τὸ πλοῖον διῆλθε πρὸ τῶν Φεῶν καὶ παρέπλεε τὴν θεῖαν Ἥλιδα ὅπου ἐβασίλευον οἱ Ἐπειοί. Ἐκεῖθεν δὲ πάλιν τὸ διεύθυνεν ὁ Τηλέμαχος πρὸς τὰς ὀξείας νήσους καὶ ἐσκέπτετα ἐὰν θὰ ἀπέφευγε τὸν θάνατον ἢ ὄχι.

Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος Εὖμαιος ἐδείπνουν ἐν τῷ σταύλῳ μετὰ τῶν βοσκῶν. Ἀφοῦ δὲ ἐχορτάσθησαν ἀπὸ φαγητὸν καὶ ποτὸν, ὁ Ὀδυσσεὺς, θέλων νὰ δοκιμάσῃ τὸν βοσκὸν καὶ μάθῃ ἐὰν θὰ τὸν κρατήσῃ ἀκόμῃ πλησίον του ἢ θὰ τὸν ἀποστείλῃ εἰς τὴν πόλιν ὠμίλῃσεν καὶ εἶπεν.

αἰ. Ἀκούσατέ με, Εὖμαιε, καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ σύντροφοι. Ἄμα ἐξημερώσῃ ἐπιθυμῶ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ ψωμοζήτήσω, διότι φοβοῦμαι μήπως σᾶς δίδω βάρος. Δώσατέ μοι λοιπὸν καλὴν συμβουλὴν καὶ ὁδηγὸν ἀσφαλῆ ὅστις νὰ μὲ ὁδηγήσῃ ἐκεῖ. Ὑπείκων εἰς τὴν ἀνάγκην, θὰ πλανηθῶ ἀνὰ τὴν πόλιν, διὰ νὰ ἰδῶ ἐὰν θὰ μοὶ τείνωσι τὸ ποτήριον καὶ τὸν οἶνον. Θὰ εἰσέλθω ἐπίσης εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως, θὰ ὁμιλήσω περὶ τοῦ ἥρωος τούτου εἰς τὴν συνετὴν Πηνελόπην καὶ θὰ ἀναμιχθῶ μὲ τὸ πλῆθος τῶν τολμηρῶν μνηστήρων. Ἴσως ἀποφασίσωσι νὰ μοὶ δώσωσι τροφὴν ἀφοῦ ἔχουσιν ἄφθονα φαγητὰ, ἐγὼ δὲ ἀφ' ἐτέρου θὰ τοὺς δουλεύσω μετ' ὀλίγον ὅπως πρέπει. Σοὶ τὸ λέγω, ἐνθυμοῦ καλῶς καὶ πιστευσον εἰς τοὺς λόγους μου· χάρις εἰς τὸν διαγγελέα τῶν θεῶν Ἑρμῆν, ὅστις τιμᾷ καὶ

δοξάζει τὰς ἐργασίας τῶν ἀνθρώπων, κανεῖς ἄλλος θνητὸς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ παραβληθῇ πρὸς ἐμὲ κατὰ τὴν ἐπιτηδεύουσαν, νὰ ἀνάψῃ πῦρ, νὰ σχίσῃ ξύλα, νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ δεῖπνον, νὰ ψήσῃ τὰ κρέατα καὶ νὰ κεράσῃ τὸν οἶνον· ἐν συντόμῳ δὲ νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας ἐκτελοῦσιν οἱ πτωχοὶ ὑπηρετοῦντες τοὺς πλουσίους.»

Σὺ δὲ, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ, ἀπεκρίθης μέγα στενάξας.

«ὦ ξένε μου, τί ἰδέα ἦλθεν εἰς τὸ πνεῦμά σου! Εἶσαι ἀνυπόμονος νὰ τρέξῃς εἰς τὴν ἀπώλειάν σου ἐὰν θελήσῃς νὰ ἀναμιχθῇς μὲ τὸ πλῆθος τῶν μνηστήρων, τῶν ὁποίων ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ βιαίότης ἀναβαίνουνσι μέχρι τοῦ σιδηροῦ οὐρανοῦ. Οἱ ὑπηρεταὶ τῶν διόλου δὲν σὲ ὁμοιάζουν, ἀλλ' εἶναι νέοι καλοεδεδυμένοι μὲ χλαῖνας καὶ μὲ χιτῶνας· μυρωμένην ἔχοντες τὴν κεφαλὴν καὶ παιδρὸν τὸ πρόσωπον, ὑπηρετοῦσι πέριξ στιλπνῶν τραπεζῶν καμπουσῶν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν φαγητῶν καὶ τοῦ οἴνου. Μεῖνον μεθ' ἡμῶν· ποῖον λοιπὸν ἐδῶ φοβεῖσαι ὅτι θὰ ἐνοχλήσῃς; βεβαίως μήτε ἐμὲ μήτε τοὺς συντρόφους μου. Περίμενον τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀγαπητοῦ υἱοῦ τοῦ Ὀδυσσεύος, ἐκεῖνος θὰ σοὶ δώσῃ ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα, καὶ θὰ σὲ ἀποστείλῃ ὅπου ἐπιθυμεῖ ἡ καρδίᾳ σου καὶ ἡ ψυχὴ σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς.

«Εὐμαιε, εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ σὲ ἀγαπήσῃ ὅσον εἰς ἐμὲ κατέστης ἀγαπητὸς διότι μὲ ἀπῆλλαξες ἀπὸ τὴν περιπλάνησιν καὶ τὴν φρικτὴν δυστυχίαν. Οὐδὲν χειρότερον διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἀλήτιδα περιπλάνησιν, διότι ἔνεκα τῆς κατηραμένης κοιλίας ὑποφέρει τὰ πάνδεινα ὁ τοιοῦτον βίον βιῶν, καὶ λύπας καὶ δυστυχίας. Ἄλλ' ἐπειδὴ μὲ κρατεῖς ἐδῶ, ἐπειδὴ μὲ διατάττεις νὰ περιμείνω τὸν Τηλέμαχον, ὁμίλῃσόν μοι περὶ τῆς μητρὸς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεύος καὶ περὶ τοῦ πατρὸς του, οὔτινες ἤδη κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του προσήγγιζον εἰς τὸ γῆρας· βλέπουσιν ἀκόμη τὸ γλυκὺ φῶς τοῦ ἡλίου, ἢ κατέβησαν εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ὁ εὐγενὴς ἀρχιβοσκός.

«ὦ ξέने μου, θὰ σὲ εἶπω περὶ τούτων ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Ὁ Λαέρτης ἀναπνέει ἀκόμῃ, ἀλλὰ πάντοτε ἱκετεύει τὸν Δία νὰ ἐγκαταλίπη ἡ ζωὴ τὰ μέλη του εἰς τὸ κατοικητήριόν του, διότι λυπεῖται πικρῶς διὰ τὴν στέρησιν τοῦ υἱοῦ του καὶ τῆς συνετῆς συζύγου του. Αὕτῃ πρὸ πάντων διὰ τοῦ θανάτου τῆς τὸν κατελύπησε καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς πρόωρον γῆρας. Ἡ Ἀντίκλεια δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ τῆς καὶ ἀπέθανε μὲ ἀξιοθρήνητον θάνατον. Εἶθε τοιοῦτον θάνατον νὰ μὴ δώσωσιν οἱ θεοὶ εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀγαπῶ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ καὶ οἵτινες φέρονται πρὸς ἐμὲ ὡς φίλοι. Ἐφ' ὅσον ἔζη ἡ σύζυγος τοῦ Λαέρτου, μὲ ὅλην τὴν θλίψίν τῆς, ἤμην εὐτυχὴς νὰ τὴν ἐρωτῶ καὶ νὰ συνομιλῶ μετ' αὐτῆς. Ἀλλοτε, αὕτῃ ἡ ἰδίᾳ μὲ ἀνέθρεψε πλησίον τῆς ἀγνῆς Κτιμένης, τῆς εὐγενοῦς θυγατρὸς τῆς, τοῦ τελευταίου τῆς τέκνου, καὶ μᾶς εἶμα σχεδὸν ἐξίσου. Ἀμα δὲ ἐφθάσαμεν ἀμφοτέρωι εἰς τὴν παρ' ὅλων ἐπιθυμητὴν νεανικὴν ἡλικίαν, αὐτὴν μὲν ὑπάνδρευσεν μὲ ἕνα κάτοικον τῆς Σάμης ὅστις προσέφερεν ἄπειρα δῶρα εἰς τοὺς γονεῖς τῆς, ἐμὲ δὲ ἐνδύσασα χλαῖναν καὶ χιτῶνα καὶ ὠραῖα σανδάλια, μὲ ἔπεμψεν εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ εἶχε πάντοτε δι' ἐμὲ καρδίαν μητρὸς. Τώρα μοὶ ἔλειψαν ὅλαι αὗται αἱ ἀγαθοεργίαι. Ἐὰν δὲ οἱ μάκαρες θεοὶ εὐλόγησαν τὴν ἐργασίαν εἰς τὴν ὁποίαν καταγίνομαι, ἐὰν δὲν ἡσθάνθην πεῖναν καὶ δίψαν, ἐὰν ἠδυνήθην κατὰ καιροὺς νὰ προσφέρω δῶρα εἰς ἀνθρώπους δυστυχεῖς καὶ ἀξίους σεβασμοῦ, ὅμως φεῦ! δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ ἀκούω τοὺς γλυκεῖς λόγους οὔτε νὰ λάβω τὰς ἐνδείξεις τῆς φιλίας τῆς Πηνελόπης, διότι ἡ δυστυχία καὶ ἄνθρωποι βίαιοι ἐπέσκηψαν εἰς τὸν οἶκόν τῆς. Οἱ ὑπηρέται ἐν τούτοις πολλὴν ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ ὁμιλῶσι πρὸς τὴν δέσποινάν των, νὰ τὴν ἐρωτῶσι, νὰ τρώγωσι καὶ πίνωσι μετ' αὐτῆς, καὶ νὰ φέρωσιν εἰς τοὺς ἀγροὺς τὰ δῶρα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εὐφραίνουσι τὴν ψυχὴν τῶν ὑπηρετῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς.

Ἄφεῦ ! λοιπὸν ἀπὸ τῆς παιδικῆς σου ἡλικίας ἐπλανήθης μακρὰν τῆς πατρίδος σου καὶ τῶν γονέων σου ! Διηγῆσου μὲ λοιπὸν τὰ συμβεβηκότα σου χωρὶς νὰ παραλείψῃς τίποτε. Ἐγεννήθης εἰς εὐρύχωρον πόλιν τὴν ὁποίαν κατέκουν ὁ πατήρ σου καὶ ἡ σεβασμία μήτηρ του, καὶ τὴν ὁποίαν κατέστρεψεν ὁ πόλεμος ; ἢ μήπως μόνον, πλησίον τῶν προβάτων καὶ τῶν βοῶν σου, ἐχθροὶ ἄνδρες σὲ ἤρπασαν ἐπὶ τοῦ πλοίου των διὰ νὰ σὲ μεταφέρωσιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου ὅστις τοῖς ἔδωκε τὸ πρὸς ἀγοράν σου ἀντίτιμον ; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Εὐμαῖος.

« ὦ ξένε μου, ἐπειδὴ μὲ ἐρωτᾷς, ἐπειδὴ ζητεῖς νὰ μάθῃς τὰ συμβάντα μου, ἄκουε σιωπῶν καὶ εὐφραίνου πίνων οἶνον. Ἡ νῦξ εἶναι μακρὰ καὶ ἀφίνει καιρὸν νὰ δισκεδάζωμεν ἀκούοντες εὐαρέστους διηγῆσεις καὶ νὰ ἀπολαύσωμεν εὐργετικοῦ ὕπνου. Δὲν εἶναι ὥρα ἀκόμη νὰ κατακλιθῇς, διότι ὁ πολὺς ὕπνος βλάπτει· ἀλλ' ὄντινα ἐξ ὑμῶν τὸν παρακινεῖ ἡ καρδιά του καὶ ἡ ψυχὴ του πρὸς ἀνάπαυσιν, δύναται νὰ ἐξέλθῃ, ἅμα δὲ φανῶσιν αἱ πρῶται λάμψεις τῆς Ἡοῦς ἃς λάβῃ τὸ πρωῒνόν γεῦμά του καὶ ἃς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν βοσκὴν τὰ ποίμνια τοῦ κυρίου μου. Ἡμεῖς, ὑπὸ τὴν καλύβην μου πίνοντες καὶ τρώγοντες ἀλληλοδιαδόχως, θὰ ἀναπολήσωμεν ἡδέως τὰ λυπηρὰ παθήματά μας διηγούμενοι αὐτὰ πρὸς ἀλλήλους. Φεῦ ! πολλὴν εὐχαρίστησιν εὐρίσκει εἰς τὰ παρελθόντα βάσανά του ὁ ἄνθρωπος ὅστις ὑπέφερε πολλὰ καὶ περιεπλανήθη πολὺ. Θὰ σοὶ διηγηθῶ λοιπὸν τὰ συμβάντα μου, ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖς νὰ τὰ μάθῃς.

« Ὑπάρχει νῆσός τις Σῦρα καλουμένη, τῆς ὁποίας γνωρίζεις ἔσως τὸ ὄνομα· κεῖται πρὸς τὸ μέρος ὅπου εἶναι αἱ τροπαὶ τοῦ ἡλίου, ἄνωθεν τῆς Ὀρτυγίας· δὲν εἶναι μὲν πολὺ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἔχει καλὰς βοσκὰς, ὥραϊα πρόβατα, πολὺν οἶνον καὶ πολὺν σῖτον. Οἱ κάτοικοί της ἀγνοοῦσι τὴν πείναν καὶ τὰς ὀλεθρίας ἀσθενείας αἵτινες μαστίζουσι τοὺς ἀτυχεῖς θνητούς. Ἀφότου ἐν τῇ πόλει αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων διαδέχονται ἀλλήλας γηράσκουσαι, ὁ Ἀπόλλων ἔρχεται μετὰ

τῆς Ἀρτέμιδος καὶ κτυπᾷ αὐτοὺς μὲ τὰ γλυκύτατα βέλη του. Δύο πόλεις ὑπάρχουσιν εἰς τὸ ἔδαφος αὐτῆς καὶ εἰς δύο μέρη εἶναι τὰ πάντα διηρημένα. Ὁ πατήρ μου Κτήσιος, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀρμένου, ὁμοῖος μὲ τοὺς θεοὺς, ἐβασίλευεν ἐπὶ τῆς μιᾶς καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης, ὅταν ἐφθασαν μετὰ πλοίου καταφορτωμένου ὑπὸ μικρῶν ἀθυρμάτων Φοίνικες, ἐπιτήδειοι μὲν θαλασσοπόροι ἀλλ' ἀπατεῶνες. Ὁ πατήρ μου εἶχεν εἰς τὸ ἀνάκτορόν του Φοίνισσαν γυναῖκα, ὑψηλὴν, ὡραίαν, ἐπιτηδεῖαν περὶ τὰ γυναικεῖα ἔργα. Αὐτὴν λοιπὸν οἱ παμπόνηροι Φοίνικες ἐξηπάτησαν πρῶτην ἐνῶ ἔπλυνεν ἐνδύματα εἰς τοὺς πλυνοὺς, καὶ πλησίον τοῦ κυρτοῦ πλοίου εἷς ἐξ αὐτῶν ἐμίγη μετ' αὐτῆς ἐρωτικῶς· πράξις ἣτις ἐκμαυλίζει τὸν νοῦν τῆς γυναικὸς, καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς μᾶλλον φρονίμου. Τότε τὴν ἠρώτησε καὶ ἐζήτησε νὰ μάθῃ ποία ἦτο καὶ πόθεν ἦλθεν. Ἐκεῖνη δὲ ἀμέσως τῷ ὠμίλησε περὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς οἰκίας τοῦ πατρὸς τῆς.

«Καυχῶμαι, εἶπεν, ὅτι ἐγεννήθην εἰς τὴν πλουσίαν ἀπὸ »χαλκὸν Σιδῶνα καὶ εἶμαι θυγάτηρ τοῦ πλουσίου Ἀρύβαντος. Τάφιοι δὲ πειραταὶ μὲ ἤρπασαν ἐρχομένην ἐκ τῆς ἐ»ξοχῆς καὶ μὲ ἐπώλησαν κομίσαντές με ἐνταῦθα εἰς τὰ »δῶματα τοῦ ἥδη κυρίου μου ὅστις τοῖς ἐδῶκε τὸ συμφωνη»θὲν ἀντίτιμον τῆς ἀγορᾶς μου.»

«Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ μετ' αὐτῆς κρυφίως συνομιλῶν ἄνθρωπος.

«Ἄρά γε θὰ ἐπανήρχεσο μεθ' ἡμῶν εἰς τὴν πατρίδα σου, »διὰ νὰ ἐπανέβλεπες τὴν ὑπερήφανον κατοικίαν τοῦ πατρὸς »σου καὶ τῆς μητρός σου ; διότι ζῶσιν ἀκόμη οὗτοι, καὶ οἱ »ἄνθρωποι τοὺς λέγουσι πλουσίους.»

«Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὠμίλησεν ἡ γυνὴ καὶ ἀπήντησε λέγουσα.

«Θὰ τὸ πράξω, ἐὰν μὲ ἐγγυηθῇτε, ᾧ ναῦται, μεθ' ὅρκου, »ὅτι θὰ μὲ μεταφέρετε σώαν καὶ ἀβλαβῆ πρὸς τὸν πατέρα μου.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ὑπεσχέθησαν ἐνόρκως ὅ,τι ἐζή-

τει. Ἀφοῦ δὲ ὠρκίσθησαν καὶ ἐτελείωσαν τὸν ὄρκον των, ὠμίλησε πάλιν ἡ γυνὴ καὶ τοῖς ἀπήντησε λέγουσα.

«Τώρα σιωπή! Πρόσεξατε μὴ μὲ ἀποτεῖνη κανεὶς ἐξ ὑμῶν τὸν λόγον εἴτε εἰς τοὺς δρόμους εἴτε εἰς τὴν βρύσιν ἤ μήπως εἰδοποιήσωσι περὶ τούτου τὸν γέροντα ὅστις ἐὰν συνελάβανεν ὑπόνοιάν τινα θὰ μὲ ἐρρίπτεν εἰς τὰ δεσμά καὶ θὰ ἡτοιμάζε τὴν ἀπώλειάν σας. Ἀλλὰ φυλάξατε ἡμυστικὴν εἰς τὸ πνεῦμά σας τὴν συνδιάλεξίν μας καὶ σπεύσατε τὴν ἀγορὰν τῶν ἀναγκαίων διὰ τὸ ταξειδίον ζωοτροφίων· ἅμα δὲ τὸ πλοῖον γεμισθῇ ἐκ νέου, πέμψατέ μοι ἡταχέως μῆνυμα, καὶ ἐγὼ θὰ σᾶς φέρω χρυσὸν ὅσος ἤθελε πέσει εἰς τὰς χεῖράς μου. Ἀλλ' ἐπεθύμουν νὰ σᾶς ἐδίδα καὶ ἄλλο τι ἀκόμη πρὸς πληρωμὴν τοῦ ναύλου μου. Εἰς τὸ θανάκτορον τοῦτο ἐπιμελοῦμαι τὸν υἱὸν τοῦ κυρίου μου, ἡ παιδίον τὸ ὅποῖον πάντοτε τρέχει ἔξω τῆς οἰκίας· αὐτὸν ἡθὰ προσπαθήσω νὰ φέρω εἰς τὸ πλοῖόν σας διὰ νὰ ὠφεληθῇτε πολλὰ πωλοῦντες αὐτὸν εἰς μακρυνὰς χώρας, διότι θὰ ζῖζει ἤδη πολὺ.»

«Ταῦτα εἰποῦσα ἀνεχώρησε καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ λαμπρὸν μέγαρον, οἱ δὲ Φοίνικες ἔμειναν ἐκεῖ ἐπὶ ἓν ἔτος ὁλόκληρον φορτόνοντες εἰς τὸ πλοῖόν των πολλὰς πραγματείας. Τέλος ἀφοῦ τὸ πλοῖον ἐφορτώθη καὶ ἦτο ἕτοιμον πρὸς ἀπόπλουν, ἔστειλαν διὰ νὰ εἰδοποιήσωσι τὴν δούλην. Ἀνθρωπος πολυμήχανος ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός μου κρατῶν χρυσοῦν περιδέριον καὶ μιλτουργές. Ἡ σεβαστὴ μου μήτηρ καὶ αἱ ὑπηρέτριά της τὸ ἐψηλάφουν διὰ τῶν χειρῶν, τὸ ἐπόθουν διὰ τοῦ βλέμματος καὶ προσέφερον τιμὴν, ἀλλ' ἐκεῖνος ἔκαμε νεῦμα πρὸς τὴν Φοίνισσαν ἣτις τὸ ἐνόησε, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλοῖον. Ἀμέσως ἐκείνη μὲ ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ μὲ ἔσυρεν ἔξω τῆς θύρας τοῦ μεγάρου· εὔρε δὲ εἰς τὸν πρόδομον τὰ ποτήρια καὶ τὰς τραπέζας ἀνθρώπων οἵτινες εἶχον συμποσιάσει καὶ οἵτινες εἶχον ἀκολουθήσει τὸν πατέρα μου μεταβαίνοντα εἰς τὴν συνεδρίαν τοῦ λαοῦ. Ἡ τολμηρὰ δούλη ἤρπασε καὶ ἔκρυψεν εἰς τὸν κόλπον της

τρία πολύτιμα ποτήρια, ἐγὼ δὲ τὴν ἠκολούθουν ἐξ ἀπερισκεψίας. Καὶ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐσκοτίσθησαν οἱ δρόμοι, ἡμεῖς δὲ βαδίζοντες ταχέως ἐφθάσαμεν εἰς τὸν λαμπρὸν λιμένα ὅπου εὐρίσκετο τὸ ἐλαφρὸν πλοῖον τῶν Φοινίκων, οἵτινες ἐπεβιβάσθησαν, μᾶς ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν καὶ διέσχισον τὰ ὕγρα κέλευθα· τοὺς ἔπεμψε δὲ ὁ Ζεὺς οὖριον ἄνεμον. Καὶ ἐπὶ ἕξ μὲν ἡμέρας καὶ ἕξ νύκτας ἐπλέομεν ἀδιακόπως, ὅταν δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐπανάφερε τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, ἡ τὰ βέλη ἔχουσα διασκέδασιν τῆς Ἀρτεμις ἐκτύπησε τὴν Φοίνισσαν, ἣτις ἔπεσε μετὰ κρότου εἰς τὸ κύτος τοῦ πλοίου ὡς θαλάσσιον πτηνόν. Οἱ ναῦται τὴν ἔρριψαν ἄνωθεν τοῦ καταστρώματος διὰ τὴν χρησιμεύσῃ ὡς βορὰ εἰς τοὺς ἰχθῦς καὶ τὰς φώκας, ἐγὼ δὲ ἔμεινα μόνος μετ' αὐτῶν, μὲ καρδίαν κατατεθλιμμένην. Ἐν τούτοις ὁ ἄνεμος καὶ τὰ κύματα μᾶς ὤθησαν πρὸς τὴν Ἰθάκην ὅπου ὁ Λαέρτης μὲ ἠγόρασε μὲ τὰ ἄπειρα χρήματά του, καὶ τοιουτοτρόπως οἱ ὀφθαλμοί μου εἶδον τὴν γῆν ταύτην. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ ἔκγονος τοῦ Διὸς Ὀδυσσεὺς εἶπεν εἰς ἀπάντησιν τοὺς ἐξῆς λόγους.

« Ἀγαπητὲ Εὐμαιε, πόσον ἡ διήγησίς σου συνεκίνησε τὴν ψυχὴν μου! πόσα βάσανα ὑπέφερες! Ἀλλ' εἰς σὲ ὁ Ζεὺς πλησίον τοῦ κακοῦ ἔθεσε καὶ ἔν καλόν, διότι μετὰ πολλὰ βάσανα εἰσῆλθες εἰς τὴν οἰκίαν ἀνθρώπου ἀγαθοῦ ὅπου διέρχεται ἡ ζωὴ σου εὐαρέστως. Ἀλλ' ἐγὼ, πρὶν φθάσω ἐδῶ, ἐπλανήθην εἰς πολλὰς πόλεις καὶ κατοικίας ἀνθρώπων. »

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ συνδιαλέξις των, ἔπειτα δὲ ἐκοιμήθησαν, ἀλλ' ὄχι πολὺ, διότι μετ' ὀλίγον ἐξημέρωσεν. Ἐν τούτοις οἱ σύντροφοι τοῦ Τηλεμάχου ἐφθασαν εἰς τὴν ξηρὰν, ἔλυσαν τὸ πανίον, κατεβίβασαν μετὰ σπουδῆς τὸν ἰστὸν, ὤθησαν τὸ πλοῖον ἰσχυρῶς κωπηλατοῦντες εἰς τὸν λιμένα, ἔρριψαν τὰς ἀγκύρας καὶ ἔδεσαν τὰ σχοινία. Τότε κατέβησαν εἰς τὴν ἀκροθαλασσίαν, παρσκευάσαν τὸ γεῦμα καὶ συνεκέρασαν τὸν οἶνον πλησίον τοῦ πυρός. Ἀφοῦ δὲ ἔφαγον

καὶ ἔπιον ἱκανῶς, ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἔλυσε πρῶτος τὴν σιωπὴν καὶ εἶπε.

« Τώρα ὀδηγήσατε εἰς τὴν πόλιν τὸ πλοῖόν μας, διότι ἐγὼ θὰ μεταβῶ πρὸς τοὺς βουσκούς μου εἰς τὴν ἐξοχὴν, καὶ ἀπόψε, ἀφοῦ ἰδῶ τὰς ἐργασίας των, θὰ ἔλθω νὰ σᾶς εὕρω. Ἀὔριον δὲ τὴν πρωτάν, πρὸς ἀμοιβὴν τοῦ ταξειδίου τούτου, θὰ σᾶς προσφέρω γεῦμα ἄφθονον ἀπὸ κρέατα καὶ ἐκλεκτὸν οἶνον. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ ὅμοιος μὲ τοὺς θεοὺς Θεοκλύμενος.

« Καὶ ἐγὼ, ἀγαπητόν μου τέκνον, ποῦ νὰ ὑπάγω ; εἰς τίνος οἰκίαν νὰ καταφύγω ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἄρχουσιν εἰς τὴν πετρώδη Ἰθάκην ; ἢ πρέπει νὰ ὑπάγω κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν μητέρα σου καὶ εἰς τὸν οἶκόν σου ; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« Εἰς ἄλλην περίστασιν θὰ σὲ προσεκάλουν νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν ἰδικήν μας οἰκίαν, διότι δὲν πάσχομεν ἔλλειψιν τῶν πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ξένων ἀναγκαιούντων· ἀλλ' ἡ διαμονὴ αὕτη θὰ ἦτο διὰ σὲ ἡ χειροτέρα, ἐπειδὴ ἐγὼ μὲν θὰ λείπω, σὺ δὲ δὲν θὰ ἴδῃς τὴν μητέρα μου ἣτις δὲν ἐμφανίζεται εἰς τοὺς μνηστήρας ἀλλὰ μένει εἰς τὰ ἀνώτερα δώματα ὑφαίνουσα πανίον. Ἐν τούτοις εἰμπορῶ νὰ σοῦ ὑποδείξω ἄλλον ἄνθρωπον· ὕπαγε εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχον τὸν ὁποῖον τῶρα οἱ Ἰθακήσιοι θεωροῦσιν ὡς θεόν. Εἶναι ὁ ἐπιφανέστερος πάντων, καὶ ποθεῖ τὰ μάλιστα νὰ νυμφευθῇ τὴν Πηνελόπην καὶ νὰ λάβῃ τὰ ἀξιώματα τὰ ὅποια εἶχεν ὁ Ὀδυσσεύς. Ἀλλ' ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς ὅστις κατοικεῖ τὸν αἰθέρα γινώσκει ἐὰν οἱ μνηστήρες, ἀντὶ τῆς ἡμέρας τοῦ ὕμεναίου, ἴδωσιν ἀνατέλλουσαν ἐπ' αὐτοὺς τὴν ἡμέραν τοῦ ὀλέθρου των. »

Ἐνῶ εἶπε ταῦτα, πτηνὸν ἐπέταξε πρὸς τὰ δεξιὰ του· ἦτο ὁ ταχὺς ἰέραξ, ὁ ταχὺς ἄγγελος τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐσχίζε δὲ μὲ τοὺς ὄνυχάς του περιστερὰν, καὶ ἐσκόρπιζε τὰ πτερὰ της εἰς τὴν γῆν μεταξὺ τοῦ Τηλεμάχου καὶ τοῦ πλοίου.

Εἰς τὴν θεάν ταύτην ὁ Θεοκλύμενος ἔσυρε τὸν ἥρωα κατὰ μέρος, τὸν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τῷ εἶπε.

« Τηλέμαχε, βεβαίως τὸ πτηνὸν τοῦτο δὲν ἐπέταξε πρὸς τὰ δεξιὰ σου ἄνευ τῆς θελήσεως θεοῦ τινος· βλέπων αὐτὸ μετὰ προσοχῆς, τὸ ἀναγνωρίζω ὡς οἰωνόν. Ὅχι, δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Ἰθάκην ἄλλη γενεὰ μᾶλλον ἀξία τῆς ἰδικῆς σας διὰ νὰ βασιλεύῃ, καὶ θὰ ᾔσθε πάντοτε οἱ ἰσχυρότεροι. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντήσας εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« ὦ ξέने, εἴθε ὁ λόγος σου νὰ πραγματοποιηθῇ, διότι τότε θὰ ἐγνώριζες ἀμέσως τὴν φιλίαν μου καὶ τὰ πολλὰ μου δῶρα, ὅστις δὲ σὲ ἀπήντα θὰ σὲ ἐμακάριζε. »

Ταῦτα εἶπε καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν πιστὸν του σύντροφον Πείραιον ἐξηκολούθησε.

« Πείραιε Κλυτίδῃ, οὐ ὅστις μεταξὺ τῶν φίλων οἵτινες μὲ ἠκολούθησαν εἰς τὴν Πύλον εἶσαι ὁ μᾶλλον εὐπειθής, ὁ δῆγησον σὲ παρακαλῶ τὸν ξένον μου τοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν σου, φιλοξένει δὲ καὶ τίμα αὐτὸν μετὰ προσοχῆς ἕως νὰ ἐπανέλθω. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ περίφρων εἰς τὸ δῦρον Πείραιος.

« Τηλέμαχε, καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ διαρκέσῃ ἡ ἀπουσία σου ἐπὶ πολὺ, πάλιν ἐγὼ θὰ περιποιηθῶ τὸν ξένον τοῦτον καὶ δὲν θὰ στερηθῇ φιλοξένου περιποιήσεως. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Πείραιος ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐκάλεσε τοὺς συντρόφους του νὰ εἰσέλθωσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ σχοινία· αὐτοὶ δὲ εἰσῆλθον ταχέως καὶ ἐκαθέσθησαν εἰς τὰς κωπηλατικὰς ἑδρας. Ἐν τούτοις ὁ Τηλέμαχος ἔδесεν εἰς τοὺς πόδας του ὠραῖα σανδάλια καὶ ἔλαβεν ἐκ τοῦ καταστρώματος ἰσχυρὸν δόρυ μὲ αἰχμὴν χαλκίνην. Καὶ οἱ μὲν σύντροφοί του ἔλυσαν τὰ πρυμνήσια, καὶ συμφώνως μὲ τὰς διαταγὰς του τὸ πλοῖον ἔπλεε πρὸς τὴν πόλιν· αὐτὸς δὲ μὲ βῆμα ταχὺ ἐβάδισε πρὸς τοὺς σταύλους ὅπου ᾔσαν οἱ ἀναρίθμητοι χοῖροί του, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἐκοιμᾶτο ὁ ἀγαθὸς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τοὺς κυρίους του Εὐμαῖος.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ II.

Ἐν τούτοις εἰς τὴν καλύβην τοῦ Εὐμαίου εὐθύς μὲ τὴν αὐγὴν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς ἤναψαν πῦρ, ἡτοίμαζον τὸ πρόγευμα καὶ ἀπέστειλαν εἰς τοὺς ἀγροὺς τοὺς ὑπηρέτας μὲ τὰς ἀγέλας τῶν χοίρων, ὅτε αἰφνης οἱ κύες, ἀντὶ νὰ γαυγίσωσιν ἤρχισαν νὰ σαίνωσι τὰς οὐράς εἰς τὴν προσέγγισιν τοῦ Τηλεμάχου. Ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς παρετήρησε τοῦτο καὶ συγχρόνως ἤκουσε τὸν κρότον τῶν βημάτων. Εὐθύς λοιπὸν ἀπετάθη πρὸς τὸν Εὐμαῖον καὶ εἶπεν.

«Εὐμαιε, βεβαίως ἔρχεται τις ἐκ τῶν συντρόφων σου ἢ ἐκ τῶν γνωρίμων σου, διότι οἱ κύνες σαίνουσι τὴν οὐρὰν ἀντὶ νὰ ὑλακτῶσι, καὶ ἀκούω κρότον ποδῶν.»

Μόλις ἐτελείωσε τὰς λέξεις ταύτας, καὶ ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς του παρουσιάσθη εἰς τὰ πρόθυρα. Ὁ βοσκὸς ἠγέρθη ἔκθαμβος, ἀφῆκε νὰ πέσῃ ἀπὸ τὰς χεῖράς του τὸ ἀγγεῖον ἐντὸς τοῦ ὀποίου ἐκίρνα τὸν οἶνον πλησίον τοῦ πυρὸς, ἔδραμεν εἰς προϋπάντησιν τοῦ κυρίου του καὶ κατεφίλησε τὴν κεφαλὴν του, τοὺς ὠραίους ὀφθαλμούς του καὶ τὰς δύο του χεῖρας, ἄφθονα δὲ δάκρυα ἐπιπτον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ὅπως πατὴρ ὑποδέχεται περιπαθῶς προσφιλῇ υἱόν, μονογενῆ, γεννηθέντα εἰς τὰ ἔσχατα ἔτη τῆς ζωῆς του, διὰ τὸν ὁποῖον ὑπέφερε καὶ ἐβασανίσθη πολὺ, καὶ ὅστις ἐπανέρχεται ἀπὸ μακρυνὰς χώρας μετὰ δέκα ἐτῶν ἀποδημίαν, οὕτω καὶ ὁ θεῖος βοσκὸς ἔσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν θεόμορφον Τηλέμαχον· τὸν ἐνηγκαλίζετο ὥς φίλον λυτρωθέντα ἐκ τῶν ὀνύχων τοῦ θανάτου καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους, διακοπτομένους ὑπὸ θρήνων καὶ λυγμῶν.

«Ἦλθες λοιπὸν, Τηλέμαχε, γλυκύ μου φῶς! δὲν ἤλπιζον πλέον νὰ σὲ ἐπανίδω ἀφότου ἀνεχώρησες μὲ τὸ πλοῖον διὰ τὴν Πύλον. Ἄλλ' εἴσελθε, ἀγαπητὸν τέκνον, διὰ νὰ χαρῶ ὀλοψύχως βλέπων σε ἐλθόντα εἰς τὴν καλύβην μου

ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκ τῆς ξένης γῆς ἐπιστροφὴν σου. Δὲν ἔρ-
χεται πλέον νὰ βλέπῃς τοὺς ἀγροὺς σου καὶ τοὺς βοσκούς
σου, ἀλλὰ μένεις πάντοτε μεταξὺ τοῦ λαοῦ· ἀρέσκεσαι
λοιπὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου νὰ βλέπῃς τὸ κατηραμένον πλῆθος
τῶν μνηστήρων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«ὦ ἀγαθὲ γέρον, ἦλθα ἐπίτηδες διὰ σέ, διὰ νὰ σέ ἴδω μὲ
τοὺς ὀφθαλμούς μου, διὰ νὰ σέ ἀκούσω, διὰ νὰ μάθω παρὰ
σοῦ ἐὰν ἡ μήτηρ μου εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς τὴν οἰκίαν, ἢ ἐὰν
ἤδη ἐξέλεξεν ἄλλον σύζυγον. Φεῦ! ἴσως ἡ κλίνη τοῦ Ὀδυσ-
σέως ἐγκατελείφθη καὶ ἤπλωσαν ἐπ' αὐτῆς τοὺς ἰστούς των
αἱ εἰδεχθεῖς ἀράχαι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ εὐγενὴς χοιροβοσκός.

«Ἡ μήτηρ σου μένει μὲ ὑπομονητικὴν καρδίαν εἰς τὰ
μέγαρά σου, ὅπου διέρχεται τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας τῆς
κλαίουσα καὶ στενάζουσα.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν του τὸ χάλκινον δόρυ
του· ἐν τούτοις ὁ Τηλέμαχος εἰσῆλθε καὶ διέβη τὸ λίθινον
κατώφλιον. Εἰς τὴν θέαν του, ὁ Ὀδυσσεὺς ἠθέλησε νὰ τῷ
παραχωρήσῃ τὴν ἔδραν του, ἀλλ' ὁ ἥρως τὸν ἐκράτησε καὶ
τῷ εἶπεν.

«ὦ ξένε, κάθησον, ἡμεῖς δὲ εὐρίσκομεν εἰς τὴν καλύβην
ταύτην ἄλλο κάθισμα, καὶ ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ὅστις θὰ μὲ τὸ
ἐτοιμάσῃ.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐπιστρέψας ἐκάθησε πάλιν
εἰς τὴν θέσιν του· διὰ τὸν Τηλέμαχον δὲ ὁ βοσκὸς ἐσκόρπισε
χλωροὺς κλάδους καὶ τοὺς ἐκάλυψε μὲ δέρματα, ἐπ' αὐτῶν
δὲ ἐκάθησεν ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως. Τότε ὁ βο-
σκὸς ἔθεσεν ἐνώπιόν των πινάκια ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν ἐψη-
μένα κρέατα τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν προτεραίαν εἶχον ἀφήσει οἱ
δαιτυμόνες, ἔσπευσε νὰ σωρεύσῃ τὸν ἄρτον εἰς τὰ κάνιστρα
καὶ ἐκέρασεν ἐντὸς κρατῆρος γλυκύτατον οἶνον, τέλος δὲ ἐ-
κάθησεν ἀπέναντι τοῦ Ὀδυσσέως. Οἱ δαιτυμόνες ἤπλωσαν
τὰς χεῖρας καὶ ἔλαβον τὰ προκείμενα φαγητά. Ἀφοῦ δὲ ἔ-

φαγὸν καὶ ἔπιον ἀρκετὰ, ὁ Τηλέμαχος ἀπετάθη πρὸς τὸν θεῖον χοιροβοσκόν.

α' Ἀγαθὲ γέρον, πόθεν ἦλθεν ὁ ξένος οὗτος; πῶς οἱ ναῦται τὸν ἔφερον εἰς τὴν Ἰθάκην; ποῖος καυχᾶται ὅτι εἶναι; ἐπειδὴ δὲν φρονῶ ὅτι ἡδυνήθη νὰ ἔλθῃ πεζὸς εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπες, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ.

α Τέκνον μου, θὰ ἀποκριθῶ εἰς τὰς ἐρωτήσεις σου μετὰ πάσης εἰλικρινείας. Ὁ ξένος μου καυχᾶται ὅτι κατὰγεται ἐκ τῆς εὐρυχώρου Κρήτης καὶ διηγεῖται ὅτι περιπλανώμενος διέτρεξε τὰς πόλεις πολλῶν ἀνθρώπων· ἰδοὺ τὶ τῷ ἐπεφύλαξεν ἡ τύχη. Τώρα, φεύγων δι' ἐνὸς πλοίου θεσπρωτικοῦ, ἦλθεν εἰς τὴν κατοικίαν μου, καὶ σοὶ τὸν ἐμπιστεύομαι. Κάμε ὅπως θέλεις, διότι καυχᾶται ὅτι εἶναι ἱκέτης σου. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« Εὐμαιε, βεβαίως μὲ εἶπες λόγον λυπηρόν· πῶς θὰ δεχθῶ ἐγὼ ξένον εἰς τὴν κατοικίαν μου; εἶμαι νέος ἀκόμη, καὶ δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν βραχιόνων μου διὰ νὰ ἀποκρούσω ἄνθρωπον εἰάν τις πρότερον φερθῇ πρὸς ἐμὲ ἐχθρικῶς. Ἡ μήτηρ μου ἀνακυκλοῖ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς καὶ τὴν καρδίαν τῆς διπλοῦν σχέδιον· ἢ νὰ μείνῃ πλησίον τοῦ υἱοῦ τῆς ἐπιμελουμένη τὴν οἰκίαν του, σεβομένη τὴν νυμφικὴν κλίνην καὶ τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ, ἢ νὰ ἀκολουθήσῃ μετ' ὀλίγον τὸν μάλλον ἐνδοξον ἐκ τῶν Ἑλλήνων οἵτινες τὴν ζητοῦσιν, ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε προσφέρει τὰ πλείοτερα δῶρα. Ἀλλ' ἀφοῦ ξένος τις ἐκάθησεν εἰς τὴν ἐστίαν σου, θὰ τῷ δώσω ὠραῖα ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα· θὰ τῷ δώσω σανδάλια καὶ δίκοπον ξίφος καὶ θὰ τὸν ἀποστείλω ὅπου ἐπιθυμεῖ ἡ καρδιά του καὶ ἡ ψυχὴ του. Ἐν τούτοις εἰάν τοιαύτη ἦναι ἡ θέλησίς σου, φύλαξέ τον εἰς τὴν καλύβην σου καὶ περιποιήθητι αὐτόν, ἐγὼ δὲ θὰ τῷ στείλω ἐνδύματα καὶ φαγητὰ διὰ μὴ σοῦ ἦναι βάρος εἰς σὲ καὶ τοὺς συντρήφους σου· ἀλλὰ δὲν θὰ τὸν φέρω εἰς τὴν οἰκίαν μου πλησίον τῶν μνηστέρων, διότι ἡ αὐθάδεια των δὲν ἔχει

θρία καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ τὸν περιγελῶσι καὶ νὰ προξενῶσιν εἰς ἐμὲ μεγάλην λύπην. Εἶναι δύσκολον εἰς ἓνα μόνον ἄνθρωπον νὰ παλαίσῃ ἐναντίον πολλῶν ὅσον καὶ ἂν ᾦναι ἀνδρείος, ἐπειδὴ εἶναι ἰσχυρότεροί του.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπέτεινε τὸν λόγον ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς.

«ὦ φίλε μου, μοὶ εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ ὁμιλήσω καὶ ἐγώ; Πόσον κατασπαράσσεται ἡ καρδιά μου ἀκούοντος ὅτι ὁποίας κακοπραγίας καὶ ἀνυποφόρους ὕβρεις λέγετε ὅτι ἀποτολμῶσιν οἱ μνηστήρες εἰς τὰ μέγαρά σου ἐναντίον τῆς θελήσεώς σου, ἐνῶ εἶσαι τοιοῦτος. Εἰπέ μοι, θέλεις καὶ τὰ ἀνέχεσαι, ἢ σὲ μισεῖ ὁ λαὸς ὑπέικων εἰς τὴν φωνὴν θεοῦ τινος; μήπως ἔχεις κανὲν παράπονον κατὰ τῶν ἀδελφῶν σου, ἐπὶ τῶν ὁποίων πρὸ πάντων στηρίζεται ὁ ἄνθρωπος, μὲ ὅσῃν καὶ ἂν ἔχωσι μεταξὺ τῶν ἑριδᾶ. Ἄ! ἐὰν μὲ τὸ θάρρος τὸ ὁποῖον ἔχω, ἤμην νέος ὡς σὺ, ἐὰν ἤμην υἱὸς τοῦ ἀμωμήτου Ὀδυσσέως, ἢ αὐτὸς οὗτος ὁ Ὀδυσσεύς, ἐπανερχόμενος μετὰ πολυετῇ περιπλάνησιν (διότι πᾶσα ἐλπίς ἐπιστροφῆς δὲν ἀπώλετο ἀκόμη), ἅς μοι ἔκοπτον οἱ ἐχθροὶ τὴν κεφαλὴν μου ἐὰν δὲν μετέβαινον εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὀδυσσέως διὰ νὰ ἐξολοθρεύσω τοὺς μνηστήρας· ἐὰν δὲ συνέβαινε μόνος ὢν νὰ ὑπέκυπτα εἰς τὸν πολὺν ἀριθμὸν, θὰ ἐπροτίμων νὰ ἐπιπτα θῦμά των παρὰ νὰ βλέπω τὰς βιαιοπραγίας των, τοὺς ξένους μου ἀποπεμπομένους, τὰς ὑπηρετρίας μου ἀτιμαζομένας, τὸν οἶνόν μου πινόμενον ἀφθόνως, καὶ τὰ ποίμνιά μου κατατρωγόμενα ἀτιμωρητῇ, αἰωνίως, καὶ χωρὶς νὰ τελειόνη ποτὲ ἡ ὑπόθεσις αὕτη.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«ὦ ξένη μου, θὰ σοὶ ὁμιλήσω εἰλικρινῶς. Ὅχι, βεβαίως δὲν μὲ μισεῖ ὁ λαὸς, οὔτε κατ' ἀδελφῶν ἔχω κανὲν παράπονον ἐπὶ τῶν ὁποίων πρὸ πάντων στηρίζεται τις μὲ ὅλας τὰς διχονοίας των, διότι ὁ Ζεὺς εἰς τοὺς προγόνους μου καὶ εἰς τὸν πατέρα μου ἓνα μόνον ἐχάριζεν υἱόν· ὁ Ἀρκείσιος ἐγέννησε τὸν Λαέρτην, ὁ Λαέρτης τὸν Ὀδυσσεά, καὶ ὁ Ὀδυσ-

σεὺς ἐμὲ μόνον ἀφῆκεν εἰς τὸ ἀνάκτορόν του καὶ οὔτε μὲ ἐχάρη. Τώρα ἄπειροι ἐχθροὶ κατεπλημμύρησαν τὴν κατοικίαν του, εἶναι προὔχοντες τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν νήσων τοῦ Δουλιχίου, τῆς Σάμης καὶ τῆς δασώδους Ζακύνθου, ἐπιζητοῦσι δὲ ὅλοι εἰς γάμον τὴν μητέρα μου καὶ κατατρῶγουσι τὰ ὑπάρχοντά μου. Ἡ Πηνελόπη δὲν τολμᾷ νὰ ἀρνηθῇ ἀναφανδὸν τὸν ὑμέναιον τοῦτον, ἀλλὰ καὶ δὲν δύναται νὰ ἀποφασίσῃ νὰ τὸν ἐκτελέσῃ. Ἐν τούτοις αὐτοὶ καταστρέφουσι τὰ ἀγαθὰ μου καὶ μετ' ὀλίγον θὰ ἀφανίσωσι καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον· ἀλλ' ὅλα ταῦτα κεῖνται εἰς τὰς χεῖρας τῶν θεῶν. Σὺ δὲ, ἀγαπητὲ Εὐμαιε, πορεύθητι ἀμέσως πλησίον τῆς συνετῆς Πηνελόπης, ἀνάγγειλον εἰς αὐτὴν ὅτι ἐπέστρεψα ἐκ τῆς Πύλου καὶ ὅτι ἐπανῆλθον σῶος καὶ ἀβλαβής· θὰ σὲ περιμένω ἐδῶ, μὴ βραδύνῃς νὰ ἐπανεέλθῃς καὶ μὴ ὁμιλήσῃς εἰς ἄλλον παρὰ εἰς τὴν μητέρα μου· πρόσεξον δὲ νὰ μὴ σὲ ἀκούσῃ κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, διότι ὑπάρχουσι πολλοὶ μεταξὺ αὐτῶν οὔτινες μελετῶσι τὸν ὄλεθρόν μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν τῷ εἶπες, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ.

« Ἡξεύρω, ἐννοῶ, αἱ διαταγαὶ αὗται θὰ ἐκτελεσθῶσι προθύμως. Ἀλλ' εἶπέ μοι εἰλικρινῶς καὶ καταλεπτῶς ἐὰν πρέπη μὲ τὸν ἴδιον δρόμον νὰ ὑπάγω καὶ εἰς τὸν ἀτυχῇ Λαέρτην ὅστις μέχρι τινός, καίπερ θλιβόμενος ἔνεκα τοῦ Ὀδυσσέως, ἐπετήρει ἀκόμῃ τὰς ἐργασίας τῶν ὑπηρετῶν του καὶ καθήμενος μετ' αὐτῶν εἰς τὸν οἶκόν του ἔτρωγε καὶ ἔπινεν ὅσάκις εἰς τὰ στήθη του ἡ καρδιά ἤθελε τὸ ζητήσῃ· τώρα δὲ, ἀφότου ἀνεχώρησες μὲ τὸ πλοῖον διὰ τὴν Πύλον, ἀρνεῖται ὡς λέγουσι τὸν οἶνον καὶ τὸ φαγητόν, δὲν ἐπιθεωρεῖ πλέον τοὺς ἀγρούς του, ἀλλὰ μένει ἀκίνητος στενάζων καὶ θρηνῶν, καὶ ἡ σὰρξ αὐτοῦ ξηραίνεται ἐπὶ τῶν ὀστέων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« Εἶναι πολὺ λυπηρὸν τοῦτο, ἀλλ' ἄς τὸν ἀφήσωμεν, ὅσον καὶ ἂν λυπώμεθα. Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἡδύναντο νὰ πράξωσι τὰ πάντα, πρῶτον πάντων θὰ ἐπροτιμῶμεν τὴν ἐπιστροφήν τοῦ πατρός μου. Ἀφοῦ λοιπὸν εἰδοποιήσῃς τὴν μη-

τέρα μου, ἐπίστρεψον ἀμέσως καὶ μὴ περιπλανηθῆς εἰς τοὺς ἀγροὺς ζητῶν τὸν Λαέρτην. Βίπὲ δὲ εἰς τὴν Πηνελόπην νὰ πέμψῃ κρυφίως καὶ μετὰ σπουδῆς τὴν οἰκονόμον τῆς οἰκίας διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν τεθλιμμένον γέροντα ὅτι ἐπέστρεψα.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀπέστειλε τὸν χοιροβοσκόν· οὗτος δὲ ἔλαβε τὰ σανδάλιά του, τὰ ἔδесεν εἰς τοὺς πόδας του καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὴν πόλιν· δὲν ἀφῆκεν ὅμως τὴν καλύβην χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ ἡ Ἀθηνᾶ, ἣτις ἀμέσως ἐπλησίασε λαβοῦσα τὴν μορφήν ὥραίας γυναικὸς μεγαλοπρεποῦς καὶ ἐπιτηδείας εἰς ἐξαισίας ἐργασίας. Ἐστάθη δὲ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ὁρατὴ μόνον εἰς τὸν Ὀδυσσεά· ὁ δὲ Τηλέμαχος δὲν ὑπώπτευσεν τὴν παρουσίαν της, διότι οἱ θεοὶ δὲν φαίνονται εἰς ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ὁποίους θέλουσι νὰ κρυβῶσι. Μόνον ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ κύνες ἔβλεπον τὴν θεάν· οἱ κύνες δὲν ὑλάκτησαν, ἀλλὰ κλαυθμηρίζοντες ἔφυγον εἰς τὸ βάθος τῆς καλύβης. Ἡ Ἀθηνᾶ ἔνευε μὲ τὰς ὀφρῦς· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐνόησε τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ἐξῆλθε, μετέβη ἔξω τοῦ μεγάλου τοίχου τῆς αὐλῆς, καὶ ἔστη ἔμπροσθεν τῆς θεᾶς ἣτις τῷ ἀπέτεινε πᾶς λέξεις ταύτας.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ὁμίλησον πρὸς τὸν υἱόν σου καὶ μὴ τῷ κρύψῃς τίποτε, ἵνα, ἀφοῦ συνεννοηθῇτε περὶ τοῦ τρόπου πῶς νὰ φονεύσετε τοὺς μνηστήρας, μεταβῇτε εἰς τὴν ὑπερήφανον πόλιν· δὲν θὰ λείψω διὰ πολὺν καιρὸν ἀπὸ πλησίόν σας, διότι ἐπιθυμῶ νὰ πολεμήσω.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἤγγισε τὸν ἥρωα μὲ τὴν χρυσοῦν ῥάβδον της. Καὶ πρῶτον μὲν περιέβαλε τὰ στήθη του μὲ κατάλευκον ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα, ἔπειτα δὲ τὸν κατέστησε νεώτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον. Ἐπανέλαβε δὲ οὗτος τὸ μελάγχρουν χρῶμά του, αἱ παρειαὶ του δὲν εἶχον πλέον ῥυτίδας, καὶ γενεῖας καστανὴ ἐκάλυπτε τὴν σιαγὸνα του. Τούτων γενομένων ἡ θεὰ ἀπεμακρύνθη. Ἀμέσως ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν καλύβην, ὁ δὲ υἱὸς του ἐξεπλάγχθη, ἀπέ-

στρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ τρόμου, ἐπίστευσεν ὅτι ἔβλεπε θεὸν καὶ ἔκραξεν.

«ὦ ξέने μου ! μοὶ φαίνεσαι πολὺ διαφορετικὸς παρ' ὅ,τι ἦσο πρότερον· ἔχεις ἄλλα ἐνδύματα, τὸ χρῶμά σου δὲν εἶναι πλέον τὸ αὐτὸ καὶ βεβαίως εἶσαι εἰς ἐκ τῶν θεῶν τῶν κατοικούντων τὸν εὐρὺν οὐρανόν. Πραῦνθητι, θὰ σοὶ προσφέρωμεν εὐπροσδέκτους θυσίας καὶ χρυσᾶ ἀφιερῶματα ἐντέχως ἐξειργασμένα· ἐλέησον ἡμᾶς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἔπειτα ἀπεκρίθη ὁ θεὸς καὶ πολυπαθὲς Ὀδυσσεύς.

«Ὅχι, δὲν εἶμαι θεός, διατὶ μὲ παρομοιάζεις μὲ τοὺς ἀθανάτους ; Εἶμαι ὁ πατὴρ σου διὰ τὸν ὅποιον στεναῶν ὑπέφερες τόσα ἐκτεθειμένος εἰς τὰς βιαιοπραγίας τῶν ἀνθρώπων.»

Εἰπὼν ταῦτα κατεφίλησε τὸν υἱόν του καὶ κατέβρεξε τὴν γῆν διὰ τῶν δακρύων του τὰ ὅποια μετὰ βίας ἐκράτει μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς. Ἄλλ' ὁ Τηλέμαχος δὲν ἠδύνατο ἀκόμη νὰ πιστεῦσῃ ὅτι ἦτο ὁ πατὴρ του καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς λόγους τούτους.

«Δὲν εἶσαι ὁ Ὀδυσσεύς ὁ πατὴρ μου, ἀλλὰ θεός τις ὅστις μὲ γοητεύει διὰ νὰ στεναῶ καὶ νὰ ὀδύρωμαι περισσότερον. Οὐδεὶς θνητὸς δύναται διὰ μόνου τοῦ νοῦς του νὰ κατορθώσῃ τοιαῦτα θαύματα, ἐκτὸς ἐὰν ἐπέλθῃ θεός τις καὶ τὸν καταστήσῃ κατὰ βούλησιν νέον ἢ γέροντα. Πρὸ ὀλίγου ἦσο βεβαρημένος ὑπὸ τῶν ἐτῶν καὶ ἐφόρεις ῥάκη, τῶρα δὲ ὁμοιάζεις μὲ τοὺς θεοὺς οἵτινες κατοικοῦσι τὸν εὐρὺν οὐρανόν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς.

«Τηλέμαχε, δὲν ἀρμόζει, ὅταν ὁ ἀγαπητός σου πατὴρ ἦναι πλησίον σου, νὰ θαυμάζῃς καὶ νὰ ἐκπλήττεσαι. Ποτὲ ἄλλος Ὀδυσσεύς δὲν θὰ ἔλθῃ ἐδῶ· ἐγὼ εἶμαι ὁ πατὴρ σου· ὑπέφερα πολλὰ, περιεπλανήθην πολὺν καιρὸν καὶ μετὰ εἰκροσιν ἔτη βλέπω πάλιν τὴν γλυκεῖαν πατρίδα μου. Ὅλα ταῦτα εἶναι ἔργον τῆς Ἀθηνᾶς, διότι αὐτὴ μὲ παρουσίασεν ὅπως ἤθελε (διότι ἦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν της), ὅτε μὲν ὥς

ἐπαίτην, ὅτε δὲ ὡς νέον ἀκόμη ἄνδρα, πολυτελῆ φοροῦντα ἐνδύματα. Διότι εἶναι εὐκολον εἰς τοὺς θεοὺς οἵτινες κατοικοῦσι τὸν εὐρὺν οὐρανὸν ἢ νὰ λαμπρύνωσι θνητὸν ἄνθρωπον ἢ νὰ παραμορφῶσιν αὐτόν.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐκάθησεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος κλαίων ἐνηγκαλίσθη τὸν εὐγενῆ πατέρα του, καὶ εἰς ἀμφοτέρους διηγέρθη ἡ ἐπιθυμία τῶν δακρύων· οἱ στεναγμοὶ τῶν λοιπὸν καὶ οἱ θρήνοι τῶν ἐξερράγησαν διαπεραστικώτεροι ἢ αἱ κραυγαὶ τοῦ αἰετοῦ ἢ τοῦ γυπὸς ὅταν ὁ βοσκὸς ἀρπάξῃ τοὺς νεοσσούς του τοὺς ὁποίους τὰ πτερά τῶν δὲν δύνανται ἀκόμη νὰ βαστάσωσιν. Οὕτως οἱ δύο ἥρωες ἄφινον νὰ τρέχωσιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν συγκινητικὰ δάκρυα, καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου θὰ ἐξηφανίζετο πρὶν παύσωσι θρηνοῦντες, ἂν μὴ ὁ Τηλέμαχος ἀπεύθυνεν ἐξαίφνης τὸν λόγον πρὸς τὸν πατέρα του.

« Ἀλλὰ μὲ ποῖον πλοῖον, ὦ πάτερ μου, σὲ ἔφερον οἱ ναῦται εἰς τὴν Ἰθάκην, καὶ ποῖοι καυχῶνται ὅτι εἶναι; διότι δὲν φρονῶ νὰ ἦλθες πεζὸς εἰς τὴν νῆσον ταύτην.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς.

« ὦ τέκνον μου, θὰ σοὶ εἴπω ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Φαίαιες, ναυτικοὶ περίφημοι, μὲ ἔφερον, συνειθισμένοι νὰ ἐξαποστέλλωσι τοὺς ξένους ὅσοι ἔρχονται εἰς τὰ παράλια τῶν· μὲ μετέφερον δὲ κοιμώμενον ἐπὶ πλοίου ταχέος καὶ μὲ ἀπέθεσαν εἰς τὴν Ἰθάκην. Μοὶ εἶχον δώσει δὲ λαμπρὰ δῶρα, χαλκὸν, ἄφθονον χρυσὸν καὶ ἐκ πολυτελοῦς ὑφάσματος ἐνδύματα. Ὅλοι οὗτοι οἱ θησαυροὶ, κατὰ βούλησιν τῶν θεῶν, εἶναι κατατεθειμένοι εἰς σπήλαιόν τι, καὶ ἦλθον ἐδῶ κατὰ τὴν συμβουλὴν τῆς Ἀθηναῖς διὰ νὰ σκεφθῶμεν περὶ τῶν μέσων πῶς νὰ ἐξολοθρεύσωμεν τοὺς μνηστήρας. Εἰπέ μοι λοιπὸν τὸν ἀριθμὸν τῶν καὶ πληροφόρησόν με ποῖοι εἶναι; θὰ σκεφθῶ κατόπιν μὲ τὴν γενναίαν ψυχὴν μου ἂν θὰ δυνηθῶμεν ἡμεῖς μόνοι νὰ ἀντισταθῶμεν κατ' αὐτῶν, ἢ θὰ χρειασθῶμεν καὶ ἄλλους.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« ὦ πάτερ μου! πάντοτε ἤκουσα νὰ ὁμιλῶσι περὶ τῆς με-

γάλης δόξης σου, περὶ τῆς ἀνδρίας σου καὶ περὶ τῆς συνέσεως τῶν βουλευμάτων σου· ἀλλὰ πόσον οἱ λόγοι σου εἶναι ὑπερήφανοι! ἔκπληξίς μὲ καταλαμβάνει· δὲν εἶναι δυνατόν δύο ἄνθρωποι νὰ πολεμήσωσι πολλοὺς δυνατοὺς πολεμιστάς· διότι οἱ μνηστῆρες δὲν εἶναι μόνον δέκα, ἢ δις δέκα, ἀλλὰ πολὺ περισσότεροι, καὶ θὰ τὸ ἰδῆς μετ' ὀλίγον. Πρῶτον εἶναι πεντήκοντα δύο νέοι ἐκλεκτοὶ ἐκ Δουλιχίου καὶ συνοδεύουσιν αὐτοὺς ἕξ ὑπηρέται· ἀπὸ τὴν Σάμην ἦλθον εἴκοσι καὶ τέσσαρες, ἀπὸ δὲ τὴν Ζάκυνθον εἴκοσιν, ἕξ αὐτῆς δὲ ταύτης τῆς Ἰθάκης ὑπάρχουσι δώδεκα οἱ μᾶλλον ἀνδρεῖοι. Ὅμοῦ μὲ τοὺς τελευταίους τούτους εἶναι ὁ κήρυξ Μέδων, εἰς θεῖος ἀοιδός, καὶ δύο ὑπηρέται ἐπιτήδειοι περὶ τὸ κόπτειν τὰ κρέατα. Ἐὰν τοὺς προσβάλωμεν ὅλους ἡνωμένους, φοβοῦμαι μήπως ἅμα τῇ ἐπιστροφῇ σου ὑποστῇς σκληρὰς καὶ τρομερὰς βιαιοπραγίας. Σκέφθητι λοιπὸν ἐὰν δύνασαι νὰ καλέσης ὑπερασπιστὴν τινα ὅστις νὰ μᾶς βοηθήσῃ προθύμως.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς.

Ἄ'Εγὼ λοιπὸν θὰ σὲ ἐνθαρρύνω, καὶ πρόσεξον εἰς τοὺς λόγους μου· σκέφθητι ἐὰν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ παντοδύναμος πατήρ της θὰ ἀρκέσωσιν εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο, ἢ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναζητήσωμεν καὶ ἄλλους βοηθοὺς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

Ἄ'Ω! οἱ θεοὶ τοὺς ὁποίους ἀνέφερεις, μολονότι κάθηνται ὑψηλὰ εἰς τὰ νέφη, εἶναι ὅμως ἐξαίρετοι ὑπερασπισταί, διότι βασιλεύουσιν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ τῶν αἰώνιων θεῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς.

«Σοὶ λέγω λοιπὸν ὅτι οἱ δύο οὗτοι δὲν θὰ μείνωσι πολὺν καιρὸν μεμακρυσμένοι ἀπὸ τὴν τρομερὰν πάλην, ὅταν εἰς τὸ ἀνάκτορόν μου ὁ βίαιος Ἄρης ἀποφασίσῃ τὴν ἔριδα. Ἀλλὰ σὺ μὲν ὕπαγε ἅμα ἐξημερώσῃ εἰς τὴν οἰκίαν μας καὶ ἀναμύχθητι μὲ τὸ πλῆθος τῶν ὑπερηφάνων νέων· ἐμὲ δὲ ὁ βοσκὸς θὰ μὲ φέρῃ ὕστερον εἰς τὴν πόλιν ὁμοιάζοντα μὲ ἄθλιον ἐπαίτην βεβαρηνμένον ὑπὸ τοῦ γήρατος. Ἐὰν εἰς τὸ

μέγαρον μὲ περιφρονήσωσιν, ὑπόμενον ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅ-
ταν θὰ μὲ κακομεταχειρίζωνται. Καὶ ἂν ἀκόμη μὲ σύρω-
σιν ἐκ τῶν ποδῶν διὰ νὰ μὲ ρίψωσιν ἐκτὸς τῆς οἰκίας· καὶ
ἂν ἀκόμη μὲ τοξέωσωσι, βλέπε ὅλα ταῦτα ὑπομονητικῶς
καὶ λέγε μόνον εἰς αὐτοὺς μὲ ἡπίας λέξεις νὰ παύσωσι τὰς
ἀνοησίας των. Αὐτοὶ ὅμως δὲν θὰ σὲ ἀκούσωσι, διότι βε-
βαίως ἐγγίζει ἡ ἡμέρα τοῦ ὀλέθρου των. Ἐν ἄλλο ἀκόμη
θὰ σοὶ εἶπω, καὶ ἐντύπωσον αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου. Ἄμα ἡ
γόνιμος εἰς συμβουλὰς Ἀθηναῖ μὲ ἐμπνεύσῃ, θὰ σοὶ κάμω
διὰ τῆς κεφαλῆς σημεῖον τὸ ὁποῖον ἀμέσως θὰ ἰδῇς· λάβε
τότε καὶ μετάφερον εἰς τὰ ἐνδότερα τῶν ἀνωτέρων δωμά-
των ὅλα τὰ πολεμικὰ ὅπλα ὅσα κρέμονται εἰς τὴν μεγάλην
αἴθουσαν. Ἐὰν οἱ μνηστῆρες τὰ ζητήσωσι καὶ σὲ ἐρωτή-
σωσιν, ἀπάτησον αὐτοὺς μὲ τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Τὰ ἀπεμάκρυνα ἀπὸ τὸν καπνὸν, διότι δὲν εἶναι πλέον
νεκρεῖνα τὰ ὁποῖα ἄφησεν ὁ Ὀδυσσεὺς ἀναχωρῶν διὰ τὴν
Ἰτρώαδα· ὁ καπνὸς τῆς ἐστίας τὰ ἐμαύρισε. Πρὸς τούτοις
καὶ τοῦτο τὸ κυριώτερον μοὶ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν νοῦν ὁ
νυῖδς τοῦ Κρόνου. Ἐφοβήθην μήπως βεβαρημένοι ὑπὸ τοῦ
ποῖνου ἔλθετε εἰς ἔριδα μεταξὺ σας, πληγωθῆτε ἀμοιβαίως
καὶ μιάνετε τὰ συμπόσιά μας καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ ὕμε-
ναιού σας, διότι καὶ μόνη ἡ θεὰ τῶν ὅπλων ἐνθουσιάζει
στὸν ἄνθρωπον.»

«Ἄφησον ἐν τούτοις δι' ἡμᾶς μόνους δύο φάσγανα, δύο
ἀκόντια καὶ δύο εὐρυχώρους ἀσπίδας τὰς ὁποίας νὰ δύναν-
ται νὰ κρατῶσιν αἱ χεῖρές μας καὶ μὲ τὰς ὁποίας θὰ ὀπλι-
σθῶμεν διὰ νὰ ἐπιπέσωμεν κατ' αὐτῶν. Ἐπειτα ἡ Ἀθηναῖ
καὶ ὁ Ζεὺς θὰ συνταράξωσι τὸ πνεῦμά των. Ἀκουσον ἀκό-
μη καὶ ἐν ἄλλο, καὶ ἐντύπωσον αὐτὸ εἰς τὴν ψυχὴν σου,
εἰς ἣν αἰσθάνῃς ὅτι εἰς ἐμὲ ὀφείλεις τὴν ζωὴν καὶ ὅτι ἐξῆλ-
θες ἐκ τοῦ αἵματός μου· κανεῖς εἰς τὴν Ἰθάκην ἅς μὴ μάθῃ
τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ὀδυσσεύος· μήτε ὁ Λαέρτης, μήτε ὁ χοι-
ροβοσκός, μήτε κανεῖς ἐκ τῶν ὑπηρετῶν, μήτε αὐτὴ ἡ Πη-
νελόπη. Ἄς μάθωμεν μόνον μὲς τὴν διάθεσιν τῶν ὑπηρε-

πριῶν, ἃς δοκιμάσωμεν τοὺς ὑπηρετάς καὶ ἃς διακρίνωμεν ἐκείνους οἵτινες μᾶς τιμῶσι καὶ μᾶς φοβοῦνται ἀπὸ ἐκείνους οἵτινες δὲν φροντίζουν διὰ τοὺς κυρίους των καὶ οἵτινες τοιοῦτον οἶος εἶσαι σὲ περιφρονοῦσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ἔνδοξος Τηλέμαχος.

«ὦ πάτερ μου, ἐλπίζω ὅτι βραδύτερον θὰ γνωρίσης τὸ θάρρος μου. Βεβαίως δὲν εἶμαι κουφόνους, ἀλλὰ δὲν φρονῶ νὰ μᾶς ὠφελήσῃ τὸ σχέδιον τοῦτο καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ τὸ σκεφθῇς καλῶς. Πόσον χρόνον θὰ ἔχανες διατρέχων τὰ κτήματά σου καὶ δοκιμάζων ἕκαστον τῶν ὑπηρετῶν μας! ἐνῷ εἰς τὴν οἰκίαν σου οἱ μνηστῆρες θὰ κατατρώγῃσι τὰ πλούτη σου αὐθαδῶς, ἀταράχως καὶ ἀφειδῶς. Μὴ ἀμελήσης ἐν τούτοις νὰ λάβῃς πληροφορίας περὶ τῶν γυναικῶν καὶ μάθῃς ποῖαι σὲ περιφρονοῦσι καὶ ποῖαι εἶναι ἀθῶαι. Ἐπίσης δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μεταβῶμεν εἰς τοὺς ἀγροὺς διὰ νὰ δοκιμάσωμεν τοὺς ποιμένας· βραδύτερον θὰ φροντίσωμεν καὶ περὶ τούτου, ἐὰν ᾗναι ἀληθές ὅτι γνωρίζεις σημειόν τι τοῦ αἰγιόχου Διός.»

Ἐνῷ αὐτοὶ συνωμίλουν τοιοῦτοτρόπως, τὸ πλοῖον ὃπερ ἐπανέφερεν ἐκ τῆς Πύλου τὸν Τηλέμαχον καὶ τοὺς συντρόφους του εἰσῆλθεν εἰς τὸν βαθὺν λιμένα τῆς Ἰθάκης. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἔσυρον τὸ μελανόχρουν πλοῖον ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, οἱ δὲ δραστήριοι ὑπηρεταὶ των μετέφερον τὰ σκεύη καὶ τὰ περικαλλῆ δῶρα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κλυτίου, καὶ ἀπέστειλαν κήρυκα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ὀδυσσεῶς διὰ νὰ ἀναγγείλῃ εἰς τὴν συνετὴν Πηνελόπην ὅτι ὁ υἱός της, ἀφοῦ διέταξε νὰ πλεύσῃ τὸ πλοῖον μέχρι τῆς πόλεως, μετέβη εἰς τοὺς ἀγροὺς. Ἐσπευδον δὲ τοῦτο διὰ νὰ καθησυχάσωσι τοὺς φόβους τῆς βασιλίσσης καὶ νὰ σταματήσωσι τὰ δάκρυά της. Ὁ κήρυξ λοιπὸν καὶ ὁ θεὸς χοιροβοσκὸς συνηντήθησαν ἐπιφορτισμένοι μετὰ τὴν αὐτὴν ἐντολὴν πρὸς τὴν εὐγενῆ γυναῖκα. Μόλις δὲ εἰσῆλθον εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ βασιλέως, ὁ κήρυξ, ἐν μέσῳ τῶν ὑπηρετριῶν, ἔκραξεν.

« ὦ βασιλίσσα, ταύτην τὴν ὥραν ἔφθασεν ὁ ἀγαπητὸς υἱός σου. »

Ἐν τούτοις ὁ χοιροβοσκὸς ἐπλησίασε τὴν Πηνελόπην καὶ τῇ ἐπανάλαβεν ὅσα ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τῆς τῷ παρήγγειλε νὰ τῇ εἴπῃ. Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσεν, ἐξῆλθε τοῦ μεγάρου καὶ τῶν αὐλῶν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν καλύβην του.

Οἱ δὲ μνηστῆρες, δυσηρεστημένοι καὶ κατηφεῖς, ἐξῆλθον τοῦ ἀνακτόρου, ἔφθασαν ἔξω τοῦ μεγάλου τοίχου τῆς αὐλῆς καὶ ἐκάθησαν πρὸ τῶν θυρῶν. Τότε ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχος ἤρχισε πρῶτος νὰ ὁμιλῇ πρὸς αὐτούς.

« ὦ φίλοι, τὸ μέγα αὐτὸ ἔργον, τὸ ταξειδίον τοῦτο τοῦ Τηλεμάχου, ἐπέτυχε λοιπὸν θαυμασίως ἐνῷ ἡμεῖς τὸ ἐνομίζομεν ἀκατόρθωτον. Ἄς ρίψωμεν λοιπὸν εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ἄριστον πλοῖον καὶ ἅς συλλέξωμεν ἐμπείρους κωπηλάτας οἵτινες νὰ φέρωσι τὴν εἶδῃσιν ταύτην εἰς τοὺς συντρόφους μας καὶ νὰ τοὺς προσκαλέσωσιν ἐδῶ. »

Μόλις ἐτελείωσε τὸν λόγον του, καὶ ὁ Ἀμφίνομος στραφεὶς πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης εἶδε πλοῖον εἰσερχόμενον εἰς τὸν βαθὺν λιμένα τῆς θαλάσσης· οἱ ναῦται συνέπτυζαν τὰ ἱστία καὶ μετεχειρίζοντο μόνον τὰς κώπας. Γελάσας λοιπὸν ἀπὸ καρδίας, εἶπεν ὁ νεαρὸς μνηστῆρ.

« Μὴ στείλωμεν πλέον εἶδῃσιν, διότι οἱ σύντροφοί μας εἶναι ἤδη εἰς τὸν λιμένα· θεὸς τις τοὺς εἰδοποίησε βεβαίως, ἢ ἀφ' ἐαυτῶν ἀνεγνώρισαν τὴν πορείαν τοῦ ἄλλου πλοίου χωρὶς νὰ δύνανται νὰ τὸ φθάσωσι. »

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ μνηστῆρες ἠγέρθησαν καὶ ἔδραμον εἰς τὸν λιμένα. Ἔσυραν τὸ πλοῖον εἰς τὴν ξηρὰν καὶ δραστήριοι ὑπηρέται ἀπεβίβασαν τὰ σκεύη. Ὅλοι δὲ ὁμοῦ μετέβησαν εἰς τὴν ἀγορὰν χωρὶς νὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς ἄλλους, εἴτε γέροντας εἴτε νέους, νὰ συγκαθίσωσι μετ' αὐτῶν. Τότε ὁ Ἀντίνοος ἔσπευσε νὰ τοῖς ἀποτείνῃ τὸν λόγον.

« Φεῦ ! διεφύλαξαν λοιπὸν οἱ θεοὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀπὸ τὸν θάνατον ! Καθ' ἡμέραν οἱ φρουροί μας διεδέχοντο ἀλλήλους εἰς τὴν ἄκραν τῶν βράχων τῶν δερομένων ὑπὸ

τῶν ἀνέμων, παραμονεύοντες προσεκτικῶς τὴν διάβασίν του. Δύοντος τοῦ ἡλίου, οὐδέποτε ἀνεπαυόμεθα ἐπὶ τῆς παραλίας, ἀλλὰ διατρέχοντες τὸ πέλαγος περιεμένομεν τὴν θείαν αὐγὴν, ἐνεδρεύοντες τὸν Τηλέμαχον διὰ νὰ τὸν συλλάβωμεν καὶ τὸν θυσιάσωμεν. Αὐτὸν ὅμως θεὸς τις τὸν ἐπανάφερει εἰς τὴν οἰκίαν του. "Ἄς σκεφθῶμεν λοιπὸν ἐδῶ πῶς νὰ τὸν φονεύσωμεν. Μὴ τὸν ἀφήσωμεν νὰ σωθῇ, διότι ἐν ὅσῳ ἀναπνέει ἢ ἐπιχείρησίν μας θὰ μείνῃ ἀτελείωτος, τόσον τὸ πνεῦμά του εἶναι ἐφευρετικὸν καὶ ὁ χαρακτήρ του ἀποφασιστικὸς, ὁ δὲ λαὸς δὲν εἶναι ποσῶς πρὸς ἡμᾶς εὖνους. Ἐνεργήσατε λοιπὸν πρὶν συγκαλέσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν ἀγορὰν, ὅπερ κατὰ τὴν ιδέαν μου δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ τὰ πράξῃ· θὰ ὁμιλήσῃ πρὸς αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, θὰ εἴπῃ, ὄρθιος ἐν τῷ μέσῳ τῆς συνελεύσεως, ὅτι παρεσκευάσαμεν τὸν θάνατόν του καὶ ὅτι ἀπετύχομεν, ἐκεῖνοι δὲ θὰ τὸν ἀκούσωσι καὶ δὲν θὰ ἐπιδοκιμάσωσι τὴν κακὴν ταύτην πράξιν. Φοβηθῆτε μήπως μᾶς κακομεταχειρισθῶσι, μήπως μᾶς διώξωσιν ἐκ τῆς πατρίδος μας καὶ μᾶς ἀναγκάσωσι νὰ φύγωμεν εἰς ξένην γῆν. "Ἄς προλάβωμεν αὐτόν· ἄς τὸν φονεύσωμεν εἰς τὴν ἐξοχὴν μακρὰν τῆς πόλεως, ἢ καθ' ὁδὸν ἐπιστρέφοντα, καὶ ἄς ἀρπάσωμεν τὰ ἀγαθὰ του καὶ τὰς ιδιοκτησίας του τὰς ὁποίας νὰ διανείμωμεν ἐξίσου μεταξύ μας, ἔπειτα δὲ ἄς δώσωμεν τὸ ἀνάκτορόν του εἰς τὴν μετέρα του καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον αὕτη ἤθελεν ἐκλέξει ὡς σύζυγον. Ἐὰν αἱ συμβουλαί μου δὲν σᾶς ἦναι ἀρεσταί· ἐὰν θέλετε ἀκόμη νὰ ζῆ, ἄς μένῃ κατέχων τὴν κληρονομίαν του, ἄς παύσωμεν νὰ καταβιβρώσκωμεν εἰς τὴν οἰκίαν του τὰ πλούτη του καὶ ἄς ἀποχωρήσωμεν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια διὰ νὰ ζητήσωμεν τὴν Πηνελόπην προσφέροντες δῶρα· ἀκολούθως θὰ συζευχθῇ αὕτη ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἡ τύχη τῇ προορίζει καὶ ὅστις θὰ τῇ δώσῃ τὴν πλείστην προίκα »

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἔμενον σιωπῶντες μέχρις οὗ ὁ ἔνδοξος υἱὸς τοῦ Νίσου καὶ ἔγκονος τοῦ βασιλέως Ἀρητίου Ἀμφινόμος ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ. Διαπρέπων μεταξύ τῶν μνηστή-

ρων τῆς σιτοφόρου καὶ χλοερᾶς νήσου Δουλιχίου, ἤρεσκε τὰ μάλιστα εἰς τὴν Πηνελόπην ἕνεκα τῶν λόγων του, καὶ τὸ πνεῦμά του ἦτο εὐθύτατον· ἐδημηγόρησε λοιπὸν πρὸς αὐτοὺς καὶ τοῖς εἶπε τοὺς ἐξῆς φρονίμους λόγους.

«ὦ φίλοι, ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν ἐγκρίνω νὰ φονεύσωμεν τὸν Τηλέμαχον, διότι εἶναι δεινὸν πρᾶγμα νὰ χυθῇ βασιλικὸν αἷμα. Ἄς συμβουλευθῶμεν πρότερον τὴν θέλησιν τῶν θεῶν· ἐὰν μὲν μᾶς ἐπιδοκιμάσῃ ἡ δικαιοσύνη τοῦ μεγάλου Διὸς, ἐγὼ θὰ καταφέρω τὸ πρῶτον κτύπημα καὶ θὰ παρακινήσω καὶ τοὺς ἄλλους νὰ μὲ ἀκολουθήσωσιν· ἐὰν δὲ μᾶς ἀποτρέψῃ τοῦ σχεδίου τούτου, θὰ σᾶς διατάξω νὰ τὸ ἐγκαταλείψετε.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀμφίνομος, καὶ ἡ συμβουλὴ του ἤρесе εἰς ὅλους, ὅλον δὲ τὸ πλῆθος ἡγέρθη καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ὀδυσσέως ὅπου ἐκάθησεν ἐπὶ τῶν θρόνων. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἡ Πηνελόπη ἀπεφάσισε νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῶν ὑπερηφάνων μνηστήρων, διότι ἤκουσεν εἰς τὸ μέγαρόν της ὅτι ἐμελέτων τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ της. Ὁ κήρυξ Μέδων εἶχεν ἀκούσει ὅλους τοὺς λόγους των καὶ ἤλθε νὰ τοὺς ἀναγγεῖλῃ εἰς αὐτήν. Κατέβη λοιπὸν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου περικυκλωμένη ὑπὸ ὅλων τῶν ὑπηρετριῶν της, καὶ ὅταν ἡ εὐγενεστάτη ἐκείνη γυνὴ ἔφθασε πλησίον τῶν μνηστήρων, ἐσταμάτησεν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου, κατεβίβασε πρὸ τοῦ προσώπου της λαμπρὸν πέπλον καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ἀντίνοον τοὺς ἐπιπληκτικούς τούτους λόγους.

«Ἀντίνοε, ἄνθρωπε τολμηρὲ καὶ κακὲ, νομίζεσαι εἰς τὴν Ἰθάκην ὡς ὁ ἄριστος μεταξὺ τῶν συνομιλήκων σου διὰ τὴν σύνεσιν καὶ τὴν εὐγλωττίαν· καὶ ὅμως δὲν εἶσαι τοιοῦτος. Ἄφρον! διατί λοιπὸν μηχανᾶσαι θάνατον καὶ φόνον κατὰ τοῦ Τηλεμάχου, χωρὶς νὰ σέβεσαι τοὺς ἱκέτας; ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἐπαγρυπνεῖ δι' αὐτοὺς, καὶ δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ ἐπιβουλεύωνται οἱ μὲν τοὺς δέ. Ἀγνοεῖς πῶς ὁ πατήρ σου κατέφυγεν εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην διὰ νὰ διαφύγῃ τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ; Ἐνωθεὶς μὲ Ταφίους πειρατὰς εἶχε πολεμήσει

τοὺς συμμάχους μας Θεσπρωτοὺς, καὶ οἱ πολῖται ἐξαγριωθέντες ἤθελον νὰ τὸν θυσιάσωσι, νὰ ἀνασπάσωσι τὴν καρδίαν του καὶ νὰ διαρπάσωσι τὰ μεγάλα πλούτη του. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς ἐκράτησε καὶ κατεπράυνε τὴν μανίαν των. Σὺ δὲ τώρα ἀτιμάζεις, ἀφανίζεις τὴν οἰκίαν του, ζητεῖς εἰς γάμον τὴν σύζυγόν του, θέλεις νὰ φονεύσῃς τὸν υἱόν του καὶ ἐμὲ μεγάλως βασανίζεις. Ἀλλὰ σὲ διατάττω νὰ παύσῃς καὶ νὰ καταπραῖνῃς καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους σου.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχος.

«Θύγατερ τοῦ Ἰκάρου, συνετὴ Πηνελόπη, ἡσύχασε καὶ δώξον ἀπὸ τὸ πνεῦμά σου τὰς τοιαύτας σκέψεις· ἐνόσω ἐγὼ ἀναπνέω καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπουσι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, μῆτε τώρα μῆτε εἰς τὸ μέλλον θὰ εὕρεθῇ ἄνθρωπος νὰ ἐγείρῃ χεῖρα κατὰ τοῦ υἱοῦ σου. Σοὶ τὸ ὀρκίζομαι, καὶ ὁ λόγος μου θὰ ἐκπληρωθῇ, ἀμέσως τὸ αἶμα τοῦ αὐθάδους τούτου θὰ ρεύσῃ ἐπὶ τοῦ δόρατός μου. Πολλάκις ὁ Ὀδυσσεὺς μὲ ἔλαβεν ἐπὶ τῶν γονάτων του καὶ μοι ἔδωκε κρέατα ἐψημένα καὶ οἶνον· δὲν τὸ ἐλησμόνησα ποσῶς καὶ ἐξ ὅλων τῶν ἀνθρώπων προσφιλέστερος μοι εἶναι ὁ υἱὸς του. Ἄς μὴ φοβῇται λοιπὸν τὸν θάνατον ἐκ μέρους τῶν μνηστήρων· ἂν ἔλθῃ ὅμως ἀπὸ τοὺς θεοὺς, κανεῖς δὲν δύναται νὰ τὸν ἀποφύγῃ.»

Ταῦτα εἶπε διὰ νὰ καθησυχάσῃ τὴν βασίλισσαν, μολονότι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος παρεσκεύαζε τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ της. Ἀνέβη λοιπὸν αὕτη πάλιν εἰς τὰ δώματά της καὶ ἔκλαιε τὸν ἀγαπητὸν σύζυγόν της Ὀδυσσεά μέχρις οὗ ἡ Ἀθηναῖ ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων της γλυκὺν ὕπνον.

Κατὰ τὸ ἐσπέρας ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς ἐπέστρεψε πλησίον τοῦ Ὀδυσσεως καὶ τοῦ υἱοῦ του καθ' ἣν στιγμὴν παρεσκεύαζον μετὰ προσοχῆς τὸ δεῖπνον καὶ ἐθυσίαζον μονοετῇ χοῖρον. Ἀλλ' ἤδη ἡ Ἀθηναῖ, πλησιάσασα τὸν Ὀδυσσεά, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὴν χρυσὴν ῥάβδον της καὶ τῷ ἀπέδωκε τὴν μορφὴν γέροντος. Ἐπειτα δὲ ἐκάλυψε τὸ σῶμά του μὲ ῥάκη διὰ νὰ μὴ τὸν ἀναγνωρίσῃ ὁ Εὐμαιος καὶ τρέξῃ νὰ φέρῃ τὴν εἰδοῖσιν εἰς τὴν συνετὴν Πηνελόπην, ἀντὶ νὰ κρύψῃ ταύτην

εἰς τὴν ψυχὴν του. Πρῶτος λοιπὸν ὁ Τηλέμαχος ὠμίλησε πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν.

α Ἥλθες λοιπὸν, ἀγαθὲ Εὖμαιε ! Τί νέα ἀπὸ τὴν πόλιν ; ἐπέστρεψαν ἐκ τῆς ἐνέδρας των οἱ μνηστῆρες ; ἢ μὲ παραφυλάττουν ἀκόμῃ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου ; »

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπες, Εὖμαιέ μου χοιροβοσκέ.

α Περιφερόμενος εἰς τὴν πόλιν δὲν ἐσκέφθην νὰ ἐρωτήσω περὶ τούτων, διότι ἡ ψυχὴ μου μὲ διέταττε νὰ ἐκπληρώσω ταχέως τὴν ἀποστολήν μου καὶ νὰ ἐπιστρέψω πλησίον σας. Ἀλλὰ συνήντησα κήρυκα τῶν συντρόφων σου, ὅστις πρῶτος ἀνήγγειλε τὴν ἐπιστροφὴν σου εἰς τὴν μητέρα σου. Ὅσα περὶ σσότερα ἤξεύρω, ταῦτα τὰ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου· ἤμην ἤδη ἐκτὸς τῶν τειχῶν, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου τοῦ Ἑρμοῦ, ὅτε πλοῖόν τι ταχὺ εἰσέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα μεταφέρον πολυάριθμον συνοδίαν καὶ πλῆρες ἀσπίδων καὶ δοράτων μὲ δύο αἰχμάς. Βεβαίως θὰ ἦσαν αὐτοὶ οὗτοι οἱ μνηστῆρες, ἀλλὰ δὲν τὸ ἤξεύρω.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐμειδίασε δὲ ὁ Τηλέμαχος βλέπων τὸν πατέρα του καὶ ἀποφεύγων τὰ βλέμματα τοῦ χοιροβοσκοῦ. Μετ' ὀλίγον αἱ ἐτοιμασίαι των ἐτελείωσαν, τὸ δεῖπνον παρετέθη καὶ ἔφαγον· οὐδεὶς δὲ παρεπονέθη ἐν τῇ ψυχῇ του ὅτι δὲν ἔλαβε δικαίαν μερίδα ἐκ τῶν φαγητῶν. Ἀφοῦ δὲ ἐχώρτασαν φαγόντες καὶ πιόντες, ἐξηπλώθησαν εἰς τὰς στρωμνάς των καὶ ἀπήλαυσαν τὴν ἡδύτητα τοῦ ὕπνου.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ρ.

Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς Αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἥως, τότε ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεύς ἔδесεν ὑπὸ τοὺς

πόδας του ὠραῖα σανδάλια, ἔλαβεν ἰσχυρὸν ἀκόντιον, τοιοῦτο οἶον ἠδύναντο νὰ βαστάσωσιν αἱ χεῖρές του, καὶ ἔτοιμος ὦν νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν πόλιν, εἶπε πρὸς τὸν χοιροβοσκόν.

Ἀγαθὲ γέρον, ἐγὼ μὲν ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ μὲ ἰδῇ ἡ μήτηρ μου, διότι νομίζω ὅτι πρὶν μὲ ἰδῇ δὲν θὰ παύσῃ κλαίουσα καὶ στενάζουσα· εἰς σὲ δὲ ἰδοῦ τί διατάττω· ὁδήγησον εἰς τὴν πόλιν τὸν δυστυχῆ τοῦτον ξένον διὰ νὰ ἐπαιτήσῃ τὴν τροφήν του, καὶ ἄς τῷ δώσῃ ὅστις θέλει ἄρτον καὶ οἶνον. Δὲν δύναμαι νὰ ὑποδέχωμαι ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, μὲ τὴν θλίψιν μάλιστα τὴν ὁποίαν ἔχω· ἐὰν δὲ ὁ ξένος μου ὀργισθῇ τόσον χειρότερον δι' αὐτόν, διότι ἐγὼ ἀγαπῶ νὰ λέγω τὴν ἀλήθειαν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.

ἌΩ φίλε, ἐγὼ ποσῶς δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μὲ κρατήσης ἐδῶ, διότι εἶναι ἐπικερδέστερον νὰ ἐπαιτῇ τις εἰς τὴν πόλιν ἢ εἰς τὴν ἐξοχὴν. Εἰς τὴν Ἰθάκην θὰ μὲ δώσῃ τροφὰς ὅστις θελήσει. Ἄλλως τε δὲν τὸ συγχωρεῖ πλέον ἡ ἡλικία μου νὰ μένω εἰς τὰς καλύβας καὶ νὰ ὑπακούω εἰς τὰς προσταγὰς τοῦ ἐπιστάτου. Ὑπαγε λοιπὸν, ὁ δὲ ὑπηρέτης σου θὰ μὲ φέρῃ καθὼς διέταξες ἀφοῦ θερμανθῶ καλῶς εἰς τὸ πῦρ καὶ προχωρήσῃ ἡ ἡμέρα· διότι μὲ τὰ ῥάκη τὰ ὁποῖα φορῶ φοβοῦμαι μήπως μὲ βλάβῃ τὸ πρῶτον ψῦχος, καὶ, ὡς λέγουσι, τὸ διάστημα ἀπ' ἐδῶ μέχρι τῆς πόλεως εἶναι μέγα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐξῆλθε τῆς καλύβης καὶ μὲ μεγάλα βήματα ἐβάδισε μελετῶν εἰς τὸν νοῦν του τὸν ὄλεθρον τῶν μνηστήρων. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασεν εἰς τὸ λαμπρὸν μέγαρόν του, τὸ μὲν δόρυ του ἐστήριξεν εἰς ὑψηλὴν στήλην, αὐτὸς δὲ εἰσῆλθε καὶ ὑπερέβη τὸ λίθινον κατώφλιον. Ἡ τροφὸς Εὐρύκλεια, ἀσχολουμένη εἰς τὸ νὰ καλύπτῃ μὲ δέρματα τοὺς τεχνικῶς ἐξεργασμένους θρόνους, τὸν παρετήρησε πρώτη, καὶ δακρύσασα ἔδραμεν εἰς προὔπαντήσιν του· πέριξ δὲ αὐτῶν συνηθοίσθησαν αἱ ἄλλαι ὑπηρέτριαι τοῦ πολυπαθοῦς Ὀδυσσεως, τὸν ἐνηγκαλίσθησαν καὶ κατεφίλουν τὴν

κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του. Καὶ αὐτὴ ἡ Πηνελόπη, ἐξελη-
 θούσα τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου της ὡραία ὡς ἡ Ἄρτεμις ἢ ὡς ἡ
 ξανθὴ Ἀφροδίτη, ἔθλιψε τὸν υἱὸν της εἰς τὰς ἀγκάλας της,
 ἐδάκρυσε, κατεφίλησε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὡραίους ὀφθαλ-
 μούς του, καὶ τέλος τῷ ἀπέτεινε τοὺς πτερωτοὺς τούτους
 λόγους διακοπτομένους ὑπὸ τῶν κλαυθμῶν.

« Ἥλθες λοιπὸν, Τηλέμαχε, γλυκὺ φῶς μου ! δὲν ἤλπιζα
 νὰ σὲ ἐπαινίδω πλέον ἀφότου ἀνεχώρησες κρυφίως διὰ
 πλοίου εἰς τὴν Πύλον, παρὰ τὴν θέλησίν μου, διὰ νὰ λάβῃς
 πληροφορίας περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ πατρός σου. Ἄλλ' ἄγε,
 εἰπέ μοι τί εἶδες καὶ τί ἤκουσες ; »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« Μῆτέρ μου, μὴ διεγείρῃς τὰ δάκρυά μου, μὴ θλίβῃς τὴν
 καρδίαν μου, ἀφοῦ μάλιστα ἐλυτρώθην ἀπὸ φοβερὸν ὄλεθρον.
 Ἀλλὰ λούσθητι, φόρεσον καθαρὰ ἐνδύματα, ἀνάβηθι μετὰ
 τῶν γυναικῶν σου εἰς τὰ ἀνώτερα δώματα καὶ τάξον εἰς
 τοὺς ἀθανάτους ὅτι θὰ θυσιάσῃς τελείας ἐκατόμβας ἐὰν ὁ
 Ζεὺς ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον τῆς ἐκδικήσεως. Ἐγὼ ὑπάγω εἰς
 τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ καλέσω τὸν ξένον ὅστις μὲ ἠκολούθησε
 κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἰθάκην ἐπιστροφὴν μου, τὸν ὁποῖον προα-
 πέστειλα ἐδῶ μὲ τοὺς πιστοὺς συντρόφους μου καὶ τὸν ὁ-
 ποῖον ὁ Πείραιος ἀνέλαβε νὰ φιλοξενήσῃ καὶ περιποιηθῇ εἰς
 τὴν οἰκίαν του μέχρι τῆς ἀφίξεώς μου »

Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ λόγοι του οἵτινες δὲν ἐρῶθέντες εἰς μά-
 την, διότι ἡ Πηνελόπη ἐλούσθη, ἐφόρεσε καθαρὰ ἐνδύματα,
 ἀνέβη μὲ ὅλας τὰς γυναῖκάς της εἰς τὰ ἀνώτερα δώματα,
 καὶ ἔταξεν εἰς τοὺς ἀθανάτους νὰ θυσιάσῃ τελείας ἐκατόμ-
 βας ἐὰν ὁ Ζεὺς ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον τῆς ἐκδικήσεως τοῦ υἱοῦ
 της.

Ἐν τούτοις ὁ Τηλέμαχος ἐξῆλθε τοῦ ἀνακτόρου κρατῶν
 τὸ δόρυ. Δύο εὐκίνητοι κύνες τὸν ἠκολούθουν καὶ ἡ Ἀθηνᾶ
 ἐπέχεεν ἐπὶ ὅλου τοῦ ἀτόμου του θείαν χάριν. Ἐνῷ ἐπρο-
 χῶρει, ὅλος ὁ λαὸς τὸν ἐθαύμαζεν, οἱ δὲ τολμηροὶ μνηστῆ-
 ρες ἔσπευδον περὶ αὐτὸν καὶ τὸν ἐκολάκευον διὰ τῶν λόγων

των, ἀλλὰ κατὰ νοῦν ἐμελέτων τὸν ὄλεθρόν του. Τότε ἐκεῖνος ἐμακρύνθη ἀπὸ τὸ πλῆθος αὐτῶν καὶ ὑπῆγε νὰ καθήσῃ ὅπου ἐκάθηντο οἱ ἀρχαῖοι σύντροφοι τοῦ πατρός του, ὁ Μέντωρ, ὁ Ἀντιφος καὶ ὁ Ἀλιθέρης, αὐτοὶ δὲ τὸν ἡρώτων περὶ τοῦ ταξειδίου του. Τότε ὁ ἐνδοξος Πείραιος τοὺς ἐπλησίασε φέρων διὰ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἀγορὰν τὸν ξένον τοῦ Τηλεμάχου, ὁ δὲ ἥρως ἐστράφη ἀμέσως πρὸς τὸν Θεοκλύμενον καὶ τὸν ἐπλησίασεν ἐνῶ ὁ Πείραιος ἔλεγε.

«Τηλέμαχε, πέμψον ταχέως εἰς τὴν κατοικίαν μου γυναῖκας διὰ νὰ μεταφέρωσι τὰ δῶρα τὰ ὅποια σοὶ προσέφερεν ὁ Μενέλαος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Πείραιε, δὲν γνωρίζομεν ποία ἔσεται ἡ ἔκβασις τῶν πραγμάτων. Ἐὰν μὲν οἱ αὐθάδεις μνηστῆρες μὲ φονεύσωσι κρυφίως εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ μοιρασθῶσι τὴν περιουσίαν μου, θέλω, ἀφοῦ τὰ δῶρα ταῦτα εὐρίσκονται εἰς τὴν οἰκίαν σου, νὰ τὰ χαρῆς σὺ μᾶλλον ἢ τις ἐξ αὐτῶν. Ἐὰν δὲ τοὺς φονεύσω καὶ τοὺς ἐξολοθρεύσω ἐγὼ, τότε χαίρων θὰ τὰ φέρῃς εἰς ἄνθρωπον χαίροντα.»

Εἰπὼν ταῦτα ἔφερεν εἰς τὴν οἰκίαν του τὸν ταλαιπωρημένον ξένον. Φθάσαντες δὲ εἰς τὸ λαμπρὸν ἀνάκτορον ἀπέθεσαν ἀμφότεροι τοὺς ἐπενδύτας των καὶ εἰσῆλθον εἰς πολυτελεῖς λουτήρας, καὶ ἀφοῦ αἱ ὑπηρέτριαι τοὺς ἔλουσαν, τοὺς ἔχρισαν δι' ἐλαίου, τοὺς ἐνέδυσαν χιτῶνας καὶ χλαῖνας μαλθακάς, ἐξῆλθον τοῦ λουτρῶνος καὶ ἐκαθέσθησαν ἐπὶ ἐδρῶν. Ἡ πηρέτρια κρατοῦσα ὡραίαν χρυσὴν προχόην ἔχυνεν ὕδωρ εἰς ἀργυρᾶν λεκάνην διὰ νὰ πλύνωσι τὰς χεῖράς των καὶ ἔστησεν ἐνώπιόν των ὁμαλὴν τράπεζαν τὴν ὁποίαν ἡ σεβασμία οἰκονόμος ἐκάλυψε προθύμως μὲ ἄρτον καὶ μὲ ἄφθονα φαγητά.

Ἡ δὲ Πηνελόπη καθήσασα ἀπέναντι τοῦ υἱοῦ της πλησίον στήλης ἐστήριζε τὰ νῶτα ἐπὶ τῆς καθέδρας καὶ ἔκλωθε λεπτά νήματα, ἐνῶ ἐκεῖνοι ἥπλωσαν τὰς χεῖρας εἰς τὰ προκειμένα φαγητά. Ἀφοῦ δὲ ἐχορτάσθησαν τρώγοντες καὶ πῖ-

ὄντες, ἡ συνετὴ μήτηρ τοῦ Τηλεμάχου ὠμίλησε πρώτη καὶ εἶπε.

«Τηλέμαχε, ἐγὼ μὲν θὰ ἀναβῶ πάλιν εἰς τὰ δώματά μου καὶ θὰ κατακλιθῶ εἰς τὴν πολυστένακτον κλίνην μου τὴν ὁποίαν καταβρέχω πάντοτε διὰ τῶν δακρύων μου ἀφότου ὁ Ὀδυσσεὺς ἠκολούθησε τοὺς Ἀτρεΐδας εἰς τὰ παράλια τῆς Τρωάδος· σὺ δὲ πρὶν τῆς εἰσελεύσεως τῶν αὐθαδῶν μνηστήρων εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην, μήτε ἡξίωσας καὶ πρὸς χάριν μου νὰ μὲ εἴπῃς ἂν ἤκουσές τι περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ πατρός σου.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«ὦ μῆτέρ μου, θὰ σοὶ διηγηθῶ λοιπὸν τὰ πάντα εἰλικρινῶς. Ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Πύλον πρὸς τὸν ποιμένα τῶν λαῶν Νέστορα, ὅστις μὲ ὑπεδέχθη εἰς τὸ λαμπρὸν ἀνάκτορόν του καὶ μὲ ἐφιλοξένησε τρυφερῶς, ὡς πατὴρ ὑποδέχεται υἱὸν ἐσχάτως ἐπιστρέψαντα ἐκ χωρῶν μακρυνῶν· οὕτω μὲ ὑπεδέχθησαν ὁ εὐγενὴς γέρων καὶ οἱ ἐνδοξοὶ υἱοὶ του. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν τῷ εἶχεν εἰπεῖ τίποτε περὶ τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως, καὶ ἠγνόει εἰς οὗτος ἔζη ἢ ἀπέθανε. Τότε μὲ ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἐνδοξὸν Μενέλαον καὶ μὲ ἀνεβίβασεν εἰς ἄρμα συρόμενον ὑπὸ ἵππων. Ἐκεῖ εἶδον τὴν Ἀργεῖαν Ἑλένην διὰ τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Τρῶες ὑπέφερον τόσα κατὰ βούλησιν τῶν θεῶν. Εὐθύς δὲ μετὰ τὴν ἐκεῖσε ἀφίξιν μου μὲ ἠρώτησεν ὁ Μενέλαος τίνος ἕνεκα μετέβην εἰς τὴν θείαν Λακεδαιμόνα, καὶ ἐγὼ χωρὶς νὰ κρύψω τὴν ἀλήθειαν τῷ εἶπον τὰ πάντα. Τότε ἐκεῖνος μοὶ ἀπεκρίθη.

«ὦ θεοί! τρώντι λοιπὸν ἄνθρωποι ἀνάνδροι θέλουσι νὰ κοιμηθῶσιν εἰς τὴν κλίνην ἥρωος! Καθὼς ὅμως δύο θηλάζοντα νεογνά, τὰ ὁποῖα ἡ ἔλαφος ἀπέθεσεν εἰς τὸ ἄντρον ἠφροερού λεόντος καὶ μετέβη νὰ βοσκήσῃ εἰς τοὺς λόφους καὶ τοὺς χλοερούς λειμῶνας, κατασπαράττονται ἐλεεινῶς ὑπὸ τοῦ ἀγρίου θηρίου τὸ ὁποῖον ἐπιστρέφει αἴφνης εἰς τὴν σφωλεάν του, οὕτω καὶ οἱ αὐθάδεις οὗτοι θὰ ὑποστώσι διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Ὀδυσσέως ἐπονείδιστον θάνατον. Βῆθε νὰ

ἐπιτρέψωσιν ὁ Ζεὺς, ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἀπόλλων νὰ ἐμφανίσθῃ εἰς τὸ πλῆθος τῶν μνηστήρων τοιοῦτος οἷος ἐφάνη εἰς τὴν εὐδαίμονα Λέσβον ὅταν κατέβαλε τραχέως τὸν υἱὸν τοῦ Φιλομήλου πρὸς μεγάλην χαρὰν τῶν Ἀργείων. Ἄ! πῶς πρὸ πεπρωμένου των θὰ ἐξεπληροῦτο πάραυτα, καὶ πόσον πικροὶ θὰ ἦσαν οἱ γάμοι των! Αὐτὸ τὸ ὅποιον μὲ ζητεῖς ρικετευτικῶς, θὰ σοὶ τὸ εἶπω μετὰ πάσης εἰλικρινείας, ὅπως τὸ ἤκουσα παρὰ τοῦ φιλαλήθους γέροντος τῆς θαλάσσης, τοῦ ὁποίου δὲν θέλω νὰ σοὶ ἀποκρύψω τοὺς λόγους. Ὁ Πρωτεὺς εἶδεν εἰς νῆσόν τινα τὸν πατέρα σου ὑποφέροντα σκληρὰς θλίψεις· ἡ νύμφη Καλυψὼ τὸν κρατεῖ εἰς τὴν κατοικίαν της, καὶ τῷ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του διότι μῆτε πλοῖον ἔχει μῆτε συντρόφους διὰ νὰ τὸν φέρωσιν ἐπὶ τῶν νώτων τῶν ὑγρῶν κεπλεύων. »

«Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Μενέλαος, ἐγὼ δὲ ἐσκεπτόμην περὶ τῆς ἐπιστροφῆς μου. Οἱ ἀθάνατοι θεοὶ ἀπέλυσαν ὀπισθὲν μου οὖριον ἄνεμον καὶ μὲ ὥθησαν ταχέως εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα μου. »

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ἡ δὲ ψυχὴ τῆς Πηνελόπης ἐσκήρτησεν ἐν τῷ στήθει της. Τότε ὁ ὁμοιος μὲ θεὸν Θεοκλύμενος εἶπε ταῦτα.

ἌΩ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσεως, ὁ υἱός σου δὲν ἤξεύρει ὅλα σαφῶς· πρόσεξον λοιπὸν εἰς τοὺς λόγους μου, διότι θὰ σοὶ προείπω τὴν ἀλήθειαν καὶ δὲν θὰ κρύψω τίποτε. Μαρτύρομαι τὸν Δία, τὸν μέγιστον τῶν θεῶν, μαρτύρομαι τὴν φιλόξενον ταύτην τράπεζαν καὶ τὴν ἐστίαν τοῦ συζύγου σου ὅπου εὖρον ἄσυλον, ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς εὐρίσκεται ἤδη εἰς τὴν πατρίδα του. Πλανώμενος ἢ κεκρυμμένος, πληροφορεῖται περὶ τῶν βιαιοπραγιῶν αἵτινες διαπράττονται εἰς τὴν κατοικίαν του καὶ παρασκευάζει τὸν ὄλεθρον τῶν μνηστήρων. Ναί, τοιαύτη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ οἰωνοῦ τὴν ὁποίαν ἐξήγησα ὅταν ἐκαθήμην εἰς τὸ πλοῖον καὶ τὴν ὁποίαν ἀνεκοίνωσα εἰς τὸν Τηλέμαχον. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

« ὦ ξένε! εἴθε ὁ λόγος σου νὰ πραγματοποιηθῇ, διότι τότε θὰ γνωρίσης ἀμέσως τὴν φιλίαν μου καὶ τὰ πολλά μου δῶρα, ὅστις δὲ σὲ ἀπαντᾷ θὰ σὲ μακαρίζῃ. »

Ἐνῷ οὗτοι εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν συνδιελέγοντο τοιοῦτοτρόπως, οἱ μνηστῆρες, πρὸ τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ὀδυσσεως, ἐν μέσῳ τῆς λιθοστρώτου αὐλῆς ἥτις ἐχρησίμευεν εἰς αὐτοὺς πάντοτε ὡς τόπος διασκεδάσεως, ἐτέρποντο ῥίπτοντες δίσκον καὶ ἀκόντια. Τέλος ἡ ὥρα τοῦ δείπνου ἦλθε, καὶ τὰ κτήνη ἔφθασαν πανταχόθεν ἐκ τῶν ἀγρῶν, ὀδηγούμενα ὑπὸ τῶν συνήθων ποιμένων. Τότε ὁ Μένειος, ἐκεῖνος ἐκ τῶν κηρύκων ὅστις ἦτο εἰς αὐτοὺς ὁ μᾶλλον ἀρεστός καὶ μὲ τὸν ὁποῖον συνεκάθηντο εἰς τὰ συμπόσια, εἶπε.

« Νέοι ἦρωες, ἀρκετὰ διεσκεδάσατε τὸ πνεῦμά σας μὲ τὰ παιγνίδια· ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ ἄς παρασκευάσωμεν τὸ δεῖπνον, διότι δὲν εἶναι κακὸν νὰ δειπνῶμεν ἐγκαίρως. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ὑπήκουσαν προθύμως καὶ ἠγέρθησαν· εἰσελθόντες δὲ εἰς τὸ λαμπρὸν μέγαρον, ἀπέθεσαν τοὺς ἐπενδύτας τῶν ἐπὶ τῶν καθεδρῶν καὶ ἐθυσίασαν τὰ μεγάλα πρόβατα καὶ τὰς παχείας αἰγας. Ἐθυσίασαν ἀκόμη εὐτραφεῖς χοίρους καὶ βοῦν ληφθεῖσαν ἐκ τῆς βοσκῆς, καὶ τέλος παρεσκεύασαν τὸ συμπόσιον.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεὸς χοιροβοσκὸς προητοιμάζοντο νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὴν πόλιν ἐκ τοῦ ἀγροῦ, πρῶτος δὲ ὠμίλησεν ὁ Εὐμαιος καὶ εἶπε.

« Ξένε μου, ἐὰν ἐπιθυμῇς νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν πόλιν σήμερον, ὅπως μὲ διέταξεν ὁ κύριός μου, ἄς ἀναχωρήσωμεν· πολὺ προτιμότερον θὰ ἦτο δι' ἐμὲ νὰ σοὶ ἐμπιστευθῇ τὴν φύλαξιν τοῦ σταύλου, ἀλλὰ σέβομαι τὸν Τηλέμαχον καὶ φοβοῦμαι μήπως μὲ ἐπιπλήξῃ, διότι οὐδὲν δεινότερον τῶν ἐπιπλήξεων κυρίου. Ἄς σπεύσωμεν λοιπὸν, διότι ἡ ἡμέρα προχωρεῖ καὶ μετ' ὀλίγον θὰ ὑποφέρῃς ἐκ τοῦ ψύχους τῆς ἐσπέρας. »

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολλὰ εἰδὼς Ὀδυσσεύς.
 α' Ἡξέυρω, ἐννοῶ ὅτι αἱ διαταγαὶ αὗται θὰ ἐκτελεσθῶσι
 μετὰ φρονήσεως. Ἄς ἀναχωρήσωμεν λοιπὸν καὶ ἔσο ὁδηγός
 μου· δός μοι δὲ ἐὰν ἔχῃς κλάδον τινὰ δένδρου διὰ νὰ ἀ-
 κουμπῶ, διότι ὁ δρόμος εἶναι, ὡς λέγουσιν, ὀλισθηρός. »

Ταῦτα εἰπὼν ἔρριψεν εἰς τοὺς ὤμους τοῦ ἀθλίαν πῆραν
 κατατρυπημένην καὶ κρεμαμένην διὰ λωρίου συνεστραμ-
 μένου. Ὁ Εὐμαιὸς τῷ ἔδωκε τὴν ποθητὴν βακτηρίαν καὶ
 τοιουτοτρόπως ἀνεχώρησαν ἀφήσαντες τοὺς κύνας καὶ τοὺς
 ὑπηρετάς νὰ φυλάττωσι τὸν σταῦλον. Ὁ ἀρχηγός των ὠ-
 δήγει τὸν βασιλέα του, ὅμοιον μὲ ρυπαρὸν ἐπαίτην, βεβαρη-
 μένον ὑπὸ τῶν ἐτῶν, κλίνοντα ἐπὶ τῆς ὑποστηριζούσης αὐ-
 τὸν βακτηρίας καὶ κεκαλυμμένον ὑπὸ ἐλεεινῶν ρακῶν. Δια-
 νύσαντες τὴν σκολιὰν ἀτραπὸν, προσήγγιζον ἤδη εἰς τὴν
 πόλιν καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν ὡραίαν κρήνην ὅπου οἱ πολῖται
 ἤρχοντο νὰ λαμβάνωσι διαυγὲς ὕδωρ· ἡ κρήνη αὕτη κτι-
 σθεῖσα ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ Ἰθάκου, τοῦ Νηρίτου καὶ τοῦ Πο-
 λύκτορος, περικυκλοῦται ὑπὸ ἐντελῶς κυκλοτεροῦς ἱεροῦ δά-
 σους μαύρων αἰγείρων, τὴν δροσερότητα τῶν ὁποίων διατη-
 ροῦσι τὰ ὕδατα, τὰ ὅποια πίπτουσι ψυχρότατα καὶ κρουιηδὸν
 ἐκ τοῦ ὕψους βράχου εἰς τοὺς πόδας βωμοῦ τῶν Νυμφῶν
 ὅπου οἱ διαβάται προσφέρουσι θυσίας. Εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο
 ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ χοιροβοσκὸς συνήντησαν, συνοδευόμενον
 ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, τὸν υἱὸν τοῦ Δολίου Μελάνθιον ἐνῶ ὠ-
 δήγει διὰ τὸ συμπόσιον τῶν μνηστήρων τὰς καλλίστας αἰ-
 γας τῶν ποιμνίων του. Ἄμα τοὺς εἶδεν οὗτος, τοὺς ὕβρισε
 καὶ τοῖς ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ἀπειλητικούς λόγους οἵτινες
 συνετάραξαν τὴν καρδίαν τοῦ βασιλέως.

« Ἴδοὺ ἄθλιος ὁδηγῶν ἄλλον ἄθλιον· πῶς οἱ θεοὶ ἐνοῦσι
 τοὺς ὁμοίους! Ποῦ φέρεις τὸν παράσιτον τοῦτον, κακὲ χοι-
 ροβοσκέ! τὸν ὀχληρὸν τοῦτον ψωμοζήτην, αὐτὸν τὸν ἀδη-
 φάγον ὅστις ἀπὸ θύρας εἰς θύραν θὰ κουράσῃ τοὺς ὤμους
 τοῦ ἐπαιτῶν ψυχία καὶ οὐχὶ τρίποδας ἢ λέβητας; Δὲς αὐ-
 τὸν εἰς ἐμέ διὰ νὰ φυλάττῃ τοὺς σταύλους μου, νὰ καθαρί-

ζῆ τὰς αὐλάς μου καὶ νὰ φέρῃ φύλλα εἰς τὰ ἐρίφια· θὰ πίνη τυρόγαλα καὶ θὰ ἐπανεύρῃ τὸ πάχος του. Ἀλλὰ δὲν ἤξεύρει νὰ πράττῃ εἰμὴ κακὰς πράξεις· ἀποστρέφεται τὴν ἐργασίαν καὶ προτιμᾷ νὰ ἐπαιτῇ μεταξὺ τοῦ λαοῦ τὴν τροφήν τὴν ὁποῖαν ἀπαιτεῖ ὁ ἀκόρεστος στόμαχός του. Ἀλλὰ σοὶ τὸ προλέγω, καὶ ἡ ὑπόσχεσίς μου θὰ ἐκπληρωθῇ· ἐὰν εἰσέλθῃ εἰς τὸ μέγαρον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως, πολλὰ σκαμνία ῥιπτόμενα ὑπὸ τῶν μνηστήρων θὰ πετάξωσι περὶ τὴν κεφαλὴν του καὶ θὰ τριβῶσι προσφύοντα τὰς πλευράς του. »

Ταῦτα εἰπὼν ὤρμησε καὶ ἐν τῇ ἀφροσύνῃ του ἐλάκτισε τὸν Ὀδυσσεά χωρὶς ὅμως νὰ δυνηθῇ νὰ τὸν ἀπωθήσῃ ἐκτὸς τῆς ἀτραποῦ ὅπου ἔμεινεν ἀκίνητος. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσυλλογίζετο ἐὰν ἔπρεπε δι' ἐνὸς κτυπήματος τῆς βακτηρίας νὰ τῷ ἀφαιρέσῃ τὴν ζώην, ἢ ἀνεγείρων αὐτὸν, νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· ἀλλ' ἀνεχαίτισεν ἑαυτὸν καὶ κατέπιε τὴν ὕδριν ταύτην. Ἀγανακτῆσας δὲ ὁ Εὐμαιοὺς ἀνέτεινε τὰς χεῖρας καὶ νύχθηται μεγάλην εὐχὴν.

α ὦ Νύμφαι, θυγατέρες τοῦ Διὸς, ἐὰν πατε ὁ Ὀδυσσεὺς πρὸς τιμὴν σας ἔκαυσε μηροὺς προβάτων καὶ ἐρίφιων, περικεκαλυμμένους διὰ πάχους λιπαροῦ, ἐπινεύσατε εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐπιθυμιῶν μου· νὰ ἐπανεέλθῃ ὁ ἥρως οὗτος καὶ νὰ τὸν φέρῃ θεὸς τις. ὦ Μελάνθιε, πῶς ἡ παρουσία του θὰ διέλυε τὴν αὐθάδειαν τὴν ὁποῖαν ἐπιδεικνύεις περιφερόμενος εἰς τὴν πόλιν, ἐνῷ οἱ κακοὶ βοσκοὶ ἀφάνιζονσι τὰ ποίμνια σου! »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ αἰγοβοσκὸς Μελάνθιος.

α ὦ θεοί! τί εἶπεν ὁ κύων οὗτος ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὸ νὰ πράττῃ κακόν; Ἀλλ' ἡμέραν τινὰ ἐγὼ θὰ τὸν ὀδηγήσω ἐπὶ μέλανος πλοίου μακρὰν τῆς Ἰθάκης καὶ θὰ λάβω πολλὰ χρήματα πωλὼν αὐτόν. Εἶθε καὶ τὸν Τηλέμαχον νὰ πλήξῃ σήμερον διὰ τῶν βελῶν του ἐντὸς τῆς οἰκίας του ὁ Ἀπόλλων, ἢ νὰ τὸν ἐξολοθρεύσῃ διὰ τῶν χειρῶν τῶν μνηστήρων ἐπίσης βεβαίως καθὼς εἰς χώραν μακρυνὴν ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπώλεσε τὴν γλυκεῖαν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς! »

Ταῦτα εἰπὼν τοὺς ἀφῆκε βραδυποροῦντας καὶ μετέβη εἰς

τὸ μέγαρον τοῦ κυρίου του ὅπου ἐκάθησε μεταξύ τοῦ πλήθους τῶν μνηστήρων ἀπέναντι τοῦ Εὐρυμάχου, ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἡγάπα ἐξαιρετικῶς. Ὑπηρέται ἔθεσαν πλησίον του μερίδιον ἐκ τῶν κρεάτων καὶ ἡ σεβασμία οἰκονόμος τῷ προσέφερεν ἄρτον. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς ἔφθασαν καὶ ἐστάθησαν πλησίον τοῦ μεγάρου. Οἱ ἥχοι τῆς λύρας ἔφθανον εἰς τὰς ἀκοάς των διότι ὁ αἰοιδὸς Φήμιος ἡτοιμάζετο διὰ προανακρούσματος νὰ ψάλλῃ χάριν τῶν μνηστήρων. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς, λαβὼν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν χοιροβοσκόν, εἶπεν.

«Εὖμαιε, βεβαίως αὐτὸ εἶναι τὸ λαμπρὸν μέγαρον τοῦ Ὀδυσσεως· εὐκόλως θὰ τὸ ἀνεγνώριζέ τις ἐν μέσῳ πλήθους οἰκοδομῶν· ἔχει πολλὰ πατώματα, ἡ αὐλὴ φράσσεται διὰ τοίχων ἐχόντων ἐπικοσμήματα καὶ αἱ στερεαὶ θύραι ἔχουσι δύο φύλλα καὶ κλείονται διὰ διπλοῦ κλείθρου. Κανεὶς δὲν εἰμφορεῖ νὰ τὰς παραδιάσῃ εὐκόλως. Ἐπίσης μαντεύω ὅτι ἐντὸς τοῦ μεγάρου ἄπειροι δαιτυμόνες ἐτοιμάζουσι τὸ συμπόσιόν των, διότι πολὺς μὲν εὐώδης καπνὸς κρεάτων ὑφούται, ἀντηχεῖ δὲ ἡ λύρα ἣν οἱ θεοὶ ὤρισαν σύντροφον εἰς τὰς εὐωχίας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπες, Εὖμαιέ μου χοιροβοσκέ.

«Δὲν ἀπατᾶσαι, καὶ εἰς πᾶν πρᾶγμα τὸ πνεῦμά σου εἶναι διαπεραστικόν. Ἄλλ' ὥς σκεφθῶμεν τί πρέπει νὰ πράξωμεν. Θέλεις νὰ εἰσέλθῃς πρῶτος εἰς τὴν πλουσίαν ταύτην οἰκίαν καὶ νὰ ἀναμιχθῇς μὲ τοὺς μνηστῆρας, ἐγὼ δὲ νὰ μένω ἐδῶ, ἢ προτιμᾷς νὰ περιμείνῃς καὶ ἐγὼ νὰ προηγηθῶ; Ἀλλὰ μὴ βραδύνῃς νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς μήπως βλέποντές σε ἔξω σὲ κτυπήσωσι καὶ σὲ ἀπωθήσωσι. Σὲ προτρέπω δὲ νὰ σκεφθῇς καλῶς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς.

«Ἠξέεργω, ἐννοῶ. καὶ θὰ ἀκολουθήσω τὴν συμβουλὴν σου μετὰ προσοχῆς. Εἴσελθον πρῶτος καὶ ἐγὼ μένω ἐδῶ. Ἐχω πεῖραν τῶν πληγῶν καὶ τῶν ἀκοντίων, καὶ ἡ ψυχὴ μου

εἶναι ὑπομονητικὴ διότι ὑπέφερα πολλὰ δεινὰ ἐπὶ τῶν κυμάτων καὶ εἰς τὰς μάχας. Ἄς προστεθῇ εἰς ταῦτα καὶ τοῦτο τὸ ὅποῖον φοβεῖσαι, διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κρύψῃ τις τὴν πείναν τῆς ὀλεθρίας κοιλίας, ἔνεκα τῆς ὁποίας πολλὰ κακὰ προκύπτουσι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐξοπλίζουσι τὰ πλοῖα, διασχίζουσι τὸ πέλαγος καὶ φέρουσι τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὸν ὄλεθρον εἰς τοὺς ἐχθρούς.»

Ἐνῷ δὲ συνδιελέγοντο τοιοῦτοτρόπως, κύων τις μαλθακῶς ἐξηπλωμένος, ὕψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὦτα· ἦτο ὁ Ἄργος, ὁ κύων τοῦ ἡρωικοῦ Ὀδυσσεύς ὅστις τὸν ἔθρεψε μὲν ὁ ἴδιος, δὲν τὸν ἐχάρη ὅμως ποσῶς διότι ἀνεχώρησε διὰ τὴν ἱερὰν Τροίαν. Οἱ νέοι θηρευταὶ τὸν ἀπέλυσαν ἄλλοτε κατὰ τῶν λαγῶν, κατὰ τῶν ἐλάφων καὶ κατὰ τῶν ἀγρίων αἰγῶν· τῶρα ὅμως, ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ βασιλέως, κατέκειτο ἄνευ οὐδεμιᾶς περιποιήσεως ἐπὶ τοῦ σωροῦ τῆς κοπρίας τῆς διακεχυμένης πρὸ τῶν θυρῶν ὅπως οἱ δούλοι τοῦ Ὀδυσσεύς μετακομίζοντες αὐτὴν παχύνωσι τὸ καλλιεργήσιμον καὶ περίφρακτον μέρος τῆς αὐλῆς. Αὐτοῦ ἔκειτο ὁ Ἄργος πλήρης φθειρῶν. Ἄμα ἡσθάνθη τὴν προσέγγισιν τοῦ ἥρωος, ἐκίνησε τὴν οὐρὰν καὶ κατεβίβασε τὰ δύο ὦτα· ἀλλὰ δὲν εἶχε πλέον δύναμιν νὰ ριφθῇ πρὸ τοῦ κυρίου του. Ὁ Ὀδυσσεύς, ἰδὼν αὐτόν, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ δάκρυ τὸ ὅποῖον ἀπέκρυψεν εὐκόλως ἀπὸ τὸν βοσκόν. Ἀμέσως δὲ ἠρώτησεν αὐτόν.

«Εὐμαίε, παράδοξον πρᾶγμα, ἰδὲ πόσον ὠραῖον σῶμα ἔχει ὁ ἐπὶ τῆς κοπρίας κειτόμενος ἐκεῖνος κύων! Δὲν ἤξεύρω ἐν τούτοις ἂν τοιαῦτα ἔχων μέλη ἦναι καὶ ταχύς εἰς τὸ τρέχειν, ἢ εἶναι ἐκ τῶν παρασίτων ἐκείνων κυνῶν τῶν τρεφομένων ὑπὸ τῶν κυρίων μόνον καὶ μόνον χάριν τῆς ὠραιότητός των.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινόμενος εἶπες, Εὐμαίί μου χοιροβοσκέ.

«Ὁ κύων οὗτος εἶναι ἥρωος ἀποθανόντος μακράν. Ἐὰν ἠδύνατο νὰ ἐπανέστη τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν ζωηρότητα

τὰς ὁποίας εἶχε πρὶν τὸν ἀφήσῃ εἰς τὸ ἀνάκτορόν του ὁ Ὀδυσσεὺς ἀναχωρῶν διὰ τὴν Τρωάδα, θὰ ἐθαύμαζες τὴν δύναμιν καὶ τὴν ταχύτητά του. Τὸ ζῶον τὸ ὁποῖον κατέδιωκεν εἰς τὰς βαθεῖας κοιλάδας τοῦ δάσους δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν διαφύγῃ, διότι ἤξευρε καλλίτερον παντὸς ἄλλου νὰ ἀνακαλύπτῃ τὰ ἔχνη. Τώρα ὅμως ἡ ἀθλιότης τὸν κατέβαλεν· ὁ κύριός του ἀπώλετο μακρὰν τῶν πατρικῶν ἀγρῶν, καὶ γυναῖκες ὀκνηραὶ τὸν ἀφίνουσιν ἐκεῖ ἀπεριποίητον. Διότι ὅταν ὁ βασιλεὺς δὲν ἄρχῃ πλέον, οἱ ὑπηρέται δὲν θέλουσι νὰ πράττωσιν ὅ,τι ἀπαιτεῖ τὸ δίκαιον· ὁ δὲ ἰσχυρὸς Ζεὺς στερῶν ἄνθρωπόν τινα τῆς ἐλευθερίας, τῷ ἀφαιρεῖ τὸ ἥμισυ τῆς ἀρετῆς.»

Ταῦτα εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ μεγάρου καὶ ὑπῆγε κατ' εὐθείαν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν ὅπου ἦσαν οἱ εὐγενεῖς μνηστῆρες. Τὴν ἰδίαν ἐκείνην στιγμήν ἡ Μοῖρα τοῦ στυγνοῦ θανάτου ἀνῆρπασε τὸν Ἄργον, ἅμα ἰδόντα τὸν κύριόν του μετὰ εἰκοσαετῇ ἀποδημίαν.

Πρῶτος ὁ Τηλέμαχος εἶδε τὸν χοιροβοσκὸν καὶ ἔσπευσε νὰ τῷ κάμῃ νεῦμα διὰ νὰ πλησιάσῃ πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ Εὐμαιοὺς ἐζήτησε διὰ τοῦ βλέμματος καθέδραν καὶ ἔλαβε τὸ σκαμνίον ὅπου ὁ μάγειρος ἐκάθητο συνήθως διὰ νὰ διαμοιράζῃ τὰ ἄφθονα κρέατα μεταξὺ τῶν μνηστήρων. Ὁ Εὐμαιοὺς τὸ ἔσυρε πρὸ τῆς τραπέζης τοῦ Τηλεμάχου, ἀπέναντι τοῦ γεαροῦ κυρίου του, καὶ ἐκάθησεν. Ἀμέσως δὲ εἰς κήρυξ τῷ προσέφερε φαγητὰ καὶ ἄρτον τὸν ὁποῖον ἔλαβεν ἐκ τοῦ κανίστρου.

Ὀλίγον μετέπειτα εἰσῆλθεν εἰς τὸ μέγαρόν του ὁ Ὀδυσσεὺς ὁμοῖος μὲ ῥυπαρὸν ψωμοζήτην καὶ γέροντα· ἐφόρει δὲ περὶ τὸ σῶμά του ἄθλια ῥάκη καὶ ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς βακτηρίας του. Καθίσας ἐπὶ τῆς ἐκ μελίας φλιάς, ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς κυπαρισσίνης παραστάδος τὴν ὁποίαν ἄλλοτε τέκτων ἐπιτήδειος εἶχε κατασκευάσει τῇ βοηθείᾳ τῆς στάθμης.

Ὁ Τηλέμαχος, προσκαλέσας τὸν χοιροβοσκὸν ἔλαβεν ἕνα

δλόκληρον ἄρτον ἐκ τοῦ ὠραίου κανίστρου καὶ κρέατα τόσα ὅσα ἐχώρουν αἱ δύο του χεῖρες, καὶ τῷ εἶπε.

Ἀφέρε καὶ δὸς ταῦτα εἰς τὸν ξένον, εἰπέ δὲ εἰς αὐτὸν νὰ ἐπαιτήσῃ ἐνώπιον ὅλων τῶν μνηστῆρων, διότι οὔτε ἀρμόζει οὔτε συμφέρει εἰς τὸν ἐπαίτην ἡ ἐντροπή.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ χοιροβοσκὸς ἀφου ἤκουσε τὸν λόγον ἔσπευσε, καὶ πλησιάσας τὸν Ὀδυσσεῆα τῷ ἀπέτεινε τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους.

Ἄ'Ο Τηλέμαχος, ὦ ξένε, σοὶ δίδει ταῦτα καὶ σὲ παρακινεῖ νὰ ἐπαιτήσῃς ἐνώπιον ὅλων τῶν μνηστῆρων, διότι οὔτε ἀρμόζει οὔτε συμφέρει εἰς τὸν ἐπαίτην ἡ ἐντροπή.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολλὰ εἰδὼς Ὀδυσσεύς.

Ἄ'Ω Ζεῦ! εἶθε ὁ Τηλέμαχος νὰ ᾔναι εὐτυχὴς μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ ἀπολαύσῃ ὅσα ποθεῖ.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε τὰ φαγητὰ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, τὰ ἔθεσε πρὸ τῶν ποδῶν του, ἐπὶ τῆς ἀθλίας πήρας του, καὶ ἔτρωγεν ἐνόσφ' ἔψαλλεν ὁ Φῆμιος. Μετ' ὀλίγον ἐχόρτασεν, ὁ αἰοιδὸς ἔπαυσε καὶ οἱ μνηστῆρες ἐπλήρωσαν τὴν μεγάλην αἴθουσαν κραυγῶν θορυβωδῶν. Τότε ἡ Ἀθηναῖα ἐπλησίασε τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου καὶ τὸν παρεκίνησε νὰ συνάξῃ ἄρτον ἀπὸ τοὺς μνηστῆρας διὰ νὰ διακρίνῃ τὸν δίκαιον ἀπὸ τὸν ἄδικον, μολοντί οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἔμελλε νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον. Ὁ Ὀδυσσεὺς ὑπήκουσε καὶ ἐζήτησε παρ' ἐνὸς ἐκάστου, τείνων τὴν χεῖρα κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος ἐπαϊτῶν. Οἱ μνηστῆρες οἰκτείροντες αὐτὸν τῷ ἔδιδον καὶ ἐξεπλήττοντο διὰ τὴν παρουσίαν του. Ἐπειδὴ δὲ ἡρώτων ποῖος ἦτο καὶ πόθεν ἤρχετο, ὁ αἰγοβοσκὸς Μελάμβιος τοῖς εἶπεν.

Ἄ'Ακούσατέ με, μνηστῆρες τῆς περιφανοῦς βασιλίσσης, εἰμπαρῶ νὰ σᾶς ὁμιλήσω περὶ τοῦ ξένου τούτου, διότι τὸν εἶδον πρότερον ὁδηγούμενον ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ χοιροβοσκοῦ ἄγνων ὅμως πόθεν καυχᾶται ὅτι εἶναι.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἀντίνοος ἐπέπληξε τὸν χοιροβοσκὸν λέγων.

«Περίφημε χοιροβοσκέ, διατὶ μᾶς ἔφερες τὸν ἄνθρωπον τοῦτον εἰς τὴν πόλιν ; δὲν μᾶς φθάνουσι τόσοι ὄχληροὶ καὶ ἀδηφάγοι ἐπαῖται ; ἢ νομίζεις κακὸν νὰ τρώγῃ τὰ ἀγαθὰ τοῦ κυρίου σου τὸ ἐνταῦθα συνηθροισμένον πλῆθος καὶ διὰ τοῦτο προσεκάλεσες τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἄγνοῶ πόθεν ; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπες, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ.

« Ἀντίνοε, εἶσαι εὐγενής, ἀλλ' οἱ λόγοι σου δὲν εἶναι καλοί. Ποῖος προσκαλεῖ ἄλλοθεν ξένον τινὰ τρέχων αὐτὸς εἰς ἀναζήτησίν του, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ξένος οὗτος ἐπαγγέλλεται τὸν μάντιν, τὸν ἔμπειρον ἰατρὸν, τὸν ἐπιτήδειον ξυλουργόν, ἢ τὸν θέλγοντα διὰ τῶν ἀσμάτων του θεῖον αἰοδόν ; Ἴδου οἱ μόνοι ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους τρέχομεν καὶ ἀναζητοῦμεν. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν προσκαλεῖ ἐπαίτην διὰ νὰ τρώγῃ τὰ ἀγαθὰ του. Σὺ ὅμως πάντοτε ὑπῆρξες σκληρότατος πρὸς τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ πρὸ πάντων πρὸς ἐμὲ, ἀλλὰ δὲν ἀνησυχῶ περὶ τούτου, ἐνόσῃ ἢ συνετῇ Πηνελόπῃ καὶ ὁ Τηλέμαχος ζῶσιν ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ οἴκου. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« Σιώπα, μὴ ἀνταλλάσσης μετ' αὐτοῦ πολλοὺς λόγους, διότι ὁ Ἀντίνοος συνεθίζει νὰ μᾶς παροργίζῃ δι' ἀπειλητικῶν λέξεων καὶ νὰ παρακινῇ καὶ τοὺς ἄλλους. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐστράφη πρὸς τὸν νέον μνηστῆρα καὶ προσέθηκεν.

« Ἀντίνοε, κηδόμενος ἴσως περὶ τῶν συμφερόντων μου ὡς πατήρ, διατάττεις τὸν ξένον τοῦτον δι' ἀπειλητικῶν λόγων νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ἀνακτόρου τούτου ; εἶθε ὅμως νὰ μὴ ἐκπληρωθῇ ἡ θέλησίς σου ! Δὸς εἰς αὐτὸν τὸν ἐπαίτην δὲν σὲ ἐπιπλήττω διὰ τοῦτο, σὲ παρακινῶ μάλιστα. Μὴ φοβηθῇς μήπως διὰ τῶν δώρων σου δυσареστήσης τὴν μητέρα μου ἢ τινα ἐκ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως. Ἀλλὰ βεβαίως δὲν σὲ ἐμποδίζει ἡ σκέψις αὕτη, διότι προτιμᾷς νὰ καταβιβρώσκῃς ὅλα τὰ φαγητὰ παρὰ νὰ δώσῃς ἐξ αὐτῶν εἰς ἄλλον δυστυχῆ. »

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ἀντίνοος.

«Τηλέμαχε, ὑψηλόφρον πολύλογε, πνεῦμα ἀδάμαστον, τί λέγεις ; Ἐάν ὅλοι οἱ μνηστῆρες τῷ ἔδιδον ὅσα ἐγώ, θὰ ἀπηλλασσόμεθα τῆς παρουσίας του τοῦλάχιστον ἐπὶ τρεῖς μῆνας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔσυρε κάτωθεν τῆς τραπέζης σκαμνίδιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου, διαρκούντος τοῦ δείπνου, ἐστήριξε τοὺς λαμπροὺς πόδας του.

Ἐν τούτοις οἱ ἄλλοι δαιτυμόνες ἔδосαν ὅλοι εἰς τὸν Ὀδυσσεά καὶ ἐγέμισαν ἀπὸ κρέατα καὶ ἄρτον τὴν πτωχικὴν πῆρυν του. Ἐπλησίαζε δὲ ἤδη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ κατώφλιον διὰ νὰ γευθῇ ἐκ τῶν δώρων τῶν μνηστήρων, ὅτε ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ Ἀντινόου καὶ τῷ εἶπε.

«Φίλε, δός μοι καὶ σὺ, διότι δὲν μοὶ φαίνεσαι ὁ ἐλάχιστος τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ὁ ἄριστος καὶ ὁμοιάζεις μὲ βασιλέα. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ μοὶ προσφέρῃς περισσότερα τῶν ἄλλων διὰ νὰ ἐγκωμιάζω τὸ ὄνομά σου καθ' ὅλην τὴν γῆν. Διότι καὶ ἐγὼ ἄλλοτε, εὐτυχῶν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, κατῴκουν οἶκον πλούσιον, καὶ πολλάκις ἔδιδον εἰς πλάνητα ἐπαίτην, οἷοςδήποτε καὶ ἂν ἦτο, ὅθενδήποτε καὶ ἂν ἤρχετο· εἶχον δὲ πολλοὺς δούλους καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ ὅσα καθιστῶσι τὸν βίον εὐδαίμονα καὶ δεικνύουσι τὸν ἄνθρωπον ὥς πλούσιον. Ἄλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου κατέστρεψε τὰ πάντα, διότι τοιαύτη ἦτο ἡ θέλησίς του. Μὲ παρεκίνησε δὲ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ περιπλανωμένους πειρατάς, καὶ τὸ μακρὸν ἐκεῖνο ταξείδιον ἐπροξένησε τὴν καταστροφὴν μου. Ἐφθασα μὲ τὸ πλοῖόν μου εἰς τὸν ποταμὸν Αἴγυπτον, διέταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶσιν, ἀλλὰ νὰ φυλάττωσι τὰ πλοῖα, καὶ ἔπεμψα μόνον προσκόπους πρὸς ἐπισκόπησιν τῆς χώρας. Ἄλλ' ἐκεῖνοι, παρασυρθέντες ὑπὸ τοῦ θάρρους των καὶ ἐμπιστευόμεναι εἰς τὰς δυνάμεις των, ἐλεηλάτησαν τοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἀγροὺς τῶν Αἰγυπτίων ἀρπάζοντες τὰς γυναῖκάς των, τὰ τρυφερά παιδία των, καὶ φονεύοντες αὐτοὺς τοὺς ἰδίους. Ὁ θόρυβος ἔφθασεν ἀμέσως εἰς τὴν πόλιν. Οἱ πολῖται ἀκούσαντες τὰς κραυγὰς προσέ-

δραμον εἰς τὰς πρώτας λάμψεις τῆς αὐγῆς καὶ ἡ πεδιάς ἐκαλύφθη ὑπὸ ἀστραπτόντων ὅπλων καὶ ἀρμάτων, ὁ δὲ τερπικέραυνος Ζεὺς ἐνέσπειρε φόβον ὀλέθριον εἰς τοὺς συντρόφους μου καὶ κανεῖς ἐξ αὐτῶν δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀντισταθῇ, ἀλλὰ τοὺς περιεκύκλωσε πανταχόθεν ὁ θάνατος. Καὶ οἱ πλεῖστοι μὲν αὐτῶν ἔπεσαν διατρυπηθέντες ὑπὸ τοῦ αἰχμηροῦ χαλκοῦ, οἱ δὲ ἐπίλοιποι συνελήφθησαν ζῶντες καὶ κατεδικάσθησαν εἰς δουλικά ἔργα. Τότε οἱ νικηταὶ μὲ ἔδωσαν εἰς τὸν Ἰασίδην Δμήτορα ὅστις τυχαίως παρευρέθη εἰς τὴν μάχην καὶ ὅστις ἦτο ἰσχυρὸς βασιλεὺς τῆς Κύπρου. Ἐκεῖθεν δὲ ἔρχομαι ἐνταῦθα, ἀφοῦ ὑπέφερα ἄπειρα δεινά.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ὁ Ἀντίνοος.

«Τίς δαίμων ὠδήγησεν ἐνταῦθα τὸν ὀχληρὸν τοῦτον πρὸς διατάραξιν τοῦ συμποσίου; Φύγε γρήγορα εἰς τὸ μέσον, μακρὰν τῆς τραπέζης μου, διὰ νὰ μὴ σὲ στείλω πάλιν κακῶς ἔχοντα εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Κύπρον σου. Πόσον θρασὺς καὶ ἀναιδὴς ἐπαίτης εἶσαι! Κατὰ σειρὰν ὅλους τοὺς ἐνοχλεῖς καὶ σοὶ δίδουσιν οὗτοι ἀμερίμνως, διότι ἔχοντες τὰ πάντα ἐν ἀφθονίᾳ περὶ ἑαυτοὺς διαθέτουσι τὰ ξένα κτήματα χωρὶς μήτε νὰ τὰ λυπῶνται μήτε νὰ τὰ φεῖδωνται.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολλὰ εἰδὼς Ὀδυσσεύς.

«ὦ θεοί! εἶναι λοιπὸν ἀληθὲς ὅτι τὸ πνεῦμά σου δὲν συμφωνεῖ μὲ τὴν καλλονὴν σου· θὰ ἡρνεῖσο καὶ αὐτὸ τὸ ἅλας εἰς τὸν ἐπαιτοῦντα ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς ρίκίας σου, σὺ ὅστις καθήμενος τῶρα εἰς τὴν τράπεζαν ἄλλου, φοβεῖσαι νὰ στερηθῇς ἐνὸς τεμαχίου ἄρτου διὰ νὰ μοὶ τὸ δώσης, ἐνῶ τὰ πάντα ὑπάρχουσιν ἀφθονα περὶ σέ.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἀντίνοος ὀργισθεὶς κατάκαρδα τῷ ἔρριψε βλέμμα λοξὸν καὶ τῷ εἶπε.

«Πῶς, τολμᾷς νὰ μᾶς ὑβρίζης! Νομίζω ὁμῶς ὅτι δὲν θὰ ἀπομακρυνθῇς τοῦ οἴκου τούτου ὅπως ἤλθες.»

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐσφεδόνισε τὸ σκαμνίδιον τὸ ὁποῖον ἐπέταξε καὶ ἐκτύπησε τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὰ νῶτα, πρὸς τὴν

ἄκραν τοῦ δεξιοῦ ὤμου. Ὁ ἥρως ὁμως, στερεὸς ὡς βράχος, ἔμεινεν ἀκλόνητος, καὶ τὸ κτύπημα τοῦ Ἀντινόου δὲν τὸν ἐτάραξε· χωρὶς δὲ νὰ εἴπῃ τίποτε, ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐμελέτησε φρικώδη ἐκδίκησιν. Ἐπέστρεψεν ἔπειτα εἰς τὸ κατώφλιον, ἐκάθισεν ἐκεῖ, ἀπέθεσε χαμαὶ τὴν πεπληρωμένην πῆραν του καὶ εἶπε πρὸς τοὺς δαιτυμόνας.

Ἀμνηστῆρες τῆς περιφανοῦς βασιλείσσης, ἀκούσατέ με προσεκτικῶς διὰ νὰ σᾶς εἴπω ὅ,τι μοὶ ἐμπνέει ἐν τῷ στήθει ἡ καρδιά μου. Ὅταν ἄνθρωπός τις, ὑπερασπιζόμενος τὰ πλούτη του, τὰ πολλὰ του ποίμνια, τὰ λευκὰ πρόβατά του, λαμβάνῃ πληγὴν τινα, ὑποφέρει αὐτὴν χωρὶς νὰ λυπηταί καὶ χωρὶς νὰ αἰσχύνεται. Ἀλλ' ὁ Ἀντίνοος μὲ ἐκτύπησε διότι ἐβασανίζομην ὑπὸ τῆς πεινώσης καὶ ὀλεθρίας κοιλίας ἣτις πολλῶν κακῶν εἶναι πρόξενος εἰς τοὺς θνητούς. Ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι θεοὶ καὶ Ἐρινύες διὰ τοὺς ἐπαίτας, εἴθε νὰ τὸν καταλάβῃ ὁ θάνατος πρὶν νυμφευθῇ!»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἀντίνοος.

ἈΞένε, κατασίγασον ἐν ἡσυχίᾳ τὴν πεῖνάν σου ἢ ἐξελθε τοῦ οἴκου διὰ νὰ μὴ σὲ σύρῳσιν ἐκ τῶν ποδῶν ἢ ἐκ τῶν χειρῶν οἱ ὑπηρεταὶ καὶ σὲ διαμελίσωσι δι' ὅσα λέγεις.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι ὁμως οἱ μνηστῆρες δυσηρεστήθησαν εἰς ἄκρον, καὶ εἰς ἐκ τούτων ἔκραξεν.

»Ἀντίνοε, εἶναι ἐντροπὴ νὰ κτυπᾷς τὸν ἀλήτην τοῦτον γέροντα. Ἄφρον! ἴσως εἶναι κανεὶς ἐκ τῶν κατοικούντων τὸν οὐρανόν. Οἱ ἴδιοι θεοί, ὑπὸ τὴν μορφὴν ξένων, λαμβάνουσιν ἄπειρα διάφορα σχήματα, καὶ διατρέχουσι τὰς πόλεις τῶν ἀνθρώπων διὰ νὰ γνωρίσωσι τὴν δικαιοσύνην των ἢ τὰς ἀδικίας των.»

Οὕτως ὠμίλησαν οἱ μνηστῆρες, ἀλλ' ὁ Ἀντίνοος δὲν ἐκάμφθη ὑπὸ τῶν λόγων των. Ἐν τούτοις τὸ δοθὲν κτύπημα κατελύπησε τὴν καρδίαν τοῦ Τηλεμάχου, καὶ δὲν ἀφῆκε μὲν νὰ τῷ διαφύγῳσι δάκρυα, ἀλλὰ χωρὶς νὰ εἴπῃ τίποτε ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐμελέτησε φοβεράν ἐκδίκησιν. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἢ συνετὴ Πηνελόπη ἔμαθεν ὅτι εἰς τὴν

οικίαν της ξένος ἐκτυπήθη. "Εκραξε λοιπὸν ἀμέσως ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑπηρετριῶν της.

α Εἶθε οὕτω πῶς νὰ κτυπήσῃ τὸν Ἀντίνοον ὁ Ἀπόλλων ῥίπτων βέλος διὰ τοῦ φοβεροῦ τόξου του.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ εἶπεν ἡ σεβασμία Εὐρυνόμη.

α' Εἰν ἦτο δυνατόν νὰ εἰσακουσθῶσιν αἱ εὐχαί μας, κανεῖς ἐκ τῶν αὐθαδῶν τούτων δὲν θὰ ἔβλεπε τὴν ἐπιστροφήν τῆς θείας Ἡοῦς.»

Εἶπε δὲ πρὸς ταύτην ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

α Εὐρυνόμη! ὅλοι μὲ εἶναι μισητοὶ ἐπειδὴ κακὰ μηχανεύονται, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὁ Ἀντίνοος εἶναι σκληρὸς ὡς ἡ μαύρη Μοῖρα. Δυστυχὴς ξένος φέρει τὰ βήματά του εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἐπαιτῶν ἀπὸ τοὺς δαιτυμόνας διότι τὸν βιάζει ἡ ἀνάγκη· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι τῷ δίδουσιν ὅ,τι ἕκαστος προαιρεῖται, ὁ δὲ Ἀντίνοος μόνος ῥίπτει κατ' αὐτοῦ τὸ σκαμνίον του καὶ τὸν κτυπᾷ εἰς τὸν ὦμον.»

Ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐτελείωνε τὸ δεῖπνόν του ἐνῷ ἡ βασίλισσα ἔλεγε ταῦτα ἐν μέσῳ τῶν γυναικῶν της. Προσκαλέσασα δὲ ἀμέσως τὸν χοιροβοσκὸν τῷ εἶπεν.

α Ὑπαγε, καλέ μου Εὐμαιε, καὶ προσκάλεσον τὸν ξένον νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐμὲ, διότι θέλω νὰ τὸν ἐξετάσω ἴσως ἤκουσε νὰ ὁμιλῶσί που περὶ τοῦ πολυπαθοῦς Ὀδυσσέως· ἴσως τὸν εἶδε, διότι φαίνεται πολὺν χρόνον περιπλανηθεῖς.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπες, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ.

α Ὡ βασίλισσα, εἶθε νὰ ἐσιώπων οἱ μνηστῆρες. Διηγεῖται τοιαῦτα πράγματα ὥστε ἡ καρδία σου ἤθελε κατευχαριστηθῇ. Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας τὸν εἶχα εἰς τὴν καλύβην μου ὅπου κατ' ἀρχὰς εἶχε καταφύγει δραπετεύσας ἀπὸ τοῦ πλοίου, καὶ δὲν ἐτελείωσε τὴν διήγησιν τῶν δυστυχημάτων του. Καθὼς αἰοιδὸς ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῶν θεῶν θέλγει τοὺς θνητοὺς δι' εὐαρέστων ᾠσμάτων τὰ ὅποια ὅλοι θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἤκουον ἀδιακόπως, οὕτω μὲ κατέθελξε καὶ ὁ ξένος οὗτος καθήμενος εἰς τὴν καλύβην μου. Λέγει ὅτι εἶναι πατρικὸς ξένος τοῦ Ὀδυσσέως καὶ ὅτι κατόικει εἰς τὴν

Κρήτην ὅπου βασιλεύει ἡ γενεὰ τοῦ Μίνως καὶ ὅτι ἔφθασέν εἰς τὴν Ἰθάκην ἀφοῦ ὑπέφερε πολλὰ καὶ ἐπλανήθη ὡς ἰκέτης. Ὁρκίσθη ὅτι εἰς τοὺς Θεσπρωτοὺς ἤκουσε νὰ ὁμιλῶσι περὶ τοῦ Ὀδυσσέως, ὅτι ζῇ ἀκόμη ὁ σύζυγός σου καὶ ὅτι θὰ φέρῃ εἰς τὸ μέγαρόν του ἀναριθμήτους θησαυρούς.»

Πρὸς τοῦτον πάλιν ἀπήντησεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Σπεῦσον λοιπὸν καὶ κάλεσον αὐτὸν ἐνταῦθα διὰ νὰ ὁμιλήσῃ ὁ ἴδιος ἐνώπιόν μου· οἱ δὲ μνηστῆρες, καθήμενοι εἰς τὰ πρόθυρα ἢ εἰς τὸ ἀνάκτορον, δύνανται νὰ διασκεδάζωσι, διότι ἔχουσιν εὐθυμον τὴν καρδίαν. Τὰ ὑπάρχοντά των μένουσιν ἀνέπαφα εἰς τὰς οἰκίας των, ὅπου μόνον ὑπηρεταὶ πίνουσι καὶ τρώγουσιν· ἐνῷ ὑπὸ τὴν στέγην ταύτην καθ' ἡμέραν θύουσι τοὺς βόας μας, τὰ πρόβατά μας, τὰς εὐτραφεῖς αἰγὰς μας, κάμνουσι μεγάλα συμπόσια, καὶ πίνουσι τοὺς ἀφρώδεις οἶνους μας. Πόσα πλοῦτῃ κατέφαγον ἤδη! διότι δὲν ὑπάρχει ἐδῶ οὔτε εἷς πολεμιστῆς τοιοῦτος οἷος ἦτο ὁ σύζυγός μου διὰ νὰ διώξῃ τὴν ἀνομίαν ἀπὸ τοῦ οἴκου του. Ἄχ! ἐὰν ἐπανήρχετο ὁ Ὀδυσσεύς! ἐὰν ἀπεβιβάζετο εἰς τοὺς ἀγροὺς τῆς πατρίδος του! πῶς θὰ ἐτιμώρῃ ἀμέσως ὁ υἱός του τὰς βιαιοπραγίας τῶν μνηστήρων.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐπαρμίσθη δὲ ἰσχυρῶς ὁ Τηλέμαχος καὶ ἀντήχησεν εἰς τὸν παρμὸν αὐτοῦ ὅλη ἡ οἰκία. Τότε ἡ Πηνελόπη ἐγέλασε καὶ εἶπε ταχέως πρὸς τὸν Εὐμαιον.

«Δράμε καὶ προσκάλεσον τὸν ξένον ἐδῶ· δὲν εἶδες ὅτι ὁ υἱός μου ἐπαρμίσθη ἐνῷ ἐτελείωνα τοὺς λόγους μου; Ὁ θάνατος λοιπὸν εἶναι πλησίον ὅλων τῶν μνηστήρων, καὶ κανεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποφύγῃ τὴν Μοῖραν. Ἄλλὰ σοὶ τὸ λέγω, καὶ ἅς ἐντυπωθῶσιν αἱ ὑποσχέσεις μου εἰς τὴν ψυχὴν σου· ἐὰν ἀναγνωρίσω τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ ξένου, θὰ τῷ δώσω ὠραῖα ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ χοιροβοσκὸς ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ, καὶ πλησιάσας τὸν Ὀδυσσεά τῷ εἶπε τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους.

«ὦ ξέने μου! ὦ πάτερ μου! ἡ συνετὴ Πηνελόπη, ἡ

μήτηρ τοῦ Τηλεμάχου, σὲ προσκαλεῖ. Μὲ ὅλας τὰς λύπας τὰς ὁποίας ὑποφέρει, ἡ ψυχὴ τῆς τὴν διατάττει νὰ σὲ ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ συζύγου τῆς· ἐὰν δὲ βεβαιωθῇ περὶ τῆς εὐλικρινείας σου, θὰ σοὶ δώσῃ χιτῶνα καὶ ἐπενδύτην, τοῦ ὁποίου πρὸ πάντων ἔχεις ἀνάγκην· θὰ ἐπαιτήσῃς ἀκολούθως τὸν ἄρτον σου μετὰ τοῦ λαοῦ καὶ θὰ κατευνάσῃς τὴν πεινᾶν σου· πᾶς δὲ ὁ ἐπιθυμῶν θὰ σὲ ἐλεήσῃ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ θεὸς καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς.

«Εὐμαίε, δὲν θὰ ἀργήσω νὰ ἀνακοινώσω εἰς τὴν συνετὴν θυγατέρα τοῦ Ἰκάρου ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Δὲν ἀγνοῶ τίποτε ἐκ τῶν ἀφορώντων τὸν σύζυγόν τῆς καὶ αἱ δυστυχίαι μας ὑπῆρξαν αἱ αὐταί. Ἀλλὰ φοβοῦμαι τὸ πλῆθος τῶν σκληρῶν μνηστήρων τῶν ὁποίων ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ βιαιότης ἀνέβησαν μέχρι τοῦ σιδηροῦ οὐρανοῦ. Πρὸ ὀλίγου εἰς ἐξ αὐτῶν ἐνῶ περιειρχόμην χωρὶς νὰ τὸν ἐνοχλῶ τὴν αἵθουσαν τοῦ συμποσίου, μὲ ἐκτύπησε καὶ μοὶ ἐπέφερε πόνους, καὶ μήτε ὁ Τηλέμαχος μήτε ἄλλος τις δαιτυμῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν παρεμποδίσῃ. Παρακίνησον λοιπὸν τὴν Πηνελόπην, μὲ ὅλην τὴν ἀνυπομονησίαν τῆς, νὰ ὑπομείνῃ ἀκόμη μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, καὶ τότε καθήμενὴ πλησίον τῆς ἐστίας ἃς μὲ ἐρωτᾷ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ συζύγου τῆς, διότι καθὼς γνωρίζεις καὶ σὺ, τὸν ὁποῖον πρῶτον ἐπλησίασα ὡς ἱκέτης, ἔχω ἐλεεῖν ἐνδύματα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ χοιροβοσκὸς ἀφοῦ τὸν ἤκουσεν ἀνεχώρησεν. Ἐνῶ δὲ ὑπερέβαινε τὸ κατώφλιον, ἡ Πηνελόπη ἔκραξε.

«Πῶς ; δὲν τὸν φέρεις, Εὐμαίε ; Ποία λοιπὸν εἶναι ἡ σκέψις τοῦ ἐπαίτου τούτου ; μήπως φοβεῖται βίαν τινὰ, ἢ ἀπλῶς τὸν ἐμποδίζει ἡ ἐντροπή ; Ἀλοίμονον εἰς τὸν ἐπαίτην ὅστις ἐντρέπεται.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπες, Εὐμαίε μου χοιροβοσκέ.

«Ὅμιλεῖ φρονίμως, καὶ σκέπτεται ὡς πᾶς ἄλλος, φοβούμενος τὴν θρασυτητα τῶν μνηστήρων. Ἀλλὰ μὲ εἶπε νὰ

ὑπομείνης μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. "Αλλως τε καὶ διὰ σέ, ὦ βασιλίσσά μου, εἶναι προτιμότερον νὰ συνομιλήσῃς ἰδιαίτερώς μετ' αὐτοῦ καὶ ν' ἀκούσῃς τοὺς λόγους του.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Οἷοσδ' ἦ ποτε καὶ ἂν ᾔῃαι, δὲν φαίνεται ἀσύνετος ὁ ξένος οὗτος· διότι οὐδέποτε τολμηροὶ ἄνθρωποι ἐμελέτησαν ἐγκληματικωτέρας πράξεις.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ βοσκὸς ἐπέστρεψε μετὰ τῶν μνηστήρων ὅπου ἀμέσως εἶπεν εἰς τὸν Τηλέμαχον, κλίνων πρὸς αὐτὸν τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ μὴ τὴν ἀκούσῃ κανεὶς.

«Φίλε μου, ἐγὼ μὲν ἀπέρχομαι διὰ νὰ φυλάξω τὰ ποίμνιά σου, τὴν ἰδικὴν σου καὶ ἰδικὴν μου περιουσίαν, σὺ δὲ φρόντιζε περὶ ὅλων τῶν ἐδῶ πραγμάτων. Ἀλλὰ πρῶτον προφύλαττε τὴν ζωὴν σου καὶ πρόσεχε μήπως πάθῃς τι, διότι οἱ Ἕλληνες ἔχουσι κακὰ βουλευμάτων, καὶ εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ πρὶν μᾶς προξενήσωσι κακὸν τι.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Ἀγαπητὲ γέρον, αἱ ἐπιθυμίαι σου θὰ ἐκτελεσθῶσι, σὺ δὲ ἀναχώρησον καὶ μὴ περιμένῃς νὰ νυκτώσῃ. Αὔριον τὴν πρωτὴν φέρε τὰ θύματα, τῶν δὲ λοιπῶν τὴν φροντίδα ἄφες εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς καὶ εἰς ἐμέ.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Εὐμείδιος ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ ὄμαλου θρόνου, καὶ ἀφοῦ ἐχόρτασε τρώγων καὶ πίνων ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ποίμνιά του· ἄφησε δὲ ὀπίσω τὴν αὐλὴν καὶ τὸν οἶκον πλήρη συνδαιτυμόνων, οἵτινες ἐτέρποντο ἄδοντες καὶ χορεύοντες, διότι εἶχεν ἤδη ἔλθει τὸ τέλος τῆς ἡμέρας.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Σ.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἦλθε καὶ ἕτερος ἐπαίτης ψωμοζητῶν ἀπὸ θύρας εἰς θύραν εἰς τὴν Ἰθάκην καὶ ἀξιοπα-

ρατήρητος διὰ τὴν ἀδελφάγειαν τοῦ ἀπλήστου στομάχου τοῦ, δὲν εἶχεν ὅμως μήτε γενναιότητα μήτε δύναμιν, καίπερ ἦτο μεγάλῳσμος. Ἡ σεβαστὴ τοῦ μήτηρ κατὰ τὴν γέννησίν του τὸν ὠνόμασεν Ἀρναῖον, οἱ δὲ νέοι τὸν ἐκάλουν συνήθως Ἴρον, ἐπεὶ δὴ μετέβαινεν ὅπου τὸν ἔστελλον νὰ ἐκτελέσῃ θέλημά τι. Οὗτος λοιπὸν ἐπελθὼν ἠθέλησε νὰ διώξῃ τὸν Ὀδυσσεά ἀπὸ τὸν ἰδιὸν τοῦ οἴκου, καὶ ὀνειδιζὼν αὐτὸν ἔλεγε ταῦτα.

«Γέρον, φύγε ἀπὸ τὸ πρόθυρον τοῦτο ἐὰν θέλῃς νὰ μὴ σὲ σύρῳσιν ἀπὸ τοὺς πόδας· δὲν βλέπεις ὅτι ὅλοι μὲ νεύουσι καὶ μὲ παρακινουσι νὰ σὲ σύρῳ ἐντεῦθεν ; ἀλλ' ἐγὼ ἐντρέπομαι. Ἐγέρθητι λοιπὸν, ἢ θὰ ἐλθῶμεν εἰς χεῖρας.»

Ἰδὼν αὐτὸν λοξῶς τῷ εἶπεν ὁ πολλὰ εἰδὼς Ὀδυσσεύς.

«Κακὲ, μήτε κακὸν σοῦ κάμνω μήτε σοῦ ὀμιλῶ, ἀλλὰ μήτε ζηλεύω ἐὰν σοῦ δώσῃ τις ἔστω καὶ περισσότερα· τὸ κατώφλιον αὐτὸ μᾶς χωρεῖ καὶ τοὺς δύο, καὶ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ φθονῇς ἓνα ξένον, διότι καὶ σὺ φαίνεσαι ἀλήτης ὡς ἐγὼ, εἰς τὸν ὅποιον οἱ θεοὶ ἀρνοῦνται τὴν εὐτυχίαν. Μὴ μὲ προκαλῇς λοιπὸν νὰ ἐλθῶμεν εἰς χεῖρας· φοβοῦ μήπως μὲ ἐρεθίσῃς καὶ πρόσεξον μήπως μὲ ὅλα τὰ γηράματά μου ῥυπάνω μὲ αἷμα τὸ στῆθός σου καὶ τὰ χεῖλη σου, τότε δὲ θὰ ἔχω πλειότεραν ἡσυχίαν, διότι δὲν θὰ τολμήσῃς πλέον νὰ πατήσῃς τὸν πόδα εἰς τὸν οἶκον τοῦ υἱοῦ τοῦ Δαέρτου.»

Ὁ ἐπαίτης Ἴρος ὀργισθεὶς βαρέως ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν φωνάζων.

«ὦ θεοί ! πόσον ζῳηρῶς ὀμιλεῖ ὁ παράσιτος οὗτος ! νομίζει τις ὅτι ἀκούει φλύαρον γραῖδιον. Ἀλλ' ἐγὼ θὰ τὸν διορθώσω κτυπῶν αὐτὸν μὲ τὰς δύο μου χεῖρας καὶ πετῶν ἀπὸ τὰς γνάθους τὰς σιαγόνας του ὡς τοὺς ὀδόντας τοῦ κατατρώγοντος τὰ σπαρτὰ ἀγριοχοίρου. Σφίγξον τὴν ζώνην σου, καὶ ἄς μᾶς ἴδῃ ὅλος ὁ κόσμος μαχομένους. Ἀλλὰ πῶς θὰ παλαίσῃς ἐναντίον ἀνθρώπου νεωτέρου σου ;»

Ἐνῷ δὲ οὗτοι πρὸ τῶν ὑψηλῶν θυρῶν καὶ ἐπὶ τοῦ ἀστράπτοντος κατωφλίου ἐφίλοντο μὲν ὀργῇς, ὁ Ἀντίνοος τοὺς

παρετήρησε, καὶ γελῶν ἀπὸ καρδίας εἶπε πρὸς τοὺς νεαροὺς Ἕλληνας.

«Φίλοι, ἰδοὺ θέαμα τὸ ὁποῖον οὐδέποτε εἶδομεν. Τί νέον εἶδος διασκεδάσεως μᾶς ἔπεσεν οὐρανόθεν! Ὁ Ἴρος καὶ ὁ ξένος φιλονεικοῦσι καὶ μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθωσιν εἰς χεῖρας· ἃς σπεύσωμεν λοιπὸν νὰ τοὺς ἐρεθίσωμεν διὰ νὰ συμπλακῶσι.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ὥρμησαν καγχάζοντες, καὶ μετ' ὀλίγον περιεκύκλωσαν τοὺς δύο ῥακενδύτας ἐπαίτας. Τότε ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους εἶπε τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Ἀκούσατέ με, γενναῖοι μνηστῆρες, καὶ προσέξατε εἰς τοὺς λόγους μου. Ἰδοὺ, ἐνώπιον τοῦ πυρὸς, στήθη αἰγῶν πλήρη αἵματος καὶ πάχους διὰ τὸ δεῖπνόν μας. Ὅστις καὶ ἂν ᾖ νικητὴς, θὰ λάβῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ᾔθελεν ἐκλέξει ὁ ἴδιος, ἡμεῖς δὲ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ τὸν παραδεχώμεθα εἰς τὰ συμπόσιά μας καὶ δὲν θὰ ἀνεχώμεθα ἄλλον ἐπαίτην νὰ ἔρχεται καὶ νὰ ἐπαιτῇ μεταξὺ ἡμῶν.»

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Ἀντίνοος, καὶ οἱ μνηστῆρες ἐπεκρότησαν, ὅτε ὁ Ὀδυσσεὺς τοῖς ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς φρονίμους λόγους.

«Φίλοι, πῶς ὁ ἐξησθενημένος ὑπὸ τῆς δυστυχίας γέρων θὰ δυνηθῇ νὰ παλαίσῃ ἐναντίον ἀνθρώπου νεωτέρου τοῦ; Ἀλλ' ὁ κατηραμένος στόμαχος μὲ στενοχωρεῖ καὶ μὲ παρορμᾷ νὰ κτυπηθῶ. Ἐν τούτοις ὑποσχεθῆτε ὅλοι διὰ φοβεροῦ ὅρκου ὅτι δὲν θὰ βοηθήσετε τὸν Ἴρον καὶ ὅτι δὲν θὰ μὲ κτυπήσῃ κανεὶς σας διὰ τῆς βαρείας χειρὸς του ὥστε νὰ μὲ ρίψῃ ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἀντιπάλου μου.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ὠρκίσθησαν καθὼς ἐζήτησεν. Ἀφοῦ δὲ ὤμωσαν καὶ ἐτελείωσαν τὸν ὅρκον των, τότε ὁ Τηλέμαχος εἶπε καὶ αὐτός.

«Ξένε, ἐὰν ἡ καρδία σου καὶ ἡ γενναία ψυχὴ σου σὲ παρορμῶσι νὰ διώξῃς τὸν Ἴρον, μὴ φοβηθῇς κανένα ἄλλον Ἕλληνα, διότι ἐκεῖνος ὅστις θὰ σὲ κτυπήσῃ, θὰ ἀναγκασθῇ νὰ πολεμήσῃ μὲ πολλοὺς· πρῶτον μὲ ἐμὲ ὅστις σὲ ἐδέχθην ὡς

ξένον μου, καὶ ἔπειτα μὲ δύο συνετοὺς βασιλεῖς οἵτινες μὲ ἐπιδοκιμάζουσι, τὸν Εὐρύμαχον καὶ τὸν Ἀντίνοον.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἐπευφήμησαν. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐζώσθη τὰ ῥάκη του καὶ ἀφῆκε γυμνοὺς τοὺς ὠραίους καὶ εὐρώστους μηρούς του· ἀπεκάλυψεν ἐπίσης τὸ στῆθος του καὶ τοὺς στιβαροὺς βραχίονάς του. Ἡ δὲ Ἀθηναῖα πλησίον ἐλθοῦσα καθωράιζε τὰ μέλη τοῦ Ὀδυσσέως. Οἱ μνηστῆρες ζωηρῶς ἐξεπλάγησαν βλέποντες τὰ μέλη ταῦτα, ἔλεγον δὲ τὰ ἐξῆς μεταξύ των.

«Ἄ ! μετ' ὀλίγον ὁ Ἴρος θὰ χάσῃ τὸ ὄνομά του καὶ θὰ αἰσθανθῇ τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον ἐπέσυρε κατὰ τῆς κεφαλῆς του. Ἀποδαλὼν τὰ ἐνδύματά του, τί μυῶνας μᾶς ἔδειξεν ὁ γέρων οὗτος !»

Ἐνῶ δὲ οὗτοι ἀντήλλασσον τοὺς λόγους τούτους, ἡ ψυχὴ τοῦ Ἴρου εἶχε καταληφθῇ ὑπὸ πανικοῦ φόβου. Ἐν τούτοις οἱ ὑπηρέται τὸν ὠδήγησαν καὶ τὸν ἔζωσαν διὰ τῆς βίας, ὅλον τρέμοντα. Ἀποτεινόμενος δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀντίνοος εἶπε.

«Θρασύδειλε, εἴθε νὰ μὴ ζήσης πλέον ἢ νὰ μὴ ἐγεννᾷσο, σὺ ὅστις τρέμεις καὶ ἀποθνήσκεις ὑπὸ φόβου ἐνώπιον γέροντος ἐξησθενημένου ὑπὸ τῆς δυστυχίας. Ἀλλὰ σοὶ τὸ προλέγω, καὶ ἡ ὑπόσχεσίς μου θὰ ἐκπληρωθῇ· ἐὰν αὐτὸς ἀναδειχθῇ νικητῆς, ἐὰν σὲ καταπαλαίσῃ, θὰ σὲ ῥίψω εἰς πλοῖον καὶ θὰ σὲ στείλω εἰς τὴν Ἥπειρον πρὸς τὸν βασιλέα Ἐχέτον, τὸν ἀγριώτατον τῶν ἀνθρώπων, ὅστις θὰ κόψῃ διὰ τοῦ ὀξέος χαλκοῦ τὴν ῥῖνα καὶ τὰ ὦτά σου, θὰ ἀποσπάσῃ τὰ γεννητικὰ σου μόρια καὶ θὰ ῥίψῃ εἰς τοὺς κύνας τὰ σπαίροντα μέλη σου.»

Ταῦτα εἶπε, τοῦ δὲ Ἴρου τὸ σῶμα ἔτι μᾶλλον ἔτρεμεν ὑπὸ τοῦ φόβου, ὤθησαν δὲ αὐτὸν εἰς τὸ μέσον καὶ οἱ δύο παλαισταὶ ὕψωσαν τὰς χεῖρας. Τότε ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς ἐσκέφθη ἐὰν ἔπρεπε νὰ τὸν κτυπήσῃ οὕτως ὥστε ἅμα πίπτοντα νὰ τὸν ἐγκαταλίπη ἡ ζωὴ, ἢ, μετριάζων τὰ κτυπήματά του, νὰ τὸν ἐξαπλώσῃ μόνον κατὰ γῆς. Τὸ τε-

λευταῖον τοῦτο μέτρον τῷ ἐφάνη προτιμότερον, διότι ἐφοβήθη μήπως τὸν ἀναγνωρίσωσιν οἱ Ἕλληνες. Εἶχον ἤδη τεταμένους τοὺς βραχίονας· καὶ ὁ μὲν Ἴρος ἐκτύπησε τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὸν δεξιὸν ὤμον, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν αὐχένα κάτωθεν τοῦ ὠτός· ἔθραυσε δὲ τὰ ὀστέα του καὶ ἀμέσως ἐπληρώθη τὸ στόμα του αἵματος ἐρυθροῦ καὶ ἔπεσε μετὰ μυκηθμοῦ κατὰ γῆς, συγκρούων τοὺς ὀδόντας καὶ λακτίζων διὰ τῶν ποδῶν τὴν γῆν. Οἱ ἔνδοξοι μνηστῆρες ἤγειρον τὰς χεῖρας καὶ ἐξεκαρδίσθησαν γελῶντες. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν ἔλαβεν ἐκ τῶν ποδῶν καὶ τὸν ἔσυρεν ἔξω τοῦ προθύρου μέχρι τῆς αὐλῆς πλησίον τῶν ἡχηρῶν θυρῶν· στηρίζας δὲ αὐτὸν εἰς τὸν ἐξωτερικὸν τοῖχον, ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖράς του ῥάβδον καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Μένε ἐκεῖ τώρα· ὑπεράσπιζον ἡμᾶς ἐναντίον τῶν κυνῶν καὶ τῶν χοίρων καὶ μὴ τυραννῆς τοὺς ξένους καὶ τοὺς ἐπαίτας ἄθλιος ὢν· πρόσσεχε δὲ μὴ πάθῃς ἐπὶ τέλους μεγαλείτερον κακόν.»

Εἰπὼν ταῦτα ἔρριψε περὶ τοὺς ὤμους του τὴν ποταπὴν πήραν τοῦ ἀφ' ἧς ἐξηρτᾶτο μακρὸν λωρίον, καὶ ἐπανῆλθε νὰ καθήσῃ ἐπὶ τοῦ κατωπλίου. Εἰσερχόμενοι δὲ οἱ μνηστῆρες ἐγέλων ἀπὸ καρδίας καὶ συνέχαιρον αὐτὸν λέγοντες.

«Ξένε, εἴθε ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ νὰ σοὶ χάρισωσιν ὅ,τι πρὸ πάντων ἐπιθυμεῖς καὶ ὅ,τι εἶναι εὐάρεστον εἰς τὴν ψυχὴν σου, ἀφοῦ τὸν ἀδδηνάγον τοῦτον κατέστησες ἀνίκανον νὰ ἐπαιτῇ εἰς τὴν πόλιν μας. Ἡμεῖς δὲ δὲν θὰ βραδύνωμεν νὰ πέμψωμεν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα Ἐχέτον, τὸν ἀγριώτατον τῶν ἀνθρώπων.»

Ταῦτα εἶπον, ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐχάρη ἀκούσας. Τότε ὁ Ἀντίνοος ἔθεσεν ἐνώπιόν του ὑπερμέγεθες στῆθος αἰγὸς πληρὲς πάχους καὶ αἵματος, ὁ δὲ Ἀμφίνομος λαβὼν ἐκ τοῦ κανίστρου δύο ἄρτους τοὺς ἔθεσε πλησίον του, καὶ κλίνων πρὸς αὐτὸν χρυσοῦν ποτήριον, τὸν ἐχαιρέτισε καὶ εἶπε.

«Χαῖρε, σεβαστὲ ξένε ! εἴθε νὰ πλουτήσῃς εἰς τὸ μέλ-

λον, διότι ἐπὶ τοῦ παρόντος πολλή δυστυχία σὲ κατέχει. »

Πρὸς τοῦτον ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.

« Ἀμφίνομε, μοὶ φαίνεσαι πολὺ φρόνιμος, τοιοῦτος οἶος καὶ ὁ πατήρ σου, καὶ ὡς τοιοῦτον ἤκουον καὶ ἐγὼ φημιζόμενον τὸν ἐκ Δουλιχίου Νῆσον, ἀγαθὸν καὶ πλούσιον. Τοῦτου υἱὸς λέγεσαι ὅτι εἶσαι, καὶ φαίνεσαι ἄνθρωπος προσηγής. Τούτου ἕνεκα θὰ σοὶ εἴπω λόγον τινὰ καὶ σὺ ἐντύπῳσον αὐτὸν καλῶς εἰς τὸν νοῦν σου. Ἐξ ὅλων τῶν ὄντων τὰ ὅποια τρέφει ἡ γῆ καὶ τὰ ὅποια πετῶσιν ἢ ἔρπουσιν ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὐδὲν εἶναι ἀθλιώτερον τοῦ ἀνθρώπου. Οὐδέποτε θέλει νὰ πιστεύσῃ ὅτι δύναται νὰ τὸν καταλάβῃ ἡ δυστυχία ἐνὸς ὧ οἱ θεοὶ τῷ παρέχουσιν ἀκμαιότητα καὶ οἱ πόδες του εἶναι εὐρωστοί. Ἀλλ' ἅμα οἱ μάκαρες θεοὶ τὸν βυθίσωσιν εἰς τὴν δυστυχίαν, ἐκὼν ἅκων ὑποφέρει ὑπομονητικῶς· διότι τὸ πνεῦμα τῶν γηένων ἀνθρώπων συμμορφοῦται μὲ τὰς καλὰς ἢ κακὰς ἡμέρας τὰς ὁποίας πέμπει ὁ πατήρ τῶν θνητῶν καὶ τῶν ἀθανάτων. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἄλλοτε ἤμην εὐτυχὴς μετὰ τῶν ἀνθρώπων· πολλάκις ἐπίσης ἔπραξα ἀδίκους πράξεις παρασυρθεὶς ὑπὸ τοῦ θάρρους μου καὶ τῆς ἰσχύος μου καὶ στηριζόμενος εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ πατρός μου καὶ τῶν ἀδελφῶν μου. Ἄς προσέχῃ λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ μὴ παρανομῇ, ἀλλ' ἅς ἀπολαμβάνῃ ἐν ἡσυχίᾳ τὰ ἀγαθὰ τὰ ὅποια τῷ ἐδώρησαν οἱ θεοί. Ἐδῶ βλέπω τοὺς μνηστῆρας μὲ καρδίαν ἀδίκον καταναλίσκοντας τὰ πλούτη καὶ ὑβρίζοντας τὴν σύζυγον ἡρώος ὅστις ὡς νομίζω δὲν θὰ μένῃ ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἀκόμῃ μακρὰν τῆς πατρίδος του, διότι εἶναι πλησιέστατα. Σὲ δὲ, εἴθε θεὸς τις νὰ σὲ φέρῃ εἰς τὴν πατρίδα σου διὰ νὰ μὴ σὲ εὕρῃ ἐδῶ ὅταν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γλυκεῖαν πατρίδα του! Βεβαίως τότε τὸ αἶμα κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του θὰ ρεύσῃ ὅταν θὰ διασκορπίζῃ τοὺς μνηστῆρας. »

Ταῦτα εἰπὼν ἔκαμε σπονδὴν, ἔπιε τὸν γλυκύτατον οἶνον καὶ ἀπέδωκε τὸ ποτήριον εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν πολεμιστῶν. Διῆλθεν οὗτος τὸ ἀνάκτορον σείων τὴν κεφαλὴν μὲ καρδίαν

τεταραγμένην, διότι ἐν τῇ ψυχῇ του προέβλεπε συμφοράς.
 Ἄλλὰ δὲν ἔμελλε νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον· ἡ Ἀθηνᾶ τὸν ἐκράτησε διὰ νὰ πέσῃ καὶ αὐτὸς διὰ τῶν χειρῶν καὶ τοῦ δόρατος τοῦ Τηλεμάχου. Ἐπανελάβε λοιπὸν τὴν θέσιν του ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν ὁποῖον πρὸ μιᾶς στιγμῆς εἶχεν ἀφήσει.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ Ἀθηνᾶ ἐνέπνευσεν εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰκάρου νὰ παρουσιασθῇ εἰς τοὺς μνηστῆρας διὰ νὰ ἀναπτερώσῃ τὰ αἰσθήματά των καὶ διὰ νὰ φανῇ ἔτι μᾶλλον τιμία εἰς τὸν σύζυγον καὶ εἰς τὸν υἱὸν της. Καγχάσασα δὲ πικρὸν γέλωτα ἡ εὐγενὴς βασίλισσα εἶπεν.

«Εὐρυνόμη, ἡ ψυχὴ μου ἐπιθυμεῖ νὰ παρουσιασθῶ εἰς τοὺς μνηστῆρας μὲ ὅλον τὸ κατ' αὐτῶν μῖσός μου. Θὰ συμβουλεύσω δὲ τὸν υἱόν μου νὰ μὴ ἀναμιγνύεται μὲ τὸ πλῆθος τῶν ὑπερηφάνων τούτων ἀνδρῶν οἵτινες τὸν κολακεύουσι διὰ λόγων ἡδέων, καὶ ἐν τῷ κρυπτῷ μελετῶσι τὸν ὄλεθρόν του.»

Πρὸς ταύτην δὲ ἀπεκρίθη ἡ οἰκονόμος Εὐρυνόμη.

«Ἀγαπητὴ μου κόρη, τὸ σχέδιόν σου εἶναι φρονιμώτατον, καὶ ὁμίλησον πρὸς τὸν Τηλέμαχον χωρὶς νὰ τῷ κρύψῃς τίποτε. Ἐν τούτοις λούσθητι, μύρωσον τὰς παρειάς σου καὶ μὴ ἐξέλθῃς οὕτω μὲ πρόσωπον δεδακρυσμένον, διότι οὐδὲν ὀλεθριώτερον ἢ τὰ ἀκατάπαυστα δάκρυα. Καὶ πῶς! δὲν εἶναι τῶρα ὁ υἱός σου ἀνὴρ, καὶ δὲν ἐζήτησες τοςάκις ἀπὸ τοὺς ἀθανάτους θεοὺς νὰ τὸν ἰδῇς ἡβῶντα ;»

Πρὸς ταύτην ἀποκρινομένη εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Εὐρυνόμη, καίπερ μεριμνῶσα δι' ἐμέ, μὴ μὲ προτρέπῃς νὰ λουσθῶ καὶ νὰ καλλωπίσω τὸ πρόσωπόν μου. Φεῦ! οἱ θεοὶ οἱ κατοικοῦντες τὸν Ὀλυμπον κατέστρεψαν τὴν καλλονὴν μου ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ σύζυγός μου ἀνεχώρησεν ἐπιβὰς τὰ κοῖλα πλοῖα. Προσκάλεσον ὅμως τὴν Ἀντινόην καὶ τὴν Ἰπποδάμειαν νὰ ἔλθωσι πλησίόν μου καὶ νὰ μὲ συνοδεύωσιν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, διότι ἐντρέπομαι νὰ μεταβῶ μόνη πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνους.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ γραῖα ἐξῆλθεν ἀμέσως τοῦ θαλάμου

διὰ νὰ προσκαλέσῃ τὰς δύο γυναῖκας καὶ νὰ τὰς προτρέψῃ νὰ σπεύσωσι. Τότε ἡ Ἀθηνᾶ συνέλαβε νέαν σκέψιν καὶ ἐπέχυσεν ἐπὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰκάρου γλυκὺν ὕπνον, ἡ δὲ Πηνελόπη ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς μακρᾶς καθέδρας τῆς καὶ ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐχαλαρώθησαν. Τότε ἡ σεμνὴ θεὰ τῇ ἐχάρισε δῶρα ἀθάνατα διὰ νὰ τὴν θαυμάσωσιν ἔτι μᾶλλον οἱ Ἑλληες. Καὶ πρῶτον μὲν τῇ ἐπλυνε τὸ πρόσωπον δι' ἄμβροσις, ὡς ἐκείνην μὲ τὴν ὁποίαν χρίεται ἡ Ἀφροδίτη ὅταν μεταβαίνει εἰς τοὺς ἐρατεινοὺς χοροὺς τῶν Χαρίτων· ἀνέδειξε δὲ αὐτὴν ὑψηλοτέραν κατὰ τὸ ἀνάστημα, παχυτέραν καὶ λευκοτέραν τοῦ λευκοῦ ἐλεφαντόδοντος. Ἐπειτα ἀπῆλθε, καὶ αἱ δύο ἀκόλουθοι ἔφθασαν μετὰ θορύβου. Τότε ὁ γλυκὺς ὕπνος ἐγκατέλιπε τὴν δέσποινάν των ἣτις σπογγίσασα τὰς παρειὰς διὰ τῶν χειρῶν εἶπε.

«Πῶς ! μὲ ὅλην τὴν θλιψίν μου μὲ κατέλαβε γλυκὺς ὕπνος ; Εἴθε ἡ ἀγνὴ Ἀρτεμις νὰ μοὶ ἔδιδε τώρα ἀμέσως γλυκὺν καὶ ἀνεπαίσθητον θάνατον ! εἴθε νὰ παύσω φθείρουσα τὴν ζωὴν μου καὶ ποθοῦσα μετὰ δακρύων τὰς ποικίλας ἀρετὰς τοῦ ἀγαπητοῦ μου συζύγου, ὅστις ἦτο ὁ μᾶλλον ἑξοχος τῶν Ἑλλήνων !»

Ταῦτα εἰποῦσα κατέβη ἀπὸ τὸν λαμπρὸν καὶ μεγαλοπρεπῆ ἀνώτερον ὄροφον, οὐχὶ μόνη, διότι τὴν συνώδευον αἱ δύο ἀκόλουθοί τῆς. Μετ' ὀλίγον ἡ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν ἔφθασε πλησίον τῶν μνηστήρων, ἐστάθη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου καὶ κατεβίβασεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς λαμπρὸν πέπλον. Αἱ σεμναὶ ἀκόλουθοι ἐστάθησαν ἑκατέρωθεν αὐτῆς. Εἰς τὴν θέαν τῆς οἱ μνηστήρες ἠσθάνθησαν τὰ γόνατά των καμπτόμενα, ὁ ἔρως παρέφερε τὰς ψυχὰς των καὶ ὅλοι ἐπεθύμουν νὰ συμμερισθῶσι τὴν κλίνην τῆς. Ἐκείνη ἐν τούτοις εἶπε πρὸς τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τῆς Τηλέμαχον.

«Τηλέμαχε, τὸ πνεῦμά σου στερεῖται σταθερότητος καὶ δὲν ἔχεις πλέον φρόνησιν· ὅτε ἦσο παιδίον εἶχες εἰς τὴν ψυχὴν σου φρονιμωτέρας σκέψεις, ἀλλὰ τώρα ὅτε ἐμεγάλωσες, ὅτε εἶσαι εἰς τὸ ἄνθος τῆς νεότητος, ὅτε πᾶς ξένος βλέπων

σε θὰ σὲ ἐξελάβανε διὰ τὸ ἀνάστημά σου καὶ τὴν καλλονὴν σου ὡς υἱὸν ἀνδρὸς πλουσίου, εἶσαι ἄφρων καὶ ἄδικος. Καὶ πῶς ! ἔγινε τοιαύτη πράξις εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου, ὑπέφερες νὰ προσβληθῇ τοιουτοτρόπως ὁ ξένος σου ; Τί θὰ συμβῇ εἰς τὸ μέλλον ἐὰν ξένος τις καθίσας εἰς τὴν ἐστίαν μας κτυπηθῇ βαρέως ; τὸ αἶσχος καὶ τὸ ὄνειδος θὰ πέσῃ ἐπὶ σοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Μῆτέρ μου, δὲν σὲ μέμφομαι διὰ τὴν ὀργὴν σου, πίστευσον ἐν τούτοις ὅτι ἐγὼ σκέπτομαι καὶ γνωρίζω τί εἶναι καλὸν καὶ τί εἶναι κακόν. Πρότερον ἤμην παιδίον καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ ἔχω τελείαν φρόνησιν. Καὶ ἔπειτα, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι μὲ πιέζουσι. Καθήμενοι πλησίον ἀλλήλων, μελετῶσι τὸν ὄλεθρόν μου, καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω ὑπερασπιστάς. Ἄλλ' ἢ μεταξὺ τοῦ Ἰρου καὶ τοῦ ξένου μας πάλῃ δὲν προσκλήθη ὑπὸ τῶν μνηστήρων, καὶ ὁ ξένος ἀνεδείχθη ἰσχυρότερος. ὦ Ζεῦ, καὶ Ἄπολλον, καὶ Ἀθηνᾶ, εἴθε καὶ οἱ μνηστῆρες οὗτοι νὰ ἔνευον χαμαὶ τὰς κεφαλὰς φονευμένοι οἱ μὲν ἐν τῇ αὐλῇ, οἱ δὲ ἐντὸς τοῦ οἴκου, καὶ νὰ ἦσαν λελυμένοι αἱ ἀρθρώσεις αὐτῶν ὅπως τώρα ὁ Ἰρος κάθεται πρὸ τῶν θυρῶν τῆς αὐλῆς νεύων τὴν κεφαλὴν, ὁμοιάζων μὲ μέθυσον καὶ μὴ δυνάμενος νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του μήτε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ σύνθηρες αὐτοῦ ἄσυχλον.»

Ἄφοῦ εἶπον ταῦτα πρὸς ἀλλήλους, ὁ Εὐρύμαχος ἀπετάθη πρὸν τὴν Πηνελόπην καὶ εἶπε.

«Θύγατερ τοῦ Ἰκάρου, συνετὴ Πηνελόπη, ἐὰν εἰς τὸ Ἄργος τὴν πόλιν τοῦ Ἰάσωνος σὲ ἔβλεπον ὅλοι οἱ Ἕλληνες, αὐρίον, ἅμα τῇ αὐγῇ, πλείότεροι μνηστῆρες θὰ ἤρχοντο εἰς τὰ σημπόσιά μας ἐν τῷ οἴκῳ σου, ἐπεὶδὴ ὑπερέχεις πασῶν τῶν γυναικῶν κατὰ τὴν καλλονὴν, τὰς χάριτας καὶ τὴν σύνεσιν τῶν φρενῶν σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Εὐρύμαχε, οἱ θεοὶ ἔφθειραν τὰ θέλγητρά μου, τὴν καλλονὴν μου, τὰς χάριτάς μου ὅταν οἱ Ἕλληνες ἀπέπλευσαν

διὰ τὴν Τρωάδα καὶ μετ' αὐτῶν ὁ σύζυγός μου. Ἐὰν ὁ ἥ-
 ρως ἐκεῖνος ἐπιστρέφων ἐκυβέρνα ὁ ἴδιος τὰ κτήματά του,
 ἢ φήμη μου θὰ ἦτο καλλιτέρα καὶ λαμπροτέρα. Τώρα εἶμαι
 κατατεθλιμμένη, διότι πολλὰς δυστυχίας ἐπεσώρευσαν ἐπ'
 ἐπ' ἐμοῦ οἱ θεοί. Ὁ Ὀδυσσεὺς καθ' ἣν στιγμήν ἐγκατέλειπε
 τὴν γλυκεῖαν πατρίδα του, ἔθλιψε τὴν δεξιὰν χειρὰ μου
 καὶ μοι εἶπε. «Γύναι, δὲν ἐλπίζω ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ ἐπι-
 στρέψωσι σῶι καὶ ἀβλαβεῖς ἐκ τῆς Τρωάδος, διότι οἱ
 »Τρῶες εἶναι γενναῖοι πολεμισταὶ καὶ ἐπιτήδειοι εἰς τὸ νὰ
 »ρίπτωσι τὸ ἀκόντιον, νὰ διευθύνωσι τὰ βέλη καὶ νὰ ἐξορμῶσι
 »τοὺς ἵππους τῶν ὁποίων ἡ ἐπίθεσις ἀποφασίζει τὴν ἀναπο-
 »φάσιστον νίκην. Δὲν ἤξεύρω λοιπὸν ἐὰν θὰ ἐπανεέλθω ἢ θὰ
 »φρονευθῶ ἐκεῖ. Σὺ ὅμως φρόντιζον ἐδῶ περὶ ὅλων τῶν πραγ-
 »μάτων· ἐνθυμοῦ τὸν πατέρα μου καὶ τὴν μητέρα μου ὡς
 »ἔπραττες μέχρι τοῦδε, καὶ ἔτι μᾶλλον κατὰ τὴν ἀπουσίαν
 »μου. Ἀλλ' ὅταν ἡ γενειὰς ἀρχίσῃ νὰ σκιάζῃ τὸν πῶγωνα
 »τοῦ υἱοῦ σου, νυμφεύθητι ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἤθελες ἐκλέ-
 »ξει καὶ ἄφῃσον τὸν οἶκον τοῦτον.» Ταῦτα μὲ εἶπεν ὁ ἥρως,
 ὅσα δὲ προεῖπεν ἐξετελέσθησαν, καὶ πλησιάζει ἡ νύξ καθ' ἣν
 θὰ συνάψω δεύτερον καὶ θλιβερόν γάμον, ἀφοῦ κατέστρεψεν
 ὁ Ζεὺς τὴν εὐδαιμονίαν μου. Ἀλλὰ ποία λύπη διαπερᾶ τὴν
 καρδίαν μου! σέβεσθε ἄρά γε τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα τῶν μνη-
 στήρων; ὅσοι ἐζήτουν εὐγενῆ γυναῖκα, γεννηθεῖσαν ἐκ πλου-
 σίων γονέων, καὶ ἦσαν ἀντίζηλοι μεταξύ των, ἔφερον αὐτοὶ
 οἱ ἴδιοι βόας καὶ παχέα πρόβατα διὰ τὰς εὐωχίας τῶν φί-
 λων τῆς κόρης, καὶ προσέφερον αὐτῇ ὠραῖα δῶρα· δὲν κα-
 τέτρωγον ὅμως ἀφειδῶς τὰ ἀγαθὰ ξένης οἰκίας.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐχάρη δὲ ὁ θεὸς καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς
 διότι ἐπροκάλεσε τὰ δῶρά των καὶ ἔθελξε τὴν ψυχὴν των
 διὰ λόγων κολακευτικῶν ἐναντίων πρὸς τὰς σκέψεις της.

Πρὸς αὐτὴν δὲ εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους·

«Θύγατερ τοῦ Ἰκάρου, συνετὴ Πηνελόπη, σὺ μὲν δέχθη-
 τι τὰ δῶρα ὅσα ἕκαστος τῶν Ἑλλήνων φέρῃ κατὰ τὴν ἐπι-
 θυμίαν του εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου, διότι θὰ ἦτο ἄτοπον νὰ

ἀρνηθῆς τὰς προσφοράς μας· ἡμεῖς δὲ οὔτε εἰς τὰ ἔργα μας θὰ ἐπιστρέψωμεν οὔτε εἰς τὰς οἰκίας μας πρὶν ὑπανδρευθῆς τὸν ἄριστον τῶν Ἀχαιῶν.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, ὅλοι δὲ οἱ μνηστῆρες ἐπεκρότησαν καὶ ἕκαστος ἐπεμψε κήρυκα διὰ νὰ κομίσῃ δῶρα. Καὶ ὁ μὲν κήρυξ τοῦ Ἀντινόου ἐπέστρεψε φέρων μέγαν καὶ πολυτελέστατον πέπλον θαυμασίως πεποικιλμένον, ἔχοντα δώδεκα δακτυλίους χρυσοῦς ἀρμοζομένους εἰς ἰσαριθμούς πόρπας καλῶς κυρτουμένας, ὁ δὲ τοῦ Εὐρυμάχου ἔφερε περιδέραιον χρυσοῦν μιλτουγές, ἀστράπτον ὡς ὁ ἥλιος. Οἱ ὑπηρέται τοῦ Εὐρυδάμου ἔφερον δύο ἐνώτια κατασκευῆς λεπτοτάτης, ὧν ἕκαστον εἶχε τρεῖς ἀδάμαντας ἐξαισίως ἀπαστράπτοντας. Ὁ κήρυξ τοῦ ἄνακτος Πεισάνδρου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πολύκτορος, ἔφερε μέγα περιδέραιον, λαμπρὸν ἀριστοτέχνημα. Καὶ ἄλλα τέλος οὐχ ἦττον πολύτιμα ἀντικείμενα ἐκομίσθησαν εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ἡ δὲ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν ἀνέβη πάλιν εἰς τὸν θάλαμόν της καὶ αἱ ὑπηρέτριά της τὴν ἡκολούθουν κρατοῦσαι τὰ πολύτιμα δῶρα.

Ἀμέσως οἱ μνηστῆρες ἤρχισαν πάλιν τοὺς χοροὺς καὶ τὰ ἄσματά των καὶ ἔμεινον μέχρις οὗ ἐπῆλθεν ἡ ἑσπέρα, ἡ δὲ σκοτία κατέλαβεν αὐτοὺς διασκεδάζοντας εἰσέτι. Τότε ἔστησαν ἐν τῇ αἰθούσῃ τρεῖς λαμπτήρας διὰ νὰ τοὺς φωτίζωσι, πέριξ δὲ ἔθεσαν εὐφλεκτα ξύλα πρὸ πολλοῦ ξηρανθέντα καὶ ἐσχάτως κοπέντα διὰ τοῦ πελέκεως. Μετ' αὐτῶν ἀνέμιξαν καὶ δαδίων, αἱ δὲ ὑπηρέτριαι τοῦ πολυπαθοῦς Ὀδυσσέως ἐρχόμεναι κατὰ σειρὰν ἀνεζωπύρουν τὴν πυράν· ἀλλ' ὁ ἥρως οὗτος, ὁ ἀπόγονος τοῦ Διὸς, ταῖς εἶπε.

«Δοῦλαι τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος Ὀδυσσέως, ἐπιστρέψατε εἰς τὸν θάλαμον τῆς σεβαστῆς βασιλίσσης· κλώθετε καὶ καθήμεναι πλησίον της τέρπετε αὐτὴν ἢ νήθετε ἔρια διὰ τῶν χειρῶν· ἐγὼ δὲ ἀναδέχομαι νὰ διατηρῶ τὸ φῶς δι' ὅλους τοὺς δαιτυμόνας, ἔστω καὶ ἂν μείνωσι μέχρι τῆς αὐγῆς. Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ κουρασθῶ, διότι τὰ πάντα εἰμπορῶ νὰ ὑποφέρω.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκείναι δὲ ἐγέλασαν καὶ ἐκύτταξαν ἀλλή-
λας. Ἀπῆντησε δὲ περιφρονητικῶς πρὸς αὐτὸν ἡ Μελανθώ,
τὴν ὁποῖαν ἐγέννησε μὲν ὁ Δολλῖος, ἀνέθρεψε δὲ τρυφερῶς παι-
διόθεν ἡ Πηνελόπη. Ἀντὶ ὅμως αὕτη νὰ συμμερίζεται τὸ
πένθος τῆς βασιλίσσης, παρεδίδετο εἰς τὸν ἔρωτα τοῦ Εὐρυ-
μάχου, καὶ τῶρα ἀποτεينوμένη ὀνειδιστικῶς πρὸς τὸν Ὀδυσ-
σεά τῷ εἶπεν.

« Ἀθλίε ξένε, φαίνεται ὅτι ἀπεμωράνθης καὶ δὲν θέλεις
νὰ ὑπάγῃς νὰ κοιμηθῇς εἰς δωμάτιον ἢ εἰς ἀχυρῶνα. Τί εἶ-
ναι αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέγεις μὲ τόσῃν τόλμῃν μεταξὺ τόσων
ἀνθρώπων χωρὶς νὰ φοβῆσαι τίποτε; βεβαίως ἢ ὁ οἶνος σὲ
ἐτάραξεν, ἢ τοιαύτη εἶναι ἡ συνήθειά σου, καὶ ὀμιλεῖς πάν-
τοτε ἀσυλλογίστως, ἢ κομπάζεις διότι ἐνίκησες τὸν ἐπαί-
την Ἴρον. Πρόσεξον ὅμως μήπως ἐγερθῇ κανεὶς ἄλλος δυνα-
τώτερος τοῦ λαιμάργου ἐκείνου καὶ φορτώσῃ τὴν κεφαλὴν
σου μὲ τὰ κτυπήματα τῶν στιβαρῶν χειρῶν του· σὲ διώ-
ξῃ δὲ ἐκ τοῦ οἴκου βουτηγμένον εἰς τὸ αἶμα. »

Πρὸς ταύτην δὲ ἀτενίσας λοξῶς ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε.

« Σκύλα! θὰ ἀναφέρω εἰς τὸν Τηλέμαχον, ἅμα ἐπιστρέψῃ
ἐδῶ, ὅσα εἶπες διὰ νὰ σὲ κόψῃ εἰς μυρία τεμάχια. »

Αἱ ἀπειλαὶ αὗται ἐφόβησαν τὰς γυναῖκας αἵτινες ἔσπευ-
σαν νὰ ἐξέλθωσι τῆς αἰθούσης, ὅλων δὲ τὰ γόνατα ἐλύθη-
σαν διότι ἐνόμισαν ὅτι ὁ ἐπαίτης ὠμίλει σπουδάζων. Τότε ὁ
Ὀδυσσεὺς ἔμεινεν ὄρθιος πλησίον τῶν καιομένων λαμπτή-
ρων καὶ προσεῖχεν εἰς ὅλους. Ἄλλ' ἢ καρδίᾳ του ἀνεκίνει
ἄλλα σχέδια τὰ ὁποῖα ἔμελλον νὰ ἐκτελεσθῶσιν. Ἡ Ἀθη-
νᾶ δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας νὰ παύσωσι
τοὺς σαρκαστικούς τινι λόγους, ἀλλ' ἤθελε νὰ εισδύσῃ ἢ
ὀδύνη ἔτι μᾶλλον βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἥρωος. Πρῶτος
λοιπὸν ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχος ἔσκωψε τὸν Ὀδυσσεά
καὶ διήγειρε τὸν γέλωτα τῶν συντρόφων του.

« Ἀκούσατέ με, μνηστῆρες ἐνδόξου βασιλίσσης, θέλω νὰ
σᾶς εἶπω τί μὲ ἐμπνέει ἐν τῷ στήθει μου ἡ καρδία. Ὁ ἄν-
θρωπος οὗτος δὲν ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ὀδυσσεῶς ἄνευ

τῆς θελήσεως τῶν θεῶν. Μὲ φαίνεται πάντοτε ὅτι ἡ λάμψις τῶν δάδων ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ σῶμά του καὶ ἀπὸ τὴν κεφαλὴν του, ὅπου δὲν μένει πλέον οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἴχνος μαλλίων.»

Ταῦτα εἶπε καὶ στραφείς πρὸς τὸν Ὀδυσσεά, τὸν πορθητὴν τῶν πόλεων, προσέθηκε.

«Ξένε, εἴαν ἤθελες νὰ δουλεύσης θὰ σὲ ἔφερον εἰς τοὺς μακρυνοὺς ἀγρούς μου, καὶ θὰ ἀπελάμβανες καλὸν μισθὸν τακτοποιῶν τοὺς φράκτας καὶ φυτεύων δένδρα. Θὰ σοὶ παρεῖχον ἄρτον ὅσον ἤθελες, θὰ σὲ ἐνέδυσον πρεπόντως καὶ θὰ σοὶ ἔδιδον σανδάλια. Ἀλλὰ δὲν ἠξεύρεις νὰ πράττης ἄλλο εἰμὴ κακὰς πράξεις· μισεῖς τὴν ἐργασίαν, καὶ προτιμᾷς νὰ ἐπαιτῆς μεταξὺ τοῦ λαοῦ τὴν τροφὴν τὴν ὁποίαν ζητεῖ ἡ ἀπληστος κοιλία σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἐφευρετικώτατος Ὀδυσσεύς.

«Εὐρύμαχε, εἴθε νὰ ἤμεθα καὶ οἱ δύο εἰς τὸν λειμῶνα μὲ δρέπανον εἰς τὰς χεῖρας, ἀμιλλώμενοι τίς ἤθελε πλειότερον ἐργασθῇ κατὰ τὰς μακρὰς ἡμέρας τοῦ ἔαρος, καὶ θερίζοντες χωρὶς νὰ τρώγωμεν τίποτε μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ! Εἴθε νὰ ἐποδηγετοῦμεν ζεῦγος βοῶν ἐκ τῶν ἀρίστων, τῆς αὐτῆς ἡλικίας, τῆς αὐτῆς δυνάμεως, μεγάλων, καρτερικῶν, κεκορεσμένων ἀπὸ χόρτον, δυσκόλως δαμαζομένων ἀλλ' ἀροτριῶντων τέσσαρα πλέθρα γῆς, ὑπὸ δὲ τὸ ἄροτρον νὰ ὑποχωρῶσιν οἱ βῶλοι ! τότε θὰ μὲ ἔβλεπες εἴαν ἡδυνάμην νὰ αὐλακίζω διηνεκῶς. Καὶ σήμερον δὲ, εἴαν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἤθελε διεγείρει πόλεμον, καὶ ἡδυνάμην νὰ ἔχω ἀσπίδα, δύο ἀκόντια καὶ χαλκίνην περικεφαλαίαν ἐφαρμοζομένην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, θὰ ἀνεμιγνυόμην μὲ τοὺς πρώτους πολεμιστάς, καὶ δὲν μὲ ὠνείδιζες πλέον ὅτι ὑποφέρω ἐκ τῆς πείνης. Ἀλλ' εἴσαι αὐθάδης καὶ ἔχεις πνεῦμα σκληρόν· νομίζεις ὅτι εἴσαι μέγας καὶ ἰσχυρὸς, διότι ἀναμιγνύεσαι μὲ ὀλίγους ἀσημάντους ἀνθρώπους. Ἐὰν ὅμως ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπέστρεφεν αἴφνης εἰς τὴν πατρίδα του, αἱ θύραι αὗται, μὲ ὅτ

λην τὴν εὐρύτητά των, θὰ σοὶ ἐφαίνοντο στενὴ ἄτραπός, ὅτε φεύγων θὰ διήρχεσο τὰ πρόθυρα.»

Αἱ λέξεις αὗται διήγειρον τὴν ὀργὴν τοῦ Εὐρυμάχου, ὁστις στρέψας πρὸς τὸν Ὀδυσσεά βλέμμα λοζόν, τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Ἀθλίε ! τὴν σὲ διορθώνω δι' ὅσα εἶπες μετὰξὺ τόσων ἀνθρώπων χωρὶς νὰ φοβηθῇς τίποτε. Βεβαίως ἢ μεθυσμένος εἶσαι ἢ τοιαύτη εἶναι ἡ συνήθειά σου νὰ ὁμιλῇς ἀσυλλογίστως· ἴσως δὲ κημπάζεις διότι ἐνίκησες τὸν ἐπαίτην Ἴρων.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔδραξε σκαμνίον· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκάθησε παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἐκ Δουλιχίου Ἀμφινόμου διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸ κτύπημα τὸ ὁποῖον κατηνέχθη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ οἰνοχόου. Ὁ ἀμφορεὺς ἔπεσε καὶ ἀντήχησεν, ὁ δὲ ἄνθρωπος γογγύζων ἐκυλίσθη ἐπὶ τοῦ κονιορτοῦ. Οἱ μνηστῆρες ἐταράχθησαν εἰς τὸ ἀνάκτορον τὸ ὁποῖον περιεκάλυπτον τὰ σκότη, καὶ παρατηροῦντες ἀλλήλους ἔλεγον.

«Εἶθε ὁ ξένος οὗτος πλανώμενος ἀλλαχοῦ νὰ ἐχάνετο πρὶν ἔλθῃ ἐδῶ καὶ μᾶς φέρῃ τόσῃν ταραχῇν. Τώρα ἡμεῖς φιλονεικοῦμεν περὶ ἐπαϊτῶν· δὲν αἰσθανόμεθα πλέον χαρὰν εἰς τὰ συμπόσιά μας καὶ ἡ ἀθλιότης ἐπικρατεῖ.»

Πρὸς αὐτοὺς δὲ εἶπεν ὁ εὐγενὴς Τηλέμαχος.

«Δυστυχεῖς ! παραφρονεῖτε καὶ οὔτε δύνασθε πλέον νὰ κρύψετε ὅτι εἰσθε κεκορεσμένοι φαγητῶν καὶ οἶνων· βεβαίως θεὸς τις σᾶς ἐρεθίζει· δὲν ἐχορτάσατε ; Ὑπάγετε λοιπὸν νὰ κοιμηθῇτε εἰς τὰς κατοικίας σας ἅμα τὸ ἐπιθυμήσῃ ἡ ψυχὴ σας, διότι ἐγὼ δὲν διώκω κανένα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἔδακον τὰ χεῖλη των ὑπὸ πείσμα-τος καὶ ἔμειναν ἐκπληκτοὶ διὰ τὴν τολμηρότητα τῶν λόγων του. Τότε ὁ Ἀμφίνωμος ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπε.

«Φίλοι, κανεῖς ἅς μὴ ἀποκριθῇ μετ' ὀργῆς, καὶ ἅς μὴ εἴπῃ τίποτε βίαιον εἰς ἐκεῖνον ὅστις ὠμίλησε κατὰ τὸ δίκαιον, φυλαχθῇτε δὲ μὴ κτυπήσετε τὸν ξένον τοῦτον ἢ ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν θεραπόντων τοῦ οἴκου τούτου. Ἀλλὰ δεῦτε· ὁ μὲν οἰνοχόος ἅς μᾶς δώσῃ οἶνον κατὰ σειρὰν ὅπως

ποιήσαντες σπονδὰς ἀπέλθωμεν διὰ νὰ κοιμηθῶμεν εἰς τὰς κατοικίας μας, ὁ δὲ ξένος ἄς μείνῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσεως καὶ ἄς περιποιητῇται αὐτὸν ὁ Τηλέμαχος, ἀφοῦ εἰς τὴν οἰκίαν του ἦλθε.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἐπεδοκίμασαν. Ὁ ἐκ Δουλιχίου Μούλιος, οἶνοχόος τοῦ Ἀμφινόμου, ἀνέμιξεν εἰς ἀγγεῖον τὸν οἶνον μετὰ τοῦ ὕδατος καὶ ἐμοίρασε κατὰ σειρὰν εἰς ὅλους· οὔτοι δὲ σπείσαντες εἰς τοὺς μάκαρας θεοὺς ἐπίον τὸν γλυκύτατον οἶνον. Ἀφοῦ δὲ ἔσπεισαν καὶ ἐπίον ὅσον ἐπεθύμει ἡ ψυχὴ των, μετέβησαν ἕκαστος εἰς τὴν κατοικίαν του διὰ νὰ παραδοθῶσιν εἰς ὕπνον.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Τ.

Ἐν τούτοις ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἔμνευε μόνος εἰς τὸ ἀνάκτορον ὅπου μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς ἐσκέπτετο τίνι τρόπῳ νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς μνηστῆρας. Ἀμέσως δὲ ἐκάλεσε τὸν Τηλέμαχον καὶ τῷ εἶπε.

«Τηλέμαχε, πρέπει τώρα νὰ σηκώσης ὅλα τὰ πολεμικὰ ὅπλα. Ἐάν δὲ οἱ μνηστῆρες τὰ ἐπιθυμήσωσι καὶ σὲ ἐρωτήσωσιν, ἀπάτησον αὐτοὺς διὰ τῶν λόγων τούτων.

«Τὰ ἀπεμάκρυνα ἀπὸ τὸν καπνὸν διότι δὲν ἦσαν πλέον »τοιαῦτα οἷα τὰ ἄφησεν ὁ Ὀδυσσεὺς ἀναχωρῶν διὰ τὴν »Τρωάδα· ὁ καπνὸς τῆς ἐστίας τὰ ἐμαύρισε. Πρὸς τούτοις »θεὸς τις μὲ παρεκίνησε νὰ τὰ ἐκβάλω ἐντεῦθεν μήπως με- »θύσαντές ποτε συγκρουσθῇτε μεταξὺ σας καὶ πληγωθῇτε, »βεβηλοῦντες τὰ συμπόσιά σας καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ ὑμε- »νναίου σας· διότι καὶ μόνῃ ἡ θεὰ τῶν ὅπλων ἐνθουσιάζει »τὸν ἄνθρωπον.»

Ὁ Τηλέμαχος ὑπήκουσεν εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα του· ἐκάλεσε τὴν Εὐρύκλειαν καὶ τῇ εἶπε.

«Τροφέ· κράτησον τὰς γυναῖκας ἐντὸς μέχρις οὗ μεταφέρω καὶ κλείσω ἐντὸς τοῦ θαλάμου τὰ ὥραῖα ὄπλα τοῦ πατρός μου τὰ ὅποια κεῖνται παρημελημένα καὶ φθείρονται ὑπὸ τοῦ καπνοῦ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. Τότε ἤμην παιδίον· ἀλλὰ τώρα θέλω νὰ τὰ θέσω εἰς μέρος ὅπου νὰ μὴ τὰ φθάνῃ ὁ καπνὸς τῆς ἐστίας.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς του Εὐρύκλεια.

«Εἶθε τέλος, τέκνον μου, νὰ ἀνελάβωμες τὴν φροντίδα τῆς ἐπιστάσεως τοῦ οἴκου καὶ τῶν κτημάτων. Ἀλλὰ ποῖος θὰ ἔλθῃ μετὰ σοῦ διὰ νὰ σὲ ὁδηγήσῃ κρατῶν φῶς, ἀφοῦ δὲν θέλεις νὰ προπορευθῶσιν αἱ δοῦλαι καὶ νὰ σὲ φωτίζωσι;»

Πρὸς αὐτὴν δὲ εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Αὐτὸς ὁ ξένος θὰ μοὶ φέξῃ· διότι ἂν καὶ ἔρχεται ἐκ χωρῶν μακρυνῶν, δὲν θὰ τὸν ἀφήσω ὅμως ἄνευ ἐργασίας, ἐπειδὴ ἔφαγε τὸν ἄρτον μου.»

Ταῦτα εἶπε, καὶ οἱ λόγοι του δὲν ἐρρέθησαν εἰς μάτην, διότι ἡ Εὐρύκλεια ἔκλεισε τὰς θύρας τοῦ μεγάλου μεγάρου. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ ἐπιφανὴς υἱὸς του ἔσπευσαν νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ οἴκου τὰς περικεφαλαίας, τὰς κυρτὰς ἀσπίδας καὶ τὰ αἰχμηρὰ δόρατα, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ, κρατοῦσα χρυσὴν λυχνίαν ἐπέχεε πρὸ αὐτῶν ζωηρὸν φῶς. Καὶ ὁ Τηλέμαχος εἶπεν ἀμέσως εἰς τὸν πατέρα του.

«ὦ πάτερ μου, μέγα θαῦμα βλέπουσιν οἱ ὀφθαλμοί μου! Οἱ τοῖχοι τοῦ μεγάρου τούτου, αἱ ὥραῖαι δοκοί, αἱ ἐλάτιναι μεσόδμοι καὶ αἱ ὑψηλαὶ στῆλαι φεγγοβολοῦσιν ὥς φλογερὰ πυρά. Ἄ! βεβαίως θεὸς τις ἐκ τῶν κατοικούντων τὸν εὐρὺν οὐρανὸν εὐρίσκεται εἰς τὸν οἶκόν μας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ μεγαλοφυὴς Ὀδυσσεύς.

«Σιωπά, μὴ ἐκφράζῃς τὴν σκέψιν σου καὶ μὴ μὲ διακόπτῃς. Ναί, τοιοῦτοι δεικνύονται οἱ θεοὶ οἱ κατοικοῦντες τὸν εὐρὺν οὐρανόν. Τώρα ὕπαγε νὰ κοιμηθῇς καὶ ἄφῃσόν με μόνον εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην, διότι θέλω ἀκόμη νὰ δοκιμάσω τὰς δούλας τῆς μητρός σου ἥτις ἐν τῇ θλίψει της θὰ μοὶ ἀποτείνῃ μετ' ὀλίγον πολλὰς ἐρωτήσεις.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης καὶ διευθύνθη ὑπὸ τὸ φῶς τῶν δάδων εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου συνήθως ἐκοιμάτο ὅταν κατελάμβανεν αὐτὸν ὁ ὕπνος. Ἐκεῖ κατεκλίθη καὶ περιέμενε τὴν ἐπιστροφὴν τῆς αὐγῆς.

Ἐν τούτοις ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἔμενεν εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς διελογίζετο πῶς νὰ φονεύσῃ τοὺς μνηστῆρας.

Τότε ἡ συνετὴ Πηνελόπη ἐξῆλθε τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου της, ὁμοία μὲ τὴν Ἀρτεμιν ἢ τὴν ξανθὴν Ἀφροδίτην. Ἐθῆκαν δὲ δι' αὐτὴν πλησίον τῆς πυρᾶς ἔδραν ἐφ' ἧς ἐκάθισε, πεποικιλμένην δι' ἐλεφαντόδοντος καὶ ἀργύρου, τὴν ὁποίαν κατεσκεύασέ ποτε ὁ τέκτων Ἰκμάλιος καὶ θρονίδιον προσκεκολλημένον ἐπ' αὐτῆς προσέθηκεν ἐφ' οὗ ἔθετον τάπητα. Ἐκεῖ ἐκάθισε τότε ἡ συνετὴ Πηνελόπη· αἱ δὲ λευκῶλενοι ὑπηρέτριαι ἐξῆλθον τῶν θαλάμων, καὶ ἄλλαι μὲν ἐξ αὐτῶν ἐσήκωνον τοὺς ἀφθόλους ἄρτους, ἄλλαι τὰς τραπέζας καὶ ἄλλαι τὰ ποτήρια δι' ὧν ἔπιον οἱ αὐθάδεις μνηστῆρες. Ἐρρίψαν δὲ χαμαὶ ἀπὸ τοὺς λαμπτήρας τὸ πῦρ, καὶ ἀντικατέστησαν αὐτὸ διὰ ξύλων ἄλλων ἵνα διαχυθῇ λάμψις καὶ θερμότης. Τότε ἡ Μελανθῶ διὰ δευτέραν φορὰν ὕβρισε τὸν Ὀδυσσεά.

«Ξένη, θέλεις λοιπὸν νὰ μᾶς ἐνοχλῇς δι' ὅλης τῆς νυκτός, νὰ περιφέρεσαι εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ νὰ κατασκοπεύῃς τὰς γυναῖκας; Δὲν ἐχόρτασες; φύγε λοιπὸν, ἄθλιε! ἐξέλθε ἢ θὰ σὲ διώξω κτυπῶσά σε μὲ τὸν δαυλὸν τοῦτον.»

Πρὸς ταύτην λοξῶς ἀτενίσας εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.

«Κακὴ! διατί φέρεσαι τόσον μανιωδῶς πρὸς ἐμέ; Μήπως διότι εἶμαι ἀκάθαρτος, ῥακενδύτης καὶ ἐπαιτῶ μεταξὺ τοῦ λαοῦ; Ἄλλ' ἡ δυστυχία μὲ βιάζει εἰς τοῦτο. Φεῦ! τοιαύτη εἶναι ἡ τύχη τῶν ἀλητῶν καὶ τῶν δυστυχῶν! Κανὲν ἐγὼ ἐπίσης εὐτυχῶν ἄλλοτε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων κατῴκουν οἶκον πλούσιον καὶ πολλάκις ἔδιδον εἰς πλάνητα ἐπαίτην, οἷοσδήποτε καὶ ἂν ἦτο, ὀθενδήποτε καὶ ἂν ἤρχετο·

εἶχον δὲ πολλοὺς δούλους καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα καθιστῶσι τὸν βίον εὐδαίμονα καὶ δεικνύουσι τὸν ἄνθρωπον ὡς πλούσιον. Ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου κατέστρεψε τὰ πάντα, διότι τοιαύτη ἦτο ἡ θέλησίς του. Φοβήθητι λοιπὸν, ὦ γύναι, μήπως ἀπολέσης καὶ σὺ τὴν καλλονὴν ἐκείνην ἣτις σὲ διακρίνει μετὰ τῶν ὑπηρετριῶν· πρόσεξον μήπως ἡ δέσποινά σου ὀργισθεῖσα σὲ τιμωρήσῃ, ἢ ἔλθῃ ὁ Ὀδυσσεύς· διότι ἀκόμη ὑπάρχει ἐλπίς καὶ φήμη περὶ τῆς ἐπιστροφῆς του. Ἐὰν δὲ ἐξ ἐναντίας ἐκεῖνος ἀπώλετο, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ πλέον δι' αὐτὸν ἐπιστροφή, ἔχει ὁμως υἱόν, ὅστις τῇ βοθείᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος δὲν εἶναι πλέον παιδίον καὶ οὐδεμία τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ γυναικῶν ἀμαρτάνουσα θὰ δυνηθῇ νὰ κρυφθῇ ἀπὸ αὐτόν.»

Ταῦτα εἶπεν, ἤκουσε δὲ αὐτὸν ἡ συνετὴ Πηνελόπη καὶ ἐπιπλήττουσα τὴν θαλαμηπόλον της εἶπεν.

«Ἀναίσχυντος σκύλα, αὐθάδης, βεβαίως δὲν μὲ λανθάνεις φερομένη διὰ τρόπου ὅστις θὰ ἐκσπάσῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς σου· διότι τὰ πάντα ἐγνώριζες καλῶς, ἀφοῦ ἤκουσες ἐμὲ τὴν ἰδίαν λέγουσαν ὅτι ἐσκόπευα νὰ ἐρωτήσω τὸν ξένον τοῦτον περὶ τοῦ συζύγου μου, ἐπειδὴ πενθῶ βαρέως δι' αὐτόν.»

Ταῦτα εἶπεν· ἔπειτα δὲ στραφεῖσα πρὸς τὴν Εὐρυνόμην, προσέθηκεν.

«Εὐρυνόμη, φέρε καὶ στῶσε τάπητα ἐπὶ τῆς ἑδρας ταύτης διὰ νὰ καθήσῃ ὁ ξένος καὶ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου, διότι ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ τὸν ἐρωτήσω.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ Εὐρυνόμη ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ, καὶ ἔσυρεν ἑδραν τὴν ὁποῖαν ἐκάλυψε μὲ τάπητα. Ὁ θεὸς καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς ἐκάθησεν ἐκεῖ, πρώτη δὲ ἡ Πηνελόπη ἤρχισε τὴν ὁμιλίαν.

«ὦ ξέने, θέλω ἐγὼ πρώτη νὰ σὲ ἐρωτήσω. Ποῖος καὶ πόθεν εἶσαι μετὰ τῶν ἀνθρώπων; ποῦ εἶναι ἡ πόλις σου, ἡ οἰκογένειά σου;»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς.

«ὦ γύναι! οὐδείς τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων θὰ σὲ μεμφθῇ ποτε, διότι ἡ δόξα σου φθάνει μέχρι τοῦ ἀπεράντου οὐρανοῦ ὡς ἡ δόξα ἀμωμήτου βασιλέως ὅστις φοβούμενος τοὺς θεοὺς βασιλεύει ἐπὶ πολλῶν καὶ ἀνδρείων πολεμιστῶν ἀπονέμων τὴν δικαιοσύνην. Περὶ αὐτὸν οἱ εὐφοροὶ ἄγροὶ παράγουσιν ἀφθόλους συγκομιδάς· τὰ δένδρα κάμπτουσιν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καρπῶν· τὰ πρόβατα γεννῶσιν ἀδιακόπως· ἡ θάλασσα βρίθει ἰχθύων, καὶ ὑπὸ τοὺς νόμους αὐτοῦ ὁ λαὸς εὐδαιμονεῖ. Κατ' αὐτὴν λοιπὸν τὴν στιγμήν, εἰς τὸν οἶκόν σου, δύνασαι νὰ μὲ ἐρωτήσης περὶ παντός ὅ,τι σὲ ἐνδιαφέρει, μὴ ἐπιμείνης ὅμως νὰ μάθης τὴν πατρίδα μου καὶ τὴν οἰκογένειάν μου· μὴ διεγείρης ὀδυνηρὰς ἀναμνήσεις καὶ μὴ ἐπαυξήσης τὰς θλίψεις τῆς ψυχῆς μου. Εἶμαι πολυπαθής, καὶ δὲν εἶναι πρέπον, καθήμενος εἰς ξένην οἰκίαν, νὰ κλαίω καὶ νὰ ὀδύρωμαι, διότι οὐδὲν χειρότερον παρὰ τὸ νὰ κλαίῃ τις ἀδιακόπως. Βεβαίως τότε αἱ ὑπηρέτριά σου ἢ καὶ σὺ ἡ ἰδίᾳ θὰ ὀργισθῆτε καὶ θὰ εἰπῆτε ὅτι τρέχουσι τὰ δάκρυά μου ἕνεκα τῆς μέθης.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινομένη εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«ὦ ξένε μου, οἱ ἀθάνατοι θεοὶ κατέστρεψαν τὴν καλλονήν μου, τὰ θέλγητρά μου καὶ τὰς χάριτάς μου τὴν ἡμέραν καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες ἐπέβησαν ἐπὶ τῶν πλοίων διὰ τὴν Τρωάδα καὶ μετ' αὐτῶν ἀπῆλθε καὶ ὁ σύζυγός μου. Ἐὰν ἐκεῖνος ἐπέστρεφε καὶ ἐκυβέρνα ὁ ἴδιος τὰ κτήματά μας, ἡ φήμη μου θὰ ἦτο καλλιτέρα καὶ λαμπροτέρα. Τώρα ὅμως εἶμαι κατατεθλιμμένη, τόσαι δυστυχίαι ἐσωρεύθησαν ἐπ' ἐμοῦ. Οἱ πρόκριτοι τῶν νήσων τοῦ Δουλιχίου, τῆς Σάμης, τῆς δασώδους Ζακύνθου καὶ τῆς πρὸς δυσμὰς κειμένης Ἰθάκης ζητοῦσι νὰ μὲ νυμφευθῶσι παρὰ τὴν θέλησίν μου καὶ ἀφανίζουσι τὸν οἶκόν μου. Διὰ τοῦτο δὲν φροντίζω πλέον μήτε διὰ τοὺς ξένους, μήτε διὰ τοὺς ἱκέτας, μήτε διὰ τοὺς χρησίμους κήρυκας· ἀλλὰ πενθοῦσα τὴν στέρνησιν τοῦ Ὀδυσσέως, καταναλίσκω τὸν βίον μὲ δάκρυα. Καὶ οἱ μὲν μνηστῆρες ἐπισπεύδουσι τὴν ἡμέραν τοῦ ὑμεναίου, ἐγὼ δὲ

τὴν ἀναβάλλω διὰ τῶν τεχνασμάτων μου. Κατ' ἀρχὰς θεός τις μοι ἐνέπνευσε τὴν ἰδέαν νὰ ὑφάνω εἰς τὸν οἶκόν μου πανίον ἀπέραντον καὶ λεπτὸν λέγουσα εἰς αὐτούς : αἴΩ νέοι μνηστῆρές μου ! ἀφοῦ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπέθανε περιμείνατε, καίτοι ἐπισπεύδοντες τὸν γάμον μου, ἕως νὰ τελειώσω τὴν πλόθνην ταύτην καὶ ἐπιτρέψατε νὰ μὴ χαθῶσι τὰ νήματά μου. Εἶναι ἡ νεκρικὴ ὀθόνη τοῦ ἥρωος Λαέρτου, ὅταν τέπλος ἡ ἀνεξιλέωτος Μοῖρα τὸν βυθίσῃ εἰς τὸν μακρὸν ὕπνον τοῦ θανάτου. Βεβαίως δὲν θὰ θελήσετε νὰ εὑρεθῇ σκαμνία Ἑλληνίδες ἥτις νὰ μὲ εἴπῃ ὅτι ἐνταφιάσθη ἄνευ σεβάνου ὁ Λαέρτης ὅστις συνήθρισε τόσα πλούτη.» Ταῦτα ἔλεγον ἐγὼ, ἐκείνων δὲ ἐπείσθη ἡ γενναία καρδιά. Ἐκτοτε δὲ τὴν μὲν ἡμέραν ὑφαίνουν τὸ μέγα πανίον, τὴν δὲ νύκτα, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν λαμπάδων, διέλυσον τὸ ὑφαίνόμενον. Ἐπὶ τρία ἔτη κατῴρθωσα νὰ κρύπτωμαι ἀπὸ αὐτοὺς καὶ νὰ μὲ πιστεῦσιν. Ἀλλ' ὅταν ἦλθε τὸ τέταρτον ἔτος, ὅταν αἱ ἐποχαὶ ἤρχισαν πάλιν τὴν πορείαν των, καὶ διῆλθον αἱ ἡμέραι καὶ οἱ μῆνες, οἱ μνηστῆρες μαθόντες τὰ πραττόμενα παρὰ τῶν ὑπηρετριῶν μου, ἀπίστων κυνῶν, μὲ ἀνεκάλυψαν καὶ μὲ ἐπέπληξαν· παρὰ τὴν θέλησίν μου δὲ μὲ ἐβίασαν νὰ τελειώσω τὸ πανίον. Τώρα οὔτε τὸν γάμον δύναμαι νὰ ἀποφύγω, οὔτε νὰ ἐφεύρω κανὲν ἄλλο τέχνασμα διὰ νὰ τὸν ἀναβάλω, οἱ δὲ γονεῖς μὲ βιάζουσι νὰ ἀποφασίσω. Ἀλλως τε ὁ υἱός μου δυσανασχετεῖ βλέπων τοὺς μνηστῆρας νὰ κατατρώγῃσι τὴν περιουσίαν του, διότι εἶναι ἤδη ἀνὴρ ἱκανὸς νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς οἰκίας του καὶ νὰ τὸν δοξάζῃ ὁ Ζεὺς. Ἀλλ' ὦ ξένη μου ! εἰπέ μοι τὴν οἰκογένειάν σου καὶ τὴν πατρίδα σου, διότι βεβαίως δὲν κατάγεςαι ἐκ τῆς δρυὸς ἢ ἐκ τοῦ βράχου, ὡς λέγουσιν οἱ ἀρχαῖοι μῦθοι.»

Πρὸς ταύτην δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ μεγαλοφυὴς Ὀδυσσεύς.

αἴΩ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσεως, ἐπιμένεις λοιπὸν νὰ μάθῃς τὴν καταγωγὴν μου ; Ἀκουσον. Βεβαίως θὰ αὐξήσῃς τὰς παρούσας θλίψεις μου, ἀλλὰ τοιαύτη εἶναι ἡ τύ-

γη ἄτυχους ὅστις, μακρὰν τῆς πατρίδος του ἐπὶ πολὺν χρόνον ὡς ἐγὼ, ἐπλανήθη εἰς πολλὰς χώρας ἀνθρώπων ὑποφέρων τὰ πάνδεινα. Θὰ ἀποκριθῶ λοιπὸν εἰς τὰς ἐρωτήσεις σου.

Ἄν μὲσω τῶν σκοτεινῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης ὑπάρχει ἡ νῆσος Κρήτη, χώρα εὐφορος καὶ ὑπὸ ὑδάτων περιῤῥομένη. Ἄνθρωποι πολλοὶ καὶ ἀναρίθμητοι κατοικοῦσι τὰς ἐννεμήκοντα πόλεις αὐτῆς καὶ λαλοῦσι ποικίλας διαλέκτους. Ἀχαιοὶ συνανεμίγησαν μετὰ τῶν ἰθαγενῶν ὑπερηφάνων Κρητῶν, μετὰ τῶν Κυδώνων, τῶν εἰς τρεῖς φυλὰς διαιρουμένων Δωριέων καὶ τῶν θεογενῶν Πελασγῶν. Ἐπὶ ὅλων τούτων, εἰς τὴν μεγάλην πόλιν Κνωσὸν, ἐβασίλευεν ὁ Μίνως ὅστις ἀνὰ πᾶν ἔννατος ἔτος συνωμίλει μετὰ τοῦ μεγάλου Διός. Ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ἐγέννησε τὸν μεγάλθυμον Δευκαλίωνα, ὅστις πάλιν ἐγέννησεν ἐμὲ καὶ τὸν βασιλέα Ἰδομενέα. Καὶ ὁ μὲν Ἰδομενεὺς εἰσελθὼν εἰς τὰ πλοῖα ἀνεχώρησε διὰ τὴν Τρωάδα μετὰ τῶν Ἀτρειδῶν, ἐγὼ δὲ καλοῦμαι Αἴθων καὶ εἶμαι δευτερότοκος. Ὁ ἀδελφός μου εἶναι μεγαλείτερος ἐμοῦ καὶ ἀνδριότερος. Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του εἶδον τὸν Ὀδυσσεά καὶ τὸν ἐφιλοξένησα. Ἡ σφοδρότης τῶν ἀνέμων, τὸν ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Μαλέα καὶ τὸν ὤθησεν εἰς τὴν Κρήτην, ἥραξε δὲ εἰς Ἀμνησὸν ὅπου εἶναι τὸ σπήλαιον τῆς προστατευούσης τοὺς τοκετοὺς Ἀφροδίτης. Ὁ λιμὴν εἶναι δύσκολος, καὶ μόλις διέφυγε τὴν θύελλαν. Ἀμέσως ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν ἐζήτηι τὸν Ἰδομενέα λέγων ὅτι ἦτο φίλος του ἀγαπητὸς καὶ πολύτιμος. Ἀλλ' ἤδη δέκα ἢ ἑνδεκα ἔτη εἶχον παρέλθει ἀφότου ὁ ἀδελφός μου εἶχεν ἀναχωρήσει μετὰ τῶν πλοίων του εἰς τὴν Τρωάδα. Τότε ἐγὼ ὠδήγησα τὸν σύζυγόν σου εἰς τὴν οἰκίαν μου, τὸν ὑπεδέχθην καλῶς ὡς ξένον καὶ τὸν ἐπεριποιήθην πλουσιοπαρόχως διότι εἶχα τὰ πάντα ἄφθονα. Τέλος, δαπάναις τοῦ δήμου, ἔδοσα εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας αὐτὸν Ἑλλήνας ἄρτους καὶ οἶνον μέλανα καὶ βόας διὰ νὰ θυσιάζωσι καὶ χορταίνωσι τὴν ἐπιθυμίαν των. Ἐπὶ δώδεκα ἡμέρας ἔμειναν πλησίον μου. Ὁ σφοδρὸς

βορέας τοὺς ἐκράτει καὶ δὲν τοὺς ἄφινε μήτε εἰς τὴν γῆν νὰ ἴστανται ὄρθιοι, διότι ὠργισμένος τις θεὸς φαίνεται ὅτι ἔπεμψεν αὐτόν. Τέλος ὁμῶς, κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην ἡμέραν, ἔπαυσεν ὁ ἄνεμος καὶ ἀνεχώρησαν.»

Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ὀδυσσεὺς διηγούμενος τὰ ψεύδη ταῦτα παρίστα αὐτὰ ὥς ἀληθῆ. Ἡ βασίλισσα ἀκούουσα αὐτόν, ἔκλαιε καὶ τὸ πρόσωπόν της ἐτήκετο ἀπὸ τὰ δάκρυα. Ὅπως ἡ χιών ἡ συναθροίζομένη ὑπὸ τοῦ Ζεφύρου εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων τήκεται ὑπὸ τὰς θερμὰς πνοὰς τοῦ Εὐρου εἰς ῥυάκια ἐξογκοῦντα τοὺς ποταμούς, οὕτω καὶ αἱ ὥραῖαι παρειαὶ τῆς βασίλισσης ἐτήκοντο ἀπὸ τὰ δάκρυα ἐνῶ ἔκλαιε τὸν πλησίον αὐτῆς καθήμενον σύζυγόν της. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς καθ' ἑαυτὸν μὲν ἔλυπεῖτο τὴν θρηνοῦσαν γοερῶς γυναικὰ του, οἱ ὀφθαλμοὶ του ὁμῶς, ὥς νὰ ἦσαν ἐκ σιδήρου ἢ ὀστοῦ, ἔμειναν ἀκίνητοι ὑπὸ τὰ βλέφαρά του. Ἡ φρόνησίς του τὸν ἐβοήθησε νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του, ἡ δὲ Πηνελόπη, ἀφοῦ ἐκουράσθη κλαίουσα, ἠρώτησεν αὐτὸν λέγουσα.

«Τώρα, ξένε, θὰ σὲ δοκιμάσω διὰ νὰ μάθω ἐὰν ἦναι ἀληθὲς, ὥς βεβαιοῖς, ὅτι ὑπεδέχθης εἰς τὸν οἶκόν σου τὸν σύζυγόν μου καὶ τοὺς θεῖους συντρόφους του. Εἰπέ μοι λοιπὸν ποῖα ἐνδύματα ἐφόρει, ποῖος ἦτο αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ ποῖοι οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτὸν πολεμισταί.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς.

«Γύναι, μετὰ τοσοῦτον χρόνον θὰ μὲ ἦτο δύσκολον νὰ ἐνθυμηθῶ, διότι ἤδη παρῆλθον εἴκοσιν ἔτη ἀφότου ὁ σύζυγός σου ἦλθεν εἰς τὴν κατοικίαν μου καὶ ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πατρίδος μου. Ἐν τούτοις θὰ σοὶ εἶπω ὅσα μοὶ ἐνθυμίζει ἡ καρδία μου. Ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐφόρει διπλοῦν μάλλινον ἐπενδύτην πορφυροῦν ἔχοντα πόρπην χρυσοῦν καὶ δύο ὀπάς, πεποικιλμένον δὲ οὕτω πως· κύων τις κρατῶν διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν μικρὰν ἔλαφον ἠτένιζεν αὐτὴν σπαίρουσαν. Ὅλοι ἐθαύμαζον τὸν ἐμψυχον ἐκεῖνον χρυσόν· τὸν κύνα ἐκεῖνον ὅστις ἀτενίζων τὴν μικρὰν ἔλαφον ἐζήτει νὰ τὴν πνίξῃ, καὶ τὴν δειλὴν ἐκεί-

νην ἔλαφον τaráττουςαν τοὺς πόδας σπασμωδικῶς καὶ προσπαθοῦσαν νὰ φύγῃ. Παρατήρησα ἐπίσης ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ ἥρωος χιτῶνα λαμπρόν· ὅπως εἶναι ὁ ξηρὸς φλοιὸς τοῦ κρομύου, τοιοῦτον ἦτο τὸ λεπτοφυὲς ἐκεῖνο ὕφασμα, τὸ λάμπον ὡς ὁ ἥλιος καὶ ὑπὸ πολλῶν γυναικῶν θαυμασθέν. Ἄλλο δὲ θὰ σοὶ εἴπω καὶ πρόσεζον εἰς τοὺς λόγους μου· δὲν ἤξεύρω ἐὰν εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ Ὀδυσσεὺς ἐφόρει τὰ ἐνδύματα ταῦτα ἢ τὰ ἔλαβε παρὰ τινος τῶν συντρόφων του διαρκούντος τοῦ ταξειδίου ἢ παρὰ τινος ξένου, διότι ἡγαπᾶτο ὑπὸ πολλῶν θνητῶν καὶ ὀλίγιστοι Ἕλληνες ἠδύναντο νὰ παραβληθῶσι μὲ αὐτόν. Ἐγὼ ὁ ἴδιος τῷ προσέφερον ξίφος χαλκοῦν, διπλοῦν ἐπενδύτην πορφυροῦν, μακρὸν χιτῶνα, καὶ τὸν προέπεμψα μετὰ σεβασμοῦ μέχρι τῶν πλοίων. Εἰς κήρυξ τὸν συνώδευε, μόλις πρεσβύτερος αὐτοῦ· ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη τοὺς χαρακτῆράς του, τοὺς κυρτοὺς ὤμους του, τὸ μελάγχρουν δέρμα του καὶ τὴν οὐλὴν κόμην του. Ἐκαλεῖτο Εὐρυδάτης, καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν ἐτίμα ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους συντρόφους του ὡς γινώσκοντα πολλὰ καὶ καλὰ.»

Ταῦτα εἶπε, διήγειρε δὲ πάλιν τὴν Πηνελόπην εἰς δάκρυα ἀναγνωρίσασαν τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα ὁ Ὀδυσσεὺς τῇ περιέγραψεν ἀκριβῶς. Ἀφοῦ δὲ ἀπέκαμε κλαίουσα καὶ ὀδυρομένη, εἶπε πρὸς αὐτόν.

«Εἰς τὸ ἐξῆς, ὦ ξένε μου, καίτοι ἀξιοδάκρυτος ὢν, θὰ ἦσαι εἰς τὸν οἶκόν μου ἀγαπητὸς καὶ θὰ τιμᾶσαι. Τὰ φορέματα τοῦ Ὀδυσσεως, ὅπως μοι τὰ περιέγραψες, ἐγὼ ἡ ἰδία τὰ ἔδωκα εἰς ἐκεῖνον λαβοῦσα αὐτὰ ἐκ τοῦ θαλάμου ὅπου τὰ ἐφύλαττον διπλωμένα, καὶ ἐγὼ τὰ εἶχα κοσμήσει μὲ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην πόρπην. Ἐκεῖνον ὅμως τὸν ἥρωα δὲν θὰ τὸν ὑποδεχθῶ φεῦ ! ἐπιστρέφοντα εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ τὴν γλυκεῖαν πατρίδα του, διότι κακὴ μοῖρα ὠδήγησε τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὸ πλοῖον διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ὀλεθρίαν Τρώαδα τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα ποτὲ πλέον δὲν ἔπρεπε νὰ προφέρεται.»

Πρὸς ταύτην δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεύς.

ᾠ Σεβαστὴ σύζυγος τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου, μὴ φθείρης τὴν λάμψιν τοῦ χρώματός σου καὶ μὴ κατατήκης τὴν καρδίαν σου κλαίουσα τὸν σύζυγόν σου. Δὲν μέφομαι ὅμως ποσῶς τὴν θλίψιν ταύτην, διότι ἂν ἄλλη τις θρηνῇ τὸν σύζυγόν της, τοῦ ὁποίου ὁ ἔρως τὴν κατέστησε μητέρα, πόσον μᾶλλον σὺ τὸν Ὀδυσσεά ὅστις λέγεται ὅμοιος μὲ τοὺς ἀθανάτους θεούς. Ἐν τούτοις παῦσον τὰ δάκρυά σου καὶ πρόσεξον εἰς τοὺς λόγους μου. Δὲν θὰ σοὶ εἴπω τίποτε μὴ ἀληθές, καὶ δὲν θὰ σοὶ κρύψω τίποτε ἀπὸ ὅσα ἤκουσα περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Ὀδυσσεώς ὅστις ζῇ ἐδῶ πλησίον, εἰς τῶν Θεσπρωτῶν τὴν πλουσίαν πόλιν· φέρει μεθ' ἑαυτοῦ ἀπειρα πολύτιμα πράγματα τὰ ὅποια ἔλαβεν αἰτήσας αὐτὰ ἀπὸ τοὺς λαούς· ἀλλ' ἀπώλεσε τοὺς προσφιλεῖς συντρόφους του καὶ τὸ εὐρὺ πλοῖόν του ἐν μέσῳ τῆς σκοτεινῆς θαλάσσης ἀναχωρῶν ἐκ τῆς νήσου Θρινακίας ὅπου οἱ σύντροφοί του ἐφόνευσαν τὰς βοῦς τοῦ Ἥλιου. Ὁ θεὸς οὗτος καὶ ὁ Ζεὺς ὠργίσθησαν κατ' αὐτῶν καὶ κατεπόντισαν ὅλους εἰς τὰ πολυτάραχα κύματα τῆς θαλάσσης. Μόνος ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσώθη ἐπὶ τῆς τρόπιδος τοῦ πλοίου του, καὶ τὸ κύμα τὸν ῥόριψεν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς εἰς τὴν νῆσον τῶν Φαιάκων. Οἱ λαοὶ οὗτοι τὸν ἐτίμησαν ὥς θεόν, τὸν ὑπερεπλήρωσαν δώρων καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ἐπαναφέρωσι σῶον καὶ ἀβλαβῆ εἰς τὴν πατρίδα του. Πρὸ πολλοῦ δὲ χρόνου θὰ εἶχεν ἐπιστρέψει, ἀλλ' ἐνόμισε συμφερότερον νὰ συνάξῃ πλούτη διατρέχων πολλὰ μέρη τῆς γῆς, ἐπειδὴ κανεὶς ἄλλος δὲν εἴμπορεῖ νὰ παρὰβληθῇ πρὸς αὐτὸν κατὰ τὴν γνῶσιν τοῦ συμφέροντος.

ᾠ βασίλισσα, ἰδοὺ ὅσα μοὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν Θεσπρωτῶν Φεῖδων καὶ μοὶ ὠρκίσθη κάμνων σπονδὰς ὅτι εἶχε ῥιφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν τὸ πλοῖον καὶ ἔτοιμοι ἦσαν οἱ ναῦται οἵτινες ἔμελλον νὰ ἐπαναφέρωσι τὸν σύζυγόν σου εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα του. Ἀλλ' ἐμὲ πρῶτον ἀπέστειλε, διότι ἔτυχε νὰ ἀναχωρῇ Θεσπρωτικὸν πλοῖον εἰς τὸ σιτοφόρον

Δουλίχιον. Μοι ἔδειξε δὲ τὰ πράγματα τὰ ὅποια εἶχε συναθροίσει ὁ ἥρωας, καὶ ἦσαν τόσα ὅσα θὰ ἤρκουν διὰ νὰ θρέψωσιν ἀπόγονόν του μέχρις δεκάτης γενεᾶς. Μὲ εἶπε δὲ ὅτι ἐκεῖνος ἀπῆλθεν εἰς τὴν Δωδώνην διὰ νὰ ἀκούσῃ ἐκ τῆς θείας καὶ ὑψικόμου δρυὸς τὸ θέλημα τοῦ Διὸς, καὶ μάθῃ ἔάν, μετὰ τόσον μακρὰν ἀποδημίαν, ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του ἀναφανδὸν ἢ κρυφίως. Ἐσώθη λοιπὸν ὁ σύζυγός σου, εἶναι πλησίον σου, θὰ τὸν ἐπανίδῃς, καὶ δὲν θὰ μείνῃ ἐπὶ πολλὸν ἀκόμη χρόνον μακρὰν τῶν φίλων του καὶ τῆς ἀγαπητῆς πατρίδος του. Δύναμαι δὲ νὰ σοὶ κάμω ὄρκον περὶ τούτου. Μαρτύρομαι πρῶτον τὸν Δία, τὸν μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον τῶν θεῶν· μαρτύρομαι τὴν ἐστίαν τοῦ ἀμωμήτου Ὀδυσσεῶς ὅπου ἀνεπαύθην, ὅτι οἱ λόγοι μου θὰ ἐκπληρωθῶσιν ὡς σοὶ τοὺς εἶπον. Πρὶν παρέλθῃ τὸ ἔτος τοῦτο, πρὶν παρέλθῃ ὁ μὴν οὗτος καὶ μάλιστα κατὰ τὴν πρώτην δεκάδα, ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἰθάκην.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Εἴθε νὰ ἐξετελοῦντο ταῦτα, ὦ ξένε· τότε θὰ ἐγνώριζες τὴν φιλίαν μου καὶ τὰ ἄπειρα δῶρά μου, ὅστις δὲ σὲ ἀπῆντα θὰ σὲ ἐμακάριζεν. Ἀλλὰ, φεῦ! ἡ ψυχὴ μου προαισθάνεται τὴν μέλλει νὰ συμβῇ. Ποτὲ ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κατοικίαν του καὶ σὺ δὲν θὰ δυνηθῇς νὰ προετοιμάσῃς τὴν ἀναχώρησίν σου, διότι δὲν ὑπάρχει πλέον εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦτο κύριος τοιοῦτος οἶος ἦτο ἄλλοτε ὁ σύζυγός μου μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων (ἐάν τὸ παρελθὸν δὲν ἦναι ὄνειρον), πάντοτε ἔτοιμος νὰ ὑποδέχεται καὶ νὰ ἀποστέλλῃ τοὺς ἀξιόους σεβασμοῦ ξένους. Ἀλλὰ λούσατε, ὦ θαλαμηπόλοι, τοὺς πόδας τοῦ ξένου μου καὶ στρώσατε τὴν κλίνην του· ἀπλώσατε σινδόνας καὶ λαμπρὰ σκεπάσματα, διὰ νὰ εὐχαριστηθῇ θαλπόμενος ἐντὸς αὐτῶν μέχρι τῆς πρωίας. Εἰς τὰς πρώτας δὲ λάμπεις τῆς αὐγῆς, λούσατέ τον καὶ χρίσατέ τον δι' ἐλαίου διὰ νὰ φάγῃ ἐντὸς τοῦ θαλάμου καθήμενος πλησίον τοῦ Τηλεμάχου. Δυστυχία εἰς τοὺς ἄ-

φρυνας ἐκείνους οἵτινες ἤθελον τὸν ὑβρίσει εἰς τὸ μέλλον· κανεῖς δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ τὸν βλάψῃ, ἔστω καὶ ἂν ᾔτο ὠργισμένος κατ' αὐτοῦ. Διότι πῶς, ὦ ξένε μου, θὰ ἐπειθεσάμην ὅτι ὑπερτερῶ κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν σύνεσιν τὰς ἄλλας γυναῖκας, εἰς ἀκάθαρτος καὶ ῥακενδύτης ἐκάθησο εἰς τὰ συμπόσια τοῦ οἴκου μου ; Ὁ βίος τῶν θνητῶν εἶναι βραχύς. Ὁ σκληρὸς ἄνθρωπος ὅστις πράττει ἀδικίας καταδιώκεται ἐνόσω ζῇ ἀπὸ τὰς βλασφημίας τῶν καταρωμένων αὐτόν· μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του ὑβρίζουσι τὴν μνήμην του. Ἀλλ' ὁ ἄμειπτος ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου αἱ πράξεις εἶναι ἄμειπτοι, ἀπολαμβάνει μακράν, χάρις εἰς τοὺς ξένους τοὺς ὁποίους ἐπεριποιήθη, καλὴν φήμην μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ πολλοὶ τὸν ὀνομάζουσιν ἀγαθὸν καὶ ἐνάρτεον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολλὰ γινώσκων Ὀδυσσεύς.

« ὦ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσεύς, οἱ ἐπενδύται καὶ οἱ λαμπροὶ τάπητες μὲ εἶναι μισητοὶ ἀφότου εἰσελθὼν εἰς πολύκωπον πλοῖον ἐμακρύνθην ἀπὸ τὰ χιονοσκεπῆ ὄρη τῆς Κρήτης. Ἀφῆσόν με λοιπὸν νὰ κατακλιθῶ ὅπως ἔπραττον καθ' ὅλας τὰς αὐπνους νύκτας μου. Ποσάκις ἀνεπαύθην ἐπὶ τραχείας στρωμνῆς, περιμένων μεθ' ὑπομονῆς τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἡοῦς ! Οὐτε αὐτὰ τὰ λουτρά τῶν ποδῶν ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ μου. Δὲν θέλω νὰ μὲ ἐγγίσῃ γυνὴ τις ἐκ τῶν εὕρισκομένων καὶ ἐργαζομένων ἐν τῷ οἴκῳ σου, ἐκτὸς εἰς τὴν ὑπάρχει γραῖά τις παλαιά, φρόνιμος, ἥτις νὰ ὑπέστη ὅσα καὶ ἐγώ. Ἡ τοιαύτη δὲν θὰ δυσαρεστηθῶ εἰς τὴν πλύνῃ τοὺς πόδας μου.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

« Ἀγαπητὲ ξένε, κανεῖς μέχρι τοῦδε ἐξ ὅσων ξένων καὶ φίλων ἦλθον εἰς τὸν οἶκόν μου ἦτο τόσον φρόνιμος καὶ ἐλάλει τόσον ἐσκεμμένως ὥς σύ. Ἐχω πλησίον μου γραῖάν τινα τῆς ὁποίας τὸ πνεῦμα εἶναι πλήρες φρονήσεως. Αὐτὴ ἄλλοτε ἀνέθρεψε καὶ ἐπεμελήθη τὸν ἀτυχῆ ἐκείνον καὶ αὐτὴ τὸν ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς της ὅταν τὴν ἐγέννησεν ἡ μήτηρ του. Αὐτὴ θὰ πλύνῃ τοὺς πόδας σου μολονότι εἶναι πολὺ ἀδύ-

νατος. Ἐλθε ἐδῶ, καλή μου Εὐρύκλεια, πλύνον τὸν συνομήλικα τοῦ κυρίου σου· ἴσως ὁ Ὀδυσσεὺς τοιούτους ἔχει πόδας καὶ τοιαύτας χεῖρας, διότι ἡ δυστυχία φέρει τὸ γῆρας ταχέως.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ γραῖα καλύψασα διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον ἔκλαυσε θερμῶς καὶ ἔκραξε μετὰ λυγμῶν.

«᾽Ω τέκνον μου, δὲν δύναμαι νὰ πράξω τίποτε διὰ σέ. Ναί, ὁ Ζεὺς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων σέ ἐχθρεύθη μὲ ὅλην τὴν εὐσέβειαν τῆς ψυχῆς σου. Ποῖος λοιπὸν ἄλλος ἔκαυσε περισσοτέρους παχεῖς μηροὺς ἀπὸ σέ πρὸς τὸν τερπόμενον εἰς τοὺς κεραυνοὺς Δία; ποῖος τῷ προσέφερε περισσοτέρας ἐπισήμους ἐκατόμβας; Ἡὔχесо τότε νὰ φθάσης εἰς βαθὺ γῆρας καὶ νὰ ἀναθρέψῃς τὸν υἱόν σου. Τώρα ὅμως νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς πλέον εἰς τὴν πατρίδα σου. Ἴσως καὶ αὐταὶ αἱ γυναῖκες ὑβρίζουσι τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα ὅπου εἰσέρχονται οἱ μακρυνοὶ ξένοι, ὅπως ὅλαι αὗται αἱ σκύλαι σέ ὑβρίζουσιν ἐδῶ. ᾽Ω γέρον! διὰ νὰ ἀποφύγῃς τὰς ὕβρεις των δὲν θέλεις νὰ σέ πλύνωσι, καὶ ἡ συνετὴ θυγάτηρ τοῦ Ἰκάρου μὲ διατάττει νὰ πράξω τοῦτο ἐγὼ ἥτις εἶμαι πρόθυμος. Ναί, θὰ πλύνω τοὺς πόδας σου χάριν τῆς Πηνελόπης καὶ χάριν σοῦ τοῦ ἰδίου, διότι ἐν τῷ στήθει μου ἡ ψυχὴ μου οἰκτεῖρει τὰς δυστυχίας σου. Ἀλλ' ἄκουσον τὸν λόγον τὸν ὁποῖον θὰ εἶπω· πολλοὶ ξένοι μακρόθεν ἦλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, ἀλλὰ κανεῖς δὲν ὠμοίαζε τόσον τὸν Ὀδυσσεά ὥς σὺ, κατὰ τὸ ἀνάστημα, τὸ βᾶδισμα καὶ τὴν φωνήν.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς.

«᾽Ω σεβασμία γραῖα, ὅσοι μᾶς εἶδον ἀμφοτέρους βεβαίουσιν ὅτι ὁμοιάζομεν πολὺ πρὸς ἀλλήλους, ὅπως καὶ σὺ τώρα ὀρθῶς λέγεις.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ γραῖα ἔλαβε λαμπρὰν λεκάνην, ἔχυσεν ἐντὸς αὐτῆς πολὺ ψυχρὸν ὕδωρ καὶ ἔπειτα θερμόν. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς καθήμενος πρὸ τῆς ἐστίας ἐστράφη ζωηρῶς

καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν σκοτίαν, διότι ἡ ψυχὴ τοῦ κατελήφθη ὑπὸ αἰφνιδίου φόβου μήπως ἡ Εὐρύκλεια κρατοῦσα τὸν πόδα ἰδῇ τὴν πληγὴν καὶ ἀνακαλύψῃ τὸ μυστικόν του. Τῶνόντι ἡ γραῖα ἐπλησίασε τὸν κύριόν της, τὸν ἔπλυνε καὶ ἀνεγνώρισε τὰ ἔχνη τῆς πληγῆς τὴν ὁποίαν τῷ κατήνεγκεν ἄλλοτε ἀγριόχοιρός τις διὰ τοῦ λευκοῦ ὀδόντος ὅταν ἐπεσκέφθη τὸν Αὐτόλυκον καὶ τοὺς υἱούς του εἰς τὸν Παρνασσόν. Ὁ ἥρως οὗτος ἦτο πατὴρ τῆς μητρός του καὶ ὑπερεῖχε κατὰ τὴν πανουργίαν καὶ τοὺς διαφορουμένους ὄρκους ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· τὸ προσὸν δὲ τοῦτο τῷ ἐδώρησεν ὁ Ἑρμῆς ὅστις τὸν συνώδευε προθύμως καὶ διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Αὐτόλυκος ἔκαε παχεῖς μηροὺς ἀρνίων καὶ ἐριφίων.

Ὁ Αὐτόλυκος εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν πλουσίαν Ἰθάκην καθ' ἣν ἡμέραν ἡ Ἀντίκλεια ἐγέννα τὸν υἱόν της. Μετὰ τὸ δεῖπνον δὲ ἡ Εὐρύκλεια ἔθεσε τὸ βρέφος ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ πάππου του καὶ τῷ εἶπεν.

«Αὐτόλυκε, σὺ τώρα εὔρε καὶ δὸς ὄνομα εἰς τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τῆς θυγατρὸς σου. Σὺ πρὸ πάντων δὲν τὸν ἐπεθύμησας ;»

Τότε ὁ Αὐτόλυκος ἀπεκρίθη.

«ὦ γαμβρέ μου, ὦ θύγατερ, δότε εἰς τὸν υἱόν σας τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖον θὰ εἶπω. Ἐπειδὴ καταστάς μισητὸς εἰς πολλοὺς ἀνδρας καὶ γυναῖκας ἐπὶ τῆς πολυτρόφου γῆς ἐφθασα ἐδῶ, ἔστω τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ὀδυσσεύς. Ὅταν δὲ μεγαλώσῃ εἰς τὸν μητρικόν του οἶκον καὶ φθάσῃ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, ἃς ἔλθῃ εἰς τὸν Παρνασσὸν εἰς τὸ εὐρύχωρον ἀνάκτορον τοῦ πρὸς μητρός πάππου του ὅπου ὑπάρχουσιν οἱ θησαυροί μου. Πολλὰ δῶρα θὰ τῷ προσφέρω ἐκεῖ καὶ θὰ τὸν ἀποστείλω χαίροντα.»

Τούτου ἔνεκα διευθύνθη ἐκεῖ ὁ Ὀδυσσεύς διὰ νὰ λάβῃ πλουσία δῶρα. Ὁ Αὐτόλυκος καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Αὐτολύκου τὸν ἔθλιψαν εἰς τὰς ἀγκάλας των καὶ τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ γλυκεῖς λόγους, ἡ δὲ Ἀμφιθέα, ἡ μήτηρ τῆς μητρός του, τὸν περιεπτύχθη καὶ κατεφίλησε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤ-

ραίους ὀφθαλμούς του. Ὁ βασιλεὺς διέταξε τοὺς ἐνδόξους υἱούς του νὰ ἐτοιμάσωσι τὸ συμπόσιον. Αὐτοὶ δὲ ὑπακούσαντες προθύμως εἰς τὴν διαταγὴν του ἔφερον ἀμέσως ταῦρον πενταετῆ, τὸν ἐξέδειραν καὶ τὸν ἡτοίμασαν· ἐχώρισαν ἀκολούθως τὰ μέλη του, τὰ διεμέλισαν, τὰ διεπέρασαν εἰς ὀβελοὺς, τὰ ἔψησαν μετὰ προσοχῆς καὶ τὰ διένειμον μεταξὺ των. Καὶ δι' ὅλης μὲν τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου οἱ δαιτυμόνες παρέτεινον τὸ συμπόσιον καὶ οὐδενὸς ἡ ψυχὴ παρεπονέθη ὅτι δὲν ἔτυχε δικαίου μεριδίου· ὅταν δὲ ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκότη, τότε κατεκλίθησαν ἐπὶ στρωμνῶν καὶ ἀπήλαυσαν τὰς γλυκύτητας τοῦ ὕπνου. Ἀμα δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἥως, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀὐτολύκου ἀνεχώρησαν μὲ τοὺς κύνας των διὰ τὸ κυνήγιον, καὶ μετ' αὐτῶν ἐκίνησε καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· ἀνέβησαν εἰς τὸν ἀπότομον καὶ ὑπὸ δασῶν κεκαλυμμένον Παρνασσόν, καὶ μετ' ὀλίγον ἔφθασαν εἰς φάραγας προσβαλλομένας ὑπὸ τῶν ἀνέμων. Ἦδη ὁ ἥλιος ἐξερχόμενος τοῦ βαθέος καὶ ἡσύχου Ὠκεανοῦ ἔρριπτε τὰς ἀκτῖνάς του εἰς τὰς πεδιάδας, ὅτε οἱ κυνηγοὶ εἰσῆλθον εἰς κοιλάδα ὅπου οἱ κύνες προηγήθησαν ἰχνηλατοῦντες. Οἱ νεαροὶ ἥρωες τοὺς ἠκολούθησαν κατὰ πόδας καὶ μετ' αὐτῶν ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς πᾶλλον μακρὸν δόρυ. Ἐκεῖ, ὑπὸ μέγαν σωρὸν φύλλων ξηρῶν, τερατώδης ἀγριόχοιρος ἐκρύπτετο εἰς πυκνὰ χαμόκλαδα ὅπου ποτὲ δὲν εἰσέδυσεν ἡ ὑγρὰ πνοὴ τῶν ἀνέμων, μήτε αἱ φλογεραὶ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, μήτε αὐτὴ ἡ ῥαγδαία βροχή· τόσον ἦσαν πυκνά. Αἱ ὑλακαὶ τῶν κυνῶν, τὰ βήματα τῶν ἀνθρώπων οἵτινες τοὺς ὠδήγουν ἔφθανον μέχρι τοῦ ἀγριοχοίρου, ὅστις ἐξῆλθε τῆς φωλεᾶς του μανιώδης, μὲ τρίχας ὠρθωμένας, μὲ ὀφθαλμοὺς ἀστράπτοντας, καὶ ἐστάθη πλησίον τῶν κυνηγῶν. Πρῶτος ὁ Ὀδυσσεὺς, διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς του, ὕψωσε κατ' αὐτοῦ τὸ μακρὸν δόρυ καὶ ὤρμησε θέλων νὰ τὸν κτυπήσῃ. Ἀλλ' ὁ ἀγριόχοιρος τὸν ἐπρόλαβε καὶ τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὸ γόνυ διὰ τοῦ ὀδόντος του ὁ ὁποῖος εἰσῆλθε πλαγίως εἰς τὰς σάρκας τοῦ Ὀδυσσεύς.

σέως καὶ τὰς ἔσχισε, χωρὶς ὅμως νὰ φθάσῃ τὸ ὄστουν. Συγχρόνως ὁ ἥρωας, διὰ τρομεροῦ κτυπήματος, διεπέρασε τὸν δεξιὸν ὠμὸν του καὶ ὤθησε δι' ὅλου τοῦ σώματος τὴν χαλκίνην αἰχμὴν, τὸ δὲ ζῶον ἔπεσε μετὰ μυκηθμοῦ κατὰ γῆς καὶ ἡ ζωὴ τὸ ἐγκατέλιπεν ἀμέσως. Τότε οἱ υἱοὶ τοῦ Αὐτολύκου ἐνησχολήθησαν διὰ τὴν πληγὴν τοῦ ἀμωμήτου καὶ θείου Ὀδυσσεώς, τὴν περιέδεσαν ἐπιτηδείως καὶ δι' ἐπωδῶν ἐσταμάτησαν τὸ μέλαν αἷμα τὸ ὁποῖον ἔτρεχεν ἐξ αὐτῆς, ἀκολουθῶς δὲ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἀγαπητοῦ πατρός των. Ὁ Αὐτόλυκος καὶ οἱ υἱοὶ του ἐθεράπευσαν ἐντελῶς τὸν ἥρωα, τῷ προσέφερον μεγαλοπρεπῆ δῶρα καὶ δὲν ἤργησαν νὰ τὸν ἀποστείλωσι χαίροντα εἰς τὴν γλυκεῖαν πατρίδα του Ἰθάκην ὅπου ὁ πατήρ του καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ του τὸν ὑπεδέχθησαν τρυφερῶς, καὶ τὸν ἠρώτησαν περὶ τοῦ ταξιδίου του καὶ περὶ τῆς πληγῆς τὴν ὁποίαν ἔλαβεν. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τοῖς διηγήθη τὰ πάντα πιστῶς καὶ τοῖς εἶπε πῶς εἰς κυνήγιόν τι ἐπὶ τοῦ ὄρους Παρνασσοῦ, ὅπου τὸν ἔφερον οἱ υἱοὶ τοῦ Αὐτολύκου, ἀγριόχοιρός τις τὸν ἐπλήγωσε διὰ τοῦ λευκοῦ ὁδόντος του.

Τώρα ἡ τροφὸς ἐσπόγγισε τὰς χεῖράς της, ἔθιξε τὴν πληγὴν ἐκείνην καὶ τὴν ἀνεγνώρισεν ἐκ τῆς ἀφῆς, ἀμέσως δὲ ἀφῆκε τὸν πόδα νὰ τῇ διαφύγῃ καὶ ἔπεσεν ἡ κνήμη ἐντὸς τῆς λεκάνης, ἀνέτρεψεν αὐτήν, ὁ δὲ χαλκὸς ἀντήχησε καὶ τὸ ὕδωρ ἐχύθη ἐξ αὐτῆς ὁλόκληρον. Χαρὰ καὶ λύπη κατέλαβον τὴν Εὐρύκλειαν, οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐπληρώθησαν δακρύων, ἐκόπη ἡ φωνή της ὑπὸ τῶν λυγμῶν, καὶ ψαύουσα τὴν σιαγόνα του εἶπεν.

« Εἶσαι λοιπὸν τῶνόντι ὁ Ὀδυσσεὺς, ἀγαπητόν μου τέκνον, καὶ ἐγὼ ποσῶς δὲν σὲ ἀνεγνώρισα πρὶν αἱ χεῖρές μου ψηλαφήσωσι λεπτομερῶς τὸν κύριόν μου ».

Ταῦτα εἶπε καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἔκαμε νεῦμα πρὸς τὴν Πηνελόπην διὰ νὰ τῇ παραστήσῃ ὅτι ὁ σύζυγός της ἦτο εἰς τὴν οἰκίαν. Ἀλλ' ἡ βασίλισσα δὲν ἠδύνατο ἐκ τῆς θέσεώς της μήτε νὰ τὴν ἴδῃ μήτε νὰ τὴν ἐννοήσῃ, διότι ἡ

Ἄθηνά εἶχεν ἀπασχολήσει τὸν νοῦν της ἀλλαχοῦ. Ἐν τοῦτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἔλαβε τὴν τροφὸν εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς ἔσφιγγεν ἐλαφρῶς τὸν λάρυγγά της, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς τὴν ἔσυρε πλησίον του λέγων.

« Τροφέ, διατὶ θέλεις νὰ μὲ ἀφανίσῃς, σὺ ἥτις μὲ ἐγαλούχησας διὰ τῶν μαστῶν σου ; Τώρα, ἀφοῦ ὑπέφερα ἄπειρα δεινὰ, ἔφθασα κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἄλλ' ἐπειδὴ μὲ ἀνεγνώρισας καὶ θεὸς τις ἐνέπνευσε τὴν ψυχὴν σου, σιώπησον καὶ φοβοῦ μήπως σὲ ἀκούσῃ τις, διότι σοὶ τὸ προλέγω καὶ ἡ ὑπόσχεσίς μου θέλει ἐκπληρωθῇ· ἐὰν ὑπὸ τὰς χεῖράς μου οἱ θεοὶ δαμάσωσι τοὺς θρασεῖς μνηστῆρας, δὲν θὰ φεισθῶ μηδὲ τῆς τροφοῦ μου ὅταν θὰ φονεύω ἐν τῷ οἴκῳ μου τὰς ἄλλας δούλας. »

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Εὐρύκλεια.

« Τέκνον μου, ποῖος λόγος διέφυγε τὰ χεῖλη σου ! δὲν ἤξεύρεις ὅτι ἡ σταθερότης μου εἶναι ἀκλόνητος καὶ ἀκαμπτος ; Ὡς φυλάξω τὸ μυστικὸν ὡς ἡ πέτρα ἢ ὁ σίδηρος. Ἀλλὰ σοὶ τὸ λέγω καὶ ἐντύπωσον καλῶς τοὺς λόγους μου εἰς τὸν νοῦν σου· ἐὰν ὑπὸ τὰς χεῖράς σου θεὸς τις δαμάσῃ τοὺς θρασεῖς μνηστῆρας, ἀμέσως θὰ σοὶ ὑποδείξω τὰς γυναῖκας ὅσαι σὲ ἀτιμάζουσιν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ὅσαι εἶναι ἀθῶαι. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε.

« Τροφέ, τίς ἡ ἀνάγκη νὰ μοὶ τὰς ἀπαριθμήσῃς ; δὲν σοὶ ἀρμόζει. Μόνος θὰ δυνηθῶ καλῶς νὰ τὰς γνωρίσω καὶ νὰ τὰς κρίνω. Ἀλλὰ σιώπα καὶ ἐμπιστεύθητι εἰς τοὺς θεοὺς. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐξῆλθε δὲ τῆς αἰθούσης ἡ γραῖα διὰ νὰ γेमίσῃ ἐκ νέου τὴν λεκάνην, διότι τὸ νερὸν ὅλον εἶχε χυθῇ ἐξ αὐτῆς. Ἀφοῦ δὲ τὸν ἔπλυνε καὶ τὸν ἔχρισε δι' ἐλαίου, ἔσυρεν ὁ Ὀδυσσεὺς τὸ κάθισμά του πλησίον τοῦ πυρὸς διὰ νὰ θερμανθῇ καὶ μὲ τὰ ῥάκη του ἔκρυπτε τὴν πληγὴν του. Τότε ἡ συνετὴ Πηνελόπη ἐπανελάβε τὴν συνομιλίαν.

« ὦ ξένη μου, θέλω ἀκόμη νὰ σὲ ἐξετάσω ἐπὶ τινὰς στιγμάς, διότι μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς ἀναπαύσεως,

ἡ γλυκυτάτη δι' ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον καταλαμβάνει ὁ εὐεργετικὸς ὕπνος, οἰαيدήποτε καὶ ἂν ᾦναι αἱ θλίψεις του. Εἰς ἐμὲ δὲ ἄμετρον πένθος ἔδωκαν οἱ θεοί, διότι τὴν μὲν ἡμέραν τέρπομαι προσέχουσα μετὰ δακρύων καὶ στεναγμῶν εἰς τὰ ἔργα μου καὶ εἰς τὰ τῶν ὑπηρετριῶν μου, ὁπόταν δὲ ἔλθῃ ἡ νύξ καὶ ὅλοι πέσωσι νὰ κοιμηθῶσι, τότε κατακλίνομαι εἰς τὴν στρωμνὴν μου καὶ περὶ τὴν ὑπομονητικὴν καρδίαν μου λυπηραὶ μέριμναι ἐρεθίζουσι τὰς θλίψεις μου. Ὅπως ἡ θυγάτηρ τοῦ Πανδάρου, ἡ φίλη τῆς χλοερᾶς ἀνθήσεως Φιλομήλα, ὅταν ἐπανερχεται τὸ ἔαρ, ψάλλει κεκρυμμένα εἰς τὸ μᾶλλον σκοτεινὸν φύλλωμα καὶ κλαίει μὲ φωνὴν εὐηχον τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως Ζήθου Ἰτιλον τὸν ὁποῖον ἄλλοτε ἐφόνευσεν ἀκουσίως διὰ τοῦ χαλκοῦ· οὕτω καὶ ἐμοῦ ἡ ψυχὴ ταλαντεύεται μετὰ τοῦ διπλοῦ τούτου σχεδίου, ἢ νὰ μένω πλησίον τοῦ υἱοῦ μου, νὰ διατηρῶ ἀπαύστως τὰ πλούτη μου, τοὺς ὑπηρέτας μου, τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἀνάκτορον, σεβομένη τὴν κοίτην τοῦ συζύγου μου καὶ τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ· ἢ νὰ ἀκολουθήσω μετ' ὀλίγον τὸν ἄριστον ἐκ τῶν μνηστήρων μου, ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε μοὶ φέρει τὰ περισσότερα δῶρα. Ἐφ' ὅσον ὁ υἱός μου ἦτο ἀδύνατος καὶ ἀνίκανος νὰ ὀδηγῇ ἑαυτὸν, δὲν μὲ ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ σκεφθῶ περὶ γάμου καὶ νὰ ἐγκαταλείψω τὴν οἰκίαν τοῦ συζύγου μου. Ἀλλὰ τώρα αὐτὸς ὑπερέβη τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀνθηρὰν νεότητα, καὶ μὲ ἐξορκίζει νὰ ἀφήσω τὸν οἶκον τοῦτον· ὀργίζεται μάλιστα διότι τὰ κτήματά του κατὰ βίβρωσκονται παρὰ τῶν Ἀχαιῶν. Ἀλλ' ἄκουσον καὶ ἐξήγησόν μοι τὸ ὄνειρον τοῦτο. Εἴκοσι χῆνες εἰς τὰς αὐλὰς μου, ἐξερχόμεναι τοῦ ὕδατος, ἔτρωγον σῖτον καὶ ἡ θεὰ των μὲ ἐφαίδρυνεν, ὅτε μέγας αἰτὸς μὲ κυρτὸν ῥάμφος κατέβη ἐκ τοῦ ὄρους, συνέτριψε τὰς κεφαλὰς των καὶ τὰς ἐφόνευσεν, αἱ δὲ χῆνες ἔκειντο συσσωρευμέναι εἰς τὸν οἶκον τοῦτον· τὸ πτηνὸν ὑψώθη μέχρι τοῦ θείου αἰθέρος καὶ ἐγὼ εἰς τὸ ὄνειρόν μου ἔκλαιον καὶ ἐφώναζον· συνηθροίσθησαν δὲ περίξ μου αἱ εὐπλόκαμοι Ἑλληνίδες, ἐνῶ ἐγὼ

ἐθρήνουν πικρῶς διότι ὁ αἰτὸς ἐφόνευσε τὰς χῆνάς μου. Ἀΐφνης οὗτος ἐπανῆλθεν, ἐστάθη ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ οἰκοδομήματος καὶ μὲ φωνὴν ἀνθρωπίνην μοι εἶπεν. α' Ἡσύχασε, κόρη τοῦ ἐνδόξου Ἰκάρου, αὐτὸ δὲν εἶναι ὄνειρον, ἀλλ' ὀπτασία αἰσία ἣτις θὰ πραγματοποιηθῇ. Τὰ θύματα εἶναι σοὶ μνηστῆρες καὶ ἐγὼ ὁ πρὸ ὀλίγου αἰτὸς εἶμαι ὁ σύζυγός σου, καὶ ἐπέστρεψα τώρα διὰ νὰ φονεύσω ὅλους τούτους τοὺς ὑπερηφάνους ἀνθρώπους. » Ταῦτα εἶπε, καὶ ὁ γλυκὺς ὕπνος μὲ ἐγκατέλιπε, τὰ δὲ βλέμματά μου ἐζήτησαν ἀμέσως τὰς χῆνάς μου, καὶ τὰς εἶδον τραγούσας τοὺς κόκκους τοῦ σίτου εἰς τὸ σύνηδες αὐτῶν σκαφίδιον. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

α' ὦ γύναι, δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ δίδωμεν εἰς τὸ ὄνειρον τοῦτο ἄλλην ἐξήγησιν. Αὐτὸς οὗτος ὁ Ὀδυσσεύς σοὶ εἶπε πῶς θὰ πραγματοποιηθῇ. Ὁ ὄλεθρος τῶν μνηστήρων εἶναι προφανὴς, καὶ κανεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ ἀποφύγῃ τὴν κακὴν μοῖραν. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

α' ὦ ξένε μου, βεβαίως οἱ ὄνειροι εἶναι ἀνεξήγητοι ἢ δυσκόλως ἐξηγοῦνται, καὶ ὅλοι δὲν πραγματοποιοῦνται. Οἱ ὄνειροι ἐκφεύγουσι διὰ δύο θυρῶν, διὰ τῆς κερατίνης καὶ τῆς ἐλεφαντίνης· καὶ ὅσοι μὲν περιίπτανται περὶ τὴν ἐλεφαντίνην θύραν εἶναι ἀπατηλοὶ καὶ μένουσιν ἄλυτοι, ὅσοι δὲ ἐξέρχονται διὰ τῆς κερατίνης ἀναγγέλλουσι τὴν ἀλήθειαν. Δὲν φρονῶ ὅτι ὁ ἰδικός μου προῆλθεν ἐκ ταύτης τῆς θύρας, διότι θὰ ἦτο μεγάλη χαρὰ δι' ἐμέ καὶ διὰ τὸν υἱόν μου. Ἄλλ' ἔχω νὰ σοὶ εἰπῶ ἄλλο τι καὶ ἐντύπωσον καλῶς αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου. Ἴδου ἤδη ἡ ἀπαισία ἥως ἣτις θὰ μὲ ἀποχωρίσῃ τοῦ οἴκου τοῦ Ὀδυσσέως, διότι θὰ προτείνω ἀγωνισμὰ τοὺς πελέκεις τοὺς ὁποίους ἐκεῖνος ἔθετε κατὰ σειρὰν ὡς τὰ πρὸς κατασκευὴν τοῦ πλοίου ξύλα· οἱ πελέκεις οὗτοι εἶναι δώδεκα καὶ μακρόθεν τοὺς διεπέρα δι' ἐνὸς βέλους. Θὰ προσκαλέσω τοὺς μνηστῆρας νὰ ἀγωνισθῶσι τὸ ἀγωνισμὰ τοῦτο, ὅστις δὲ διὰ τῶν χειρῶν του ταυνύσῃ εὐκολώ-

τερον τὸ τόξον καὶ διαπεράσῃ μὲ τὸ βέλος του τοὺς δώδεκα πελέκεις, ἐκεῖνον ἐγὼ θέλω ἀκολουθήσει, ἐγκαταλείπουσα τὸν οἶκον τοῦτον εἰς τὸν ὅποιον ἄφθονος ὑπῆρχε πλοῦτος καὶ τὸν ὅποιον θὰ ἐνθυμοῦμαι εἰς ὅλην μου τὴν ζῶην, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὄνειρά μου.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

« ὦ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσεώς! μὴ βραδύνῃς νὰ προτείνῃς τὸ ἀγώνισμα τοῦτο εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δειπνου, διότι πρὶν οἱ νεανῖαι οὗτοι μεταχειριζόμενοι τὸ λεῖον τόξον τανύσωσι τὴν νευρὰν αὐτοῦ καὶ περάσωσι τὸ βέλος των διὰ τῶν πελέκεων, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου θὰ ἦναι ἐδῶ. »

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

« ὦ ξένη μου, ἐὰν ᾔθελες καθήμενος πλησίον μου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ νὰ μὲ θέλῃς διὰ τῶν λόγων σου, ὁ ὕπνος δὲν θὰ ἐπεχύνετο ἐπὶ τῶν βλεφάρων μου. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μένωσιν οἱ ἄνθρωποι ἄϋπνοι, διότι οἱ θεοὶ ἐκάνονισαν διὰ τοὺς θνητοὺς τὰ πάντα ἐπὶ τῆς γονίμου γῆς. Θὰ ἀναβῶ λοιπὸν πάλιν εἰς τὰ δώματά μου διὰ νὰ κατακλιθῶ ἐπὶ τῆς ἐρήμου στρωμνῆς μου τὴν ὁποίαν κατέβρεξα τοσάκις διὰ τῶν δακρύων μου ἀφότου ὁ Ὀδυσσεύς ἀνεχώρησε διὰ τὴν ὀλεθρίαν Τρωάδα τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ προφέρεται· ἐκεῖ ἐγὼ θὰ ἀναπαυθῶ. Σὺ δὲ δύνασαι εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην νὰ κατακλιθῇς εἴτε χαμαὶ εἴτε ἐπὶ κλίνης τὴν ὁποίαν θὰ σοὶ ἐτοιμάσωσι. »

Ταῦτα εἰποῦσα ἀνέβη εἰς τὰ λαμπρὰ δώματά της οὐχὶ μόνη, διότι ὅλαι αἱ ὑπηρέτραι τὴν ἠκολούθουν. Εἰσελθοῦσα δὲ μετ' αὐτῶν εἰς τὸν θάλαμόν της, ἔκλαιε τὸν ἀγαπητόν της σύζυγον Ὀδυσσεά, μέχρις οὗ ἡ Ἀθηναῖα ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων της γλυκεῖαν νάρκωσιν.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Υ΄

Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς κατέκλιθη ἐντὸς τοῦ προδόμου, καὶ κάτωθεν μὲν ἔστρωσεν ἀκατέργαστον δέρμα βοῆς, ἄνωθεν δὲ πολλὰ δέρματα προβάτων ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια εἶχον θυσιάσει οἱ Ἕλληνες, ἡ δὲ Εὐρυνόμη ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ, ἀφοῦ κατεκλίθη, σκέπασμα μάλλινον. Ἐνῶ δὲ ὁ ἥρωες, συλλογιζόμενος ἐν τῇ ψυχῇ του τὸν ὄλεθρον τῶν μνηστήρων, ἔκειτο ἄϋπνος, αἱ γυναῖκες αἵτινες πρὸ πολλοῦ παρεδίδοντο εἰς τὸν ἔρωτα τῶν αὐθαδῶν ἐκείνων νέων, ἐξήρχοντο τῶν θαλάμων καὶ παρώτρυνον ἀλλήλας εἰς γέλωτα καὶ χαράν. Τοῦ Ὀδυσσεὺς ἡ ψυχὴ ἐθλίβη βαθέως· δὲν ἤξευρεν ἐὰν ἔπρεπε νὰ ὀρμήσῃ κατ' αὐτῶν καὶ νὰ τὰς θανατώσῃ, ἢ νὰ τὰς ἀφήσῃ διὰ τελευταίαν φοράν νὰ κοιμηθῶσι μὲ τοὺς ἐραστάς των· ἡ δὲ καρδιά του ἐμυκᾶτο εἰς τὸ βάθος τοῦ στήθους του. Ὡς ἡ κύων, στρεφομένη περὶ τὰ νεογνά της, ὑλακτεῖ κατὰ τοῦ ἀγνώστου διαβάτου καὶ θέλει νὰ ἐπιτεθῇ, οὕτω καὶ τὸ στήθος τοῦ ἥρωος ὠρύετο καὶ ἐξανίστατο κατὰ τῶν ἀνυποφόρων ἐκείνων προσβολῶν. Κτυπήσας δὲ τὸ στήθος του ἐπέπληξε τὴν καρδίαν του διὰ τῶν λόγων τούτων.

α Ὑπόμεινον ἀκόμη, ὦ καρδιά μου. Δὲν ὑπέφερες σκληρότερα δεινὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ ἀνίκητος Κύκλωψ ἔφαγε τοὺς ἐνδόξους συντρόφους σου; Τὰ ὑπέφερες δὲ διὰ νὰ δυνηθῶμεν διὰ τῆς φρονήσεώς μου νὰ ἐξέλθωμεν τοῦ ἀντροῦ ἐκείνου ὅπου ἐμέλλομεν νὰ ἀπολεσθῶμεν ὅλοι. »

Τοιοιουτρόπως ἠγωνίζετο νὰ καθησυχάσῃ τὰ κινήματα τῆς καρδίας του ἥτις τέλος ἐπανεῦρε τὴν συνήθη ἀταραξίαν της. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐστρέφετο ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἰς τὴν στρωμνὴν του. Ὅπως ἐπὶ ἀφθόνου πυρὸς ἀνθρώπος τις περιστρέφει τὴν κοιλίαν θύματος πλήρη πάχους καὶ αἵματος τὴν ὅποιαν ἐπιθυμεῖ νὰ ψήσῃ ταχέως, οὕτω καὶ ὁ Ὀδ.

δυσσεὺς ἐστρέφετο ἔνθεν καὶ ἔνθεν διαλογιζόμενος πῶς, μόνος ἐναντίον ὄλων, νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν μνηστήρων. Τέλος ἡ Ἀθηνᾶ κατέβη ἐξ οὐρανοῦ, ἐπλησίασεν αὐτὸν ὑπὸ τὴν μορφήν γυναικὸς, ἔστη ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του καὶ τῷ εἶπεν.

α ὦ πολυπαθέστατε πάντων τῶν ἀνθρώπων! διατὶ ἀνθίστασαι εἰς τὸν ὕπνον; Ὁ οἶκος οὗτος εἶναι ἰδικός σου, ἡ σύζυγός σου εἶναι ἐδῶ, καὶ πλησίον τῆς εἶναι υἱὸς τοιοῦτος οἷον ὁ καθεὶς θὰ ἐπεθύμει ὡς υἱὸν του. »

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

α ὦ θεᾷ, οἱ μὲν λόγοι σου εἶναι πλήρεις συνέσεως, ἀλλ' ἡ ψυχὴ μου συλλογίζεται πῶς μόνος νὰ ἐπιτεθῶ κατὰ τῶν αὐθαδῶν μνηστήρων οἵτινες ὅλον ἐρχονται ἀθρόοι εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ἐχω ἀκόμῃ εἰς τὸν νοῦν μου καὶ τοῦτο, ὅπερ εἶναι τὸ σπουδαιότερον· ἐὰν τοὺς φονεύσω διὰ τῆς θελήσεώς σου καὶ τῆς τοῦ Διὸς, ποῦ εἰμφορῶ νὰ καταφύγω ἔπειτα; Ταῦτα σὲ ἐξορκίζω νὰ μὲ εἴπῃς. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ἡ γλαυκῶπις θεᾷ Ἀθηνᾶ.

« Ἀφρον· καὶ εἰς κατώτερον φίλον, θνητὸν ὄντα καὶ μὴ γινώσκοντα τόσα πολλὰ καὶ σοφὰ μέσα, θὰ ἐπείθετό τις· ἐγὼ δὲ ἤτις σὲ προστατεύω εἰς ὅλα σου τὰ δεινὰ εἶμαι θεᾷ καὶ σοὶ λέγω φανερώς τοῦτο, ὅτι καὶ πεντήκοντα στρατιαὶ ἔνοπλοι ἐὰν περιεκύκλουν ἡμᾶς τοὺς δύο θέλουσαι νὰ σὲ φονεύσωσι, θὰ τὰς ἐνίκας καὶ θὰ ἥρπαζες τοὺς βόας των καὶ τὰ παχέα πρόβατά των. Παραδόθητι λοιπὸν εἰς τὸν ὕπνον, διότι εἶναι κοπιαστικὸν νὰ μένῃ τις ἄϋπνος δι' ὅλης τῆς νυκτός, καὶ ἤδη προσεγγίζεις εἰς τὸ τέλος τῶν δυστυχιῶν σου. »

Εἰποῦσα ταῦτα ἡ εὐγενεστάτη τῶν θεαινῶν ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων τοῦ ἥρωος γλυκεῖαν ἰάρκωσιν· ἅμα δὲ εἶδε τὰ μέλη του χαλαρωθέντα καὶ τὰς ἀνησυχίας του διαλυθείσας, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Ὀλυμπον.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἀφυπνίσθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη καὶ ἀνακαθίσασα ἐπὶ τῆς μαλθακῆς κλίνης τῆς ἑκλαιεν· ἀφοῦ δὲ ἐχώρτασε τὴν ψυχὴν τῆς διὰ τῶν δακρύων, ἡ εὐγεν

νεστάτη τῶν γυναικῶν ἀπέτεινε τὰς εὐχάς της πρὸς τὴν Ἄρτεμιν.

σσεβαστὴ θεὰ, θυγάτηρ τοῦ Διὸς, εἵθε ἐν ἐκ τῶν βελῶν σου νὰ διεπέρα τὸ στῆθός μου καὶ μοὶ ἀπέσπα ἀμέσως τὴν ζωὴν ! Εἴθε νὰ μὲ ἀνήρπαζε θύελλα, καὶ φέρουσά με διὰ τοῦ αἰθέρος νὰ μὲ ῥρίπτεν εἰς τὸ ἀένναον ῥεῦμα τοῦ Ὠκεανοῦ ! Τοιαυτοτρόπως ἄλλοτε ἀνήρπασεν ἡ θύελλα τὰς θυγάτερας τοῦ Πανδάρου. Τοὺς μὲν γονεῖς αὐτῶν εἶχον καταστρέψει οἱ θεοί, αὐταὶ δὲ ἔμειναν ὀρφαναὶ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ τὰς ἔθρεψεν ἡ Ἀφροδίτη διὰ γάλακτος, διὰ μέλιτος γλυκυτάτου καὶ ἡδέος οἴνου. Καὶ ἡ μὲν Ἥρα ἐδώρησεν εἰς αὐτὰς καλλονὴν καὶ φρόνησιν ὑπερτέρας πασῶν τῶν ἄλλων γυναικῶν, ἡ δὲ ἁγνὴ Ἄρτεμις ταῖς ἔδωκεν ἀνάστημα μεγαλοπρεπές, καὶ ἡ Ἀθηνᾶ τὰς ἐδίδαξεν ἐξαισιώτατα ἔργα. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἡ Ἀφροδίτη ἀνέβαινεν εἰς τὸν εὐρὺν οὐρανὸν πλησίον τοῦ ἰσχυροῦ Διὸς ὅστις ἤξεύρει τὰς εὐτυχίας καὶ τὰς δυστυχίας τῶν ἀνθρώπων διὰ νὰ ζητήσῃ ὑπὲρ τῶν ἀγαπητῶν ἐκείνων παρθένων τὴν ἐκπλήρωσιν εὐτυχοῦς ὑμεναίου, αἱ Ἄρπυιαι τὰς ἀνήρπασαν καὶ τὰς παρέδωκαν ὥς ὑπηρετρίας εἰς τὰς ἀπαισίας Ἐρινύας. Εἴθε καὶ ἐμὲ νὰ τοξεύωσιν οὕτω οἱ τὸν Ὀλυμπον κατοικοῦντες ! εἴθε νὰ μὲ κτυπήσῃ ἡ εὐπλόκαμος Ἄρτεμις, ἵνα τοῦλάχιστον ὑπὸ τὰ στυγερά βάθῃ τῆς γῆς ἴδω μᾶλλον τὸν Ὀδυσσεά παρὰ νὰ προξενήσω τὴν χαρὰν συζύγου κατωτέρου του ! Τὸ κακὸν ὑποφέρεται ὅταν ὁ τεθλιμμένος ἄνθρωπος κλαίῃ μὲν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, τὴν δὲ νύκτα καταλαμβάνεται ὑπὸ ὕπνου, διότι ὁ ὕπνος, ἀφοῦ τῷ κλείσῃ τὰ βλέφαρα ἐξαλείφει τὴν ἀνάμνησιν τῶν κακῶν καὶ τῶν καλῶν. Ἀλλ' ἐμὲ θεός τις μὲ καταδιώκει καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὄνειρά μου. Κατ' αὐτὴν μάλιστα τὴν νύκτα τὸ φάντασμα τοῦ Ὀδυσσεῶς ἀνεπαύθη πλησίον μου ὑπὸ τὴν μορφὴν τὴν ὁποίαν ἄλλοτε εἶχεν ὁ σύζυγός μου ὅτε ἀνεχώρησε διὰ τὴν Τρώαδα, καὶ ἡ καρδιά μου κατεχάρη, ἐπειδὴ ἐνόμιζον ὅτι δὲν ἦτο ὄνειρον, ἀλλ' ὀπτασία. α

Ἐνῷ ἔλεγε ταῦτα, ἀνέτειλεν ἡ χρυσόθρονος ἡώς· ὁ δὲ θεὸς Ὀδυσσεὺς ἤκουσε τὴν φωνὴν τῆς ὀδυρομένης συζύγου του καὶ τὸν κατέλαβεν ἀνησυχία. Ἐσκέπτετο ὅτι ἡ Πηνελόπη, ἀναγνωρίσασα ἤδη αὐτὸν, ἦτο ἐκεῖ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του. Ἀμέσως λοιπὸν ἐδίπλωσε τὸ σκέπασμα καὶ τὰς δορὰς ἐφ' ὧν ἐκοιμήθη, τὰ ἔθεσεν ἐπὶ τινος ἔδρας εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δείπνου, ἔρριψεν ἔξω τῶν θυρῶν τὸ βόειον δέρμα, καὶ ἔπειτα ὑψώσας τὰς χεῖρας ἀπέτεινε πρὸς τὸν Δία τὰς ἀκολουθοῦς εὐχάς.

« Ζεῦ πάτερ, ἀφοῦ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ ἀπεφασίσατε ἀφοῦ ὑποστῶ ἐπὶ τῆς γῆς τόσα δεινὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου διὰ διαφόρων χωρῶν καὶ διὰ τῶν ὑγρῶν κελεύθων, ὥς ἀκούσω ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ λόγον τινὰ αἰσίου οἰωνοῦ, λεγόμενον παρά τινος τῶν ἀφυπνισθέντων ἀνθρώπων, καὶ ὥς φανῇ ἐκτὸς τοῦ οἴκου ἄλλο σημεῖον τῶν βουλῶν σου. »

Ταῦτα εἶπεν εὐχόμενος, ὁ δὲ Ζεὺς ἐπήκουσεν αὐτοῦ καὶ αἶφνης ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ λάμποντος Ὀλύμπου καὶ τῶν νεφῶν ἐβρόντησε, κατεχάρη δὲ ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς. Τὴν αὐτὴν στιγμήν, πλησίον τῆς μεγάλης αἰθούσης, ὑπηρέτριά τις ἐνασχολουμένη εἰς τὸ νὰ ἀλέθῃ ἐπρόφερε λόγον αἰσίου οἰωνοῦ. Δώδεκα γυναῖκες περιέστρεφον τοὺς μύλους τοῦ ποιμένος τῶν λαῶν διὰ νὰ προετοιμάσωσι τὸ ἄλευρον τοῦ αἵτου καὶ τῆς κριθῆς, ἅτινα εἶναι ἡ δύναμις τῶν ἀνδρῶν. Εἶχον δὲ ἀποκοιμηθῇ ἀφοῦ ἤλυσαν τὸν σῖτον. Μία ὅμως, ἥτις ἔνεκα τῆς ἀδυναμίας της δὲν εἶχεν ἀκόμῃ τελειώσει τὴν ἐργασίαν της, ἐξηκολούθει ἀλέθουσα. Κρατήσασα δὲ τὸν μῦλον εἶπε λόγον ὅστις ἦτο αἰσιος οἰωνὸς διὰ τὸν κύριόν της.

« Ζεῦ πάτερ, βασιλεῦ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, πόσον ἰσχυρῶς ἐβρόντησας ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ, καὶ ἐν τούτοις δὲν φαίνεται οὔτε ἓν νέφος. Βεβαίως τοῦτο εἶναι οἰωνὸς πρὸς τινὰ θνητόν. Ἀλλ' εἰσάκουσον καὶ τὸν λόγον τὸν ὅποῖον θὰ εἶπω ἐγὼ ἡ δυστυχής. Εἴθε σήμερον αἱ μνηστῆρες νὰ φάγωσι διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ὀδυσσεύς τὸ ποθητὸν συμπόσιον. Μὲ κατεβά-

ρυνον με θανάσιμον κόπον να ἀλέθω τὸ ἄλευρόν των· εἴθε τὸ σημερινὸν δεῖπνόν των να ἦναι τὸ τελευταῖον !»

Ταῦτα εἶπεν ἐκεῖνη, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη διὰ τὸν οἰωνὸν καὶ διὰ τὴν βροντὴν τοῦ Διὸς, διότι ἤλπισεν ὅτι θὰ ἐξεδικεῖτο τέλος τοὺς μνηστῆρας. Ἐν τούτοις αἱ ἄλλαι γυναῖκες ἔφθασαν ἐκ διαφόρων μερῶν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δειπνοῦ καὶ ἤναπτον εἰς τὴν ἐστίαν ἀένναον πῦρ. Ὁ Τηλέμαχος, καλυφθεὶς διὰ τῶν ἐνδυμάτων του, ἡγέρθη τῆς κλίνης ὅμοιος μὲ θεόν, καὶ ῥίψας περὶ τοὺς ὤμους του κοπτερὸν φάσγανον, ἔδесεν ὑπὸ τοὺς λαμπροὺς πόδας του ὠραῖα σανδάλια, ἔλαβεν ἰσχυρὸν ἀκόντιον μὲ αἰχμὴν χαλκίνην, ἔσθη ἐπὶ τῆς φλιᾶς καὶ εἶπε πρὸς τὴν Εὐρύκλειαν.

« Ἀγαπητῇ μου τροφῇ, ἐτιμήσατε ἄρᾳ γε τὸν ξένον μου εἰς τὸν οἶκον τοῦτον διὰ φαγητοῦ καὶ κλίνης, ἥ κεῖταί που παρημελημένος ; Πολλάκις ἡ μήτηρ μου, μὲ ὅλην τὴν σύνεσίν της, περιποιεῖται τὸν χειρότερον τῶν ἀνθρώπων καὶ πεφιρρονεῖ τὸν κάλλιστον ἀποπέμπουσα αὐτόν. »

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Εὐρύκλεια.

« ὦ τέκνον μου, μὴ κατηγορῆς τὴν μητέρα σου ὅταν δὲν πταίῃ. Ὁ ξένος σου, ἡσύχως καθήμενος, ἔπιεν οἶνον ὅσον ἐπεθύμει ἡ ψυχὴ του, ἀλλ' εἶπεν ὅτι δὲν ἐπείνα πλέον, ἐπειδὴ ἡ Πηνελόπη ἡ ἰδία τὸν παρεκίνει νὰ φάγῃ. Ἐπειτα παρήγγειλεν αὕτη εἰς τὰς δούλας νὰ τῷ στρώσωσι κλίνην· ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος συνειθισμένος εἰς τὰς δυστυχίας καὶ τὰς κακοπαθείας, ἠρνήθη κλίνην ἐκ μαλθακῶν ταπήτων, καὶ ἐκοιμήθη εἰς τὸν πρόδομον ἐπὶ ἀκατεργάστου βοείου δέρματος καὶ ἐπὶ προβειῶν, ἡμεῖς δὲ αἱ ἰδίαί τὸν ἐκαλύψαμεν μὲ σκέπασμα. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος, κρατῶν τὸ δόρυ εἰς τὴν χεῖρα, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν δύο ταχυπόδων κυνῶν του καὶ μετέβη εἰς τὴν ἀγορὰν μετὰξὺ τῶν εὐκνημίδων Ἀχαιῶν, ἐνῶ ἡ εὐγενεστάτη πασῶν τῶν γυναικῶν Εὐρύκλεια ἔδιδε πρὸς τὰς δούλας τὰς ἀκολούθους διαταγὰς.

«Σπεύσατε, καὶ ἄλλαι μὲν βρέξατε καὶ σαρώσατε ταχέως τὸν οἶκον, ἐπὶ τῶν λαμπρῶν δὲ τούτων θρόνων ρίψατε πορφυροῦς τάπητας· ἄλλαι δὲ σπογγίσατε τὰς τραπέζας, καὶ καθαρίσατε τοὺς κρατῆρας καὶ τὰ ὠραῖα ἐστρογγυλευμένα κύπελλα· ἄλλαι δὲ ὑπάγετε εἰς τὴν βρύσιν διὰ νὰ φέρετε ὕδωρ δροσερὸν, καὶ σπεύσατε νὰ ἐπιστρέψετε, διότι οἱ μνηστῆρες δὲν θὰ βραδύνωσι νὰ ἔλθωσι· θὰ ἔλθωσι μάλιστα πολὺ πρῶτ, ἐπεὶ δὴ σήμερον εἶναι ἐορτάσιμος ἡμέρα.»

Ταῦτα εἶπεν, αἱ δὲ γυναῖκες προθύμως ὑπήκουσαν εἰς τὰς διαταγὰς τῆς. Καὶ εἴκοσι μὲν ἐξ αὐτῶν ὑπῆγον εἰς τὴν κρήνην, αἱ δὲ ἄλλαι εἰργάζοντο μετὰ ζήλου εἰς τὸν οἶκον. Μετ' ὀλίγον ἔφθασαν οἱ ὑπηρέται τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἤρχισαν νὰ κόπτωσι ξύλα, ἔπειτα δὲ αἱ γυναῖκες ἐπέστρεψαν ἐκ τῆς κρήνης, καὶ κατόπιν αὐτῶν ὁ Εὐμαιὸς ἦλθε φέρων τρεῖς παχεῖς χοίρους, τοὺς ἀρίστους μεταξὺ ὄλου τοῦ ποιμνίου. Ἀφῆσας δὲ αὐτοὺς νὰ βοσκήσωσιν ἐντὸς τῆς αὐλῆς, ἀπέτεινε πρὸς τὴν Ὀδυσσεά τοὺς εὐμενεῖς τούτους λόγους.

«ὦ ξένε μου, σὲ περιποιοῦνται ἄρά γε περισσώτερον οἱ Ἕλληνες, ἢ ἐξακολουθοῦσι νὰ σὲ περιφρονῶσιν ὡς πρότερον εἰς τὸν οἶκον τοῦτον ;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

«Εὐμαιε, εἴθε οἱ θεοὶ νὰ τιμωρήσωσι τὴν αὐθάδειάν των καὶ τὰ κακὰ σχέδια τὰ ὅποια διαβουλεύονται εἰς τὸν ξένον οἶκον ! Δὲν τοῖς ἔμεινε πλέον οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη αἰδώς.»

Ἐνῷ ἔλεγον ταῦτα μεταξὺ των, ἐπλησίασεν ὁ Μελάνθιος, ὅστις τῇ βοθηείᾳ δύο βοσκῶν ἔφερε διὰ τὸ γεῦμα τῶν μνηστῆρων τὰς ἀρίστας αἶγας τοῦ ποιμνίου καὶ τὰς ἔδωκεν ὑπὸ τὴν ἡχηρὰν στοάν· ἀμέσως δὲ ἤρχισε νὰ ὑβρίζει τὸν Ὀδυσσεά.

«Καὶ πῶς ! θὰ ἐξακολουθήσης ἀκόμη νὰ μάς ἐνοχλῆς καὶ νὰ ἐπαιτῆς ἀπὸ τοὺς ἥρωας, ἀντὶ νὰ ἐξέλθῃς διὰ τῶν θυρῶν ; Νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἀποχωρισθῶμεν πρὶν γευθῆς γρονθοκοπήματα, διότι ἐπαιτεῖς ὑπὲρ τὸ δέον. Δὲν ἔχουσι φαγητὰ καὶ ἄλλοι Ἕλληνες ;»

Ταῦτα εἶπεν, ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεύς χωρὶς νὰ εἴπῃ τίποτε

ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐμελέτησε φρικώδη ἐκδίκησιν. Τρίτος ἔφθασεν ὁ ἀρχιβουκόλος Φιλοίτιος, φέρων εἰς τοὺς μνηστῆρας παχείας αἰγας καὶ στεῖραν δάμαλιν. Διέβη τὸ στενὸν τῇ βοκθεΐᾳ τριῶν κωπηλατῶν οἵτινες ἐξετέλουν συνήθως τὸν διάπλουν ἐκεῖνον· καὶ ἀφοῦ ἔδесе τὰ θύματα ὑπὸ τὴν ἡχηρὰν στοὰν, ἐπλησίασε τὸν Εὐμαῖον καὶ τὸν ἠρώτησε.

«Ποῖος εἶναι ὁ ξένος οὗτος ὁ νεωστὶ φθάσας εἰς τὴν κοιτίαν ταύτην; Μεταξὺ ποίων ἀνθρώπων καυχᾶται ὅτι ἐγεννήθη, καὶ ποῦ εἶναι ἡ οἰκογένειά του καὶ οἱ πατρικοὶ του ἄγροί; Ὁ δυστυχὴς! ὁμοιάζει κατὰ τὸ σχῆμα μὲ βασιλέα, ἀλλ' οἱ θεοὶ βρασνίζουσι καὶ πολυπλανήτους καθιστῶσι τοὺς ἀνθρώπους, ὁπόταν καὶ βασιλεῖς ὄντας τοῖς ὀρίσωσι δυστυχίαν.»

Εἰπὼν ταῦτα ἐπλησίασε τὸν Ὀδυσσεά, τῷ ἔτεινε τὴν δεξιὰν καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Χαῖρε, πάτερ καὶ ξένε, εἴθε δὲ εἰς τὸ μέλλον νὰ εὐτυχῆσθης, ἐπειδὴ βλέπω ὅτι τώρα κατέχεσαι ὑπὸ πολλῆς δυστυχίας. Φοβερὸν οὐκ εἶναι τοῦ Κρόνου, οὐδεὶς τῶν θεῶν εἶναι σοῦ σκληρότερος· οὐδένα οἶκτον αἰσθάνεσαι βλέπων τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἔπλασας σὺ, νὰ περικύπτωσιν εἰς δυστυχίας καὶ μεγάλας συμφοράς. Ἀμα εἶδον τὸν ξένον τοῦτον, ἐδάκρυσαν οἱ ὀφθαλμοί μου διότι ἐνημέθη τὸν Ὀδυσσεά. Νομίζω ὅτι ὁ κύριός μου, φορῶν ἄθλια ῥάκη, πλανᾶται μετὰ τῶν ἀνθρώπων, ἐὰν ἐν τούτοις ζῇ ἀκόμη καὶ βλέπῃ τὸ γλυκὺ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἀλλ' ἐὰν ἀπέθανεν, ἐὰν κατέβῃ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Πλούτωνος, δυστυχία εἰς ἐμὲ ἕνεκα τοῦ ἀμωμήτου Ὀδυσσεῶς ὅστις μικρὸν ἔτι ὄντα, μὲ ἔστειλε νὰ φυλάττω τοὺς βόας του εἰς τὸν δῆμον τῶν Κεφαλλήνων. Τώρα ἐπολλαπλασιάσθησαν περισσότερον παντὸς ἄλλου ἀνθρώπου ἔχοντος ὑψικεράτους βόας, καὶ ἄλλοι μὲ διατάττουσι νὰ τοὺς φέρω διὰ τὰ γέύματά των. Αὐτοὶ δὲ οὔτε τὸν ἀνατραφέντα ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ υἱὸν σέβονται, οὔτε τὴν ἐκδίκησιν τῶν θεῶν φοβοῦνται, ἀλλ' ἐπιθυμοῦσι νὰ διανείμωσι τὰ πλούτη βασιλέως πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀποδημοῦντος. Ἐν

τούτοις πολλὰς σκέψεις ἔχω εἰς τὴν ψυχὴν μου· θὰ ᾔτο κακὸν, ζῶντος τοῦ υἱοῦ, νὰ λάβω τοὺς βόας καὶ νὰ ὑπάγω ἀλλοῦ· ἀλλ' εἶναι χειρότερον νὰ μένω ἐδῶ βόσκων τὰς ξένας ἀγέλας καὶ ὑποφέρων πολλὰ βάσανα. Ναί, πρὸ πολλοῦ θὰ ἔφευγον πρὸς τινὰ ἰσχυρὸν βασιλέα, διότι ἐδῶ τὰ πάντα κατήντησαν ἀνυπόφορα· ἀλλ' ἐλπίζω πάντοτε ὅτι ὁ δῦστηνος ἐκεῖνος θὰ ἐπιστρέψῃ καὶ θὰ διασκορπίσῃ τοὺς μνηστῆρας.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

«Φίλε, κανεὶς δὲν θὰ σὲ ἐξελάβανε μῆτε ὡς κακὸν μῆτε ὡς ἀσύνετον. Ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀναγνωρίζω τὴν φρόνησιν τοῦ νοῦς σου καὶ θὰ σοὶ ὁμιλήσω μεθ' ὅρκου. Μαρτύρομαι τὸν μέγιστον τῶν θεῶν Δία, μαρτύρομαι τὴν φιλόξενον τράπεζαν καὶ τὴν ἐστίαν τοῦ Ὀδυσσεώς, ὅπου ἐκάθησα, ὅτι ἐνόσω σὺ θὰ εὕρισκεσαι εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, ὁ κύριός σου θὰ ἐπιστρέψῃ καὶ θὰ τὸν ἰδῇς μετὰ τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἐὰν τοιαύτη ᾖ ἡ ἐπιθυμία σου, νὰ θυσιάῃ τοὺς μνηστῆρας οἵτινες διατάττουσιν ἐδῶ. »

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ ἀρχιβουκόλος.

«ὦ ξέने, εἴθε νὰ ἐξετέλῃ ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου τὴν ὑπόσχασίν σου! θὰ ἔβλεπες τότε ποίαν ἀξίαν ἔχουσιν ἡ δύναμις μου καὶ οἱ βραχίονές μου. »

Ἀμέσως ὁ Εὐμαιὸς πύχθη καὶ αὐτὸς εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν οἰκίαν του.

Καὶ οὗτοι μὲν ταῦτα ἔλεγον μετὰξὺ τῶν, οἱ δὲ μνηστῆρες παρεσκεύαζον τὸν θάνατον τοῦ Τηλεμάχου· ἀλλὰ πτηνόν τι ἐφάνη εἰς τὰ ἀριστερά των· ᾔτο ὁ ὑψιπέτης ἀετὸς κρατῶν τρέμουσιν περιστερὰν. Εἰς τὴν θεάν δὲ ταύτην εἶπεν ὁ Ἀμφίνομος.

«Φίλοι, ποτὲ δὲν θὰ ἴδωμεν ἐκτελούμενον τὸ σχέδιον νὰ φονεύσωμεν τὸν Τηλέμαχον· ἄς μὴ σκεφθῶμεν λοιπὸν ἄλλο εἰμὴ πῶς νὰ εὐθυμήσωμεν. »

Οὕτως ὁμιλήσεν ὁ Ἀμφίνομος, ἤρесе δὲ εἰς αὐτοὺς ἡ συμβουλὴ του. Εἰσελθόντες δὲ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεώς ἀπέθεσαν τοὺς ἐπενδύτας των ἐπὶ τῶν θρόνων καὶ

πῶν καθεδρῶν, ἔσφαζαν ἀλληλοδιαδόχως τὰ μεγάλα πρό-
βαρα, τὰς παχείας αἶγας, τοὺς εὐτραφεῖς χοίρους καὶ τὴν
ὠραίαν δάμαλιν, καὶ ψήσαντες διεμοίρασαν τὰ ἐντόσθια καὶ
συνεκέρασαν τὸν οἶνον ἐντὸς τῶν κρατήρων. Ἐπειτα ὁ Εὐ-
μαιος διένειμε τὰ ποτήρια, ὁ ἀρχιβουκόλος Φιλοίτιος τοῖς
προσέφερε τὸν ἄρτον ἐντὸς καλῶν κανίστρων, καὶ ὁ Μελάν-
θιος ἦτο οἰνοχόος. Τότε οἱ δαιτυμόνες ἤπλωσαν τὰς χεῖρας
καὶ ἔλαβον τὰ προκείμενα φαγητὰ, ὁ δὲ Τηλέμαχος περι-
στρέφων εἰς τὸν νοῦν του καλὰς σκέψεις ἐτοποθέτησε τὸν
Ὅδυσσέα ἐντὸς τῆς αἰθούσης, πλησίον τῆς λιθίνης φλιάς,
ἐπὶ καθέδρας ταπεινῆς, καὶ ἔθεσε πρὸ αὐτοῦ, ἐπὶ μικρᾷς
τραπέζης, μέρος ἐκ τῶν ἐντοσθίων· γεμίσας δὲ μὲ οἶνον χρυ-
σοῦν ποτήριον τῷ εἶπε.

α Λάβε θέσιν μεταξὺ τῶν πολεμιστῶν καὶ πῖε τὸν οἶνόν
μου, ἐγὼ δὲ θὰ ἀπομακρύνω ἀπὸ σοῦ τὰ κτυπήματα καὶ
τὰς ὕβρεις, διότι ἡ οἰκία αὕτη δὲν εἶναι κοινὸν μέρος, ἀλλ'
ἀνήκει εἰς τὸν Ὅδυσσέα, εἰς τὸν εὐγενῆ ἐκεῖνον βασιλέα ὁ-
στις ἐκτῆσατο αὐτὴν διὰ νὰ τὴν μεταβιβάσῃ εἰς ἐμέ. Σεῖς
δὲ, μνηστῆρες, κρατήσατε ἐντός σας τοὺς προσβλητικούς λό-
γους καὶ ἀναχαιτίσατε τοὺς βραχίονάς σας ἐὰν θέλετε νὰ
μὴ διεγερθῇ ἡ φιλονεικία καὶ ἡ ἔρις εἰς τὴν αἶθουσαν τοῦ
δείπνου.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ μνηστῆρες ἔδακον τὰ χεῖλη ἐκπλαγέν-
τες διὰ τὴν τολμηρότητα τῶν λόγων τούτων. Μεταξὺ δὲ
τούτων εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἀντίνοος.

α Φίλοι, ὁ Τηλέμαχος εἶναι ἐπιτακτικὸς, καὶ πρέπει νὰ
ὕπακούσωμεν εἰς αὐτόν. Τί λόγοι ἀπειλητικοί! Δὲν τὸ ἐπέ-
τρεψεν ὁ Ζεὺς, ἄλλως θὰ τὸν εἴχομεν κατασιγάσει ἐντὸς τοῦ
οἴκου τούτου μὲ ὅλην τὴν λιγυρὰν εὐγλωττίαν του. »

Ὁ Ἀντίνοος ἐσιώπησε, καὶ ὁ Τηλέμαχος περιεφρόνησε τοὺς
λόγους του. Ἐν τούτοις οἱ κήρυκες ἔφερον διὰ τῆς πόλεως
τὴν ἱερὰν ἐκατόμβην τῶν θεῶν, καὶ οἱ Ἕλληνες συνηθροί-
ζοντο ὑπὸ τὸ σκιερὸν δάσος τὸ ἀφιερωμένον εἰς τὸν Φοῖβον
Ἀπόλλωνα.

Ἄλλ' οἱ μνηστῆρες εἶχον ψῆσει τὰ ἀνώτερα κρέατα τῶν θυμάτων, καὶ ἀποσύραντες αὐτὰ τοῦ πυρὸς τὰ διένειμον καὶ ἤρχισαν τὸ μεγαλοπρεπὲς συμπόσιον· οἱ δὲ ὑπηρέται ἐδοσαν εἰς τὸν Ὀδυσσεά ἴσην μερίδα μὲ ἐκείνας αἵτινες ἔλαχον εἰς τοὺς ἄλλους δαιτυμόνας, διότι οὕτω διέταξεν ὁ Τηλέμαχος.

Ἐν τούτοις ἡ Ἀθηναῖα οὐδόλως ἄφινε τοὺς μνηστῆρας νὰ παύσωσι τὰς ἐγγικτικὰς ὕβρεις των, ἀλλ' ἤθελε νὰ εἰσδύσῃ ἔτι μᾶλλον βαθέως ἢ ὀδύνη εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὑπῆρχέ τις μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐπιρρέπης πρὸς τὴν ἀδικίαν, καλούμενος Κτήσιππος καὶ καταγόμενος ἐκ τῆς Σάμης. Ὑπερηφανευόμενος διὰ τὰ ἄπειρα πλούτη του, ἐζήτει τὴν σύζυγον τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος Ὀδυσσεώς, καὶ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἀπέτεινε τοὺς λόγους τούτους πρὸς τοὺς θρασεῖς δαιτυμόνας.

« ὦ γενναῖοι μνηστῆρες, ἀκούσατέ με προσεκτικῶς. Ὁ ξένος οὗτος ἔχει ἤδη ἴσον μερίδιον μὲ τὰ ἰδικά μας, ὅπως τὸ ἀπαιτεῖ ἡ ἰσότης, διότι θὰ ἦτο σκληρὸν νὰ περιφρονῇ τις τοὺς ξένους τοῦ Τηλεμάχου οἵτινες ἔρχονται εἰς τὸν οἶκόν του ὡς ἰκέται. Θέλω ὅμως νὰ δώσω καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὸν φιλοξενίας δῶρον, ὅπως καὶ αὐτὸς φιλοδωρήσῃ τὸν ὑπηρέτην τοῦ λουτροῦ ἢ οἶονδῆποτε ἄλλον ἐκ τῶν ὑπηρετῶν τῶν εὐρισκομένων ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θείου Ὀδυσσεώς. »

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβεν ἐκ τοῦ ὠραίου κανίστρου πόδα βοῶς καὶ ἐσπενδόνισεν αὐτὸν διὰ τῆς ἰσχυρᾶς χειρὸς του· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπέφυγε τὸ κτύπημα κλίνας τὴν κεφαλὴν καὶ ἐνδομύχως ἐγέλασε σαρδώνιον γέλωτα. Τὸ ὅστουν ἐκτύπησε κατὰ τοῦ τοίχου, καὶ ὁ Τηλέμαχος ἐπέπληξε τὸν Κτήσιππον διὰ τῶν ἐξῆς λόγων.

« Κτήσιππε, τοῦτο ἦτο διὰ σὲ καλλίτερον, ὅτι δὲν ἐκτύπησες τὸν ξένον καὶ αὐτὸς ἀπέφυγε τὸ κτύπημα, διότι ἀμέσως θὰ ἐκτύπων τὸ στῆθός σου διὰ τοῦ αἰχμηροῦ δόρατός μου, καὶ ἀντὶ τοῦ ὕμεναίου σου ὁ πατήρ σου θὰ ἐτέλει τὴν κηδείαν σου. Κανεῖς ἄς μὴ τολμήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν μου νὰ δεικνύῃ τὴν αὐθάδη ψυχὴν του· τίποτε πλέον δὲν μὲ δια-

φεύγει, μήτε τὸ καλὸν μήτε τὸ κακὸν, καὶ πρότερον ἤμην παιδίον· ἐν τούτοις ἀναγκάζομαι νὰ σᾶς βλέπω σφάζοντας τὰ ποίμνιά μου, ἐξαντλοῦντας τὸ ἄλευρόν μου καὶ πίνοντας τὸν οἶνόν μου, διότι εἶναι δύσκολον εἰς ἓνα μόνον ἄνθρωπον νὰ διώξῃ τόσους πολλούς. Ἄλλ' ὅμως παύσατε νὰ μὲ κακοποιῆτε καὶ νὰ φέρεσθε ὡς ἐχθροί. Ἐὰν ἤδη ἀνυπομονῆτε νὰ μὲ θυσιάσετε, προτιμῶ νὰ ἀπολεσθῶ καὶ τοῦτο εἶναι συμφερότερον δι' ἐμὲ παρὰ νὰ βλέπω τὰς βιαιοπραγίας σας, τοὺς ξένους μου τυπτομένους καὶ τὰς δούλας μου ἀτιμαζομένας εἰς τὸν ὠραῖον οἶκόν μου.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἐσιώπησαν· τέλος δὲ εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Δαμάστορος Ἀγέλαος.

«ὦ φίλοι, κανεὶς ἄς μὴ ἀποκριθῇ μετ' ὀργῆς καὶ ἄς μὴ εἴπῃ λόγον σκληρὸν πρὸς ἐκεῖνον ὅστις ὠμίλησε συμφώνως μὲ τὸ δίκαιον, φυλαχθῆτε πρὸ πάντων νὰ μὴ κακομεταχειρισθῆτε τὸν ξένον ἢ τινὰ ἄλλον ἐκ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ οἴκου τούτου. Ἐγὼ θὰ ὁμιλήσω ἡπίως πρὸς τὸν Τηλέμαχον καὶ πρὸς τὴν μητέρα του, καὶ εἴθε νὰ φανῶ εὐάρεστος εἰς τὴν καρδίαν των. Ἐφόσον ὑπῆρχεν ἀκόμη ἐλπίς εἰς τὰς ψυχὰς περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ συνετοῦ Ὀδυσσέως, οὐδόλως ἦτο μεμπτέα ἡ διαμονὴ καὶ ἡ διατριβὴ τῶν μνηστήρων ἐν τῷ οἴκῳ του, ἐπειδὴ τοῦτο ἦτο τὸ καλλίτερον ἐὰν ἐπρόκητο νὰ ἐπιστρέψῃ· τῶρα ὅμως εἶναι φανερόν ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον εἰς τὴν πατρίδα του. Ὑπαγε λοιπὸν νὰ εὕρῃς τὴν μητέρα σου καὶ εἰπὲ αὐτῇ ὀριστικῶς νὰ ὑπανδρευθῇ ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν εἶσθαι ὁ ἄριστος τῶν μνηστήρων καὶ ἤθελε προσφέρει πλεῖντερα δῶρα. Τότε σὺ μὲν θὰ ἀπολαύῃς μετὰ χαρᾶς τὴν πατρικὴν σου περιουσίαν, καὶ ἐνῷ ἐκείνη θὰ ἐπιμελῆται ξένον οἶκον, σὺ θὰ τρώγῃς καὶ θὰ πίνῃς εἰς τὸν οἶκόν σου.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«ὦ Ἀγέλαε, μὰ τὸν Δία καὶ τὰς ταλαιπωρίας τοῦ πατρός μου ὅστις ἢ ἀπέθανεν ἢ πλανᾶται εἰς μακρυνούς λαούς, δὲν ἀναβάλλω ἐγὼ τὸν γάμον τῆς μητρός μου, ἀλλ' ἐξ ἑναν-

τίας τὴν προτρέπω νὰ ὑπανδρευθῇ ἐκεῖνον τὸν ὅποιον ἤθελεν ἐκλέξει καὶ ὅστις ἤθελε τῇ προσφέρῃ τὰ περισσότερα δῶρα. Αἰσχύνομαι ὅμως νὰ τὴν ἀναγκάσω δι' ἐπιτακτικῶν λόγων νὰ ἐξέλθῃ παρὰ τὴν θέλησίν της ἐκ τοῦ οἴκου τούτου· νὰ μὴ τὸ δώσωσιν οἱ θεοί!»

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Τηλέμαχος. Ἐν τούτοις ἡ Ἀθηνᾶ ἐτάραξε τὸ πνεῦμα τῶν μνηστέρων καὶ παρώτρυνεν αὐτοὺς εἰς ἄσβεστον γέλωτα. Ἦδη δὲ ἐγέλων βεβιασμένον γέλωτα, ἔτρωγον τὰ αἱμάσσοντα κρέατα, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τῶν ἐπληροῦντο δακρύων καὶ ἡ ψυχὴ τῶν προησθάνετο δυστυχήματα. Τότε ὁ θεὸς Θεοκλύμενος εἶπε πρὸς αὐτοὺς.

«Αἰθλιοὶ! τί κακὸν πάσχετε; ποῖα σκότῃ περικαλύπτουσιν ὑμᾶς ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν; αἱ παρειαὶ σας εἶναι ὑγραὶ ἐκ τῶν δακρύων, οἱ τοῖχοι καὶ αἱ στῆλαι αὐταὶ ἐρραντίσθησαν ὑπὸ αἵματος, αἱ αὐλαὶ καὶ τὰ πρόθυρα ἐπληρώθησαν φαντασμάτων συρομένων εἰς τὰ σκότῃ τοῦ Ἐρέβους, ὁ δὲ ἥλιος εἰς τὸν οὐρανὸν ἐξηφανίσθη καὶ φρικώδης νύξ διέχυθη.»

Ὁ Θεοκλύμενος ἐσιώπησεν, εἰς τοὺς λόγους δὲ τούτους οἱ δαιτυμόνες ἐξεκαρδίσθησαν γελῶντες. Τέλος ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχος εἶπε πρὸς αὐτοὺς.

«Παραφρονεῖ ὁ ἐσχάτως ἐξ ἄλλου τόπου ἐλθὼν ἐνταῦθα ξένος. Νέοι ὑπηρεταί, σπεύσατε νὰ τὸν ἐκβάλετε ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦτον. Ἄς ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀγορὰν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὅστις ἐκλαμβάνει ὥς νύκτα τὴν λαμπρὰν ἡμέραν.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ἡ θεὸς Θεοκλύμενος.

«Εὐρύμαχε, δὲν σὲ εἶπον νὰ μοὶ δώσης ὁδηγούς· οἱ ὀφθαλμοί μου, τὰ ὦτά μου, οἱ πόδες μου, τὸ ἀκλόνητον πνεῦμα τὸ ὅποιον περικλείει τὸ στῆθός μου θὰ μὲ ὁδηγήσωσι· θὰ ἐξέλθω τῆς αἰθούσης ταύτης ὅπου βλέπω τὸν θάνατον κρεμᾶμενον ἐπὶ τῶν κεφαλῶν σας· θὰ τὸν ὑποστῇτε χωρὶς νὰ δυνηθῇτε νὰ τὸν ἀποφύγετε ἢ νὰ μακρυνθῇτε, ὦ μνηστῆρες! ὦ ὑβρισταὶ ἄνθρωποι! οὔτινες ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ Ὀδυσσεῶς δὲν παύετε νὰ μελετᾶτε ἀδίκους πράξεις.»

Εἰπὼν ταῦτα διήλθε τὸ κατώφλιον τοῦ λαμπροῦ μεγάρου καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν Πείραιον ὅστις ἐξ ἀρχῆς τὸν εἶχεν ὑποδεχθῆ μετ' εὐχαριστήσεως. Τότε οἱ μνηστῆρες ἐκύτταξαν ἀλλήλους, ἠρέθισαν τὸν Τηλέμαχον σκώπτοντες αὐτὸν διὰ τοὺς ξένους του, καὶ τῷ ἔλεγον.

α Τηλέμαχε, οὐδεὶς ἄλλος εἶναι σοῦ δυστυχέστερος ὥς πρὸς τοὺς ξένους. Σοὶ μένει ὁ πεινῶν αὐτὸς ἀλήτης, ὁ στερούμενος ἄρτου καὶ οἴνου, ὁ ἀνίκανος, ὁ ἄνευ νοδῶν, τὸ ἀνωφελὲς τοῦτο βάρος τῆς γῆς. Ὁ ἄλλος μετεβίβασεν ἀλλαχοῦ τοὺς οἰωνοὺς του. Πείσθητι εἰς ἡμᾶς, τὸ καλλίτερον ὅπερ ἔχομεν νὰ πράξωμεν εἶναι νὰ τοὺς ρίψωμεν καὶ τοὺς δύο εἰς πλοῖον καὶ νὰ τοὺς πέμψωμεν εἰς τοὺς Σικελοὺς ὅπου θὰ τοὺς πωλήσῃς ἀκριβά.»

Οὕτως ὠμίλουν οἱ μνηστῆρες, ὁ δὲ Τηλέμαχος περιεφρόνει τοὺς λόγους των καὶ παρετῆρει τὸν πατέρα του σιωπῶν καὶ ἀνυπομονῶν νὰ τὸν ἴδῃ ἐπιτιθέμενον κατὰ τῶν αὐθαδῶν ἐκείνων ἀνδρῶν.

Ἐν τούτοις ἡ Πηνελόπη, καθημένη ἀπέναντι ἐπὶ καθέδρας μεγαλοπρεποῦς, ἤκουσε τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἀντήλλασσον μεταξὺ των οἱ δαιτυμόνες, διότι γελῶντες παρ-εσκεύασαν γεῦμα εὐάρεστον καὶ ἄφθονον καὶ ἐθυσίασαν πολλὰ θύματα. Ἄλλ' οὐδὲν δεῖπνον θὰ ἦτο μᾶλλον δυσάρεστον ἐκείνου τὸ ὅποῖον μία θεὰ καὶ εἰς τρομερὸς ἥρως ἔμελλον μετ' ὀλίγον νὰ τοῖς παραθέσωσιν, ἐπειδὴ πρῶτοι αὐτοὶ ἐμηχανεύθησαν κακὰς πράξεις.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Φ΄

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ ἐνέπνευσεν εἰς τὴν συνετὴν θυγατέρα τοῦ Ἰκάρου νὰ φέρῃ πρὸς

τοὺς νέους Ἑλληνας, εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δείπνου, τὸ τόξον καὶ τοὺς λαμπροὺς πελέκεις τοῦ Ὀδυσσέως· τὸ ἀγώνισμα δὲ τοῦτο ἐμελλε νὰ ᾖναι προάγγελος τῆς μνηστηροφονίας. Ἡ Πηνελόπη, κρατοῦσα διὰ τῆς ἰσχυρᾶς χειρός της τὴν ὠραίαν χαλκίνην κλεῖδα τὴν ἔχουσαν ἐλεφαντίνην λαβὴν, ἀνέβη μὲ τὰς γυναῖκάς της διὰ τῆς μεγάλης κλίμακος τοῦ μεγάρου εἰς τὰ ἀνώτερα δώματα ὅπου ἦσαν κεκλεισμένοι οἱ θησαυροὶ τοῦ βασιλέως, ὁ χαλκὸς, ὁ χρυσὸς καὶ ὁ δυσκόλως κατεργαζόμενος σίδερος. Ἐκεῖ ἔκειντο τὸ εὐκαμπτον τόξον, ἡ φαρέτρα καὶ τὰ σκληρὰ βέλη μὲ τὰ ὅποια αὕτη ἦτο πλήρης. Ὁ υἱὸς τοῦ Εὐρύτου Ἴφιτος, ὅμοιος μὲ τοὺς ἀθανάτους, ἐδώρησε ταῦτά ἄλλοτε εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου κατὰ τύχην εἰς τὴν Λακωνίαν. Εἶχον δὲ συναντηθῆ ἐν Μεσσήνῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐνδόξου Ὀρσιλόχου. Ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε μεταβῆ ἐκεῖ διὰ νὰ ζητήσῃ χρέος ὀφειλόμενον παρ' ὅλου τοῦ δήμου, διότι οἱ Μεσσήνιοι, ἐλθόντες μὲ ἰσχυρὰ πλοῖα, ἤρπασαν ἐκ τῆς Ἰθάκης τριακόσια πρόβατα καὶ τοὺς βοσκούς των. Τούτου ἔνεκα ὁ Ὀδυσσεὺς, παῖς ἔτι ὢν, ἐπέμφθη παρὰ τοῦ πατρός του καὶ τῶν ἄλλων γερόντων καὶ ἔκαμε τὸ μακρὸν ἐκεῖνο ταξειδίον. Συγχρόνως δὲ εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν Μεσσήνην ὁ Ἴφιτος ζητῶν δώδεκα θηλείας ἵππους καὶ ἄλλας τόσας καρτερικὰς ἡμιόνους τὰς ὁποίας εἶχεν ἀπολέσει καὶ ἔνεκα τῶν ὁποίων ἐφρονεύθη κατόπιν, διότι παρουσιάσθη εἰς τὸν μέγала κατορθώματα κατορθώσαντα υἱὸν τοῦ Διὸς Ἡρακλέα ὅστις καὶ τοι ξένον του τὸν ἐφόνευσεν ὁ ἄθλιος μῆτε τὴν ἐκδίκησιν τῶν θεῶν φοβηθεὶς, μῆτε σεβασθεὶς τὴν τράπεζαν ὅπου ὁ ἀτυχὴς ἐκεῖνος ἐκάθητο. Τὸν ἐθυσίασε δὲ καὶ ἐκράτησεν εἰς τὸν οἶκόν του τοὺς εὐρώστους ἐκείνους ἵππους.

Τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους ἀναζητῶν ὁ Ἴφιτος συνηντήθη μετὰ τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τῷ ἐδώρησε τὸ τόξον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὰς ἔφερεν ὁ μεγαλόσωμος ἥρως Εὐρυτος καὶ τὸ ὁποῖον ἄφησεν εἰς τὸν υἱὸν του ὅταν ἐξέπνευσεν εἰς τὰ λαμπρά του ἀνάκτορα. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τῷ ἐδώρησε

κοπτερόν ξίφος καὶ ἰσχυρόν ἀκόντιον. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς μεταξύ των στενῆς φιλίας ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἐγνώρισεν ὁ εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ ἄλλου, διότι πρότερον ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς ἐφόνευσε τὸν θεῖον Ἴφιτον. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔφερεν εἰς τὴν νῆσόν του τὸ τόξον τοῦτο, ἐνθῦμιον πολυαγαπήτου ξένου, ἀλλὰ δὲν τὸ παρελάμβανεν εἰς τοὺς πολέμους καὶ ἔμενεν εἰς τὸν οἶκόν του.

Ὅταν ἡ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν ἔφθασεν εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον καὶ πρὸ τῆς δρυϊνῆς φλιάς τὴν ὁποίαν ἄλλοτε εἶχε κατασκευάσει ἐπιτήδειος τεχνίτης, ἐξισώσας αὐτὴν διὰ τῆς στάθμης, κοσμήσας αὐτὴν διὰ παραστάδων καὶ κλείσας διὰ λαμπρῶν θυρῶν, ἔσπευσε νὰ λύσῃ τὸ λωρίον ἀπὸ τοῦ κρίκου, νὰ εἰσαγάγῃ τὴν κλεῖδα καὶ νὰ σύρῃ τοὺς μοχλοὺς. Ὅπως μυκᾶται ταῦρος βόσκων τὸ χόρτον λειμῶνος, οὕτως ἀντήχησάν αἱ ὥραιαι θύραι πλήττόμεναι ὑπὸ τῆς κλειδὸς καὶ ἀνεψώχθησαν ἀμέσως.

Ἡ βασίλισσα ἀποῦ ἀνέβη ἐπὶ ὑψηλῆς σανίδος ὅπου ἦσαν τακτοποιημένα τὰ κιβώτια τὰ ὅποια περιεῖχον τὰ εὐώδη ἐνδύματα, ἤπλωσε τὰς χεῖρας καὶ ἔλαβε τὸ τόξον ἐκ τοῦ καρφίου ὅπου ἐκρέματο μετὰ τῆς λαμπρᾶς τοξοθήκης. Ἐκάθησεν εἰς τὸ ἴδιον ἐκεῖνο μέρος, ἔθεσε τὸ τόξον ἐπὶ τῶν γονάτων της καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς. Ἀποῦ δὲ ἐκορέσθη ὑπὸ πένθους καὶ δακρύων, κατέβη εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν ἐν μέσῳ τῶν ἐνδόξων μνηστήρων, κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖράς της τὸ εὐκαμπτον τόξον, τὴν φαρέτραν καὶ τὰ σκληρὰ βέλη μετὰ τὰ ὅποια αὕτη ἦτο πλήρης. Ἡκολούθουν δὲ αὐτὴν αἱ ὑπηρέτριαι φέρουσαι δοχεῖον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον πολλὰ χάλκινα καὶ σιδηρὰ βέλη τὰ ὅποια μετεχειρίζετο ὁ Ὀδυσσεὺς ὅταν ἡγωνίζετο. Ὅταν δὲ ἡ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν ἔφθασε πλησίον τῶν μνηστήρων, ἐστάθη πρὸ τοῦ κατωφλίου ἐκατέρωθεν ἔχουσα δύο σεμνὰς ἀκολούθους. Καταβιάσασα δὲ λαμπρὸν πέπλον ἐπὶ τοῦ προσώπου της, καὶ ἀποτεينوμένη πρὸς τοὺς δαιτυμόνας εἶπε.

«Γενναῖοι μνηστῆρες, ἀκούσατέ με προσεκτικῶς. Στεῖς δὲν

παύετε διὰ τῶν συμποσίων σας καταστρέφοντες τὴν οἰκίαν πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος ἥρωος, μὴ ἔχοντες ἄλλην πρόφασιν εἰμὴ νὰ μὲ λάβετε ὡς σύζυγον. Ἀλλ' ἔλθετε, ὦ μνηστῆρες, πειραθῆτε τὸ ἀγώνισμα τοῦτο· ἰδοὺ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας τὸ μέγα τόξον τοῦ θείου Ὀδυσσεώς. Ὅστις ἐξ ὑμῶν ἤθελε τανύσει εὐκολώτερον τὴν νευρὰν ταύτην διὰ τῶν χειρῶν του καὶ διαπεράσει τὸ βέλος ἀνὰ μέσον τῶν δώδεκα πελέκεων, τοῦτον ἐγὼ θὰ συζευχθῶ, ἀφοῦ ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τὴν συζυγικὴν ταύτην οἰκίαν ὅπου τὰ πάντα εἶναι ἄφθονα καὶ τὴν ὁποῖαν θὰ ἐνθυμοῦμαι εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὄνειρά μου.»

Ταῦτα εἰπούσα διέταξε τὸν Εὐμαῖον νὰ δώσῃ εἰς τοὺς μνηστῆρας τὸ τόξον καὶ τὸν λαμπρὸν σίδηρον, ὁ δὲ βοσκὸς, δακρύων, ἔλαβε τὰ ὄπλα τοῦ κυρίου του καὶ τὰ ἀπέθεσε πρὸ τῶν δαιτυμόνων. Καὶ ὁ Φιλοίτιος ἐπίσης, ἰδὼν τὸ τόξον τοῦ βασιλέως, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του. Τότε ὁ Ἀντίνοος τοὺς ἐπέπληξε καὶ εἶπε.

«Μωροὶ ἀγροῖκοι! τί κλαίετε, ἀνόητοι, παροτρύνοντες καὶ τὴν ψυχὴν τῆς δεσποίνης σας ἥτις ὑποφέρει σκληρὰς ὀδύνας ἀφύτου ἀπώλεσε τὸν ἀγαπητόν της σύζυγον. Καθήσατε σιωπῶντες καὶ φάγετε, εἰδεμὴ ἐξέλθετε καὶ ὑπάγετε νὰ κλαύσετε ἔξω τῆς οἰκίας ταύτης ἀφίνοντες ἐδῶ τὰ ὄπλα ταῦτα. Εἶναι ἐπίπονος δοκιμασία διὰ τοὺς μνηστῆρας, ἐπειδὴ νομίζω ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ τανύσωσιν εὐκόλως τὸ τόξον τοῦτο. Κανεῖς δὲν ὑπάρχει ἐδῶ πολεμιστὴς ἰσχυρὸς ὡς ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς. Τὸν εἶδον ἐγὼ ὁ ἴδιος καὶ δὲν τὸν ἐλυσμόνησα ποσῶς, μολονότι ἤμην ἀκόμῃ παιδίον.»

Τοιαῦτα εἶπεν, ἐν τῇ ψυχῇ του ὅμως ἠλπίζεω ὅτι ἤθελε τανύσει τὸ τόξον καὶ διαπεράσει τὸν σίδηρον. Ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζεν ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἔμελλε νὰ γευθῇ τὸ πικρὸν βέλος τὸ ὁποῖον θὰ ἔρριπτεν ὁ ἀμώμητος Ὀδυσσεύς τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ὕβρισε ἐντὸς τοῦ οἴκου του παροτρύνων κατ' αὐτοῦ καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους. Τότε ὁ Τηλέμαχος εἶπε πρὸς αὐτούς.

«Ω θεοὶ! βεβαίως μὲ ἐστέρησε τοῦ λογικοῦ μου ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεὺς, διότι ἡ μὲν ἀγαπητὴ μήτηρ μου, ἡ τόσον φρόνιμος μήτηρ μου, ἀναγγέλλει ὅτι θὰ ἀκολουθήσῃ ἄλλον σύζυγον καὶ θὰ ἀπομακρυνθῇ τοῦ οἴκου τούτου, ἐγὼ δὲ δὲν εἰμὸρῶ νὰ κρατήσω τὸν γέλωτα καὶ τέρπομαι ἐν τῇ ἀφροσύνῃ μου. Ἀλλὰ δεῦτε, ὦ μνηστῆρες, ἀφοῦ πρόκειται περὶ τοιοῦτου βραβείου. Εἶναι δυνατόν νὰ εὑρετε εἰς τὴν Ἀχαΐαν, εἰς τὴν ἱερὰν Πύλον, εἰς τὴν Ἀργολίδα, εἰς τὰς Μυκήνας ἢ εἰς αὐτὴν τὴν Ἰθάκην ἢ καὶ εἰς τὴν μελανὴν Ἡπειρον γυναῖκα ὁμοίαν μὲ τὴν μητέρα μου; Ἀλλὰ τίς ἡ ἀνάγκη νὰ τὴν ἐγκωμιάζω; ἡξεύρετε τοῦτο ὑμεῖς οἱ ἴδιοι. Παύσατε λοιπὸν τὰς ἀναβολὰς καὶ τὰς προφάσεις, μὴ ἀναβάλλετε νὰ τανύσετε τὸ τόξον τοῦτο, καὶ ἅς ἴδωμεν τίς ἔσεται ὁ νικητής· καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ δοκιμάσω τὰς δυνάμεις μου. Ἐὰν κατορθώσω νὰ τανύσω τὸ τόξον καὶ νὰ διαπεράσω τὸ βέλος διὰ μέσου τῶν πελέκεων, ἡ σεβαστὴ μήτηρ ἀνθρώπου κατατεθλιμμένου δὲν θὰ ἀφήσῃ τὸν οἶκον τοῦτον διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ ἄλλον σύζυγον, καὶ δὲν θὰ μὲ ἐγκαταλείψῃ βλέπουσα ὅτι εἶμαι ἱκανὸς νὰ κερδίζω τὰ καλὰ ἀριστεῖα τοῦ πατρός μου.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Τηλέμαχος ἠγέρθη καὶ ἔρριπεν ἀπὸ τῶν ὤμων τὸ κοπτερόν ξίφος καὶ τὸν πορφυροῦν ἐπενδύτην. Καὶ πρῶτον μὲν ἔστησε τοὺς πελέκεις καὶ ὥρυξε δι' ὅλους τὰς φρον εὐθεῖαν, ἔπειτα δὲ περιεσώρευσεν τριγύρω χῶμα. Ἡ ἐπιτηδειότης τοῦ ἐνέβαλεν εἰς ἔκστασιν ὅλους τοὺς δαιτυμόνας, διότι ἔπραττεν ἐργασίαν τὴν ὁποῖαν οὐδέποτε εἶδεν. Ἐστάθη ἀκολούθως ἐπὶ τοῦ κατωφλίου καὶ ἐδοκίμασε τὸ τόξον. Τρεῖς τὸ ἐκλόνισε πλήρης προθυμίας, ἀλλὰ τρεῖς αἱ δυνάμεις τοῦ τὸν ἐγκατέλιπον. Ἐν τούτοις ἤλπιζεν ἀκόμη ὅτι ἤθελε τανύσει τὴν νευρὰν καὶ διαπεράσει τὸ βέλος διὰ μέσου τοῦ σιδήρου, καὶ βεβαίως τετάρτη ἀπόπειρα ἤθελεν ἐπιτύχει, ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς τῷ ἔκαμε νεῦμα νὰ παύσῃ δοκιμάζων μὲ ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποῖαν εἶχεν. Ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐν τούτοις εἶπε.

«Φεῦ! ἢ θὰ ἦμαι καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀνίσχυρος, ἢ εἶμαι τῶρα πολὺ νέος καὶ δὲν ἔχω ἀκόμη πεποίησιν εἰς τὰς χεῖράς μου διὰ νὰ ἀποκρούσω ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν ἐπιτεθῆ κατ' ἐμοῦ πρῶτος. Ἀλλ' ἐμπρὸς, δοκιμάσατε τὸ τόξον καὶ ὑμεῖς οἵτινες μὲ ὑπερβαίνετε κατὰ τὴν δύναμιν, καὶ ἅς τελειώσωμεν τὸ ἀγώνισμα.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐστήριξε τὸ τόξον εἰς τὰ φύλλα τῆς θύρας ἀναστρέψας τὴν ἄκραν αὐτοῦ κάτω, πλησίον δὲ αὐτοῦ ἔθεσε τὸ ταχὺ βέλος τὸ ὁποῖον ἐκράτει ὁ λαμπρὸς κρίκος. Τέλος ἐπέστρεψε καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀπὸ τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐγερθῆ. Τότε δὲ ὁ Ἀντίνοος ὠμίλησε πρὸς τὴν ὁμήγουριν.

«Φίλοι, ἐγερθῆτε κατὰ σειρὰν ἀρχίζοντες ἐκ δεξιῶν, μετὰ τὸν οἶνοχόον.»

Ταῦτα εἰπεν, ἤρесе δὲ ἡ συμβουλή του. Ὁ υἱὸς τοῦ Οἴνοπος Δειώδης ἠγέρθη πρῶτος· ἦτο ὁ μάντις των καὶ ἐκάθητο πάντοτε πλησιέστατα τοῦ λαμπροῦ κρατῆρος. Αὐτὸς μόνος ἀπεστρέφετο τὴν ἀδικίαν καὶ δὲν ἔπαυεν ἐπιπλήττων τοὺς συντρόφους του. Πρῶτος λοιπὸν αὐτὸς ἔλαβε τὸ τόξον καὶ τὸ ταχὺ βέλος. Σταθεὶς ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ἐδοκίμασε τὸ τόξον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τανύσῃ αὐτό· διότι πρότερον ἀπέκαμον αἱ μὴ ἡσκημέναι καὶ ἀπαλαὶ χεῖρές του. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μνηστῆρας.

«Φίλοι, παραιτοῦμαι νὰ τανύσω τὸ τόξον τοῦτο, καὶ ἅς λάβῃ αὐτὸ ἕτερος, ἐπειδὴ πολλῶν ἀνδρείων ἀνδρῶν θὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ζωὴν· εἶναι δὲ προτιμότερον νὰ ἀποθάνωμεν παρὰ νὰ ζήσωμεν ἀποτυγχάνοντες τοῦ σκοποῦ ὅστις μᾶς συνήθροισεν εἰς τὸν οἶκον τοῦτον ὅπου τρεφόμεθα καθ' ἡμέραν μὲ ἐλπίδας. Πολλοὶ εὐρίσκονται ἐνταῦθα οἵτινες ἐλπίζουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ των, ἀλλ' ὅταν δοκιμάσωσι τὸ τόξον καὶ ἴδωσιν, ἅς ἀναζητήσωσι τότε ἄλλην τινὰ Ἑλληνίδα εὐπεπλον, προσφέροντες αὐτῇ δῶρα. Ἀκολούθως δὲ ἡ Πηνελόπη ἅς νυμφευθῇ ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε τῇ δώσει περισσότερα καὶ τὸν ὁποῖον ἡ τύχη ἤθελε τῇ προορίσει.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐστήριξε τὸ τόξον εἰς τὰ φύλλα τῆς θύρας ἀναστρέψας τὴν ἄκραν αὐτοῦ εἰς τὰ κάτω, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἔθηκε τὸ ταχὺ βέλος τὸ ὁποῖον ἐκρατεῖτο ἐκ τοῦ λαμποῦ κρίκου. Τέλος ἐπέστρεψε καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀπὸ τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐγερθῆ. Τότε ὁ Ἀντίνοος τὸν ἐπέπληξεν εἰπὼν τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Λειώδη, τί τρομερὸς λόγος διέφυγε τὰ χεῖλη σου καὶ τίς δὲν θὰ ὠργίζετο ἀκούων αὐτόν; Πῶς! τὸ ὄπλον τοῦτο μέλλει νὰ στερήσῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ζωὴν πολλῶν ἀνδρῶν ἀνδρῶν, διότι σὺ δὲν ἠδυνήθης νὰ τὸ τανύσῃς; Ἡ σεβαστὴ σου μήτηρ δὲν σὲ ἐγέννησε διὰ νὰ καταστῇς ἐπιτήδειος τοξότης, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἄλλοι ἔνδοξοι μνηστῆρες θὰ φανῶσιν εὐτυχέστεροι σοῦ.»

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Ἀντίνοος, ἔπειτα στραφεὶς πρὸς τὸν Μελάνθιον προσέθηκε.

«Φίλε, ἄναψον εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην μέγα πῦρ καὶ πλησίον εὐρύχωρον καθέδραν κεκαλυμμένην διὰ δερμάτων· φέρε ἔπειτα τὸν μέγαν στεάτινον δίσκον ὅστις εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ οἴκου ὅπως οἱ νέοι μνηστῆρες θερμαίνοντες αὐτὸν καὶ ἐπιχρίοντες τὸ τόξον προσπαθήσωμεν νὰ τὸ τανύσωμεν καὶ τελειώσωμεν τὸ ἀγώνισμα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Μελάνθιος ἤναψεν εὐθὺς ζωηρὸν πῦρ καὶ ἔσυρε πλησίον αὐτοῦ καθέδραν κεκαλυμμένην ὑπὸ δερμάτων, ἔπειτα δὲ ἔφερε τὸν μέγαν στεάτινον δίσκον ὅστις ὑπῆρχεν εἰς τὸν οἶκον. Τότε οἱ μνηστῆρες θερμαίνοντες αὐτὸν ἐπειρῶντο· ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ τανύσωσι τὸ τόξον, πολὺ δὲ ὑπελείπετο ἡ ἰσχὺς των. Ἦδη δὲν ἔμενον πλέον εἰμὴ ὁ Ἀντίνοος καὶ ὁ Εὐρύμαχος, ἀρχηγοὶ τῶν μνηστήρων, καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ὑπέρτεροι κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐπιδειξιότητα.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ βουκόλος καὶ ὁ χοιροβοσκὸς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεὺς ἐξῆλθον ὁμοῦ τῆς οἰκίας, ἐξῆλθε δὲ κατόπιν των καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. Ὅταν δὲ ἐφθασαν ἐκτὸς τῆς

αὐλῆς καὶ τῶν θυρῶν ὤμιλῃσε πρὸς αὐτοὺς καὶ τοῖς εἶπε τοὺς πειστικοὺς τούτους λόγους.

« Φιλοΐτιε, Εὐμαιε, πρέπει νὰ ὀμιλήσω, ἢ εἶναι προτιμότερον νὰ σιωπήσω ; Ἡ ψυχὴ μου μὲ διατάττει νὰ μὴ σᾶς χρύψω τίποτε. Εἴσθε ἄρᾳ γε ἔτοιμοι νὰ βοηθήσετε τὸν Ὀδυσσεά ἐὰν ἐπέστρεφεν αἴφνης, ἢ ἐὰν τὸν ἐπανάφερε θεός τις ; Τοὺς μνηστῆρας ἠθέλετε βοηθήσει μᾶλλον ἢ τὸν κύριόν σας ; Ὀμιλήσατε, εἰπέτε τί σᾶς διατάττει ἡ καρδιά σας. »

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ Φιλοΐτιος.

« Ζεῦ πάτερ ! εἴθε νὰ ἐξετέλεις τὴν εὐχὴν ἡμῶν ταύτην. Εἴθε νὰ ἤρχετο ὁ ἥρως οὗτος, εἴθε νὰ τὸν ἐπανάφερε θεός τις· τότε θὰ ἐγνώριζες, ὦ ξένε, τὴν ἀξίαν τῆς δυνάμεώς μου καὶ τῶν βραχιόνων μου. »

Τὰ αὐτὰ νύχῃθη καὶ ὁ Εὐμαιος εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς, νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἀφοῦ δὲ τοιούτοτρόπως ὁ βασιλεὺς ἐγνώρισε τὴν εἰλικρίνειαν τῆς ψυχῆς των, ἀπέτεινε πάλιν τὸν λόγον πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν.

« Ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον περιμένετε· ἀφοῦ ὑπέφερα πολλὰ δεινὰ, ἔφθασα τέλος εἰς τὴν πατρίδα μου κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος, ἀναγνωρίζω δὲ ὅτι ἐξ ὅλων τῶν ὑπηρετῶν μου ὑμεῖς μόνοι ἐπεθυμῆτε νὰ μὲ ἰδῆτε. Σᾶς μόνον ἤκουσα εὐχομένους ὑπὲρ τῆς ἐπιστροφῆς μου. Θὰ σᾶς εἶπω λοιπὸν μετὰ πάσης ἀληθείας ὅσα μέλλουσι νὰ ἐκτελεσθῶσιν. Ἐὰν ὑπὸ τὰ κτυπήματά μου θεός τις δαμάσῃ τοὺς περιφανεῖς μνηστῆρας, θὰ σᾶς δώσω ἀγνὰς συζύγους, πλούτη καὶ οἴκους τοὺς ὁποίους θὰ οἰκοδομήσω πλησίον τοῦ ἰδικοῦ μου, θὰ ἦσθε δὲ διὰ τὸν Τηλέμαχον σύντροφοι καὶ ἀδελφοί. Ἄλλ' ἔλθετε νὰ σᾶς δεῖξω καὶ ἄλλο σημεῖον ἀρίδῃλον διὰ νὰ μὲ ἀναγνωρίσῃ καὶ μὲ πιστεύσῃ ἡ καρδιά σας. Ἴδετε τὴν πληγὴν τὴν ὁποίαν ἄλλοτε διὰ τοῦ λευκοῦ ὀδόντος του μοὶ ἔκαμεν ὁ ἀγριόχοιρος, ὅταν ὑπῆγα εἰς τὸν Παρνασσὸν μὲ τοὺς υἱοὺς τοῦ Αὐτολύκου. »

Ταῦτα εἰπὼν ἀπεμάρκρυνε τὰ ῥάκη του ἀπὸ τὴν μεγάλην πληγὴν, οἱ ὑπρέττει, ἀφοῦ εἶδον καὶ ἐσκέφθησαν, ἤρχισαν

νὰ κλαίωσι· τότε δὲ περιβαλόντες διὰ τῶν χειρῶν τὸν κύριόν των, τὸν ἐνηγκαλίσθησαν καὶ κατεφίλουν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπίσης ἐφίλησε τὰς κεφαλὰς καὶ τὰς χεῖράς των, καὶ ὁ ἥλιος δύων θὰ τοὺς εὕρισκεν ἀκόμῃ εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν, ἐὰν ὁ βασιλεὺς δὲν τοὺς καθυσύχαζε λέγων.

« Παύσατε τὰ δάκρυα καὶ τοὺς θρήνους μήπως κανεῖς ἐκ τῶν δούλων ἐξερχόμενος τῆς οἰκίας μᾶς ἰδῇ καὶ ἐπιστρέψῃ νὰ δώσῃ εἴδοσιν. Ἀλλὰ ἅς εἰσέλθωμεν κατὰ σειρὰν, ἐγὼ ὑπάγω πρῶτος, καὶ σεῖς ἀκολουθεῖτέ με. Προσέξατε πρὸ πάντων εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον· κανεῖς ἐκ τῶν μνηστήρων δὲν θὰ συγκατατεθῇ νὰ μοὶ δώσωσι τὸ τόξον καὶ τὴν φαρέτραν. Θεεῖ Εὐμαιε, λάβε αὐτὸ σὺ ὁ ἴδιος, φέρε το διὰ τῆς αἰθούσης, καὶ ἐγχείρισον αὐτὸ εἰς τὰς χεῖράς μου, ἔπειτα δὲ διατάξον τὰς γυναῖκας νὰ κλείσωσι τὰς στερεὰς θύρας τοῦ οἴκου. Ἐὰν καμμία ἐξ αὐτῶν ἀκούσῃ εἰς τὰς αὐλὰς θόρυβον καὶ γόους ἀνθρώπων, ἅς μὴ ὑπερβῇ τὸ ἐξωτερικὸν κατώφλιον, ἀλλ' ἐν σιωπῇ ἅς μένῃ εἰς τὴν ἐργασίαν της. Εἰς σὲ δὲ, εὐγενῇ Φιλοίτιε, διατάττω νὰ κλείσῃς τὰς θύρας τῆς αὐλῆς, νὰ θέσῃς εἰς αὐτάς τοὺς μοχλοὺς καὶ νὰ τὰς στερεώσῃς ἐπίσης διὰ δεσμῶν. »

Ταῦτα εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὸν καλῶς ἐκτισμένον οἶκον καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρονίου ἀπὸ τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐγερθῇ. Κατόπιν δὲ τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως οἱ δύο ὑπηρέται του ἐπανελάβον τὰς θέσεις των.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ Εὐρύμαχος ἐκράτει ἤδη τὸ τόξον καὶ τὸ ἐθέρμαινε στρέφων καὶ περιστρέφων αὐτὸ ἐνώπιον τοῦ πυρὸς, ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ τανύσῃ, ἡ δὲ κρατερὰ καρδιά του ἐθλίβετο καὶ στενάζας ἔκραζεν.

α ὦ θεοί! ποία θλίψις δι' ἐμὲ καὶ δι' ὅλους τοὺς μνηστῆρας! δὲν λυποῦμαι τόσον διὰ τὸν γάμον τοῦτον, διότι ὑπάρχουσιν ἄλλαι πολλαὶ Ἑλληνίδες εἴτε εἰς τὴν Ἰθάκην εἴτε εἰς τὰς ἄλλας πόλεις· ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον μὲ λυπεῖ εἶναι νὰ βλέπω ἡμᾶς τοσοῦτον ὑποδεεστέρους τοῦ θεοῦ Ὀ-

δυσσέως κατὰ τὴν δύναμιν. Φεῦ! δὲν ἡδυνήθημεν νὰ τανύσωμεν τὸ τόξον του, καὶ τὸ αἶσχος μας θὰ φθάσῃ καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. »

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἀντίνοος.

« Εὐρύμαχε, δὲν θὰ γίνῃ οὕτω· σκέφθητι καθ' ἑαυτόν· ὁ λαὸς σήμερον πανηγυρίζει τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, ποῖος λοιπὸν εὐκαιρεῖ νὰ τανύσῃ τόξον; Ἄς τὸ ἀποθέσωμεν λοιπὸν χωρὶς νὰ λυπώμεθα, καὶ ἅς ἀφήσωμεν τοὺς πελέκεις ὀρθίους, διότι δὲν πιστεύω νὰ ἔλθῃ τις νὰ τοὺς κλέψῃ ἀπὸ τὸ μέγαρον τοῦ Ὀδυσσεως. Ἐν τούτοις, ὦ οἰνοχόε, γέμισον τὰ ποτήριά μας, καὶ ἀφοῦ κάμωμεν σπονδὰς, νὰ θέσωμεν κατὰ μέρος τὰ βέλη, ὁ δὲ Μελάνθιος ἅς μᾶς φέρῃ αὔριον τὰς ἀρίστας αἰγὰς τοῦ ποιμνίου του. Θὰ καύσωμεν δὲ τοὺς μηρούς των πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐνδόξου τοξότου, καὶ θὰ τελειώσωμεν τὸ ἀγώνισμα. »

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Ἀντίνοος, ἐπευφήμησαν δὲ οἱ δαιτυμόνες. Ἐν τούτοις οἱ μὲν κήρυκες ἔχεον ὕδωρ ἐπὶ τῶν χειρῶν των, οἱ δὲ ὑπηρεταὶ ἐγέμιζον μέχρι στεφάνης τοὺς κρατῆρας καὶ διένεμον κατὰ σειρὰν εἰς ὅλους διὰ τῶν ποτηρίων. Ἀφοῦ δὲ οἱ Ἕλληνες ἔκαμον σπονδὰς καὶ ἔπιον ὅσον ἐπεθύμει ἡ ψυχὴ των, τότε ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς εἶπε πρὸς αὐτούς·

« Ἀκούσατέ με, μνηστῆρες περιφανοὺς βασιλίσσης, θέλω νὰ σᾶς εἰπῶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐν τῷ στήθει μου μοὶ ἐμπνέει ἡ ψυχὴ μου. Πρὸ πάντων δὲ παρακαλῶ τὸν Εὐρύμαχον καὶ τὸν θεῖον Ἀντίνοον, ἐπειδὴ οὗτος συνεβούλευσε φρονίμως νὰ ἀφῆσωμεν τῶρα ἡσυχον τὸ τόξον καὶ νὰ ἀφισρώσωμεν τὰς ὥρας μας εἰς τοὺς θεοὺς, αὔριον δὲ εἰς ἐκ τῶν ἀθανάτων ἅς δώσῃ τὴν νίκην εἰς ὃν τινα θελήσει. Ἀλλὰ δότε μοι τὸ λαμπρὸν τοῦτο τόξον διὰ νὰ δοκιμάσω καὶ ἐγὼ ἐνώπιόν σας τὰς δυνάμεις μου καὶ τοὺς βραχιόνάς μου, καὶ νὰ ἰδῶ ἂν ἔχω ἀκόμη τὴν ῥώμην ἥτις ἄλλοτε ἐκίνει τὰ μαρανθέντα μέλη μου, ἢ ἐὰν τὴν κατέστρεψαν ὁ πλάνης βίος μου καὶ ἡ ἑλλειψὶς τῶν περιποιήσεων. »

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ οἱ μνηστῆρες ἡγανάκτησαν βιαίως,

διότι ἐφοβήθησαν μήπως ὁ ἐπαίτης ἐκεῖνος τανύσῃ τὸ λαμπρὸν τόξον. Ὁ δὲ Ἀντίνοος ἐπιπλήττων αὐτὸν εἶπε τὰ ἐξῆς.

Ἄθλιε ξένε ! δὲν σοὶ μένει πλέον μήτε σκιά λογικοῦ. Δὲν εὐχαριστεῖσαι ὅτι κάθησαι ἡσυχῶς εἰς τὰ γεύματά μας; στερεῖσαι τροφῶν ; δὲν ἀκούεις τοὺς λόγους μας ; Ποῖος ἄλλος ἐπαίτης ἢ ἀλήτης ἐγένετό ποτε δεκτὸς εἰς τὰς συνδιαλέξεις μας ; Σὲ προσέβαλεν ὁ γλυκὺς οἶνος, ὅστις καὶ πολλοὺς ἄλλους βλάπτει ὅταν τὸν ῥοφῶσιν ἀπλήστως καὶ δὲν τὸν πίνωσι μετὰ μέτρου. Ὁ οἶνος, εἰς τὸ μέγαρον τοῦ μεγαθύμου Πειριθόου, κατέστρεψε τὸν ἔνδοξον κένταυρον Εὐρυτίωνα λαβόντα μέρος εἰς τὸ συμπόσιον τῶν Λαπιθῶν. Πεπλανημένας ἔχων τὰς φρένας, μανιῶδης, ἔπραττεν ἀσχημοσύνας εἰς τὸ μέγαρον ἐκεῖνο, καὶ δυσφορήσαντες οἱ ἥρωες, ἠγέρθησαν, τὸν ἔσυραν ἔξω τῆς στοᾶς καὶ τῷ ἔκοψαν ἀνηλεῶς μὲ τὸν σκληρὸν χαλκὸν τὰ ὦτα καὶ τὴν ῥῖνα, αὐτὸς δὲ, ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ἀνεχώρησε λυπούμενος διὰ τὸ πάθημά του. Ἐκ τούτου προέκυψε πόλεμος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν Κενταύρων· ἀλλὰ πρότερον ὁ Εὐρυτίων ἐν τῇ μέθῃ εὔρε τὸν θάνατόν του. Ὁμοίως δυστυχίας σοὶ προλέγω ἐὰν τολμήσῃς νὰ τανύσῃς τὸ τόξον τοῦτο. Κανεῖς ἐδῶ δὲν θὰ φανῇ ἐπιεικὴς πρὸς σέ, διότι θὰ σὲ ἀποστείλωμεν ἀμέσως διὰ μέλανος πλοίου πρὸς τὸν βασιλέα Ἐχετον, τὸν ἀγριώτατον τῶν ἀνθρώπων, ὅπου κανεῖς δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ σὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὸν ὀλεθρον. Πίνε λοιπὸν ἡσυχῶς καὶ μὴ διαγωνίζεσαι μὲ ἀνθρώπους νεωτέρους σου.»

Τότε ἡ συνετὴ Πηνελόπη ἀπεκρίθη.

Ἄντινοε, μήτε δίκαιον εἶναι μήτε ἔντιμον νὰ ὑβρίζῃς τοὺς ξένους τοῦ Τηλεμάχου οἵτινες κάθηνται εἰς τὴν ἐστίαν του. Φρονεῖς λοιπὸν ὅτι ἐὰν ὁ ξένος οὗτος, πεποιθὼς εἰς τὴν δύναμιν τῶν βραχιόνων του, κατορθώσῃ νὰ τανύσῃ τὸ μέγα τόξον τοῦ Ὀδυσσεῆος, θὰ μὲ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ θὰ μὲ κάμῃ σύζυγόν του ; Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐν τῷ ἔθῃ του δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ συλλάβῃ τοιαύτην ἐλπίδα.

Κανείς λοιπὸν ἐξ ὅσων τρώγουσιν ἐνταῦθα ἄς μὴ θλίβεται διὰ τὸν ξένον, διότι ἀληθῶς θὰ ᾔτο ἀνάρμοστον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντησεν ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχος.

«Θύγατερ τοῦ Ἰκάρου, συνετὴ Πηνελόπη, δὲν φρονοῦμεν προσῶς ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος θὰ σὲ νυμφευθῇ, διότι δὲν θὰ ᾔτο πρέπον· ἀλλὰ φοβούμενοι τὰς φλυαρίας τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, δὲν θέλομεν νὰ μᾶς εἴπῃ ὁ ποταπώτερος τῶν Ἀχαιῶν «Βεβαίως οἱ ἄνθρωποι οὗτοι οἵτινες ζητοῦσι τὴν σύζυγον ἀμωμήτου ἥρωος εἶναι πολὺ μηδαμινοί, διότι οὐδὲν κατώρθωσαν νὰ τανύσωσι τὸ τόξον του, ἐνῶ ἄθλιός τις πᾶλῃτης, ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, ἐτάνυσεν εὐκόλως τὴν νευρὰν καὶ ἔρριψε τὸ βέλος τὸ ὁποῖον διεπέρασε τοὺς πελέκεις.» Αὐτὰ θὰ εἴπωσι, καὶ οἱ λόγοι των θὰ καταισχύνωσιν ἡμᾶς.»

Πρὸς αὐτὸν πάλιν ἀπήντησεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Εὐρύμαχε, δὲν ὑπάρχει πλέον καλὴ φήμη παρὰ τῷ λαῷ δι' ἐκείνους οἵτινες τρώγουσι καὶ καταφρονοῦσι τὴν οἰκίαν ἀνδρείου ἥρωος. Διατί σεῖς οἱ ἴδιοι νὰ περιβληθῆτε μὲ τὸ ὄνειδος τοῦτο ; Ὁ ξένος οὗτος εἶναι ῥωμαλέος καὶ ἔχει ἀνάστημα μεγαλοπρεπές, καυχᾶται δὲ ὅτι κατάγεται ἀπὸ εὐγενὲς αἷμα· δότε λοιπὸν εἰς αὐτὸν τὸ τόξον τοῦ Ὀδυσσεῆος καὶ ἄς ἴδωμεν. Τὸ ἐπιτρέπω, καὶ ὁ λόγος μου θὰ ἐκπληρωθῇ· ἐὰν τανύσῃ αὐτὸ, ἐὰν ὁ Ἀπόλλων τῷ δώσῃ κλέος καὶ τιμὴν, θὰ τὸν ἐνδύσω πλουσιοπαρόχως μὲ χιτῶνα καὶ ἐπενδύτην· θὰ τῷ δώσω ὀξὺ ἀκόντιον καὶ ἀμφίστομον ξίφος διὰ νὰ ὑπερασπίζεται κατὰ τῶν κυνῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων· θὰ τῷ δωρήσω σανδάλια καὶ θὰ τὸν ἀποστείλω ὅπου ἐπιθυμεῖ ἡ καρδιά του καὶ ἡ ψυχὴ του.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Μῆτέρ μου, οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων εἶναι καταλληλότερος ἐμοῦ νὰ δώσῃ τὰ ὄπλα ταῦτα, οὔτε ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἀρχοῦσιν εἰς τὴν βραχὺν Ἰθάκην, οὔτε ἐξ ἐκείνων οἵτινες βασιλεύουσιν εἰς τὰς γειτονικὰς νήσους τῆς γονίμου Ἥλιδος. Κανείς ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μὲ ἐμποδίσῃ ἐὰν ᾔθελα

νὰ δώσω τὸ τόξον τοῦ Ὀδυσσεύς εἰς τὸν ξένον μου. Ἄλλ' ἐπίστρεψον εἰς τὸν θάλαμόν σου καὶ ἀσχολοῦ εἰς τὰ ἔργα σου, εἰς τὴν ἡλακάτην καὶ τὸν ἱστόν, διάταξον δὲ τὰς ὑπηρετρίας νὰ τελειώσωσι τὰς ἐργασίας των, διότι ἡ περὶ τῶν ὀπλῶν φροντίς ἀνήκει εἰς τοὺς ἄνδρας, καὶ πρὸ πάντων εἰς ἐμὲ ὅστις εἶμαι κύριος ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ.»

Ἡ Πηνελόπη ἐκπεπληγμένη ἀνέβη εἰς τὰ δώματά της, ἐπειδὴ ἤκουσεν ἐν τῇ ψυχῇ της τὸν φρόνιμον λόγον τοῦ υἱοῦ της. Εἰσελθοῦσα δὲ μετὰ τῶν θαλαμηπόλων εἰς τὸν θάλαμόν της ἔκλαιε τὸν ἀγαπητόν της σύζυγον Ὀδυσσεά μέχρις οὗ ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων της γλυκεῖαν νάρκωσιν.

Ἐν τούτοις ὁ θεῖος Εὐμαιος ἔλαβε τὸ κυρτὸν τόξον καὶ τὸ περιέφερεν· ἀλλ' ὅλοι οἱ μνηστῆρες τὸν ἠπειλήσαν ὁμοθυμαδὸν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν καὶ ἔκραζαν.

«Ἀθλίε χοιροβοσκῆ, ποῦ φέρεις τὸ τόξον τοῦτο ; Μετ' ὀλίγον, ἐὰν ὁ Ἀπόλλων καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ φανῶσι πρὸς ἡμᾶς εὐνοϊκοὶ, οἱ κύνες τοὺς ὁποίους τρέφεις θὰ σὲ καταφάγῃσι μακρὰν πάσης κατοικίας ἀνθρώπων καὶ πλησίον τῶν χοίρων σου.»

Ταῦτα εἶπον, ὁ δὲ Εὐμαιος ἐστάθη καὶ ἀπέθεσε τὸ τόξον εἰς τὸ μέρος ὅπου ἴστατο φοβηθεὶς τὰς ἀπειλητικὰς ἐκείνας φωνάς. Ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ Τηλέμαχος τὸν ἐπέπληξε καὶ εἶπε.

«Γέρον, φέρε τὸ τόξον μακρύτερον. Δὲν πρέπει νὰ ὑπακούῃς εἰς ὅλους ἐξίσου καὶ φοβήθῃτι μήπως μολονότι εἶμαι νεώτερος σὲ ἀποπέμψῃ εἰς τοὺς ἀγροὺς μετὰ λιθοβολημάτων, διότι εἶμαι δυνατώτερός σου. Εἴθε νὰ ἦμην ἐπίσης δυνατώτερος καὶ τῶν μνηστῆρων τούτων, διότι ἀμέσως θὰ τοὺς ἐδίωκον αἰσχυρῶς ἐκ τῆς οἰκίας μου ὅπου δὲν παύουσι μηχανώμενοι ἀνόμους πράξεις.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ μνηστῆρες ἐγέλασαν ἀπὸ καρδίας διὰ τὸν Τηλέμαχον καὶ ἐλησμόνησαν τὴν ὀργὴν των. Ὁ δὲ Εὐμαιος λαβὼν τὸ τόξον καὶ φέρων αὐτὸ διὰ τοῦ θαλάμου ἐστάθη πλησίον τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ τὸ ἔθηκεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐν-

δόξου Ὀδυσσεώς. Ἀμέσως ἔπειτα ἐξῆλθε καὶ προσκαλέσας τὴν τροφὸν τῇ εἶπεν.

«Ὁ Τηλέμαχος σὲ διατάττει, συνετὴ Εὐρύκλεια, νὰ κλείσῃς τὰς θύρας τοῦ μεγάρου. Ἐὰν καμμία ἀπὸ σᾶς ἀκούσῃ εἰς τὰς αὐλὰς θόρυβον καὶ γόους ἀνθρώπων, ἃς μὴ διαβῇ τὸ ἐξωτερικὸν κατώφλιον, ἀλλ' ἃς ἐξακολουθῇ ἐν σιωπῇ τὸ ἔργον της.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ λόγοι του δὲν ἐρρέθησαν εἰς μάτην, διότι ἡ Εὐρύκλεια ἔκλεισε στερεῶς τὰς θύρας τοῦ λαμπροῦ ἀνακτόρου. Ὁ δὲ Φιλοίτιος ἐπήδησε καὶ αὐτὸς ἔξω τῆς αἰθούσης σιωπηλῶς, καὶ μὲ ἐν παλαμάριον ἐκ φλιοῦ δένδρου, κείμενον ὑπὸ τὰ πρόθυρα, ἔδεσε στερεῶς τὰς ἐξωτερικὰς θύρας τῆς αὐλῆς· ἔπειτα δὲ ἐπιστρέψας, ἐκάθησεν εἰς τὴν καθέδραν ἀπὸ τῆς ὁποίας εἶχεν ἐγερθῇ πρὸ ὀλίγου, καὶ προσεῖχεν εἰς ὅσα ἔπραττεν ὁ Ὀδυσσεύς. Ἦδη ὁ ἥρως ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του τὸ τόξον, περιέστρεφεν αὐτὸ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ τὸ ἡρέυνα προσεκτικῶς μήπως ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του ἔφαγον αὐτὸ οἱ σκώληκες. Βλέποντες δὲ αὐτὸν οἱ μνηστῆρες ἔλεγον μεταξὺ τῶν.

«Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι μέγας θαυμαστὴς καὶ ἔμπειρος τῶν τόξων· ἴσως ἐν τῇ κατοικίᾳ του ἔχει τοιαῦτα, ἢ ἐπιθυμεῖ νὰ κατασκευάσῃ, καὶ δι' αὐτὸ ὁ κάκιστος αὐτὸς ἀλλήτης τὸ παρατηρεῖ τοιουτοτρόπως πανταχόθεν.»

Ἄλλοι πάλιν μεταξὺ τῶν ὑπερηφάνων νέων ἔλεγον.

«Εἴθε εἰς ὅλας του τὰς πράξεις νὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν κακὴν τύχην τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ καὶ τώρα προσπαθὼν νὰ τανύσῃ τὸ τόξον!»

Ταῦτα ἔλεγον οἱ μνηστῆρες· ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεύς ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του καὶ ἐξηκολούθει νὰ παρατηρῇ προσεκτικῶς τὸ τόξον. Ὅπως ἀνὴρ ἐπιτήδειος εἰς τὸ ἄδειν καὶ παίζειν τὴν λύραν τανύει εὐκόλως περὶ τὸν κόλλαβον τοῦ ὀργάνου τὴν ἐκ προβείου ἐντέρου χορδὴν τὴν ὁποίαν προσέδεσεν ἐκατέρωθεν, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἐτάνυσεν αἰφνης τὸ μέγα τόξον, σύρων διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τὴν νευρὰν

ἥτις ἀνέδωκεν ἦχον ὠραῖον, ὅμοιον μὲ φωνὴν χελιδόνας. Θλίψις ζωνρὰ κατέλαβε τοὺς μνηστῆρας, ὅλοι ὠχρίασαν, καὶ συγχρόνως ὁ Ζεὺς ἐβρόντησε δυνατὰ, δεικνύων σημεῖον φανερόν· ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς εὐφράνθη διότι ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου τῷ ἔπεμπεν οἶωνόν, ἔλαβε δὲ ἐκ τῆς τραπέζης ἐν ὀξὺ βέλος τὸ ὅποιον εἶχον ἐκβάλλει ἐκ τῆς φαρέτρας ὅπου τὰ ἄλλα εὐρίσκοντο ἀκόμη περικεκλεισμένα μέχρις οὗ τὰ δοκιμάσωσιν οἱ Ἕλληνες. Καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκράτει τὴν λαβὴν τοῦ τόξου, διὰ δὲ τῆς ἄλλης ἔσυρε τὴν νευρὰν καὶ τὸ βέλος χωρὶς νὰ ἐγερθῇ ἐκ τοῦ καθίσματός του. Τέλος, ἀφοῦ ἐσκόπευσεν, ἔρριψε τὸ βέλος, τὸ ὅποιον, χωρὶς νὰ μακρυνθῇ τοῦ σκοποῦ, διεπέρασε ταχέως ὅλους τοὺς κρίκους οἵτινες ὑπῆρχον εἰς τὰς χειρίδας τῶν πελέκεων. Τότε ὁ ἦρως εἶπεν εἰς τὸν υἱόν του.

«Τηλέμαχε, δὲν σὲ κατήσχυνεν ὁ ξένος ὁ κατήμενος εἰς τὴν ἐστίαν σου. Δὲν ἀπέτυχον τοῦ σκοποῦ, καὶ δὲν ἐχρειάσθην πολλοὺς ἀγῶνας ὅπως τανύσω τὸ τόξον, διότι αἱ δυνάμεις μου εἶναι ἀκόμη ἀκμαῖαι καὶ οἱ μνηστῆρες θὰ παύσωσι πλέον περιφρονοῦντες καὶ ὀνειδίζοντές με. Ἄλλ' ἰδοὺ ἡ στιγμή νὰ προετοιμάσωμεν, ἐνόσω εἶναι ἀκόμη ἡμέρα, τὸ δεῖπνον διὰ τοὺς ἐνταῦθα Ἕλληνας. Ἀκολούθως δὲ θέλομεν διασκεδάσει πάλιν διὰ τῆς μουσικῆς καὶ τῶν ᾠσμάτων, τὰ ὅποια στολίζουσι τὰς εὐωχίας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐκίνησε τὰς ὀφρῦς. Ὁ δὲ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Τηλέμαχος ἔρριψε περὶ τοὺς ὦμους τοῦ κοπτερόν ξίφος, ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του ἀκόντιον καὶ ἐστάθη ἀστράπτων ὑπὸ χαλκοῦ πλησίον τῆς καθέδρας τοῦ πατρός του.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Χ΄

Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐτίναξεν ἀπὸ τὸ σῶμά του τὰ ῥάκη καὶ ἐκράτησεν εἰς τὰς χεῖράς του τὸ τόξον καὶ τὴν πλήρη βελῶν φαρέτραν· πηδήσας δὲ ἐπὶ τοῦ μεγάλου κατωφλίου, διεσκορπίσεν εἰς τοὺς πόδας του τὰ ταχέα βέλη, ἔπειτα δὲ εἶπε πρὸς τοὺς μνηστῆρας.

«Ὁ δύσκολος οὗτος ἀγὼν ἐξετελέσθη· τώρα θὰ ἀποβλέψω εἰς ἄλλον σκοπὸν τὸν ὅποιον εἴθε νὰ ἐπιτύχω καὶ νὰ μὲ δοξάσῃ ὁ Ἀπόλλων!»

Ταῦτα εἰπὼν διέβηκε κατὰ τοῦ Ἀντινόου πικρὸν βέλος. Ὁ νεαρὸς μνηστὴρ ἦτο ἕτοιμος νὰ φέρῃ εἰς τὰ χεῖλη του εὐρὺ μὲ δύο λαβὰς χρυσοῦν ποτήριον, ἥδη δὲ διὰ τῶν δύο του χειρῶν τὸ ἐσήκωνε διὰ νὰ πῖῃ τὸν οἶνον, διότι οὐδὲ κἂν ἐσυλλογίζετο ἐν τῇ ψυχῇ του τὸν θάνατον. Καὶ τίς ἤθελε πιστεύσει ὅτι ἐν μέσῳ τόσων δαιτυμόνων εἷς μόνος ἄνθρωπος, ὅση καὶ ἂν ἦτο ἡ δύναμίς του, ἤθελε τὸν παραδώσει εἰς τὴν μαύρην μοῖραν; Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν αὐχένα, ἡ δὲ χαλκίνη αἰχμὴ διεπέρασε τὸν ἀπαλὸν λαιμόν του. Ὁ Ἀντίνοος ἔκλινεν ἀνατραπεῖς, τὸ ποτήριον διέφυγε τῶν χειρῶν του, κῦμα αἵματος ἀνεπήδησεν ἐκ τῶν ῥωθῶνων του καὶ ἀμέσως οἱ πόδες του ὤθησαν μακράν του τὴν τράπεζαν· τὰ φαγητὰ ἐκυλίσθησαν κατὰ γῆς, ὁ ἄρτος καὶ τὰ κρέατα ἐκηλιδώθησαν, οἱ δὲ μνηστῆρες, ἅμα τὸν εἶδον, ἐπλήρωσαν τὸν οἶκον ἀλαλαγμοῦ, ἀνεπήδησαν ἀπὸ τοὺς θρόνους των, διέτρεχον ἀτάκτως τὴν αἴθουσαν καὶ παρετήρουν ματαίως τοὺς λαμπροὺς τοίχους· οὐδαμοῦ ὑπῆρχεν ἄσπις ἢ θώραξ. Τότε λοιπὸν ἤρχισαν νὰ ὑβρίζωσι τὸν Ὀδυσσεά λέγοντες λόγους ἀπειλητικούς.

«Ξένε, τοὺς ἀνδρας σκοπεύουσι τὰ βέλη σου; Δυστυχία εἰς σέ! ἰδοὺ ὁ τελευταῖός σου ἀγὼν, ἐγγίζει ἡ ἐσχάτη σου

στιγμή, διότι ἐφόνευσες τὸν ἐπιφανέστερον ἐκ τῶν νέων ἡρώων τῆς Ἰθάκης, καὶ διὰ τοῦτο ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ νήσῳ θὰ σὲ καταφάγωσιν οἱ γῦπες. »

Ἐκαστος αὐτῶν ἔλεγε ταῦτα πρὸς τὸν Ὀδυσσεά, ἐπειδὴ ἐνόμιζον ἀκόμῃ ὅτι τὸ βέλος ἐρρίφθη ἐξ ἀπροσεξίας. Οἱ ἄφρονες ! δὲν ἔβλεπον τὸν θάνατον κρεμάμενον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς των ! Ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς ἐκύτταξεν ἀγρίως καὶ ἔκραξε.

« Σκύλοι, ἐνομίζατε λοιπὸν ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐπέστρεφον ἐκ τῆς Τρωάδος εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ δι' αὐτὸ κατεστρέφατε τὴν περιουσίαν μου, ἐβιάζατε τὰς ὑπηρετρίας μου νὰ κοιμῶνται μαζῇ σας, καὶ ἐζητεῖτε εἰς γάμον τὴν γυναῖκά μου ἐμοῦ ζῶντος, χωρὶς νὰ φοβῆσθε μήτε τοὺς θεοὺς οἵτινες κατοικοῦσι τὸν εὐρὺν οὐρανὸν, μήτε τὴν ἀναπόφευκτον ἐκδίκησιν τῶν ἀνθρώπων. Τώρα ὅμως σᾶς περιμένει ὅλους ὁ χεῖριστος ὄλεθρος. »

Ταῦτα εἶπεν, ὡχρὸς δὲ φόβος κατέλαβεν ἅπαντας καὶ παρετῆρουν πανταχοῦ πῶς νὰ διαφύγῃσι τὴν δεινὴν καταστροφὴν. Μόνος δὲ ὁ Εὐρύμαχος εἶπε πρὸς τὸν ἥρωα.

« Ἐὰν ἀληθῶς ἦσαι ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης Ὀδυσσεὺς καὶ ἐπέστρεψας εἰς τὸν οἶκόν σου, αἱ ἐπιπλήξεις σου εἶναι δικαιοτάται. Ναί, εἰς τοὺς ἀγρούς σου, εἰς τὴν οἰκίαν σου, οἱ Ἕλληνες διέπραξαν παρανομίας. Ἀλλ' ἤδη ὁ αἵτιος τούτων κεῖται νεκρὸς ἐνώπιόν σου. Ὁ Ἀντίνοος ἐπροξένησεν ὅλον τὸ κακὸν ὅχι διότι ἐπεθύμει διακαῶς τὸν ὑμέναιον τοῦτον, ἢ διότι ἦτο ἐρωτόληπτος, ἀλλὰ διότι ἔτρεφεν ἄλλα σχέδια τὰ ὅποια δὲν ἐξεπλήρωσεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου. Ἦθελε νὰ βασιλεύσῃ μόνος ἐπὶ τῆς καλῆς Ἰθάκης, καὶ νὰ φονεύσῃ δι' ἐνέδρας τὸν υἱόν σου. Τώρα δὲ ὅτε ἐφονεύθη δικαίως, φείσθητι τοῦ λαοῦ σου. Ἡμεῖς δὲν θὰ βραδύνωμεν, διὰ νὰ σὲ κατευνάσωμεν ἐξ ὀνόματος ὅλων τῶν πολιτῶν, νὰ σὲ ἀποζημιώσωμεν δι' ὅσα ἐφάγομεν καὶ ἐπίομεν εἰς τὸ μέγαρόν σου. Θὰ σοὶ δώσωμεν ἕκαστος χαλκὸν καὶ χρυσὸν ἀξίας εἴκοσι βοῶν διὰ νὰ εὐφρανθῇ ἡ καρδιά σου. Μέχρις οὗ δὲ πρᾶξωμεν

ταῦτα, κανεῖς δὲν θὰ ἔχῃ δικαίωμα νὰ μέμφεται τὴν ὀργὴν σου.»

Πρὸς αὐτὸν ρίψας βλέμμα τρομερὸν ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπεν.

« Εὐρύμαχε, καὶ ἂν μοι ἐφέρετε ὅλα τὰ πατρικά σας ἀγαθὰ, καὶ προσετίθεντο ἀκόμη καὶ ἄλλα, ἐγὼ δὲν θὰ ἔπαυον τὴν σφαγὴν πρὶν ἀποτίσωσι τὰ κακουργήματά των ὅλοι οἱ μνηστῆρες. Δύνασθε νὰ ἐκλέξετε ἓν ἐκ τῶν δύο· ἢ νὰ μὲ πολεμήσετε καρτερικῶς ἢ νὰ φύγετε, ὅστις ἤθελεν ὑπεκφύγει τὸν θάνατον καὶ τὴν μοῖραν. Ἀλλὰ δὲν φρονῶ ὅτι θὰ δυνηθῇ κανεῖς ἐξ ὑμῶν νὰ ἀποφύγῃ τὸν δεινὸν ὄλεθρον.»

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας οἱ μνηστῆρες ἠσθάνθησαν λιποθυμοῦσαν τὴν καρδίαν των καὶ λυόμενα τὰ γόνατά των. Τέλος ὁ Εὐρύμαχος εἶπε καὶ ἐκ δευτέρου.

« Φίλοι, ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν θὰ ἀφήσῃ νὰ ἀναπαυθῶσιν αἱ φοβεραὶ χεῖρές του· ἀλλ' ἀφοῦ ἄπαξ ἔδραξε τὸ τόξον καὶ τὴν φαρέτραν, θὰ τοξεύῃ ἀπὸ τοῦ κατωφλίου ἕως οὗ μᾶς φονεύσῃ ὅλους. Ἄς σκεφθῶμεν λοιπὸν νὰ πολεμήσωμεν· σύρατε τὰ ξίφη σας καὶ ἄς ὀρμήσωμεν κατ' αὐτοῦ ὅλοι συγχρόνως· εἰάν τὸν ἀπωθήσωμεν μακρὰν τοῦ κατωφλίου καὶ τῶν θυρῶν, θὰ ὀρμήσωμεν εἰς τὴν πόλιν, θὰ φωνάξωμεν νὰ μᾶς βοηθήσωσι, καὶ τότε ὁ ξένος θὰ τανύσῃ τὸ τόξον του διὰ τελευταίαν φορὰν.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔσυρε τὸ δίστομον χάλκινον ξίφος του καὶ ὤρμησε κατὰ τοῦ ἥρωος ἐκφέρων τρομερὰς κραυγὰς. Ἀλλὰ τὴν ἰδίαν στιγμὴν ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν ἐπρόλαβεν, ἀφῆκε τὸ βέλος, καὶ τὸν ἐπέτυχε πλησίον τοῦ μαστοῦ. Τὸ ταχὺ βέλος διεπέρασε τὸ ἥπαρ του, τὸ ξίφος ἔπεσεν ἀπὸ τὰς χεῖράς του, αὐτὸς δὲ περιστραφείς ἔπεσεν ἐπὶ τραπέζης τὴν ὁποίαν ἀνέτρεψε, τὰ δὲ φαγητὰ καὶ τὸ ποτήριον ἐκυλίσθησαν κατὰ γῆς. Αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος μὲ καρδίαν ἀλγοῦσαν ἐκτύπησε διὰ τοῦ μετώπου τὸ ἔδαφος καὶ τινασσόμενος ἐλάκτισε διὰ τῶν ποδῶν μακρὰν καθέδραν· τὰ δὲ σκότῃ ἐχύθησαν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Ἐν τούτοις ὁ Ἀμφινόμος μὲ τὸ ξίφος εἰς τὴν χεῖρα ὤρ-

μήσῃ κατὰ τοῦ ἐνδόξου Ὀδυσσεώς διὰ νᾶ ἰδῆ ἂν θὰ καὶ τώρθωνε νᾶ παρσβιάσῃ τὴν ἔξοδον τῶν θυρῶν· ἀλλ' ὁ Τηλέμαχος, προλαβὼν αὐτόν, τῷ κατέφερε κτύπημα μεταξὺ τῶν δύο ὤμων διὰ τοῦ χαλκίνου ἀκοντίου τοῦ καὶ διεπέρασε τὸ στήθος του. Ὁ Ἀμφινόμος ἔπесе μετὰ κρότου, καὶ διὰ τοῦ μετώπου τοῦ ἐκτύπησε τὸ ἔδαφος. Ὁ δὲ νικητὴς ἀφίνων τὸ ἀκόντιον εἰς τὸ σῶμα τοῦ Ἀμφινόμου ὠπισθοχώρησε, διότι ἐφοβήθη μήπως ἐνῶ θὰ ἀπέσυρεν αὐτὸ ὀρμήσας τις ἐκ τῶν Ἀχαιῶν τὸν διαπεράσῃ διὰ τοῦ ξίφους τοῦ ἢ τὸν κτυπήσῃ ἄλλως πως. Ἦλθε λοιπὸν πρὸς τὸν πατέρα του καὶ σταθεὶς πλησίον τοῦ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

αἴΩ πάτερ μου, θὰ σοὶ φέρω δύο ἀκόντια, ἓνα θώρακα καὶ μίαν χαλκίνην περικεφαλαίαν καλῶς προσαρμοζομένην ἐπὶ τῶν κροτάφων σου, θὰ ὀπλισθῶ δὲ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος καὶ θὰ ὀπλίσω ἐπίσης τὸν χοιροβοσκὸν καὶ τὸν βουκόλον, διότι ἐπέστη ἡ στιγμή νᾶ καλυφθῶμεν διὰ χαλκοῦ. »

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς.

Ἄσπεῦσον καὶ ἐπάνελθε ἐνόσφ θὰ μὲ ὑπερασπίζωσι τὰ βέλη ταῦτα, μήπως μὲ ἀπωθήσωσιν ἀπὸ τῆς εἰσόδου ὄντα μόνον. »

Ὁ Τηλέμαχος ὑπήκουσεν εἰς τὸν ἀγαπητόν του πατέρα καὶ ἔδραμεν εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἦσαν τὰ ὦραϊα ὅπλα, λαβὼν δὲ τέσσαρας θώρακας, ὀκτὼ ἀκόντια, τέσσαρας χαλκίνας περικεφαλαίας μὲ χαίτας κυματιζούσας, τὰ ἔφερε ταχέως εἰς τὸν πατέρα του. Πρῶτος δὲ αὐτὸς ἐνεδύθη τὸν χαλκὸν καὶ ἀμέσως μετ' αὐτόν οἱ δύο ὑπηρέται ἐκαλύφθησαν μὲ τὰ ὦραϊα ὅπλα των καὶ ἐστάθησαν πλησίον τοῦ ἐνδόξου καὶ ἐμπειροπολέμου Ὀδυσσεώς. Οὗτος δὲ ἐνόσφ μὲν εἶχε βέλη ἐτάνας τὸ τόξον τοῦ ἀδιακόπως καὶ ἐκτύπα εἰς τὴν αἴθουσαν τοὺς μνηστῆρας τὸν ἓνα μετὰ τὸν ἄλλον, ἐστρώνετο δὲ τὸ ἔδαφος ὑπὸ πτωμάτων. Ἀλλ' ὅταν ἐτελειώσαν τὰ βέλη εἰς τὸν βασιλέα τοξεύοντα, τότε τὸ μὲν τόξον ἀπέθεσεν οὗτος πρὸ τοῦ κατωφλίου καὶ τὸ ἐστήριξεν ἐπὶ τοῦ

λαμπροῦ τοίχου, ἐκάλυψε δὲ τὸ στήθος του διὰ τοῦ τετραδέρμου θώρακος. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἔθεσε τὴν χαλκίνην περικεφαλαίαν μὲ τὴν κυματίζουσαν χαίτην καὶ τέλος ἤρπασε δύο ἀκόντια ἀστράπτοντα ὑπὸ χαλκοῦ.

Ἵπῃρχεν εἰς τὸν στερεὸν τοῖχον τῆς μεγάλης αἰθούσης, ὀριζοντεῖως μὲ τὸν ἀνώτερον ὄροφον, θύρα μὲ βαθμίδας, μυστική ἐξοδος ἣτις ἔφερεν ἔξω τοῦ λαμπροῦ μεγάρου καὶ τὴν ὁποίαν ἔκλειον δύο σανίδες στερεῶς προσαρμοζόμεναι. Ὁ Ὀδυσσεὺς διέταξε τὸν θεῖον Εὐμαιον νὰ ἐπιτηρῇ αὐτὴν ἰστάμενος πλησίον τῆς μόνης καὶ στενῆς ἐξωτερικῆς ὁπῆς.

Ἐν τούτοις ὁ Ἀγέλαος ἀποτείνων τὸν λόγον πρὸς ἅπαντας εἶπε.

«Φίλοι, δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς ἀπὸ σᾶς νὰ ὑπερβῇ τὴν ἐξωτερικὴν θύραν, νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν λαὸν καὶ νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ; τότε ὁ ἄνθρωπος οὗτος θὰ ἐτάνυε τὸ τόξον του διὰ τελευταίαν φοράν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ αἰγοβοσκὸς Μελάνθιος.

«Εὐγενῇ Ἀγέλαε, δὲν εἶναι δυνατὸν τοῦτο, διότι ἡ θύρα εἶναι πολὺ στενὴ καὶ δύσκολον τὸ στόμιον τῆς ἐξόδου, εἰς δὲ καὶ μόνος ἀνὴρ, εἰάν ᾤναι ἀνδρεῖος, δύναται νὰ μᾶς σταματήσῃ ὅλους. Ἀλλὰ θαρρεῖτε, θὰ σᾶς φέρω ὅπλα ἀπὸ τὸν ἄνω θάλαμον, διότι ἐκεῖ βεβαίως ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ ἐνδοξὸς υἱὸς του θὰ τὰ ἔκλεισαν.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Μελάνθιος ἀνέβη εἰς τὴν ἀποθήκην τῶν ὀπλων διὰ τῶν ἐσωτερικῶν βαθμίδων τῆς αἰθούσης, λαβὼν δὲ δώδεκα θώρακας, ἄλλα τόσα ἀκόντια καὶ ἰσαριθμοὺς χαλκίνας περικεφαλαίας μὲ κυματίζουσαν χαίτην, τὰ μετέφερε ταχέως καὶ τὰ ἔδωκεν εἰς τοὺς μνηστῆρας.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του λειποθυμοῦσαν καὶ τὰ γόνατά του λυόμενα ὅταν εἶδεν εἰς τὰ στήθη των λάμποντα τὰ ὅπλα καὶ εἰς τὰς χεῖράς των τὰ μακρὰ ἀκόντια· ἐνόησε τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου καὶ ἀπέτεινε πρὸς τὸν υἱὸν του τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Τηλέμαχε, ἴσως καμμία ἐκ τῶν γυναικῶν ἢ ὁ ἄπιστος Μελάνθιος μᾶς ἐξέθεσεν εἰς σκληρὰν πάλην.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος·

«ὦ πάτερ μου, ἐγὼ ἔκαμά τὴν ἀπροσεξίαν ταύτην, καὶ ἐγὼ μόνος εἶμαι ἔνοχος, διότι ἄφησα τὴν θύραν τοῦ θαλάμου ἀνοικτὴν καὶ ὁ ἄνθρωπός των ἦτο προσεκτικώτερος ἀπὸ ἐμέ. Ὑπαγε λοιπὸν, θεῖε Εὐμαίε, κλείσον τὴν θύραν καὶ παρατήρησον καλῶς ἐὰν ἔπραξε ταῦτα γυνή τις, ἢ ὁ υἱὸς τοῦ Δολίου Μελάνθιος, τὸν ὁποῖον καὶ ὑποπτεύω.»

Ἐν ᾧ ἀντήλλασσον τοὺς λόγους τούτους, ὁ Μελάνθιος μετέβη καὶ ἐκ δευτέρου εἰς τὸν θάλαμον διὰ νὰ μεταφέρῃ ὅπλα, ὁ δὲ πιστὸς Εὐμαῖος τὸν εἶδε καὶ πλησιάσας τὸν Ὀδυσσεά εἶπε·

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, ἀνεγνώρισα τὸν κακὸν ὑπρέτην περὶ τοῦ ὁποίου εἶχομεν ὑποψίας. Εἰπέ μοι λοιπὸν καθαρά, νὰ τὸν φονεύσω ἐὰν ἦμαι ἰσχυρότερος ἢ νὰ σοὶ τὸν φέρω ἐδῶ διὰ νὰ ἀποτίσῃ τὰ τρομερὰ κακουργήματα ὅσα ἐσκέφθη ἐν τῷ οἴκῳ σου ;»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς·

«Ὁ υἱὸς μου καὶ ἐγὼ θὰ ἀναχαιτίσωμεν τοὺς μνηστῆρας, ὅση καὶ ἂν ᾖναι ἡ ὁρμή των. Σεῖς δὲ οἱ δύο, συλλάβετε τὸν Μελάνθιον, δέσατέ τον χεῖρας καὶ πόδας, ρίψατέ τον εἰς τὸν θάλαμον καὶ περιτυλίξατέ τον μὲ σχοινίον· πρὶν κλείσετε δὲ τὰς θύρας κρεμάσατέ τον εἰς ὑψηλὴν στήλην ὅπου ζῶν οὕτω ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον νὰ ὑποφέρῃ τρομεροὺς πόνους.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δύο δὲ ὑπνέται ὑπήκουσαν καὶ ἔδραμον εἰς τὸν ἀνώτερον θάλαμον χωρὶς νὰ τοὺς ἐννοήσῃ ὁ Μελάνθιος, ὅστις εἶχεν ἤδη εἰσέλθει εἰς αὐτόν. Ἐνῷ δὲ οὗτος ἀν-εζήτηι εἰς ὅλας τὰς γωνίας ὅπλα, ἐκεῖνοι ἐστάθησαν ἔξω, ἐκατέρωθεν τοῦ κατωφλίου. Μετ' ὀλίγον ὁ αἰγοβοσκὸς ἐξ-ἤλθε κρατῶν εἰς τὴν μίαν χεῖρα λαμπρὰν περικεφαλαίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην παλαιὸν θώρακα τὸν ὁποῖον ἄλλοτε ἐφόρει κατὰ τὴν νεότητά του ὁ ἦρωρ Λαέρτης καὶ ὅστις πρὸ πολλοῦ ἐκείτο ἐκεῖ λησμονημένος καὶ ἔχων λελυμένας τὰς ῥαφάς·

τῶν λωρίων. Ὁ Φιλοίτιος καὶ ὁ Εὐμαιος ἐπήδησαν ἐπὶ τοῦ Μελανθίου, τὸν συνέλαβον, τὸν ἔσυρον ἐντὸς τοῦ θαλάμου ἀπὸ τῶν τριχῶν, τὸν κατέβαλον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους θλιβόμενον ἐνδομύχως καὶ ἔδεσαν μὲ χονδρὰ σχοινία τοὺς δύο του πόδας καὶ τὰς δύο του χεῖρας τὰς ὁποίας ἔστρεψαν ὀπισθεν τῆς ῥάχεώς του ὅπως τοὺς διέταξεν ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς· ἔπειτα δὲ περάσαντες περὶ τὸ σῶμά του σχοινίον πλεκτὸν, τὸν ἀνήρτησαν ἐπὶ ὑψηλῆς στήλης μέχρι τῶν δοκῶν, καὶ τότε ὁ Εὐμαιος τῷ ἀπέτεινε τοὺς πικροὺς τούτους λόγους.

«Τώρα, Μελάνθιε, θὰ ἀγρυπνήσης ὅλην τὴν νύκτα εἰς τὴν μαλακὴν ταύτην κλίνην καθὼς σοῦ πρέπει. Ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς, ἐξερχομένη ἀπὸ τὰ ρεῖθρα τοῦ Ὠκεανοῦ, δὲν θὰ μείνῃ ἀόρατος ἀπὸ τὰ βλέμματά σου κατὰ τὴν στιγμήν καθ' ἣν συνειθίζεις νὰ φέρῃς εἰς τοὺς μνηστῆρας τὰς αἶγας τὰς πρωρισμένας διὰ τὸ συμπόσιόν των.»

Εἰπόντες ταῦτα τὸν ἀφῆκαν κρατούμενον ὑπὸ ἐπαράτων δεσμῶν· ἔπειτα δὲ, ἐνδυθέντες τὰς πανοπλίας, ἔκλεισαν τὴν λαμπρὰν θύραν καὶ ἐπέστρεψαν πλησίον τοῦ ἐμπειροπολέμου καὶ πολυμηχάνου Ὀδυσσεως. Ἐκεῖ, μένεα πνέοντες, οἱ μαχηταὶ ἴσταντο ἀπέναντι ἀλλήλων· τέσσαρες ὑπερήσπιζον τὸ κατώφλιον, ἀπέναντι δὲ ἄθροισμα ἐκ πολλῶν καὶ ἀνδρείων ὤρμων ἐν τῇ αἰθούσῃ. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ἡ κόρη τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ, λαβοῦσα τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Μέντορος, ἐπλησίασε τὸν Ὀδυσσεά ὅστις ἰδὼν αὐτὴν κατεχάρη καὶ ἔκραξε.

«Μέντορ, ἐλθὲ νὰ ἀπομακρύνῃς ἀπὸ ἡμᾶς τὸν κίνδυνον· ἐνθυμήθητι τὸν ἀγαπητὸν σύντροφόν σου, τὸν σύγχρονόν σου ὅστις πάντοτε σὲ εὐεργέτει.»

Ταῦτα ἔλεγε, καθ' ἑαυτὸν ὅμως ὑπώπτευεν ὅτι ἦτο αὐτὴ αὕτη ἡ Ἀθηνᾶ. Ἀφ' ἐτέρου οἱ μνηστῆρες ἐνεθάρρουν ἀλλήλους διὰ κραυγῶν. Πρῶτος δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Δαμάστορος Ἀγέλαος ὠνείδισεν αὐτήν.

«Μέντορ, πρόσεξον μήπως σὲ πείσῃ διὰ τῶν λόγων τοῦ Ὀδυσσεύς νὰ πολεμήσῃς τοὺς μνηστῆρας διὰ νὰ τὸν ὑπε-

ρασπίσῃς. Ἴδου ἡ σκέψις μας καὶ δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῆς. Ἀφοῦ φονεύσωμεν τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν του, ἔπειτα θὰ φονευθῇς καὶ σὺ δι' ὅσα ἐπιθυμεῖς νὰ πράξῃς ἐντὸς τῆς οἰκίας, θὰ πληρώσῃς τὰ πάντα διὰ τῆς κεφαλῆς σου, ὁ χαλκὸς θὰ θριαμβεύσῃ κατὰ τῶν δυνάμεών σου, καὶ θὰ ἐνώσωμεν μὲ τὴν περιουσίαν τοῦ Ὀδυσσεύς τὰ κτήματά σου καὶ τοὺς θησαυροὺς σου· τέλος δὲν θὰ ἀφήσωμεν μῆτε τοὺς υἱοὺς σου, μῆτε τὰς θυγατέρας σου, μῆτε τὴν ἔντιμον σύζυγόν σου νὰ ζήσωσιν εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ νὰ περιφέρονται εἰς τὴν Ἰθάκην.»

Ταῦτα εἶπεν, αἱ ἀπειλαὶ δὲ αὗται ἤβησαν τὴν ὀργὴν τῆς θεᾶς ἣτις ἀπέτεινε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου τοὺς ὀργίλους τούτους λόγους.

Ἄ'Οδυσσεῦ, δὲν ἔχεις πλέον ὅλην τὴν δύναμίν σου μῆτε τὴν ἀνδρείαν μεθ' ἧς, ἐπὶ ἐννέα ἔτη εἰς τὰ πεδία τῆς Τρωάδος, ἐπολέμεις ἀδιακόπως διὰ τὴν λευκὴν Ἑλένην, καὶ ἐφόνευες πλείστους ἥρωας εἰς τὰς τρομερὰς συμπλοκάς, ἐξεπόρθησας δὲ διὰ τῶν συμβουλῶν σου τὴν εὐρύχωρον πόλιν τοῦ Πριάμου· πῶς λοιπὸν εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἐν μέσῳ τῶν κτημάτων σου, διστάζεις νὰ φανῇς γενναῖος ἀπέναντι τῶν μνηστήρων; Λάβε θάρρος, υἱέ μου, καὶ μένε πλησίον μου· βλέπε δὲ ἐὰν ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν σου ὁ Μέντωρ ἤξεύρει νὰ ἀποδίδῃ τὰς εὐεργεσίας σου.»

Οὕτως ὠμίλησεν ἡ θεὰ, ἀλλὰ δὲν ἔδωκεν ἀμέσως εἰς τὸν ἥρωα τὴν ἀναποφάσιστον εἰσέτι νίκην, διότι ἤθελε νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀνδρείαν του καὶ τὴν τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ του. Λαβοῦσα δὲ σχῆμα χελιδόνος περιέπτῃ καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ δοκοῦ τινος τῆς λαμπρᾶς αἰθούσης. Ἐν τούτοις ὁ υἱὸς τοῦ Δαμάστορος Ἀγέλαος, ὁ Εὐρύνομος, ὁ Ἀμφιμέδων, ὁ Δημοπτόλεμος, ὁ υἱὸς τοῦ Πολύκτορος Πείσανδρος καὶ ὁ ἐνδοξος Πόλυβος παρώτρυνον τοὺς μνηστῆρας, διότι ἐξ ὅλων ὅσοι δὲν εἶχον φονευθῇ καὶ ἐπολέμουν διὰ τὴν ζωὴν των, αὐτοὶ ἦσαν οἱ ἀνδρείότεροι. Οἱ ἄλλοι εἶχον ἤδη δαμασθῇ ὑπὸ τοῦ

πέδου καὶ τῶν ταχέων βελῶν. Εἶπε δὲ ὁ Ἀγέλαος ἀπευ-
θύνων τὸν λόγον πρὸς ὅλους.

« Φίλοι, ὁ ἄνθρωπος οὗτος θὰ ἀφήσῃ τέλος νὰ ἀναπαυ-
θῶσιν αἱ ἀδάμαστοι χεῖρές του. Ἰδέτε ! ὁ Μέντωρ ἀνεχώ-
ρησεν ἤδη, ἀφοῦ ἐκαυχήθη μόνον ματαίως, οἱ δὲ ἀντίπαλοί
μας εἶναι μόνοι πλησίον τῆς πρώτης θύρας. Μὴ ῥίπτετε λοι-
πὸν ὅλα τὰ μακρὰ ἀκόντιά σας, ἀλλὰ δεῦτε ἀκοντίσατε
πρῶτον οἱ ἔξ καὶ ἴσως δώσῃ ὁ Ζεὺς νὰ πέσῃ ὁ Ὀδυσσεὺς
καὶ κερδίσωμεν τὴν νίκην. Ἀφοῦ δὲ πέσῃ αὐτός, μὴ σᾶς μέ-
λει διὰ τοὺς ἄλλους. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ μετὰ προθυμίας ἔρριψαν τὰ ἀκόν-
τια, ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ κατέστησεν αὐτὰ ἀβλαβῆ· τὸ μὲν ἐκτύ-
πησε τὸ κατώφλιον, τὸ ἄλλο τὴν θύραν, καὶ τὸ ἄλλο τὰ
πλάγια τοῦ τοίχου. Ἀφοῦ δὲ τὰ ἀκόντια τῶν μνηστῆρων ἀπέ-
τυχον τοῦ σκοποῦ, τότε ὁ θεὸς καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς εἶπε.

« Φίλοι, ἦλθεν ἡ σειρά μας τώρα νὰ κτυπήσωμεν τοὺς
μνηστῆρας οἵτινες ἐπιθυμοῦσι νὰ μᾶς θυσιάσωσι πρὸς ἐπίμε-
τρον τῶν προτέρων κακουργημάτων των. »

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ, ἀφοῦ ἐσκόπευσαν ἔρριψαν τὰ ἀκόν-
τιά των· καὶ ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς διεπέρασε τὸν Δημοπτόλεμον,
ὁ δὲ Τηλέμαχος τὸν Εὐρύαδην, ὁ δὲ Εὐμαῖος τὸν Ἑλατον, ὁ
δὲ Φιλοίτιος τὸν Πείσανδρον. Ἀμέσως δὲ καὶ οἱ τέσσαρες ἔ-
δρακον τὸ ἔδαφος. Τότε οἱ μὲν ἄλλοι μνηστῆρες κατέφυγον
εἰς τὴν ἄκραν τῆς αἰθούσης, οἱ δὲ νικηταὶ ὥρμησαν καὶ ἀνέ-
συρον ἀπὸ τὰ πτώματα τὰ μακρὰ ἀκόντια.

Ἐκ δευτέρου οἱ μνηστῆρες ἔρριψαν μετὰ προθυμίας τὰ
ἀκόντια των, ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ τὰ κατέστησε καὶ πάλιν ἀβλα-
βῆ· τὸ μὲν ἐκτύπησε τὸ κατώφλιον, τὸ ἄλλο τὴν θύραν
καὶ τὸ ἄλλο τὰ πλάγια τῆς θύρας. Ὁ Ἀμφιμέδων ἐκτύπη-
σεν ἀκροθιγῶς τὴν χεῖρα τοῦ Τηλεμάχου καὶ ἡ χαλκίνη αἰ-
χμὴ ἔξεσε τὴν ἐπιδερμίδα του. Ὁ Κτήσιππος, ἄνωθεν τῆς
ἀσπίδος τοῦ Εὐμαίου, διεύθυνε τὸ μακρὸν τοῦ ἀκόντιον καὶ
ἐπλήγωσεν ἐλαφρῶς τὸν ὤμὸν του, τὸ δὲ ἀκόντιον ἔπεσεν
ἐπισθὲν τοῦ ἐπὶ τοῦ ἔδαφους.

Ἀμέσως τέσσαρα αἰχμηρὰ ἀκόντια ἐπέταξαν ἐπὶ τοῦ πλήθους τῶν μνηστήρων· καὶ ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐκτύπησε τὸν Εὐρυδάμαντα, ὁ δὲ Τηλέμαχος τὸν Ἀμφιμέδοντα, ὁ δὲ Εὐμαιος τὸν Πόλυβον, ὁ δὲ Φιλοίτιος τὸν Κτήσιππον. Καυχώμενος δὲ διὰ τοῦτο ὁ βουκόλος εἶπεν.

«ὦ υἱὲ τοῦ Πολυθέρσου, αὐθάδη σκῶπτα! δὲν θὰ ὁμιλήσης πλέον ὑπερηφάνως, παρασυρόμενος ὑπὸ τῆς ἀσυνεσίας σου, παραχώρησον δὲ τὸν λόγον εἰς τοὺς θεοὺς, διότι εἶναι ἰσχυρότεροι. Τὸ κτύπημα τοῦτο εἶναι ἀνταπόδοσις τοῦ δώρου τῆς φιλοξενίας τὸ ὅποῖον ἔδωκες εἰς τὸν θεῖον Ὀδυσσεά ὅτε ἐζήτηι ἐλεημοσύνην ἐν τῇ οἰκίᾳ του.»

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ βουκόλος. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπλήγωσε διὰ τοῦ ἀκοντίου του τὸν υἱὸν τοῦ Δαμάστορος, ὁ Τηλέμαχος ἐβύθισεν εἰς τὰς λαγόνas τοῦ υἱοῦ τοῦ Εὐήνορος Λεωκρίτου τὸ χαλκοῦν ἀκόντιόν του ὅπερ διεπέρασε τὸ σῶμά του· ἔπεσε δὲ οὗτος καὶ ἐκτύπησε τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ μετώπου του.

Τότε ἡ Ἀθηνᾶ ἐκ τῆς ὀροφῆς τῆς αἰθούσης ἔσεισεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν μνηστήρων τὴν φοβεράν αἰγίδα της. Τούτων δὲ αἱ καρδίαι ἐπτοήθησαν, καὶ ἔφυγον ὅλοι ἐκτὸς ἑαυτῶν ὡς οἱ βόες μεγάλης ἀγέλης τοὺς ὁποίους διώκει καὶ διασκορπίζει κατὰ τὰς μακρὰς ἡμέρας τοῦ ἔαρος οἴστρους ποικιλόχρους.

Ὅπως οἱ γαμψώνυχοι καὶ κυρτόρραμφοι γῦπες, πρὸς χαρὰν τῶν γεωργῶν, ἐπιπίπτουσιν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν ὀρέων κατὰ τοῦ σμήνους τῶν πτηνῶν, τὰ διώκουσιν ἔντρομα ἀπὸ τὰς πεδιάδας μέχρι τῶν νεφῶν, τὰ φθάνουσι καὶ τὰ ἐξολοθρεύουσι, διότι δὲν ἔχουσι μήτε δύναμιν μήτε καταφύγιον· οὕτω καὶ οἱ νικηταὶ ὥρμησαν εἰς τὴν αἶθουσαν κατὰ τῶν τεταραγμένων μνηστήρων καὶ τοὺς ἐκτύπων πανταχόθεν. Ὁ θόρυβος δὲ τῶν κτυπημάτων καὶ οἱ στεναγμοὶ ἀντήχουν εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ τὸ ἔδαφος ἐπλημμύρησεν ἀπὸ αἵμα.

Τέλος ὁ Δειῳδης ἐρρίφθη πρὸ τοῦ Ὀδυσσεως, ἐνηγκαλίσθη

τὰ γόνατά του, τὸν ἱκέτευσε καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς
τούτους λόγους.

«Σὲ καθικετεύω, υἱὲ τοῦ Λαέρτου, λυπήσου με, φείσθητι
τῆς ζωῆς μου. Σοὶ ὀρκίζομαι, ποτὲ εἰς τὴν οἰκίαν σου δὲν
ἔπραξα ἢ εἶπον τίποτε ἀπρεπὲς πρὸς τὰς γυναῖκάς σου, ἀλ-
λ' ἐξ ἐναντίας προσεπάθουν νὰ ἐμποδίσω τοὺς ἄλλους μνη-
στῆρας οἵτινες τὰς ἡτίμαζον. Ἀλλὰ δὲν ἡδυνήθην νὰ τοὺς
ἐμποδίσω ἀπὸ τοῦ νὰ κακουργῶσι, καὶ δικαίως ἐτιμωρήθη-
σαν διὰ τὴν ἀσυνεσίαν των. Ἐγὼ ἤμην ὁ μάντις των καὶ
ὄχι ὁ συνένοχός των· πρέπει λοιπὸν νὰ ἀποθάνω ὥς αὐτοί·
Δὲν θὰ ὑπάρχη πλέον εἰς τὸ μέλλον ἀμοιβὴ διὰ τὰς καλὰς
πράξεις ; »

Ὁ Ὀδυσσεὺς ῥίψας πρὸς αὐτὸν τρομερὸν βλέμμα ἔκραξεν.

«Ἐὰν καυχᾶσαι ὅτι ἦσο μάντις μεταξὺ τῶν τολμηρῶν
τούτων, δὲν ἐπεθύμησας ὅμως ὥς αὐτοὶ τὴν γλυκεῖαν στιγ-
μὴν τῆς μὴ ἐπιστροφῆς μου ; δὲν ἐπεθύμησας νὰ νυμφευθῇς
τὴν ἀγαπητὴν μου σύζυγον καὶ νὰ γεννήσῃς ἐξ αὐτῆς τέ-
κνα ; Ἀποθάνων λοιπὸν, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφύ-
γῃς τὸν θλιβερὸν θάνατον. »

Ταῦτα εἰπὼν ὕψωσε διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς του τὸ ξί-
φος τὸ ὁποῖον ἐκπνέων ὁ Ἀγέλαος ἀφῆκε νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ
ἐδάφους καὶ διεπέρασε τὸν λαιμὸν του. Ὁ δυστυχὴς ὠμίλει
ἀκόμη ὅταν ἡ κεφαλὴ του ἐκυλίσθη εἰς τὴν κόνιν.

Ὁ αἰοιδὸς Φῆμιος, υἱὸς τοῦ Τερπίου, ἀπέφυγε τὴν σκλη-
ρὰν μοῖραν, διότι αὐτὸς ἐξ ἀνάγκης ἔψαλλε μεταξὺ τῶν αὐ-
θαδῶν μνηστήρων. Κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα τὴν ἀρμονικὴν λύ-
ραν του, καὶ ὀρθίος πλησίον τῆς βαθμιδωτῆς θύρας ἐσκέπετο
ἐὰν ἔπρεπε νὰ ἐξέλθῃ διὰ νὰ καθήσῃ εἰς τὴν αὐλὴν παρὰ
τὸν βωμὸν τοῦ Ἑρκείου Διὸς ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ Λαέρτης καὶ
ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχον καύσει πολλοὺς μηροὺς ταύρων, ἢ ἐὰν
ἦτο προτιμότερον νὰ γονυπετήσῃ πρὸ τοῦ Ὀδυσσεύως διὰ
νὰ ζητήσῃ τὸ ἑλεός του. Τὸ τελευταῖον τοῦτο μέτρον ἐφάνη
εἰς αὐτὸν καλλίτερον. Ἀποθέσας λοιπὸν κατὰ γῆς τὴν λύ-
ραν του μεταξὺ τοῦ κρατῆρος καὶ τοῦ ἀργυροῦλου θρόνου,

ἔρρίφθη πρὸ τοῦ Ὀδυσσεώς, περιέβαλε διὰ τῶν χειρῶν του τὰ γόνατα τοῦ ἥρωος, καὶ τὸν παρεκάλεσεν ἀποτείνων πρὸς αὐτὸν τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Σὲ ἱκετεύω, ὦ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, ἐλέησόν με καὶ φείσθητι τῆς ζωῆς μου, διότι βραδύτερον θὰ λυπηθῆς εἰάν φονεύσης αἰοιδὸν ὅστις ψάλλει τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Εἶμαι αὐτοδίδακτος εἰς τὴν τέχνην μου καὶ θεὸς τις ἐνέβαλεν εἰς τὸ πνεῦμά μου τὰ ποικίλα ἄσματα καὶ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου νὰ ψάλλω καὶ σὲ ὡς θεόν. Μὴ ἐπιθυμήσης λοιπὸν τὸν θάνατόν μου. Ὁ ἀγαπητὸς υἱός σου Τηλέμαχος θὰ σοὶ εἴπῃ ὅτι οὐδέποτε ἐκουσίως ἐκάθησα εἰς τὴν οἰκίαν σου μὲ τὸ πλῆθος τῶν μνηστήρων διὰ νὰ ψάλλω κατὰ τὰ συμπόσια των· ἀλλ' αὐτοὶ, ὄντες πολλοὶ καὶ δυνατοὶ, μὲ ἠνάγκαζον νὰ τοὺς ἀκολουθῶ.»

Τοιαύτη ἦτο ἡ παράκλησίς του, ὁ δὲ Τηλέμαχος ὅστις τὸν ἤκουσεν, ἐπλησίασε τὸν πατέρα του καὶ εἶπε.

«Φείσθητι αὐτοῦ, καὶ μὴ κτυπήσης ἄνθρωπον ὅστις δὲν εἶναι διόλου ἔνοχος· ἅς σώσωμεν ἐπίσης καὶ τὸν κήρυκα Μένδοντα ὅστις εἰς τὴν οἰκίαν μὲ ἐπεριποιεῖτο ὅτε ἤμην παιδίον, ἐκτὸς εἰάν τὸν ἐφόνευσεν ὁ Φιλοίτιος ἢ ὁ Εὐμαιος, ἢ ἔπεσεν ὑπὸ τὰ κτυπήματά σου.»

Ταῦτα εἶπεν, ἤκουσε δὲ αὐτὸν ὁ συνετὸς Μένδων, ὅστις τρέμων εἶχεν ὀλισθήσει ὑπὸ τὴν καθέδραν του καὶ περιτυλιχθεὶς μὲ δέρμα βοῶς πρὸ ὀλίγου σφαγέντος εἶχεν ἀποφύγει τὸν ὀδυνηρὸν θάνατον. Ἀμέσως λοιπὸν ἐμφανισθεὶς, ἀπέρριψε τὸ βόειον δέρμα, ἔρρίφθη πρὸ τοῦ Τηλεμάχου, περιέβαλε μὲ τὰς χεῖράς του τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ τὸν ἱκέτευσεν ἀποτείνων πρὸς αὐτὸν τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Φίλε, ἰδοὺ ἐγὼ, φείσθητί μου καὶ εἰπὲ εἰς τὸν πατέρα σου νὰ ἀποστρέψῃ μακρὰν ἐμοῦ τὴν ἀδάμαστον δύναμίν του καὶ τὸν κοπτερὸν χαλκόν του, διότι εἶναι ἀκόμη ὠργισμένος ἐναντίον τῶν μνηστήρων οἵτινες τὰ πλούτη του κατέρωγον καὶ σὲ περιεφρόνουν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ μειδιάσας εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

«Θάρρει, ἤδη ὁ υἱός μου ἐζήτησε τὴν χάριν σου καὶ σὲ ἔσωσεν ἵνα ἐν τῇ ψυχῇ σου γνωρίζῃς καὶ λέγῃς ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι προτιμότερα τῆς κακίας. Ἀλλ' ἐξελθε τοῦ οἴκου μετὰ τοῦ Φημίου καὶ καθήσατε εἰς τὴν αὐλὴν μακρὰν τῆς σφαγῆς διὰ νὰ ἀποτελειώσω ἐδῶ ὅ,τι μένει νὰ πράξω.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης, ἐκάθισαν παρὰ τὸν βωμὸν τοῦ μεγάλου Διὸς καὶ περιέφερον πανταχοῦ τὰ ἀνήσυχα βλέμματά των, διότι ἀδιακόπως περιέμενον τὸν θάνατον. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς περιέφερε τὸ βλέμμα του εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ ἰδῇ μήπως κανεὶς ἐκ τῶν ἐχθρῶν του ἐζῇ ἀκόμῃ καὶ ἀπέφυγε τὴν σκληρὰν μοῖραν· ἀλλὰ τοὺς εἶδεν ὅλους ἐκτάδην κειμένους εἰς τὸ αἶμα καὶ τὴν κόνιν. Ὅπως οἱ ἰχθῦς τοὺς ὁποίους δι' εὐρυχώρου δικτύου ἀνασύρουσιν οἱ ἄλιεῖς ἐκ τῆς βαθείας θαλάσσης, κείμενοι ἐπὶ τῆς ψάμμου, ποθοῦσι τὴν ὑγρὰν κατοικίαν καὶ μετ' ὀλίγον ἐκπνέουσιν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ καυστικοῦ ἡλίου, οὕτω καὶ οἱ μνηστῆρες ἔκειντο κατὰ σωρούς. Τότε δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε πρὸς τὸν Τηλέμαχον.

«Τηλέμαχε, σπεῦσον νὰ καλέσῃς τὴν τροφὸν Εὐρύκλειαν, διότι ἐπιθυμῶ νὰ τῇ ὁμιλήσω.

Ὁ νέος ἥρως ὑπήκουσεν εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα του καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν εἶπε πρὸς τὴν τροφὸν Εὐρύκλειαν.

«Τρέξε πλησίον μας, γραῖα Εὐρύκλεια, σὺ ἥτις ἐπιστατεῖς ἐδῶ τὰς ὑπηρετρίας τοῦ οἴκου· ἐλθὲ, ὁ πατήρ μου σὲ κράζει, καὶ θέλει νὰ σοὶ ὁμιλήσῃ.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ λόγοι του δὲν ἐρρέθησαν εἰς μάτην, διότι ἡ Εὐρύκλεια ἤνοιξε τὰς θύρας τοῦ λαμπροῦ μεγάρου καὶ ἠκολούθησε τὸν Τηλέμαχον. Εὗρε δὲ τὸν Ὀδυσσεῆα περικυκλωμένον ὑπὸ πτωμάτων, μεμολυσμένον ὑπὸ αἵματος καὶ κόνεως. Ὅπως ὁ λέων προβαίνει ἀφοῦ κατέφαγε ταῦρον διανυκτερεύοντα ἐν τῇ ἐξοχῇ, τὸ δὲ στῆθός του καὶ αἰσιαγόνες του εἶναι καθημαγμέναι, καὶ ἡ θεὰ του τρομερὰ, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐμολύνθη καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας. Ἡ γραῖα εἰς τὴν θεὰν τῶν πτωμάτων καὶ τῶν κυ-

μάτων εκείνων τοῦ αἵματος ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἐκφέρῃ κραυγὰς χαρᾶς, διότι ἔβλεπε μέγα ἔργον ἐπιτελεσθέν· ἀλλ' ὁ Ὅδυσσεὺς τὴν ἐμπόδισε μὲ ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν της καὶ τῇ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Τροφὲ, χαῖρε μὲν ἐν τῇ ψυχῇ σου, ἀλλὰ πρόσεξον μὴ φωνάξῃς, διότι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ καυχώμεθα διὰ τὸν θάνατον τῶν ἡρώων. Ἡ θέλησις τῶν θεῶν καὶ αἱ κακαὶ πράξεις των ἐδάμασαν αὐτοὺς τοὺς ὁποίους βλέπεις ἐδῶ κειτομένους, διότι δὲν ἐσέβοντο κανένα ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπων, καὶ ἐφέροντο ἐξίσου πρὸς τὸν καλὸν καὶ τὸν κακὸν οἷτινες τοὺς ἐπλησίαζον. Ἀλλ' ἡ κακία των τοὺς ἔφερεν εἰς τὸν θάνατον. Τώρα δὲ ἀρίθμησόν μοι τὰς ἐν τῇ οἰκίᾳ γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι μὲ ἀτιμάζουσι καὶ ποῖαι εἶναι ἀθῶαι.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ἡ πιστὴ τροφός.

«Γιέ μου, θὰ σοὶ εἴπω τὴν ἀλήθειαν. Εἰς τὸν οἶκόν σου ὑπάρχουσι πεντήκοντα δοῦλαι εἰς τὰς ὁποίας ἐδιδάξαμεν τὰ γυναικεῖα ἔργα, νὰ ξέωσιν ἔρια καὶ νὰ ὑποφέρωσι τὴν δουλείαν. Μεταξὺ αὐτῶν δώδεκα ἐγένοντο ἀναιδεῖς καὶ δὲν ἐσέβοντο μήτε ἐμὲ μήτε αὐτὴν τὴν Πηνελόπην. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Τηλέμαχον, αὐτὸς τώρα μόλις ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καὶ ἡ μήτηρ του δὲν τῷ ἐπέτρεψεν ἀκόμη νὰ διατάττῃ αὐτάς. Ἀλλ' ἐγὼ σπεύδω νὰ ἀναβῶ εἰς τὰ λαμπρὰ δώματα τῆς Πηνελόπης διὰ νὰ τὴν εἰδοποιήσω, διότι θεὸς τις τὴν ἐβύθισεν εἰς τὸν ὕπνον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ Ὅδυσσεύς.

«Μὴ τὴν ἐξυπνίσῃς ἀκόμη, ἀλλὰ προσκάλεσον ἐδῶ τὰς γυναῖκας καὶ πρῶτον ἐκείνας αἷτινες ἔπραττον ἀπρεπῆ ἔργα.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ γραῖα ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης διὰ νὰ φέρῃ τὴν ἀγγελίαν ταύτην εἰς τὰς γυναῖκας καὶ νὰ τὰς παρακινήσῃ νὰ ἔλθωσιν. Ἐν τούτοις ὁ Ὅδυσσεὺς ἐκάλεσε πλησίον τοῦ τὸν Τηλέμαχον, τὸν Εὐμαῖον καὶ τὸν Φιλοίτιον καὶ τοῖς ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Ἀρχίσατε τώρα νὰ ἐκφέρετε τοὺς νεκροὺς καὶ διατάξατε

τὰς γυναῖκας νὰ σᾶς βοηθήσωσιν· ἔπειτα πλύνετε μὲ ὕδωρ καὶ σπόγγους τὰς τραπέζας καὶ τοὺς λαμπροὺς θρόνους. Ἐφοῦ δὲ τακτοποιηθῶσιν ὅλα ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὁδηγήσατε τὰς ἀναιδεῖς γυναῖκας μετὰ τοῦ μεγάλου τοίχου τοῦ πύργου καὶ τοῦ θόλου, ἐκεῖ δὲ κτυπᾶτε αὐτὰς μὲ τὰ μακρὰ ξίφη σας ἕως οὗ τὰς φονεύσετε καὶ λησμονήσωσι τὰς ἀκολασίας τὰς ὁποίας ἔπραττον μετὰ τῶν μνηστῆρων κρυφίως συνευνοζόμεναι μετ' αὐτῶν.»

Ταῦτα εἶπεν, αἱ δὲ ἔνοχοι γυναῖκες εἰσῆλθον ὅλαι ὁμοῦ, ἀμέσως δὲ ἤρχισαν ὀλοφυρόμεναι καὶ θερμὰ δάκρυα χύνουσαι. Κατ' ἀρχὰς ἐν τούτοις, βοηθοῦσαι ἀλλήλας, μετέφερον τὰ πτώματα καὶ ἐπεσώρευσαν αὐτὰ ὑπὸ τὰ πρόθυρα τῆς αὐλῆς, αὐτὸς δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπεστάτει παροτρύνων αὐτὰς νὰ σπεύσωσιν. Ἐπειτα δὲ ἔπλυνον μὲ ὕδωρ καὶ μὲ σπόγγους τὰς τραπέζας καὶ τοὺς λαμπροὺς θρόνους. Ἐν τούτοις ὁ Τηλέμαχος καὶ οἱ δύο βοσκοί, κρατοῦντες πτυάρια, συνήθροισον τὰς ἀκαθαρσίας τοῦ καλῶς κατεσκευασμένου ἐδάφους, αἱ δὲ γυναῖκες ἐλάβανον καὶ ἔφερον αὐτὰς ἔξω τῆς οἰκίας. Ἐφοῦ δὲ ὅλα ἐτέθησαν ἐν τάξει εἰς τὴν αἶθουσαν, ὠδήγησαν τὰς ἐνόχους ὑπηρετρίας μετὰ τοῦ μεγάλου τοίχου καὶ τῆς αὐλῆς καὶ περιέκλεισαν αὐτὰς ἐντὸς στενωποῦ ὁπόθεν ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀποδράσωσι. Τότε δὲ ὁ Τηλέμαχος, λαβὼν πρῶτος τὸν λόγον, εἶπεν.

« Ἄς μὴ φονεύσω διὰ γενναίου θανάτου τὰς γυναῖκας ταύτας αἵτινες συνεκοιμῶντο μὲ τοὺς μνηστῆρας καὶ προσῆπτον τόσας ὕβρεις εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὴν μητέρα μου.»

Ταῦτα εἰπὼν προσήρμωσεν εἰς στήλην τινὰ τὸ παλαμάριον πλοίου καὶ τὰς ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ὑψηλὰ εἰς τὸν θόλον διὰ νὰ μὴ δύνανται οἱ πόδες των νὰ ἐγγίξωσι τὴν γῆν. Ὅπως αἱ μακροπτέρυγες κίχλαι ἢ αἱ περιστεραιὶ συλλαμβάνονται εἰς τὸ δίκτυον ἐντὸς τῶν θάμνων ὅπου ἤθελον πέσει καὶ εὐρίσκουσιν ἐν αὐτῷ οἰκτρὸν τέλος, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες ἐκεῖναι ἐκρέμαντο κατὰ σειρὰν ἔχουσαι περὶ τοὺς λαιμούς των βρόχους οἵτινες ἐπέφερον εἰς αὐτὰς ὀδυνηρότατον

θάνατον. Ἐπὶ τινας στιγμὰς ἐκίνησαν τοὺς πόδας, ἀλλ' ὄχι ἐπὶ πολὺ.

Τότε ἔσυρον διὰ τῆς στοᾶς τὸν Μελάνθιον εἰς τὴν αὐλὴν, ἔκοψαν τὴν ῥίνα καὶ τὰ ὦτά του, ἀπέσπασαν τὰ ἀνδρικά του μόρια καὶ ἔρριψαν εἰς τοὺς κύνας τὰ σπαίροντα μέλη του. Ἀλλ' ἡ ὀργή των δὲν κατηνύσθη μὲ τοῦτο· ἔκοψαν λοιπὸν τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας του. Ἐπειτα ἔπλυνον τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖράς των, διότι τὸ ἔργον εἶχεν ἀποτελειώσει, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπεν εἰς τὴν πιστὴν τροφόν.

« Εὐρύκλεια, φέρε θεῖον, τὸ ἱατρικὸν τῶν κακῶν, φέρε καὶ πῦρ διὰ νὰ καθάρίσω τὴν αἵθουσαν· εἰπέ δὲ εἰς τὴν Πηνελόπην νὰ ἔλθῃ νὰ μὲ εὔρῃ ἐδῶ μὲ τὰς ἀμφιπόλους της, καὶ παρακίνησον ἐπίσης ὅλας τὰς δούλας νὰ ἔλθωσι πλησίον μου.

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ἡ πιστὴ τροφός.

« ὦ υἱέ μου, οἱ λόγοι σου εἶναι φρονιμώτατοι. Ἀλλὰ πρῶτον θὰ σοὶ δώσω χιτῶνα καὶ ἐπενδύτην· δὲν πρέπει νὰ μένης εἰς τὸν οἶκόν σου φορῶν ῥάκη, διότι εἶναι ἀληθῶς ἀνάρμοστον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεὺς.

« Ὅχι, ὄχι· ἀναψὸν πρῶτον πῦρ εἰς τὴν αἵθουσαν.»

Ταῦτα εἶπεν, ὑπήκουσε δὲ εἰς τοὺς λόγους του ἡ πιστὴ τροφός καὶ τῷ ἔφερε θεῖον καὶ πῦρ. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐκάπνισε καλῶς τὸ μέγαρον καὶ τὴν αὐλὴν. Ἐν τούτοις ἡ σεβασμία Εὐρύκλεια ἐξῆλθε διὰ νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὰς γυναῖκας τὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως καὶ νὰ τὰς προσκαλέσῃ, μετ' ὀλίγον δὲ εἰσῆλθον αὗται εἰς τὴν αἵθουσαν κρατοῦσαι δᾶδας, περιεκύκλωσαν τὸν κύριόν των, τὸν προσεκύνησαν, τῷ ἔσφιγξαν τὰς χεῖρας, τὸν περιεπτύχθησαν καὶ κατεφίλησαν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του. Ὁ δὲ ἥρως ἡσθάνθη γλυκεῖαν ἐπιθυμίαν κλαυθμοῦ, διότι ἐν τῇ καρδίᾳ του τὰς ἀνεγνώρισεν ὅλας.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ψ.

Ἡ Εὐρύκλεια ἀνέβη παιδρὰ εἰς τὰ ἀνώτερα δώματα διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν δέσποινάν της ὅτι ὁ σύζυγός της ἦτο εἰς τὴν οἰκίαν. Τὰ γόνατά της ἐκινουῦντο ταχέως καὶ οἱ πόδες της ἔτρεχον. Κλίνασα δὲ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῆς Πηνελόπης τῇ εἶπεν.

«Ἐξύπνησον, ἀγαπητόν μου τέκνον, ἔλθε νὰ ἰδῇς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου ὅ,τι ἐπεθύμεις καθ' ἡμέραν. Ὁ πρὸ τοσοῦτου χρόνου ἀποδημῶν Ὀδυσσεὺς εἶναι εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐφόνευσεν τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας οἱ ὅποιοι κατετυράννουν τὸν οἶκόν του, κατέτρωγον τὰ πλούτη του καὶ ὕβριζον τὸν υἱόν του.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Ἀγαπητὴ μου τροφός, σὲ ἀπεμώραναν οἱ θεοὶ οἱ ὅποιοι δύνανται νὰ καταστήσωσιν ἄφρονα τὸν φρόνιμον καὶ νὰ δώσωσι φρόνησιν εἰς τὸν ἄφρονα. Αὐτοὶ ἀπεπλάνησαν τὸ τοσοῦτον ἄλλοτε συνετὸν πνευμά σου. Διατί μὲ περιπαίζεις ἐνῶ ἔχω τόσας θλίψεις εἰς τὴν ψυχὴν; Διατί μοι ἀναγγέλλεις πράγματα ἀπίστευτα ἐξεγείρουσά με ἀπὸ τὸν γλυκὺν ὕπνον ὅστις μὲ εἶχε καταλάβει καὶ περιεκάλυψε τὰ βλέφαρά μου; Ποτὲ δὲν ἐκοιμήθην τόσον καλῶς ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνεχώρησε διὰ τὴν ὀλεθρίαν Τρωάδα τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ προφέρεται. Ἀλλὰ κατάβα καὶ ἐπίστρεψον εἰς τὸ ἀνάκτορον. Ἐὰν οἰαδῇποτε ἄλλη ἐκ τῶν γυναικῶν μου ἤρχετο νὰ μὲ ἀφυπνίσῃ διὰ νὰ μοι φέρῃ τοιαύτην ἀγγελίαν, πάραυτα θὰ τὴν ἐδίωκον ἐλεεινῶς· σὲ ὅμως σὲ σώζει τὸ βαθὺ γῆρας σου.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπῆντησεν ἡ πιστὴ τροφός.

«Δὲν σὲ περιπαίζω ποσῶς, ἀγαπητόν μου τέκνον· τῶνόντι ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπέστρεψε καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν οἰκίαν του, ὡς σοὶ εἶπον· εἶναι ὁ ξένος τὸν ὅποιον ὅλοι περιεφρόνουν εἰς τὴν

αἰθουσαν. Ὁ Τηλέμαχος τὸ ἤξευρεν ἤδη· ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι φρόνιμος ἔκρυπτε τὰ σχέδια τοῦ πατρὸς του διὰ νὰ τιμωρήσῃ ἀσφαλῶς τὰς βιαιοπραγίας τῶν αὐθαδῶν τούτων ἀνθρώπων.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ Πηνελόπη, παράφορος ὑπὸ χαρᾶς, ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς κλίνης της, ἐνηγκαλίσθη τὴν τροφὸν, ἔκλαυσε θερμὰ δάκρυα καὶ τῇ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

Ἀγαπητῇ μου τροφῇ, εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν, εἶναι τῶντι ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν οἰκίαν του, ὡς βεβαιοῖς; καὶ πῶς ἡδυνήθη μόνος νὰ καταβάλλῃ τοὺς μνηστῆρας, οἵτινες πάντοτε ἦσαν ἐδῶ πολλοί;»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἡ Εὐρύκλεια.

«Δὲν εἶδα, δὲν ἔμαθα, ἤκουσα ὁμῶς τοὺς στεναγμοὺς τῶν ἀνθρώπων τοὺς ὁποίους ἐφόνευσεν. Ἐκαθήμεθα εἰς τὸ βάθος τῶν θαλάμων μας πεφοβισμένοι, καὶ αἱ στερεῶς κεκλεισμέναι θύραι μᾶς ἐμπόδιζον μέχρις οὗ τέλος ὁ Τηλέμαχος, ὑπακούων εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ πατρὸς του, ἦλθε καὶ μὲ ἐκάλεσεν. Εὖρον τὸν Ὀδυσσεῆα ὄρθιον εἰς τὸ μέσον τῶν συνεσσωρευμένων πτωμάτων τὰ ὁποῖα ἐκάλυπτον τὸ ἔδαφος τῆς αἰθούσης. Ἄ! ποίαν χαρὰν ἠσθάνθη ἡ ψυχὴ μου ὅταν τὸν εἶδον μεμολυσμένον ὑπὸ αἵματος καὶ κόνεως ὡς λέοντα! Τώρα οἱ νεκροὶ κεῖνται σεσσωρευμένοι εἰς τὰ πρόθυρα τῆς αὐλῆς, ὁ δὲ σύζυγός σου ἀνάψας μέγα πῦρ καθαρίζει μὲ θεῖον τὸ εὐρύχωρον ἀνάκτορον καὶ μὲ ἔπεμψε νὰ σὲ προσκαλέσω. Ἀκολούθησόν με λοιπὸν καὶ ἄς εὐφρανθῇ ἀμφοτέρων ἡ καρδιά ἀφοῦ τόσα ὑπέστητε δεινὰ καὶ ἐξεπληρώθησαν αἱ διακαέσταται ἐπιθυμίαι σας. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπέστρεψε ζῶν, σὲ εὕρισκει, εὕρισκει τὸν υἱόν του καὶ ἐτιμώρησεν εἰς τὴν κατοικίαν του τοὺς ὑβρίσαντας αὐτὸν μνηστῆρας.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

Ἀγαπητῇ τροφῇ, μὴ καυχᾶσαι χαίρουσα τόσον πολὺ. Ἡξέυρεις μὲ πόσῃν χαρὰν θὰ ἐβλέπομεν ὅλοι ἐπιστρέφοντα τὸν ἥρωα τοῦτον, ἐγὼ πρὸ πάντων καὶ ὁ υἱός τὸν ὁποῖον ἐγεννήσαμεν. Ἀλλὰ τοῦτο τὸ ὁποῖον λέγεις δὲν εἶναι ἀλη-

θές, καὶ ἴσως θεός τις ἀγανακτήσας διὰ τὴν αὐθάδειαν καὶ τὴν ἀνυπόφορον σκληρότητα τῶν μνηστήρων, ἐφόνευσεν αὐτούς, διότι δὲν ἐτίμων κανένα τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων, καὶ μετεχειρίζοντο ὁμοίως καὶ τὸν καλὸν καὶ τὸν κακὸν ὅσοι ἐπλησίαζον αὐτούς, ἡ δὲ κακία των τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸν θάνατον. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπώλεσε μακρὰν τῆς Ἀχαιῆας τὴν ἐλπίδα τῆς ἐπιστροφῆς του, ἀπώλετο δὲ καὶ αὐτός.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἡ Εὐρύκλεια.

«Ἀγαπητόν μου τέκνον, ποῖος λόγος διέφυγε τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων σου! Πῶς! ἐνῷ ὁ σύζυγός σου εὐρίσκεται εἰς τὴν οἰκίαν του, λέγεις ὅτι δὲν θὰ ἐπανέλθῃ πλέον καὶ ἡ ψυχὴ σου δυσπιστεῖ εἰσέτι! Πρόσεξον ὅμως καὶ ἀναγνώρισον σημεῖον ἀλάνθαστον. Τὴν πληγὴν τὴν ὁποίαν τῷ ἐπροξένησεν ἄλλοτε ὁ λευκὸς ὁδοὺς ἀγριοχοίρου, χθές, ἐνῷ ἔπλυνα τοὺς πόδας του, τὴν εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου· καὶ ἠθέλησα μὲν νὰ σὲ εἰδοποιήσω ἀμέσως, ἀλλὰ δὲν μὲ ἄφησε, καὶ ἐν τῇ φρονήσει του μοῦ ἔκλεισε τὰ χεῖλη διὰ τῆς χειρός του. Ἀκολούθησόν με λοιπὸν, καὶ ἐὰν σὲ ἀπατήσω ἀφίνομαι εἰς τὴν διάκρισίν σου νὰ μὲ παραδώσῃς εἰς οἰκτρότατον θάνατον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Τροφὲ, εἶδες μὲν πολλὰ, ἀλλ' εἶναι δύσκολον νὰ γνωρίζῃς τὰ βουλευόμενα τῶν αἰωνίων θεῶν. Ἐν τούτοις ἅς ὑπάγωμεν νὰ εὕρωμεν τὸν υἱόν μου, ἅς ὑπάγωμεν νὰ ἴδωμεν τοὺς φονευθέντας μνηστῆρας καὶ ἐκεῖνον ὅστις τοὺς ἐφόνευσεν ὅλους.»

Εἰποῦσα ταῦτα κατέβη ἀπὸ τοῦ θαλάμου τῆς καὶ ἐσκέπτετο νὰ ἐρωτήσῃ μακρόθεν τὸν ἀγαπητόν της σύζυγον ἢ νὰ καταφιλήσῃ πρῶτον τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς χεῖράς του. Ἀφοῦ δὲ διῆλθε τὸ λίθινον κατώφλιον, ἀμέσως ἐκάθησεν ἀπέναντι τοῦ Ὀδυσσεως, εἰς τὴν λάμπην τοῦ πυρός, πλησίον τοῦ ἀντιθέτου τοίχου. Ὁ δὲ ἥρως ἐκάθητο μὲ ὀφθαλμούς τεταπεινωμένους στηρίζων τὰ νῶτα εἰς ὑψηλὴν στήλην καὶ περιμένων ἂν θὰ τῷ ἀποτείνῃ τὸν λόγον ἡ εὐγενὴς σύζυγός του ἀφοῦ τὸν εἶδε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς της. Ἐν τούτοις ἡ

Πηνελόπη ἔμενεν ἀκίνητος, σιωπῶσα, διότι θάμβος εἶχε καταλάβει τὴν ψυχὴν αὐτῆς· ὁσάκις προσήλου ἐπ' αὐτοῦ τὰ βλέμματά της, τοσάκις ἐδυσκολεύετο νὰ γνωρίσῃ τὸν σύζυγόν της ὑπὸ τὰ ῥυπαρὰ ἐκεῖνα ῥάκη.

Τέλος ὁ Τηλέμαχος ἤρχισε νὰ τὴν ἐπιπλήττῃ καὶ τῇ εἶπεν.

«ὦ μῆτέρ μου! μῆτερ σκληρὰ, ψυχὴ ἀναίσθητος! Διατί μακρύνεσαι ἀπὸ τοῦ πατρός μου; διατί δὲν σπεύδεις νὰ καθήσῃς πλησίον του καὶ νὰ τὸν ἐξετάζῃς; Καμμία ἄλλη γυνὴ δὲν θὰ ἔπραττεν οὕτω, νὰ ἴσταται ἀκίνητος μακρὰν συζύγου ὅστις ἀφοῦ ὑπέφερε τόσα δεινὰ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος. Ἀλλὰ πάντοτε ἡ καρδιά σου ἦτο σκληροτέρα λίθου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Τέκνον μου, ἡ ψυχὴ μου κατέχεται ὑπὸ θάμβους, δὲν εἰμφορῶ πλέον μήτε λέξιν νὰ προφέρω, μήτε νὰ εὔρω ἐρώτησίν τινα, μήτε νὰ τὸν ἰδῶ κατὰ πρόσωπον. Ἀλλ' ἐὰν ἀληθῶς ὁ ξένος μας ἦναι ὁ Ὀδυσσεύς, θὰ γνωρισθῶμεν καλλίτερον μεταξὺ μας, διότι ἔχομεν γνωρίσματα μυστικὰ τὰ ὁποῖα μόνοι ἡμεῖς γνωρίζομεν.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς ἐμεδίασε καὶ ἀπέτεινε πρὸς τὸν υἱὸν του τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Τηλέμαχε, ἄφες τὴν μητέρα σου νὰ με δοκιμάσῃ ἀκόμη εἰς τὴν αἵθουσαν ταύτην· ταχέως δὲ θέλει πεισθῇ καλλίτερον. Τώρα, ἐπειδὴ εἶμαι ῥυπαρὸς καὶ ῥακενδύτης, με καταφρονεῖ καὶ δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἶμαι ὁ σύζυγός της. Ἄς σκεφθῶμεν ἐν τούτοις τί ἔχομεν καλλίτερον νὰ πράξωμεν. Ὅταν τις φονεύσῃ ἔστω καὶ ἄνθρωπον τοῦ λαοῦ μὴ ἔχοντα πολλοὺς ἐκδικητάς, φεύγει καὶ ἐγκαταλείπει τοὺς γονεῖς καὶ τὴν πατρίδα του· ἡμεῖς ὅμως ἐφονεύσαμεν τὰ καλλίτερα στηρίγματα τῆς πόλεως, τοὺς ἐπιφανεστέρους τῶν ἐν τῇ Ἰθάκῃ Ἑλλήνων. Αὐτὸ λοιπὸν σὲ προτρέπω νὰ σκεφθῇς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« Ἀγαπητέ μου πάτερ, σκέφθητι σὺ, διότι ὡς λέγουσιν εἶναι ὁ συνετώτατος τῶν θνητῶν καὶ κανεὶς δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ συναγωνισθῇ μὲ σέ· ἡμεῖς οἱ ἄλλοι θὰ σὲ ἀκολουθήσωμεν εὐχαρίστως καὶ δὲν φρονῶ ὅτι θὰ μᾶς λείψῃ τὸ θάρρος, ἐφ' ὅσον θὰ ἐπιτρέψῃ ἡ ὑπάρχουσα εἰς ἡμᾶς δύναμις. »

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἔμφρων Ὀδυσσεύς.

« Ἀκουσον τὶ νομίζω συμφερότερον. Λουσθῆτε ἐν πρώτοις καὶ φορέσατε χιτῶνας, διατάξατε δὲ τὰς ὑπηρετρίας νὰ λάβωσιν ἐκ τῆς οἰκίας τὰ κάλλιστα ἐνδύματα· ἔπειτα ὁ αἰοῖδός, μὲ τὴν ἀρμονικὴν τοῦ λύραν, θὰ δώσῃ τὸ σημεῖον διασκεδαστικοῦ χωροῦ, ἵνα ἀκούοντες ἡμᾶς ἔξωθεν οἱ γείτονές μας ἢ οἱ διαδάτῃ νομίσωσιν ὅτι πανηγυρίζομεν ἐδῶ γάμους, καὶ ἵνα μὴ ἡ φήμη τοῦ φόνου τῶν μνηστήρων διασπαρῇ πρὶν μεταβῶμεν εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τοὺς βοσκούς μας· ἐκεῖ δὲ θὰ σκεφθῶμεν ὅ,τι μᾶς ἐμπνεύσει ὁ ἄρχων τοῦ Ὀλύμπου. »

Ταῦτα εἶπεν, ὑπήκουσαν δὲ εἰς αὐτὸν οἱ ὑπῆρέται· καὶ πρῶτον μὲν ἐλούσθησαν, ἐφόρεσαν χιτῶνας καὶ αἱ γυναῖκες ἐκαλλωπίσθησαν, ἔπειτα δὲ ὁ θεῖος ποιητὴς ἔλαβε τὴν λύραν τοῦ καὶ ἐνέπνευσεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἡδέων ἀσμάτων καὶ τῶν χαριέντων χορῶν. Ὅλον τὸ ἀνάκτορον ἀντήχησεν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν χορευτῶν, τῶν ἀνδρῶν καὶ εὐζώνων γυναικῶν. Ὅσοι δὲ τοὺς ἤκουον ἔξωθεν ἔλεγον μεταξὺ τῶν. « Βεβαίως κανεὶς ἐκ τῶν πολλῶν μνηστήρων θὰ ἐορτάζῃ τέλος τοὺς γάμους τοῦ μετὰ τῆς βασιλείσσης. Τί ἀθλία γυνή! δὲν εἰμπόρεσε νὰ φυλάξῃ διὰ παντὸς τὴν οἰκίαν τοῦ πρώτου συζύγου της καὶ νὰ περιμείνῃ τὴν ἐπιστροφὴν του. »

Οὕτως ὠμίλουν οἱ πολῖται, διότι δὲν ὑπώπτευν τὴν ἀλήθειαν. Ἐν τούτοις ἡ Εὐρυνόμη ἔλουσε τὸν μεγάλθυμον Ὀδυσσεά καὶ τὸν ἔχρισε δι' ἐλαίου, περὶ αὐτὸν δὲ ἔρριψε χιτῶνα ὥρατον καὶ λαμπρὸν ἐπενδύτην, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ἐπέχυσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἑξαίσίαν καλλονὴν καὶ τὸν ἀνέδειξεν ὑψηλότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ

δὲ ἔρριψε κυματίζοντα μαλλία, ὅμοια μὲ τὰ ἄνθη τοῦ ὑάκινθου. Ὅπως ἐπιτήδειος τεχνίτης, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Ἥφαιστος καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἐδίδαξαν ἐργασίας παντοειδεῖς, χρυσώνει τὸν ἄργυρον καὶ ἐκτελεῖ χαρίεντα ἔργα, οὕτως ἡ θεὰ ἐπέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ἥρωος θείαν χάριν. Ἐξελλὼν δὲ τοῦ λουτροῦ ὁμοιος μὲ τοὺς ἀθανάτους ἐκάθησε πάλιν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀπὸ τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐγερθῆ. Ἐστράφη δὲ πρὸς τὴν σύζυγόν του καὶ εἶπε.

Ἄσκληρὰ ! οἱ θεοὶ οἱ κατοικοῦντες τὸν Ὀλυμπον σοὶ ἔδωκαν καρδίαν σκληροτέραν πάσης ἄλλης γυναικός. Καμμία ἄλλη γυνὴ δὲν θὰ ἴστατο οὕτως ἀτάραχος μακρὰν συζύγου ὅστις ἀφοῦ ὑπέφερε τόσα δεινὰ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος. Ἀλλ' ἐλθέ, Εὐρύκλεια, ἐτοίμασον τὴν κλίνην διὰ νὰ ἀναπαυθῶ μόνος, διότι ἡ Πηνελόπεια εἰς τὰ στήθη της περικλείει βεβαίως ψυχὴν σιδηράν. »

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπεια.

Ἄσκληρὲ ! μῆτε ὑπερήφανός εἰμαι, μῆτε καταφρονῶ, μῆτε θαυμάζω ὑπὲρ τὸ μέτρον, ἀλλ' ἡξεύρω καλῶς ποῖος ἦσο ὅτε ἀνεχώρεις ἐκ τῆς Ἰθάκης. Ἐμπρὸς, Εὐρύκλεια, στρώσον παχὺ στρώμα εἰς τὸν στερεὸν θάλαμον τὸν ὁποῖον αὐτὸς εἶχε κατασκευάσει, μετάφερον ἐκεῖ τὴν δυνατὴν κλίνην καὶ θέσατε ἐπ' αὐτῆς δέρματα, σκεπάσματα καὶ τάπητας λαμπρούς. »

Αὕτη ἦτο ἡ τελευταία δοκιμασία τὴν ὁποίαν ἐπεφύλαξε διὰ τὸν σύζυγόν της. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς στενάζων εἶπεν.

ἌΩ γύναι, πείρακτικὸν λόγον εἶπες. Ποῖος λοιπὸν μετεκίνησε τὴν κλίνην μου ; δύσκολον θὰ ᾔητο τὸ ἔργον καὶ εἰς αὐτὸν τὸν μᾶλλον ἐπιτήδειον ἄνθρωπον, ἐκτὸς ἐὰν θεὸς τις ἐπερχόμενος τὸν ἐβοήθει νὰ τὴν μεταφέρῃ ἀλλαχοῦ. Οὐδεὶς τῶν θνητῶν, ἔστω καὶ νεώτατος, θὰ ἠδύνατο νὰ τὴν μετακινήσῃ εὐκόλως, ἐπειδὴ ὑπάρχει μέγα σημεῖον τὸ ὁποῖον ἔκαμα ἐγὼ μόνος καὶ οὐδεὶς ἄλλος. Ἐντὸς τῶν αὐλῶν ὑπῆρχε θαλερὰ καὶ ἀκμαία ἐλαία, ὁ κορμὸς τῆς ὁποίας εἶχε τὸ πάχος στήλης. Συνήθροισα μεγάλους λίθους, καὶ ἔκτισα τοὺς τοίχους τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου μέχρις οὗ περιέκλεισα

τὸν κορμὸν τοῦτον, ἐπεστέγασα δὲ αὐτὸν καὶ τὸν ἔκλεισα διὰ πυκνῶν θυρῶν στερεῶς ἐφαρμοζομένων. Τότε ἔκοψα τοὺς πυκνοὺς κλάδους τοῦ δένδρου, περιέξεσα τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ στελέχους ἀρχίζων ἀπὸ τὰς ρίζας, καὶ ἔπειτα τῇ βοηθείᾳ τοῦ χαλκίνου πελέκεως καὶ τῆς στάθμης ἐλείανα αὐτὸν καὶ κατεσκεύασα τοὺς πόδας τῆς κλίνης, ἐτρόπησα δὲ ὅλα μὲ τὸ τρυπάνιον. Ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης κατεσκεύασα ἐξ ὀλοκλήρου τὴν κλίνην μου, τὴν ὁποίαν ἐκαλλώπισα μὲ χρυσόν, μὲ ἄργυρον καὶ μὲ ἐλεφαντόδοντα, τὸ βάθος δὲ αὐτῆς ἐσχημάτισα ἐκ δερμάτων βοείων φοινικοχρόων. Τοῦτο εἶναι, ὦ γύναι, τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον δὲν εἰμπορεῖς νὰ παραγνωρίσης. Τώρα ὅμως ἀγνοῶ ἐὰν ἡ κλίνη αὕτη εὐρίσκεται εἰς τὴν θέσιν ὅπου τὴν κατεσκεύασα, ἢ ἐὰν ἐπιτῆδεός τις τεχνίτης κόψας τὴν βάσιν της ἠδυνήθη νὰ τὴν μεταφέρῃ ἀλλαχοῦ.»

Ἐνῷ ὠμίλει ὁ Ὅδυσσεὺς, ἡ Πηνελόπη ἠσθάνετο τὴν καρδίαν της λειποψυχοῦσαν καὶ τὰ γόνατά της λυόμενα, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ παραγνωρίσῃ τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα μὲ τόσῃν ἀκρίβειαν τῇ περιέγραφεν ὁ σύζυγός της. Ἀμέσως δὲ δακρύσασα ἔδραμε πρὸς αὐτὸν, περιεπτύχθη τὸν τράχηλόν του, κατεφίλησε τὴν κεφαλὴν του καὶ εἶπε.

« Συγχώρησόν με, ἀγαπητέ μου σύζυγε, σὺ ὁ συνετώτατος τῶν ἀνθρώπων ! Οἱ θεοὶ μᾶς ἔκαμον νὰ γνωρίσωμεν τὴν δυστυχίαν, οἱ θεοὶ οἵτινες μᾶς ἐφθόνησαν διότι ἀπελαμβάνομεν τὴν νεανικὴν ἡλικίαν μένοντες πλησίον ἀλλήλων καὶ περιμένοντες εὐτυχὲς γῆρας. Ἀλλὰ μὴ ὀργίζεσαι, μὴ μὲ ἐπιπλήττης ἐὰν ἅμα σὲ εἶδον δὲν σὲ ὑπεδέχθην τρυφερῶς ἢ ψυχὴ μου ἐν τῷ στήθει μου ἔτρεμε μήπως ἄλλος τις ἐρχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν μὲ ἀπατήσῃ διὰ τῶν λόγων του, διότι ὑπάρχουσι πολλοὶ οἵτινες μηχανῶνται κακὰ τεχνάσματα. Ὅχι, ἡ καταγομένη ἐκ τοῦ Διὸς Ἀργεῖα Ἑλένη δὲν θὰ παρεδίδετο εἰς τὸν ἔρωτα ξένου, ἐὰν προσέβλεπεν ὅτι οἱ ἀνδρεῖοι παῖδες τῶν Ἑλλήνων ἔμελλον νὰ τὴν ἐπαναφέρωσιν οὐκ ἄρα, εἰς τὴν γλυκεῖαν πατρίδα της. Ἀλλὰ θεὸς τις τὴν

παρέσυρεν εἰς πρᾶξιν ἐπονείδιστον, καὶ δὲν ἐσκέφθη μόνη τῆς τὴν ἀξιοθρήνητον ἐκείνην ἀποπλάνησιν ἐκ τῆς ὁποίας προέκυψαν κατ' ἀρχὰς αἱ δυστυχίαι αὐτῆς καὶ ἡμῶν. Τώρα μοὶ περιέγραψες διὰ καταφανῶν σημείων τὴν συζυγικὴν μας κλίνην τὴν ὁποίαν δὲν εἶδεν ἄλλος θνητός. Ἡμεῖς μόνοι καὶ ἡ πιστὴ Ἀκτορίς τὴν ὁποίαν μοὶ ἔδωκεν ὁ πατὴρ μου ὅταν ἦλθον εἰς τὴν νῆσον ταύτην καὶ εἰς τὴν ἐπιστασίαν τῆς ὁποίας παρεδόθησαν αἱ θύραι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου μας, γνωρίζομεν τὰ μυστήρια αὐτῆς. Ἐπεισας δὲ τέλος τὴν καρδίαν μου μὲ ὅλην τὴν δυσπιστίαν τὴν ὁποίαν εἶχον. »

Οἱ λόγοι οὗτοι διήγειρον εἰς τὸ στήθος τοῦ ἥρωος τὴν ἐπιθυμίαν τῶν δακρύων· ἔκλαυσε λοιπὸν θλίβων εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ τὴν πιστὴν καὶ ὠραίαν σύζυγόν του. Ὅπως ἡ ξηρὰ ἐμφανίζεται καὶ φαιδρύνει τοὺς ναυαγοὺς τῶν ὁποίων τὸ πλοῖον συνέτριψεν ὁ Ποσειδὼν ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων, παρασυρόμενον ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς τρικυμίας, ὀλίγιστοι δὲ ἐξ αὐτῶν, κυλινδούμενοι ἐπὶ τῆς ἀπεράντου ἀβύσσου ὠθοῦνται εἰς τὸ παράλιον, κολυμβῶντες δὲ καὶ ἔχοντες τὸ σῶμα περιρρέομενον ὑπὸ ἀφροῦ ἀναρρίχωνται εἰς τὴν ξηρὰν μετ' ἀγαλλιάσεως διότι ἀπέφυγον τὸν ὄλεθρον, οὕτω καὶ ἡ βασίλισσα ἐθεώρει μετ' ἀγαλλιάσεως τὸν σύζυγόν της καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποσπᾷ ἀπὸ τὸν λαιμόν του τοὺς λευκοτάτους βραχίονάς της· ἤθελε δὲ καταλάβει αὐτοὺς ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἡὼς οὕτω κλαίοντας, ἐὰν ἡ Ἀθηνᾶ δὲν συνελάμβανεν ἄλλην σκέψιν. Σταματήσασα τὴν μακρὰν νύκτα εἰς τὸ τέρμα τοῦ ὀρίζοντος, ἐμπόδισε τὴν χρυσόθρονον Ἡὼς εἰς τὰ κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ δὲν ἄφησεν αὐτὴν νὰ ζεύξῃ τοὺς ταχύποδας ἵππους της, τὸν Λάμπον καὶ τὸν Φάεθοντα οἵτινες σύροντες αὐτὴν φέρουσι τὸ φῶς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Τότε δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπέτεινε τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὴν ἀγαπητὴν του σύζυγον.

Ἄν γύναι, ἀκόμη δὲν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα τῶν δοκιμασιῶν μας, ἀλλὰ μᾶς μένει ἀκόμη μεγάλη καὶ ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις τὴν ὁποίαν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκτελέσω.

Οὕτω μὲ προεφήτευσεν ἡ ψυχὴ τοῦ Τειρεσίου ὅταν κατέβη
εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος διὰ νὰ ἐρωτήσω τὸν Θη-
βαῖον μάντιν περὶ τῆς ἐπιστροφῆς ἐμοῦ καὶ τῶν συντρόφων
μου. Ἄλλ' ἀκολούθησόν με, ἐλθέ νὰ συμμερισθῇς τὴν κλίνην
μου, ὧ γύναι, καὶ ἅς ἀπολαύσωμεν τέλος ἐπὶ τῆς αὐτῆς
στρωμνῆς τὰς γλυκύτητας τοῦ ὕπνου.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Εἰς μὲν τὴν κλίνην σου θὰ ὑπάγωμεν ἅμα θελήσης, ἀφοῦ
οἱ θεοὶ ἐπέτρεψαν νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸν λαμπρὸν οἶκόν σου
καὶ εἰς τὴν πατρίδα σου. Ἀλλὰ ποία εἶναι ἡ δοκιμασία
τὸν ὅποιον ἐσυλλογίσθης καὶ τὴν ὅποιαν οἱ θεοὶ ἔβαλον εἰς
τὴν ψυχὴν σου; θὰ τὴν μάθω ἡμέραν τινὰ, καὶ προτιμότε-
ρον εἶναι νὰ μὲ τὴν εἴπῃς ἀμέσως.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

«Σκληρὰ! διατί θέλεις διὰ τῆς ἐπιμονῆς σου νὰ μάθῃς
τὸ μυστικόν μου; δὲν δύναμαι νὰ σοὶ τὸ κρύψω, καὶ θὰ σοὶ
τὸ εἴπω ἀμέσως. Ἡ ψυχὴ σου θὰ θλιβῇ ἔνεκα τούτου, καὶ
ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ λυπηθῶ. Ὁ μάντις μὲ διέταξε νὰ περιέλθω
εἰς πολλὰς πόλεις τῶν ἀνθρώπων. «Θὰ ἀναχωρήσης πάλιν,
ἀμὲρ εἶπε, καὶ θὰ διατρέξῃς τὰς πόλεις κρατῶν κωπίον μέ-
χρις οὔ φθάσῃς εἰς λαοὺς ἀδάεις τῆς θαλάσσης, μὴ μετα-
χειριζομένους ἄλλας εἰς τὰ φαγητὰ των, μὴ γνωρίζοντας
τί ἐστὶν ἐρυθροβαφὲς πλοῖον, ἢ κώπη, ἥτις εἶναι ἡ πτέρυξ
αὐτῶν πλοίων. Θὰ σοὶ ὑποδείξω σημεῖον φανερόν τὸ ὑποῖον
«δὲν θὰ σὲ λανθάνῃ. Θὰ συναντήσῃς ἄλλον ὁδοιπόρον ὅστις
«θὰ νομίσῃ ὅτι κρατεῖς πτύον ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου ὤμου σου.
«Τότε ἔμπηξον τὸ κωπίον σου εἰς τὴν γῆν καὶ θυσίασον
απομπωδῶς εἰς τὸν Ποσειδῶνα ἓνα κριὸν, ἓνα ταῦρον καὶ
ἓνα κάπρον, μετὰ ταῦτα δὲ ἐπιστρέψον εἰς τὴν Ἰθάκην
καὶ θυσίασον κατὰ τὴν τάξιν των εἰς ὅλους τοὺς ἀθανά-
τους θεοὺς, τοὺς κατοικοῦντας τὸν εὐρύχωρον οὐρανόν, ἱεράς
ἀεκατόμβας. Σὲ δὲ μακρὰν τῆς θαλάσσης γλυκὺς θάνατος
«θέλει ἔλθει καὶ σὲ καταλάβει βεβαρημένον ὑπὸ εὐτυχοῦς
«γῆρατος καὶ περικυκλούμενον ὑπὸ εὐδαιμόνων λαῶν. Ναι,

«προσέθηκέν ὁ μάντις, ὅλα αὐτὰ τὰ ὅποια σοὶ λέγω θὰ ἀέκτελεσθῶσι.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Ἐὰν τούλάχιστον οἱ θεοὶ σοὶ ὑπόσχονται εὐτυχὲς γῆρας, μοὶ μένει ἐλπίς ὅτι θὰ διέλθῃς σῶος καὶ ἀβλαβὴς διὰ τῶν νέων τούτων δοκιμασιῶν.»

Ἐνῷ αὐτοὶ συνωμίλουν οὕτω, ἡ Εὐρυνόμη καὶ ἡ τροφὸς, ὑπὸ τὴν λάμψιν τῶν δάδων, ἐκάλυπτον τὴν κλίνην μὲ μαλακὰ ὑφάσματα. Ἀφοῦ δὲ ἔστρωσαν μετὰ ζήλου τὸ παχὺ στρώμα, ἡ μὲν Εὐρύκλεια ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν της, ἡ δὲ Εὐρυνόμη κρατοῦσα φῶς τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸν συζυγικὸν θάλαμον· ἅμα δὲ τοὺς εἰσήγαγεν ἐμακρύνθη καὶ οἱ σύζυγοι ἀνέβησαν μετὰ πόθου εἰς τὴν πρὸ πολλοῦ ἐγκαταλειφθεῖσαν κλίνην των.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ βοσκὸς ἔπαυσαν τὸν χορὸν καὶ ἐσταμάτησαν τὰς γυναῖκας· αὐτοὶ δὲ ἐκοιμήθησαν εἰς τὸ μέγαρον τὸ ὅποιον περιεκύκλουν τὰ σκότη.

Ἐν τούτοις οἱ δύο σύζυγοι, ἀφοῦ παρεδόθησαν εἰς τὰς ἡδονὰς τοῦ ἔρωτος, ἐξηκολούθησαν τερπόμενοι διὰ τῶν ἀμοιβαίων διηγήσεών των. Ἡ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν εἶπεν ὅσα εἶχεν ὑποφέρει εἰς τὴν οἰκίαν βλέπουσα τὸ μισητὸν πλῆθος τῶν μνηστήρων, οἵτινες συναθροισθέντες δι' αὐτήν, κατέτρωγον τοὺς βόας της, τὰ παχέα πρόβατά της, καὶ ἐκέκουν τὸν οἶνον ἀπὸ τοὺς πίθους. Ἐπειτα ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς διηγήθη ὅσα κακὰ ἐπροξένησεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὅσα ὑπέστη αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἡ δὲ Πηνελόπη τὸν ἤκουε χαίρουσα καὶ ὁ ὕπνος δὲν ἐπλησίαζεν εἰς τὰ βλέφαρά της πρὶν ὁ Ὀδυσσεὺς τελειώσῃ τὴν διήγησίν του.

Κατ' ἀρχὰς διηγήθη πῶς κατέστρεψε τὴν πόλιν τῶν Κικλόνων, πῶς ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς γονίμου γῆς τῶν Λωτοφάγων· ἔπειτα τὴν σκληρότητα τοῦ Κύκλωπος καὶ πῶς ἐξεδικήθη τὸν θάνατον τῶν γενναίων συντρόφων του τοὺς ὁποίους ἐκείνος ἔπραγεν ἀνηλεῶς· ἔπειτα τὴν γενναίαν φιλοξενίαν τοῦ

Διόλου, τὸ δῶρον τὸ ὅποιον ἔλαβε παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του, τὴν ὀλεθρίαν μοῖραν ἣτις δὲν τῷ ἐπέτρεψε νὰ ἐπανίδῃ ἀμέσως τότε τὴν πατρίδα του, καὶ τὴν μανιώδη τρικυμίαν ἣτις τὸν ἀνῆρπασε στενάζοντα εἰς τὸ ἰχθυοτρόφον πέλαγος.

Διηγῆθη ἀκολούθως πῶς ἔφθασεν εἰς τὴν Τηλέπυλον, πόλιν τῶν Λαιστρυγόνων, καὶ πῶς ἀπώλεσεν ὅλον τὸν στόλον του, ἐκτὸς ἐνὸς μόνου πλοίου μὲ τὸ ὅποιον ἐσώθη· ἔπειτα τὰ τεχνάσματα τῆς Κίρκης, ἔπειτα τὸ ταξιδιόν του διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ Ὀθηδαίου Τειρεσίου εἰς τὰ Ζοφερά Βασίλεια τοῦ Πλούτωνος, ὅπου εἶδεν ὅλους τοὺς συντρόφους του καὶ τὴν μητέρα του ἣτις τὸν ἐγέννησε καὶ τὸν ἀνέθρεψεν ὅτε ἦτο μικρός.

Εἶπεν ἀκόμη πῶς ἤκουσε τὴν φωνὴν τῶν Σειρήνων, πῶς παρέπλευσε τὰς Πλαγκτὰς πέτρας, τὴν φρικώδη Χάρυβδιν καὶ τὴν Σκύλλαν τὴν ὁποίαν οἱ ἄνθρωποι δὲν δύνανται νὰ ἀποφύγῃ χωρὶς νὰ τῇ ἀφήσωσι θύματα. Εἶπε τὸν φόνον τῶν βοῶν τοῦ Ἥλιου, τοὺς τρομεροὺς κεραυνοὺς μὲ τοὺς ὁποίους ὁ Ζεὺς ἐκτύπησε τὸ ταχὺ πλοῖόν του, καὶ τὸν θάνατον τῶν ἀνδρείων συντρόφων του, οἵτινες ὅλοι ἐχάθησαν χωρὶς νὰ δυνηθῇ κανεὶς νὰ διαφύγῃ τὴν μαύρην μοῖραν. Εἶπε πῶς ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν ὅπου ἡ νύμφη Καλυψὼ εἰς τὸ βαθὺ σπήλαιόν της, ἐπιθυμοῦσα νὰ τὸν ἔχῃ σύζυγον, τὸν ἐπεριποιεῖτο τρυφερῶς καὶ τῷ ὑπέσχετο ἀθανασία καὶ αἰωνίαν νεότητα, χωρὶς ὅμως νὰ δυνηθῇ νὰ πείσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς τὰ στήθη του· πῶς, μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας, ἤραξεν εἰς τὴν νῆσον τῶν Φαιάκων οἵτινες τὸν ἐτίμησαν ὡς θεόν, τὸν ἀπέστειλαν διὰ πλοίου εἰς τὴν γλυκεῖαν πατρίδα του, καὶ τῷ ἔδοσαν πολὺτιμα ὑφάσματα, χαλκὸν καὶ χρυσὸν ἐν ἀφθονίᾳ. Τοιουτοτρόπως ἐτελείωσεν ἡ διήγησίς του· τότε δὲ ὁ εὐεργετικὸς ὕπνος κατέλαβε τὰς αἰσθήσεις του καὶ κατέπαυσε τὰς φροντίδας τῆς ψυχῆς του.

Ἐν τούτοις ἡ Ἀθηνᾶ, συλλαβοῦσα νέαν σκέψιν, περιέμενε γὰρ χαρτασθῆ ἡ ψυχὴ τοῦ Ὀδυσσεὺς ἀπὸ ἐρωτικὴν ἡδονὴν

καὶ ἀνάπαυσιν. Ἐπειτα διήγειρεν ἀπὸ τοῦ Ὠκεανοῦ τὴν χρυσόθρονον αὐγὴν διὰ νὰ φέρῃ φῶς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Τότε δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς μαλακῆς τοῦ κλίνης καὶ εἶπεν εἰς τὴν Πηνελόπην.

α Ἀγαπητὴ γύναι, πολλὰς ἕως τῶρα ὑπέστημεν δοκιμασίας, σὺ μὲν κλαίουσα εἰς τὸν οἶκον τοῦτον τὴν πλήρη τάλαιπωριῶν ἐπιστροφὴν μου, ἐγὼ δὲ διότι, μὲ ὅλας τὰς προσπαθείας μου, ἐκρατούμην ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν μακρὰν τῆς γλυκείας πατρίδος μου. Ἐπειδὴ ὅμως τέλος πάντων ἐπανεύρομεν τὴν ποθητὴν ταύτην στρωμνὴν, πρόσεχε εἰς τὴν οἰκίαν μου τοὺς θησαυροὺς οἵτινες μοὶ ἀνήκουσι. Διὰ νὰ ἀντικαταστήσω τὰ ποίμνια τὰ ὅποια κατέφαγον οἱ ὑπερήφανοι μνηστῆρες, ἄλλα μὲν θὰ ἀρπάσω ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἄλλα δὲ θὰ μοὶ προσφέρωσιν οἱ Ἕλληνες μέχρις οὗ γεμίσωσιν αἱ ἐπαύλεις μου. Ἐπὶ τοῦ παρόντος θὰ μεταβῶ εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τοὺς πολυδένδρους κήπους μου διὰ νὰ ἴδω τὸν πατέρα μου ὅστις θλίβεται τόσον διὰ τὴν ἀπουσίαν μου. Εἰς σὲ δὲ, ἀγαπητὴ μου γύναι, ἰδοὺ τι διατάττω μολονότι εἶσαι λίαν συνετὴ μετ' ὀλίγον, καθ' ὅσον προχωρεῖ ἡ ἡμέρα, ἡ φήμη τοῦ φόνου τῶν μνηστήρων θὰ διασπαρῇ εἰς τὰ ἔξω· ἀνάβα λοιπὸν εἰς τὰ ἀνώτερα δώματά σου μὲ ὅλας τὰς γυναϊκᾶς σου, καὶ μένε κεκλεισμένη χωρὶς νὰ συκοινωνήσῃς μὲ κανένα ἐκ τῶν Ἑλλήνων. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἥρως ἐκάλυψε τοὺς ὤμους τοῦ με ὥραϊα ὄπλα, ἐξύπνισε τὸν Τηλέμαχον καὶ τοὺς δύο βοσκούς, καὶ διέταξεν αὐτοὺς νὰ λάβωσιν εἰς τὰς χεῖράς των πολεμικὰ ὄπλα. Οὗτοι δὲ ἔσπευσαν νὰ ὑπακούσωσιν, ὠπλίσθησαν διὰ χαλκοῦ, ἤνοιξαν τὰς θύρας καὶ ἐξῆλθεν προπορευομένου τοῦ Ὀδυσσεως. Ἦδη ὁ ἥλιος ἔλαμπεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ τοὺς ἐκάλυπτε δι' ὀμίχλης καὶ τοὺς ὠδήγησε ταχέως ἔξω τῆς πόλεως.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ω:

Ἐν τούτοις ὁ Ἑρμῆς προσεκάλει τὰς ψυχὰς τῶν μνηστῆρων. Ὁ θεὸς τῆς Κυλλήνης ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα τὴν ὠραίαν χρυσὴν ῥάβδον δι' ἧς κατὰ βούλησιν ἀποκοιμίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων ἢ ἐξυπνᾷ τοὺς κοιμωμένους. Ἐκίνει δὲ αὐτὴν καὶ ὠδήγει τὰς ψυχὰς αἵτινες τὸν ἠκολούθουν βομβοῦσαι. Οἷος εἶναι ὁ τριγμὸς τὸν ὁποῖον ἐκφέρουσιν αἱ νυκτερίδες περιιπτάμεναι εἰς τὸ βάθος θεοῦ ἀντροῦ ὅταν καμμία ἐξ αὐτῶν πέσῃ ἐκ τοῦ βράχου ὅπου ὄλαι κρατοῦνται προσκεκολλημέναι, τοιοῦτον τριγμὸν ἐξέφερον αἱ συμπορευόμεναι ἐκεῖναι ψυχαί. Ὁ εὐεργετικὸς θεὸς προηγεῖτο αὐτῶν καὶ τὰς ἔφερεν εἰς τὰς ζοφεράς ὁδοὺς. Μετ' ὀλίγον ἔφθασαν εἰς τὰ ρεῖθρα τοῦ Ὠκεανοῦ, ὑπερέβησαν τὴν Λευκάδα πέτραν, τὰς πύλας τοῦ Ἥλιου, τὸν λαὸν τῶν Ὀνείρων, καὶ τέλος εἰσῆλθον εἰς τὸν ἀσφοδελὸν λειμῶνα ὅπου ὅπου κατοικοῦσιν αἱ ψυχαί, αἱ εἰκόνες αὗται τῶν ἀποθανόντων ἀνθρώπων. Ἐκεῖ συνήντησαν τὴν ψυχὴν τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Πατρόκλου καὶ τοῦ Ἀντιλόχου καὶ τοῦ Αἴαντος, ὅστις ἦτο κάλλιστος κατὰ τε τὸ σῶμα καὶ τὴν μορφήν ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἑλλήνας μετὰ τὸν ἀμώμητον υἱὸν τοῦ Πηλέως. Περὶ αὐτὸν ἔσπευδον οἱ ἄλλοι, ὅτε ἐπὶ λθεν ἡ τεθλιμμένη ψυχὴ τοῦ Ἀτρεΐδου Ἀγαμέμνονος, παρακολουθουμένη ὑπὸ τῶν ψυχῶν τῶν συντρόφων του οἵτινες συγχρόνως μὲ αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Αἰγίσθου ὑπέστησαν τὸν θάνατον καὶ τὴν μοῖραν. Πρὸς τοῦτον πρώτη ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀχιλλέως εἶπεν.

α Ἀτρεΐδῃ, ἐνομίζομεν ὅτι ἐξ ὅλων τῶν ἡρώων σὺ ἦσο ὁ ἀγαπητότερος εἰς τὸν τερπικέραυνον Δία, διότι εἰς τὰ πεδία τῆς Τρωάδος, ὅπου οἱ Ἕλληνες ὑπέστησαν τόσα δεινὰ, ἐβασίλευες ἐπὶ πολλῶν καὶ ἀνδρείων πολεμιστῶν. Καὶ ὅμως σὺ! σὺ πρῶτος ἔμελλες νὰ ὑποστῇς τὴν ὀλεθρίαν μοῖραν

πῆν ὅποιαν κανεῖς ἄνθρωπος δὲν ἀποφεύγει ἅμα γεννηθῆ. ὦ! διατὶ δὲν ἔπεσας πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Τρωάδος, ἀπολαύων τῶν τιμῶν αἵτινες ἀνῆκον εἰς τὸν βαθμὸν σου! ὅλοι οἱ Ἕλληνες θὰ σοὶ ἤγειρον τάφον, καὶ θὰ ἐκκληροδοτεῖς εἰς τὸν υἱόν σου διὰ τὸ μέλλον μεγάλην καὶ αἰωνίαν δόξαν· ἀλλ' ἡ μοῖρα ἠθέλησε νὰ ἀπολεσθῇς μὲ ἀξιοθρήνητον θάνατον. »

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀτρεΐδου Ἀγαμέμνωνος.

« ὦ μακάριε υἱὲ τοῦ Πηλέως, ὅμοιε μὲ τοὺς θεοὺς Ἀχιλλεῦ, σοὶ ἐπέπρωτο νὰ ἀποθάνῃς εἰς τὴν Τρωάδα μακρὰν τῆς Ἑλλάδος, περὶ σὲ δὲ οἱ μᾶλλον ἀνδρεῖοι Ἕλληνες καὶ Τρῶες ἐφονεύθησαν μαχόμενοι περὶ τοῦ σώματός σου· σὺ ἐν τούτοις ἔκεις ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ, ἐκάλυπτες μέγα διάστημα, καὶ ἤδη εἶχες λησμονήσει τὴν ἰκανότητά σου περὶ τὸ διευθύνειν τοὺς ἵππους. Ἐπολεμοῦμεν ἐπὶ ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ἡ μάχη οὐδόλως θὰ κατέπαυεν ἐὰν ὁ Ζεὺς δὲν διέκοπτεν αὐτὴν διὰ καταιγίδος. Τέλος σὲ ἀπεσύραμεν ἀπὸ τὴν σφαγὴν ἐκείνην καὶ σὲ ἀπεθέσαμεν πρὸ τῶν πλοίων μας ἐπὶ ἐπικηδεῖου στρωμνῆς, ἐπλύναμεν δὲ τὸ ὥραϊον σῶμά σου μὲ χλιαρὸν ὕδωρ, σὲ ἐχρίσαμεν, καὶ περὶ σὲ οἱ Ἕλληνες κλαίοντες θερμὰ δάκρυα ἔκειρον τὰς κόμας των. Τότε ἡ μήτηρ σου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῶν ἀθανάτων θυγατέρων τοῦ Νηρέως, ἐξῆλθε τῶν κυμάτων ἅμα ἔμαθε τὴν φρικώδη εἰδησιν, θεία δὲ βοή διηγέρθη ὑπεράνω τοῦ πόντου. Καταληφθέντες οἱ Ἕλληνες ὑπὸ φόβου, θὰ κατέφευγον εἰς τὰ πλοῖά των, ἐὰν ἦρας τις συνετὸς καὶ πεπειραμένος, ἐὰν ὁ Νέστωρ δὲν τοὺς ἐμπόδιζεν, ὅστις πρῶτος πάντοτε ἔδιδε καλὰς συμβουλὰς. Μὲ πνεῦμα πληρὲς εὐμενείας ἐδημηγόρησε πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπε.

« Σταθῆτε, Ἀργεῖοι, καὶ μὴ φεύγετε· ἰδοὺ ἔρχεται ἡ μήτηρ μου μετὰ τῶν ἀθανάτων ἀδελφῶν της διὰ νὰ ἰδῇ τὸν ἀφονευθέντα υἱόν της. »

« Ταῦτα εἶπεν, ἀπηλλάγησαν δὲ τοῦ φόβου οἱ μεγάθυμοι

Ἑλληνες. Ἐν τούτοις αἱ θυγατέρες τοῦ Νηρέως ἴσταντο περὶ σέ, κλαίουσαι πικρῶς καὶ καλύπτουσαι τὸ σῶμά σου μὲ θαυμάσια φορέματα· αἱ ἑννέα Μοῦσαι ἔμελλον ἀλληλοδιαδόχως πένθιμα ἄσματα καὶ κανεῖς ἐκ τῶν Ἑλλήνων δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του, τόσον τοὺς συνεκίνει ἡ ἀρμονικὴ Μοῦσα. Ἐπὶ δεκαεπτὰ ἡμέρας καὶ δεκαεπτὰ νύκτας θεοὶ καὶ θνητοὶ ἐκλαίονεν ἀδιακόπως, κατὰ δὲ τὴν δεκάτην ὁδὸν σὲ παρεδόσαμεν εἰς τὰς φλόγας καὶ ἐθυσιάσαμεν ἄπειρα πρόβατα καὶ βόας μὲ ὑπερήφανον μέτωπον. Τὸ σῶμά σου, χρισθὲν δι' ἐλαίου, καλυφθὲν ὑπὸ γλυκυτάτου μέλιτος, περιετυλίχθη εἰς θαυμάσια φορέματα καὶ ἡ φλόξ κατέφαγεν αὐτό· πλῆθος ἡρώων Ἑλλήνων ἐκινοῦντο ἔνοπλοι περὶ τὴν πυράν σου, πεζοὶ ἢ ἐπὶ ἀρμάτων, διηγέρθη δὲ μέγας θόρυβος. Τέλος σὲ κατέκαυσε τὸ πῦρ τοῦ Ἡφαίστου. Ἀμα δὲ τῇ πρώτῃ τῆς ἐπομένης ἡμέρας, ὦ Ἀχιλλεῦ, συνήθροίσαμεν τὰ ὀστέα σου καὶ τὰ ἐβυθίσαμεν εἰς ἀρώματα καὶ ἄκρατον οἶνον, ἡ δὲ μήτηρ σου ἔδωκε μεγάλην κάλπην χρυσῇ, ἡ ὁποία μᾶς εἶπεν ὅτι ἦτο δῶρον τοῦ Διονύσου καὶ ἔργον τοῦ ἐνδόξου Ἡφαίστου. Ἐκεῖ, εὐγενῇ Ἀχιλλεῦ, ἀναπαύονται τὰ ὀστέα σου ἀναμιξ μετὰ τῶν τοῦ Πατρόκλου, ὀλίγον μακρὰν ἀπὸ τὰ τοῦ Ἀντιλόχου, ἐκείνου τὸν ὁποῖον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ τοῦ Μενoitίου ἡγάπας περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους συντρόφους σου. Ἄνωθεν τῆς κάλπης ὁ ἱερὸς στρατὸς τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων ἀνῆγειρε μέγαν καὶ θαυμαστὸν τάφον εἰς τὴν κορυφὴν ἀκρωτηρίου τινός, ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἐκ τοῦ ὕψους ἐκείνου θὰ καθίσταται ὁρατὸς εἰς τὰ βλέμματα τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ταύτης καὶ ἐκείνων οἵτινες εἰς τὸ μέλλον νὰ διαπλέωσι τὴν θάλασσαν. Ἡ μήτηρ σου δὲ ζήτησασα παρὰ τῶν θεῶν περικαλλῇ βραβεῖα τὰ ἔθεσεν ἐν μέσῳ τῶν πολεμιστῶν Ἑλλήνων διὰ τοὺς ἀνδρειότερους. Εἶχα παρευρεθῇ εἰς πολλοὺς ἐπιταφίους ἀγῶνας, ὅτε, ἐπὶ τοῦ τάφου βασιλέως, ἀγωνίζονται οἱ νέοι καὶ ἐτοιμάζονται τὰ βραβεῖα· ἀλλ' ἐν τῇ ψυχῇ μου κατελήφθην ὑπὸ μεγαλειότη-

ρου θαυμασμοῦ ὅταν εἶδον ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα πλησίον τοῦ σώματος σου ἔφερεν ἡ ἀργυρόπους Θέτις. Ἦσο ἀγαπητὸς εἰς τοὺς ἀθανάτους, Ἀχιλλεῦ, ἀποθανὼν δὲ δὲν ἀπώλεσας τὸ ὄνομά σου, ἀλλὰ πάντοτε ἡ δόξα σου θὰ ᾔηται ἀνωτέρα ὅλων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἐγὼ ὅμως τί ἀπήλαυσα, ἀφοῦ διεξήγαγον τὸν πόλεμον; Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν μου ὁ Ζεὺς μοι ἐπεφύλαξε θάνατον ὀδυνηρὸν διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Αἰγίσθου καὶ ἀπίστου γυναικός.»

Κατὰ τὴν συνδιάλεξιν ταύτην ἐπλησίασεν ὁ Ἑρμῆς ὀδηγῶν τὰς ψυχὰς τῶν μνηστήρων τοὺς ὁποίους ἐφόνευsen ὁ Ὀδυσσεύς. Εἰς τὴν θέαν ταύτην οἱ ἥρωες ἐκπλαγέντες ἔδραμον πρὸς συνάντησίν των. Ἀνεγνώρισε δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος τὸν ἑνδοξὸν υἱὸν τοῦ Μελανέως Ἀμφιμέδοντα ὅστις ἄλλοτε τὸν ἐφιλοξένηsen εἰς τὴν Ἰθάκην. Πρώτη δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀτρεΐδου τῷ ἀπέτεινε τὰς ἐρωτήσεις ταύτας.

«Ἀμφιμέδον, διατί κατέβητε εἰς τὰς ζοφεράς χώρας ὅλοι ἐκλεκτοὶ καὶ συνηλικιωταί; κανεῖς δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ ἐκλέξῃ ἄλλως ἐντὸς μιᾶς πόλεως τοὺς καλλιτέρους ἀνδρας. Μήπως ὁ Ποσειδῶν σᾶς κατέστρεψεν εἰς τὰ πλοῖα διεγείρας ἀνέμους τρομεροὺς καὶ κύματα μανιώδη; ἢ μήπως ἐπὶ τῆς ξηρᾶς σᾶς ἐφόνευσαν ἄνδρες πολέμιοι τῶν ὁποίων ἡρπάζετε τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βόας, ἢ οἵτινες ἐμάχοντο ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῶν γυναικῶν των; Ἀποκρίθητι εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου, διότι καυχῶμαι ὅτι εἶμαι ξένος σου· ἐλυσμόνησας ὅτι μὲ ὑπεδέχθης εἰς τὴν οἰκίαν σου ὅταν μετὰ τοῦ θεοῦ Μενελάου ἦλθον διὰ νὰ παρακινήσω τὸν Ὀδυσσεᾶ νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν Τρωάδα; Ἐδαπανήσαμεν ἓνα μῆνα διὰ νὰ κάμωμεν τὸ ταξίδιον ἐκεῖνο καὶ νὰ διαπλεύσωμεν τὴν εὐρεΐαν θάλασσαν, καὶ μόλις κατορθώσαμεν νὰ πείσωμεν τὸν πορθητὴν τῶν πόλεων.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντηsen ἀμέσως ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀμφιμέδοντος.

«Ἐνδοξε Ἀτρεΐδῃ, βασιλεῦ τῶν ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον, ἐνθυμοῦμαι ὅλα ταῦτα ὅπως τὰ λέγεις. Ἐγὼ δὲ θὰ σοὶ διη-

γῆθῳ καταλεπτῶς τὸ θλιβερόν τέλος τῆς ζωῆς μας. Ἡμεθεὶς μνηστῆρες τῆς συζύγου τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος Ὀδυσσεύς, ἣτις προμελετῶσα τὸν θάνατον καὶ τὸν ὄλεθρον ἡμῶν οὔτε νὰ ἀρνηθῇ τὸν μισητὸν γάμον ἐτόλμα οὔτε ἀπεφάσιζε νὰ τὸν ἐκτελέσῃ. Μηχανευθεῖσα νέαν πανουργίαν ἤρχισε νὰ ὑφαίνῃ εἰς τὸν οἶκόν της μέγα καὶ λεπτότατον πανίον λέγουσα εἰς ἡμᾶς. «ὦ νέοι μνηστῆρές μου, ἀφοῦ ὁ πθεῖος Ὀδυσσεὺς ἀπέθανε, περιμεῖναιτε, μὲ ὅσῃν καὶ ἂν ἔρχεστε ἀνυπομονησίαν νὰ μὲ νυμφευθῆτε, ἕως νὰ τελειώσῃ τὸ πτανίον τοῦτο καὶ μὴ θελήσετε νὰ χαθοῦν εἰς μάτην τὰ σνήματά μου. Εἶναι τὸ σάβανον τοῦ ἥρωος Λαέρτου, ὅταν πτέλος ἡ ἀνεξιλέωτος μοῖρα τὸν βυθίσῃ εἰς τὸν μακρὸν ὕπνον τοῦ θανάτου. Βεβαίως δὲν θὰ θελήσετε νὰ εὔρεθῇ μεταξὺ τοῦ λαοῦ καμμία Ἑλληνὶς ἣτις νὰ μὲ ἐπιπλήξῃ διότι ἀφῆκα νὰ ἐνταφιασθῇ χωρὶς σάβανον βασιλεὺς ὅστις συνήθροισεν ὅτῳσα πλούτη.» Ταῦτα εἶπεν, ἡμῶν δὲ ἡ γενναία καρδιά ἐπέισθη. Ἐκτοτε, ἀνὰ πᾶσαν μὲν ἡμέραν ὕφαινε τὸ μέγιστον πανίον, κατὰ δὲ τὴν νύκτα τὸ διέλυεν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν δάδων. Καὶ ἐπὶ τρία μὲν ἔτη εἶχε τὴν ἐπιτηδειότητα νὰ κρύπτεται ἀπὸ ἡμᾶς καὶ τὴν ἐπιστεύομεν. Ἀλλ' ὅτε ἤλθε τὸ τέταρτον ἔτος, ὅτε αἱ ἐποχαὶ ἤρχισαν πάλιν τὴν πορείαν των, ὅτε οἱ μῆνες παρῆλθον καὶ αἱ ἡμέραι συνεπληρώθησαν, μία τῶν γυναικῶν της ἣτις ἐγνώριζε τὸ μυστικὸν ἀπεκάλυψεν αὐτὸ εἰς ἡμᾶς. Τότε τὴν κατελάβομεν ἐνῶ διέλυε τὸ μέγα πανίον της, καὶ μολονότι δὲν ἤθελεν, ἠναγκάσθη νὰ τὸ τελειώσῃ. Τέλος μᾶς ἔδειξε τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο ὕφασμα τοῦ ὀποίου ἡ λευκότης ἦτο ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἢ τῆς σελήνης. Ἀλλὰ τότε κακὸς τις δαίμων ἐπανάφερεν ἀγνοῶ πόθεν τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου. Ἀπέβη οὗτος εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῶν ἀγρῶν του, εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ φύλακος τῶν χοίρων του, εἰς τὸ αὐτὸ δὲ μέρος ἤλθε καὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεύς ἐπιστρέφων ἐκ τῆς ἀμμώδους Πύλου καὶ ἀμφότεροι προητοίμασαν τὸν θάνατον τῶν μνηστήρων καὶ ἀνεχώρησαν διὰ τὴν ἐνδοξὸν πόλιν. Πρῶτος ἤλθεν ὁ Τηλέμαχος καὶ μετ.

αὐτὸν ὁ Ὀδυσσεὺς ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ βοσκοῦ, φορῶν ἄθλια ῥάκη, ὅμοιος μὲ ῥυπαρὸν ἐπαίτην βεβαρημένον ὑπὸ τῶν ἐτῶν, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ βακτηρίας. Ὁ μεταμφιασμὸς οὗτος, ἡ αἰφνιδία αὐτῇ ἐμφάνισις, τὸν καθίστων ἀγνώριστον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς γεροντοτέρους. Τὸν προσέβαλον διὰ λόγων τραχέων, τὸν ἐκτύπησαν, ἀλλ' ὑπέφερε μὲ καρδίαν ὑπομονητικὴν τὰς ὕβρεις μας καὶ τὰ κτυπήματά μας. Ἐν τούτοις ὅταν διηγείρην αὐτὸν τὸ πνεῦμα τοῦ Διὸς, ἐσήκωσε μετὰ τοῦ υἱοῦ του τὰ πολεμικὰ ὅπλα καὶ ἀπέθεσεν αὐτὰ εἰς θάλαμόν τινα τὸν ὅποῖον ἐκλείδωσεν ἀσφαλῶς. Μετ' ὀλίγον, ἠνάγκασε διὰ πονηρίας τὴν σύζυγόν του νὰ φέρῃ ἐνώπιον τῶν μνηστήρων τὸ τόξον καὶ τοὺς λαμπροὺς πελέκεις, ἀγώνισμα ὅπερ ἔμελλε ν' ἀποβῇ εἰς ἡμᾶς ὀλέθριον καὶ σημεῖον φρικώδους σφαγῆς. Κανεῖς δὲν ἡδυνήθη νὰ τανύσῃ τὴν νευράν, πολὺ ἀπείχομεν τοῦ νὰ ἤμεθα τόσοι δυνατοί. Ὅταν δὲ τὸ τόξον περιῆλθεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ὀδυσσέως, ἐδιπλασιάσαμεν τὰς ὕβρεις καὶ ἐφωνάξαμεν νὰ μὴ δώσῃ τὸ τόξον εἰς αὐτὸν, οἰαδῆποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ ἐπιμονή του. Μόνος ὁ Τηλέμαχος παρεκίνει τὸ ἐναντίον, ὁ δὲ θεὸς καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς ἔλαβε τὸ τόξον, ἐτάνυσεν αὐτὸ εὐκόλως καὶ διεπέρασε τὸν σίδηρον. ὤρμησε τότε ἐπὶ τοῦ κατωφλίου, ἐστάθη, διεσκόρπισεν εἰς τοὺς πόδας του τὰ ταχέα βέλη, ἔρριψε περὶ ἑαυτὸν τρομερὰ βλέμματα, καὶ διεπέρασε τὸν βασιλέα Ἀντίνοον. Ἐπειτα ἐξακολουθῶν νὰ σημαδεύῃ, ἔρριπτε τὰ πικρὰ βέλη του κατὰ τῶν ἄλλων μνηστήρων, οἵτινες ἔπιπτον σωρηδόν. Ἀνεγνώρισamen ὅτι θεὸς τις τὸν ἐβοήθει, διότι ὁ υἱὸς του καὶ οἱ ὑπηρέται του, παρασυρθέντες ὑπὸ τῆς μανίας, ἐφόνευον ἑνθεν καὶ ἑνθεν. Οἱ στεναγμοὶ καὶ ὁ θόρυβος τῶν κτυπημάτων ἀντήχουν εἰς τὸ ἀνάκτορον, τὸ δὲ ἔδαφος ἐμολύνετο ὅλον ἀπὸ αἵμα. Τοιουτοτρόπως, ὧ Ἀγάμεμνον, ἀπωλέσθημεν ὅλοι, τὰ δὲ πτώματά μας μένουσιν ἀκόμῃ παρημελημένα ἐντὸς τῶν μεγάρων τοῦ Ὀδυσσέως, διότι εἰς τὰς οἰκίας μας ἀγνοοῦσι τὸν θάνατόν μας οἱ φίλοι μας οἵτινες θὰ ἔπλυνον τὸ μαῦρον αἷμα ἀπὸ

τάς πληγὰς μας καὶ θὰ μᾶς ἐκήδευον μοιρολογοῦντες, διότι τοιαύτης τιμῆς ἀπολαύουσιν οἱ ἀποθανόντες.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀτρέϊδου.

« Εὐτυχῇ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, βεβαίως μετὰ μεγάλης ἀνδρείας ἐπανελάβες τὴν σύζυγόν σου. Πόσον ἀγαθὸν ἦτο τὸ πνεῦμα τῆς ἀμωμότητος Πηνελόπης ! πῶς ἐνθυμεῖτο τὸν νόμιμον σύζυγόν της Ὀδυσσεά ! ποτὲ ἡ δόξα της δὲν θέλει ἀπολεσθῇ, αὐτοὶ δὲ οἱ θεοὶ θὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς τοὺς θνητοὺς χαριέστατα ἄσματα περὶ τῆς συνετῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰκάρου. Τοιαῦται ὅμως δὲν ἦσαν αἱ σκέψεις τῆς θυγατρὸς τοῦ Τυνδάρεω, ἥτις ἐφόνευσεν τὸν νόμιμον σύζυγόν της. Στυγερά ἄσματα θὰ ἀπαθανατίσωσι τὴν μνήμην της καὶ τὸ αἶσχος αὐτῆς θὰ ἀντανακλασθῇ ἐπὶ ὅλων τῶν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ αὐτῶν τῶν μᾶλλον ἐναρέτων.»

Τοιοῦτοτρόπως συνδιελέγοντο αἱ ψυχαὶ εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος, εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ σύντροφοί του ἐμακρύνθησαν τῆς πόλεως καὶ ἔφθασαν μετ' ὀλίγον εἰς τὴν λαμπρὰν ἑπαυλιν τοῦ Λαέρτου τὴν ὁποίαν ἄλλοτε ὁ ἥρως οὗτος ἐκτήσατο διὰ τῆς περιουσίας του, ἀφοῦ ὑπέφερε πολλὰ δεινά. Ἐκεῖ ἦτο ἡ οἰκία του περιεστοιχισμένη ἀπὸ μικρὰ οἰκήματα ὅπου οἱ δοῦλοι οἵτινες ἐκαλλιέργουν τὰ κτήματά του ἔτρωγον καὶ ἀνεπαύοντο. Εἰς τὴν οἰκίαν ὑπῆρχε γραῖα Σικελὴ ἥτις εἰς τὸ μονῆρες ἐκεῖνο μέρος, μακρὰν τῆς πόλεως, περιεποιεῖτο τὸν εὐγενῆ γέροντα. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς πρὶν εἰσελθῇ εἶπεν εἰς τὸν υἱόν του καὶ εἰς τοὺς βοσκούς.

« Εἰσελθετε εἰς τὴν οἰκίαν καὶ θυσιάσατε ἀμέσως διὰ τὸ γεῦμα τὸν καλλίτερον ἀπὸ τοὺς χοίρους. Ἐγὼ εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα θὰ δοκιμάσω τὸν πατέρα μου καὶ θὰ ἰδῶ ἐὰν ἐκ πρώτης ὄψεως μὲ ἀναγνωρίσῃ ἢ ὄχι, ὕστερον ἀπὸ τόσον μακρὰν ἀπουσίαν.»

Εἰπὼν ταῦτα παρέδωκε τὰ ὄπλα του εἰς τοὺς βοσκούς οἵτινες ἀμέσως εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου των, ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεὺς, διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὸν Λαέρτην, εἰσεχώρησεν εἰς

τὸν πολὺδένδρον κῆπον. Ὁ ἥρως κατέβη εἰς τὴν μεγάλην ἄμπελον, ἀλλὰ δὲν εὔρε μῆτε τὸν Δολίον, μῆτε τοὺς υἱοὺς του, μῆτε τοὺς ἄλλους δούλους, διότι ὁ Δολίος τοὺς εἶχε φέρει μακρὰν διὰ νὰ συνάξωσιν ἀκάνθας πρὸς ἐπισκευὴν φρακτῶν εἰς τὸν κῆπον. Ὁ Ὀδυσσεὺς εὔρε τὸν πατέρα του μόνον περισκάπτοντα εἰς τὸν κῆπον δένδρον τι. Ὁ Λαέρτης ἐφόρει ῥυπαρὸν καὶ ῥακώδη χιτῶνα, περὶ τοὺς πόδας του εἶχε δεδεμένας κνημίδας ἐμβαλωμένας διὰ νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὰς ἀμυχάς· χειρόκτια ἐπροφύλαττον τὰς χεῖράς του, καὶ ἡ κεφαλὴ του ἦτο κεκαλυμμένη ἀπὸ δορὰν αἰγὸς ἥτις καθίστα τὴν θέαν του ἔτι μᾶλλον θλιβεράν. Ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς, ἰδὼν τὸν πατέρα του κεκυρτωμένον ὑπὸ τοῦ γήρατος καὶ ἔχοντα εἰς τὴν ψυχὴν μεγίστην θλίψιν, ἔστη ὑπὸ μεγάλην ἀπιδέαν καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ἐσκέφθη ἀκολούθως ἐν τῇ ψυχῇ του ἕαν ἔπρεπε νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν πατέρα του καὶ νὰ τὸν καταφιλήσῃ, ἢ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ πρῶτον διὰ νὰ τὸν δοκιμάσῃ ἀκόμη. Ἀφοῦ δὲ ἐσκέφθη, ἐνόμισε καλλίτερον νὰ τὸν δοκιμάσῃ διὰ λόγων πειρακτικῶν. Διευθύνθη λοιπὸν πρὸς αὐτὸν καθ' ἣν στιγμήν μὲ κεφαλὴν κάτω νεύουσαν περιέσκαπτε τὸ δένδρον καὶ τῷ εἶπε.

«Γέρον, μὲ πολλὴν ἐπιτηδεϊότητα καλλιέργεῖς τὸν κῆπον. Πόσον περιποίημέναι εἶναι αἱ ἐλαῖαι, αἱ συκαῖ, αἱ ἀπιδέαι καὶ αἱ ἄμπελοι αὗται! ἡ ἐλαχίστη σπιθαμὴ τῆς γῆς ταύτης μαρτυρεῖ τὴν ἐπιμέλειάν σου. Πρέπει ὅμως νὰ σοὶ εἰπῶ τι τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ σὲ πειράξῃ. Σὺ ὁ ἴδιος οὐδεμίαν φροντίδα λαμβάνεις περὶ σεαυτοῦ, ἀλλ' ἔχεις συγχρόνως ἄθλιον γῆρας καὶ δυστυχίαν, τὰ δὲ ἐνδύματά σου εἶναι πτωχικά. Βεβαίως δὲν σὲ παρημέλησε τόσοσὸν πολὺ ὁ κύριός σου ἕνεκα τῆς ὀκνηρίας σου· τὰ ὠραῖα χαρακτηριστικά σου καὶ τὸ μεγαλοπρεπές σου ἀνάστημα μαρτυροῦσι βασιλέα μᾶλλον ἢ ὑπηρέτην. Ναί, ὁμοιάζεις μὲ ἐκείνους οἷτινες, ἀφοῦ λουσθῶσι καὶ φάγωσιν, ἀναπαύονται ἐπὶ στρωμνῆς μαλακῆς, διότι τοῦτο εἶναι δικαίωμα τῶν γερόντων. Εἰπέ μοι

λοιπὸν εἰς ποῖον ἀνήκεις, ποῖος εἶναι ὁ κύριος τοῦ κήπου τὸν ὁποῖον καλλιεργεῖς ; Ἀποκρίθητι εἰλικρινῶς καὶ εἰς μίαν ἄλλην ἐρώτησίν μου. Εἶμαι τῶντι εἰς τὴν Ἰθάκην, ὅπως μὲ εἶπε καθ' ὁδὸν ἄφρων τις διαβάτης, ὅστις δὲν εἶχε τὴν ὑπομονὴν νὰ μὲ εἰπῇ ἐὰν ὁ ξένος μου ζῇ ἀκόμη ἢ ἀπέθανε. Σοὶ τὸ λόγω, καὶ ἔσο προσεκτικὸς εἰς τοὺς λόγους μου· ἄλλοτε ἐφιλοξένησα εἰς τὴν πατρίδα μου ἓνα ἄνθρωπον ὅστις ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ ποτὲ θνητὸς ἐρχόμενος μακρόθεν δὲν ἐγένετο τόσον εὐπρόσδεκτος εἰς τὴν ἐστίαν μου, ἐκαυχᾶτο δὲ ὅτι κατήγετο ἐκ τῆς Ἰθάκης καὶ ὅτι εἶχε πατέρα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀρκεισίου Λαέρτην. Τὸν ἔφερα εἰς τὴν οἰκίαν μου, τὸν ἐφιλοξένησα, τὸν ἐπεριποιήθην ἐγκαρδίως διότι εἶχα πολλὰ πλούτη καὶ τῷ προσέφερον πλούσια καὶ ἄξια δῶρα. Τῷ ἔδωκα ἑπτὰ τάλαντα χρυσοῦ θαυμασίως δεδουλευμένου, μέγαν κρατῆρα πεποικιλμένον μὲ ἄνθη, δώδεκα ἐπενδύτας ἀπλοῦς, ἄλλους τήσους τάπητας, ἄλλους τόσους εὐρεῖς μανδύας καὶ ἰσαριθμούς χιτῶνας. Τέλος τῷ ἐπέτρεψα νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῶν γυναικῶν μου κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του τὰς τέσσαρας ὥραιότερας καὶ μᾶλλον ἐπιτηδείας περὶ τὰ γυναικεῖα ἔργα.»

Πρὸς τοῦτον δὲ δακρυρρόων εἶπεν ὁ Λαέρτης.

«Ξένε, ἀληθῶς εὐρίσκεσαι εἰς τὴν χώραν περὶ τῆς ὁποίας μὲ ἐρωτᾷς· ἀλλὰ βίαιοι ἄνθρωποι τὴν ἐξουσιάζουσι, καὶ εἰς μάτην ἔδωκες τὰ πολλὰ δῶρα τὰ ὅποια μοὶ ἀπηρίθμησας. Ἐὰν εὐρίσκες εἰς τὴν Ἰθάκην τὸν ἀγαπητὸν ξένον σου, δὲν θὰ σὲ ἀπέστελλε χωρὶς νὰ σὲ φιλοξενήσῃ εὐγενῶς καὶ χωρὶς νὰ σοὶ δώσῃ πλούσια δῶρα, ἄξια ἐκείνων τὰ ὅποια ἔλαβε παρὰ σοῦ. Ἀλλ' εἰπέ μοι, πρὸ πόσων ἐτῶν ἐφιλοξένησες τὸν δύστηνον ἐκεῖνον ξένον ! Φεῦ ! ἦτο υἱός μου, ἐὰν τὸ παρελθὸν δὲν ἦναι ὄνειρον. Τὸν δυστυχῆ ! μακρὰν τῶν φίλων του καὶ τῆς πατρίδος του τὸν κατέφαγον οἱ ἰχθυῖς, ἢ εἰς τὴν ξηρὰν ἐγένετο βορὰ τῶν ὀρνέων καὶ τῶν ἀγρίων θηρίων· ἢ μήτηρ του σαβανόνουσα δὲν τὸν ἐκλαυσεν, οὔτε ἐγὼ ὅστις τὴν ἐγέννησα, ἢ δὲ θελκτικὴ σύζυγός του, ἡ συνε-

τῇ Πηνελόπῃ, δὲν ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς του μήτε ἔβρεξε διὰ τῶν δακρύων τῆς τὴν ἐπιθανάτιον κλίνην του, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ ἀμοιβὴ τῶν ἀποθνησκόντων. Ἀλλ' εἰπέ μοι εἰλικρινῶς διὰ νὰ τὸ μάθω· ποῖος καὶ πόθεν εἶσαι; ποῦ εἶναι ἡ πόλις σου καὶ ἡ οἰκογένειά σου; Εἰς ποῖον μέρος ἤραξε τὸ ταχὺ πλοῖον τὸ ὁποῖον σὲ ἔφερεν εἰς τὴν νῆσον ταύτην μὲ τοὺς θεοὺς συντρόφους σου; ἢ μήπως ἤλθες ὡς ἐπιβάτης ἐπὶ πλοίου ξένου τὸ ὁποῖον ἐξηκολούθησε τὸν πλοῦν του ἀφοῦ ἀπέβης εἰς τὴν ξηράν;»

Πρὸς τοῦτον ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

«Θὰ σοὶ ἀποκριθῶ εἰς ὅλα καταλεπτῶς· πατρίς μου μὲν εἶναι ἡ Ἀλύδας ὅπου ἔχω λαμπρὰν οἰκίαν, πατήρ μου δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀφείδας, υἱὸς τοῦ Πολυπήμονος, καὶ ὀνομάζομαι Ἐπήριτος. Θεὸς τις, παρὰ τὴν θέλησίν μου, μὲ ὥθησεν ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Σικανίας μέχρι τῆς χώρας ταύτης καὶ τὸ πλοῖόν μου ἤραξεν εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς νήσου, μακρὰν τῆς πόλεως. Τὸ ἔτος τοῦτο εἶναι τὸ πέμπτον ἀφότου ὁ Ὀδυσσεύς ἤλθεν εἰς τὴν πατρίδα μου. Κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του πτηνὰ ἐπέ- των πρὸς τὰ δεξιὰ του, ἐγὼ δὲ τὸν προέπεμπον μετὰ χα- ρᾶς καὶ ἐκεῖνος εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλοῖον χαίρων. Ἐνδομύχως δὲ ἠλπίζομεν νὰ ἐπανιδωθῶμεν ὡς ξένοι καὶ νὰ ἀνταλλά- ξωμεν ὥραϊα δῶρα.»

Ταῦτα εἶπε, τὰς δὲ αἰσθήσεις τοῦ γέροντος περιεκάλυψε σκοτεινὸν νέφος θλίψεως. Λαβὼν διὰ τῶν δύο του χειρῶν τὴν φλογεράν κόνιν καὶ στενάζων βαθέως, περιέχυσεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς πολιᾶς κεφαλῆς του. Εἰς τὴν θέαν τῆς θλίψεως ταύ- της ἡ ψυχὴ τοῦ Ὀδυσσεύς συνεκινήθη, οἱ ῥώθωνές του ἐξ- ωγκώθησαν, καὶ ὀρμήσας ἔθλιψε τὸν ἥρωα εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὸν κατεφίλησε καὶ εἶπεν.

«ὦ πάτερ μου, εἶμαι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον περιμένεις καὶ ἔφθασα μετὰ ἑκοσιν ἔτη εἰς τὴν ἀγαπητήν μου πατρίδα· ἀλλὰ παῦσον τὰ δάκρυα καὶ τοὺς στεναγμοὺς, καὶ ἄκουσον τί θὰ σὲ εἶπω. Πρέπει νὰ σπεύσωμεν, διότι ἐφόνευσα εἰς

τὴν οἶκόν μου ὅλους τοὺς μνηστῆρας καὶ ἐτιμώρησα τὰς ῥυδυνηράς ὕβρεις των καὶ τὰς σκληράς πράξεις των.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ὁ Λαέρτης.

«Ἐάν ᾦσαι ὁ Ὀδυσσεύς, ἐάν ᾦσαι ὁ υἱός μου καὶ ἐπέστροφεις εἰς τὴν νῆσον ταύτην, εἰπέ μοι κανὲν ἀρίθμηλον σημεῖον διὰ νὰ πεισθῶ.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

«Ἴδὲ πρῶτον τὴν πληγὴν ταύτην τὴν ὁποίαν ἄλλοτε εἰς τὸν Παρνασσὸν μοῦ ἔκαμε διὰ τοῦ λευκοῦ ὀδόντος του ὁ ἀγριόχοιρος ὅταν μὲ ἔστειλες πρὸς τὸν Αὐτόλυκον διὰ νὰ λάβω τὰ δῶρα τὰ ὁποῖα μὲ ὑπεσχέθη ὅταν ἦλθεν ἐδῶ. Ἀκουσον ἀκόμη νὰ σοὶ περιγράψω τὰ δένδρα τοῦ λαμπροῦ κήπου σου τὰ ὁποῖα ἄλλοτε μὲ εἶχες χαρίσει ὅτε ἦμην παιδίον καὶ σὲ παρηκολούθουν· ἐπεριπατοῦμεν ἐντὸς τοῦ κήπου, μοὶ ἔλεγες τὸ ὄνομα ἐκάστου δένδρου καὶ μοὶ ἔδωκας δεκατρεῖς ἀπιδέας, δέκα μηλέας καὶ τεσσαράκοντα συκάς. Μὲ ὑπεσχέθης δὲ νὰ μοὶ δώσης πεντήκοντα σειρὰς κλημάτων τὰ ὁποῖα ἐτρυγῶντο κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ ἔκαμνον παντὸς εἶδους σταφυλὰς ὁσάκις ἔφθανον ἐκ τοῦ Διὸς αἱ τεταγμέναι ὥραι.»

Ἐνῷ ὠμίλει, ἡ καρδία τοῦ γέροντος ἐλειποθύμει καὶ τὰ γόνατά του ἐκάμπτοντο· ἐκ τῶν σημείων δὲ τὰ ὁποῖα τῷ περιέγραψεν ἀκριβῶς ὁ υἱός του δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ἀναγνώριση τὸν Ὀδυσσεά καὶ περιέβαλε μὲ τὰς χεῖράς του τὸν ἥρωα ὅστις τὸν ἐδέχθη εἰς τὰς ἀγκάλας του λειποψυχοῦντα. Ἀφοῦ δὲ ἀνέπνευσεν ἐκ νέου καὶ ἐπανεῦρε τὰς αἰσθήσεις του εἶπε.

«Παντοδύναμε Ζεῦ ! βεβαίως ὑπάρχουσιν ἀκόμη θεοὶ εἰς τὸν εὐρὺν Ὀλυμπον ἐὰν ᾦναι ἀληθὲς ὅτι οἱ μνηστῆρες ἐτιμωρήθησαν διὰ τὴν αὐθάδειαν καὶ τὰς ὕβρεις των. Ἀλλὰ τώρα τρέμω μήπως οἱ Ἰθακήσιοι ἔλθωσιν ἐδῶ νὰ μᾶς προσβάλωσι καὶ διαδώσωσι τὴν εἰδήσιν εἰς τοὺς Κεφαλλῆνας.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

«Ἡσυχασον, ἃς μὴ φροντίζη περὶ τούτου ἡ ψυχὴ σου· ἀλλ᾽

ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὴν οἰκίαν ἣ ὁποία κεῖται πλησίον τοῦ κή-
που. Ἔστειλα ἤδη ἐκεῖ τὸν Τηλέμαχον, τὸν Εὖμαιον καὶ
τὸν Φιλοίτιον διὰ νὰ μᾶς προετοιμάσωσι πρόγευμα τὸ τα-
χύτερον.»

Ἀφοῦ εἶπον ταῦτα, οἱ δύο ἥρωες ἐπροχώρησαν πρὸς τὸ
ῥαῖον οἶκημα, ὅπου εὗρον τὸν Τηλέμαχον καὶ τοὺς δύο πι-
στοὺς βοσκούς ἀσχολουμένους νὰ κόπτωσι τὰ κρέατα καὶ νὰ
μιγνύωσι τὸν οἶνον. Τότε ἡ σεβασμία Σικελὴ ἔλυσσε τὸν κύ-
ριόν της Λαέρτην, τὸν ἔχρισε δι' ἐλαίου καὶ τὸν περιέβαλε
μὲ ῥαῖα ἐνδύματα. Ἐπελθοῦσα δὲ ἡ Ἀθηνᾶ, ἀπέδωκε
δύναμιν εἰς τὰ μέλη τοῦ ποιμένος τῶν λαῶν καὶ τὸν ἔκαμεν
ὑψηλότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον. Ἐξῆλθε τοῦ λουτροῦ, ὁ
δὲ ἀγαπητὸς υἱὸς του τὸν ἐθαύμαζε βλέπων ὅτι ἦτο ὅμοιος
μὲ τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τού-
τους λόγους.

«ὦ πάτερ μου, βεβαίως κανεῖς ἐκ τῶν αἰωνίων θεῶν σὲ
κατέστησεν ῥαιότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Λαέρτης.

«Ἐῖθε, ὦ Ζεῦ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπολλων, νὰ εὕρισκόμεν
χθὲς ἐντὸς τοῦ μεγάρου μας οἷος ἦμην ἄλλοτε ὅταν ἐπὶ κε-
φαλῇς τῶν Κεφαλλήνων ἐκυρίευσα τὴν ἐπὶ τῆς ἠπείρου λαμ-
πρὰν πόλιν Νήρικον. Τὸ στῆθος ἔχων κεκαλυμμένον ὑπὸ
ὅπλων θὰ σᾶς ἐδοήθουν καὶ θὰ ἀντιπαρετασσόμεν κατὰ τῶν
μνηστήρων. Πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν αὐθαδῶν ἐκείνων θὰ ἔπιπτον
ὑπὸ τὰ κτυπήματά μου, καὶ σὺ, ὦ Ὀδυσσεῦ, θὰ ἔχαιρες
ἐν τῇ ψυχῇ σου.»

Τοιοιουτρόπως αὐτοὶ μὲν συνωμίλουν, οἱ δὲ ἄλλοι ἐτε-
λειώσαν τὰς προετοιμασίας καὶ παρέθεσαν τὴν τράπεζαν.
Ἐκάθησαν δὲ οἱ δαιτυμόνες ἐπὶ θρόνων καὶ καθεδρῶν κατὰ
σειράν, καὶ ἤδη ἔτεινον τὰς χεῖρας πρὸς τὰ φαγητὰ,
ὅτε ὁ γέρων Δολίος ἔφθασε μὲ τοὺς υἱοὺς του κεκοπιακότες
ἐκ τῆς ἐργασίας· ἡ γραῖα Σικελὴ ἥτις τοὺς εἶχεν ἀναθρέψει
καὶ ἐπεριποιεῖτο τὸν γέροντα ἀφότου ἐβάρυνον αὐτὸν τὰ ἔτη,
δραμοῦσα πρὸς εὐρεσίᾳ των ἐπέσπευσε τὴν ἐπιστροφὴν των.

Ἰδόντες τὸν Ὀδυσσεά τὸν ἀνεγνώρισαν ἐν τῇ ψυχῇ των καὶ ἐστάθησαν ἔκπληκτοι· ἀλλ' ὁ ἥρως τοῖς ἀπέτεινε τοὺς γλυκεῖς τούτους λόγους καὶ τοὺς ἐνεθάβρυνεν.

«ὦ γέρον, κάθησον εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ἄφες τὴν ἔκπληξιν, διότι μὲ ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν εἶχομεν νὰ ἀρχίσωμεν τὸ φαγητὸν, ἐκαθήμεθα ἐν τούτοις τόσῃ ὥραν περιμένοντές σας.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Δολίος ἐξέτεινε τὰς χεῖράς του, ἔλαβε τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου του, κατεφίλησεν αὐτάς καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«ὦ φίλε, ἀφοῦ ἐπανῆλθες πλησίον ἐκείνων οἵτινες τόσον διακαῶς σὲ ἐπεθύμουν καὶ οἵτινες δὲν ἤλπιζον πλέον νὰ σὲ ἐπανίδωσιν, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ θεοὶ σὲ ἐπανεφέρον, ὑγίαινε καὶ χαῖρε, εἴθε δὲ οἱ ἀθάνατοι νὰ σοὶ χαρίσωσιν εὐδαιμονίαν. Ἀλλ' εἰπέ μοι ἐὰν ἡ συνετὴ Πηνελόπη ἤξεύρῃ ἤδη τὴν ἐπιστροφὴν σου, ἢ ἐὰν πρέπη νὰ σπεύσωμεν καὶ νὰ τῇ φέρωμεν τὴν εἶδῃσιν;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς.

«ὦ γέρον, τὸ ἤξεύρει· πρὸς τί λοιπὸν νὰ φροντίζῃς δι' αὐτό;»

Εἰπὼν ταῦτα ὁ ἥρως ἐκάθησε πάλιν ἐπὶ τῆς καθέδρας του, περὶ αὐτὸν δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ Δολίου, μιμούμενοι τὸν γέροντα, ἐχαιρέτιζον τὸν κύριόν των διὰ λόγων καὶ ἡσπάζοντο τὰς χεῖράς του· ἔπειτα ἐκάθησαν κατὰ σειρὰν πλησίον τοῦ πατρός των Δολίου.

Ἐνῷ οὗτοι εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν εὐωχοῦντο, ἡ Φῆμη διέσπειρεν ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν τὸν θλιβερόν θάνατον τῶν μνηστήρων, εἰς τὴν εἶδῃσιν δὲ ταύτην οἱ πολῖται συνέρρουσαν πανταχόθεν πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Ὀδυσσεῶς ἥτις ἀντήχησεν ἐκ τῶν στεναγμῶν καὶ τῶν ὀδυρμῶν των. Ἐξέφερον τοὺς φονευθέντας ὁ καθείς καὶ τοὺς ἔθαπτον, τὰ δὲ πτώματα ἐκείνων οἵτινες ἦσαν ἀπὸ ἄλλας πόλεις τὰ ἀπέθετον εἰς ἀλιευτικὰ πλοιάρια καὶ τὰ ἔπεμπον διὰ θαλάσσης εἰς τὰς οἰκίας των· ἔπειτα, μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, μετέβησαν ὅλοι

εἰς τὴν ἀγοράν. Ἀφοῦ δὲ συνηθροίσθησαν, ἀφοῦ τὸ πλῆθος εὗρέθη συνηνωμένον, ὁ Εὐπείθης ἠγέρθη καὶ ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ. Ἀπαραγόρητος θλίψις τὸν εἶχε καταλάβει ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ του Ἀντινόου τὸν ὁποῖον ἐκτύπησε πρῶτον ὁ Ὀδυσσεύς. Δακρυρροῶν λοιπὸν δι' αὐτὸν ἐδημηγόρησε πρὸς τὸ πλῆθος καὶ εἶπεν.

«ὦ φίλοι, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔπραξε κατὰ τῶν Ἑλλήνων κακὸν ἔργον. Ποῦ εἶναι ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἄλλοτε ὠδήγησε πολλοὺς καὶ ἀνδρείους διὰ τῶν πλοίων του ; Τὰ πλοῖα ἐχάθησαν, οἱ πολεμισταὶ ἐχάθησαν καὶ ἐπιστρέψας ἐφόνευσε τοὺς πρῶτους τῶν Κεφαλλήνων. Ἀκούσατέ με λοιπὸν πρὶν φύγῃ μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Πύλον, ἢ εἰς τὴν θεῖαν Ἥλιδά, ὅπου βασιλεύουσιν οἱ Ἐπειοὶ, ἃς ἐπέλθωμεν κατ' αὐτοῦ· εἰδεμὴ δὲν θὰ εἰμπορέσωμεν πλέον νὰ ζήσωμεν ἄνευ κατασχύνης, καὶ θὰ ἦναι ἀτιμία δι' ἡμᾶς ἐὰν μάθωσιν οἱ μεταγενέστεροι ὅτι δὲν ἐξεδικήσαμεν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς υἱούς μας. Εἰς ἐμὲ ἡ ζωὴ θὰ ἦναι πολὺ πικρά· προτιμῶ νὰ ἀποθάνω καὶ νὰ καταβῶ τὸ ταχύτερον εἰς τοὺς νεκρούς. Ἄς βαδίσωμεν λοιπὸν καὶ ἃς προλάβωμεν τὴν φυγὴν των.»

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Εὐπείθης κλαίων, ἡ δὲ συγκίνησις ἐκυρίευσεν ὅλους τοὺς Ἀχαιοὺς· τότε ὁ Μένδων καὶ ὁ θεῖος Ἀοιδὸς ἐπλησίασαν ἐξελθόντες τοῦ οἴκου τοῦ Ὀδυσσεύος ἀφοῦ τοὺς ἄφησεν ὁ ὕπνος, ἐστάθησαν δὲ εἰς τὸ μέσον τῆς συνελεύσεως. Ὅλοι οἱ περιστῶτες ἐξεπλάγησαν, ὁ δὲ Μένδων, μὲ πνεῦμα πλῆρες εὐμενείας, τοῖς ἀπέτεινε τοὺς λόγους τούτους.

«Ἰθακήσιοι, ἀκούσατε προσεκτικῶς ὅσα θὰ σᾶς εἶπω. Ὁ Ὀδυσσεύς δὲν ἐξετέλεσε τοιοῦτο ἔργον ἄνευ τῆς θελήσεως τῶν θεῶν. Βῆδον ἰδίους ὀφθαλμοῖς ἀθάνατόν τινα θεὸν ὅστις, ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ Μέντορος, ἔστατο πλησίον του· καὶ ὅτε μὲν ἐφαίνετο ἐνθαρρύνων τὸν ἥρωα, ὅτε δὲ ὥρμα εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐτάραττε τοὺς μνηστῆρας, οὗτοι δὲ ἐπιπτον σωρηδόν.»

Ταῦτα εἶπεν, ὥχρὸς δὲ τρόμος κατέλαβεν ἅπαντας. Τότε

ὁ σεβασμῖος γέρων Ἀλιθέρης, υἱὸς τοῦ Μάστορος, εἶπε τοὺς λόγους τούτους. Αὐτὸς μόνος ἔβλεπε τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον. Εὐνοῶν λοιπὸν αὐτοὺς ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν.

« Ἀκούσατε, ὦ Ἰθακήσιοι, ὅσα θὰ σᾶς εἴπω. Φίλοι, τὰ πράγματα ταῦτα συνέδησαν ἔνεκα τῆς κακίας σας, διότι δὲν ἐπείθεσθε εἰς ἐμὲ μήτε εἰς τὸν ποιμένα τῶν λαῶν Μέντορα νὰ περιστείλετε τὴν αὐθάδειαν τῶν υἱῶν σας, ἀλλ' ἐπατρέπατε εἰς αὐτοὺς νὰ διαπράττωσι μεγάλα κακουργήματα, κατατρῶγοντες τὴν περιουσίαν καὶ ὑβρίζοντες τὴν γυναικα τοῦ εὐγενεστάτου τῶν ἡρώων τὸν ὁποῖον ἐνόμιζον ὅτι δὲν θὰ ἐπανέβλεπον οὐδέποτε. Τώρα εἴθε νὰ πράξετε ὅσα θὰ σᾶς εἴπω καὶ νὰ μὴ περιφρονήσετε τὰς συμβουλὰς μου· ἄς μὴ ἐπέλθωμεν κατ' αὐτοῦ ἐάν θέλωμεν νὰ μὴ ἐπισύρωμεν καθ' ἡμῶν καταστροφὰς μεγαλειτέρας. »

Ταῦτα εἶπεν, οἱ περισσότεροι δὲ ἀπὸ τοὺς ἡμίσεις ἀνεχώρησαν μετὰ μεγάλου θορύβου, οἱ δὲ ἄλλοι ἔμειναν ἐκεῖ συνηθροισμένοι, διότι δὲν παρεδέχοντο τὴν γνώμην τοῦ Ἀλιθέρου καὶ ἐπείθοντο εἰς τὸν Εὐπείθῃ. Ἀφοῦ δὲ ἐφόρεσαν τὰ ὅπλα των καὶ τὸ σῶμά των ἔλαμψεν ὑπὸ χαλκοῦ, διῆλθον τὴν εὐρύχωρον πόλιν εἰς στοίχους πεπυκνωμένους· ὁ Εὐπείθης ἐβάδιζεν ἐμπρὸς καὶ ἤλπιζε νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του, ἀλλὰ δὲν ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω, ἐπειδὴ ἐκεῖ θὰ τὸν εὕρισκεν ὁ θάνατος. Ἐν τούτοις ἡ Ἀθηνᾶ εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου Δία.

« ὦ πάτερ ἡρῶν, ὦ ἰσχυρότατε τῶν βασιλέων ! ἀποκρίθητι εἰς τὴν ἐρώτησίν μου, διατί μᾶς κρύπτεις τὴν σκέψιν σου ; Ἄρά γε θὰ διεγείρῃς μεταξὺ αὐτῶν πόλεμον καὶ τρομερὰν μάχην, ἥ θὰ συμβιβιάσῃς τὰ δύο μέρη ; »

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς.

« Τέκνον μου, διατί μὲ ἐρωτᾷς καὶ ἐξετάζεις ταῦτα ; σὺ δὲν ἐμελέτησες τὸ σχέδιον τοῦτο καὶ παρεσκεύασες τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Ὀδυσσεως ; πράξον λοιπὸν ὅπως θέλεις, ἄκουσον ὅμως τὰς ὁρθὰς παρατηρήσεις μου. Ἐπειδὴ ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου ἐτιμώρησε τοὺς μνηστῆρας, ἄς ἐπισφραγίσῃ διὰ θυσιῶν

εἰλικρινῇ συνθήκην καὶ ἄς βασιλεύῃ ἡσύχως εἰς τὸ μέλλον·
 Ἡμεῖς ἀναλαμβάνομεν νὰ ἐξαλείψωμεν ἀπὸ τῆς μνήμης τῶν
 Ἰθακησίων τὸν φόνον τῶν υἱῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν των· ἄς
 ἀγαπῶνται ὡς ἄλλοτε, ἄς ἐπικρατῇ δὲ μεταξὺ των εἰρήνη
 καὶ εὐδαιμονία.»

Οἱ λόγοι οὗτοι παρώτρυνον τὴν θεάν, ἥτις καὶ πρότερον
 ἐπεθύμει τοῦτο, καὶ κατέβη ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου.

Ἐν τούτοις εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Λαέρτου οἱ δαιτυμόνες εἰ-
 χον χορτάσει ἀπὸ φαγητὸν, ὅτε ὁ πολύτλας θείος Ὀδυσσεὺς
 ἔλαβε πρῶτος τὸν λόγον καὶ εἶπεν.

«Ἄς ἐξέλθῃ εἰς ἐξ ὑμῶν καὶ ἄς ἰδῇ μήπως οἱ ἐρχόμενοι
 ἔφθασαν ἤδη πλησίον μας.»

Ταῦτα εἶπε, καὶ ὑπακούων εἰς τὴν διαταγὴν του εἰς τῶν
 υἱῶν τοῦ Δολίου ἐπήδησε καὶ ἐστάθη ἐπὶ τῆς εἰσόδου, ὁπό-
 θεν εἶδε τὸ πλῆθος τὸ ὁποῖον ἐπροχώρει. Εὐθὺς λοιπὸν εἶπε
 πρὸς τὸν Ὀδυσσεῆα τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Ἴδου αὐτοὶ εὐρίσκονται πολὺ πλησίον, ἄς σπεύσωμεν
 λοιπὸν νὰ ὁπλισθῶμεν.»

Αἱ λέξεις αὗται διηγείρον τὸ θάρρος ὅλων. Ὁ Ὀδυσσεὺς,
 οἱ τρεῖς σύντροφοί του, οἱ ἕξ υἱοὶ τοῦ Δολίου ἐφόρεσαν τὰ
 ὅπλα των, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὁ Λαέρτης καὶ ὁ Δολίος ὠπλί-
 σθησαν ἐπίσης· μολονότι γέροντες λευκότριχες, ἡ ἀνάγκη
 τοὺς ἐβίωσε νὰ πολεμήσωσιν. Ἀφοῦ δὲ τὸ στῆθός των ἐκα-
 λύφθη ὑπὸ ἀστράπτοντος χαλκοῦ, ἤνοιξαν τὰς θύρας καὶ
 ὤρμησαν προπορευομένου τοῦ Ὀδυσσεῆως. Πλησίον αὐτῶν
 ἦλθεν ἡ κόρη τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ λαβοῦσα τὴν φωνὴν καὶ τὴν
 μορφήν τοῦ Μέντορος· ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ θεὸς καὶ πολυπαθὴς
 Ὀδυσσεὺς ἐχάρη καθ' ὑπερβολὴν καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἀγαπη-
 τὸν υἱόν του Τηλέμαχον.

«Τηλέμαχε, ἰδοὺ ἡ στιγμή καθ' ἣν θὰ μάθης, ὁρμῶν ἐν
 μέσῳ τῶν πολεμούντων, ὅτι τοιουτοτρόπως ἀναδεικνύονται
 οἱ ἥρωες· πρόσεξον μὴ καταισχύνῃς τὴν γενεάν τῶν πατέρων
 σου οἵτινες καὶ πρότερον διεκρινόμεθα καθ' ἅπασαν τὴν γῆν
 διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν ἀρετὴν μας.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«ὦ ἀγαπητέ μου πάτερ, θὰ ἰδῇς ὅτι δὲν θὰ καταισχύνω τὴν δόξαν τῆς γενεᾶς σου, ὡς φοβεῖσαι.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐχάρη δὲ ὁ Λαέρτης καὶ εἶπε τὸν ἀκόλουθον λόγον.

«ὦ ἀγαπητοὶ θεοὶ, ὅποια ἡμέρα εὐτυχῆς εἶναι αὕτη! ἡ καρδία μου σκιρτᾷ ὑπὸ χαρᾶς· ὁ υἱός μου καὶ ὁ ἔγγονός μου ἀμιλλῶνται ἐπὶ γενναιότητι.»

Πλησιάσασα δὲ ἡ Ἀθηνᾶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

«ὦ υἱέ τοῦ Ἀρκεσίου, ὦ προφιλέστατε ὄλων τῶν συντρόφων μου, ἐπικαλέσθητι τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν πατέρα της καὶ ῥίψε παρευθὺς τὸ μέγα ἀκόντιόν σου.»

Ταῦτα εἶπε καὶ τῷ ἐνέπνευσε μέγα θάρρος. Εὐχηθεὶς λοιπὸν οὗτος εἰς τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν πατέρα της ἔρριψε τὸ μέγα ἀκόντιόν του ὅπερ ἐκτύπησε τὴν χαλκίνην περικεφαλαίαν τοῦ Εὐπεΐθους, διεπέρασεν αὐτὴν καὶ εἰσεχώρησεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ πολεμιστοῦ. Ὁ πατὴρ τοῦ Ἀντινόου ἔπεσε μετὰ κρότου καὶ τὰ ὅπλα του ἀνέδωκαν κλαγγήν. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ γενναῖος Τηλέμαχος ὥρμησαν κατὰ τοῦ πρώτου ζυγοῦ καὶ ἐκτύπων μὲ τὰ ξίφη των καὶ μὲ τὰ ἀκόντια τὰ δύο αἰχμὰς ἔχοντα. Καὶ ἴσως ἤθελον ἀφανίσει ὅλους καὶ τοὺς στερήσει τὴν ὥραν τῆς ἐπιστροφῆς, ἐὰν ἡ κόρη τοῦ αἰγιόχου Διὸς δὲν ἤθελε φωνάξει δυνατὰ καὶ ἐμποδισεῖ τοιοῦτοτρόπως τοὺς μαχομένους.

«Ἰθακήσιοι, ἔκραξεν ἡ θεὰ, παύσατε τὸν φρικώδη τοῦτον πόλεμον καὶ μὴ χύνετε περισσότερον αἷμα· ἀποχωρισθῆτε ἀμέσως.»

Οὕτως ὠμίλησεν ἡ Ἀθηνᾶ, αὐτοὺς δὲ κατέλαβεν ὠχρὸς τρόμος· ἐκ τοῦ φόβου δὲ ἐξέφυγον τὰ ὅπλα ἀπὸ τὰς χειρᾶς των καὶ ἔπεσαν κατὰ γῆς ὅταν ἐφώναξεν ἡ θεὰ· αὐτοὶ δὲ ἐπέστρεψαν ἀμέσως εἰς τὴν πόλιν ἐπιθυμοῦντες νὰ σώσωσι τὴν ζωὴν των. Ἐβόησε δὲ μεγαλοφώνως ὁ πολύτλας θεῖος Ὀδυσσεὺς καὶ ἀναπηδήσας ὥρμησεν ἐπὶ τὴν καταδίωξίν των ὡς ὑψιπέτης ἀετός. Τότε ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐσφενδόνισε

φλογερὸν κεραυνὸν ὅστις ἔπεσε πρὸ τῆς θυγατρὸς μεγαλοδυνάμου πατρός. Ἀμέσως δὲ ἡ Ἀθηνᾶ εἶπε πρὸς τὸν ἥρωα.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, πραῦνθητι, παῦσον πλέον τὸν ἐμφύλιον τοῦτον πόλεμον καὶ φοβήθητι μήπως παροργίσης ἐναντίον σου τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου, τὸν παντεπόπτην Δία.»

Οὕτως ὠμίλησεν ἡ Ἀθηνᾶ, ἐκεῖνος δὲ ὑπήκουσε χαίρων, ἡ δὲ θεὰ, ὑπὸ τὴν μορφὴν πάντοτε τοῦ Μέντορος, ἔκαμε μεταξὺ τῶν δύο μερῶν εἰρήνην εἰλικρινῇ.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ «ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ.»

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ.

Σελ.	στ.	ἀντὶ	γράφε
31	18	ῥθι καὶ συρίζων	ῥθι συρίζων
32	33	ἀνετράφης	ἀνετράφης
35	9	διηγῆθητέ μοι	διηγῆθητέ μοι
»	20	Ἐκε	Ἐκεῖ
42	23	γλώσσας	γλώσσας
45	34	ἐπιτήδειος	ὁ ἐπιτήδειος
46	20	ὑπεβάσασαν	ὑπεβάσταςαν
49	10	Βοήθου	Βοήθου
52	17	ἰσοβαφές	ἰοβαφές
66	29	Πύλον	Λακεδαίμονα
82	26	οὐρανομήκη	οὐρανομήκης
88	10	τὸ ἰχθυοτρόφον	εἰς τὸ ἰχθυοτρόφον
94	4	βραχίονος	βραχονας
120	23	ἡ ἡμέτερος	ὁ ἡμέτερος
144	15	ὁ Κανεῖς	ὁ Οὐτίς (Κανεῖς)
149	1	πρώρας	πρύμνης
172	16	θυελλώδη	θυελλώδη
191	16	βράχοι	πέτραι
248	5	μήτηρ του	μήτηρ σου

Ἐν τῇ σελίδι 192 στ. 19—21 τοσούτον περιεπλήχθησαν τὰ γράμματα ὥστε οὐδεμὴ ἔννοια ἐξάγεται. Ἀνάγνωθι λοιπὸν οὕτω ἀκύνως θαλασσίους, καὶ ὅσα τέλος δύναται νὰ συλλάβῃ ἐκ τῶν ἀπείρων τεράτων τὰ ὅποια τρέφει ἡ βαρέως κτλ.»

